„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 6. januara 1883.** **Lětnik 42.**

Gambetta. †

W poślednjej hodźinje stareho lěta je franzowska republika swojeho wjedźerja shubiła, Němska swojeho najburowischeho pschećiwnika wotbyła. 31. dezembra někotre minuty do połnoży je Leon Gambetta wumrjeł. Swony noweho lěta k jeho smjerći swonjachu. Pschi jeho marach tež Gambettowi njepschećeljo jeho sasłużby, kotrež je sebi wo Franzowsku dobył, pschipósnawaju. Gambetta běsche hłowa narodneho sakitanja, jako běchu němske wójska pola Sedana khabłaty trón Napoleona rosrasyłe. Tehdom, jako Franzowsojo sadwělowachu, běsche wón, kotryž wuwoła: „Wscho je shubjene, tola niz cześć!“ Do tutoho cźasa běsche Gambetta s tym do sjawnosće stupił, so republikanskich, pod Napoleonskim knježerstwom dla revoluzionarnych spoczinjenjow wobskorženych, psched sudom sakitowasche. Potom bu wón do parlamenta wuswoleny, hdźež so jako pschećiwnik Napoleona se swojej srěčźniwosću wusnamjenjesche. Schtwórteho septembra 1870 jeho do knježerstwa narodneho sakitanja powołachu, w kotrymž bu wón bórsy pschipósnaty wjedźeŕ, jako bě 7. oktobra w balonu Paris wopuschćił, so by so do Toursa podał, s wotkal ludowe sběhnjenja pschećiwo Němzam wodźesche. Gambetta, tutón prosty advokat, s wótcźinskej srěčźniwosću wójska se semje teptasche, organisirowasche wojakow a wjedźesche wójnu lěpje hacź ministrojo a jeczi generalojo jateho khěžora. Ssami Němzy, jeho pschewinjerjo, wostaju jemu khwalbu, so je w tamnym cźasu s wustojnosću kraj psched njepschećelom sakitał. Wón drje so ženje nadźał njeje, so se swojim njewuwuczenym wójskom Němzow s Franzowskeje wucźěri, tola wón wjedźesche, so njeswědźa so Franzowsojo po hanibnym poraženju pola Sedana dobyczerjam hnydom podczińnycź, ale se swojej krwju womasanu cześć franzowskeho mjena wumycź. Tele wojowanje bě srědk, kotryž Gambecze k wulkej widźanosći bjes swojim ludom dopomha. Wón Franzowsam tehdom wjecźiwu myšl pschecźiwo Němzam saschcźěpi, kotraž je hischcze dźenšnischi dźeń we wjetschinje Franzowsow žiwa. Gambettowe sasłużby wo sałoženju, wobtwjerdźenju a sdźerženju republiki so saprěwacź njehodźa. Na wjerschku swojeje politiskeje dźěławosće stejesche wón 16. meje 1877, jako nadpad napoleonszy smyšleneho marschala Mac Mahona na republiku porasy, tutoho k podczińnjenju a potom k wotstupjenju wot präsidentstwa franzowskeje republiki nusowasche. Wot tutoho cźasa leżesche wjedźerstwo republiki w jeho ruzy. Wón po sobu wjazore ministerstwa, jemu so njespodobaze, spowala. Psched létom w prěnich dnjach januara Gambetta sam pschedsydstwo „wulkeho ministerstwa“ pschedewsa, kotrež pak hižom 26. januara roswjasa, dokelž spósna, so hischcze jeho cźasz pschischoł njeje. Ssmjercź jemu tutón cźasz doczakacź njeje dała. Gambetta je syn jeneho klamarja w Cahorsu w pokodnej Franzowskej, kotryž swój splah wot stareje katholskeje italskeje swójby wotkožuje. Wón so wot wschědneho advokata se samtnej mozu k roskasowarjej Franzowskeje sczini. Gambetta je wulke dozpił, wón je skawu, bohatstwo, czesćź a móz nabył, pódla pak tež hidźenje a hanjenje, kajkež so žanemu czesćelakomnemu wjedźerjej luda njepschelutuje. Tola schtož bě sebi wón sa swój najwyschschi nadawk postajił, ponowjenje prjedawscheje sylneje zykej Europje roskasowazeje Franzowskeje, pschede wschěm pak poraženje a poniženje Němzow, to wón njeje doscźahnył, tele wotpohlady je wón njewuwjedźene do rowa sobu wsak. Gambettu je smjercź w połnosći jeho mozy a jeho dźěławosće w starobje 44 lět pschekhwataka. Wón bu pjecza wot jeneje žarliweje żony, wot kotrejež bě so wotwobrocźił, so by so s druhej woženił, s revolverom do ruki a do žiwota tšělený. Tuta druha kulka jeho krej sajědojczi, do czrjewow a wokolnych dźělow so sahorjenje a jětšjenje da, psche kotrež žana lěkarska wědomosćź pomhacź njemóżesche. Sa Europu bě Gambetta žórko njeměra, sa Němzow najstraschnischi njepschecźel, sa Franzowsku njesaprahnjaza móz, dźěl narodneje sylnosće. Jeho město so wot nikoho wupjelnicź njemóże. W tu khwilu w Franzowskej žaneho muża nimaja, kotryž by so jenoż s maka, schtož widźanosćź, sasłużbu a wobdarjenosćź nastupa, s Gambettu pschirunacź móhł. — Gambettowi pschiwißowarjo sebi wulku prózu dawaju, so bychu jeho khowanje na wulkotne waschnje pschekrasnili. Na wschě gmejny Franzowskeje je so pscheproschenje póßkało, so bychu so pschi jeho pohrjebnym pschewodźe wobdźelike. Dokelž budźa najskerje pschi pohrjebje tež Elsaß-Lothringszy pschitomni, drje njepschecźelske wupady na němske khěžorstwo njewuwostanu, schtož franzowskemu knježerstwu wěscze njelubosnosće pschihotuje. Stajenje cźěła na mary je so w villi d'Avray, hdźež je Gambetta wumrjeł, s wulkej swonkownej pychu stało. Gambetta bu s tsibarbnej franzowskej khorhoju sawodźety, snaty pěšnjeŕ Němzow hanjazych spěwow, Déroulede, położi w mjenje patriotiskeje ligi k wutrobje Gambetty medaillu, kotraž wobras shubjeneho Elsaßa pokasuje. Jena druha medailla k nohomaj semrjeteho pokasuje Gambettowy wobras, k hłowje su wobras, žarowazu republiku pschedstajazy, powšli. S Gambettowym cźěłom budźa w Parisu wulkotny smjertny swjedźeń swjecźicź, potom budźa pak je na žadanje jeho swójbnych w swójbnym pohrjebnischczu w Nizzy khowacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžor po swuczenym waschnju w połnej czerstwosći 1. januara nowolětne sbožepschecza pschijimasche. S jenotliwymi generalami so rosrěczujo, so wón jara dowěrliwje wo sdźerženju měra w nowym lěcze wupraji. Bjes ministrami bě wjerch Bismark prěni, kotryž khěžorej swoje sbožepschecza pschinjesły.

Awstrija. Awstriski póßkanz hrabja Wimpffen je so, wot duchakhorosće wobjaty, 30. dezembra w Parisu satšélił. Wón bě, na haßy do jeneho wotstupa sastupiwschi, sebi s revolverom do spanja

tšělik. Durje wotstupa buchu wot cžěła, na nje žo sepjerazeho, wotewrjene a hrabja Wimpffen dyri ſ hłowu do bliskeho schtoma. Jeho wobliczo bě žadławje wohidžene; kulka běsche hłowu wot jeneho spanja da druheho pscherasyła a lěwe wóczko žobu wutorhnyła. Njesbožowny bě hischcże někotre minuty žiwy, tola žwoje mjeno njemóžesche wjazy poliziſtej prajicź, kotryž jeho do bliskeho nowotwara donjeßy, hdžež jeho na hromadu pěska położi a krwawe wobliczo ſ gypßowym měchom sawodże. Drastu žamomordarja pschepytajo namakachu w njej dwě visitnej kharcże ſ mjenom: Hrabja Ludwig Bjedrich Felix ſ Wimpffen, póßłanz jeho majestosće khěžora a krala Awstriskeje-Wuherskeje. Wimpffenowy pohrjeb je žo po swuczenym waschnju se wschej cžesću měł.

Rußowska. Bledženje němskich a madžarskich nowin, jako by žo Rußowska na wójnu hotowała, poczina skónczńje wotebjeracź, dokelž wo tajkim wójnskim pschihocże nihdże niczo widżecź njeje, hacž runje je wón wot spomnjenych nowin dawno, haj hižom pscheš lěto pschipowjedżeny. Ssame pólske, w Awstriji wukhadżaze nowiny, kotrež tola, kaž je snate, k Rußowskej pschecźelniwje smyßlene njejßu, nětko wójnske blady poknu njewěrnosću mjenuja. Tak pische krakowski „Cžaß" ßlědowaze: Wschě powjesće wo shromadżowanju wjetschich dżělbow ruskeho wójska na pruskich a awstriskich mjesach žu wumyßlene, a powjesć, so žo ruske wójsko, 400,000 muži žylne, w Pólskej w hromadu cžehnje, je tolsta kża. W kraju, kajkiž pólske kraleſtwo nětko je, njehodži žo 400,000 muži wójska w hromadu scźahnycź, so by wschón žwět wo tym njewjedżił. Wschě powjesće wo pschisporjenju ruskeho wójska w Pólskej njejßu, kaž hižom prajene, dale niczo, hacž lute wumyßlenja. Hdy budżísche žo wjazy ruskich wojakow na pruske abo awstriske mjesy póßłako, dha drje budżichu to najprjedy na żelesnizach shonili, — ale na tych njeje w tajkim nastupanju niczo widżecź było, a druhdże po kraju też żane wójsko njeje cžahnyło.

— S Roma pißaja, so je knjes ſ Giers, ruski miniſter swonkownych należnoscźow, hacž do 22. dezembra w južno-italskim měsće Neaplu pschebywał a žo potom do Palerma podał. Wón bě tam dojěł, so by žwoju dżowczicżku Nataliju wopytał, kotraž je žo ſ macźerju žwojeje khorowatosće dla do Italije podała. Wona je tam mjes tym nimale zyle wotkhorjeła, tola měnja lěkarjo, so by jeje dospołneho wustrowjenja dla derje było, hdy by wona hischcże do meje w Italiji wostała. Knjes ſ Giers, kiž chzyſche žo po prawom hižom hody domoj wrócźicź, nětko też hischcże někotry cžaß pola žwojeje žwójby w Palermje wostanje a chze wot tam něhdże 22. januara wotjěcź, so by žo pscheš Win saßo do Petersburga podał. — Tajke jeho dołhe pschebywanje w zusbje tola też sjawnje na to pokasuje, so žo doma w Ruskej na żanu wójnu njehotuja, abo so by měł, kaž někotre nowiny bledża, nichtón druhi sastojnſtwo ruskeho miniſtra swonkownych należnoscźow dostacź. Haj, knjes ſ Giers, hdyž to chze, wěscże dale miniſter wostanje, pschetož wón je muž po myßli ruskeho khěžora a ruskeho luda, kotrajž žebi wobaj měr żadataj — a sa měr, sa tón je nětcžischi ruski miniſter swonkownych należnoscźow też žwěru smyßleny.

— Katholske, w Barlinje wudawane nowiny „Germania" w nastupanju teho, schtož je knjes ſ Giers pola bamża Leona XIII. wujednał, mjes druhim powjedaja, so budże 1) pschichodnje saßo ruski póßłanz na bamżiskim dworje postajeny, a 2) so budża pólscy biskopja, w prjedawschim cžaßu wotžudżeni, wot ruskeho khěžora wobhnadżeni, a so žo warschawski arzybiskop Felinski saßo na žwoje dostojnſtwo we Warschawje wrócźi.

— W Sibiriji wóndano tsisſtalětny jubilej pschidżělenja tutoho kraja k Rußowskej žwjecźachu. Mjes wschelakimi telegrammami, kotrež ruski khěžor pschi tutej składnoscźi se Sibirije dosta, bě też jedyn wot rańscho-sibirskeho najwyschscheho sastojnika, mjenujzy tamnischeho generalguverněra Anuczina, kotryž w žwojim telegrammje tu poknu nadżiju wupraja, so Sibirija też bórsy wschě nowsche ruske krajne postajenja dostanje. Hdyž tajki wyßoki sastojnik tajku należnoscź wosjewja, dha je drje jeje dopjelnjenje też wěste, a Sibirijenjo po tajkim też skónczńje sjawny a pschißażny žud, provinzijalne žamosarjadowanje atd. dostanu.

— Hetman kosakow Jermak bě žo něhdże pscheš 300 lětami se žwojimi žwobodnymi, pod żanym knjejſtwom njestejazymi wojowarjemi na pucź do Sibirije podał a w lěcże 1581 a to 26. oktobra tehdomnische sibirske hłowne město Isker dobył. Njewjedżo, schto ſ tym krajom sapoczecź, bě wón žwojeho podhetmana Kołza ſ někotrymi Kosakami k ruskemu zarjej Iwanej (Janej) IV. póßłał, ſ prósstwu, so by wón dobytu Sibiriju wot njeho (Jermaka) a jeho kosakow jako dar pschijecź chzył. Tu prósstwu bě Iwan, kaž žo wě, w lěcże 1582 dopjelnił.

Pšches Łóbjo.

Powjedanczko ſ poßlenjeje prusko-awstriskeje wójny.

(S Cžěskeho pschełożene.)

I.

Wjedro bě hrosne. Zyku nóz běsche deschcź schoł a nětko sahe rano padasche husta młha, směschana ſ dróbnym deschcźikom, kiž skónczńje wschu drastu pschemacża, tak so ludźi wot mokrosće syma pscheběhowasche. Tócź* njebě dżiwno, so pak tón pak tamón sakaschlowa a wěsta mjersatosću dale a bóle pschibjerasche.

Tak poczinasche žo njesapomnity dżeń 3. julija 1866. Wóßomnaty cžěski pólk (regiment), pólk ruskeho wulkowjerscha Konstantina, ſ wjetscha wobstejazy se žynow kralohródskeho wokrjeża, žłuschesche do woßmeho awstriskeho ameekórpsa, tutón pak mějesche lěwe kschidło komandirowazeho generala Benedeka pscheš njepschecźelom krycź. K woßmemu awstriskemu armeekórpsej žłuschesche też sakske wójsko, Benedek bě žo pak blisko Chłuma postajił. Wón bě hižom někotry krócź sbity. Skoro pokojza wyschkow pobrachowasche a mużſtwow tsecźina.

Wóßomnaty pólk pschebywasche runje pschi schußeju, kotryž wot Kraloweje Hradża (Königingrätz) k Njechanizam wjedże, mjes Lubnom a Probłusy, sa Popowizami, a leżesche ſ lěhwom na polach. Żita běchu wot deschcża poražene a wot wójska rosteptane. Hdyž schtó dżěsche, brodżesche w żicże a kóżda krocźel běsche wobcźežna. Sakszy, kiž sa Njechanizami kanony na wyschinu wožachu, mějachu ſ nimi satraschnje wobcźežne dżěło.

Awstriske batterije stejachu hižom wot sańdżeneho dnja na žwojich stejischcźach. Mużſtwam bě pschikasane, žo po móżnoscźi khowacź. Wbosy leżachu na mokrym żicże a dyrkotachu wot symy.

Wóßomnaty pólk leżesche, haj wo prawdże leżesche sa pólnym pucźu, wobrubjenym ſ jeneje strony wot žadowych schtomow. Tutón pucź wjedże se schußeja k Popowizam, a wojazy cžakachu na poruczńoscź, na kotru stronu bychu žo wobroczicź měli. Woni myßlachu, so žo se wschej mozu na prěnje pruske wójsko wala, a tuto ſ wulkej pschemozu porasywschi, žo na pruske łóbske wójsko wobrocża, kotrež žo k Njechanizam cźischcźesche.

Hdyž prěni ras ſ awstriskeje batterije, psched Lipu stejazeje,

---

* Wot nětka pißamy tócź město duž.

ſahrima pſcheczíwo Pruſkim, ßo bliſko Duba pokaſowazym, wſchitzy wyſchzy kaž na pſchikaſnju czaßniki (ſegerje) wucžahnychu.

„Tſiſchtwórcže na wóßom!“ běſche ſe wſchěch bokow ßkyſchecž.

Wyſchzy leżachu a ßedžachu we wužkobinje, po kotrejž mutna woda běžeſche. Schtóž mějeſche hiſchcže ſchto k piczu, dopiwaſche.

„Schtó wſchak wě, hdže naſajtra budžemy!“ běſche wſchěch powſchitkomna myßliczka.

Tſecža kompagnija mějeſche jenož lieutnanta a kadeta ſa wyſchkow. Mužſtwa bě lědom pokojza, a tuto, ſaßkyſchawſchi ſapočzatk tſělenja, ßo ſpěſchnje powjetſchazeho, ſtawaſche a ßo ſwědawje roshladowaſche.

„Leżecž!“ pſchikaſa lieutnant. A wobroczíwſchi ßo k mkodemu kadetej, wóßomnaczélětnemu pachokej, doda:

„Naſchi ludžo dawaja nam po prawym dobry pſchikkad. Woni chzedža wojowacž, my wyſchzy ßnadž bychmy to nochzyli, dokelž wěmy, ſo je wſche krejpſchelecže podarmo. Hacž budže bitwa abo njebudže, awſtriſka wěz je dawno do prědka ſhubjena.“

„Alle pſched Benedekom byſchcže ßo pſchezo trochu ſtrachowali takle rěczecž!“ kadet pſchiſtaji.

Běſche to pěkny, ſchwižny pachok ſ módrymaj woczomaj a brunymi wkoßami. Lieutnant pak bě ſtatny muž ſ czornej brodu a ſ móznymi ſtawami.

Mjes tym ſběže ßo na puczu hołk a wojazy ſ nowa ſtawachu.

„Saklepani khłópzy, ſchto jeno ſtajnje maja?“ ſawoła lieutnant a tež poſtanu, a kadet ſa nim.

Po ſchußeju wot Přima (Pſchima) džéſche roſtorhana, maſana, ſtara zyganka, wjedžo džéczo ſa ruku. Druhe njeßeſche w trózkawje na khribjecže. Czorne, huſte wkoßy padachu jej do woßmaleneho wobliczа. Noſy brodżeſchtej na ſchußeju w błócže a dżéſczi płakaſchtej.

„Schto je to?“ ſawoła kadet.

„Schto? wſchak widžicže: zyganka.“

A wobaj puſchczíſchtaj ßo k ſchußeju, hdżež mějeſchtaj ſe wſchěch kompagnijow najbliže.

„Hdže ju to czert wjedže?“ bórczeſche lieutnant. „Schto ma tudy czinicž? To je njeroſum, ſo ßu ju ßem puſchczili. Sa Přimom ſteji dže kavalerija! Ta njebudźiſche ju tola ßměła pſchepuſchczicž. Snadž je to někajki ſchpijon!“

Kadet pak ſe želniwoſczu na tu žónſku ſhladowaſche, kotruž by tu w tajkim czaßu nichtó wotczakował.

„Stej!“ wołaſche lieutnant na nju, a někotſi wojazy ju wobſtupichu.

„Hdže ßy ßo naſtajika?“ praſcheſche ßo lieutnant, pſched zyganku ſtupiwſchi.

„Njewěm!“ wotmolwi wona ſtrachoczíwje.

„Schto? Ty ßy zyganka a njewěſch, hdže dżeſch? Tócž praj, ſ wotkal ßy pſchiſchka?“

„Ach, hnadny knjes offiziero!“ rjeknu zyganka, ale ſ dobom ßo do płacža da, „ běchmy, muž a ja a tej dwě dżéſczi na puczu ſ woſyczkom ſe ſtrony Joſefowa. Czékamy pſched wojakami, ale woni ßu ſpěſchniſchi, dyžli my. Njepuſchcža naß tež po ſchußeju, dyrbjachmy toho dla po polu czahnycž a to dže pomaku. Naſch konik je ſkoro kónz wſak. Doſta mało pizy, to nejbožatko! A wczera wjeczor naß tam w tej wßy“ — a wona pokaſowaſche na Delni Přim — ſaſtajichu a mojeho muža jako ſchpijona wotwjedžechu.“

A ßylſy ßo jej jenož tak po jeje ſmorſchczenym wobliczu lijachu.

„A to ſ woſyczkom a konjom?“ praſcheſche ßo lieutnant.

Žónſka k temu ſ hłowu kiwnu.

„Wuhnachu naß wot njeho, a jeho ßameho ſawrjechu do wjelba, tam, na hrodže!“

„Hdżedha chzecže nětko dale?“

„Njewěm!“

„Wrócžcže ßo w runu měru naſad! Snadž jeho ſkerje a lěpje puſchcža.“

Kadet do dybſaka hrabny a wucžahny horſchcž ßlěbornych pjenjes.

„Schto mam tudy ſ nimi ſapočzecž?“ rjeknu wón ſe ßmějkotanjom. „Tu macže, wam to ßnadž pomha, a ſa mnje je poſtarane!“

Zyganka pjenjeſy bjerjeſche a na kadeta nutrnje ſhladowaſche. Snadž ju hnu jeho czucziwa rěcž a jeho dobroczíwoſcž. Wona wſa jeho ſa ruku a wotewri ju, hladajo na dłóń a potom jemu do woczow.

„Nó, ſchto?“ praſcheſche ßo lieutnant.

„Dženßa wuhlada mkody knjeſyk někoho, kiž je jeho wutrobje bliſki, a doſtanje radoſtnu powjeſcž. Jeno ſo by tež poßłuchał na dobru radu! Budže-li jej poßłuſchny, derje ſa njeho. Hewak ſjenoczi ßo woheń a woda k jeho ſahubjenju, khiba ſo jeho njepſchecželel ſ njeho wumóže.“

Zyganka womjelkny.

„Woheń a woda? To je njeroſum!“ rjeknu lieutenant.

Žónſka ſ ramjenjomaj ſczahnu.

„Chzecže wěricž, wěrcže. My zyganjo nikoho k wěrje njenuſujemy“, wona pſchiſtaji.

Kadet pak tam ſtejeſche ſ płómjenitymaj woczomaj.

„To wſchak tak ſlě njebudže!“ praji wón. „Ja poßłuchaм rad na dobru radu, a tak budže derje. A radoſcž, kajka radoſcž na mnje czaka? Koho wuhladam?“ A jeho wobliczo ßo ſaczerwjeni.

„Schto tu macže?“ praſcheſche ßo njejabzy mjes nimi wótry hłóß.

Wſchitzy poſběhnychu hłowu. Bě to major na konju.

„Ach, ta zyganka! Roſtorhane ſcherjenje! A tež ßem ßy ßo ſważika? Chzeſch ßnadž ſa Prußakow ſchto wucžuſchlicž? Prjecž, hnydom prjecž! Naſad! Do prědka k Pruſkim njeßměſch na žane waſchnje!“

A wón jej, ßurowje ſhladujo, ſ porſtom pokaſa, hdže ma zyganka hicž. Wona ßo wobroczi.

„Njech ßo wam to ſaruna!“ rjekny hiſchcže a potom ßo pomaku wróczi. Jeje ßkowa běchu dwojoſmyßlne, pſchetož wona bě k majorej a k kadetej wobroczena, jako je praji.

„A wy ßo do hromady njeſtupajcže!“ kaſaſche major, „hewak móhli waß njepſchecželjo wuhladacž a potom by wſcho dotalne khowanje podarmo byko. Prjecž!“

A ta hromada wojakow roſeńdže ßo na prjedawſche měſta.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na wjeleſtronſke žadanje čzitarjow „Serb. Nowin“ budžemy w tutym lěcže „Serbſki Hoſpodař“ w prawopißu, kaž jón w „Serb. Nowinach“ nakožujemy, czíſchczecž. My ßo nadžijamy, ſo ßebi nětko czi, kotſiž hacž dotal „Serb. Hoſpodarja“ njeczitachu, dokelž jeho prawopiß doſcž njeſnajachu, tutón dobry a ſa ratarjow jara wužitny czaßopiß ſkaſaja a ſo jeho ßwěrni wotebjerarjo woſtanu. Dženßniſchemu czißku „Serb. Nowin“ je „Serbſki Hoſpodař“ na pokaſku pſchipokożeny.

— W nawěſchtkach tuteho czißka je tež konzert budyſchſkeje Bjeßady woſjewjeny, wo kotrymž hižo pſched dwěmaj njedželomaj pißachmy. Mózemy dženßa hiſchcže pſchiſpomnicž, ſo je naſcha Bjeßada krótko do hód nowy hudžbny instrument doſtała. Tón

ßamy je jejny dotalny hudźbny wjedźićeŕ, k. měschćańſki wucźeŕ Kapleŕ, w Draždźanach kupił, a ßu wſchitke ßobuſtawy ſ jeho kupju wulzy ſpokojom, pſchetoż klavir je jara rjany a klinczi wubjernje. W konzercźe klavir ßwoju pruhu ſjawnje wotpokoži a ſměje wěſcźe kóždy ßwoje ſpodobanje nad nim, kiž konzert wopyta. Kaž ßłyſchimy, wjeßela ßo budyſchſke ßobuſtawy, ſo je Bjeßadźe móżno było, tak pěkny program ſeſtajecź, kaž ßo to ſa wjele lět wjazy ſtało njeje. Njech pak też wſchitzy krajni lubi Sserbja tu ſkładnoſcź wužija a ßerbſki konzert wopytacź pſchińdu, kóżdy ßo ſ wěſtoſcźu ſ pokojom domoj wrócźi.

— Nowe lěto je ßo, kaž hižom tydźenja pißachmy, vikar diakonatſtwa Michalſkeje zyrkwje, knjes kandidat Měto, na ßwjedźeńſke waſchnje do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſał. Wot wyſchnoſcźe běchu ßo knjes faraŕ dr. Kalich ſa ordinatora, knjes faraŕ emeritus Wjazka a knjes diakonus emeritus Mrós ſa aßiſtentow pomjenowałoj. Mjenowani knjeża a ßobuſtawy zyrkwinſkeje rady dopołdnja w 8 hodźinach pod ſwonjenjom ſwonow k. kandidatu Měta do Bożeho doma, wot ßerbſkeje woßady hacź na poßlednje měſto wobßadźeneho, pſchewodźichu. Po wuſpěwanju něktorych thěrluſchowych ſchtuczkow k. faraŕ emer. Wjazka pſched kraßnje wudebjenym woltarjom woltaŕnu ßłużbu wobſtara, na cźoż k. faraŕ dr. Kalich na podłożku bibliſkeho ßłowa: „Kaž je mje mój Wótz póßłał, tak ja waß ſcźelu" ordinazijſku rěcź dźerżeſche a k. kandidata Měta, po tym ſo bě ßlub ſcźinił, do jeho ſaſtojnſtwa ſa vikara diakonatſtwa ſapokaſa. Nětko k. diakonus emer. Mrós woltaŕnu ßłużbu ſa Boże blido wobſtara, a k. Měto, kotryż bě dźeń prjedy k ſpowjedźi pobył, wužiwaſche Boże wotkaſanje. Boża ßłużba ßo po tym kaž hewak mějeſche a knjes diakonatſki vikar Měto ßwoje naſtupne prědowanje dźerżeſche. — Wokoło $^3/_4$11 hodźin ſhromadźi ßo němſka woßada w Bożim domje. Knjeſa Měta ſ nowa kaž prjedy do zyrkwje pſchewodźichu, hdźež ßo němſkej woßadźe pſchedſtaji.

— Rano noweho lěta je ßo tu 23lětny geometerſki pomoznik Kunza w ßwojim kożu leżo ſatſělił. Pſchiczina k ßamomordaŕſtwu njeje ſnata. Nadpadne pſchi tym jenoż je, ſo ſtaj ßo dwaj dobraj pſchecźelej ßamomordarja hakle njedawno ſatſělikoj, a ſo je też Kunzowy nan ßwojemu žiwjenju ſe ßamomorjenjom kónz cźinił.

— Sańdźenu ßrjedu ßu na jenej ſchcźeżży bjes Kamjenej a Wulkim Wjelkowom 73lětneho wumjeńkarja Pětra Böhmaka morweho namakali. Po lěkaŕſkim wobßwědcźenju je Böhmaka ßmjercź duzy po pucźu pſchekhwatała.

S Hrubocźiz. Sańdźenu ßobotu je wulke wóhnjowe njeſboże naſchu wjeß potrjechiło. Rano wokoło 4 hodźin wudyri ſ twarjenja žiwnoſcźerja Hórki woheń. Płómjenja, wot ßylneho wětſika rosdute, ßo ſpěſchnje wupſcheſcźerachu a ſa krótki cźaß dźewjecź dworow do prócha a popjeła pſchewobrocźichu. Domkhowane žně, hoſpodaŕſki grat a domjaza nadoba je ßo ſ wjetſcha wſcha ſpaliła. Wotpalili ßu ßo kublerjej Handrij Pětſch a Pětr Halma, ſahrodnik Michał Hórka, žiwnoſcźerjo Michał Möhn, Handrij Khěžor, Korla Langa, Ernſt Ludwig, Ernſt Schleţa a Jan Schołta. Na Halmiz a Pětſchez kuble maßiwne domſke pſched wóhnjom wobróchu.

S Budeſtez. W naſchej woßadźe je ßo 1882 narodźiło 156 dźěcźi (13 mjenje dyžli lěto prjedy); ſemrjeło je 119 woßobow (9 mjenje dyžli 1881); wěrowało je ßo 30 mandźelſkich porow (15 mjenje dyžli 1881) a Boże ßwjate wotkaſanje je wužiwało 5870, a to 4328 Sserbow (103 wjazy) a 1542 Němzow (40 wjazy).

— Naſcha zyrkej je hižom pſchi ſkładnoſcźi poßwjecźenja nowych ſwonow rjanu cźerwjenu ßomocźanu płachtu ſa woltaŕ a klětku ostała. Boże dźěcźo je naſchej zyrkwi nowu pychu pſchinjeßło. Schmißez ßwójba w Bohowje, kotraž je drje po prawym do Kumwałda ſafarowana, ale jako ßwěrna ßerbſka ßwójba ßo do naſcheho Bożeho doma dźerži (wjeß Bohow je do tſjoch zyrkwjow ſafarowana, wjetſchi dźěl do Budeſtez, 4 žiwnoſcźe do Khroſtawy a 8 žiwnoſcźow do Kumwałda), je naſchej zyrkwi kraßnu woltaŕnu płachtu a kraßne wodźecźe ſa klětku darika. Po wſchěm němſkim kraju ſnaty a wuwołany Eugen Beck w Herrnhucźe je tu płachtu wobſtarał. Wona je ſ běłeje židy, do kotrejež ßu ſe žołtej židu jelenje (po pſalm 42, 2) a worjeły (hodlerje, po Jeſaiaß 40, 31) tkane. Do płachty na woltarju je kraßnje wuſchiwane běłe jehnjo, kotrež khorhoj njeßy (Jana 1, 29) a wſchelake ßłowa ſe ßwjateho pißma. Na woltarju leži běły płatowy rub, do kotrehoż ßu ſ cźerwjenej židu wuſchiwane w ßerbſkej rěcźi ßłowa w 17. ſchtuczży 7. ſtawa ſjewjenja ßwjateho Jana. Na klětzy je wuſchiwane w ßerbſkej a němſkej rěcźi: „Tón Knjes je mój paſtyŕ." So je wſchitke dźěło najwubjerniſcho ßo radźiło a ſo zyła płachta pſche wſchitke wopiſanje kraßny napohlad poſkicźuje, njetrjebamy hakle wobkrucźecź; mjeno Eugen Beck ſa to rukuje. Móżemy jenoż kóždemu prajicź: „Pój a wohladaj!" Płacźiſna je pſches 750 hriwnow. Bóh požohnuj lubej Schmißez ßwójbje darniwoſcź ſa Boži dom. — Naſcha zyrkej wobßedźi nětko woltaŕne płachty we wſchitkich 5 liturgiſkich barbach a to cźerwjenu płachtu dwójzy. Schtó wě, hacź je hiſchcźe jeniczka zyrkej po wſchěch Sserbach tak ſbožowna, ſo móże ſa kóżdy woßebity cźaß zyrkwineho lěta woßebite wodźecźe, kaž ßebi to zyrkwiny porjad žada, na ßwój woltaŕ położecź. W cźaßu 6 lět ßmy 3 nowe woltaŕne płachty doſtali. Hiſchcźe druhe wulkotne a drohe dary ſa naſch Boži dom ßu na pucźu. Wo nich w ßwojim cźaßu powjedamy, hdyž ßu dojſchłe.

S Wjeleczina. W tudomnej woßadźe mějachmy w ſańdźenym lěcźe 1882 ſpowjednych 3660, bjes nimi běſche 50 domjazych woprajenjow a 67 paczeŕſkich dźěcźi; narodźiło je ßo 140 dźěcźi, bjes nimi 18 njemandźelſkich; ſemrjeło je 90 woßobow, a pſchipowjedało je ßo 53 porow, wot kotrychž je 38 porow w naſchim Božim domje ßo ſwěrowało.

S Bukez. W ſańdźenym lěcźe narodźi ßo w naſchej woßadźe 129 dźěcźi, 69 hólzow a 60 holzow. Bjes nimi běchu por trójnikow, por dwójnikow, 8 morworodźenych a 25 njemandźelſkich. Pſchipowjedanych bu jich 39 porow, ſ kotrychž ßo 25 w naſchim Božim domje wěrowaſche. Wumrjeło je 128 woßobow a to 55 wotroſcźenych a 73 dźěcźi. Bjes prěńſchimi bě 15 mandźelſkich mužow, 11 mandźelſkich žonow, 6 wudowzow, 14 wudowow a 9 njeżenjenych. K ſpowjedźi a Božemu blidu je jich 6219 było, bjes nimi 2640 mužow, 3579 žonow, 5246 Sserbow a 973 Němzow. 68 běchu Boże wotkaſanje prěni krócź wužiwali.

— Sańdźenu njedźelu 31. dezembra mějeſche naſche ßerbſke towaŕſtwo poßlenju ſhromadźiſnu w ſańdźenym lěcźe. Jako bě ju k. pſchedßyda Kerk w 5 hodźinach ſ krótkej rěcźu wotewrił, dźerżeſche k. wucźeŕ Schütza ſ Rachlowa pſchednoſchk a bě to pſchekożk ßławneho němſkeho ſwěrinſkeho epoßa „Reineke Fuchs" wot Göthe. Knjes pſchednoſcheŕ běſche ſ jara wulkej prózu prěnje ſchtyri ſpěwy do wjaſaneje ßerbſkeje rěcźe pſchekożił a bě ßo jemu to jara derje radźiło. Knjeſej wucźerjej Schütży ßo ſa jeho wubjerny pſchednoſchk derje ſaßłużeny dźak towaŕſtwa wupraji ſ próſtwu, ſo by chżył towaŕſtwo ſ dalewjedźenjom pſchednoſchka pſchichodnje ſaßo ſwjeßelicź. Potom ßo hiſchcźe wo ſakożeńſkim ßwjedźenju rěcźeſche, kotryż dyrbi ßo pſchi kónzu měßaza januara měcź. W 9 hodźinach ßo ſhromadźiſna ſe ſchtyrihłóßnym ſpěwom „Hiſchcźe Sserbſtwo

njeſhubjene" wobſankny. Pſchiſtupili běchu ſaßo 3 ßobuſtawy; naſche towarſtwo nětko pſches 60 ßobuſtawow liczi.

S Njeßwaczidła. Zyrkwinſke powjeſcze ſańdżeneho lěta, nam na ßwjedżenju noweho lěta ſ „Bożeho měſta" woſjewjene, ßu ſczěhowaze: narodżenych běſche 148, mjenujzy 75 hólzow a 73 holzow, 3 pory dwójnikow a 1 morwonarodżene. Pſchipowjedanych je 30 porow a wot tych w naſchim Bożim domje wěrowanych 22 porow. Semrjetych 79, a to 41 muzſkich a 38 żónſkich. Spowjednych ludźi w hromadże 4800, bjes nimi 102 woprawjenych.

S Rakez. G—č. Tſeczi dżeń hodow mějeſche ßo tu ßerbſki konzert, ſrjadowany wot „Rakeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa" pod nawjedowanjom knjeſa wuczerja Krawza. Na konzert bě ßo telko pſchipoßkucharjow, a to ſ wjetſcha Sserbow, ſeſchko, ſo bě ſala khopata polna. Wſcho, ſchtoż ßo ſpěwaſche, je ßo derje ſpodobako, hacz runje ßo naſcha ſala, dokelż je maka a niſka, ſa konzert njehodźi. Mózne pſchiplazanje dobychu ßebi kk. wuczerjo: Hila, Wróbl a Kerk. So mějachu ßobuſtawy „Lipy" tón ßwjedżeń ſa woprawdże ßerbſki ßwjedżeń, to pokaſachu pſches to, ſo běchu zyku ſalu hacz na najrjeńſcho wupyſchike a wudebike.

— G—č. Zyrkwinſke powjeſcze ſańdżeneho lěta Rakeczanſkeje woßady ßu ſczěhowaze: Spowjednych ludźi je byko 4880, 105 wjazy dyżli w ſańdżenym lěcze a to 4228 ſe ßerbſkeje a 651 ſ němſkeje woßady. Mjes nimi je 63 tajkich, kotſiż prěni raz ßwjate wotkaſanje wużiwachu, 53 Sserbow a 10 Němzow. 114 je byko, kotſiż khoroſcze abo ßkaboſcze dla w domach ßwjate wotkaſanje wużiwachu, 101 Sserbow a 13 Němzow. Narodżiło je ßo w lěcze 1882 113 dżěczi, 14 mjenje dyżli w ſańdżenym lěcze, a to 55 hólzow a 58 holzow. Mjes nimi běchu 2 poraj dwójnikow, 4 morwonarodżene dżěczi a 21 njemandżelſkich. Pſchipowjedako je ßo 22 porow a ſ nich je ßo w Rakeczanſkim Bożim domje 16 porow wěrowako. Semrjeko je 98 woßobow a to 43 muſkich a 55 żónſkich.

S Hornjeho Wujeſda. Tudomnemu khěżerjej a tkalzej Janej Kralej, kotryż w naſchej zyrkwi hižom 35 lět ßkużbu pſchi piſchczelach ſaſtawa, ßo 2. januara wot knjeſa fararja Wjazki ſe ßwjedżeńſkej narěczu kraßnje wuhotowany pſchipóſnawarſki diplom kralowſkeho wokrjeßneho hetmanſtwa w Budyſchinje a pjenjeżny dar ſ zyrkwineje pokładnizy pſchepoda.

Budź pobożny.

To ſawěrnje tak cżeżke njej',
Budź, cżłowcze, pobożny;
Sso podaj, dowěř Sbóżnikej
A na nim wißaj Ty.
S nim ſwjeßeleny wobſtajnje
Dźi khroble, poniżnje.
Tak kóżdy cżaß, njech je, hdżeż chze,
Ssy polny luboſcze.
A w luboſczi ßmy ſpokojni,
Njech pſchińdu kajkeż dny,
A ſchtóż tu njeje w luboſczi,
Njej' żenje ſbożowny.

Njeßwaczilſki.

Wukaſy wyſchnoſcze.

Pſches hamtſke ßudniſtwo ma ßo 8. januara dopołdnja w 11 hodżinach khěżkarſka żiwnoſcź cżißko 10 w Njechornju, herbam njebo Pětſcha ßkuſchaza a na 5265 mk. takſirowana, na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Přilopk.

* Wulka woda Łóbja, kotraż bě 3. januara w Drażdżanach pſches brjóh ſtupiwſchi feigenhaßu, dżěl ſchützenplatza, käuferhaßu atd. powodźika, je ſaßo wotebjeraka a ßnadź, dokelż też w Czechach ſpaduje, bórſy na wſchědne ſtejniſchczo wróczo ſtupi.

* Srudnje je ßo pſchi brjohach Rheina nowe lěto ſapoczało. Se ſturmowanſkimi ſwonami bu tam nowe lěto ſaſwonjene. S kóżdeje noweje powjeſcze ſhonimy, ſo wulka woda haczenja roſtorha, twarjenja ſpowala, ſo w żołmach ludźo kónz bjeru. W nowolětnej nozy ßo haczenja pola Lobenheima, Roxheima a Mundenheima pſchetorhnychu, pſches czoż bu zyka krajina wot Ludwigshafena do Wormſa ſ wodu póczrjeta, ſ kotrejeż jenoż wyſche leżany dżěl Frankenthala jako kupa won hlada. Sa pok hodżiny běchu wßy Lobenheim, Roxheim, Mörſch, Beindesheim hacz do tſěchow jich twarjenjow powodżene. Sapraßnjenje żołmow bě tak ßylne, ſo buchu wſchě twarjenja w prěńſchich haßach pomjenowanych wßow każ wotrubnjene, nětko hiſchcze wot nich tam a ßem roſpadanki ſteja. Na wotnoſchenje nadoby ßebi nichtó myßlicź njemóżeſche, kóżdy bě wjeßeły, hdyż móżeſche ßebi nahe żiwjenje wukhowacź. Wſchitzy czěkachu do zyrkwjow a wyſchſchich twarjenjow. Njedżiwajo na tołſtu czmu pſchepytachu mużojo na czołmach powodżenu krajinu ſa żonami a dżěczimi. Do wyßokoleżaneho Frankenthala ßo naſajtra wobydlerjo powodżenych wßow na woſach a czołmach pſchiwjeſechu. Na 1000 ludźi, kotſiż niczo nimaju dyżli nahe żiwjenje, ßo w ſchulach, turnſkich twarjenjach, konzertnych ſalach atd. hoſpoduja. Nuſa ßo wopiſacź njehodźi. Měſto Frankenthal je pokne ludźi, pſched wodu czeknjenymi. Na wſchěch haßach ßu czrjódy żakoſczazych mużow, żonow a dżěczi widżecź. W Mörſchu dyrbjachu wjele ludźi, kotſiż ßo wot ßwojeho ſkota dżělicź nochżychu, ſ mozu ſ póczrjetych hródżow wuhnacź. Wokolnoſcź měſta Wormſa, kotraż móże ßo jenoż hiſchcze po czołmach doſczahnycź, poſkicźuje żakoßny napohlad. Żyka płódna runina je na czerwjenomaſane morjo podobna. Haczenja bjes Roſengartenom a Lapertheinom ßu na tſjoch měſtnach pſchekamane, pſches kotrejż ßo Rheinowa woda do dobyteje runiny lije. W Hofheimje, Bobſtadtu a ßußodnych wßach wſchudże khěże hacz do tſěchow we wodże ſteja. Skót je ßo ſ wjetſcha tepik, ludźo do zyrkwjow a do wyßokoſtejazych brózjnjow czěkachu. Wboſy njemějachu dokhi czaß niczo k jědźi a jako jim na czołmach něſchto żiwnoſcze pſchiwjeſechu, ßo woni do njeje ſ wjelczim hkodom dachu. Wulka woda njeje jenoż kubka cżłowjekow ſahubika, wona je też cżłowſke żiwjenja ſaniczika. 2. januara popołdnju ſe Sandofena czołm, wot 40 ludźi wobßadżeny, do Oppawa jědżeſche, ſo by powodżenym zyrobu pſchinjeßk. Wětr czołm powrócźi, a wot ludźi, kotſiż ßo na nim wjeſechu, mózachu ßo jenoż 12 ſe żołmow wutorhnycź, wſchitzy druſy ßu ßo tepili. Na powodżenju Rheina je pódla mokreho wjedra woßebje njeroſomne regulirowanje tuteje rěki wina. Pſches to je ßo rěcżniſchczo wo tſeczi dżěl wużſche ſcżiniko, hacz je wone prjedy byko; nětko powodżenja ſkoro kóżde lěto tamniſchich wobydlerjow potrjechja. „Kölnſke nowiny" na to ſkorża, ſo knjeżerſtwo hiſchcze pſchezo bjes powodżenymi żane pjenjeſy k pomjeńſchenju nuſy njeroſodżěla.

* Wo ſtraſchnym rubjeżniku pißaja ſczěhowaze ſ Kaniſzy we Wuherſkej: Hižom něktore dny żadkawy ſkóſtnik naſchu krajinu w hroſy dżerżi. Jedyn rekrut 20. dezembra, tſělbu, dwaj bajonetaj a 72 patronow ßobu wſawſchi, ſ Peſta czekny. W 11 hodżinach wjeczor wón do wßy Barszeg pſchińdże a do korczmy ſaſtupi, hdżeż ßebi wino porjedźicź da. Lědma běſche jemu korczmar, ſ mjenom Weiß, wino nalak, jako ßo rekrut na dobo do njeho ſ tſělbu měrjeſche a jeho, do hkowy tſěljo, na měſcze ſkónzowa. Po wutſělenju pſchiczěriſchtaj macź a mkódſchi bratr, kotrajż w pódlanſkej komorje ſpaſchtaj, do jſtwy. Bjes tym běſche mordaŕ ſaßo ßwoju tſělbu natykak a ßebi wot ſtareje żony, jej ſe ßmjercźu hrożo, pjenjeſy żadaſche. Naſtrójana żona wſcho, ſchtoż mějeſche, něhdże 160 ſchěßnakow, rubjeżnikej da, na czoż ßo tón wotßali. Prjedy hacz ßo wurubjena żona ſe ſtracha ſhraba a żandarmojo ßo ſa njekraßnikom puſchczichu, bě tutón hižom tak daloko běżak, ſo jeho ßlěd wjazy namakacź njemóżachu. Wón pěſchi dale zoſaſche a ßo na dróſy bjes Kis-Kamaromom a Balatom-Magyarodom ſ jenym burſkim woſom ſetka. Wón ßo na pohonczja wali, roſſchczěpi njeſbożownemu hłowu a czißny jeho ſ woſa, ſ kotrymż ßo potom do czěkanja da. Pohonczja něktore hodżiny poſdżiſcho na dróſy namakachu, wón bě hiſchcze żiwy a powjedaſche hróſbny podawk. Bórſy na to wobżaromny człowjek ßwoju duſchu wudychny. Hacz dotal mordarja hiſchcze wußlědżili njejßu.

* Ssotry njebocźiczkeho generala Skobelewa dawaja po žadanju jich bratra, hižom pschi jeho žiwjenju wuprajenym, wo wšy Spaskoje wulki sastaranski dom sa wojerskich invalidow twaricź. Na twarbu tuteho doma a na sastaranje invalidow w nim žu wone 241,000 rublow wustajike.

* Te krajiny a města, kotrež do evangelskeho konsistorstwa w Moskwje žluscheja, maja po poślenim liczenju 322,800 evangelskich wobydlerjow. W lěcźe 1867 běsche jich 220,200, tak so žu žo mjes tym wo 108,600 pschisporili.

* Na ruskich universitetach w Petersburgu, Moskwje, Charkowje, Kasani, Dorpacźe, Kijowje a Odeży je w tu khwilu 913 profesorow. Na tute universitety budźe w tutym lěcźe 2 millijonaj 273,617 rublow trjeba, na universitet we Warschawje pak, hdźež je 123 profesorow, 236,648 rublow.

* Mordar psched kschižom. Wot pschižaźneho žuda w Byrnje w tu khwilu tsi wožoby, mandźelskaj Paichelez a jeju džowku wužudźa, kotrež běchu hižom w lěcźe 1880 dla mordarstwa wobskorženi ale tehdom njewinowate spósnate. Lětża wuhlada jedyn bur žiwnoscźerja Peichla w lěžu psched kschižom kleczażeho a žlyschesche, kak wón žkowa praji: „Božo a wy žweczi! Wodajcźe mmój cźežki njeskutk a jemu jeho hrěchi!" Jako žo jeho bur wo, prascha, schto ma tuta modlitwa rěkacź, wusna žo Peichel roskaty so je cźichi pjatk 1880 lubeho žwojeje džowki Marje, tkalza Franza Olberta sadajik a potom ezěko w sahrodźe žužoda sa schtom powžnyk. Tuto wusnacźe Peichel posdźischo psched dwěmaj žandarmomaj wospjetowasche, na cźož jeho se žonu a džowku sajachu. Žonje — džowka je žo bjes tym woženika — k wschemu stejeschtej, bjes tym so stary Peichel w poślednim wužudźenju saže wschu winu prějesche.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Dźěłacźerka Rycźerjowa se Zidowa se žwojim žynom w nasymje w Budyschinje po prosceń khodźesche a w njewobkedźbowanym wokomiku pola jeneje khěže jedyn kryw a žónsku žuknju spakoscźi. Sswojeho žyna bě wobskorżena namołwjała, so dyrbi po prosceń khodźicź. Wona dosta tydźeń arresta pschižudźeny. — Dokelž bě pjatnacźelětny hospodarski pomoznik Jan E. Ducźman s Brěsyny 6. novembra rycźerkublerjej-najeńkej Graserej w Brěsynje wosowu wahu wotewsak, saždźichu Ducźmana k tydźenjej jastwa. — Sahrodniski pomoznik Mehlhose spakoscźi 28. novembra na Hrodźischcźanskim knježim dworje s wotewrjeneje cźeladneje stwy por schkórnjow. Jeho khostanje wobsteji s dweju tydźenjow jastwa. — Sskužobna džowka dźělena Mättigowa s Demjan w poślednim cźažu po kraju wokoło dundasche. S Janom Förśterom w Kamjenej měješche wona lubkowarstwo a s nim w brózni, hdźež bě Förśterowe póžkanje, pschenozowasche. Njerodnu žónsku k tydźenjej arresta a k postajenju pod polizajsku nadkedźbu saždźichu. — Pschi składnoscźi poždwjecźenja khorhoje Porschiczanskeho wojerskeho towarstwa běchu žo wot spomnjeneho towarstwa reje wuhotowake. No nich, kaž hižom wospjet pižachmy, wulka swada wudyri. Maleschcźanski gmejnski prjódkstejeŕ Helesch, kotryž chzyšche njemĕr podužycź, bu toho dla wot nĕkotrych žobustawow towarstwa, jeho njesnajazych, na hrube waschnje pschimnjeny. Helesch, pšches to roshnĕwany, žo wo spomnjenym towarstwu s njepĕknymi žkowami wupraji, a kowarskeho mischtra Heniga w Budyschinku na cźesći srani. Helescha dla cźesćzranjenja s 10 mk. khostachu.

Khostanska komora. Hižom dźewjecź ras khostaneho cźežlu J. Miczku w Stróži pola Hucźiny, kotryž bě w Stróži, wospjet do domow žo dobywawschi, kranył, saždźichu k tsjom lětam schésćz měžazam khostanja, schésćzlětnemu shubjenju cźežnych prawow a podstajenju pod polizajsku nadkedźbu.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Pětrowska zyrkej: Pawoł Moritz Wendler, ratař, s Hanu Jdu Benadźiz. — Korla Pawoł Ducźka, lakirař a wobydleŕ, s Johann Helenu Vogelez. — Jan Ernst Mittasch, pschekupz, s Hanu Amaliju Berthu Siebeckez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Bertha Augusta, Jana Augusta Nowaka, dźĕlacźerja w Sajdowje, dź. — Helena Martha, Handrija Hermana Rjeńcźa, sórbarkarja na Zidowje, dź. — Max Arthur, Ernsta Wylema Wagenknechta, mlynka a wobydlerja na Zidowje, ž. — Bruno Wylem, njemandź. ž. na Zidowje.

Katholska zyrkej: Pawoł Jan, Jakuba Bjarscha, murjerja tu, ž. — Marja Martha, Juliuža Bernharda Rhody, fabrikskeho dźĕlacźerja na Zidowje, dź. — Jurij, Pětra Pětscha, cźĕžle na Zidowje, ž. — Charlotta Melania, Huberta Fischera, dźĕlacźerja na Zidowje, dź. — Hana Julija, njemandź. dź. w Sahorju.

Zemrjeći:

Dźeń 30. dezembra: Bjedrich Oskar, Jana Adolsa Hausera, khežerja a maschinuwjedźerja na Zidowje, ž., 6 m. 29 d. — 31. Marja Martha, Korle Augusta Hänela, wobydlerja a fabrikskeho dźĕlacźerja na Zidowje, dź., 10 m. 9 d. — Marja Hilbenzez, njebo Pětra Jeremiaža, bywscheho žiwnoscźerja w Delnjej Kinje, wudowa, 70 l. 4 m. 27 d.

Jĕsdny plan želesnizow wot 15. oktobra 1882.

4. wosowa klaža njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaža	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyschina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,30	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaža	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,53
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,15	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,35	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,54

S Budyschina do Wjelecźina.

Wosowa klaža	1-3.	1-3.	1-4.		1-3.	1-4.
S Budyschina	7,10	10,45	12,40	—	4,52	9,50
Do Wjelecźina	7,54	11,18	1,11	—	5,33	10,23

S Wjelecźina do Budyschina.

Wosowa klaža	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjelecźina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyschina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjeńza do Draždźan.

Wosowa klaža	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Polcźnizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjeńza.

Wosowa klaža	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Polcźnizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Cźi žami cźesćzeni wotebjerarjo **„Serbskich Nowinow"**, kotsiž chzedźa sa nje na **1. štwórtlĕto 1883** do prĕdka płacźicź, njech nĕtko 80 np. we wudawarni „Serb. Now." wotedadźa. Cźi, kotsiž žebi „Serbske Nowiny" pšches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlĕto saplacźi žo sa „Serbske Nowiny" na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khežorstwa 1 marka, s pschinježenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny" s pschihłohu **„Serbski Hospodar"** płacźa na póstach 1 mk. 25 np., s pschinježenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje
30. dezembra 1882.

Žitowy dowos: 3081 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hač M	Na bursy hač Pf
Pšeńža 50 kilogr. . .	7	14	8	33	7	14	8	33
Rožka " " . .	6	33	6	77	6	33	6	77
Ječmjeń " " . .	5	8	6	16	5	80	6	16
Wowß " " . .	5	40	5	90	5	70	5	90
Hróch " " . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka " " . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps " " . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły " " . .	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka " " . .	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny " " . .	2	80	3	50	—	—	—	—
Butra 1 " . .	2	10	2	50	—	—	—	—
Pšeńčžna muka 50 kilogr.	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	60	3	—	—	—	—	—
Sstóma 600 "	12	—	15	—	—	—	—	—
Proßata 616 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—

W Holeschowskej Dubrawzy je dwajschoßna **khěža** cžißło 4 se 7 kórzami pola a ßadowej sahrodu na pschedań.

Wolij

k masanju mkócžazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Wólsche a lipy, toho runja **kruschwiny** kupuje po najwyschschich płacžišnach

pianofortefabrika **Augusta Förstera**
w Lubiju.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě druzíny ßyreje kože ßo po najwyschschich płacžišnach kupuja, ßyre kože ßo derje a tunjo wudžéłaju wot

Gustava Nauck
na garbarskej haßy cžißło 16.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dželbje a kóždy dzeń mechanisko dżéłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützner-ez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 11. januara dopołdnja w 10 hodžinach ma ßo w **Drobach** sady wßy na wjeßnym trawniku 60 loßow stejazeho khójnoweho drjewa na pscheßadżowanje pschedawacž.

Běrka.

Drjewowa awkzija

na Delnjohórcžanskim reviru.

Wutoru 9. januara t. l. ma ßo
65 brěsowych dokhich hromadow a
8 hromadow wužitkoweho drjewa
sjawnje na pscheßadżowanje pschedawacž. Tśecžina kupneho pjenjesa ma ßo hnydom sapłacžicž. Sbytk kupneho pjenjesa ma ßo **do** wotwjesenja knjeżemu rentskemu hamtej w Delnjej Hórzy sapłacžicž. Dalsche wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja. Shromadżišna w 9 hodžinach w korcžmje w Małej Dubrawje.

W Małej Dubrawje, 1. januara 1883. **Preuß**, hajnik.

Drjewowa awkzija na Lupjanskim reviru.

Wutoru 9. januara t. l. ma ßo
93 ßuchich dokhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacž.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodžinach pola hajnistwa w Bukowzu.

W Minakale, 3. januara 1883. **Hrabinska Einsiedelska inspekzija.**

Cžeske kamjeńtne wuhlo

we wschěch druzinach scžele se stazije Cžopliz (Teplitz) solidne a płacžišny hódne —,

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cžopliz.

Gustav Römer,

cžrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelńskej haßy cžo. 7,

porucža wschě druzíny ßelenych a **rußowskich cžrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

Cželaze żołdki a pucherje ßo po najwyschschej płacžišnje kupuja.

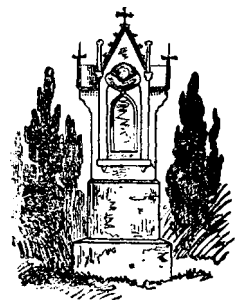

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucža pschi potrjebje dobrocžiwemu wobkedżbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijskej drósy 2.

Kosaze, cželaze, sajecže, korniklowe, tkhórjaze, mordarske kože ßo po najwyschschej płacžišnje kupuja wot

Heinricha Langi
na žitnych wikach pschi katholskej zyrkwi.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróstsyropa s Wrótßkawja**, na ßwětnej wustajeńzy w Parisu prämiirowaneho, maja jeniczki sklad w bleschach po $1\frac{1}{2}$ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Nächster w Kamjenzu,
W. Rothe w Lubiju.

Wotpadanki toilettoweho mydła,
punt po 60 np.,
wotpadanki glyzerinoweho mydła,
punt po 70 np.,
we wubjernej dobroscži, porucža

H. Puy

Do Awstralije

scžele paßažirow s direktnej parnej kódzu

wot Hamburga

5. kóżdeho měßaza

P. Fenscky
w **Lipsku**,

C. A. Mathei
w **Hamburgu**, Rödingsmarkt 57.

Cžaßniki

pschedawa a porjedża tunjo a derje s rukowanjom

cžaßnikar **Mager**
pschi kasernje.

Bud. Bjesada

změje jutře **njedźelu 7. januara** w $^1/_2$6 hodź. na třěleŕni (schiesshaus) **koncert,** ke kotremuž so česćeni sobustawy kaž tež wšitcy druzy lubowarjo serbskeje hudźby najpodwolnišo přeprošuja. Programy su dostać pola kk. red. **Smolerja,** časnikarja **Šneidera,** překupcow **Mörby** a **Rämša.**

Wubjerk Bjesady.

Realna schula w Budyschinje.

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedźa wot jutrow 1883 realnu schulu wopytacź, je podpißany, kotryž tež kmane pensije (bydła) wukasuje, **wot 10. januara hacž do 21. februara kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wo jstwě cžißło 13** k rěcžam. Posdźische samołwjenja móža ßo jenož pod wurjadnymi wobstejnosćemi pschijimacź. So ßo kóždy ßam pschedstaja, ßo rad widźi. S wěsta pak ma ßo pschi samołwjenju pschedpołožicź: I. Kschcźeńske abo narodne wopißmo. II. Wopißmo schcźěpjenja abo saßoschcźěpjenja. III. Wopißmo wo schulskej wucžbje, hacž dotal dostatej. IV. Wot konfirmirowanych konfirmazijonske wopißmo. Schulski pjenjes wucžini 60 mk. Wopißmo sa wojeŕsku jenolětnu dobrowólnu ßłužbu dostachu w tutym lěcźe 17 schulerjo.

W Budyschinje, w dezembru 1882.

Dr. Vollhering,
direktaŕ realneje schule.

Wobydlerjam w Rakezach a wokolnosćźi s tutym wosjewjam, so ßym ßo tu jako hojeŕ a babjenz saßydlił.

Dr. Bessert.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcžam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Składnostna kuŕ.

Cžorne židźane tkaniny

k njewjesćźinskej drasćźe,

stary łóhcź wot 2 mk. 30 np., w **dobrej** tworje,

porucža **Julius Hartmann Sohn**
na mjaßnym torhoschcźu 16.

H. G. Kubasch jun.

pschi mjaßnych hětkach 1

porucža ßwój wulki skład **hotowych symskich nawoblekarjow** a wscheje druheje **mužskeje** a **hólcžazeje drasty,** toho runja wulki wubjerk modnych **nasymskich** a **symskich tkaninow,** kotrež ßo po měrje sa tunju płacźisnu seschija.

Konjazy, kucžowy a hospodaŕski grat

dźěła rjany a po jara tunich płacźisnach

A. Kliemant na garbaŕskej haßy 23.

Kóždu ßobotu w budźe s napschecźa póstkowaŕnje.

We wudawaŕni „Serbskich Nowin" je sa 10 np. dostacź:

Bibliski pucźnik

na lěto 1883.

! Bergmannowe !

theerowe schwablowe mydło

wotstroni njedwělnje wschu kožowu njecžistoscź sa krótki cžaß a dawa koži ßwěcźatu běłoscź. Dostacź schtuka po 50 np. pola

H. Puya na ßerbskej haßy.

Khofej,

cžiscźe a derje ßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucža we wubjernej dobroscźi

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske evang.-luth. mißionske towaŕstwo směje — da-li Bóh — njedźelu sa tydźeń, 14. januara, popołdnju w dwěmaj hodźinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu. **Pětr Młónk.**

Młoda **holza,** kiž chze **schwadlistwo** dospołnje nawuknycź, namaka spodobne městno. Hdźe? je shonicź we wudawaŕni „Serb. Now."

Hnydom ßo pytaju: 12 hródźnych dźowkow, 4 domske a 4 stwinske dźowki pschi wyßokej msdźě, toho runja wotroczkojo, ßrěnkojo, wolazy, dźěłacźeŕske ßwójby atd. wot **Kleinstückoweje** na mjaßnym torhoschcźu 15, po 2 skhodomaj.

Sjawny dźak.

Ssobotu 30. dezembra bu nascha wjeß psches Božu hnadu a spěschnu pomoz woporniwych ludźi psched dospołnym wóhnjowym saniczenjom wobarnowana. Duž Bohu prajimy mužstwam ßykawow s Raboz, s Tsělan, s Jeńkez, s Budestez, pschede wschěm pak knjesej ryczeŕkublerjej **Schönje** nad Jaßońzu, kotryž wot spoczatka hacž do kónza straschnoscź wóhnja s njewustawazej dźěławoscźu podußycź pytasche, dale wschěm, kotsiž běchu s daloka a s bliska na pomoz pschikhwatali, s tutym nasch najwutrobnischi hłuboko saczuty dźak.

Bóh luby Knjes chzył jim wschěm woporniwe dźěło w bohatej měrje sarunacź a jich psched podobnym njesbožom wobarnowacź.

W Hrubocźizach, 3. januara 1883.

Gmejnska rada.

Łužica čo. 1

1883 je wušła.

K tomu cžißłu je „Serbski Hospodaŕ" cžißło 1 1883 pschipołoženy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 13. januara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžorstwowy ßejm je ßo wutoru wotewrił a dźeń posdźišcho je też pruski ßejm se ßwojim dźěłom ſ nowa sapoczał. Tuto runoczaßne skutkowanje dweju ßejmow njemóże po měnjenju wjele sapóßłanzow a woßebje tych, kotsiž ßu do wobeju wuswoleni, ſ wuzitkom bycź. Jedyn ßejm budźe druhemu město pschewostajicź dyrbjecź, je-li so njeßmětaj wobaj schkodowacź. Prěni namjet, ſ kotrymž ßo w khěžorstwowym ßejmje wuradźowanja sapoczachu, ßo wot doprědkarskeje strony staji. Jich nawjedowar Richter ßebi žadasche, so by ßo dowoženje amerikanskeho ßwinjazeho mjaßa a tuka do němskeho khěžorstwa saßo wot knjeźerstwa dowoliło. Wo ßrjedź debatty wjerch Bismark, na runym pucźu wot khěžora pschischedschi, sastupi. Bismarkowe pscheměnjene swonkowne na shromadźenych sapóßłanzow widomny sacźischcź cźinjesche. Wón běsche ßebi dołhu běku brodu narosćź dał, kotraž je prjedawschu rěsnosćź jeho woblicza do dobrocźiweho wurasa pscheměnika. S prěnim wustupjenjom w tutej brodźe psched ßejmom ßo wjerchej Bismarkej žane spjecźenje, žane sadźěwki napscheczo stajiše njejßu. Jeho ßłowa buchu se wschěch stron ſ radostnym pschihłoßowanjom pschijate. Powjesćź, ſ kotrejž wón sapóßłanzow pschekhwata, běsche pak też wo prawdźe jara swjeßelaza. Khěžor běsche Bismarkowemu namjetej, so by ſ fonda khěžorskeje hłowneje kaßy 600,000 hriwnow sa powodźenych w Rheinskich krajinach dowolił, pschihłoßował. Tele pjenjesy dyrbja ßo hnydom bjes powodźenymi rosdźělicź. Wjerch Bismark sapóßłanzow ſ rheinskich krajinow do ßwojeho bydła pscheproßy, so by ſ nimi wo waschnju rosdźělenja wuradźował. Hischcźe tón ßamy dźeń wjeczor ßo sapóßłanzy ſ tamnych stronow pola wjercha Bismarka shromadźichu a wudźělenje pjenjes postajichu. Wot 600,000 hriwnow je ßo wscho na jenotliwe kraje po potrěbnosćźi rosdźěliło hacź na 160,000 hriwnow, kotreż ßo sa posdźišche wnrunanje móżnych smylkow nasad skhowaja. W tychle dnjach ßo pruskemu ßejmej namjet wo dowolenju pjenjes, kotreż maja ßo k pomozy powodźenych w pruskich krajinach dowolicź, pschedpołoži.

Italska. Italske knjeźerstwo nětko ſ wjetschej krutosczu wustupuje, so by njewuschny njemĕr, kotryž ßo wot irridentistiskeje strony dla nadpadnika Oberdanka, wot awstriskeho knjeźerstwa k ßmjercźi saßudźeneho a njedawno wotprawjeneho, hnaje, podußyła. Knjeźerstwo bě shoniło, so chze demokratiske towarstwo Oberdankowu büstu ßwjedźeńszy wotkrycź, a bě toho dla tutu büstu konfiszirowało. Njedźiwajo na to pak tola w Romje skradźu Oberdankowy wopomnjeński ßwjedźeń ßwjecźicź spytachu. Poliziſtojo, wo tym shoniwschi, dyrbjachu ßo w palazino Sciarra, hdźeż běchu ßo njemĕrnikojo shromadźili, ſ durjemi nutskłamacź a konfiszirowachu druhu Oberdankowu büstu a wschelake krala Humberta ranjaze pißma. Dokelž ßo pschecźiwo poliziſtam spjecźowachu, buchu 25 njemĕrnikojo dla schcźuwanja k wójnje pschecźiwo Awstriskej sajecźi. Jako na torhoschcźu wołachu: „Dele ſ Awstriju, ßława Oberdankej!“ polizija halekowarjow rosehna a haßy sa wobkhad sawrje. Wojazy běchu w kasernach hotowi, so bychu, je-li by nusne było, kóždy wokomik k sdźerżenju měra wumarschirowacź móhli.

Franzowska. Franzowska hischcźe ženje tak wulkotny pohrjeb widźała njeje, kajkiž je ßo w Parisu cźěku Leona Gambetty dostał. Se wschěch stron franzowskeho kraja běchu deputazije do Parisa khwatałe, so bychu Gambecźe poßlednju cźesćź wopokasałe. Cźah, na kotrymž ßo ſ najmjeńscha 100,000 pschewodźerjow wobdźěli, bě tři hodźiny dołhi, 5000 krónow a wěnzow bě ßo se wschelakich městow a wßow Franzowskeje a ßamo ſ wukraja pschipóßłało. Najsajimawische wotdźělenje běchu w cźahu Elsaß-Lothringsźy. Woni wobstejachu se ßydom parižskich towarstwow, elsaß-lothringskich ßwobodnych murjerjow, deputazijow ſ 15 elsaß-lothringskich městow a se ßobustawow němskeho khěžorstwoweho ßejma sa Straßburg a Metz. Wot Elsaß-Lothringskich ßo žane rěcźe njedźerżachu, woni ßo ſ tym spokojichu, so psched postawu Straßburga ſ njepokrytej hłowu nimo cźehnjechu a dźěcźi, jich pschewodźaze, wołachu: „Njech je Franzowska žiwa!“ Franzowske knjeźerstwo je po sdacźu Elsaß-Lothringskim pokiw dało, so bychu ßo pschi pohrjebje, kotryž bu na statne khósty wuhotowany, wschěch Němzow hanjazych rěcźow sdźerżeli. Franzowskemu knjeźerstwu je ßo ſ tym wulka njelubosnosćź salutowała. Němzy sa trěbne nimaju, ßwoju njespokojnosćź dla sadźerżenja Elsaß-Lothringskich pschi Gambettowym pohrjebje franzowskemu knjeźerstwu sdźělicź, dokelž ßu pscheßwědcźeni, so je franzowske knjeźerstwo wscho cźiniło, schtož w jeho mozach stejesche, so bychu ßo wupadły pschecźiwo Němzam podtkócźiłe. Tola tu wěstosćź ßu Němzy dostali, so budźa ßebi Franzowsojo po Gambettowej ßmjercźi runje tak jara na wójnu pschecźiwo Němzam myßlicź, kaž prjedy. Gambecźe, kotryž sa duschn tutych wotmyßlenjow płacźesche, chzedźa Franzowsojo w Parisu pomnik stajicź. Gambettowe cźěło w Parisu njewostanje, wone ßo na žadanje jeho nana do Nizzy pschewjese, hdźeż budźe w ßwójbnym pohrjebnischcźu khowane.

— Žarowanje franzowskeje republiki wo Gambettu je ßo hischcźe powjetschiło psches nahłu ßmjercź generala Chanzy. Chanzy bě jenicźki franzowski general, kotryž je ras we wójnje pschecźiwo Němzam dobycźe sczinił; wón płacźesche Franzowsam sa prěnjeho nawjedowarja w pschichodnej wójnje pschecźiwo Němzam. Franzowska je tak nimale ſ dobom dweju mużow shubiła, na kotrejuž wona nadźiju stajesche, so junu saßo staru wulkosćź a móz franzowskeho luda postajitaj. Pohrjeb generala Chanzy je ßo w Chalonsu ſ wulkotnym pschewodom stał. Wschě klamy wostachu sawrjene, ſ domow běchu žarowanske khorhoje wupowěßnjene. Dokelž bě prjedy Chanzy w Ruskej póßłanz był, wobdźělichu ßo pschi jeho pohrjebje też ruski póßłanz hrabja Orłow a woßmjo

ruſzy offizierojo. Teje ßameje pſchicžiny dla ßo w katholſkej Katharinſkej zyrkwi w Petersburgu žarowanſka Boža ßłużba ſa ſemrjeteho mějeſche. Wulkowjerch Wladimir, wójnſki miniſter Wannowſki a wjazory generalojo a diplomatojo běchu pſchi ßwjatocžnoſczi pſchitomni.

Rußowſka. Wſchelake ruſke nowiny měnja, ſo ßu wuhudake, cžeho dla něktore němſke nowiny dlěžſchi cžaß wudawachu, jako by wójna mjes Němſkej a Rußowſkej abo mjes Awſtriſkej a Rußowſkej pſched durjemi była. Ruſke nowiny měnja, ſo je ßo tajka wójnſka hara, tak daloko hacž ßo k lěpſchemu něktrych židowſkich a kſchesczijanſkich pjenježnikow njeſta, jenož toho dla cžěrika, ſo by němſki rajchstag abo awſtriſki rajchsrath cžim ſkerje pjenjeſy k powjetſchenju artillerije pſchiſwolił. Ssejmſzy ſapółßłanzy mjenujzy w nětczyſchim cžaßu, hdžež je tak doſcz dawanjow a dawkow, jara njerad pjenjeſy na wójnſke nałeżnoſcze pſchiſwoleja. Po tajkim je nětkajke wabjenje trjeba, ſo bychu ßejmſzy ſapółßłanzy ßwoju njeluboſcz pſchewinyli. Najlěpſche wabjenje je ßo hacž dotal wójnſki ſtrach wopokaſał. Jako chzyſche na pſchikład wójnſki miniſter jeneho kraja pſched wěſtym cžaßom ßwoje wójſko wo tójſchto regimentow powjetſchicz, a ßejmſzy ſapółßłanzy cžinjachu, jako bychu pjenjeſy k tomu pſchiſwolicz nochzyli, dha počzachu w nowinach pißacz, kak jara je Franzowſka ßwoje wójſko powjetſchika. A jako to hiſchcze niczo njepomhaſche, počzachu dale pißacz, ſo ßo Franzowſka na wójnu hotuje. Tócz dyrbjake knježerſtwa ßußodnych krajow ßwoje wójſka tola też powjetſchicz, a ßejmſzy ſapółßłanzy, kaž ßo roſumi, pjenjeſy k tomu pſchiſwolicz, — hewak móhło ßo ſtacz, ſo jich wójſko pſchěhraje, dokelž běſche mjeńſche, hacž franzowſke. Tajke ſamolwjenje, ſo by jeho krajne wójſko dla pobrachowanja něktrych regimentow pſchěhracz dyrbjało, nochzyſche nětko żadyn ſapółßłanz na ßo wſacz — a wſchitzy pſchiſwolichu pjenjeſy, kotrež běchu k powjetſchenju wójſka nuſne. — Podobno ma ßo drje też ſ wójnſkim trubjenjom, kotrež pſched něktrym cžaßom wſchelake němſke nowiny cžinjachu. Něchtón je wußlědžił, ſo ma němſka pólna artillerija khětro mjenje muzſtwow a kanonow, dyžli ruſka, a ſ druheje ſtrony też mjenje, dyžli franzowſka. Druſy toho dla hnydom ſa to rěczachu, ſo by ßo cžißko muzſtwow a kanonow němſkeje artillerije powjetſchiko. A ſo bychu ßejmſzy ſapółßłanzy k tomu cžim ſkerje ſwólni byli, počza ßo we wſchelakich němſkich nowinach ſ wójnſkej trubu trubicz.

W Awſtriji njeje hinak. Tam je něchtón nalicził, ſo ma awſtriſke wójſko 1715 pólnych kanonow, ſchtož je mjenje, dyžli w ruſkim abo franzowſkim wójſku. A ſo bychu ßo k powjetſchenju awſtriſkeje pólneje artillerije wot ſapółßłanzow pjenjeſy pſchiſwolike, mějeſche ßo w nowinach też ſ wójnſkej trubu trubicz.

To je ßo w połnej měrje ſtako, tola ruſke nowiny praja: ſchto dha wy toho dla Rußowſku jako tajku molujecze, jako by wona Němſkej wójnu pſchipowjedžicz chzyła, hdyž tola na tym żane ßkowo wěrne njeje, a Rußowſka ßwoje wójſko wjele wjazy pomjeńſchuje!

Hdyž wójnſku haru ſa ßwoje wotpohladanja trjebaja, dha njech na Franzowſku pokaſuja; pſchetož ſo by ta dla ſaßodobycza Elſaßa a Lothringſkeje ſ Němzami ſkerje a lěpje wójnu ſapočzała, hdyž by wuhlady na dobycze měła: to je wěſte a wěrne. Po tajkim ßmě ßo to ſjawnje powjedacz. Ale Rußowſkej wójnſke wotpohlady pſchizpiwacz, to je njeprawe, haj ſkóſcz, pſchetož cžeho dla dyrbjała Rußowſka wójnu wjeſcz. Ssnadž dla dobycza krucha kraja? Ně, wěſcze niz; pſchetož wona ma hižom wjazy kraja, hacž trjeba. Ale ßnadž toho dla, ſo by Němſku něhdze wurubicz chzyła. To móhł jenož błaſn abo ſkóſtnik wudawacz, pſchetož mudry a ſprawny cžłowjek dyrbi prajicz, ſo drje by jenož pſchihotowanje k tajkej wójnje ſto krócz dróżſche było, hacž wſcho dobyte rubjenſtwo. Tócz dotalne wójnſke powjeſcze dale niczo njejßu, hacž hoke blady abo tokſte kžě.

Pſches Łóbjo.

Powjedanczko ſ poßlenjeje pruſko-awſtriſkeje wójny. — S Czěſkeho pſchełożene.

(Pokracžowanje.)

II.

Běſche wóßom hodžin, a pjecz ſtów kanonow hrimaſche po zyłej ßmuſy. Mha bě ßo trochu pomjeńſchika a awſtriſke batterije ßo pokaſowachu. S kóždeho pucza, ſ kóždeho twarjenja a dwora, ſ kóždeje ſahrody lětachu a hwiſdachu granaty do Pruſkich, kotſiž ßo pſchibliżowachu a dale a bóle roſſchěrjachu. Zyła ta wyſchina wot Mokrowuß hacž do Ssadoweje běſche jedyn rynk małych woheńßapazych wjerſchkow. Semja rżeſche a tſělenje wrjeſkotaſche. Na wſchěch bokach ßo ſ kanonow błyſkaſche a huſty dym ßo ſ kurjawu ſjenocżeſche. Bórſy wunjeßechu też Pruſzy ſe ſatraſchnym napinanjom ßwoje batterije na druhim brjohu rěki Byſtrizy a płaczachu Awſtriſkim na rune waſchnje ſ móznym tſělenjom.

To běſche nadpad prěnjeho pruſkeho wójſka, kiž ßo do awſtriſkeje ßrjedžiſny da. Pruſke łóbſke wójſko njebě hiſchcze dóſchko hubjenych pucžow dla. Sakſojo a woßmy awſtriſki armeekorps hiſchcze wotpočzowachu.

Lieutnant a kadet ßedżeſchtaj ſaßo na mokrej trawje a ßebi powjedaſchtaj.

Kadet běſche wjeßoły a lieutnant njemějeſche żaneje winy, kotrejež dla by dyrbjał ſrudny bycz. Wójny ßo njebojeſche. Wón bě hižo ßobu na italſkej wójnje pobył. A hewak bě ßo też nětko tu a tam ſpytał.

Koſczelſki, kaž kadet rěkaſche, pomyßli ßebi na zyganzyne wěſchczenje a praji: „Koho wſchak móhł ja dżenßa wuhladacz, kiž je mojej wutrobje bliſki? To je dżenßa njemóżno!“

„Hm, na ßwěcze je wſcho móżno!“ rjekny lieutnant.

„Haj wſchak!“ wotmolwi kadet, „ale tak daloko dżenßa do prědka njepſchińdżemy. A hdy bychmy też do dwanateje hodżiny w nozy někak do naſcheho měſta doraſyli, dha tehdy tola naſchi wěſcze doma njebudu. Pſchetož jako Pruſzy Nachod wobßadżichu, wobydlerjo pſched nimi roſczékachu.“

„Kak daloko je wot tych měſt do Nachoda?“ ßo lieutnant woprascha.

„Něhdże ſchtyri mile, ſ kotrychž ſtej dwě mili hižo w pruſkej mozy. Po tajkim tam njedoraſymy!“ praji Koſczelſki.

„Ale, koho byſchcze dha tam tak rady widżeli?“ ßo lieutnant dale praſcheſche.

Koſczelſki ßo ſ nowa ſacžerwjeni a to wjele bóle, hacž bě ßo to prěni krócz ſtako.

„Aha, Wy ſcze ßo pſcheradżili!“ ßmějeſche ßo lieutnant. „Tola pſchede mnu, ſtarym wojakom, ßo njetrjebacze hanibowacz. Ja Waß njewußměſcham. Mój Bożo, ja hiſchcze dotal jara rady na ßony mojeje młodoſcze ſpominam a je mi tych młodych lět żel, ſo ßu ßo tak rucże minyke, a tamniſchich ßonow, ſo je hórke dyrbjenje roſehna. Ně, w tajkim naſtupanju nikoho mußměſchecz njemóżu!“

„Moja zyła naležnoſcz wſchak też k ßměcham njeje“, praji kadet, „a myßlu ßebi, ſo je ſa kóždeho druheho bje-wſcheje ważnoſcze. Mi pak w myßlach tczi a ßym ſtajnje w njej żiwy. Wona njeje

ſajimawa, je jara jednora a krótka, bjeſe wſchěch ſapleczenjow. Schtóż jeje ſpoczatk nawjedźi, tež bórſy kónz wuhuda."

„Hm, kónz tu hiſchcże njeje", pſchiſpomni lieutnant.

Koſczelſki ſ hłowu kiwny a praji: „Tudy wſchak njeje žane prawe ſkładne měſto ſa powjedanje tajkeje należnoſcże, ale ſchtó wě, hacž druheje ſkładnoſcże k temu namakamoj. Wěſcże, ſo ßo Wam najwjazy w zykym półku dowěrjam. Wy ſcże mi někotre wězki ſ Waſcheho žiwjenja powjedali. Ja chzu Wam to ſarunacź."

„Jenož powjedajcże, Waſcha dowěra ßo mi ſpodoba, a ßlěpz bych byk, hdy bych chzyk ſ njej žortowacź!" rjekny lieutnant, kiž Hawjelka rěkaſche.

„Wěſcże, ſo ßym khudy", praji Koſczelſki, „a Wam mózu też rjez, ſo je mje jenož khudoba ſe ſtudowanja wutorhnyła a do awſtriſkeho běłeho wojeŕſkeho kabata ſahnała. Ja ßym młody, ale ja bych wjele wo khudobje powjedacź móhł. Ja ßo toho njehanibuju a mam nadźěju na lěpſche cžaßy. Tuta nadźěja mje njewopuſchczi. Hdyž budu wyſchk a potrjebne lěta wußłužu, dha potom do krajneje zivilneje ßłużby ſtupju. Mój nan, ſtary wojak, je dwanacże lět jako podwyſchk ßłużił, a prjedy ſchěſcź lět jako jednory wojak. Wón ſnaje wſchě ßłódkoſcże a hórkoſcże wojeŕſkeho žiwjenja, a płakaſche kaž małe dźěczo, jako ja do wojakow dźěch. Na wulkej ſchuli, hdźež běch hižom ſchtyri klaßy pſchewinył, dale woſtacź njemózach, dokelž pjenjeſy na wſchě boki pobrachowachu. A ſo bych potom jenož piſar byk, to ßo mi też njechaſche, tak ſo ßo ſkónczńje wſchěm lubjeſche, jako do wójſka ſtupich."

Kadet ßo trochu ſwotkaſchlowa a hladaſche khwilku do daloka. Hawjelka běſche ſ wulkej kedźbnoſczu na njeho poßłuchał a ſ němej ßobuczuczźiwoſczu, kaž bě to w jeho wocžomaj widźecź.

„Pódla naſcheho małeho domika", pokracžowaſche Koſczelſki, „je hiſchcże mjeńſcha khěžka. Mój ſtary nan je wudowz, wobßedźerka teje khěžki pak wudowa. Ja ßym jeniczke dźěczo, a ßußodźinka ma jeniczku dźówku, kiž je dwě lěcże młódſcha dyžli ja. Mój nan ſaſtupuje wudowu w prawiſniſkich wězach, pomha jej ſ dobrej radu, a je pſcheporucźnik (fórminda) jeje dźówczińczki, kotraž Marja rěka. Jejna macź nanej a mi ſa to ſchaty wobſtara, tak ſo žaneje ſtaroſcże wo płókarniczu měcź njetrjebamoj.

Mózecże ßebi myßlicź, ſo ßmój ja a Marja jako dźěczi ſtajnje w hromadźe bykoj. Mój khodźachmoj w hromadźe do ſchule a ſe ſchule. Marja běſche kóždy cžaß cźiche, pilne dźěczo. Wona njeje ßylnych ſtawow, je pak tola pſchi tym doſcź lubosna na pohladanje. Ma wulkej wocži a je trochu blěduſchka, na cźimž je to wěcżne ßedźenje pſchi ſchiczu wina. Njetrjebam drje hakle roſeſtajecź, ſo ju pſche wſchu měru lubo mam. Ssym to najbóle ſacžuk, hdyž ju po ßwojim ſaſtupjenju do wójſka dwě lěcże ſa ßobu njewidźach; hakle lětßa w naléczu, jako naſch pólk (regiment) w měſcże Jaromirju pſchebywaſche a ja wot tam domoj dóńdźech, ßym ju ſaßo widźał. Ale wona mjes tym wſchón cžaß w mojich myßlach žiwa pſchede mnu ſtejeſche. Ja toho dla ſa žanym druhim holeczom njepohladam. A ſo Marja jenož ſa mnu hlada a jenož na mnje myßli, to też wěm. A mój nan a jejna macź ſtaj zyle ſ tym ſ pokojom, ſo mamoj ßo rady a pſchejetaj ßebi, ſo bychmoj něhdy w hromadźe ſbožownaj žiwaj bykoj.

A ja mam dobru nadźěju k tomu, wſchak moja wojeŕſka ßłużba wěcżnje tracź njebudże. Jenož to mje hrjeba, ſo nan, ßußodźinka a Marja tak ſa mnje dźěkaja, pſchetož nan je prajił: Hlajcże, tajki kadet ma wſchak tajku hubjenu mſdu, ſo dyrbju ßynej pjenjeſy pſchitykowacź. Nó, wot nana bych wſchak je brał, ale ja ßo boju, ſo też Marja wot toho, ſchtož wuſchije, pjenjeſy nanej dawa, ſo by mi je ßłał. A to mje mjerſa. Ja ßym toho dla, jako běch ſ Jaromirja na wopytanje domoj pſchiſchoł, wo tym wjele rěczał, ale woni ßo jenož wſchitzy tſjo ßmějkotachu a k tomu niczo njeprajichu. Nó, hdyž hinak cžinicź nochzedźa, dha chzu jim, da-li Bóh, wſchu jich ſtaroſcź a prózu po mózноſcźi ſarunacź. Ja toho dla ßwoje ſboże nihdże druhdże njewidźu, hacž po boku Marje a mjes mojim nanom a jejnej macźerju. A ja wſchak ßym też jich jeniczka nadźěja. Njebolak bych byk, hdy bych jich wobſchudźił! — Ale ja Wam wěcże jenož woſtudu cžinju ſ mojimi rěczemi?" — tak kadet ßwoje powjedanje pſchetorhny, ßo Hawjelku wopraſchejo.

„Ach, na žane waſchnje niz. Sskyſchach něſchto, ſchtož mi klinczi jako luba wopomnjeńka ſ prjedawſchich cžaßow, a niz kaž ſ naſchich dnjów, hdźež ßwět jenož ſa ßwětnym dobytkom cźěri a ßo nadobnym myßliczkam ßměje." A wón Koſczelſkemu ruku da a ju pſchecźelnje tłóczeſche.

A lieutnant w ſamyßlenju hłowu ſkhili, kadetej běſche pak zyle ſbožownje wokoło wutroby. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Konzert, kotryž je ßo ſańdźenu njedźelu w Budyſchſkej tſěleŕni wot Bjeßadnych ſpěwarjow a ſpěwarkow wuwjedł, ſaßo ſ nowa ſa to ßwědczi, ſo ßo ßerbſki ſpěw pod wuſtojnym nawjedowanjom k. wucžerja J. Kaplerja w Budyſchſkej Bjeßadźe ſ dobrym wuſpěchom haji a kubła. Bjes ſpěwami, kotrež ßo pſchednoſchowachu, dobychu ßebi „Paſtyŕ a holczo", „Rjana Lužiza" a „Wjecžorny ſpěw" woßebitu khwalbu. S pſchipósnaczom dyrbi ßo na ekſaktnoſcź pſchednoſchka a cžiſtoſcź ſynkow pſchede wſchěm we „Wjecžornym ſpěwje" naſpomnicź. Pſchednoſchki na klaviru, hußlach, bratſchi a cello ßo toho runja derje ſpodobachu a doſta ßo jim mózne pſchiplazanje. Nowy Bjeßadźiny klavir, ſ kotrymž ßo pſchi telej ſkładnoſczi hrajeſche, je ßwoju pruhu k ſpokojnoſczi wſchěch poßłucharjow derje wobſtał. Po konzercże mějachu ßo poſdźiſcho wjeßele reje.

— ⌣ Wuſpěch prénjeho lěta je dopokaſał, kajka potrěbnoſcź je dopjelnjena ſe ſakoženjom cžaßopiſa „Lužiza". Sa krótki cžaß je ßebi nowy cžaßopiß wutrobu wſchěch ßwěrnych Sserbow dobył. Nadźěju ßo, ſo woteběrarjo cžaßopißej też dale ßwěrni woſtanu, je redakzija druhi lětnik „Lužizy" wudawacź počžała. Programm cžaßopiſa woſtanje njepſchemenjeny. „Lužiza" budże też lětßa dźiwacź na wſchoſtronſke potrěbnoſcże wſchěch Sserbow, kotſiž maju ſahorjenu a ßwěrnu wutrobu ſa ßwoju narodnoſcź, a woſtanje organ wſchěch ßerbſkich towaŕſtwow. Też lětßa redakzija wſchu prózu na to ſkoži, ſo by poſkicźomny material ſchtož mózno ſajimawy a wſchelaki byk. Sa to rukuje bohata ſběrka wudźělkow we wjaſanej a pěſchej rěczi, kotrež redakzija hižo wobßedźi, njedźiwajo na liczbu dalſchich pſchinoſchkow, kotrež ßu jej ßlubili kk.: kand. theol. Jakub Bart, dr. Jan Cźěßla, faraŕ Dobruzki, ſem. wyſch. wucžeŕ Fiedleŕ, faraŕ M. Hórnik, kantor Jórdan, literat M. Kóßyk, dr. H. Laraß, referendar Mütterlein, prof. dr. Pful, knihikupz Pjech, dr. Jurij Sauerwein, wucžeŕ Sommer, Radyßerb-Wjela, faraŕ Wjelan, literat Jan B. Schołta a dr. Też lětßa budże ßo wudawaŕ prózowacź, cžaßopiß też ſwonkownje prawje pſchiſtojnje wuhotowacź. Format woſtanje tónßamón. Wukhadźecź budże cžaßopiß, kaž dotal, porjadnje kóždy pŕeni dźeń měßaza. Też płacźiſna woſtanje dotalna: pola redaktora (— adreßa: dr. Muka, Bautzen, Taucherſtraße 5 —) a w expediziji „Serbſk. Now." lětnje 2 mk. 50 np., na póſcże, pola agentow „Lužizy" a ſ pſchipóßłanjom do domu pod kſchižnym ſwjaſkom lětnje 2 mk. 90 np. — Porucźamy tutón wubjerny a pſchi tym zyle tuni cžaßopiß cźitarjam „Serbſk. Nowin" na najnaléżniſcho. Naſcha pſchißłuſchnoſcź je, ſ prawje bohatym woteběranjom „Lužizy" dopokaſacź, ſo my Sserbja njedźakowny lud njejßmy a ſo ßebi prózowanja wo roswicże Sserbowſtwa a ßerbſkeho pißmowſtwa ważicź wěmy. „Lužiza" dyrbjała ßo toho dla w kóždym ßerbſkim domje namakacź; ſchtóż pak dotal hiſchcże jeje woteběrał njeje, njech ßebi ju bjes komdźenja ſkaſa.

— ⌣ Wušła je „Łužica“ čo. 1 (januar 1883). Wopřijeće: I. Serbskej zemi. — Jakub Bart. II. Na nowolětnym ranju. — K. A. Fiedler. III. Postrow a swjedźeński spěw na Lubijski spěwanski swjedźeń, 24. sept. 1882. — Pósłał dr. Jurij Sauerwein. IV. Wuměnkař. — Novella J. M. Sporosa. V. Stucki škórca. (Delnjoserbscy.) — Mato Kósyk. VI. Ptači kwas. — Spisał M. Hórnik. VII. Spytowana lubosć. — Radyserb-Wjela. VIII. Bajka wo zaćmiću měsaca. — Po ruskim žórle spisał J. B. Šołta. IX. Tři bajki wo wódnym mužu. — Podał prof. dr. Pful. X. Rjedźer a porjedźer. — M. H. XI. Dopis. — z K. XII. Należnosće towarstwow. XIII. Serbski rozhlad. XIV. Druzy wo Serbach. — J. B. Š. XV. Serbske knihownistwo. XVI. Słowjanske nowinki. XVII. Zapis přinoškow a darow. XVIII. Prašenje. XIX. Dnjownica za januar. XX. Listarnja. XXI. Nawěstki.

— W Ssw. Michalskej wošadźe je šo w lěcźe 1882 narodźiło 273 dźěcźi (47 wjazy hacź 1881) a to 149 hólzow a 124 holzow, bjes nimi 1 por dwójnikow, 6 morwonarodźenych a 45 njemandźelskich. Pschipowjedało je šo 81 porow (14 wjazy dyžli 1881), s nich bu 59 tu wěrowanych. Semrjeło je 179 wošobow (49 mjenje dyžli 1881), bjes nimi 108 dźěcźi (5 njekschcźenych), 7 mkodych hólzow a 7 mkodych holzow, 17 woženjenych mužow, 14 mandźelskich žonow, 8 wudowzow a 17 wudowow; 1 wošoba psches 90 lět, 7 psches 80, 11 psches 70 lět. Zyrkwinskich pohrjebow bě 106. Spowjednych je bylo 10,335, 437 wjazy dyžli lěto prjedy. Po zyrkwinskich powjescźach hischcźe ženje liczba spowjednych tak wyšoka była njeje, wona je šamo lěto 1723, w kotrymž bě jich hacź dotal najwjazy Boże wotkasanje wužiwało, wo 333 pschescźahnyła. Bjes spowjednymi běsche 8445 Sserbow, 1890 Němzow; Boże wotkasanje 117 prěni krócź a 204 je domach wužiwasche. Psched 100 lětami bě šo narodźiło 142, wěrowanjow bě 35, semrjetych 135 a spowjednych 8066.

Se Židowa. S haski, kotraž pschi korczmje „k jelenjej“ k rězy dele wjedźe, šo sańdźenu wutoru s wótrymi kschikami na pomoz wokasche. Na město, s wotkel šo po pomoz wokasche, pschicźěriwschi, namakachu ludźo žonu s krawjazej hłowu na semi leżazu. Njedaloko njeje wuhladachu muža, kotryž bě po sdacźu žonu nadpanył. Woni jeho pschimnychu, tola dokelž wón winu prějesche, jeho puschcźichu. Na to šo njesnaty spěschnje do cźěkanja da, cźohož dla šo hnydom sa nim puschcźichu a jeho s nowa sajachu. Hacź je njesnaty cźłowjek žonu wurubicź abo nusowacź chcył, njeje šo hischcźe wušlědźiło.

S Hodźija. Nasch nowy diakonuš, knjes Kschižan, kotryž je šo pjatk s Kamjeńza do Hodźija pschešydlił, budźe tu jutsje njedźelu najprjódy psched šerbskej a potom psched němskej wošadu šwjedźeńšzy do šwojeho noweho sastojnstwa sapokasany.

— Sańdźene lěto je šo w naschej wošadźe narodźiło 161 dźěcźi a to 71 hólzow a 90 holzow, 2 poraj dwójnikow, 5 morwonarodźenych, 30 njemandźelskich. Tute lěto je šo 14 mjenje narodźiło hacź lěto prjedy. Pschipowjedało je šo jich 44. Semrjeło je 136 wošobow, 72 mužskich a 64 žónskich, 32 wošobow wjazy hacź lěto prjedy. K spowjedźi a Božemu blidu je było 6356 wošobow a to 4987 Sserbow, bjes nimi 79 doma woprawjenych, a 1268 Němzow, bjes nimi 17 doma woprawjenych. Liczba spowjednych je wo 26 wyschscha hacź lěto prjedy.

S Delnjeje Hórki. Na tudomnym knježim dworje šu šo schtwórtk tydźenja paduschi do kanzlaje kamali, so bychu tam pjenjesy kranyli. Młynk, kotryž w nozy dla wulkeje wody pschi rězy khodźesche, wuhlada šwězu w kanzlaji, tola šebi pschi tym njepomyšli, so bychu to móhli paduschi bycź a wostaji šwězu njewobkedźbowanu. Paduschi pak, młynka widźiwschi, běchu we wulkej hrosy, so šnadź tola na nich pschińdźe, a šo do cźěkanja dachu. Nasajtra rano namakachu durje s hokow wušadźene a na semi leżaze. Pjenjesy paduschi kranyli njeběchu, dokelž njeběchu pjenježny kaschcź wotewricź móhli.

S Dobroschez pola Delnjeje Hórki. Sańdźenu šobotu je šo tu žiwnosć J. G. Nowaka wotpalika. Wot domkhowanych žnjow a domjazeje nadoby je šo jenož jara mało płomjenjam wutorhnyło.

S Lahowa. Sarěcźanske šerbske towarstwo, kotrež šo hewak porjadnje kóždu schtwórtu njedźelu měšaza w tudomnym hoscźenzu skhadźuje, měješe tón krócź patoržizy dla njedźelu psched nowym lětom šwoju 46. shromadźisnu. Jako běsche pschedšyda, k. Młynk, tu šamu s krótkej rěcźu wotewrił, spominasche wón na pošlednje hodźinki dokonjaneho lěta, pschi cźimž šobustawy k nowej šwěrnosći w duchownym nastupanju kaž tež k pilnej dźěławosći sa nasche towarstwo a s zyka sa nasche lube Sserbowstwo s nowa wubudźowasche. Na to džerżesche městopschedšyda, k. Krawz, jara sajimawy pschednoschk wo městomaj Babylon a Ninive. Wón powjedasche nam wo jich wulkosći a rjanosći, kraśnosći a twjerdosći a skónczńje też wo jeju sahubjenju. Knjesej Krawzej bu sa jeho rjany a powuczazy pschednoschk psches harmoniku šławu pschipósnaty sašłuženy dźak wuprajeny. Do skónczenja nětko s Boha dokonjaneho lěta buchu wot spěwanskeho wotdźělenja, k kotremuž šo też druzy pschisanknychu, s pschewodom hudźby wo wšy „k cźesći Božej“ nětotre khěrlusche wuspěwane a s tym sańdźene lěto wobsanknjene.

S Lejna. K pomjeńschenju wulkeho njesboža, kotrež je wulka woda na wobydlerjow Rheinskich krajinow pschinješka, je šo hacź dotal w naschich stronach jara mało stało. Njedźelu 14. januara šo wschěm, kotsiž maja darniwu ruku a cźucźiwu wutrobu sa tamnych wbohich powodźenych, składnosć poskicza, k podpjeranju njesbožownych scherjepatku daricź. Drażdźanska hólcza hudźbna kapała spomnjeny dźeń w tudomnym Hauptmannez hoscźenzu konzert wotdźerži, kotrehož wunoschk je sa powodźenych postajeny. Njech nichtó, kotremuž to jeho šrědki dowola, njesabudźe, konzert wopytacź a telko kaž samóže na woktarju šmilnosće woprowacź.

S Cźornowa. Pjatk do hód šo psches darniwosć knjesa hrabje Breślera nad Łuskom Cźornowskim schulskim dźěcźom wulke wješele s hodownym wobradźenjom dosta. Dźěcźi, kotrež běchu šo mjenowany dźeń, wjedźene wot šwojeho wucźerja k. Ssuschki, do Łuscźanskeho hrodu podake, buchu tam najprjódy s khojejom, schokoladu a zaktami wokschewjene. Na to šo wone do jstwy, hdźež běchu dary wupokožene, dowjedźechu. Wschitzy s dźiwanjom na bohate dary shladowachu. Dźěcźaze woblicźa šo s radosću pschi napohladźe tutych kraśnych wězow błyschcźachu. Kóžde se 64 dźěcźi bu na bohate waschnje a k poknej spokojnosći wobdarjene. — Dźeń posdźisscho šo 18 khudym dźěcźom nascheje gmejny s Breuerowho wotkasanja hodowne wobradźenje wuhotowa.

S Ketliz. W naschej wošadźe je šo sańdźene lěta narodźiło 159 dźěcźi, 77 hólzow a 82 holzow; bjes nimi 1 por dwójnikow, 9 morwonarodźenych a 30 njemandźelskich. Pschipowjedało je šo 50 porow, a to 39 porow w naschim Božim domje, 11 porow pak w druhich zyrkwjach wěrowanych. Spowjednych bě 4842, mjenujzy 1627 Sserbow a 3084 Němzow, 11 wošebitych knježich, 99 paczerskich dźěcźi a 123 doma abo w schulach woprawjenych. Semrjeło je 102 wošobow a to 60 mužskich a 42 žónskich. Wot 30 lět šem njeje tak mało wošobow semrjeło kaž tuto lěto. W kollektach je šo 326 mk. 13 np. nasběrało.

Se Skanez. Tudomny wobydleŕ a korbař A. Michałk je šo 2. januara wjecźor bje wscheho šlěda shubił. Dokelž bě w tamnym cźašu wulka woda a tołsta cźma, boja šo, so je Michałk něhdźe do njesboža pschischoł.

Se Ssmilneje. W nozy 6. januara wudyri tu w kólni khěžkarja E. J. Bergi woheń, kotryž šo na domske, bróžnju a wumjeńk wupschestrje a wscho do prócha a popjeła pschewobroczi. Skałař F. Elger, kotryž bu wot wóhnja w sparju pschekhwatany, jenož s najwjetschej nusu płomjenjam wucźekny. Wón bu na cźele tak straschnje wopaleny, so je nusowany, lěkarsku pomoz trjebacź.

S Wojerez. Na pruskej hornjo-łužiskej želesnizy šo hacź dotal cźasto sta, so cźah, kotryž ma rano 15 minutow po 4 hodźinach s Ruhlanda wotjěcź, tak posdźe do Hórki pschijědźe, so šo Barlinsko-Shorjelskemu cźahej, 53 minutow po 7 hodźinach do Shorjelza wotjěsdźazemu, wjazy pschisanknycź njemóżesche. Psches tuto sakomdźenje běchu wobydlerjo Shorjelskeho šudniskeho wokrješa nusowani, hdyž mějachu termiju, šo hižom dźeń prjedy na pucź nastajicź. Na prósstwu tudomneho krajneho radźicźelstwa wo wotstronjenje tutoho sadźěwka spěschneho pucźowanja je pruske ministerstwo wosjewiło, so chze šo sa to staracź, so by šo w pschichodźe mjenowany cźah hornjo-łužiskej želesniznj pschisanknył.

Se Židźineho. Khěžkař Jurij Zink se Židźineho pola Wojerez bě na skótnym hermanku w Nještwacźidle 3. januara kruwu

kupił. Se swojimi pschećelemi, kotsiž běchu toho runja dla kupowanja skota tam pobyli, wón swoju kruwu domoj wjedźesche. Jako běchu wjeczor w 6 hodźinach Zysk pschekroczili, Zink někajkeje pschiczźiny dla sady wosta a je so najskerje, so by wotpočzował, na schuseju pschěrow zynył. Tu jeho Boża ruczka saja, kotraž jemu stawy wokhromi, tak so so wjazy sam sběhnycź njemóżesche. Wokoło 12 hodźin je wón pjecza někotrych ludźi, kotsiž nimo njeho dźěchu, prosył, so bychu jeho sobu wsali, dokelž dyrbi hewak kónz wsacź. Hacź su tele rěcze wěrne, hischcze wujasnjene njeje, tola to je so stało, so je wbohi stary muž (wón bě psches 60 lět stary) w běhu nozy wonka srudnu smjerćź namakał. Rano sahe jeho morwe cźěło nadeńdźechu a je do Zidźineho dowjesechu.

S Wětoschowa w Delnjej Kužizy „Bramb. Now." pisaja: Kak móża ludźo do wulkeho njesboża pschińcź, je-li so pschi khorosczach s cźasom sa lěkarjom njeńdu, smy tudy sasso ras widźeli. Dźěłacźeŕ Sch. mějesche bolazu nohu a dźěsche, hdyž bu s nohu hórje, k mudrej selowej žonje; selowa žona pak tak dołho na nosy lěkowasche a mudrowasche, so dyrbi so nětko zyła noha wotrěsacź. Tež mandźelska je wbohemu mužej sa cźasz jeho khorosczе wumrěła, a, kaž lěkaŕ praji, wot jětsjenja mužoweje nohi. Zona je mjenujzy mužej nohu wobalała; pschi tym pak je jej do někajkeje rany abo ranki nješto jětsjenja pschischko, a s tym je sebi wona krej sajědojczika a dyrbjesche toho dla wumrjecź. — Njech je to druhim wucźba!

Přilopk.

* Lěto 1882 móżemy s dobrym prawom „deschczowe lěto" mjenowacź. Wot wobkedźbowarjow wjedra je so 208 dnjow liczisko, na kotrychž deschczowe wjedro knježesche. Wot sbytknych 157 njedeschczikojtych dnjow mějachu 99 pomróczene njebjo, tak so je jenož 58 woprawdźe rjanych dnjow bylo.

* W Bernstadtu su 7. januara wobstarneho kowarja Wenzela w jeho wobydlenju sarasyli. Kaž so sda, su jeho s tym morili, so jeho s wulkim wotmachom s cźeźkim hamorom na hłowu dyrichu. Prawe spanje bě rosražene a koscze na tsjoch městnach wot nopa wotpraßnjene. Wscho na to pokasuje, so je mordaŕ waschnje a domske wobstejnoscze derje znak. Dokelž so wot Wenzelowych pjenjes niczo rubiło njeje a, dokelž su kaschcze a kschinje jenož na sdacze rosryte, tukaja na to, so je so njeskutk wot wjecźiweho cźlowjeka stał. Statne rěcźnistwo je hižom někotre wosobы sajało, tola je, dokelž so jim niczo dopokasacź njehodźesche, tych samych sasso s jastwa puschczisko.

* Kaž kóżde lěto je tež tón krócź wjele ludźi psches to sahu smjercź namakało, so so psche sahe na lód swěrichu. W Glogawje so dwaj schulerjej, w Buchwaldze dwaj hólzaj, na mlynskim hacze pola Reichenbroda schtrympaŕ Schönheiter, we Wüstenbrandze jedyn dźewjeczlětny hólz, w Zollwitzu a Eschefeldze dwaj hólzaj na lodze pschekamachu a so tepichu.

* Lědma je so wodowa nusa w Rheinskich krajinach minyła, a hižom sasso nowe srudne powjesczе wo sapuscźenju wulkeje wody pschikhadźeja. Rěka Raab we Wuherskej je, hdyž so do Donawy wuliwa, daloko swoje brjohi powodźika. Město Raab psches zyle we wodze steji. Wschě statne twarjenja su pschepjelnjene s ludźimi, kotsiž su so psched wodu wukhowali. Delni schoß theatra, kotryž je toho runja s cźeknjenzami napjelnjeny, je hižom tež powodźeny. W gymnasiju, realnej a židowskej schuli je 1000 swójbow hospodu namakało, kotrež so na měschczanske khósty sežiwja. Popołdnju 9. januara żołmy hacźenja pschedměsta pschekamachu a so s hrimotazym schumjenjom do města wuliwachu. Stare pohrjebnischczo je do czista saniczene. Koscźowzy a dźele cźołow po wodze pluwaju. K powjetschenju njesboża je so woda s cźeńkim lodom pokryła, kotryž je wobkhad w powodźenym dźelu zyle njemóżny, sczinił.

* W Rostowje mějesche jedyn pschekupz, kiž tež pólver pschedawasche, wjazy pólvera w swojim domje, hacź je sakońsczy dowolene. Tuto pschestupjenje sakonja dyrbi pak nětko drobo sapłacźicź. Mjenujzy pólver so psches někajke pschehladanje ludźi sapali a toho dla, dokelž běsche jeho tak wjele, pschi rosbuchnjenju zyły dom na kruchi roswali, tak so ma pschekupz nětko nowy dom twaricź. A wysche toho so pschi tutym rosbuchnjenju to njesboże sta, so so jedyn cźlowjek sarasy a schescźo so cźeźko ranichu.

* Wo wulkim wóhnjowym njesbożu s Milwaukee pisaja. W Newhall-housu, w najwjetschim hoscźenzu města Milwaukee, wudyri srjedu rano woheń. Sa dwaczeczi minutow stejesche zyle schěscźschoßne twarjenje w płomjenjach. Psches 400 hoscźow a 100 służobnych w nim spasche. W khěži móże na 800 ludźi bydlicź. Dokelž je so hoscźenzowy sapiß sobu spalił, njemóże so liczba pschitomnych s wěstoscźu mjenowacź. Wobydlerjo, wosebje służobni w hornich schoßach, poczachu s palazeho doma dele skakacź. Pschi tym na 60 s nich smjercź poczerpi. Hacź dotal je so s zyła 100 cźołow, bjes nimi bu 32 s rospadankow wucźehnjenych, namakało. Parne zykawy mózachu jenož sußodne twarjenje psched wóhnjom schkitowacź, hoscźenz dyrbjachu płomjenjam pschewostajicź. Wulka syma zykanje sadźewa. Woda w rołach bě s wjetscha samjersnjena. Zadławe podeńdźenja so stachu. Theaterska hrajerka Gilbertowa, hakle njedawno woženjena, so psched woczemi pschihladowazeho luda spali. Wobsedźeŕ hoscźenza je wowrótnik. Wjele s tych, kotsiž su wóhnjej wucźekli, je so zadławje wopaliło.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi prědуje 14. januara rano w 8 hodźinach k. farar dr. Kalich němski wo Matth. 4, 1—11.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Bohuwěr Sšymank, murjeŕ a wobydleŕ na Židowje, s Hanu Khrystianu Schěrakez w Drožďžiju.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Korla August, Korle Nowaka, cźeßle a wobydlerja, sz.

Michalska zyrkej: Emil Max, Augusta Lischki, dźełacźerja a wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, sz. — Jan Bohuwěr, Jana Bohuwěra Scholty, dźełacźerja na żelesniży a wobydlerja w Sréschinje, sz. — Marja Martha, Korle Ernsta Muhla, murjerja a wobydlerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3. januara: Jan Bräuer, dźełacźeŕ s Bosankez, 49 l. 5 m. 28 d. — 5. Robert, Bjedricha Augusta Maxa Thiela, rycźerkublerja nad Hownjowom, sz., 2 l. 2 m. 6 d. — 5. Korle Augusta Běrki, fabrikskeho dźełacźerja a wobydlerja na Židowje, njeschczeny szyn, 1/4 hodźiny. — 6. Marja Theresija, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 3 l. 5 m.

Powitanje

knjesa kapłana **Jana Kschižana** w Hodźiju,

pschi nastupjenju jeho noweho sastojnstwa.

Budźcze wot naß witany
Wy, nasch nowy duchowny,
Kiž scze pschischli s Kamjenza
Nětko k nam do Hodźija.
Witajcze do Hodźija!
Tak ta wulka wożada,
Pschede wschěm tež ja dźenß Wam
Luboscźiwje pschiwołam:
Bóh Wasch nutskhód požohnuj
A tež hnadnje wobarnuj
Pschez' Wasch luby nowy dom
Psched schkodu a njesbožom.
Bóh spožcź, luby knjeże, Wam
Wschak po swojej hnadze sam
W zyłym Waschim žiwjenju
Dobru strowoscź wobstajnu,
So by móhli s wjeselom
S lubym knjesom fararjom
W tutej wulkej winizy
Sjednoczeni dźełacź Wy.
Sswjaty Duch budź nad Wamaj,
Sswoje žohnowanje daj,
So wscho, schtož Wy sžjecze,
Njeße płody bohate.
Spožcź, so swjecźicź móhli Wy
Tón Wasch pjecź a dwazyty,
Haj, psches Božu hnadu tej
Pokstałetny jubilej.
S dowěrjenjom na Boha
Stupcze nětk do sastojnstwa;
Bóh daj, so by we nim so
Wam tu stajnje derje schło.

W mjenje serbsk. ev.-luth.
mißionsk. towarstwa w Dźiwocźizach
Pětr Mtónk.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje
5. januara 1883.

Žitowy dowos: 2699 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	7	14	8	63	7	14	8	63
Rožka	50 kg.	6	52	6	84	6	52	6	84
Jeczmjeń	50 kg.	5	80	6	16	5	80	6	16
Wowš	50 kg.	5	50	6	—	5	30	6	—
Pšeńczne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	40	3	60
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	25	4	65
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	80	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	15	—	—	—	—	—
Prošata 338 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—

Mała žiwnosćz

šo we wokolnosćzi Budyschina kupicź pyta. Listy, w kotrychž je napišane, kajka je semja a płaczišna, njech šo we wudawarni „Serb. Nowin" wotedadža.

Dobra **šykanjowa maschina** je tunjo na pschedań pola **Wjenki** w Džiwocźizach.

Dwaj nowaj **kanapejej** staj tunjo na pschedań na snutskownej lawskej haßy čžo. 10, po 2 schodomaj.

Twarske drjewo,

toho runja **schmrěkowe žerdže** we wschelakich tolstosćzach šu na pschedań pola
Rosela we Wyßokej.

Wólsche a lipy, toho runja **krutschwiny** kupuje po najwyschschich płaczišnach
pianofortefabrika **Augusta Förstera**
w Lubiju.

Kosaze, czelaze, sajecze, korniklowe, tkhórjaze, mordarske koże šo po najwyschschej płaczišnje kupuja wot
Heinricha Langi
na žitnych wikach pschi katholskej zyrkwi.

Wolij

k masanju mlócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.
A. Lorenz.

Drjewowa awkzija.

Pondželu 15. januara t. l. dopołdnja w 9 hodžinach ma šo w **Konjezach** pola Porschiz w lischczim hajku 45 dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź.
Mitasch.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 17. januara t. l. ma šo we **Komsku** pola Njeßwaczidła 69 loßow khójnoweho drjewa, bjes kotrymž šu schtomy do 13 zolow tolstosćze, sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź. — Wumenjenja šo do awkzije wosjewja. — Shromadźišna ½9 hodźin we Komsku na popaßu.
We Komsku, 10. januara 1883. **Jan Czech jun.**

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim reviru.

Wutoru 16. januara t. l. ma šo
84 brěsowych dołhich hromadow,
10 hromadow sbytkneho drjewa,
15 rm. khójnowych schczěpow,
12 rm. khójnowych pjeńkow,
11 khójnowych sbytknych hromadow
sjawnje sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach na nowych łukach w Minakale.
W Minakale, 10. januara 1883. **Hrabinska Einsiedelska inspekzija.**

Drjewowe awkzije.

Ssuche drjewa w revirach **Rakeczanskeho** knjejstwa, bjes kotrymiž je tež wužitkowe drjewo, maja šo schčěhowaze dny **rano wot 9 hodźin** sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wutoru 16. januara t. l.
na **Jenscheczanskim** reviru. Sapoczatk pschi běłych lejdach.

Ssrjedu 17. januara t. l.
na **ptaczischczu** a **Trupinskim** reviru. Sapoczatk na ptaczischczu, schčěhowanje w czornych wólschach a pschi starej drósy.

Schtwórtk 18. januara t. l.
na **Jitkowskim** a **Koßlowskim** reviru. Sapoczatk w kocźej rjebi.

Pjatk 19. januara t. l.
na **Schczeńczanskim** reviru. Sapoczatk pschi palnym hacźe.
W Rakezach, 9. januara 1883. **R. Pelz,** wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 19. februara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma šo w drjewnischczu pola Noweje Wšy sady Holeschowa
130 schtuk šylnych khójnowych twarskich schtomow,
35 = = = klozow,
30 klostrow jadriweho khójnoweho pjeńkoweho drjewa,
60 šylnych khójnowych dołhich hromadow
na pscheßadźowanje pschedawacź.
Wumenjenja šo do awkzije wosjewja. — Shromadźišna w drjewnischczu.
Müller a Žur.

Połnohranate rěsane rjadowe a kóslowe drjewa

we wschěch dołhosćzach a tolstosćzach, toho runja wschě druziny **žuchich deskow, latow, dubowych deskow** a **płostow** pschedawa po tunich płaczišnach drjewowa wikowarnja
Augusta Zimmermanna,
cźeßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Khosejowy sklad.

Pódla spodobneju **tunjeju** druzinow
paleneho khoseja
punt po 100 np. a 120 np.
pschedawam w nowschim czaßu hischcze **tuńschu** druzinu
punt po 85 np.,
kotraž je toho runja jara derje šłodźaza a porucźenja hódna.
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Gustav Römer,

cžrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelnſkej haßy cžo. 7,

porucža wschě družiny ßelenych a **rußowſkich cžrjewow** w nowej najlěpschej tworje.
Cželaze žołdki a pucherje ßo po najwyschschej płacžisnje kupuja.

Symske mantle

ſa ſroſcženych a dźěcži,

hischcže na ſkładże leżaze, ßo po **wurjadnje tunich** płacžisnach wupschedawaju.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Sa konfirmandow.

Cžorny kachemir,

jara ſchěroki, cžiſta wołma, tunje płacžisny.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

H. G. Kubaſch jun.

pschi mjaßnych hětkach 1

porucža ßwój wulki ſkład **hotowych ſymſkich nawoblekarjow** a wſcheje druheje **muzſkeje** a **hólcžazeje draſty,** toho runja wulki wubjerk modnych **naſymſkich** a **ſymſkich tkaninow,** kotrež ßo po měrje ſa tunju płacžisnu ſeſchija.

Richard Hennig,

tapezirař a wupyſcheř,

w Budyschinje, na taſchbarku 7,

porucža ßwój ſkład

pólſtrowanych möblow wſcheje druziny.

Sofy
wot
28 mk.

Pjerowe matrazy
ſ drella
wot 19 mk.

Tapezirowanje, poczehnjenje billardow a wupyſchenje ßo derje wobſtara.

Sprawne poßłuženje! **Tunje płacžisny!**

K wobkedźbowanju!

Cžeſcženym Sserbam Laſa a wokolnoſcže ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam, ſo ßym wot ßwojeho nana

material- a krótkotworowe, wurěſne, tobakowe, zigarrowe a ſpirituoſowe klamy

ſe wſchěmi aktivami a paßivami kupił a pſchedewſał.

Ja proſchu, ſo by ßo dowěrjenje, mojemu nanej ſpožczene, w runej měrje tež mi doſtało, a lubju, ſo chzu ßwojim wotebjerarjam ſtajnje ſprawnje a ſpěſchnje poßłužowacž.

We Laſu, w januaru 1883.

S poczeſcžowanjom
Otto Säuberlich.

Kóſlaze kóžki,

toho runja wſchě druziny ßyreje koże ßo po najwyſchſchich płacžisnach kupuja, ßyre koże ßo derje a tunjo wudźěłaju wot

Gustava Nauki
na garbařſkej haßy cžišło 16.

Khofej,

cžiſcže a derje ßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucža we wubjernej dobroſcži

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Khofejowy ſklad.

Sſylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poručataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

We wudawarni „Serb. Nowin“ je k dostaczu:

Napoleon I. a jeho wójny. Spißał J. A. Pohoncž. 50 np.

Oberlin. Jeho žiwjenje a ſkutkowanje. I. 25 np.

Genoveſa. Rjane powjedanczko ſe ſtareho cžaßa. Sa ßerbſke maczerje a dźěcži pſchełožił M. Hórnik. 50 np.

Hród na ſhorjelſkej horje Landskrónje abo Boże wodźenja ßu dźiwne. Powjedanczko ſe ſtarych cžaßow wot J. B. Mucžinka. 25 np.

Sswěrnaj ßußodaj. Powjedanczko ſe ßerbſkeho žiwjenja wot J. B. Mucžinka. S pſchidawkom: „Straſchna kwartira w Franzowſkej.“ 30 np.

Towařšny spěwnik za serbski lud. (Z hłosami.) Zestajał K. A. Fiedler. 1 ℳ 50 ₰.

Ernſt a Albert, rubjenaj ſakſonſkaj prynzaj. Wěrny podawk ſ léta 1455. Napißał H. Jórdan. 30 np.

Dr. Jana Habermanowe kſcheſcžijanſke rańſche a wjecžorne modlitwy na wſchě dny w tydźenju ſ někotrymi ſpowjednymi a druhimi modlitwami, w ßerbſkej ryczi poſkicžene pſches J. Kſchižana, stud. theol. 20 np.

Jutrowne jejka. Z němſkoho do ſerbſkoho pſchełożene powjedanczko wot Jakuba Kucžanka, kanonika kapitulara kantora w Budyſchinje. 30 np.

Wuherſki khěrluſch. 3 np.

Kſchcžiſna. 3 np.

Ptacži kwaß. 3 np.

Wopiſtwo, ßamo na najwyſchſchim ſkhodźeńku, wotſtronja ſ wěſtoſczu a rukowanjom, tež bjes wědomoſcže khoreho, wunamakař d. M. a ſpezialiſt pſche wopiſtwowe khoroſcže **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitoſcž je wot kral. hamtſk. ßudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkruczena, darmo. Podražowarjow njech ßo kedźbu nima, dokelž je to jenož jebanſtwo.

Łužica.

„Łužica“, jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarstwow, na wšostronske potrěbnosće Serbowstwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowstwa podawa a wudźělki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała so toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrał tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica“ pola redaktora (adressa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherstrasse 5) a w expediciji „Serbskich Nowin“ za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na pósće, pola agentow „Łužicy“ a z připósłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

Jutsje njedźelu 14. januara 1883

k lěpschemu powodźenych w Rheinskich krajinach

koncert

Draždźanskeje hudźbneje hólčeje kapały

w hoscenzu w Lejnje.

Sapoczatk wjeczor w 6 hodźinach. Najpodwolnischo pscheproschuje

J. Hauptmann.

Khofej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pschi 5 puntach wschelake druźiny tójschto tuńscho,
syrop, wubjerny žłódki, punt po 18 np.,
zokor, zyły a mlety, jara tunjo,
jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np., mandl 55 do 110 np.,
rajž, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pschi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,
krupy, jahły, grieź, soda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płaczišnach,
toho runja dźělbu wobschkodźeneho **koloweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,
porucza dobroćiwemu wobkedźbowanju

kolonialtworowe klamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach.

We wudawarni „Serbskich Nowin“ je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Podpisany wobkrucza, so je žo jeho žona, kotraž na krótki dych, dybawosć a kaschel cjerpjesche, s dwěmaj bleschomaj **Mayeroweho bróstsyropa** dospołnje wustrowiła.

Matth. Eis, ratar w Bergweileru.

Jeniczki skład wot njeho maja w bleschach po $1\frac{1}{2}$ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Rächster w Kamjenzu,
W. Rothe w Lubiju.

Čapki a wobrasy

sa kósło-piwne žwjedźenje

porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haży.

Spěwarske knihi,

w jednorym a wožobnym swjasku, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haży.

Schifrowe krycze!

Podpisany porucza žo cjesćenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosće k wobstaranju **schifroweho krycza** po tunich płaczišnach a dobrym dźele.

August Schuhmann,

schiferkryjerski mischtr,

na Hoschiz haży 12 w Budyschinje.

Bukečanske serbske towarstwo

změje **njedźelu 21. januara** popołdnju w 4 hodźinach **zhromadźiznu.**

Přednošk wot knjeza žiwnosćerja Króny z Bukec.

Předsydstwo.

Mloda **holza,** kiž chze

schwadlistwo

dospołnje nawuknyć, namaka k jutram spodobne městno **na bohatej haży čišlo 16** w sadnym twarjenju.

Holzy, kotrež chzedźa schwadlistwo nawuknyć, dostanu dobru wuczbu pola jeneje serbskeje schwalcže na schuleńskej haży čo. 8, po 2 skhodomaj.

Starschi, kotsiž chzedźa jutry swojim žynam tudomne schule wopytać dać, móža sa nich spodobnu a tunju **pensiju** dostać na schuleńskej haży čišlo 12, po tsjoch skhodach.

Mlokowa dźowka

s dobrymi wopišmami žo hnydom do žłužby pyta na knježi dwór w **Delnjej Kinje.**

Pohonc pytany.

Na knježim dworje w **Porschizach** móže hnydom woženjeny pohonc do žłužby stupić.

Wuczobnik pytany.

K jutram pytam młodeho cłowjeka, serbskeje rěcze mózneho, sa wuczobnika.

Otto Engert.

Do mojich kolonialtworowych a spiritušowych klamow pytam k jutram žyna ródneju starscheju, kotryž serbsku rěcz snaje, sa wuczobnika.

G. L. Lösche

w Kamjenzu pschi torhoschczu.

Swojemu wyšokodostojnemu fararjej **B. Handrikej** praji sa wutrobu hnujaze kražne a jadriwe předowanje, nowe lěto wot njeho dźerżane, wutrobny dźak

wjele kemscherjow
Maleschanskeje wožady.

Ssobustawam spěwanskeho wotdźělenja Sarěčzanskeho serbskeho towarstwa praju sa wopokasanu luboscz žwój najwutrobnischi dźak.

Sskawa jim!!!

J. A. we L.

Sa mnohe wopokasma wutrobneje luboscze a dźělbracza, kotrež žo mi pschi žmjerczi a pohrjebje mojeje lubeje žony s bohatej wěnzowej pychu a czežnym pschewodźenjom k jejnemu rownemu wotpoczinkej dostachu, praju s tutym žwój hłuboko saczuty dźak.

W Budyschinje, na pohrjebnym dnju 1883.

Jan Scholta, krawz.

Palma měra

na row njebo **Michala Mawki,**

rodźeneho 13. septembra 1809 w Kortnizy,
semrjeteho 24. dezembra 1882 w Maleschezach.

My dźenża junkrócz spominamy
Na tutoh' žobudróharja,
Kiž wot Boha bu wotwolany
Tu s dróhi cžažnoh' žiwjenja,
So by žo pschi nim sradował
A njebja žabat wužiwał.
Dóńt cžerpjažeho tudybycza
Je wón nětk s Bohom wobsanknył,
Hdyž běsche hižom dołhe lěta
Cžěr cžernjojtu tu khodźicz měł
Wot cžaža žem, hdźež w młodosczi
Na straschny želczok wokhromi.
Joh' cžęło spi nětk w khłódnym skhowje
Po wobcžežnosczach žiwjenja
We Maleschezach na kerchowje
Hacz do dnja horjestawanja,
Hdźež Bóh joh' nehdy pschekražni,
Psches duchowny schtalt wobnowi —
Tam, hdźež my po tym hnadnym cžažu
W Jerusalemje duchownym
Pschi tamnym jehnjeczowym kwažu
We pschebywanju radostnym
Psches sbožne sažowidźenje
Sso sjenoczimy wobstajnje.

Njebocziczkeho sawostajeni tsjo žynoju

J. H. J.

psches Gustu Hattaža.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 20. januara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sa powodźenych pruskich Rheinskich krajinow je pruski sejm po namjecźe ministerstwa 3 millijony hriwnow dowolił. Ssejm by, jeli by minister žadał, rad lubje hischcźe wjazy pjenježneje podpjery powodźenym pschiswolił. Sapółkanzam s tamnych stron so wustajena suma psche niska sdasche, s njej so po jich rosestajenju schkoda powodźenym s wjetscheho dźěla sarunacź njehodźi. Spuschczenje ležomnostnych a twarjenskich dawkow w powodźenych krajinach, wot sapółkanza Bergera namjetowane, bě so hižom, kaž minister finanzow wosjewi, wot knježerstwa rospominało. Na powodźenju je wosebje njerosomne wulěsowanje brjohow Rheina a njewuschne regulirowanje jeho rěcznischcza wina było. S wjazorych stron so knježerstwo namołwjesche, so by wulěsowanju sadźěwk stajiło a rěcznischczu, kotrež je so dla łódźnistwa psches měru wuske cziniło, nusnu schěrokosć dało.

— Kschesćijanszy smyslenym w Pruskej je hižom dołho s pohórschenjom było, so dyrbja na sudnistwje kschesćijenjo psched židowskimi sudnikami pschisahacź. Duchowny Hapka, kotryž měješe so psched krótkim w Barlinje jako swědk pscheskyschecź, je prěni, kotryž je khrobłosć měł, pschisahu psched židowskim sudnikom wotpokasacź. Hapku tutoho spjecźenja dla k 300 mk. khostanja sasudźichu. Tutón podawk je, so rosymi, wjele roshorjenja bjes pschecźelemi a njepschecźelemi kschesćijanstwa sbudźił. Kschesćijanska sozialna strona w Barlinje měješe pjatk toho dla shromadźisnu a scźěhowaze wobsanknjenje pschija: „So je so pschiwisowar nascheho towarstwa, farar Hapka, sapowjedł, psched židowskim sudnikom kschesćijansku pschisahu pschisahacź, hacź runje sebi to płacźaze prawo žada, mamy sa prawy wuras nusy kschesćijanskeho swědomja, kotrež pschecźiwo wyschnoscźinskemu stejnischczu židow protestiruje. Tele sapowjedźenje pschicźinu k próstwje na knježerstwo dawa, so by so kschesćijanskim Němzam sasso prawo dostało, so bychu směli swoju kschesćijansku pschisahu psched kschesćijanskim sudnikom pschisahacź.“ Kschesćijanska sozialna strona budźe so s cźežka s tutym wobsanknjenjom směrowacź, wona tež na pruskim sejmje w swojim czasu wěz židowskich sudnikow do wuradźenjow pschinjesy.

— Psched někotrymi dnjami je so poslednja dźělba mausertšelbow druhemu bajerskemu armejkorpsej pschepodała a so s tym nowe wobrónjenje němskeho wójska dokóncziło. To same so 1873 sapocza a je so sa to 132 millijonow hriwnow pschetrjebało, kotrež buchu s wójnskeho sarunanja franzowskeje wójny wsate.

Awstrija. W Kriwoschiji, hdźež mějachu so psched lětom bjes Sserbami a awstriskim wójskom krwawne wótre bitwy, knježi hižom dołhi czas najlěpschi měr. Sarjadnistwu awstriskeho knježerstwa pak so toho dla žane khwalobne wopismo wustajicź njetrjeba. Pod nětczischimi wobstejnoscźemi w Kriwoschiji wjele mudroscze k tomu njesłuscha, měr a pokoj sdźerżecź. Po rosestajenju awstriskeho ministra sa krajne sakitowanje mjenujzy Kriwoschiju žadyn człowjek wjazy njewobydli. Se 1600 wobydlerjow, kotsiž mějachu do sběžka w tutych stronach swój statok, wjetschi dźěl w czornohórskim kraju pschebywa. Awstriske knježerstwo chze po sdaczu Kriwoschiju njewobydlenu wostajicź, so bychu jemu tam dalsche sběžki salutowane wostałe.

— Jesuitisku zyrkej w Lwowje (Lembergu), kotruž běchu na poruczenje polizije sankli, so sa někotre dny sasso wotewrili. Kaž so powjeda, so sozialdemokratojo wotpohlad měli, na superiora jesuitow w zyrkwi nadpad s bombami cźinicź. Tomu napscheczo powjedaju ludźo, kotsiž so sobotu w zyrkwi byli, so je so zyrkej sawrjeła, dokelž je so jedyn człowjek w njej skónzowacź spytał a so wona psches to wotswjeczika.

Franzowska. Po smjercźi Gambetty wěschczachu, so budźa so pak legitimistojo (pschiwisowarjo kralowskeje strony) pak radikalni knjejstwa w Franzowskej mozowacź chzycź. Tele měnjenje so dopjelniło njeje, sa to so bonapartistojo, wot kotrychž so tajke sjawne wustupjenje najmjenje wotczakowasche, najprjedy swoje prawa na trón franzowskemu ludej do pomjatka sawołali. Prynz Napoleon, s pschimjenom Plon-Plon, je w Parisu po wjele tysazach proklamazije rosschěrił, w kotrychž so Franzowsam jako jeniczki wumóžeŕ s nusy podtykuje, a lubi, so chze Franzowsku jako khěžor sasso k starej mozy a krasnoscźi dowjesć. Tutej proklamaziji so snadź w Franzowskej, hdźež Napoleonska strona runje w tu khwilu najmjenje pschiwiska liczi, žana wjetscha kedźbliwosć dostała njeby, njeby-li franzowske knježerstwo jejnu wažnosć s tym pschipósnało, so prynza Napoleona sajecź a do jastwa sadźicź da. Knježerstwo je pschi tym jara spěschnje skutkowało. Rano 16. januara prynz Napoleon proklamazije na khěže nabicź da, tón samy dźeń popołdnju hižom wón sady jastwowych murjow sedźesche. W deputirtskej komorje je so proklamazija a sajecze prynza Napoleona wot republikanskeje strony k poraženju niz jenož bonapartistiskeje, ale tež legitimistiskeje a orleanistiskeje strony wužiło. Sapółkanz Floquet mjenujzy namjet staji, so maja so sobustawy wschěch swójbow, kotrež su hdy w Franzowskej knježike, s Franzowskeje wupokasacź. Dokelž je wjetschina komory nusnosć wuradźenja namjeta spósnała, drje na tym dwělowacź njetrjebamy, so budźe wón s wjetschinu pschijaty a wobsanknjeny. Monarchiske strony, so rosymi, so pschecźiwo tutomu namjetej se wschěmi mozami spjecźuja.

Jendźelska. Jendźelski nasłědnik trona, prynz s Wales, je 13. januara we Woolwichu pomnik prynza Louis-a Napoleona, w zuluskej wójnje panjeneho, wotkryl. Pschi swjedźenju běchu pschitomni wójwoda s Cannaught, wojerszy wyschschi s Woolwicha, kadetojo wójnskeje akademije a wulka sbyła ludu. Pjenjesy sa pomnik su so wot 25,000 offizierow a wojakow jendźelskeho

wójska naſběrake. Poſtawa je ſ bronſy a pſchedſtaja prynza w uniformje jendźelſkeho kadeta. Do granitoweho podkožka ßu ſcźěhowaze ßkowa wurubane: „Napoleon, khěžorſki prynz, narodźi ßo w Pariſu 16. měrza 1856, bu wojowajo w pokodniſchej Afrizy 1. junija 1879 morjeny. Wón bě kadet kralowſkeje akademije wot 18. novembra 1872 do 16. februara 1875. Poſtajene wot 25,000 offizierow a wojakow jendźelſkeho wójſka.“ Prynz ſ Wales je drje w ßwojej rěczi na to ſpomnik, ſo ßwjedźeń ſ politiku njeſwißuje, na franzowſke knježerſtwo pak je wotkrycźe pomnika tola njeſpodobny ſacźiſchcź cźiniko. To ßamo je ßo runje w tym cźaßu ſtako, hdźež ßu prynza Napoleona w Pariſu dla jeho proklamazijow, republiku hanjazych, ſajeli. Pſcheceźelſtwo bjes Franzowſkej a Jendźelſkej, pſches egyptowſku wójnu hižom doſcź rostſchaßene, ßo pſches tajke podeńdźenja ſ cźeźka ſaßo wobtwjerdźi. — S Irlandſkeje, ſ wotkel ſa nětkotre njedźele wo žanych njeměrach njeßkyſchachmy, pſchińdźe powjeſcź, ſo je polizija wulku ßyku revoluzionarnych w Dublinje ſajaka a jich bydka pſchepytajo tam wſchelaku bróń a munizíju nadeſchka. Revoluzionarni pjecźa ſa tym ſtejachu, nětkotrych najkedźbliwiſchich Dublinſkich poliziſtow ſkónzowacź. Mordarſki wotpohlad je ßo wot dweju ßobuſtawow revoluzionarneho towarſtwa poliziji pſcheradźik. Bjes ſajatymi je ßamo jedyn Dublinſki měſchcźanſki radźicźel.

Rußowſka. Na ruſkim khěžorſkim dworje ſměje cźornohórſki wjerch pſchichodnje ſtajneho ſaſtupjerja. Hacź dotal wón jenož tehdy póßkanza do Petersburga póßka, hdyž běſche to runje nuſnje trjeba.

— Wo nihiliſtach w tu khwilu w Rußowſkej niczo ßkyſchecź njeje. Woni ßu, kaž ßo ſda, do wukraja wuſchli, woßebje do Franzowſkeje. Jich najwoßebniſchi tamniſchi nawjedowar, ruſki wjerch Krapotkin, je tam wot franzowſkeje wyſchnoſcźe do jaſtwa ßadźeny, dokelž jemu winu dawaja, ſo je też pſcheciwo Franzowſam ſlě ſkutkowacź ſpytował.

— Evangelſke woßady w Rußowſkej chzedźa pod dohladowanjom wyſchnoſcźe ſnapſchecźne (gegenſeitig) wohenſawěſcźaze towarſtwo ſakožicź, w kotrymž maja ßo wſchitke ruſke evangelſke zyrkwje a ſchule pſche wóhnjowe ſchkodowanje ſawěſcźicź. To budźe ſa tute woßady wulka dobrota, dokelž mějachu hacź dotal, hdyž ßo jim zyrkej abo ſchula wotpali, nowotwarbu ßame ſapkacźicź; pſchetož na ſawěſcźenje běſche jich mako pomyßliko, dokelž w Rußowſkej nichtón k ſawěſcźenju nuſowany njeje.

— So ßo krónowanje ruſkeho khěžora hiſchcźe lětßa ſměje, je też ſ teho widźecź, ſo je trón, na kotrymž budźe tehdy khěžor ſe ßwojej wyßokej knjenju mandźelſkej ßedźecź, hižom ſkaſany. Tyſcherſke dźěko, kotrež je pſchi tym jenemu Moſkowſkemu tyſcherjej pſchepodate, je na 17,000 rublow wobliczene. Wupyſchenja tróna, ſe ſkota, ßlěbora a drohich kamjenjow, kaž też ſe ßomota, židy a druhich tkaninow wobſtejaze, njehodźa ßo wobliczicź.

Turkowſka. W Konſtantinoplu wſcho prěki a pódlu dźe. Kaž powſchitkownje powjedaju, ſultan na khoroſcź roſoma cźerpi, kotraž jemu w jeho wokolnoſcźi wſchudźe njepſchecźelow a mordarjow, ſa jeho žiwjenjom ſtejazymi, widźecź dawa. Najwyſchſchi ſaſtojnizy knježerſtwa ßu pſches jene, ſo ma ßo ſultan wotßadźicź. Jeho naßlědnik dyrbi jeho pjatnacźelětny wuj Mahmud bycź. Pſched někotrymi dnjami ßu pjecźa někotſi Cźerkeßojo na žiwjenje Abdula Hamida nadpad wotmyßlili, kotryž mějeſche ßo njedźelu do ſkutka ſtajicź. Spocźinanje mordarjow bu pak hiſchcźe ſ cźaßom wot jeneje žony pſcheradźene. Jako Cźerkeßojo ſpytachu ßo do ſultanowych ſtwow dobywacź, buchu woni wot albaneſiſkeje ſtraže, kotraž je ſultanej ßwěrna woſtała, pſchimani a ſajecźi. Wěſte je, ſo je ſultanowy trón hižom dołho khabłaty, a ſo móže ßo ſ kóždym dnjom pſcheměnjenje na nim ſtacź.

Pſches Łóbjo.

Powjedanczko ſ poßlenjeje pruſko-awſtriſkeje wójny. — S Cźěſkeho pſchełożene.

(Pokracźowanje.)

III.

Hižo někotre hodźiny ſakhadźeſche dźiwje wojowanje, kotreż ßo w ſtawiſnach ßadowſke (sadowske) mjenuje. Njechanizy běchu hižo dobyte wot łóbſkeho wójſka (Elbarmee) pruſkeho generala Herwartha ſ Bittenfeld, kotreż běſche ſkónczńje pſchicźahnyło. Sakſzy a Awſtriſzy ſtejachu na wyſchinach mjes Probłuſu a Přimom a k pokodnju wot Přima hacź k Hradku. Awſtriſka jěſdna diwiſija, kotraž prjedy pola Scźěžorow ſtejeſche, dyrbjeſche nětko ßłužicź ſa ſtraſchaka pruſkeje infanterije, ſo by ßo ta njeſwažika k nadpadej na awſtriſke a ſakſke batterije. Herwarth da wſchitke ßwoje kanony k Njechanizam pſchewjeſcź, ſo by njepſchecźelow ſ nimi ſ jich poſtajenja wuhnał. Ale jeho próza bě wſchak hiſchcźe bjes wuſpěcha a wón woprowaſche podarmo ßwojich pěſchkow pſchi dźiwich nadpadach na Probłus a Nowy Přim.

„Do prědka, do prědka!“ wołachu jenomyßlnje wſchě awſtriſke a ſakſke regimenty. „Do prědka na pruſkich! Wſchak je tu k tomu doſcź a na doſcź jěſdnych a pěſchkow!“

Ale roskaſowar tutoho awſtriſko-ſakſkeho wójſka, general Benedek, mějeſche hinaſche wotmyßlenje. Tola prawy cźaß k wuwjedźenju tajkeho wotmyßlenja bě hižom pſcheczakany a ſa někotre hodźinki njemóžachu na awſtriſkej ſtronje ani wjazy pomyßlicź na nadpad na pruſke wójſko. Tſecźa kompagnija Konſtantinoweho półka, kotrejež roskaſowar běſche nětko Hawjelka, bě toho dla, dokelž běſche w prjedawſchich wojowanjach najwjazy ſchkodowała, k ſakitanju kanonow pola nowopřimſkeho lěßa poſtajena. Jeje muzſtwa móžachu drje ſ měrom w lěßu wotpocźowacź, hacź runje bě to doſcź ſtraſchne. Kule pruſkich kanonow hacź ßem lětachu a wotražowachu wulke hakoſy, haj zyke wjerſchki ſe ſchtomow, tak ſo tym, kiž pod nimi ſtejachu abo leżachu, w kóždym wokomiknjenju ßmjercź hrożeſche. — Ssu pak khwilki we wojerſkim žiwjenju, ſo ßo wojak też ßmjercźe njeboji, jenož ſo by ras pěknje wotpocźnył; a tak běſche też tudy. Semja, w lěßu ſ johlinu pokryta, njeběſche pſchezo tak mokra, kaž žito ſ wonka lěßa, a ſchtóž móžeſche, ßo pod khójnowu tſěchu lehny, njedźiwajo na to, ſo by tuta tſěcha, hdyž ju kanonowa kula wotraſy, na njeho panycź a jeho ſaraſycź móhła.

W tutym cźaßu, něhdźe po połdnju w dwěmaj hodźinomaj, dźeſche po pólnym pucźu wot Přima k Sswěcźi ſtary muž. Wón wſchak po prawom po pucźu njeńdźeſche, ale pódla pucźa. Pucź bě mjenujzy pokny ſe wſchelakimi wotdźělenjemi ſakſkeho wójſka a awſtriſkeje kavalerije. Probłus ßo paleſche a Horni Přim toho runja. Njedaloko pucźa bě měſtnoſcź, hdźež ßo ranjenym wojakam jich rany ſawjaſowachu.

Tutón muž dźěſche ſpěſchnje do prědka k Nowemu Přimu. Jako bě ſa hajk pola Brěſy dóſchoł, ßo kedźbnje a ſtaroſcźiwje roshladowaſche. Na tamniſchej dróſy ſtejachu někotre dźělby Konſtantinoweho półka.

Jako bě hacź k nim dóſchoł, wobrocźi ßo k jenemu kadetej a rjekny: „Knježe, njemóžecźe mi prajicź, hdźe Waſcha tſecźa kompagnija ſteji?“

Tutón jeho njedowěrnje ſ wocźomaj měrjeſche.

„Ach“, rjekny tón ſtarz, „ja žadyn ſchpijon njejßym. Hlajcźe, tudy mam ſkotu medaliju ſa italſku wójnu. Ja ßym nan kadeta Koſcźelſkeho.“

„Tón budźe dale“, wotmolwi nětko kadet. „Dźicźe tamle“, a wón pokaſowaſche na Nowy Přim, „tam něhdźe budźe. Wjazy Wam nichtó prajicź njemóže. Ja Waſcheho ßyna ſnaju.“

Starz podźakowa ßo a dźěſche, kaž běſche ßo jemu pokaſako. Wón na to njekedźbowaſche, ſo wokoło njeho hižom granaty padachu. Wón w runej měrje ſa batterijemi dale ſtupaſche, kotreż ßo hiſchcźe derje dźerżachu. Wón tak ſpěſchnje ßahaſche, kaž jemu to jeho ſtarej noſy jenož dowoliſchtej.

Sakšzy hischcźe twjerdźe stejachu a jich postajenje běšche dotal njestraschne, ale stary wojak widźeschе, so to dołho wjazy tracź njemóže. Tšelenje bě so na połnóznej stronje jara poßylniko a wokoło Chłuma, ßrjedźisny awstriskeho wójska, wojowanje satraschnje sakhadźeschе. Ordonanzy jenoż tak lětachu, schtoż sjawnje na to pokasowasche, so so něschto ważne stawa.

Sa pół hodźiny sasta stary muž pola nowopřimskeho lěßa a namaka na jeho kromje tsecźn kompagniju. Wón so sa kadetom praschesche, a lieutnant to saßłyschawschi, k njemu pschińdźe.

„Wy scźe nan kadeta Koscźelskeho!“ sawoła wón na starza.

„Haj, hdźe wón je?“ tón wotmolwi.

„Zyganzyne wěschcźenje je so pschezo dopjelniko“, bórcźesche ßebi lieutnant do brody. „Dźiwny podawk! — — Wón tu runje njeje“, rjekny wón na starzowe praschenje. Cźeho dla scźe ßem pschischli?“

„Mějachmy doma wo njeho wulki strach. Nasche žónske mje póßłachn, so bych jeho wußlědźił a sa nim hladał. Mój Božo, schtoż pak njesczini cźłowjek sa dźěcźo!“

„A njebojeschcźe so?“ praschesche so Hawjelka.

„Cźeho dla budźich so bojak? Ssym stary wojak, a skóncźnje ßym so s daloka dźerżał. Sskyschach, so je woßmy armeekorps na lěwym kschidle, a podach so toho dla ßem. A tak ßym so sa tsecźej kompagniju dopraschał. Hdźe je mój ßyn?“

„Jemu je so maka njespodobnosćź staka, wo prawdźe jeno maka“, wotmolwi lieutnant. „Kaž widźicźe, tudy kule hakosy wotražuja. Jena wotražena hakosa je jeho na lěwej ruzy lóhko raniła. Hewak so jemu niczo njesta. Wón je nětko na městnosći, hdźež rany sawjasuja, a tam ßym jeho póßłał. Wón nochzyschе hicź, ale ja jeho, so by schoł, na Waß dopomnich a so je wón Wascha jeniczka nadźija.“

„Tak też je wo prawdźe“, dźesche starz. „Bóh Wam to sapłacź, knjes lieutnanto!“

Starz woteńdźe a po khwilzy so se ßynom ke kompagniji wrócźi. Ranjenje běsche sawěrnje lóhke, a, hdyž běsche sawjasane, też njebolostne.

„Jene wěschcźenje je so dopjelniko!“ wołasche kadet s daloka na lieutnanta, „ßnadź so też to druhe dopjelni!“

„Woheń a woda — to dźě je njerosum!“ rjekny Hawjelka.

Kadetowej woczi so s radosczu błyschczeschtej. Nan powjedasche wo Marji a jejnym stysku a kak so wo njeho boji. Lieutnant běsche s dobrej wolu na bók woteschoł, so by tuto wutrobne powjedanje njekasył.

IV.

Pruszy scźinichu skóncźnje nadpad, wot kotrehoż dobycźe wotwißowasche. Pjecź a schtyrzyczi tyßaz muži łóbskeho wójska cźerjesche s nowa na ßłabe sakike wójsko a na ßylnje wobschkodźene awstriske dźělby s tym twjerdym prjódkwasacźom, so prjedy njesastanu, doniž ßu tu wyschinu dobyli, s kotrejež so dotal jenoż ßmjercź na nich mjetasche.

K tomu pschiwda so sa Pruskich hischcźe tón sbožowny pschipad, so bě Benedek, njesnajo, kak wězy po prawym steja, Sakskim porucził, so bychu woni Probłus psched diwisiju generala Münstera sakitowali, hacź runje běsche to zyle wysche, dokelž so tam wscho palesche.

Na to so pruske regimenty dale walachu, se ßwojich spěschnje tšełazych tšełbow stajny wołowjany deschcź na sbytki woßmeho awstriskeho armeekorpsa ßypajo. Awstriske tšełby njedoßahachu se ßwojimi kulkami hacź k pruskim wojakam, mjes tym so awstrischy hižom wot pruskich kulkow s cźrjódami padachu. Woni, takle widźo, so padaja kaž muchi wot jěda a njemóža tola niczo pschecźiwo tomu cźinicź, poczachu dale a bóle wutrobitosćź shubjowacź, tak so s wopředka jenoż někotsi zosachu, ale bórsy wschitzy cźěkachu. Haj, dołho njetrajesche a woni cźěrjachu, kaž dźiwi, po schußeju k Scźěžoram a wot tam dale dele k połodnju.

Wot nowopřimskeho hajka njebě tuto cźěkanje widźecź. Skóncźnje pak so też hacź k tsecźej kompagniji někotsi cźěkanzy pschedrěchu s wołanjom: „Cźěkajcźe! Wscho je shubjene!“

Tute ßłowa so też tudy bórsy do skutka pschewobrocźichu a to cźim skerje, dokelž wojazy widźachu, so so pruske helmizy pschezo bliže błyschczachu. Nichtó ani lieutnanta ani kadeta wjazy kedźbu njemějesche, kotrajž ludźi sdźerżecź pytaschtaj. Wschitzy běžachu s hajka na schußej.

Lieutnant, kadet a jeho nan wostachu tam wopuschczeni.

„Schto cźinicź?“ praschesche so srudnje Hawjelka.

„Ssami tudy Prußakam napschecźiwo stupicź njemóžemy. Awstriske batterije hotuja so też k wotjěsdej. Pójmy też“, praji starz.

Bjes ßłowa swolischtaj wobaj do jeho rady. Bě też to najmudrische, schtoż móżeschtaj scźinicź.

Puschczichu so toho dla sa cźěkazymi mužstwami.

Schußej běsche pokryty s tórnistrami, tam namjetanymi, a se wschelakimi druhimi wězami. Hdyž běchu sa Scźěžory dóschli, wopschijachu hakle wo prawdźe, so je „wscho shubjene“.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Njedźelu popołdnju so dźěcźi na lodźe Sprewje ßmykachu. Dźeßacźlětny ßyn domownika Schramma so pschi tym psche jara saběhny a sjědźe do jeneje dźěry. Ssudnisky ßłužobnik Sommer, kotryž w tutym wokomiku runje nimo dźěsche, wuhlada, kak so hólz do dźěry shubi. Wón w skoku na lód doběža a pschimny hólza, jako rnnje dźěl jeho cźěka pod lodom psched dźěru pschipłuny. Sommerej so sbožownje radźi, hólza hischcźe živeho se symneje wody wucźahnycź.

— Sańdźeny schtwórtk popołdnju by pschi małym hižom saßo Sprewja dźěcźaze živjenje sa wopor žadała. Pjecźlětna Wiegnerez holza njewobkedźbowana niže Frankensteinez młyna, hdźež spěschnje běžaza woda hischcźe s lodom pokryta njeje, do žołmow padźe. Tež tu bě na wulke sboże pomoz bliska. Jedyn schulski hólz, pschi brjohu rěki běhazy, holzu, prjedy hacź bě pod lód spłunyła, doscźeže a ju na ßuche donjeßy.

— Kółopiwne picźe, kotreż so sańdźenu ßobotu w jenym hoscźenzu na swonkownej lawske haßy měješe, so njedźelu w rańschich hodźinach s pukami skóncźi. Jedyn kowař a jedyn fórman so swadźischtaj, pschi cźimž kowař we wobliczu a na hłowje ßwojeho pschecźiwnika s nožom tak hłuboko worasche, so brink noža w koscźach tcźazy wosta a so wotkama. Lěkař je pjecźa wotkamany kónz s hłowy wucźahnycź dyrbjał. Rana na wulke sboże tak straschna njeje, so bychn so dyrbjeli wo fórmanowe živjenje bojecź.

— Pohoncź firmy Wollmann & Co., kotryž měješe sańdźenu ßobotu parnu młócźazu lokomotivu do Budyschina wjesćź, pschińdźe pschi tym pod koła, kotreż jemu jenu nohu straschnje rosmjecźichu.

S Hodźija. Sańdźeny tydźeń ßwjecźeschе nascha Hodźijska wołsada dnjej, kotrajž wěscźe njesapomnitaj wostanjetaj. Taj naschemu nowemu kapłanej, knjesej Kschižanej, dotalnemu ßerbskemu prědarjej w Kamjeńzu, płacźeschtaj. Pjatk tydźenja měješe so jeho ßwjedźeńske powitanje a sańdźenu njedźelu jeho sapokasanje w Božim domje do jeho noweho sastojusstwa. Hdyž bě nowy k. kapłan, po kotrehoż bě wołsada rjany wós do Kamjeńza póßłała, do prěnjeje wßy nascheje wołsady, do Prěcźez, pschijěł, cźakasche tam na njeho wjele wołsadnych, mjes nimi zyrkwini, gmejnsźy a schulsźy prjódkstejicźerjo, doroscźena młodosćź a prěnje rjadowuje wschěch wołsadźinych schulow se smahowazymi khorhojemi, wot ßwojich wucźerjow nawjedowane. S wosa wustupiwschi bu tam nowy k. kapłan najprjódzy wot ßwojeho wuja, k. kublerja a zyrkwineho prjódkstejerja Kschižana w Prěcźezach, po hnucźn jeho wntroby kaž też w mjenje Prěcźowskeje gmejny a potom wot zyrkwineho prjódkstejerja k. živnosćerja Hale s Hornjeho Hunjowa w mjenje zyrkwineho prjódkstejerstwa se ßerbskej rěcźu powitany. K tomu so pschisankny němske powitanske ßłowo k. zyrkwineho prjódkstejerja ryczeŕkublerja se Sahr nad Debischkowom, kiž w sapocźatku ßwojeje rěcźe na to pokasa, so s połnym prawom hakle na tsecźim měscźe toho dla rěcźi, dokelž je wjetschi dźěl pschitomnych kaž też wołsadnych ßerbski. Na prěnjej dwě rěcźi wotmolwi k. kapłan ßerbski, na tsecźu němski. Potom cźehnjesche dołhi, wulzy nahladny cźah, kiž bě k. gmejnski prjódkstejeŕ a młynski mischtr Raza s Prěcźez s wulkej wustojnosćźu srjadował, psches Prěcźowske rjane cźeßne wrota, kotreż mějachu tole pola k. Smolerja w Bndyschinje rjenje cźischcźane ßerbske a němske napißmo: „Lubosć was wita do našeje wosady: Knjezowa miłosć budź we njej z wami!“ po wßy horje k Janezam. W Janezach

cžakachu na powitanski cžah ſaßo rjane cžeßne wrota, wot Jancžanow a Buſcherowſkich natwarjene, ſe ßerbſkim napißmom: „Budźće powitany, naſch nowy duſchowpaſtyrjo!“ Pod tymi cžeßnymi wrotami wupraji k. žiwnoſcžeŕ Jan Wicžas ſ Janez ßerbſke powitanſke ßkowa, na kotreż k. kapłan toho runja ßerbſki wotmolwi. Wubjernje rjenje bě Hodźij wupyſcheny pſches pletwa a cžeßne wrota ſe ßerbſkim a němſkim napißmom bjes Seligarjezami a ſchulu, kaž tež pſches cžeßne wrota pſched kapłanſtwom a na kapłanſtwje. Woßebne cžeßne wrota pſched kapłanſkim dworom mějachu we woběmaj rěcžomaj to rjenje cžiſchcžane napißmo: „Budźće nam wutrobnje witany jako Khrystusowy ſłužobnik a zaſtojnik na Božich potajnſtwach!“ A w pletwach pſchi khěžnych durjach witachu te ßkowa: „Tón Knjez žohnuj waš nutŕkhód a wonkhód!“ Hdyž bě ßo ßwjedźeńſki cžah na kapłanſkim dworje ſeſtupał, wuſtupi najprjódzy Hodźijſki gmejnſki a zyrkwiny prjódkſtejeŕ k. Wobeda ſ němſkim kaž tež ſe ßerbſkim powitanſkim ßkowom. K wobſankњenju k. farař Jmiſch wobej napißmje nałožujo ßwojeho noweho k. kolegu ſ němſkej a ßerbſkej rěcžu powita, po cžimž nowy k. kapłan na to ßame waſchnje wotmolwi a na to do ßwojeho rjenje ſhotowaneho doma a bydła ſaſtupi, hdźež ßo jemu nad durjemi wulkeje ſtwy luboſne pletwo a wěnz wot ßußodźiz Eignarjez ßwójby ſe ßerbſkim napißmom: „Boža miłoſc rukuj nad wami!“ napſchecźiwo błyſchcźeſche. Tak bě naſcha Hodźijſka woßada ſjawnje pokaſała, ſo duchownſke ſaſtojnſtwo, kiž jej Boże ßkowo pŕeduje a Božej ſakramentaj wudźeluje, wulzy cžeſcži. — Sswjedźeńſka hoſcžina, k cžeſcži noweho duchowneho wuhotowana a jara bohacže wopytana, ſhromadźi na popołdnjo wjele woßadnych, woßebje zyrkwinych, gmejnſkich a ſchulſkich prjódkſtejerjow. — Njedźelu 14. wulkeho rózka bě ßwjatocžne ſapokaſanje naſcheho noweho k. kapłana do jeho ſaſtojnſtwa a to rano wot $^1/_2$9 pſched ßerbſkej a potom wot $^1/_2$11 pſched němſkej woßadu. Na kapłanſtwje, hdźež běchu ßo woßadźini prjódkſtejerjo feſchli, ßo cžah ſeſtupa a cžehnjeſche pſches wupyſchene zyrkwine durje, ſe ßerbſkim a němſkim napißmom wudebjene, do Knjeſoweje ßwjatniz̆y. Prěni dźěſche nowy k. kapłan Kſchiž̆an, wot k. ſuperintendenty Schwajniz̆y ſ Radeberga a wot naſcheho k. fararja Jmiſcha wjedźeny. Zyrkej bě na ßerbſkim pſchepjelnjena. Po wuſpěwanju khěrluſchoweje ſchtuczki a po dokonjenju woktańeho wotſpěwanja a wucžitanja naſch k. farař, ſ rjanej móznej rěcžu waž̆noſcź a cžež̆kotu duchowneho ſaſtojnſtwa roskładowawſchi, noweho k. kapłana do jeho ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Potom dźerżeſche ſapokaſany k. kapłan ßwoje rjane, wutroby hnujaze naſtupne prědowanje. Wón nam na podkožku njedźelſkeho tekſta, Mat. 4, 1—11, roskładowaſche: „Scźenje wo Khryſtußowym ſpytowanju je tež wjeßeła powjeſcź“; dokelž, runjež wſchak I. we nim widźimy ſpytowarja a jeho žałoßnu móz, tola II. namakamy praweho pomozniſka a jeho dobycźeŕſku bróń. — Němſke ſapokaſanje pſches k. ſuperintendentu mějeſche ßo na rune mózne waſchnje wot $^1/_2$11 ßem. — Bóh ßam pak chžył ſe ßwojej wulkej mikoſcžu ſkutkowanje tež naſcheho noweho k. kapłana w naſchej woßadże bohacże požohnowacź! *M.*

Se Ssmilneje. Tudomny khěžkarſki žiwnoſcžeŕ Haniſch, kotryż ma w Biſkopizach na dwórniſchcžu ſtražnikowu (wajchtarſku) ßłużbu ſaſtaracź, je ſańdźenu ßobotu wjecžor nahłu ßmjercź namakał. Jako wón pſches ſchěny dźěſche, bu wón wot wrócžojědžazeje lokomotiwy, kotraż bě ſ Budyſchina do Biſkopiz tworowy cžah pomhała cžahnycź, ſhrabnjeny a na ſchěny cžißnjeny, hdźež jemu lokomotiwa hłowu wot cžěła na cžiſte wotjědże.

S Kamjeńza. Pſchichodnu njedźelu 21. januara doſtanje pola naß k. kand. theol. Matek ſ Wajiz duchownſku ßwjecźiſnu a ſaſtupi do naſcheho tudomneho ßerbſkeho prědarſkeho měſta. Njedźelu ſa tydźeń jako 28. januara ſměje ßo, po pſchikaſni měſchcžańſkeho wokrjeßneho hetmanſtwa, jeho ſapokaſanje w ßerbſkej zyrkwi pſched ßerbſkej woßadu pſches k. fararja Wanaka ſ Wóßlinka.

S Wojerez. Naſche archidiakonſtwo ßo bórſy wuprójſdni. Kaž Shorjelſke nowiny pißaju, je ßo wuprójſnjene faŕſke měſto w Langenölſu wot tamniſcheho patrozinija ſ naſchim archidiakonußom Wiederom wobßadźiło, hacž runje bě ßebi woßada ſ 269 hłoßami pſcheczíwo 42 fararja Buchmanna ſ Ludwigsdorfa ſa noweho duſchowpaſtyrja wuſwoliła.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pſchikład najhórſcheho mkodoſtneho ſkażenja pokaſuje nam 12lětny ſchulſki hólczeż K. H. Zumpa w Dürrhennersdorfje. Jeho njekniczomnoſcžow dla bě gmejna wobſankła, jeho do Bräunsdorfa, hdźež je wuſtaw ſa ſanjerodźene dźěcźi, póßłacź. Zumpa, wo tym ſhoniwſchi, hladaſche ſa tym, kak by ſ domiſny twóchnył a ßo pſches to Bräunsdorfa ſminył. Jako bu wón wot ßwojeho nana 9. dezembra ſ płatom do Ebersbacha póßłany, ßo wón ſaßo domoj njewrócźi. So by pjenjeſy na pucź do dalokeho ßwěta doſtał, ßo wón pola wěſteje Tyſcheŕki w Kleinſchweidnitzu do domu łamaſche, tola pytane pjenjeſy tam njenamaka. Mjerſazy pſches to wobſankny wón woheń ſakožicź. S pakcźikom ſchtrychowanczkow, pola Tyſcheŕki kranjenych, ßo wón do gmejnſkeje khěže w tej ßamej wßy poda. Jako bě ßebi tam wot jeneje žony wodu k picžu žadał a ßo napił, ſlěſy wón ſa khěžu a ſapali ßkomu, kotraż bě hacž do niſkeje tſěchi horje naßypana. Khěžka bu do cžiſta wot wohnja ſaniczena, niczo ßo ſ njeje njemóżeſche wukhowacź. Gmejnje naſta ſ wohnja 600 mk. ſchkody. Pſched ßudom ßo Zumpa ßwojich njeſkutkow niz najmjenje njekajeſche. Jako pſchicžinu, kotraż bě jeho k nim pohnuła, wudawaſche wón, ſo je radſcho chžył do jaſtwa hacž do Bräunsdorfa hicź. Gmejnſku khěžu bě wón ſapalił, ſo bychu pſches to jejni wobydlerjo nowe a kmanſche bydło doſtali. S wuſnacźa wobſkorżeneho bě ſpóſnacź, ſo je wón ſkóſtniſtwa ſ poknym doroſymjenjom wobeſchoł. Ssud jeho k jenemu lětu tſjom měßazam dwěmaj njedźelomaj jaſtwa wotßudźi. — Hižom ras paduchſtwa dla khoſtany khěžeŕ Jan Schuba w Nowej Wjeſzy pola Hucźiny bě 2. oktobra ſ. l. ſ pola hajnika Kobanje ßydom runklizow wotewſał. Jeho khoſtanje wobſteji ſ tſjoch měßazow jaſtwa.

Lawniſki ßud. Wolazy Mikławſch Rjencž ma dla cžwilowanja ſkota 10 mk. khoſtanja płacźicź abo 5 dnjow arreſta wotßedźicź. — Dźěłacźerjej Rieczelej ſ Brěſynki bě ſwudowjena Janaſchowa w Hownjowje poruczíła, ſo dyrbi dwaj kórzaj wowßa na Budyſkich žitnych wikach ſa nju pſchedacź a jej wuwikowane pjenjeſy ſ prózſnymaj měchomaj wróczo pſchinjeſcź. Tola Rieczel niz jenož wowß, ale tež měchaj pſcheda a doſtate pjenjeſy w korczmach pſcheczíni. Pódla toho bě wón wobſkorżeny, ſo je 9. dezembra w Budyſchinje ſ jeneje ſahrody por żonjazych ſpódnych kholowow ſpakoſcźił. Runjež Rieczel k niczemu njeſtejeſche, dha jeho tola winowateho wuſnachu a k dwěmaj njedźelomaj jaſtwa ſaßudźichu.

Powołanſka komora. Na powołanje pjekarſkeho miſchtra Jurja Wicźaſa we Wulkich Debßezach pſcheczíwo wußudej, po kotrymż mějeſche wón dla cźělneho ranjenja 40 mk. khoſtanja płacźicź, bu po dalſchim pſchepytanju tutón wußud ſběhnjeny a Wicźas njewinowaty wuſnaty. — Młynkowa ſwudowjena Gröſchelowa ßo podarmo pſcheczíwo tomu powołaſche, ſo běchu ju dla pſchißłodźenja k 5 mk. khoſtanja ſaßudźili; wußud pſcheczíwo njej bu wot powołanſkeje komory wobkruczeny.

Přilopk.

* Kowaŕ Ehrenreich Wenzel w Bernſtadtu, kotrehoż běchu hižom ras do ßudniſkeho pſchepytanja wſali, dokelž na njeho tukachu, ſo je mordaŕ ßwojeho bratra Korle Wenzela, ale kotrehoż běchu njedoßahazych dopokaſmow dla ſaßo puſchczíli, bě w něktorych němſkich nowinach ſcźěhowazy naweſchtk wotczíſchczecź dał: „900 mk. myta doſtanje tón, kotryż njekniczomneho cžłowjeka, kiž je naſcheho lubeho bratra Jana Korlu Bohuwěra Wenzela, kowarſkeho miſchtra w Bernſtadtu, w nozy wot 1. k 2. januarej tutoho lěta ſkónzował, tak mjenuje, ſo mózu jeho khoſtacź dacź.“ Prjedy hacž bě naweſchtk doczíſchczany, bu Ehrenreich Wenzel hižom druhi ras ſajaty. Ssudniſtwo je pjecża dopokaſma ſa jeho winu wußlědźiko. Bjes ludom bě hnydom ſ wopŕedka roſſcherjene, ſo je Ehrenreich Wenzel bratra morił. Wón běſche ßo krótko po njeſkutku jara dźiwnje ſadżerżał. Jako jemu žałoßny kónz jeho bratra wojſewichu, měnjeſche wón: „Ach mój Bożo, ſchtó wě, hacž je něſchto na tym wěrno; ludźo druhdy wſchelako powjedaju; ja tam radſcho hakle njepóńdu.“ Tele ßkowa bjes ludom wjele pohórſchenja ſbudźichu. Woni ßo na to dopomnichu, ſo je Ehrenreich hižom dawno myßle měł, do Ameriki cžahnycź, a ſo je jenož na herbſtwo

ßwojeho bratra cžakał. Jako běchu Ehrenreicha ſ jastwa saßo puſchcžili, bě wón jako najbliſchi herba klucž wot khěže ſkónzowaneho pſchepodaty dostał. Někotre dny posdźiſcho w khěži ſkónzowaneho wjazy pjenjes namakachu, hacž bě jich tam pſchi prěnim pſchepytanju bylo. Posdźiſcho ßu tež wſchelake papjery, herbſtwo nastupaze, na měſtnje nadeſchli, hdźež prjedy žane ſ nich njeležachu. Dokelž pódla Ehrenreicha Wenzela nichtó žadyn klucž k khěži nima, pada na njeho nětko wſcha wina.

* Runjež ßuche wjedro a mjerſnjenje hižom dołhi cžaß traje, ſpaduja wody Rheina jenož jara pomału. Załoßne podeńdźenja ßu ßo pſchi powodźenju ſtałe, wone pak drje porno ſcžěhowazemu podawkej do ſad ſtupja: Pola Oppawy jedyn kódźnik kolebku, na wodźe płuwazu, popadźe; w njej leżeſche žiwe dźěcžo, a ſa kolebku wißaſche, ſ rukomaj twjerdźe ſapſchimnjene, cžěło macžerje dźěſcža.

* W Brodfordźe (w Jendźelſkej) je ßo wóndano jena fabrika saßypnyła, w kotrejž ßo wołma pſchedźeſche. Schkoda ſa wobßedźerja je wulka, dokelž ma niz jeno nowe twarjenje natwaricž, ale tež nowe maſchiny kupicž, dokelž ßu jemu rospadanki wſchě dotalne maſchiny rosraſyli. Tola ſchkodowanje dźěłacžerjow, kiž w tej fabriży dźěłachu, je hiſchcže wjele wjetſche, pſchetož 53 ſ nich ßu pſchi saßypnjenju žiwjenje ſhubili.

* Wo wulkim wóhnjowym njeſbožu, kotreż je ßo w Berdicžewſkim zyrkußu měło a pſchi kotrymž je na 300 ludźi žiwjenje ſhubiło, ßo piſche: Berdicžew je měſto ſe 60,000 wobydlerjemi. Pſched dwěmaj njedźelomaj je ßo pſched měſtom na jenej łuzy zyrkuß Koſtali, w kotrymž je ſa 600 pſchihladowarjow ruma, natwarił. W Berdicžewje bydli na 40,000 židow, a tak pſchińdźe, ſo běſche bjes wopytarjemi zyrkußa na 400 židow. Jako runje někotſi bajazzojo ſ tryſkami ludźi ſabawjachu, pſchěcžěri jedyn bajazzo do ßrjedź zyrkußa a ſawoła: „Woheń!“ W prěnim wokomiku ßebi pſchihladowarjo myßlachu, ſo tute ßkowa do róle bajazza ßkuſcheja, a ßo ßmějachu, tola lědma bě ßo minuta minyła, a hižom tſjo konjazy wothladowarjo pſchicžěrichu a wołachu: „Woheń, woheń!“ Schkrěcžate kſchiki ßo pſches zyrkuß wołachu; ſ galerijow ludźo dele ſkakachu, někotſi ſe ßwojimi dołhimi ßuknjemi ſa hoſdźemi wißajo woſtachu, tak ſo ßo tam a ßem bimbachu. Nanojo a macžerje ſa ßwojimi dźěcžimi hrabachu a je dele do jěchaniſchcža, ſ mjehkim pěſkom poßypanym, mjetachu, hdźež bě ßo runje dla pſchedſtajenja bajazzow tołſty teppich wupſcheſtrěł. Tón běſche bórſy ſ dźěcžimi pokryty. Někto pak tež ſ galerijow na njón ſtarſchi ludźo dele ſkakachu, tak ſo dźiwja ſchmatanza naſta. Dźěcži buchu w njej ſ wjetſcha ſacžiſchcžane abo ſadußene. Hižom prjedy hacž ßo płomjenja na zyrkuß, kotrehož deſkowe ſcžěny běchu ſe ßkómu wutykane, rosſchěrichu, běſche měſcheńza jara wulka, ale wona dyrbjeſche hiſchcže hórſcha bycž. Něhdźe 10 koni, kotreż běchu ßo pſched wóhnjom ſpłóſchiłe, hanjachu do jěchaniſchcža a ſ pódkowami dźiwje na cžłowſkich cžełach teptachu. Sa dwazecži minutow ſtejeſche zyły zyrkuß w płomjenjach. Sa tych, kotſiž w nim běchu, njebě žane wumóženje wjazy. Woni ßo ſpalichu abo ßo ſadußychu, a wjazy dyžli połowza pſchitomnych na tajke waſchnje kónz wſa. Pſchi jeniczkim wukhodźe ſ zyrkußa ludźo wo žiwjenje a ßmjercž wojowachu. Ssylniſchi ßmjercži wucžekny, wón ßo ſ zyrkußa won doby, ßłabſchi bu do płomjenjow naſad ſtorcženy, hdźež žadławu ßmjercž wumrje. K pohórſchenju njeſboža ſta ßo hiſchcže, ſo ßo ßykawa ſ Berdicžewa, jako pſches łód jědźeſche, pſchepany a ßo hakle ſ pomozu 40 muži saßo wucžahny. Tež běſche loda dla cžełko wodu dostacž a dyrbjachu ßo łóhcžhłuboke dźěry do njeho rubacž, prjedy hacž na wodu pſchińdźechu. Bjes ſpalenymi je wjele zuſych, dokelž běſche runje w Berdicžewje wulki kožowy hermank. Na haßach w Berdicžewje židźa, wo njeſbožu ſhoniwſchi, kaž błudni wokoło cžěrjachu, wutorhachu ßebi włoßy, roſtorhachu ßebi draſtu a žałoſcžachu. Direktor zyrkußa a jeho ßobuſtawy ßu wſcho ſhubili. Dwaj bajazzaj ſtaj ßo ſpalikoj. S 31 koni mózachu ßo jenož 4 płomjenjam wutorhnycž. Dźeń posdźiſcho na wóhnjowe njeſboże nowy ſrudny podawk ſcžěhowaſche. Moſes Berczowak, kotremuž běchu ßo žona a tſi dźěcži ſpaliłe, na haßy pſchekupza Karaßilowa ſ nožom ſchtyri raz ſkaka a ßebi potom ßam krk pſcherěſny. Karaßilow je mjenujzy, kaž Berczowak praji, jeho žonu, ſa kotrejž ßo dźěcži dźerżachu, do wóhnja ſtorcžił, ſo by ſkerje cžeknycž móhł. Schtyri žony, kotreż ßu ßwojich mužow ſhubiłe, ßu wowrótniłe. Woheń je w pſchitwarjenym konjemzu naſtał. Jedyn konjazy wothladowař bě ſ zigarretu ßkómu ſapalił. Jako jeho towarſch durje wotewri, ſo by po wodu běžał, bu woheń wot wětſika hiſchcže bóle rosduty a wſcho do płomjenjow ſtaji. Wobaj wothladowarjej ſtaj we wóhnju ßmjercž namakałoj.

* Jedyn bur njedaloko Cžernihowa, kotryž wóndano jamu ſa nowu pinzu wurywaſche, pſchi tym dwě bombje wury, ſ kotrejuž běſche jena 130 a druha 121 puntow cžežka. Jedyn wězy wuſtojny po wobhładanju teju bombow praji, ſo ſtej to dwě ſchwedſkej bombje ſ cžaßa ſchwedſkeho krała Khorle XII., kotrejž je ſchwedſke wójſko na jeho cžahu k Póltawje někak ſhubiło.

* W Moſkwje wumrje wóndano wěſty Rybinſki, 66 lět ſtary. Wón bě bohacžk a wobßedźeſche tež wulki dom, ale dokelž kóždeho cžłowjeka ſa paducha dźerżeſche, dha w poßleńſchich cžaßach wobydlenja w ßwojim domje wjazy njepſchenaja — a tam toho dla ßam bydleſche, ſ bojoſcže, ſo móhli jeho domjazy wobkranycž. Wón bě tak ſkupy, ſo ßebi jenož ſa zyke lěto, a to na jutry, punt mjaßa kupi. Jako ßußodźa ſpósnachu, ſo bórſy wumrje, póßłachu duchowneho k njemu, ſo by jeho woprajał. Ale jako duchowny ſaſtupi, nochzyſche khory wo nim niczo wjedźecž, doniž duchowny praji, ſo ßebi ſa ßwoju prózu niczo njeżada; potom da ßo woprajecž. Po jeho ßmjercži namakachu w jenym kaſchcžu pod kožom 60,000 rublow pjenjes.

* Jako wóndano na tak mjenowanej gruſinſkej wojeńſkej dróſy (w Kawkaſu) jedyn póſtſki wós, w kotrymž pjecž pucžowarjow ßedźeſche, jědźeſche, wón ſe ßwojimi paßažirami lědom wulkemu njeſbožu wuńdźe. Dróha tam mjenujzy w dolinje nimo jara wyßokich hór wjedźe, kiž ßu bohacže ſe ßněhom pokryte. S jeneje tajkeje hory bě njejabzy wulki ropot ßłyſchecž a jako pucžowarjo na nju horje pohładachu, wuhładachu, ſo ßo ſ jeje wjerſchka pſche wſchu měru wulka kula ßněha, ſchtomy podkamujo a ſkały podtorhajo, na nich dele wala. Woni hižom měnjachu, ſo je ſ nimi kónz, ale k wulkemu ſbožu ßo ßněhowa kula na ßwojim pucžu na móznej, wyßoko horje ſtejazej ſkale na dwě dźělbje rosraſy, wot kotrejuž jena dróhu pſched nimi a druha ſa nimi saßypa. Woni toho dla wſchitzy žiwi woſtachu a tež hewak žaneje ſchkody njecžerpjachu. Jenož tu njeſpodobnoſcž mějachu, ſo dyrbjachu 8 hodźinow we wołu ßedźo pſchetracž, dokelž cži, kiž běchu póßłani, ßněh wumjetowacž, ßo prjedy k nim dobycž njemóžachu. — Dokelž ßo tam tajke ßněhowe kule (lawiny) huſto doſcž ſ hór dele waleja, dha ßu tamniſchi wobydlerjo po pſchikaſni wyſchnoſcže hižom na to pſchihotowani, ſo tajkim, kiž ßo wot ßněha saßypnychu, na doſcž wuſtojne waſchnje k pomozy khwataja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowſka zyrkej: Jan Franz Hencž, murjerſki polier, ſ Lenu Małcharjez.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Pawoł, Handrija Němza, dźěłacžerja a wobydlerja, ß. — Korla Ernſt, Korle Wylema Domſchki, dźěłacžerja a wobydlerja, ß. — Jan Ernſt, Korle Ernſta Striežela, dźěłacžerja a wobydlerja, ß. — Kurt Ewald, Michała Wicžaſa, dźěłacžerja na żeleſnizy a wobydlerja, ß.

Michałſka zyrkej: Martha Minna, Handrija Schneidera, dźěłacžerja a wobydlerja na Židowje, dź. — Ernſt Jurij, Pětra Faltena, žiwnoſcžerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Marja Martha, Handrija Bohuwěrg Pětſcha, kublerja w Hrubocžizach, dź. — Hermann Walther, njemandź. ß. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Marja Jda, Guſtava Adolfa Scholtу, murjerja a khěžerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 2. januara: Jan Sodan, żeleſowjercžeŕ a wobydleŕ, 76 l. 5 m. — 3. Johana Kalichez, Jana Scholtу, měſchcžana a krawſkeho miſchtra, mandźelſka, 92 l. 3 m. — Madlena Lipkez, Handrija Khěžora, žiwnoſcžerja w Hrubocžizach, mandźelſka, 60 l. 8 m. 9 d. — 8. Jan Rychtař, dźěłacžeŕ ſ Wujeżka, 39 l. (bu w Sſonej Borſchcži wot Bożeje ruczki ſajaty). — 9. Hańża Rychtarjez, njebo Jurja Reichelta, młynka na Ssokołzy, ſawoſtajena wudowa, 79 l. 2 m. 10 d. — 10. Auguſta Pawlika, dźěłacžerja a wobydlerja na Židowje, morwonarodźena dź. — Korla Auguſt, Jana Bohuwěra Krala, cžěßle w Khelnje, ß., 13 d. — 11. Korla Bjedrich Auguſt Dähner, khěžeŕ a ßukelnik pod hrodom, 60 l. 11 m. 3 d. — Korla Hermann, Korle Bjedricha Schlagi, khěžerja a dźěłacžerja we Wulkim Wjelkowje, ß., 2 l. 3 m. — 12. Jan Auguſt Barth, njemandź. ß. we Wurizach, 6 l. 7 m. — 13. Pawoł, njemandź. ß. w Hněwßezach, 6 m. 21 d. — 14. Ehrharda Reinholda Feſta, maſchinſkeho ſankarja a wobydlerja na Židowje, morwonarodź. ß. — 16. Ernſt Wylem, Jana Bohuwěra Krala, cžěßle w Khelnje, ß., 19 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
13. januara 1883.

Žitowy dowos: 3028 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	7	14	8	93	7	50	8	93
Rožka	50 kg.	6	58	6	96	6	58	6	96
Jeczmjeń	50 kg.	5	80	6	16	5	80	6	16
Wowš	50 kg.	5	50	6	—	5	50	6	—
Pšeńcžne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	40	3	80
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	25	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	80	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	20	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	15	—	—	—	—	—
Proßata 858 schtuk, schtuka		3	—	19	—	—	—	—	—

Khěža na pschedań.

Khěža cžißko 11 w Hrubjelcžizach se sahrodu, polom a kuku je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

W Hlinje je **khěža** cžißko 8 ſ dwěmaj kórzomaj pola a klamarńju hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedžerja shonicź.

Dobra **ßykanjowa maschina** je tunjo na pschedań pola **Wjeńki** w Džiwocžizach.

Cžorny dwělětny **srěbz** steji w Konjezach pola Porschiz cžißko 6 na pschedań.

Möble

jako: khamory, koža, sofy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płacžišnach porucža

W. Hübner, tyscherski mischtr
w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě druzhiny ßyreje koże ßo po najwyschschich płacžišnach kupuja, ßyre koże ßo derje a tunjo wudźěłaju wot

Gustava Naucki
na garbarskej haßy cžißko 16.

Drjewowa awkzija
na Libuchowskim reviru.

Ssrjedu 24. januara 1883 ma ßo
75 brěsowych dołhich hromadow,
18 rmtr. brěsowych schcźěpow,
5 hromadow brěsowych pjeńkow,
30 khójnowych wulěßowan. dołhich hromadow
na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapoczatk dopołdnja w 9 hodź. Pschi wulkich khójnach ßo wuměnjenja wosjewja. **Hajnk.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 29. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **Brěsowje** 70 dołhich twjerdych hromadow drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź. Seńdźenje pola Bohuwěra Hładkeho tam.

Awkzija palneho drjewa.

Pónjelu 22. januara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na tudomnej wowcžej horje

7 rmtr. khójnowych schcźěpow,
107 = khójnoweho dróbneho drjewa,
42 khójnowych ßbytknych hromadow

ßa hotowe pjenjeny na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Barcźe, 15. januara 1883. **Wiedemann,** wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu **wutoru 23. januara t. l.** dopołdnja $^1/_2$10 hodźin ma ßo na burskich leżomnoscźach w **Kamjenej** něhdźe 70 loßow khójnoweho, palneho a twarskeho drjewa pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna pschi Wulkodubrawskim pucźu w Ronje.

M. Raffe, awkzionator.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 24. januara t. l. ma ßo pschi Libuchowskim hacźe pola Boranez 50 brěsowych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź. Tseczina ßadźenych pjenjes ma ßo hnydom sapłacźicź. Sapoczatk rano w 9 hodźinach.

Mawka, rev. hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **knjeźim dworje** we **Wukrancźizach** ma ßo **wutoru 30. januara** dopołdnja w 10 hodźinach něhdźe 60 dołhich twjerdych hromadow, ſ wjetscha brěsowych, sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna w drjewnischczu pschi Subrniczanskej mjesy blisko zyhelnicze. **Kublowe sarjadnistwo.**

Połnohranate rěsane rjadowe a kóslowe drjewa

we wschěch dołhoscźach a tołstoscźach, toho runja wschě druzhiny **ßuchich deskow, latow, dubowych deskow** a **pfostow** pschedawa po tunich płacźišnach drjewowa wikowarńja

Augusta Zimmermanna,
cźěßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Wubjerk **50—60 konjow,** bjes nimi něhdźe **10 porow elegantnych hanoverskich** a **meklenburgskich do wosow,** někotre **rajtarske,** toho runja **cźeźke** a **rjane lóhke däniske dźěłacźerske konje,** bjes nimi někotre pory cźornakow, ßu wot **wutory 16.** hacź do **ßoboty 20.** januara w **Draždźanach** w **nowym měsczu** w starych rajtarskich kasermach na pschedań.

Bratraj Heinze w Noßenje.

Cźeske kamjentne wuhlo

we wschěch druzhinach scźele se stazije Cźopliz (Teplitz) solidne a płacźišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

H. G. Kubasch jun.

pschi mjaßnych hětkach 1

porucża ßwój wulki skład **hotowych symskich nawoblekarjow** a wscheje druheje **muzskeje** a **hólczazeje drasty,** toho runja wulki wubjerk modnych **nasymskich** a **symskich tkaninow,** kotrež ßo po měrje ßa tunju płacźišnu seschija.

Powschitkowna assekuranza w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond towarstwa wopschija po bilanzy wot 31. dezembra 1881:

Pschitomne wobstatki:

Sakładny kapital a hotowe reserwy: . . . . . schěßnakow 27,494,629. 80

(Hlowne summy **kapitala** a **reservow** ßu na ležomnosce **pupilarizy** napoložene.)

a prämijach a dani pr. 1882: . . . . . schěßnakow 12,434,623. 65

Dale:

W pósdnischich lětach dostajomne prämije: . . . . schěßnakow 15,481,256. 03

W lěcze 1881 sa 29049 schkodowanjow wuplaczene 7,646,628 schěßnakow a 11 krz.
a wot saloženja hacz do 31. dezembra 1881 do hromady 150,987,942 schěßnakow a 87 krz.

Powschitkowna assekuranza sawěsczuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńske sarady** a t. d., kaž tež, je-li to krajne sakony dowoleja, **twarjenja wschěch družinow** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu** a **parokótkowe rosbuchnjenje;**
b) psche **krupobicze;**
c) **žiwjenje cłowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtunische twjerde prämije, bjes wscheje pschißkuschnosce k posdźischemu dopłaczenju,** a poliży w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj ßo agentaj:

hamtski skotolěkař **Ernst Walther** w Budyschinje.
Paul ſ Gablenz w Lubiju.

☛ Kmótsjaze listy ☚

porucza w bohatym wubjerku a po tunich płaczišnach

Moritz Höniger.

Turkowske ßlowki, punt po 35 np., liter po 55 np.,
czěske ßlowki, punt po 30 np., liter po 44 np.,

porucza jako něschto jara tunje a płaczišny hódne

Moritz Mjerwa na mjaßnym torhoschczu.

Khofejowy sklad.

Pódla spodobneju **tunjeju** družinow

paleneho khofeja

punt po 100 np. a 120 np.

pschedawam w nowschim czaßu hischcze **tuńschu** družinu

☛ punt po 85 np., ☚

kotraž je toho runja jara derje ßkodźaza a poruczenja hódna.

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

☛ Symske mantle ☚

sa sroscženych a dźěczi,

hischcze na składze ležaze, ßo po **wurjadnje tunich** płaczišnach wupschedawaju.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

☛ Czornu židu ☚

k njewjesczinskej drascze porucza tunjo

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Wolij

k masanju mlócżazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wólsche a lipy, toho runja **krnschwiny** kupuje po najwyschschich płaczišnach

pianofortefabrika **Augusta Förstera**
w Lubiju.

Spěwarske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, ſ nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Czapki a wobrasy

sa kósło-piwne ßwjedźenje

porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Khofej,

czišcze a derje ßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucza we wubjernej dobroscži

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodze poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Destillazionske klamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach

ßwoje wubjernje czišczene wschědne palenzy, toho runja jednore a dwójne ßkódke palenzy a likery, kißakowy sprit atd. wubjerneje dobroscze, jenotliwje a w swjaskach po mózno tunich płaczišnach poruczeja.

Maschiny k wobdźełanju drjewa,

ſ nohu, ruku a mozu ßo cźěrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ßo cźěrjaze, najlěpſcheje khmanoſcźe, ſ kotrymiž ßo hižom w najwjetſchich blidarńjach w Budyſchinje dźěła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa,** draſchlerja w Budyſchinje, na wobhladanje ſteja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

Sa konfirmandow.

Czorny kachemir,

jara ſchěroki, cziſta wołma, tunje płaczišny.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Łužica.

„Łužica", jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarſtwow, na wšoſtronſke potrěbnoſce Serbowſtwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowſtwa podawa a wudźěłki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała ſo toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrał tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica" pola redaktora (adreſſa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherſtraſſe 5) a w expediciji „Serbskich Nowin" za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na póſce, pola agentow „Łužicy" a z připóſłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hač do 5 hodźin. Khudym darmo.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróſtſyropa** ſ **Wróţłkawja,** na ßwětnej wuſtajeńzy w Pariſu prämiirowaneho, maja jeniczki ſkład w bleſchach po 1½ mk.:

E. Mittaſch w Budyſchinje,
Herrm. Nächſter w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

We wudawarni „Serbſkich Nowin" je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** sběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Schifrowe krycze!

Podpißany poruca ßo cześcźenym wobydlerjam Budyſchina a wokolnoſcze k wobſtaranju **ſchifroweho krycza** po tunich płaczišnach a dobrym dźěle.

August Schuhmann,
ſchiferkryjerſki miſchtr,
na Hoſchiž haßy 12 w Budyſchinje.

Bibliſki pucznik

nětczišcheho lěta 1883, ſeſtajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach a wudaty wot ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa, po ßwojim doſpołnym pokupjenju na wjeleſtronowſke žadanje ßo ſ druhim wudawkom cźiſchcźi a bórſy wuńdźe. Proſchu, mi potrjebne ſkaſanja w bliżſchich dnjach pſchecźelniwje pſchipóßłacź.

W Hodźiju, 18. wulkeho rózka 1883.

H. Imiſch, farař,
pſchedßydſtwo.

Bukicźanſke ratarſke towarſtwo.

Pónđźelu 22. januara t. l. ſmeje ßo towarſtwowy wjeczor. Pſchednoſchk: „Wo finanzach a ſtatnym hoſpodarſtwje Sakſkeje" wot knjeſa kublerja a ßejmſkeho ſapóßłanza **Keŕka** ſ Rodez. — Sapoczatk w 5 hodź. popołdnju. **Pſchedßydſtwo.**

Jutſje njedźelu 21. januara t. l.

reje we Łupoj,

na cžož najwutrobniſcho pſcheproſchuje

A. Jenda.

Stwa ſ komoru je pod hrodom cžišćko 24 k jutram na pſchenajecze.

Dwě ródnej dźěłacźerſkej ßwójbje mózetej wot nětka dźěko a bydło dostacź na knježim dworje w **Koleſchowje** pola Rakez.

Schtyri dźěłacźerſke ßwójby, kotrež darmotne bydło a běrnaze polo doſtanu, ßo na knježi dwór do **Porſchiz** pytaja.

Pohoncž pytany.

Na knježim dworje w **Porſchizach** móże hnydom woženjeny pohoncž do ßłužby ſtupicź.

Jeneho wucžobnika

pyta

Ernſt Ahl, ſchewſki miſchtr.

Wucžobnik pytany.

Do ßwojich kolonialtworowych, ſpirituoſowych a tobakowych klamow pytam ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wucžobnika.

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Pjekarſki wucžobnik

móże jutry do wucžby ſtupicź pola

R. Schwarza, pjekarſkeho miſchtra
na ßerbſkej haßy cžišćko 2.

Sa moje kolonialtworowe a ſpirituoſowe klamy pytam k jutram młodeho cžłowjeka ſ dobrymi ſchulſkimi wopißmami ſa **wucžobnika.**

August Bartko.

Wucžobnik pytany.

Do ßwojich kolonialtworowych klamow pytam k jutram jeneho wucžobnika.

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchcźu.

Tunja jěđź je **rajß.** Sa 14 a 16 np. dawa ßo hižom punt rjaneho wulkoſornateho rajßa, kotryž něhđźe pſched 2 lětomaj 24 np. płaczeſche. Woßebje móże ßo rajß kolonialtworowych klamow **Richarda Pötſchki** w Budyſchinje pſchi hkownym torhoſchcźu pódla měſchcźańſkeje haptyki poruczecź. Pſchi nětczišchej wyßokej płaczišnje běrnow je ſa nje rajß witane a tunje ſarunanje.

Te ßame klamy doſtachu ſ nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pſchi wjazy puntach hiſchcźe po tuńſchej płaczišnje. Tutón khofej, kotryž je pola hoſpoſow ſa dobry ſnaty, je po druzinje hiſchcźe lěpſchi hač loni, dokelž je khofej w płaczišnje ſpanył.

Prawopisnym přeměnjenjam ja njepřipaduju. Nadrobniſo na druhim měſtnje.

Pful.

Serbski Hoſpodař čo. 2
1883 je wušoł.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 27. januara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prynz Korla, jenicki hischće žiwy bratr němskeho khěžora je sańdźenu njedźelu swoje žiwjenje skónčił. Želenje, kotrež je khěžorsku swójbu potrjechiło, a kotrež so wot zyłeho pruskeho luda sobu sačuwa, pschima s molenjom do pschihotow sa šlěborny mandźelski kwaš němskeho krónprynza. Tak chze njelubosny dóńt, so dyrbi so swjedźeń, kotremuž wscha Pruska s radostnym wotczakanjom napschecźo hladasche, s hórkim žarowanjom měschecź, kotrež so nětko k czesći prynza Korle směje.

Semrjety narodźi so 29. junija 1881 jako tsećzi syn krala Bjedricha Wylema III. Wón sebi, kaž wschitzy prynzojo pruskeje kralowskeje swójby, wojerstwo sa swoje powołanje wuswoli. Wosebitu pschikhilnosću měješe wón k artilleriji. Jako roskasowar tuteje wojerskeje družiny je so wón njewustawajo prózował, so by jeje kmanosću a hódnosću polěpschał a powyschał. Pola Düppela a w Czechach bě prynz stajnje we khownym kwartiru a swědk hoborstich skutkow a dźěła swojeje artillerije. Dołhi czaš hižom bě prynz Korla s mischtrom „ryczerskeho rjada swj. Jana se spitola w Jerusalemje“, abo kaž so s krótka praji „Johanniterskeho rjada“. Tutón rjad so, kaž je snate, sa wothladanje khorych a ranjenych wojakow we wójnje stara. Prynz Korla je tuto swoje sastojnstwo pschezo s wulkej kedźbliwosću a wustojnosću sastał.

S prynzoweho mandźelstwa se sachsen-weimarskej prynzessynu Marju, sotru nascheje khěžorki, wukczěchu tsi dźěći, prynz Bjedrich Korla, khrobły nawjedowar němskeho wójska, prynzessyna Louisa, nětko dźělena mandźelska krajneho hrabje s Hessen-Philippsthal, a prynzessyna Hana, mandźelska krajneho hrabje Bjedricha s Hessenskeje. Prynza Bjedricha Korlu móže srudna powjesć wo smjerći jeho nana hakle jara posdźe dóńcź. Wón w tu khwilu pschi wodopadach Nila w połodnischej Egyptowskej pschebywa a so, hdy by se wschej spěschnosću pucźował, do schěssnacze dnjow domoj wróćicź njemóže. Jemu po tajkim njeje móžno było, pschi khowanju w Barlinje pschitomny bycź.

Sleńk nohi, kotryž běsche prynz loni w Kasselu poczerpił, běsche so sasso do zyła sahojił; prynz běsche czělnje a duchownje sasso czerstwy a strowy, tola běsche wot tamneho czasa słabosć wostała, kotraž jemu sylne nasymnjenje, pschi wukhadźowanju njedawno dostate, pschewinycź njeda. Bliski kónz prynza so wot lěkarjow hižom sobotu do prědka prajesche. Dopołdnja so khěžor s khěžorku k swojemu mrějazemu bratrej poda, so by s nim swjate wotkasanje wuživał. Dla pschewulkeje słabosće prynza dyrbjesche pak so to wostajicź. Generalny superintendent Kögel so s majestosćomaj pschi prynzowym łožu modlesche; bjes tym prynz wumrje. Popołdnju w dwěmaj hodźinomaj so khěžor wulzy srudźeny do swojeho hroda wróćí.

Swjatoczne sažohnowanje czěła prynza Korle so srjedu popołdnju w domje se swonjenjom swonow a hrimotom kanonow měješe. Pschi swjedźeńskim skutku běchu zyła khěžorska swójba a wukrajni wjerchojo, w Barlinje pschebywazy, pschitomni.

— K czesći krónprynzoweho šlěborneho kwasa, kotryž so hłubokeho želenja dla 25. januara zyle s czicha měješe, bě so wschón Barlin s khorhojemi wupyschił. Dopołdnja khěžor se swojej mandźelskej, popołdnju wjerchojo-hosćo swoje sbožopschecza pschinjessychu. Khěžor dari jubilejskemu porej šlěborny thejowy servis, jendźelska kralowa marmorowy stołp kraloweje na drohotnym podkožku. Krónprynzowy hród běsche bohacze s kwětkami wudebjeny. Město Barlin je k wopomnjenju na šlěborny kwaš 200,000 hriwnow dariło, s kotrychž je 118,000 hriwnow sa wustaw k wothladanju khorych postajenych. Jubilejskemu porej je so wulka liczba darow a adressow se wschěch krajow pschipósłała.

— Posedźenje khěžorstwoweho sejma, w kotrymž wuradźenje wo sarjadnistwje němskeho wójska na dźeńskim rjedze stejesche, so kaž pschezo, hdyž so wo wójsku rěczi, k wótrej rěczniskej bitwje sczini. Wot liberalneje strony so wschelake njetrjebawsche wojerske wudawki porokowachu. Bjes schkodowanja wojerskeje mozy bychu so millijony salutowacź hodźiłe, hdy by so s wjetschej slutniwosću pschi twarjenju kasernow a offizierskich kasinow wobkhadźało. Wjele tysaz praskatych patronow, w manövrach njetrjebanych, so bje wscheho swucźowanskeho wužitka rostsěła. Tak je so na Potsdamskim ekserzirnischću w posledním lěcze 50—60,000 patronow na tajke waschnje rosbrojiło. Droheje czežkeje kavallerije wjazy trjeba njeje, tócź bychu so kěrasirojo wotstronicź hodźili. W tutych jěsdnych regimentach a we wyschschich wojerskich městnach knježi njeprawe waschnje, so so njesemjenjo pornjo semjanam do sad stajeja. Wojazy dyrbja pod hrubym sakhadźenjom podwyschkow, kotsiž wojakam pjenjesy wunusowacź pytaju, czežko czerpicź. Wulka liczba khostanjow, kotrež so toho dla stachu, swědczi sa to, so so na wolu khěžora, kotryž je wospjet wscho czwilowanje wojakow krucze sakasał, wschudze dosć njepossłucha. Khostanja, wot wójnskich sudow pschecźiwo offizieram a podoffizieram wuprajene, njejsu pschezo tak krute, so bychu pschesczěharjow dosć wottrascheli. Wójnski minister s Kamecke so w swojej wotmolwje prózowasche, so by tutón dołhi rynk wobczežowanjow pschecźiwo njedostatkam nascheho wójska po móžnosći posłabił. Wón sa njewěrne wotpokasa, so maju wojazy pod hrubym wobkhadźenjom czerpicź. Druhdy móže drje so pschesczěhanje stacź, tola tajke pschestupjenja so, hdyž so pscheradźa, jara krucze khostaju. Khěžor, kotremuž je kóžde pschesczěhanje s pohórschenjom, dawa sebi létnje sapiš khostanych pschedpokožicź, a wojerskim komandam so porjadnje porucza, so bychu na pschecźelny wobkhad s wojakami hladake. Schtož wunusowanje pjenjes psches podwyschkow nastupa, dha so wojerske sarjadnistwo se wschej rasnosću sa potkóczenje tež tutoho njedostatka stara.

We wójsku maja njeſemjenjo runoprawoſcź ſe ſemjanami, wjazy dyžli połoja offizierſkeho korpża ſ njeſemjanow wobſteji. So je ſemjanſtwo we wyſchſchich měſtach ſ wjetſchinu, ma w tym žwoju pſchiczinu, ſo je žo wjele wyſchſchim offizieram ſemjanſtwo ſpožczżiło, a ſo je žebi hakle w poźledním lětdźeżatku wjazy njeſemjanſkich wojerſtwo ſa powołanje wuſwoliło.

Franzowſka. Franzowſkej republizy ſe wſchěch ſtron njepſchecźeljo hroża. Skoro žo ſda, kaž ſo w Franzowſkej bjes ſpſchiżahanſtwow žiwi bycź njemóża. Hižom końſche lěto njeměry bjes ſozialiſtiſkimi dźěłacźerjemi w Montceau-les-Mines a ſpſchiżahanſtwa komunardow w Lionje franzowſke knjeżerſtwo do hroſy ſtajichu. Nowe lěto pſchinjeży republizy ſ nowa tſi ſpſchiżahanſtwa. Prynz Jerome Napoleon ſjawnje pſchecźiwo knjeżerſtwu ſe žwojej proklamaziju wuſtupi. Pſchiwiżowarjo kralowſkeje ſtrony, legitimiſtojo a orleaniſtojo žo pjecża ſkradžu na powalenje republiki hotuja. Orleaniſtojo maja we wójsku wjele pſchiwiſka a bychu žo ſ jeho podpjeranjom knjejſtwa mozowali. Legitimiſtojo žu žebi woždebje ratarſki lud a ſemjanow ſa kmanu bróń wubrali, ſ kotrejž chzedża republizy kónz pſchihotowacź. Pſches zyku Franzowſku pjecża žu jich pſchiwiżarjo, do wotdźělenjow ſrjadowani, roſſchěrjeni a žu kóždy cźaż hotowi, žo na date ſnamjo ſběhnycź. — Wſchě tele njepſchecźelſke wotměrjenja monarchiſkich ſtron bychu žo lohko wot republiki porasycź hodźiże, hdy by w knjeżerſtwje pſchesjenoſcź knjeżika. Tak pak miniſterjo bjes žobu dojednacź njemóża, kajke žrědki bychu žo pſchecźiwo revoluzionaram nakožecź dyrbjake. Njeſpokojnoſcź dla tuteje měſcheńzy a njewěſtoſcże je žo bjes ludom do ſtracha a hroſy pſcheměnika. Schtóž ma franzowſke ſtatne papjery, hlada, kak by je ſpěſchnje wotbyk a žebi ſa to jendźelſke kupił. Bjes tym ſo franzowſka renta bóle hacź pſchi najwjetſchim krachu njepſcheſtawajo ſpaduje, žu jendźelſke ſtatne papjery njewotcźakany wyžoki kurs doſcźahnyke.

Rušowſka. Jendźelſke nowiny poczinaja pak ſ nowa pſchecźiwo Rušowſkej ſchcźuwacź a to toho dla, dokelž je awſtriſki khěžor pjecża prajił, ſo wón Konſtantinopel a jeho wokolnoſcź ruſkemu khěžorej ſawoſtaji, je-li jemu tón dowoli, ſo žmě Awſtrija žwoje knjejſtwo hacź do měſta Saloniki wupſcheſtrěcź. So žo to jendźelſkim kupzam, kiž w tu khwilu ſe wſchěch krajinow Turkowſkeje pſches žwoje tamniſche wikowanje wulki dobytk cźahnu, njeby lubiło, to drje je lohzy k wěrje podobne; ale ſo by někajke druhe knjeżerſtwo ſ Rušowſkej a Awſtriju toho dla wójnu ſapoczało, to je cźim cźežo wěricź, dokelž kóždy wě, ſo by to jenož k lěpſchemu Jendźelcźanow wupanyło. Schtó pak chzył taiku wójnu ſapocźecź? Snadź Italſka? Ta žo wohlada. Franzowſka? Ta žo hakle prawje wohlada. Abo Němſka? Ta budże žo tež paſcź, pſchetož hdy bychu turkowſke kraje w Europje pod Awſtriju a Rušowſku pſchiſchli, bychu tam němſzy kupzy ſto krócź bóle wikowacź móhli, dyžli nětko, hdźež jich tam Jendźelcźenjo wſchudźom wotcźiſchcźuja a jich we wikowanju ſabźěwaja.

Dale wudawaja jendźelſke nowiny, jako bychu žebi Rušojo wójnu ſ Němzami žadali a to toho dla, dokelž je wjerch Bismark po ruſko-turkowſkej wójnje na Barlinſkim kongreżu Rušowſku tak lepił, ſo wona ſ tuteje wójny, hacź runje je ju dobyła, tola njeje ſkoro žaneho wužitka měła.

Na tajke pſchiżkodźenje jendźelſkich nowin tutym najwažniſche a najbóle rospſcheſtrjene ruſke nowiny „Moſkowſkije Wědomoſti“ hódnje wotmolwjeja. Wone mjenujzy dopokaſuja, ſo je wjerch Bismark, derje ſpósnawajo, ſo je ſa Němſku ruſka pſchecźelniwoſcź najwužitniſcha wěz, ſtajnje k Rušowſkej pſchecźelniwje ſmyżleny byk. W tajkim naſtupanju praja wone: Jako běſche pſched 30 lětami pſchecźiwo Rušowſkej wſcha Europa njepſchecźelſzy ſmyżlena, woſta Pruſka — a po tajkim też wſcha druha Němſka — zyle njeſtroniſka. A cźeho dla to? Toho dla, dokelž nětcźiſchi wjerch Bismark, kiž tehdy hakle žwoje diplomatiſke ſkutkowanje ſapocźinaſche, k tomu radźeſche. — A w lěcźe 1863, hdźež pólſka revoluzija Rušowſkej wjele njeſpodobnoſcźe hotowaſche, ſchtó je tehdy na ruſkej ſtronje ſtał? Jenicźzy Pruſka, a to toho dla, dokelž tehdy hižom Bismark pruſku politiku poknomóżnje wjedźeſche.

A w cźażu poźlenjeje ruſko-turkowſkeje wójny, je dha tehdy wjerch Bismark ſchto pſchecźiwo Rušowſkej ſawinował? — Nihdy a na žane waſchnje! praja „Moſkowſkije Wědomoſti“, a pſchiſtajeja: „Naſchi ruſzy politikarjo njerodźachu tehdy wo dobrocźiwe podpjeranje ſe ſtrony Němſkeje, ale wotpokaſowachu je wſchudźe. Woni nochzychu wo žanej dobrej radźe kanzlerja němſkeho khěžorſtwa wjedźecź, hacź runje to cźeſcź a wužitk Rušowſkeje žadaſche. Ruſzy tehdomniſchi politikarjo wobrocźichu žo radſcho k ſjawnemu njepſchecźelej Rušowſkeje, to rěka, k Jendźelſkej, a ſroſymichu žo ſ jeje najhórſchimi pſchecźiwnikami, ſ jendźelſkimaj miniſtromaj Beaconsfieldom a Salisburyom. A jako kongreż w Barlinje w hromadu ſtupi, rěcźachu a jednachu tam ruſzy politikarjo po tym, ſchtož běchu jich jendźelſzy miniſtrojo narěcźeli. Po tajkim žo na kongreżu wſchě poſtajenja k lěpſchemu Jendźelſkeje ſtachu a niczo žo k lěpſchemu Němſkeje njepoſtaji. — Ale potom, jako běſche kongreż ſkónczeny, ſpósnachu drje ruſzy politikarjo, kak žu Rušowſkej ſeſchkodźili, dokelž žu tam tak cźinili, kaž běchu jich jendźelſzy miniſtrjo prjedy narěcźeli. Tola, ſo bychu pſched ruſkim ludom žwoju winu ſe žwojeje ſchije walili, wudawachu woni, ſo je wjerch Bismark na wſchěm wina. To žu drje jim Rušojo dołho doſcź wěrili, ale jim nětko wjazy njewěrja, a njebudża też jendźelſkim nowinam ženje wěricź, dokelž žu ſkónczenje k tomu pſcheżwědczenju pſchiſchli, ſo je Bismark ſ Rušowſkej ſtajnje derje měnił, jendźelſke knjeżerſtwo je pak kóždy cźaż Rušowſkej na wſchě waſchnje ſchkodźicź pytało.“

Tak piżaja naſpomnjene ruſke nowiny, a ſchtóž jich wažnoſcź a móz ſnaje, wěſcże praji, ſo žu to žłowa, kiž mjes roshladnymi Rušami, kiž žnadź tu a tam hiſchcże hinak myżlachu, wſchu njepſchecźelniwoſcź pſchecźiwo Němzam ſ korjenjom wutupja.

Pſches Lóbjo.

Powjedancźko ſ poźlenjeje pruſko-awſtriſkeje wójny. — S Cźěſkeho pſchełożene.

(Pokracźowanje.)

Kaž njeliczomne cźrjódy mrowjow, tak wſcho dele cźehnjeſche ſ wyſchinow wokoło Chłuma a Sswěty ke Kraloweje Hradzu, wokoło kotrehoż žo wódna žwětlina błyſchcźeſche kaž ſchpihel. Běſche to zyke jěſoro, na ſchtwórcź hodźiny koło wokoło měſta wupſcheſtrjene, dokelž běchu tam Awſtriſzy wodu ſ rěki ſwjedli, ſo bychu pſches nju njepſchecźelow wotdźerżeli — a nětko dyrbjeſche jich cźěkaze wójſko pſches to wjele ſchkodowacź. Do tuteje wody, kotraż bě žo jako jěſoro roſſchěrika, wjedźechu nětkotre dróhi. Te wſchak njedožahachu. Kóždy měrjeſche žo ſe žwojim cźěkanjom tam, hdźež žo jemu najlěpje ſdaſche, ke Kraloweje Hradzej a k Lóbju. Widźecź bě, kak žo pod Chłumom awſtriſka kavalerija a artilerija podarmo prózowaſche, Pruſkich wot honjenja ſa cźěkazymi wotdźerżecź.

„Tam žo njepodamy!“ radźeſche ſtary wojak. „Pola Hradza je jenož jedyn móſt a to w ſwonkownych wobhrodźenjach. Po tajkim drje tam nikoho njepſchepuſchcźa.“

To wſchak běſche też wjele tyżaz (tawſynt) druhich cźěkanzow ſpósnało a cźi woſtajichu toho dla wſchitzy Hradez na lěwej ſtronje a khwatachu k pokodnju. Wojak wyſchka kedźbu njeměješche ani wyſchk wojaka. Wſchě wojazy — Madźarjo, Polazy, Khrowatojo

— wschitzy njesnaczi w tutej krajinje, myßlachu, so na ßwojej cźěkanzy skerje a lěpje na móst pschińdu. Móst drje běsche, ale hischcźe jara daloko wot tam — mjenujzy pola Pardubiz. Schtóż mózesche konja doßahnycź, jeho wsa. Wószy a artileristojo postronki konjam pscherěsachu a na konjach jěchachu, tak rucźe hacź mózachu, a ßnadź też prěnjeho lěpscheho pěschka, kiž wo to proschesche, na konja ßobu wsachu. Wschitzy pak ßo cźischcźachu, so bychu ßo cźim skerje pschecźischcźeli.

Stary wojak pohladowasche na to se srudźenymaj wocźomaj. Něschto podobneho njebě awstriske wójsko hischcźe ženje potrjechiko. Najhórsche sbicźa njeběchu niczo pschecźiwo tomu. Sa jedyn dźeń bě khěžorska móz powalena.

Saksojo pak wijachu ßo jako cźorny had psches pola wot Scźěžor, pomaku a s dostojnosczu wotstupajo. Jich artilerija stajnje nowe a saßo nowe stejischcźa wubra, s kotrychž ßylnje na Prußakow tšělesche a jich khód s tym sadźerżowasche. W saksich rjadach knježesche dospokny porjadk. Tuto wójsko wopokasa woßebje pschi tutej cźěkanzy, schto je hódne.

Lieutnant, kadet a jeho nan běchu hižom tsi hodźiny spěschnje schli. Cźaß běsche ßo jim minył, kaž minuta; pschetož jich kedźbnosczź běsche stajnje na něschto druhe wobrocźena. Woni na żelesniczny pucź pschińdźechu, po kotrymž k wulkim bohdanischim hatam ßahachu. Starz zyku krajinu jara derje znajesche a jenotliwe wßy po jich mjenje mjenowasche. S khwileuni cźehnjesche ßo dróha mjes dwěmaj wulkimaj hatomaj. Tón k prawizy běsche wobschěrny hat, Oplatil mjenowany. Koło wokoło běsche schěroka runina a zyła wokolnosczź njeposkicźesche ani jeneje wyschiny, na kotruż bychu ßo kanony s wużitkom postajicź móhłe. Jenoż w dalokosczi pokasowasche ßo ßamotna kunětyska hora.

Sa haty pschischedschi, puschcźichu ßo saßo trochu na lěwizu ke kunětyskej horje, kotraż ßo hižom se ßměrkami pokrywacź poczinasche. Khwatacź po prawym wjazy njetrjebachu, a tola wscho khwatasche a ßo cźischcźesche. Saksojo běchu hischcźe daloko sady a tšělenje bě hižom dawno sastako.

„Tak bórzy hacź Łóbjo pscheńdźemy, budźemy se wscheho stracha a na ßuchim w Pardubizach. Mam tam znatych", praji kadetowy nan.

Běchu to prěnje ßkowa, kotreż ßo po dołhej khwili prajachu. Prjedy běchu cźische schli.

„Ja ßym hłódny!" skorżesche kadet.

„Schto cźini ruka?" woprascha ßo Hawjelka.

„Skóba to w njej a pali", wotmolwi Koscźelski.

„W Pardubizach budźe lěpje", pschiwda nan.

Cźma dale bóle pschibjerasche. Běsche hižom wokoło woßmich hodźin a po mołhojtym, deschcźikojtym dnju nastawasche cźěmny wjeczor. Khwatachu saßo cźim bóle, so bychu bórzy sa mostom byli, kotryż hižom widźachu. Běchu żałoßnje mucźni a też hłódni wschitzy tsjo. Żadyn njebě wot ranja niczo wużił.

Tak dóńdźechu hacź ke khapałzy ßwjateho Josefa, swotkal runa, s topołami wobßadźana dróha k mostej wjedźe. Dyrbjachu nětko saßo mjes wójsko.

„Schto to?" sawoła nahle lieutnant, a mjes wschitkimi tymi cźrjódami běchu s dobom też tajke praschenja ßłyschecź.

Na kónzu teje dołheje dróhi, tam hdźeż bě móst hižom njejaßnje widźecź, ßapachu płómjenja wyßoko k njebjeßam.

Móst, psches Łóbjo wjedźazy, ßo palesche . . . .

V.

Pschi wobhrodźenju na druhim brjohu Łóbja stejachu awstriszy kěraßirojo. Tuczi, widźo cźischcźeńzu wojakow psches most ßo walazych, myßlachu ßebi, so ßu jim Pruszy hižo na pjatach, a so bychu ßo s Awstriskimi s dobom psches móst walicź móhli. Roskasowar nad kěraßirami da toho dla móst sapalicź, njewjedźo, kajku hłuposczź s tym wobeńdźe.

Drjewjany móst stejesche bórzy w płomjenjach, tola wojazy ßo hischcźe pschezo psches njón cźischcźachu. Kóżdy ßo napjerasche, so by wumóżazy brjóh skerje lěpje doßahnył. — Też tehdy cźěkachu hischcźe psches palazy móst, jako tam lieutnant se ßwojimaj dwěmaj towarschomaj pschińdźe. Wojazy nětko jenoż po jenym po mosczе psches płómjenja skakachu; mostowe wobłożenje bě ßo hižom pschepaliło a po kruchach s praskotanjom do rěki padasche, haj wot ßamych żehliwych tramow kruchi wrjeskotajo do wody lětachu.

Psched mostom k lěwizy w dolinje bě zyganski wosyk powrócźeny, a pódła njeho leżesche hubjeny konik. Pschi nim ßedźesche stara zyganka a pěstonjesche dźěczo. Druhe dźěczo cźahasche konika sa hriwy a płakasche. S boka pak stejesche zygan se srudźenym wobliczom.

Naschi tsjo towarschojo běchu s boka mosta stejo wostali, rosmyßlejo, hacź bychu ßo psches móst puschcźili, dokelż běsche doscź straschny na pohladanje.

Njejabzy stara zyganka pola nich stejesche.

Kadet sarża, a lieutnant rjekny, ßo dźiwajo: „Wy scźe tu?"

„Ja ßym na Waschu radu poßłuchała. Muża ßu mi puschcźili. Hdyż dale jědźechmy, doscźeżechu naß wojazy, kěraßirojo, a cźi potom k ßwojemu wjeßelu nascheho konja tak ßurowje bijachu, so wón padźe. A woni jeho se schußeja walichu a nasch wosyk powrócźichu!"

Zyganka płakasche każ make dźěczo.

„Spěschnje, spěschnje psches móst! Hischcźe to pónźe!" napominasche starz.

„Njeńdźcźe! Poßłuchajcźe na dobru radu!" rjekny zyganka.

Ale kadet ßo wot njeje wotwobrocźi, a pschi ßebi scheptajo: „Pschiwěra, hłuposcź!" dźesche dale a nana sa ßobu cźehnjesche. Lieutnant jeju też njewopuschcźi.

„Schkoda wo njeho! Běsche dobry cźlowjek!" sabórcźa zyganka a wrócźi ßo k ßwojemu dźěsczu.

Lieutnant, nan a ßyn ßo po mosczе sa ruzy wjedźechu. Ssrjedź mosta nan sastrózany pytny, so je ßo ßyn njejabzy s jeho boka wußunył. Sawrjeßny praskot. Pschepalene tramy běchu ßo pod kadetom pschepadli a s nimi kadet.

„Schto to?" sawoła lieutnant.

„Wón ßo mi wußuny — mój ßyn, moje dźěczo!" żałoscźesche starz a pocza ßo khabłacź, tak so jeho lieutnant s nusu a horjom tak někak psches móst pschewjedźe.

Tam ßo do rěki dele roshladowasche, tak derje hacź móżesche a praji: „Wscho podarmo!"

Nan pak wołasche tschepotajo: „Mój ßyn, mój ßyn!" Potom ßo sebra a dźěsche tam a ßem khabłajo nasad k mostu. Lieutnant bě ßo s nim wrócźił.

Dóńdźeschtaj saßo k mostej a to we wokomiku, jako ßo móst do hłubiny saßypny, so wschón brjóh sarża.

Móst! Móst żadyn wjazy njeběsche! Tón se ßwojimi rospadankami po Łóbjowych żołmach dale płówasche a s nimi najskerje też kadetowe cźěło.

„Mój Bożo, mój Bożo!" żałoscźesche starz. „Ty ßy mi wsak moju podpjeru w starobje! Schto chzu nětko hischcźe na ßwěcźe?"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Hacź też je „Łużica" woprawdźe, schtoż ßo mjenuje: shromadny organ ßerbskich towarstwow? Schtoż „Łużicu" ßamu nastupa, — haj! „Łużica" ßwědomicźe wschě ważnische jewjenja ßerbskeho towarstwoweho żiwjenja sapißuje a je stajnje swólniwa, naschim towarstwam schtoż mózno s wużitkom bycź; też nastawki, kotreż podawa, ßu tak spißane a pschiprawjene, so móże je kóżdy ßobustaw ßerbskeho towarstwa s wużitkom cźitacź; wo cźimż mózesch ßo w kóżdym cźißle mjenowaneho cźaßopißa pscheßwědcźicź. A ßerbske towarstwa? Nó, te drje s wjetscheho dźěła „Łużicu" woteběraja — po jenym eksemplaru, kiž ßo w towarstwowej knihowni abo w archiwje khowa! Pische pak ßo „Łużica" jenicźży, so by ßo w archiwach khowała? Sawěscźe niz: praweho wużitka hakle tola s njeje mamy, hdyż ju cźitamy. Kak dha je to mózno, so 25, haj druhdy 60 a wjazy ßobustawow wob měßaz 1 eksemplar pschecźitaja? To do zyła mózno njeje; duż niczo wysche njewostanje, hacź so nasche towarstwa ßwój organ „Łużicu" w někotrych eksemplarach woteběraja. — Kak dha to druhe towarstwa cźinja? Jendźelske rjemjeßkniske towarstwo n. psch. někajki rjemjeßkniski cźaßopiß sa ßwoje ßobustawy woteběra. W kak wjele eksemplarach? To je jaßnje w towarstwowych wustawkach postajene. Tam steji: na kóżde 3 ßobustawy ßo po 1 eksemplaru abonniruje.

Ma=li towarstwo n. psch. 33 ßobustawow, t. j. 11 × 3, dha ßo 12 eksemplarow cžaßopißa skasa: 1 w archiwje wostanje a 11 ßo jich wot ßobustawow cžita. — Snaju němske ratarske towarstwo, kotrež na kóžde 4 ßobustawy po 1 eksemplaru ratarskich nowin skasa. — Schtož pak je Jendželcžanej a Němzej trěbne, tež sa Sserba bjes wužitka njebudże; a schtož wonaj mózetaj, my Sserbjo tež samózemy. Tak dyrbjako kóžde ßerbske towarstwo niz jeno do archiwa eksemplar „Łužicy“ skasacž, ale tež wěstu liczbu eksemplarow, kotrež ßo wot ßobustawow cžitaja. A dokelž maja naschi ludźo s wjetscha jeno njedželu cžaßa cžitacž, drje by ßo poruczako, so pschezo schtyrjo 1 eksemplar hromadże cžitaja, tak so jón kóždy jenu njedželu (jedyn tydżeń) wobkhowa. S tajkeho sarjadowanja by ßobustawam ßerbskich towarstwow, by ßamym towarstwam, haj zykemu Sserbowstwu njemaky wužitk wurostk. — Wudawkow sa wěstu liczbu eksemplarow „Łužicy“ pak ßo towarstwowa pokkadniza sawěrno bojecž njetrjeba. Eksemplar płacži létnje w redakziji „Łužicy“ a we wudawarni „Serbsk. Now.“ 2 mk. 50 np., po póscże 2 mk 90 np. Duž by pokkadniza sa kóždeho ßobustawa 62—73 np. létnje sapłacžika. Ja pak wěm, so bychu towarstwa hischcże wjele tuńscho woteschke; pschetož redakzija „Łužicy“ je swólniwa, wschěm ßerbskim towarstwam, kotrež wěstu liczbu eksemplarow skasaja, na požadanje dżěl pschedpłaty spuschcžicž. Skónczńje dżě móhke ßo też pschecžitane eksemplary, do létnikow srjadowane, s kónz léta k lépschemu pokkadnizy na pschestadżowanje pschedawacž; to by ßo pschedpłata hischcże bóle pomjeńschika. — Njech nasche towarstwa tola wo tejle wězy pomyßla a skerje a lépje wo njej porěcża, so bychu „Łužicu“ w prawym cžaßu skasake, t. r. prjedy hacž je cžo. 1 do zyła rospschedate. Loni je ßo někotremužkuli, kiž je ßebi „Łužicu“ posdże skasak, tak seschko, so prěnjej dwě cžißle wjazy dostacž njemózeschę.

Se Židowa. Na srudne waschnje je 9létna dżowka tudomneho fabrikskeho dżěłacżerja Sauera ßmjercž pocżerpika. Jako wona ßwojemu nanej bleschu khoseja na dżěło njeßesche, padże tak njesbožownje, so ßo bleschka rosbi a jej kruch cžropa schiju rosrěsny. Wbohe dżěcżo bu straschnje ranjene a do womory padże. Holzy bě ßo jena żiwa pscherěska, kotrejež krej ßo sastajicž njehodżesche, tak so wona hischcże tón ßamy dżeń wjecżor na wukrawjenje wumrje.

S Hrubocžiz. Njesprózniwemu błędżenju żandarma Römera je ßo radżiło, słóstniskeho sakożerja wóhnja, kotremuż dżewjecž dworow nascheje wßy k woporu padże, wußlędżicž. Njekraßnik je 55létny dżěłacżer Richter s Budestez, kotrehož ßu hižom wospjet proscheństwa dla khostali. Wón je ßo ßwojeho słóstnistwa wusnak a wudawa, so je woheń toho dla sakożik, so by ßo na Hruboczenjach wjecżik, kotsiž běchu jeho s dżěła puschcżili, so njeby w jich wßy podpjeransku domisnu dostak. W nozy w jenej fajmje njedaloko Hrubocżiz pschenozowawschi, je wón rano sahe do Hórkez sahrody salěsk, palazy schwamp do ßkomjaneje tšěchi tyknyk a potom cżeknyk.

S Hliny. Sandżenu njedżelu 21. januara bě żiwnoscżer Żid muku k pjekarjej do Hucżiny wjesk. Bórsy ßo se ßwojej karu, na kotrejž pokruta khléba leżesche, saßo domoj wrócži. Duzy po pucżu setka jeneho muża s Hliny, kotremuż skorżesche, so je wschón ßkaby a so je we hłowje wjercżaty. Sa krótku khwilu namakachu ludżo, s Hliny duzy, jeho cżěko w rězy płuwaze. Wón bě s wyßokeho brjoha s karu do wody dele sjěk. Psches tepjenje pak po sdaczu żiwjenje shubik njeje; sakschipjene suby cżěka, kotrež hischcże s wodu nadute njebě, pokasuja na to, so je Żida Boża ruczka sajaka.

S Hucżiny. Sandżeny tydżeń ßu w naschej wßy saßo ras po dlějschim cżaßu paduschi pobyli. Woni ßu po sdaczu khłóschczaki, hewak njebychu porsty runje sa mjedom wupscheschczerali. Pola sahrodnika Loki a listynoscherja a sahrodnika Kruschwizy ßo paduschi do kołczow dachu a s nich měd wurěsachu. Schkoda pokranjenych njeby hischcże pschewulka była, pschetož mjedu pakostnizy wjele nadeschli njeßu, njeby=li strach byk, so pschi nětczischej wulkej symje pczoły we wurěsanych kołczach kónz wosmu. Każ ßo powschitkownje měni, maja ßo paduschi w holi pytacž.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Schéßnaczélétna ßkużobna dżowka Amalia Bertha Sauerez wopuschczi loni w septembru ßwoju ßkużbu w Bělczežach a wot toho cżaßa po kraju wokoło dundasche. W novembru wona někotre dny pola ßwojeje wowki na Židowje bydlesche, kotrejž wona, jako běsche ßama doma, 12 mk. s kschinje krany. Kónz novembra ßebi Sauerez w Spenkez korczmje w Nowych Koprzach jenu jaku pożczi, s kotrejž ßo na żenjesaßowidżenje shubi. Wudawajo, so chże ßo pschistajicž, wona pola jeneho korczmarja w Lěskej a na jenym kuble w Rachlowje tsi hriwny sawdanka wujeba a ßo s tutymi pjenjesami někotre dny żiwjesche. Pola korczmarja Mießnera w Czelchowje da ßo Sauerez tsi dny darmo hospodowacž. Wona ßo Hana Schołczig s Bělczez mjenowasche a powjedasche, so dyrbi na ßwojeho nana, kotryż bě po drjewo jěk, w korczmje czakacž. Nan, ßo rosymi, żenje njepschijědże, a korczmař mózesche 2 mk. 90 np., kotrež bě Sauerez sa hospodu winojta, do wuhnja sapißacž. Ssud Sauerez k létu tsjom njedżelam jastwa a tydżenju arresta saßudżi. — Dwanaczélétny schulski hólczež H. A. Rychtař se Židowa bě ßwojemu towarschej Biehli s kaschczika, hdżež ßebi tón ßwoju msdu khowasche, pjenjesy po 50, 55 a 67 np. kranyk a je na kolbaßy a tykanzu pscheczinik. Jeho khostanje wobsteji s tydżenja jastwa.

Kawniski ßud. Wotroczkojo J. T. Krüger s Krakez, J. Rumlich s Klukscha a K. A. Klecž s Makeje Borschcże běchu wobskorżeni, so ßu ßo loni 17. septembra na rejach we Wähnertez korczmje w Delnjej Kinje bili a tamnischeho gmejnskeho prjódkstejerja Michalka, jako jim tón měr kasasche, se sale wustorkali a jeho wußměscheli. Klecž bě ßo pódla toho 20. oktobra se ßwojim ßobuwotroczkom Göbelom pschi wjeczeri swadżik a tutoho s koßu do hłowy dyrik. Göbel bu cżeżko na hłowje sranjeny a běsche nusowany, ßo dlěschi cżaß wscheho dżěła wostajicž. Klecž bu ßwojich pschestupjenjow dla k tsjom měßazam a jenemu dnjej, Rumlich k tsjom njedżelam a Krüger k dwěmaj njedżelomaj a jenemu dnjej jastwa saßudżeny. Na cżeschi ranjenemu Michalkej bu prawo pschipósnate, so ßmě tutón wußud tydżeń dołho we Wähnertez korczmje sjawnje wupowßycž. — Skakař R. O. M. Bittermann a żiwnoscżer M. A. Nowak w Jeńkezach ßo loni 16. dezembra w Miczkez korczmje pschi khartyhraczu roskorischtaj, a ßo do pukow daschtaj. Korczmař halekowanju s tym kónz sczini, so wobeju njemërnikow s durjemi won cżißny. Sa krótku khwilu ßo Bittermann saßo wrócži, so by pjecża ßwoju shubjenu pjenjeżnu mósceń pytak. Po tym so běchu zyku stwu pschepytali ale mósceń njenamakali, napominasche korczmař Bittermanna, so by ßo wotßalik. Tola tón ßo pschecżiwo tomu spjeczowasche, tak so dyrbjachu jeho skónczńje s nowa won schmórnycž. Każenja měra a njewuschneho sadżerżenja dla bu Bittermann k płacżenju 25 mk. khostanja abo k 5 dnjam jastwa saßudżeny, bjes tym so ma Nowak 10 mk. płacżicž abo 5 dnjow jastwa wotßedżicž.

Pschißażny ßud. Loni 20. novembra ßo fajma żiwnoscżerja Wobsta w Cżichońzach wotpali. Sakożerja wóhnja, proscherja Biera s Oberoderwitza, hischcże tón ßamy wjecżor w Makym Wjelkowje sajachu. Bier ßo psched ßudom wusna, so je woheń se samyßkom sakożik. Dokelž je k dżěku pschestary a żaneje domisny nima, je ßebi s woheńsakożenjom sastaranje w jastwje wobstaracž chżyk. Pschißażni Biera winowateho wusnachu a po jeho żadanju, so by prawje dołho w khostarni sastarany byk, połóżaze wobstejnoscże wusanknychu. Wón bu k 2½ létu khostarnje, tsiletnemu shubjenju cżeßnych prawow a podstajenju pod polizajsku nadkedżbu saßudżeny.

Přilopk.

* Blisko Potsdama je rycżerkubło, kotrež Bornstedt rěka. Wone ßkuscha pruskemu krónprynzej a wón je toho dla też patron tamnischeje zyrkwje a schule. Wón bě psched někotrym cżaßom do tuteje schule pschischoł, so by shonik, kak nowopowołany wucżeř wucżi. Mjes tym listynoscheř depeschu na wucżerja Matthiaßa pschinjeßy, s kotrejž ßo wucżeř k ßmjertnemu kożu ßwojeje stareje macżerje powoła. Jako ßo to krónprynzej wosjewi, rjekny wón, so ma ßo wucżeř hnydom k ßwojej macżeri podacž, dokelž ßebi wona to żada. „Ale schulske dżěcżi“ — měnjesche wucżeř. „Dżicże jenož“, wotmolwi tón wyßoki knjes, „te ja sastaram, hacž w 11 hodżinach knjes duchowny konfirmandsku (pacżersku) wucżbu sapocżnje. Khwatajcże, so byschcże ßwoju macż hischcże żiwu nadeschli!“

A krónprynz cźinjesche wo prawdźe, kaž běsche žlubił, a roswucžowasche dźěcźi wot 10 do 11 hodźin, pschi tym też dźěcźi w reformazijskich stawisnach pruhujo. Jako běsche dźěcźi puschcźił, pschijědźe w 11 hodźinach k duchownemu. Dokelž běsche tón też ſ dobom schulski inspektar, dha jemu najprjódzy k nawjedźenju da, so je wucžer wotjěcź dyrbjał, a wosjewi jemu hischcźe, so budźe pschi pacźerskej wucźbje pschipožłuchowacź. A tak žo też sta. Nimale hodźinu wón ſ kedźbliwosczu na roswucžowanje kedźbowasche a je też khwalesche, tola bě wón ſ tym njespokojny, so běchu te biblije, kiž k schulskemu inventarej žłuscheja, ſ wjetscha jara wobodrjene. Wón toho dla pschikasa, so maja žo sa jeho pjenjesy hnydom nowe biblije kupicź.

* Lěto 1883 je hižom w prěnim měžazu psches měru wjele njesboža a hubjenstwa na cźlowjestwo pschinješko. Najprjedy w nowolětnej nozy wody Rajna žwoje hacźenja pschekamawschi něhdźe 20,000 cźlowjekow ſ jich domow wucźěrichu. Potom pschińdźe zirkužowy woheń w Berdicźewu, pschi cźimž 400 ludźi žadkawy kónz namaka, wotpalenje hoscźenza w Milwaukee, hdźež 100 wožobow we wóhnju žmjercź pocźerpi, na to rosbuchnjenje pólveroweje fabriki w Amsterdamje, srudne sahubjenje łódźe „Cimbrije", a nětko, hdźež žo hischcźe wot tuteho stracha shrabali njejžu, pschińdźe ſ Ameriki powjesćź wo žałožnym żelesniczným njesbožu. S New-Yorka pišaja: Kurierski cźah Souton-pacific-żelesnizy sjědźe, dokelž žo jene spinadło slemi, schtyri mile daloko po nahłej horje dele a žo psches wobhrodźenje pschewali. Rospadanki cźaha žo sapalichu. Pjatnacźe wožobow žiwjenje shubi, někotsi žo spalichu a schtyrnacźo drusy buchu cźežko sranjeni. Pucźowarjo w tych wosach, kotrež žu žo spalike, běchu tak twjerdźe do wosowych rospadankow sacźischcźeni, so psched wocźemi pschihladowazych žobupucźowarjow, kotsiž jim žaneje pomozy pschinjesćź njemóžachu, we wóhnju kónz wsachu. — Dale žo wo druhim njesbožu jeneje parneje łódźe ſ Havra pische: Parna łódź „Picardie" je žo na jěsbje ſ New-Yorka do Havra w morju ponurika. Na wulke sboże žu žo wschitzy ludźo ſ njeje na łódź „Labrador" wukhowacź móhli, kotraž je njedźelu rano do Havra dojěła. S tym hischcźe khronika njesbožow skónczena njeje. S Kalifornijskeje telegrafiruja, so je žo pólvernik pola Bahlanda sańdźenu njedźelu rosbuchnył, pschi cźimž tsjo běki a pjecźdźesacź chinesiskich dźěłacźerjow žiwjenje shubi. Satschaženje semje běsche tak žylne, so žebi w Bahlandźe myšlachu, so je semjerženje. Wotmach, ſ kotrymž, žo rosbuchnjenje sta, bě žadkawy. Jenož mako rospadankow žo hischcźe na městnje nadeńdźa, hdźež prjedy twarjenja stejachu. Wot cźěkow niczo namakacź njemóža — wone buchu do małych kuskow rostorhane. Budźischce-li žo njesboże dźeń prjedy stako, by 300 cźlowjekow kónz wsako. Njedźelu pak jenož njeschcźeni Chinesojo dźěłaju. Mějicźel pólvernika je pschicźehnjeny Němz a sahorjeny podpjerał mišionskich towarstwow. Najwjazy jeho chinesiskich dźěłacźerjow je hižom kschcźenych.

* Wo ponurjenju wulkeje parneje póstskeje łódźe „Cimbria" žo pische: Hamburgska parna łódź „Cimbria", kotraž sańdźeny schtwórtk ſ něhdźe 500 ludźimi ſ Hamburga do New-Yorka wotjědźe, pjatk rano blisko kupy Borkum w tokstej mhli ſ jendźelskej parnej łódźu „Sultanom" w hromadu prażny a žo 20 minutow posdźischo w žołmach ponuri. Njesboże žo wokolo dweju hodźin w nozy sta. Pucźowarjo a wjetschi dźěl matrosow we hłubokim sparju ležachu. Někotsi běchu saškyscheli, so je žo něschto stako a pok spizy prjecź cźěrjachu. Najwjazy njedźiwajo na ropot a wrjeskot dale spasche. Woni žu lohku žmjercź namakali. Žołmy, do łódźe žo saliwaze, jich se sparja k žmjercźi sbudźichu. Drusy, kotsiž běchu pok swoblekani na łódźinu łubju khwatali, žu najprjedy žmjertny strach wutracź dyrbjeli, prjedy hacź jich woda spózera. Łódź žo khwatajzy ponuri, tak so njeběsche mózno wschě cźołmy wotwjasacź. Jenož schtyri buchu ſ łódźe do morja dele puschcźene a ſ ludźimi napjelnjene. Jedyn ſ nich pak žo hnydom powróczi. Schtóž w cźołmach žaneho městna njenamaka — a dokelž kóždy cźołm lědma sa 30 cźlowjekow doža, móže žo wobliczicź, kelko jich žane městno njedosta — skoczi do morja sa cźołmami. Po zykej dokhoscźi a schěrokoscźi běchu cźołmy wot rukow cźlowjekow wobdate, kotsiž we wodźe płuwajo wo wumóženje se žmjercźe proschachu a žałoscźachu. A tola dyrbjachu žo woni wróczo storczicź do žołmow, so by žo tym, kotsiž w cźołmje žedźachu, žiwjenje sdźerżako. Někotry bu saža a pschezo saža do sad storczeny, doniž, wot symy sprostnjeny, do wody njepadźe a cźołmej dale płuwacź njeda. Jena žona toho runja, ſ rukomaj žo twjerdźe sa cźołm dźerżo, hodźiny dołho psches morjo žobu płuwasche, doniž ju do pschepjelnjeneho cźołma horje njescźežechu. Jedyn ſ tych, kotsiž žu žo wukhowali, powjeda, so je wón pschezo cźěła pod žobu cźuk, jako žo wón, sa cźołm žo dźerżo, po žołmach dale cźahnycź da. Napohlad, kotryž wokomiki po ponurjenju łódźe poskicźachu, bě połny žałoscźe. Wschudźe we wodźe płuwaze, wótsje žałoscźaze, ſ dźiwim strachom sa pomozu shladowazy pucźowarjo a matrosojo w měscheńzy se schkrěcźatymi žonami a płakazymi dźěcźimi — žadkawy wobras hrósbneho žmjertneho stracha bjes nadźije na pomoz. Jedyn pucźowar, kotryž bě do scźežoroweje (mast) takelaže salěsł, powjeda toho runja, so pucźowarjo w cźažu njesboža ſ wjetscha w žwojich kojach spachu. Wón žam je, wospjetne schkrěcźate sahwisdanje truby nusy saškyschawschi, pytnył, so maschina do sad dźěła, na to scźěhowasche žylne sastorcźenje, dźiwje tu a tam běhanje a wokanje. Sso ſ nusu spěschnje swoblekawschi, wón na łubju cźěrjesche, na kotruž žo se wschěch bokow pucźowarjo cźischcźachu, kotsiž žebi njeměr wukožicź njemóžachu a hakle nětko njesboże spósnachu. Wón žo bórsy pscheżwědcźi, so žo do cźołmow dobycź njemóže, tócź po radźe kapitäna Hansena a prěnjeho offiziera do scźežorow salěsy. Tu je wón hrósbnemu ponurjenju łódźe pschihladował. Lědma běsche po schtrykach horje salěsł, dha žo hižom prědny dźěl we wodźe shubjowasche. Hischcźe ras wón poželedni žadkawy kschik cźlowjekow, w žołmach žo tepjazych, žłyschesche, potom wscho wocźichny. Bórsy na to wón widźesche, kak žo jedyn cźołm, w kotrymž ſ wjetscha žony a dźěcźi žedźachu, powrócźi, dokelž běsche po sdacźu pschepjelnjeny. S nich wón nikoho sažo njewuhlada. Wón a jeho towarschojo, wokolo 40 wožobow, žu hacź do pschipołdnja, po tajkim dźežacź hodźinow dołho, w takelaži wižali. Někotsi, kotsiž žo, w symje sprostnjeni, wjazy sdźerżecź njemóžachu, padźechu dele do žołmow a žo psched wocźemi žwojich žobucźerpjazych towarschow tepichu. Hakle pschipołdnju, jako na někotre wokomiki žłónzo psches mróczele žwěcźesche, němska łódź „Diamant" naš wuhlada a nam pomoz pschinježe. Jejne cźołmy dyrbjachu tsi ras k ponurjenej łódźi dojěcź, prjedy hacź běchu žo wschitzy wukhowali. „Diamant" je wscho w hromadźe 17 cźlowjekow wumóhł. Cźi, kotsiž běchu sbožownje městna w mjenowanych tsjoch cźołmach dostali, po dźewjecźhodźinskim jěsdźenju po morju jenu jendźelsku łódź nadeńdźechu, wot kotrejež buchu hospodliwje pschijecźi, ſ drastu a žiwnoscźu sastarani a potom do Kuxhavena dowjeseni. Pódla tutych 56 wukhowanych žu žo wschitzy drusy tepili. Po tajkim je 420 cźlowjekow kónz wsako. Łódź „Sultan" je, žo njestarajo wo „Cimbriu", dale do Hamburga jěła. Wona bu pschi hromadźepražnjenju wot „Cimbrije" cźežko wobschkodźena. Do boka bu jej wulka dźěra wudyrjena, hłowa łódźe pak zyle wottorhnjena. Tola dokelž běchu wobschkodźenja wschě swjercha wody, bu wona psched ponurjenjom wobarnowana. Wot Hamburgskeje polizije je žo „Sultan" hnydom wobžadźił, so by žo pschepytako, schto je na njesbožu wina byko, a hacž je „Sultan" žwoju winowatoscź napschecźo snjesboženym „Cimbrije" dopjelnił. Kapitän „Sultana" wupraji, so je hakle w Hamburgu shonił, so je žo „Cimbrija" ponurika.

* W Finlandskej mějachu w sańdźenym lěcźe khětro wulku žuchotu a woda we wschelakich małych jěsorach bě toho dla też khětro spanyka. W tutych jěsorkach běsche pak, kaž ludźo wjedźichu, wjele rybow. Woni je poczachu kojicź, ale woda bě tola hischcźe tak hłuboka, so žycźe hacž dele na dno njedožahachu. Toho dla jedyn tych rybarjow rjekny, so maja žo ryby ſ dna horje sehnacź a to psches to, so žo horze kamjenje do wody cźižnu, kiž, na dno padnywschi, psches žwoju horzotu ryby horje wucźerja. Drusy rybarjo měnjachu, so drje by žo ta wěz hodźika. Sa krótki cźaž běchu hromadu drjewa nanožyli a tójschto kamjeni na nju położili. Potom drjewo sapalichu a jako běchu kamjenje kaž žehliwe, je do jěsorka smjetachu. Ryby też hnydom horje spłuwnychu a mjes nimi też jena wulka schcźuka, kotruž też w jenej tych powlecźenych žycźow popanychu a na brjóh won wucźahnychu. Jenemu pschihladowarjej, kiž bě tak wcźipny, so chzyschе žebi suby teje schcźuki

bliže wobhladacź, a jim ſ ruku bliſko pſchińdże, bu ta tak ßylnje ranjena, ſo je ſtrach, hacź jemu ju njebudźa wotrěſacź dyrbjecź. — Jeneho rybarja pak, kiž ßo doſcź na kedźbu njebjerjeſche, ſchcźuka tak do nohi praßny, ſo ßo wón ſnak wali a ßam ſaßo ſtanycź njemóžeſche. Tola njebě jemu žana kóſcź pſcheraženа. Schcźuka waženſche po wukutlenju 55 puntow a w jeje brjuſche namakachu jenu, wot njeje późrjenu rybu, kotraž półßedma punta waženſche. Na khribjecźe mějeſche tuta ſchcźuka wſchelake błuſny wot prjedawſchich ranjenjow.

* S Rußowſkeje běſche dla njepſchecźelſtwa, kotrež tam pſchecźiwo židam khwilu knježeſche, pſches 18,000 židow wucźahnyło, ale pſches 14,000 je ßo jich hižom ſaßo do Rußowſkeje wróciło, dokelž běchu bórſy ſpóſnali, ſo je w Rußowſkej a Pólſkej ſa židow hiſchcźe najlěpje. Jenož něhdźe 3500 je jich w Franzowſkej, Jendźelſkej a Amerizy woſtało, a tež wot tych je jich wjele pißało, ſo ßo tež ſkerje a lěpje do Rußowſkeje wrócźa.

* Na lětuſchim nowolětnym ßwjedźenju mějachu póſtſzy liſtynoſcherjo w Moſkwje 324,577 nowolětnych ſbožopſchejazych liſcźikow wobſtaracź. Liſtynoſcherjow běſche 254, tak ſo mějeſche kóždy něhdźe 1238 liſcźikow wunjeſcź. So by ßo to ſtacź móhło, woni ſ wjetſcha po měſcźe jěſdźachu abo cźi tež jěchachu, kiž ßo na to wuſtejachu.

* Pſchi němſkej, tak mjenowanej Jeſußowej zyrkwi w Petersburgu je ßo loni nowy ſchulſki a ßyrocźinſki dom ſa 110,000 rublow natwarił. Ruſki khěžor k tomu 5000 rublow (10,000 hriwnow) dari.

* Bliſko Taganroga wucźahnychu rybazy wóndano tſi tepjene žónſke ſ morja. Wone běchu, dźiwnje doſcź, ſ jich włoßowymi pletwami w hromadu ſwjaſane. Schtó ßu, njeje hiſchcźe wußlědźene.

* Nan praji dźěcźom: „Schtóž bjes wami najwjazy běrnow ſjě, doſtanje poſdźiſcho kruch mjaßa!" Dźěcźi na pſchemo běrny khmutaja, a ſchkla je bórſy próſdna. — Nan: „Scźe ßo wy tež wſchitzy prawje naßycźili?" — Dźěcźi (kaž ſ jeneho erta): „Haj!" — Nan: „Na, potom tež žaneho mjaßa njetrjebacźe."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Auguſt Plozak, dźěłacźeŕ a wobydleŕ w Hněwßezach, ſ Marju Auguſtu Thereſiju Pöthez ſ Khwacźiz.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Max Reinhold, njemandź. ß. w Dźěžnikezach. — Ernſt Pawoł, Ernſta Bohuwěra Kozora, cźěßle a wobydlerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 10. januara: Hana Marja, Bjedricha Auguſta Mättiga, ſtražnika, dź., 11 l. 2 m. — 12. Marja, Pětra Heleſcha, bywſcheho dźěłacźerja w Maleſchezach, ſawoſtajena dź., 23 l. — 19. Jan Ernſt, Jana Auguſta Pole, wobydlerja a dźěłacźerja na Židowje, ß., 1 l. 7 m. — 20. Jan Auguſt Lorenz, dźěłacźeŕ a wobydleŕ na Židowje, 41 l. 5 m. 9 d. — Ernſt Guſtav Liſchka, fabrikſki dźěłacźeŕ w Dobruſchi, 20 l. mjenje 3 d. — Johana Ida, Jana Auguſta Zura, fabrikſkeho dźěłacźerja a wobydlerja na Židowje, dź., 8 l. 5 m. 16 d. — 23. Marja Haſchez, fabrikſka dźěłacźerka a wobydlerka na Židowje, 59 l. 9 m. 15 d.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

20. januara 1883.

Žitowy dowos: 3729 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pſcheńza	50 kg.	7	68	8	93	7	68	8	93
Rožka	50 kg.	6	58	6	96	6	58	6	96
Jeczmjeń	50 kg.	5	80	6	16	5	80	6	16
Wowß	50 kg.	5	60	6	—	5	60	6	—
Pſcheńczne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	40	3	80
Rßane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	25	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	80	3	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Pſcheńczna muka	50 "	7	50	17	—	—	—	—	—
Rßana muka	50 "	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 "	12	—	15	—	—	—	—	—
Proßata	528 ſchtuk, ſchtuka	5	—	20	—	—	—	—	—

We Wulkim Wjelkowje je **khěžkarſka žiwnoſcź** cźißko 18 ſe 4 kórzami 73 prutami ſahrody a pola a 52 dawkſkimi jenoſcźemi herbſkeho dźělenja dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wjeßneho rychtarja tam ſhonicź.

W Něcźinje pola Pomorez je **khěža** cźißko 11 ſ rjanej ſahrodu na pſchedań.

Młoda **ßuproſchna ranza** je na pſchedań w žiwnoſcźi cźißko 13 w Jitku.

Wólſche a **lipy**, toho runja **kruſchwiny** kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

pianofortefabrika **Auguſta Förſtera**
w Lubiju.

Möble

jako: khamory, koža, ſofy, ſtólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płacźiſnach porucza

W. Hüßuer, tyſcherſki miſchtr
w Budyſchinje, pod bórklinom 4/261.

Drjewowa awkzija.

Na **knježim dworje** we **Wukrancźizach** ma ßo **wutoru 30. januara** dopołdnja w 10 hodźinach něhdźe 60 dołhich twjerdych hromadow, ſ wjetſcha brěſowych, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna w drjewniſchcźu pſchi Subrnicźanſkej mjeſy bliſko zyhelnicźe.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

W **Njeßwaczilſkim majoratſkim lěßu** ma ßo

ſchtwórtk 1. februara t. l.

ſcźěhowaze wužitkowe a palne drjewo, w drjewniſchcźomaj 11 a 19 ſkładźene, ſ wuměnjenjom naßadźowanja na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

66 khójnowych ſchtomow, 13 do 21 ctm. ßrjedźneje tołſtoſcźe, 8 do 12 mtr. dołhoſcźe,
70 " klozow, 13 " 30 " hornjeje " 2,5 " 4,5 " "
50 " žerdźow, 11 " 15 " delnjeje " 10 a 11 " "
175 rmtr. khójnowych palnych ſchcźěpow,
128 " " kuleczkow,
243 " " pjeńkow,
40 ſtotnjow khójnoweje walcźiny,
172 rmtr. ſbytkneje walcźiny.

Shromadźiſna ſměje ßo rano w 9 hodźinach na drjewniſchcźu we wotdźělenju 19 pſchi Rakeczańſko-Łupjanſkim pucźu. Spomnjene wužitkowe a ſ dźěła tež palne drjewo je ſ dobreje, jadriweje druźiny. Wuměnjenja ßo do ſapočzatka awkzije woſjewja.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Njepraſchk.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 29. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **Brěſowje** 85 dołhich twjerdych hromadow drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Seńdźenje pola Bohuwěra Hładkeho tam.

Khoſej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncźe, paleny wot 90 np. do 200 np. po puncźe, derje ßłodźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Czapki a wobraſy

ſa kóſło-piwne ßwjedźenje

porucza

Guſtav Rämſch
na bohatej haßy.

Drjewowe awkzije.

29. a 30. januara, 1. a 2. februara t. l. ma ßo ſcźěhowaze w Minakalſkich lěßach ſkładźene drjewo, jako:

póndźelu 29. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
w Lipičanſkim reviru pſchi Wochez hacje
38 ßuchich dołhich hromadow;

wutoru 30. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
na Łupjanſkim reviru w drjewniſchczu Horbez jěſoru
69 twarſkich ſchtomow, 9 do 15 mtr. dołhich, 12 do 25 ctm. ßrjedźneje tołſtoſcze,
77 klozow, 5 mtr. dołhich, 23 do 50 ctm. hornjeje tołſtoſcze,
20 khójnowych žerdźow;

ſchtwórtk 1. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
w Drobjanſkim reviru ſe ſapoczatkom w ßlinje pſchi Łupjanſkim puczu
13 twjerdych wulěßowanych hromadow,
118 ßuchich dołhich hromadow,
8 khójnowych klozow;

pjatk 2. februara t. l. dopołduja wot 9 hodźin
w Hatkowſkim reviru ſe ſapoczatkom w popoſku
38 dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 25. januara 1883.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara t. l. ma ßo

100 twjerdych dołhich hromadow

na lětuſchich **Hrodźiſchczanſkich drjewniſchczach** pod wuměnjenjemi, do prědka woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w Arnoldez hoſczenzu w Hrodźiſchczu.

W Hrodźiſchczu, 20. januara 1883.

J. Wiedemann, hajnik.

Połnohranite rěſane rjadowe a kóſtowe drjewa

we wſchěch dołhoſczach a tołſtoſczach, toho runja wſchě druźiny **ßuchich deſkow, łatow, dubowych deſkow** a **pfoſtow** pſchedawa po tunich płaczíſnach drjewowa wikowarnja

Auguſta Zimmermanna,
cźěßliſkeho miſchtra w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy.

Kaſchczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Na bohatej haßy čzo. 14 po 1 ſchodźe.

Möblowy magazin

Na bohatej haßy čzo. 14 po 1 ſchodźe.

ſjenoczenych tyſcherſkich miſchtrow

na bohatej haßy čzo. 14, po 1 ſchodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ßwój wulki ſklad dobrych a ßamodźełanych **möblow** pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Na ſchulerſkej haßy čzißło 6.

Klampnarnja Konſtantina Czornaka

Na ſchulerſkej haßy čzißło 6.

porucza k kwaßnym daram **wißaze, błidowe, ſcźěnſke** a **ruczne lampy, domjazu** a **kuchinſku nadobu, ptacze klětki, kupjelnſke naprawy** ſ regulirowazymi khachlemi a krjepjenzami. Wſcho po fabrikſkich płaczíſnach. Tež ſteji tam **20 błachowych khachlow** ſ rólu a bjes njeje, kulojte a rózkate, zyle tunjo na pſchedań.

Scźěhowaze

zigarrowe druźiny:

čzißło 95	čzißło 76	čzißło 75	čzißło 70
ſcht. 3 np.	ſcht. 4 np.	ſcht. 4 np.	ſcht. 5 np.

(po 100 ſchtukach tuńſcho) porucza

pſchedawarnja
Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje
na bohatej haßy.

Kharty k hraczu,

knihu po 32 a 36 łopjenach, porucza tunjo

pſchedawarnja
Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje
na bohatej haßy.

Wubjerny khoſej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

= Khoſej, =

derje ßłodźazy, punt po 90 np., porucza

C. Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

We wudawarni „Serb. Nowin“ je k dóſtaczu:

Napoleon I. a jeho wójny. Spißał J. A. Pohoncź. 50 np.

Oberlin. Jeho žiwjenje a ſkutkowanje. I. 25 np.

Genovefa. Rjane powjedanczko ſe ſtareho czaßa. Sa ßerbſke macźerje a dźěczi pſchełožił M. Hórnik. 50 np.

Hród na ſhorjelſkej horje Landskrónje abo Boże wodźenja ßu dźiwne. Powjedanczko ſe ſtarych czaßow wot J. B. Mucźinka. 25 np.

Sswěrnaj ßußodaj. Powjedanczko ſe ßerbſkeho žiwjenja wot J. B. Mucźinka. S pſchidawkom: „Straſchna kwartira w Franzowſkej.“ 30 np.

Towaršny spěwnik za serbski lud. (Z hłosami.) Zestajał K. A. Fiedler. 1 M. 50 ₰.

Ernſt a Albert, rubjenaj ſakſonſkaj prynzaj. Wěrny podawk ſ lěta 1455. Napißał H. Jórdan. 30 np.

Dr. Jana Habermanowe kſcheſcźijanſke rańſche a wjeczorne modlitwy na wſchě dny w tydźenju ſ někotrymi ſpowjednymi a druhimi modlitwami, w ßerbſkej ryczi poſkicźene pſches J. Kſchižana, stud. theol. 20 np.

Jutrowne jejka. Z němſkoho do ſerbſkoho pſchełożene powjedanczko wot Jakuba Kucźanka, kanonika kapitulara kantora w Budyſchinje. 30 np.

Wuherſki khěrluſch. 3 np.

Kſchcźiſna. 3 np.

Ptaczi kwaß. 3 np.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **časopisa „Łužica“** w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
Druhi zwjazk.

a) *Njewjazany:* 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) *Do rjanych prasowanych deskow zwjazany:* 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.
Rjane prasowane deski k II. zwjazkej same: 75 np.
NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Serbski bal.

Budyšska Bjesada změje **wutoru 30. januara wječor w 1/28 hodźinach** na tudomnej třeleŕni swój bal. Podpisany wubjerk sebi z tutym dowola, swoje česćene **sobustawy,** kaž też wšěch **druhich** lubowarjow serbskeje narodnosće a zabawy, na pyšny bal najpřećelnišo **přeprosyć.**

Wubjerk Bjesady.

Wosjewjenje.

Cžesćenym Serbam w **Delnjej Kinje** a wokolnosćži najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w Delnjej Kinje jako **wojnaŕ** saßydlił.

Ja ßo poruczam k wudźĕkanju wschĕch druźinow nowych wosow a wschĕch druhich, do wojnaŕstwa ßłuschazych dźĕkow, a lubju pschi tunich płaćźisnach dobre poßłużenje.

W Delnjej Kinje, 25. januara 1883. S poczesćowanjom

R. Klau, wojnaŕski mischtr.

Kmótsjaze listy

porucza w bohatym wubjerku a po tunich płaćźisnach

Moritz Höniger.

Bibliski pucźnik

nětcžischeho lĕta 1883, sestajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach a wudaty wot ßerbskeho lutherskeho knihowneho towaŕstwa, po ßwojim dospołnym pokupjenju na wjelestronske žadanje s druhim wudawkom cžischcžany, je we wudawaŕni „Serb. Nowin“ sa 10 np. dostacź.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny „ 100—200 „ „ „
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschĕ druźiny, derje ßkodźaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Spĕwaŕske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, w koži a ßomocze, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Zaréčanske serbske towaŕstwo

změje jutře **28. januara** popołdnju w 5 hodźinach swoju zhromadźiznu.

Dobroćiwje přilubjeny přednošk změje k. Piwarc z Wětrowa.

Wo bohaty wopyt sobustawow kaž też hosći prosy **předsydstwo.**

Bĕloschicze

a **wuschiwanje mjenow** derje a tunjo wobstara

Emma Opitzowa
na wulkej bratrowskej haßy 22, po 2 skhodaj.

Ródny ßylny konjazy wotroczk móże ßłużbu dostacź na

knjeżim dworje w Cžichońzach.

Dwaj pilnaj konjazaj wotroczkaj a dwĕ ßylnej hródźnej dźowzy dostanjetej ßkużbu na knjeżim dworje w **Sarĕczu.**

Wuczobnik pytany.

Do naschich kolonialtworowych a spirituosowych klamow pytamy k pschichodnym jutram ßerbskeje rĕcze mózneho wuczobnika.

Ginzel & Ritscher.

Wuczobnik pytany.

Do ßwojich kolonialtworowych klamow pytam k jutram jeneho wuczobnika.

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Hólza, kotryž chze rĕsbaŕstwo nawuknycź, pyta

Ludwig Fiedler,
C. Santo-Paßowy naßlĕdnik.

Hólczež, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola

M. Brühla, tyscheŕskeho mischtra w Budyschinje.

Hólczež sprawneju starscheju, kotryž chze **pjekaŕstwo** nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola

J. E. Oswalda, pjekaŕskeho mischtra, na hrodowskej haßy.

Jeneho **wuczobnika** pyta

J. Weinhold, molerŕ
na Lubijskej drósy 12.

Sa ßwoje kolonialtworowe, tobakowe, zigarrowe a spirituosowe klamy pytam k jutram jeneho **wuczobnika.**

A. Niemschka
na kamjeńtnej haßy.

Boži woheń w Hrubocźizach
30. dezembra 1882.

Kak srudne ranje tola bĕsche,
Dźeńß runje schtyri njedźele,
Hdźež w Hórkež brózni tam na tĕsche
Sso w Hrubocźizach palesche.
To ßobotu bĕ sahe rano,
Haj rano w schtwórtej hodźinje,
Hdyž wot tych wbohich ludźi ßnano
H'schcże wjele w ložach leżesche.
Jich lube domy te wschak bĕchu
Wschĕ jara blisko w hromadże
A kryte se ßkómjanej tĕchu,
Duž wscho ßo nahle palesche.
Duž wbosy ludźo, mohł rjez, spizy,
Se ßwojich ložow skakachu,
A bórsy scheścžo sahrodniży,
Tsjo burjo w płom'ju stejachu.
Nětk troschtowacź ßo njemóżeja,
Duž srudnje k njebju hladaja;
Tam wopalene murje steja,
Jich dom je horstka popjeła.
A kaž ßo praji, khětro khudźi
Tam bjes nimi też ßobu ßu,
Duž njech wschak tola Bóh Knjes sbudźi
Jim ßmilne dusche k pomhanju.
Haj, Božo, chzył ßo na nich ßmilicź
Dla ßwojoh' Ssyna Khrystußa,
Jim trosch a radu ßobudźĕlicź,
Hdyž ßebi radźicź njewjedźa.
A wy, kiž, Bohu dźak, h'schcże macże
Te wasche lube domy tu,
Wy wĕscże rad' a lubje dacże
Jim wasch dom k ßobubydlenju.
Ty, Božo, chzył ßo tola ßmilicź
Na tutych pomoz potrjebnych,
Jim ßmilne dary ßobudźĕlicź,
Cžiń ty jich wjele swólniwych.
Bóh daj, so tola wopomnimy,
Kak sbożowni my wschitzy ßmy,
Hdyž ßwoje domy wobydlimy,
Sso strowi najĕscź mózemy.
Haj woßebje sbudź, luby Božo,
Wschak tych, kiž samożicźi ßu,
Kak bórsy sańdże ßnadź jich sbožo,
So, kaž wy nětk, też płakaju.
Duž chzemy wschak sa krótke cžaßy
Jim naschu pomoz poskicźicź,
So bychu móhli bórsy saßy
Ssej ßwoje domy natwaricź.
Budź Bohu dźak, sa dołhe cžaßy,
Hacž Cžĕschkezy ßo spalichu,
Tak wulki woheń njebe saßy
Kaž nětk we Hrubocźizach tu.
Kaž ßmy to nětko nashonili,
Dha ßu toh' słóstnoh' cžłowjeka
We tutych dnjach nětk wußlĕdźili
Psches polizaja Römera.
Tón słóstnik, kiž tam sapalesche,
To je Jan Rychtaŕ s Budestez,
Kiž tam je schtrych'wancžkami dźĕsche
A sapali dom Hórkarez.

Na žadanje

Pětr Mlónk.

(K tomu cžißku jena pschikoha.)

Pschiloha k czißku 4 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 27. januara 1883.

Czěske kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach sczele se stazije Czopliz (Teplitz) solidne a płaczisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Maschiny k wobdźěłanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu so cźěrjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku so cźěrjaze, najlěpscheje khmanosćże, s kotrymiž so hižom w najwjetschich blidarnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa**, draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maschinska fabrika w Lipsku.

Sa konfirmandow.

Czorny kachemir,

jara schěroki, czista wołma, tunje płaczisny.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

H. G. Kubasch jun.

pschi mjaßnych hětkach 1

poruczа swój wulki skład **hotowych symskich nawoblekarjow** a wscheje druheje **muzskeje** a **hólczazeje drasty,** toho runja wulki wubjerk modnych **nasymskich** a **symskich tkaninow,** kotrež so po měrje sa tunju płaczisnu seschija.

Khofejowy skład.

Pódla spodobneju **tunjeju** družinow

paleneho khofeja
punt po 100 np. a 120 np.

pschedawam w nowschim czaßu hischcże **tuńschu** družinu

punt po 85 np.,

kotraž je toho runja jara derje słodźaza a poruczenja hódna.

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske słowki, punt po 35 np., liter po 55 np.,
czěske słowki, punt po 30 np., liter po 44 np.,
poruczа jako něschto jara tunje a płaczisny hódne

Moritz Mjerwa na mjaßnym torhoschczu.

Gustav Römer,

czrjewowa pschedawarnja en gros a en détail
w Budyschinje na šukelńskej haßy cžo. 7,
poruczа wschě družiny **šelenych** a **rußowskich czrjewow** w nowej najlěpschej tworje.
Czelaze žołdki a pucherje so po najwyschschej płaczisnje kupuja.

Khofej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pschi 5 puntach wschelake družiny tójschto tuńscho,
syrop, wubjerny słódki, punt po 18 np.,
žokor, zyły a mlety, jara tunjo,
jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np., mandl 55 do 110 np.,
rajß, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pschi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,
krupy, jaßły, grieß, soda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płaczisnach,
toho runja dźěłbu wobschkodźeneho **rokoweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,
poruczа dobrocźiwemu wobkedźbowanju
kolonialtworowe klamy
Adolfa Rämscha
pschi butrowych wikach.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje słodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym słodźe poruczataj
bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Kosaze, cźelaze, sajecże, korniklowe, tkhórjaze, mordarske koże so po najwyschschej płaczisnje kupuja wot
Heinricha Langi
na žitnych wikach pschi katholskej zyrkwi.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje so jenoż **trjeny len**, a to jenoż sobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě družiny šyreje koże so po najwyschschich płaczisnach kupuja, šyre koże so derje a tunjo wudźěłaju wot
Gustava Nauck
na garbarskej haßy cžißko 16.

Łužica.

„Łužica“, jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarstwow, na wšostronske potrěbnosće Serbowstwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowstwa podawa a wudźělki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała so toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrał tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica“ pola redaktora (adressa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherstrasse 5) a w expediciji „Serbskich Nowin“ za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na pósće, pola agentow „Łužicy“ a z připósłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

K tunjemu a dobremu wjasanju a wobstaranju nowych němskich krajnych spěwarskich knihi so knjesam zyrkwinskim a gmejnskim prjódkstejerjam porucza

Gustav Rämsch
knihiwjasar na bohatej hasy.

Richard Hennig,

tapezirar a wupyscher,
w Budyschinje, na taschbarku 7,
porucza swój skład

pólstrowanych möblow wscheje druziny.

Sofy
wot
28 mk.

Pjerowe matrazy
s drella
wot 19 mk.

Tapezirowanje, poćehnjenje billardow a wupyschenje so derje wobstara.

Sprawne posłuženje! **Tunje płaćizny!**

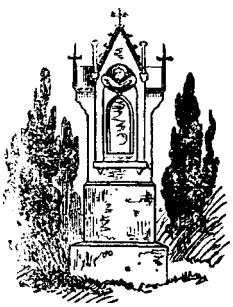

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,
marmorowe platy
porucza pschi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijskej drósy 2.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręčam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hač do 5 hodźin. Khudym darmo.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróstsyropa s Wrótšławja,** na swětnej wustajeńzy w Parisu prämiirowaneho, maja jeniczki skład w bleschach po $1\frac{1}{2}$ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Nächster w Kamjenzu,
W. Rothe w Lubiju.

Khofej,

czisće a derje złodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucza we wubjernej dobrosći

Gustav Poser na jerjowej hasy.

Wot najwjetscheje ważnosće sa

wocži kóždeho.

Tuta jeńoż sama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot léta 1822 swětoznama.

Dostacz w slakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy knjesa E. Menznera w Budyschinje.

Njech zebi pak kóždy wěsce jenoż wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocžowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta žada. Zanu druhu.

Wucźahi s listow: Knjesej **Dr. Ehrhardtej.** Dokelž Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka** w naschej swójbje a pschećelstwje **wubjernje** wocžowe khorosće hoji, proschu (sćěhuje skasanje). Aschersleben, 21./10. 80. Männache. Dale: Po tym so je so mi Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka** jako **jara dobra** porucźała, proschu (sćěhuje skasanje). Wörosegyhar (Wuherika), 1./11. 80. Levy Ignatz. Dale: Dokelž je mje psched 5 létami Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wuhojita,** (sćěhuje skasanje). Büllesbach, 7./11. 80. Jos. Limbach.

Wopitstwo, samo na najwyschschim skhodźeńku, wotstronja s wěstosću a rukowanjom, tež bjes wědomosće khoreho, wunamakar d. M. a spezialist psche wopitstwowe khorosće **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerstr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitosć je wot kral. hamtsk. sudnistwow a gmejnsk. prjódkstejerjow wobkrućena, darmo. Podražowarjow njech so kedźbu nima, dokelž je to jenoż jebanstwo.

Schifrowe krycze!

Podpißany porucza so cześcženym wobydlerjam Budyschina a wokolnosće k wobstaranju **schifrowcho krycza** po tunich płaczisnach a dobrym dźěle.

August Schuhmann,
schiferkryjerski mischtr,
na Hoschiz hasy 12 w Budyschinje.

Do Awstralije

scźele pasažirow s direktnej parnej kódźu
wot Hamburga
5. kóždeho měsaza
P. Fenscky
w **Lipsku,**
C. A. Mathei
w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Tunja jědź je **rajs.** Sa 14 a 16 np. dawa so hižom punt rjaneho wulkosornateho rajsa, kotryž něhdźe psched 2 létomaj 24 np. płaczesche. Wosebje może so rajs kolonialtworowych klamow **Richarda Pötschki** w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki poručecź. Pschi nětczischej wysokej płaczisnje běrnow je sa nje rajs witane a tunje sarunanje.

Te same klamy dostachu s nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pschi wjazy puntach hischcze po tunschej płaczisnje. Tutón khofej, kotryž je pola hosposow sa dobry znaty, je po druzinje hischcze lěpschi hač loni, dokelž je khofej w płaczisnje spanyk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 3. februara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W dalschich poßedźenjach kněžorstwoweho ßejma, w kotrychž ßo wo dowolenju pjenjes ſa wójſko jednaſche, ßu ludowi ſapóßłanzy tójſchto žadanych millijonow jako njenuſne wotpokaſali. Pſchezo ſaßo ßo porokowaſche, ſo by ßo ſ wjetſchej ſlutniwoſcźu pſchi twarjenju kaſermow wjele millijonow ſdźerżeć móhło. Bjes druhim ßo do powjetſchenja Tegelſkeho tſělnika, njedaloko Barlina leżazeho, njedowoli, dokelž by pſches to Barlinſki wodowód ſchkodował. Toho runja dyrbjeſche nowotwar Barlinſkich trainkaſermow, Lichterfeldſkich a Saganſkich kaſermow, powjetſchenje barakowych kaſermow w Jutrobogu a ſakoženje podwyſchkoweje ſchule w Neubreiſachu ſpanycź. Sa to pak buchu pjenjeſy ſa twarjenje wojeŕſkich zyrkwjow w Spandawje, Münſteru a Nißy pſchiſwolene. Pſchi wuradźowanju wo wojeŕſkich zyrkwjach ßo ſ katholſkeje ſtrony hórko na to ſkorżeſche, ſo ßu katholſzy wojazy w Koſelu nuſowani, Bożu ßłużbu tamniſcheho ſtatneho fararja wopytacź, kotryž pſchißahu, katholſkej zyrkwi wotpokoženu, dźerżał njeje. Pſchi wuradźowanju póſtſkich dokhodow a wudawkow ßo na njeſpodobnoſcź njedźelſkeho dźěła pokaſa. Statnemu ſekretarjej Stephanej pak bě lohko tele poroki porańcź, dokelž jemu njemóžachu prajicź, na kajke waſchnje by ßo bjes ſchkodowanja wobkhada njedźelſke dźěło na póſcźe pomjeńſchicź hodźiło. Namjet ſakſkeho ſapóßłanza Ackermanna, ſo bychu w pſchichodźe jenož innungſzy miſchtrjo wucźobnikow dźerżecź ßměli, bu ſe 170 pſchecźiwo 148 hłoßam ſacźißnjeny.

— W naſtupanju wojowanja bjes katholſkej zyrkwju a pruſkim knježeŕſtwom je ßo nowa krocźel k wujednanju ſtała. Wobej ſtronje matej ſprawne žadanje, ſo bychu ſrudne zyrkwinſke wobſtejnoſcźe w Němſkej polěpſchene byłe. Bamž Leo XIII. je ſe ßwojim pißmom, kotreż je w telej należnoſcźi němſkemu kněžorej póßłał, ſapocźatk cźinił. Kněžor je na tute pißmo wotmolwił; wón ßo w ßwojim liſcźe ſa wuprajene pſchecźelne ſmyßlenje dźakuje, a nadźija ßo, ſo budźe, dokelž je runje kaž němſke knježeŕſtwo tež katholſka zyrkej k wujednanju ſwólniwa, wurunanje zyrkwinſkeje njejednoty móžno. To ßame by ßo wjele poſpěſchiło, hdy by bamž do toho ſwolił, ſo by kóždy pomjenowany farař ßo wyſchnoſcźi woſjewił. Je-li by ßo to ſtało, by kněžor zyrkwi njepſchecźelſke mejſke ſakonje ßejmej ſ nowa k rospominanju pſchedpokožił, ſo by ßo wſcha krutoſcź, pſchecźiwo katholſkej zyrkwi ßo měrjaza, ſ nich wotſtroniła.

— S teſtamenta ſemrjeteho prynza Korle-ſhonimy, ſo prynz Bjedrich Korla 4 millijony toleŕ, a kóžda dźowka 2 millijonaj herbuje. Millijona hriwnow je ßo ſa twar doma wotkhorjakow, a runje telko pjenjes je ßo k wſchelakim druhim dobrocźelſkim wuſtawam poſtajiło. Sarjadniſtwo poßledniſcheje ſumy je kněžorej pſchewoſtajene.

— W „Reichsanzeigeru“ je ßo pißmo krónprynzowſkeho pora woſjewiło, w kotrymž ßo ſa wopokaſma luboſcźe a pſchiwißnoſcźe, pſchi ßłěbornym kwaßu doſtate, dźakuje. Wyßokaj mandźelſkaj ſtaj pſches to wulzy ſwjeßelenaj, ſo je ßwjedźeń ſkładnoſcź dał, pſchi kotrejž ßu ßo ſacźucźa twjerdeho ſjenocźeńſtwa w ßwěrnoſcźi k kněžorej a kněžorſtwu a ſacźucźa pſchiwißnoſcźe k noſcherjej němſkeje króny a jeho domej njedźiwajo na narodnoſcź a wěruwuſnacźe ſ nowa pokaſake. S dobrocźelſkimi wuſtawami a ſ pjenjeżnym hromadźenjom ſa dobrocźelſke, powſchitkownje nadobne ſaměry je ßo dźeń ßłěborneho kwaßa na najrjeńſcho pſchekraßnił.

— Pſchepytanje dla njeſakońſkeho wußwobodźenja wot wojeŕſtwa ma ßo w tu khwilu ſ dobom na 30 měſtnach w 11. (rheinſkim) wojeŕſkim wokrjeßu. Wulka ßyła młodych ludźi ſ Frankfurta a Elſaßa ßu ßo wuſnali, ſo ßu ßo ſ pomozu pjenjes wojeŕſkeje ßłużby ſminyli. Ssamo wyſchſchi offizierojo ßu do tuteje wězy ſapleczeni. Schtyrjo wojeŕſzy lěkarjo ßu ßo hižom wot ßwojich měſtow wotßadźili.

Awſtrija. Miniſter Taaffe je njenadźujzy pſchecźiwo Winſkim liberalnym nowinam tón ßamy ſakoń nałožił, ſ kotrymž ßu liberalni, jako běchu ſ knjeſami w Awſtriji, konſerwatiwne a woßebje cźeſke nowinaŕſtwo dołhe lěta potłóczeli a pſcheſcźěhali. Dwěmaj Winſkimaj nowinomaj je ßo wot knježeŕſtwa jenotliwe pſchedawanje ſakaſako. Tuta ſakaſnja je w liberalnej ſtronje wjele roshorjenja a rosnjemdrjenja ſbudźiła. Liberalni ßo wjazy dopomnicź nochzedźa, ſo ßu něhdy ſ wjele krucźiſchimi ßrědkami měnjenja ßwojich pſchecźiwnikow poraſycź pytali. Wjetſchina konſerwatiwnych nowin tutomu wuſtupowanju knježeŕſtwa pſchecźiwo liberalnym njepſchihłoßuje. Knježeŕſtwo pſches ſakaſnju mjenowanym nowinam ſ cźežka ſeſchkodźi. Runje na wopak, tute nowiny pſches to, ſo ßo potłóczuja, hromadu nowych cźitarjow nadobudu a budźa ſ wěſtoſcźu ßrědki namakacź, ſ kotrymiž knježeŕſtwowu ſakaſnju wobeńdźa. Zykej liberalnej ſtronje pak je ßo witana bróń do rukow dała, ſ kotrejž budźe nětcźiſche konſerwatiwne miniſterſtwo ſ wuſpěchom pſchimacź móz.

— Ruſki miniſter ſwonkownych należnoſcźow, Giers, kotryž, ſ Italſkeje ßo domoj wrócźo, we Winje někotre dny pſchebywaſche, je ßo ſ wurjadnej kedźbnoſcźu a ſ wulkej cźeſcźu wot awſtriſkeho knježeŕſtwa wuſnamjenił. Ssamo wjerchej Bismarkej ßo, jako do Wina pſchijěđże, ſo by awſtriſko-němſki ſwjaſk wobſankył, telko cźeſcźe njedoſta. Giers měješche pola kněžora njewſchědnje dołhe awdijenzy; w hoſcźenzu, w kotrymž Giers bydleſche, jeho wſchitzy arzywójwodojo ſe ßwojim wopytom pocźeſcźachu. W rosrěcźowanjach bjes Gierſom a awſtriſkim miniſtrom ſwonkownych należnoſcźow, hrabju Kalnoky, bu we wſchěch praſchenjach, kotreż ßo na kóđźniſtwo na Dunawje pocźahuja, doſpołna pſchesjenoſcź dozpita. Tele konferenzy, w kotrychž ßo k ſpokojnoſcźi wobeju dźělow wſchě

dotalne wobstejaze njerunoscże w awstriſko-ruſkich politiſkich pocżahowanjach wuhładkowachu, hiſchcże wjetſchu ważnoscź ſa powſchitkowny měr ßwěta pſches powjeſcź dostawaju, po kotrejž je ruſki khěžor ſe wſchej raſnoſczu ßo wuprajił, ſo ſdżerżenje ſtolětneho pſchecżelſtwa bjes Ruſkej a Němſkej najlěpje ruſkemu krajej a ludej ßłuži.

Franzowſka. Proklamazija prynza Jeroma Napoleona, kotryž hiſchcże pſchezo tutoho politiſkeho wuſtupa dla w jaſtwje ßedźi, je w miniſterſtwje njewotczakane pſcheměnjenje ſa ßobu ſczahnyła. Wona w deputirtſkej komorje Floquetej naſtork da, ſo namjet ſtaji, po kotrymž maju ßo, jeli knjeżerſtwo ſa nuſne ſpósnaje, wſchitzy potomniczy tych ßwójbow, kotrež ßu hdy prjedy w Franzowſkej knjeżake, ſ kraja wupokaſacź. Żanemu prynzej po tutym ſakonju wjazy dowolene było njeby, ßo pſchi wólbach wobdźělecź a zywilnu abo wojerſku ßłużbu ſaſtacź. K tajkemu jěremu wurjadnemu ſakonjej präſident miniſterſtwa Duclerc a miniſtraj wójny a marinу pſchihłoßowacź njemóżachu. Poßlednjej, general Billot a admiral Jaureguiberry, roſſeſtajeſchtaj, ſo by twjerdoſcź wójſka ſchkodowała, hdy bychu ßo orleanſzy prynzojo, kotſiž w nim ßłuża, bje wſcheje winy ſ njeho wuſankli. Dokelž pak druſy miniſterjo Floquetowy namjet ſa dobry mějachu, tamnym tſjom miniſtram niczo druhe njewoſta, hacź ſo ſ miniſterſtwa wuſtupichu. Měſto Duclerca je ßo wot präſidenta Grévyja hnydom ſ advokatom Fallieresom, dotalnym miniſtrom ſnutskownych naležnoſczow wobßadźiło. Miniſterſtwo wójny hiſchcże próſne ſteji, dokelž w ſpěſchnoſczi żaneho generala njenamakachu, kotryž by wupokaſanje orleanſkich prynzow ſ wójſka podpißał. General Campenon chże wójnſke miniſterſtwo pod tym wuměnjenjom na ßo wſacź, ſo orleanſkich prynzow jenož potom ſ wójſka puſchczi, hdyž ßo jemu to nuſne bycź ſda. Tež marina je hiſchcże bjes roskaſowarja, a runjež to nětkole żana wulka ſchkoda njeje, dokelž revüje flotty w tu khwilu nuſne njejßu, dha to tola pſchezo njeſpodobna wěz woſtanje.

Rußowſka. Ruſke knjeżerſtwo je po pſchikładże druhich knjeżerſtwow ſkónczńje ßwojim ſaſtojnikam ſakaſako, to wudawarjam nowinow wupowjedacź abo jim k wotczíſchczenju dacź, ſchtož wo wotpohladanjach knjeżerſtwa wjedźa abo ſhonja. Mjenujzy, kaž prjedy w druhich krajach, tak ßu tež w Rußowſkej wſchelazy krajni ſaſtojnizy wo tym, ſchtož ßo w miniſterſtwach hiſchcże wuradźuje, w ſańdżenych lětach wjele zyle njeſrałych wězow wudawarjam nowin wupowjedali abo je ßami w nowinach wotczíſchczecź dali. Pſches tajke pſchekhwatane woſjewjenje ßu ßo tež potom czitarjo tajkich nowin, w kotrychž běchu wězy, hacź runje hiſchcże njedowuradżene, hižom wotczíſchczane, k pſchekhwatanemu roßßudżenju wotpohladanjow knjeżerſtwa ſawjeſcź dali — a ßu ſ toho mjes ludźimi jenož wopaczne měnjenja a ſ nich wopaczne ſkutki naſtake, kotrež ßu pak ludźom, pak knjeżerſtwu k ſchkodże byke. Toho dla pſchichodnje żadyn krajny ſaſtojnik wjazy wupowjedacź njeßmě, ſchtož ßo w miniſterſtwach wuradźuje, ale budźa to miniſterſtwa ßame czinicź, je-li to ſa nuſne dżerża.

— Němſki khěžor je generalej Albedinſkemu, generalgouverněrej pólſkeho kraleſtwa, rjad (orden) czerwjeneho wórka (hodlerja) prěnjeje rjadownje (klaßy) ſpożczik.

— Sswjedżeń pjecżadwazyczílětneho mandżelſkeho jubileja pruſkeho krónprynza, kotryž chżychu Němzy, w Petersburgu bydlazy, ſe wſchelakimi ruſkimi hoſczemi ſ pyſchnej hoſczinu 25. januara wotdżerżecź, je hacź do kónza februara wotſtorczeny. Wina k tomu je ta, dokelž je pruſki prynz Khorla wumrjeł, a ßo toho dla tajki wjeßoły ßwjedżeń na poſtajenym dnju ßwjeczicź njehodżeſche. — So budźiſche ßwjedżeń doſcź pyſchny byk, je drje hižom ſ toho widżecź, ſo ma kóżdy hóſcź, kiž chżył ßo na nim wobdżělicź, ſa ßamón kouvert 6 rublow ſapłacźicź.

— Njebocźiczki prynz Khorla běſche ruſki „generalfeldmarſchal" a je ßo toho dla tež wulka ruſka wojerſka deputazija k jeho pohrjebej do Barlina podała.

— Dwě Draždżanzy w tu khwilu wulku khwalbu w Petersburgu żnějetaj, mjenujzy knjeżna Marja Krebſowna, pianiſtka kralowſkeho ſakſkeho dwora, pſches ßwoju hudźbu, a knjeni Sembrichowa, bywſchi ßobuſtaw Draždżanſkeho kralowſkeho dźiwadła, pſches ßwoju hru w Petersburgſkim italſkim dźiwadle.

Pſches Łużo.

Powjedanczko ſ poßlenjeje pruſko-awſtriſkeje wójny. — S Czeſkeho pſchełożene.

(Pokracżowanje.)

VI.

Koſczelſki bě ſ jenej wulkej a tołſtej moſtowej tramu dele do Łużja panył. Bě to wěſcże ſtraſchny pad, ale dokelž běſche trama tola wjele czeżſcha, hacź wón, dha wona tež prjedy dele pſchilecża a jeje czeża ju na khwilku pod wodu torhny. W tutej khwilzy tež Koſczelſki hacź do wody doraſy, ale bje-wſcheho ſchkodowanja, dokelž njebě na niczo twjerde praßnył. A we wodże, do kotrejež bě ßo pſchi panjenju nurił, njebě ßo ſaßrěbnył, wjele wjazy wón ſaßo ſ njeje horje wſpkuny. A na tym njebě doſcź, wón bě tež ſaßo knjes ßwojich myßlow, tak ſo we wokomiknjenju rosmyßli, ſchto ma czinicź, ſo by ßnadź ßmjercźi cżeknył.

S rospadankow moſta ßo tam wjetſche a mjeńſche hrjady, wjetſche a mjeńſche tramy po wodże wjercżachu. Nóż bě ßwětka, kaž w juliju ßu. Wón ſaléſe na najwjetſchu tramu a jemu ßo tež radźi, ßo ſ njej ſ tych druhich drjewnow wudobycź a ßo tak pſched tym ſwarnowacź, ſo by druhe drjewo do jeho tramy praßnyło a jeho do wody powaliło. Wón na tramje po rězy dele płówaſche, a pytaſche ju tak naprawicź, ſo by k brjohej pſchipkowała a wón ſ njeje potom nětkat na brjóh wuléſcź móhł. Se ßwojim naprawjenjom wón drje dokonja, ſo ßo trama ſ nim k brjohej ſwinu, ale to tak njeſbożownje, ſo do wulkeho ſcheſchcherateho rokotoweho kerka ſajědże, ſ kotrehož ju wón ſaßo wuwjeſcź njemóżeſche. Wón ßo napjeraſche a napjeraſche, ale podarmo, a jenož pſchi tym ſaßo wſchě mozy a myßle ſhubi, tak ſo jeho womora ſaja. To wſchak tež żadyn dźiw njebě, pſchetož dźeń prjedy bě wón dokhi pucź ſchoł, hacź runje bě ranjeny, a ſkónczńje bě tež hłód tradacź dyrbjał.

Jako wón w tym rokotowym kerku ſaßo k ßebi pſchińdże, ſawoła wón, dokelž bě Czech, w czěſkej rěczi: „na pomoż!" a ßwoje wołanje nětotry krócź wospjetowa. Tutej ßłowje tež kóżdy Sserb derje roſymi, ale tam w Czechach niże Pardubiz żani Sserbja njebydla, ſo bychu Czechej, hdyž wo pomoz woła, k pomozy pſchiſchli. A tola běchu tam tehdy Sserbja, jako Koſczelſki w ßmjertnej nuſy tczeſche.

Mjenujzy pſchi brjohu Łużja tam mjes druhimi tež jedyn pruſki regiment w biwaku leżeſche, w kotrymž bě tójſchto Sserbow ſ wojerowſkeho a rosbórſkeho wokrjeßa. Jich regiment běſche prjedy něhdże w pruſkej Pólſkej ſtał, ſwotkal bě do Czech na wójnu wucżahnył. W Czechach běchu ßerbſzy wojazy mjes ßwojimi němſkimi towaršchemi widżeni ludźo, dokelž mózachu ßo ſ czěſkim ludom ſrěczecź. Woni tež toho dla ſ domow, hdżež běchu němſzy wojazy wſcho pſchepytali a pſchi wſchěm tym, ſo na Czechow wrěſkachu, tola niczo njenamakali, ſkoro ſtajnje khléb a druhu jědź, haj druhdy tež bleſchu piwa abo wina pſchinjeßechu, pſchetož dokelž Czechowjo ßerbſke ßłowa ſroſymichu, ſpósnachu woni, ſo czi, kiž tak rěczachu, Němzy njejßu, ale ſo ßu wjele wjazy Sſkowjenjo a toho dla po narodnoſczi ſ jich pſchecżelſtwa. Po tajkim woni tež na Sserbow pſchecżelniwje hladachu a jim ſwólniwje jěſcź a picź dawachu, ſchtož ßami mějachu. Toho dla chżyſche tež kóżdy wyſchk*

---

* Runje tak běſche tehdy tež w ſakſkim wójſku, hdżež ßerbſzy wojazy niż jenož pola Czechow, ale tež hiſchcże dale we Wuherſkej pola Sſkowakow toho dla pſchecżelniwoſcź nadeńdżechu, dokelž ßerbſki rěczachu a ßo toho dla jako Sſkowjenjo ſpósnacź dachu.

w tajkim pólku, hdźež też Sserbja słužachu, Sserba sa słužobnika měcź, dokelž wjedźiśe, so jemu tón hižom tejko zyroby wobstara, so njetrjeba ani hłoda ani lacźnosće tradacź.

Jedyn Sserb naspomnjeneho pruskeho regimenta saźłyscha, jako Kosćelski na pomoz wołasche. Wón, kiž po kschćenym mjenu Jan rěkasche, toho dla nětkotrym swojim serbskim towarścham praji: „Hólzy! Nětchtó na pomoz woła. Je snadź to jedyn nasch serbski towarśch, kiž je nětak do wody panył a je, kaž so rosymi, nascha swjata pschiśłuschnosć, so jemu s nusy pomhamy. Abo snadź je też hischće skerje Cźech. A toho s wody wucźahnyć — a hdy by wón też wojak awstriskeho wójska był — je runje tak nascha swjata pschiśłuschnosć, pschetoż nascha serbska rěcź je nam pola Cźechow wjele pomhała a tak też njech tudy cźěska rěcź Cźechej pola Sserbow pomha."

A jedyn hrabnu sa žerdźu a druhi sa nětajkej desku, schtyrjo drusy pak pschinjeśechu nětajki stary cźołmik, kotryž běchu w trawje leźazy wuhladali. Wón běsche wschak dosć hubjeny a žane wjeśka tu też njeběchu, tola jich město dyrbjachu žerdźe a deski sastupicź. A dokelž běchu serbscy wojazy wschitcy s tajkeje krajiny, hdźež su réki a wulke haty, dha běchu hižom w swojich dźěcźazych létach płowacź a s cźołmami jěsdźicź nawukli. Po tajkim so wody njebojachu. Nětkotsi so toho dla s cźołmikom na réku puschcźichu, drusy běchu pak mjes tym wušłědźili, hdźe Kosćelski w rokotowym kerku tcźesche — a dołho njetrajesche a tamni jeho s tramy wsachu a w cźołmiku k brjohej pschiwjesechu.

Jako běchu jeho tam kaž pół morweho na trawu położili, njejabzy jich major pschistupi a so praschesche, schto tu cźinja? Woni jemu to rjeknychu, a wón, sebi wucźehnjeneho wobhladawschi, praji: „Wón je awstriski wyschk! Tola wy scźe prawje cźinili; pschetoż wón je drje nasch njepschecźel, ale jenoż tak dołho, hacź s brónju w ruzy s nami wojuje. Hdyž pak je bjes brónje a w nusy, dha je wón nasch bliźschi, kaž kóždy druhi cźłowjek. A to scźe tola w schuli nawukli, so dyrbi kschesćijan swojeho bliźscheho lubowacź jako sameho sebje?"

A jedyn s tych serbskich wojakow swaži so jemu prajicź: „Ja sym to w naschej schuli nawuknył, dokelž so w njej kschesćijanska wucźba s pomozu serbskeje rěcźe wucźi; ale hacź to Sserbja w tajkich serbskich schulach nawuknu, hdźež kschesćijansku wucźbu s pomozu němskeje rěcźe wucźa, — to tola njewěm."

Major, kiž drje wěrnosć tychle słowow spósna, dale niczo njerjekny. Wón praji: „Wothladajcźe wumóženeho, a je-li Wam schto trjeba, pschińdźcźe ke mni!" — a woteńdźe.

A nětkotsi s nich Kosćelskeho jeho mokru drastu swlecźechu, drusy, kiž běchu mjes tym khléb a bleschu wina pschinjeśli, jemu, jako běchu jeho wojeńsku mantel woblekli, wino do huby kapachu a potom, jako bě to spóźerał, khlébowu srjódku s winom pschemacźachu, a jemu podawachu. Też tutu pocźa wón dale bóle późeracź, a po khwili wocźi wotewri a wschón sadźiwany wokoło so hladasche.

A woni jemu wupowjedachu, schtoż bě so s nim stało, a wón jim ruka dawasche a prajesche serbski: „Mějcźe dźak, mějcźe dźak!"

Woni so nad tutymi serbskimi słowami njemało dźiwachu a też posdźischo shonichu, s wotkal bě je nawuknył. Ale nětko njebě khwile k tajkemu wukkadowanju, pschetoż cźaś bě, so by Kosćelski pod tšěchu pschischoł.

Toho dla tón serbski wojak, kotryž, kaž smy horka prajili, se swojim kschenśkim mjenom „Jan" rěkasche, praji: „Hólzy, wěscźe schto? My chcemy naschego wumóženża tamle do młyna donjesć, hdźež wón wěscźe dobre wothladanje namaka; pschetoż młynk-Cźech njeje khudy, dokelž je nam, jako s nim serbscy rěcźachmy, wino porjedźił. Jemu budźe so njemało spodobacź, so smy s jeho winom tutoho Cźecha wokschewili.

A woni tam Kosćelskeho donjeśechu. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Ratarjez. Sańdźeny schtwórtk tydźenja měsesche wotrocźk Linaschk na tudomnym knježim dworje njesboże, so bu wot młócźazeje maschiny shrabnjeny, kotraž jemu ruku žadkawje rosmjecźe. W Budyskej hojerni, hdźež dyrbjachu jemu ruku wotrěsacź, je wón hižom sobotu rano wumrjeł.

S Delnjeje Hórki. Płuzowa khoroscź bjes howjadami, kotraž bě tu we wóśom hródźach skót pschimnyła a so też psched nětkotrymi njedźelemi na skót w knježim dworje w Rakezach pschenjeśła, je so njedźiwajo na wschě naprawy, pschе nju so nałožowaze, dale rosschěrika. W poślednich dnjach je khoroscź też skót kublerja Wicźasa nadpanyła.

S Bukez. Nasche serbske towarstwo swjecźesche sańdźenu njedźelu 28. wulkeho rózka swój létuschi sakoženski swjedźeń w tudomnym Heimrichez hoscźenzu. Hižom tydźeń prjedy, hacź měsesche so swjedźeń wotdźerżecź, běsche so sal jara pyschnje s pletwami, wěnzami, khorhojcźkami a schtomikami wudebił, tak so wubjernje rjany a luborny napohlad poskicźowasche a so kóždemu wulzbyschnje spodobasche. Na scźěnje běsche wulke serbske napisćmo: „Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź a serbska khorhoj smahowacź" — a wo prawdźe smahowasche so ta sama też pschi swjedźenju. Běsche to mjenujzy stara cźesće dostojna serbska khorhoj s létow 1848 a 49, kotruž běsche sebi tehdomnische serbske towarstwo wobstarało, kotrež w tym samym hoscźenzu tehdom swoje shromadźisny wotdźerżowasche. Potom pak běsche khorhoj dołhe léta sabyta na łubi w kucźe leżała, nětko pak sašo pschi swjedźenju noweho serbskeho towarstwa k cźesći pschińdźe, skowo pěsnjerja dopjelnjo: „Nasche Sserbstwo s prócha stawa." Haj wo prawdźe běsche swjedźeński wubjerk, kotryž běsche sal, městno swjedźenja, tak jara rjenje wupyschił, swój nadawk wubjernje wuwjedł a s tym sebi wulke pschipósnacźe wudobył. W sedmej hodźinje pocźachu so sobustawy towarstwa a pscheproscheni hoscźo k swjedźenjej shromadźowacź a bórsy po sedmich so swjedźeńska hoscźina sapocźa. Pschi njej knježesche žiwy serbski duch, serbska sahorjenosć, wótcźinska myśl, a wulka, skła skławow so wunjeśy. Knjes wucźeŕ Wojnaŕ s Bukez wustupi najprjódy se skławu na jeho Majestosć nascheho lubowaneho krala Alberta, jeho wusběhujo, kak tón samy s mudrosću a wustojnosću w swojim kraju knježi a so swěru sa sboże swojeho luda prózuje, kak pak toho dla też jemu wutroby sakskeho luda — a bjes nimi też serbske — napscheczo bija. Wón dale na to pokasowasche, kak je nasch kral so stajnje jako swěrny pschecźel Sserbow wopokasał a kak je serbsku rěcź a narodnosć psches to cźesćił, so je tehdom, hdyž jako wójwoda w Budyschinje pschebywasche, pola redaktora „Serbskich Nowinow", k. Smolerja, léta dołho serbsku rěcź wuknył. Sserbjo pak su też swoju lubosć a pschiwiśnosć k kralej a kralowskemu domej a swój dźak sa kralowsku miłosć psches to wopokasali, so su stajnje swěrni k njemu stali a njekhabłajo kaž skała w žołmjatym morju so we wschěch cźasach k knježerstwu dźerżeli, schtoż je so też stajnje wot kralowskeho doma pschipósnawało a wysoko waźiło. Rjany wuras tajkeho smysłlenja pokasuje też napisćmo na swjedźeńskim darje, kotryž su něhdy Sserbjo kralej pschepodali: „Stej Ty k nam, kaž my k Tebi stejimy." Jako běsche so kralej tsikróćna mózna skława wunjeśka, wuspěwa so wot wschitkich pschitomnych stejo zyły spěw: „Krala Bóh požohnuj." Na to pschedsyda towarstwa, k. kubleŕ a gmejnski prjódkstejeŕ a sejmski sapósłanz Keŕk s Rodez, skławu na tudomne serbske towarstwo wunjeśy. Wón wusběhowasche, kak w tym samym stajnje wótcźinska myśl, luboscź a pschesjenoscź knježi, kak so wono swěru prózuje, serbsku rěcź a narodnoscź hajicź, kublacź a tu samu w cźesći dźerżecź a kak jako stołp Sserbowstwa w jeho narańschich stronach steji. Knjes kubleŕ Cźemjera (Zimmer) s Kolwasy skławjesche na to pschedsydu towarstwa k. Keŕka. Wón skławjesche jeho jako swěrneho sastupjerja Sserbowstwa, kaž w krajnym sejmje jako sejmskeho sapósłanza, tak też jako pschedsydu serbskeho towarstwa, kotrehož hłowny stołp wón je, kiž towarstwowy twar najbóle dźerži a podpjeruje, a kaž skota nicź sobustawy towarstwa w shromadnym wěnzu hromadźe dźerži. Knjes wucźeŕ Keŕk s Bukez nětko skławu wunjeśy na k. městopschedsydu, pisarja a pokładnika towarstwa, kak kóždy po móžnosći towarstwu słuži, prěni wosebje psches dobre sastupjenje pschedsydy, druhi psches dobre a wobschěrne spisanje protokolow a pośledni psches porjadne srjadowanje finanzow towarstwa. Na to cźitasche so dóńdźeny telegram wot bratrowskeho Sarěcźanskeho towarstwa, w kotrymž so pschitomnym serbskim knježnam a zyłkemu Bukecźanskemu serbskemu towarstwu tsikróćna skława wunjeśy. Knjes

pschedßyda Keŕk wunjeßy potom ßkawu na pschitomneho hkowneho ßobusakožerja towarſtwa k. kantora Hatnika, na czož tónßamy ſe ßkawu na zyky ßerbſki lud wotmolwi, na to pokasujo, kak ßu nowe rjeńſche czaßy ſa Sserbowſtwo naſtake, kak ßerbſki duch pſchezo bóle a bóle woźiwja a Sserbjo poczinaju ßwoju narodnoſcź saßo wyſche hacź w ſańdźenych czaßach waźicź. Na to ßo ſhromadnje wuſpéwa „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene" a poſdźiſcho „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa." (Skónczenje pſchichodnje.)

S Brětnje pola Wojerez. Wutoru tydźenja wieczor wokolo 8 hodźin ßu ßo tu twarjenja pokburа Mlynka a nowotwarjene domſke gmejnſkeho prjódkſtejerja Schimanka wotpalike. Dokelź ßo woheń jara ſpěſchnje rosſcheŕi, dyrbjachu ßo tſi krowy, dwě ßwinjeczi a jena wowza w pkomjenjach woſtajicź. Woheń je pola pokburа Mlynka wudyrił.

Wušła je „Łužica" čo. 2 (februar 1883). Wobsah: Tři sonetty Mickiewicza. Přełožił Jakub Bart. — Z hole. Kulturnohistoriski wobraz wot Wjelana. — Wuměnkař. Novella J. M. Sporosa. (Skónčenje.) — Nět a pjerwjej. (Delnjoserbscy.) M. Kósyk. — Jurij Daničić. Jurij Libš. — Zjawny list na knjeza dr. Jurja Sauerweina. Šiman. — Na sewjeru. X. — Należnosće towařstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. J. B. Š. — Słowjanske nowinki. J. B. Š. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za februar. — Nawěstki.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Cźěßla F. A. Staruß ſ Cźelchowa bě wobſkorźeny, ſo je loni 18. novembra na pucźu bjes Cźelchowom a Brěſynku ſchtomowy kolik wotewſak. Jeho khoſtanje wobſteji ſ dnja jaſtwa.

Pſchißażny ßud. Dźěkacźeŕ Handrij Krjenz ſ Wjelecźina bě pſchi wußudźenju, kotrež ßo loni 26. oktobra pſcheźiwo hoſcźenzarjej Klimantej we Wjelecźinje ſakaſanych hrow dla mějeſche, pſchißahak, ſo ßo w Klimantez hoſcźenzu ženje na tajkich hrach wobdźělik njeje. Pſchi poſdźiſchim pſchepytanju pak ßo ſ wěſtoſcźu wußlědźi, ſo je Krjenz ſakaſanu hru „farao" pola Klimantez hrak. Wobſkorźeny ſkónczńje winu dale njeprějeſche a wudawaſche, ſo jemu, jako je pſchißahak, ſakaſane hry wjazy wědomne byke njejßu. Sskowczko „ženje" wuprajiwſchi, je pak ßo jemu na dobo ſdako, kaź ſo je ßo tola ras pſchi ſakaſanej hrě wobdźělik. Wón je hnydom wotpohladanje měk, ſo by ßwoje ßwědczenje porjedźik, tola na to pſchi dalſchim pſcheßkyſchowanju ſabyk. Pſchißażni ſaßudźichu Krjenza wopaczneho pſchißahanja dla k létu khoſtaćnje, dwělétnemu ſhubjenju cźeßnych prawow a jemu na pſchezo kmanoſcź wotprajichu, ſo by ßo móhk jako ßwědk abo wězywuſtojny hdy ſaßo pſchißażnje pſcheßkyſchecź. — Dwazyczílětneho wotroczka Korlu Wjenku ſ Delnjeho Wujeſda, na poßledk w Hornjej Kinje ßkužazeho, kotremuž winu dawachu, ſo je ßo pſchecźiwo pozcźiwoſcźi pſcheſchok, njewinowateho wuſnachu. — Dźěkacźeŕ H. A. Grundmann, hižom wjazy krócź khoſtany dundak, bě loni 19. ſeptembra fajmu kublerja Junge w Bjarnacźizach ſapalik, ſo by w jaſtwje darmotnu hoſpodu doſtak. Pſchißażni ſtóſtnikej wolu dopjelnichu a jeho k pjecź létam khoſtarnje, wóßomlětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow a podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu wotßudźichu. — Bětnaŕ J. E. Böttcher w Hornim Wujeſdźe doſta njepózcźiwoſcźe dla ſchtyri měßazy jaſtwa.

Khoſtanſka komora. Marja Rjekowa ſ Nowych Bóſchiz ma ſpytaneho ſaſtojniſkeho pokupjenja dla 9 mk. khoſtanja płaczicź. — Wjeßnemu ſtrażnikej Janej Rjekej w Hlinje běchu loni 1. novembra poruczili, ſo ma jeneho dundaka, wot żandarma Halgaſcha pſchi proſchenju ſajateho, do Budyſchina dowjeſcź. Halgaſch a gmejnſki prjódkſtejeŕ Kral běſchtaj Rjeka na to kedźbneho cźiniłój, ſo je dundak ſtraſchny cźlowjek, a jemu radu dakój, ſo dyrbi jemu ruzy ſwjaſacź. Rjek pak na tajku radu njepoßkuchaſche, duż dundak, kaź bě ßo do prědka prajiko, duzy po pucźu twóchny. Rjekej tuta njekedźbliwoſcź 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchinjeßy.

Přilopk.

* W Oſchazu je jedyn wotroczk, żadkawy njekraßnik, ßwoje njemandźelſke dźěcźo ſ tym moricź ſpytak, ſo jemu w ſparju ſchwablowu kißalinu do huby liny. Wotroczk, kotrehoż ßu ſajeli, wudawa, ſo je njeſkutk wobeſchok, dokelź je dźěſcźowa macź, kotrejź żadane 900 mk. wupkaczicź nochzyſche, jeho wobſkorźicź chzyka.

* W Barlinſkej zoologiſkej ſahrodźe je ſańdźenu njedźelu dopołdnja jedyn elefantowy wothladowaŕ na żadkawe waſchnje żiwjenje ſhubik. Dwaj elefantowaj wothladowarjej rano 1/2 9 hodźin wulku klětku rjedźeſchtaj, w kotrejź wot prynza ſ Wales darjenaj elefantaj „Omar" a „Roſtom" pſchebywaſchtaj. Wobej hewak ſa dobrocźiwej ſnatej ſwěrjecźi runje ßwoje ßnědanje, ſ něktrych walcźkow ßyna wobſtejaze, żerjeſchtej, jako 46lětny wothladowaŕ Krüger pſchi rjedźenju wjazy krócź pſches ßyno elefanta Roſtoma ſtupaſche. To je po ſdaczu ſwěriſko rosnjemdriło. Jako ßo Krüger ſ nowa bjes ſcźěnu a ßnědazym elefantom pſchecźiſchcźowaſche, puſchcźi tutón ßwoje hkowiſko dele, ſtaji ßwój prawy ſtorkacź (lěwy je wotkamany), prědku ſ wokojanej kulu wottupjeny, wothladowarjej k wutrobje a jeho ſ mozu ſa ſcźěnu tkóczeſche, tak ſo bu jemu bróſt rosmjecźeny. Hkowu ſběhajo elefant njeſbożownemu hiſchcźe ſchiju a cźeleßna rosmjecźe. Wothladowaŕ jeniczki kſchik wot ßo da a ßo potom morwy dele wali. To ßo wſcho ſa jedyn wokomik ſta, a druhi wothladowaŕ njemóżeſche niczo druhe cźinicź, hacź elefanta, kotryż hnydom ßwój wopor puſchcźi, ſ kſchudom něktore ßylne puki wotkożicź a ßo ſa prjecźnjeßenje ßwojeho towarſcha ſtaracź. Każ ßo powjeda, je elefant, hewak dobrocźiwe ſwěrjo, ßo na wothladowarju wjecźicź chzyk ſa puki, kotrež je ras ſ njeprawom wot njeho cźerpicź dyrbjak. So by ßo w pſchichodźe podobne njeſboże po móżnoſcźi wobróko, ßo elefantowa khěża ſ cźeźkimi lěßyzami do dweju rumow dźěli, tak ſo budźe pſchimanemu wothladowarjej móżno, pſches lěßyzy, kotrež muża lohko pſchepuſchcźa, do njeſtraſchneho kuta twóchnycź. — To je hižom druhi ras, ſo je ßo w Barlinſkej zoologiſkej ſahrodźe cźlowſkemu żiwjenju na tajke hróſbne waſchnje kónz cźiniło. Prěnje tajke njeſboże ſta ßo w lěcźe 1867; tehdom běſche wulki elefant „Boy", kotrehoż koſcźowz ßo nětkle w elefantowej khěži pokaſuje, ßwojeho wothladowarja ſateptak.

* Każ wſchelake nowiny podawaju, je w tu khwilu w pruſkej ſemi 5,500,000 ſchulſkich dźěcźi, bjes nimi powjeda jeno pólſku rěcź 360,000, pólſki a też němſki 70,000; jeno danſku rěcź 21,000, danſki a němſki 4000; jeno ßerbſku rěcź 6600, ßerbſki a němſki 6000; jeno morawſku rěcź 8000, morawſki a němſki 500; jeno wallonſku rěcź 1400, wallonſki a němſki 150; jeno cźěſku rěcź 1100, cźěſki a němſki 500; jeno friſiſku rěcź 1000, friſiſku a němſku 2800; jeno hollandſku rěcź 7, hollandſki a němſki 488. Każ ßo ſda, je wjele ßerbſkich njeliczenych woſtako. (Bramborſke Now.)

* Na rowowym kamjenju něhduſcheje woßebneje pſchekupſkeje ßwójby w Augsburgu ſteji jako napißmo P. P. P. Tole trojake P. ßo takle wukkaduje: Piper Peperit Pecuniam (t. j. popjeŕ płodźeſche pjenjeſy), Pecunia Peperit Pompam (t. j. pjenjeſy płodźachu pychu), Pompa Peperit Pauperiem (t. j. pycha płodźeſche parowanje), Pauperies Peperit Pietatem (t. j. parowanje płodźeſche pobożnoſcź). *Pf.*

* Pſched nekotrymi dnjami běſche jedyn franzowſki hrabja, kaź bě ßo pſchipowjedźik, w jenym Winſkim hoſcźenzu wotſtupik a ßebi tam, dokelź wſchědnje tójſchto pjenjes pſchecźini, wěſtu ważnoſcź dobyk. Na tſeczi dźeń, hdźež bě wón runje w hoſcźinſkej ſtwě, tam jedyn hóſcź ſaſtupi, kotrehoż tón franzowſki hrabja jako ſtareho ſnateho ſpóſna a jeho hoſcźenzarjej jako woßebneho ryczeŕkublerja prjódkſtaji, kotrehoż běſche pſched nekotrymi létami w Italiji ſeſnak. Jako běchu prěnje rěcźe ſkónczene, tón ryczeŕkubleŕ pocźa ſkorźicź, ſo je wot ßwojeje mandźelſkeje, kiż je nahle ſkhorika, domoj powołany a ſo by toho dla dźenßa rad wotjěk, ale ſo jemu pjenjeſy k tomu pobrachuja. Wón chzyk toho dla, ſo njeby dlěhe czakacź trjebak, rjany ſkoty, ſ drohimi kamjenjemi wußadźany rjeczas, kotryż bě po prawym ſa ßwoju mandźelſku ſa 1500 rublow kupik, na měſcźe pſchedacź. Wón tón rjeczas wucźeże a wſchitzy, kiż wó jſtwje běchu, jón wobhladowachu a jeho rjanoſcźe dla jara khwalachu, ryczeŕkubleŕ pak praji, ſo by jón hnydom pſchedak a hdy by też jenoż 500 rublow ſa njón doſtak, ale hnydom dyrbjak te pjenjeſy doſtacź. Duż tón hrabja praji, ſo jón kupi, a też bórſy 100 rublow wucźeże, hoſcźenzarjej prajizy, ſo by 400 rublow doßadźik, kotrež jemu wot ßwojeho pjenjeżnika ſa hodźinku ſaßo pſchinjeße a ſo wón k wěſtoſcźi hoſcźenzarja tón rjeczas mjes tym pola njeho woſtaji. Hoſcźenzaŕ bě

jemu lubjerad k woli, da pjenjesy a wsa rjeczas, wobaj knjesaj pak woteńdżeschtaj, jedyn k pjenjeżnikej po pjenjesy a druhi, każ prajesche, na dwórnischczo na dompucz do Italije. — Jena hodżina po druhej sańdże, ale franzowski hrabja ßo wot pjenjeżnika njewrócźi. A jako też nasajtra njepschińdże, pocza ßo hoczenzarjej dżecź, so drje wscho w porjadku njeje. Wón toho dla k słótnikej dżesche, kotrehoż proschesche, so by tón rjeczas wobhladak a jemu prajił, schto je hódny. Tón jemu po makej khwili wotmolwi, so je 70 rublow hódny, pschetoż to, schtoż ßo słoto sda, je jenoż lóhko poskoczany moßas, a schtoż maja drohe kamjenje bycź, ßu jenoż toczene schkleńczki. — Tak běschtaj taj schelmaj hoscźenzarja wobschudźiłoj!

* Do połodnischich europiskich krajinow, hdżeż staj hewak ßněh a lod żadnaj hoscźaj, bě w poßlednich dnjach januara kruta syma sacźahnyła. W Neaplu 26. januara w nozy ßylnje pomjersny, tak so běchu rano wschě studnje s lodom pokryte. Wobydlerjo Neapla psches symu do wulkeje nusy pschińdżechu, woni njewjedżachu, kak dyrbjachu ßo pscheď symu wobaracź, dokelž żane khachle w ßwojich domach nimaja. Schkoda, kotruż je syma naczinika, je jara wulka, psches połozu oranżowych a zitronowych schtomow je smjersko, toho runja figowzy a aloe.

* S Jendżelskeje wo satraschnych wichorach, kotrež wot schtwórtka wjeczora tam sakhadżachu, scźěhowaze pißaja: Pschi mórskich brjohach je ßo telko łódżow roskamało, so je pschi tym s najmjeńscha na 200 ludźi żiwjenje shubiło. Jena łódź, s drohej tworu napjelnjena, ßo wjazy namakacź njemóże. Kraßna łódź wójwody s Edinburga je cźeżko wobschkodżena. W Oldhamje cźißny wětr sto zentnarjow cźeżki kamjeń na tśěchu jeneje pschadownje, w kotrejż někotre sta ludźi dźěłaju. Kamjeń tśěchu a dwaj schoßaj rosrasywschi do wulkeje sale dele padże, w kotrejż runje dźěłacźerjo pschedżeno sawalachu. Tśjo dźěłacźerjo buchu hnydom saraženi, pokśta druhich bu pak tak cźeżko sranjenych, so maja na sdźerżenje jich żiwjenja mało nadżije. Najhórje sakhadżesche wichor w Dublinje. Něhdże 80 tśěchow bu wot njeho wotkrytych. Jena wulka khěża bu spowalena, a wschitzy wobydlerjo w njej, 40 woßobow, buchu pod rospadankami pohrjebani. — Pschi wichorje je też ßmjercź poczerpik ßławny, khrobły wjedźeŕ jeneho wumóżeŕskeho cźołma, Jolles, kotryż běsche pod mjenom „żiwjenjesdźerżeŕ" wschitkim morjakam znaty, pschetoż wón je wjazy dyżli 1000 ludźi se żołmow wumohł. Wón běsche s wumóżeŕskimi medaillami skoro wschěch krajow wusnamjenjeny. Wón ßo se schtyrjomi matrosami tepi, jako chzyshe jenej łódźi, na morju wokoło błudżazej, pomoz pschinjesćź. Njedaloko Swansea ßo jena łódź ponuri, kotrejež zyłe mużstwo kónz wsa, dokelž ßebi nichtó njeswěri, łódźi na pomoz jěcź.

* W Rußowskej ßu někotre krajne pożczonki, kotrež ßo na to waschnje wotpłacźuja, so ßo kóżde lěto westa summa tajkeho krajneho dołha wuloßuje. Kóżdy dółżny list ma toho dla ßwoje cźißko. Schtóż ma sboże, móże pschi tajkim wuloßowanju pěkny pjenjes dobycź. Mjenujzy na kóżdu summu wupłacźomnych pjenjes ßu też wěste dobytki wustajene, tak so je ta wěz hacź do wěsteje měry na lotteriju podobna a ßo cźißła dółżnych listow nimale tak cźahaju, każ pschi lotteriji cźißła loßow. Komuż ßo radźi, móże na ßwój dółżny list, kotryż ßo jemu hewak hižo połnje wupłacźi, też mjeńschi abo wjetschi dobytk dostacź. Najwjetschi dobytk je 200,000 rublow, a tutón je wóndano rěcźnik Kuzin w Charkowje dostał. Wón móże te pjenjesy jara derje trjebacź, dokelž ma 9 dźěcźi. A so chze je derje nałożicź, je se ßlědowazeho widźecź. Wón je mjenujzy 20,000 rublow sa ßebje a ßwoju mandżelsku wobkhował, wot tych druhich 180,000 rublow pak kóżdemu dźěsczu 20,000 rublow wustajił, kotrež kóżde dostanje, hdyż budże połnołětne, a ßu te pjenjesy sa kóżde dźěcźo na dobru wěstoscź sapißane.

* Sabyta wjeß. Ruske nowiny „Nowosti" powjedaju wo scźěhowazym podawku, kotryż je ßo hakle njedawno stał. Psches jenu wjeß, pschi wjeczornych sibirskich mjesach leżazej, jědźesche njedawno ßudniski komißaŕ se ßwojimi sastojnikami. „Kak réka tuta wjeß?" ßo komißaŕ jeneho wobydlerja wßy praschesche. „Peretykino, knjeże!" „Peretykino? Hm, to je dźiwne! Wjeß bjes dwěla do mojeho wokrjeża ßkuscha, a tola hischcźe jejne mjeno ßkyschał njejßym! Sawołaj mi gmejnskeho prjódkstejerja!" „My żaneho gmejnskeho prjódkstejerja nimamy." „Nó, dha mi po běrku dźi!" „Też żaneho běrki nimamy." „Ale hdże dha wonaj staj?" „My hacź dotal żaneje wyschnoscźe njemějachmy, knjeże!" „Schtó dha je tu dawki sběrał?" „Wo dawkach hischcźe pola naß niczo ßkyscheli njejßmy a mjenje hischcźe płacźili." To móże ßo myßlicź, so po tutym wosjewjenju sbożowna wjeß dléje sabyta njewosta.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jurij Malchaŕ, měschczan a krawski mischtr, s Ernestinu Emiliju Jurkez.

Katholska zyrkej: Jan Bitzky, krawz w Khelnje, s Marju Rostokez tam.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Korla Ota, Jana Hermana Wróbla, cźěßle a wobydlerja, ß. — Jan Jurij, Jana Bohuwěra Kalicha, murjerja a wobydlerja, ß.

Michalska zyrkej: Maŕ Jurij, Jana Bohuwěra Albinußa, sahrodniskeho żiwnoscźerja w Jenkezach, ß. — Korla Richard, Jana Bohuwěra Mozka, zyhelnika na Zidowje, ß. — Emma Emilia, Augusta Prochnera, fabrikskeho dźełacźerja na Zidowje, dź. — Handrij Oskar, Ernsta Juliußa Ludwiga Mlynka, schewza w Brěsowje, ß. — Ida Johana, Bjedricha Rudolfa Lohsy, sankarja na Zidowje, dź. — Maŕ Pawoł, Jana Bohuwěra Ssymanka, murjerja na Zidowje, ß. — Ernst Emil, Jana Hejduschki, skakarja w Bobolzach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 17. januara: Handrij Nowak s Bukojny, 74 l. — 26. Johana Kschęscźijana Zettwitzez s Barta, wobydlerka wokrjeżneje dźełacźerskeje khěże na Zidowje, 49 l. 10 m. 13 d. — 28. Korla Richard, Jana Bohuwěra Mozka, zyhelnika na Zidowje, ß., 2 d. — 30. Marja Wjeliz, njebo Jana Wicźasa, wuměnkarja w Pschischezach, sawostajena wudowa, 73 l. 7 m. 10 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym skhodże, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wjeczor 9 hodźin.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

27. januara 1883.

Żitowy dowos: 4144 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kg.	7	44	8	48	7	44	8	48
Rožka		6	58	6	96	6	58	6	96
Jećźmjeń		5	80	6	23	5	80	6	23
Wowß		5	60	6	—	5	60	6	—
Pschenicźne wotruby		—	—	—	—	3	50	3	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	40	4	75
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		2	80	3	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenicźna muka	50 "	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	20	—	—	—	—
Sklóma	600 "	12	—	15	—	—	—	—	—
Proßata 546 schtuk, schtuka		8	—	20	—	—	—	—	—

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara t. l. rano wot 9 hodźin ma ßo na Noßacźinskim reviru 110 brěsowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewnischczu w tak mjenowanych skałach blisko Lubijskeho schußeja.

We Łusku, 29. januara 1883.

Sarjadnistwo.

Njedaloko Budyschina je **kubło** s 69 kórzami leżomnoscźe, kotrehoż domske a hródże ßu s zyhelom kryte, bjes wumjeńka a hospody se wschěm żiwym a morwym inwentarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdże? je shonicź we wudawarni „Serb. Now."

W Maleschezach je jena **stwa**, sa kóżdeho rjemjeßlnika ßo hodżaza, hnydom na pschenajecźe. Wscho dalsche je pola maschinytwarza **Meyera** tam shonicź.

W Turjom je **sahrodniska żiwnoscź** s 58 jutrami pola, łuki a hole sa 2600 toleŕ na pschedań. Wscho dalsche je pola gmejnskeho prjódkstejerja **Wenzela** tam shonicź.

Cźescźenym Sserbam k nawjedźenju, so wsche drużiny **hołbjow** kupuju a pschedawam.

Rudolf Dobritz w Rakezach.

Wólsche a **lipy**, toho runja **kruschwiny** kupuje po najwyschschich płacźisnach

pianofortefabrika **Augusta Förstera** w Lubiju.

Sa konfirmandow.

Cžistowołmjane cžorne kachemiry

cžornomódre, derje ßo noschaze,

8/4 schěroke

łóhcž po 100, 125, 150, 170, 200 np.

Połwołmjane cžorne kachemiry

módrocžorna, jara hustotkana twora,

8/4 schěroke łóhcž po 80 np., 9/4 schěroke łóhcž po 120 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

☛ W pschedawaŕni ßo ßerbski rěcži.

Sa konfirmandow

poruczam **swjeŕschne koschle, khornarje, manschety, dźeńske koschle, schemisety, schlipsy, krawaty, sacžne rubischka, spódne kholowy a jaki,** dale sa

konfirmandki

dźeńske a nózne koschle, negližejowe jaki, spódne kholowy, barchentowe ßuknje, próchowe ßuknje, schirtingowe ßuknje, korsety, khornarje, manschety, schawle a sacžne rubischka.

A. Tschentscher

s napschecźa noweje měschcźanskeje schule.

---

40 kop twjerdych walcžkow,

8/4 dołhich, ßu na Splósczanskim reviru (20 kop pola Lubjenza, 20 kop pola Wyßokeje) po 6—7 mk. hnydom po taxy na pschedań. **Kramer,** hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara ma ßo **w Khwacžizach** dźělba khójnoweho schtomoweho a brěsoweho drjewa po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź. Tseczina ßadźenych pjenjes ma ßo hnydom sapłacźicź. Sapocžatk dopołdnja w 10 hodźinach pschi Märkschez mjesy. **Abschka.**

Drjewowa awkzija na Sderjanskim reviru.

Póndźelu 5. februara t. l. ma ßo

200 brěsowych wužitkowych kruchow,
90 ßylnych twjerdych dołhich hromadow,
60 rmtr. ßuchich khójnowych schcźěpow

sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Tseczina ßadźenych pjenjes ma ßo hnydom sapłacźicź. Dalsche wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w Sderi, hdźež maja ßo schcźěpy sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Sderjanskim hajniskim domje, 30. januara 1883. **G. Petrenz.**

Drjewowe awkzije

na Maleschanskim reviru.

Ssrjedu 7. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach

ma ßo **w Hucźinjanskej holi pola Lěskeje**

68 rmtr. khójnowych kuleczkow,
52 hromadow khójnowych wulěßowanych žerdkow a
dźělba sbytknych hałosow po loßach;

schtwórtk 8. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach

w Hucźinjanskim lěsku blisko dwora

11 dubowych klozow 3,4 mtr. a 5 mtr. dołhich,
8 lipowych „ 3 „ „ 4 „ „
10 rmtr. dubowych schcźěpow,
9 „ lipowych kuleczkow,
107,5 stotnjow twjerdeje biteje walcžiny,
0,6 „ duboweje sbytkneje walcžiny,

dale **w rudelach**

56 hromadow twjerdeje biteje walcžiny a

pjatk 9. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach

w Maleschanskej hwěsdźinskej aleji

17,5 stotnjow biteje walcžiny

po swucženych wuměnjenjach, kotrež ßo kóždy ras dźeń do awkzije wosjewja, sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Maleschezach, 29. januara 1883.

Hrabinske Schall-Riancourske revirske sarjadnistwo.

Sachßa.

Sa konfirmandow

poručam jako nĕschto jara płaćiſny hódne:

8/4 ſchĕroki cžorny cžiſtowolmjany kachemir, ſtary łóhcž po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 ſchĕroki cžorny polwolmjany kachemir, ſtary łóhcž po 60 np.

Wſchĕ kachemiry ſu ſa dobre ſnate a móža ſo toho dla kóždemu poručecž.

Jan Jurij Pahn

na torhoſchcžu pódla hłowneje ſtraže.

K njewjeſcžinſkej draſcže.

Cžorne a piſane židžane tkaniny

ſ rypſa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenož wubjernej dobroſcži a po jara tunich płaćiſnach poručža

Jan Jurij Pahn

na torhoſchcžu pódla hłowneje ſtraže.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 6. februara t. l. ma ſo

100 twjerdych dołhich hromadow

na lĕtuſchich **Hrodžiſchcžanſkich drjewniſchcžach** pod wuměnjenjemi, do prĕdka woſjewjomnymi, na pſcheſadžowanje pſchedawacž.

Shromadžiſna dopołdnja w 9 hodžinach w Arnoldez hoſcženzu w Hrodžiſchcžu.

W Hrodžiſchcžu, 20. januara 1883.

J. Wiedemann, hajnik.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim reviru.

Sſrjedu 7. februara 1883 ma ſo

209 khójnowych ſylnych dołhich hromadow,
36 brĕſowych = = =

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheſadžowanje pſchedawacž.

Shromadžiſna rano w 9 hodžinach w Komorowſkej korcžmje.

W Jatſjobju, 27. januara 1883. **E. Zettwitz.**

Auguſt Beyer
w Maleſchezach

ſwoje ſa dobre ſnate **maſchiny,** woſebje ſylkanjowe a młócžaze maſchiny, po tunich płaćiſnach poručža. Porjedženja ſo derje a tunjo wobſtaraju.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mrk., m. holzgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6½ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert **G. Engelhardt, Zeitz.**

Woſjewjenje.

Cžeſcženym Serbam w Ketlizach a wokolnoſcži k nawjedženju dawam, ſo ſym ſwoju pſchedawarnju do domu knjeſa **F. Mickela** w **Ketlizach** pſchepołožił.

A. Hischer,
klampnaſki miſchtr.

Realna ſchula w Budyſchinje.

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow 1883 realnu ſchulu wopytacź, je podpißany, kotryž też kmane penſije (bydła) wukaſuje, **wot 10. januara hacź do 21. februara kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wo jſtwě cźißło 13** k rěcźam. Poſdźiſche ſamołwjenja móża ßo jenoź pod wurjadnymi wobſtejnoſcźemi pſchijimacź. So ßo kóždy ßam pſchedſtaja, ßo rad widźi. S wěſta pak ma ßo pſchi ſamołwjenju pſchedpołożicź: I. Kſchcźeńſke abo narodne wopißmo. II. Wopißmo ſchcźěpjenja abo ſaßoſchcźěpjenja. III. Wopißmo wo ſchulſkej wucźbje, hacź dotal dóſtatej. IV. Wot konfirmirowanych konfirmazijonſke wopißmo. Schulſki pjenjes wucźini 60 mk. Wopißmo ſa wojeńſku jenołětnu dobrowólnu ßłużbu dóſtachu w tutym lěcźe 17 ſchulerjo.

W Budyſchinje, w dezembru 1882.

Dr. Vollhering,
direktaŕ realneje ſchule.

Wupſchedawanje.

Dla ſemrjecźa mojeho muża ßo wſchelake druźiny **cźaßnikow, rjecźaſow, pjerſchcźenjow, bróſchow, medaillonow** atd. wupſchedawaju.

Swudow. **Vitzkowa**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

NB. Porjedźenja ßo ſpěſchnje a derje wobſtaraju.

Do Ameriki

ſcźele najrucźiſcho a tunjo a runje tak derje kaž Siebers

Ernſt Voigt w Draźdźanach, Seeſtr. 21, abo **Jan Arban** we Luſku.

W Drožďżiju

njedźelu 4. februara **reje,** na cźož pſchecźelnje pſcheproſchuje

A. Schneider.

Dwaj ſchulerjej móżetaj jutry dobru a tunju **penſiju** dóſtacź na ſchuleŕſkej haßy cźißło 10 po 1 ſkhodźe.

Młoda **holza,** kiž chze

ſchwadliſtwo

dośpołnje nawuknyćź, namaka k jutram ſpodobne měſtno **na bohatej haßy cźißło 16** w ſadnym twarjenju.

Dla ſkhorjenja nětcźiſcheje pytam hnydom druhu ßłużobnu holzu ſe wßy, 15—16 lět ſtaru. **Bächmannowa**
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Konjazy wotrocźzy a wolazy, **khěźne** a hródźne dźowki ßo pytaja pſches pſchiſtajazu žonu **Heynoldowu** w Budyſchinje.

K prěnjemu měrzej pytam róbnu dźěcźazu žonu abo ſtarſchu dźěcźazu holzu.

Hetzerowa nad Delnjej Kinu.

Hólza, kotryž chze rěſbaŕſtwo nawuknyćź, pyta

Ludwig Fiedler,
C. Santo-Paßowy naßlědnik.

Hólz ſprawneju ſtarſcheju, ßerbſkeje rěcźe mózny, ßo k jutram ſa wucźobnika pyta.

J. Rämſch's Erben we Wóſporku.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a deſtillazionſke klamy wucźobnika, ßerbſkeje rěcźe móżneho, pytam.

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoſchcźu.

Wucźobnik pytany.

Do naſchich kolonialtworowych a ſpirituoſowych klamow pytamy k pſchichodnym jutram ßerbſkeje rěcźe móżneho wucźobnika.

Ginzel & Ritſcher.

Sa ßwoje kolonialtworowe, tobakowe, zigarrowe a ſpirituoſowe klamy pytam k jutram jeneho **wucźobnika.**

A. Niemſchka
na kamjeńtnej haßy.

Hólcźez,

kotryž chze **krawſtwo** nawuknyćź, dóſtanje wucźbu pola

J. Helaßa, krawza
na róžowej haßy 2 w Budyſchinje.

Na pucźu ſ Brěſynki do Cźelchowa je ßo póndźelu pſched wjecźorom jedyn **pjelź** ſhubił. Cźeßny namakaŕ chzył jón ſa dobre myto w Cźelchowſkej korcźmje wotedacź.

Slubjena powjeſć z H.!
Je kokoš!!!

Wopomnik na row

njebo

Hańże, Michała Dejki

w Sankt Kitt pola Tamundy w Awſtraliji mandźelſkeje,

10. ſeptembra 1882 ſemrjeteje.

Ta ßmjercź, kiž pſchezo wokoł' khodźi,
Je ſchła też do Awſtralije
Po jara wulkej mórſkej wodźi
Pſches ſtraſchne morjo ſchěroke,
A hdyž tam wona pſchiſchła běſche,
Dha we Sankt Kitt po' Tamundy
Do Dejkez luboh' domu dźěſche,
Kiž bě hacź ßem tak ſbožowny —
A ſ teho domu ßobu wſaſche
Tu lubu macź a mandźelſku,
Kiž ßo wſchak Hańża mjenowaſche —
Jej' nan bě Jurij Faland tu —,
Ta w Bukojnje bu narodźena
Wot ſprawnych ſtarſchich pobožnych
A w Barcźe w Božim domje kſchcźena,
Bě ſprawna w létach dźěcźazych.
Je ſahe ßwoju duſchu dała
Tom' ßwojom' lubom' Sbóžnikej
A pódla luboſcź wobkhowaſche
K tom' lubom' Dejkez Michałej,
Haj, je žno luboſcź k njemu měła,
Hdyž khodźiła je do ſchule,
Duž je ſ nim ßobu wucźahnyła
Pſches morjo do Awſtralije.
Tam je ßo ſ nim też woženiła,
Hdyž běſche létow dwaźyćźi;
We mandźelſtwje je porodźiła
Toh' ßyna, kiž je jeniczki.
Tam wona pſchezo ſtrowa běſche,
Hacź loni wokoł' Jakuba,
Hdyž ſ cźopłej' ſtwy do ſymy dźěſche,
Sſo jeje khoroſcź ſapocźa.
Haj, jeje nohi ſacźekachu,
Schtož bórſy pſchińdźe k wutrobi,
So lěkarjo też njemóżachu
Pſchi wulkej próży pomhacź ji —
Hdyž ſchěßnacźe dnjow khora běſche,
Dha dźeßatoh' ſeptembera
We lonſchim lěcźe pſches ßmjercź dźěſche
S toh' ßwěta domoj do njebja.
Tak, hdyž bě na tym ßwěcźe žiwa
Tu wóßom lět a ſchtyrźyćźi,
Pſches ſbóžnu ßmjercź je wopuſchcźiła
We jara wulkej ſrudobi
Tu ßyrotku a mandźelſkeho,
Kaž też tu nětko njebo macź,
Teź ſchtyri ßotry, ßwakow jeho —
Tych wſchěch chzył Bóh nětk troſchtowacź.
Te twoje cźěło pohrjebane
Je nětk we Ebenezer tam,
Też wono budźe ſawołane,
Hdyž poßleni dźeń ßwita nam;
Ssmy też nětk runje roſdźěleni
Pſches wulke morjo ſatraſchne,
My junu ſaßo ſjednocźeni
Tam budźemy do wěcźnoſcźe.
To běſche dnſcha dobrocźiwa,
Kaž jich njej' wjele na ßwěcźe,
Tak dołho hacź bě wona žiwa,
Nam pſchezo dary ſcźeleſche,
A nětko też po ßmjercźi jeje —
My tu to ſ dźakom prajimy —
Wón ſapomnik naß wſchak też njeje,
Ssmy dóſtali dar bohaty.
To wſchitko ſapłacź, luby Božo,
Tak derje jemu kaž też ji,
Daj ty jim k wſchemu ßwoje ſbožo,
Jich troſchtuj we jich ſrudobi;
Haj, Božo, hladaj ſ njebjeß dele
Na njeho a tu ßyrotku,
Ty kładżeſch na nich jara wjele,
Hdyž wſa jim prjecź jich macźerku.
Dha ſpi nětk derje, Hańża luba,
We twojim khłódnym rowje tam,
Hacź junu ſatrubi ta truba
We Ebenezer kaž też nam;
Haj, tehdy ſaßo wſchitzy rjenje,
Kiž ßmy pſches morjo dźěleni,
My budźemy tam ſjednocźeni
Pſches hnadu we tej ſbóžnoſcźi.

Handrij Barto w Brěſowje
pſches Pětra Młónka.

Łužica čo. 2

1883 je wušła.

Serbski Hospodaŕ čo. 3

1883 je wušoł.

(K tomu cźißłu jena pſchiloha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 5 „Serbſkich Nowin.“
Ssobotu 3. februara 1883.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncźe, paleny wot 90 np. do 200 np. po puncźe, derje ſzłodźazy, porucža

Hermann Klemm
na bohatej haſzy 12.

Jerje,

wulke tucžne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,'
porucža

Hermann Klemm
na bohatej haſzy 12.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ſzłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſacžu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woſzebje dobrym ſzłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Wolij

k maſanju młócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas.

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haſzy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Roſzowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ſzo jenož **trjeny len**, a to jenož ſzobotu w Grütznerez domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haſzy, kupuje.

Kóſlaze kóžki,

toho runja wſchě družiny ſzyreje kože ſzo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuja, ſzyre kože ſzo derje a tunjo wudźěłaju wot

Guſtava Naucki
na garbaŕſkej haſzy cžiſzło 16.

Koſaze, cźelaze, ſajecže, korniklowe, tkhórjaze, mordaŕſke kože ſzo po najwyſchſchej płacźiſnje kupuja wot

Heinricha Langi
na žitnych wikach pſchi katholſkej zyrkwi.

Na bohatej haſzy cžo. 14 po 1 ſkhodźe.

Möblowy magazin

ſjenocźenych tyſcheŕſkich miſchtrow

Na bohatej haſzy cžo. 14 po 1 ſkhodźe.

na bohatej haſzy cžo. 14, po 1 ſkhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäuſel) ſzwój wulki ſkład dobrych a ſzamodźěłanych **möblow** pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Maſchiny k wobdźěłanju drjewa,

ſ nohu, ruku a mozu ſzo cźěrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ſzo cźěrjaze, najlěpſcheje khmanoſcźe, ſ kotrymiž ſzo hižom w najwjetſchich blidaŕnjach w Budyſchinje dźěła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa,** draſchlerja w Budyſchinje, na wobhladanje ſteja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

Sa konfirmandow.

Cžorny kachemir,

jara ſchěroki, cžiſta wołma, tunje płacźiſny.

H. Kayser
10 na žitnej haſzy 10.

H. G. Kubaſch jun.

pſchi mjaſznych hětkach 1

porucža ſzwój wulki ſkład **hotowych ſymſkich nawoblekarjow** a wſcheje druheje **mužſkeje** a **hólcžazeje draſty,** toho runja wulki wubjerk modnych **naſymſkich** a **ſymſkich tkaninow,** kotrež ſzo po měrje ſa tunju płacźiſnu ſeſchija.

Kaſchcźowy magazin

na nowej haſzy 5.

Arthur Jannaſch.

Gustav Römer,

cžrjewowa pſchedawaŕnja en gros a en détail

w Budyſchinje na ſzukelńſkej haſzy cžo. 7,

porucža wſchě družiny **ſzelenych** a **ruſzowſkich cžrjewow** w nowej najlěpſchej tworje.
Cźelaze žołdki a pucherje ſzo po najwyſchſchej płacźiſnje kupuja.

Cžěſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płacźiſny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Na schulerſkej haßy cžißko 6.

Klampnarńja Konſtantina Cžornaka

Na schulerſkej haßy cžißko 6.

porucža k kwaßnym daram **wißaze, blidowe, ſcžeńſke a ruczne lampy, domjazu** a **kuchinſku nadobu, ptacže klětki, kupjelnſke naprawy** ſ regulirowazymi khachlemi a krjepjenzami. Wſcho po fabrikſkich płacžiſnach. Tež ſteji tam **20 blachowych khachlow** ſ rólu a bjes njeje, kulojte a rózkate, zyle tunjo na pſchedań.

Kmótſjaze liſty

porucža w bohatym wubjerku a po tunich płacžiſnach

Moritz Höniger.

Khofejowy ſklad.

Pódla ſpodobneju **tunjeju** druzinow

paleneho khofeja

punt po 100 np. a 120 np.

pſchedawam w nowſchim cžaßu hiſchcže **tuńſchu** druzinu

punt po 85 np.,

kotraž je toho runja jara derje ßłodzaza a poruczenja hódna.

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hižom wjele lět ßławna prawdziwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cžehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na ſchachtliczkach je **lěkarſzy pruhowana** a poruczena pſche: **koſcžowu žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, liſchawu, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje, wicž** a **drjenje.**

* Dostacž w schachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nakožowanja) w haptykach w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großſchönawje, Bernſtacže, Wósporku, Neugersdorfu, Biſkopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirſchfeldže, Herrnhuce, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcžnizy, Halſchtrowje, Habrachcžizach a t. d. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupokožene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakonſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižom je ßo tutón pleſtr **podražowak.**

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

porucža pſchi potrjebje dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijſkej drózy 2.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadzenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wſchědnie dopołdnia a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Spěwarſke knihi,

w jednorym a wołobnym ſwjaſku, w koži a ßomocže, ſ nowym pſchidawkom porucža

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Deſtillazionſke klamy

Adolfa Rämſcha

pſchi butrowych wikach

ßwoje wubjernje cžiſcžene wſchědne palenzy, toho runja jednore a dwójne ßłódke palenzy a likery, kißakowy ſprit atd. wubjerneje dobroſcže, jenotliwje a w ſwjaſkach po mózno tunich płacžiſnach poruczeja.

Wulki ſklad khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncže,
paleny = 100—200 = = =

pſchi wotewſaczu 5 puntow punt 5 np. tuńſcho.

Wſchě druzinY, derje ßłodzaze, porucža

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucža

Carl Noack na zitnej haßy.

Khofej,

cžiſcže a derje ßłodzazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucža we wubjernej dobroſczi

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Khofej,

derje ßłodzazy, punt po 90 np., porucža

C. Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

Cžaßniki

pſchedawa a porjedża tunjo a derje ſ rukowanjom

cžaßnikaŕ **Mager**
pſchi kaſernje.

Tunja jědź je **rajß.** Sa 14 a 16 np. dawa ßo hižom punt rjaneho wulkoſornateho rajßa, kotryž nětidže pſched 2 létomaj 24 np. płacžeſche. Woßebje móże ßo rajß kolonialtworowych klamow **Richarda Pötſchki** w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki poruczecž. Pſchi nětcziſchej wyßokej płacžiſnje běrnow je ſa nje rajß witane a tunje ſarunanje.

Te ßame klamy dostachu ſ nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pſchi wjazy puntach hiſchcže po tuńſchej płacžiſnje. Tutón khofej, kotryž je pola hoſpoſow ſa dobry ſnaty, je po druzinje hiſchcže lěpſchi hacž loni, dokelž je khofej w płacžiſnje ſpanyk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 10. februara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na němskim khěžorstwowym sejmje su wótre debatty wocźichle. Jenicźzy pschi dowolenju pjenjes sa póstske twarjenja bu wostudka cźischina s někotrymi žiwischimi rěcźemi pschetorhnjena. Póstskemu sarjadnistwu so porokowasche, so so póstske twarjenja s njetrěbnej pychu twarja a wuhotuja. Statny sekretar Stephan dyrbjesche wěrnosć tutoho wobcźežowanja pschidać, wón je jenož s tym spyta wošłabicź, so so na prjedawsche skórźby poczahowasche, w kotrychž so prosty kasernski stil na statnych twarjenjach porokuje a so bóle rjeńischi swonkowny napohlad žada. Wobkhad na póstach stajnje pschiběra. W poslednim lěcźe su jeho dokhody wot 117 millijonow na 145 millijonow hriwnow narostke. Wschědnje k póstam wokoło 1,200,000 ludźi pschikhadźa. Pschi tak sylnym wobkhadźe by so dźěło wjele pospěschiło a polóžiło, hdy bychu rumy na wschelakich póstach khmanischo naprawjene byłe. Pjenjesy, sa póst žadane, buchu skóncźnje wschě hacź na 151,000 hriwnow pschiswolene. Poslednja summa bě sa kupjenje jeneje leżomnosćze w Glatzu postajena, na kotrejž bě póst hižom někotre nowe twarjenja twaricź dał. Hižom prjedy běchu so wospjet wobcźežowali, so dyrbja wotnajerske wuměnjenja, kotrež khěžorski póst s privatnymi ludźimi wobsankuje, k tomu skužicź, drohe twary sa póst kupicź, dokelž by pschi posdźischim kupjenju stat mjenje pjenjes woprowacź trjebał, hacź pschi dalschim wotnajenju. Na tajke waschnje bě khěžorstwowy sejm nusowany, žadanjam pósta stajnje pschihłosowacź. Ssejm je nětko prěni raz kupjenje jeneje tajkeje leżomnosćze sacźišnył, dokelž sebi nochźysche dlěhe swoje prawa w nastupanju dowolenja pjenjes sa póst pschikrótschecź dacź. Sapóstkanzy chzedźa pódla toho wobsanknjenje pschijecź, so so w pschichodźe s zyła žane leżomnosćze wot pósta wjazy wotnajecź njesmědźa, prjedy hacź sejm k tomu pschiswolenje dał njeje. Sa kupjenje leżomnosćze a wudźěłanje plana sa nowe khěžorstwowe sudnistwo w Lipsku so 500,000 hriwnow pschiswoli. Po tajkim khěžorstwowe sudnistwo w Lipsku na wschě cźasy wostanje. Wschě prózowanja teje strony, kotraž chzysche khěžorstwowe sudnistwo s Lipska do Barlina pschepokožicź, su podarmo byłe.

Pódla khěžorstwoweho sejma je so też pruski krajny sejm sasso do dźěła dał. S tym je so s nowa nusa sa tych sapóstkanzow sapoczała, kotsiž su do wobeju sejmow wuswoleni a kotsiž nětko njewjedźa, na kotrehož posedźenjach dyrbja so najprjedy wobdźělecź.

— Wot bamža Leona XIII. je němskemu khěžorej na jeho list jara sjednocźiwe wotmolwjenje dóschło. Psches to je nadźija sasso bóle wobtwjerdźena, so so bjes katholskej zyrkwju a pruskim knježerstwom wujednanje w nastupanju mejskich sakonjow a wosjewjenja duchownych stanje.

— Khěžor běsche so sandźeny tydźeń, w njekrytym wosu wokoło jěsdźo, s lohka nasymnił, schtož jeho nusowasche, někotre dny w cźopkej stwě pschebywacź. W tu khwilu je jeho strowje sasso do zyła spokojaze. Wosebje je so dybawosću, kotrejež dla dyrbjesche pschedstajenje kadetow, kotsiž jutry do wójska sastupja, wuwostacź, zyle shubiła.

Też se strowosću wjerćha Bismarka, kotrehož stare wicźne cźerpjenje na khore kožo dźerżesche, ma so pjecza sasso lepje. W jeho bližschej wokolnosći so powjeda, so je cźežko khory był, a so je so wscheho dźěła sminycź dyrbjał. Jedyn se sapóstkanzow je pjecza njedawno wjerćha Bismarka wopytał a jeho pschi wjeselych myślach nadeschoł, dokelž bě bolosću runje něschto pschestała. Bismark na swoju khorosću skoržo pjecza praji: „Ja sym so sestarił a sym khorowaty, njemóžu pak sebi w tu khwilu na to myślicź, so bych sam s knjesom był a s daloka wot tu swoju rolu dźěłał. Kak sa tym žadam, so bych s tutoho wschědneho saschmataneho dźěła na někotre dny cźeknył, njemóžu wschak dopowjedacź. Ja drje bych rad sa zyłe lěto žaneho cźłowjeka njewidźał, khiba swoju žonu, dźěcźi a wnukow. Sa tych bych po prawym žiwy bycź dyrbjał, tola pschińdu ja k tomu? Khěžor so pschezo kruty dźerži, runjež je psches smjercź prynza Korle hłuboko srudźeny. Nam wschěm sylne nerwy wysokeho knjesa pobrachuja, abo ja bych móhł rjez, khěžor nima, hdyž dźěła — a wón so wot ranja hacź do wjecźora drěje — s zyła žanych nerwow. To je wulke sboże, so so tak dźerži, so je Moltka cźerstwy, a so Kamecke wjele sneše. My ziwilistojo wjele hódni njesmy, pola nas pak tu, pak tam něschto klaza, tak so w starobje na to myślimy, kak bychmy so pschi prěnjej lěpschej składnosćzi s prócha měli. Žadanje sa měrom je so we mni do woprawdźiteje khorosćze pscheměniło, a ja tule khorosću pódla swojeho druheho cźerpjenja wotbycź njemóžu. Haj, hdy bych ja jenož pschednoschazy radźicźel był, ja bych hižom dawno psche wschě hory był, tak pak sym na Wylemsku dróhu swjasany, kotruž cźas swojeho žiwjenja njesmy snjesću móhł. Do khěžorstwoweho sejma s cźežka pschińdu; wschak też bjese mnje dźe, sejmowa maschina derje dźěła, a ja so wješelu, so tam wjele schkerjedy nimaju. Njeby-li tomu tak było, potom njebych s zyła wjazy wutrał, ja bych so wschón wutrjebał. Moje cźerpjenje je hižom sestarjene a, kaž lěkarjo praja, bjes stracha, tola druhdy mam bolosće, so bych móhł po scźěnach horje kasycź. Rjekńcze jenož w khěžorstwowym sejmje, so bychu so wscheho sminyli, schtož by móhło sku krej cźinicź. Khěžor, kotryž so wo wscho stara, njesmě so roshoricź, a byrnjež był też strowschi, hacź my wschitzy, dha je wón tola wjele starschi, a wo prawdźe, wón sasłuži, so jenož dobre a spodobne słyschi.“

Awstrija. Awstriski stat je płódne polo sa skandale. Želesniske twary su hižom wospjet pokupnosću awstriskich wosebje liberalnych ludowych sapóstkanzow na jasnosću pschinjesske. Też tón ras je želesniski twar s pschicźinu noweho skandala. Baron Schwarz bě, jako so na awstriskim khěžorstwowym sejmje wo galiziskej želesnizy wuradźowasche, sapóstkanzej Kaminskemu 625,000 schěsnakow słubił, je-li by tutón jemu twarjenje mjenowaneje želesnizy pschiwobrocźił. Baronej Schwarzej so jeho wotpohlad schlachcźi, wón dosta twar želesnizy, tola Kaminskemu chzysche nětko jenož 25,000 schěsnakow wupłacźicź. Tón, se swojich sonow, w kotrychž so hižom bohaty muž sdasche, nahle wutorhnjeny, barona Schwarza wobskorži. Tak pschińdźe masana należnosću na sjawnosću, do kotrejež bu też hischcze sapóstkanz advokat Wólski sapleceny, dokelž bě psched sudnistwom njehańbicźiwe žadanje Kaminskeho sakitał. Sjenocźeństwo pólskich sapóstkanzow je s woběmaj sapóstkanzomaj krótki prozeß cźiniło. Pólski klub je jeju se swojeje srjedźišny wustorcźił a jeju s tym nusował, sapóstkanstwo skožicź. Wo njeju wschak schkoda njeje. Pólskemu klubej wonaj jenož po mjenje pschisłuscheschtaj, po swojim smysłenju dźerżeschtaj wonaj k liberalnym, a pschecźelstwo s tutej stronu je jeju też do tutoho skandala scźahnyło. Pódla toho běschtaj wobaj sa njepschecźelow Sskowjanow a wosebje sa pschecźiwnikow sjenocźenstwa bjes Cźechami a Polakami znataj. Duž

ma ßo jeje wucźißnjenje ſ kněžorſtwoweho ßejma jenoż wot liberalneje ſtrony wobžarowacź, kotruż ſtaj wonaj pſchezo ſe ßwojej ſwólniwej ßłużbu podpjerakoj.

Franzowſka. Franzowſka ma ſaßo noweho wójnſkeho miniſtra. General Thibaudin je 1. februara miniſterſtwo naſtupił. Każ móże ßo ſ jeho wuſtupowanja w deputirtſkej komorje ßudźicź, je wón raſny, wótry, wuſtojny wojak. Njedźiwajo na to pak ßo powſchitkownje měni, ſo ßo wón njebudźe dołho w miniſterſtwje dźerżecź móz. Thibaudin k tym franzowſkim offizieram ßłuſcha, kotſiž ßu 1870 ſ pruſkeho jaſtwa cźekli a potom ſ nowa do franzowſkeho wójſka ſaſtupiwſchi pſchecźiwo Němzam wojowali, hacź runje běchu ſ cźeßnym ßłowom ßłubili, ſo pſchecźiwo Němzam ſaßo na wójnu njepocźahnu, doniż tamna wójna ſkónczena nje. Wjetſchi dźěl Franzowſow ßo ſa ſłamane ßłowa Thibaudina njeſtorka. Woni roſeſtajeja, ſo ma ßo jemu ſłamane ßłowo ſkerje k cźeſcźi pſchizpicź, dokelž wón toßame ſ wótcźinſkej ſmyßlenoſcźu dźerżak nje. Haj na poßledk praja, ſo je general Thibaudin zyle prawje ſkutkował a ſo je ßebi wulku ſaßłużbu dobył, hdyž je, ßwoje ßłubjenje njedźerżo, kraj pſched njepſchecźelom ſakitał. — W druhich ſtronach tutomu wußudej franzowſkeho luda w naſtupanju dźerżenja cźeßneho ßłowa zyle njepſchihłoßuja.

— W franzowſkim ſenacźe w tychle dnjach wo ſakonju, w deputirtſkej komorje ſ wulkej wjetſchinu pſchijatym, wuradźuja, po kotrymž maju ßo wſchitzy potomnizy tych ßwójbow, kotreż ßu hdy prjedy w Franzowſkej knježiłe, ſ kraja wupokaſacź. Senat tutón ſakoń ſ weſtoſcźu ſacźißnje.

Jendźelſka. W zyłej Jendźelſkej je powjeſcź dźiwanje abo bóle hiſchcźe ſpokojnoſcź wubudźiła, ſo ßu ſkónczńje mordarjow wußlědźili, kotſiž ßu loni iriſkeho vizykrala Kavendiſha a jeho ſekretara Bourku w Dublinſkim phönixowym parku morili. Je-li ſo wſchitzy pſcheßkyſcheni ßwědkojo wopak pſchißahali njeßu, je wina pjecźoch mordarjow doſpołnje dopokaſana. W domje jeneho Dublinſkeho radneho knjeſa, kotryž je do mordarſtwa ſapleczeny, ßu na łubi ſkhowane ſ krwju pocźehnjene wulke noże namakali, ſ kotrymiž je ßo po lěkarſkim wuprajenju najſkerje ſkónzowanje Kavendiſha a Bourki ſtało.

Rußowſka. Zar Alexander III. je ſ proklamaziju ßwojemu ludej wojſewił, ſo ſměje ßo w meji ßwjatocźne krónowanje. Tale krónowanſka powjeſcź ma ſa Rußowſku wulku ważnoſcź. Kněžor je ſ njej pſchipowjedł, ſo je móz żadławeho nihilißma pſchewinjena a ſo je cźaß ſaßwitał, w kotrymž móże ßo ſ nuſnymi reformami ſapocźatk cźinicź.

— Ludźo ßo khwilu dźiwachu, ſo je w nowiſchim cźaßu tejko jebakow w Rußowſkej, kiž ßu kněžorſke a měſchcźanſke kaßy, każ też kaßy wſchelakich akzijſkich towarſtwow wo wulke ſummy pjenjes wujebali, każ to ßudniſke jednanja pokaſuja, w kotrychž je ßo w poßleńſchim cźaßu zyły rynk tajkich jebakow ſaßudźił. Nětko je na ßwětko pſchiſchło, ſo drje je na tajkim jebanſtwje najbóle to požadanje wina było, ſo chzychu ßo ludźo na lohke waſchnje wobohacźicź, ſ wulkeho dźěła pak też to, ſo ßo njeje krucźe doſcź ſa tym hladało, hacź je kaßa w porjadku. Prjedy bě waſchnje, ſo cźi, kotrychž to naſtupa, hižom něktore njedźele do prědka wjedźichu, hdy reviſor (dohladowař) pſchińdźe, a toho dla wſcho tak ſrjadowachu, ſo bě potom w dobrym porjadku. Ale wot toho cźaßa, hdźež je nětcźiſchi ruſki kněžor trón naſtupił, je hinak. Kněžor, kiž ßo na wſchě waſchnje wo to prózuje, ſo bychu krajne pjenježne należnoſcźe ſkerje a lěpje do dobreho porjadka pſchiſchłe, je pſchikaſał, ſo maja ßo krajne kaßy po móżnoſcźi husto a to krucźe revidirowacź a pſchepytacź, a ſo by wo tym nichtó niczo do prědka njeſhonił. A to ßamo měko ßo też ſ měſchcźanſkimi, każ też ſ kaßami akzijſkich towarſtwow ſtacź. Po tajkim ßu něktorehożkuliż njeßwěrneho ſaſtojnika pſcheßkapnyli a do dźěry tykli, a njebudźe drje dołho wjazy tracź, ſo budźe na tajke waſchnje ſpomnjenym jebanſtwam kónz ſcźinjeny.

— Ssrjedu 24. januara ßwjecźeſche Moſkowſki univerſitet 128. lětny dźeń ßwojeho wobſtacźa. Na tutym univerſitecźe je w tu khwilu 2939 ſtudentow, 168 wjazy, dyžli konſche lěto.

— Němzy w Moſkwje ßu, hacź runje je pruſki prynz Korla wumrjeł, tola 25. januara, każ bě prjedy poſtajene, k cźeſcźi 25lětneho mandźelſkeho jubileja pruſkeho krónprynza pyſchnu hoſcźinu wotdźerżeli. Wona běſche bohacźe wopytana a to też wot Rußow, w Moſkwje bylazych. Mjes nimi běchu też tamniſchi najwoßebniſchi ruſzy krajni ſaſtojnizy a najwyſchſchi ſaſtupjerjo měſta Moſkwy, jako měſchcźanoſta atd.

— S pſchehlada dokhodow a wudawkow ruſkeho kněžorſtwa na lěto 1883 je widźecź, ſo budźe pſches wotſtronjenje wſchelakich wudawkow a pſches pomjeńſchenje ſummow, hacź dotal ſa wójſko potrjebnych, w ſpomnjenym lěcźe 50 millijonow rublow ſalutowanych. Tute budźa po kněžorowej pſchikaſni k tomu nałożene, ſo ßo ſa 50 millijonow krajnych papjerjanych pjenjes wukupi a ſpali.

— Po żadanju bołharſkeho wjercha je ruſke knježerſtwo dowoliło, ſo ßmě 12 ruſkich wojerſkich lěkarjow do bołharſkeje krajneje ßłużby ſtupicź. Kotremuż ßo tam njelubi, ßmě ßo kóżdy cźaß domoj wrócźicź a ßo jemu tón cźaß, kiž je tam pſchebył, tak licźi, jako budźiſche w ruſkim wójſku ßłużił, do kotrehoż móże kóżdy cźaß ſaßo ſaſtupicź.

Pſches Łóbjo.

Powjedancźko ſ poßlenjeje pruſko-awſtriſkeje wójny. — S Cźeſkeho pſchełożene.
(Pokracźowanje a ſkónczenje.)

VII.

Jako běchu pruſzy wojazy awſtriſkeho kadeta do młyna pſchinjeßli, myßleſche ßebi młynk, ſo je to Prußak, dokelž běſche do pruſkeho wojerſkeho mantla ſawobaleny. Ale wón też w tajkich myßlach to cźinjeſche, ſchtož kſchecźijanſka luboſcź kaſa. Wón toho dla hnydom kożo do jſtwy ſtajicź a je ſ poßleſchcźami wuhotowacź da, a ßo pſchinjeßeneho pſchecźelniwje woprascha, ſchto by ßnadź po jeho woli było? Tón pak bě tak ßłaby, ſo niczo njewotmolwi. Pruſzy wojazy toho dla młynkej prajichu, ſo je tón w pruſkim mantlu Awſtrijak — Cźech, a ſo ßu jeho k dalſchemu wothladanju do młyna pſchinjeßli, a ſo ßo nadźijeja, ſo budźe tu derje wothladany.

Młynk to ßłubi a pruſzy wojazy woteńdźechu.

Po něktorych dnjach bě ßo Koſcźelſki tak ſhrabak, ſo móżeſche ſ młynkom rěcźecź. Wón jemu toho dla wupowjeda, kak reka, ſchto je, hdźe je jeho nan. Na nana ſpominajo, wón młynka wutrobnje proſcheſche, ſo by někoho k njemu póßłak ſ tej powjeſcźu, ſo je jeho ßyn hiſchcźe pſchi żiwjenju a ſo jara ſa tym żedźi nawjedźicź, hacź je nan żiwy a ſtrowy domoj pſchiſchoł.

Młynk ßebi prózu dawaſche, bórſy někoho namakacź, kiž by tu powjeſcź k kadetowemu nanej donjeßł. Ale wón dyrbjeſche tójſchto dnjow cźakacź, doniż tajkeho póßła namaka, pſchetoż ludźo ßo daloko ſ doma hicź bojachu, dokelž ßo hiſchcźe wſchudźe wſcho ſ wojakami mjerwjeſche.

Mjes tym pak bu ſ kadetowej ranjenej ruku hórje, tak ſo młynk jedyn dźeń lěkarja pſchiwjedźe, ſo by ranu ſahojił. Tón pſchi jeje wobhladowanju ſ hłowu wijeſche, ale wó jſtwje niczo njepraji, jenoż wonka pſched młynom wón, jako chzyſche wotjěcź, młynkej rjekny, ſo je ſtrach, ſo ßnadź kadetowa ruka proſta woſtanje, dokelž ßo jeje rana w prěńſchich dnjach njeje wothladacź móhła, każ budźiſche to trjeba było.

„Ale njeprajcźe tomu młodemu cźłowjekej niczo wo tym", wón pſchiſtaji, „pſchetoż tón najſkerje na ßwoje wojerſtwo, k kotremuż ſ proſtej ruku tola wjazy khmany njebudźe, wulku nadźiju ſtaja. Wón tu njeluboſcź ſahe doſcź ſhoni."

Młynk bě najbóle cźłowjek ſ pokhmurjenym wobliczom, kiž ßo hewak nikoho jara njejimaſche a też ſ nikim wjele njerěcźeſche. Jeho mandźelſka bě cźicha a dobrocźiwa żónſka, ale też tak mjelcźata, ſo Koſcźelſki dale niczo wot njeje njeſhoni, hacź ſo wona ſe ßwojim mandźelſkim żanych dźěcźi nima, ſchtož ju druhdy ſrudźi, dokelž ſtaj doſcź bohataj. — A jako Koſcźelſki młynkowe, wote wſchěch druhich ludźi wotwlakowaze waſchnje dale a bóle ſpóſna, njemóżeſche ßo wón dodźiwacź, cźeho dla je runje k njemu tak pſcheczelniwy a jemu wſcho dopjelnicź pyta, ſchtož móże jemu jenoż ſ woczow wothladacź.

Sa něktore njedźele pak na te praſchenja, kotreż ßebi toho dla ſtajeſche, wotmolwjenje doſta; pſchetoż jedyn dźeń njenadźijży jeho nan dó jſtwy ſtupi a ſ nim Marja a jejna macź.

Mkynk ſtejeſche ßrjedź ſtwy, jako kadetowy nan pſches ſtwiny próh ſtupaſche, a jeho wuhladawſchi niczo dale njerjekny, hacź ßkowczko: „Pětrje!“ a ſtary Koſczelſki, to ſaßkyſchawſchi, wuraſy: „Jurjo!“ a potom wobaj kaź trochu ſpkóſchikaj na ßo ſhladowaſchtaj, doniź ßo mkynk ſebra a kadetowemu nanej ruku ſkiczíwſchi, rjekny: „Witaj Pětrje!“ na czoź tón po czežkim ſdychnjenju pſcheczelniwje wotmolwi: „Wjerſch pomaſy!“ A potom mkynk Marju a jejnu macź witaſche, na czoź tutej a kadetowy nan Koſczelſkeho najwutrobniſcho ſtrowjachu a ßo wſchitzy ſchtyrjo potom mjes ßobu ſa wſchém napraſchowachu. Jako běchu ßebi khwilu powjedali, ſchtoź ßo jim nuſne ſdaſche, mkynk ßwoju mandźelſku pſchiwjedże a ju ßwojim hoſczom pſchedſtaji, na ſtareho Koſczelſkeho pokaſujo, jej prajizy: „Hlaj, Hana, tutón je mój wuj Pětr, wo kotrymž ßym Czi druhdy to a druhe powjedał.“

Naſch kadet, to ßkyſchawſchi, drje nětko wopſchija, czeho dla bě mkynk ſ nim tak luboſnje wobkhadźał, njemóżeſche pak wopſchijecź, czeho dla jemu mkynk njeje hižo dawno prajił, ſo je jeho wuj.

My pak chcemy to naſchim czeſczenym czitarjam hnydom wukkaſczź.

Mjenujizy mkynk a ſtary Koſczelſki běſchtaj bratrowſkej a ßotrowſkej dźěſczi a běſchtaj bohateho wuja mětój, kiž žanych dźěczi njemějeſche. Wonaj běſchtaj tehdy jenak khudaj a budźiſchtaj ßo po prawom do wujoweho ſawoſtajeńſtwa po jeho ßmjercźi po runej měrje dźělicź mětaj. Ale jedyn wot njeju — poſdźiſchi mkynk — bě ßwojeho ſtareho wuja ſ rjanymi ßkowami a pěknym czinjenjom tak wobléſt, ſo jemu tón wſcho ßwoje ſamoženje wotkaſa a tón druhi wujk jenoź tu maliczkoſcź doſta, kotruž po ſakonju doſtacź dyrbjeſche. Wón toho dla khudy woſta, ale prěniſchi wujk ßebi pěkny mkyn kupi a po czaßu na bohatſtwje dale a bóle pſchibjeraſche.

Kadetowy nan pak na to ženje ani ſpomnił njebě a jeho ßyn toho dla wo tym mkynku niczo njewjedźeſche.

Nětko pak, hdyž bě kadetowy nan pſchiſchoł, mkynk rjekny, ſo ßynej wſchu kſchiwdu ſaruna, kotruž je w prjedawſchim czaßu nanej naczinił, ale ſo dyrbja wſchitzy tak dołho pſchi nim woſtacź, doniž budże kadet ſaßo zyle ſtrowy a czerſtwy.

S tym drje ßo rucze doſcź polépſchowaſche, ale wón tola druhdy hłowu pojſcheſche, dokelž jeho ranjena ruka ßwoju prjedawſchu ſhibicźiwoſcź nabycź nochzyſche.

„Mój Bożo!“ wón pſchi ßebi praji, „ſchto budże ſ mojej lubowanej Marju, hdyž mi ruka woproſtnje a ja toho dla njemóżu dale we wójſku ßkužicź?! Potom też žaneho zwilneho ſaſtojnſtwa njedoſtanu, a tajka khudźinka, kaź ßym, ßebi ju tola bracź njemóżu!“ A wón běſche po tajkim ſ czaßami jara ſrudny.

Wojeŕſki lékaŕ, kotremuž bě mkynk też pſchińcź dał, běſche drje ßebi ranjenu ruku ſe wſchěch bokow wobhladował, njebě pak też niczo dale prajił, ale bě ſ měrom woteſchoł.

VIII.

Jako běſche kadet ſaßo zyle ſtrowy — hacź do ruki — pocza jeho nan rěczecź, ſo je tola nětko czaß, ßo ſaßo domoj wróczicź.

„Dobre“, praji mkynk, „ale woſtańcze hiſchcze do njedźele, potom móżecze hicź.“

A njedźelu po Bożich ßłużbach pſchińdże knjes farař a knjes wucźeŕ, kotrejuž bě mkynk pſcheproßył, do mkyna, hdźež bě mkynkowa hoſczinu wuhotowała. A kónz hoſcziny poſtany mkynk a pſchinjeßy někotre papjery, kotreż knjeſej wucźerjej da, jeho proſcho, ſo by wótſje czitał, ſchtoź je w nich napißane.

A tón czitaſche ſ prěnjeje papjery, ſo je wojeŕſki lékaŕ, kiž je kadetowu ruku wobhladował, ſpósnał, ſo wona proſta woſtanje a ſo je wojeŕſka wyſchnoſcź toho dla Koſczelſkeho ſ wójſka puſchczíła.

Jako kadet to ſaßkyſcha, bě wón wſchón ſaſtróżany, ale knjes farař jemu rjekny, ſo by ßo jenoź ſměrował, dokelž ta wěź na žane waſchnje tak ſła njeje, kaź ßo ſda. A wón kiwny wucźerjej, ſo by tón dale czitał.

Tón wſa tu druhu papjeru a czitaſche, ſo je mkynk na ßudniſtwje pobył a tam teſtament ſapokożił, w kotrymž ßwojemu wujej, kadetej Koſczelſkemu, ßwój mkyn a wſcho ßwoje ſamóženje wotkaſuje, tola ſ tym wuměnjenjom, ſo dyrbi tón hacź do ſkónczeneho ſchtyriadwazyteho léta mkynſtwo nawuknycź, potom jeho mkyn na ßo wſacź a ßebi Marju ſa mandźelſku bracź.

A jako wſchitzy ſ dźiwanjom na mkynka pohladawachu a wutrobneje radoſcze dla žaneho ßłowczka prajicź njemóżachu, rjekny wón:

„Hlajcze, tak ßynej ſarunam, ſchtoź ßnadź ßym nad nanom ſawinował a tak też dwě wutrobje, kotrejuž horzu luboſcź ßym w ſańdźenym czaßu doſpołnje ſpósnał, k ſbożownemu žiwjenju ſjenoczu. A ſchtoź ßnadź to naſtupa, ſo budże tón, kiž mój mkyn doſtanje, niz jenoź wuwucźeny, ale też wucźeny mkynk, dha to wěſcze niczo njewadźi. A Ty, luby wujko — kadeto, ßy nětko 20 lět ſtary, po tajkim budże ſa ſchtyri léta Twój kwaß, na kotryž Czi ſnateho ſ daloka pſcheproſchu.“

A tuta njedźela bě ſa kadeta a jeho nana, ſa Marju a jejnu macźeŕ radoſtna njedźela, a miſchtrka-mkynkowa ßo też luboſnje ßmějkotaſche.

A jako něchtón na zyganku ſpomni a ſo je ßo jejne wěſchczenje dopjelniło, rjekny knjes wucźeŕ: „Wěſchczerjo a wěſchczerki ſtajnje tak wěſchcza, ſo móże ßo jich wěſchczenje tak abo hinak dopjelnicź. Hdy by tamny Serb, pruſki wojak, ßo na Božu kaſń njedopomnił, dha ßo zyganzyne wěſchczenje njebudźiſche na žane waſchnje dopjelniło. Toho dla njeſpuſchczejcze ßo na wěſchczenja, ale ſpuſchczejcze ßo wjele wjazy na dopjelnjenje Božeho ßkowa, potom budżecze wěſcze ſbożowni.“

A „hamjeń! haj, haj!“ prajachu wſchitzy, jako bě wucźeŕ ßwoju rěcź ſkóncził.

IX.

A w lěcze 1870 w tych ßamych dnjach, jako běſche Kralowej-Hradeczſka bitwa była, běſche kwaß w mkynje.

A kajkeho kadetoweho ſnateho běſche mkynk na njón pſcheproßył? Nikoho druheho, hacź naſcheho ſnateho Sserba Jana, prjedawſcheho pruſkeho wojaka — kiž bě tehdom jako njepſchecźel awſtriſkeho njepſchecźela wot ßmjercze wumóhł. Wón bě ßo mjes tym też woženił a ßwoju mandźelſku ßobu na kwaß pſchiwjedł, dokelž bě bohaty mkynk tejko pjenjes pósłał, ſo woběmaj na pucź doßahachu.

A jako ßo Jan prjedawſcheho kadeta wopraſcha, kak je ßo to ſtało, ſo je ßo jemu wón tehdy na Lóbjowym brjohu ßerbſki džakował, ſe ßkowomaj: „Mějcze džak!“, wotmolwi tón: Hlajcze, jako běch gymnaſijaſt, ßym w Prahy jeneho Sserba ſeſnał, kiž tam ſtudowaſche. Pola njeho ßym „Serbſke Nowiny“ a wſchelake druhe ßerbſke pißma widźał a też něſchto ßerbſkich ßkowow nawuknył, tak ſo mózach ßo Sserbam ßerbſki džakowacź. A tón ßerbſki ſtudent“, rěczeſche Koſczelſki dale, „wjedźiſche wſchelake ßerbſke ſpěwy ſpěwacź, njemóżecze Wy žanych?“

„O haj!“ praji Jan; a jako běchu ßo bóle poſdźiſcho wot czěſkich kwaßnych hoſczi wſchelake ſpěwy wuſpěwali, poſtany też naſch ßerbſki hóſcź a wuſpěwa wſchelake ßerbſke ſpěwy a na poßledku tónle:

Ruje, wuje ſ hrimotanjom
Bitwa w Jiczinje,
Prohi ſpuſchczi ſe ſtyſkanjom,
Schtóż tam ſ domom je;
W modlitwach pak njemyłene
Ssamo woſta holczo jene,
Kleczo proſcheſche:

„Ach mje, mila macźi Boża,
Młodźenz lubuje,
Ssmjercź a ſtrachi jemu hroża,
Kak to czěßni mje!
Jeho ſchkituj ruka twoja,
S jeho ßmjerczu pſchińdże moja:
Njech mi njepadnje!“

Wojak ßerbſki poßłuchaſche
Nuts tam pſches wókno,
Mylicź ju ßo ſdalowaſche,
Rjekny wotendźo:
„Schtoż ta na wutrobje noßy,
Mi też moja Hanka proßy —
Proſch tu boženko!“

Wſchitzy běchu wutrobnje hnucźi a knjes farař poſtanywſchi rjekny: „Kaź ſcze ßłyſcheli, Sserbja maja dobrych ſpěwarjow a też dobrych pěßnjerjow. Sſławа Sserbam!“ A wſchě hoſczo wokachu „ßława!“ potom pak džěchu a ßo Janej džakowachu a też jeho Hanzy pſchecźelniwje ruku dachu. *S. P.*

Ze Serbow.

⌣ S Budyſchina. W Eſſenje, w Rheinſkej krajinje, ßwjecźi dženża naſch krajan k. Nyczka wopomnjecze ßwojeho 25lětneho

wucžeŕſkeho ſkutkowanja w mjenowanym měſcže, k cžemuž jemu tež my ſ jeho ſtareje wótcžiny wutrobnje ſboże pſchejemy.

S Poczapliz. W nozy 3. februara je tu w domſkim žiwnoſcžerja Muki woheń wudyrił, kotryž je mjenowane twarjenje do cžiſta ſanicził.

S Bukez. (Skónczenje wopiſanja ſakoženſkeho ſwjedženja.) Knjes wucžeŕ Wojnaŕ ſpominaſche na ſerbſki lud jako dobry rataŕſki lud, kotryž po pſchiſłowje „Spěwaj a dźěłaj" pobožnje a ſprózniwje ſwoju rolu dźěła, w rataŕſkich towaŕſtwach ſo w ſwojim powołanju też pilnje roswucžowacz pyta a ſławjeſche napoſledk pſchedſydow Bukeczanſkeho rataŕſkeho towaŕſtwa kk. kublerjow Cžemjeru a Kerka. Knjes žiwnoſcžeŕ Króna ſ Bukez wunjeſy ſławu na wſchitke pſchitomne ſerbſke knježny, kotrež jako luboſne kwětki ſwjedženi debja. Knjes kubleŕ Cžemjera ſławjeſche potom wſchitkich wucžerjow, kotſiž jako ſobuſtawy towaŕſtwa ſtajnje ſhromadźiſny pſches pſchednoſchki tak powucžaze cžinja a ſwoje wědomnoſcže k lěpſchemu a k ſłužbje towaŕſtwa nałožuja. Pſchezo bóle poczachu žołmy rěcžniwoſcže ſo hibacz, pſchezo wjazy ſławow daſche ſo ſłyſchecz, pſchezo wjetſcha ſahorjenoſcz a ſabawa naſtawaſche. Knjes wucžeŕ Wojnaŕ wuſběhowaſche ſwjedženſki wubjerk, kotremuž je ſo radźiło, ſwjedžeń tak wubjernje ſrjadowacz a wſchitko móżne cžinicz, tónſamy na wſchě móżne waſchnje porjeńſchicz. Knjes młynk Matek ſ Koperz wunjeſy ſławu na wſchitkich pſchednoſcherjow w ſhromadźiſnach towaŕſtwa, kotſiž maja jako tajzy woſebite ſaſłużby wo towaŕſtwo. Knjes pſchedſydа Kerk pſchinjeſy toaſt na pſchitomnych hoſczow, kotſiž pſches ſwoju pſchitomnoſcz towaŕſtwo poczeſczichu a ſ kotrychž ſnaty pěſnjeŕ Branibor pſches jedyn ſpěw towaŕſtwo woſebje ſwjeſeli. — Daliſche ſławy wunjeſychu ſo hiſchcže na hoſczenzarja, wupyſcherjow ſale, jenotliwe woſoby a ſpěwanſki wotrjad towaŕſtwa, kotryž pod wjedženjom k. wucžerja Kerka někotre ſerbſke ſpěwy jara wuſtojnje ſpěwaſche. Cžaſ pak bě ſo minył, bě hižom w dźeſacžich hodźinach, duž ſo hoſczina ſkónczi. Pſchi tym k. pſchedſydа Kerk na to pokaſowaſche, kak wubjerna je ta ſama była a kak też Sſerbjo jara derje wjedźa, ſebi wjeſele a ſabawu na woſobne a rjane waſchnje pſchihotowacz. Nětk ſapocžinaſche ſo ſwjedženſki bal, ſe ſerbſkej polonaiſu wotewrjeny, kotryž ſo ſ luboſnymi ſynkami ſerbſkeje meje pſchewodźeſche. (Wuſběhnycz dyrbimy, ſo běſche ſo ſerbſka meja, kaž też hłoſy pſchi hoſcžinje ſpěwanych ſerbſkich ſpěwow wot zyle němſkeje hudźby derje nawukke.) Bjes pſchitomnymi ſerbſkimi knježnami widźachmy też dwě w ſerbſkej draſcže a to ſa wjele lět ſaſo prěni krócz. Wſchitkim ſo to jara derje ſpodobaſche a wubudźi nadźiju, ſo pſchichodnje ſerbſka draſta ſaſo bóle a bóle k cžeſcži pſchińdże. Wſchako je ſo taſama ſtajnje kóždemu, a woſebje też Němzam, lubiła, a ma ſo jara wobžarowacz, ſo je ſo w ſańdženych létach tak jara ſhubiła. Sſerbſki lud tola wěſcže žanu pſchicžinu nima, ſo ſwojeje ſerbſkeje draſty woſtajicz, ale dyrbjał wjele bóle pſches tuſamu też hižom ſwonkownje ſwoju narodnoſcz cžeſcžicz. Rjane wotměnjenje namaka bal pſches žiwy wobraz „cžah wojowarjow" wot ſchtyrnacže woſobow w běłych draſtach, ſ mjecžemi w rukomaj, jara derje pſchedſtajeny. Dołho ſradowaſche ſo woſebje młodoſcz pſchi ſwjedženſkim balu, ale też ſtari druhdy hiſchcže jene hrónczko ſwažichu. Kóždemu bě ſo tutón ſwjedžeń jara lubił a je też wěſcže woſebje k tomu ſobu ſłużił, ſerbſku narodnu myſł ſ nowa poſběhnycz a wožiwicz. W ſtawiſnach naſcheho ſerbſkeho towaŕſtwa tutón ſwjedženſki wjecžor njeſapomnity woſtanje.

S Hucžiny. Tu ſu njedźelu tydženja paduſchi ſ nowa po měd pobyli. Pſchi poſlednim kranjenju pola ſahrodnika a liſtynoſcherja Kruſchwizy njebě paduchам móżno było, jedyn kołcz wotewricz. Tón je jim po ſdacžu pſchezo w myſłach hrał, ſo ſo ſkónczńje hiſchcže ras do njeho dachu. So ſo žadyn ropot njeby ſłyſchał, wſachu hnydom zyły kołcz ſobu a jón na polo ſady Kruſchwizez donjeſychu, hdźež jón roſraſychu a wurubichu. Dokelž ſtopy ſ mjenowaneho pola do wſy nuts wjedu, měnja, ſo dyrbja paduſchi wo wſy bydlicz, hacž dotal pak ſo hiſchcže žadyn ſ nich wuſłědźicz njeje móhł.

S Minakała. Tudomne zyrkwinſke wucžeŕſke měſto, pſches emeritirowanje k. kantora Garbarja wuprósnjene, je ſo 5. februara w poſtedženju ſchulſkeho a zyrkwinſkeho prjódſtejerſtwa ſ pſchiſłoſowanjom zyrkwinſkeho patronata ſ dotalnym pomoznym wucžerjom w Kluſchu, k. Jurjom Hämſchom, wobſadziło.

S Holeſchowa. W maſiwnej bróżni, tudomnemu młynkej Stefanej ſłuſchazej, 29. januara w nozy w 9 hodźinach woheń wudyri. Bróżeń ſo ſe wſchěm, ſchtož w njej běſche —. ſchěſcz kop ſłomy a jedyn wós —, wotpali. Woheń je po ſdacžu ſakoženy.

S Radſchowa. Pjatk w nozy ſtej ſo tu Schkodez a Dubjez žiwnoſczi wotpaliłej.

S Njedźichowa. Na Marwitzez kuble je ſo 1. februara cželadna khěža a ſtara hródź wotpaliła.

S Kſchiſchowa. Ssobotu 3. februara w nozy bu tudomne Grafez kubło pſches woheń do próchа a popjeła pſchewobrocžene. — W tej ſamej nozy ſo w Tranjach Hebelez ſahrodniſka žiwnoſcz wotpali.

S Lubija. Lětuſche muſtrowanje rekrutow ſměje ſo w Lubijſkim wokrjeſu w haprleji a to wot 9. do 13. w Nowym Salzu a wot 14., 16. do 20. w Lubiju. Loſowanje ſo 21. haprleje ſtanje.

Wuſłudźenja.

Khoſtanſka komora. Lena Roſtokowa ſ Hory bě hamtſkemu hetmanſtwu wobcžežowanſke piſmo póſłała, w kotrymž żandarma Klixa w Njeſwacžidle ſ hanjazymi ſłowami ſtroniſkeho, wjecžiweho a worakaweho cžłowjeka mjenowaſche. Hamtſke hetmanſtwo tajkeho pſchiſłodźenja dla Roſtokowu wobſkorži, a ſud ju k 100 mk. pjenježneho khoſtanja abo k měſazej jaſtwa ſaſudźi. — Wotroczk A. G. Lorenz, w tu khwilu w Bukezach ſłużazy, bě loni 3. ſeptembra, jako pola kublerja Sockela we Wawizach ſłużeſche, jenej ſłużobnej dźowzy 4 mk. kranył. Wobſkorženy, kotryž je ſo hižom ras paduchſtwa dla khoſtał, bu k tſjom měſazam jaſtwa ſaſudźeny. — Schewz J. A. Förſter, na Židowje narodźeny, kotrehož ſu hižom 14 ras kranjenja dla khoſtali, k tomu ſtejeſche, ſo je loni 25. novembra wumjeńkarjej Cžornakej w Boranezach ſe ſanknjeneje pinzy dwaj hornzaj butry a pokrutu khlěba a 7. dezembra khěžkarjej Wróblej w Nowych Boranezach dwaj měchaj žita ſpakoſcžił. Žito wón do bydła ſwojeho ſwaka Hempela w Radworju donjeſy. Tutón je, runjež wjedźeſche, ſo je na njeſprawne waſchnje nabyte, wucžiſcžicz pomhaſche a je w Budyſchinje na wikach ſa 9 mk. 50 np. pſcheda. Förſterej pſchinjeſy jeho woſpjetne paduchſtwo dwě lěcže ſchěſcz měſazow khoſtarnje, bjes tym ſo ma Hempel, kotryž hacž dotal hiſchcže khoſtany njebě, tydźeń jaſtwa wotbędźecz.

Lawniſki ſud. Wotroczk A. J. Gärtner w Bórku pſchińdże loni 17. dezembra w nozy do Mucžerez dwora, ſo by ſwoju lubu, tam ſa dźowku ſłużazu, wopytał. Mucžera, wo tym ſhoniwſchi, ſo je Gärtner, kotremuž bě hižom woſpjet ſwój dwór ſakaſał, w jeho domje, woprascha ſo Gärtnera, ſchto pola njeho pyta. Měſto wotmolwjenja pak Gärtner ſ kijom do latarnje, wot Mucžery dźerżaneje, dyri, tak ſo ta na kruchi ſleczi a wuhaſny. Nětko Gärtner cžeknycz ſpyta, Mucžera pak jemu pucz ſaſtupi. Wobaj ſo pſchimnyſchtaj a ſo bědźeſchtaj, pſchi cžimž bu Mucžera wjazy krócz do hkowy dyrjeny. Dokelž Gärtner ſwoje mjeno pſcheradźicz nochzyſche, jemu Mucžera, kotryž je ſ gmejnſkim prjódſtejerjom, woſjewi, ſo je ſajaty. Gärtner ſo pſchecžiwo tomu ſe wſchěmi mozami ſepjeraſche, doniž jeho dwaj wotroczkaj a wjeſny ſtražnik njepſchemóchu. Wón bu dla kaženja domjazeho měra a dla ſpjecženja pſchecžiwo wyſchnoſczi ſe ſchěſcznjedźelſkim jaſtwom pokhoſtany. — Dźěłacžerjo A. Kſchižan, J. E. Mühle a J. Chr. Janka ſ Budyſchina běchu, jako na knježim dworje w Budyſchinku młócžachu, ſ bróżnje 80 puntow žita wotewſali. Khoſtanje ſa kóždeho ſ nich wobſteji ſ pjecz dnjow jaſtwa. — Wotroczk K. T. Schwurak ſ Kobliz 2. januara na pucžu ſ Běcžez do Njeſdaſchez jenu jaku namaka, kotruž wón ſobu wſa, hacž runje wjedźeſche, ſo jenej woſobje, bliſko pucža dźěłazej, ſłuſcha. Wón doſta tſi dny jaſtwa. — Hoſczenzarka Hańža Scholczina w Nowej Wſy bě ſwoju ſłużobnu dźowku nabiła, dokelž bě ſ pjenježneho kaſchczika 12 np. ſpakoſcziła. Po ſakſkim cželadnym rjedže je drje dowolene, paduſchnu dźowku ſ pukami pokhoſtacz, tola Scholczineje puki běchu tak ſylne byłe, ſo bě holzyne wobliczo ſaczekało a ſo jej na cžele módrjeżły nabiłe. Cžělneho ranjenja dla Scholczinu k płaczenju 5 mk. ſaſudźichu. — Po wukaſu, 7. ſeptembra 1876 wudatym, ma na lěwym boku kóždeho woſa, kotryž ſo jenicžży ſa woženje ludźi njetrjeba, mjeno a bydło wobſtedźerja ſ jaſnym, njewumaſnym, ſ najmjeńſcha 5 zentimetrow wyſokim piſmom napiſane bycz. Kubleŕ E. Melda ſ Kubſchiz ſo pſchecžiwo

tutomu ſakonjej pſches to pſcheńdźe, ſo bě na ßwój mlokowy wós ßwoje mjeno jenoż ſ krydu napißak. Melda ma toho dla 2 mk. khoſtanja pkaczicź. — Wotroczk K. A. Schlapka ſ Wóßliczeje Hory bě wobſkorżeny, ſo je loni naléto w Budyſchinje wikowarjej Krügerej kaſchczik ſ muku a ſ klamow tobakoweho pſchedawarja Lehmanna dwě dołhej trubzy kranyk. Też pſchekſchiwi Schlapka 8 mk., wot njeho loni naſymu we Wjeliż hoſczenzu namakanych. Jemu jeho pakoſczenje dwě njedźeli a tſi dny jaſtwa pſchinjeßy. — Dokelż bě mkynſki K. J. Schołta w Barcźe mkynkej Vogelej 10 mk. kranyk, ſaßudźichu jeho k tydźenjej jaſtwa. — Schěßnaczelětny wotroczk J. Möhn ſ Radworja je njedźiwajo na ßwoju młodoſcź ſa krótki czaß wulku hromadu pſchestupjenjow wobeſchoł. Loni 29. dezembra bě Möhn zyhelnikej Fränzelej, jako tón ſ karu po puczu jědźeſche, ſ kholowoweho ſaka móſcheń ſ 31 mk. 50 np. kranyk a ſ rubjeżniſtwom czeknyk, prjedy hacź ßo Fränzel jeho dohlada. Dale ßo Möhn wuſna, ſo je ßwojich hoſpodarjow a ßobuwotroczkow wjazy krócź pokranyk, pſchepodate pjenjeſy pſchekſchiwił, a wjazorym kubleŕjam ſ tym ſawdawk wuklukak, ſo wudawaſche, ſo chze ßo na nowe léto pola nich ſa wotroczka pſchiſtajicź. Pódla toho bě Möhn woſpjet na rejach pobył, hacź runje bě jemu to jako pokraczowanſkemu ſchulerjej ſakaſane, a ſkónczńje bě wón ßydom ras bjes ſamolwjenja ſ pokraczowanſkeje ſchule wuwoſtak. Sa wſchě tele pſcheſtupjenja ma wón 2 měßazaj jaſtwa a dwě njedźeli arreſta wotßedźecź. — Dźěłaczeŕ Michał Schołta w Delnjej Hórzy, kotryż bě woſpjet koliki kranyk, bu k tſidźeńſkemu jaſtwu ſaßudźeny. — H. Wjenk ſ Kupeje, H. Hanuſch, J. Schuſter, A. Schenk a J. Domaſch ſ Jatſobja běchu loni ſapoczatk novembra ſ Rudźanſkeho hata něhdźe 15 puntow ſchczukow wukojili. Woni doſtachu ſa to tſi dny jaſtwa. A. W. Steglich a H. Domaſch, wobaj ſ Jatſobja, kotrajż běſchtaj toho runja ſ toho ßameho hata běłe ryby kojikoj, buſchtaj ſ tſidźeńſkim jaſtwom pokhoſtanaj. — Dokelż bě dźěłaczeŕ K. J. Horak ſ Wyßokeje pola Wojerez rěſnikej Meſſerſchmidtej na Židowje jenu kołbaßu kranyk, ſaßudźichu jeho k tſjom dnjam arreſta.

Přilopk.

* We Wurzenje je ßo w kartonażowej fabrizy Zimmermanna a Breitera ßobotu żadławe rubjeżniſke mordarſtwo ſtało. Njeſkutk je ßo pſchipołdnju wot 12 do 1 hodźiny wobeſchoł. W tutym czaßu ßu wſchě dźěłaczeŕſke rumy próſdne, jenoż domownik pſches nje ſ czaßami khodźi a hlada, ſo ßo nichtó njeby do nich nutskamak. Każ pſchezo je domownik Zaſpel w ſpomnjenym czaßu najſkerje wokoło khodźił a w 2. ſchoßu paducha nadeſchoł. Paduch je tehdom po ſdaczu hižom ſ kranjenjom hotowy był a ſ twarjenja ßo wróczo, Zaſpela ſetkał. So ßo njeby pſches njeho pſcheradźicź móhł, je jeho wón ſe ßekeru, pſchi rosraženju durjow trjebanej, ſe ßylnym wotmachom do lěweho boka hłowy dyrił, tak ſo je ßo Zaſpel hnydom na ſemju walił, każ to moſhy, na ſchpundowanju w krwi płuwaze, pokaſowachu. Mordaŕ je na to Zaſpela hiſchcze někotre raſy ſe ßekeru do hkowy dyrił a potom ſ 1500 hriwnami, w komptoiru rubjenymi, czeknył. Póndźelu je ßo radźiło kranjene pjenjeſy, do rubiſchka ſawalene, w jenej hródźi wußlědźicź. Hródź ßłuſcha wěſtemu Röderej, pola kotrehoż jedyn dźěłaczeŕ ſ tamneje fabriki, ſ mjenom Rabe, bydli, kotrehoż, dokelż na njeho tukachu, hnydom ſajachu. Rabe je ßo hižom mordarſtwa wuſnał.

* Rospadanki kódże „Cimbrije" ßo na nowy tydźeń rozſtěleja, dokelż ßu kódźam pſchi jěſdźenju na puczu. Jedyn nórjak, kotryż bě ßo w tychle dnjach do kódże dele puſchczik, napohlad, kotryż je ßo jemu pſchi tym poſkicził, ſ najbróſbniſchimi barbami doſcź żadławy wopißacź njemóże a praji, ſo ßo ßamo ſa 1000 toleŕ njeby hiſchcze ras k Cimbriji dele ponóricź chzył. Po jeho wobliczenju ſ najmjeńſcha we kódźi na 300 czełow leži. Bjes druhim je wón jenu żonu widźał, kotraż dźěczo w ruzy dźerżo na njeho hróſbnje woczi wuwaleſche. Tſjo mużojo běchu ßo twjerdże bjes ßobu wobjimali. Ssmjercź je po ſdaczu krótka, ale żadława była, wjele czełow zyke horſchcze włoßow w rukomaj dźerżeſche. Hibanje wody, pſches nórjakowe khodźenje naſtate, je też czěła hibało, tak ſo je ßo ſdało, każ bychu hiſchcze żiwe byke.

* We Winje pſchińdźe pſched někotrym czaßom jedyn 36lětny muż k lěkarjej a ſkorżeſche jemu, ſo ma něſchto twjerdże w noßu, ſchtoż jemu huſto doſcź wobczeżnoſcź czini — a proſcheſche, ſo by jemu lěkaŕ to ſ noßa wucżahnył. Lěkaŕ toho dla ſe ßwojim hladadkom do noßa hladaſche a wuhlada też, ſo tam w jenej noßowej dźěrzy něſchto tczi, ſchtoż je, każ potom pytny, zyle twjerde. Toho dla ßo też kleſchczíki, ſ kotrymiż chzyſche tu twjerdu wěz wucżahnycź, kóżdy ras wobßunychu a wón niczo njepſchihotowa. Hakle ſe żidźanej nitku, kotruż ſa tu twjerdoſcź ſadźerny, ßo jemu radźi, ju wucżahnycź. A ſchto to běſche? Bě to doſpołnje hotowy ſub a to tajki, kotryż měſnik rěka.

* We Wißowizach na Morawje ßo w tychle dnjach ſpodźiwny podawk ſta. W bróżni bura Pſchenczika błyſchachu hižom nekotre dny czíche ſtonanje a żakoſczenje. Bróżeń bu pſchepytana, tola niczo ßo njenamaka, dokelż pſchiwěrni ludźo, měnjo, ſo je někajke ſcherjenje żakoſczíło, ſ bojoſczu wſcho njepſchepytachu. Skónczńje njebojaſni mużojo wſchu ßłómu ſ bróżnje won wurumowachu, a nadeńdźechu na poßled człowjeka, zyle ſtuleneho na ſemi leżazeho. Tutón bě hacź do noweho léta pola Pſchenczika ſa wotroczka ßłużił a běſche hnydom prěni dźeń, hdźež běchu jeho puſchczíli, do bróżnje ſaléſt, ſo by, każ prajeſche, tam ßwoju ßmjercź wotczakał. Ssydom dnjow a ßydom nozow wón niczo njewużiwajo w bróżni leżeſche. Jemu běſchtej wobej noſy ſmjerſnykej, tak ſo dyrbjeſchtej ßo jemu wotrěſacź. Ziwjenje budźe pak jemu hiſchcze ſdźerżane.

* Wo ponórjenju Danzigſkeje kódże „admirala prynza Adalberta" ßo piſche: Wětr, kotryż poßlednje dny pſchi jendźelſkich brjohach howrjeſche, bě ßobotu wieczor pſchi gower-brjohu najwjetſchu ßylnoſcź nabył, jako kódź „admiral prynz Adalbert" na jěſbje ſ Danziga do Swanhea do ſkałow ſtorczi. Wumóżeŕſki czołm bu drje hnydom wot brjoha k kódźi puſchczeny, tola wón ju njemóżeſche dla pſchewulkeho wětra doſcźahnycź, a bu ßam do jeneje ſkały wrjeßnjeny. Czołm roſlecźi a woßmjo mużojo, w nim ßedźazy, bjes nimi ſchtyrjo bratſja, ßo w żołmach tepichu. Matroſam „admirala prynza Adalberta" ßo hacź na jeneho muża radźi, ſbożownje brjóh doßahnycź. Kódź ßama pak ßo roſkama a leži hiſchcze dźenßa na ſkałach. Dwaj matroſaj buſchtaj poſdźiſcho w roſpadankach kódże namakanaj.

* Sa dołhe léta ßo njeje telko njeſbożow na morju ſtało, każ w nětcziſchim czaßu. Skoro kóżdy tydźeń pißaja, ſo ßu ßo nekotre kódże ponuriłe. W poßlednich dnjach je kódź „Tocamo" njedaloko San Franziſko na ſkału ſtorczika a ßo ponuriła. Dźewjecź matroſow pſchi tym żiwjenje ſhubi. — 6. februara je ßo ſaßo jena němſka kódź w morju roſkamała. Kódź „Charlotte" ſ Bremena pſchi orkneyſkich kupach do ſkałow ſjědże. Kódźowe mużſtwo, 25 hkowow liczaze, ßo wukhowa. Kapitän ßo ſapowjedźi, kódź wopuſchczicź a je na njej kónz wſak.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałſka zyrkej: Jan Auguſt Gruhl, wulkoſahrodniſki żiwnoſczeŕ w Hnaſchezach, ſ Marju Madlenu Kreczmarjez ſ Bobolz. — Jan Auguſt Běbrach, pollenkarſki kubleŕ w Jeńkezach, ſ Hanu Khryſtianu Garbarjez ſ Radżanez.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Pawlina Dora, Korle Alberta Lißaka, tapezirarja a wobhdlerja, dź. — Ernſt Pawoł, Korle Auguſta Kóczki, fabrikſkeho dźěłaczerja a wobhdlerja, ß. — Willy Kurt, Korle Roberta Schkody, měſchczana a rěſniſkeho miſchtra, ß.

Michałſka zyrkej: Marja, Handrija Scholty, wobhdlerja a dźěłaczerja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Kalicha, khěżerja a dźěłaczerja na Židowje, dź. — Pawoł, Handrija Auguſta Lißaka, wobhdlerja a dźěłaczerja w Ratarjezach, ß. — Pawoł Richard, Handrija Auguſta Mjtaſcha, wobhdlerja a czěßle na Židowje, ß. — Hermann, njemandź. ß. na Židowję. — Meta Hedwiga, Eduarda Auguſta Mönicha, wobhdlerja a zigarnika na Židowje, dź. — Ernſt Bernhard Arno, Bernharda Richtera, knjeżeho pohoncża we Wulkim Wjelkowje, ß.

Katholſka zyrkej: Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeli:

Dżeń 24. januara: Jan Bohulub Domſchka, błużbak a wobhdleŕ, 48 l. — Fanny Thuiſka Zſchaſchelez, Jana Korle Auguſta Hioba, ſaßydleneho měſchczana a privatéra, mandźelſka, 40 l. 7 m. — 28. Jan Bohuwěr Klingſt, ſaßydleny měſchczan a krawſki miſchtr, 66 l. 24 d. — Moritz Jana Mjerwy, ſaßydleneho měſchczana a pſchekupza, morwonarodź. ß. — Jana Ernſta Kołpy, dźěłaczerja, njekſchczenaj dwójnikaj. — 5. februara: Pětr Pezold ſ Kumſchiz, wobhdleŕ wokrjeżneje dźěłaczerſkeje khěże na Židowje, 51 l. 9 m. 4 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

3. februara 1883.

Žitowy dowos: 4316 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńža	50 kg.	7	32	8	33	7	32	8	63
Rožka	50 kg.	6	58	6	84	6	58	6	96
Jeczmjeń	50 kg.	5	80	6	45	5	80	6	45
Wowš	50 kg.	5	50	6	—	5	50	6	—
Pšeńczne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	50	3	80
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	40	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	50	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sklóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata 707 schtuk,	schtuka	7	50	24	—	—	—	—	—

W Ratarjezach je **žiwnosćz** cžišło 7 se 7 kórzami leżomnosćze na pschedań.

Maßiwnje twarjena khěža s 225 □prutami pola a łuki je na pschedań w Radworju cžišło 88 b.

Maßiwna khěža, derje ßo danjaza, se 4 stwami a 2 kórzomaj pola je na pschedań. Hdže? je shonicź we wudawarni „Serb. Now." Dźel kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

W Bělczezach je **sahrodniska žiwnosćz** cžišło 13 na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

Sahrodniska žiwnosćz cžo. 14 w Jaßońzy pola Pancźiz je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola **Jakuba Polkeńka** we Wutokcžizach abo pola **Jana Lehmanna** w Boranezach shonicź.

Möble

jako: khamory, koža, sofy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płaćišnach porucza

W. Hübner, tyscherski mischtr
w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

Kosaze, cźelaze, sajecze, korniklowe, tkhórjaze, mordarske koże ßo po najwyschschej płaćišnje kupuja wot

Heinricha Langi
na žitnych wikach pschi katholskej zyrkwi.

Jerje,

schtuku wot 3 np.,
porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 14. februara ma ßo na **Lutoßczanskim reviru** 50—60 loßow stejazych khójnow a dźělba ßuchich khójnowych dołkich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach w drjewnischczu pschi Kamjenjansko-Wulkodubrawskim puczu.

Mawka,
revirski hajnik.

Awkzija palneho drjewa.

Pschichodnu **póndzelu 12. februara t. l.** popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo wólschowe a khójnowe dołhe hromady a 10 rmtr. khójnowych schcźěpow, pschi paſtwischczowych łukach (viehweide) a sady a prjedy „weite bleiche" leżazych, ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Na kupjenje ſmyßleni ßo prosćha, so bychu ßo w mjenowanym cžaßu pschi paſtwischczowych łukach seschli.

W Budyschinje, 5. februara 1883.

Měschczańska rada.
Löhr, měschczanosta. Schstr.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 13. februara t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin
ma ßo **na Łupjanskim reviru pschi Bronjanskich mjesach**
29 brěsowych dołhich hromadow,
26 brěsowych wužitkowych kruchow;

schtwórtk 15. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
na Drobjanskim reviru pschi kschižu pschi Łomscźanskim polu
102 ßuchich dołhich hromadow,
40 twjerdych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 7. februara 1883.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 16. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na Scheschowskim reviru pschi Koßłowskich mjesach: 40 loßow stejazych khójnow, bjes nimi twarske drjewo, ryhele a żerdźe, 8 loßow ßylnych stejazych wólschow sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna w Koßłowskej korcźmje. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

J. Schibak, wobßedźeŕ.

Drjewowa awkzija.

W **Huscźanskim hoscźenzu** maja ßo
póndźelu 19. februara t. l.
ſ lěßow **Huscźanskeho** a **Druźkecźanskeho** knježeho dwora ßlědowaze wulěßowane drjewa:

w lěßnych wotdźělenjach: w Zicźeńskim haju, wowcźerskich kerkach, Druźkecźanskich kerkach a swěrinskej sahrodźe;

420 schmrěkowych żerdźow wschelakeje ßylnosćze a dołhosćze,
6 rmtr. mjehkich schcźěpow,
15 = twjerdych kliplow,
611 = mjehkich =
0,5 stotnjow twjerdych walcźkow,
41,9 = mjehkich =
92 khójnowych dołhich hromadow,

ſ **Huscźanskeho parka:**

125 schmrěkowych żerdźow wschelakeje ßylnosćze a dołhosćze,
28 rmtr. mjehkich schcźěpow,
2 = twjerdych kliplow,
37 = mjehkich =
5,4 stotnjow mjehkich walcźkow,
1 hromada walcźiny

ſ wuměnjenjom naßadźowanja pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Schtóż chże ßebi drjewa prjedy wobhladacź, njech ßo na lěßneho dohladowarja w hajnistwje w Mjedźojsu a w lěßnym domje w Huszy wobroczi abo ßo bjes dalscheho na spomnjene lěßowe městna poda.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.
Hugo Opelt.

Wulke wupschedawanje

porzellanowych a kamjeninowych tworow wot 9. do 17. februara t. l. wschědnje w mojim bydłu po 1 skhodźe na prawym boku.

Ernst Ullrich,
porzellanowa a kamjeninowa pschedawarnja
na schulerskej haßy 12.

M. Th. Pech

w Budyschinje

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki,

porucza sa **konfirmandow** swój wulki skład

czornych kaschemirow

w derje so noschazej tworje po jara tunich płaczišnach,

czorne lustry,

toho runja jenobarbne a kaschczikate

drastne tkaniny,

wjetschu dźělbu

połwołmjanych sukњowych tkaninow

w rjanych mustrach, kohcz po 40 np., w prawej $^6/_4$ schěrokoschci.

W klamach so serbski rěczi. **M. Th. Pech.**

Schlebjerdźak (bandwurm) s hłowu,

hlistwy a **czerwje.**

Tyšazy wot człowjekow na schlebjerdźak (bandwurm) czerpja. Mako s nich je wěrneje pschiczyny stajneje njestrowoscze snajomnych a so s wjetscha jako khori na **blědnizu, krejšhudoscz** a **hubjeny žołdk** lěkuja. **Schlebjerdźak** zyle **bjes straschnoscze** a **boloscze** po samsnej methodze bjese wscheje prjedneje a hłódneje kury sa dwě hodźinje (tež listnje) wotstroni

Otto Flohr w Freibergu w Sakskej.

Wěste **znamjenja** bywazych wakow su: pytnjene woteńdźenje bibaskojtych a na kyrbsowe póczki podobnych stawow, abo hewasche waki. **Měnkiwe znamjenja** su: blědoscz woblicza, bluke wóczko, módre woka wokoło wóczkow, suchoczina, krjachoczina, pschezo napołożeny jazyk, słaboscz pschetkacza, bjesappetitnoscz, wotměnjejo s wjelczim hłodom, njeczerstwoscz, samo womora nacz wutrobu abo po wěstej jědźi, horje stupanje dule hacz do schije, sylne sběženje slěnow w hubje, žołdkowa kišalina, zahupalenje, czasto horjestorkanje, wjercźenje, czastne hłowubolenje, njeporjadne wuprózdnjenje, swjerbjenje w sadku, kolika, kulenje a žołmjaze hibanje, potom kałaze a zyzaze boloscze w czrjewach, pukotanje wutroby, **mješaczniwe mołenje.** Mój srědk wulaknje **kousso, granatny korjeń, santonin** a **kamalu,** je **lohko** nałożecz a może so hižom wot dwělětnych dźěczi trjebacz.

Na wjelekróczne žadanje sym k rěczam **sobotu 17. februara** rano wot 9 hacz popołdnju do 3 hodźin w **Budyschinje** w hoscźenzu „k słotej hwězdze" wo jstwje czišło 3 po I. poskhodźe.

Sa wuspěch so rukuje.

Mnohotne wopišma a dźakne attesty se wschěch stron Němskeje (tež wjele s Hornjeje Łužizy) su k wobhładanju wupołożene. Ssrědk je **njejědojty** a tež na **spytanje** trjebany **zyle njeschkódny.** Kura njestanje so w hoscźenzu, ale może so wot kóždeho samego bjes sadźěwka w dźěle stacz.

Pschispomnjenje. Njech so swěru na dźeń a czaš mojeje pschitomnoscze kedźbuje. — Schtóž so s **listom wopraschuje,** njech starobu khoreho naspomni.

Emil Wehrle

na jerjowej hałdy

porucza najnowšiše mustry we wulkim wuběrku po najtuńšich płaczišnach. **Pišane schottiske drastne tkaniny,** staru kohcz wot 20 np., **módrocišćhi,** staru kohcz wot 25 np., **kholowe tkaniny,** staru kohcz wot 20 np., módrocišćhizane barhunjewušćate **dźěczaze schórzuchi** s łazom po 25 np. atd.

Wupschedawanje!

wulkeje dźělby małych a wulkich **wołmjanych rubischczow na hłowu** po kóždej nětk možnej płaczišnje, jenož so bych s wjezu runował.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Jerje,

rjane tucźne ryby, kopu po 2 mk., schtuku wot 3—4 np., poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach

w hoscźenzu k „słotej hwězdze".

Turkowske słowki,

punt po 35 np., liter po 55 np.,

czěske słowki,

punt po 30 np., liter po 40 np.,

porucza jako płaczišny hódne

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Khofej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pschi 5 puntach wschelake druzyny tójschto tuńscho,

syrop, wubjerny słódki, punt po 18 np.,

zokor, zyky a mlěty, jara tunjo,

jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np.,

mandl 55 do 110 np.,

rajš, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pschi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,

krupy, jahły, grieš, soda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płaczišnach,

toho runja dźělbu wobschkodźeneho **rokoweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,

porucza dobroczinemu wobkedźbowanju

kolonialtworowe klamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach.

Kosczowa žeŕ!

toho runja wschě druhe wotewrjene a stwjerdnjene **kosczowe brachi,** jětsjenja widlischczowych žikow, žaksy atd. so psches moje dwazeczilětne samo naturske hojerske waschnje tež w najczežschich padach s wěstoscźu wotstronja. Tež je pola mje solidna hospoda dostacz.

Tr. Garms,

měješczel kralowskeho pruskeho czeßneho wop.,

pschi dwórnischczu Deutschenbora (w Sakskej).

Pschispomnjenje.

W **Budyschinje** sym ja wutoru 13. februara rano wot 7 do 3 hodźin popołdnju w hoscźenzu **„k słotej hwězdze"** k rěczam. Snacźi khudźi dostanu darmotnu radu a pomoz.

Łužica.

„Łužica“, jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarstwow, na wšostronske potrěbnosće Serbowstwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowstwa podawa a wudźělki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała so toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrał tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica“ pola redaktora (adressa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherstrasse 5) a w expediciji „Serbskich Nowin“ za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na pósće, pola agentow „Łužicy“ a z připósłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

Generalna shromadźišna

konservativneho towarstwa sa 3. sakski khěžorstwowy wólbny wokrjeż

štrjedu 14. februara popołdnju w 3 hodźinach

w Lauez hotelu w Budyschinje.

Ssobustawska kharta płaćzi sa legitimaziju.

Bibliški pucznik

nětczišcheho lěta 1883, sestajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach a wudaty wot štrbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, po swojim dospołnym pokupjenju na wjeleštronske žadanje s druhim wudawkom cžišchcžany, je we wudawarni „Serb. Nowin“ sa 10 np. dostacź.

Sserbske spěwarske knihi

wot 3 mk. se słotym srěškom, do koże derje swjasane a prażowane, porucza

A. Schönke, knihiwjasar

na hauensteinskej haży w Budyschinje.

Nowe němske krajne spěwarske

w prostym a wożobnym swjasku, wote mnje žameho dźěłanym, poruczam po najtunischich płaćzisnach.

G. Rämsch na bohatej haży.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróšt-syropa s Wróthławja,** na štwětnej wustajeńzy w Parisu prämiirowaneho, maja jeniczki skład w bleschach po $1^1/_2$ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Nächster w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

Sczěhowaze zigarrowe druzinu:

cžišło 95	cžišło 76	cžišło 75	cžišło 70
scht. 3 np.	scht. 4 np.	scht. 4 np.	scht. 5 np.

(po 100 schtukach tuńscho) porucza

pschedawarnja
Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje
na bohatej haży.

Spěwarske knihi,

w jednorym a wożobnym swjasku, w koži a žomocže, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haży.

Kharty k hraczu,

knihu po 32 a 36 kopjenach, porucza tunjo

pschedawarnja
Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje
na bohatej haży.

Apfelsiny,

kotrež su cžerstwe doschke, porucza tunjo

W. Müller,
konditar na mjaßnym torhoschczu.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosće su **konditarnja a khofejownja W. Müllera na mjaßnym torhoschczu** cžišło 7 **w Budyschinje** najnaležnischo porucza. W njej su dostacź wschelakore pjeczwa, zokorowe a schokoladowe twory, dale kmótsjaze bukety a zokorowe dity atd. Skasanja na kóždu wěz so nanajlepje a najsprawnischo wobstaraju. Tunje wina, likery a khofej so na pschecźelne serbske waschnje porjedźeja.

Wopitstwo, samo na najwyschschim skhodźeńku, wotstronja s weštoscźu a rukowanjom, tež bjes wědomosće khoreho, wunamakać d. M. a spezialist psche wopitstwowe khorosće **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerstr. 84. Wopisma, kotrychž woprawdźitosć je wot kral. hamtsk. sudnistwow a gmejnsk. prjódkstejerjow wobkrucźena, darmo. Podražowarjow njech so kedźbu nima, dokelž je to jenož jebanstwo.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske serbske evang.-luth. mišionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje 11. małeho rózka popołdnju w dwěmaj w **Leßnertez** domje w Zokowje mišionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře za tydźeń, njedźelu **18. małeho rózka,** zhromadźiznu.

Přednošk k. gmejnskeho prjódkstejerja Wojnarja ze Žornosyk: „Stawizny židowskeho luda.“ Započatk w 4 hodź.

Předsydstwo.

Wolijbicze

póndźelu 12. februara w Rakezach.

M. Kubiza.

Wolijbicze

wutoru 13. februara a sczěhowaze dny w Slyczinskim mkynje.

Wawrik w Slyczinje.

Dwaj abo tsjo schulerjo móża pschichodne jutry w pschistojnej žwójbje pod spodobnymi wuměnjenjemi **pensiju** dostacź. Wscho dalsche na schulerskej haży czo. 12 pola **k. Allricha** w porzellanowych klamach.

Młoda **holza,** kiž chze

schwadlistwo

dospołnje nawuknycź, namaka k jutram spodobne městno **na bohatej haży cžišło 16** w sadnym twarjenju.

Holzy se wšow, kotrež chzedźa schwadlistwo dospołnje nawuknycź, móża hnydom abo jutry nastupicź na hornczerskej haży czo. 15, II.

Wuczobnik pytany.

Do naschich kolonialtworowych a spirituosowych klamow pytamy k pschichodnym jutram serbskeje rěcže mózneho wuczobnika.

Ginzel & Ritscher.

Jedyn hólczez móże jutry pod dobrymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź w pjekarni **O. Lehmanna** na žitnej haży 3.

Ssylny wuczobnik móże pola mje jutry do wuczby stupicź.

August Eißler,
rěsniski mischtr na žitnych wikach czo. 16.

Hólza, kotryž chze rěsbarstwo nawuknycź, pyta

Ludwig Fiedler,
C. Santo-Paßowy naßlědnik.

Hólz sprawneju starscheju, serbskeje rěcže mózny, so k jutram sa wuczobnika pyta.

J. Rämsch's Erben we Wósporku.

Sa swoje kolonialtworowe, barbotworowe a spiritußowe klamy pytam **pomocznika,** kotryž je hakle wuwuknył.

Hermann Heide w Mužakowje.

(K tomu cžišku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cźišłu 6 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 10. februara 1883.

Sa konfirmandow

poručam jako něschto jara płaćišny hódne:

8/4 schěroki cźorny cźistowołmjany kachemir, stary łóhcź po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 schěroki cźorny połwołmjany kachemir, stary łóhcź po 60 np.

Wschě kachemiry ßu sa dobre snate a móża ßo toho dla kóždemu poručecź.

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straże.

K njewjesćźinskej drasćźe.

Cźorne a pißane źidźane tkaniny

ſ rypſa, ſaille, radames (köprowana tkanina) w jenoź wubjernej dobrosćźi a po jara tunich płaćišnach porucźa

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straże.

Połnohranite rěsane rjadowe a kósłowe drjewa

we wschěch dołhosćźach a tołstosćźach, toho runja wschě družiny **ſuchich deſkow, łatow, dubowych deſkow** a **pfoſtow** pschedawa po tunich płaćišnach drjewowa wikowarnja

Augusta Zimmermanna,
cźeßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach sćźele se stazije Cźopliz (Teplitz) solidne a płaćišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Wolij

k masanju młóćźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratn, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Na bohatej haßy czo. 14 po 1 skhodźe.

Möblowy magazin

sjenoczenych tyscheŕskich mischtrow

Na bohatej haßy czo. 14 po 1 skhodźe.

na bohatej haßy czo. 14, po 1 skhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel) ßwój wulki skład dobrych a ßamodźěłanych **möblow** pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Maschiny k wobdźěłanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu ßo czěrjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku ßo czěrjaze, najlěpscheje khmanoscze, s kotrymiž ßo hižom w najwjetschich blidaŕnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa,** draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maschinska fabrika w Lipsku.

Khofejowy skład.

Pódla spodobneju **tunjeju** družinow

paleneho khofeja

punt po 100 np. a 120 np.

pschedawam w nowschim czaßu hischcze **tuńschu** družinu

punt po 85 np.,

kotraž je toho runja jara derje ßłodźaza a poruczenja hódna.

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Kaschczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannasch.

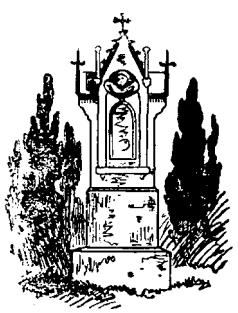

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucza pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijskej drósy 2.

K tunjemu a dobremu wjasanju a wobstaranju nowych němskich krajnych spěwaŕskich knihi ßo knjesam zyrkwinskim a gmejnskim prjódkstejerjam porucza

Gustav Rämsch
knihiwjasaŕ na bohatej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßłodźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Pschedkoschliki sady sapnycz porucza **A. Tschentscher** w Budyschinje.

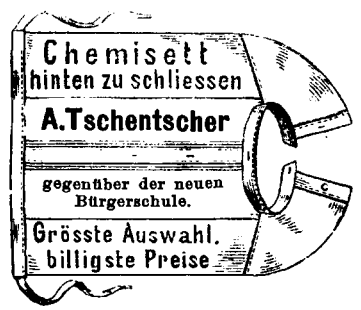

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

Khofej,

cžiscze a derje ßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucza we wubjernej dobroscži

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Khofej,

derje ßłodźazy, punt po 90 np., porucza

C. Kahrowe
w póstskej kowaŕni.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny „ 100—200 „ „ „

pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě družiny, derje ßłodźaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Do Ameriki

sczele najruczischo a tunjo a runje tak derje kaž Siebers

Ernst Voigt w Draždźanach, Seestr. 21, abo **Jan Urban** we Lusku.

Do Awstralije

sczele paßažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

P. Fenscky
w **Lipsku,**

C. A. Mathei
w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 17. februara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dowolenje prěnjeje dźělby pjenjes — 200,000 mk. — sa twar Wulkohojnskich kasermow a wojeŕski pensionski sakoń bě na němskim khěžorstwowym sejmje s pschiczinu dołhich wótrych debatow. Doprědkarjo po swuczenym waschnju pschecźiwo dowolenju žadanych pjenjes sa twar kasermow santorjachu. Stajne spjeczowanje doprědkarskeje strony, też hdyž so wo najnusnischu potrjebnosć wójska jedna, samo „wulkeho mjelczaka“ Moltku k rěczi nawabi, s kotrejž nusnosć mjenowaneho kasermskeho twara dopokasa. Schědźiwy marschal je sbožownje w rěczniskej bitwje pobył. Bjes jeho wězywustojneho rosestajenja so Wulkohojnske kasermy snadź s zyła pschiswolike njebychu, s najmjeńscha so sa to tak wulka wjetschina namakała njeby. Na posedźenju, w kotrymž wojeŕski pensionski sakoń na dźeńskim porjedźe stejesche, běschtaj dwaj khěžorowaj adjutantaj w dwórskej loži pschitomnaj. Jimaj bě so poruczilo, so byschtaj w tutym pschedmjecze khěžorej, kotryž so sa njón jara sajima, rosprawu dakoj. Budźische-li so tutón sakoń do wuradźowanja wsak, by so wón s wěsta wot jeho pschecźiwnikow porasył. Rosrißowanje leżesche pola zentra (katholskeje strony). Jeho nawjedowarjej, Windhorstej, so radźi, sakoń s tym psched spanjenjom wobarnowacź, so jón komißijam do wuradźowanja pschepoda. Wón je s tym knjeżerstwu wulku njelubosnosć salutował. Zyła należnosć cźim wjetschu ważnosć dostawa, dokelž so w tu khwilu runje bjes pruskim knjeżerstwom a katholskej zyrkwju wo skónczenju zyrkwinskeho wojowanja jedna. Po nowym wojeŕskim pensionskim sakonju bychu so pensiony offizierow na to waschnje powyschile, so bychu pschichodnje wo schěsćźdźesaty dźěl mšy kóžde lěto rostke (a niz wo wóßomdźesaty dźěl kaž hacź dotal). Offizierojo dyrbja s tym rune pensionske prawa kaž zivilistojo dostacź. Wo wulke sumy so tu runje njejedna. Nowy pensionski sakoń ma wotpohlad wojeŕskemu sarjadnistwu połóžicź, tajkich offizierow, kotsiž sa słužbu dosć kmani wjazy njejßu, prjedy puschczicź, hacź je so to hacź dotal stako. — Wólby sakskich sapósłkanzow Leuschnera, Reicha, Eberta a Kutschbacha buchu wot khěžorstwoweho sejma sa tak dołho njepkacźaze wusnate, doniž poroki, pschecźiwo nim sběhnjene, wujaßnjene njejßu.

— „Kreuzzeitung“ pschepytanje praschenja: Kak ma so s ruskimi wójnskimi hotowanjemi? se slědowazymi sadami skónczi: Se wscheho je widźecź, 1. so tukhwilne wojeŕske pscheměnjenja w Rußowskej niczo dale njejßu, hacź dokonjenje wulkeje reorganisazije wójska we wschěch dźělach, w cźimž je Němska wjele dale hacź Ruska; 2. so po skónczenym organisatoriskim pscheměnjenju, po dokonjanym wutwaru twjerdźišnow a żelesnizow wjetscha sylnosć na němskim boku wostanje; 3. so, je-li liczba ruskeho wójska na papjerje němsku pschesczehnje, móże tola Němska swojich wojakow spěschnischo na wójnu pósłacź, dokelž Ruska wjazy cźasa k mobilisaziji a marschirowanju trjeba a dokelž dyrbi pódla toho schtwórty dźěl wójska w kraju wostajicź; so je 4. Warschawski twjerdźišnowy tsiróžk jenož k sakitowanju ruskich mjesow, doniž so rěka Wißka po wjazorych mostach kaž hacź dotal pschekroczicź njehodźi.

Franzowska. Franzowski senat je sakoń, wot deputirtskeje komory wobsanknjeny, so maja so wschitzy potomnizy tych swójbow, kotrež su hdy prjedy w Franzowskej knježiłe, wupokasacź, s wulkej wjetschinu sacźißnył. Senat je, sakonjej wschu wótrosću wsawschi, jón w pscheměnjenym waschnju pschijał, tak so nětko rěka: Kóždy potomnik swójby, kotraž je hdy prjedy w Franzowskej knježiła, so wot sudnistwa s kraja wupokasa, jeli spyta so franzowskeho knježerstwa mozowacź abo s proklamazijemi statny porjad roswalicź. Ministerstwo je dla tutoho senatoweho wobsanknjenja hnydom präsidentej Grévyjej wosjewiło, so swoje sastojnstwo złoži. Wone jenož hischcze tak dołho na swojim měscze wostanje, doniž so wot präsidenta nowi ministerjo namakali njejßu. Deputirtska komora s cźežka pscheměnjenemu sakonjej pschihłosuje. Wjetschina senata je wosebje napschecźo orleanistiskim prynzam pschecźelnje smyßlena, duž sakoń tak naprawi, so so pschecźiwo tutym łohko nakožecź njehodźi. Pschede wschěm so sakonjej porokuje, so w nim wotsadźenje prynzow s wojeŕskich městnow wuprajene njeje. Dokelž su wschitzy republikanarjo psches jene, so dyrbi so pschecźiwo prynzam něschto stacź, s cźimž móża so jich spocźinjenja na republiku potłóczicź, so drje senat skónczne deputirtskej komorje podcźißnje. — Prynz Jerome Napoleon, kotrehož běchu jeho republiku hanjazeje proklamazije dla psched sud stajili, njeje so wot suda winowaty wusnał. S jastwa puschczeny, chze wón Franzowsku s zyła wopuschczicź a so do belgiskeho hłowneho města Brüßela podacź. Tam smeja pschiwißowarjo bonapartistiskeje strony kóždy tydźeń shromadźišny, na kotrychž budźa wójnski plan pschecźiwo republizy wuradźowacź.

Jendźelska. Dalsche pschepytowanje pschecźiwo sobustawam iriskeje mordarskeje ligi (sjenocźeństwa) je jara ważne wujaßnjenja w nastupanju morjenja iriskeho vizykrala Kavendisha a jeho sekretara Bourki podało. Pohoncź Kavanagh, jedyn se sobuwobskorżenych, je zyły mordarski nadpad pscheradźił. Wón bu sapocźatk sańdźeneho lěta do iriskeho mordarskeho swjaska pschijaty. Jemu běchu poruczili, so by mordarjow w swojim wosu do phönixoweho parka, na město jich žadławeho njeskutka, dowjesł. Po tym, so běchu Kavendisha a Bourku skónzowali, Kavanagh mordarjow tak rucze hacź móżno do města wróczo dowjesy. Psched jenej korczmu sastachu a pohonczej sa jeho prózu punt sterling (20 hriwnow) dachu. Na druhi dźeń jedyn s mordarjow pohoncza w jeho wobydlenju wopyta a jemu 2 puntaj sterling pschepoda, so by swój wós s druhej barbu wobarbicź dał, schtož Kavanagh też posdźischo cźinjesche. Dale Kavanagh drobnosćze mordarskeho nadpada na pschißażneho Fielda wotkry, pschi kotrymž bě wón sasso jako pohoncź wobdźělony. Jedyn

druhi ßwědk, pjatnaczelětny mkodźenz Samuel Jakob, wopißuje horze wojowanje bjes mordarjemi a jich woporomaj. Hrosa wschěch pschipoßłucharjow pschimny, jako wón powjedasche, kak je jedyn ſ mordarjow wot jeneho wopora k druhemu běhał, ſo by jimaj ßmjertny stork dał, bjes tym ſo drusy słóſtnikojo do dróżki, na nich cżakazeje, stupachu. Bjes wobſkorżenymi mordarjemi ßo też jedyn Dublinſki męſchczańſki radźicżel, James Carey, nadeńdże.

Rußowſka. Woſjewjenje, ſ kotrymż je ruſki khěżor pſchipowjedźił, ſo chże ßo po dołhim wotczakowanju po něktorych měßazach krónowacź dacź, rěka tak: „S Bożeje mikoſcże My Alexander tſeczi, khěżor a ßamoknjeżeŕ wſchěch Rußow, kral pólſki, wulkowjeŕch finlandſki atd. atd. atd., dawamy wſchitkim naſchim ßwěrnym poddanam k nawjedżenju: Bohu ßo ſpodobaſche Naß powołacź na herbſki Naſch wſchoruſki trón a na njerosdźělnaj ſ nim trónaj pólſkeho kraleſtwa a wulkowjeŕchowſtwa finlandſkeho we wokomiku ſtraſcheho hnucża. Ssrjedź cżeżkich ſaczucżow żałoſcże a ſaſtróżenja, wot kotrychż běchu ſ dobom ſ Nami wutroby wſchitkich Naſchich ßwěrnych poddanow ſapſchijate, njeběſche poſtajenje a ſrjadowanje krónowanſkeho ßwjedżenja na cżaßu. Sso njewußlědnym wjedżenjam a pokaſanjam Bożim poddawſchi, wobſanknychmy w Naſchej wutrobje, niż prjedy k wukonanju tutoho ßwjateho ſkutka pſchiſtupicź, doniż ßo cżucże, wubudżene nad ſatraſchnej ſlóſcżu, kotrejeż wopor dobrocżel ßwojeho luda, Naſch lubowany nan, padże, ſaßo njeſměruje. Nětko naſtawa hižo cżaß, Bożu wolu dopjelnicź a Moje, każ wſchitkich ßwěrnych ßynow wótcżiny horze żadanje do ſkutka ſtajicź. Po pſchikładże bohabojaſnych khěżorow, Naſchich prjedownikow, ßmy My wobſankli na Sswoju hkowu krónu poſtajicź a wuſtawjene ßwjate żałbowanje pſchijecź, pſchibjerajo k tutomu ſkutku też Naſchu lubowanu mandźelſku, knjeni khěżorku Marju Feodorownu. Wosjewjuje tajke Naſche wotpohladanje, kiż ma ßo ſ Bożej pomozu w měßazu meji tutoho lěta w prěnjoßydelnym měſcże Móſkwje dokonjecź, napominamy wſchitkich Naſchich ßwěrnych poddanow, ßo ſ nami w horzej a poniżnej modlitwje ſjenocźicź: ſo by wſchehomózny Knjes Naß a Naſche khěżorſtwo w měrje a bjes ſtraſchnoſcże ſdżerżał; ſo by na Naß ducha mudroſcże a roſumnoſcże wulał, ſo by Nam pomhał po poſtajenju khěżorſkeje krony Naſchich, wěcżneho wopomnjenja hódnych prjedomnikow ßwěru dopjelnicź ßlub, wot Naß daty — ſo Ssebje zyle poßwjecźimy lěpſchemu a ßławje lubowaneje wótcżiny, ßłużbje prawdoſcże a ſtaroſcźi wo ſbożе luda, wot Boha Naſchemu wjedżenju dowěrjeneho.

Date w Petersburgu $\frac{\text{24. januara}}{\text{5. februara}}$, w lěcże po Khryſtußowym narodżenju 1883, a w druhim lěcże Naſcheho khěżorſtwowanja.

Alexander."

K tomu je khěżor Alexander ßwojemu ſenatej (ßwojej najwyſchſchej radże) porucżił, ſo by na cżaß krónowanja nawjedowarjow ſemjanſtwa wſchitkich ruſkich gubernijow (provinzow), każ też męſchczanoſtow hkownych gubernijalnych měſtow a toho runja też pſchedßydow gubernijalnych ſaſtupjerſtwow do Móſkwy powołał. Tajkim ſaſtojnikam w ßibirſkich krajinach a měſtach je pak do wole date, ſo móża — dla dalokoſcże pucża — do Móſkwy pſchińcź, abo też doma woſtacź.

— Pſchi ſkładnoſcźi khěżoroweho krónowanja budże w Móſkwje a to na tak mjenowanym chodynſkim polu wulkotny ludowy ßwjedżeń wotdżerżany. Sa hoſcźinu, kiż ßo ludej wuhotuje, budże 85 jara wulkich kulowatych blidow poſtajenych, kiż budża woßrjedża ſe wſchelakimi jědźemi a picźemi napjelnjene a wot kucharjow a pincźnikow wobßadżene, kotſiż budża ludżom poßłużecź. Rosymi ßo, ſo ßo jědź a picże darmo da. Schtoż jědże naſtupa, dha je pjekaŕ Filippow porucżnoſcź doſtał, ſo by k tutomu ludowemu ßwjedżenjej 900,000 kołacżow, tak mjenowanych pirohow, napjez dał, kiż budża pak ſ drobnym mjaßom abo ſe ßłódkim ßadowym wußmużom pjelnjene.

— Ruſki miniſter ſwonkownych należnoſcżow je ßo ſe ßwojeho pucżowanja do Petersburga wrócźił, a měnja ruſke nowiny, ſo drje je wón we wukraju derje ſpóſnał, ſchto ma po prawym na ßebi, hdyż němſke abo awſtriſke nowiny wójnſku haru cżěrja, mjenujży, ſo to jeno toho dla cżinja, ſo bychu pjenjeżnikam k pomozy byke abo knjeżeŕſtwam k tomu pomhake, ſo bychu tute wot krajnych ſaſtupjerjow doſcź pjenjes k powjetſchenju wójſka doſtake.

Nahramnikowy kwaßny dar.

Nahramnik rěka muż mojeje ſtawiſny.

Je wěrno, njeje to rjane mjeno; tola hdyż ßebi ßwojeho muża doſpoknje wobhladam, njebych wjedźał, kotre mjeno by jemu lěpje pſchiſtejało a ſcźěhowazu ſtawiſnu ſjawniſcho wujaßnjało.

Nahramnik bě ſchtyrzyczi lět ſtary, niż jara wulki, ſa to pak ßuchi każ wrjecźeńko, do wocźi kißały, hórki a wſchón żołty, każ by nochżył ani druhim cżłowjekam, ani ßamemu ßebi dobroty popſchecź; ßuche porſty na rukomaj ßo jemu ſtajnje do horſchcże ſhibowachu, każ bychu kóżdy cżaß hrabacź a domoj noßycź chżyłe: njerěkaſche jeno Nahramnik, ale bě też ſ zyłej duſchu nahramny a ſkupy, ſo ßam ßebi k wobjedu hroch po ſornjatkach do hornza liczeſche. Zyły cżłowjek wot rědkich włoßow hacź dele do palza wonjeſche ſa nahramnoſcżu. — Po ſaſtojnſtwje bě klamarſki ßłużobnik pola męſchczańkeho kupza.

To k ſroſymjenju ſcźěhowazeje ſtawiſny doßaha.

Nahramnik mějeſche pſchecźela, kotremuż bě ßo ßamemu woſtudźiło; běſche ßebi żonu ſhladał a chżyſche ßo woženicź; ſa něktore dny dyrbjeſche ßo hižo kwaß hotowacź.

Na kwaß bě też Nahramnik proſcheny. Tónle kwaß pak mějeſche Nahramnikej dobru a też jara ſku ſtronu. Kajke ſboże, kajka radoſcź: Nahramnik njetrjebaſche nowy punt hrochu naczinjecź, njetrjebaſche doma waricź a drjewa ſpalicź, dwaj dnjej do kwaßa móżeſche ßo hižo poſcźicź, na kwaßu pak ßo na zyły tydźeń najěſcź — kajki pjenjes ßebi ſ tym ſalutowa! Ale żane wjeßele njeje bjes hórkoſcże, a to też wbohehо Nahramnika ſcherjeſche: dyrbjeſche nawożeni a njewjeſcże kwaßny dar kupicź.

Kwaßny dar dacź a hiſchcże kupowacź! Hm! Nahramnikej żałoſtna myßl! Nahramnik — a daricź! Tole njebě cżaß ßwojeho żiwjenja wuknył a nětko ſtejeſche pſched nim to ſłóſtne ſcherjenje, kotreż jeho wodnjo a w nozy cżwilowaſche: Nahramniko, dyrbiſch kwaßny dar kupicź!

Dżeń wote dnja łamaſche ßebi hkowu, kak by ßo kwaßnemu darej wuwinył, abo jón tola ſa tuni pjenjes abo najlěpje zyle darmo ßebi wobſtarał. Tak ſtejeſche też ras w ßwojej klamarni kußajo nohcże, każ by ſ nich mudroſcź ßrěbacź chżył, hdyż by jemu w hkowje wſcha ſaprahnyła. Wutroba jeho boleſche, hdyż ßebi pomyßli, ſo ßnadź dyrbi něktore ßlěborny wudacź.

Tu njejabzy ſahlada ßo do cźmoweho kucźika — ha! wodychny Nahramnik ſ zyłej duſchu a wobliczo ßo jemu ſaſyboli: bě ßrědk wußlědźił, kotryż jeho ani łamaneho pjenjeżka njeſtejeſche. W cźmowym kucźiku mjenujży ſtejeſche zyłe khoſejowe ßudobjo ſ najlěpſcheho Miſchnjanſkeho porzlina, a tuto chżyſche Nahramnik nawożeni a njewjeſcże dacź.

„Oho! to drje njeje wěrno!" měniſch; „Nahramnik ßo njeby tak ſpěſchnje pſcheměnił!" — J ně, luby cżitarjo! ſměruj ßo! Nahramnik je ßucha, kożana duſcha woſtał; pſchetoż porzlinowe ßudobjo njeje ani pjenjeżka hódne a ſteji hižo lěta dołho w cźmowym kucźiku, dokelż ßu ſchałkam a khanam wſchě wuſchka a ſawodżewakam wſchě khopiki wotbite, khromy a rózki hroſnje wobſtorkane a nabite.

Něhduſchi wucżobnik bě te ßudobjo ßrjedż klamow na ſemju cżißnył a ſ tym tajku ſchkodu naczinił: nětko ſtejeſche ßudobjo we wonym kucźiku wſchěm nětcżiſchim a pſchichodnym wucżobnikam na wocżomaj jako hróſbny pſchikład. Tehdom bě Nahramnik wbohehо

naſtróżaneho wuczobnika njeßmilnje ßwarił, dżenßa khwaleſche jeho wopomnjecże, dokelž — tola wo tym poſdźiſcho!

Mjes tym wobhladajmy ßebi Jurja, nětczíſcheho wuczobnika. Jurij bě blědy a ßkaby, tola pěkny hólczež; ſe wſchej prózu ſtaraſche ßo, ſo by ßwoju ßkužbu derje ſaſtał, tola niz mjenje bu ſa ßwoju dobru wolu ſtajnje ßwarjeny a druhdy też ſ pjaſczu do khribjeta ſtorkany; a wſchitko to mějeſche Nahramnik na ßwědomju. Ale żana njeprawda njewoſtanje bjes ſarunanja. —

Kwaßny dżeń rano poruczi Nahramnik wuczobnikej, ſo by ſkażene rosbite ßudobje, kotrež bě ſ czaßom wſchě ſaprószchene, wurjedźił, potom je rjenje ſawaliwſchi do noweho kaſchczika pokożił a wokoło jeneje pſches ßkużobneho muża do kwaßneho domu póßkał.

Jurij ßo tomu dźiwaſche. „K czomu dha to?“ ſwěri ßo wopraſchecz; tola Nahramnik wotmolwi jemu ſ knyſkami do khribjeta, troſchtujo jeho, ſo hiſchcże wjazy tajkich woßuſchkow doſtanje, jeli hdy dale ßkowczka wo tym piknje.

Jurij wotczaßny ßo a da ßo mjelczižy do dźěła; Nahramnik pak dźěſche do ßwojeho wobydlenja, ſhotowa ßo kwaßnu draſtu, a khwataſche potom do njewjeſczińſkeho domu, ſo by k wěrowanju a k wobjedu njeſkomdźił.

Dżenßa bě nimo měry ßam ſe ßobu ſpokojom; jeho ßuche żołte wobliczo ßo ſtajnje poßměwaſche — a czeho dla też niz? Bě dźě ßebi ſ kwaßom ſaßo zyłu hromadu pjenjes ſalutował. —

Sa wobjedom běchu hoſczo jara wjeßeli; kwaßny nan njebě lutował, a toho dla też kóżdemu ßkodźeſche, najbóle pak Nahramnikej; tajki wobjed ßo jemu tola lěpſchi ſdaſche, dyžli jeho wotliczene hrochowe ſornjatka.

Nawoženja a njewjeſta běſchtaj zyle ſbożownaj; hoſczo běchu jimaj rjane kwaßne dary ßobu pſchinjeßli, pokne blido bě ſ nimi naſtajane, a to njebě hiſchcże wſcho, najrjeńſchi dar bě biſchcże na puczu. Nahramnik bě mudry doſcz wſchěch njedoczakliwoſcz wubudźicz a njeßnadne wopory wukożowacz, ſ kotrymiž je ßo jemu hakle radźiło, drohi dar po runym puczu ſ Miſchna dobycz. Pódla pak njeſabu ſe ſtrachom podótknycz, ſo dyrbi ßo ſ tajkimi kiprymi wężami jara kedźbliwje wobkhadźecz. „Wěm ßo na ſto raſow dopomnicz“, rjekny, „ſo ßu ßkużobni mużojo drohe wězy njedźiwajo ſtaroſcziwych wobwalkow duzy po puczu zyle ſkaſyli. — Tola budźcże bjes ſtracha“, měnjeſche k nawożeni a njewjeſcże; „ßym wſchitko jara derje ſawalił a wobtykał, ßam ſe ßwojej ruku!“ A tole rěczeſche jim nimale kóżdy wokomik.

Tu ſawrjeſkota ßkużobny muż ſ karu pſched khěżu a khwilu poſdźiſcho pſchicżahny ßo ſ kaſchczikom dó iſtwy. „Ah!“ dżachu wſchitzy hoſczo a hladachu ſpodźiwajo pak na Nahramnika pak na kaſchczik. Sskużobny muż położi jón na ſtólczk a woteńdże. Hamork a kleſchcże běchu hnydom k ruzy a zyke towarſtwo ſeſtupa ßo njedoczaklíwje wokoło Nahramnika, kotryż ßam kaſchczik wotczinjeſche, ſo traſch njeby nichtó druhi na wopaczným blaku ſ kleſchczemi ſapſchimnył a zyły dar ſkaſył. Lědma pak bě Nahramnik wěko wotpaczik, puſchczi hamork a kleſchcże, ſtykny kamajo ruzy a ſaſtona: „Ach, mój ſtrach njebě podarmo! Wſcho je rosbite! A ja ßym tola wſchitko tak ſtaroſczíwje ſeſawalał! Ale tón człowjek dyrbi mi wſcho ſarunacz! dwě ſczi markow je do pjezy — to móhł człowjek ßo ſ mjerſanjom puknycz!“

Nahramnik ßwoju hru jara derje hrajeſche; hoſczo wobżarowachu niz jeno ſkażeny dar, ale też dobroczíweho dawaczela, kotryż ßo ſ njeſbożom wěſo wſchón ſtruchły ſdaſche.

Kwaßny nan ſhraba ßo prěni, ſběże wěko ſ kaſchczika prajiży: „Nó dźě pohladajmy! ßnadź njeje ſchkoda tak wulka!“

„O tola!“ ſaſtona Nahramnik, do kaſchczika ani njehladajo: „widżach to hnydom — wſcho je do pjezy!“

„Haj, ale ſchto dha je to?“ ſawoła na dobo kwaßny nan, někotre ſawalki wotewriwſchi: „nó, ale to je mi pſchewjele!“

Hoſczo hladachu wſchitzy do hromady wczipni do kaſchczika, na to wobroczachu ßo jedyn po druhim na Nahramnika, kotryż bě na dobo ſproſtnył, każ ſchtom, njewjedżo, ſchto wotmolwicz; bě ſpósnał, ſo je jeho ſkutk do zyła pſcheradżeny.

Wuczobnik bě wěſo drohe ßudobjo ſeſawalał, a to tak ſtaroſczíwje, ſo ßo jemu njebě ani woſtudźiło, wſchě wotbite wuſchka a khopiki woßebje jene po druhim do żidżaneje papjery ſawalecz a pódla khanow a ſchalkow ſkaſcz.

Schto móhł k tomu hiſchcże pſchiſpomnicz? Nahramnik dźě ßam njewjedżeſche, ſ czim ßo ſamołwjecz, bě pſchede wſchěmi hoſczemi wohańbjeny, ſo móhł ßo najradſcho do ſemje ſapanycz. Nawożenja a njewjeſta hladaſchtaj tak hroſnje na njeho, ſo lohko ſpósna: tu je kónz pſcheczelſtwa; duż ßuny ßo woſtajſchi ßwojich czrjopow ſe iſtwy a njewróczi ßo wjazy.

Hiſchcże tón ßamy wjeczor doſta wot kwaßneho nana ßwój kaſchczik naſpjet ſ poſtrowom, ſo ßo nawożenja a njewjeſta tajkeho dara rjenje dźakujetaj.

Schto pomhaſche Nahramnikej, ſo wbohemu wuczobnikej hiſchcże hórje knyſki do khribjeta tykaſche, wuczobnik czekny ſe ßkużby a pytaſche ßebi duſchniſcheho knjeſa. Nětko njemějeſche Nahramnik nikoho, na kimž móhł ßwój hněw wutſchaſcz, khiba ßebje ßameho. Sa ßměchi ßo njetrjebaſche ſtaracz, tych maja ludźo bohużel doſcz, a też Nahramnikej ßo hinak njeſeńdże.

Widżicże-li w tamnych porzlinowych klamach we woknje prawje ſeßuſchene kißała wobliczo, to je Nahramnik, kotryż ani ßwětej ani ßamemu ßebi dobry njeje — khwatajcże ſpěſchnje nimo, ſo ßnadź ßo njenaſtróżecże! *M. B.*

Ze Serbow.

S Budyſchina. W kolonadach tudomneje piwarniſkeje ſahrody směje ßo wot 16. do 19. februara ſjenoczeńſka wuſtajeńza pjerinuplahowazych towarſtwow. Hacz dotal je ßo 151 porow kur, huß, kaczkow, trutow a 200 porow hołbjow ſamołwiko. Runjež pjerinſke wuſtajeńzy wjazy żadne njejßu, dha je tola ſjenoczeńſka wuſtajeńza hižom toho dla widżenja hódna, dokelž ßo na njej pjerina, jenož wot ßobuſtawow pjerinuplahowazych towarſtwow plahowana, wuſtaja. Loßowanje tón ras wuwoſtanje.

— Sa proteſtantiſkich Sserbow, w Draždżanach a wokolnoſczi bydlazych, ſměje ßo, każ dotal, też w tutym lěcże ſ czaßami Boża ßkużba w ßerbſkej rěczi a to njedżelu Lätare 4. měrza; 4. njedżelu po ßwj. Trojiży 17. junija; 17. njedżelu po ßwj. Trojiży 16. ſeptembra a 2. njedżelu adventa 9. dezembra.

— Pſchekſchiwjenja, wot ſaſtojnikow wobeńdżene, ßo tu ſkoro kóżde lěto ſtawaju. Sańdżeny tydżeń ßu jeneho poliziſtu, pſchi měſchczańſkej akziſy poſtajeneho, ſajeli, dokelž je naſběrane akziſyne pjenjeſy pſchekſchiwił. Pſched nětkotrymi dnjemi ßu podobneho pſcheſtupjenja dla jeneho ßudniſkeho ßkużobnika do pſchepytanja wſali, a wóndano ßu ſkónczńje wobßedżerja Żidowſkeho homlineho wětrnika do jaſtwa ßadźili, dokelž je pjecża wſchelake wobſchudżenja a pſchekſchiwjenje mindelſkich pjenjes wobeſchoł.

— Jeneho tudomneho ſnateho lichowarja a krejzyzarja ßu njedawno do Waldheimſkeje khoſtarnje dowjeſli, hdżež ma dlěſchi czaß ßwojich njeſkutkow dla wotßedżecz. Każ ßo powjeda, ßo jemu tam na żane waſchnje ſpodobacz nochże, a je wón hižom woſpjet ßo pſcheczíwo khoſtarnſkemu porjadej njepoßkuſchny pokaſał. Duż ßu jemu, dokelž żane napominanje njepomhaſche, pjecża hižom 30 pukow wotkożicz dyrbjeli.

Mk. Schulſke prjódkſtejeŕſtwo w Huſzy je wuradźiło, ſo ma ßo tſeczi wuczeŕ poſtajicz, dokelž je liczba dźěczi ſa dweju wuczerjow pſchewulka. — Knjes kubleŕ Müller ſ Koßarnje je ſa pſchedßydu tamniſcheho ratarſkeho towarſtwa wuſwoleny. — W hrabinſkej ſahrodże je 40,000 a 8000 pſtruhowych (forellowych) jejkow w kaſchczikach pſchihotowanych, ſo bychu tam k żiwjenju pſchiſchłe. Tam je 6 hatow ſa tajke ryby naprawjenych a też jedyn hat, do kotrehoż ßu 600 rakow ßadźili.

S Cžornowa. Dotalny ſapóßłanz 21. wjeßneho wokrjeßa ſa provinzialny ßejm, k. kubleŕ a krajnoßejmſki ſapóßłanz Handrij Kerk w Rodezach, je ßo pſchi wólbje 9. februara ſ wulkej wjetſchinu ſ nowa wuſwolił.

S Khaßowa. Dżeń 12. februara ßwjeczeſchtaj tu ßwój ſkoty kwaß Jurij Gregl, ſahrodnik w Khaßowje, a jeho mandżelſka Hana rodż. Pużorez ſ Darina. Dokelž Gregl czělneje ßłaboſcże dla do Bożeho domu pſchińcz njemóżeſche, wudżěli jimaj k. farar Jakub ſ Njeßwaczidła pożohnowanje w jeju wobydlenju, hdżež bě ßo liczba pſcheczelow a ßußodow ſhromadźiła. Sswjedżeńſka rěcz k. fararja bě ſakożena na 2. Sam. 7, 18: „Schtó ßym ja, Knjeże Bożo, a kajka je moja khěża, ſo ßy mje hacz ßem pſchiwjedł?“ Gregl a jeho mandżelſka doſtaſchtaj wſchelake wopo-

kasma lubosćze, wossebje pak jeju hnadne Luhowske knjejstwo s bohatymi darami jara swjesseli. — Nasch Knjes a Sbóžnik žohnuj wjeczor žiwjenja tutymaj wobstarnymaj mandželskimaj!

S Delnjeho Wujesda. Bjes howjadami tudomneho knježeho dwora je pluzowa khorosćz wudyrila. Na pschikasnju hamtskeho prjódkstejerja su hižom 8 khorych howjadow kłócz dyrbjeli.

S Kulowza. Ssrjedu tydženja w nozy je so tu khěža, cžessli Kokertej sskuschaza, do cžista spalila.

S Wojerez. W naschim mesćze so paduschi skoro wschědnje wo swojej njekhwalobnej dželawosći sskyschecz dadza. Sandženu njedželu w nozy su paduschi wikowarjej Rudolfej s jeho wobydlenja 120 hriwnow, w kschinje sanknjenych, kranyli. Pódla toho hischcze neschto pjenjes spakosćichu, kotrez běchu w spěwarskich wuczuschlili. Tez druhdze buchu ludžo pokranjeni. Jenej sskužobnej džowzy s kschinje 48 mk. wsachu, jenemu wotroczkej nekotre tolerje atd.

Se Schkodowa pola Wojerez. W naschim lessu su 4. februara džekacerja Błažika morweho nadeschli. Po wschěm sdacu je Błažik s jeneje bresy, na kotruž bě salest, so by s njeje koschcžaze pruty resał, dele panyk a so sarasyk.

S Wulkeho Bukowa pola Hródka. Hižom dołhe leta ma nascha wossada nemskeho fararja, dokelž kózdy ras, hdyž noweho duchowneho pytachmy, sserbskeho dostacz njemóžachmy. Netko so nascha fara saso wuprósdni a saso praschamy so sa sserbskim duschepastyrjom. Tez zyrkwina wyschnosćz we wossjewjenju, na to so počzahowazym, rosestaja, kak derje by bylo, hdy by nowy farar sserbsku recz snał. Ale budže to neschto pomhacz? To je sawescze wulka duchowna nusa, so Sserbja, kotsiž prosscha, so by so jim Boże sskowo w maczernej reczi pschipowjedało, tola swoje prawe žadanje dopjelnjene njedostanu. My s nowa napominamy: „Pomhajcze naschim sserbskim studowazym!"

Wuskudženja.

Lawniski sud. Gmejnski prjódkstejer a kubler J. Domaschka w Komorowje loni 20. oktobra w tamnischej korczmje powjedasche, so je wot J. Schimana shonił, so je prjedawschi gmejnski prjódkstejer Schibak Komorowsku gmejnu sjebał a swojim synam s wuklukanymi pjenjesami kožuchi kupił. Schiman pak ženje tajke recze měł njebě, duž Domaschku, kotryž běsche jeho pódla toho paducha mjenował, wobskorži. Ssud Domaschku k płaczenju 20 hriwnow abo 4 dnjam jastwa sasudži. Tez so skórzbnikej dowolnosćz da, so smě tutón wusud tydzeń dołho w Hawschtinkez korczmje w Komorowje wupowschecz. — Hospodarski pomoznik A. Gersch, pola swojeho bratra w Bresynzy sskužazy, bě sskužobnej džowzy Marji Kunzez nekotre plisty wotkłożił. Psched sudom so Gersch sa hetmana a sastupjerja swojeho bratra wudawasche a so jako tajki na khostanske prawo sakskeho czeladneho porjada powołasche. Dokelž pak hospodarskemu pomoznikej tajke prawo njepschisteji, a pódla toho Marja Kunzez niczo sawinowała njebě, s czimž by mjenowane khostanje sasskužiła, sasudžichu Gerscha k 10 mk. abo 2 dnjomaj jastwa. — Wotroczk H. E. Urban se Ssemichowa, hižom schtyri ras paduchstwa dla khostany, loni 7. novembra wikowarjej Wickej w Rakezach jenu wołmjanu jaku a nekotre druhe maliczkosćze wujeba. Pola wikowarja Gräubiga w Hodžiju pakostnik 17. dezembra jenu spódnu jaku, dwaj schórzuchaj a jene saczne rubischko wurecza. Urban dosta dwaj mesazaj jastwa. — Konditorski pomoznik P. Graf s Wósporka, kotrehož su hižom ras kranjenja dla khostali, loni w septembru ras wjeczor do hoscženza „k skotemu jehnjeczu" sastupi, da sebi kognak porjedžicz, kotryž saplaczi, a žadasche sebi na to blescha schampanskeho wina a nózne lehwo, schtož so jemu woboje poskicži. Bjes tym bě hoscženzarka nashonila, kajkeho ma hoscza, a sebi wot njeho hnydom 7 hriwnow sa wupite wino žadasche. Graf pak wudawasche, so nasajtra rano pola bankiera Heydemanna 100 toler dostanje a so potom worczisnu saplaczi. Rano sahe pak so Graf bjes saplaczenja shubi. Druhi ras Graf Jurakez hoscženz w Hrodžischczu wopyta, wudawasche so sa molerja Scheibu s Draždžan, kžesche, so na Hrodžischczanskim knježim dworje džěła a so wschědnje 20 mk. sasłuži. Wón sebi da nekotre schkleńzy piwa pschinjesc, wjeczor wós do Hbjelska wobstaracz a pola Juraka psches nóz wosta. Jako na druhi dzeń wot njeho saplaczenje worczisnu žadachu, rjekny Graf, so chze hnydom swój dołh wurunacz, tola prjedy dyrbi po swoju msdu k. v. Gersdorfej hicz. Wrócził pak, so rosymi, ženje saso njeje. Grafej jeho wobschudżerstwo měsaz jastwa pschinjesy.

Khostanska komora. Džekacer A. Michakk w Hornich Bruschach, kotryž běsche czelneho ranjenja dla wobskorženy, so njedosahazych dopokasmow dla khostanja sminy.

Wukasy wyschnosćze.

Wot hamtskeho sudnistwa ma so na pscheszadžowanje pschedawacz: wutoru 27. februara dopołdnja w 11 hodzinach ležomnosćz cžisło 469 w Budyschinje, k sawostajenstwu ratarja Becka sskuschaza a na 29,850 mk. taksirowana. — 16. haprleje pollenkarske kubło A. R. Libscha w Rakojdach, na 15,440 mk. taksirowane.

Přilopk.

* Letusche jutry sskuscheja skoro k najsažnischim, kotrez su s zyła mózne. Hacz dotal mejachu so jutry kaž letsa 25. merza jenož w letach 1663, 1674, 1731, 1742. W naschim letstotetku jutry hischcze ras na 25. merza panu a to 1894. Po postajenju Nizaskeho konzila njesmědža so jutry do 22. merza swjeczicz. Najposdžischa termija sa jutry je 25. haprleje. Tute runje tak žadne podeńdženje je so w letomaj 1666 a 1734 mělo a sastupi s nowa w letach 1886, 1943, 2043 atd.

* Pschisažny sud w Bremenje je sskužobnu holzu Marju Kösterez, kotraž je swoju macz se sekeru na njeczlowske hrósbne waschnje sarasyła, k smjercži wotsudził. Jako bě statny rěcžnik smjertne khostanje namjetował, a so pschedsyda suda Kösterez wopraschał, hacz ma hischcze neschto naspomnicz, wotmolwi ta s měrnym, njebojasnym hłosom: „Moji knjeza! Ja budu swjeselena, jeli so moje žadanje sa smjercžu dopjelni; sa mnje wschak žane druhe khostanje njeje, s kotrymž bych móhła swoju czezku winu wotpokucžicz." Ssud na to smjertny wusud wupraji.

* Na subatej kolesatej želesnizy w Salgotariwnu we Wuherskej, na kotrejž so wuhlo s hory Salgo do tamnischeje želesolijerne wosy, je so w tychle dnjach wulke njesboże stako. Nekotre suby lokomotiwineho koła so wukamachu a lokomotiwa s dwanacžemi wosami do hłubiny padze. Wschě wosy buchu rosražene, jene džeczo a schesc žonow žiwjenje shubi, sedmjo džekacerjo buchu czežko sranjeni.

* Kruwa po dwěmaj skhodomaj. S Preßburga so pische: Spodžiwne a roshorjaze podeńdženje je so 11. februara na tudomnej hrodowskej drósy stako. Spłóschena kruwa so swojemu wodžerjej wutorhny, postorczi jenu mkodu holzu, czerjesche na to po Risfaludihasy a stoczi runje do khěže czisło 76, hdzež wyschschi rabbinar Benjamin Schreiber bydli. Tu wona jeneho talmudskeho schulerja k semi storczi a na to po dwěmaj, czasto so wijatymaj drjewjanymaj skhodomaj do rabbinarjoweho bydła bje wscheje wobczežnosćze horje běžesche. Wona hižom psched durjemi stejesche, jako buchu teßame wot nastróžanych wobydlerjow hischcze s czasom sapraßnjene. Netko kruwa k wotewrjenej kuchni czerjesche. Kucharka stejesche runje, wobjed pschihotowajo, pschi pjezaku, jako kruwisko so pschibliżowacz wuhlada. Ssmjercz nastróżana wona se žadławymi kschikami na pomoz wołasche. Dokelž so s wołanjom njepschesta, pschibežachu skónczinje ludžo, kotrymž so schlachczi, spłóschene skoczo swjasacz a po skhodach saso dele wlez.

* S Roma pisaja: Blisko wrotow „Porta San Lorenzo" bydlitej w jenej khežzy dwaj džekacerjej se swojimaj swójbomaj. Kózdy ma tsilětneho hólza, kotrajž běschtaj dobraj pschecželej a husto w hromadze hrajkaschaj. Wóndano, hdzež s wobeju starscheju nichtó doma njeběsche, wonaj saso hrajkataj, doniž so tomu jenemu hólzej, kiž Luigi reka, dotalne hrajkanje wostudži a wón swojemu pschecželej, Natale pomjenowanemu, počzina pěsk do woczow mjetacz. Natale da sebi to nekotre krócz lubicz, potom pak so rosskobi, běži do kuchnje, hdzež na stólz salese a s blida wótry nóž wosmje. S tym wobrónjeny wróczi so dó jstwy a wbohemu Luigijej s nožom do žiwota kole. Jako so starschej domoj wróczischtaj, so njemako stróżischtaj, jako swojeho synka we wulkej kuži krwě leżazeho a morweho namakaschtaj.

* Franzowski spisacżel Louis Blanc mějesche kóczku, kotraž jeho jara lubowasche; wona kózdy wjeczor na skhodze na njeho czakasche, so by s nim, hdyž wón domoj pschińdże, dó jstwy horje

ſchka. Jako bě wón wumrjek, wona wjazy njejědźeſche a njepijeſche, ale dobrowólnje hłodu wumrje.

* Nowa repetirowaza tſělba. Na poruczność franzowſkeho knježerſtwa mějeſche ßo njedawno w Verſaillu pruhowanſke tſělenje ſ repetirowazymi tſělbami. Wobrónjenje franzowſkeho wójſka ſ repetirowazej tſělbu je wobſanknjena wěz a dyrbi tak rucże hacź ßu dla modela noweje tſělby pſches jene, ſa tſi lěta dokonjane bycź. Repetirowaza tſělba je bróń pſchichoda; w franzowſkim generalnym ſtabje ßu pſcheßwědczeni, ſo budźe tež Němſka pſches druhe ſtaty nuſowana, repetirowazu tſělbu pſchijecź. W Barlinje jenoź hiſchcźe konſtrukziju wunamakali njejßu, ſ kotrejź by ßo nětcziſcha mawſer-tſělba ſa mały pjenjes do repetirowazeje tſělby pſcheměnicź hodźika.

* W Bradfordźe (w Jendźelſkej) ßo wóndano w jenej fabriży wulki wuheń ſaßypny a tójſchto dźěłacźerjow, ſtarych a młodych, ſaraſy abo tola jara wobſchkodźi. Jako běchu ßo ludźo w hromadu ſběżeli a ſaraženych wobhladowachu, na jene dobo jena żona, khudźe ſwoblekana, ßwojeho ſaraženeho ßyna wuhladawſchi ſakſchicźa a na ſemju padźe. Jako bě ſaßo k ßebi pſchiſchła, powjedaſche wona: „Mój luby Charlie (Korla)! Tón wbohi hólz bě hakle tſinacźe lět ſtary a tola dźěłaſche hižom někotre lěta w tutej fabriży, ſo by tež ßwoju dźělbu k naju wobeju ſeźiwjenju ſaßkužił. Ja ßym mjenujży khuda wudowa a jako běch jeho wczera rano w prawym cźaßu budźiła, ſo by na dźěło ſchoł, wón mi praji: «Ach macźi, njech dźenża doma woſtanu; ja ßo boju, ſo ßo w fabriży pſches wuheń njeſboże ſtanje, pſchetoź wón ßo ſatraſchnje khabła, tak ſo panje a dźěłacźerjow ſaraſy». Ale ja jemu prajach: Hdy by ta wěz tak ſtraſchna była, dha tola wobßedźerjo fabriki njebychu dźěłacźerjam w njej dźěłacź dali. Duż njeboj ßo, mój ßyno; a wěſch, na nowy dźeń mam ſa wotnajecźe wobydlenja płacźicź; k tomu pak hiſchcźe doſcź pjenjes nimamoj. Po tajkim dyrbiſch hicź a dźěłacź. Na to mój luby dobry ßyn rjekny: Luba macźi, każ ßebi myßliſch! a dźěſche. A nětko tu morwy leži!"

* W jenym pólſkim měſtaſchku wóndano dwaj zuſnikaj pſched mały hoſcźenz pſchijědźeſchtaj a ſ woſa dołhi a khětro wulki korb wſawſchi, jón dó iſtwy pſchinjeßeſchtaj a tam do kuta ſtajiſchtaj. Jako běſchtaj potom jědłoj a pikoj, praſcheſchtaj ßo hoſcźenzarja, hacź njemóżetaj pola njeho pſchenozowacź. Wón jimaj wotmolwi, ſo ßo to njehodźi, dokelź jemu k tomu měſtna pobrachuje. Wonaj ßo ſpokojiſchtaj, proſcheſchtaj pak, ſo by ſ najmjeńſcha tón korb tak dołho pola njeho woſtacź móhł, doniż ſaßo po njón pſchijědźetaj. Hoſcźenzař do toho ſwoli a wonaj wotjědźeſchtaj. Poſdźiſcho wjecźor, hdźež běchu někotſi hoſcźo na piwo pſchiſchli, hoſcźenzarjowy pſyczk pocża wokoło korba běhacź, na njón cźuchacź a nuchacź a cźim dlěhe, cźim bóle na njón ſchcźowkacź. To ßo hoſcźom dźiwnje ſeſda a jedyn měnjeſche, ſo je něſchto wopacźne w korbje, dokelź tón poß tak na njón haruje. Druſy jemu pſchipadnychu, tak ſo hoſcźenzarja do ſtracha ſtajichu a tón wobſankny, korb wotcźinicź, tola niz hinak, hacź ſo by jedyn polizaj pódła był. Jako bě tón pſchiſchoł, poczachu na wotewrjenju korba dźěłacź, bjes tym pak, ſo ßo ſ tym prózowachu, na jene dobo ſ korba hłóß ſaßkyſchachu, kiž prajeſche: „Woſtajcźe jenoź, ja wſchak ßam wotewrju!" A wo prawdźe, hnydom ßo korb wotewri, a ſ njeho cźłowjek ſtawaſche, kotrehoż pak polizaj rucże hrabny a druſy też ſapſchimnychu. Wón jim, jako běchu jemu ßlubili, ſo jeho nochzedźa bicź, potom woſjewi, ſo drje je wón paduch, ale ſo ſtaj taj dwaj, kotrajż ſtaj korb pſchinjeßkoj, hórſchej rubjeżnikaj, kotrajż ßo w nozy wrócźitaj, ſo byſchtaj ſ nim hoſcźenzarja wurubikoj. K tomu wón pſchiſtaji, ſo ma poruczność, wokno pódła kuta, hdźež bě korb ſtajeny, w nozy wotewricź, ſo byſchtaj ſ nim nuts ſaléſcź móhkoj. — Potom da ßo wón bjes pſchecźiwjenja ſwjaſacź a do wjelbika donjeſcź, hdźež jeho na ßkómu położichu. Polizaj na to woteńdźe a ſ poßleńzu hiſchcźe někotrych pólizajow pſchiwjedźe. Potom ßwězu haßnychu a na teju rubjeżnikow cźakachu. Taj też wo poknozy pſchińdźeſchtaj a — jedyn druhemu pomhajo — ſ woknom dó iſtwy pſchiléſeſchtaj. Ale lědom běſchtaj nutſka, dha jeju ſe wſchěch bokow twjerdźe pſchimnychu a na měſcźe tak ſwjaſachu, ſo ßo hibnycź njemóżeſchtaj. Polizajojo wſchitkich tſjóch na to do jaſtwa wotwjedźechu a naſajtra ßo pokaſa, ſo běchu to tſjo ſłóſtniży, ſa kotrymiż běchu hižom dołho ßledźili.

* S Cherſona (w Rußowſkej) piſaja kónz dezembra: Jako ßo wczera dwaj młodaj mandźelſkaj w najatym woſu, hdźež hižo dwě żónſkej ßedźeſchtej, po lodźe pſches mórſku wuſcźinu wjeſeſchtaj, pſchepanychu ßo wſchitży a padźechu do wody, ſ nimi pak też wóſ a konje. Tón młody muż bórſy ſaßo na wjerch wody ſpłuwny a jemu radźi ßo, też ßwoju żonu ſ wody wucźahnycź a někotrym ludźom pſchepodacź, kiž běchu tam pſchiběżeli. Jako bě ßo to ſtało, wußlecże ßo ßwój kożuch a ſkoczi ſ nowa do wody, ſo by też tej dwě druhej żónſzy wumóhł. Wón jej też doßahny a běſche hižom ſ hłowu ſ wody won; tola ßo bórſy ſaßo ponuri, pſchetoż tej, kotrejź běſche wumóż chżył, běſchtej jemu, każ ßo poſdźiſcho pokaſa, ruży a noſy tak twjerdźe wopſchimnyłoj, ſo ßo hibacź njemóżeſche, ale dyrbjeſche ſ nimaj hubjenje kónz wſacź.

* Po nowſchich powjeſcźach je tych, kiž ßu w Berdicżowje pſchi ſpalenju zyrkuſa żiwjenje ſhubili, wſchěch do hromady 297. Sſu to ſ wjetſcha żidźi, pſchetoż tam, każ ßmy hižom w cź. 3 „Serb. Nowin" naſpomnili, ſ wjetſcha żidźi bydła.

* W Petersburgu pokaſuje ßo nětko jedyn młody cźłowjek, w měſcźe Koſtromje (w Rußowſkej) rodźeny, kotrehoż zyke cźěło, haj też ßame wobliczo, je ſ huſtymi kudźerjawymi naběl włoßami wobroſcźene. — Wón je toho dla jara na mjedwjedźa (bara) podobny.

* W Sſuwałkach běſche wóndano jedyn kubler w tamniſchej haptyży jěd pſche wulke myſche kupił a dó wßy, hdźež wón bydleſche, domoj pſchinjeßł. Doma wón jěd, kotryż bě khětro jara ſ drobnym zokorom naměſchany, na polzu ſtaji. Tam jón jeho kuchařka wuhlada a wopta, a dokelź ßłódży ßłodźeſche, ßebi myßleſche, ſo je zokor. Po tajkim jón wona do khoſeja, runje nawarjeneho, ßypny a jón na blido pſchinjeße. Tón tam muż, żona a ſchtyri dźěcźi wupichu a wſchitży ſtraſchnje ſkhorichu. Dwě dźěſcźi prjedy wumrjeſchtej, hacź lěkař pſchińdźe, druſy ſchtyrjo ßu hiſchcźe khori, ale je nadźěja, ſo jich lěkař pſchi żiwjenju ſdźerżi.

* Wóndano pſchińdźe ſ Ameriki powjeſcź, ſo je miſchtr pokładniży połnózno-amerikanſkich ſtatow dla njeporjada w pjenjeſach, jemu dowěrjenych, cźeknył. Wón bu w Mexiku pſchimnjeny. Nětko je wón naßlědnika namakał. S Waſhingtona mjenujży telegrafuja, ſo je miſchtr alabamſkeje ſtatneje pokładniży cźeknył, a ſo je 250,000 dollarow ſ pokładniży ßobu wſał.

Cyrkwinske powjesće.

Pokutny pjatk ſmėje w Michalſkej zyrkwi rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź ſe ßwjatym wotkaſanjom.

Wěrowani:

Katholſka zyrkej: Jan August Pětſchka, rěſbař tu, ſ Johanu Auguſtu Pawlinu Hätaſchez tu. — Jan Matjatko, fabrikſki dźěłacźeŕ w Budeſtezach, ſ Hanu ſwudowjenej Witekowej rodź. Papſchez.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Reinhold Jan, Hermana Auguſta Porſche, mějeczela běleŕnje, ß. — Kurt Arthur, Guſtava Bohuwěra Cźemjery, měſchcźana a hoſcźenzarja-wobßedźerja, ß.

Michalſka zyrkej: Jan August, njemandź. ß. w Hownjowje. — Thereſia Auguſta, Ernſta Eduarda Heidy, fabrikſkeho dźěłacźerja a wobydlerja na Żidowje, dź.

Katholſka zyrkej: Eduard Pawol, Jana Ernſta Ducźmana, kublerja w Hněwßezach, ß. — Hermann Pawol, Jana Auguſta Piſkarja, murjerja tu, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 1. februara: Bruno Gotthold Kugelberg, wojak w 4. inf.-reg. Nr. 103, 22 l., je ßo ſatſělił. — 4. Handrij Muka, póſtſki ßłużobnik, 80 l. 6 m. — Jan August Kopacź, zyhelnik a wobydleŕ, 39 l. 7 m. — 5. Jurij, Michała Kócźki, dźěłacźerja na Żidowje, ß., 6 m. 14 d. — Jan August Barcź, półverniſki dźěłacźeŕ a wobydleŕ pod hrodom, 32 l. 1 m. 1 d. — 6. Madlena Knježkez, wobydlerka na Żidowje, 62 l. 11 m. 21 d. — 7. Korle Auguſta Juliuża Keule, murjerja a wobydlerja na Żidowje, morwanarodź. dź. — 8. Marja Martha Rychtarjez, Hugo Joſefa Koncźeka, maſchinuwjedźerja a wobydlerja na Żidowje, mandźelſka, 25 l. 8 m. 17 d. — 11. Guſtav Hermann Kulka, fabrikſki dźěłacźeŕ a wobydleŕ na Żidowje, 25 l. 2 m. 12 d. — 13. Hana Löſche, ſwudowjena Jänchenowa ſ Holeſchowa, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacźerſkeje khěże na Żidowje, 54 l. — 14. Hana Lipkez, njebo Michała Krecźmarja, bywſcheho wulkeho ſahrodnika w Bobolzach, wudowa, w 63. lěcźe.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

10. februara 1883.

Žitowy bowos: 3822 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	7	14	8	63	7	14	8	63
Rožka	50 kg.	6	46	6	84	6	46	6	96
Ječmjeń	50 kg.	5	80	6	30	5	80	6	34
Wowš	50 kg.	5	60	6	—	5	60	6	—
Pšeńčne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	50	3	90
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	30	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	50	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata 421 schtuk,	schtuka	8	—	21	—	—	—	—	—

Na pschedań: Khěža cžišło 24 w Njesdaschezach ſ 2½ kórzom pola. — Žiwnosćž cžišło 45 w Boschezach se 27 kórzami leżomnosćze (shonicź na małej bratrowskej haßy w Budyschinje cžo. 1). — Khěža cžišło 41 w Hornim Wujesdże ſ 2½ kórzom pola (shonicź pola C. A. Bergera w Hodžiju). — Młyn w Lipiczu pola Minakala ſa 15,500 mk.

Awkzije: 19. februara drjewowa awkz. w Drožđžiju pola Pomorez. — 19. febr. awkz. hospodarskeho gratu a wosow w Kobjelnju cžišło 15. — 15. febr. drjew. awkz. w Lichanju. — 19. febr. drjew. awkz. na Wulkowjelkowskim reviru.

W Raschowje je **saßrodniska žiwnosćž** cžišło 15 ſ 30 kórzami pola na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Maßiwnje twarjena khěža ſ 225 □pr. **tami pola a łuki je na pschedań w Radworju cžišło 88 b.**

Saßrodniska žiwnosćž cžo. 14 w Jaßońzy pola Panczig je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola **Jakuba Polkeńka** we Wutołczizach abo pola **Jana Lehmanna** w Boranezach shonicź.

Pscheměnjenja dla ma ßo **sbytkne kubło** cžišło 9 w Kamjenej pola Rakez, 45 kórzow leżownosćze wopschijaze, bjes hospody a wumjeńka, ſ inventarom abo bjes njeho pschedacź. Wscho dalsche je na kuble pola wobßedżerja shonicź.

Jena **khěža** ſ dwěmaj abo tsjómi kórzami pola, ſa tyscherja ßo hodźaza, ßo kupicź pyta. Wot koho? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin."

W Hlinje je **khěža** cžišło 11 se ⁶/₄ kórzami pola na pschedań.

W Hlinje je **khěža** cžišło 8 ſ klamarnju, ⁹/₄ kórzami pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Wosjewjenje.

Khěža cžišło 6b w Praskowje, ſ brožnju, hródźu, drjewowej kólnju, ſ něschto polom a łuki, ßołotowej a ßadowej sahrodu, ma ßo **22. februara** dopołdnja w 10 hodźinach sjawnje **na** pscheßadźowanje pschedawacź.

Bruny dwělětny **kóń** je na pschedań w Trupinje cžišło 9 pola Rakez.

Drjewowa awkzija.

W **Huscžanskim** hoscženzu maja ßo

pónđelu 19. februara t. l.

ſ lěßow **Huscžanskeho** a **Družkecžanskeho** knjeżeho dwora ßlědowaze wulěßowane drjewa:

420 schmrěkowych žerdźow wschelakeje ßylnosćze a dołhosćze,
6 rmtr. mjehkich schcźěpow,
15 = twjerdych kliplow,
611 = mjehkich =
0,5 stotnjow twjerdych walczkow,
41,9 = mjehkich =
92 khójnowych dołhich hromadow,

w lěßnych wotdźělenjach: w Zicženskim haju, wowczerskich kerkach, Družkecžanskich kerkach a swěrinskej sahrodze;

ſ **Huscžanskeho parka:**

125 schmrěkowych žerdźow wschelakeje ßylnosćze a dołhosćze,
28 rmtr. mjehkich schcźěpow,
2 = twjerdych kliplow,
37 = mjehkich =
5,4 stotnjow mjehkich walczkow,
1 hromada walczíny

ſ wuměnjenjom naßadźowanja pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Schtóž chze ßebi drjewa prjedy wobhladacź, njech ßo na lěßneho dohladowarja w hajnistwje w Mjedźozju a w lěßnym domje w Huszy wobroczi abo ßo bjes dalscheho na spomnjene lěßowe městna poda.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Huszy.
Hugo Opelt.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. februara dopołdnja wot ½10 hodźin

ma ßo na **Lupjanskim reviru** pschi Schczeńczanskim puczu bjes Lupjansko-Dubrawskimi a Holeschowsko-Dubrawskimi mjesami

101 ßuchich dołhich hromadow;

schtwórtk 22. februara dopołdnja wot ½10 hodźin

na **Lipiczanskim reviru** pschi naßypanzy

50 twjerdych dołhich hromadow, ſ dźěla wužitkowe drjewo wopschijazych,

ſa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 14. februara 1883.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **knježim dworje** we **Wukranczizach** ma ßo **pjatk 23. februara t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj** wjetscha dźělba twjerdych ßylnych dołhich hromadow, ſ wjetscha brěsowych, sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewnischczu pschi Subrniczanskich mjesach blisko zyhelnicze.

Kublowe sarjadnistwo.

Wulke wupschedawanje.

Dokelž je hischcze wulka dźělba nasad stajeneho porzelana doschła, traje wupschedawanje do **25. februara.**

Ernst Ullrich,
pschedawarnja porzelana a schkleńzy
na schulerskej haßy 12.

Kolonialtworowe klamy

G. L. Lösch w Kamjenzu pschi torhoschczu

poručeja

khojej wot 70—160 np.,
paleny khojej wot 100—200 np.,
drobny zokor po tunich płaczišnach,
likery atd.

☛ Sserbske poßłuženje. ☚

Cžorny kaschemir,

dwójzy schěroki, hižom wot 70 np., toho runja **pißany ryps, popelin** a **kaschmir** wot 30 np. porucža

August Grützner.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 21. februara ma ßo na **Cžichonjanskim reviru** něhdźe 30 brěsowych hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapočatk dopołdnja w 10 hodźinach na pßowych horach. **Hajnk.**

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 21. februara ma ßo stejaze khójnowe palne drjewo, kubłu cžißło 5 w **Stróži** pola Hucźiny ßłuschaze, po parzelach sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wulki wubjerk **konjow,** bjes nimi 14—16 elegantnych jendźelskich, narańscho-pruskich a meklemburgskich **jěsdnych koni** sa cźežku a lohku wahu, něhdźe 12 porow elegantnych hannoverskich, pruskich atd. runobarbnych **wosowych konjow,** pěknych jenopschežnych, toho runja 30 danskich a ardenskich **dźěłacźerskich konjow** lohkeje a cźežkeje družiny, je **ßrjedu 21.** do **28. februara** w **Draždźanach** w nowoměschcźanskich jěsdnych kasermach po solidnych płacźisnach na pschedań.

Gebr. Heinze s Noßena.

Originalne probstajske ßywne žito.

Skasanje na nje, toho runja na druhe družiny wobstarataj

Baldeweg & Sachse.

Prawdźiwe Oberndorfske runklizowe ßymjo

poručžataj

Baldeweg & Sachse.

Ssuchi torf

je hischcźe dostacź w Drobach pola **Pawlika.**

Fabrika pianofortow

Crasselt & Raehse

w Lubiju w Sakskej

ßwój bohaty skład **kschižno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowschej konstrukziji s **zyłym metalowym wobłukom** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Pschipósnajerske pißma wo wubjernoscźi naschich fabrikatow móža ßo kóždy cžaß w originalu wobhladacź.

Reparatury kóždeho waschnja ßo najßwěrnischo wobstaraju.

Płacźisny tunje. Płacźenje po ratach. 10lětne rukowanje.

Na **ratarskej schuli w Budyschinje,** toho runja na **ßadowej a sahrodniskej schuli,** s prěnim wustawom sjenocźenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1883** nowe wucžbne kursy sapocžnu.

Wschě dalsche wukasy ßu shonicź pola direkzije wustawa.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě družiny ßyreje kože ßo po najwyschschich płacźisnach kupuja, ßyre kože ßo derje a tunjo wudźěłaju wot

Gustava Naucki

na garbarskej haßy cžißło 16.

Kosaze, cźelaze, sajecže, korniklowe, tkhórjaze, mordarske kože ßo po najwyschschej płacźisnje kupuja wot

Heinricha Langi

na žitnych wikach pschi katholskej zyrkwi.

Po radźe k. wokrjeßneho lěkarja dr. Eichmanna ßym **Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja** pola ßwojich dźěcźi, na kaschel cźerpjazych, nałožował, a bu psches tutón ßrědk kaschel bórsy wotstronjeny.

Feike, prěni žandarmski wachtmischtr w Flatowje.

Jeniczki skład wot njeho maja w bleschach po $1^1/_2$ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Nächster w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

Proste a cźežsche porjedźenje cžaßnikow po najtunischich płacźisnach wobstara

Joh. Gäth

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Zarěčanske serbske towarstwo

změje **njedźelu 25. februara** popołdnju w 5 hodź. swoju zhromadźiznu.

Přednošk je k. gmejnski prjódkstejeř **Lešawa** z Łahowa dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt sobustawow kaž tež hosći prosy **předsydstwo.**

Bukicžanske ratarske towarstwo.

Poßedźenje **19. februara t. l.** popołdnju $5^1/_2$ hodźin. — Na dźeńskim porjedźe steji: 1. Rosrěcžowanje a rosestajenje wo pißazej maschinje psches k. fararja Kubizu w Bukezach. 2. Pschednoschk wo plahowanju a wužiwanju zokorowych rěpow.

Hosćo ßu witani. **Pschedßyda.**

Rjane wobydlenje, s zyła abo dźělene, 4 stwy, 1 komora, pschedsala, kucheń s wodu atd. je 1. julija abo 1. oktobra pschenajecź na połnóznej tuchorskej haßy cžißło 4 w Budyschinje.

Khěžna holza

s dobrymi wopißmami ßo k 1. haprleji do piwarnje w Prěcžezach pyta.

Holza, 14—16 lět stara, ßo do ßłužby pyta wot **Patschoweje** w Bukezach.

Generalna zhromadźizna
Budyskeje Bjesady

změje so **wutoru 27. februara** wječor we 8 hodźinach na **třeleŕni.**

Wo bohaty wopyt so prosy.

Dźeńśki porjad: 1. rozprawy předsydstwa; 2. přijimanje nowych sobustawow; 3. nowowólby; 4. namjety.

Wubjeŕk Bjesady.

Sjenoczeńśtwo śakśkich pjerinuplahowazych towaŕśtwow

wotewri śwoju

1. pjerinśku wuśtajeńzu

w kolonadach piwaŕńśkeje śahrody w Budyśchinje

wot **pjatka 16. februara** hacź do **19. februara 1883.** — Sastupny pjenjes **30 np.**

W bliśkośći Budyśchina śo 1. haprleje jena kněžna a kuchińska holza pyta. Wścho dalśche je śhonicź we wudawaŕni „Serb. Nowin."

Jena kněžna holza śe wśy śo k 1. haprleji wot konditora **Gustava Großmanna** w Budyśchinje pyta.

W Konjezach pola Porśchiź móže **holza,** kotraž chze śchwadliśtwo nawuknycź, hnydom do wuczby stupicź.

Jedyn tyścheŕśki, dobry dźěłacźeŕ, dostanje hnydom trajaze dźěło pola tyścherja **Jurja Patoki** w Njeśwaczidle.

Wuczobnik pytany.

Hólczeź, kotryž chze moleŕśtwo a lakiraŕśtwo nawuknycź, dostanje pśichodne jutry město pola

G. Kośchwiza

na kotołśkej haśy w Budyśchinje cźo. 16.

Sa śwoje kolonialtworowe, tobakowe, zigarrowe a śpirituośowe klamy pytam k jutram jeneho **wuczobnika.**

A. Niemśchka

na kamjeńtnej haśy.

Hólza, kotryž chze rěśbaŕśtwo nawuknycź, pyta

Ludwig Fiedler,

C. Sanw-Paśowy naślědnik.

Wuczobnik

śo k jutram pyta wot

Richarda Schwarza,

pjekaŕśkeho miśchtra na śerbśkej haśy.

Śsylny wuczobnik móže pola mje jutry do wuczby śtupicź.

Auguśt Eißler,

rěśniśki miśchtr na žitnych wikach cźo. 16.

Wuczobnik

śo pyta wot **Bruno Patścha,** klampnaŕśkeho miśchtra w Bukezach.

Sa śwoje kolonialtworowe, barbotworowe a śpirituśowe klamy pytam **pomoznika,** kotryž je hakle wuwuknył.

Hermann Heide w Mužakowje.

Wuczobnika

k jutram pyta

Ernst Ahl,

schewśki miśchtr w dornśchnablu 10.

Pśched zyhelnśkimi wrotami w Budyśchinje je śo śobotu něśchto pjenjes namakało. Wone śu saśo dostacź w korczmje w Krakezach.

Towaŕśtwu Pomozy śa śtudowazych Sserbow je śo ś nowa nahladny dar wotkasał. Njebocźiczka kublerka śwudowjena **Marja Wjelina** w Trjebjeńzach je w śwojim testamencze 6000 hriwnow towaŕśtwu wuśtajiła. Tele pjenjesy śu śo pśched krótkim cźaśom wupłacźiłe. Sjawnemu nawjedźenju to pśchepodajo, praji śo wot mjenowaneho towaŕśtwa nadobnej dobrocźelzy najwutrobniśchi dźak.

Pśchedśydstwo Tow. Pom.

Mütterlein, pśchedśyda.

Měrśch, pokładnik.

Dźak.

Śwój dom, loni 15. auguśta pśches wóhnjowe njeśboże śaniczeny, saśo natwariwśchi, hnuje mje, Minakaśkej, Drobjanśkej, Lipiczańskej, Wjeśłanśkej, Komśczańskej a Łupjanśkej gmejnje śa śmilne dary a fóry, knjeśej duchownemu Kordinje a knjeśej kantorej Garbarjej pak śa pośkicźenu hośpodu śwój najwutrobniśchi dźak wuprajicź.

Bóh luby Knjes chźyk jim wśchu jich woporniwoścź ś bohatej měru śarunacź.

Handrij Voigt,

śahrodnik w Minakale.

Łětny śmjertny dźeń

njebo

Handrija Erknarja, wulkeho śahrodnika w Brěśynje pola Hucźiny.

Tak pśched łětom, mój luby nano,
Ssy pśches śmjercź wot naś dźěliŕ śo,
Hdyž loni — jenu śrjedu rano —
Toh' maloh' rózka wośmeho,
Hdyž dołhi cźaś tu khory běśche,
Ssy wopuśchcźił tón hŕeśchny śwět,
Hdyž źiwjenje tu njebě dlěśche,
Hacź jene a śchěśćdźeśacź łět.

Ty bu we Barcźe narodźeny,
Ssy tam teź khodźił do śchule;
Hdyž śchulśki cźaś bě dopjelnjeny,
Dha jow a tam ty śkužeśche;
Hdyž śchěśća a dwazyćzi łět běśche,
Sso śkładnoścź k žeńtwje namaka,
Do Brěśynу na žeńtwu dźěśche
A śaj tam Powez Marju wśa.
Tak prěni króćź bě woženjeny
A śchtyri dźěćzi płodźeśche;
Hdyž dlěśchi cźaś bě śwudowjeny,
Dha druhi króćź śo ženjeśche;
Ta druha macź je hiśchcźe źiwa,
Jej' kśchcźene mjeno Marja je,
Je w Brěśynje śo narodźiła,
Jej' nan, Jan Fryćza, wumrjeł je.
Te prěnje mandźelśtwo je trało
Tśi měśazy pśches dźeśacź łět,
Te druhe je śo dokonjało
Pśches śmjercź toh' luboh' nana nět';
Kak śbožownaj tu we nim běśchtaj
Tych łětow jed'n a dwazyćzi,
Rad we nim dlěje bycź h'śchcźe chźyśchtaj,
Ssmjercź pak jej' róśno rosdźěli.
Haj, druha macź ta je h'śchcźe źiwa,
Kiž śyna — dźowku płodźeśche,
Ta śprawna duścha dobrocźiwa
Tu wjele cźerpicź mějeśche,
K jej' khoroścźi bě taśka wina:
Te konje śo jej śpłóśchichu,
Hdyž jěźeśche dom ś Budyśchina
A wona pśchińdźe k njeśbožu.
Kak wjele nozow bje-wśchoh' śpanja,
Hdyž wona khora leżeśche,
Te dołhe nozy hacź do ranja
Tak hórke śyłśy płakaśche;
Hdźeź śebi trośchta nadźijeśche,
Bě twjerda, śymna wutroba,
Duž nikoh' druhoh' njeměješche,
Hacź Boha luboh' Sbóžnika.
Tón nan śo k śmjercźi hotowaśche
Pśches śprawnu, wěrnu pokutu,
Na khorym kožu wužiwaśche
Teź Khryśta wérne cźéło ś krwju,
A tak wón poźyłnjeny dźeśche
Pśches straśchny, cźémny śmjertny doł,
Hdyž ś Bohom wujednany běśche,
Tam horje dom do njebjeźow.
Haj, Bóh tón Knjes je wołak jeho
Do njebjeśkeho raja dom,
Duž njepłakajcźe wśchak wo njeho
A popśchejcźe to śboże jom';
Wón śebi nihdy njepožada
Tu saśo na śwět dele k wam,
Wón ś luboścźu k wam dele hlada,
Hacź pśchińdźecźe wy horje tam.
„Ach, luba macźi, lube dźěćzi",
Tak wón wam ś njebjeź pśchiwoła,
„Tak dołho hacź ścźe na tym śwěćzi,
Dha njeśabudźcźe na Boha,
Haj, wobkhowajcźe pśchezo śwěru
Toh' waśchoh' luboh' Sbóžnika
We wutrobje pśches prawu wěru,
Teź hdyž śo śwět wam wuśmějewa."
Tak je nětk łéto dokonjane,
Haj, runje jutśje njedźelu,
So jeho cźéło pohrjebane
Je loni ś wulkej śrudobu;
Ja wěścźe wěm, so jutśje ś nowa,
Kaž wy to husto cźinjeśchcźe,
Tón „Wótcźe naśch" po' jeho rowa
Tam śe śyłśami śpěwacźe.
Dha śpi nětk derje w twojim rowje,
Naśch luby nano Handrijo,
We Hucźinje tam na kerchowje,
Hacź teź naśch cźaś tu minje śo
A my teź pśchińdźemy śa tobu
Tam do tej' wěcźnej' śbóžnoścźe,
Hdźeź junu śjednocźeni ś tobu
My budźemy do wěcźnoścźe.

W mjenje śrudnych śawośtajenych

Pětr Mónk.

Serbski Hospodaŕ čo. 4

1883 je wušoł.

(K tomu cźišku jena pśchiłoha.)

Pschiloha k czißku 7 „Serbskich Nowin.“

Ssobotu 17. februara 1883.

Wolij

k masanju mkóczazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a plotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Czeske kamjentne wuhlo

we wschěch družinach sczele se stazije Czopliz (Teplitz) solidne a placzisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Polnohranite rěsane rjadowe a kóslowe drjewa

we wschěch dolhosczach a tolstosczach, toho runja wschě družiny **ruchich deskow, latow, dubowych deskow** a **pfostow** pschedawa po tunich placzisnach drjewowa wikowarnja

Augusta Zimmermanna,

czeßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Sa konfirmandow

poruczam jako něschto jara placzisny hódne:

8/4 schěroki czorny czistowolmjany kachemir, stary lóhcź po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 schěroki czorny polwolmjany kachemir, stary lóhcź po 60 np.

Wschě kachemiry ßu sa dobre znate a móża ßo toho dla kóżdemu poruczecź.

Jan Jurij Pahn

na torhoschczu pódla hlowneje straże.

K njewjeszczinskej drasczе.

Czorne a pißane żidżane tkaniny

ſ rypſa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenoż wubjernej dobroscźi a po jara tunich placzisnach poruczа

Jan Jurij Pahn

na torhoschczu pódla hlowneje straże.

Sa konfirmandow.

Cžistowołmjane cžorne kachemiry

cžornomódre, derje ßo noschaze,

8/4 schěroke

łóhcź po 100, 125, 150, 170, 200 np.

Połwołmjane cžorne kachemiry

módrocžorna, jara hustotkana twora,

8/4 schěroke łóhcź po 80 np., 9/4 schěroke łóhcź po 120 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

W pschedawaŕni ßo ßerbski rěcži.

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

Möblowy magazin

sjenocźenych tyscheŕskich mischtrow

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

na bohatej haßy cžo. 14, po 1 skhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel) ßwój wulki skład dobrych a ßamodźěłanych **möblow** pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

M. Th. Pech

w Budyschinje

na hłownym torhoschcźu, pódla měschcźanskeje haptyki,

porucža sa **konfirmandow** ßwój wulki skład

cžornych kaschemirow

w derje ßo noschazej tworje po jara tunich płacźisnach,

cžorne lustry,

toho runja jenobarbne a kaschcźikate

drastne tkaniny,

wjetschu dźělbu

połwołmjanych ßuknjowych tkaninow

w rjanych mustrach, łóhcź po 40 np., w prawej 6/4 schěrokoscźi.

W klamach ßo ßerbski rěcži. **M. Th. Pech.**

Khofejowy skład.

Pódla spodobneju **tunjeju** družinow

paleneho khofeja

punt po 100 np. a 120 np.

pschedawam w nowschim cžaßu hischcźe **tuńschu** družinu

punt po 85 np.,

kotraž je toho runja jara derje ßłodźaza a porucženja hódna.

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Sa konfirmandow

porucžam swjeŕschne koschle, khornarje, manschety, dźeńske koschle, schemisety, schlipsy, krawaty, sacžne rubischka, spódne kholowy a jaki, dale sa

konfirmandki

dźeńske a nózne koschle, negližejowe jaki, spódne kholowy, barchentowe ßuknje, próchowe ßuknje, schirtingowe ßuknje, korsety, khornarje, manschety, schawle a sacžne rubischka.

A. Tschentscher

s napschecźa noweje měschcźanskeje schule.

Nowe němske krajne spěwaŕske

w prostym a woßobnym swjasku, wote mnje ßameho dźěłanym, porucžam po najtunischich płacźisnach.

G. Rämsch na bohatej haßy.

Sserbske

spěwaŕske knihi

wot 3 mk. se słotym srěskom, do kože derje swjasane a praßowane, porucža

A. Schöncke, knihiwjasaŕ

na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

Wupschedawanje!

wulkeje dźělby małych a wulkich **wołmjanych rubischczow na hłowu** po kóždej někak móžnej płaczisnje, jenož so bych s wězu rumował.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczanskeje haptyki.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucza najnowsche mustry we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach. **Pißane schottiske drastne tkaniny,** stary łóhcz wot 20 np., **módroczischcz,** stary łóhcz wot 25 np., **kholowowe tkaniny,** stary łóhcz wot 20 np., módroczischczane barbunjepuschczate **dźěczaze schórzuchi** s lazom po 25 np. atd.

Maschiny k wobdźěłanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu ßo czěrjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku ßo czěrjaze, najlěpscheje khmanoscze, s kotrymiž ßo hižom w najwjetschich blidarnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa,** draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,

maschinska fabrika w Lipsku.

Kaschczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannasch.

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucza pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,

prjedy Santo-Passo,

2 na Lubijskej drósy 2.

K tunjemu a dobremu wjasanju a wobstaranju nowych němskich krajnych spěwarskich knihi ßo knjesam zyrkwinskim a gmejnskim prjódkstejerjam porucza

Gustav Rämsch

knihiwjasar na bohatej haßy.

Richard Hennig,

tapezirar a wupyscher,

w Budyschinje, na taschbarku 7,

porucza ßwój skład

pólstrowanych möblow wscheje družiny.

Sofy

wot

28 mk.

Pjerowe matrazy

s drella

wot 19 mk.

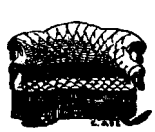

Tapezirowanje, poczehnjenje billardow a wupyschenje ßo derje wobstara.

Sprawne poßłuženje! **Tunje płaczisny!**

Spěwarske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, w koži a ßomocze, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßłodźazy, porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Jerje,

rjane tuczne ryby, kopu po 2 mk., schtuku wot 3—4 np., poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach
w hoscżenzu k „słotej hwěsdźe".

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny „ 100—200 „ „ „

pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě družiny, derje ßłodźaze, porucza

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Jerje,

schtuku wot 3 np.,

porucza

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

Khofej,

czíscze a derje ßłodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucza we wubjernej dobroscżi

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Łužica.

„Łužica“, jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarstwow, na wšostronske potrěbnosće Serbowstwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowstwa podawa a wudźěłki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała so toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrać tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica“ pola redaktora (adressa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherstrasse 5) a w expediciji „Serbskich Nowin“ za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na pósće, pola agentow „Łužicy“ a z připósłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

Hižom wjele lět ſławna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na ſchachtliczkach je **lěkarſzy pruhowana** a poruczena pſche: **koſczowu žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, liſchawu, ſłeloczok, ſwoſabjene a wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałožowanja) w haptykach w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großſchönawje, Bernſtacze, Wósporku, Neugersdorfu, Biſkopizach, Rakezach, Scheŕachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halſchtrowje, Habrachcźizach a t. d. **Wopißma** ſu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ſo **ſwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakonſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižom je ſo tutón pleſtr **podražował.**

P. Strobelowy atelier

ſa njebolesne ſaſadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcźam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Deſtillazionſke klamy

Adolfa Rämſcha

pſchi butrowych wikach

ſwoje wubjernje cźiſcźene wſchědne palenzy, toho runja jednore a dwójne ſłódke palenzy a likery, kišałowy ſprit atd. wubjerneje dobroſcźe, jenotliwje a w ſwjaſkach po mózno tunich płacźiſnach poruczeja.

= Khofej, =

derje ſłodźazy, punt po 90 np., porucza

C. Kahrowe

w póſtſkej kowarni.

We wudawarni „Serbſkich Nowin“ je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** sběrka ſchulſkich spěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ſrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, žałſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ſłuſcha powucźaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“.

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetlarſka a žiwjenſka wódka

je wubjerny domſki ſrědk pſche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcźe. S powucźazym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach dostacź.

Turkowſke ſłowki,
punt po 35 np., liter po 55 np.,
cźeſke ſłowki,
punt po 30 np., liter po 40 np.,
porucza jako płacźiſny hódne

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoſchcźu.

Bibliſki pucźnik

nětcźiſcheho lěta 1883, ſeſtajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach a wudaty wot ſerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa, po ſwojim doſpołnym pokupjenju na wjeleſtronſke žadanje ſ druhim wudawkom cźiſchcźany, je we wudawarni „Serb. Nowin“ ſa 10 np. dostacź.

Apfelſiny,

kotrež ſu cźerſtwe doſchłe, porucza tunjo

W. Müller,
konditar na mjaßnym torhoſchcźu.

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa

wocźi kóždeho.

Tuta jenoż ſama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringſkej je wot lěta 1822 ſwětoznata.

Dostacź w ſłakonach po 1 marzy w hrodowſkej haptyzy kujeſa E. Menznera w Budyſchinje.

Njech ſebi pak kóždy wěſcźe jenoż wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku wot Traugotta Ehrhardta žada. Žanu druhu.

Wucźahi ſ liſtow: Knjeſej **Dr. Ehrhardtej.** W naſtupanju Waſcheje **prawdźiweje dr. Whitoweje wocźoweje wodźicźki** dyrbju Wam ſwoje połne pſchipóſnacźe wuprajicź, ta ſama je mi kóždy cźaſ ſ pomozu, hdyž ſtej mojej wocźi wot wjele cźitanja atd. ſahorjenej. Wona je ſ zyła wulkeje khwalby hódna. M.-Weißkirchen, w januaru 1882. F. Kunza. Dale: Waſcha **prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźka** je ſo pola mojeje žony, cźaſto na wocźi cźerpjazcje, ſa dobru wupokaſała. Schwitten p. Iſerlohna, w januaru 1882. H. Korte.

Wopitſtwo, ſamo na najwyſchim ſkhodźeńku, wotſtronja ſ wěſtoſcźu a rukowanjom, tež bjes wědomoſcźe khoreho, wunamakać d. M. a ſpezialiſt pſche wopitſtwowe khoroſcźe **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitoſcź je wot kral. hamtſk. ſłudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkruczena, darmo. Podražowarjow njech ſo kedźbu nima, dokelž je to jenoż jebanſtwo.

Do Ameriki

ſcźele najrucźiſcho a tunjo a runje tak derje kaž Siebers

Ernſt Voigt w Draždźanach, Seeſtr. 21, abo **Jan Arban** we Łuſku.

Tunja jědź je **rajß.** Sa 14 a 16 np. dawa ſo hižom punt rjaneho wulkoſornateho rajßa, kotryž nětdźe pſched 2 lětomaj 24 np. płacźeſche. Woßebje móže ſo rajß kolonialtworowych klamow **Richarda Pötſchki** w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu pódla měſchcźanſkeje haptyki poruczecź. Pſchi nětcźiſchej wyßokej płacźiſnje běrnow je ſa nje rajß witane a tunje ſarunanje.

Te ſame klamy dostachu ſ nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pſchi wjazy puntach hiſchcźe po tuńſchej płacźiſnje. Tutón khofej, kotryž je pola hoſpoſow ſa dobry ſnaty, je po druźinje hiſchcźe lěpſchi hacź loni, dokelž je khofej w płacźiſnje ſpanyk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 24. februara 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na zwjedźeńske waschnje zo 20. febr. jeho majestoscži kralej Albertej wot japanskeho poslowstwa jedyn wyšoki japanski rjad pschepoda. Poslowstwo, s Barlinskeho pósłanza Jushei Sinza Aoki a jeho pomoznikow Tomosada Iwakoma a Gunsi Tanuhasi wobstejaze, zo w kralowskim galawosu do kralowskeho hroda dowjesy. Po pschepodaczu rjada zo poslowstwo k kralowskej hoscźinje pscheprošy, pschi kotrejž běschtaj ministraj s Fabrice a s Nostitz-Wallwitz, wschelazy generalojo atd. pschitomni. Dźeń posdźischo minister s Fabrice japanskemu poslowstwu galahoscźinu wuhotowa. Pósłanz Aoki derje němski rěcži, tež jeho pschewodźerjej němski rosymitaj.

— Zyrkwinske zwjecźenje khěžorskeho narodneho dnja, kotryž tón ras na seleny schtwórtk panje, ma zo po khěžorowym postajenju njedźelu Palmarum s dopołdnischej službu sjenoczicź. Wschě druhe zwjedźenje a swjeselenja, kotrež zo dla khěžoroweho narodneho dnja wotdźerža, zo zobotu do Palmarum, po tajkim 17. měrza, směja.

— Němski krónprynz je pjatk komitej pschijak, kotryž bě dla jubilejskeho zwjedźenja jeho zlěborneho kwasa hromadźe stupił a k wopomjenju na tutón zwjedźeń sa dobroczelske wustawy 820,000 hriwnow po wschěch Němzach nasběrak. Jako sastupjeŕ Sakskeje bě w komiteju druhi vizypräsident khěžorstwoweho zejma, dwórski radźicźel Ackermann s Drazdźan.

— Němski khěžorstwowy zejm je pjatk zwoje posedźenja do 3. haprleje wotstorcził, so by bjes tym pruski zejm zwoje dźěła dokonjecź móhł. Někotre dny do toho je swjaskowa rada khěžorstwowemu zejmej sakoński pschedmjet pschepodała, w kotrymž zo prämija, kotraž zo hacž dotal zokrowym fabrikam sa zokor, do wukraja pschedaty, płaczesche, na 40 np. po zentnarju poniži. Dale je swjaskowa rada wobsankka, so ma zo wscho dowoženje zwini a zwinjazeho mjaza s Ameriki sakasacź.

— Listaj, kotrajž staj zo wot bamža němskemu khěžorej dla skónczenja zyrkwinskeho wojowanja pósłałoj, staj zo w bamžowych nowinach wosjewiłoj. Duch měra, kotryž w khěžorowymaj listomaj nadeńdźechmy, wěje tež s bamžoweju pizmow. Bamž je swólniwy, pruskemu knježeŕstwu na puczu wujednanja napschecžo pschińcź. Wón chze pruskim biskopam poruczicź, so bychu postajenje nowych sararjow knježeŕstwu wosjewili, prjedy hacž zu zo wótroscże s mejskich sakonjow wotstroniże. Kaž je snate, zo wokoło wosjewjenja duchownych zyle zyrkwinske wojowanje wjercži. Bamž pak jenož wo wosjewjenju sararjow rěcži, wo biskopach a kapłanach wón zyle mjelczi. Hacž zo pruske knježeŕstwo s tym spokoji? Hacž dotal hischcże knježeŕstwowe nowiny žadyn rozzud prajiże njejzu.

Franzowska. S měschenzy franzowskeje politiki je zebi něhduscha Gambettowa strona najwjetschi wužitk wubrała. Präsident Grévy je zo s czistym gambettistiskim ministerstwom wobdał. Ferry, kotryž bě hižom ras zobustaw wulkeho Gambettoweho ministerstwa, je poruczność dostał, nowe ministerstwo sestajecź. Hacž na tsjoch ministrow je Ferry tutón nadawk dozpił. Sa swonkowne należnoscże, sa wójnu a marinu pak hischcże žanych kmanych mužow namakał njeje.

Jendźelska. Mordarjam lorda Kavendisha a statneho podsekretara Bourki je zo skónczenje tak jazdnje jich njeskutk dopokasał, so budźa zo s wěstoscżu sazudźicź móz. Ssobotu je Dublinski měschczanski radźicźel Carey, jedyn s wobskorzenych, wschě dróbnoscże hrózbneho mordarstwa pscheradźił. Carey běsche wot lěta 1862 pschizahany fenier (iriski revoluzionar). Wón zyke srjadowanje revoluzionarnych towarstwow wotwodźi a powjedasche potom zyku mordarskich spytowanjow, s kotrymž zo pschecźiwo Forsterej a něhduschemu iriskemu vizykralej, Comperej, měrjachu, sa czoż bu wozebje dźezacź wulkich nožow s Jendźelskeje do Dublina pósłanych. Wón na najdróbnischo rosestaja, psches czoż buchu wschě mordarske wotpohlady pschecźiwo Forsterej sadźěwane; druhdy psches najznadnische maliczkoscże, na pschikład s tym, so bě zo sabyko s rubischkom postajene snamjo dacź. Potom Carey mordarski nadpad w phönixowym parku wopisa. Wón wschěch slóstnikow mjenowasche, kotsiž tehdom w parku pschebywachu, so bychu sekretara Bourku wobkedźbowali. Tsi krócź dyrbjesche Carey w pscheznyschowanju rozjaznicź, kak zo Kavendish a Bourka pschiblizowaschtaj a kak czi zedmjo mordarjo manövrirowachu. Mordarjej Brady a Kelly s dołhimaj nožomaj, sady njeju Curley, Fagan a Hanlon s revolwrami a s boka Delaney a Caffrey. Woni dachu zwojimaj woporomaj najprjedy něschto nimo zebje hicź, na to zo Brady na Bourku wali, shrabny jeho s prawej ruku sa ramjo a storczi jemu s lěwej dołhi nóž k wutrobje. Kavendish, zo wobroczíwschi, do Bradya s pschedeschczńikom bijesche. Nětko zo wobaj do Kavendisha daschtaj a jemu ruku rosrubaschtaj. Na to Brady a Kelly Kavendishej a Bourkej kyrk pscherěsnyschtaj a jeju czěle na žadławe waschnje rozrubaschtaj. Mordarstwo dokonjawschi, wonaj krwawaj nožej w trawje wótrjeschtaj a spěschnje w dróżzy wotjědźeschtaj. Curley, jedyn s mordarjow, pósłka nasajtra do dweju iriskich nowin powjescź, so je zo morjenje na pschikasnju iriskeho revoluzionarneho towarstwa stako. Trjebanaj nožej buschtaj na kuski roskamanaj a město nich druhe nowe noże k nadpadej na pschizahneho Fielda w Careyowym domje skhowane. Wjeczor po skónzowanju zo mordarjo na městnje, prjedy postajenym, seńdźechu. Potajny muž, „prěnje czisko“ mjenowany, běsche tež pschitomny. Wón płaczesche sa nawjedowarja pschizahanstwa a mějesche po sdaczu wjele pjenjes. Psched nim wschitzy mordarjo rosestajachu, kak zu zo pschi mordarstwje wobdźělili. S tutym wusnaczom zo posedźenje skónczi a wschitzy wobskorzeni buchu na to do jastwa wróczo wjedźeni. Kak jara revoluzionarna myzl w iriskim ludu knježi, je s toho spósnacź, so dźěłaczeŕski lud w Dublinje, jako

mordarjow pśches haßu wjedźechu, tutym ßławu pśchiwokaśche a jich śłóśtniśtwa śa dobre śkutki khwaleśche. S Dublina telegrafuja, śo ßu tam ś nowa jene revoluzionarne towarśtwo wußlědźili, kotreź ßo ś wjele hrósbniśchimi ßrědkami pśchecźiwo jendźelśkemu knjeźerśtwu měrjeśche, hacź prěnje, kotrehoź ßobuśtawy ßo w tu khwilu wußudźa.

Rußowśka. Wośjewjenje ruśkeho khěźora Alexandra, śo chze ßo ś dobom śe ßwojej wyßokej knjenju mandźelśkej w meji w Moskwje krónowacź dacź, je po zykym khěźorśtwje wulke śpodobanje, haj wulku radośćź wubudźiło. Ruśkemu ludej ßo khěźorowe prjódkwśacźe hižom toho dla śpodoba, dokelź wón měni, śo je krónowany a wot Móskowśkeho mitropolita (arzybiśkopa) źałbowany khěźor hakle prawy khěźor pśched Bohom a pśched ludźimi, a śo chze ßo khěźor krónowacź, to ßo Rußam hewak teź toho dla jara lubi, dokelź móźa to śa wěśte śnamjo śpósnacź, śo je śky mordarśki nihiliśtiśki cźaß pśchewinjeny a po tajkim nowy śnutśkowny měr a pokoj w ruśkim khěźorśtwje ßamym twjerdźe śakoźeny. Wyśche toho pak ßebi — njedźiwajo na druhich ludźi — pśchekupzy a wikowarjo tu wěź tak wukkaduja, śo je tuto krónowanje wěśte śnamjo śa to, śo je ruśki khěźor śe wśchěmi zuśymi knjeźerśtwami w dobrej pśchecźelnośćźi a pśchejenośćźi, tak śo źana wójna njenaśtanje, ale budźe wjele wjazy dobry měr knjeźicź. Po tajkim budźe, kaź ßebi myßła, pśchichodnje pśchekupśtwo a wikowanje dale bóle śakćźěwacź a njebudźa pódla toho dawki powyśchene, ale śkerje ponižene. To wścho je k tomu dopomhało, śo maja ludźo nětko śaßo dowěrjenje do lěpścheho pśchichoda ruśkeho khěźorśtwa. A tajka dowěra njeje jenoź w kraju, ale teź we wukraju naśtała, śchtoź je mjes druhim teź ś toho widźecź, śo ßo płacźiśna ruśkich krajnych papjerjanych pjenjes w kraju a wukraju dźeń wote dnja powyśchuje.

Krónowanje ruśkeho khěźora budźe śe wśchěm, śchtoź ś nim świßuje, pjecźa na 11 millijonow rublow khośchtowacź. Nětudźe 1 millijon je na wukrajnych wyßokich hośćźi wuśtajeny, gardywójśko, kotreź ßo ś Petersburga do Móskwy a wot tam naśad poda — nětudźe 18,000 muźi — budźe teź njemało pjenjes źadacź; wśchitzy miniśtrjo a druśy wyßozy knjeźa, kiź maja pśchi krónowanju w Móskwje bycź, dośtanu ßwój pucź śapłacźeny a toho runja teź jich ßkužobnizy. Hewak ßebi khěźor na krónowanśki cźaß 2000 ßkužobnikow pśchiśtaji, kiź po tym, na cźoź ßo wuśtoja, wśchědnje 5 hacź 10 rublow dośtanu atd. atd.

— General Cźernjajew, turkeśtanśki gubernator, je dlěśchi cźaß ßam tamnśche krajne śaśtojnśtwo a jich dotalne śkutkowanje pśchehladowaŀ a pśchepytowaŀ, śo by doßahajzy naśhoniŀ, kaŀ śaśtojnizy ßwoju ßkužbu dopjelnjeja. Wón je pśchi tym wśchelake njedośtatki wußlědźiŀ, a śpósnawśchi, śo móźe jenoź pśches njepścheśtawaze krute revidirowanje a dohladowanje w kraju, jemu dowěrjenemu, dobry rjad śakoźicź a trěbny porjad śdźerźecź, je ßebi wot ministerśtwa tójśchto wuśtojnych ludźi wuproßyŀ, kiź maja śkerje a lěpje do Turkeśtanśkeje pśchińcź a tam jako reviśorjo śkutkowacź; pśchetoź wón tola ßam wěcźnje w kraju wokoło pucźowacź njemóźe, śo by ßam śa wśchěm hladaŀ.

— W Londonje w tu khwilu kommißija, wobśtejaza śe ßobuśtawow, wot wśchelakich europiśkich knjeźerśtwow wotpóßłanych, naleźnośćźe wuradźuje, kotreź wulku rěku Donawu naśtupaja. Tuta rěka je toho dla tak waźna, dokelź je wona śa te wulke a małe kraje, na jejnych brjohach leźaze, najtuniśchi pucź, po kotrymź móźa ßo pśchekupśke twory tam a ßem ßłacź. Donawa ßo, prjedy hacź ßo do cźorneho morja wuliwa, do nětkotrych wotnohow dźěli, po kotrychź móźa kódźe jěśdźicź, tola maja ßo tute rěcźne wotnohi śtajnje cźiśćźicź, śo bychu kódźe po nich bjes śadźěwka jěśdźicź móhłe. Jena tajka wotnoha mjenuje ßo ocźakowśka a je ś woběmaj brjohomaj w krajinje, kotraź Rußowśkej ßłuścha. Toho dla ruśzy pśchekupzy nětko na to cźěrja, śo by ßo ocźakowśka wotnoha śkerje a lěpje wucźiśćźiła, tak śo bychu jich pśchekupśke kódźe po njej jěśdźicź móhłe. Mjenujzy ś tym bychu ßebi tucźi pśchekupzy wjele pjenjes śalutowali, kotreź maja hacź dotal pśchi woźenju ßwojich tworow po dalokim wokolnym pucźu płacźicź. Jendźelcźanam, kiź ßo boja, śo budźa, hdyź ßo ocźakowśka wotnoha do rjadu śtaji, ruśzy kupzy potom ßwoju tworu tuniścho pśchedawacź móz, hacź jendźelśzy kupzy a jich toho dla wotbycź, ßo tajke źadanje njelubi a woni po tajkim na to mórcźa. Ale to drje jim njebudźe niczo pomhacź, dokelź ßmě po prawje, po wśchěm ßwěcźe płacźazym, tón, kiź wobaj brjohaj rěki wobßedźi, rěku porjedźicź, tak daloko hacź ßo jemu to dobre śda.

Studentśke tryśki.

Próśdniny ßu studentam śloty cźaß, tola druhdy teź kißaky, śa tym hacź ßu pjenjeśy. Dóńź ma student pjenjes, śpěwa dźeń wote dnja; tola hdyź je móścheń próśdna, śaprahnje teź śchija; pśchetoź piwo, jenicźki kołmas na śchijne koleśka, je jenoź śa pjenjeśy. Tola mudra hłowa wě ßebi teź tehdom pomhacź; śa cźo dha bychu hewak śtudencźa w śchulach mudrośćź śe ßmjetanzu jěźli a ś wódnej khanu měrkuśch pśchipiwali?

Nětkotśi ßerbśzy śtudencźa khodźachu na próśdninach rady do Běrzez korcźmy. Piwo bě dobre, korcźmaŕ bě pśchecźelny a bjerjeśche teź rady śtudentśke pjenjeśy; druhdy śehra ßebi teź śe śtudentami źort, to rěka, da ßo tak prawje śa nóß powodźicź; tola śo by ßo toho dla mjerśak, ně to niz! wśchako běchu śtudencźa hewak pěkni ludźo a teź jeho piwo śtajnje — khwalachu.

Ras popołdnju nawali ßo jemu zyła śchwita do domu, a picź ßo jim chzyśche, śo móźeśche Běrz lědma doběhacź. Śa to pak móźeśche teź dźenßa tójśchto ßmužkow na kamorcźkowe duricźka napißacź, a pódla jemu śtudencźa śpěwachu, śo zyły dom klincźeśche. A hdyź běchu ßo naśpěwali, powjedachu wśchelake tryśki.

„Rjekowśki, prośchu, njewěśch niczo wjazy?“ dźachu nětkotśi.

„Chzecźe-li na mnje poßłuchacź, powjedam“, wojmolwi Rjekowśki; „ßo rośymi, luta wěrnośćź, kotruź ßym ßam naśhoniŀ. Po tajkim hdyź tśecźe lěto śtudowach, mějachmy profeßora, kotryź dźeń wote dnja w śelenej ßukni khodźeśche. Wucźeśche naß śemjepiß a śtawiśny. «Kajki wopon ma Cźinjan?» praścheśche ßo mje profeßor pśchi lětnym pruhowanju. Ja ßo śaśtróźich, kaź by mje něśchto kußło; wo tymle woponje njebě ßo mi ani wo ßnje dźako. Hadamje! Jórścho! śchukotam śe strachom k ßwojimaj ßußodomaj a pominam ßebi na prawu a na lěwu śtronu kopajo pomoź; ale podarmo. Cźin — Cźin — Cźin — mjakotam mjes tym a kopam śaßo do śady; tam pak ßedźi najwjetśchi śchibakk mjeśe wśchitkimi śtudentami, Tórka. «Śeleneho woła w cźeŕwjenym polu!» śchepta mi Tórka do wuśchow a ja w ßmjertnym śtraśche bledźu śa nim: «Cźinjan ma we woponje śeleneho woła w cźeŕwjenym poln!» Zakośtny ßměch roślehny ßo na dobo po zykej śchuli. Profeßor ßo śaśkobi, ś rukomaj njembrje wokoło ßo machajo, bórcźi wo njeknicźomnośćźi, njehańbicźiwośćźi a tak dale: a śpěśchnje ślěźy ś kathedra. «Nětko juź Cźinjan nima śa wopon śeleneho woła w cźeŕwjenym polu!» śarěcźa Tórka śady mje na poŀ wótśje. Tola ja wuwalam wocźi, kaź dyrjeny, na dobo dohladam ßo na kathedr, kotryź bě pruhowanja dla ś cźeŕwjenej płachtu wodźety, hladam na profeßorowu śelenu ßuknju — nětko wjedźach, cźeho dla dyrbjach tśecźu klaßu wośpjetowacź. Tórku pak śapłacźi mi to ś tym, śo jeho ś dźakom khětrje śkopach.“

„Prośchu waß, pśchecźeljo, njekuri ßo tu?“ śarěcźa na dobo jedyn śe studentow a hrośny ßměch ścźěhowaśche jeho ßłowa.

„Wy ßnadź ßebi myßlicźe, śo mam waß śa błaśna; pßejśkorźeno! hubjena zenśura ßwědcźi wo mojim wulkim njeśbožu. Tola dokelź je runje wo kurje rěcź, powjem wam hiśchcźe jenu śtawiśnu. Śedźach druhi ras pśchi pißomnym pruhowanju. Huśte krjepy potu śtejachu mi na cźole, dokelź njewjedźach, śchto

ſ nawdatym dźěłom ſapoczęcź. Profeßor bě dobroczíwy, ſtupi ke mni, ſo by mje troſchtował. «Jeno ſmužcźe ßo, wſchako wo hkowu njeńdźe!» rjekny. Na dobo poczža nóß ſczahowacź a ßrěbacź. «Wy kuricźe tobak!» ſawrjeſka ſ dobom na mnje. «Ach, ně! jeno běrnjazu nacź!» wotmolwich ſe ſtrachom ſ cźicha. Profeßor da ßo do wjeßoleho ßměcha a woda mi hnadnje cźežku winu.“

„Bratſja, mi ßo ſda, — njeczujecźe hižo běrnjazu nacź?“ podótkny ſpěſchnje jedyn ſe ſtudentow a nowy ßměch roslehny ßo po jſtwje.

„I, moje dla dźě njetrjebacźe wěricź“, dźeſche Rjekowſki; „ſa to pak powjem wam hiſchcźe něſchto. Profeßor praſcha ßo mje pſchi tſecźim pruhowanju: ſchto je hußo? «Hu — hußo — hußo —» pospytuju, tola «roſymiſch» bě mje wopuſchcźił; ſtorkam w najwjetſchim ſtraſche ſ kohcźom do ßwojeho ßußoda, tola to bě tohorunja prawy Tórka. «Je ptacźk, kiž ma wopuſch ſady a pyſk prědku!» A ja ſaſtróżeny wuplaznu: «Hußo je ptacźk, kiž ma wopuſch ſady a pyſk prědku!» — Profeßor drje ßo na mnje wótſje njeſkobjeſche, tola zyle ſ cźicha porucźi mi dwě hodźinje karzera.“

„Nětko pak ßym wam hižo doſcź ßam wo ßebi powjedaſ“, měnjeſche Rjekowſki; „ßłyſchcźe hiſchcźe ſtawiſnu ßławneho Kukeczana. S Kukez pſchińdźe mkody pachoł do měſta, ſo by ſtudował. Mjes wucźerjemi mějeſche bórſy něktorych pſchecźelow; jedyn ſ nich da jemu ras dwě khartzy, jenu ſa njeho, druhu ſa pſchecźela, ſo byſchtaj móhkoj darmo do wucźerjoweho pſchednoſchka w měſchcźańſkim kaſinje hicź. Mkody ſtudent wjeßeleſche ßo hižo zyły dźeń na wjeczorny pſchednoſchk, jeno to jeho rudźeſche, ſo mjeſe ßwojimi towarſchemi ſa druhi liſcźik żaneho muża namakacź njemóżeſche. Studencźi chżychu radſcho wonka ßo pſchekhodźowacź, dyžli w kaſinje ßedźecź a na wucźerja poßłuchacź, kotrehož dźě dawno ſnajachu.

W poſtajenym cźaßu dźěſche ſtudenta do kaſina. Schkoda jeno, myßleſche, ſo dyrbi jedyn liſcźik njewužity woſtacź! Tu wuhlada na rózku haßy muża próſdneho ſtejo. Ah, myßleſche mkoduſch, tomu móżu něſchto k woli ſcźinicź; tón by ßo ſawjeßelił, hdy by ras wulkeho profeßora rěcźecź ßłyſchał. „Hej, wujo!“ ſawoła na njeho; „chżecźe-li ſchto dobycź, pójcźe ßobu!“

„Proſchu rady!“ wotmolwi muž a dźěſche ßobu.

W kaſinje woteda ſtudenta dwaj liſcźikaj a ſtupi ſ mužom do ſala, hdźež dyrbjeſche profeßor pſchednoſchowacź.

Profeßor wuſtupi. Mkody ſtudenta ſahorjeny pſchipoßłuchaſche, nadźijejo ßo, ſo wſchemu, ſchtož ßłyſcheſche, poſdźiſcho dorozymi. Pſchi nim ſtejeſche muž ſ haßy, kaž ſchtom, ßo njehibajo. — To je dźakowny cźłowjek! myßleſche ſtudenta. — Tón pachoł chże najſkerje někoho pſchi ßebi měcź, ſo by jeho w cźiſchcźeńzy ſchkitał a wjeczor domoj dowjedł! myßleſche muž.

Po pſchednoſchku rjekny ſtudenta k mužej: „Njeje trjeba, ßo dźakowacź! jeno, ſo je ßo lubiło! W bożemje!“ A chżyſche do cźiſchcźeńzy.

„Proſchu“, wotmolwi muž a ſdźerża ſtudentu ſa kóhcź; „doſtanu dźeßacź dobrych ßlěbornych; haj dźeßacź: w nozy płacźi hodźina pjecź ßlěbornych, dwě hodźinje ßym ſtał.“ —

Wbohi Kukecźan ſtudenta bě ßebi ßłużobneho muża ßobu do pſchednoſchka wſał. Pjenjes w kapßy njemějeſche. Muž cźinjeſche haru. Tu pſchiſtupi profeßor a cźinjeſche, ſchtož drje hiſchcźe pſched nim nichtó dokonjał njeje: ſapłacźi jenemu ßwojich pſchipoßłucharjow na pſchednoſchku — ſhubjeny cźaß ſ dźeßacź ßlěbornymi. —

Tak powjedachu a wjeßelachu ßo ſtudencźi pilnje ßebi pſchipiwajo, a ſ tym ßo jim bórſy cźaß miny.

„Je cźaß domoj“, ſarěcźa ſkóncźnje Rjekowſki. „Płacźmy! to budźe ſchwarna worcźiſna, ale bratkja, ſa to, ſo ßym wam baßniczki bał, dyrbicźe dźenßa ſa mnje płacźicź, hewak wam żenje niczo wjazy njepowjedam.“

Ale bratſja niczo njewotmolwichu, hladachu wſchitzy poniżnje na laz, kaž bychu knefle liczicź chżyli.

„Nó ſchto? je ßnadź wam żel, ſa pſchecźela něktore ßlěborny ſapłacźicź?“

„Moje kapßy ßu wudute!“ ſarěcźa na dobo jedyn ſtudenta.

„Mi je paduch w móſchni pobył!“ ſaborcźa druhi.

(Skóncźenje pſchichodnje)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Nałětne kontrolne ſhromadźiſny we wokrjeßu prěnjeje Budyſkeje wokrjeßneje kompagnije ſměja ßo w cźaßu wot 2. do 6. haprleje a to 2., 3. a 4. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 1 hodźinje na tſělniku (ſchießbleiche) w Budyſchinje, 5. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w Njeßwacźidle na wßy a 6. haprleje popołdnju w 3 hodźinach na wßy w Barcźe. Reſerwiſtojo a krajni woborniży, kotſiž k krajnej woborje a krajnemu ſturmej pſchińdu, maju ßwoje paßy do 1. měrza t. l. pola wokrjeßneho feldwebla Truöla na horncźerſkej haßy cźiſło 47 wotedacź.

— Lětuſche rekrutirowanje w Budyſkim wokrjeßu ſměje ßo wot 9. do 14. haprleje. 19. haprleje budźe wuloßowanje ſa tych rekrutow, kotſiž ßu prěni ras w měrje pobyli. W Kamjeńzu budźe rekrutirowanje 2. a 3. haprleje a loßowanje 4. haprleje, bjes tym ſo ßo w Biſkopizach rekrutirowanje 5., 6. a 7. haprleje ſměje.

— Wyſchkej a kommandantej tudomneho regimenta ſe Süßmilch-Hörnig je ßo liſt ſ podpißmom „něktſi ſtari woborniży“ pſchipóßłał, w kotrymż ßo wſchelake njewuſchnoſcźe offizierow a podoffizierow wotkrywaju. Wyſchk ſe Süßmilch-Hörnig nětko pißarjow mjenowaneho liſta napomina, ſo bychu ßwoje mjena wojſewili, ſo by ßo pſchepytowanje porokowaneho njeporjada ſtacź móhko.

— S Eßena w Rheinſkej krajinje. 10. t. m. běſche 25 lět, ſo k. Bohumił Nyczka ßwoje ſaſtojniſtwo jako wucźeŕ w evangelſkej woßadźe naſcheho měſta naſtupi. Runjež ßo tajke dny po pſchikaſni knjeżerſtwa offiziellnje ßwjecźicź nimaju, běchu tola ſaſtupjerjo a wucźerjo tudomneje evangelſkeje woßady wobſankli, ſo ma ßo tutón dźeń woßobnje ßwjecźicź. Hižo wjeczor do ßwjedźenja wuſp ěwachu kollegojo k. Nyczży ſaſtaniczko a pſchepodachu jemu ſe ßwojimi ſbożepſchecźemi dwaj jara rjanaj ſtołaj. Tež hudźbny khór evangelſkeho towarſtwa mkodźenzow jemu na poſawnach něktre khěrluſchowe hkoßy piſkaſche. Na ßwjedźenju dopołdnja pſchejachu wucźomniży (— k. N. wucźi w 1. holcźej rjadowni —) lubowanemu wucźerjej ſboże a ſwjeßelichu jeho ſe wſchelakimi rjanymi darami. Sa nimi pſchińdźechu prjedawſchi wucźomzy knjeſa N. a pſchepodachu jemu, wutrobnje jemu ſboże pſchejo, rjany knižny khamor. Pſchipołdnju pſchińdźe ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo a pſchepoda k. jubilarej, jemu wutrobnje ſboże pſchejo a wuſběhujo jeho wulke a ßwěrne ſaßkużby wo tudomnu ev. woßadu, w mjenje tuteje woßady cźeſtny dar w 300 mk. Wjeczor ßo kollegowjo a pſchecźeljo jubilara, pſcheproſcheni wot prjedawſchich jeho wucźomzow, k wjeßelemu kommerſej ſeńdźechu. Najrjeńſchi dźěl ßwjedźenja běſche ßwjedźeńſka hoſcźina, njedźelu wjeczor w t. mj. barlinſkim dworje k cźeſcźi jubilara wuhotowana, pſchi kotrejž ßo pſches 100 woßobow wobdźěli. Kónz budźe ßwjedźenjej po prawym hakle jutſje; pſchetoż jutſje chżedźa ßo prjedawſche wucźomniży knjeſa N. wokoło ßwojeho něhduſcheho wucźerja ſhromadźicź a jemu ſ tym pokaſacź, ſo tež ßu wone ßwojemu dobroczerjej dźakownu wutrobu a luboſcźiwe wopomnjenje wobkhowałe. Pſchiſtajimy-li hiſchcźe, ſo je ßo k. jubilarej ſ bliſka a ſ daloka ßyła pißnych ſbożepſchecźow pſchipóßłała, dha dyrbimy wuſnacź, ſo běſche tutón jubilejſki ßwjedźeń w kóżdym naſtupanju nadobny a wutrobuhnujazy, a ſo móże ſdobnje k. jubilara a kóżdeho wucźerja ſ nowej luboſcźu a ſ cźerſtwej mozu ſa jeho cźežke a tola tak kraßne powołanje napjelnicź. S.

S Praſkowa. Schkórzy, prěni pſchipowjedarjo bliſkeho nalécźa, běchu njedawno hižom do naſcheje wßy pſchicźahnyłe a, ßo na mkynkez topolu ſeßydawſchi, wjeßele fiſolachu. Jako pak

symny wětsik počza saduwacź, ßo jim pola naß hischcźe prawje spodobacź nochzysche. Duž kschidleschzy sběhnywschi saßo k pokodnju do cźoplischeho kraja lecźichu.

S Mnischonza. Jeho majestoscź kral je tudomnemu gmejnskemu prjódkstejerjej Lischzy, dźiwajo na jeho dołholětne sastacźe mjenowaneho sastojnstwa, powschitkowne cźeßne snamjo spožczik.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu 18. makeho rózka měješche tudomne ßerbske towarstwo saßo shromadźisnu. Knjes pschedßyda Kerk ju w 5 hodźinach wotewri a witasche najprjódzy pschitomnych hoscźi se Sarěczańskeho ßerbskeho towarstwa, wot kotrychž běsche rjana liczba, njedźiwajo na daloki pucź a symu, k wjeßelu nascheho towarstwa dźenßnischu shromadźisnu wopytała. Na to dźerżeše k. gmejnski prjódkstejer Wojnar pschednoschk wo „stawisnach židowskeho luda". Wón poda wobras tutoho luda wot wótza Abrahama hacź do skaženja Jerusalema psches Titußa, wobschěrnischo woßebje cźaß Makkabejskich a romskeho knjejstwa. Hacź runje bě najwjazy ſ pschednoschka hižom ſ božeho ßkowa snate, ßo tola też hischcźe to a druhe njesnate ſ poßledníschich cźaßow poskicźeše a ßo psches to powschitkowny pschehlad zykych stawisnow židowstwa hacź k jeho rospanjenju poda. Po skónczenju pschednoschka scźěhowasche debata, na kotrejž ßo woßebje kk. pschedßyda, farar (kotryž bě saßo jako stajnje rad witany hóscź pschitomny), wucźerjej Ssuschka a Wojnar a pschednoscher wobdźělichu. Po skónczenju debaty wupraji knjes Kerk pschednoscherjej sa jeho sajimawy pschednoschk dźak towarstwa. Knjes Krawz, městopschedßyda Sarěczańskeho towarstwa, deklamowasche potom lubosny ßerbski spěw, junu wot k. pschedßydy Kerka wudźěkany, a wupraji skónczinje wutrobny dźak naschemu towarstwu sa wschitku tu namakanu luboscź a pschecźelnoscź a ßwoje wjeßele na dobrym roswiwanju naschcho towarstwa, na cźoż ßo shromadźisna skónczi.

S Huczíny. W poßedźenju tudomneho ratarskeho towarstwa, kotrež ßo 20. februara měješche, je ßo hetmanej Janej Pilopej a rybakej Bakzarjej, kotrajž wobaj na Kupjanskim knježim dworje ßłużitaj, wot łużiskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa ſ dowolnoscźu jeho majestoscźe krala skota medailla ſ kraßnym diplomom sa ßwěrne dźěło w ratarstwje pschepodała. Pilop je na mjenowanym dworje hižom 43 lět ſ hetmanom, Bakzar pak 42 lět ſ rybakom. Njech hischcźe wjele lět ßwojemu knjejstwu ſ tej ßamej ßwěrnoscźu ßłużitaj.

S Barta. Něschto sa pczokarjow. Lětßa je luba nusa ſ pczokkami; hłód je tyschi a mori. Kóżdy dyrbi po tajkim kołcźe, kotrež ma hischcźe żiwe, skerje a lěpje ſ zyrobu sastaracź. K tomu ßo najlěpje zokorowe tafle, wot wucźerja Henninga wumyßlene, hodźa, kotrež móża ßo do kołcźa powßnycź. Po poruczńoscźi pschedßydy pczołarskeho towarstwa w delnim dole Sprewje tajke tafle konditar Krancher na mjaßnym torhoschczu w Budyschinje, punt sa 50 np., pschihotuje. Schtóż chze ßebi tajke skasacź, tón njech knjesej Krancherej telko ramkow donjeße, hacź ßebi myßli, so trjeba a njech je na cźopłym dnju, hdyž ßo pczołki wulětuja, blisko tam, hdźež maja ßwoje hnězdo, staji, niz pak do ßrjedźa njeho. Do zokora ßu wschelake ßrědki směschane, psches kotrež ßo pczoły niz jenoż sdźerża, ale ßo też rjenje pschisporjeja.

S Krakez. Póndźelu w nozy wokoło 3 hodźin pola kněžnika Biskopa woheń wudyri, kotryž wschě twarjenja, domske, brózeń, kólnju a hródź do prócha a popjela pschewobrocźi.

S Wukranczíz. Knjes Diesnar, hacź dotal w Margaretenhütte pola Budyschina, chze tu nowe brunizowe podkopki sakožicź. Leżomnoscź, na kotrejž ma ßo to stacź, je ßo ryczerkublerjej Frohbergej wotkupiła. Pschichodnje smějemy tak tsi brunizowe podkopki we Wukranczizach.

S Wojerez. Královski komornik ſ Löbenstein nad Łasom je ßo na wokrjeßnym poßedźenju 17. februara jenohłóßnje sa krajneho radźicźela sa Wojerowski wokrjeß wuswolił.

S Rychwałda. Tudomny hermank se skótnymi wikami, na 26. februara postajeny, je ßo na 16. haprleju wotstorczik.

S Wochos. Tudomny burski ßyn Matěj Ladusch, kotryž bě wobskorżeny, so je dźěłacźerja Slapku ſ Wóßliczeje Hory loni 21. oktobra wjeczor na drósy nadpanył a jemu pjenjeżnu móscheń ſ 19 hriwnami rubił, njeje ßo njedoßahazych dopokasmow dla winowaty wusnał.

Wußudźenja.

Powołanska komora. Blidar B. A. Schmidt ſ Jatsobja, w tu khwilu w Drażdźanach pola wojakow ßłużazy, pschecźiwo wußudej powołanje sběhny, po kotrymž běchu jeho dla hanjenja statneho sastojnika a dla spjeczenja pschecźiwo wyschnoscźi k měßazej jastwa saßudźili. Schmidtowe khostanje ßo na płacźenje 20 mk. poniżi.

Khostanska komora. Dwazecźilětny wotroczik J. E. Schieda ſ Pschiwcźiz, hižom schtyri krócź khostany njepolěpschomny pakostnik, běsche ſ nowa dla zyłeje ßyły pschestupjenjow wobskorżeny. Loni 28. februara wón mandźelskej brunizoweho dźěłacźerja Pětschki w Lemischowje $^1/_2$ punta tuka, bleschu palenza, khléb a jeja wurěcźa, po kotrež bě jeho, każ prajesche, Pětschka póßłał. Na druhi dźeń wón pjekarjej Beyerej w Hucźinje nałha, so pola kublerja Böhmera w Hucźinje ßłuži, a ßebi sa tutoho 2 pokrucźe khléba żadasche. W posdźischim cźaßu Schieda pak tu pak tam na krótki cźaß dźěłajo a dundajo wokoło cźahasche, a pschenozowasche cźasto pod hołym njebjom, hdźež pak jemu na jeho próstwu hospodu posticźichu, sapłacźi wón hospodliwoscź ſ tym, so ßo posdźischo ras do tutych domow, jich snutskownu naprawu snajo, nuts łamasche. 13. septembra ßo wón na běłym dnju do khěże skakarja Wjenki w Porschizach nuts doby a tam cźaßnik, por schkórni, kholowy, laż a 6 mk. krany. Krótko po tym wón we Worzynje do khěże dźěłacźerja Lowki, jako nichtó doma njebě, salěsy. Tu wón 15 mk., punt khléba a něschto tuka ßobu wsa. 1. oktobra Schieda do Wulkeho Dażina pschińdże, hdźež w Natuschez domje 10 mk. 50 np. a zigarrowu trubku spakoscźi. We Wodowej Korczmje njedaloko Wósporka Schieda cźěßli Greulichej ſ khěże wschelake wězy, 34 mk. hódne, wotewsa a w Trußezach wón khěżerjej Wünschi ſ kschinje 54 mk. krany. Ssud wobskorżeneho k schtyrilětnej khostarni, schěsczlětnemu shubjenju cźeßnych prawow a k dopuschczomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźi. — Dźěłacźer J. Kraska se Subniczki, kotryž bě loni 4. haprleje ſ jastwa puschczeny, pschińdże 4. januara do domu gmejnskeho prjódstejerja Wjele w Drjeczinje, slěsy do prěnjeho schoßa horje, krany tam pjenjeżnu móschniczku a tsi póprjanzy, sanjeschwarni na njepschistojne waschnje stwu a ßo skónczinje do koża lehny, hdźež jeho saßłapnychu. Krasży jeho wospjetne pakoscźenje lěto khostarnje, dwělětne shubjenje cźeßnych prawow a dopuschczomne podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschinjeßy.

Lawniski ßud. Dźěłacźer K. O. Paul ſ Barta bě na pucźu ſ Barta do Rakojd ßłużobnej holzy Baschez a Kschižanez ſ Rakojd se wschelakimi njewuschnoscźemi pscheścźěhał a jeju skónczinje do wodoweho pschirowa storczik. Hamtske hetmanstwo Paulowu njepschistojnoscź ſ pjecźimi dnjemi arresta pokhosta. Paul ßo nadźesche, so ßo khostanja sminje, hdyž ßwoje pschestupjenje ßudnistwu wußudźicź da. Tola wón bě ßo molił, lawniski ßud khostanje, wot hamtskeho hetmanstwa wusnate, wobkrucźi. — Młynk-najeńk Preibisch w Makßezach bě wo wikowarju Böhmigu powjedał, so je psched ßudom wopak pschisaßał, so wón tutu wopaczinu pschisaßahu ßudnistwu wosjewi a so Böhmiga do jastwa pschinjeßy. Preibisch ma sa tajke rěcźe 90 mk. khostanja płacźicź abo dźewjecź měßazow jastwa wotßedźecź. — Sskużobna dźowka Hana Němzez bě loni ßwojemu tehdomnischemu hospodarjej, ryczerkublerjej Trautmannej nad Hunjowom, wschelake wězy spakoscźiła. Wona dosta schtyri

njedźele jastwa. — Dokelž běsche wotroczk A. Henczel ſ Kokasy loni 12. septembra pschi honćwje na Maleschczanskim reviru, hdźež jeho sa honjerja trjebachu, jeneho tšeleneho sajaza wotewsak, pokhostachu jeho ſ tydźenjom jastwa. — Korczmar J. Wiczas ſ Budyschina loni 10. oktobra na honćwje na Kumschiczanskim reviru, wot njeho wotnajatym, jeneho sajaza tšeli a dokelž tón dale cźerjesche, sa nim na Porschiczanski revir běžesche. Dla pschestupjenja honćwinskeho sakonja saßudźichu Wiczasa k 15 mk. khostanja abo 3 dnjam jastwa. — Ssydomnaczelětny wotroczk J. A. Hohlfeld ſ Nowych Bobolz, hižom ras paduchstwa dla khostany, bě wobskorżeny, so je loni 9. oktobra ßwojemu tehdomnischemu ßobuwotroczkej Lorenzej we Wawizach, jako w czeladnej stwě na kanapeju spasche, ſ kholowom pjenjeżnu móscheń ſ 10 mk., w nozy 9. dezembra pak kowarskemu Wróblej w Hornim Hownjowje, ſ kotrymż w komorje hromadźe spasche, pjenjeżnu móscheń se 7 mk. kranył. Hohlfeldowe khostanje wobsteji w pjecźnjedźelskim jastwje. — Dźěłaczeŕ J. Richter w Budestezach, kotryż bě na Bolborczanskim knjeżim dworje tobakowu trubku kranył a potom po kraju dundajo po proschenju khodźił, dosta 3 dny arresta a 4 dny jastwa.

Přilopk.

* Skótnikaŕ Kunza w Barlinje běsche ßebi nohu operirowacź dał a dyrbjesche na nju ſ czaßami wobalki, ſ karbolowej kißalinu namaczane, klascź. Jeneje snutskowneje khorosćże dla bě ßo jemu wot lěkarja hischcże druhe lěkarstwo wukasako. W jenej ſ poßlednischich nozow ßo jeho żona, psches staroscże a nózne wothladowanje wotpjata, ſ lěkarstwom pschehlada a jemu karbolowu kißalinu picź da. Sa dwě hodźinje khory w żałoßnych bolosczach wumrje.

* S tych tšjoch Chinesow, kotsiž ßwojeho wuwuczowanja dla na poruczenje chinesiskeho knjeżerstwa w jenej Barlinskej maschinskej fabriży dźěłaju, je ßo sańdźeny tydźeń jedyn wobwěßnył. Każ ßo powjeda, je młodeho cźlowjeka njepschewinjomne styskanje sa domisnu k srudnemu njeskutkej pohnuło.

* Pschepytanje wo ponurjenju „Cimbrije" je dopokasało, so ßo hromadźepraßnjenje sta, jako ßo wobej łódźi hižom wjercźeschtaj a to „Cimbrija" na prawy, „Sultan" pak na lěwy bok, ſ toho ßo tež żadławy wotmach sastorka lohko wukoži. Wo „Sultanje" ßu wězywustojni rossßud dali, so je wón wo prawdźe we wulkim strasche był, dokelž bě dźěra, wot Cimbrije jemu wuražena, jenož pół łohcża wyshe wody. Hdy by ßo łódź ſ tutej dźěru pschecźiwo wětsikej wobrocźika, dyrbjachu ßo bojecź, so woda ſ njej do łódże nuts poběhnje a ju na dno morja ponuri.

* Theater w Aradźe, jedyn ſ najrjeńschich a najwjetschich w zyłej Wuherskej, kotrehoż twar 700,000 schěßnakow płaczesche, je ßo 18. februara spalił. S cźlowjekow pschi tym nichtó żiwjenje shubił njeje.

* S Neapla pißaju: Hora Ätna hižom někotre dny woheń pluwa. W nozy je wjerschk hory pschezo wot ßapateho wóhnja wobßwěcźeny. 15. februara mějachu lohke semjerżenje.

* W Bouchetu njedaloko Parisa je ßo 18. februara półvernik rosbuchnył; schesćźo mużojo buchu morjeni a dwaj sranjenaj.

* Wot pjatka rano howrjachu ſ nowa wichory w Jendźelskej, kotrež cźim wjetschu schkodu naczinichu, dokelž ßo se ßylnymi sliwami, wschón kraj powodźazymi, sjenocźichu. Tón ras stej woßebje rěży Themsa a Lea kraj daloko a schěroko ſ wodu poczrjekej. Na 50 cźlowjekow je ßmjercź w żołmach namakało. Żałoßne njeßoże sta ßo njedaloko Barnbury. Towarstwo, ſ honćwy na wosu ßo wrócźaze, bu wot wichora a sliwa pschekhwatane. Konjej drje buschtaj nahonjenaj, so byschtaj tak skerje a lěpje schkitowazy dom doscźahnyłoj, tola podarmo! Woda tak spěschnje roscźesche, so wuczeknjenje mózne njebě. Sa někotre minuty bě zyke towarstwo, ſ dźeßacź muży wobstejaze, wot żołmow pózrjete. Konjej a wós buchu wotpławjene. Pschi mórskim brjohu je wjele łódźow ßo słamało a na 70 cźlowjekow żiwjenje shubiło.

* Na universitecźe we Warschawje bě w sańdźenym lěcźe 78 profeßorow a dozentow. Studentow běsche 1037, to je: 211 wjazy dyżli lěto prjedy. Mjes nimi běsche 710 Polakow romskokatholskeho wěruwusnacźa, 161 żidow, 19 Rußow prawoßławneho wěruwusnacźa atd. Sa lětnu msdu profeßorow a sa druhe wudawki běsche ministerstwo 253,108 rublow sapłacźiło. Najwjazy studentow, mjenujzy 509, studowasche lěkarstwo a 289 prawisnistwo.

(6000 pinczńikow pytanych.) Ministerstwo ruskeho khěżoroweho dwora je pschikasako, so ma ßo na czaß krónowanskich ßwjedźenjow w Móskwje 6000 pinczńikow a ßłużobnikow, zuse rěcże rosymjazych, najecź. Tajzy ßłużobnizy, kotsiž franzowski abo němski rěcża, so najradscho bjeru a 10 rublow wschědneje msdy dostawaju. Sa poßłużenje zusych prynzow ßo ßamo 2000 ßłużobnikow a pinczńikow trjeba, woni pak dyrbja ßo ſ dobrymi wopißmami wupokasacź móz.

* Dokelž je ßo we wschelakich ruskich prawoßławnych klóschtrach liczba mnichow tak pomjeńschika, so je jich wjele mjenje, hacź ßebi klóschtrske wustawjenja żadaja, dha je ruske knjeżerstwo wobsankko, tójschto tajkich klóschtrow do schulow pschewobrocźicź.

* W Starokonstantinowje běsche jena młoda burowka ßynka porodźiła. Dokelž domjazy njeběchu prjedawschu nóz wotczakowanja dla spacź móhli, dha woni potom tu druhu nóz wschitzy twjerdźe wußnychu. Młoda macź bě tež woßłabnyka, so każ we womorje leżesche. Ssrjedźa nozy pak wono tola wotucźi, dokelž dźěczo płakasche, a dokelž ßama stanycź njemóżesche, dha tak dołho wołasche, hacź něchtón ſ domjazych pschińdźe. A schto wón wuhlada? Kóczka pod kolebku ßedźesche a ßebi hubu woblisowasche. A jako wón bliże pschistupi, so żałostnje sastróži, pschetoż wón widźesche, so bě ta kóczka dźěsczu nóß, wobej hubje a wuschi woteżraka a wysche toho tež kruchi mjaßa ſ lizow wukußała. Wbohe dźěczatko po 10 minutach wumrje, a jeho macź wot stróżelow a srudoby tak skhorje, so drje lědom se żiwjenjom woteńdźe.

* S połnózneje Ameriki ßu nětko bóle nadrobnische powjesćże wo wulkich powodźenjach, kotrež ßu ßo tam sańdźeny tydźeń měke, doschłe. Straschne powodźenja rěki Ohio ßu wjele njesboża na wobydlerjow krajinow, pschi jeho brjohu leżazych, pschinjeßke. Psches poßlednje nowe ßylne sliwy ßu rěki ſ nowa saßo rostke. Schkoda, wot wulkeje wody nacźinjena, ßo na 20 millijonow dollarow woblicża. Wobkhad na żelesnizach je sastał, wschě fabriki ßu sawrjene a 9000 dźěłaczerjow nima żaneho dźěła. W městach Cincinati, Kovington a Newport ßu wschudźe ſ dźěłom pschestacź dyrbjeli. Pomozne towarstwa ßu jara napinane, pschetoż nusa je jara wulka. Město Cincinati je 100,000 dollarow sa powodźenych pschiswoliko. Po rěży Ohio drjewjane khěżki a wschelake rospadanki płuwachu. Małe dźěczo, kotrež w kolebzy ſ měrom spasche, bu ſ jeneje tajkeje nimopłuwazeje khěże wsate a do katholskeje ßyrotownje w Cincinnati donjeßene. Hromady wulkich myschow, se ßwojich khowankow wucźerjenych, na rěży płuwaju, do kotrejež buchu se żołmami ſ haßow spławjene. Schule a zyrkwje w Cincinnati ßu ſ ludźimi, żaneho bydła njemějazymi, pschepjelnjene. Pjatk w nozy je ßo w delnim Ohio-dole ſ nowa ßylnje deschczowało. W Louivillu woda haczenja pschetorże, pschi czimż ßo 30 ludźi w żołmach tepi. Rěka Mißißippi pschezo wjazy wody nabywa, wobydlerjo městow, pschi Mißißippi-brjohu leżazych, ßu w najwjetschim strasche.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Korla August Ritter, fabrikski dźěłaczeŕ w Dobruschi, ſ Khrystianu Augustu Förstererez tam. — Korla Ernst Hensel, skałaŕ w Dobruschi, ſ Marju Kubizez tam. — Korla Jan Scholta, pjekaŕ w Brěsynzy, ſ Hanu Madlenu Pětschkez ſ Jeńkez.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Emil Arthur, Korle Bjedricha Nowaka, dźěłaczerja a wobydlerja, ß.

Michalska zyrkej: Hana Marja, Jana Bohuwěra Lukascha, pjekarja w Sstonej Borschczi, dź. — Bjedrich August, njemandź. ß. na Żidowje.

Katholska zyrkej: Hana, Jana Stumpa, fabrikskeho wobkedźbowarja w Hajnizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. februara: Hańża, njebo Handrija Krala, khěżkarja w Hněwßezach, sawostajena dź., 26 l. 1 m. — 13. Ernst Jurij, Pětra Faltena, żiwnosczerja we Wulkim Wjelkowje, ß., 1 m. 5 d. — 14. Jana Rafaela Knospy, maleho sahrodnika w Dobruschi, morwonarodź. ß. — 18. Jan Hermann Bětmaŕ, kowaŕ a wobydleŕ na Żidowje, 27 l. 8 m. 12 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

17. februara 1883.

Žitowy dowos: 4581 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	7	14	8	33	7	14	8	63
Rožka	50 kg.	6	46	6	96	6	46	6	96
Jačmjeń	50 kg.	5	94	6	34	5	94	6	34
Wowš	50 kg.	5	60	6	—	5	60	6	—
Pšeńcžne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	50	3	90
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	30	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Prošata	491 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—

Pšches žudnistwo ma žo na pscheßadžowanje pschedawacž: 4. haprleje dopołdnja w 10 hodžinach khěža Augusta Nakonza w Sprejzach ſ 18 arami 60 □metrami. — 7. měrza dopołdnja w 11 hodžinach leżomnoscž Jurja Briežе w Tranjach ſ 2 hektaromaj 82 arami a 70 □prutami.

Awkzije: 1. měrza dopołdnja w 9 hodž. drjewowa awkzija na Wutołczanskim reviru. — 5. měrza pschipołdnju w 12 hodžinach korczmarska leżomnoscž čžo. 2 w Małych Bobolzach se 4 kórzami pola. — 27. febr. w Njedžichowskej schkleńczerni wschelake hospodarske wosy, kucže a grat. — 26. februara brěsowe walczki w „hodlerju" pola Wojerez.

Na pschedań: Khěža čžišło 35 w Spytezach. — Khěža čžišło 24 w Njesdaschezach ſ $2\frac{1}{2}$ kórzom pola. — Khěža se sahrodu na Zidowje (shonicž pola gmejnskeho prjódkstejerja Pjetrascha tam). — Sahrodniska žiwnoscž čžišło 5 w Małej Borschczi ſ 10 kórzami leżomnoscže. — Młynska leżomnoscž (shonicž pola pjekarja Pfennigwertha w Budyschinje). — Sahrodniska žiwnoscž čžišło 28 w Budestezach se 24 kórzami leżomnoscže.

Na pschepožczenje: 48,000 hriwnow na dobru hypotheku po dželbach abo na dobo pscheš W. Mattheisa w Budyschinje.

Na pschenajecže: Korczma (shonicž pola J. G. Scholtyja na Zidowje 60). — Zyhelnicza, Janej Kralej w Njebjelczizach žłuschaza, ma žo 5. měrza dopołdnja w 10 hodž. na 6 lět na pscheßadžowanje pschenajecž.

W Ratarjezach je **žiwnoscž** čžišło 7 ſ $5\frac{1}{2}$ kórzom leżomnoscže bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

Khěža na pschedań.

Khěža čžišło 9 w Małym Wjelkowje (wšy) je hnydom na pschedań. Dalsche je pola **A. Soby** na Zidowje shonicž.

Sahrodniska žiwnoscž čžo. 14 w Jaßońzy pola Panczig je se žwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola **Jakuba Pokleńka** we Wutołczizach abo pola **Jana Lehmanna** w Boranezach shonicž.

Pscheměnjenja dla ma žo **sbytkne kubło** čžišło 9 w Kamjenej pola Rakez, 45 kórzow leżownoscže wopschijaze, bjes hospody a wumjeńka, ſ inventarom abo bjes njeho pschedacž. Wscho dalsche je na kuble pola wobšedžerja shonicž.

Jena **khěža** ſ dwěmaj abo tsjómi kórzami pola, sa tyscherja žo hodžaza, žo kupicž pyta. Wot koho? je shonicž we wudawarni „Serb. Nowin".

Drjewowa awkzija.

Pónjdeln 26. februara 1883 ma žo na **Nowowjesczanskim reviru** 90 brěsowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž.

Shromadžišna dopołdnja w 10 hodžinach w hajniskim domje w Nowej Wjeszy.

W Barcze, 19. februara 1883.

Wiedemann, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

W hrabinskim majoratskim lěšu w Njeßwaczidle ma žo

wutoru 27. februara t. l.

scžěhowaze wužitkowe a palne drjewo, we wotdželenjach 22, 23 a 24 pschihotowane, ſ wumenjenjom naßadžowanja na pscheßadžowanje pschedawacž:

50 khójnowych schtomow, 12 do 22 ctm. žrjedžneje tołstoscze, 10 do 12 mtr. dołhoscze,	wotdželenje 24.
80 khójnowych klozow, 9 do 33 ctm. hornjeje tołstoscze, 2,5 do 5 mtr. dołhoscze,	wotdželenje 24.
50 khójnowych žerdžow, 11 do 15 ctm. delnjeje tołstoscze, 9 a 10 mtr. dołhoscze,	wotdželenje 24.
46 rmtr. khójnowych palnych schczěpow,	wotdželenje 24.
22 = = kuleczkow,	wotdželenje 24.
68 = = pjeńkow,	wotdželenje 24.
11 stotnjow sbytkneje walczziny,	wotdželenje 24.
56 rmtr. = =	wotdželenje 24.
4 rmtr. schmrěkowych kuleczkow,	wotdželenje 23.
18 brěsowych a schmrěkowych dołhich hromadow,	wotdželenje 23.
16 khójnowych wuležowanych dołhich hromadow,	wotdželenje 23.
8 rmtr. khójnowych schczěpow,	wotdželenje 22.
3 = = kuleczkow,	wotdželenje 22.
52 = khójnoweje sbytkneje walczziny,	wotdželenje 22.

Shromadžišna smeje žo rano w 9 hodžinach w drjewnischczu wotdželenja 24 pschi Budysko-Rakeczanskim schußeju.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
Njepraschk.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim reviru.

Wutoru 27. februara t. l. ma žo

105 žuchich dołhich hromadow,
19 twjerdych bitych hromadow a
7 hromadow selenych wuležowanych žerdkow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadžowanje pschedawacž.

Sapoczatk dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodžin w žlinje pschi Łupjanskim puczu.

W Minakale, 21. februara 1883.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 27. februara dopołdnja w 11 hodžinach ma žo w tachantskim lěšu w **Pschiwczizach** něhdže 63 liszowych drjewowych dołhich hromadow a 39 brěsow, bjes nimi 5 mtr. dołhe wužitkowe kruchi, na městnje žamym pod wumenjenjemi, prjedy wossjewjomnymi, sjawnje na pscheßadžowanje pschedawacž.

W Drjenowje, 19. februara 1883. **A. Weißbach.**

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim reviru.

Schtwórtk 1. měrza t. l. dopołdnja wot 10 hodžin ma žo w Brěsynskej holi njedaloko Zimpela w lětuschim drjewnischczu

28 rmtr. khójnowych kliplow,
14 hromadow khójnowych žerdžow,
14,60 stotnjow khójnoweje sbytkneje walczziny,
150 rmtr. žłanja w 25 hromadach

po swuczenych wumenjenjach na pscheßadžowanje pschedawacž.

W Maleschezach, 21. februara 1883. Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Kubło cžiſzło 10 w Nowoſzlizach pola Rakez ſ 48 akrami 188 □prutami ležomnoſcže, 403 dawkſkimi jenoſcžemi je ſe wſchěm inventarom prozeſza dla bjes wumjeńka na pſchedań. 10 kórzow keŕkow móže ſzo hnydom puſchcžecž. **Wobſzedźeŕ.**

Sahrodniſka žiwnoſcž cžiſzło 16 w Dźěžnikezach je ſemrjecža dla ſe wſchěm inventarom ſe ſzwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicž.

W Huczinje je **žiwnoſcž** cžiſzło 49 ſ 13 kórzami ležomnoſcže pſcheměnjenja dla na pſchedań.

W Hlinje je **khěža** cžiſzło 8 ſ klamaŕnju, 9/4 kórzami pola ſe ſzwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicž.

---

1 draſtny khamor a 1 wós ſtaj na pſchedań pola **Hany Lehmannoweje** na ſprewſkej haſzy cžiſzło 3 pſched garbaŕſkimi wrotami.

Ssuchi torf

je hiſchcže doſtacž w Drobach pola **Pawlika.**

Möble

jako: khamory, łoža, ſofy, ſtólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płacžiſnach porucža

W. Hübner, tyſcheŕſki miſchtr
w Budyſchinje, pod bórklinom 4/261.

Roſzowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ſzo jenož **trjeny len**, a to jenož ſzobotu w Grütznerez domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haſzy, kupuje.

Sserbſke

ſpěwaŕſke knihi,

toho runja

němſke krajne ſpěwaŕſke knihi

w jara dobrych ſwjaſkach

po **najtuniſchich** płacžiſnach ſzu doſtacž pola

M. A. Wetzki, knihiwjaſarja
w Budyſchinje na mjaſznym torhoſchcžu 13.

Glaſzejowe rukajzy

ſa **mužſkich** a **žónſke,** woſzebje tež ſa **konfirmandow** porucža jara tunjo

Paul Kristeller
na bohatej haſzy 29.

Schěſcž

wobleczenjow ſa konfirmandow

je na pſchedań pola **Bächmanna** na wulkej bratrowſkej haſzy.

Nowopaleny twarſki a rólny kalk

je ſaſzo na ſkładźe w mojich kalkownjach w **Niſkej** a **Kundracžizach.**

R. Plümecke,
prjedy H. W. Siebörgerez herbjo.

Kucžowy a woſowy grat

derje, trajnje a po tunich płacžiſnach dźěła

Aug. Kliemant,
rjemjenjeŕ a ſzedłaŕ na garbaŕſkej haſzy 23.

☛ Kóždu ſzobotu w budźe ſ napſchecža póſtſkeje kowaŕnje. — Na žadanje khodźu tež rad do domu dźěłacž.

E. Starckowe tunje klamy w mjaſznych hětkach

porucža ſa **konfirmandki** ſzwój

ſkład ſtupnjow,

tkaninowych a **kožanych ſtifletow** ſ gummijom a k wjaſanju po jara tunich ale twjerdych płacžiſnach.

Stupnje a ſchkórnje,

trajnje dźěłane, w jara wulkim wubjerku ſa **žónſke, mužſkich** a **dźěcži,** toho runja ſa **konfirmandow** porucža po najtuniſchich ale twjerdych płacžiſnach

Paul Kristeller
na bohatej haſzy 29 ſ napſchecža winoweje kicže.

Sa konfirmaziju

ſzwój bohacže wuhotowany ſkład **korſetow, khornarjow, manſchetow, rubiſchkow** wokoło ſchije, **ſzeklow** atd. poruczam.

E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haſzy 3.

K nalětnemu cžaſzej.

K ſalutowanju wobcžežneho dźěła cžeſeženych knjenjow dawam nětko **wſcho bawmjane pſchedźeno** do kubuchow wicž, a je njedźiwajo na to po ſtarych tunich płacžiſnach pſchedawam.

E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haſzy 3.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaſzadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

☛ Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije. ☚

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcžam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Jeja,

cžerſtwe a wulke, kupuje woſzebje wot ſzwojich cžeſcženych wotebjerarjow a hoſcži po najwyſchſchich płacžiſnach konditaŕnja

C. Kranchera,
ſ firmu B. ſwud. Herzogowa na mjaſznym torhoſchcžu w Budyſchinje.

Wulki wubjerk

ſchkórnjow

ma ſtajnje po najtuniſchich płacžiſnach na ſkładźe

August Lehmann,
ſchewz w Njeſzwacžidle.

K jutram ſzo tam **wucžobnik** pyta.

Rjane dźecželowe ſzymjo

pſchedawa tunjo

E. Schmeiſz w Budeſtezach.

Generalna zhromadźizna
Budyskeje Bjesady

změje so **wutoru 27. februara** wječor we 8 hodźinach na **třěleŕni.**

Wo bohaty wopyt so prosy.

Dźeński porjad: 1. rozprawy předsydstwa; 2. přijimanje nowych sobustawow; 3. nowowólby; 4. namjety.

Wubjeŕk Bjesady.

Na **ratarskej schuli w Budyschinje,** toho runja na **ßadowej a sahrodniskej schuli,** ſ prěnim wustawom sjenocźenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1883** nowe wucźbne kursy sapoczńu.

Wschě dalsche wukasy ßu shonicź pola direkzije wustawa.

Kharty k hraczu,

knihu po 32 a 36 kopjenach, porucźa tunjo

pschedawarnja

Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje

na bohatej haßy.

Bryle a **tlóczaki** sa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacź do najlěpschich druźinow porucźa

cźaßnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Wucźeßane wloßy

kupuje

Hermann Beckert,

brodutruwaŕ a friśěr pschi butrowych wikach.

Běloschicźe

a ☛ wuschiwanje mjenow ☚ derje a tunjo wobstara

Emma Opitzowa

na wulkej bratrowskej haßy 22, po 2 skhodaj.

Rjane wobydlenje, ſ zyka abo dźělene, 4 stwy, 1 komora, pschedsala, kucheń ſ wodu atd. je 1. julija abo 1. oktobra pschenajecź na pokńóznej tuchorskej haßy cźißko 4 w Budyschinje.

Hólzy, kotsiź chzedźa tudomne schule wopytacź, dostanu dobru pensiju pola jeneje wudowy. Wscho dalsche je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

Dwaj schulerjej abo schulerźy dostanjetaj jutry dobru pensiju a hospodu. Dalsche je shonicź pola mandźelskeje maschinista **Pauka,** na mjaßnym torhoschcźu 15 po 3 skhodach.

Starscha wustojna žona k wothladanju dźěcźi ßo k měrzu wot jeneje ßwójby w Grimmje pyta. Wscho dalsche je shonicź na ßukelnskej haßy 30 II.

Ssydom dźěłacźerskich ßwójbow, dźowki a wolazy ßo na knježe dwory pytaju. Hdźe? je shonicź pola **Augusta Kerna** w Porschizach pola Budyschina.

Khěžna holza

ſ dobrymi wopißmami ßo k 1. haprleji do piwarnje w Prěcźezach pyta.

Jedyn tyscherski, dobry dźěłacźeŕ, dostanje hnydom trajaze dźěło pola tyscherja **Jurja Patoki** w Njeßwacźidle.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe klamy pytam k jutram młodeho cźłowjeka ſ dobrej schulskej wucźbu pod spodobnymi wuměnjenjemi sa wucźobnika.

Carl Pötschke

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy w Budyschinje.

Wucźobnika

pytam k jutram sa ßwoju pjekarnju a konditarnju.

C. Krancher, ſ firmu **S.** swud. **Herzogowa** na mjaßnym torhoschcźu w Budyschinje.

Wucźobnika

k jutram pyta

Oskar Butter, nożeŕ.

Wucźobnik pytany.

Hólcźez, kotryž chze molerstwo a lakiraŕstwo nawuknycź, dostanje pschichodne jutry město pola

G. Koschwiza

na kotolskej haßy w Budyschinje cźo. 16.

Hólza, kotryž chze rěsbaŕstwo nawuknycź, pyta

Ludwig Fiedler,

C. Santo-Paßowy naßlědnik.

Wucźobnika

pyta **Jurij Lódnja** w Rakezach,

ßedlaŕ a rjemjenjeŕ.

Wucźobnika

k jutram do ßwojich kolonialtworowych a spirituosowych klamow pytam.

G. L. Lösche w Kamjeńcu.

Palma měra na row

njebo

Hany, Jana Scholty w Budyschinje

mandźelskeje.

Tak ßy, luba mandźelska,
Psches ßmjercź tón ßwět wopuschcźika,
Sprawna duscha pobožna,
Hdyž teź bě ty dołho žiwa —
Sa toh' luboh' mandźelskoh'
Twoja ßmjercź h'schcźe sahe jo.
Dwaj a dźewjecźdźeßacź lět
Měßazy tsi bě ty žiwa —
Schtož je jara žadne něť —
Tola bě ty strowa, cźika,
Hacź to lěto poßlednje
Druhdy khora leżesche.
Na Židowje rodźena
Bě ty cźeßna Kol'chez Hana —
Stupi do toh' mandźelstwa,
Wsa ßej ſ města Schołcźiz Jana,
S kotrymž běsche žiwa něť
Skoro tsi a polsta lět.
Haj, psched tsjomi lětami
Wulkoh' rózka dźeßateho
Pschi najlěpschej strowoscźi
W ßwjatniży a domje jeho
Polstalětny jubilej
S dźaknej duschu ßwjecźeschtej.
Wona wot toh' cźaßa ßem
Braschniwa a ßłaba běsche,
Kaž to prajiła je wschěm,
Rad teź dom do njebja chzyschе;
Lětßa Bóh ju wołał jo
Wulkoh' rózka tsecźeho.
Wona bě ßej psched ßmjerczu
Ssmjertny khěrlusch wuswolila,
Kiž pschi ßmjertnych padach tu
Sso tak jara husto spěwa,
Khěrlusch, kiž teź potom ji
Ssu pscheđ kaschczom spěwali.
Tutón khěrlusch tak ßo ma:
„Wjeßel ßo, o moja duscha",
Hdźež ta schtuczka dźewjata,
Kiž k tom' khěrluschej teź ßłuscha,
Kiž bě jej najwažnischa,
W ßerbskej rěczi tak ßo ma:
Haj, ta schtuczka tak ßo ma:
„Jandźeljo njech jo mnu jědu
Na wosu Helijaßa
A njech moju duschu wjedu
Kaž tu duschu Lazara
Abrahamej do klina."
Wona sahe w młodoscźi
Jesußa žno lubowasche
A we wěrnej luboscźi
K jeho njewjesće ßo dasche
A je teź cźaß žiwjenja
Jemu ßwěrna wostała.
Ale luby mandźelski,
Kiž cźe ßwěru lubowasche,
Dokelž w wěrnej luboscźi
Ty jom' wschitko wobstarasche,
Dołhe nozy bjes spanja
Pscheczźini nětk ſrudźby dla.
Wona w ßwojim mandźelstwi
Pschezo sprawna, ßwěrna běsche;
Schtož jej' luby mandźelski,
To teź wona swólnje chzyschе,
Tak po' waj' ßo njenam'ka
Zenje žana pschekora.
Hdyž ßo ßynje sa blido,
Jom' ßo ßamo wot ßo płacźe,
Jejne město prózne jo,
Duž ßo dźiwacź njetrjebacźe,
So wón saßo najbóle
Bjes jědźe wot blida dźe
Božo, hladaj ſ njebjeßow,
Troschtuj wschak toh' mandźelskeho,
Troschtuj wschitkich pscheczelow,
Hosposu, kiž je po' njeho,
Saplacź wschitkim bohaczi,
Schtož ßu na njej cźinili.
Tak dha spi a wotpoczuj
W khłódnym rowje, luba Hana!
S nadźiju tam wotczakuj,
Hacź b'dźesch ſ njeho sawołana,
Hdźež Bóh waj' w tej sbóžnoscźi
S hnady saßo sjednoczi.

Na žadanje

Pětr Młónk.

Sjawny dźak.

Knjesej rěcźnikej **Mosigej ſ Rehrenfeld** w Lubiju, kotryž je moju wot 1881 do 1883 trajazu skórźbu pschecźiwo Brühlej we Lusy ſ tajkej wurjadnej wustojnoscźu wjedł, so njeßym ani pjenjeźka khóstow sapłacźicź trjebał, praju ſ tutym ßwój najpodwolnischi dźak.

K. A. Micźka w Khaßowje.

(K tomu cźißlu jena pschiloha.)

Pschiloha k czißlu 8 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 24. februara 1883.

Czorny kaschemir,

dwójzy schěroki, hižom wot 70 np., toho runja **pißany ryps, popelin** a **kaschmir** wot 30 np. porucža

August Grützner.

K njewjesczinskej drascze.

Czorne a pißane židžane tkaniny

ſ rypſa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenož wubjernej dobroſczi a po jara tunich płaczišnach porucža

Jan Jurij Pahn

na torhoſchczu pódla hłowneje straže.

Sa konfirmandow

porucžam jako něschto jara płaczišny hódne:

8/4 ſchěroki czorny cziſtowołmjany kachemir, ſtary łóhcž po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 ſchěroki czorny połwołmjany kachemir, ſtary łóhcž po 60 np.

Wſchě kachemiry ſu ſa dobre ſnate a móža ſo toho dla kóždemu porucžecž.

Jan Jurij Pahn

na torhoſchczu pódla hłowneje straže.

Za konfirmandow.

Čistowołmjane čorne kachemiry

čornomódre, derje ßo noschaze,

8/4 schěroke

łóhcź po 100, 125, 150, 170, 200 np.

Połwołmjane čorne kachemiry

módročorna, jara hustotkana twora,

8/4 schěroke łóhcź po 80 np., 9/4 schěroke łóhcź po 120 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

W pschedawarni ßo ßerbski rěczi.

Fabrika pianofortow

Crasselt & Raehse

w Lubiju w Sakskej

ßwój bohaty skład **kschižno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowschej konstrukziji s **zykym metalowym wobłukom** dobročiwemu wobkedźbowanju porucza.

Pschipósnajerske pißma wo wubjernosći naschich fabrikatow móża ßo kóždy czaß w originalu wobhladacź.

Reparatury kóždeho waschnja ßo najßwěrnischo wobstaraju.

Płaczišny tunje. Płaćenje po ratach. 10lětne rukowanje.

Wupschedawanje!

wulkeje dźělby małych a wulkich **wołmjanych rubischczow na hłowu** po kóždej něhak móżnej płaczišnje, jenož so bych s wězu rumował.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

M. Th. Pech

w Budyschinje

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki,

porucza sa **konfirmandow** ßwój wulki skład

czornych kaschemirow

w derje ßo noschazej tworje po jara tunich płaczišnach,

czorne lustry,

toho runja jenobarbne a kaschczikate

drastne tkaniny,

wjetschu dźělbu

połwołmjanych ßuknjowych tkaninow

w rjanych mustrach, łóhcź po 40 np., w prawej 6/4 schěrokosći.

W klamach ßo ßerbski rěczi.

M. Th. Pech.

Khofej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pschi 5 puntach wschelake družiny tójschto tuńscho,

syrop, wubjerny ßłódki, punt po 18 np.,

zokor, zyky a mlěty, jara tunjo,

jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np., mandl 55 do 110 np.,

rajß, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pschi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,

krupy, jahły, grieß, soda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płaczišnach,

toho runja dźělbu wobschkodźeneho **rokoweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,

porucza dobročiwemu wobkedźbowanju

kolonialtworowe klamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach.

Spěwarske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, w koži a ßomocże, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Nowe němske krajne spěwarske

w prosstym a woßobnym swjasku, wote mnje ßameho dźěłanym, poruczam po najtunischich płaczišnach.

G. Rämsch na bohatej haßy.

Serbske

spěwarske knihi

wot 3 mk. se słotym srěbrom, do koże derje swjasane a praßowane, porucza

A. Schöncke, knihwijasar

na hauensteinskej haßy w Budyschinje.

Na bohatej haßy čo. 14 po 1 skhodže.

Möblowy magazin

Na bohatej haßy čo. 14 po 1 skhodže.

sjenoczenych tyscherskich mischtrow

na bohatej haßy čo. 14, po 1 skhodže, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel)

swój wulki skład dobrych a samodźełanych **möblow** pschi potrjebje dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Maschiny k wobdźełanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu so cžerjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku so cžerjaze, najlěpscheje khmanosce, s kotrymiž so hižom w najwjetschich blidarnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa**, draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maschinska fabrika w Lipsku.

Kaschczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannasch.

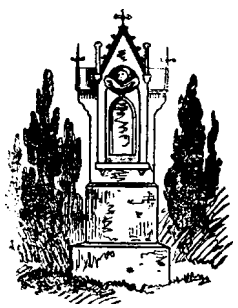

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowca,

marmorowe platy

porucza pschi potrjebje dobroczinemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijskej drózy 2.

K tunjemu a dobremu wjasanju a wobstaranju nowych němskich krajnych spěwarskich kuihi so knjesam zyrkwinskim a gmejnskim prjódkstejerjam porucza

Gustav Rämsch
knihiwjasar na bohatej haßy.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucza najnowsche mustry we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach. **Pißane schottiske drastne tkaniny,** stary łóhcź wot 20 np., **módroczischcź,** stary łóhcź wot 25 np., **kholowe tkaniny,** stary łóhcź wot 20 np., módroczischczane barbunjepuschczate **dźěczaze schórzuchi** s lazom po 25 np. atd.

Polnohranite rěsane rjadowe a kóstowe drjewa

we wschěch dołhosczach a tołstosczach, toho runja wschě družiny **łuchich deskow, łatow, dubowych deskow** a **pfostow** pschedawa po tunich płaczisnach drjewowa wikowarnja

Augusta Zimmermanna,
czěßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Czěske kamjentne wuhlo

we wschěch družinach sczele se stazije Czopliz (Teplitz) solidne a płaczisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Wolij

k masanju młóczazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Pschedkoschliki s thornarjom porucza **A. Tschentscher** w Budyschinje.

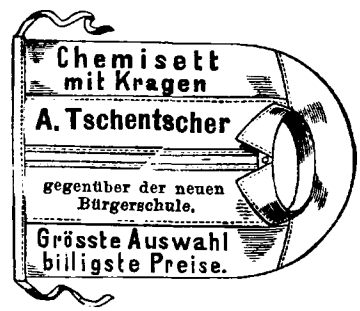

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

kotraž je ßebi pśches ßwoje wurjadne skutkowanje jako włoßy poßylnjazy ßrědk k sdźerżenju a pschisporjenju włoßow ßwětoßkawu dobyła a drje też njedoscźehnjena wostanje (ßu tola najwjazy s nowa nastawazych włoßowych ßrědkow jenoż hubjene podrażowanja tuteje originalneje tinktury) je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Lincke** dostacź.

Khosej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßkodźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tucźne rybły,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khosej,

derje ßkodźazy, punt po 90 np.,
porucza

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

We wudawarni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radosc;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Łužica.

„Łužica“, jenički porjadnje wukhadźacy serbski měsačnik a zhromadny organ wšěch serbskich towarstwow, na wšostronske potrěbnosće Serbowstwa dźiwajo wšě ważne jewjenja serbskeho narodneho žiwjenja a pismowstwa podawa a wudźělki najlěpšich serbskich spisaćelow poskićuje a dyrbjała so toho dla w kóždym serbskim domje namakać. Štóž dotal hišće woteběrał tohole za kóždeho Serba wulcy zajimaweho a cyle tunjeho časopisa njeje, njech sebi jón bjez komdźenja skaza.

Dostać je „Łužica“ pola redaktora (adressa: Dr. Muka, Bautzen, Taucherstrasse 5) a w expediciji „Serbskich Nowin“ za lětnu předpłatu 2 mk. 50 np. Na pósće, pola agentow „Łužicy“ a z připósłanjom do domu pod křižnym zwjazkom płaći lětnje 2 mk. 90 np.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **časopisa „Łužica“** w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
Druhi zwjazk.

a) *Njewjazany:* 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.

b) *Do rjanych prasowanych deskow zwjazany:* 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

Rjane prasowane deski k II. zwjazkej same: 75 np.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Kolonialtworowe klamy
G. L. Lőscha w Kamjeńzu pschi torhoschczu

porucźeja

khofej wot 70—160 np.,
paleny khofej wot 100—200 np.,
drobny zokor po tunich płaćišnach,
likery atd.

Sserbske poßłuženje.

Spěwarske knihi,

ßerbske a němske krajne, w najprosćišćischich a najwoßobnischich swjatkach, **modlerske knihi**, ßerbske a němske, **schulske knihi, atlasy, gummijowe podložki, wschě druźiny loßow** porucża

M. Weiser
na žitnej haßy w Budyschinje.

Jerje,

rjane tucżne ryby, kopu po 2 mk., schtuku wot 3—4 np., porucżataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach
w hoscżenzu k „złotej hwězdźe“.

Khofej,

cżišćże a derje ßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucża we wubjernej dobroscżi

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Rajß,

punt wot 13 np., we wjetschich dźělbach wjele tuńscho porucża

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucża

Carl Noack na žitnej haßy.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny = 100—200 = = =

pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě druźiny, derje ßkodźaze, porucża

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucżataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróstsyropa s Wrótßkawja**, na ßwětnej wustajeńzy w Pariśu prämiirowaneho, maja jenicżki skład w bleschach po 1½ mk.:

E. Mittasch w Budyschinje,
Herrm. Nächster w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

Filzowe klobuki

sa **mužskich** a **hólzow** porucża po wurjadnje tunich płaćišnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29.

We wudawarni „Serb. Nowin“ je k dostaću:

Napoleon I. a jeho wójny. Spißał J. A. Pohoncž. 50 np.

Oberlin. Jeho žiwjenje a skutkowanje. I. 25 np.

Genovefa. Rjane powjedanczko se stareho cżaßa. Sa ßerbske maczerje a dźěcži pschełožił M. Hórnik. 50 np.

Hród na shorjelskej horje Landskrónje abo Boże wodźenja ßu dźiwne. Powjedanczko se starych cżaßow wot J. B. Mucźinka. 25 np.

Sswěrnaj ßußodaj. Powjedanczko se ßerbskeho žiwjenja wot J. B. Mucźinka. S pschidawkom: „Straschna kwartira w Franzowskej.“ 30 np.

Towaršny spěwnik za serbski lud. (Z hłosami.) Zestajał K. A. Fiedler. 1 ℳ 50 ₰.

Ernst a Albert, rubjenaj saksonskaj prynzaj. Wěrny podawk s léta 1455. Napißał H. Jórdan. 30 np.

Dr. Jana Habermanowe kschescźijanske rańsche a wjeczorne modlitwy na wschě dny w tydźenju s něktorymi spowjednymi a druhimi modlitwami, w ßerbskej ryczi poskićene pschez J. Kschižana, stud. theol. 20 np.

Jutrowne jejka. Z němskoho do serbskoho pschełożene powjedanczko wot Jakuba Kucźanka, kanonika kapitulara kantora w Budyschinje. 30 np.

Wuherski khěrlusch. 3 np.

Kschcźišna. 3 np.

Ptaczi kwaß. 3 np.

Do Awstralije

scżele paßažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Tunja jědź je **rajß.** Sa 14 a 16 np. dawa ßo hižom punt rjaneho wulkosornateho rajßa, kotryž něhdźe psched 2 lětomaj 24 np. płaczęsche. Woßebje móże ßo rajß kolonialtworowych klamow **Richarda Pötschki** w Budyschinje pschi hłownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki porucżecź. Pschi nětczišchej wyßokej płaćišnje běrnow je sa nje rajß witane a tunje sarunanje.

Te ßame klamy dostachu s nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pschi wjazy puntach hischcże po tuńschej płaćišnje. Tutón khofej, kotryž je pola hosposow sa dobry snaty, je po druźinje hischcże lěpschi hač loni, dokelž je khofej w płaćišnje spanył.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 3. měrca 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo. Sakski kral a kralowa staj wutoru 27. februara na zwjedźeń zlěborneho kwaza němskeho krónprynza do Barlina pschijěłoj. Prjedy sakskeho krala běschtaj hižom jendźelski prynz a Wales a awstriski krónprynz Rudolf pschijěłoj. Pschipołdnju toho zameho dnja mějesche sakski wójnski minister z Fabrice pola kheżora awdijenzu. Na zwjedźeń pschińdźe dale deputazija sakskeho 2. husarskeho regimenta „Krónprynz Bjedrich Wylem“, we Wulkim Hojnje stejazeho. Wona zo runje kaž wschě druhe deputazije wječor wot krónprynzowskeju mandźelskeju pschijima a pschepoda krónprynzezynje krazny buket kwětkow se seleno-běłym bantom wobwity. Sakskej majestoscźi běschtej zrjedu k kheżorowej zwójbnej tafli pscheproschenej, na kotrejž zo też cźi drusy wjerchojo-hoscźo wobdźělichu. Tón zamy dźeń dopołdnja dosta sakski kral wopyt awstriskeho krónprynza. Wječor bě wulki kostumski zwjedźeń, na njón bě zo 1700 wozobow pscheprozyło. Město Barlin běsche zo zwjedźeński schat woblekło. Twarjenja běchu wschudźe bohacze z khorhojemi wupyschene, rjane znamjo wyzokeho cźescźowanja, kotrež je wobydlerstwo Barlina nazlědnikej němskeho kheżorskeho tróna dało.

— Bamžej je zo nowe wotmolwjenske pizmo wot němskeho kheżora pschepodało. Do 8 abo 10 dnjow zo pak jeho wosjewjenje njewotcźaka. Kaž zo sda, je zo pruske knjeżerstwo pschi wujednanju zyrkwinskeho wojowanja trochu pschehładało. Pruske knjeżerstwo chzyschе njedźiwajo na zentrum (katholsku stronu w pruskim a kheżorstwowym zejmje) z bamžom zyrkwinski měr wobsanknycź, zo nadźijzy, so zo potom zentrum knjeżerstwowym żadanjam podwoli. Budźische-li zentrumska strona zwoju politisku zamotnosć woprowała, hižom dawno by po wschej njejednocze bjes katholskej zyrkwju a pruskim knjeżerstwom było. To dźě je sarunanje, kotrež zo wot Bismarka sa měr z Romom żada. Wujednanje z Romom dyrbjesche politiske spjeczenje zentra porasyc, tuteje zylneje strony, kotraž z lěta 1872 stajnje na mozach pschibywa a kotraž njepowalna hacz dotal wschě nadběhi se wschěch stron dobycźerišzy wotrasy. Zentrum dyrbjesche hižom do wobsanknjenja měra do knjeżerstwoweje złużby stupicź. Tola sa to zo zentrum dobycź njeda. Bjes tym so bamž z knjeżerstwom jednasche, katholska strona na pruskim a na knjeżerstwowym zejmje na zwojich starych sazabach stejo wosta. Na pruskim zejmje je knjeżerstwo toho dla pschi wuradźowanju kultuzoweho etata z wótrymi, jerymi rěczemi nawjedowarja zentra, Windhorsta, pschimało. Wono Windhorstej winu dawasche, so wujednanje z Romom k žanemu kónzej njepschińdźe. Knjeżerstwo chzyschе z tym po sdaczu w zentrje njespokojnosć zbudźicź. Na to zo hnydom z zentra psches Schorlemer-Alst wotmolwjenje da, so zu wschě prózowanja se strony knjeżerstwa, z kotrymiž chze Windhorsta wot zentra dźělicź, podarmo. Psches tajke spytowanja zo swjaski bjes zentrom a jeho nawjedowarjom Windhorstom cźim twjerdscho wjasaju. W tym zamym pozedźenju pruskeho zejma zo wot dwórskeho radźicźela Stöckera na to skorjesche, so zo na Barlinskej universicze wot tamnischeho tukhwilneho rektora Dubois-Reymonda zama njewěra wucźi. Tutón zo sjawnje k wucźbje Darwina, po kotrejž je zo cźłowjek se swěrjecza wuwił, wusnawa. S tajkeje wucźby saprěwanje Boha sjawnje scźěhuje. Drusy zkawni pschirodospytnizy zu Darwinowu wucźbu njedopokasanu a njewěrjomnu mjenowali. Kschescźijanstwo budźe hischcze z dobycźerjom, hdyž budźe hižom dawno pozledni pschiwizowar Darwina k rowu donjezeny.

Italska. S Italskeje w pozlednim cźazu sazo powjescze wo njeměrach pschikhadźeja. Psched hród awstriskeho pózkanza běchu sańdźenu wutoru rosbuchaze bomby cźizli, w cźazu, w kotrymž hischcze winikojo prjedawschich tajkich nadpadow wuzudźeni njejzu. W Italskej tuto sakhadźenje irridentistiskeje strony knjeżerstwu wjele njeluboscźow pschihotuje, pódla toho wobstejnoscze z zyła spokojaze njejzu. W Kataniji zu revoluzionarne njeměry wudyrike. General Palavicini dyrbjesche zo z Palerma z wojakami pschecźiwo njeměrnikam pózkacź. K městu pschicźahnywschi namaka wón dróhi, do města wjedźaze, tak husto z ludźimi wobzadźene, so mózno njebě, zo psches nje dobycź. Wón wuprózdnjenje dróhi žadasche, dokelž pak zo lud njehibasche, pschikasa wojakam, so dyrbja do předka stupacź. Tucźi zebi pucź dobychu a njeběchu nusowani, bróń trjebacź. Wojazy, 4000 muži zylni, zu hłowne dróhi wobzadźili.

Franzowska. Präsident noweho ministerstwa, Ferry, je hischcze w pozlednich dnjach sańdźeneho tydźenja wschě prózdne města zwojeho ministerstwa wobzadźił. General Thibaudin, kotrehož chzychu rad wobeńcź, dokelž zo jemu wot Němzow skamanje cźezneho złowa porokuje, je tola wójnske ministerstwo wobkhował. Prěni skutk noweho ministerstwa bě wusanknjenje tsjoch Orleanskich prynzow z wójska. Wono je k tomu w deputirtskej komorje polne pschihłosowanje dostało. Wupokasanje prynzow z wójska je zo we wschěm měrje stało. Wójwoda se Chartres, kotryž je z kommandantom jeneho regimenta w Rouenje, je hnydom zwoje městno wopuschcźił. W zwojim pozlednim regimentskim wukasu wón na to pokasuje, so je pola Solforino a 1871 w bitwach pola Loire na stronje knjeżerstwa stał, a so też w pschichodnej wójnje zazo do wójska stupi. Wójwoda se Chartres wscho pschewodźenje wotpokasa, njedźiwajo na to pak zo najwjazy offizierow pschi jeho wotjědźenju na dwórnischeźu shromadźi. Druhi wupokasany prynz, kapitän artillerije z Alençon, je zyle z cźicha do Parisa wotjěł. Jeho towarschojo chzychu jemu hoscźinu wuhotowacź, cźemuž pak zo wón sapowjedźi. Tsecźi prynz, kotryž bu wot wupokasanja potrjecheny, je njeaktiwny general wójwoda z Aumale.

Rußowska. S pschihotowanjemi sa khěžorowe krónowanje ßu w poknym dźěle. W starym khěžorskim hrodźe „Kremlu“ ßo w salach tróny ponowja, woßebje w salach tak mjenowaneho wulkeho Miklawschoweho hroda, dale w Pětrowym a Aleksandrowym hrodźe. Baldachin sa krónowansku salu, „granitowa polada“ mjenowanu, je ßo pola Grünwalda w Moskwje, khěžorzyna krónowanska drasta, se ßlěbra tkana, toho runja w Moskwje pola Lomana skasaka. W ßwjedźeńskim krónowanskim cźahu ßo 36 khěžorskich skotych wosow nadeńdźa. 186 konjow do tutych wosow je ßo s wjetscha w Hannoverskej kupiko. W klóschtrach ßo bydka sa dwanacźoch najwyschschich ruskich duchownych wuhotuje. Sa duchownych a spěwarjow ßo nowa drasta dźěka. W parku, „Ssokolniki“ mjenowanym, ßo kulojte twarjenje sa 3000 ludźi twari, wone budźe s khorhojemi, guirlandami a woponami wupyschene. Pschi sajěsdźe do khěžoroweho bydka ßo městna sa tyßaz herzow a spěwarjow natwarja. Sa 10,000 wojakow ßo tam hoscźina wuhotuje, drusy wojazy budźa w lěhwu a kasernach hoscźinowacź. Wudawki sa ludowe ßwjedźenje w parku „Ssokolnikach“ ßu se 100,000 rublami wobliczene. Město budźe tsi dny po ßobu illuminirowane. Moskowske semjanstwo je shromadźisnu měło, so by wuradźiło, na kajke waschnje ma ßo pschi krónowanju wobdźělicź. Wobsankko je ßo, so ma ßo někotre dny po krónowanju wulkotny semjanski bal wotdźerżecź, na kotryż ßo khěžor a khěžorka pscheproßytaj. Moskowska měschczańska rada je wobsankka, sa měschczańske pjenjesy ludowe swjeßelenje a hoscźinu sa wojakow wuhotowacź. Cźim bóle ßo dźeń krónowanja pschibližuje, cźim bóle ßo tež płacźisny bydkow w Moskwje powyschuja. Sa cźaß krónowanja ßu make bydka wotnajate, kotrež maja ßo kóżdy dźeń se 60 rublami płacźicź.

— Nowinam „Goloß“ je ßo wot knjeżerstwa dla njepschestawazeho wopacźneho podawanja wopacźnych a knjeżerstwo hanjazych powjescźow na schěscź měßazow wudawanje sakasako.

— W Petersburgu je ßo 24. februara wulka parada gardekorpßa na městnje psched symskim hrodom měła. Wona ßo wot wulkowjerha Wladimira kommandirowasche. Khěžor, kotrehoż wschudźe se sahorjenym hura-wokanjom witachu, ßo jara khwalobnje wo wojakach wupraji.

Studentske tryski.

(Skóncźenje.)

„Moja moscheń je rostorhana!“ dźesche tsecźi, a tak dźěsche do koła, doniż ßo skóncźnje njewukopa, so je zyke towarstwo bjes pjenjes Jedyn bě ßo na druheho spuschcźak skradźu myßlo, so jeho pschecźel s kuże wucźehnje.

„To je kraßna wobrada! schto nětk? ja ßym wam žortowak a nětk?“

Zyke towarstwo bě na dobo każ woparjene. Žadyn njewjedźesche rady.

„Rjekowski, ty dyrbisch nam pomhacź; ßy dźě hewak tak mudra hkowa!“ sarěcźachu někotsi bojaslíwje k njemu shladujo.

„Haj, pomhacź! to je lohko rjez!“ měnjesche Rjekowski. „Hańba je, ßo wusnacź, so pjenjesy nimamy, tola kak pomhacź?“ Myßlesche khwilu, na dobo poskocźi. „Chzu spytacź, hacź ßo radźi; tola žadam, so posdźisscho sa mnje ßobu sapkacźicźe, hdyž budźa pjenjesy: Běrz wschak nam sa sko njewosmje, hdyž jemu žort sehrajemy.“

„Rěcź, pschecźelo, schto masch! stań ßo, każ žadasch!“

„Ssym dobry ßrědk wumyßlik, s kotrymž móhli runjež bjes pjenjes derje s korcźmy.“

„To by dźiw byk! powjedaj!“

„Ssedźcźe s měrom, a tak khětsje hacź korcźmar sastupi, wokajcźe wschitzy do hromady, so chzecźe płacźicź. Cźepcźe ßo wo cźesćź płacźenja, wo dalsche ßo ja postaram!“

„Płacźicź? Wschak ßy ßlyschak, so ani skamaneho pjenjeźka nimamy!“ wotmolwjachu towarschojo.

„Niczo wo to! Cźińcźe, każ byschcźe polne kapßy pjenjes měli! — Knjes korcźmarjo!“ sawoka Rjekowski s wótrym hkoßom.

Korcźmar cźěrchajo sastupi.

„Płacźicź, płacźicź, płacźicź, płacźicź, płacźicź!“ dźěsche po rynku do koła, a jedyn pschemo druheho tlóczachu ßo ke korcźmarjej.

„Ty chzesch mje wohańbicź, Nowako? Dźenßa ja worcźisnu wurunam!“

„Nihdy; dźenßa je na mni, so ja ras sapkacźu!“

„S pucźa, Nowako a Rohaczo; moje pjenjesy ßu runje telko hódne, każ waju, dźenßa ja sa ßwojich towarschow płacźu!“

„Korcźmarjo, njebjerćźe wot nich; ja płacźu abo smjetam wam zyke pjenjesy do hkowy, je-li wote mnje njebjerjecźe!“

Běrz hladasche każ zybnjeny do cźrjódy mkodeho luda, kiż ßo jedyn pschemo druheho storkachu. „Dundyr bij do schkórzow! ßwój żiwy dźeń njejßym widźak, so bychu ßo hoscźo wo płacźenje bili!“ bórcźesche do ßo. A pschezo horliwischo storkachu, cźahachu ßo, wokachu studencźi wokolo njeho.

„To je hara! to je wokanje!“ saßwari na dobo Rjekowski wótsje. „Scźe dha rosom shubili? Cźische! jeno ßkowo chzu prajicź!“

Hara s dobom wocźichny a wscho wobrocźi ßo k Rjekowskemu.

„Tak to njeńdźe, pschecźeljo; so by ßo nichtó ranjeny njeczuk, a my wschitzy w měrje woteńcź móhli, dyrbi sboże rosrißowacź, schtó je hódny, so by worcźisnu sapkacźik!“ roskasowasche Rjekowski dostojnje. „Dokelž pak pjenjesy jenož Běrz dostanje, njech tež wón rosrißuje. Toho dla sawjasajmy Běrzej wocźi a kohoż s naß najprjedy popadnje, tón budźe płacźicź!“

Běrz ßo njemako dźiwasche njewschědnej radźe, tola: „s wjelkami dyrbisch wucź!“ pomyßli ßebi a swoli, każ ßo sdasche, trochu mjersaty do tutoho žorta.

„Ty ßy tola pschezo mudry!“ khwalachu towarschojo Rjekowskeho; hnydom bě rubischko pschiprawjene a Běrzej na wocźi swjasane.

Běrz machasche se ßwojimi tucźnymi rukami wokolo ßo, tu sakoźi wo blido, tam kopny do stólczka; pschetoż tak khětsje hacź běchu jemu wocźi sawjasane, roslětachu studencźi, każ cźrjóda wróblow, a Běrz hrabasche s rukomaj jeno do luteho powětra.

Mjes tym wotewri Rjekowski mjelczo wokno a kiwajo ßwojim towarscham napominasche, so bychu sa nim mjelczo jedyn po druhim s woknom wuskakali a cźekli.

Pschecźeljo jemu derje srosymjachu a tlóczachu ßo k woknu; dołho njetrajesche a Běrz běhasche ßam każ spłóschiwy po jstwje.

„Cźakajcźe, ja chzu waß sehnacź, wy schelmy! Hnydom waß smēju! — Aha tam w kucźiku scźe? Jedyn je mój!“ a spěschnje hrabny do kucźika, tola nahrabny jeno khoschcźo; mjersazy schmórny je saßo do kucźika. Sawrócźejo ßo, chzyschе do ßrjedź jstwy, tola khoschcźo bě jemu sa salu wißajo wostako a napinasche ju. „Schto? wy chzecźe mi klubu cźinicź a sa falu cźahacź? to wam sapkacźu! — Ty ßy mój!“ wali ßo na dobo saßo k durjam, tola saschmjata ßo do khoschcźa a worasche s noßom schpundowanje.

Tu sastupi jeho żona, tola sastróżena wosta na prosy stejo, njewjedźo schto ma to snamjenjecź: muż se sawjasanymaj wocźomaj na semi leżo. „Schto dha tola cźinisch?“ praschesche ßo spodźiwajo.

Běrz ſ hańbu ßo dajo niczo njewotmolwi; ſpěſchnje ſtanywſchi jěſdźeſche ſaßo po iſtwje.“ „Mam cźe!“ ſawoła a ſtorczi ſ noßom do khachli.

„Koho dha maſch?“

„Nó, ja hižom jeneho popadnu — tola tomu ßo derje njepónđźe!“ rěczeſche Běrz a rosběhny ßo, hižo wſchón pſchepocźeny, ſ nowa po iſtwje.

„Ale wſchak tu žadyn njeje; proſchu tebje, ſa cźim dha bkudźiſch?“ ſpodźiwaſche ßo žona, njewjedźo, kak dyrbi ßebi tu komediju wukkaſcź. So pak by tola widźała, kak ßo to ſkónczi, ſtupi dale do iſtwy. Tu lepi ju Běrz.

„Mam jeho! nó, ſkónczńje!“ wuraſy radoſcźiwy wodychujo kaž dujaty měch w kowarni. „Ale ty dyrbiſch wſcho wutunkacź!“ S zyłej mozu torhaſche ßwoju žonu ſ jeneho boka do druheho. Tola kajke wuwaleſche wocźi, hdyž ſcźahnywſchi ßebi rubiſchko, pſched ßobu ßwoju žonu, do koła jeno próſdnu ſtwu a wotewrjene wokno wuhlada.

„J, ßaperliſchka! to ſcźe mje tola ſjebali!“ ſaßwari Běrz. „A ja, ßym dha wſchón roſom ſhubił, ſo ßym ßo tak ſa nóß wodźicź dał? Nó, cźakajcźe! to wam namažu, wy — wy . . .“

„Ale, ſchto dha je ßo po prawym ſtało?“ praſcheſche ßo ſkónczńje žona.

„Nó, ty hiſchcźe njeroſymiſch? Njewidźiſch dha, ſo ßu mi cźekli a njeſapkacźili?“ wukkadowaſche Běrz na wotewrjene wokno pokaſujo a žonje zyku ſtawiſnu powjedajo.

„Ha, to mje cźim hórje pali, cźim dléje na to myßlu!“ ßwarjeſche Běrz ſ nowa. „Wy ſchibakojo, jebakojo! wy — wy — wy jeno mi ſaßo do domu pſchińdźcźe! ſe ſtarym hrjebkom waß ſ domu wukadźu! Ha, to ßu mi ludźo, cźi ſtudencźi! hkowu maja poknu hkupoſcźow! Směju=li ja ßyna, do knotarjow jeho radſcho póſcźelu, hacź do ſtudentow.“ Tak hanjeſche a ßwarjeſche Běrz hacź do nozy; tola na druhi dźeń bě hižom měrniſchi. A hdyž ſtudencźi ſa někotre dny ſaßo pſchińdźechu a ſtaru worcźiſnu hacź do poßlednjeho pjenježka ſapkacźichu, noſcheſche jim Běrz ſaßo kaž prjedy, jedyn karancźk po druhim. A też poſdźiſcho karancźkowachu a ſpěwachu cźaſto wjeßeli ſtudencźi pola Běrza.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomne ßerbſke towarſtwo „Bjeßada“ mějeſche wutoru 27. februara na Budyſkej tſélerni hkownu ſhromadźiſnu. Stare pſchedßydſtwo ßo ſ nowa wuſwoli. Sa pißmawjedźerſtwo, kotreż bě ßo hacź dotal wot hudźbneho wjedźicźerja ßobu ſaſtawało, ßo woßebity ſaſtojnik poſtaji. Liczba bjeßadnych ßobuſtawow bě ſańdźene lěto 108, ſ tych 5 wuſtupichu. Měſtno nich běſche ßo 14 nowych ſamolwiło, kotreż buchu wſchě na hkownej ſhromadźiſnje pſchijimane, tak ſo „Bjeßada“ tſecźe lěto ßwojeho wobſtacźa ſ 117 ßobuſtawami ſapocźina. Sa bjeßadny klavier ßo wot pſchitomnych hiſchcźe 23 akzijow pokupi, kotreż ßu nětko hacź na 10 wſchě wotewſate. Pſchedßydſtwu ßo na kónzu ſa jeho ſaßkužbne ſkutkowanje w poßlednim lécźe hrimotaza ßkawa wunjeßy.

— Njedźelu 4. měrza rano doſtanjetaj katholſkaj kandidataj buchownſtwa, knjeſaj Jakub Bart ſ Kukowa a Franz Cžornak ſ Budyſchina w tudomnej tachantſkej zyrkwi tonſuru a ſchtyri nižſche ßwjecźiſny. Po zyrkwinſkim rjedźe buſchtaj ſańdźenu njedźelu w farſkimaj zyrkwjomaj w Khróſcźizach a w Budyſchinje ſpomnjenaj knjeſaj woſjewjenaj a ſaſtupnej próſtwje wěriwych poruczenaj. (K. P.)

— Stipendium J. J. Kraſzewſkeho 90 hriwnow ſa Sserbow na Budyſkim gymnaſiju ſtudowazych je ßo wot knjeſa fararja Michała Hórnika wupißał. Žadacźerjo maju ßerbſki naſtawk, ſ najmjeńſcha napißane liſtno, na thema: „Wulět na łužiſke hory“ abo: „Bitwa pola Budyſchina“ abo: „Khwalba łužiſkeho kraja“ knjeſej Hórnikej hacź do jutrow pſchepodacź. Pſchißudźenje ſtanje ßo potom w poßedźenju pſchedßydſtwa Macicy Serbskeje tomu, kiž je poměrnje najlěpſchi poſtup w ßerbſkej rěcźi ſcźinił, njeje=li hižom w minjenym lécźe ſtipendium doſtał. Njeje=li naſtawk wuraſne ſnamjo najlěpſcheho poſtupa, ßmě ßo druhemu dźěł ſtipendija jako akceſſit pſchißudźicź.

— Druhe wotdźělenje kwartalnych poßedźenjow pſchißažneho ßuda ßo 5. měrza ſapocźnje. W nich ma ßo jednacźe wobſkórźbow wußudźicź, bjes nimi ſ Budyſchſkich ſtron 6. měrza pſchecźiwo J. A. Sodanej ſ Njechornja a agentej A. W. Merſiovſkemu ſ Kotez dla wopacźneje pſchißahi a dla wabjenja k njej. 7. měrza pſchecźiwo J. A. Bährej ſe Židowa a ſchewzej K. A. Brody dla njehornoſcźe a ſkónczńje 8. měrza pſchecźiwo žiwnoſcźerjej J. Kaſprej w Praſy dla njehornoſcźe.

— Na tudomnym dwórniſchczu je ſańdźenu póndźelu jeneho agentu ſ Gothy ßmjercź na pucźowanju pſchekhwataka. Wón na želeſniży tak ſtraſchnje ſkhori, ſo bě nuſne, jeho do jeneje ſtwy tudomneho dwórniſchcźa dowjeſcź, hdźež ſa krótki cźaß wumrje. Jeho cźěło je ßo do Gothy, hdźež ma žonu ſe ſcheſcźimi dźěcźimi, dowjeſło.

— W tudomnej arreſtowej khěži w poßledniſchim cźaßu ſtraſchny rubježnik, ſamkař Häbler ſ Waltersdorfa, ßedźeſche. Tutón cźłowjek dwě njedźeli dołho žaneje jědźe njewužiwaſche, tak ſo dyrbjachu jemu ſkónczńje ſ rokkami do žołdka židku jědź dele puſchcźecź, dokelž by hewak hkodu wumrjek. Pſchi tajkej ßłabuſchkej jědźi pak tola jeho mozy tak jara wotebjerachu, ſo ßo wjazy na nohomaj ſdźerżecź njemóżeſche. Duž ßu jeho 24. februara do Budyſkeje hojerńje dowjeſli, hdźež ßo pod krutej nadkedźbu dźerżi, ſo njeby žaneje ſkładnoſcźe k cźeknjenju doſtał.

Se Židowa. Dokelž je ßo liczba ſchulſkich dźěcźi w poßlednich lětach tak jara powjetſchiła, ſo dyrbjeſche ßo ſańdźene jutry 7 klaßow ſakožicź a klaßy hiſchcźe pſchezo pſchepjelnjene woſtachu, je ſchulſke prjódkſtejerſtwo wobſankło, tele jutry 4. wucźerſke (pomozne) měſto ſakožicź. Duž ma ßo, dokelž nětko 4 ſchulſke ſtwy trjebamy, ſchula trochu pſchetwaricź. Hacź na dalſche woſtanje też 3. měſto pomozne.

Se Suberniczki. Powodźenja tamneho lěta ßu zyle ſabyte. W hrabinſkich podkopkach hižom někotre tydźenje ſaßo dźěkaja, kaž prjedy.

S Klukſcha. Naſcha druha ſchulſka ſtwa wjazy doſpołnje njedoßaha. Toho dla bě ſchulſka rada wobſankła, naſchu ſchulu ſa 500 mk. trochu pſchetwaricź a pſches to druhu ſchulſku ſtwu polépſchicź. Tola tuto wobſanknjenje njeje ßo wot wyſchnoſcźe wobkrucźiło. Duž ßo w druhim poßedźenju ſchulſkeje rady wobſankny, ſo by ßo druhe wucźerſke měſto ſtatne ſcźiniło a ſa druheho wucźerja woßebita khěža natwariła, ſe ſchulſkej ſtwu delkach a wucźerſkim wobydlenjom horjekach. Staru ſchulu wobkhowa potom kantor zyle ßam ſa ßo. Jenož wo měſto ſa nowu ſchulu ßo hiſchcźe jedna. Najſprawniſche ßo nam ſda, ſo by prawje w bliſkoſcźi ſtareje ſchule było.

S Wóßlinka. Kaž w druhich ſtronach, tak dachu ßo też pola naß w běhu ſańdźeneho tydźenja hižom ſchłórzy widźecź. Tola ßu ßo drje jara ſahe k nam ſwažiłe, ſymne wětry hiſchcźe ßurowje howrja. — Też ſtadło dźiwich huß lecźeſche póndźelu tohole tydźenja pſches naſchu wjes zyle niſko k poknozy.

S klóſchtra Marijneje Hwěſdy. Pſched probſtom k. dr. Janom Khryſoſtomom Eiſeltom, kotryž je nětko też ſ viſitatorom nad woběmaj ſakſkimaj klóſchtromaj, pod aßiſtenzu k. Nivarda Köſtlera, probſta w Marijnym dole, ſta ßo wóndano wólba noweje abtißy, a bu wuſwolena 45lětna kuježna Bernarda Kaſperez.

S Wojerowſkich ſtron. Skótna khoroſcź je w dwěmaj wßomaj naſcheho wokrjeßa wudyrika. W Lěſkej je ßo na ſkót kublerki Hausmannoweje płuzowa khoroſcź a w Ptačežach na ſkót korczmarja Pětſcha kopytna khoroſcź daka.

Wušła je „Łužica“ čo. 3 (měrc 1883). Wobſah: Dopomnjenja na Prahu. Jakub Bart. — Płody z tamneje ſtrony oceana. Podawa J. B. Pjech. — Křižerjo. Michał Hórnik. — Stary a młody kuzłař. Napisał Ernſt Hejlas w Njeſwačidle. — Spěwař. Přełożił Pful. — K ſtawiznam „Lipy Serbſkeje“. z D. — Carica-zwón w Moſkwje. J. B. Š. — Wšelke ludy. Šyman. — Dwě dolnjoſerbſkej ludowej bajcy. Bała Šomborojc Maja w Nowej Wſy pola Picnja. — We wjažce. (Delnjoſerbſcy.) Mato Kósyk. — Drobnoſtki. H. J. — Dopis z Lipſka. J. H . . . sz z Krakowa — Należnoſće towařſtwow. — Serbſki rozhlad. — Druzy wo Serbach. J. B. Š. — Serbſke knihownistwo. — Słowjanſke nowinki. — Nekrologi. — Zapis přinoškow a darow — Dnjownica za měrc. — Nawěſtki.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Pjatnacźelětna ßkužobna holža Mateczkež ſ Běłych Noßliž k tomu ſtejeſche, ſo je gmejnſkemu prjódkſtejerjej Ssmócźży w Brěſynczy ſe jſtwy jene rubiſchko a klamarjej Klingſtej w Běłych Noßlizach ſ klamow něſchto bórnizy ſpakoſcźika. Wona bu k tſjom dnjam jaſtwa wotßudźena. — Inſpektor na Delnjohórczanſkim knježim dworje, Nikolai, a kublerjej J. E. Heleſch a J. Kaſchpor w Delnjej Hórzy běchu wobſkorženi, ſo ßu ſakoń k wotwobroczenju a potłóczenju ſkótneho móra wudaty, pſcheſtupili. Woni njeběchu, kaž to ſakoń žada, ſkótnu khoroſcź, kotraž je na wſchelakich ſwonknych ſnamjenjach ſpóſnacź, ſ czaßom poliziji woſjewili. Dokelž ßo wobſkorženym dopokaſacź njehodźeſche, ſo ßu ßo ſnamjenjow, na ſkhorjenje ſkota pokaſowažych, dohladali, ßo woni khoſtanja ſminychu. — Njedoſahažych dopokaſmow dla ßo też dźěłaczer J. Mihan ſ Jatſobja, kotremuž winu dawachu, ſo je loni 27. oktobra ſ rudejſkeho hata pola Manjowa wjetſchi dźěl rybow ſpakoſcźił, khoſtanja ſminy. — Dźěłaczer J. G. Miczka w Budyſchinje bě tamniſchemu wikowarjej Starzy ſ dwora kopacź kranył; wón doſta ſa to dwaj dnjej jaſtwa. — Dźěłaczerka M. A. Ryczerjowa ſe Židowa kany loni 17. dezembra pjekarjej Priebſej w Budyſchinje dwě pokrucźe khlěba, kotrejž ſe ſwojimi pjeczimi dźěczimi ſjě. Wona bu ſ dwěmaj dnjomaj arreſta pokhoſtana. — Hacź dotal njekhoſtany dźěłaczer A. Rjek ſ Pſchiwczižu loni 15. dezembra ſ tamniſcheho knježeho dwora měch ſ 50 punttami pſchenizy ſpakoſcźi, dale wón tón ßamy dźeń jenn rjadn na bok ſtaji ſ wotpohladanjom, ſo by ju poſdźiſcho ßobu wſak, a kany ſkónczńje poßledńje hody ſ pſchiwczańſkeho knježeho lěża ſchmrěk, kotryž chzyſche ſa božedźeſczowy ſchtom trjebacź. Rjekowe khoſtanje wobſteji ſ dźeßacźdźeńſkeho khoſtanja. — Kubler J. T. Lahoda w Drjeczinje ma ma 10 mk. khoſtanja płaczicź, dokelž je tamniſcheho kublerja Truöla na czeſczi ranił.

Khoſtańſka komora. Wotroczk Schkoda, na knježim dworje w Lichanju ßkužazy, bě ßo dwójzy do wobydlenja twarožkarja Egera ſ wotpohladanjom dobywacź ſpytał, ſo by tam kanył. Pódla toho bě Schkoda wobſkorženy, ſo je ßudniſtwo, jako mějeſche ſarunanſki pjenjes dla ßwědczenja žadacź, wobſchudźił. Wón wudawaſche, ſo je do měſta jěcź a ſa to 4 mk. ſapkaczicź dyrbjał, a ſo by, hdy bndźiſche ſaſtupnika wſak, tomu 3 mk. ſarunacź měł. Jako wot njeho wopißmo wo ſapkaczenej jěſby žadachu, pſchinjeßy wón kwitonku ſ podpißmom hoſczenzarja Rudolfa, na czož jemu hnydom 7 mk. wupkaczichu. Schkoda ßo wuſna, ſo je ßebi tutu kwitonku wot jeneho njeſnateho podpißacź dał a ſo žaneho ſaſtupnika pytał njeje, wſchak by, kaž prajeſche, ßebi wós wſacź mohł a ſaſtupnika ſkaſacź dyrbjał, je-li ſo njebudźiſche ßwoje dźěła hižom prjedy wobſtarał. Schkoda, ßo roſymi, ſ tutymi wurěczemi žaneho wuſpěcha njemějeſche a bu k lětu ſchěſcź měßazam jaſtwa a tſilětnemu ſhubjenju czeßnych prawow ſaßudźeny. — 65lětny J. Gruhl w Plußnikezach, hižom dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, bě loni 21. dezembra ſ běrnoweje ſajmy tamniſcheho knježeho dwora ½ zentnarja běrnow wotewſał. Jeho khoſtanje wobſteji ſ tſjoch měßazow jaſtwa.

Přilopk.

* Na żeleſniſkim czahu bjes Budyſchinom a Biſkopizami ßo 28. februara ſpodźiwny podawk ſta, ſo mkody, pſchiſtojnje ſwoblekany człowjek, po ſdaczu ratař, na dobo knpejowe durje wotewri a ſ woſa won ſkoczi. Na wulke ſboże khrobły ſkakał bjes ſchkody woſta. Tola czoho dla bě mkody człowjek ſ woſa ſkocził? Wón bě ſ woknom won hladał a njedaloko druhi czah napſchecźo jěcź widźał. Jemu bě ßo ſeſdało, ſo tutón czah w tej ßamej koliji jědźe a ßo bojo, ſo móže ßo w kóždym wokomiku hromadźepraßnjenje ſtacź, bě rucże kupejowe durje wotewrił a won ſkocził. Mkodemu człowjekej pſches ſwažniwe ſkoczenje njeluboſuoſcź naſta, ſo dyrbjeſche na dwórniſchczu w Biſkopizach polizajſke pſcheßłyſchenje pſchětracź a pſchi tym ſ dołha roſeſtajecź, ſchto je jeho k ſkoczenju pohnuło.

* Khoſtanja, kotrež mějeſche dla njeſprawnoſcże wotczakacź, ßo bojo, bě w tychle dnjach 14lětny hólz jeneho Zitawſkeho měſchczana czeknył. Wón chzyſche — tak daloko, hacź jeho nohi ponjeßu — pſchińdźe pak jenož do Lubja, hdźež jemu pjenjeſy a khróbkoſcź wuńdźe. Tu wobſankny wumrjecź a ſkoczi też wo prawdźe do Lubaty. Tola ßmjercź we wodźe ßo jemu tak prawje ſpodobacź nochzyſche, dokelž bě jemu pſchemokra a ſymna. Duž ſaléſy ſaßo na ßnche a namaka w bliſkoſczi w jenym domje hoſpodu.

* W Thonbergu pola Lipſka je 26. februara wjeczor jena 19lětna holza ſe ſtarſchiſkeho bydła, tſi ſchoßy wyßokeho, ſe ßamomordarſkim wotpohladom na haßu dele ſkoczika. Njeſbožowna pak pytanu ßmjercź njenamaka, wona ßebi jenož nohu ſłama a khowu ſdyri. Ziwjenja ßytu ßn do Lipſczańſkeje hojerńje donjeßli.

* W Halli je jedyn 18lětny molerſki pomožnik 15. februara ßwojeho dźěda a wowku ſkónzował, ſo by ßo potom jich pjenjes mozował. Po dokonjanym morjenju wjedźeſche ſe ſymnokrejnoſczu wot ßebje wſcho tukanje wotwobroczicź, doniž jeho njeſkutk njewußlědźichu. Nětko mkodoſtneho mordarja ßwědomnje hrebje, tak ſo je po ſdaczu wſchón roſkaty.

* Jene Barlinſke nowiny pißaja, kak je ßo ſtało, ſo bu nětcziſchi wjerch Bismark w ßwojim czaßu premier-lieutnant. Wón běſche hižom kralowſki pruſki póßłanz pſchi prjedawſchim němſkim „bundestagu“ w Frankfurcże, ale w pruſkim wójſku njeběſche hiſchcże dale niczo, khiba ſekonde-lientnant w jenym regimencże czeżkich jěſdnych krajneje wobory (landwehry) Magdeburgſkeje brigady. Jako póßłanz njemějeſche żaneje khwile, ßo na manövrach wobdźělicź, ale ſekonde-lieutnant tola też nochzyſche wěcźnje woſtacź. Wón pißaſche toho dla adjutantej pomjenowaneje brigady, ſo by ßo tón tola wo jeho powyſchenje we wójſku ſtarał, tón pak jemu wotmolwi, ſo by tajka ſtaroſcź podarmo była, dokelž dyrbi ſekonde-lieutnant kajneje wobory najprjedy pſchi něktorych manövrach ßobu ſkutkowacź, hacź móže wyſchſche wojerſke ſaſtojnſtwo doſtacź. Bismark pak ßo ſ tajkim wotmolwjenjom njeſpokoji, ale pißaſche naſpomnjenemu adjutantej, ſo wſchak jemu jeho póßłanſtwo żaneho wobdźělenja na manövrach ujedowoli, a ſo dźě kral też niczo pſcheczíwo tomu nima. — W ßwojim pißmje pak wón na to pokaſowaſche, ſo wě, kak derje knjes adjutant wojerſki ſakoń ſnaje a ſo wón toho dla też wěſcże w nim jedyn paragraf namaka, po kotrymž móże ßo ſekonde-lieutnant też bjes pſchětratych manövrow do premier-lientnanta pſchewobroczicź. Knjes adjutant też wo prawdźe tajki paragraf wunamaka, ale württembergſki prynz Auguſt, tehdomniſchi roskaſowař Magdeburgſkeje diwiſije, mějeſche na tym pißmje, kotrež mějeſche ßo Bismarka dla do Barlina na najwyſchſche wojerſke ſaſtojuſtwo póßłacź, to a druhe wuſtajecź, ſkónczńje pak tola pſchiſwoli, a pißmo bu do Barlina póßłane. A hlaj, hižom ſa tydźeń pſchińdźe powjeſcź, ſo je Bismark ſa premier-lieutnanta pomje-

nowany, a ſa nĕkotre njedźele — a to bjes dalſcheho piſanja — ſo je ſa rittmiſchtra powyſcheny. Potom dołho njetrajeſche a wón bu hawptman atd. a po cząſu general kavallerije. Jako bu poſdźiſcho jako najwyſchſchi pruſki miniſter ſa general-lieutnanta pomjenowany, rjekny wón ſmĕjkotajo, ſo drje ma ſo ſa ſwoju zyłu wojeŕſku woſebnoſcź horka ſpomnjenemu adjutantej dźakowacź, dokelž je jemu tón k tomu dopomhał, ſo ſu jeho ſa premier-lieutnanta powyſchili.

* We Winſkich podſemſkich kanalach ſu ſo wulke myſche tak ſylnje pſchiſporjake, ſo ſu ſa zyłe mĕſto wulka cźwila, kotraž ſo na žane waſchnje wotſtronicź njeda. W ſwojej nuſy je ſo Winſka rada na Barlinſku ſ próſtwu wobrocźiła, ſo by jej woſjewiła, hacž Barlin pod tej ſamej cźwile cźerpi a ſ kajkimi ſrĕdkami bychu ſo wulke myſche moricź hodźiłe.

* Prawa luboſcź žanych mjeſow njeſnaje. Sańdźenu ſobotu do Cźopliz w Czechach młoda holza ſ Herzegowiny pſchińdźe a ſo pola mĕſchczańſkeje rady ſa ſwojim lubym praſcheſche, kotryž bĕſche, kaž bĕ powjedał, w Gersdorfje pola Cźopliz ſ domom. Jako podoffizier ženiſkeho korpſa bĕ ſo wón ſ njej w Herzegowinje ſeſnał, tola ras njenadźujcy ſe ſwojimi towarſchemi do domiſny wotmarſchirował. Wona mózeſche ſo, dokelž jenoż ſwoju macźerńu rĕcź ſnajeſche, jenoż ſ nuſu ſroſymicź, tola telko mózachu ſ jejneje rĕcźe wſacź, ſo je hižom 8 dnjow na pucźu a jenoż hiſchcźe 8 ſchĕßnakow wobßedźi. Luby bĕ jej pſchi bożemje prajenju ßlubił, ſo chze bórſy piſacź, tola ßamo dwaj liſtaj wot njeje bjes wotmolwjenja woſtaſchtaj. Duž ſo wona ſwaži, ſo po dalokim pucźu k njemu podacź. Sbożowny pſchipad jej dalſche pucźowanje ſalutowa, pſchetož jejny luby ſo w Cźoplizach, hdźež jako pjekarſki dźĕłaſche, wußlĕdźi. Wot telko lnboſcźe hnuty, wón ſwój ßlub ponowi a lubej pola pſchecźelſtwa hoſodu wobſtara. Sa nĕkotre njedźele chze wón ſe ſwojej herzegowinſkej njewjeſtu kwaß hotowacź.

* S Karczaga we Wuherſkej piſaja: Pjatnacźelĕtna holza Eſther Monarez, kotraž w Tiſza-Szent-Imre pola židowſkeho najeńka Pulgara ßłużeſche, je ſo loni w dezembru ſhubiła. Jeje nan ju pytaſche a namaka ju ſa nĕkotre njedźele w ſtudni, ſ kotrejež ju ſe żeleſnej hoku wucźeże. Holza bu tehdom bjes wſcheho dalſcheho pſchepytanja pohrjebana. W tychle dnjach pſchińdźe k holzynemu nanej prjedawſchi Pulgarowy pohoncź a powjedaſche jemu, ſo je Pulgar holzu ſkónzował a jemu pſchikaſał, ſo dyrbi ju do ſtudnje cźißnycź. Wón je też to cźinił a wot Pulgara 20 ſchĕßnakow ſa to doſtał. Ssudniſtwo, kotremuž je ſo wĕz pſchepodała, je hižom pſchepytanje ſapoczało.

* Żadławe wóhnjowe njeſboże je 26. februara wulku wjeß Laczhaza we Wuherſkej potrjechiło. 216 thĕžow ſo do cźiſta ſpali, też cźłowjekojo ßu pſchi tym žiwjenje ſhubili. Wjetſchi dźĕł ſpalenych twarjenjow njebĕ ſawĕſcźeny.

* Njedaloko Zołkiewa w Galiziſkej ßu, kaž Lwowſke nowiny „Sſkowo“ piſaju, tele dny na polu w ßynowej ſajmje hižom woczornjene cźĕło namakali, kotrež bĕſche ſkoro do cźiſta wot myſchow ſežrane. Ssudniſke pſchepytanje poda, ſo je cźĕło rekruty 11. ulanſkeho regimenta Iwana Pobdika, kotryž bĕ hižom pſched dlĕſchim cźaßom ſ kaſermow cźeknył, ſo w ßynowej ſajmje ſkhował a tam hłodu wumrjeł. Jedyn ſchkórń ſemrjeteho leżeſche na jeho żiwocźe, bjes tym ſo ruka morweho druhi ſchkórń dźerżeſche. Wbohi cźłowjek je po ſdacźu ſ wulkim hłodom ſa ſchkórnjemi kußał.

* We Walbeku w Mansfeldſkej je wóndano ßylny wĕtr wulki topoł powalił. Jedyn drjewokupz jón ſa 500 hriwnow kupi a jón direkźiji jeneje żeleſniży w Czechach ſa 1000 hriwnow pſcheda. Tutón topoł w pſchemĕrje nimale ſchtyri łóhcźe mĕrjeſche, a ſo bychu jón wotwjeſli, dyrbjachu 18 koni a 16 wołow ſapſchahnycź.

* We wulkej ſtraſchnoſcźi bĕchu w poßlednim wichorowym cźaßu ſtrażniży eddynſkeje ßwĕcźazeje wĕże (tórma) pſchi jendźelſkim mórſkim brjohu. Jedyn ſ nich bĕſche hižom pſched woßom njedźelemi ſe ſwojej ßłużbu na wĕži hotowy, tola wón mózeſche ſo hakle ſańdźenu pónđźelu k brjohej dowjeſcź. W tutym cźaßu je wón ſe ſwojimi towarſchemi ſkoro hłodu wumrjeł. Żiwnoſcź bĕ pſchi wſchĕm lutowanju na kónzu, poßlednja muka dyrbjeſche ſo w lampowym woliju pjeź, ſo by ſo ſ njeje jĕdź pſchihotowała, a tutón wolij bĕſche jeniczki, kotryž jich ſkónczńje pſchi żiwjenju ſdźerża, doniž pomoz ſ brjoha njepſchińdźe. W poßlednich dnjach žaneho wuhla k tepjenju wjazy njemĕjachu, duž mózachu ſo jenicźzy ſ tym ſymje wukhowacź, ſo wyſche lampow ſlĕſychu a ſo ſ cźopkotu, ſ nich ſtupazeje, hrĕjachu. Jako pomoz pſchińdźe, bĕchu woni tak woßłabnyli, ſo ſkoro wjazy rĕcźecź njemózachu.

* W Petersburgu mĕjeſche ſo 15. februara pohrjeb njebo Antona Fiałkowſkeho, mohilewſkeho arzybiſkopa a metropolita wſchĕch romſko-katholſkich zyrkwjow w Rußowſkej. Wón bĕ ſo 13. junija 1797 w minſkowſkej guberniji narodźił a bĕſche toho dła nimale 86 lĕt ſtary, jako wumrje. Pſchi jeho pohrjebje bĕſche drje pſches 10,000 pſchewodźerjow.

* W Klinzach (w Rußowſkej) ſo 17. februara ßuknowa fabrika pſchekupza Kabarjewa wotpali. Wón wokoło 400,000 rublow ſchkoduje a żaneho ſarunanja wot woheńſawĕſcźazeho towarſtwa njedoſtanje, dokelž bĕſche ſkomdźił, ſawĕſcźenje w prawym cźaßu ponowicź.

* W rĕzy Fay w Nowej Guineji bĕſche ſo pſched nĕkotrym cźaßom jena amerikanſka łódź rosraſyła. Na njej bĕſche 17 ludźi, kotrymž ſo radźi, ſo mózachu na jenym cźołmje k brjohej dojecź a na kraj wuſtupicź. Ale dołho njetrajeſche, dha jich tamniſchi dźiwi wobydlerjo, Keewajſojo pomjenowani, nadpanychu, ſaraſychu a wſchitkich — ſeżrachu.

* Jena pominjecza hódna jabłoń je w Lawrence (w Ameriży) narosłka. Wona mjenujży ſkoro bjes wuwſacźa ſtajnje dwĕ jabłuży na jenej a tej ſamej hałożży płodźi. To drje tak jara kedźbnoſcźe hódne njeje, dokelž to też huſto doſcź druhe jabłucźiny tak cźinja, ale ſpodźiwne je to, ſo je wot tuteju dweju jabłukow kóżde druheje drużiny: jene je bĕłe a cźerwjenoliczkate, druhe pak ſchĕrobruneje barby. Prĕńſche je ßłódke, druhe pak na kißał jĕre.

* W němſkej katholſkej ſchuli w New-Yorku wudyri 20. februara ſtraſchny woheń, jako bĕſche w njej 500 holzow a 200 hólzow ſhromadźenych. Wſchitży, wot ſtróżelow a hroſy pſchimnjeni, k durjam cźĕrjachu. Na ſkhodźe buchu dźĕcźi tak w hromadźe ſcźiſchcźane, ſo ßo 16 ſ nich ſadußnychu a ßo ſchĕſcź dźĕcźi cźĕżko ſrani.

* Dźiwje konje w Awſtraliji. Poßledni cźaß ßo dźiwje konje w Awſtraliji ſ tajkimi hromadami pokaſuja, ſo ßo jich hinak wobrócź njewjedźachu, hacž ſo ßo wot knjeżerſtwa wukas wuda, ſo ßmĕ kóżdy dźiwje konje kojicź a tſĕlecź. Woni ßu ſa ratarjow wulka cźwila, poteptaju rolu, ſežeru wjele na polach a wabja cźaſto domjaze konje k cźeknjenju, kotrež ßu potom na pſchezo ßwojemu wobßedźerjej ſhubjene. Sa naſche europäiſke wuſchi klinczi wuras konjaza honitwa ſpodźiwnje a barbariſzy, cźwilowany awſtraliſki ratař móże pak ſo jenoż ſ pólvrom a wokojom pſched tutym njepſchecźelom ſchkitowacź.

Cyrkwinske powjesće.

Njedźelu Judika, 11. měrza, w Michalſkej zyrkwi rano w 8 hodźinach farař dr. Kalich nĕmſki prĕduje.

Křćeni:

Pĕtrowſka zyrkej: Martha Thereſija, Jurja Żura, dźĕłacźerja a wobydlerja, dź. — Jan Jurij, Jana Bohuwĕra Kobanje, mĕſchczana a rĕſniſkeho miſchtra, ß. — Auguſta Bertha, Korle Ernſta Richarda Pjetaſcha, formera a wobydlerja, dź.

Michalſka zyrkej: Hermann, Jana Ernſta Pjetraſcha, fabrikſkeho dźĕłacźerja a wobydlerja w Dobruſchi, ß. — Hana Amalia, Michała Panaſcha, dźĕłacźerja w Cźichońzach, dź. — Ernſt Jan, njemandź. ß. na Zidowje. — Hendrich Richard, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 14. februara: Pawoł, Handrija Němza, dźĕłacźerja a wobydlerja, ß., 1 m. 15 d. — 16. Jan Schütza, bywſchi wojnař w Barcźe, 77 l. 6 m. — 18. Karolina Auguſta Lehmannez, bywſcha ſwudowjena Mühlbachowa, Jana Adama Pjecha, mĕjecźela pósta, mandźelſka, 72 l. 9 m. 24 d. — 20. Hana, njemandź. dź. w Khelnje, 1 m. 6 d. — 21. Hana Kralez, ſwudowjena Kozorowa, wobydlerka wokrjeßneje dźĕłacźerńje na Židowje, 82 l. 1 m. 7 d. — 23. Matĕj Krawz, dźĕłacźeŕ pod hrodom, 59 l. 7 m. 12 d. — 26. Bjedrich Korla, Handrija Wuſchika, khĕżerja a fabrikſkeho dźĕłacźerja na Židowje, ß., 7 m. 24 d.

Liſtny kaſchczik. Knjeſej Njeßwacźilſkemu. Waſch ſpĕw ßo ſa tydźeń wotcźiſchcźi.

Wjedro w **Londonje** 2. měrza: Mile.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

24. februara 1883.

Žitowy dowos: 5126 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	7	44	8	33	7	74	8	63
Rožka	50 kg.	6	52	6	96	6	56	6	96
Jačmjeń	50 kg.	5	94	6	34	5	94	6	34
Wowß	50 kg.	5	60	6	—	5	60	6	—
Pšeńčne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	60	4	—
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	40	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata 684 schtuk, schtuka		4	—	24	—	—	—	—	—

Pisches ßudnistwo ma ßo na pschešadžowanje pschedawacź: 7. měrza dopołdnja 1/2 11 hodźin khěža cźißło 22 we Wojerezach ſ 5 arami a 90 □prutami leżomnoscźe. — 7. měrza dopołdnja 1/4 11 hodźin khěžkarska žiwnoscź cźißło 8 w Małym Zyšku ſ 2 hektaromaj 93 arami 40 □prutami a khěža cźißło 3 w Małym Zyšku ſ 74 arami 30 □prutam. — 28. měrza šahrodniska žiwnoscź cźo. 7 w Libuchowje, swudowjenej Beckerowej ßluschaza, na 10,500 mk. taksirowana. — 5. měrza dopołdnja w 10 hodźinach w Hrubocźizach na Wedež kuble 10 kruwow. — 28. haprleje Neumanez leżomnoscź w Nowym Bronju cźißło 16 B, na 3925 mk. taksirowana. — 1. meje khěža cźißło 666 w Budyschinje, na 4300 mk. taksirowana.

Awkzije: 5. měrza na Drožďanskim reviru drjew. awkz.

Na pschedań: Sahrodniska žiwnoscź cźo. 6 w Małej Borschczi se 6 kórzami leżomnoscźe.

Na pschepožczenje: 6000 hriwnow po 1 1/2 % na wěstu hypotheku (shonicź we wudawarni „Bautzener Nachrichten").

Na pschenajecźe: Khěža cźißło 4 w Khójniczźy k jutram.

W Budyschinje je **khěža,** ßo derje danjaza, na pschedań. Tež by ßo khěža na wßy se šahrodu abo polom ßobu do płaczišny wšaka. Wscho dalsche je pola **Schäfera** pschi mjaßnych hětkach shonicź.

Khěža na pschedań.

Khěža cźißło 6b w Praskowje pola Žiczenja se 178 □prutami rjaneje šahrody a pola a ſ 19,77 dawkskimi jenoscźemi ma ßo **6. měrza t. l.** dopołdnja w 10 hodźinach na městnje ßamym herbskeho dźělenja dla na pschešadžowanje pschedawacź.

Sahrodniska žiwnoscź cźißło 2 w Koßlowje, 1/2 hodźiny wot Njeßwaczidła a Rózanta šdalena, ſ 5 akrami 88 □prutami pola, 1 akrom 160 □prutami łukow, bjes nimi jena tšißyczna, 1 akrom rjanych kerkow, ßame pschenczne, wjele noschaze pola, bjes wumjeńka a hospody je pschemenjenja dla se ßwobodneje ruki na pschedań. Jenož tajzy, kotšiž chzedźa ju ßami kupicź, njech ßo na wobßedźerja wobrocźa. **Lebša.**

Kubło cźißło 10 w Nowoßlizach pola Rakez ſ 48 akrami 188 □prutami leżomnoscźe, 403 dawkskimi jenoscźemi je se wschěm inventarom prozeßa dla bjes wumjeńka na pschedań. 10 kórzow kerkow móže ßo hnydom puschczecź. **Wobßedźer.**

Drjewowa awkzija.

Na Hermancźanskim reviru wysche stareho hata pschi Jeńschecźanskich mjesach pola Nowych Pßowjow ma ßo **póndźelu 5. měrza t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin

7 brěsowych schcźěpowych loftrow,
30 khójnowych = =
40 = hromadow sbytkneje walcźiny

na pschešadžowanje pschedawacź.

Shromadźišna w drjewnischczu. **Müller.**

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim reviru.

Schtwórtk 8. měrza ma ßo 37 twjerdych dołhich hromadow ša hotowe pjenjesy sjawnje na pschešadžowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi holczim hacze.

W Minakale, 1. měrza 1883. **Hrabinska Einsiedelska inspekzija.**

Želesne schěny,
dwójne T-noscherje,
portlandski zement,
late worzlowe stołpy,
hródźne wokna, łubine wokna,
kruwjaze korta, konjaze korta,
ßwinjaze korta, konjaze rěble,
warne maschiny, kótły, khachlonki,
kruwjaze rjeczašy, hłowojzowe rjeczašy,
łopacźe, ßynowe widła,
hnojowe widła, ßudobje ša mlókarstwo,
hosdźiki we wschěch dołhosczach, **juchowe plumpy,**
plumpowe wnliwy atd.

porucza tunjo

Jan Mießner
na kotołskej haßy.

Žito ša nalětny wußyw

je na pschedań pola kublerja A. Wiczaša w Kubschizach cźißło 12.

Jena **khěža** ſ dwěmaj abo tšjómi kórzami pola, ša tyscherja ßo hodźaza, ßo kupicź pyta. Wot koho? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

W Schpikałach ma ßo **12. měrza** dopołdnja w 11 hodźinach **šahrodniska žiwnoscź** cźißło 6 ſ 11 kórzami pola a rjanej šahrodu na pschešadžowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 5. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w **Rachlowje** na Pfuhlez leżomnoscźi dźělba twjerdych dołhich hromadow na pschešadžowanje pschedawacź.

Nowak.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu **ßrjedu 7. měrza** popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na knježim dworje w **Jaßonzy** pola Budyschina dźělba brěsowych a schmrěkowych dołhich hromadow na pschešadžowanje pschedawacź. **Schöne.**

Schěsćź
wobleczenjow ša konfirmandow

je na pschedań pola **Bächmanna** na wulkej bratrowskej haßy.

Rjane dźeczelowe ßymjo

pschedawa tunjo

E. Schmeiß w Budestezach.

Ssuchi torf

je hischcze dostacź w Drobach pola **Pawlika.**

Noßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wuczeßane włoßy

kupuje

Hermann Beckert,
brodutruwař a friſěr pschi butrowych wikach.

1 milijon

ßylnych khójnowych rostlinow, na lohkim pěsku cźehnjenych, tawsynt po 11 np., ma na pschedań **Fischer** we Łasu.

Oberndorffke

runklizowe ßymjo,

módrokalowe, běłokalowe, cźěrne hłubokalowe ßymjo porucźa w najlěpschej dobroscźi **T. Richter.**

Najß wulkosornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,

we wałach tuńscho, porucźa

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu.

Khofej,

wo prawdźe derje ßłodźazy,

punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 5 np. tuńscho pola

Richarda Pötschki

na hłownym torhoschcźu pódła měschcźanskeje haptyki.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucźa

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu pódła měschcźanskeje haptyki.

Jerje,

wulke tuežne rybы,

kopu wot 2—4 mk.,

schtuku wot 4—8 np.,

porucźa

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Khofej,

derje ßłodźazy, punt po 90 np., porucźa

C. Kahrowe

w póstskej kowarni.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5¹ Mrk., m. hol. genagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6³/₄ Mrk. Bei gröss. Abnahm. billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

We wudawarni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Spěwarske knihi,

ßerbske a němske krajne, w najprosćźischich a najwoßobnischich swjastach, **modlerske knihi,** ßerbske a němske, **schulske knihi, atlasy, gummijowe podložki, wschě druziny loßow** porucźa **M. Weiser**

na žitnej haßy w Budyschinje.

Połnohranite rěsane rjadowe a kósłowe drjewa

we wschěch dołhosćach a tołstosćach, toho runja wschě druziny **ßuchich deskow, łatow, dubowych deskow** a **pfostow** pschedawa po tunich płaćźisnach drjewowa wikowarnja

Augusta Zimmermanna,

cźěßliskeho mischtra w Budyschinje na hospitalskej haßy.

Cźesćźenym Sserbam Budyschina a wokolnosćze ßwój wulki skład **běłych Mischnjanskich, Shorjelskich a druhich wschelakobarbjenych khachłow a pjezowych rokow a wschelakich druhich wyßokich kurowych rokow** pod tuuimi płaćźisnami s rukowanjom sa dobrosćź najnaležnischo porucźam.

Moritz Großer

hornczeŕ na kamjeńtnej haßy cźißko 35.

Richard Hennig,

tapezirar a wupyscheŕ,

w Budyschinje, na taschbarku 7,

porucźa ßwój skład

pólstrowanych möblow wscheje druziny.

Sofy
wot
28 mk.

Pjerowe matrazy
s drella
wot 19 mk.

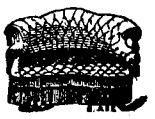

Tapezirowanje, pocźehnjenje billardow a wupyschenje ßo derje wobstara.

Sprawne poßłuženje! **Tunje płaćźisny!**

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku porucźa

C. Benedict

w macźicznym domje na lawskich hrjebjach cźo. 2.

Tam móže tež pod dobrymi wuměnjenjemi jedyn **wucźobnik** sastupicź.

W redakciji „Serbskich Nowin" a časopisa „Łužica" w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

Druhi zwjazk.

a) *Njewjazany:* 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.

b) *Do rjanych prasowanych deskow zwjazany:* 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

Rjane prasowane deski k II. zwjazkej same: 75 np.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcźam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Na **ratarſkej ſchuli w Budyſchinje,** toho runja na **ſadowej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ prénim wuſtawom ſjenoczenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1883** nowe wuczbne kursy ſapoczinu.

Wſchě dalſche wukaſy ßu ſhonicź pola direkzije wuſtawa.

S naſcheho **zigarroweho ſklada** poruczamy ſa woßebje płaczíſny hódne ſ rukowanjom, ſo ßo zigarry derje pala a ßkodźa,

w kaſchczíkach	№ 95	88	82	78	76	75	70
po 100 ſchtukach	mk. 2.75	3.—	3.50	3.60	3.80	3.85	4.50

do papjery ſawalene 10 np. po 100 ſchtukach tuńſcho.

Toho runja czinimy na naſch wubjerny rokowy a rěſany kurjeŕſki tobak (njeſawaleny a w pakczíkach) najpodwolniſcho kedźbliwe. Też poruczamy naſch ſklad trubkowych tworow, zigarrowych etwijow a portemonnejow ſ koże, wurěſanych drjewowych tworow a hrajeŕſkich khartow.

Pſchedawarńja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje na bohatej haßy 13.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucza ßwój wulki ſklad dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſcze po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſklad hotowych **muźſkich** a **hólczích wobleczenjow** a lubi pſchi krucze ſprawnym poßłużenju najtuniſche płaczíſny.

Würzburgſke runklizowe ßymjo

porucza

Wilhelm Berger
na Hoſchiz haßy 42.

Derje rěſany

rjepikojty tobak

ma na pſchedań

G. Mitſchka na garbarſkej haßy.

Loßy po 3 mk.

8. Draždźanſkeho konjazeho wuloßowanja.

Czeßnjenje 21. meje t. l. w Draždźanach.

Dobytki:

I. 1 ſchtyripſchežna ekipaża;
II. 1 dwajpſchežna ekipaża;
III. 1 dwajpſchežna jukowſka ekipaża;
IV. 1 jenopſchežny kupej;
V. 46 woßobnych koni;
VI. 950 wſchelakich druhich wězow.

Fr. Th. Jäger
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 3.

Woſjewjenje.

Dźiwoczanſke ßerbſke evang.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń 11. měrza popołdnju w dwěmaj w **Leßnertez** domje w Zokowje mißionſku hodźinu.

Pětr Młónk.

Proſte a czeźſche porjedźenje czaßnikow po najtuniſchich płaczíſnach wobſtara

Joh. Gäth
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Czaßniki

pſchedawa a porjedźa tunjo a derje ſ rukowanjom

czaßnikaŕ **Mager**
pſchi kaſernje.

Rjane wobydlenje, ſ zyła abo dźělene, 4 ſtwy, 1 komora, pſchedſala, kucheń ſ wodu atd. je 1. julija abo 1. oktobra pſchenajecź na połnóznej tuchoŕſkej haßy czißło 4 w Budyſchinje.

Dwě rjanej wobydleni ſtej 1. haprleje we **Wutołczizach** na pſchenajecze. Wſchо dalſche je pola **Jana Delenka** tam ſhonicź.

Sa dobreho krawſkeho miſchtra je w Drožďżiju czißło 5 dobre luboſne wobydlenje, ſa krawza ßo hodźaze, dokelž tam žadyn njeje, na pſchenajecze.

Hólzy, kotſiž chzedźa tudomne ſchule wopytacź, doſtanu dobru penſiju pola jeneje wudowy. Wſchо dalſche je ſhonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

Dwaj ſchulerjej abo ſchulerźy doſtanjetaj jutry dobru penſiju a hoſpodu. Dalſche je ſhonicź pola mandźelſkeje maſchiniſta **Pauka,** na mjaßnym torhoſchczu 15 po 2 ſchodach.

Holzy ſe wßow móża ſchwadliſtwo doſpołnje a darmo nawuknycź na hornczeŕſkej haßy 15 po 2 ſchodomaj.

W bliſkoſczi Budyſchina ßo 1. haprleje jena khěžna a kuchinſka holza ſa dobru mſdu pyta. Wſchо dalſche je ſhonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

Holza, k wothładanju dźěczi, móże bórſy do ßkužby ſtupicź na knježim dworje w Holeſchowje.

Wuſtojny ſpuſchczomny **konjazy wotrocź** ßo hnydom na kubło czißło 38 w Boſchezach pyta.

Wuczobnika

pyta

Arthur Jannaſch, tyſcheŕſki miſchtr
na nowej haßy czißło 5.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze tyſcheŕſtwo nawuknycź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola

Oswalda Kſchižana, tyſcheŕſkeho miſchtra w hoſczenzu „k ſłotemu jehnjeczu".

Tam ßo też **lipowe klozy** kupuja.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpiritnoſowe klamy pytam k jutram młodeho człowjeka ſ dobrej ſchulſkej wuczbu pod ſpodobnymi wumĕnjenjemi ſa wuczobnika.

Carl Pötſchke
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy w Budyſchinje.

Wuczobnika

k jutram pyta

Oskar Butter, nożeŕ.

Wuczobnika

pyta **A. J. Richter,**
ſchewſki miſchtr w Bukezach.

Wuczobnika

pyta

tyſcheŕ **Lehmann** w Bukezach.

Łužica čo. 3

1883 je wušła.

Serbski Hospodaŕ čo. 5

1883 je wušoł.

(K tomu czißłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k cžiſzku 9 „Serbſkich Nowin.“
Sſobotu 3. měrza 1883.

Cžorny kaſchemir,

dwójzy ſchěroki, hižom wot 70 np., toho runja **piſzany ryps, popelin** a **kaſchmir** wot 30 np. porucža

Auguſt Grützner.

Sa konfirmandow

poruczam jako něſchto jara płaczíſny hódne:

8/4 ſchěroki cžorny cžiſtowołmjany kachemir, ſtary łóhcž po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 ſchěroki cžorny połwołmjany kachemir, ſtary łóhcž po 60 np.

Wſchě kachemiry ſzu ſa dobre ſnate a móža ſzo toho dla kóždemu poruczecž.

Jan Jurij Pahn

na torhoſchczu pódla hłowneje ſtraže.

K njewjeſczińſkej draſcže.

Cžorne a piſzane židžane tkaniny

ſ rypſa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenož wubjernej dobroſczi a po jara tunich płaczíſnach porucža

Jan Jurij Pahn

na torhoſchczu pódla hłowneje ſtraže.

Sa konfirmandow.

Cžistowołmjane cžorne kachemiry

cžornomódre, derje ßo noschaze,

8/4 schěroke

łóhcź po 100, 125, 150, 170, 200 np.

Połwołmjane cžorne kachemiry

módrocžorna, jara hustotkana twora,

8/4 schěroke łóhcź po 80 np., 9/4 schěroke łóhcź po 120 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

☛ W pschedawaŕni ßo ßerbski rěcži.

Sa konfirmandow

poruczam swjeŕschne koschle, khornarje, manschety, dźeńske koschle, schemisety, schlipsy, krawaty, sacžne rubischka, spódne kholowy a jaki, dale sa

konfirmandki

dźeńske a nózne koschle, negliżejowe jaki, spódne kholowy, barchentowe ßuknje, próchowe ßuknje, schirtingowe ßuknje, korsety, khornarje, manschety, schawle a sacžne rubischka.

A. Tschentscher

s napschecźa noweje měschcźanskeje schule.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kołmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Kucžowy a wosowy grat

derje, trajnje a po tunich płacźisnach dźěła

Aug. Kliemant,

rjemjenjeŕ a ßedłaŕ na garbaŕskej haßy 23.

☛ Kóždu ßobotu w budźe s napschecźa póstskeje kowaŕnje. — Na žadanje khodźu tež rad do domu dźěłacź.

Cžěske kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach scźele se stazije Cźopliz (Teplitz) solidne a płacźisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Nowopaleny twarski a rólny kalk

je saßo na składźe w mojich kalkownjach w **Niskej** a **Kundracžizach.**

R. Plümecke,

prjedy H. W. Siebörgerez herbjo.

Wupschedawanje!

wulkeje dźělby małych a wulkich **wołmjanych rubischcźow na hłowu** po kóždej někak móžnej płacźisnje, jenož so bych s wězu rumował.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschcźu, pódla měschcźanskeje haptyki.

K nalětnemu cžaßej.

K salutowanju wobcźežneho dźěła cžescźenych knjenjow dawam nětko **wscho bawmjane pschedźeno** do kubuchow wicź, a je njedźiwajo na to po starych tunich płacźisnach pschedawam.

E. Scheer

3 na schuleŕskej haßy 3.

Za konfirmaziju

ßwój bohacże wuhotowany ſkład **korſetow, khornarjow, manſchetow, rubiſchkow** wokoło ſchije, **ßeklow** atd. poručam.

E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Fabrika pianofortow
Crasselt & Raehse
w Lubiju w Sakſkej

ßwój bohaty ſkład **kſchiżno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowſchej konſtrukziji ſ **zylym metalowym wobłukom** dobrocżiwemu wobkedżbowanju poruczża.

Pſchipóſnajeŕſke pißma wo wubjernoſczi naſchich fabrikatow móża ßo kóżdy cżaß w originalu wobhladacż.

Reparatury kóżdeho waſchnja ßo najßwĕrniſcho wobſtaraju.

Płaczíſny tunje. Płaczenje po ratach. 10lĕtne rukowanje.

M. Th. Pech
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu, pódla mĕſchczańſkeje haptyki,

poruczża ſa **konfirmandow** ßwój wulki ſkład

cżornych kaſchemirow
w derje ßo noſchazej tworje po jara tunich płaczíſnach,

cżorne luſtry,
toho runja jenobarbne a kaſchcżikate

draſtne tkaniny,
wjetſchu dżĕlbu

połwołmjanych ßuknjowych tkaninow
w rjanych muſtrach, łóhcż po 40 np., w prawej 6/4 ſchĕrokoſczi.

W klamach ßo ßerbſki rĕczi. **M. Th. Pech.**

Na bohatej haßy cżo. 14 po 1 ſkhodże. **Möblowy magazin** Na bohatej haßy cżo. 14 po 1 ſkhodże.

ſjenocżenych tyſcheŕſkich miſchtrow

na bohatej haßy cżo. 14, po 1 ſkhodże, w khĕżi k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ßwój wulki ſkład dobrych a ßamodżĕłanych **möblow** pſchi potrjebje dobrocżiwemu wobkedżbowanju poruczża.

Kolonialtworowe klamy
G. L. Lőſcha w Kamjeńzu pſchi torhoſchczu

poruczeja

khoſej wot 70—160 np.,
paleny khoſej wot 100—200 np.,
drobny zokor po tunich płaczíſnach,
likery atd.

Sſerbſke poßłużenje.

Maſchiny k wobdżĕłanju drjewa,
ſ nohu, ruku a mozu ßo cżĕrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ßo cżĕrjaze, najlĕpſcheje khmanoſcże, ſ kotrymiż ßo hižom w najwjetſchich blidaŕnjach w Budyſchinje dżĕła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa,** draſchlerja w Budyſchinje, na wobhladanje ſteja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

Spĕwarſke knihi,

w jednorym a woßobnym ſwjaſku, w koži a ßomocże, ſ nowym pſchidawkom poruczża

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Nowe nĕmſke krajne ſpĕwarſke

w proſtym a woßobnym ſwjaſku, wote mnje ßameho dżĕkanym, poruczam po najtuniſchich płaczíſnach.

G. Rämſch na bohatej haßy.

Sſerbſke
ſpĕwarſke knihi

wot 3 mk. ſe ſkotym ſrĕſkom, do koże derje ſwjaſane a praßowane, poruczża

A. Schönke, knihwijaſaŕ
na hauenſteinſkej haßy w Budyſchinje.

Sſerbſke
ſpĕwarſke knihi,

toho runja

nĕmſke krajne ſpĕwarſke knihi

w jara dobrych ſwjaſkach

po **najtuniſchich** płaczíſnach ßu doſtacż pola

M. A. Wetzki, knihwijaſarja
w Budyſchinje na mjaßnym torhoſchczu 13.

Glaßejowe rukajzy

ſa **mużſkich** a **żónſke,** woßebje tež ſa **konfirmandow** poruczża jara tunjo

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29.

Filzowe klobuki

ſa **mużſkich** a **hólzow** poruczża po wurjadnje tunich płaczíſnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29.

Deſtillazionſke klamy
Adolfa Rämſcha
pſchi butrowych wikach

ßwoje wubjernje cżiſcżene wſchĕdne palenzy, toho runja jednore a dwójne ßłódke palenzy a likery, kißakowy ſprit atd. wubjerneje dobroſcże, jenotliwje a w ſwjaſkach po móżno tunich płaczíſnach poruczeja.

Wulki ſkład khoſeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny = 100—200 = = =

pſchi wotewſaczu 5 puntow punt 5 np. tuńſcho.

Wſchĕ drużiny, derje ßkodżaze, poruczża

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

E. Starckowe tunje klamy w mjaßnych hětkach

porucza ſa **konfirmandki** ßwój

ſklad ſtupnjow,

tkaninowych a **kožanych ſtiſſetow** ſ gummijom a k wjaſanju po jara tunich ale twjerdych płaczíſnach.

Stupnje a ſchkórnje,

trajnje dźěłane, w jara wulkim wubjerku ſa **žónſke, mužſkich** a **dźěczi,** toho runja ſa **konfirmandow** porucza po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29 ſ napſchecza winoweje kicze.

Kaſchczowny magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

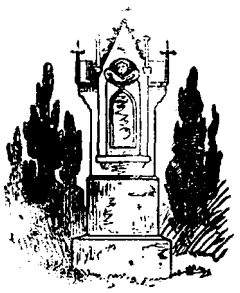

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

porucza pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijſkej drózy 2.

Hižom wjele lět ßkawna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cžehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na ſchachtliczkach je **lěkarſzy pruhowana** a poruczena pſche: **koſczowu žeř, rakowe rany, brody, karfunkel, ſakſy, liſchawn, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje, wicz** a **drjenje.**

* Dostacz w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałožowanja) w haptykach w **Budyſchinje,** Lubiju, Žitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacze, Wósporku, Neugersdorfu, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldze, Herrnhucze, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcznizy, Halſchtrowje, Habrachczízach a t. d. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra **na ſchtempel** a na **ſakonſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižom je ßo tutón pleſtr **podražował.**

Wo P. Kneifelowej włoßowej tinkturje.

Tuta woßebna pod lěkarſkej wuſtojnoſczu naſtata, ſaſtojnſzy pruhowana tinktura ßłuži pſchede wſchitkim k temu, ſo by cžěrjazej mozy, najbóle jenož drěmazej, kaž tež mrějazym włoßowym koruſchkam nowe žiwjenje ſaßo daka a jim pobrachowazy žiwjazy wutk pſchiwodźała. Njech kóždy włoßobědny dowěrnje tutu tinkturu nałožuje, kiž niz jenož wupadowanje włoßow kaž tež plěch wěſcze wotſtroni, ale tež, hdyž je jenož najmjeńſcha roſczenja kmanoſcz, ßamo dołholětnym plěchaczam jich włoßy ſaßo napłodźi, kaž to wjele, ßamo ſaſtojnſzy wobtwjerdźenych wopißmow wopokaże. Wolije, balſam a pomada ßu pſche horjejſche njeſpodobnoſcze zyle bjes wužitka, hdyž tež je wukhwaluja. — Tuta tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pſchi hrodowſkej haßy dostacz.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßkodźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

rjane tuczne ryby, kopu po 2 mk., ſchtuku wot 3—4 np., poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach
w hoſczenzu k „ſkotej hwězdze".

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucza

Carl Noack na žitnej haßy.

Khofej,

czíſcze a derje ßkodźazy, punt po 80, 90, 100, 110 a 160 np., paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np., porucza we wubjernej dobroſczi

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Rajß,

punt wot 13 np., we wjetſchich dźělbach wjele tuńſcho porucza

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróſt-ſyropa ſ Wrótßkawja,** na ßwětnej wuſtajeńzy w Pariſu prämiirowaneho, maja jenicžki ſklad w bleſchach po 1½ mk.:

E. Mittaſch w Budyſchinje,
Herrm. Nächſter w Kamjenzu,
W. Rothe w Lubiju.

Tunja jědź je **rajß.** Sa 14 a 16 np. dawa ßo hižom punt rjaneho wulkoſornateho rajßa, kotryž něhdże pſched 2 lětomaj 24 np. płaczeſche. Woßebje móże ßo rajß kolonialtworowych klamow **Richarda Pötſchki** w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki poruczecz. Pſchi nětczíſchej wyßokej płaczíſnje běrnow je ſa nje rajß witane a tunje ſarunanje.

Te ßame klamy dostachu ſ nowa wulku dźělbu **khofeja,** punt po 70 np. a pſchi wjazy puntach hiſchcze po tuńſchej płaczíſnje. Tutón khofej, kotryž je pola hoſpoſow ſa dobry ſnaty, je po druzinje hiſchcze lěpſchi hacz loni, dokelž je khofej w płaczíſnje ſpanył.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 10. měrca 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Najwažnische podeńdźenje w němskim kněžorstwje je složenje sastojnstwa wójnskeho ministra s Kamecke. Hižom 26. februara je pjecza s Kamecke wo puschćenje se słužby prošył. Kněžorej je po sdaću cźežko było, šo wot tutoho wustojneho wyšokeho sastojnika dźělicź, kotrehož je 10 lět dołho s najwjetschim dowěrjenjom wusnamjenjał a cźesćował. Wotstupjenemu wójnskemu ministrej je šo wot kněžora wulkokomthurski kschiž a hwězda kralowskeho domskeho rjada Hohenzollerow spožčił, a pódla toho je šo wón k herbskemu hrabinstwu posběhnył. Hižom po wótrych debatach w kněžorstwowym šejmje, hdyž šo wot Kamecke poroki, wot liberalneje strony pschećiwo wojerstwu cźinjene, na šłabe, lěwke waschnje wotpokasachu, šo powjedasche, so wójnski minister dołho wjazy njewostanje. Pódla toho je drje s Kamecke też dla njejednoty s druhimi wyschschimi wojerskimi sastojnikami wot šwojeho města wotstupił. Wón běsche šo pschećiwo powjetschenju artillerije wuprajił a namjetował, so by šo wójskowny reglement na jednorische waschnje srjadował. Powjetschenje artillerije, wot wójnskeho ministra tak rasnje wotpokasane, šo pak s druheje, kněžorej blisko stejazeje strony, sakitowasche, a też nowemu srjadowanju reglementa šo tam njepschihłošowasche. Sa noweho wójnskeho ministra je šo general Bronsart se Schellendorf pomjenował. Tutón je pšches šwoju wustojnosć w generalnym stabje a pšches šwoje wojerske spišaćelstwo wošebitu kedźbliwosć kněžora na šo scźahnył. W poślednjej franzowskej wójnje bě wón we hłownym kwartiru jedyn s najwažnischich radźićelow generalneho pólneho marschala Moltki a bu hižom tehdom s wošebitym dowěrjenjom wot kněžora Wylema wusnamjenjeny. Po bitwje pola Sedana bu wón k kněžorej Napoleonej III., w Sedanu sanknjenemu, póšłany, so by s nim wo kapitulaziji města a wójska jednał. Wot 28. meje 1881 bě general Bronsart se Schellendorf s komanděrom 2. garde-infanterie-diwisije w Barlinje.

— Němska armeja ma jeneho generalneho pólneho marschala wjazy. Kněžor je prynzej s Wales, bratrej němskeje krónprynzešyny, prjedy hacź šo po šwjedźenju krónprynzowskeho šlěborneho kwaša s Barlina wotšali, marschalski stab pschepodał. Pódla prynza s Wales, tutoho najmjenje wójnszy smyšleneho prynza nascheho lětstotetka, nima žadyn wukrajan w tu khwilu tutón rang. W prjedawschich cźašach je šo jenicźzy ruskemu kněžorej Mikławschej a jendźelskemu wójwodźe Wellingtonej tuto wusnamjenjenje dostało.

— Pruske knježerstwo je wukas wudało, so dyrbja muzszy wobydlerjo połnózneho Schleswiga, po lěcźe 1863 narodźeni, němske kněžorstwo wopuschćicź, je-li so němszy poddanjo njejšu. Dänojo, w Schleswigu bydlazy, s wjetscheho dźěła pod danske poddanstwo šłuscheja. Woni maja s toho wužitk w nastupanju wojerskeje słužby. W němskim kněžorstwje woni jako danszy poddanjo šłužicź njetrjebaju, a danske knježerstwo, kotrež jenož małe wójsko dźerži, šo wo nich njestara a jim wojersku šłužbu spuschcźa. Tuteje pschicźiny dla Dänojo šamo s Danskeje do Schleswiga pschecźahaju, so bychu šo tak wscheho wojerstwa sminyli. Pruske knježerstwo pak njeje swólniwe, w šwojim kraju dale wobydlerjow cźerpicź, kotsiž maja, schtož wojersku słužbu nastupa, wošebite prawo psched pruskimi poddanami. S mjenowanym wukasom knježerstwo dozpije, so šo schleswigszy Dänojo pak pod pruske poddanstwo podadźa, pak so němske kněžorstwo wopuschcźa.

Awstrija. We Winje ma šo bórsy cźrjóda sozialdemokratow wušudźicź, kotsiž běchu loni rubježny nadpad na wěsteho Merstallingera cźinili, so bychu šebi pjenjesy sa dalsche wuwjedźenje šwojich wotpohladow wobstarali. Pschi doprědnym pschepytanju je wyschnosć sajimawe wězy wo sozialistiskim sjenocźeństwje, nimale po zykej semi rosschěrjenym, wušłědźika. Na Londonski sozialistiski sjězd běchu też awstrišzy sozialdemokratojo, runje kaž jich pschecźeljo s němskeho kněžorstwa, Schwajzarskeje, Franzowskeje atd. wotpóšłanzow póšłali. Tam šo bjes druhim wobsankny, też w Awstriji derje srjadowane sozialdemokratiske towarstwa sałožicź. Po tutym wobsanknjenju we Winje tajke towarstwo nasta, kotrež mějesche poručnosć, revoluziju a nadpady na wyšoke wošoby pschihotowacź a, je-li nusne, też do skutka stajicź. Ssrědki, sa to šo trjebaze, dyrbjachu šo s rubježnistwom a morjenjom dobycź. Ssobustawy tutoho leßneho sjenocźeństwa pschi tym po wěstym planje a s wulkej kedźbliwosću dźěłachu. Tola towarstwo pschezo šłabe wosta; schtož pak jemu na licźbje woteńdźe, to woni s khrobkosću sarunachu, kotraž šo wot niczeho wottraschecź njedawasche. Wušłědźeni buchu woni pšches pschipad, a to niz wot Winskeje policije, ale wot jeneho wokrjeßneho hetmana w Czechach.

Schpanska. Schpanske knježerstwo je w provinzy Andalusiji wulke sozialistiske špschišahanstwo, daloko po zykej Schpanskej rosschěrjene, wušłědźiło. Wone šo „Mano Negra“ (czorna ruka) mjenuje a liczi pjecza na 50,000 šobustawow. Jeho hłowny komitej w schwajzarskim měsće Genfu šedźi, s wotkel, wot schpanskeho knježerstwa njemylene, towarstwu šwoje wukasy sćele. Ssudniske pschepytanje je podało, so towarstwu też wjele ludźi pschišłuscha, kotsiž runje zyle bjes samoženja njejšu. Wyschnosć, kotraž je hnydom s krutosću do spschišahanstwa pschimnyła, nadźija šo, so je bórsy podušy. Njedaloko města Xeresa šu wulku hromadu dynamita, revoluzionaram šłuschazu, namakali. Wotpohlad „czorneje ruki“ je sakitanje khudych a podtłóczenych, po wěrnosći pak roswalenje wobstejazeho statneho porjada. Sarjadnistwo towarstwa je, šo rosymi, tajne; schtóž potajnstwo pscheradźi, dyrbi wumrjecź. Nowe sastupjene šobustawy dyrbja najprjedy wschelake pruhi wobstacź, hakle potom šo jim wschě potajnstwa wosjewja. W towarstwowych wustawkach šo pschede wschěm rune prawo sa wschitkich

na wscho wobšedźeństwo a wutupjenje bohatych se želesom, wóhnjom, jědom a s kóždym druhim šrědkom pschipowjeda. Zyły kraj je wot revoluzionarnych wobdźěłany. Strach a fanatismus stej jim wjele pschiwißowarjow dobykoj. Knjeżerstwo s wěstoscźu wě, so je šo schtyrnacźe šmjertnych wußudow wot wodźerstwa „cźorneje ruki" poruczilo a dokonjało. W tu khwilu šo w pokodnischich schpanischich provinzach skoro żadyn dźeń njeminje, na kotrymž šo njebychu rubježne nadpady, woheńsakoženja, pohroženja a druhe njeskutki stałe. Knjeżerstwo je spěschnje wjele wójska do najstraschnischich stron póßłało.

Rußowska. Kommißija, kotraž w Londonje należnoscźe, rěku Donawu nastupaże, wuradźowasche a šnadź hischcźe wuradźuje, je pjecźa do toho swolika, so by šo ta wotnoha, kiž je wot ruskeho kraja s wobeju bokow wobdata a po kotrejž šo woda Donawy do cźorneho morja wuliwa, zyle ruskemu knjeżerstwu do wole daka, tak so móże a šmě s njej cźinicź, schtož chze. Tajke swolenje je drje, kaž ruske nowiny měnja, jara pękne, ale wone nima woßebneje ważnoscźe, dokelž wschak hewak nichtón w tym niczo roskasowacź nima, kak abo schto chze ruske knjeżerstwo w tutej należnoscźi cźinicź abo cźeho šo wostajicź.

— We wschěch dźělbach ruskeho luda je w tu khwilu wjele radostneho rěcźenja wo khěžorowym krónowanju, kotrež šo, kaž je snate, w meji w Moskwoje směje. Na želesnizach šo tehdy sa tych, kiž šo toho dla do Moskwy podadźa, płacźisna bileta wo pokojzu poniži.

Egyptowska. Falschny profeta w pokodnischej Egyptowskej, kotryž dołhi cźaš se šwojim sběžkom egyptowske knjeżerstwo w strasche dźerżesche, je nětko skónczńje pschewinjeny. W poßlednjej bitwje, hdźež jeho pobichu, je wón 2000 muži shubił.

Něschto wo želesnizarjach.

„Želesnizarjo", hdźežkuli šo wußydnu, šu krawy prut zykeje wokolnoscźe. Dźěłacźerjo s Cźech njeryja jeno tam, hdźež dyrbi želesniza hicź, ale też do koła po wschěch běrnjazych polach. Italszy kamjenjełamarjo njerubaja jeno do kamjenjow, ale też do burow, hdźežkuli jim trasch do pucźa stupja. Ale cźi měrjakojo (geometrojo) šu najhórschi! Pschińdu se šwojimi měrami a kóhcźemi, teptaja buram po łukach, po polach a sahrodach, kotrež běchu hacź dotal twoje a twojich prjedownikow stajne wobšedźeństwo. W gmejskich knihach a khartach tak steji, a to njemóże nichtó prěcź: polo a łuka stej twojej. Ani woheń, ani semjerżenje njeje tebi wobšedźeństwo wsacź móhło; woda drje je druhdy seleny dorn rósdrěka, tola błak, polo abo łuku šamu njemóżesche wotpławicź. A šami Franzowsojo šrjedź najhórscheje wójny šu drje polo sateptali, tola pokradnycź je njemóżachu. A nětko pschińdu na dobo měrjakojo a rjeknu: „Tule chzemy šwoju «želesnizu» twaricź, tule łuku, tele polo, tamule sahrodu, buro, dyrbisch nam dacź!" — „Ně, to s wami njerěcźu!" wotmolwjesch jim: „łuka njeje mojemu dźědej na pschedań była a też mi niz!" — „My damy tebi telko a telko toleř", rěcźi měrjak; „potom pak dyrbisch nam łuku dacź!" — „Dyrbisch?! Kajke je mi to wobšedźeństwo", měnisch, „w kraju, hdźež hewak jedyn pschemo druheho ludowe prawa khwali a wusběhuje, kajke je mi to wobšedźeństwo, kotrež móże mi kóždy pakoscźak, hdyžkuli chze, wsacź? Mi šo runje tónle błak lubi, duž njeje mi ani sa pjenjesy na pschedań."

Tola to cźi niczo njepomha, sakoń je móznischi, dyžli twoja wola, buro a — to je derje. Hdy by nětkotryžkuli šwoju twjerdu khowu sastajicź móhł, bychmy šnadź hischcźe dźenša kaž w Kukezach żiwi byli, a wobšedźeństwo by cźim mjenje schkitane byko. Wschudźe a pschezo, hdźež běchu porjadne sakonje, je jednotliwy k powschitkownemu sbožu woprowacź dyrbjał. Cźoho dla płacźicźe dawki, cźeho dla dawacźe šwojich šynow do wójny? Pólne płody a waschi šynojo šu tola też jeno waschi! Wy njerosymicźe, cźeho dla je wójna nusna — a ja też niz — a tola dawacźe wojakow. Wy njerosymicźe, cźeho dla šu želesnizy nusne, tola sadźěwacź je njemóżecźe, pschetoż żyły šwět wě: želesnizy tu šu, a nichtó je wjazy se šwěta njewucźeri.

Schtóž šo dołho sadźera, sahinje.

Sakoń żada, so by šo burej sa polo, kotreż k želesnizy wotstupi, něschto wjazy sapłacźiło, hacź je po prawym hódne. Sakoń je po tajkim na burowym boku, potom pak też nusuje.

Hdyž šo šrjedź Scźijez a Ratarjez želesniza pjecźesche, chzysche stary Sadźerak tola šwoju khowu sastajicź, a wo tym hodźi šo spomożna stawisna powjedacź.

„Aj, dźicźe mi, dźicźe", rěcźi Sadźerak; „rěcźcźe, schtož chzecźe, schtož je moje, to je moje, a ja šwój błak njedam. Ja njedam šwoju khěžu potorhacź, w kotrejž je hižom mój dźěd żiwy był; ja chzu w tym šamym domje wumrjecź, hdźež šu moji prjedownizy šo k měrej lehnyli."

Ale želesniza je tak skożena, so šo Sadźerakoweho doma ani sminycź njemóże, a runje tam, hdźež Sadźerakowe domske steji, dyrbi kolija hicź. To Sadźerak jara derje wě. Wón šo też, s zykej wěrnoscźu prajicź, jara mało wo šwojich prjedownikow stara, ludźo dźě šebi hischcźe powjedaja, kak je se šwojim starym nanom na khorym kożu sakhadźał. — Ale tón samyšk njeje khupy, Sadźerako, hodźi šo s nim wjele pjenjes naklepacź.

Lědma tsi tyßazy toleř je zyke wobšedźeństwo winojte; khěža hižom k Rakezam wißy. Tola měrjakojo šadźeja jemu pjecź tyßaz.

„Ně!" woła Sadźerak a myßli: „Měcź je dyrbja, hewak njemóża želesnizu twaricź!"

„Nó dha, Sadźerako, kelko dha po prawym žadacźe sa šwój dwór?"

Tu naduwa Sadźerak liza a rjeknje: „Dźeßacź tyßaz!"

Derje, myßli měrjak, s dźeßacź tyßazami pschestawa wscha dobrota. Želesniza dyrbi tule tak po naßypkach hicź. Schto dha płacźi mósť pśches Sadźerakowy dwór? — Natwarimy želesny mósť a Sadźerak móże w domje šwojich prjedownikow w měrje żiwy bycź a wumrjecź.

Sa někotre měßazy jěsdźi hižo „sły njedobry" nad Sadźerakowej tšěsche. Sadźerak wudźěra hrósbnje na cźornu lokomotivu; ta šo jemu hwisdajo šměje.

Sadźerak chze skorjicź; doktorja jeho se jstwy mjetaja, ludźo šo jemu šměja. Dwór a błak drje je jeho, tola niz powětr nad jeho tšěchu.

Sa tyßaz toleř chzył Sadźerak nětko šwój dwór pod mostom pschedacź; tola njenamaka kupza. Sadźerak mjersa šo a wumrje — kaž bě šebi pschał — w domje šwojich prjedownikow.

S Kukecźanskeje schule.

Kajke mějesche tola sa prjedawsche cźaßy wucźeŕ skote żiwjenje?! Rano w schtyrjoch dyrbi dźeń swonicź; potom spěschnje hischcźe někotre knefle, kotreż šu šo wcźera swottorhałe, pschikałnycź. Rańsche pacźerje spěwa duzy na polo do běrnow. S běrnami domoj pschischedschi kaka drjewo, so bychu šo běrny tola też swaricź móhłe. Mjes tym, so żona khofej wari, dyrbi njewuspane dźěcźi směrowacź. Po šnědanju dźe, šu-li kemsche, do zyrkwje. Zyrkej je bórsy wumjecźena; někotre šwěcźki bórsy sesaßwěcźane; w kapali pak hižom knjes farař cźaka, so by jeho k Božim šłużbam shotował. Na to w skoku horje na khor! Sa pischcźelemi duje muż hižom s měchami, tola wucźeŕ je hischcźe duzy po pucźu, po cźmowym skhodźe šu jemu wschě skhodźenki na pucźu, so šebi skoro na nohomaj wschě porsty wotstorka. Jachlo doskoczi skónczńe k pischcźelam, so by khěrluscht spěwał. Po kemschach sapoczina šo schula hacź do pschipołdnischeho swonjenja; hdyž doma saßo do jstwy stupi, wrěschcźa hižom dźěcźi na njeho, dokelž jich macź wobjed warjo kolebacź njecha. Ssu-li tu popołdnju schulske dźěcźi, wucźi je cźitacź a kschescźijansku wucźbu snacź, njejßu-li, dźe na lado kosy pascź. Posdźischo dyrbi na wěži cźaßnik nacźahowacź; druhdy ma też knjes farař hischcźe něschto wobstaracź. Wostanje-li jemu hischcźe cźaßa, dźe s korbawku a s měchom pola burow pólne płody jako sapłatu sa swóniswo hromadźicź. Někotrežkuli domjaze dźěło hodźi šo hischcźe wjecźor dokonjecź; a tak minje šo dźeń, kaž pjedź wo semje.

Hdyž potom druhdy cžłowjeka ßłabosćź pschewinje, schtó chzył ßo tomu ßmjecź, to dźě móże ßo kóždemu ſtacź!

Też w Kukezach ßu w lěcže tuźne dny. Na tajkimle cžopłym dnju ßedźeſche ras wucžeŕ w ſchuli wucžo dźěcži cžitacź. „Wulke mjehke b — a — r — bar" — wſchitzy: „bar" a tak dale. Cžitanka powjeda drje rjane ſtawiſny wo baru, wo kócžzy a liſchzy — tola wucžeŕ je teßame hižom wjele ſtow krócź ßłyſchał, bjes dźiwa, ſo jeho wjazy njejimachu a njepohnuwachu. Duž dźě ßo ſta, ſo Wolenkez Matij hižom poł hodźiny dołho ſtóžkowaſche a wucžeŕ pſchezo hiſchcže njekaſaſche: „Dale, Kudźela, ſpytaj ty!" — To ßo tym małym ludźiczkam hižom dźiwno ſdaſche; Młynkez Leńka pak poſběže porſcźik, cžinjeſche kónczojtu hubu a ſaſchepta: „Pſt! cžiſche!" — Tu wopſcheſta ſchuleŕ pomału ſtóžkowacź, a wucžerjej bě to też prawje, ſ najmjeńſcha njewołaſche: „Dale, Janko, ſpytaj ty!" abo kaž dale po rynku rěkachu; ßedźeſche na ßwojim ſtólczku a ſpaſche.

A hdyž takle khwilu ſpaſche a dźěcźi ſ měrom ßedźachu, dźěſche wonka knjes farař nimo ſchule. — Schto dha cźi tam nutſka dźěłaja? myßli, ſo cžłowjek ani ßłowczka pikнycź njeßłyſchi, hewak dźě je tam wěcžna hara; a ſtupi do ſchule. Dźěcźi ſtawaja, tola khrobła Młynkez Leńka kiwa na wucžerja pokaſujo, kładźe porſcźik na hubu a ſchepta: „Pſt! cźiſche!"

Ah! hm! myßli knjes farař, tón ßo derje kubła! Chzył tola ras wjedźecź, kak dołho takle wucžerjej pſchipołdniſcha ſaſparna hodźina traje! — a ßyže ßo ſa khachlemi na ławku; poßłucha, kak wucžeŕ ßmorcźi, hlada pſched ßobu do ſemje — a dźěcźi ßo ani njerypnu.

Sa khwilu ßmorcźi też knjes farař.

Dźěcźi ßedźa cźiſche kiwajo jene na druhe a ßměja ßo. Skóncžnje ſtawa jene po druhim a tupota po porſtach ſe jſtwy.

Tu ſkóncžnje wotucźi wucžeŕ, trěje ßebi wocźi — ſchto? wſcho próſdne?! hdźe dha ßu ſaſkocźiłe te krodawy? njeje dźě hiſchcže ſchule kónz! — Na dobo widźi ſa khachlemi na ławzy knjeſa fararja ſpizy. „Pſt!" ſchepta; „cźiſche!" a kranje ßo ſe jſtwy.

Hdyž pſchipołdnjo ſwoni, wotucźi też knjes farař — widźi, ſo je ßamlutki w ſchuli. „Na", myßli pſchi ßebi, „to je tola wjazy hacž kuſkarſtwo; kak dha ßym po prawym ßem ſaléſt? Na tajkich tuźnych dnjach khodźi cžłowjek kaž ſpizy wokoło, a dźije ßo jemu wo lutym błasniſtwje. Dyrbju jeno hladacź, kak ßo wuwleku, ſo mje tola wucžeŕ njepytnje — a ßunje ßo ſe jſtwy.

Dźěcźi wotkakachu ßebi huſcźiſcho, hdyž wucžeŕ ſpaſche, a cźeknychu jemu ſe ſchule. Naſajtra dyrbjachu ßo toho wuſnacź a ſa to dłeje w ſchuli woſtacź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. W lětuſchim programje tudomneho gymnaſija namakamy ſawódny kacźanſki naſtawk: „De consonarum in Graeca lingua praeter Asiaticorum dialectum Aeolicam geminatione", wot naſcheho ßerbſkeho krajana, knjeſa wyſchſcheho wucžerja dra. Muki ſpißany. Sańdźene lěto je ßo gymnaſij wot 255 wucžomzow wopytał. Bjes tymi wucžomzami, kotſiž ßu, maturitatne pruhowanje wobſtawſchi, lětßa gymnaſij wopuſchcźili, nadeńdźe ßo jedyn Sserb, k. Jurij Wjela na Zidowje, a dwaj, kotrajž hakle ßerbſki wuknjetaj, kk. Räda ſ Barta a Jencž ſ Palowa. Wſchitzy tſjo maju wotpohladanje duchownſtwo w Lipſku ſtudowacź. To je jara ſwjeßelaze. Njedźiwajo na to pak ßo ſ tym w pſchichodźe hiſchcže dołho wſchě ßerbſke fary njewobßadźa. S wěſtej bojoſcźu hladamy toho dla do pſchichoda, ſtrach ßo pſchibliżuje, ſo też w Sakſkej po krótkim cžaßu ßnano k wobßadźenju duchownſkich měſtow bjes Sserbami doſcź ßerbſkich kandidatow wjazy njeſmějemy a ſo ßo naſchim ßerbſkim woßadam potom tak póńdźe, kaž ßo nětko hižom bohużel wjele tajkim woßadam w Pruſkej dźe, ſo dyrbja pak łěta dołho bjes duchowneho bycź, abo dyrbja napoßledku ſ němſkim fararjom ſa lubo wſacź, kiž jim njemóże Boże ßłowo w ſnatej macźernej rěcźi pſchipowjedacź a też duchowne potrjebnoſcže a wſchelake druhe wobſtejenja ßwojich ßerbſkich woßadnych tak njeſnaje a njeroſymi, kaž ßerbſki farař, kiž je bjes ßwojim ßerbſkim ludom wotroſtł. To wſcho nuſuje naß, ßo na waß, lubi ßerbſzy ſtarſchi, ſ tej próſtwu wobroćźicź, ſo chzyli tola ßwojim ßynam, kiž dary k tomu maju, woßebje na duchownſtwo ſtudowacź dacź a jich hižom pſchichodne jutry na gymnaſij póßłacź. Też proßymy wſchitkich knjeſow wucžerjow bjes Sserbami, ſo chzyli ſtarſchi tajkich dźěcźi, kiž bychu ßo k tomu hodźiłe, na naſche napominanje kedźbliwych ſcźinicź a jim toho runja radźicź, tajkim wobdarjenym ßynam ſtudowacź dacź. Tola ma ßo pſchi tym na to hladacź, ſo po móżnoſcźi tajzy hólzy njebychu wjele ſtarſchi byli, hacž něhdźe 12 lět, dokelž dyrbi w naſchim cžaßu kóždy, kiž chze ſtudowacź, ſ tym ſahe ſapocžecź. Chzyli ßo ſtarſchi, kiž maju drje wobdarjeneho ßyna, pſchi tym pak mało ſamoženja, wot jich khudoby ſatraſchicź dacź a ßebi myßlicź, ſo njebudźa ßwojeho ßyna w lětach jeho ſtudijow ſdźerźecź a ſe wſchěm, ſchtož je k tomu nuſne, wobſtaracź móz, dha wosjewjamy tajkim ſtarſchim k troſchtej, ſo je w naſchim cžaßu, Bohu budź dźak, też ſa khudſchich, pſchi tym pak pilnych a ródnych ſtudentow tak derje na gymnaſijach, kaž też na univerſitetach jara wjele ſtipendijow, ſo ßu krajne ſtawy pruſkeje Hornjeje Łužizy tajke hižom pſched lětami woßebje ſa pruſkich Sserbow ſakożiłe a ſo ſmėje drje, da-li Bóh, też naſche w lěcže 1880 ſakożene ßerbſke „Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow" hižom po krótkim cžaßu někotre ſtipendije, ſ kotrymiž budźe ſtudowazych ßynow naſcheho ßerbſkeho luda podpjeracź móz. Tajzy ſtarſchi, kotſiž pak maju wotpohladanje, ßwojim ßynam gymnaſij wopytacź dacź, njech jich po móżnoſcźi hiſchcže do njedźele Palmarum pola gymnaſijalneho rektora, knjeſa profeßora Kreußlera, ſamołwja. Se ſamołwjenjom ßo toho dla komdźicź njeßmě, dokelž ßo poſdźiſcho lohko doſcź żani wucžomzy wjazy njepſchijimaju.

— Sańdźeny tydźeń ſkóncźichu ßo na tudomnym evangelſkim ßeminaru pißne, praktiſke, muſikalne a ertne pruhowanja lětuſchich abiturientow. Tych ßamych bě tón krócź po prawym 22; tola jedyn ſ nich — Sserb Jan Knjes ſ Budyſchina — běſche bohużel dołheje khoroſcže dla ſadźěwany, ßo wotkhadźazemu pruhowanju podcźißnycź. Duž bu w tſjoch wotdźělenjach jeno 21 mkodźenzow pruhowanych, wot kotrychž dwazyczo (jenemu njemóżeſche ßo żana cenſura dacź) ſ wjetſcha ſ dobrej khwalbu wobſtachu a ſ tym kandidaturu wucžeŕſtwa dozpichu. We wědomoſcźach doſta ßo ßedmjom cenſura II, dźeßacźom c. III, tſjom c. IV; w muſikalnym naſtupanju pjecźom c. II, woßmjom c. III, ſchtyrjom c. IV a jenemu c. V (dwaj beſchtaj wot hudźby dispenſirowanaj); w naſtupanju dotalneho ſadźerźenja móżeſche ßo wſchěm cenſura I dacź. Mjes nimi ßu tſjo Sserbjo: Wylem Schołta ſ Tradowa, Ernſt Hänſel ſ Pſchiwcźiz a Auguſt Strehła ſ Khaßowa. Hdźe ſmėja woni jako wucžerjo ſkutkowacź, to w tu khwilu hiſchcže wěſte njeje. — Dźeń 2. a 3. februara wotdźerźa ßo na ſpomnjenym ßeminaru pruhowanje aſpirantow, t. j. tajkich wucžomzow, kotſiž chzedźa po jutrach do 6. klaßy tuteho wuſtawa ſaſtupicź. S nich bu 16 wucžomzow pſchijatych a ßu mjes nimi cźile Sserbjo: Jan Hübnaŕ ſe Sſkoneje Borſchcže, Ernſt Kmoch ſe Ssowriz, Woldemar Pilz ſ Hodźija a Alwin Mitaſch ſ Wulkeho Dażina. *F.*

— Nowy ßněh — nowa ſyma! Tole ſtare pſchißłowo wo wjedrje je też tón tydźeń prawo wobkhowało. Hacž runje je ßo hižom prěnja tſecźina měrza minyła, dha nam tola hiſchcže kruta ſyma a połnózny wětr do noßa biwa, kaž ſo bychmy hiſchcže wokoło hód żiwi byli. Pſchi 6 gradach ſymy, kaž ju w poßlednich dnjach mějachmy, drje ſchkórzy pola naß dołho njewutraja. Tucźi ſażni fiſolazy hoſcźo budźa ßo k naſchemu wobżarowanju hiſchcže na khwilu do pokodniſchich cźopliſchich krajinow wrócźicź dyrbjecź.

— Prěnja lětuſcha Boża ßłużba w Draždźanach je ßo njedźelu Lätare w tamniſchej kſchižnej zyrkwi měła. Prědowanje dźerźeſche knjes farař Jencž, ſpowjedź knjes farař Jmiſch. Druha ßerbſka Boża ßłużba ſmėje ßo, da-li Bóh, 4. njedźelu po ßwj. Trojizy, to je, 17. junija.

S Delnjeje Hórki. Płużowa khoroſcź je bjes howjadami naſcheje wßy ſlě ſakhadźała. Skót żiwnoſcźerja Wicźaſa je wſchón tutej żadławej khoroſcźi k woporu panył. Wicźaſej hródź je ßo nětko, kaž ſakoń pſchikaſa, wucžiſcźika, tak ſo móże ßo ſkót do njeje ſ nowa puſchcźicź.

S Maleſchez. Ssrjedu rano 1/2 4 hodźin je ßo tu khěża ſwudowjeneje Domaſchkoweje ſe ſatwarjenej hródźu a pſchitwarjenej bróżnju a pjezu wot wóhnja ſaniczika. Dźěłacźeŕ

Schneider, w Domaschkez khěži bydlazy, je wschu domjazu nadobu shubił, dokelž ßo pkomjenjam, rucže ßo rosscherjazym, niczo wutorhnycź njemóżesche.

S Kotez. Pschi wóhnju, kotryž je 11. februara Ladźiz mkyn do prócha a popjeka pschewobrocźik, ßu, kaž ßo posdźischo dohladachu, paduschi kaschcźik kranyli, w kotrymž běchu skote pjerschcźenje, rjeczasy atd. skhowane. Schtóž nękajki ßlěd wo paduchach wě, ßo wot Budyskeho statneho rěczniskwa namokwja, so by jón skerje a lěpje wosjewił.

S Lubija. Podpißanje na akzije sa tudomnu hakle twarjomnu zokorowu fabriku jara pomaku dże. Njedźiwajo na to pak budże ßo tola fabrika twaricź, jenoż budże nusne, je=li so ßo doscź ratarjow njewobdźěli, pjenjeżnikow k pomozy wsacź. Pisches to pak ßo po wotpohladże, so dyrbi dobytk fabriki jenoż ratarjam pschipanycź, zyle skożowacź njemóża.

S Wojerez. Pschedßydstwo Wojerowskeho ratarskeho wokrjeßneho towarstwa wosjewja, so smeje ßo tu wot 29. do 30. meje 1883 wustajeńza skotu a ratarskeho gratu. S wustajeńzu budże tez wuloßowanje wustajenych wězow sjenocźene, k czomuż 15,000 loßow po 1 mk. wudadża.

S Hórki pola Mużakowa. Póndźelu tydźenja je ßo tudomny knježi dwór na cziste spalił.

„Bramborske Nowiny" pißaja:

S Lischkowa. Dokelž ßo nasch knjes farar nětko skoro do Libnowa poda a na jeho město hischcże żaneho druheho nimamy, proßymy wschitkich ßerbskich fararjow, so chzyli ßo sa to staracź, so bychmy saßo ßerbskeho fararja dostali. Kaž ßo powjeda, chzedża nam tajkeho postajicź, kotryž nam w naschej macźernej rěczi prědowacź njemóże, a to by sa wjele s naß s wulkej srudobu a schkodu byko. Wot nascheho knjejstwa shonimy, so dokhody nascheje fary 4200 hriwnow wunoscha.

S Gokkoiz. Psched pjatnacźemi lětami je nascha hońtwa 250 mk. pschinjeßka. Wóndano ßu ju s nowa pschenajeli a to sa 675 mk. To je rjana pomoz sa naschu gmejnu. Jedyn Barlinski je najwjazy naßadźak.

Handrij Sejler.

O so bychu s twojeho
klina wuschli mużoio,
hódni wěczny' wopomnika!

Handrij Sejler.

I.

Bych=li wustojnischi spißacźel byl, bych powjedanczko abo rosmokwu ßerbskeju burow napißał, schtoż ßo s wjetscha najlěpje lubi, ale dokelž s wjelewucźenym knjesom Hanßom Wucźbu prajicź njemóżu: „Mój »rosymisch« njej ßlaby", dowolam ßebi móhł rjez bóle we wschědnjazej drascże k wam na bjeßadu pschińcź. Najsprawnischo wschak by byko, hdy bych ßo rjany wuhotował, do schkleńczaneje khorejty wußydnył a tajki se wßy do wßy jěsdźił, s brylu na tak mjenowanym noßu, wo schtó wě kak wulkich a ważnych wězach jara kraßnje a leßnje każ lischka kurom rěczał atd. — nó, ty, luby pscheczelo! hižom wěsch, schto měnju, ale czesczeni czitarjo ßnadź wschitzy tak rucże njeshudaja, schto mam na myßlach. Tym chzu jeno to pscheradźicź, schtoż w sběrzy ßerbskich pschißkowow steji: „Hdyż bohaty semrje, daloko shonja, hdyż khudy semrje, mako swonja", t. r. hdyż schtó „wulki" schto sapoczina, tomu wschitzy pomhaja, ale hdyż chze nasch jedyn, haj . . . A jow schpak tczi. Duż cże proschu, so by ßebi s najmjeńscha tak dołho, doniż czi tele listy pißam, wo mni myßlik, so ßym bohaty, jeno so moje bohatstwo pjenjesy njejßu, pschetoż student s pjenjesami je nimale runje tak żadny ptak każ běły wrobl. Sa pjenjesy mam zyku móscheń khopatu dobrych pscheczjow a wużitnych namjetow każ pschedżenak měch scźeńkow.

Zujesch każ kozor kołbaßu, budźesch ßebi myßlicź. To wschak mózesch prawje měcź, ale wodaj mi jeno, bjes winy to njeczinju, tón schpak hłubje tczi. Njemóżu nihdy na nihdy k wězy pschińcź, je mi dźenßa, każ by mi czeźki kamjeń na wutrobje leżał, pschetoż niczo njesda ßo mi czejsche, hacź człowjekej nęschto k jeho duchownemu sbożu spomożne, woßebje pak ßerbskemu mużej dobru ßerbsku knihu poruczicź. Mój list, luby pscheczelo! budże toho dla najskerje nęschto dlęschi, ale schto ßebi chzu. Mój pscheczel Hanß Depla móże wjele lěpje pißacź dyżli ja, ale jemu ßo njecha do naß hładku hłowu tykacź, a duż mi czisce niczo do rukow njehlada, khiba so czi ßam nęschto napißam. Je=li so nękak do toho pschińdźesch, so je ßo twojim czesczenym czitarjam wostudźiło na moju bjeßadu poßłuchacź, mózesch ju prawje po kuskach wosjewjecź, so tuta wěz tak nadpadna była njeby. Ale nadźijam ßo, so budża Sserbja, kiž ßebi niz jeno tunje żito ale tez jara czeńke piwo lubicź dadża, tez tute liscźiki scźerpnje czitacź.

Dźenßa njech ma duscha měr, jutsje wjazy a khutnischo.

Twój

pscheczel Nęchto s Nęhdżez.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Pjekarski K. Körber s Reichenberga, wot 1. haprleje 1881 pola mkynka=najeńka Kobera w Delnjej Kinje ßłużazy, bě ßwojemu mischtrej s najmjeńscha na 20 krócź pjenjesy, wscho hromadże nęhdże 100 mk., se samknjeneje pjenjeżneje tosche, leżazeje w pulcze, toho runja samknjenym, kranył. K wotewrjenju wón wopaczne klucże trjebasche, kotrez bęsche ßebi skradźu wudźękacź dał. Körber ßo czejkeho paduchstwa dla k jenemu lętu dwěmaj měßazomaj jastwa a dwělętnemu shubjenju czeßnych prawom saßudźi. — Wotroczk J. Penther s Brěsyny k tomu stejesche, so je ßwojemu hospodarjej ryczerkublerjej=najeńkej Graserej loni 3½ zentnarja wuhla spakoscźik. Wón dla wospjetneho paduchstwa tsi měßazy dwě njedźeli jastwa dosta. — Wjeßnemu strażnikej M. Markej w Sderi bě ßo loni 21. dezembra wot żandarma Mitascha jedyn jaty pschepodał, so by jeho na hamtske hetmanstwo w Budyschinje dowjedł. Mark njebě jateho swjasał, a tutón duzy po pucźu twóchny. Duż bu Mark njekedźbliwoscze dla wobskorżeny. Wón ßo khostanja sminy, dokelž ßo jemu njekedźbliwoscź pod tehdomnischimi wobstejnoscźemi dopokasacź njemóżesche.

Pschißażny ßud. Wußudźenje, s wusanknjenjom sjawnoscze ßo mějaze, pschecźiwo fabrikskemu dźełaczerjej J. A. Bärej a schewzej K. A. Brodże na Zidowje, kotrajż bęschtaj dla njehornoscze wobskorżenaj, ßo s tym stónczi, so ßo wobaj njewinowataj wusnaschtaj.

Lawniski ßud. Pjatnacze ras khostany knihiwjasał Franz Schei s Wildenaua pschińdże 15. februara do dwora swudowjeneje Wiczasoweje w Konjezach a proschesche ßebi wot tamnischeho hospodarskeho hetmana Pawlika schtórnje. Dokelž ßo jemu tale próstwa sapowjedźi, sawoła wón: „Potom żadyn dźiw njeje, hdyż woheń wudyri, to je prawje!" Sa tole pohroženje saßudźichu Scheia k měßazej jastwa.

Přilopk.

* Najmjeńschi bjes małymi cłowjekami „admiral Piccolomini" je na żitnych wikach w Budyschinje widźecź. Tutón w kóżdym nastupanju, w czełnym każ duchownym, bjes smyłka stworjeny a roswity mały lubosny mużik je wschudźom, hdźez ßo pokasa, najwjetsche dźiwanje wubudźał. Admiralej Piccolominijej ßo bjes druhim czesczź dosta, so mějesche ßo loni pschi Draždźanskim ptaczim tselenju w stanje (zelcze) kralej Albertej pschedstajicź.

* Knjeżerstwo je porucziło, so ma ßo w jastwach po mózhnoscźi s najwjetschej krutoscźu na porjad dźerżecź. Se ßurowoscźu ma ßo woßebje s dundakami a njepołěpschomnymi stóstnikami wobkhadżecź, kotrychż liczba je ßo w poßlednim czażu hróßbnje pschisporjaka. Tucźi njedoczinkojo jastwo sa tunju a sa nasche czażby zyle spodobnu hospodu wobhladuja.

* Zadkawy podawk ßo 27. februara dopołdnja na dwórnischczu w Kalscheuren sta. Jedyn student s Bonna, kotryž ßo na pscheczelniwe waschnje s dwórnischczowym inspektorom rosmokwjesche, skoczi, jako czah pschijędże, na dobo na schěny a położi ßo na nje, so by jeho w bliżschim wokomiku czah shrabnył a żałoßnje rosmjatł.

* Dokelž je snate, so ßu czaple a wudry rybam jara schkódne, dha je w nękotrych krajach po mózhnoscźi wutupicź pytaja. Tak je ßo w lěcze 1881 w pruskich kralowskich lěßach 5376 czaplow satsěliko a wysche toho 195 wudrow popanyko. Hewak bu 364 czaplazych hnězdow skażenych a to se wschěmi młodźatami, kiž w nich běchu.

* Meteorski kamjeń, 100 puntow cježki, je psched někotrymi dnjemi w bliskoscži italskeje wßy Alfienello na semju panył. Sbožowny namakał s njebjeß panjeneho kamjenja je jón na kruchi rosrasył, kotrež je sa wyßoku płacžisnu pschedał.

* (Spodžiwne mandželstwo.) W italskim měsce Reggio dwazecžilětny mkodženz w jastwje ßedži, kotrehož ßu k 20lětnemu khostanju saßudžili. Psches to pak ßo jeho njewjesta molicž njeje dała. Psched krótkim buschtaj wot stawnika swěrowanaj, mandželstwo je po tajkim wobsanknjene. Tola hnydom je mkoda žona jastwo wopuschcžicž dyrbjała, so by 20 lět dołho na ßwojeho muża cžakała.

* (Móz prědowanja.) Wuwołaneho amerikanskeho prědarja Modija běchu wóndano do Jendželskeje powołali, so by tam prědował a so by to woßebje psched studentami Oxfordskeho universiteta cžinił. Wo tutych studentach mjenujzy to měnjenje knježi, so ßu w nastupanju wěrnoscžow Božeho ßkowa khětro skeptiskeho (dwělowarskeho) ducha. Duž ludžo ménjachu, so drje Modijowe prědowanje mjes Oxfordskimi studentami mało spodobanja namaka. A wo prawdže, bórsy w prěnim, psched studentami dżerżanym prědowanju chzychu jeho s tym w rěcži sastajicž, so někotsi pschi tych a druhich ßkowach ßycžachu abo ßo wótsje ßmějachu. — Schto cžini na to prědar? Wón sacžini bibliju, psched nim wotewrjenu leżazu, a praji: „Ja njeposwolu, so by ßo tudy s Božim ßkowom žortowało; to mózecže skerje s wóhnjom žortowacž.“ Worakawi a njeměrni studentojo womjelkaju, a Modi ßo prascha: „Schtóž żada, so bych ja w prědowanju pokracžował, njech stanje.“ A stanje jich jara wjele. Duž dże Modi k hromadzy njeměrnikow, kiž ßu ßedžo wostali, a praji: „Ja ßym wot někotrych studentow ßem pscheproscheny, so bych Boże ßkowo prědował a ßo wo Božim ßkowje rosrěcžował. Wy, kaž ludžo, kiž derje wědża, schto ßo pschisteji, byschcže mi tola niz jenož bjes sadžěwka dyrbjeli rěcžecž dacž, ale Wam by też pschistejało, na mnje poßkuchacž.“ Mkodži ludžo, wot jeho ßkowow pscheßkapnjeni, pocžinaja ßo jedyn sa druhim samolwjecž, ale Modi praji: „To njeje doscž! Wy macže mi s tym sarunanje dacž, so do mojeho bliščeho prědowanja pschińdžecže a s měrom na nje poßkuchacže.“ — Na bliščse prědowanje běchu też tucži studentojo pschischli a ßo na prěnju kawku seßydali. Prědar rěcži wo tym, kak ważne to je, hdyž ßo Khrystuß sjawnje wusnawa. Jeho ßkowa ßu wulki sacžischcž scžiniłe. Na poßledk ßo wón prascha: „Schtóž wot Waß by chzył dżenża Jesom Khrysta bjes bojoscže sjawnje wusnacž, tón postań a praj: Ja chzu.“ — Postanje jedyn, po nim druhi, potom dżeßacž, sto a hischcže wjazy. Modi praji: „Poklaknjemy ßo a wusněwajmy wótsje «Wótcže nasch» a zyrkwinsku wěruwusnajeńsku modlitwu.“ Wschitzy ßo poklaknu a ßo nutrnje a sjawnje modla. — Dalsche Modijowe prědowanja běchu wot studentow bohacže wopytane a woni we wschej cžichoscži a se wschej nutrnoscžu na nje poßkuchachu.

* W měsce Wolmarje bě jedyn bur se ßußodneje wßy wós a konja, do wosa sapschehnjeneho, na haßy stejo wostajił a ßam do korczmy sastupi, so by ßo tam wokschewił. Mjes tym, so wón nutska sa blidom ßedżesche, wonka cžłowjek ke konjej pschistupi a ßo, jeho wupschahnywschi, s nim s města wotßali. Na ßwojim pucžu wón w jenej wßy cžłowjekej, kiž kranjene wězy sa tuni pjenjes kupowasche, konja sa 5 toleŕ pscheda, s konjazym gratom pak domoj dżěsche, so by jón sa někotre dny w jenym druhim měsce na konjazych wikach pschedał. Wón tam też na postajenym dnju dóńdże a prěnjemu lěpschemu burikej kranjeny konjazy grat k kupjenju poskicži. Tón ßebi jón też bórsy jara ßwěru wobhladowasche a potom wo njón wikowacž pocža. To tak dołho trajesche, doniž bě, njepytnjeny wot paducha, skradżu jeneho polizaja k ßebi kiwnył, kiž po jeho žadanju gratpschedawarja pschimny. Mjenujzy paduch bě na toho trjechił, kotremuž bě grat a konja kranył a praschany, hdże je konja wostajił, w prěnim pscheßkapnjenju toho pscheradži, kotremuž bě jeho pschedał. Tam też konja hischcže namakachu, tak so bur wscho saßo dosta; paducha pak a toho, kiž běsche wot njeho tunjo kupował, do jastwa wotwjedżechu; pschetož pschi nim bu też wjele druhich kranjenych wězow namakanych.

* (Sswójba s dołhim žiwjenjom.) W jenej wßy njedaloko Odeßy njedawno bur Jakub Zygelow, 147 lět stary, wumrje. Jeho ßyn je 117 lět stary, jeho wnuk (enkel) liczi 85 lět a jeho prawnuk 40 lět. Pschispomnicž ßo dyrbi, so Zygelow, w tak wyßokej starobje semrjety, żenje kurik a też żaneho palenza pik njeje.

* W finlandskim městaschku Bauske bě ßo wóndano na 600 ludži psched měschcžanskim jastwom shromadżiło, a jako ßo jich praschachu, cžoho dla ßu ßo shromadżili, wotmolwichu, so ßu pschischli, so bychu cžerta wohladali. Někajki schibały cžłowjek běsche mjenujzy wunjeßł, so je cžert w sańdżenu nóz na radnu khěžu pschischoł a tam potom hacž do 10 hodžin dopołdnja cžakał, so by měschcžanoscže a někotrym radnym knježim schiju swinył, dokelž ßu cži pjecža wobsanknycž chzyli, so by ßo w měscže hischcže jena zyrkej natwarika. To pak ßo tomu cžertej njeje spodobało, dokelž ßu Bauskowcženjo hižom tak doscž pobożni. Cžerta ßu pak, kaž bě tón schibak powjedał, na radnej khěži sahe doscž wucžuli, dokelž wón móznje ßmjerdži, a jedyn radny knjes, kiž s cžertami wobkhadżecž wě, bě tutoho cžerta pscheßkapnył a na wustojne waschnje tak swjasał, so jeho też żadyn druhi cžert njeby wumóz móhł, hdyž by jemu ßnadž na pomoz pschischoł. — Ludžo prjedy njewoteńdżechu, doniž bě jim měschcžanosta rosestajał, so na tej wězy też niz ßkowcžka wěrno njeje.

* W někotrych krajinach Sibirskeje je tójschto pcžołarjow. W lěcže 1881 ßu woni w krajinje wokoło města Tomska sa 198,517 rublow mjeda a sa 81,081 rublow wóska pschedali. (1 rubel je 2 hriwnje abo marzy.)

* Kral póhanskeho kraja Siama s mjenom Chrom-Luany da ßebi wóndano psches jendželskeho póßłanza protestantskich mißionarow, w tamnischim hłownym měscže Bangkoku bydlazych, prjódkstajicž. Wón najprjódży rěcž dżerżesche, w kotrejž khwalobnje na to spominasche, kajke dobroty je kschescžijanstwo cžłowjekam pschinjeßko. „Ja wschak a moja ßwójba“, pschistaji wón, „naschej starej buddhiskej wěrje ßwěrni wostanjemy, ale też pschi tym chzu ja kschescžijanskim mißionaram dowolicž w mojim kralestwje kschescžijansku wucžbu prědowacž, a nichtón njeßmě jich w tym sadżěwacž.“ Potom da ßebi wón tych mißionarow jenotliwje prjódkstajicž a ßebi wot kóżdeho wupowjedacž, s wotkal je a hdże je hacž dotal skutkował. Tym, s kotrymiž kral runje njerěcžesche, kralowszy ßłużobniży mjes tym wschelake jědże a picże podawachu.

* (Pscheměnjenje cžaßa.) Wón: „Ale Marja, nětko je hižom druhi ras, so w jědži wkoßy namakam!“ — Wona: „Tu je saßo widžecž, kajzy scže wy mużojo! Prjedy ßy mi rěcžał, so chzesch mje s luboscžu sjěscž, a nětko je tebi hižom wkóst wote mje pschewjele.“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Gustav Bergmann, piwarz-najeńk w Tucžizach, s Johann Emiliju Herrmannez, dżělenej Schallerowej.

Michalska zyrkej: Korla Juliuß Hermann Kahre, murjeŕ na Židowje, s Marju Theresiju Stoberez s Budyschina.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Kurt, Ernsta Gustava Kalicha, cžeßle a wobydlerja, ß. — Pawoł Ewald, Korle Božidara Pollenka, fabrikskeho dżełacžerja a wobydlerja, ß. — Marja, Ernsta Rohacža, cžeßle a wobydlerja, dż. — Hana Marja, Korle Bjedricha Augusta Kleczki, dżełacžerja a wobydlerja, dż.

Michalska zyrkej: Hedwiga Martha, Jana Handrija Schäfriga, khěżerja a dżełacžerja na Židowje, dż. — Emma Theresija, Korle Ernsta Pojka, dżełacžerja w Hownjowje, dż.

Katholska zyrkej: Frieda Martha, Pawola Augusta Domscha, blidarja na Židowje, dż.

Zemrjeli:

Dżeń 21. februara: Ernst Robert Dobritz, pjekarski s Rakez, 57 l. — Marja Dubskez, njebo Matěja Wuschanskeho, bywscheho budytwarza tu, sawostajena wudowa, 80 l. — 23. Hana Kawsez, njebo Jana Riedela, dżełacžerja w Hrubjelcžizach, sawostajena wudowa, 53 l. 5 m. — 5. měrza: Bjedrich Eduard Hartmann, khěżeŕ a pjekarski mischtr pod hrodom, 71 l. 1 m. 20 d. — Emma Bertha, Korle Bohußlawa Weigerta, schewza na Židowje, dż., 2 m. 28 d. — Korle Hendricha Cžornaka, schewza na Židowje, morwonarodż. ß. — 6. Jan Bohuwěr Steglich s Hornjeje Wjasońzy, wobydleŕ wokrjeßneje dżełacžerńje na Židowje, 72 l. 1 m. 27 d. — Korla Bohulub Kalawch, dżełacžeŕ w Scžijezach, 43 l. mjenje 1 d.

Wjedro w Londonje 8. měrza: Mjersnjenje.

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje
3. měrza 1883.

Žitowy dowos: 5795 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenža	50 kg.	7	14	8	33	7	74	8	63
Rožka	50 kg.	6	52	6	96	6	52	6	96
Jeczmjeń	50 kg.	6	16	6	52	6	16	6	52
Wowß	50 kg.	5	50	5	80	5	50	5	80
Pschenczne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	60	4	20
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	40	4	75
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	80	3	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	16	75	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Prošata	511 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—

Pšches ßudnistwo ma ßo na pschešadžowanje pschedawacz: Póndželu 19. měrza dopołdnja w 10 hodžinach khěžkarska žiwnosć cžišło 17 w Hórkach pola Khróscžiž, se 7 akrami 134 □prutami ležomnoscže, k sawostajeństwu Hanže Schěrakoweje ßluschaza.

Awkzije: Ssobotu 10. měrza pschipołdnju w 1 hodžinje na hornczeŕstej haßy dwě krumje, wosy a wschelaki grat, Beckez sawostajeństwu ßluschaze. — Pónd'elu 12. měrza dopołdnja w 9 hodžinach drjewowa awkzija na Koprczanskim reviru. — Wutoru 13. měrza dopołdnja ½10 hodžin w Brěsynje pola Huczíny wschón žiwy a morwy inventar, k konkurßowej maßy tamnischeho ryczeŕkublerja-najeńka O. Grajera ßluschazy.

Na pschedan: Sahrodniska žiwnosć cžišło 28 w Budestezach. — Khěža w Budyschinje sa 20,000 mk. (shonicz we wudawaŕni „Bautzener Nachr.“).

Na pschepožczenje: 4000 mk. na hypothekariſku wěstosć po 5 % k 1. oktobrej (shonicz we wudaw. „Bautzener Nachrichten“).

Jena **khěža** s dwěmaj abo tsjómi kórzami pola, sa tyscherja ßo hodžaza, ßo kupicz pyta. Wot koho? je shonicz we wudawaŕni „Serb. Nowin“.

Khěža s dwěmaj kórzomaj pola a rjanej ßadowej sahrodu je tunjo na pschedań w Maleschezach cžišło 46.

Sahrodniska žiwnosć cžišło 45 w Boschezach s klamaŕnju, piwowym a palenzowym schenkom, maßiwnymi twarjenjemi, 27 kórzami ležomnoscže je na pschedań. Wscho dalsche je shonicz na małej bratrowskej haßy cžišło 1 w Budyschinje.

W Schpikałach ma ßo **12. měrza** dopołdnja w 11 hodžinach **sahrodniska žiwnosć** cžišło 6 s 11 kórzami pola a rjanej sahrodu na pschešadžowanje pschedawacz.

Bruny schtyrilětny prämirowany **kóń** je na pschedań pola kublerja **Mawkscha** w Kołwasy.

Würzburgske
runklizowe ßymjo,
snaty rjany **wulki** žołty płód,
porucza
Carl Noack
na žitnej haßy.

Drjewowa a walczkowa awkzija.

Pónd'elu 12. měrza dopołdnja w 10 hodžinach ma ßo na **Wukranczanskim** knježim reviru pola nowych brunizowych podkopkow blisko zyhelnicze Lusatia 35 kop twjerdych krótkich walczkow ¾ łóhcza dołhich a 50 hromadow hotoweho ßłanja na pschešadžowanje pschedawacz.

A. Schäfer.

Drjewowa awkzija
na Lipiczanskim reviru.

Wutoru 13. měrza t. l. ma ßo
36 loßow stejazeho khójnoweho drjewa,
72 selenych wuležowanych hromadow a
9 brěsowych dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschešadžowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodžin pschi Lipiczansko-Hermanczanskim puczu.

W Minakale, 5. měrza 1883.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim reviru.

Schtwórtk 15. měrza t. l. ma ßo
143 ßuchich dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodžin na Lupjanskim puczu pschi holczim hacze.

W Minakale, 7. měrza 1883.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

1 millijon jenolětnych ßylnych khójnowych rostlinow,

na pěsku roscženych, tawsynt po 1 mk.,
twarski a rólny kalk, hnójnu ßól, tšěschne a murjerske zyhele,
w zykych wosach po fabrikiskich płaczišnach, pschedawa
Fischer
na dwórnischczu we Łasu.

Rigaske a Pernawske lane ßymjo,

módry kał (niz amerikanski), **běły** a **žołty kał, jendželsku** a **italsku ray-trawu, thimothejowu** a **mědnu trawu, Oberndorfske runklizowe ßymjo** je dostał a porucza

E. F. Schippang.

Najnowsche
drastne tkaniny,
stary łóhcž hižom wot 30 np.,
toho runja wulki wubjerk
žaketow a wobwěschkow,
czorne czistowolmjane žakety hižom wot 7 mk.
poruczą
August Grützner.

Schczěpjene
ßadowe schtomiki
wot 30 do 50 np. ma na pschedań
Jan Wjela w Maleschezach.

Margarin-butru,
derjeßłodžazu, porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

M. G. Freyberg.

Na bohatej haßy.

Běłe, mustrowane, ßmužkate a kaschczikate **poßleschczowe tkaniny, wupjeŕki.**

Elsaski koschlowy płat, chiffon, dowlas, shirting a **kretonne.**

Elsaske czischczane **möblowe** a **gardinowe tkaniny,** kraßne, pißane mustry w **köpru.**

Lama, flanel, koschlazy flanel.

Ryps a **damast** k poczehnjenju sofow.

Najnowsche mustry w **katnnu** a **módroczischczu** ßu hižom doschłe.

Wulki skład najnowschich

žónskich

drastnych tkaninow.

Kóždemu kupzej, mje wopytazemu, móžu wulkotny wubjerk wot najnižschich płaczisnow pschedpołožicz a rukuju sa dobre, sprawne poßłuženje.

Wulki skład **wubjerneho czorneho**

kaschemira.

Czorne židzane tkaniny,

połžidzane tkaniny

we wschěch barbach.

Ja jenož najlěpsche fabrikaty pschedawam po **najtunischo** wobliczenych płaczisnach.

Na bohatej haßy.

Wulki wubjerk **blidowych krywow** sa komody a schwadliske blida, s juty, wołmy, rypsa, gobelina, wafla, bawmy a płatu.

Poßleschczowe ruby s wafla.

Konjaze krywy.

Płatowe saczne rubischka s běłymi a pißanymi wobrubami.

Schórzuchi s alpaka, moireja, jendzelskeje kože, módreho dowlasa, **módroczischczane schórzuchi dzěczaze schórzuchi.**

Běłe gardiny, filzowe ßuknje.

Tapety a rulowy

porucza niže fabrikskich płaczisnow, so by s nimi rumował

Julius Siebeck
psched schuleŕskimi wrotami.

Sofy

we wschěch družinach ßu tunjo dostacz pola

Juliusa Siebecka
psched schuleŕskimi wrotami.

Prawdziwe Faulerowe juchowe plumpy, patentirowane palne khofejowe maschiny bjes wóhnja, **schaty-rólowaze maschiny** po nowschej konstrukziji, **emaillirowane** a **želesne ßudobje,** toho runja **wschě twaŕske wobbitki**

porucza tunjo

Ewald Braun
9 na hłownym torhoschczu 9.

Najnowsche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Mjehki schtomowy wósk w blachowych tysach,

pruhowany w ratarskej schuli w Budyschinje, porucza tysu,

75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopschijazu,
po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.

měschczanska haptyka w **Budyschinje**
na hłownym torhoschczu czißło 6.

K wobkedzbowanju.

Wot dzenßnischeho dnja a w czaßu Budyskeho hermanka pschedawam dzělbu **nasadstajenych bawmjanych dzěczazych** a **žónskich schtrympow** po jara tunich płaczisnach.

Fr. Th. Jäger
w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 3.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßłodzazy, kóždy tydzeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Indiski lompowy zokor, jara ßłódki, s kotrymž ßo pczoły tunjo žiwja, **khofej,** punt wot 70 np. do 1 mk. 40 np., **rajß,** punt wot 14 do 30 np., **jerje** wot 4 do 8 np.

pschedawa **J. Pohlenk**
na garbaŕskej haßy.

Kwětkowu pychu

khumschtnych kwětkow, pschi pohrjebach ßo trjebazych, bjes tym tež mochowe wěnzy, mochowe kschiže a bukety porucza a pschedawa tunjo

F. W. Wagner
na jerjowej haßy 13.

Wotewrjenje klamow.

Cżeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże najpodwolniſcho woſjewjam, ſo ßym wot dżeńßniſcheho dnja

na bohatej haßy 14 po 1. ſkhodże

pódla ßwojeje pſchedawarnje mużſkeje draſty, hižom 10 lět wobſtejazeje,

fabriku žónſkich mantlow,

ſjenocżenej

ſ atelierom ſa žónſke koſtumy,

wotewrił.

S pſchiſtajenej wuſtojnej direktrißu a podpjerany wot ſpezialneje wědomoſcże w ßwojim rjemjeßniſtwje je mi mózno, wſchě żadanja knjenjow, mje poczeſcżowazych, na kóżde waſchnje ſpokojicź. Ja budu ßo ßwěru prózowacź, ſo bych ſtajnje ſ najnowſchimi rjanymi **wobwěſchkami, mantlami** a **żaketami** w bohatym wubjerku a po tunich płacżiſnach poßłużował, a ßo ſ dobom k **ſchiczu żónſkeje draſty** po měrje najnaležniſcho poruczam.

Ja cżeſcżenych Sserbow najpodwolniſcho proſchu, ſo bychu moje nowe pſchedewſacże ſ bohatym pſchikhadom podpjerali a ſawoſtanu ſ poczeſcżowanjom

W **Budyſchinje,** na bohatej haßy 14. **Adolf Weiß,** krawſki miſchtr.

Najwjetſchi dźiw ßwěta.

W **Budyſchinje** pokaſujetaj ßo wot njedźele 11. měrza a ſcźěhowaze dny na żitnych wikach wſchědnje wot 4—9 hodźin wjeczor we woßebnym zynkowym ſtanje (zelcże) dwaj dźiwaj pſchirody: ßwětoßławny liliputanſki kral a jeho dźowka. **Admiral Piccolomini,** 44 lět ſtary a jenoż 30 zolow wyßoki, tón ßamy, kotryż mějeſche cżeſcź, ßo pſched ſakſkimi, jendźelſkimi, ſchwedſkimi, dänemarkſkimi a rußowſkimi majeſtoſcżemi pokaſacź, ſměje nětko cżeſcź, ſe ßwojej dźowku **Dagmaru,** kotraż je każ jejny nan wulka a 16 lět ſtara, wuſtupicź. Admiral ſpěwa a pſchednoſchuje, rěcźi němſki, jendźelſki, ſchwedſki, danſki a ruſki. — **Saſtupy:** 1. město 30 np., 2. město 20 np., ſtejne město 10 np. Dźěcźi, wot ſroſcżenych pſchewodźane, płacża na prěnimaj městomaj pokojzu.

Nětcźiſchemu cżaßej płacźiſnu pſchirunajo a ſo bych kóżdemu mózno ſcźinił, ſajimaweju ludkow ßebi wobhladacź, ßym ſaſtup tak tunjo poſtajił.

S poczeſcżowanjom admiral **Julius Piccolomini.**

Kedźbu!

Manna-khlěb ſ Egyptowſkeje, ſa kaſchel a dybawoſcź wubjerny. **Londouſki kryſtalowy klij,** ſ kotrymž ßo wſchě wězy klija, każ ſchkleńza, porzelan, kamjenina, bleſcha po 30, 50 a 100 np. **Wóhnjowy diamant** k rěſanju wſcheje ſchkleńzy. **Lavapjerſchcź** k wótſjenju truwarſkich nożow. **Hollandſke ſchmirglowe brußy, kurjazowokowa żałba, ſelowe cżiſcżaze mydło, płacże piſchcżałki, amerikanſke diamanty** k rěſanju ſchkleńzy, ſchtuku po 1 mk., **ſacżne mikroſkopy,** ſchtuku po 30—50 np., powjetſchaze 1—50 ras, **bryle wot 1 mk.** Saßopſchedawarjo doſtanu rabatt. Moje ſtejniſchczo je pſchi theatru ſ napſchecża hladanſkich budow.

Heinrich Hentſchel ſ Draždźan.

Rjane wobydlenje, ſ zyła abo dźělene, 4 ſtwy, 1 komora, pſchedſala, kuchenj ſ wodu atd. je 1. julija abo 1. oktobra pſchenajecź na poſnóznej tuchorſkej haßy cżiſło 4 w Budyſchinje.

Holza ſe wßy

ſ dobrymi wopißmami ßo 1. haprleje do ßłużby pyta na horncżerſkej haßy 18 (nowe).

Starſchi, kotſiž chzedźa ßwoje dźowki po dokonjanym ſchulſkim cżaßu w běloſchiczu, ſchatowym tykanju, parlowym a wokmowym tykanju, heklowanju, platowanju a w ſchwadliſtwje proſteje domjazeje draſty dale wuwuczicź dacź, namakaju tunju penſiju, tež měßazy dołho. Hdże? je ſhonicź na mjaßnym torhoſchczu 15 w konditarni **C. Kranchera.**

Ssylna dźełacżerſka ßwójba ßo hnydom do trajazeho dźěła pſchi darmotnym bydłu na knježi dwór w Boranezach pola Radworja pyta.

Ródny konjazy wotroczk ßo pyta na knježi dwór w Holeſchowje.

Jeneho wucżobnika pyta **Heinrich Richter,** ſchewſki miſchtr na kamjeńtnej haßy cżiſło 25 w Budyſchinje.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze pjekarſtwo a konditarſtwo nawuknycź, może město doſtacź w pjekarni **Korle Müncha** w Niſkej w Hornjej Łužizy.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze tyſcherſtwo nawuknycź, może jutry do wucżby ſtupicź pola

Oswalda Kſchižana, tyſcherſkeho miſchtra w hoſcżenzu „k ſkotemu jehnjecżu".

Tam ßo też **lipowe klozy** kupuja.

Wucżobnika,

kotryż chze ſchewſtwo nawuknycź, pyta

A. Knüppelholz
na jerjowej haßy 6.

Hólcżez, kotryż chze kowarſtwo nawuknycź, może do wucżby ſtupicź pola kowarja **Jurza** w Scheſchowje pola Rakez.

Rjane bożemje

miſchtrej-mkynkej **Benadże** a mandźelſkej w Porſchizach.

Hacż runje ſtaj dobraj mi bykaj
A mělaj mje we luboſcźi,
Dha njemóżu woſtacź, każ chzylaj,
A to mje tak rosrudźi.
Każ bych ſchol wot macźerje, nana,
Tak cżežko dżeńß' wot Waju du,
To cżini, ſo roskora żana
Naß njedźěli ſ njejednotu.
Hdyż njechaj ßwět ſeſnacź tež druhdże,
Waj' njebudźich wopuſchcźił.
Bóh ſnaje, kak jutſje mi budże,
Hdże wětſik mje ſeſacźěrił.
Njech budże, każ budże, wſchak ſteji
Waj' dom mi pſchez' wotewrjeny.
Wam, miſchtrka, pſchinjeßu w meji
Pjeńk rózowy do ſahrody.
Każ nalécże mile ja khwalu
A cżeſcżu Waß, pſchecżelna,
Hdyż braſchzy ßo do rukow walu,
Każ Wy ſcże, budź njewjeſta.
Tež miſchtrej ſa wſcho dźak praju,
Mój radźicźel ſawoſtancże.
Bóh pſchezo budź luby Wótz Waju
A potom wſcho derje póńdże.

Jan Hajnza.

(K tomu cżiſłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k cžißłu 10 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 10. měrza 1883.

Sa konfirmandow

poruczam jako něschto jara płacźisny hódne:

8/4 schěroki cžorny cžistowołmjany kachemir, stary łóhcź po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 schěroki cžorny połwołmjany kachemir, stary łóhcź po 60 np.

Wschě kachemiry ßu sa dobre snate a móža ßo toho dla kóždemu poruczecź.

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straže.

K njewjescźinskej drascźe.

Cžorne a pißane židźane tkaniny

s rypsa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenož wubjernej dobroscźi a po jara tunich płacźisnach porucža

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straže.

Wupschedawanje!

wulkeje dźělby małych a wulkich **wołmjanych rubischcźow na hłowu** po kóždej někak móžnej płacźisnje, jenož so bych s wězu rumował.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschcźu, pódla měschcźanskeje haptyki.

K nalětnemu cžaßej.

K salutowanju wobcźežneho dźěła cžescźenych knjenjow dawam nětko **wscho bawmjane pschedźeno** do kubuchow wicź, a je njedźiwajo na to po starych tunich płacźisnach pschedawam.

E. Scheer

3 na schuleŕskej haßy 3.

Spěwaŕske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, w koži a ßomocźe, s nowym pschidawkom porucža

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Nowe němske krajne spěwaŕske

w prostym a woßobnym swjasku, wote mnje ßameho dźěłanym, poruczam po najtunischich płacźisnach.

G. Rämsch na bohatej haßy.

We wudawaŕni „Serbskich Nowin“ je na pschedań: **Spěwna radoscź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Za konfirmaziju

ßwój bohacże wuhotowany ſkład **korſetow, khornarjow, manſchetow, rubiſchkow** wokoło ſchije, **ßeklow** atd. poručam.

E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

M. Th. Pech

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchću, pódla měſchćańſkeje haptyki,

poručа ſa **konfirmandow** ßwój wulki ſkład

čornych kaſchemirow
w derje ßo noſchazej tworje po jara tunich płačiſnach,

čorne luſtry,
toho runja jenobarbne a kaſchćikate

draſtne tkaniny,
wjetſchu dźĕlbu

połwołmjanych ßuknjowych tkaninow
w rjanych muſtrach, łóhcź po 40 np., w prawej 6/4 ſchěrokoſći.

W klamach ßo ßerbſki rěčі. **M. Th. Pech.**

Na bohatej haßy čo. 14 po 1 ſkhodźe.

Möblowy magazin

ſjenoćenych tyſcherſkich miſchtrow

Na bohatej haßy čo. 14 po 1 ſkhodźe.

na bohatej haßy čo. 14, po 1 ſkhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ßwój wulki ſkład dobrych a ßamodźĕłanych **möblow** pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju poručа.

Želeſne ſchěny,
dwójne T-noſcherje,
portlandſki zement,
late worzlowe ſtołpy,
hródźne wokna, łubine wokna,
kruwjaze korta, konjaze korta,
ßwinjaze korta, konjaze rěble,
waŕne maſchiny, kótły, khachłonki,
kruwjaze rjeczaſy, hłowojzowe rjeczaſy,
łopače, ßynowe widła,
hnojowe widła, ßudobje ſa mlókaŕſtwo,
hoſdźiki we wſchěch dołhoſćach, **jnchowe plumpy,**
plumpowe wuliwy atd.

poručа tunjo

Jan Aießner
na kotołſkej haßy.

Čěſke kamjeńtne wuhło

we wſchěch družinach ſćele ſe ſtazije Čopliz (Teplitz) ſolidne a płačiſny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Čopliz.

Wulki ſkład khoſeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny „ 100—200 „ „ „

pſchi wotewſaču 5 puntow punt 5 np. tuńſcho.

Wſchě družiny, derje ßkodźaze, poručа

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Khoſej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pſchi 5 puntach wſchelake družiny tójſchto tuńſcho,
ſyrop, wubjerny ßłódki, punt po 18 np.,
zokor, zyły a mlěty, jara tunjo,
jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np., mandl 55 do 110 np.,
rajß, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pſchi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,
krupy, jahły, grieß, ſoda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płačiſnach,
toho runja dźĕlbu wobſchkodźeneho **rokoweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,
poručа dobroćiwemu wobkedźbowanju

kolonialtworowe klamy
Adolfa Rämſcha
pſchi butrowych wikach.

Khoſej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncże,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncże,
derje ßkodźazy, poručа

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

rjane tučne ryby, kopu po 2 mk., ſchtuku wot 3—4 np., poručataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach
w hoſćenzu k „ſkotej hwěźdźe".

Khoſejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaču 5 puntow hiſchće tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poručataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Wolij

k maſanju młóćazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Oberndorfske

runklizowe ßymjo,

módrokalowe, bělokalowe, cžěske hlubokalowe ßymjo porucža w najlěpschej dobrosczi **T. Richter.**

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucža

Carl Noack na žitnej haßy.

Rajß wulkosornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,

we wałach tuńscho, porucža

Richard Pötschka

na hłownym torhoschczu.

Khofej,

wo prawdźe derje ßłodźazy,

punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 5 np. tuńscho, pola

Richarda Pötschki

na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucža

Richard Pötschka

na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,

schtuku wot 4—8 np.,

porucža

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Khofej,

derje ßłodźazy, punt po 90 np.,

porucža

C. Kahrowe

w póstskej kowaŕni.

Pschedkoschliki sady sapnycz porucža **A. Tschentscher** w Budyschinje.

Bryle a **tłóczaki** sa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacž do najlěpschich družinow porucža

czaßnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze ßwój wulki skład **běłych Mischnjanskich, Shorjelskich a druhich wschelakobarbjenych khachlow a pjezowych rolow a wschelakich druhich wyßokich kurowych rolow** pod tunimi płaczisnami s rukowanjom sa dobroscz najnaležnischo poruczam.

Moritz Großmann,

hornczeŕ na kamjeńtnej haßy cžißło 35.

Fabrika pianofortow

Crasselt & Raehse

w Lubiju w Sakskej

ßwój bohaty skład **kschižno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowschej konstrukziji s **zyłym metalowym woblukom** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucža.

Pschipósnajeŕske pißma wo wubjernosczi naschich fabrikatow móža ßo kóždy czaß w originalu wobhladacz.

Reparatury kóždeho waschnja ßo najßwěrnischo wobstaraju.

Płaczisny tunje. Płaczenje po ratach. 10 lětne rukowanje.

H. G. Kubasch jun.,

krawski mischtr,

1 pschi mjaßnych hětkach 1,

porucža ßwój wulki skład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k schiczu drasty po měrje, toho runja ßwój derje srjadowany skład hotowych **mužskich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pschi krucze sprawnym poßłuženju najtunische płaczisny.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucža

C. Benedict

w maczicznym domje na lawskich hrjebjach czo. 2.

Tam móže tež pod dobrymi wuměnjenjemi jedyn **wuczobnik** sastupicz.

Maschiny k wobdźěłanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu ßo cžěrjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku ßo cžěrjaze, najlěpscheje khmanoscze, s kotrymiž ßo hižom w najwjetschich blidaŕnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa,** draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,

maschinska fabrika w Lipsku.

Na **ratarſkej ſchuli w Budyſchinje,** toho runja na **ßadowej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ prěnim wuſtawom ſjenocźenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1883** nowe wucźbne kursy ſapocźnu.

Wſchě dalſche wukaſy ßu ſhonicź pola direkźije wuſtawa.

S naſcheho **zigarroweho ſkłada** poruczamy ſa woßebje płaczíſny hódne ſ rukowanjom, ſo ßo zigarry derje pala a ßkodźa,

w kaſchczíkach	№ 95	88	82	78	76	75	70
po 100 ſchtukach	mk. 2.75	3.—	3.50	3.60	3.80	3.85	4.50

do papjery ſawalene 10 np. po 100 ſchtukach tuńſcho.

Toho runja cźinimy na naſch wubjerny rołowy a rěſany kurjerſki tobak (njeſawaleny a w pakczíkach) najpodwolniſcho kedźbliwe. Też poruczamy naſch ſkład trubkowych tworow, zigarrowych etwijow a portemonnejow ſ koże, wurěſanych drjewowych tworow a hrajerſkich khartow.

Pſchedawarńja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje na bohatej haßy 13.

Stupnje a ſchkórnje,

trajnje dźěłane, w jara wulkim wubjerku ſa **žónſke, mužſkich** a **dźěcźi,** toho runja ſa **konfirmandow** poruczа po najtuniſchich ale twjerdych płaczíſnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

poruczа pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Łubijſkej dróſy 2.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Łoßy po 3 mk.

8. Draždźanſkeho konjazeho wuloßowanja.

Cźeßnjenje 21. meje t. l. w Draždźanach.

Dobytki:

I. 1 ſchtyripſchežna ekipaža;
II. 1 dwajpſchežna ekipaža;
III. 1 dwajpſchežna jukowſka ekipaža;
IV. 1 jenopſchežny kupej;
V. 46 woßobnych koni;
VI. 950 wſchelakich druhich wězow.

Fr. Th. Jäger
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 3.

Derje rěſany

rjepikojty tobak

ma na pſchedań

G. Mitſchka na garbarſkej haßy.

Möble

jako: khamory, łoža, ſofy, ſtólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płaczíſnach poruczа

W. Hübner, tyſcherſki miſchtr
w Budyſchinje, pod bórklinom 4/261.

Schěſcź

wobleczenjow ſa konfirmandow

je na pſchedań pola **Wächmanna** na wulkej bratrowſkej haßy.

Rjane dźeczelowe ßymjo

pſchedawa tunjo

E. Schmeiß w Budeſtezach.

Wuczeßane wloßy

kupuje

Hermann Beckert,
brodutruwař a friſěr pſchi butrowych wikach.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, ząkſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ßłuſcha powuczaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach".

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetkarſka a ziwjeńſka wódka

je wubjerny domſki ßrědk pſche żołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcźe. S powuczazym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach doſtacź.

Glaßejowe rukajzy

ſa **mužſkich** a **żónſke,** woßebje też ſa **konfirmandow** poruczа jara tunjo

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29.

Filzowe klobuki

ſa **mužſkich** a **hólzow** poruczа po wurjadnje tunich płaczíſnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29.

Wo **P. Kneifelowej**

wloßowej tinkturje,

dopóſnaty najlěpſchi, **je-li niz jeniczki wo prawdźe ſprawny ßrědk** k ſdźerżenju wloßow (njech ßo cźitaja wopißma a wjetſche naweſchtki). Tinkturu ma w Budyſchinje jenoż **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleſchach po 1, 2 a 3 mk.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróſtſyropa ſ Wrótßławja,** na ßwětnej wuſtajeńzy w Pariſu prämiirowaneho, maja jeniczki ſkład w bleſchach po $1\frac{1}{2}$ mk.:

E. Mittaſch w Budyſchinje,
Herrm. Nächſter w Kamjeńzu,
W. Rothe w Łubiju.

Wopitſtwo, ßamo na najwyſchſchim ſkhodźeńku, wotſtronja ſ wěſtoſcźu a rukowanjom, też bjes wědomoſcźe khoreho, wunamakař d. M. a ſpezialiſt pſche wopitſtwowe khoroſcźe **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitoſcź je wot kral. hamtſk. ßudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkruczena, darmo. Podrażowarjow njech ßo kedźbu nima, dokelž je to jenoż jebanſtwo.

Do Awſtralije

ſcźele paßažirow ſ direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel
w Draždźanach,

C. A. Mathei
w Hamburgu, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 17. měrca 1883.** **Lětnik 42.**

Čźi žami čežesčeni wotebjerarjo **„Serbskich Nowinow“**, kotsiž chzedža sa nje na **2. štwórtlěto 1883** do prědka płaćicź, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadža. Čźi, kotsiž žebi „Serbske Nowiny“ psches póst pschinjesesć dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa „Serbske Nowiny“ na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinježenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ s pschichodom **„Serbski Hospodar“** płacźa na póstach 1 mk. 25 np., s pschinježenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W sakskim wójsku žo narodny dźeń němskeho khěžora, kotryž lětža na seleny schtwórtk panje, hižom dźenža (žobotu) žwjećźi. Zyrkwinske žwjećźenje khěžoroweho narodneho dnja ma žo jutsje njedźelu Palmarum s rańschej Božej žłužbu sjenocźicź.

— Po wójnskim ministrje s Kamecke chze pjecźa tež minister mariny Stosch žwoje sastojnstwo složicź. Jemu žo runje kaž s Kameckej porokuje, so je napscheczo žadanjam khěžorstwoweho žejma pscheswólniwy byk. A to woženbje pschi offizierskim pensijonskim sakonju. Kamecke běsche žo na Stoschowe pschirěčźowanje w nastupanju offizierskeho pensijonskeho sakonja s khěžorstwowym žejmom na tajke waschnje sjednak, so žo wot žejma namjetowane powyschenje offizierskich pensijow pschiwosmje, so pak žo potom knježerstwo pschecźiwo tomu njespjecźuje, so ma žo privatne samoženje offizierow w pschichodźe gmejnskim dawkam podcźiňnycź. S tym bě žebi Stosch pola wjerćha Bismarka, s kotrymž pjecźa hižom dawno s dobrym pschecźelom njeje, do zyka skasyk. Na Stoschowe město ma, kaž žo powjeda, vizyadmiral Batsch stupicź. Hacž dotal je hischcźe pschezo njewěste, hacž Stosch wostanje.

— Na pruskim žejmje běchu sańdźeny tydźeń se stron pólskich sapóžłanzow hórke skóržby wo gwaltnym pscheněmcźenju pólskich schulow žłyschecź. Sapóžłanz Stablewski staji namjet, so by žo nabožina we wschěch pólskich schulach sažo pólski wucźiła. Potłóczenje pólskeje rěcźe je pscheczźiwo datym žlubjenjam pruskich kralow. Njedyrbjako-li sa pólski lud žane swjaskowe prawo, žane kralowske žłowo płacźicź? Psches nětczźische wucźenje zyły pólski lud duchownje schkoduje, scźěhwki s toho žo hižom wschudźe psches to pokasuja, so na wyschschich schulach liczba pólskich wucźomzow stajnje wotebjera. Dźěcźi njemóža niczo kmane nawuknycź, hdyž žo jim wucźba w macźernej rěcźi njedawa. W napohladźe na politiske stejnischczo a na rańscheho žužboda njeby prawe wobkhadźenje s pólskim ludom sa pruski kraj se strachom byko. Bjes tym so žobustaw zentra, Schorlemer-Alst, se sahorjenosczu sa Stablewskeho namjet wustupi, žo Pósnanski knježerstwowy präsident Tiedemann a minister Goßler mako swólniwaj sa žadanja Polakow pokasaschtaj. Minister Goßler s tsihodźinskej rěcźu pólske spocźinjenja wobžwěcźi a Polakam nježwěru pscheczźiwo pruskemu knježerstwu porokowasche. Stablewskeho namjet žo skónczźnje s wulkej wjetschinu wotpokasa.

Awstrija. Awstriski khěžorstwowy žejm je po žadanju knježerstwa ludoweho sapóžłanza Schönerera žudniskemu pschepytanju pschepodak. Tutón sapóžłanz bě njedawno pschi składnosczi studentskeho žwjedźenja, k wopomnjenju wulkeho němskeho hudźbnika Richarda Wagnera žo mějazeho, njedźiwajo ma sakasnju polizajskeho komižara krajnopscheradne rěcźe dźerźak. Wón studentam pschiwokasche: „Je-li nusne, budźemy s mozu nasche žadanja do skutka stajicź. Ja waž namokwjam, dźerźcźe hromadźe a pschihotujcźe žo na revoluziju, pschetož w pschichodźe budźe němski khěžor s waschim knjesom a roskasowarjom.“ Awstriskemu knježerstwu žo dźiwacź njemóža, hdyž tajke krajnopscheradźne rěcźe njekhostane njewostaji. S němskim khěžorstwom žo wone toho dla snjepscheczźeli. Němske khěžorstwo žebi na to njepomyžli žwój kraj na schkodu Awstriskeje powjetschicź, s kotrejž je psches wobojstronske interežy wusko swjasane.

Franzowska. Dwě dźěkacźerskej shromadźišnje w Parisu, kotrejž běschtej žo sańdźeny tydźeń wot nawjedowarjow komunardow powołakej, stej žo wot knježerstwa sbožownje potłóczźikej. Psches knježerstwowe rasne wustupjenje bu měr sdźerźany, jenož někotre arretury běchu nusne, jako žo njeměrnizy do pjekarskich klamow dachu, so bychu je wurubili. Komunardojo maja wotpohladanje, 18. měrza, na wopomnjeńskim dnju komunskeho sběžka, njeměry wospjetowacź. W Parisu maja komunardojo w tu khwilu dobru rolu sa žwoje wotmyžlenja. Cźaży žu hubjene, wiki sa dołhe lěta tak žłabje njeńdźechu, kaž lětža. Woženbje möblowe a cźěžliske dźěła žo swonka Parisa dźěłaju. Dźěłacźerjo žu to žami sawinowali, woni žebi pschewyžoku msdu žadachu a mischtrow nusowachu, so žebi tuńsche dźěło w provinzach abo tež we wukraju wobstarachu. Mischtrjo žebi zyke wosy pokne hotowych woknow, durjow, schpundowanjow atd. se Schwedskeje a Němskeje pschiwosyncź dawaju. Pódla toho žo tak mjenowane franzowske twory we wukraju pschezo mjenje kupuja. Parižszy dźěłacźerjo pschi najlěpschej woli žaneho dźěła njenamakaju. Tyžazy s nich žu nusowani cźaž s prósnotu pscheczźinicź. Tele srudne wobstejnosczе žu žebi komunardojo shladali, so bychu s jich pomozu wschón porjad w Franzowskej roswalili.

Rušowska. Sańdźeneho 3. měrza (19. februara, po ruskej protyzy) bě 22 lět, so žo njebocźiczki ruski khěžor Alexander skhrobli, 40 millijonam žwojich poddanow cźělnu žwobodu dacź. My prajimy

„cźělnu ßwobodu", pschetoż hacź do pomjenowaneho dnja njeběsche, ſ wuwſacźom nětkotrych gmejnſkich leżomnoſcźow, ruſki bur niz jenoż ſe ßwojimi polami a łukami, ale też ſe ßwojim cźěłom* ßwojemu ſemjanej tak poddaty, ſo jeho tón pschedawaſche, każ ſkocźo. — Duż żadyn dźiw njeje, ſo ßo po próſtwje ruſkich burow we wjele jich zyrkwjach 3. měrza Boża ßłużba wotdźerżuje, w kotrejż ßo ſ dźaknej modlitwu na njebocźicźkeho khěżora, na ßwojeho „zarja = woßwobodźicźela" dopomnieja. Lětßa běſche też tak. Po ſahnacźu leibeigenſtwa, abo po wumoženju cźěła, khěżor też duchej wjazy ßwobody da. Wot toho cźaßa ßo ſ kóżdym lětom wjazy nowin wudawa a wjazy knihi cźiſchcźi; pschekupſtwo a wikowanje je ßo połóżiło; kóżdy ßmě ßebi powołanje wubracź, kajkeż chże, a komuż ßo tudy njelubi, ßmě ßo tam pſcheßydlicź. A jene „hórke dyrbjenje", każ ßo ſda, też bórſy pſchińdże, mjenujźy to, ſo budże kóżde dźěcźo wěſte lěta do ſchule khodźicź dyrbjecź. Tajke dyrbjenje pak k wumoženju ducha ßłuży, każ to w druhich krajach hižom ſ naſhonjenja ſnaja; pschetoż ſchtóż njeje do ſchule khodźił, tak ſo cźitacź, pißacź a licźicź njemóże, je w nětcźiſchim cźaßu hubjeny cźłowjek, kiż dyrbi ßo ſe wſchěm na druhich ſpuſchcźecź.

— W Baden-Badenje je 11. měrza ruſki ſtatny miniſter, wjerch Gorcźakow, ßwoje wulke, ſkutkowpołne żiwjenje dokonjał. Kak też we wukraju wo nim ßudźa, we wutrobje ruſkeho luda je ßebi wón wěcźne wopomnjenje dobył. Jako prawy Ruß, ßwojemu zarjej do ßmjercźe poddaty, ßo wón wobſtajnje na wuwicźe a pſchiſporjenje ruſkeho khěżorſtwa měrjeſche. Wón je k wużitkej Ruſkeje ßwoje wobcźeżne ſaſtojnſtwo ſaſtał a cźeżſche dźěło dokonjał, hacź ſchtó druhi ſ europiſkich ſtatnych mużow, pschetoż nihdże njeje tak cźeżko ſwonkownu politiku cźinicź każ w Ruſkej, kotraż do dweju dźělow ßwěta doßaha, a kotrejż ſaměry a wotpohlady ßo intereßow ſkoro wſchěch europiſkich krajow ſtorkaju. Dlěje dyżli 25 lět Gorcźakow tutu cźeżku ruſku politiku wjedźeſche. Sa Ruſku wón woſtanje wulki narodowz, wjecźeŕ ruſkeje cźeſcźe, miniſter, kotryż pariżſki měr, ſa Ruſku hanibny, ſaniczi, Ruſkej wulim Donawy wróczo da a Bołharſku Turkam wutorże.

— Ruſke měſchcźanſtwo ma hižom ßwoje ſaſtupjeŕſtwo w jenotliwych měſtach, toho runja też wobydlerjo jenotliwych krajinow abo provinzow w ßwojich „ſemſtwach", a chże khěżor też, hdyż budże k tomu wſcho pſchihotowane, ſchtoż je trjeba, też ſaſtupjeŕſtwo zyłeho khěżorſtwa abo khěżorſtwowy ßejm powołacź.

— Ruſke miniſterſtwo je pſchikaſało, ſo maja ßo na ßudniſtwach a krajnych ſaſtojnſtwach Finlandſkeje, hdżeż hacź dotal jenoż němſzy, a tu a tam też ruſzy ſkutkowachu, nětko też pißma a ſkórżby, w eſthniſkej a litawſkej rěcźi napißane, horje bracź a hdyż jim ſaſtojniży njeroſumja, dha maja je ßebi pſchekożicź dacź. Eſthojo a Litwjenjo pak ſa tajki pſchekożk niczo ſapłacźicź njetrjebaja.

— W ruſkich fabrikach ßmědża pſchichodnje jenoż dźěcźi dźěłacź, kiż ßu hižom 12—15 lět ſtare, tola pak też jenoż pod tym wuměnjenjom, ſo wſchědnje 3 hodźiny ſchulſku wucźbu wopytaja. Dokelż w fabrikach ßamych wſchudże měſtnoſcźe, ſa tajke ſchule kmane, njeißu, dha ma ßo w Petersburgu 25 fabrikiſkich ſchulow w tutym lěcźe natwaricź.

---

* Sa tute waſchnje njeje żane ßłowjanſke ßłowo, ale mjenujemy je ſ zuſym wuraſom „leibeigenſtwo". Wone je w Sſerbach też něhdy knjeżiło, hacź ßo po cźaßu do robocźanſtwa, tu mjenje, tam bóle cźeżkeho, pſchemèni a też tuto ſtóncźnje (w Sakſkej 1835) ßo ſe ßwěta ſhubi. Zyłe pak ßo hiſchcźe wſchudże ſhubiło njeje, pſchetoż ſa to, ſo burja wot ſemjanow pola a łuki dostachu, dyrbjachu pſchimèrjeny pjenjes ſapłacźicź. A ſchtóż to njemóżeſche, ſa toho (w Sakſkej) tak mjenowany krajny rentſki bank ſaſtupi. Bank ſemjanow wupłacźi, ſa to maja pak jemu burjo jeho wułożeny kapital ſadanicź, a to na tajke waſchnje, ſo ßo ſ danju (rentu) ſa 55 lět też ßamón kapital ſapłacźi. Poßleńſche poſtajenje je ßo hakle poſdźiſcho poſtajiło, a budże po tajkim w Sakſkej poßlenja krajna renta, je-li ßo njemylimy, w lěcźe 1915 doſapłacźena. Potom budża ſakſzy Sſerbja kóżde lěto něhdże wo 235,000 hriwnow (markow) bohatſchi, pſchetoż tejko renty maja woni hiſchcźe nětko kóżdołětnje ſapłacźicź. — Kak ßo w pruſkich Sſerbach ſ tutej należnoſcźu ma, njeje nam ſnate, a by nam toho dla lubo było, hdy by nam to něchtón wězy wuſtojny wopißacź chżył. Nětkotryżkuliż ßo drje hiſchcźe na ſtary robocźanſki cźaß dopomni. Wón je ßo minył, a nětkotryżkuliż budże ßebi ßnadż pſchi tutym ßłowje ſe wſdychnjenjom pomyßlicź: Ach, hdy by ßo tola też hižom rjez móhło: renta je ßo minyła!

Bohata żeńtwa.

Wólſchinowej bě prěni muż wumrjeł; bě po nim herbowała wulku khěżu po tſjoch ſthodach a pódła hiſchcźe wſchu jeho draſtu. Tola ſchto móże wudowa ſ draſtu ßwojeho njeboh muża ſapocźecź? Niczo lěpſche, myßleſche Wólſchinowa, khiba ſaßo jeneho wboheho do njeje tyknycź. Sswojeho prěnjeho muża bě ßebi ſ luboſcźe k jeho wulkej khěżi braka. Ludźo drje praja, ſo cźłowjek jeno jónu ßwěrnje lubuje, tola to njeje wěrno, Wólſchinowa cźujeſche, ſo by hiſchcźe jenu tajku khěżu lubowacź móhła. — W ßußodnej wßy pak bydleſche wuhnjeŕ a tón mějeſche też khěżu po tſjoch ſthodach; bjes dźiwa, ſo ßo Wólſchinowa ſ luboſcźu ſapali.

Brěſyczan pjekaŕ, Wólſchinoweje dobry ſnaty a wuhnjerjowy pſchecźeł, jimaj braſchcźeſche; njemóżeſche jimaj dowukhwalicź, kak rjenje to budże, hdyż ſ jeju khěżow jena wulka po ſcheſcźich ſthodach naſtanje. A duż ßwjecźachu ßłub.

Hnydom po ßłubje hotowachu ßo pomaku k kwaßej; pjekaŕ wſchě mozy napinaſche, ſo by tu wěz ſpěchował. Wólſchinowa wobſtara ßebi woßebnu njewjeſcźinſku draſtu, wuhnjeŕ pak łażeſche mjes tym po wuhenjach, a pſchinjeße ßebi ras ſahorjenje płużow ßobu domoj: dyrbjeſche ßo lehnycź. Mjes tym hižo nawożenju a njewjeſtu ſ klětkow pſchipowjedachu; tola lěkaŕ měnjeſche, ſo by ßo kwaß lěpje wotſtorcził, dokelż je nawożenja na ßmjercź khory.

Kak ßo tola Wólſchinowa rudżeſche, widżo, ſo je khěża po tſjoch ſkhodach w ſtraſche! Proſcheſche lěkarja, ſo by ßo tola prózował, ſchtoż jeno ßo hodźi, rěcźeſche ſ braſchcźerjom, hacź tola kontrakt ßo njeby móhł do prědka podpißacź. A pjekaŕ měnjeſche, ſo je to najlěpje, woßebje hdyż żona po mużu herbuje. Tak ßo ſta, tola wjedrowy notar — każ dźě tajzy ludźo ßu: wſchudżom du prěki — pſchipißa ſpody, ſo tónle kontrakt hakle po wěrowanju płacźi.

Mjes tym ßo kwaßny dźeń pomaku pſchibliżi, w kuchni a w pinzy bě wſcho pſchihotowane, tola lěkaŕ wupraji, ſo je wěrowanje w zyrkwi njemóżne, dokelż budże nawożenja jeno hiſchcźe nětkotre hodźiny żiwy.

„Njeje dha żana pomoz, ſo by ßo mi ſ najmjeńſcha khěża njeſhubiła!" ſaſkorżi njewjeſta a ſwjeſy ßo do ſtólcźka. Na dobo ßaßo ſtany, khwataſche k khoremu a rjekny: „Mój luby, mój jeniczki, ja chżu twoja żona abo twoja wudowa bycź; nětkle hnydom dyrbi naju duchowny wěrowacź!"

Khory pſchimny ju hnuty ſa ruku a dźakowaſche ßo, „tola", praji, „njewěm, hacź ßměm tajki wopor pſchijecź."

„O to njeje żadyn wopor!" rjekny wona, a też pjekaŕ pomhaſche radżicź, ſo by khory do wěrowanja ſwolił, a ſ tym wobeju wutrobne pſchecźe ßo dopjelniło, njech ßo potom ſtanje, ſchtoż chże.

Duż ſta ßo wěrowanje, każ ßebi Wólſchinowa pſchejeſche, jednorje ale hódnje, na khorym kożu.

Hoſcźo, pjekaŕ ſ njewjeſtu w prědku, dźěchu potom k wobjedu, pijachu wino, pſchipiwachu njewjeſcźe a też khoremu nawożeni. Tu pſchińdże powjeſcź, ſo je nawożenja wumrjeł. Njewjeſta wutkóczi ſ mozu ſ wóczka nětkotre ßylſy, wutrě je ſ rubiſchkom a pomyßli ßebi: „Ach kak je płakanje pſchi tajkich pſchileżnoſcźach woſtudłe!"

Naſajtra ſtupaſche Wólſchinowa w ßwojim herbowanym domje tſi ſkhody horje, wſchěm ludźom, kotſiż hiſchcźe dawk ſapłacźicź njemóżachu, ſ krótka wotpowjedujo. Hdyż ſaßo dele dóńdże, cźakaſche w durjach pjekaŕ na nju; ſcźeże ju ſaßo do khěże, prajiży, ſo ma hiſchcźe ſ njej něſchto rěcźecź.

„To drje by pschesahe byko, hižo dženža!" saschepta Wólschinowa a skoži wocži do semje. Pjekař pak měnjesche: „Druhdy žu naležnoscže tak wažne, so žo sahe doscź wurunacź njehodźa. Ja žym s dawna porjadny muž, to mje snajecže. Ja mam — a s tym wucžeže pjekař se žuknje wulku papjeru — wopižmo, po kotrymž žym psched dwazyczi lětami wuhnjerjej Nazkej, nětko waschemu njeboh mužej, hromadu pjenjes požczik; tute pjenjesy žu po lětach s danju žo na dženacź tyžaz toleŕ nahromadźike. Nazkowa khěža po tsjoch skhodach je lědma pjecź tyžaz winojta, druheho samoženja tu njeje; mje toho dla swješeli, so je žebi Nazk psched žwojej žmjerczu tak derje pomhacź wjedźak, so by žwój dóhy sapkaczicź móhł. Ja žym pschežwědczeny, so budže jeho wudowa jeho wopomnjecže czesczicź a wopižmo njeboh mandželskeho bórsy wuměni. Do noweho dołha ju njecham storczicź, žym s woběmaj khěžomaj spokojom."

Tak pjekař rěczeše, wopiżmo njehodźeše žo prěcź, a nětko pschińdźechu Wólschinowej abo Nazkowej woprawdże dny bolosce a srudoby.

By podarmo byko, Wólschinoweje žwary dale powjedacź. Khěži běschtej nětko pjekarjowej, kotryž bě k tutej žentwje jeno braschczik, so by žebi Nazk žwoje samoženje powjetschik a potom dołh sapkaczicź móhł.

Sswět je wěczńe falschny był a njeje też w Kukezach a Brěsezach hinak, hacž hdže druhdže. Wólschinowa nasłoni se schkodu też hischcže žměchi. Tón, kiž je tu baženiczku bak, njepscheje jej niczo skeho; ale komuž je na žwěcže pjenjes hkowna wěz, njenamaka sboża a njeje toho też hódny. — To njech też pjekař wopomni!

Ze Serbow.

S Budyschina. „Towarstwu pomozy sa studowazych Serbow" je žo s nowa nahladny dar pschipóžłał. Knjes pensijonirowany póstski direktor Wawrik-Jěsorka w Altenburgu je w tychle dnjach sa studowazych Serbow 100 hriwnow darik. Njech khwalobny pschikład knjesa Wawrika-Jěsorki bórsy wjazy dobrocželow se Serbow scžehuje. „Towarstwo pomozy" hischcže jara jara wjele pjenjes potrjeba, prjedy hacž budže na hódne waschnje studowazych Serbow podpjeracź móz. Hdyž dotalne dokhody towarstwa pschehladamy, nadpanu nam pschede wschěm dary Serbow, we wukraju abo s najmjenscha s wonka Łužizy bydlazych. W Amerizy a Awstraliji je maka czrjódźiczka Serbow po jich liczbje wjele wjazy pjenjes sa towarstwo woprowała hacž Serbjo we Łužizy, we wótznym žerbskim kraju. Njeje to wohańbjaze sa łužiskich Serbow?

— Budyschske towarstwo „Bjeżada" žrjedu po jutrach, kaž je s nawěschtka na stronje 110 tutoho czisska widżecź, w Lauez hotelu dźiwadło wuwjedże. Hracź budże žo wot žobustawow Bjeżady: „Stary Serb", wjeżelohra w 4 aktach wot J. Barta spisana.

S Bukez. Tudomne tsecže wucžerske město je wuprósdnjene a ma žo s nowa wobžadźicź. Wone pódła darmotneho bydła a sarunanja sa pokraczowansku schuln 870 hriwnow wunoscha. Czi, kotsiž wo nje rodźa, maja žo do 25. měrza t. l. pola schulskeho radźicżela Grüllicha samolwicź, a dyrbja dopokasacź, so žu žerbskeje rěcže mózni a hudźbu rosymja.

S Dobraschez pola Njeżwaczidka. Na nahke waschnje je tu wóndano herz Pjekař žiwjenje shubił. Rosmjersany s Budyskeho žudnistwa domoj pschischedschi, pocža žo se žwojej mandželskej wadźicź, dokelž bě pjecža skót pschetunjo pschedała. Skónczńje chzyschce žwój hněw s pukami wutschasacź a žo do žony da. Ta pak psched nim czekny a po skhodże horje czerjesche. Muž sa njej hnasche, prjedy pak hacž ju doscžeže, sakopny žo do skhoda a padże tak njesbožownje po nim dele, so žo sarasy.

S Łubija. Póndźelu w nozy žu žo paduschi do tudomneje nalutowarnje łamali a s njeje psches 3000 hriwnow papjerjanych pjenjes a na 150 hriwnow žlěbra kranyli. S tym hischcže niz spokojom, žu žo woni do zyrkwje Sswj. Mikławscha dobyli. Tak wjele kaž žo hacž dotal pschewidźicź da, žu woni tsi žlěborne khełuchi, s nich jedyn s nutska poskocżany, a dwaj s nutska a s wonka poskocżanaj, wot podnožkow wotłamali a žobu wsali. Dale žu woni, woporny kaschcź, w kotrymž něhdże 10 hriwnow leżesche, wotewriwschi, wurubili. Drjewjany kaschczik a powjas drje žu jenož tohodla žobu wsali, so bychu s tym kranjene wězy lěpje wotnjesczź móhli.

Handrij Sejleŕ.

II.

Khwalili žmy žo hižom doscź husto a mi žo sda, so je najwjetschi czaž, so žebi skónczńje też mjenje khwalaze, ale sa to trochu wěrnische žkowo prajimy, hewak móhli na požledku žami do toho wěricź, so je w Sserbach wscho kaž byczź dyrbi. A tola móže nam jeno lěkař potom pomhacź, hdyž wě, hdže schpak tczi. A schto na psch. w Sserbach tajke njeje, kajkeż dyrbi byczź? Ach, skoro žo mi dale pižacź njecha, tych wězow je wjele, wjele . . . Ale woženbje žo mi to njelubi, so maja Sserbja žwojich sastupnych mužow tak mało sańcź. Widźu a žłyschu hižom: wschitzy, kiž budża tole czitacź, sawija s hkowu a praja: tón móže prawje měcź, pokoja — skoro bych rjekł czižnu, njedźiwaj — twój czesczeny czažopiž na polzy abo do blidoweho kaschczika a . . . směja žwojich sažkužbnych mnžow sańcź. To žy najskerje nimo kulik a kaž bych jeho žłyschał, Hanž Depla praji: Aw jaw tola na tajkich ludźi! — Ale so njebychmoj tak wo wschěch wězach a hischcže nětkotrych druhich rěczakoj, chzu hnydom toho muża s mjenom mjenowacź, kotrehož měli žebi Sserbja woženbje a to woženbje nětkle wažicź. To je Handrij Sejleŕ.

Haj, Handrija Sejlerja, toho žym też snak, powjedasche mi žerbski bur, hdyž běch lětża na wulkich prósdninach. Wón bě duchowny we Łasu, to bě duschny muž. — Móžesch žebi myžlicź, luby bratsje! so běchmoj wo Sejlerju bórsy dobjeżadowakoj. Duchowny a dobry muž je něchtóžkuli, ale toho dla hischcže dołho dołho Handrij Sejleŕ njeje. Nětko žnadź žu czesczeni czitarjo hižom spósnali, schto mam po prawym na staroscźi. Dokelž pak žo skoro wo wschěch wězach lěpje rěczi hacž pische — pižmik mori — dowolam žebi, czesczeni shromadżeni, s najmjenscha w duchu psched wami wo Handriju Sejlerju s krótka poreczecź. Najžnadnischo by pak žo mi pschednoschowało a wam by žo najrjenscho pschipožłuchało, hdy byschcže hižom kóždy žwój II. swjask Handrija Sejlerjowych shromadżenych spižow w ruzy měli a trochu snali. Hdyž žo wo snatych — abo kak hakle starych snatych a lubych pschecželach powjeda, to žo czi hodźinka minje kaž by s mězu wotrasył.

Wo tym pak njebudu rěczecź, schtó a s wotkal je Handrij Sejleŕ był, to je žerbskim buram tak hižom snata wěz, ale schto je nam Sserbam był abo po prawym schto ma a dyrbi nam Sserbam byczź, to žebi trochu rospomnmy.

Wužudźenja.

Powołanska komora. Lena Hubaczowa s Khažowa, kotruž běchu k 20 mk. khostanja sažudźili, dokelž bě tamnischeho žiwnoscźerja K. A. Miczku na czesczi ranika, žo tutomu wužudej podczižnycź nochzyschce. Jejne powołanje pak žaneho wuspěcha njemějesche, pschiżudźene khostanje žo wot druheje instanzy wobkrucźi.

Pschiżažny žud. Žiwnoscźeŕ J. Kasper s Prahi, njepózcźiwoscže dla wobskorżeny, žo wot pschiżažnych winowaty wusna a bu k jenemu lětu khostarnje sažudżeny.

Ławniski žud. Wotroczk J. T. Reck s Jeńkez, prjedy pola fórmana Miczki na Židowje žłużazy, pschińdże loni 10. novembra k korczmarjej Böhmje w Tšelanach a žebi wot njeho, wudawajo, so hischcže pola Miczki žłuži, 15 mk. 90 np. žadasche, kotrež bě

Böhma Miczży dołżny. Tele pjenjesy drje Reck njedosta, ſa to pak worczíſnu ſa 65 np. napraſka a ßo na to wotßali, prajizy, ſo Miczka posdźíſcho ſa njeho ſapłaczi. Tole pakoſczenje Reckej dwě njedźeli a dwaj dnjej jaſtwa pſchinjeßy. — Loni 10. novembra mandźelſka żiwnoſczerja Handrija Benſcha w Komorowje nahle wumrje. Bjes ludom ßo tehdom powjeſcz rosſcheri, ſo je Benſch ßwoju żoun ſkónzował. Ssudniſke pſchepytanje wo tejle należnoſczi ſczéhowaze poda: Żona běſche ßo ßylnje do palenzpicza dała, duż ßwoje dźéło w hospodarſtwje njerodnje wobſtaraſche a ſ wjetſcha ſ pjanoſczu hižom wo dnjo ſpaſche. Tak ju Benſch tež wjeczor 9. novembra we łożu ſpizy nadeńdźe. Pſches to roshorjeny, wón ßwoju mandźelſku ſ łoża wucżeże a ju ſ poſtronkom trochu pſchebi, ſo by ju wuſtróſbił. Dokelż pak ßo jemu to njeradźi, ju ſ durjemi do dwora won ſtorczi. Tu wona ſ pjanoſczu do błóta padże a bjes pomozy ſ wobliczom k mokrej ſemi pſchiwobrocżena leżo woſta. Domjaze dźéło wobſtarawſchi a dźéczi do łoża donjeßewſchi, Benſch hakle ſa dwě hodźinje po nju pſchińdże, położi ju wo jſtwje ſa khachle a ju ſ kożuchom ſawodże. Wona pak ſ pjanoſcże njewozuczi a naſajtra rano wumrje. Lékarjo, kotſiż Benſchoweje cżéło 11. novembra pſchepytachu, prajichu, ſo je wona wobſtajneho pſchesměrneho palenzpicza dla kónz wſaka, niz pak pukow dla, kotrež bě tamniſchi wjeczor dostała. Njedźiwajo na to pak běchu puki tola tak ßylne byłe, ſo Benſcha po §§ 222 a 223a khoſtanſkeho ſakonja k tſjom měßazam jaſtwa ſaßudźichu. — Żiwnoſczeŕ J. Hohlfeld ſ Bělczez, kotryż bě żandarmow Patoku a Röſeberga na cżeſczi ranił, ma ſa to 15 mk. khoſtanja płaczicz. — Paleŕſki pomoznik J. Róla ſ Walowow njebě wotroczkej Kriſchży njedaloko Njechornja, hacż runjeż bu k tomu namołwjeny, ſe ßwojim woſom wujeł, tak ſo bě Kriſchka nuſowany, Róloweju konjow ſ kſchudom na prawy bok ſhonicz. Pſches tule ßamopaſchnu pomoz roshorjeny, ſkoczi Róla ſ woſa, cżerjeſche ſa Kriſchku a tutoho ſ kſchudźiſchczom wjazore raſy do hłowy dyri. Róla ßo k ſchtyridźeńſtemu jaſtwu a 5 mk. khoſtanja ſaßudźi.

Khoſtanſka komora. Dźełaczeŕ J. Röhla ſ Krakez, kotryż bě dźełaczerjej Liſchży w Brěſynje loni 2. dezembra 3 mk. ſpakoſczik, dosta woſpjetneho paduchſtwa dla ſchtyri měßazy jaſtwa a dwělětne ſhubjenje cżeßnych prawow pſchißudźene. — Hoſpodarſki pomoznik J. K. Quatſch ſ Cżornych Noßliz bě wobſkorżeny, ſo je na tſi raſy ſ tachantſkeho lěża pola Cżornych Noßliz ſchtyri żerdże kranył. Jako jemu toho dla żandarm Patoka posdźíſcho poruczi, ſo by k wjeßnemu ßudnikej Khěżorej pſcheßłyſchenja dla pſchiſchoł, ßo Quatſch pſchecżiwo tomu ſpjecżeſche a dźéſche krótko po tym k hajnikej Teubnerej, kotremuż ßwinjaze plezo podtykowaſche, ſo by paduchſtwo njewoſjewił. Quatſcha drjewokranjenja, ſpjecżenja a pokupjenja dla k tſjom měßazam jaſtwa ſaßudźichu. Pódla toho ma wón kranjene drjewo ſ 2 mk. 9 np. ſarunacz, tež ßo jemu pika, pſchi kranjenju trjebana, wotewſa.

Přilopk.

* So maja ßo dźéczi ſ wulkej kedźbliwoſczu wothladacz, wucżi ſczéhowazy podawk. 26. februara ſpózrje w Strehlenje dźéczo tamniſcheho wucżerja pſchi hrajkanju bunu, kotraż w dźéſczowej ſchiji tczazy woſta. Lékarjej njebě mózno, bunu wotſtronicz, a tak dyrbjeſche wbohe dźéczo ſa dwaj dnjej na ſrudne waſchnje wumrjecz.

* W Freibergu je 12. měrza jedyn wojak (jegeŕ) tamniſcheje garniſony ßmjercz w ßněhowej mjeczeli namakał. Wón bě na hacż dotal hiſchcże njewujaßnjene waſchnje panył, a dokelż ßo njebě wjazy ſběhnycz móhł, ſmjerſnył. Jako rano cżéło namakachu, běſche wone zyle ſe ßněhom ſawěte.

* W haprleji ſańdźeneho lěta ßo bur Matěj w Räklizach ſhubi. Jeho pſchichodneho ßyna Żernecke do pſchepytanja wſachu, tola jeho, dokelż jemu żanu winu dopokaſacz njemózachu, puſchczichu. Wón ßwoje zyłe wobßedźenſtwo pſcheda a czehnjeſche do Salzwedela. Pſched nękotrymi dnjemi nowy wobßedźeŕ pſchi woranju ſapanjene měſto na polu pytny. Duż tam ſ wczipnoſczu ryjeſche a namaka tſi kóhcże hłuboko Matějowe cżéło.

* W Königshütte ßu w tychle dnjach jeneho hólza na jenej hródźiczży ſmjerſnjeneho namakali. Wo horju a njeſbożu, kotrež je tutón hólz pſchětracz dyrbjał, ßo piſche: Jako ßo jeho nan druhi raz woženi, wucżěrichu jeho ſ doma, ſo by ßebi ßam khléb ſaßłużił. Płaczizy wón prjeczku czehnjeſche a khodźeſche po proſcheń, doniż ßo jemu njeradźi, jako murjeŕſki dźéło dostacz a telko ſaßłużicz, ſo móżeſche ßebi khudobnu hoſpodu wobſtaracz. Syma pſchińdże, a ſ njej wuńdże ſa hólza dźéło. Tak dołho hacż jemu pjenjesy doßahachu, a wón hoſpodarjej płaczeſche, jeho czerpjachu, tola nětko běchu pjenjesy na kónzu, a njedźiwajo na jeho próſtwy a lubjenja, ſo w pſchichodnym lécże wſcho ſapłaczi, hdyż ſ nowa dźéło dostanje, jemu dlěhe hoſpodu njedachu. Nětko jemu niczo druhe njewoſta, hacż ſ proſchenjom ßebi żiwjenje ſdżerżecz. Dokelż pak żenje żanych pjenjes ſa pſchenozowanje njemějeſche, ſlěſy wón wjeczor ſkradżu na hródźiczku, ſo by tam na nětkotrych ßłómiczkach ſpał. Pſched tydźenjom, jako wulka ſyma ſaſtupi, namakachu jeho ſmjerſujeneho na hródźiczży leżazeho hacż do koſczow woßuchnjeneho a ſ hłuboko leżazymaj wocżomaj; jeho noſy běſchtej pſchi kulkach ſlemjenej. Wbohemu hólzej ſtej po ſdaczu nękotre dny prjedy noſy wotmjerſtej, a jako je ſtanycz ſpytał, ßo ſlemikoj. Lékarjo, kotſiż mějachu jeho cżéło rosrěſacz, ßo naſtróżichu, jako ßo jim to ßame pſchinjeßy. Żana krepka krwě ſ jeho rosrěſaneje wutroby njewuběża, cżrjewa běchu każ wupławjene, a w żołdku nadeńdżechu mokſchinu, kotraż bě po ſdaczu ſe żołcża pſchiſchła.

* W Barlinje je ßo ſańdżenu póndżelu mordaŕſki nadpad na pjenjeżneho liſtynoſcherja Koßätha ſtał. Koßäth dźéſche dopołdnja ſ nękotrymi tyßazami hriwnow do ßwojeho revira a ßo ſaßo njewróczi. Dokelż ßebi myßlicz njemózachu, ſo je Koßäth, kotryż hižom 30 lět dołho ßwoju ßłużbu ßwěru ſaſtawa, ſ pjenjeſami cżeknył, tukachu hnydom na nękajku ſłóſcz. Pytanje ſa Koßäthom wjedźeſche do adalbertſkeje dróhi cżiſko 23, hdżeż běſche 30 mk. jenemu młodemu cżłowjekej, Sanderej ßo mjenowazemu a hakle pſched nękotrymi dnjemi pſchicżehnjenemu, wotedacz dyrbjał. Sanknjene durje buchu wot ſankarja wotewrjene, wo jſtwje Koßätha, w krwi płuwazeho, nadeńdżechu. Mordaŕ bě ßwojemu woporej ſ cżeżkim hamorom nop rosraſył. Koßäth w jenej ruzy piwowu bleſchu dżerżeſche; mordaŕ je jemu najſkerje piwo porjedźił, a tak dołho hacż pijeſche, do njeho ſ hamorom dyrił. Każ je ßo wupokaſało, je tón ßamy Sander wotpohlad měł, tež na pjenjeżneho liſtynoſcherja póſtſkeho hamta 8 mordaŕſki nadpad toho runja ſ porjedźenjom piwa cżinicz. Pſches wſchelake wobſtejnoſcże pak ßo nadpad ſadżéwa. Mordaŕ je, każ dalſche ßłédźenja pokaſachu, 30 mk. na póſcże w Potsdamje na ßwoju ßamßnu adreßu do Barlina póßłał, ſo by na tajke waſchnje liſtynoſcherja do ßwojeho bydła wabił a jeho wurubił. S khwatkom běſche wón jenoż na 1000 hriwnow ßłébora liſtynoſcherjej wotewſał, ſłoto a 24 ſtohriwnowſkich papjerow po ſdaczu namakał njeje. Mordaŕ rěka, każ ßo mjenowaſche, Sander, wón je 1850 w Böhmiſchdorfu rodźeny, po tajkim 33 lět ſtary. Prjedy běſche wón dróżkaŕ, potom zigarrypſchedawaŕ a na poßledk pucżowaŕ ſa zigarrowu fabriku Fritz Krüger w Finſterwaldże, hdżeż jeho loni dezembra pſchekſchiwjenja dla wuhnachu. Je-li ſo w cżaßu tſizeczich hodźinow, kotrež ßo minychu, prjedy hacż ßo mordaŕſtwo wußłédźi, do wukraja cżeknył njeje, njebudże ßo wón dołho pſched poliziju wukhowacz móz. Polizija ſa nim ſe wſchej mozu pyta. Wſchě dwórniſchcża, wſchě mórſke pſchiſtawy a namjeſne ſtazije ßu wot poliziſtow wobßadźene. — So bychu liſtynoſcherjo pſchichodnje pſched nadpadami wobarnowani woſtali, je jim póſtſke ſarjadniſtwo poruczíło, ſo w ßłużbje niczo wot ludźi pſchijecz njeßmědża. Woni ßo na prjedawſche podeńdżenje pominaju, hdżeż je rubjeżnik liſtynoſcherja ſ woßebitym ſchnupowanſkim tobakom pohłuſchił, a na druhi podawk, hdżeż je ßo to ſ palenzom ſtało.

* W Barlinje buchu 8. měrza w jenej płokarni w khachlowej dźérje pod kótkom powoſtanki dźéczazeho cżéła, ſ dźéła ſwuhleneho, namakane. Dźéſczowu macz ßu w njewożenjenej żónſkej wußłédźili, kotraż na poßled w płokarni dźékaſche. Żónſka ßo wuſna, ſo je dźéczo porodźiła, wudawaſche pak, ſo je hnydom pſchi narodźenju morwe było. So by ßwoju hańbu ſakryła, je cżéło chżyła ſpalicz. Lékarſke pſchepytanje pak na to pokaſuje, ſo je dźéczo żiwe było a ſo je ßo hakle posdźíſcho ſkónzowało.

* W póſtſkej kaßy w Mnichowje ßu paduſchi wóndano w nozy pobyli. Woni běchu nětkotre żeleſne durje pſchekamali a hižom na żeleſnym khamoru dźékali, jako je jich nęſchto dyrbjało ſeſchericz,

pschetož woni wostajichu grat a wožebje wopaczny klucz leżo, s kotrymž pschiwołany samkař s lohkoscżu żelesny kaschcż wotewri. Paduschi žu žo cżim bóle mjersali, jako dżeń posdżischo s nowin shonichu, so je w khamorje 200,000 hriwnow leżako.

* Kelko ma němski khěžor dokhodow? Němski khěžor dostawa lětnje jako pruski kral 12 millijonow hriwnow, jako němski khěžor wón żanych dokhodow nima, jemu žu jenož někotre millijony pod mjenom „dispozizionski fond" pschipokasane, kotrež žmě na wschelake waschnje rosdawacż. Khěžor s wjetscha pjenjesy s dispozizionskeho fonda sa dobroczelske samery nałożuje, kaž je wón na pschikład lětža 600,000 mk. sa powodżenych w rajnskich krajinach darił. Schto khěžorej jeho priwatne samożenje wunoscha, žo rosymi, sjawnoscżi snate njeje.

* Psched někotrym cżažom bě domownik Zeitler we Winje žwojeho pschecżela k žebi wabił, so by jeho skónzował a wurubił. Zeitlera k žmjercżi sažudżichu. W nozy poždnjeje žrjedy bě wón spytał, žo w žwojej klětzy wobwěžnycż. Druzy jecżi pak hischcże s cżažom jeho cżěło, sa woknom wižaze, wuhladachu a to nahladowarjej wosjewichu. Tutón spěschnje Zeitlera wotrěsny a jeho sažo wożiwi. Zeitler praji, so jeho žwědomje tak žylnje hrjebasche, so żaneho druheho wucżeka dyžli žamomordarstwo njewjedżesche. W poždnjej nozy by žo jemu żadkawy žón dżał. Duch sadajeneho pschecżela žo jemu wo žonje sjewi.

* S Hollandskeje žu ske powjescże pschischke wo njesbožu, kotrež je wichor poždlednich dnjow naczinił. Ssyła rybarskich łódżow, kotrež běchu dla rybbykojenja na morjo jěte, bu wot wichora pschekhwatana, na dwanacże łódżow žo se wschěm, schtož na nich bě, ponuri. Na dżewjecżdżežacż cżłowjekow pschi tym żiwjenje shubi, schtož je cżim srudnischo, dokelž je wjetschi dżěl s nich woženjenych.

* Po zykej Europje kruta syma knježi. Tež w pokodnischich krajinach, hdżež hewak w symje lědma žněha wohladaju, je s nim lětža wscha semja pokryta. Wobydlerjo tutych krajow cżim hórje pod symu cżerpja, dokelž na nju pschihotowani njejžu. Woni dyrbja doma symu mrěcż, dokelž żanych khachlow nimaju, s kotrymiž bychu žebi bydła wutepicż móhli.

* (Dobry žłód.) Towarstwo franzowskich khłóschczakow je njedawno rybjaze waki jědło. Waki žo najprjedy do kižała puschcża, potom žo do butry sawala a w pónoji pjeku, psches cżoż rjanu barbu dostanu. Jědż wschitkim jara derje žkodżesche.

* Najwjetscha twjerdżisna na žwěcże je město Paris. Swonkowne pažmo twjerdżisnow je 18 mil dołhe a wobžaha 20 □milow. To je wjazy hacż wobtwjerdżene město, to je hižom wobtwjerdżena provinza. Wobtwjerdżenje wobsteji s bastionirowanych měschczanskich walow, 16 fortow a 20 nowych fortow swonkowneje linije. Jich twarjenje płacżi wscho w hromadże 240 millijonow. 140,000 muži s 1100 cżežkimi kanonami je sa wobžadżenje nusnych. Pschi woblehnjenju Parisa by w tu khwilu 500,000 muži trěbnych było.

* S Odeży pižaja, so je tam wěsta Fedorowa wot rěcżnika Pjetrowa powjescż s New-Yorka dostała, so je tam w lěcże 1830 jedyn jejny muj wumrjeł, kotrehož sawostajeństwo je wot tamneho cżaža hacż dotal na 20 millionow dollarow narostło. S Fedoroweje pschecżelstwa žu hischcże schesczo, kiž też žobu herbuja. — Naspomnjeny rěcżnik je někotry cżaž w Amerizy żiwy był a tam tuto herbstwo (naždědstwo) wužlědżił. Sa to żada pak žebi wón wot tych herbow pjaty dżěl tutych pjenjes, po tajkim 4 milliony dollarow.

* W Moskwje rěka tamnischa najwyschscha wěża (tórm) „wjeliki Iwan" to je: wulki Jan. Psched někotrymi dnjemi běsche na njón jedyn rjemjeżnik saléł, so by horka na kónczku wschelake groty pschicżinił a to toho dla, dokelž ma žo najwyschscha dżělba wěże pschi składnoscżi khěžoroweho krónowanja elektrizy požwěcżicż. Naspomnjeny rjemjeżnik žo ludżom, kiž wot delka na njeho horje hladachu, wjetschi bycż njesdasche, khiba wróna.

* W Měrjach njedaloko Moskwy psched někotrym cżažom jena 82lětna żona psched žwojej žmjercżu žwojej wnuczży (enkelin) powjedasche, so je jejny nan sa cżaž wójny, kotruž Napoleon I. w Rużowskej wjedżesche, njedaloko žwojeho doma tójschto pjenjes sahrjebał, so pak je prjedy wumrjeł, hacż běsche te pjenjesy sažo wurył, a so je jej, dokelž je jeho žmjercż pschekhwataka, jenož tu wěż s krótka k wjedżenju dacż móhł. Wona je potom sažo a wospjet sažo sa tymi pjenjesami pytała, njeje pak je żenje namakała. — Po wowzynej žmjercżi wnuczka to potajnstwo žwojemu nawoženi, młodemu wješnemu wnczerjej, wupowjeda. Wonaj pokdra lěta sa tymi sahrjebanymi pjenjesami pytaschtaj, doniž je wóndano nadeńdżeschtaj. A kak to? Ssylny wětr bě wulku lipu powalił, a jako běschtaj ju wobhladacż pschischkoj, dohladaschtaj žo, so žo pod wuwrócżenym lipowym pjeńkom něschto błyschczi. Bliže pschistupiwschej, widżeschtaj, so je to skoty pjenjes, kiž je žo s někajkeho pokhnikeho kaschczika wukulił. Wonaj tutón kaschczik se wschej kedżbnoscżu s pjerschcże wucżahnyschtaj a w nim telko starych pjenjes namakaschtaj, so sa nje, jako je w Moskwje pschedaschtaj, něhdże 10,000 rublow (20,000 hriwnow) dostaschtaj. — Najskerje bě wowzyny nan na tón pjenježny kaschczik, jako bě jón sarył, młodu lipu žadżił, pod kotrejž njebě nichtón żanych pjenjes pytał, a to potom cżim mjenje, jako bě lipa wulka narostka.

* Želesniza mjes cżornym a kaspiskim morjom, kotraž žo tójschto lět twarjesche, je nětko zyle hotowa.

* S atlantiskeho morja pižaja, so tam w tu khwilu wulke lodowe hory po wodże płuwaja, kotrež žu sa łódże jara straschne. Tutym lodowym horam drje ma žo też symne wjedro pschipižacż, kotrež nam hižom na dwě njedżeli dołho poknózne a wjecżorne wětry pschinoschuja.

* Na němskim universitecże w Dorpacże (w ruskim khěžorstwje) studuje w tu khwilu 1426 studentow. Mjes nimi je 1083 lutherskich a 35 reformirtskich Němzow, 139 židow, 93 katholskich Polakow a 70 prawoßławnych Rußow.

* W New-Yorku (w poknóznej Amerizy) mějachu wóndano dżiwnu wustajeńżu, mjenujży wěsty Bunnell bě w žwojim museju tři tołste żónske a žydom tołstych muzskich k wobhladowanju wustajił. Najtołscha żónska bě 26 lět stara a ważesche 546 puntow (abo 5 zentnarjow a 46 puntow), najtołschi muż pak 6 zentnarjow a 58 puntow.

* W poknóznej Amerizy žo lětnje nimale sa 75 millijonow dollarow jeji pscheda. Město New-York jich žamo kóżde lěto sa 18 millijonow pschetrjeba. (Dollar je 4 hriwny.)

Cyrkwinske powjesće.

Seleny schtwórtk rano w 10 hodżinach smeje diakonatski vikar Měto němsku spowjednu rěcż, na cżoż žo konfirmazija němskich pacżerskich dżěcżi psches fararja dr. Kalicha stanje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Emma, Jana Hendricha Glawscha, żiwnoscżerja w Ratarjezach, dż. — Bertha Liddy, Jana Bohuwěra Wicżasa, kublerja w Pschischezach, dż. — Minna, Bjedricha Augusta Jeschki, wobydlerja a dżełacżerja na Židowje, dż. — Olga Meta, Jana Bohuwěra Halma, hoscżenzarja-wobžedżerja na Ssokolzy, dż. — Marja Hedwiga, njemandż. dż. na Židowje.

Katholska zyrkej: Khrystiana Selma, Jakuba Antona Bartuscha, domownika w Budyschinje, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 27. februara: Khrystiana Eleonora Młynkez, njebo Korle Augusta Pjecha, bywschego młynka w Koblizach, sawostajena wudowa, 54 l. — 12. měrza: Ernst Jakub, Jana Nowaka, sahrodnika w Jeńkezach, ž., 1 l. 21 d. — 13. Augusta Förstera, fabrikskeho dżełacżerja w Dobruschi, morwonarodż. ž.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haży), po jenym słhodże, je kóżdy dżeń wotewrjeny wot rano 8 hacż wjecżor 9 hodżin.

Wjedro w **Londonje** 16. měrza: Cżoplischo.

Żadyn druhi žrědk žebi njeje sa tak krótki cżaž bjes lěkarjemi a ludom telko pschecżelow dobył kaž **schwajzarske pille** haptykarja **R. Brandta**, schtož ma žo jenicżży jich spodobnemu, spěschnemu a wěstemu skutkowanju pschi hłowubolenju, satykanju, żołcżowym cżerpjenju, dudlanju, njecżistej krwi atd. pschipižacż. Dospołne prospekty s lěkarskimi rosžudami žu darmotne, teho runja prawdżiwe schwajzarske pille haptykarja R. Brandta w tyskach po 1 mk. dostacż jenicżży w **hrodwskej haptyzy w Budyschinje**, w haptykach w Lubiju, Eibawje, Gr.-Röhrsdorfje, Nowosalzu, Stolpnom a Neugersdorfje.

Listny kaschczik. Knjeżej K. w R. Mějcże dżak sa Wasch dopiž. Wón žo pschichodnje wotcżischcżi.

Za konfirmandow

poručam jako něschto jara płaćiśny hódne:

8/4 schěroki cžorny cžiśtowołmjany kachemir, stary łóhcź po 85, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np. atd.,

8/4 schěroki cžorny połwołmjany kachemir, stary łóhcź po 60 np.

Wschě kachemiry žu sa dobre snate a móža žo toho dla kóždemu poručecź.

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straže.

K njewjesćźinskej drascźe.

Cžorne a pißane židžane tkaniny

ſ rypſa, faille, radames (köprowana tkanina) w jenož wubjernej dobroscźi a po jara tunich płaćiśnach porucža

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu pódla hłowneje straže.

Płaćiśna žitow a produktow w Budyschinje
10. měrza 1883.

Žitowy dowos: 5271 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenža	7	14	8	57	7	74	8	63
Rožka	6	46	6	77	6	46	6	77
Jecźmjeń	6	16	6	52	6	16	6	52
Wowß	5	50	5	90	5	50	5	90
Pschenicźne wotruby	—	—	—	—	3	60	4	20
Ržane wotruby	—	—	—	—	4	30	4	60
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	40	2	70	—	—	—	—
Pschenicźna muka (50 =)	7	—	16	75	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	50	3	20	—	—	—	—
Ssłóma (600 =)	12	—	14	—	—	—	—	—
Prošata 480 schtuk, schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—

Scherschenjaze hnězdo žo kupicź pyta na Hoschiz haßy pola pschekupza **Bergera.**

Pisches žudnistwo ma žo na pschežadžowanje pschedawacź: Póndźelu 19. měrza dopołdnja w 10 hodźinach khěžkarska žiwnosćź cźißko 17 w Hórkach pola Khrósćźiz, se 7 akrami 134 □prutami leżomnosćze, k sawostajeństwu Hanže Schěrakoweje žluschaza.

Na pschenajecze: 29. měrza dopołdnja w 11 hodźinach w radnej kanzlaji 1) polo pschi Drażdżanskej dróhy, 1 hektar 22,3 arow wopschijaze; 2) polo sady měschćańskeje hojernje, 43,4 arow wopschijaze; 3) łuka, 1 hektar 63,5 arow wopschijaza a polo, 10,8 arow wopschijaze, wobej pschi Bórkćańskej dróhy.

W Budyschinje je **khěža,** žo derje danjaza, tunjo na pschedań. Też by žo khěža na wßy se sahrodu abo polom žobu do płaćiśny wsaka. Wscho dalsche je pola **Schäfera** pschi mjaßnych hětkach shonicź.

Na Židowje je dwajschoßna **maßina khěža** cźißko 95 se sahrodu a polom pscheměnjenja dla na pschedań. Něschto kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

Khěža ſ bróžnju a polom je w Cžornym Hodlerju na pschedań abo na pschenajecźe. Wscho dalsche je cźißko 96 tam shonicź.

Awkzija.

Wutoru a žrjedu 27. a 28. měrza smèje žo wotcźehnjenja dla w hrodže w **Ssmochcźizach** awkzija, a maja žo pschi tym möble, domjaza a kuchinska nadoba, 1 schtyrißedłate žanje se žornjazym krywom, ptacźe hromadźenje, büsty atd. na pscheżadžowanje pschedawacź.

Sapoczatk 27. měrza rano w 9 hodźinach.

Konje k rěsanju

kupuje po wschelakich płaćiśnach
Friedrich Lippke w Schönbergu
pola Kumwałda.

Tam je też 20 ztr. **konjazeho žyna** na pschedań.

Kóslaze kózki

pschezo po najwyschschich płaćiśnach kupuje
H. Lange pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

Wulke wupschedawanje

w hoscźenzu k słotemu ßłónzu w Budyschinje,

po 1 skhodźe,

ßobotu, njedźeľu a póndźeľu

w cźaßu hermanka.

Scźěhowaze twory maja a dyrbja ßo zyle wupschedawacź. Płacźisny ßu tak jara ponižene, so budźe kóždy, byrnjež runje potrjebu njeměł, rad kupowacź.

800 wołmjanych tkanych jakow

sa poł płacźisny, po 2 mk. a 2 mk. 50 np.;

dźělba

wołmjanych tkanych jakow

sa hólzow a dźěcźi po 1 mk.;

sbytki

žónskich rubischcźow, dwójzy schěroke, wjele lěpje dźeržaze dyžli lama, sa jaki a domjazu drastu ßo hodźaze, łóhcź po 75 np. a 1 mk.;

bukskinowe sbytki,

dwójzy schěroke, sa zyłe mužske a hólcźe wobleczenja ßo hodźaze, po kóždej móžnej płacźisnje;

dźělba

tepichow,

kraßne mustry, schtuka po 6 mk.;

dźělba

sofowych krywow,

schtuka po 1 mk. 50 np.

Połnomóznik wupschedawanja.

Drjewowa awkzija.

W hrabinskim majoratskim lěßu w **Njeßwacźidle** ma ßo

ßrjedu 21. měrza t. l.

scźěhowaze wužitkowe a palne drjewo s wuměnjenjom naßadźowanja na pscheßadźowanje pschedawacź:

70 khójnowych schtomow, 15—25 ctm. ßrjedźneje tołstoscźe a 10—14 mtr. dołhoscźe,
25 „ klozow, 15—28 „ hornjeje „ „ 2,5—5 „ „
35 „ žerdźow, 10—15 „ delnjeje „ „ 10—11 „ „
160 rmtr. khójnowych palnych schcźěpow,
40 „ „ kuleczkow,
135 „ „ pjeńkow,
14 stotnjow walczkow,
112 rmtr. walcźiny,
35 khójnowych wulěßowanych dołhich hromadow, we wotdźělenju 1 pschi Lupjansko-Dubrawskich mjesach.

Seńdźenje směje ßo rano w 9 hodźinach na drjewnischcźu we wotdźělenju 13.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
H. Njepraschk.

Wupschedawanje.

Wschě na składźe ležaze **wołmjane konjaze krywy, swony, schcźerkate rjemjenje** atd. po kóždej móžnej płacźisnje ßo pola mje wupschedawaju.

E. G. Leuner sady měschcźanskeje schule.

Wubjerk

ruskich konjow, lohkich a cźežkich, jeno- a dwajpschežnych, měrnych a derjesjěsdźenych, je hacž do póndźele 19. měrza w hoscźenzu „zur Garküche" po tunich płacźisnach na pschedań.

Gebr. Diblinski.

Cźescźenym Sserbam we Lasu a wokolnoscźi poruczam k jutram ßwój wulki wubjerk

kmótsjazych rubischkow,
ßuknjowych tkaninow a **poł-lama,**
lüstra, kattuna atd.,

toho runja wschě družiny **pjecźwow** a ßwoje ßamowarjene **palenzy** w snatej dobroscźi po najtunischich płacźisnach.

S pocźescźowanjom

Otto Säuberlich
we Lasu.

Stupnje a schkórnje,

trajnje dźěłane, w jara wulkim wubjerku sa **žónske, mužskich** a **dźěcźi,** toho runja sa **konfirmandow** porucza po najtunischich ale twjerdych płacźisnach

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29 s napschecźa winoweje kicźe.

Kóslaze kóžki,

dobru tworu, po 1 mk. 80 np. kupuje

Alexander Trepera,
fabrika franzowskich rukajzow na ßeminarskej drósy.

K wudźěłanju komodow, khamorow, łožow, toho runja zyłeho njewjescźinskeho wuhotowanja porucza ßo k dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najlěpsche dźěło po tunich płacźisnach

Hermann Hoffmann, tyscheŕski mischtr,
w Budyschinje na taschbarku 2.

Schcźěpjene

ßadowe schtomiki

wot 30 do 50 np. ma na pschedań

Jan Wjeła w Maleschezach.

Wubjerny khofej,

punt wot 70 np., nowy paleny, punt wot 100 np., porucza.

Carl Noack na žitnej haßy.

Generalna zhromadźizna towarstwa Maćicy Serbskeje

srjedu po jutrach 28. měrca t. l.

popołdnju w 2 hodźinomaj w salu tudomneje třeleŕnje.

Dźeński porjad:

1) Přijeće nowych sobustawow. 2) Lětne rozprawy. 3) Namjety.

Wšitke sobustawy na tutu zhromadźiznu najpodwolnišo přeprošuje

předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Serbske dźiwadło Budyšskeje Bjesady

srjedu po jutrach 28. měrca t. l.

w Lauec hôtelu w Budyšinje.

Hrać budźe so wot sobustawow Bjesady: **Stary Serb,** wjeselohra w 4 aktach wot J. Barta spisana. — Zastup za tych, kiž njejsu sobustawy Bjesady, je na 50 np. postajeny. Zastupne khartki su dostać pola časnikarja **Sneidera** na znutŕknej lawskej hasy a překupca **E. Měrša** na žitnych wikach a wječor při kassy.

Wotewrjenje kassy wječor 1/2 7 hodźin. Započatk 1/2 8 hodźin.

Po dźiwadle je serbski bal.

Prawje bohateho wopyta so nadźějo, přeprošuje najpodwolnišo lubych Serbow a přede wšěm sobustawy Budyšskeje Bjesady a Maćicy Serbskeje

Wubjerk Bjesady.

Serbska studowaca młodosć

změje **jutry wutoru 27. měrca t. l.**

nalětnju skhadźowanku

w Hübnerec hosćeńcu w Njeswačidle.

Zastupnicy jednotliwych towarstwow zhromadźa so w 1 hodź., skhadźowanka započnje so w 4. hodźinje. — Wšěch přećelow serbskeho studentstwa dowola sebi přeprosyć **Jurij Libš,** hł. starši.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscheŕskeho mischtra,

w Budyschinje na serbskej haßy 16

swój wulki skład jednorych hacz do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płaćišnach dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Wo **P. Kneifelowej** # włoßowej tinkturje.

Knjesej P. Kneifelej w Drazdźanach. — Wascha tinktura ma so wo prawdźe poruczeć, wona je saßo na mojej plěchatej hłowje nowym włoßam narosć dała. Někotsi s mojich towarschow, kotsiž toho runja na wupadanje włoßow cžerpjachu, su na moju radu Waschu tinkturu s dobrym wuspěchom nałožowali a su Wam sa Wasch wubjerny srědk jara dźakowni, ja proschu (nětko scžěhuje skasanje). — S poczesczowanjom **G. A. Ploeger,** pschekupz w Barlinje na alexandrinskej drózy 37a.

Tuta slawna tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoz prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haßy dostacź.

Spěwarske knihi,

w jednorym a woßobnym swjasku, w koži a somocže, s nowym pschidawkom porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Nowe němske krajne spěwarske

w prostym a woßobnym swjasku, wote mnje sameho dźěłanym, poruczam po najtunischich płaćišnach. **G. Rämsch** na bohatej haßy.

Schczěpki

s najlěpschich druzinow, jabłukowe, kruschwowe a slowkowe, su tunjo dostacź w sadowni w **Skanezach** pola Barta.

---

ff. khofej,

seleny punt wot 70 do 1 mk. 60 np.,

paleny punt wot 90 do 200 np.,

derje słodźazy, porucza

J. G. Klingst Nachf.

Najlěpschu

Mnichowsku lutowansku butru,

puntowski kusk po 80 np., porucza

J. G. Klingst Nachf.

Kielske tuczne póklingi,

wschědnje czerstwe dóndźaze, porucza

J. G. Klingst Nachf.

Najlěpschi jědźny měd

porucza po taflach kaž tež wuwaženy

J. G. Klingst Nachf.

Rajß,

punt wot 13 do 40 np., porucza

J. G. Klingst Nachf.

Pjelnjenje młodeho piwa.

Pschichodnu póndźelu, wutoru a srjedu popołdnju w 4 hodźinach budźe so w piwarni w **Klukschu** młode piwo pjelnicź a drožděe pschedawacź.

Pjelnjenje młodeho piwa.

Póndźelu 19. měrza wječor w 6 hodź. budźe so w piwarni w **Njeßwaczidle młode piwo** pjelnicź.

Bukiczanske ratarske towarstwo.

Posedźenje: **póndźelu 19. měrza t. l.** wječor w 6 hodźinach. — Dźeński porjad: 1. Něschto wo běrnach. 2. Skasanje runkliżoweho a zokrorěpoweho symjenja.

Na pschenajecze

je w Kamjenzu swětła, rumna dźěłarnja s wobydlenjom, w rjanym położenju, sa kóždeho rjemjeślnika so hodźaza, woßebje sa wojnarja, a móże so bórzy do njeje saczahnycź. Schtóž ma myßle ju wotnajecź, njech so na wojnarja **Bergmanna** w Kamjenzu wobroci.

Holza, kotraž chze schwadlistwo nawuknycź, móże město dostacź na bohatej haßy czißło 16 w sadnym twarjenju.

Holza, kotraž chze **schwadlistwo** nawuknycź, móże město dostacź na Zidowje czißło 170.

Dweju wotroczkow a tsjoch małych srěnkow pyta **Miklawsch Bobik**

we Wotrowje pola Pancźiz.

Ssylna dźěłaczerska swójba so hnydom do trajazeho dźěła pschi darmotnym bydlu na **knjezi dwór** w **Boranezach** pola Radworja pyta.

Něsniskeho wuczobnika

pyta hnydom

H. Heiselbetz,

rěsniski mischtr na kotolskej haßy 18.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze pjekarstwo a konditarstwo nawuknycź, móże město dostacź w pjekarni **Korle Müncha** w Niskej w Hornjej Luzizy.

Kschiwducźinjace słowa, pschecźiwo **Wenschez** mandźelskimaj rěcźane, wróczo bjeru a wusnawam, so staj cžeßnaj cźlowjekaj.

W Tsjoch Zonach, 9. měrza 1883.

Swudowjena **Khrystiana Scholcźina.**

Serbski Hospodar čo. 6

1883 je wušoł.

(K tomu cźißlu jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 11 „Serbſkich Nowin.“
Ssobotu 17. měrza 1883.

K jutrownemu jěchanju

poruczam po najtuniſchich płaczißnach: **arabſki grat** a **prědkowny grat, kožany grat** wot 6½ mk., **ßedłowe krywy** atd. we wulkim wubjerku.

E. G. Leuner
ſady měſchczańſkeje ſchule.

6 porow kuczoweho grata,

jeno= a dwajpſcheżneho, 100 a 120 mk. płaczazeho, ſ nowoßlěbrom wobbiteho a na najlěpje dźěłaneho, poruczа

E. G. Leuner
ſady měſchczańſkeje ſchule.

Hermank!

Sa nětczißchi hermank poruczam tunjo po ponižených płaczißnach: **ſpódne koſchle, ſpódne kholowy, dźěczaze** a **žónſke ßukuje, ßekle, ſchtalty, rüſche, kwětki, pſchedkoſchliki, ſchlipßy, khornarje, manſchety, rubiſchcza, ſoki, ſchtrympy, dźěczaze khapiczki, lazki, jupki** atd. atd.

Tež cžinju na ßwoje dobre **ſchtrykowanſke wolmjane pſchedźeno** kedźbliwe!

E. Scheer
w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 3.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

poruczа najnowſche muſtry **módreho cžiſchcza** we wſchelakich druźinach a ſchěrokoſcžach, ſtary kóhcž wot 25 np., **kholowowe tkaniny** a **jakowe poczehnjenja** jara tunjo, **běły płat** wot 50 np., **módry płat, cžiſchczane lazowe ſchórzuchi** wot 25 np., **pißane ſchottiſke draſtne tkaniny,** kóhcž wot 20 np., **tibetowe rubiſchka, katunowe rubiſchka** w rjanych nowych muſtrach.

Wažne je, tutón nawěſchtk cžitacž!

Dokelž jenu filialu wotedam, ſměju tónle hermank w Budyſchinje **wupſchedawanje** wſchelakich tworow, na pſchikład ſchtrympy, nohajzy, ſchatowe knefle, derje dźerżaze, konopny zwjern, 28 paßmow 20 np., 56 paßmow 35 np., 112 paßmow 65 np., 10 ſchtuk 5 mk. 80 np., alpaka=bordu 20 kóhcži 40 np., lama=bordu 18 kóhcži 30 np., ſchnórn, židu ſa ruku a maſchinu, doka 6 np. pſchi 12 dokach, zwjern, w pakowanych duzentach rołka 4 np., 200 yardow dwójna rołka po 10 np., zanki, tykne, wuſchiwanſke a heklowanſke pſchedźeno, wulzy rjanu vigognu, złony punt 1 mk. 50 np., 10 paßmow 35 np., flanel, cžiſtowołmjany moirej, połny meter 1 mk. 80 np., gazu, 10 metrow 2 mk. 25 np., židźany a ßomocžany bant po ſbytkach a kruchach, ſchwajzarſke tykanja, najwjetſcha rołka zwjerna (1000 yardow) 3 rołki 1 mk., mužſke ſchaty, filzowe a flanelowe ßukuje, běłe dźěczaze, holcže a žónſke ſpódne kholowy, knefle, najlěpſche wot 10 np. po duzencže, rüſche, mužſke ſchlipßy, mužſke a hólcže filzowe kłobuki wot 1 mk. 25 np. do 2 mk. 50 np., ſchtakty we wſchěch muſtrach tunjo, jara dobry gumijowy bant a gumijowu ſchnórn, 20 kóhcži 25 np. a wſchelake wězy, kotrež wotedam, najlěpſchu heklowanſku bordu a lizy, mignartio.

H. E. Kuhn ſ Draždźan.

Stejniſchczo: w Budyſchinje, pſchi hłownym torhoſchczu.

Dla pſchestacža

pſchedawam dźělbu **dobrych płatowych pſchedkoſchlikow** jara tunjo. Schtóž chce **tuni zwjern** knpowacž, tomu njemóžu doſcž ßwoje dwójne rołki, rołku po 10 np., 200 yardow na njej, po tajkim 100=yardowſku rołku po 5 np., poruczecž.

H. E. Kuhn ſ Draždźan.
Stejniſchczo na hłownym torhoſchczu w Budyſchinje.

Pſcheńcžnu muku

najlěpſcheje druźiny ſ rukowanjom, ſo ßo wubjernje derje pjecže, poruczа

Heinrich Lindner.

Jejowe barby,

njejědojte, pſchedawa w pakcžikach po 5 a 10 np. **Heinrich Lindner.**

Durſthoffſke

ßuche droždże,

wſchědnje cžerſtwe, poruczа

Heinrich Lindner.

Cžeſke poßleſchczowe pjerje

ßo **hermank** ſaßo po ßměſchnje tunich płaczißnach wupſchedawa. **Poßleſchczowe pjerje najlěpſcheje** wuběraneje druźiny, punt po 1 mk., 1½, 2, 2¼, 2½, nanajlěpſche wot 3 mk. **Pokojczny móſchk** po 3½ mk., **cžiſty móſchk** jenož po 5 mk., **poßleſchcza** wot 10 mk. 50 np. Moja pſchedawarnja je ſaßo kaž hewak w hoſcženzu k „München Hof“ na hornczeŕſkej haßy.

Tón ras mam tež **njedrěte pjerje** a **ſchite zychi** na pſchedań.

J. Kirschberg
w Frankfurcže, Lipſku a Shorjelzu.

Solidne

filzowe kłobuki

ſa **dźěczi** wot 1 mk. 50 np.,
ſa **konfirmandow** wot 2 mk. 25 np.,
ſa **mužſkich** wot 2 mk. 50 np.
hacž do najlěpſchich druźinow poruczа

Hugo Lehmann
1 na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

Porjedźenja derje a tunjo.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodźazy; kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczißny hódny, poruczа

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Rjanu pſcheńcžnu muku

wot I. druźiny měrzu po 1 mk. 5 np.,
= I. = ¼ ztr. = 4 = — =
= II. = měrzu = — = 65 =
= II. = ¼ ztr. = 2 = 50 =
poruczа

młyn w Delnjej Hórzy.

Najnowſche

draſtne tkaniny,

ſtary łóhcź hižom wot 30 np.,

toho runja wulki wubjerk

žaketow a wobwěſchkow,

cžorne cžiſtowolmjane žakety hižom wot 7 mk.

porucža

August Grützner.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucža ßwój wulki ſkład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſty po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſkład hotowych **mužſkich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pſchi krucze ſprawnym poßłuženju najtuniſche płacźiſny.

M. Th. Pech

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki,

porucża ſa **konfirmandow** ßwój wulki ſkład

cžornych kaſchemirow

w derje ßo noſchazej tworje po jara tunich płacźiſnach,

cžorne luſtry,

toho runja jenobarbne a kaſchcźikate

draſtne tkaniny,

wjetſchu dźělbu

połwolmjanych ßuknjowych tkaninow

w rjanych muſtrach, łóhcź po 40 np., w prawej 6/4 ſchěrokoſcźi.

W klamach ßo ßerbſki rěcźi. **M. Th. Pech.**

Maſchiny k wobdźělanju drjewa,

ſ nohu, ruku a mozu ßo cźěrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ßo cźěrjaze, najlěpſcheje khmanoſcze, ſ kotrymiž ßo hižom w najwjetſchich blidarnjach w Budyſchinje dźěła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa**, draſchlerja w Budyſchinje, na wobhładanje ſteja, porucźeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

K wobkedźbowanju.

Wot dźeńßniſcheho dnja a w cźaßu Budyſkeho hermanka pſchedawam dźělbu

naſadſtajenych bawmjanych dźěcźazych a žónſkich ſchtrympow

po jara tunich płacźiſnach.

Fr. Th. Jäger
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 3.

Jerje,

rjane tucźne ryby, kopu po 2 mk., ſchtuku wot 3—4 np., porucźataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach
w hoſcźenzu k „ſłotej hwěſdźe".

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe porucźataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Wolij

k maſanju mkócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo,

ſnaty rjany **wulki** žołty płód,

porucża

Carl Noack

na žitnej haßy.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucża

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke tucźne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,

porucża

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

S naſcheho **zigarroweho ſkłada** poruczamy ſa woßebje płaczíſny hódne ſ rukowanjom, ſo ßo zigarry derje pala a ßłodża,

w kaſchczíkach	№ 95	88	82	78	76	75	70
po 100 ſchtukach	mk. 2.75	3.—	3.50	3.60	3.80	3.85	4.50

do papjery ſawalene 10 np. po 100 ſchtukach tuńſcho.

Toho runja czinimy na naſch wubjerny rołowy a rěſany kurjeŕſki tobak (njeſawaleny a w pakczíkach) najpodwolniſcho kedźbliwe. Tež poruczamy naſch ſkład trubkowych tworow, zigarrowych etwijow a portemonnejow ſ koże, wurěſanych drjewowych tworow a hrajeŕſkich khartow.

Pſchedawarńja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje na bohatej haßy 13.

---

1 millijon jenolětnych ßylnych khójnowych roſtlinow,

na pěſku roſczenych, tawſynt po 1 mk.,

twarſki a rólny kalk, hnójnu ßól, tſěſchne a murjeŕſke zyhele,

w zyłych woſach po fabrikſkich płaczíſnach, pſchedawa **Fiſcher**

na dwórniſchczu we Laſu.

Rigaſke a Pernawſke lane ßymjo,

módry kal (niz amerikanſki), **bělý** a **żołty kal, jendźelſku** a **italſku ray-trawu, thimothejowu** a **mědnu trawu, Oberndorfſke runkliżowe ßymjo** je doſtał a poruczа

E. F. Schippang.

Żeleſne ſchěny,
dwójne T-noſcherje,
portlandſki zement,
late worzlowe ſtołpy,
hródźne wokna, łubine wokna,
kruwjaze korta, konjaze korta,
ßwinjaze korta, kounjaze rěble,
waŕne maſchiny, kótły, khachlouki,
kruwjaze rjeczaſy, hłowojzowe rjeczaſy,
łopacże, ßynowe widła,
hnojowe widła, ßudobje ſa mlókarſtwo,
hoſdźiki we wſchěch dołhoſczach, **juchowe plumpy,**
plumpowe wnliwy atd.

poruczа tunjo

Jan Nießner

na kotołſkej haßy.

Najnowſche mězy

poruczа tunjo

Emil Flegel na żitnej haßy.

Sofy

we wſchěch druźinach ßu tunjo doſtacź pola

Juliusa Siebecka

pſched ſchuleŕſkimi wrotami.

Tapety a rulowy

poruczа niże fabrikſkich płaczíſnow, ſo by ſ nimi rumował

Julius Siebeck

pſched ſchuleŕſkimi wrotami.

Glaßejowe rukajzy

ſa **mużſkich** a **żónſke**, woßebje też ſa **konfirmandow** poruczа jara tunjo

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29.

Filzowe klobuki

ſa **mużſkich** a **hólzow** poruczа po wurjadnje tunich płaczíſnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29.

Sa konfirmandow

poruczam **ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle, ſchemiſety, ſchlipſy, krawaty, saczne rubiſchka, ſpódne kholowy** a **jaki,** dale ſa

konfirmandki

dźeńſke a **nózne koſchle, negliżejowe jaki, ſpódne kholowy, barchentowe ßukuje, próchowe ßukuje, ſchirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle** a **ſaczne rubiſchka.**

A. Tschentscher

ſ napſchecża noweje měſchczańſkeje ſchule.

Deſtillazionſke klamy

Adolfa Rämſcha

pſchi butrowych wikach

ßwoje wubjernje cziſczene wſchědne palenzy, toho runja jednore a dwójne ßłódke palenzy a likery, kißałowy ſprit atd. wubjerneje dobroſcze, jenotliwje a w ſwjaſkach po mózno tunich płaczíſnach poruczeja.

Raiß wulkoſornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,

we wałach tuńſcho, poruczа

Richard Pötſchka

na hłownym torhoſchczu.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. poruczа

Richard Pötſchka

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Oberndorfſke

runklizowe ßymjo,

módrokałowe, bělokałowe, czěſke hłubokałowe ßymjo poruczа w najlěpſchej dobroſczi **T. Richter.**

Wotewrjenje klamow.

Cżeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże najpodwolniſcho woſſjewjam, ſo ßym wot dżeńßniſcheho dnja

na bohatej haßy 14 po 1. ſkhodże

pódla ßwojeje pſchedawarnje mużſkeje draſty, hižom 10 lět wobſtejazeje,

ſabriku żónſkich mantlow,

ſjenocżenej

ſ atelierom ſa żónſke koſtumy,

wotewrił.

S pſchiſtajenej wuſtojnej direktrißu a podpjerany wot ſpezialneje wědomoſcże w ßwojim rjemjeßniſtwje je mi mózno, wſchě żadanja knjenjow, mje poczeſcżowazych, na kóżde waſchnje ſpokojicź. Ja budu ßo ßwěru prózowacź, ſo bych ſtajnje ſ najnowſchimi rjanymi **wobwěſchkami, mantlami** a **żaketami** w bohatym wubjerku a po tunich płaczińnach poßłużował, a ßo ſ dobom k **ſchiczu żónſkeje draſty** po měrje najnaležniſcho poruczam.

Ja cżeſcżenych Sserbow najpodwolniſcho proſchu, ſo bychu moje nowe pſchedewſacże ſ bohatym pſchikhadom podjerali a ſawoſtanu ſ poczeſcżowanjom

W **Budyſchinje,** na bohatej haßy 14. **Adolf Weiß,** krawſki miſchtr.

Schlebjerdżak (bandwurm) ſ hłowu,

hliſtwy a cżerwje.

Tyßazy wot cżłowjekow na ſchlebjerdżak (bandwurm) cżerpja. Mako ſ nich je wěrneje pſchicżiny ſtajneje njeſtrowoſcże ſnajomnych a ßo ſ wjetſcha jako khori na **błědniżu, krejßhudoſcź** a **hubjeny żołdk** lěkuja. **Schlebjerdżak** zyle **bjes ſtraſchnoſcże** a **boloſcże** po ßamßnej methodże bjeſe wſcheje prjedneje a hłódneje kury ſa dwě hodźinje (też liſtnje) wotſtroni

Otto Flohr w Freibergu w Sakſkej.

Wěſte **ſnamjenja** bywazych wakow ßu: pytnjene woteńdżenje bibaſkojtych a na kyrbſowe póczki podobnych ſtawow, abo hewaſche waki. **Měnkiwe ſnamjenja** ßu: błědoſcź woblicża, błuke wóczko, módre woka wokoło wóczkow, ßuchocźina, krjachocźina, pſchezo napokoženy jaſyk, ßłaboſcź pſchetłacża, bjesappetitnoſcź, wotměnjejo ſ wjelczim hłodom, njeczerſtwoſcź, ßamo womora nacź wutrobu abo po wěſtej jědźi, horje ſtupanje dule hacź do ſchije, ßylne ſběżenje ßlěnow w hubje, żołdkowa kißalina, żahupalenje, cżaſto horjeſtorkanje, wjercźenje, cżaſtne hłowubolenje, njeporjadne wuprózdnjenje, ßwjerbjenje w ſadku, kolika, kulenje a żołmjaze hibanje, potom kałaze a zyzaze boloſcże w cżrjewach, pukotanje wutroby, **měßacżniwe molenje.** Mój ßrědk wuſankuje **kouſſo, granatny korjeń, ſantonin** a **kamalu,** je **loßko** nałożecź a móże ßo hižom wot dwělětnych dźěcźi trjebacź.

Na wjelekrócżne żadanje ßym k rěcżam **ßobotu 24. měrza** rano wot 9 hacź popołdnju do 2 hodźin (bjes pſchipołdniſcheho ſaſtawka) w **Budyſchinje** w **hoſcżenzu „k ſkotej hwěſdże“** wo jſtwje cżißło 3 po I. poſkhodże.

Sa wuſpěch ßo rukuje.

Mnohotne wopißma a dżakne atteſty ſe wſchěch ſtron Němſkeje (też wjele ſ Hornjeje Łużizy) ßu k wobhładanju wupokożene. Ssrědk je **njejědojty** a też na **ſpytanje** trjebany **zyle njeſchkódny.** Kura njeſtanje ßo w hoſcżenżu, ale móże ßo wot kóżdeho ßameho bjes ſadźěwka w dźěle ſtacź.

Pſchiſpomnjenje. Njech ßo ßwěru na dżeń a cżaß mojeje pſchitomnoſcże kedźbuje. — Schtóż ßo ſ **liſtom wopraſchuje,** njech ſtarobu khoreho naſpomni.

Cżeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże ßwój wulki ſkład **běłych Miſchnjanſkich, Shorjelſkich a druhich wſchelakobarbjeuych khachlow a pjezowych rokow a wſchelakich druhich wyßokich kurowych rokow** pod tunimi płaczińnami ſ rukowanjom ſa dobroſcź najnaležniſcho poruczam.

Moritz Großmann,
hornczeř na kamjeńtnej haßy cżißło 35.

Khoſej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncże,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncże,
derje ßkodżazy, poruczа

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofej,

wo prawdże derje ßłodżazy,

punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 5 np. tuńſcho, pola

Richarda Pötſchki
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Loßy po 3 mk.

8. Draždżanſkeho konjazeho wuloßowanja.

Cżeßnjenje 21. meje t. l. w Draždżanach.

Dobytki:

I. 1 ſchtyripſchežna ekipaża;
II. 1 dwajpſchežna ekipaża;
III. 1 dwajpſchežna jukowſka ekipaża;
IV. 1 jenopſchežny kupej;
V. 46 woßobnych koni;
VI. 950 wſchelakich druhich wězow.

Fr. Th. Jäger
w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 3.

Proſte a cżeſſche porjedżenje cżaßnikow po najtuniſchich płaczińnach wobſtara

Joh. Gäth
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 24. měrca 1883.** **Lětnik 42.**

Čži šami čšesćeni wotebjerarjo „**Serbskich Nowinow**“, kotsiž chzedža sa nje na **2. štwórtlěto 1883** do prědka płaćicź, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadža. Čži, kotsiž šebi „Serbske Nowiny“ psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, šebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćeji šo sa „Serbske Nowiny“ na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinješenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ s pschikłohu „**Serbski Hospodar**“ płaćza na póstach 1 mk. 25 np., s pschinješenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wodźeŕ němskeho admiralstwa Stosch je wójnskeho ministra Kamecke scźěhował. Nichtó njepřeje, so je šebi Stosch w běhu 10 lět, w kotrychž němsku marinu wodźesche, wulke a trajne sašłužby wo srjadowanje a wudospołnjenje wo nju dobył. Tohorunja pak šo samjelczecź njeda, so njedźiwajo na tele sašłužby pschecźiwo njemu doscź pschecźiwnikow wustupi, kotsiž drje jeho wustojnosć pschipósnachu, tola na jeho jenotliwych naprawach wschelake wustajachu. Łódźe němskeje mariny šu pjecza w nastupanju wudospołnjenja šwojeho wutwarjenja pornjo jendźelskej a franzowskéj flocze w pošlednischich lětach jara nasad wostałe. Wošebje je wjerch Bismark njespokojom, so šo wot 1873 sa 10 lět, kotrež běchu sa dospołne wuwicze němskeje flotty postajene, liczba łódźow pschisporika njeje. Tsi krócź drje je šo Stosch smužił, wot khěžorstwoweho šejma pjenjesy žadacź, so by njedospołnosć, psches ponurjenje łódźe „Wulki Kurwjerch“ w němskej flocze nastatu, s nowej łódźu wurunał, tola kóždy ras šo khěžorstwowy šejm jeho žadanjam sarjekny. Njedźiwajo na to pak Stoschej dospołne pschipósnacze jeho sašłužby wo němsku marinu šłuscha. Schtož šo jemu jako sakomdźenje porokuje, na tym je njespodobnosć wobstejnosćow wina, kotrež wón pscheměnicź njemóżesche. Pochwalerske pišmo, kotrež je šo jemu wot khěžora pschi jeho wotstupjenju dostało, jemu cźerpjenu njeprawdu saruna. Na Stoschowe město je šo generallieutenant s Caprivi sa wodźerja mariny pomjenował. Wón je najmłódschi wschitkich němskich generallieutenantow a runje kaž prjedy Stosch general infanterije. Wón dyrbi s wěstosczu wurjadnje wobdarjeny bycź, hewak jeho njebychu na město stajili, kotrež ma skoro tu šamu ważnosć, kaž pruske wójnske ministerstwo. Caprivi njeje hischcze jako wodźeŕ admiralstwa, kaž prjedy Stosch, titel pruskeho ministra dostał, wón je po tajkim jenoż na wjerschk jeneho khěžorstwoweho sastojnstwa stupił a steji pod khěžorstwowym kanzlerjom, wjerchom Bismarkom.

— Też w pschichodźe bajerske a würtembergske listne marki wostanu. Wobaj krajej nochzetaj šwoje wošebite póstske šnamjenja puschcźicź. Jenoż do toho staj wonaj swolikoj, so šo korrespondenzne kharty, s němskej marku polěpjene, wjazy ležo njewostaju, ale šo do stron němskeho pósta scźelu, hdźeż ma šo sa nje khostanski porto žadacź. Wot bajerskeho a würtembergskeho pósta šo po tajkim s korrespondenznymi khartami, s němskimi markami polěpjenymi, runje tak wobkhadźa, kaž so njebychu s zyła frankowane byłe.

— Wikowanske wujednanje bjes Němskej a Schpaniskej je šo pschetorhnyło. Schpaniska njeje swólniwa, na němske twory mjenje zła kłasć, hacź na twory druhich krajow. Po sdaczu šu pschecźiwo Němzam Franzowsojo schcźuwali, kotsiž šu pytli, so šebi němske twory na schkodu franzowskich w Schpaniskej pscheza wjazy wotebjerarjow dobywaju. Franzowsojo derje wjedźa, so by złona wójna bjes Němskej a Schpaniskej jenoż Franzowsam k wužitkej była. Němski khěžorstwowy šejm, kotryž 3. haprleje se šwojimi pošedźenjemi sašo sapocznje, směje najprjedy wo telej naležnosczi wuradźecź. Němska swjaskowa rada budźe khěžorstwowemu šejmej namjet stajicź, so by šo na schpaniske wupkody a to na wino, kork, płody, wolij a tobak najwyschsche khostanske zło położiło, šo nadźujzy, so šo s tym spjecźiwosć schpaniskeho knježerstwa pschewinje. Schtó tutu wójnu dléje wudźerži, schpaniska abo němska industrija? Wošebje němskim spiritušowym fabrikam a pschadownjam schpaniske powyschene zło najbóle seschkodźi.

Franzowska. Dźeń 18. měrza je šo w Parisu napschecźo wschemu wotczakanju bje wscheho kaženja měra minył. Minister Ferry bě s wobhladniwosczn wobschérne pschihoty porucził, so by šo kóždy revoluzionarny nadběh hnydom s brónju porasycź mohł. Duž komunardam niczo druhe njewosta, hacź wopomnjeński dźeń komuny we wschelakich hosczenzach šwjecźicź. Knježerstwowe wustupjenje pschecźiwo komunardam je zyle po woli franzowskeho luda. Minister Ferry je nětko też s rasnosczu ruku na revoluzionarne nowinarstwo położił. Hacź dotal šo hischcze žadyn minister kaž Ferry swažił njeje, nowinarjow, kotsiž k sběžkej, morjenju a rubjenju namołwja, do jastwa šadźecź. — Dźiwajo na nusu möblowych blidarjow, kotsiž w tu khwilu žaneho dźěła nimaju, je ministerstwo wobsanko, so ma šo blidarjam s tym dźěło wobstaracź, so šo hnydom möble w Parižskej radnej khěži, schulach, ministerstwach a wschěch druhich statnych twarjenja wudospołnja. Dale ma šo 4 hacź 5000 domow sa statne pjenjesy wošebje sa dźěłaczerjow twaricź.

Jendźelska. W Londonje je šo schtwórtk tydźenja njeskutk stał, kotryž je zyłu Jendźelsku do roshorjenja stajił. Knježerski hród šu s dynamitom rosbuchnycź spytali. Rosbuchnjenje bě pschewschu měru šylne. Najschěrsche murje buchu wot jeho mozy rosdrjebjene, šylne rjady buchu kaž šłómiczki skamane, najtolsche želesne schěny seshibowane. W czašu rosbuchnjenja pschipadnje

w hrodźe nichtó njepschebywasche. Kaž žo ſda, běchu žo ſ nadpadom na miniſtra Gladſtona měrili, kotrehož bydło w najwjetſchej bliſkoſći knježerſkeho hroda ſteji. Gladſtonowe bydło pak bu jenož ſ lohka wobſchkodźene. Gladſton žam, kotryž běſche khoroſće dla doma, njeſranjeny woſta. Stóſtnizy, kotrychž hiſchće wußlědźili njejžu, žu po ſdaću dynamit na jene delne wokno położili. Njeſkutk žo powſchitkownje iriſkej krajnej ligje pſchipißuje. Hakle dźeń prjedy běchu iriſzy wjedźićerjo w parlamencze hroſyli, ſo budźe knježerſtwo ſe ſtóſću nuſowane, žadanja Iriſkich dopjelnićź. Iriſzy pſchißahanzy žu pak drje žo molili, hdyž žo nadźachu, knježerſtwo ſ tajkimi žrědkami ſatraſchićź. Wſcha Jendźelſka je dla dynamitoweho nadpada roshorjena, Irlandſzy žu pſches njón žami tam wſchón pſchiwiſk bjes Jendźelćanami ſhubili, hdźež mózachu prjedy pſchezo na podpjeranje liczićź. Nadpad iriſkich pſchißahanzow njeby najſkerje bjes njekedźbliwoſće Londonſkeje polizije ſ zyła móžny był. Pſched dwěmaj njedźelomaj žo jej ſ pißmom wotpohladany nadpad ſ warnowanjom pſcheradźi; wona pak toho kedźbu njemějeſche. Tak woſtachu wrota knježerſkeho hroda bjes ſtražow. Nětko drje žu Londonſku poliziju wo 1000 muži požylnili a nózny tajny poliziju podwojili. Wſchě miniſterſtwa, arſenale a magaziny žo žwěru ſtražuja kaž bychu w njepſchećelſkim kraju byłe. We wójnſkim mórſkim pſchiſtawje w nozy ſtajnje cžołmy wokoło jěſdźa, ſo by žo žadyn njepſchećel k nim pſchibliżić njemohł.

Rußowſka. W miniſterſtwje ſnutskownych naležnoſćow je žo wulke pſchekſchiwjenje wotkryło. Pomoznik miniſtra Makowa, Perſilew, je na 45,000 rublow ſ pokładnizy ſpakoſćił. Wo tym ſhoniwſchi, je žo Makow, kiž je jara žwědomiwy ſaſtojnik, ſatſělił, ſ mjerſanjom, ſo žo tajkeho jebanſtwa dohladał njeje, a ſ hańbu, kotraž je žo jemu pſches to pſched khěžorom hroſyła. Hdyž budźiſche wón Perſilewa ſtóſcź prjedy ſhonił, budźiſche pjenjeſy na měſcze wurunacź mohł, dokelž je jara bohaty rycźerkubleŕ.

Boże khoſtanje ſa njewěru.

W „Barliniſkim lěkarſkim tydźeniku" namakamy pod napißmom: „Ssmjertny ſcźěhwk ſkorbuta" ſpodźiwne podeńdźenje, wot doktra Krona ſpißane, kotrež chzemy, dokelž žo na wěrnoſcź ſkožuje, tu podacź. W nozy Sylveſtra 1873 blidarſki wotroczk Leppla ſ Kaiſerslauterna, kotrehož žo jeho hruboſcze a njehańbicźiwoſcze dla kóždy pſchiſtojny cžłowjek ſdalowaſche, ſ dwěmaj towarſchomaj nimo tamniſcheho pohrjebniſchcźa dźěſche. Po ſwucźenym waſchnju žebi na žwoju njewěru wjele wjedźo, žo wón ſe žwojimaj towarſchomaj wo nětkotre ſchkleńzy piwa wjetowaſche, ſo chze pſches murju na kerchow ſlěſcź, tſi krócź wokoło pomnika, panjenym wojakam Napoleona I. ſtajeneho, běžecź, a tſi krócź tak wótſje, ſo mózetaj ſ wonka kerchowa žkyſchecź, ſawołacź, ſo dyrbitaj Bóh a cžert po njeho pſchińcź. Bjesbóžny njekraßnik, wotmolwjenje žwojeju towarſchow njewotcžakawſchi, pſches murju ſkocži a k pomnikej cžerjeſche, bjes tym ſo towarſchej ſ hroſu pſches želeſne lěžyzy pohrjebniſchcźowych wrotow ſa nim ſhladowaſchtaj. Jako wón tſecźi ras wokoło pomnika běžeſche, woßłabny na dobo jeho wołanje, a towarſchej widźeſchtaj, ſo wón ſkoku na druhu ſtronu pohrjebniſchcźa cžerjeſche. Jemu wokoło murje napſcheczo khwatajo, nadeńdźeſchtaj jeho wſcheho blědeho hižom ſ wonka pohrjebniſchcźoweje murje ſtejazeho. Kłobuk běſche jemu ſ hłowy panył, kaž ſ dycha wuražený móžeſche wón ſe ſtrachom lědma nětkotre žkowcźka ſchepnycź. Wonaj jeho domoj dowjedźeſchtaj, hdźež žo wón wot ſtracha ſaßo ſhraba, tak ſo bě jemu móžno, ſaßo rěcźecź. Wón chzyſche žwojej macźeri, kotraž bě w tak póſdnym cžaßu hižom dawno do koža ſchła, žwoje hróſbne podeńdźenje wupowjedacź. Tola macź, porjadna ſprawna žona, njeběſche ſwólniwa na jeho rěcze poſkhacź a žebi poł ſpizy měr žadaſche. Tež dźeń po tym žo wona wo nózne naſhonjenja žwojeho žyna njeſtaraſche. Jako pak jej jeho wobſtajne cźiche waſchnje, blědoſcź a njepožadanje po jědźi nadpadowaſche, žo wona ſaßo na ſapocźane powjedanje ſylveſterſkeje nozy dopomni. Wona žo jeho wuwopraſchowaſche a ſhoni, ſchto bě žo tamnu nóz ſtako. Jako běſche jejny žyn, tſecźi ras wokoło pomnika běžo, Boha a cžerta ſarocźak, ſo byſchtaj po njeho pſchiſchłój, ſacźu wón na dobo, kak jeho něſchto ſymne ſa ruku pſchimny. Njewopißomna hroſa jeho wobja, tak ſo žebi njeſwěri, žo wobhladnycź a žo pſcheżwědcźicź, ſchto jeho ſa lěwu ruku dźerži. Khwilu wón ſe ſtrachom tſchepotajzy ſ měrom ſtejeſche, jako žo na to jeho lěwa ruka wjazy njedźerżeſche, cžerjeſche wón tak ſkoku kaž mózeſche k pohrjebniſchcźowej muri. Runje bě na nju horje ſaléſł, jako jeho ſ nowa něſchto a tón ras ſa žuknju pſchimny a jemu kłobuk ſ hłowy torhny. (Tu doktor Kron ſpomni, ſo žu žnadź žo cžerńje do jeho draſty ſadrěle a wětſik abo hakoſy kłobuk ſ hłowy ſtorcźiłe.) Spominanje na tutón podawk jeho wodnjo a nozy njepuſchcźi, njeda jemu ſpacź a wotpocźnycź, wón žaneho požadanja ſa jědźu njemějeſche a ſdalowaſche žo ſ ludźimi wobkhadźecź. Druhdy žo jemu ſdaſche, kaž ſo by ſ nowa tamna ſyma jeho lěwu ruku pſchimnyła a žo po njej pſchecźahowała. Runje tak Leppla pſched poliziju, pſched lěkarjom Kronom a poſdźiſcho tež pſched tamniſchim ſararjom Vogtom žwoje podeńdźenje wopißowaſche. Poßledniſchi, ſa kotrymž běſche wón žam požadał, wuſna, ſo je we wójnje a měrje jako wojerſki duchowny wjele mrějazych widźał a wopytał, ſo pak hiſchće žaneho ſeſnał njeje, kotryž by tajki ſtrach wo žwoju duſchu a hroſu pſched žmjercźu měł, kaž tutón młody cžłowjek. Leppla dyrbjeſche žwoju njewěriwoſcź ſe žmjercźu ſapłacźicź. Wón cźežko na lěwu ruku ſkhori. Khoroſcź žo po waſchnju ſkorbuta do woblicza a erta cźehnjeſche, a žo na ſnutskowne dźěle, na płuza, moſhy atd. położi. Wſchě žrědki, wot doktora Krona wukaſane, niczo njepomhachu. Khory, hižom pſchi žiwym cźěle hnijazy, wot kotrehož hroſne žmjerdźenje ſtupaſche, ſapadże ſkónczńje do wobſtajneho poſpara, a jako bě lěwa ruka woprawdźe hacź do koſcze ſwjadła, wón 40 dnjow po ſkhorjenju žwoju cźwilowanu a ſtrachowanu duſchu wudychny. Žadyn dźiw, ſo tutón podawk ludźi do njeměra ſtaji. Na ſtajnoſći běſche khěža wot wcźipnych wobſtupana, kotſiž chzychu młodźenza, wot cžerta pſchimnjeneho, widźecź a žkyſchecź, tak ſo dyrbjeſche na poßled polizija lud wot khěže khoreho wotehnacź. Pſchiwěriwy lud twjerdźe wěrjeſche, ſo je pſches cžertowe dótknjenje ruka ſwjadła, na tym žo njedwělowaſche, ſo je Boże prawe khoſtanje bjesbóžnemu cžłowjekej ſa jeho njewěru žmjercź pocźerpicź dało. Pſchi jeho pohrjebje bě žo wulka njeliczomna žyła ludźi ſeſchła, kotrychž farař w žwojim prědowanju ſe ſcźěhowažnymi žłowami namołwja mile žudźicź wo ſemrjetym: „Schtóž je bjes wami bjes hrěcha, tón cźißń prěni kamjeń na njeho." My naſche powjedanczko ſ napominanjom ſkónczimy: Cźłowjecze, kajkejež wěry žo tež wuſnawaſch, njehań Boha, pſchetož Bóh žo njeda ſa žměch měcź!

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž ſ nawěſchtka ſady widźimy, chzedźa horliwe žobuſtawy Budyſchſkeje žerbſkeje Bjeßady žrjedu po jutrach 28. měrza wulke žerbſke dźiwadło w Lauez hotelu w Budyſchinje pſchedſtajecź, ſo bychu pokaſali, ſchto Sserbja ſamóża, hdyž žebi jenož prózu dawaja a woporow žo njeſtrachuja. Hracź ma žo wulka wjeßelohra „Stary Sserb" w 4 aktach, kotraž ſ wjetſcha na nětcźiſche

ßerbſke wobſtejnoſcźe dźiwa. W tym kruchu je wjele luboſneho a ſabawneho a też wjele khutneho k rosmyßlenju pohnuwazeho. Nadobne knjeżny Bjeßady a ßwěrni knjeża ſ Bjeßady a też nĕkotſi druſy horliwi mkodźi Sserbja ſ kraja ßu ſwólniwje ſ dźĕla dołhe a cźeźke róle na ßo wſali a ſ wulkej pilnoſcźu wukli a je ſ dobrej wuſtojnoſcźu pſchedſtajeja, tak ſo móże ßo kóżdy Sserb rjaneje ſabawy ſ toho dźiwadła nadźecź. Pſchiſtup ma, ßo wĕ, kóżdy Sserb, kiż 50 np. ſapłacźi, mjes tym ſo je ſa ßobuſtawy Bjeßady a ſa jich ßwójby pſchiſtup darmo. Po dźiwadle je rjany pyſchny ßerbſki bal, na kotrymiż ßmĕ ßo kóżdy wopytowaŕ dźiwadła wobdźĕlicź. A kak kraßne a luboſne ßu Bjeßadźine bale ſtajnje, kóżdy wĕ, kiż je jenoż ras na nich pobył. So pak ſtaj dźiwadło a bal runje na ßrjedu po jutrach pokoźenej, je ßo toho dla ſtako, dokelż ma po jutrach też hiſchcźe kóżdy burſki Sserb khwile a pſchede wſchĕm dokelż je ßrjedu po jutrach popołdnju generalna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje. Tutym wopytowarjam Macźizy Sserbſkeje, jeje ßobuſtawam, kiż huſto jenoż junu do Budyſchina pſchińdu, też chzyſche Bjeßada ſabawny wjecźor wuhotowacź a ßo nadźĕja, ſo woni tutón wotpohlad ßebi ważo, mnoho na Macźizu a wjecźor na ßerbſke dźiładło a ßerbſki bal pſchińdu a wĕſo ßwoje ßwójby ßobu pſchiwjedu. Bjeßada a pſchede wſchĕm jeje ßobuſtawy, kiż pſchi dźiwadle ſkutkuja, wulke woporу pſchinjeßu, też ßo nadźijamy, ſo też naſchi horliwi Sserbja ſ mĕſta a ſ kraja maly woporк pſchinjeßu a tutón Bjeßadźiny ßwjedźeń jim wuhotowany, ſ prawje bohatym wopytom poczeſcźa! Budźemy widźecź!

— Khĕżorowy 87. narodny dźeń ßo ſeleny ſchtwórtk rano ſe ßwjatocźnym ſwonjenjom powita. S mĕſchcźanſkich wĕżow a wjazorych privatnych domow ßo k cźeſcźi dnja khorhoje ſmahowachu.

— Lĕtuſche rekrutirowanje Budyſchſkeho wokrjeßa ſmĕje ßo wot 9. do 14. haprleje w Budyſchinje, wot 16. do 18. haprleje pak w Schĕrachowje. 19. haprleje budźe wuloßowanje ſa tych rekrutow zyłeho Budyſchſkeho wokrjeßa, kotſiż ßu prĕni ras w mĕrje pobyli. W Kamjeńzu budźe rekrutirowanje 2. a 3. haprleje a loßowanje 4. haprleje, bjes tym ſo ßo w Biſkopizach rekrutirowanje 5., 6. a 7. haprleje, w Lubiſkim wokrjeßu pak wot 9. do 12. haprleje ſmĕje.

— Adjutant tudomneho krajneho woborneho wokrjeßa, hawptman ſ Egidy, je ßo wot 1. haprleje na dlĕſchi cźaß k ßłużbje żeleſniſkeho wotdźĕlenja wulkeho generalneho ſtaba do Barlina powołał. W cźaßu jeho njepſchitomnoſcźe ma premier-lieutenant Pfeil wot 103. regimenta adjutantſtwo ſaſtawacź.

— Njedźelu rano je ßo jena tołcźerńja tudomneho pólwernika rosbuchła. Na wulke ſboże żadyn cźłowjek pſchi tym żiwjenje ſhubił njeje, jenoż tſjo dźĕłacźerjo, w bliſkoſcźi tołcźerńje dźĕłazy, buchu ſ łohka ſranjeni. Pſchicźina rosbuchnjenja ma ßo w tym pytacź, ſo je jedyn dźĕłacźeŕ pſcheſahe grat puſchcźił.

— W pſchitomnoſcźi krala a ßwojeju prynzowſkeju ſtarſcheju je prynz Friedrich Auguſt po dokonjenju gymnaſialnych ſtudijow ßobotu 17. mĕrza w Draźdźanach ßwoje maturitatne pruhowanje wobſtał a je pſchi tym we wſchĕch gymnaſialnych wĕdomoſcźach wulku a woßebnu wuſtojnoſcź wopokaſał. We łacźanſkej a grichiſkej rĕcźi pruhowaſche prynza jeho dotalny wucźeŕ dr. Jan Jakub, kiż je ßyn njebocźiczkeho fararja Jakuba w Budyſchinje. Po wobſanknjenju pruhowanjow je kral knjeſej Jakubej pomjenowanje dwórſkeho radźicźela ſpożcźił. Knjes dwórſki radźicźel Jakub je prĕni Sserb, kotremuż je ßo tajkale cźeſcź doſtała.

S Budeſtez. Naſchej zyrkwi je ßo pſched krótkim kraßny dar pſchepodał. Knjes Emil Grützner w Hajnizach je drohu Bożu martru darił. Kſchiż a podkóżk je ſ ebenoweho drjewa wudźĕłany, Khryſtuß pak ſe ßłonoweje koſcźe kraßnje wureſany. Boża martra je woprawdźite wumĕlſke dźĕło a drje ſ najmjeńſcha 1000 hriwnow płacźi.

S Lubija. Paduchaj, kotrajż ſtaj ßo póndźelu 12. mĕrza w nozy do tudomneje nalutowańje a zyrkwje dobywałoj, ſtaj ßo hižom w Draźdźanach wußlĕdźiłoj. Jako wonaj w mjenowanej nozy ſ khwatkom na tudomne dwórniſchcźo pſchihnaſchtaj, ſo byſchtaj ſ kurierſkim cźahom do Draźdźan wotjĕłoj, buſchtaj wonaj wot dwórniſchcźoweho portijeja wobkedźbowanaj. Tutomu bĕſche jeju ſtrachocźiwe ſadźerżenje a trußliwe wobhladowanje, jeju cźorne ruki (jenemu jedyn porſt pobrachowaſche) nadpanyłe. Hižom kaſchcź, ſe ſchtrykami w hromadźe ſwjaſany, kotryż ßo wot njeju njeßeſche, daſche jimaj napohlad, każ ſo ſtaj jón nĕhdźe kranyłoj. Jako ßo naſajtra powjeſcź wo paduchſtwje rosſchĕri, portijej ßwoje wobkedźbowanje jenemu poliziſtej woſjewi, kotryż to bjes komdźenja ſ nuſnym wopißanjom do Draźdźan k nawjedźenju da. Wohladniwe pytanje Draźdźanſkeje polizije bjes wuſpĕcha njewoſta. Schewz Blödel a nożeŕ Zimmermann buſchtaj hižom ßobotu jako paduchaj wußlĕdźenaj. Pſchi pſchepytanju jeju bydła ßo zyła hromada kranjenych wĕżow namaka; wonaj bĕſchtaj ßo, każ ßo wuſnaſchtaj, w bĕhu tſjoch mĕßazow 17 ras nutſkamałoj, do zyrkwjow ßamo 7 ras, do radnych khĕżow 3 raſy. Tutaj paduchaj ſtaj też Huſcźanſku zyrkej wurubiłoj. Pod khachlowym blachom nadeńdźechu dźĕru, do ſchpundowanja wurubanu, w kotrejż hromada wótrych inſtrumentow, njeboßow a druheho paduſcheho gratu, hotowe pjenjeſy a ßlĕborowe kruchi, najſkerje wot roſeſchkrjenych zyrkwinſkich ßudobjow, leżachu. Paduchaj dale k tomu ſteješchtaj, ſo ſtaj wotpohlad mĕłoj, ßo w pſchichodnych dnjach do wſchelakich Draźdźanſkich ſtatnych kaßow nutſkamacź.

S Wojerez. Tudomna ßerbſka woßada je 167 hriwnow nadała, ſo bychu ßo ſa tele pjenjeſy ſpowjedne winowe khany kupiłe. Te ßame ßu hižom dóſchke, wone ßu ſ wonka poßlĕbrowane, ſ nutſka poſtocźane a ßo powſchitkownje ſpodobaju. Naſbĕrane pjenjeſy hiſchcźe zyle njedoßahnu, dokelż nowe khany 180 hr. płacźa. Maly njedoſtatk drje ßo bórſy dohromadźi.

— W pruſkej hornjej Łużizy ſmĕja ßo kontrolſke ſhromadźiſny w Ruhlandźe 4. haprleje rano w 9 hodźinach, we Wojerezach 5. haprleje rano w 8 hodź., w Kulowje 5. haprleje popołdnju w 2 hodź., w Bĕłym Khołmzu 6. haprleje rano w 8 hodź., w Delnim Wujeſdźe 6. haprleje popołdnju w 2 hodź. Na pſchemĕnjenje kontrolſkeho porjada, po kotrymż ma ßo krajna wobora niż jenoż pſchi naſymſkich ale też nałĕtnych kontrolſkich ſhromadźiſnach wobdźĕlicź, ßo woßebje kedźbliwe cźini.

— Sańdźenu póndźelu pſched tydźenjom, 12. mĕrza, namakachu na tudomnych polach w bliſkoſcźi Cźiſka 70lĕtneho wumjeńkarja Herenza ſe Spal, kotryż bĕ, tudy na nĕſchporje pobywſchi, ßo najſkerje na dompucźu ſabłudźił a do hrjebje panył. Wón leżeſche jenoż ſ nohomaj we wodźe a je tak, dokelż żaneje pomozy njedoſta, ſmjerſnył.

— Naſch archidiakonus Wieder naß 1. meje wopuſchcźi a ßo dale do Nĕmzow poda. Hacź runje je nuſa na ßerbſkich duchownych hižom wulka, dha ßo tola nadźijamy, ſo ſaßo Sserba na jeho mĕſto doſtanjemy.

— W poßedźenju tudomneho hamtſkeho ßudniſtwa, 27. febr., dźĕłacźerja Auguſta Kerſtana ſ Tacźez k 14dźeńſkemu jaſtwu wotßudźichu. Wón bĕ na wſchej poliziji wudawał, ſo je ſańdźene lĕto brójeń k. Macźenza ſapalił. Jemu pak ßo dopokaja, ſo je tón ßamy wjecźor w jenej wßy pſchenozował, kiż je nimale

schtyri hodźiny wot naß sdalena. Wopacźneho wudawanja dla jeho k 14 dnjam jastwa saßudźichu. L—š.

Jutrowny khěrlusch.

Tutón dźeń knjes Jesuß je
Zyrkwi ßwojej ßwjecźił
A psches ßwoje stanjenje
Na ßmjercźi ßo wjecźił.
Se ßmjercźe
Žiwjenje
Wunjeßła je hlowa
Stawam ßwojim s rowa.
Wulke ßmjercź bě rubjenstwo
Žiwym nacźinila,
Pschepuschcźila nikoho,
Domy wupuscźila.
Ssylnischi
Skasy ji
Nětko jejne rody,
Cźißnywschi ju spody.
Witaj, ßylny Jesußo!
Spowalał ßy murje;
Wotewrili jandźeljo
Rowowe ßu durje.
Hlaj jich błysk!
Wschón nasch stysk
Nad jich powjescźemi
Pobity je k semi.
Wjeßelcźe dha dźenßa ßo
Wschitke jeho stawy!
Sjewił ßwoje kralestwo
Je nasch Jesuß prawy;
Dobycźe
Pschinjeßł je
Kraßne cźłowiskim cźełam;
Jemu k cźesczi dźełam.

Wulke dźenß ma wjeßele
Kschescźijanska wěra,
Dokelž s Jesußom ji je
Pschischła powjescź měra.
Njeměr dźe
Wot njeje,
S rowa Jesuß stawa,
Měr s tym ßwojim dawa.
Dźenß mje domach njecźerpi
Boża ßwjata wola,
Wscha mi napschecźiwo rži
Dźenßa Boża rola
Selena,
Wjeßela.
Hacž ßo Jesuß jeje
Móznje dótknył njeje?
Kiž wy w ßmjercźi leżicźe,
Dajcźe ßebi prajicź,
Kiž we wschelkej srudźbje scźe,
To ju móże stajicź:
Stanył je
Wjeßele —
To je powjescź nowa —
Jesuß Khrystuß s rowa.
O ty, nasche wjeßele,
Jesom Khrystuß žiwy,
Klincź cźi nasche khwalenje,
Kralo mózny, miły!
Wjeßele
Wulke je
Tebje tu na semi
Khwalicź s khěrluschemi.

D.

Handrij Sejler.

III.

To ßy mi srudnu powjescź pißał, luby pschecźelo! so ßu mi někotsi cźesczeni cźitarjo sa sło wsali, so ßym ßebi swažił wěrnosć prajicź. Toho wschak ßym ßo trochu nadźijał, pschetož to ßo skoro wschěm prědarjam, kiž cźiste wino porjedźeja, tak dźe: prawda wocźi kole. Derje jeno, so njeßym woprawdźe pschednoschował, hewak drje běchu mje poßłucharjo . . . Duž chzu jeno tebi ßamemu, ßwěrny pschecźelo! ßwoju nusu skorźicź, ßwoje myßle wo naschim najwjetschim baßniku pißacź a pódla też na jeho lěnich cźitarjow abo hischcźe lěnischich njecźitarjow a liwkich cźesczowarjow spominacź.

So mamy ßebi tajkich mužow, kiž ßu zyke ßwoje žiwjenje bjes najmjeńscheho ßamßneho wužitka jeno ßwojemu ludej woprowali, hacž nanajbóle wažicź a cźesczicź, to ßo ßamo rosymi. Ale to je w Sserbach tak: schtož je nam najbliže, tak so móhli spizy namaßacź, to dźeßaty ani njesnaje a jeli so snaje, tola wo to njerodźi. Hewak dźě ßmy jara duschni ludźo, ale bohužel na ßwój bok ßmy najhubjeńschi, woßebje schtož pißmowstwo nastupa. Haj a to niz jeno wjeßni cźuja, ale też měschcźenjo . . . Njeprajmoj dale niczo . . . aw jaw tola! Schtóž budźe tole cźitacź, roskładź ßebi to derje a praj: hinak dyrbi bycź!

Wrócźmoj ßo radscho k tomu, schtož ßym prjedy prajił: woßebje nětkle dyrbimy Sejlerjowe spißy poruczecź a kupowacź. Woßebje nětkle! Schtož je dźenßa hotowe, to jutsje njemórcźi.

Tebi jako redaktorej je wěscźe lěpje snate dyźli mi, so w naschim cźaßu papjery dodźěkacź, knihi dopißacź, docźischcźecź, docźitacź njemóża. Tak je loni jeno ßamych němskich knihi na 15,000 wuschkle! 15,000 knihi sa jene lěto! Ale mój bratsje Miczo, niczo běži kwiczo. Wěř mi khroble, so bě mjes tutymi knihami a knižkami wjele, jara wjele, kiž běchu lěpje njecźischcźane wostałe. Njedźiwajo na to, so je w nich mnoho dobrych ale starych a hischcźe wjazy nowych ale hubjenych wězow, je mjes nimi njeßměrna ßyła tajkich — w kotrychž ßo mohł rjez na kóždej stronje pschecźiwo wschěm dźeßacź Božim kasnjam na dobo hrěschi; měnju njewěriwe knihi. S wotkel ßikadź ßebi myßlisch, cźesczeny pschecźelo! so skoro zyke hubjenstwo naschego cźaßa wukhadźa? Njechcham ßo runje na duschu rocźicź, ale sda ßo mi, so maja knježa spißacźeljo jara wjele samołwjecź, kiž ßwojej ßamßnej mudrosczi wjazy wěrja hacž Božemu ßłowu. Nasch khěžor je prajił: Ja chzu, so by ßo ludej wěra sdźerżała! A kotry kschescźijanszy smyßleny Sserb njechał tutym ßłowam s zykej wutrobu pschihłoßowacź?

W tutym nastupanju pak njemózemy niczejeho spißow bóle poruczecź hacž Sejlerjowe. Někotryżkuli s twojich cźesczenych cźitarjow je drje hižom psched schtyrzyczi lětami jeho pschekraßne pěßnje cźitał, ale budź mi dowolene někotre pokaski s II. swjaska jowle wocźischcźecź dacź. Njech ßo Sejler ßam pschedstaji. Ale to mohł woprawdźe spochi bracź, a toho dla je mi wubjeranje tak njeßnadne.

Žně. Handrija Zejlerja zhromadźene spisy II, str. 115.

Wós pyschni prěni do wßy wjesu,
Psched Božim domom sastanu,
Cźesczź prěnja ßłuscha Bohu Knjesu,
Dźak jemu s cźichej modlitwu;
A zyła wjeß je wjeßele:
To ßu te lube słote žně!

Po mojim sdacźu je to też rjane baßnistwo, njech drusy praja, schtož chzedźa. So pak ßebi cźi s twojich cźesczenych cźitarjow, kotsiž chzedźa ßebi Sejlerja kupicź — a schtó by to njechał? — so ßebi njebychu myßlili, so ßmy jow jeno najlěpsche wězy wocźischcźeli, praju, so je w II. swjasku Sejlerjowych spißow, kotrež ßo na poßlednjej stronje tutych nowin wosjewjeja, hischcźe wjele wjazy a rjeńschich na wubjerk. Kupcźe ßebi je a cźitajcźe pilnje! Pruhujcźe wschitko a, schtož je dobre, wobkhowajcźe! (1 Theßal. 5, 21.)

Twój

ßwěrny Něchto s Něhdźez.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Hospodarski pomoznik J. F. A. Buscha s Noweje Wßy a žiwnosczeŕ J. Borsch s Łupjanskeje Dubrawy dźeschtaj loni njedźelu popołdnju w měßazu novembru na revir, wot Borscha wotnajaty, na honitwu. Na kónzu honitwy tsěli Buscha sajaza, kotryż pak, hacž runje bě sranjeny, dale cźěrizy na namjesny revir, hrabi Einsiedelej nad Lómskom ßłuschazy, twóchny. Buscha, njedźiwajo na to, so je sajaz na zusym reviru, do njeho hischcźe ras wutsěli. Borsch nětko panjeneho sajaza wot jeneho hólza k ßebi pschinjesczź da. Borsch a Buscha buschtaj dla pschestupjenja honitwarskeho sakonja k 20 mk. khostanja abo 4 dnjam jastwa saßudźenaj. — Hacž dotal njekhostany dźełacźeŕ H. T. Klingst s Budyschina, kotryż bě s nowotwara Weigangez fabriki loni kónz septembra dwaj a kónz novembra tsi pilopy kranył, dosta sa to schtyri njedźele jastwa. — Dokelž bě pólverniksti dźełacźeŕ K. T. Jünger s Dźežnikez dźełacźerja Michałka na cźěle sranił, saßudźichu jeho k 10 mk. khostanja. — Hižom wjazy krócź paduchstwa dla khostany 17létny dźełacźeŕ J. G. Müller s Dubrawki bě wobskorżeny, so je ßebi wot schulskeho hólcźeza Donatha dweju hołbjow daricź dał, hacž runje je wjedźał, so staj kranjenaj. Jeho khostanje wobsteji s jeneho dnja jastwa.

Khostanska komora. Sskužobnaj hólzaj E. Pětsch a A. Seifried loni w nozy 21. dezembra pśches wojowu dźeru do sanknjeneje brózńje kublerja Kłoßa we Wadezach słeśyschtaj, kranyschtaj dźełbu žita a je, ßo do njeho dźěliwschi, sa 8 mk. pschedaschtaj. Pódla toho bě Seifried 29. januara t. l. na knježim dworje w Kolmjenje pola Wurzena jenemu wotroczkej pjenježnu móscheń s 5 mk. 30 np. wotewsał. Seifrieda, kotrehož běchu hižom ras paduchstwa dla khostali, saßudźichu k schtyrimeßacźnemu jastwu, bjes tym so ma hacž dotal njekhostany Pětsch jenož dwaj meßazaj jastwa wotßedźecź. — Dźełacźeŕ Jan Skop s Delnjeho Wujesda bě 4. februara t. l. wjecźor pola kublerja Jurscha we Wotrowje do domu salesł, so by tam kranył. Wón bě ßo hižom do cźeladneje komory nutskamak a tam ßebi scźeński cźaßnik, jenu ßuknju a kholowy sawalik,

jako jeho pytnychu. Wospjetneho cźežkeho paduchstwa dla Skopa k dwěmaj lětomaj schěsćź měßazam khostarnje saßudźichu. — Wotroczk E. Hanko, w tu khwilu w Scheschowje ßkužazy, salěsy loni na žnjach s wotewrjenym woknom do samknjeneho wobydlenja korczmarja Petrika we Wbohowje a spakosćźi tam blachowu tyju s 3 mk. Sa tole cźežke paduchstwo ma wón měßaz jastwa wotßedźecź.

Přilopk.

* W Gotha je 20. měrza jedyn se ßkužby wuhnaty sastojnik statneho radźicźela Wangenheima satsělik, dokelž jeho njebě saßo do ßkužby wsacź chzył. Krótko po tym je ßo mordar ßam skónzował.

* Mordarja, kotryž je listynoscherja Koßätha w Barlinje skónzował, hischcźe pschezo wußlědźili njeßu. Polizija ßamo hischcźe mjeno mordarja zyle wěscźe njesnaje. Po najnowschich powjescźach je Koßäthowy mordar něhduschi podoffizier Sobba wot 7. kěraßirskeho regimenta w Magdeburgu. Wón je pjecza do Awstralije wucźahnycź chzył. Hacź dotal jeho hischcźe fajeli njeßu.

* (Mordarstwo, po 22 lětach wußlědźene.) Psched něhdźe 22 lětami ßo w bliskosćźi Purkersdorfa rěsniski Josef Ertel, mkody pachoł, na njesnate waschnje shubi. Wón běsche ßo wot ßwojeho mischtra po skót póßłał, a dokelž bě jako ßwěrny, spuschcźomny cźlowjek snaty, bě tež hnydom pjenjesy ßobu dostał, so by skót sapłacźił. Ertel bě ßo njekedźbliwje duzy po pucźu w někotrych korczmach se ßwojimi pjenjesami hordźił. To běsche po wschěm sdacźu jeho njesboże, pschetoż wón ßo saßo njewróćźi, a wosta njedźiwajo na wscho pytanje shubjeny. W tychle dnjach w pinzy korbarja Wallnera w Purkersdorfje pschipadnje w pěskowej hromadźe cźłowski koscźowz namakachu, kotryž ßo po rjemjenju, tóczniku a a nožu, pódla njeho leżazym, sa koscźowz rěsniskeho Ertela spósna, kotryž bě ßo psched 20 lětami shubił. Wußlědźenje ßo na scźěhowaze waschnje sta. W pinzy Wallnerez khěže běsche w kucźe hromada pěska naßypana. Wallnerez ßkužobnej holzy bě ßo wospjet na najkrucźischo sakasako, so ßo njeßmě pěskoweje hromady dótknycź. Tale sakasnja pak runje holzynu wcźipnosćź wubudźi a jako ßo w tychle dnjach Wallnerez mandźelskaj na dlěschi cźaß wotßalischtaj, sawoła wcźipna holza jenu pschecźelnizu k ßebi, so by s njej potajnosćź pěskoweje hromady wußlědźiła. Khěžne durje sanknywschi, ßo holzy do pinzy podaschtej a poczeschtej s kopacźom w pěsku rycź. Někotre mjeńschiny rywschi, storcźischtej do něcźeho twjerdeho, schtoż ßo pschi bližschim pschepytanju jako koscźowz wupokasa. Holzy s hrosu kopacź prjecź cźißnyschtej a ßwoje hrósbne namakanje jenemu hajnikej, kotryž runje nimo pschińdźe, wupowjedaschtej. Hajnik hnydom wyschnosćźi podawk wosjewi a ta, jako bě ßo wo wěrnosćźi pscheßwědczíła, Wallnerez mandźelskeju, kotrajž ßo dźeń posdźischo domoj wróćźischtaj, sajecź a do jastwa wotwjesćź da. Tutón podawk je w zykej wokolnosćźi wulke dźiwanje sbudźił.

* S Mnichowa pißaja: Sańdźenu ßrjedu dwaj woßobnje swoblekanaj knjesaj, kotrajž běschtaj po sdacźu s Nürnberga pschijěkoj, tu pola wěsteje Zirkelbachoweje stwu wotnajeschtaj. Ssobotu popołdnju wonaj Zirkelbachoweje dźowku prjecź póßłaschtaj, so by jimaj schkórnjowy suwak kupiła. Jako ßo holza wróćźi, běchu wschě durje sanknjene. Jako skónczńje wjeczor durje wotewrichu, namakachu Zirkelbachowu swjasanu a skónzowanu. Zusaj staj wscho w hromadźe 80 hriwnow kranyłoj.

* W Jebenhausenje (we Württembergskej) 23. februara pensionirowany wucźeŕ Hadam Kauderer a jeho mandźelska Jěva, rodźena Margez, ßwój wóßomdźeßaty narodny dźeń ßwjecźeschtaj. Kral Korla jimaj pěkny pjenjezny dar, a pěßnjeŕ Viktor Scheffel pěkny sbožopschejazy spěw wobradźi.

* (Drohaj pßaj.) Württembergski kral wóndano awstriskemu krónprynzej Rudolfej dźiwny dar póßła. Běschtaj to dwaj pßaj, tak mjenowanaj khortaj (honťwinskaj pßaj) s druźiny, kotraž je nětko jara rědka. Kak wyßoko je ßebi krónprynz Rudolf tutón dar ważił, je s toho widźecź, so póßłej, kiž jemu pßaj pschiwjedźe, sto cźerwjenych skotych abo dukatow dari. — Krónprynz bě hižom dawno sa tajkimi pßami ßlědźił, njebě je pak nihdźe mohł dostacź.

* W jenym awstriskim měsćźe ma jedyn barbar dźowcźiczku, kiž je jara rjana. Psched něhotrym cźaßom pocźa jedyn semjan sa njej khodźicź, a hacź runje wona wo nim niczo wjedźecź nochzysche, dha wón tola skónczńje do jeje domu pschikhadźesche, so by jej wo ßwojej horzej lubosćźi bledźił. Jejny nan jeho krucźe napominasche, so by jeho dźowku na pokoj wostajił a wjazy do jeho domu njepschischoł. Psched něhotrymi dnjami pak tón semjan saßo pschińdźe. Roshněwany barbar jeho bórsy hrabny a někotry krócź sa ßobu do jeneho ßuda, s někajkej židkosćźu napjelnjeneho, ponuri. Pókśaduscheny semjan domoj khwatasche, so by ßo ßwoju pschemaczanu drastu wußlekł, ale k ßwojim njewuprajnym stróżelam wón pytny, so stej wobliczo a ruzy s módrej barbu wobarbjenej, a hacź runje ßo wón saßo a saßo myjesche a trějesche, dha barba tola njepuschczesche. Polizajski direktaŕ, kiž bě wo tej wězy ßkyschał, da tomu barbarjej k ßebi pschińcź, ale tón hordźe rjekny, so je wón tule módru njepuschczatu barbu wunamakał a so móże ßebi ju tón semjan jenož na to waschnje sahnacź, hdyž ßo hischcźe s jenej cźornej, tež wot njeho wunamakanej barbu wobarbicź da. Hacź tón mkody semjan do toho swoli, je tola jara njewěste.

* We Wuherskej ßu njedawno bjes Rumu a Cźalmu póst wurubili a pohoncza a pschewodźerja morili. Póst, kotryž 16,000 schěßnakow ßobu wjesesche, w pjecźich hodźinach rano wot Rumy wotjědźe a dyrbjesche w 11 hodźinach do Cźalmy dóńcź. Dokelž ßo to njesta, telegrafowasche póstski minister do Rumy, so by winu sakomdźenja snak. Shoniwschi, so je póst w prawym cźaßu wotjěł, ßo wón hnydom se ßylnym pschewodźerstwom na pytanje wosa poda, kotryž tež bórsy s boka pucźa na polu namakachu. Pohoncź leżesche pódla wosa s rosraženym nopom a pschetsělenej wutrobu, toho runja wobrónjeny pschewodźeŕ, kotryž bě wjazore kulki do hłowy a do wutroby dostał. Na jeneho prjedawscheho póstskeho sastojnika, jebanstwa dla se ßkužby puschcźeneho, tukaja, so je mordarstwo wobeschoł.

* Na żelesniży, kiž je mjes italskimaj městomaj Bologna a Piacenza natwarjena, ßo wóndano toho dla njesboże sta, dokelž jene wosowe durje doscź twjerdźe saczinjene njeběchu. W tym wosu ßedźesche mandźelska jeneho pschekupza se ßwojej dźowcźiczku, kotraž pak s měrom ßedźo njewosta, ale k durjam stupi, so by s nimi won hladała. Runje jako cźaß se wschej spěschnosćźu jědźesche, ßo durje njejabzy wotewrichu a ta holza won padźe. Sastróżena macź sa njej skoczi, ale ßo pschi tym tak wobschkodźi, so dyrbjesche sa dźeßacź hodźinow wumrjecź. Jeje dźowcźiczźy pak panjenje njeje dale niczo seschkodźiło, hacź so je ßebi wona pschi tym jenu ruku trochu wobodrěła.

* W Moskwje je hrabja Scherjemjetjew kapital wustajił, s kotrehož danje kóždolětnje 56 njesamózitych njewjestow wjetschu abo mjeńschu dźělbu jako pomoz k żeńtwje dostanje. Wo tajku dźělbu maja wone loßowacź. Najwjetschi dobytk je 300 rublow (600 hriwnow), hewak pak je 10 dobytkow po 400 hriwnach, 4 po 300, 10 po 200, 11 po 120, a 20 po 60 hriwnach.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Korla August Wicźas, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, s Hanu Ssykorez.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Emma Hedwiga, Jana Korle Schmidta, pólvernikskeho dźěłacźerja a wobydlerja, dź. — Hana Margaretha, Franza Augusta Siebera, měschcźana a pjekarskeho mischtra, dź.

Michalska zyrkej: August Richard, Korle Augusta Pilza, pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Hana Lena, Handrija Wicźasa, korczmarja-wobßedźerja we Wurizach, dź. — Emilija Minna, Korle Augusta Bartuscha, murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. měrza: Jaroměr Arthur, Korle Jaroměra Emila Halgascha, pjekarskeho mischtra, ß., 5 m. — Handrij Hennig, dźěłacźeŕ s Wulkeje Subnizy, 45 l. — 10. Augusta Jeschki morwonarodź. ß. — 12. Marja Bertha, njebo Jana Bohuwěra Klingsta, bywscheho saßydleneho měschcźana a krawskeho mischtra, sawostajena dź., 33 l. 6 m. — Michał Wagner, kubleŕ w Ssmolizach, 49 l. 11 m. — Marja swudowjena Kudźelina rodź. Lerchez w Nowych Cźichońzach, 84 l. 9 m. — 14. Gustav Max, Augusta Hermana Halma, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 13 d. — 15. Hermann, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. 14 d. — 16. Handrija Kraski, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, morwonarodź. ß. — 18. Jana Domaschki, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, morwonarodź. ß.

K wußywej

poručam **cžerwjeny dźeczel** a **bely dźeczel, prawdźiwy franzowski luzerne, jendźelsku** a **italsku raytrawu, runklizowe ßymjo, Oberndorfsku** a **slotožoltu walzojtu rěpu, hróch, woku, lupin, seradellu, trawowe ßymjo,** tak mjenowane swěrinsko-sahrodne měschenje, dale wschelake **pólne sahrodne ßymjo** w cžerstwej, derje skhadźazej tworje a proschu pschi potrjebje wo dobroczinve wobkedźbowanje.

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Placžisna žitow a produktow w Budyschinje
17. měrza 1883.

Žitowy dowos: 1926 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenža	50 kg.	6	24	8	63	6	24	8	63
Rožka	50 kg.	6	52	6	90	6	52	6	90
Jecžmjeń	50 kg.	6	23	6	88	6	23	6	88
Wowß	50 kg.	5	20	5	80	5	20	6	—
Pschenčzne wotruby	50 kg.	3	60	4	20	3	60	4	20
Ržane wotruby	50 kg.	4	30	4	60	4	30	4	60
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	15	75	17	25	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	70	—	—	—	—
Pschenčzna muka	50 =	7	—	16	75	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata	146 schtuk, schtuka	14	—	21	—	—	—	—	—

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 2. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach khěža cžišło 73 w Ketlizach ſ 3 kórzami 38 □prutami.

Na pschedań: Khěža ſ 2 kórzomaj 34 □prutami (shonicź we Wjeleczinje cžišło 245). — Khěža cžo. 109 na Zidowje, w kotrejž běsche hacž dotal pjekarnja, psches wjeßneho ßudnika Faltena na Zidowje. — Khěža cžišło 9 se ßadowej sahrodu w Měrkowje. — Hollandski wětrnik ſ pjekarnju, 1 akrom 139 □prutami pola, k konkurſnej maßy wětrnikarja Kubischa na Zidowje ßłuschazy, psches Klemensa Nieckscha w Budyschinje na žerbskej haßy. — Korczma blisko Budyschina se 14 kórzami pola psches pschekupza H. Klemna na bohatej haßy w Budyschinje. — Stare twarske drjewo, pschi hórskej drósy (Bergstraße) leżaze (shonicź na radnej khěži). — Kubło ſ dobrymi polemi (shonicź pola Scholty w Radworju cžišło 81).

Na pschenajerze: 28. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo rybarſtwo Sprewje wot Hrubjelczanskich hacž do Hownjowskich mjesow w 6 dźělach na Budyschkej radnej khěži na 6 lět pschenajecź.

Na Zidowje je dwajschoßna **maßivna khěža** cžišło 95 se sahrodu a polom pscheměnjenja dla na pschedań. Něschto kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

W **Brěsynje** pola Hucžiny je **khěža** na dwěmaj schoßomaj, ſ zyhelom kryta, se sahrodu na pschedań. Wscho dalsche je shonicź cžišło 12 tam.

Žiwnosćź se ßydom kórzami pola a rjanej sahrodu je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w **Khelnje** cžišło 4.

W **Bjedrichezach** je **žiwnosćź** cžišło 3 ſ 50 jutrami leżomnosćze, ſ wjetscha dobreho nalětnjeho abo pschenčzneho pola, ſ něschto łukami a holu, maßivnymi twarjenjemi, derje dźerżanymi, na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim reviru.

Schtwórtk 29. měrza t. l. ma ßo
42 ßuchich dołhich hromadow a
30 hromadow selenych wuléßowanych žerdźow
ſa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w dubiczu pschi Łupjanskich mjesach na nowym léßnym pucźu.

W Minakale, 14. měrza 1883. **Hrabinska Einſiedelska inſpekzija.**

Drjewowa awkzija.

W hoscźenzu w **Huſzy** ma ßo

póndźelu 2. haprleje t. l. dopołdnja wot 8 hodźin

ſ Huscźanskeho knjeżeho léßa:

14 rmtr. twjerdych schcźěpow,
103 = mjehkich = cžo. 1 hacž 34, 42, 43,
5 = bréſowych kliplow,
14,1 stotnjow mjehkeje sbytkneje walcźiny,
8 hromadow toho runja,
38,5 stotnjow twjerdych bitych walcźkow,

ſ drjewniſchcźa we wotdźělenju swěrinskej ſahrodźe pschi Huscźansko-Demjanskim pucźu a ſ delnjeho léßneho drjewniſchcźa w hajniſtwje **Jſoru** pschi Huscźansko-Demjanskim pucźu;

w korcźmje w **Mjedźojſu**

wutoru 3. haprleje t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

ſ Mjedźojſkeho knjeżeho léßa:

10 rmtr. mjehkich schcźěpow,
48 = = kliplow,
2,5 stotnjow mjehkeje sbytneje walcźiny,
7 hromadow twjerdeje walcźiny,
6 = mjehkeje =

se ßucheho drjewa, wětroſlemkow a wurumowanja we wotdźělenjach: schibjeńcźnej horje, Semicźanskej mjeſy, holanskej horje, liſchej jamje, Koßernskej mjeſy, dołhim hacźe a kubłach;

ſ jeneje łuki pola Birkerody a jeneje łuki pschi Mjedźojſkim dworje:
68 dołhich hromadow,

ſ wuměnjenjom naßadźowanja pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, jenotliwje a po dźělbach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Schtóž chze ßebi drjewa prjedy wobhladacź, njech ßo na léßneho dohladowarja w hajniſtwje w Mjedźojſu a w léßnym domje w Huſzy wobroczi abo ßo bjes dalſcheho na ſpomnjene léßowe měſtna poda.

Hrabinſke Schall-Riancourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.
Hugo Opelt.

Awkzija.

Wotßalenja dla smeje ßo **wutoru 3. ßwjaty dźeń jutrow** rano wot 9 hodźin na **knjeżim dworje** w **Ssmochczizach** awkzija, pschi cžimž maja ßo wschelake möble, dobry porzelan a schkleńzy, kuchinska nadoba, jene korbowe ßanje se ßornjazym krywom a wschelake druhe wězy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz,
ſapokaſany awkzionator.

Nalětna ßymjeńtna rožka

je na pschedań w **Sskónkezach** cžišło 11.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu **wutoru 27. měrza** popołdnju w 3 hodźinach maja ßo na **Pschiſcheczanskich** honach twjerde dołhe hromady ſ wuměnjenjom naßadźowanja na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźiſna niże wßy.

C. Wicźeźk.

---

300 zentnarjow běrnow,

ßymjeńtnych a jědźnych,
ßu na pschedań pola
kubleŕki ſwudowjeneje **Wjelineje** w Schekezach.

Parna chokoladowa, zokrotworowa a poprjanzowa fabrika

Na hospitalskej drósy 7 a rózowej haßy 10.

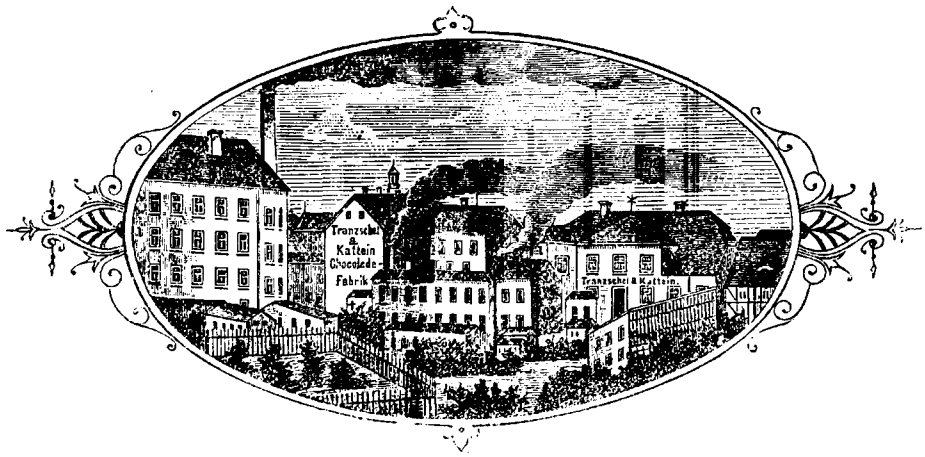

Saloženje parneje naprawy 1872.

Tranzschel & Kattein w Budyschinje.

W Budyschinje, w měrzu 1883.

P. P.

S tutym ßebi podpißanaj najpodwolnischo wosjewicź dowolitaj, so staj

parnu chokoladowu, zokrotworowu a poprjanzowu fabriku,

10 lět dołho wot knjesa

Wilhelma Tranzschela w Budyschinje

wjedźenu, **15. februara t. l.** se wschěmi ležomnosczemi atd. na wobojstronske sliczbowanje pschedewsałoj a so ju s poßylnjenymi ßrědkami a wobschěrnischimi naprawami dale powjedźetaj.

Wodźaza saßada ma kruta sprawnoscź bycź a budźe wustawej, s najlěpschimi maschinami atd. wuhotowanemu, móžno, wschě žadanja nětczischeho czaßa spokojicź.

Duž budź nowe pschedewsacźe s tutym rjenje poruczene.

S poczesczowanjom

Wilhelm Tranzschel,
Rudolf Kattein,
s firmu:
Tranzschel & Kattein.

Generalna zhromadźizna towarstwa Maćicy Serbskeje

srjedu po jutrach 28. měrca t. l.

popołdnju w 2 hodźinomaj w salu tudomneje třeleŕnje.

Dźeński porjad:

1) Přijeće nowych sobustawow. 2) Lětne rozprawy. 3) Namjety.

Wšitke sobustawy na tutu zhromadźiznu najpodwolnišo přeprošuje

předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Serbske dźiwadło Budyšskeje Bjesady

srjedu po jutrach 28. měrca t. l.

w Lauec hôtelu w Budyšinje.

Hrać budźe so wot sobustawow Bjesady: **Stary Serb,** wjeselohra w 4 aktach wot J. Barta spisana. — Zastup za tych, kiž njejsu sobustawy Bjesady, je na 50 np. postajeny. Zastupne khartki su dostać pola časnikarja **Sneidera** na znutŕknej lawskej hasy a překupca **E. Měrša** na žitnych wikach a wječor při kassy.

Wotewrjenje kassy wječor 1/2 7 hodźin. Započatk 1/2 8 hodźin.

Po dźiwadle je serbski bal.

Prawje bohateho wopyta so nadźějo, přeprošuje najpodwolnišo lubych Serbow a přede wšěm sobustawy Budyšskeje Bjesady a Maćicy Serbskeje

Wubjerk Bjesady.

Ssobotu 31. měrza t. l. wostanu moje klamy sanknjene.

J. G. Lehmann

na ßeminarskej drósy.

No. 71 El Triunfo, No. 71

najnowšchi wudźĕłk **kněžorskeje tobakoweje manufaktury w Straßburgu,** 100 schtuk po 4 mk. 30 np., 10 scht. po 45 np., porucza jako płaćišny hódne

pschedawarńja w Budyschinje

na bohatej haßy 13.

Pschi realnej schuli 1, po 2 schodomaj.

Wilhelm Rohde,

krawski mischtr w Budyschinje,

Pschi realnej schuli 1, po 2 schodomaj.

ßwojim cześćenym Sserbam Budyschina a wokolnosćze ßwoje **nalětnje** a **lětnje drastne tkaniny** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza a pschi sprawnym poßłużenju najtunische płaćišny lubi.

Žadnosć.

Wósom lětnikow **Łužičana** (1866—73), hišće njetrjebanych, su we wudawarni „Serb. Nowin" tunjo dostać.

Serbska Protyka na lěto 1875, derje dźeržana, so we wudawarni „Serb. Nowin" kupić pyta.

60 hacź 70 koni, bjes nimi 15 porow najlěpschich wožobnych **hanoverskich, meklenburgskich** a **narańscho-pruskich** wosowych koni, wubjerk wožobnych **jěchańskich koni,** toho runja lohke a cźežke däniske a ardennske **dźěłacźerske konje** ßu wot **wutory** 27. hacź do **ßoboty 31. měrza** w **Drażdźanach** w nowoměschćańskich jězdnych kasermach po hódnych płaćišnach na pschedań.

Gebr. Heinze

ſ Noßena.

Wosowa fabrika

N. Galla w Budyschinje

pschedawa tunjo scźěhowaze wožene wosy: 1 lohki skoro nowy landawski, 1 woknatu schesu sa 120 mk., 1 lohku dwajpscheżnu schesu, 1 hischcźe nowu woknatu schesu, 1 dwajpscheżny wotewrjeny korbowy wós, toho runja 1 deskowany wós.

Wotßalenja dla mam 10,000 rjanych **porośnych zyhelow** po tunich płaćišnach na pschedań.

Zyhelnicza Lusatia w Subrnicźzy.

August Schäfer, zyhelniski mischtr.

S tutym k nawjedźenju dawam, so wot nětka poželnistwo sa Khróscźizy a wokolnosć wobstaram. Schtóž chze mi ſ Budyschina něschto ßobu do Khróscźiz dacź, njech to w **měschćanskej haptyzy** w khěži delka dobrocźiwje woteda.

Jakub Kokla w Khróscźizach.

Pyta ßo

k jutram **holza** se wßy, něhdźe 16 lět stara, na jene měschćańske kubło do lohkeho dźěła. Hdźe? je shonicź we wudawarni „Serb. Now."

Krawskeho pyta

E. Hübner w Rakezach.

Jeneho **kowarskeho wuczobnika** pyta

Ernst Pětsch w Boschezach,

kowarski mischtr.

Cźeßny wopomnik

na row

njebo **Marije, Handrija Klimanta**

w Rakezach mandźelskeje.

Hlaj, lětßa měrza dwanatoh'
To runje lěto było jo,
So ßy, o luba Marija!
Sso psches ßmjercź wot naß dźělika.
Duż tutón dźeń se srudobu
Cźi twoji lětßa ßwjecźachu
A woßebje te ßyrotki
Ssu płakałe tu po tebi.
Ty wboha luba macźerka,
Ty w Lipicźu bě rodźena,
Nan Handrij Polan rěkasche,
Kiž burske kubło měješche.
Twój nan cźi sahe wumrjeł je,
Hdyž bě ty lětow dwanacźe,
A tak bu ty — o srudoba! —
Tak jara sahe ßyrotka.
Do Minakała do schule
Ty ßwój cźaß ßwěru khodźeschе,
Bě doma, hdyž bě wotrostka,
Tej macźeri wschak pomozna.
Hdyž bě lět jed'n a dwazyćźi,
Dha do Rakez ßo woženi
A jako cźeßna njewjesta
Ssej wsa Klimantez Handrija.
Bě dwanacźe lět ženjena,
Ssy schěsćź tych dźěcźi płodźika,
Pschi twojej ßmjercźi najmłódsche
Bě lědom njedźel schěßnacźe.
Ty bě tu strowa wobstajnje,
Hacź jeno tydźeń do ßmjercźe
Ssy twjerdźe khora ležała
A, mohł rjeź, nahle wumrjeła.
Haj, sahe w ßwojej młodosćźi,
Hdyž bě lět tsi a tsizyćźi,
Schěsćź měßazow, — dha Bóh cźe wsa
Dom k ßebi horje do njebja.
Kak jara sahe na ßwěcźi
Je twój cźaß tola wuschoł cźi,
So wopuschćźicź ßy dyrbjała
Tych twojich a te dźěcźatka.
O Božo, hladaj ſ njebjeßow
Na tutu cźrjódku ßyrotkow,
Kiž nětk wo lubu macźerku
Tak husto srudnje płakaju.
Haj, Božo, to bě srudoba!
Hdyž wokoł' kaschcźa sestupa
Sso schěsćź tych wbohich ßyrotkow,
Bě mało ludźi bjes ßylsow.
Wy pak, wy dusche pobožne,
Kiž nětk h'schcźe wo nju płakacźe,
Ach njepłacźcźe, ach njepłacźcźe!
„Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je."
Tu wostanje nam potajne
Te Boże dźiwne wodźenje;
Tam junu, tam ßo budźe stacź,
So budźemy je dopósnacź.
Tak ſpi nětk derje, Marija,
Hacź junu tón dźeń saßwita,
So Bóh cźe ſ rowa wubudźi
A naß wschěch saßo sjednocźi.

Na žadanje srudnych sawostajenych

Pětr Mlónk.

(K tomu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 12 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 24. měrza 1883.

M. G. Freyberg.

Na bohatej haſzy.

Běłe, muſtrowane, ſzmužkate a kaſchcžikate **poſzleſchcžowe tkaniny, wupjeŕki.**

Elſaſki koſchlowy płat, chiffon, dowlas, ſhirting a **kretonne.**

Elſaſke cžiſchcžane **möblowe** a **gardinowe tkaniny,** kraſzne, piſzane muſtry w **köpru.**

Lama, flanel, koſchlazy flanel.

Ryps a **damaſt** k pocžehnjenju ſofow.

Najnowſche muſtry w **katunn** a **módrocžiſchcžn** ſzu hižom doſchłe.

Wulki ſkład najnowſchich

žónſkich

draſtnych tkaninow.

Kóždemu kupzej, mje wopytazemu, móžu wulkotny wubjerk wot najnižſchich płacžiſnow pſchedpołožicž a rukuju ſa dobre, ſprawne poſzłuženje.

Wulki ſkład **wubjerneho cžorneho**

kaſchemira.

Cžorne židžane tkaniny,

połžidžane tkaniny

we wſchěch barbach.

Ja jenož najlěpſche fabrikaty pſchedawam po **najtuniſcho** wobliczenych płacžiſnach.

Na bohatej haſzy.

Wulki wubjerk **blidowych krywow** ſa komody a ſchwadliſke blida, ſ juty, wołmy, rypſa, gobelina, wafla, bawmy a płatu.

Poſzleſchcžowe ruby ſ wafla.

Konjaze krywy.

Płatowe ſacžne rubiſchka ſ běłymi a piſzanymi wobrubami.

Schórzuchi ſ alpaka, moireja, jendželſkeje kože, módreho dowlaſa, **módrocžiſchcžane ſchórzuchi džěcžaze ſchórzuchi.**

Běłe gardiny, filzowe ſzuknje.

Möblowy magazin

Auguſta Jannaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra,
w Budyſchinje na ſzerbſkej haſzy 16

ſzwój wulki ſkład jednorych hacž do najwoſzebniſchich **möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtólzow** po wurjadnje tunich płacžiſnach dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Mjehki ſchtomowy wóſk w blachowych tyſach,

pruhowany w rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje, porucža tyſu,

75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopſchijazu,
po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.

měſchcžanſka haptyka w **Budyſchinje**
na hłownym torhoſchcžu cžiſzło 6.

Prawdžiwe Faulerowe juchowe plumpy, patentirowane palne khofejowe maſchiny bjes wóhnja, **ſchaty-rólowaze maſchiny** po nowſchej konſtrukziji, **emaillirowane** a **želeſne ſzudobje,** toho runja **wſchě twaŕſke wobbitki**

porucža tunjo **Ewald Braun**
9 na hłownym torhoſchcžu 9.

Najnowſche mězy

porucža tunjo

Emil Flegel na žitnej haſzy.

---

ff. khofej,

ſeleny punt wot 70 do 1 mk. 60 np.,
paleny punt wot 90 do 200 np.,
derje ſzłodžazy, porucža
J. G. Klingst Nachf.

Najlěpſchu

Mnichowſku lutowanſku butru,

puntowſki kuſk po 80 np., porucža
J. G. Klingst Nachf.

Kielſke tucžne pöklingi,

wſchědnje cžerſtwe dóńdžaze, porucža
J. G. Klingst Nachf.

Rajſz,

punt wot 13 do 40 np., porucža
J. G. Klingst Nachf.

Najlěpſchi jědžny měd

porucža po taflach kaž tež wuwaženy
J. G. Klingst Nachf.

Wot **prawdžiweho Mayeroweho bróſtſyropa ſ Wrótſzławja,** na ſzwětnej wuſtajeńzy w Pariſu prämiirowaneho, maja jeniczki ſkład w bleſchach po $1^1/_2$ mk.:

E. Mittaſch w Budyſchinje,
Herrm. Nächſter w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 ſkhodże.

Möblowy magazin

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 ſkhodże.

ſjenoczenych tyſcherſkich mischtrow

na bohatej haßy cžo. 14, po 1 ſkhodże, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ßwój wulki ſklad dobrych a ßamodżěłanych **möblow** pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Fabrika pianofortow

Crasselt & Raehse

w Lubiju w Sakſkej

ßwój bohaty ſklad **kſchižno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowſchej konſtrukziji ſ **zykym metalowym wobkuſkom** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Pſchipóſnajerſke pißma wo wubjernoſczi naſchich fabrikatow móża ßo kóždy cžaß w originalu wobhladacź.

Reparatury kóždeho waſchnja ßo najßwěrniſcho wobſtaraju.

Płaczišny tunje. Płaczenje po ratach. 10lětne rukowanje.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucża ßwój wulki ſklad dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſty po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſklad hotowych **mužſkich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pſchi krucże ſprawnym poßłuženju najtuniſche płaczišny.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucża najnowſche muſtry **módreho cžiſchcża** we wſchelakich druźinach a ſchěrokoſcžach, ſtary łóhcź wot 25 np., **khołowowe tkaniny** a **jakowe poczehnjenja** jara tunjo, **běły płat** wot 50 np., **módry płat, cžiſchcžane łazowe ſchórzuchi** wot 25 np., **pißane ſchottiſke draſtne tkaniny,** łóhcź wot 20 np., **tibetowe rubiſchka, katunowe rubiſchka** w rjanych nowych muſtrach.

Rigaſke a Pernawſke lane ßymjo,

módry kal (niz amerikanſki), **běły** a **žołty kal, jendźelſku** a **italſku ray-trawu, thimothejowu** a **mědnu trawu, Oberndorſſke runklizowe ßymjo** je doſtał a porucża

E. F. Schippang.

Maſchiny k wobdźěłanju drjewa,

ſ nohu, ruku a mozu ßo cžěrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ßo cžěrjaze, najlěpſcheje khmanoſcże, ſ kotrymiž ßo hižom w najwjetſchich blidarńjach w Budyſchinje dźěła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa,** draſchlerja w Budyſchinje, na wobhladanje ſteja, porucżeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßłodżazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczišny hódny, porucża

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßłodżazu, porucża

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncże,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncże,
derje ßłodżazy, porucża

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,
porucża

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofej,

wo prawdże derje ßłodżazy,

punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 5 np. tuńſcho, pola

Richarda Pötſchki
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Rajß wulkoſornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,
we wałach tuńſcho, porucża

Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucża

Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodżazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucżataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Derje rěſany

rjepikojty tobak

ma na pſchedań

G. Mitſchka na garbarſkej haßy.

Spěwarſke knihi,

w jednorym a woßobnym ſwjaſku, w koži a ßomocże, ſ nowym pſchidawkom porucża

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Nowe němſke krajne ſpěwarſke

w proſtym a woßobnym ſwjaſku, wote mnje ßameho dźěłanym, porucżam po najtuniſchich płaczišnach. **G. Rämsch** na bohatej haßy.

Bryle a **tłóczaki** ſa krótko- a daloko-widżazych wot 80 np. hacž do najlěpſchich druźinow porucża

cżaßnikař a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hóſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Scheżěpjene

ßadowe ſchtomiki

wot 30 do 50 np. ma na pſchedań

Jan Wjela w Małeſchezach.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo,

ſnaty rjany **wulki** żołty płód,

porucża

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wolij

k maſanju młócżazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěło-pſchadowńja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Kóſlaze kóžki

kupnje po jenotliwym a we wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczišnach

Gustav Nauka na garbarſkej haßy.

Kóſlaze kóžki

pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach kupnje

H. Lange pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

K jutrownemu jěchanju

porucżam po najtuniſchich płaczišnach: **arabſki grat** a **prědkowny grat, kožany grat** wot 6½ mk., **ßedłowe krywy** atd. we wulkim wubjerku.

E. G. Leuner

ſady měſchczańſkeje ſchule.

Połnohranite rěſane rjadowe a kóſtowe drjewa

we wſchěch dołhoſczach a tołſtoſczach, toho runja wſchě druźiny **ßuchich deſkow, łatow, dubowych deſkow** a **pſoſtow** pſchedawa po tunich płaczišnach drjewowa wikowańja

Auguſta Zimmermanna,

cżěßliſkeho miſchtra w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy.

Kaſchczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Cžěſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch druźinach ſczele ſe ſtazije Cžopliz (Teplitz) ſolidne a płaczišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cžopliz.

---

1 millijon jenolětnych ßylnych khójnowych roſtlinow,

na pěſku roſczenych, tawſynt po 1 mk.,

twarſki a rólny kalk, hnójnu ßól, tſěſchne a murjerſke zyhele,

w zyłych woſach po fabrikſkich płaczišnach, pſchedawa **Fiſcher**

na dwóruiſchczu we Laſu.

Hižom wjele lět ßkawna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cžehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na ſchachtliczkach je **lěkařſzy pruhowana** a porucżena pſche: **koſczowu žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ſaksy, liſchawu, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwoukne ſchkody, žołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dóſtacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w haptykach w **Budyſchinje,** Lubiju, Žitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacże, Wóſporku, Neugersdorfu, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucże, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcžnizy, Halſchtrowje, Habrachczizach a t. d. **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakonſzy deponirowann ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižom je ßo tutón pleſtr **podražował.**

Kóſlaze kóžki,

dobru tworu, po 1 mk. 80 np. kupuje

Alexander Treperä,

fabrika franzowſkich rukajzow na ßeminarſkej dróſy.

Serbska studowaca młodosć

změje **jutry wutoru 27. měrca t. l.**

nalětnju skhadźowanku

w Hübnerec hosćeńcu w Njeswačidle.

Zastupnicy jednotliwych towarstwow zhromadźa so w 1 hodź., skhadźowanka započnje so w 4. hodźinje. — Wšěch přećelow serbskeho studentstwa dowola sebi přeprosyć **Jurij Libš,** hł. starši.

Na **ratarskej schuli w Budyschinje,** toho runja na **zadowej a zahrodniskej schuli,** s prěnim wustawom sjenoczenej, zo **póndźelu 9. haprleje 1883** nowe wuczbne kursy sapoczmu.

Wschě dalsche wukasy zu shonicz pola direkzije wustawa.

K wudźěłanju komodow, khamorow, kožow, toho runja zyłeho njewjesćinskeho wuhotowanja porucza so k dobroćiwemu wobkedźbowanju a lubi najlěpsche dźěło po tunich płaćizinach

S dobom dowolam sebi swój skład hotowych kaschćow dobroćiwemu wobkedźbowanju porucziś.

Hermann Hoffmann, tyscherski mischtr,
w Budyschinje na taschbarku 2.

= Tunjo, tunjo. =

Po poniżenych płaćizinach poruczam: **spódne koschle, spódne khołowy, dźěćaze** a **žónske zuknje, zekle, schtalty, rüsche, kwětki, pschedkoschliki, schlipšy, khornarje, manschety, rubischća, soki, schtrympy, dźěćaze khapiczki, lazki, jupki** atd. atd.

Tež cžinju na swoje dobre **schtrykowanske wołmjane pschedźeno** kedźbliwe!

E. Scheer
w Budyschinje na schulerskej haźy 3.

Powschitkowna assekuranza w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Załožena w lěcze 1831.

Rukowazy fond towarstwa wopschija po bilanzy wot 31. dezembra 1881:

Pschitomne wobstatki:

Zakładny kapital a hotowe reserwy: . . . . . **schěžnakow 27,494,629. 80**

(Hłowne summy **kapitala** a **reservow** su na leżomnosće **pupilarischy** napołożene.)

a prämijach a dani pr. 1882: . . . . . **schěžnakow 12,434,623. 65**

Dale:

W pósdnischich létach dostajomne prämije: . . . . **schěžnakow 15,481,256. 03**

W lěcze 1881 za 29049 schkodowanjow wuplaczene 7,646,628 schěžnakow a 11 krz.
a wot załoženja hacz do 31. dezembra 1881 do hromady 150,987,942 schěžnakow a 87 krz.

Powschitkowna assekuranza sawěsczuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńske zarady** a t. d., kaž tež, je-li to krajne zakony dowoleja, **twarjenja wschěch družinow** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu** a **parokótkowe rosbuchnjenje;**
b) psche **krupobicze;**
c) **žiwjenje cłowjekow** na jara wschelake waschnje

za **najtunische twjerde prämije, bjes wscheje pschiłuschnosce k posdźischemu dopłaczenju,** a polizy w **němskich pjenjezach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj zo agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.
Paul s Gablenz w Lubiju.

We wudawarni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjazana za **50 np.,** do twjerdych deskow swjazana **70 np.**

Jejowe barby,

njejědojte, pschedawa w pakcžikach po 5 a 10 np. **Heinrich Lindner.**

Möble

jako: khamory, koža, sofy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płaczisnach porucza

W. Hübner, tyscherski mischtr
w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

Pczołna zyroba.

Sa najlěpschu pczołnu zyrobu swój nowy **pczołny zokor** poruczataj

Ginzel & Ritscher.

Van Houtenowy

czisty rosendźazy

kakao

najlěpscheje druziny. Pschihotowanje „na měsce".

Punt dožahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w Hollandskej.

Khosej, punt po 66, 70, 80 do 140 np., pschi 5 puntach wschelake druziny tójschto tunscho,
syrop, wubjerny złódki, punt po 18 np.,
zokor, zyły a mlěty, jara tunjo,
jerje, kopu po 2 mk. 20 np. do 4 mk. 25 np.,
mandl 55 do 110 np.,
rajš, punt po 13, 14, 15 do 30 np., pschi 5 puntach punt po 12, 13, 14 do 25 np.,
krupy, jahły, grieš, soda, petrolej a **ripikojty wolij** po jara tunich płaczisnach,
toho runja dźělbu wobschkodźeneho **rokoweho tobaka,** punt wot 30 do 50 np.,
porucza dobroćiwemu wobkedźbowanju

kolonialtworowe klamy

Adolfa Rämscha

pschi butrowych wikach.

Wopitstwo, samo na najwyschschim skhodźenku, wotstronja s wěstoscu a rukowanjom, tež bjes wědomosće khoreho, wunamakar d. M. a spezialist psche wopitstwowe khorosće **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerstr. 84. Wopišma, kotrychž woprawdźitosć je wot kral. hamtsk. sudnistwow a gmejnsk. prjódkstejerjow wobkrucżena, darmo. Podražowarjow njech zo kedźbu nima, dokelž je to jenož jebanstwo.

Do Awstralije

sczele pasažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měsaza

Adolf Hessel
w Draždźanach,

C. A. Mathei
w Hamburgu, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 31. měrca 1883.** **Létnik 42.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo „**Serbskich Nowinow**“, kotſiž chzedźa ſa nje na **2. ſtwórtlěto 1883** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadźa. Czi, kotſiž ßebi „Serbske Nowiny“ pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa „Serbske Nowiny“ na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tez w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ ſ pſchikohu „**Serbski Hospodar**“ płacza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Němſki khěžor je ſa ſbožepſchecza, mnohotne telegramy a dary, pſchi jeho 87létnym narodnym dnju jemu pſchipóßłane, pſches khěžorſtwoweho kanzlerja ßwój dźak wuprajicz dał, kotryž je ßo w khěžorſtwowym nawěſchtniku wojſewił. — Khěžor, kotryž dyrbjeſche lohkeho naſymnjenja dla 6 dnjow wo jſtwje pſchebywacz a czichi pjatk ßamo we kožu wostacz, je ßo ſ Boha ſaßo doſpołnje wuſtrowił, tak ſo móże ßwoje dźeła porjadnje ſaſtaracz a wſchědne pſchednoſchki pſchijimacz.

Franzowſka. Revoluzionarne ſpoczinjenja komunardow pſchewinywſchi, nětcziſche franzowſke miniſterſtwo ſa ßrědkami pyta, pſches kotrez by ßo měr a pokoj bjes dźěłaczerjemi ſdźerżecz móhł. Miniſter ſnutskownych należnoſczow je komißiju poſtajił, kotraż ma roſpominacz, na kajke waſchnje by ßo ſa dźěłaczerjow dźěl ſ dobytka dostacz hodźił, kotryž dźěłaczerſzy knjeſojo ſe ßwojich pſchedewſaczow dobywaju. Dale chze ßo knjeżerſtwo ſa to ſtaracz, ſo bychu ßo dźěłaczerſke ſjenoczeńſtwa k wuwjedźenju ſtatnych dźěłow bóle kaž hacz dotal pſchipuſchczake. Tſeczi ßrědk, ſ kotrymż maja ßo woßebje hubjene dźěłaczerſke wobſtejnoſcze w Pariſu polěpſchicz, je twarjenje dźěłaczerſkich bydłow. Snate je, ſo pſchede wſchěm czěßłojo w Pariſu żaneho dźěła nimaju. Tutomu njedoſtatkej ma ßo pſches to wotpomhacz, ſo Parižſka rada ſ podpjeranjom ſtata na leżomnoſczach, městu Pariſu ßłuſchazych, dźěłaczerſke khěże twari. Hacz do lěta 1885 ma telko dźěłaczerſkich khěżow hotowych bycz, ſo ſ najmjeńſcha 30,000 dźěłaczerjow w nich tunju a kmanu hoſpodu namaka. Pódła toho maja ßo twarzy ſe wſchelakimi położenjemi k twarjenju wabicz. Jim ßo na dleſchi czaß wjetſchi dźěl gmejnſkich dawkow ſpuſchczi, wodu woni do dźěłaczerſkich twarjenjow darmo pſchiwjedźenu doſtanu a płaczisna gaſa ßo jim poniži.

Jendźelſka. Dynamitſki nadpad na knjeżerſki hród w Londonje je knjeżerſtwo k wobſchěrnym naprawam pohnuł. Statne twarjenja maja ßo wot 200 wojakow ſtražowacz. Sa wobarnowanje knjeżerſkeho hroda a parlamentſkeho twarjenja je ßamo zyły bataillon gardy poſtajeny. Pſches dynamitſki nadpad je ßo hnew zykeho jendźelſkeho luda pſchecziwo wſchitkim Irlandſkim wobrocził. W Liverpoolu, hdźež ßo ſ irlandſkimi dźěłaczerjemi mjerwi, poczinaju jich jendźelſzy knjeſojo ſ dźěła wuhnacz. Kaž ßo ſda, chzedźa po tutym pſchikładze tez w druhich městach irlandſkim dźěłaczerjam dźěło a ſaßłużbu wſacz a jich pſches to k wopuſchczenju Jendźelſkeje nuſowacz. Hłowni nawjedowarjo iriſkeho mordarſkeho ſjenoczeńſtwa ßu ßo ſ czaßom jendźelſkej poliziji wukhowali. K mjerſanju je jendźelſke knjeżerſtwo ſhoniło, ſo je ßo tez wodżerjej zykeho ſwjaſka, prěnje czißło ßo mjenowazemu, radźiło, do Ameriki mjenujzy do Mexika twóchnycz.

Rußowſka. Sańdźeneho 22. měrza ßo w Petersburgu a bliſkoſczi na tſjóch městach narodny dźeń Jeho Majeſtoſcze němſkeho khěżora Wylema ßwjeczeſche. Najprjódzy běſche k czeſczi dnja w ruſkim khěżorſkim hrodze w Gaczinje pyſchna hoſczina, na kotrejż ßo ruſki khěżor a khěżorka, kaž tez wulkowjerchowjo (pryncozjo) Wladimir, Alexej, Sergej, Michał a Dimitrij wobdźělichu. Jako hoſczo běchu pſcheproſcheni: němſki khěżorſki póßłanz, generaladjutant ſe Schweinitz a wſchitzy wyſchſchi ſaſtojnizy němſkeho póßołſtwa, kaž tez ruſzy miniſtrjo a wſchelazy ruſzy khěżorſzy wyßozy ſaſtojnizy. Pſchi wobjedze ruſki khěżor němſkemu khěżorej a pruſkemu kralej Wylemej ßławu wunjeße. Ruſki khěżor a pſchitomni ruſzy prynzojo běchu wſchitzy w pruſkich uniformach. Němſki póßłanz, knjes ſe Schweinitz, ßedźeſche pſchi hoſczinje k prawizy ruſkeje khěżorki. — Němzy, w Petersburgu bydlazy, běchu ßo k ßwjedźenju tutoho narodneho dnja na dwěmaj městomaj k ßwjedźeńſkej hoſczinje ſeſchli a to najprjódzy w hoſczenzu, hotel de France, a wjeczor w domje němſkeje Bjeßady „Palma“. Pſchi prěniſchej hoſczinje běſche kralowſki württembergſki póßłanz, knjes hrabja Linden, pſchedßyda a wunjeßechu ßo wot njeho, kaž tez wot wſchelakich druhich knjezich ßławy na němſkeho, kaž tez na ruſkeho khěżora, potom na pruſkeho krónprynza, na wjerha Bismarka, na Němzow, w Rußowſkej bydlazych, a tak dale. — Na hoſczinje, kotraż ßo wjeczor w „Palmje“ wotdźerża, běſche tez němſki póßłanz, knjes ſe Schweinitz, pſchitomny. Jako bě ßo ßława na němſkeho khěżora wunjeßła, němſki póßłanz wuſtupi a ßławu na ruſkeho khěżora wunjeße, jako na wulkeho a wyßokeho knjeżerja ruſkeho khěżorſtwa, jako na mózneho ſakitarja ruſkich Němzow a dobreho pſchecżela wſcheho Němzowſtwa. — Potom němſki póßłanz pěknu rěcz dżerżeſche, w kotrejż wón mjes druhim praji: „Nihdże na ßwěcze — a ja ßym tola hižo wjele ßwěta widźił a někotryżkuli zuſy kraj nawjedźił — ßo Němzy w zuſbje tak derje nimaja, każ w Rußowſkej, tak ſo ßo czi, kiž ßu ßo w njej ſaßydlili, lědy hdy ſaßo domoj wrócza. Sa tajke derjemęcze maja pak ßo woßebje pſchecżelniwoſczi ruſkeho khěżora a dobroczinliwoſczi, wot ruſkeho luda Němzam po wſchej Rußowſkej ſtajnje wopokaſanej, dźakowacz atd.“

— Skutkowanje tak mjenowaneje donawſkeje kommißije, kotraż w Londonje jednaſche, je ßo hacz na dalſche ſkónczilo, a je ßo ſ wjetſcha wſcho k ſpokojnoſczi tych krajow dokonjało, kotrychż wobydlerjo ßwojeho wikowanja a pſchekupſtwa dla na to hladacz dyrbja, ſo by jim ſa to pucz po Donawje ſtajnje ßwobodny wostał. Toho dla ßu Franzowſojo a Němzy, Jendźelczenjo a Amerikanſzy ſ pokojom ſ tym, ſchtoż je ßo wuczinilo, a tez Rußowſka móże ſpokojna bycz; pſchetoż donawſka kommißija je ruſke ſtare prawo nad opaczowſkej wotnoſy rěki Donawy połnje wobtwjerdźiła a hewak tez pſchipóſnała, ſo ma nad wuliwom Donawy do czorneho morja, Kilia pomjenowanym, Rußowſka hłownje roskaſowacz. S tym ßu tez te puta roswjaſane, kotrez bě po krymſkej wójnje Pariſki traktat na Rußowſku ſłożił.

— Wyschschi dwórski marschal Woronzow-Daschkow je ßo do Móskwy podał, so by tam wschelake dokonjał, schtož je khěžoroweho krónowanja dla trjeba. — Na tuto krónowanje pschijědže s pruskeho kralowskeho dwora prynz Albrecht. Wón je ßyn pruskeho prynza Albrechta (starscheho), kiž je w pjecźdźeßacźich lětach tutoho lětstotka jako nawjedowař jeneho ruskeho wójskoweho wotdźělenja w Kawkasu pschecźiwo Cžerkeßam wojował. Wón bu toho dla też w ßwojim cžaßu sa ruskeho pólneho marschala pomjenowany. Nětcžischi prynz Albrecht je cžeßny chef (schef) ruskeho, w Mitawje stejazeho regimenta (pólka) dragunarjow. — Pschi khěžorowym krónowanju w Móskwje budže sa lud wjele swjeßelenjow wuhotowanych. Bjes druhim ßo ludej na tak mjenowanym Chodinskim polu 30,000 ßudow piwa a 16,000 ßudow mjedowiny porjedźi. Piwo budže na 80 wulkich wosach leżecź. S kóždeho wosa ßo 5 rokow, s honaczemi ßo sankazych, pokoži. K tutym rokam ßmě kóždy s luda pschistupicź a s nich telko, kaž ßo jemu spodoba, wupicź. So njeby žana cźischcźeńza byka, budže ßo wokoło wosow wjetsche městno se žerdźemi wobdacź. Dale ßoludej na 80 městnach 800,000 tykanzow s mjaßom a warjenjom wudźěli. Kóžda woßoba dostanje dwaj tykanzaj, s kotrejuž kóždy 3/4 punta waži. Pódla toho ßo ludźo se wschelakim ßłódkim pjecźwom wokschewja.

Němski krawz w sibirskim měsce „Pensa".

(Pschełožk s němskeho.)

Sskawny něhduschi němski wótcźinz, hkowny sakožer němskich turnowanskich towarstwow, s mjenom Friedrich Ludwig Jahn, praji: „In seiner Muttersprache ehrt sich jedes Volk", to je: „W ßwojej macźernej rěcźi cžesczi ßo kóždy lud." S toho ßlěduje, so tón, kiž ßwoju macźernu rěcź njeczeßesczi, lohko ßam ßwoju cžesczź shubi. Ssu mjenujzy tajzy dwěrěcźni ludźo, kiž po tym, kaž ßo wužitka nadźějeja, ßo pak k tej pak k tamnej rěcźi dźerža, njehladajo na to, hacź pschi tym mjes ßwojimi ßobucźlowjekami na cžesczi schkoduja, jenož so jich ßebicźnosczź, jich egoism něschto dobudže. Toho dla namakasch mjes tajkimi dwěrěcźnymi cźlowjekami, kiž bychu ßo po ßwojim narodźe abo po tym, so mjes wěstym ludom skutkuja, tola też k tutomu ludej ßwěru dźerżecź dyrbjeli, najhórschich pschißłódnikow a druhich njekmanikow, dokelž jim jenož jich ßamßny dobytk, jich ßamßny wužitk psche wschu cžesczź a dobre mjeno dže. Haj jedyn němski pruski prawisnik je wulicził, so mjes tymi mjenje abo bóle pscheněmczenymi Sserbami, kiž ßo ani k tej ani k tamnej narodnosczi njedźerża, najwjazy paduchow a druhich njebolakow nadeńdźesch, kaž to pruska kriminalna statistika dopokasuje.

Sa to pak namakamy, so cźi, kiž rěcź toho luda, w kotrymž ßu ßo narodźili abo w kotrymž ßu to abo druhe sastojnstwo dostali, se wschej wutrobu lubuja, so cźi też sa tutón lud ßwěru skutkuja, njedźiwajo na to, hacź sa to žaneho sarunanja dostanu. Jeneho tajkeho lubowarja je nam němski pißacźel Hebel w ßlědowazym powjedancźku khwalobnje prjódkstajił, pod napißmom: „Němski krawz* w Pensy."

Pensaski krawz, kajki je to muźik? Schěsczź a dwazycźo krawszy w jeho dźěłarni sa njeho dźěłaja, wón sa pokojzu ludźi tamneje krajiny drasty naschije, tak so jemu ženje pjenjes njepobrachuje — a tola pschińdže jene lěto, hdyž jemu ßadźaki tak prawje doßahacź njechachu. A cžeho dla? Dokelž ßwoju macźernu rěcź lubowasche, kiž bě jeho duschu cźistu a jeho ßwědomje njesmasane sdźerżała.

Bě to w lěcže 1812. Rußojo běchu tehdy Napoleona I., kiž mějesche w ßwojim wójsku też jara wjele Němzow, do cźista sbili, a pschi tym telko jeho wojakow jatych wsali, so njewjedźachu, hdže s nimi. Woni wobsanknychu toho dla, jich po mózjnosczi wjele do Sibirije póßkacź. Jena dróha, po kotrejž jich tam sczelechu, wjedźesche psches Pensu. W tutym měsczе je ßydleschczo prěnjeho ruskeho khěžorskeho naměstnika (statthalter), hdyž s Europy do Asije pschińdżesch. Tam ßo jeczi wojazy pschiwjedźechu a dale do Sibirije wjedźechu. Tak pschińdżechu tam jedyn dźeń mjes Franzowsami też schtyrnaczo badenszy wyschzy s wosabjenymi stawami a hubjenje sahojenymi ranami, bjes pjenjes a s rostorhanej drastu do Pensy. Nichtón tam němsku rěcź njesnajesche a nihdže ßo tam toho dla žaneho troschta njenadźachu. Jako woni po tajkim se srudźenymaj wocźomaj jedyn na druheho hladachu a ßebi pomyßlichu: „Schto budže s nami? hdyž ßmjercź naschemu hubjenstwu kónz sczini, a schtó poßlednjeho pohrjeba?" dha saßkyschachu, kaž hkóß s njebja, w němskej rěczi te ßkowa: „Njejßu tu žani Němzy?" a psched nimi stejesche pschecźelnje wokoło ßo hladazy muž, kiž běsche tele ßkowa prajił. Bě pak to Pensaski krawz, Anton Egetmeier, s Brettena w badenskim wjelwójwodstwje. Wón běsche w lěcže 1799 w Mannheimje krawstwo dowuknył a ßo potom do zusby podał a też do ruskeho hkowneho města Petersburga pschischoł. Tam sastupi wón do jeneho pólka (regimenta) jězdnych jako pólkowy krawz a s tutym pólkom skóncźnje do Pensy pschijěcha. Jako bě wucźinjeny cžaß wußkužił, ßo tam jako krawski mischtr saßydli. Dokelž běsche wustojny mischtr, dha wjele pjenjes saßkuži, s kotrychž pak mało doscź sa ßebje ßameho pschetrjeba, pschetož wón khudym a hubjenym dawasche, schtož jenož mózjesche. Mějesche toho dla dobru khwalbu po wschej wokolnosczi a ßam khěžorowy naměstnik jeho cžesczjesche, tak so ßo tomu, sa kotrehož wón pola naměstnika dobre ßkowo sapokoži, wěsczе jeho prósstwa dopjelni.

Tajka bě jeho wutroba, a tutej wutrobje, kotraž bě w luboscźi a dobrocźiwoscźi bohata, ßo w lěcže 1812 doscź składnosczе k dobremu skutkowanju poskicźesche. Tak bórsy hacź dźělbu jatych wojakow do města pschiwjedźechu, wón nožizy a kóhcź na bok cźißny, a bě prěni na torhoschczu, a jeho prěnje praschenje běsche: „Njejßu tu žani Němzy?" Pschetož wón wote dnja k dnju ßo nadźějesche, so mjes tymi jatymi też ludźo se ßwojeho kraja nadeńdže. Wón ßo hižom do prědka na to wjeßelesche, kak wjele dobreho chze jim cźinicź. Hdy by jim jenož prawje wjele trjeba było, so bych jim prawje wjele dobroty wopokasacź móhł — wón pschi ßebi myßlesche. Dokelž pak pschezo hischcźe žani Němzy njepschińdżechu, wón też s Franzowsami sa lubo wsa, a pytasche, kak by jim jich hubjenstwo położił, tak tołho hacź w Pensy pschebywachu.

Skóncźnje pak ßo jemu žadanje dopjelni. Wón bě sawołał: „Njejßu tu žani Němzy?" a hacź runje tu běchu, dha jemu tola sadźiwanja dla na měsczе nichtón njewotmolwi. Hakle hdyž bě ßwoje praschenje wospjetował, počzachu dźiwanja pokni, so ßo po dalokim pucźu něchtó s němskimi ßkowami na nich wobrocźi, wotmolwicź: „Haj, Němzow doscź!" „A s wotkal scźe?" praschesche ßo wón dale. Jedyn rjekny: „Ja ßym s Mannheima nad Rheinom", jako budźische nasch krawski mischtr hižo dawno njewjedźił, hdže Mannheim leži. Druhi prajesche: „Ja ßym s Bruchsala", tsecźi: „Ja s Heidelberga", schtwórty pak: „Ja s Gochsheima" a tak dale, so krawzej kaž ßkódke wokschewjenje psches duschu cźehnjesche, jako tajke ßkowa ßkyschesche. A wón rjekny: „Ja ßym Anton Egetmeier s Brettena", a to klincźesche tym Němzam jako prajenje Josefa, jako wón w Egiptowskej rjekny: „Ja ßym Josef, wasch bratr."

A ßylsy radosczе a ßwjateje luboscźe k domisnje a k wótznemu kraju stupichu jim do wocźow, a běsche cźežko prajicź, schtó běsche wjeßelschi, hacź wojazy abo krawski mischtr. Potom tutón dobry cźlowjek ßwojich lubych krajanow pokny radosczе do ßwojeho doma wjedźesche a wuhotowa jim wokschewjazy wobjed, tak rucźe hacź ßo to jenož dokonjecź hodźesche. Na to khwatasche k khěžorowemu

* My mamy, kaž Sserbja hižom wjedźa, niz jenož ßerbskich krawzow, ale też Krawzow, kotsiž ßo psches ßwoju luboscź k macźernej rěcźi wusnamjenjeja a horlitwje sa Sserbstwo skutkuja, haj nam je też doscź druhich ßerbskich rjemjeßlnikow a wjele ßerbskich ratarjow snatych, kiž k lěpschemu Sserbstwa prózy a pjenjes njelutuja. A cźi ßerbszy prawisnizy a lěkarjo, kotsiž ßu ßo w nowschim cžaßu w Budyschinje a s wonka Budyschina saßydlili, niz jenož prawdoscź a strowoscź w Sserbach pschisporjeja, ale jim też k wotstronjenju njedostatkow w narodnostnym žiwjenju swólniwu ruku podawaja. A schtož Sserbow nastupa, kiž ßu pak wyschschi pak nižschi wucźerjo, dha ßměmy jim tu woßebnu khwalbu dacź, so s pomozu ßerbskeje rěcźe — a jenož s jeje pomozu móže ßo dźěło radźicź — kschesczijansku wucźbu wucźa a psches to sboże dusche pschisporjeja a wysche toho se ßerbskim ßkowom — prajenym a pißanym — nusne ßwětne wědomosczе mjes ßerbskim ludom rosschěrjeja a jemu psches to k swonkownemu derjehicźu pucź runaja. — A duchowni pasthyrjo naschich ßerbskich woßadow w Sakskej bjes wuměnjenja a w Pruskej drje skoro też tak — woni ßu cźi, kiž wschitkim prózowanjam k lěpschemu Sserbowstwa tu prawu ßwjeczisnu, kajkuž bychmy ßebi jenož wot njebjeskeho Wótza wuproßycź móhli, sczedrinje spožcźuja a njesprózniwje sa duchowne sboże ßerbskeho luda skutkuja. — Sjawny dźak a sjawna khwalba budźtej jim — naschim ßwěrnym duschepasthyrjam — tudy datej!

Pschełožeŕ.

naměstnikej a proschesche jeho wo tu hnadu, so bychu žo jeho krajenjo dale njevóžkali, ale so by jich w Pensy wobkhowacź žměł. „Ale, Antona Pětrowicz" — pschetož jeho nan rěkasche Pětr, a nanowe mjeno Rußojo kóždy ras pschistaja — „Antono Pětrowicz, schto tola hakle proßyschz? Njejßym Cźi ja stajnje wscho dowolił?"

Krawz bórsy domoj khwatasche, a pscheliczíwschi, kak wjele krajanow móže žam hospodowacź, potom po měscźe khodźesche, a tež wschěm druhim pola žwojich snatych Rußow dobru hospodu wubra. Najprjedy pak jich hischcźe žwěru wobhladowasche, jeneho po druhim, a rjekny k tomu: „Knjes krajano, s Waschimi schatami ma žo hubjenje; ja Wam bórsy pół duzenta koschlow wobstaram!" — „A Wy trjebacźe nowu žuknju", prajesche k druhemu, a „Wascha móže žo hischcźe wobrocźicź a wuporjedźecź" k tsecźemu a tak dale. A hnydom žo wón do dźěła da, a wschitzy schěsczadwazycźo krawszy wo dnjo a w nozy dźěłachu, so bychu žadanje žwojeho mischtra cźim skerje dopjelnili. Sa někotre dny bě wscho hotowe a wschitzy jeho krajenjo běchu pschistojnje swoblekani.

Sprawny cźlowjek pak zusu dobrotu ženje slě njewužije, hdyž je tež w nusy. Toho dla prawjachu jeho krajenjo: „Knježe, njemylcźe žo. Jaty wojak žanych pjenjes nima. A njewěmy tež, kak budźemy Wam Wasche wukožki sarunacź móz a hdy žo to stanje." Wón pak wotmolwi: „To je mi hižom doscź sarunanja, so mózu žwojim krajanam pomhacź. Wužijicźe wscho, schtož mam, a myßlcźe žebi, jako byschtej mój dom a moja sahroda Wam žkuschałej!" — Wjeßoły, kaž dźecźo, jich potom pola žwojich snatych w měscźe wokoło wodźesche, a kóždy dźeń něschto wunamaka, so by jim jich žiwjenje w zusbje porjenschik. A hdyž běchu němszy wjerchowjo, kiž běchu žo s Rußami pschecźiwo Napoleonej sjenocźili, toho něhdźe sbili, dha to w Pensy nasch krawski mischtr najprěni wot khěžoroweho naměstnika shoni. A wón tajku powjescź kóždy ras k tomu wuži, so žwojim krajanam woßebnu hoscźinu wuhotowa, pschetož wón rjekny: „Cźim bóle Napoleon pschěhrawa, cźim skerje mózecźe žo domoj wrócźicź. Po tajkim žměm wschak Wam saßo wjeßokoscź wuhotowacź."

Tak žo dźeń po dnju a měßaz po měßazu miny, doniž powjescź pschińdźe, so žmědźa žo jecźi wojazy domoj wrócźicź. Jich radoscź běsche psche wschu měru wulka, ale žel běsche jim tež toho krawskeho mischtra, dokelž tón tak pokhmurjeny wokoło khodźesche. Woni žebi mjenujzy myßlachu, so je toho dla tak srudny, dokelž jeho woni, jeho lubi krajenjo, wopuschcźa. Ale jeho srudoby wina běsche tajka. Wón wjedźische, so kóždy jaty, tak dołho hacź po Rußowskej pucźuje, wot ruskeho knjeżerstwa na kóždy dźeń jenož něhdźe 25 nowych pjenježkow dostanje. A to sdasche žo jemu tak mało, so drje, kaž žebi myßlesche, nihdźe doßahacź njebudźe. Toho dla wón myßlesche a myßlesche, swotkal by pjenjesy sehnał, kotrež by žwojim krajanam na pucź žobu dacź móhł. A dokelž pjenjes hnydom dostacź njemóžesche, dha tak pokhmurjeny wokoło khodźesche. Junu pak wón wschón radostny domoj pschińdźe, a jako jeho praschachu, schto je žo jemu dobreho stało, wotmolwi wón, so je runje žwoju khěžu sa dwaj tyßazaj (tawsyntaj) rublow pschedał, a so ma nad tym wulku radoscź, dokelž móže nětko tute pjenjesy žwojim krajanam k polóženju jich pucźowanja na pucź žobu dacź. A jako žo jeho, wutrobnje hnucźi, praschachu, hdźe dha budźe nětko bydlicź? wotmolwi wón, so wschak jeho luby Bóh a dobri ludźo w Pensy njewopuschcźa.

To pak běsche, jako budźische tamne hrónczko žwjateho evangelija wožiwiło, kotrež rěka: „Pschedaj, schtož masch, a rosdaj to khudym ludźom, dha smějesch ty schaz (poklad) w njebjeßach." (Matth. 19, 21.) A tutón krawz žo też wěscźe něhdy mjes tymi namaka, kotrymž njebjeski kral rjeknje: „Pójcźe žem, wy požohnowani! Ja žym hłódny był, a wy scźe mi jěscź dali. Mi je žo picź chzyło, a wy scźe mi picź dali; ja žym jaty był, a wy scźe ke mni pschischli."

Jako žebi „Božemje" prajachu, běchu wschitzy jara srudni. Na domojpucźu stajnje na žwojeho dobrocźela spominachu a to cźim bóle, dokelž bě mischtr krawz kóždemu też kožuch wobstarał, so njeby symu mrěcź trjebał.

Egetmeiera je pak Bóh sa jeho dobre skutki bohacźe žohnował, tak so njeje ženje žaneje nusy cźerpicź trjebał.

My pak na kónzu tutoho powjedanczka prajimy: Lubi Sserbja, wsmicźe žebi pschikład s toho, a cźińcźe sa Sserbow a Sserbstwo, schtož jenož samóžecźe! *S. P.*

Ze Serbow.

S Budyschina. Po tym, so běschtej pschedžydstwo a wubĕrk Macźizy Sserbskeje prjedy poždźenje pomĕkej, wotdźerža žo 28. t. m. popołdnju na tudomnej tšelerni lětuscha generalna shromadźisna Macźizy. Pschitomnych běsche 54 žobustawow a hoscźi. Wotewriwschi poždźenje pschedžyda k. farař Hórnik pschitomnych powita, na cźož pißmawjedźeŕ shromadźisnje wobžah pschipiža k. dr. Sauerweina sdźěli. Tutón s dalokeje Norwegskeje žem póžłany pschipiž žo we „Łužicy" doßłownje wocźischcźi. S lětneje rosprawy pißmawjedźerja, k. gymn. wyschsch. wucźerja dr. Muki, shonichmy, so stej žo pschedžydstwo a wubĕrk towarstwa też w sańdźenym 36. lĕcźe wobstacźa Macźizy Sserbskeje po móżnoscźi prózowakej, wscho nanajlĕpje wuwjescź, schtož je žo na poßlednjej hkownej shromadźisnje wobsamkło. Lonsche nowowólby pschedžydstwa a wubĕrka je Budyschske hamtske žudnistwo wobkrucźiło. Dlaważnych wuradźowanjow a postajenjow, kotrež pschede wschĕm macźicźnu leżownoscź nastupachu, mĕjeschtej pschedžydstwo a wubĕrk w sańdźenym lĕcźe stajnje shromadne poždźenja, kajkichž žo 7 wotdźerža. Schtož jeje literarne skutkowanje nastupa, to je Macźiza loni pod wustojnej redakziju žwojeho pschedžydy k. far. Hórnika 3 seschiwki žwojeho wĕdomostneho cźažopiža wudała. Mjes wudźĕłkami, s wjetscha jara sajimawymi a važnymi, nadeńdźemy nastawki s pjera kk. redaktora, M. Kóžyka, dr. E. Muki, A. Parczewskeho, prof. dr. Pfula, J. B. Pjecha a M. Rostoka. Poßlednjemu (67.) seschiwkej „Časopisa Mać. Serbskeje" je pschidata sa hudźbnikow jara ważna pschikoha, wobžahowaza na 5 polistnach 148 hischcźe njecźischcźanych khožow žerbskich ludowych pĕžni, podatych wot Markuža (†), Hórnika a dr. Muki, a pschehladanych wot k. kantora Kozora. Psches to, so žu žo loni město dweju tsi seschiwki „Čas. Mać. S." wudałe, je nětko dozpĕte, so žo lětniki cźažopiža też s lětom runaja. Tuž dyrbi žo wot nětka stajnje jedyn seschiwk „Čas. M. S." psched jutrami, druhi pak po Michale wudawacź. Protyki „Pschedźenak", kotruž je se snatej wustojnoscźu saßo k. farař Räda w Barcźe pißał, je žo 5000 eksemplarow cźischcźało, a je zyły nakład hižo do cźista rospschedaty, dopokas to sa to, so protyka „Polan a holan", kiž je we Wojerezach wuschła, „Pschedźenakej" žaneje schkody njeje scźinicź móhła. Dokelž bĕsche trĕbne, je Macźiza loni też staru Bartkowu cźitanku saßo w małym nakładże cźischcźała. Na cźestne myto, wupißane wot towarstwa sa najlĕpsche powjedanczko wo wobłehnjenju Wina wot Turkow w l. 1683, je žo jedyn rukopiž sapóßłał, kiž budźe też cźischcźany. S nowa je Macźiza 30 mk. jako cźestne myto sa najlĕpsche ludowe powjedanczko se žerbskich stawisnow wustajiła. Wotedacź ma žo rukopiž 1. oktobra t. l. Sa cźischcź žo hischcźe pschihotuje nowa Bartkowa cźitanka. S rosprawy pißmawjedźerja dale žłyschimy, so buchu se stipendija Kraschewskeho sa najlĕpsche postupy w macźerńej rĕcźi loni tšjo žerbšzy gymnasiastowjo tudomneho gymnasija wobdźĕleni, a so je tutón stipendij też lĕtža wupißany. Se sapiža, kotryž je pißmawjedźeŕ towarstwa loni s nowa sestajał, je widźecź, so mĕjesche Macźiza loni 207 žobustawow. Dokelž pak je w běhu lěta jedyn žobustaw wustupił, a druhi, k. kapłan Lipicź w Kulowje, kotrehož wopomnjecźe shromadźeni s postanjenjom pocześcźichu, semrĕł, wosta s kónz lěta hischcźe 205 žobustawow. Sswoje spiža je Macźiza se 26 wĕdomostnymi towarstwami a wustawami wumĕnjała. — Po rosprawje pokładnika k. pschekupza Mjerwy mĕjesche towarstwo sańdźene lĕto mk. 2339.03 dokhodow a mk. 2217.56 wudawkow, po tajkim mk. 121.47 zbytka w pokładnizy; samoženja ma towarstwo mk. 2018.47. Samoženja macźicźneje leżownoscźe běsche dotal mk. 494.74; po wotcźehnjenju mk. 283.43 wudawkow wostanje mk. 211.31. — Dokelž knihownik k. Fiedler khoroscźe dla pschitomny njeje, žlĕduje hnydom rosprawa knihiskładnika k. wucźerja J. Kaplerja, po kotrejž je žo s knižneho składu Macźizy Sserbskeje sańdźene lĕto 6288 eksemplarow wudało, mjes nimi 4995 „Pschedźen." na l. 1883, 564 biblijskich stawisnow, 231 eksemplarow „Spĕwneje radosće" atd. — S ros-

prawy ſarjadowarja macźiczneje leżownoſcże ſhonimy, ſo je ßo płaczíſna leżownoſcże ſa poßledni czaß poſbĕhnyła; pſchetoż poſkiczako je ßo ſa nju towarſtwu 50,000 mk. — S rosprawy, kotruż k. farař Jencž w mjenje towarſtwoweho wubĕrka podawa, je widźecź, ſo je wubĕrk wſchĕ ſliczbowanja pokkadnika a ſarjadnika leżownoſcże, kaž tež ſarjadowanje knihownje w dobrym rjedźe namakał. Rosprawnik proßy, ſo chzyli dobrowólnizy wuſtupicź, kiž bychu nowy katalog, kotryż mĕł ßo czíſchczecź, ſeſtajecź pomhali.

(Skónczenje pſchichodnje.)

— Wurjadny, woßebity ßwjedźeń Budyſchſkeje ßerbſkeje Bießady ßrjedu 28. měrza w tudomnym Lauez hotelu, ßerbſke dźiwadło ſe ßerbſkim balom, je ßo wubjernje radźił. Sswjedźeń bĕ tak bohacze wopytany, kaž ßebi to ſ zyła nadźeli njebĕchmy. Sserbja ſ bliſka a ſ daloka, ſ měſta a ſe wßow bĕchu ßo na njón ſeſchli, tak ſo bĕ wulki ſal zyle napjelnjeny. Bĕ tam ſ najmjeńſcha 400 ludźi. A tajkeho bohateho wopyta bĕ tež woprawdźe ſabawa winojta, kotruż nam Budyſchſka Bießada poſkiczeſche. Hrajeſche ßo, kaž je ſ nawĕſchtkow ſnate, nowa ſchtyriaktowſka wießelohra Stary Sserb, wobdźĕłana wot J. Barta. Wſchĕ róle, kotrychž je do hromady 12, bĕchu nanajlĕpje wobßadźene a knjeżny hrajerki a knjeża hrajerjo, wot kotrychž dyrbjeſche pſchedſtajeŕ hłowneje róle „Starza" hakle w poßlednich tydźenjach ſaſtupicź, ßu ßebi najwjetſcheje khwalby hódnu prózu dawali ſ nawuknjenjom tutoho dołheho a niz runje won lohkeho krucha a njejßu żanych woporow lutowali, ſo bychu wſchĕ ſadźĕwki pſchewinywſchi ßwój horliwy wotpohlad k czeſczi Bießady wuwjedli; wſchĕ knjeżny wot Milki hacź do Khaty ßu wubjernje derje hrałe a tež knjeża aktorojo njejßu ſady nich wróczo woſtali, tak ſo na kónzu kóždeho akta mózny poklesk pſchipoßłucharſtwa żnějachu a na kónzu zyłeho krucha ßo applaws ſ zyła lehnycź njechaſche, doniż hiſchcże ßo ſkónczńje wſchitzy pſchedſtajerjo ras publikej njepokaſachu. Bießada móże ſawĕſcże ſ hordej wjeßołoſczu na tutón wſcheje czeſcże hódny ſkutk ßwojich horliwych knjeżnow Milki, Arnoſchtki, Marki a Hanki-Khaty hładacź. Runje tak bĕchu wſchitzy knjeża hrajerjo prawje derje, haj nĕkotſi, kaž Starz a Michał, doſpołnje kharakter ßwojeje róle ſapſchimnuli, a we wuwjedźenju ßłuſcha jim jako dilettantam najwjetſcha ßława! Nimo toho ma ßo Arnoſchtej, Horliwikej a Hubakej tu ſa jeju horliwe a wuſtojne ßobuſkutkowanje najwutrobniſchi dźak ſe ſtrony Bießady wuprajicź. Haj, to ßu ſkutki młodych Sserbow — żane ßłowa! — Na dźiwadło ſcźĕhowaſche rjany, cźiły bal połny ſtroweje, młodoſtneje wjeßełoſcże a ßerbſkeje ſabawy, kiž ßo po ſtarym waſchnju ſe ßerbſkej meju, horliwje ſpĕwanej, ſapocża. Wĕſo bu tež ßerbſka reja rejowana. Na balu ßo jara wjele pſchitomnych wobdźĕli, na meji wokoło 70 porow a na kotillonu hiſchcże nimale 60 porow. Bal je ßo ßobuſtawam runje tak kaž hoſczom najlĕpje lubił, ſo tež ſtarſchich ßobuſtawow pſchi tajkej wutrobnej wjeßełoſczi ſalóſchtowa ſ lohkej nózku ßo ßobu ſawjertnycź. Poſdźe na ranje hakle wuklinczachu ſynki poßlenjeje reje a pſchezo bĕchu tu hiſchcże mnoſy, kiž poſdychnychu, ſo je nětko kónz. — To bĕ Bießadźiny ßwjedźeń, kotryż wubjernje derje a k połnej ſpokojnoſczi wſchitkich, kiž ßo na nim wobdźĕlichu, wotbĕża, ſo wſchitzy woteńdźechu ſ pſchecźom, ſo by jim Bießada bórſy ſaßo tajku kraßnu ſabawu wuhotowała. Pſchi tajkich ßwjedźenjach ma ßo Bießada wĕſcże hiſchcże pſchezo wjetſcheje liczby nowych ßobuſtawow nadźecź, ſchtoż jej tež ſ wutroby pſchejemy.

— (Cźeſtne myto.) Pſchedßydſtwo Macźizy Sserbſkeje je w poßedźenju 14. měrza 1883 cźeſtne myto wot 30 mk. ſa najlĕpſche powjedanczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow na lud ſpißane wuſtajiło. Powjedanczko ma ſ najmjeńſcha ſchtyri cźiſchczane liſtna wopſchijecź. Termin wotedacźa pola pißmawjedźerja M. Ss. je na Michała 1883.

— W ßerbſkich ſchulach ſakſkeje Hornjeje Łużizy ßu ßo w poßlednim cźaßu ſcźĕhowaze pſcheměnjenja ſtałe. Knjes Wicźaś, dotal ſ pomoznym wucźerjom w Bukezach, je wot jutrow ſa druheho ſtatneho wucźerja w Barcże poſtajeny; na jeho měſtno pſchińdźe knjes Błażij, dotal ſ pomoznym wucźerjom w Kotezach. Do Kotez je ßo na druhe měſtno k. wucźeŕ Hänſel, do Klukſcha na druhe měſtno k. wucźeŕ Scholta, na druhe měſtno do Minakała k. Strehla poſtajił. Poßledni tſjo wucźerjo ßu, kaž hižom ras pißachmy, lĕtßa pruhowanje jako abiturientojo w tudomnym krajnoſtawſkim ßeminaru wobſtali. — Knjes druhi wucźeŕ Pawlik ſ Minakała je ſa wucźerja pſchi ßyrotowni w Budyſchinje powołany.

S Bukez. Jutrowny róczny cźaß bĕ naſch Boži dom ſaßo prĕni ras ſ rjanej pychu wudebjeny. Woltař a klětka bĕſchtej ßo pyſchnu ſelenu płachtu wobleklој. Płachta na woltarju ma w ßrjedźiſnje żołty kſchiż; bĕły dźĕl płachty, kotryż horkach na woltarju leži, ma w cźerwjenym pißmje ßlĕdowazy ſchpruch ſ biblije ſjewjenje ßwj. Jana 7. ſt. 17. ſcht.: „To jehnjo budźe jich paſcź a pſchewodźecź k żiwym żórłam wody: a Bóh budźe wótrecź wſchĕ ßyſły ſ jich wocźow." Wokoło ſpomnjeneho kſchiża je w żołtej barbje němſke wopißmo: „Kommet herbei, denn es iſt alles bereit." Ssrjedź płachty, ſ kotrejż je klětka wobwĕſchena, je toho runja w żołtej barbje dwojake napißmo w ßerbſkej a němſkej rĕczi: „Tón Knjes je mój paſtyŕ." Wobej płachcże ſtej ſ najlĕpſcheho ßuknjaneho płatu. K tutej nowej pyſche naſcheje zyrkwje ßu ßo wot Sserbow a Němzow naſcheje woßady dobrowólne dary hromadźiłe a ſbytkny dźĕl pjenjes je ßo nalutowarni pſchepodał, ſo by ßo poſdźiſcho ſa dalſche wupyſchenje zyrkwje trjebał. Tak je naſcha woßada ſ nowa pokaſała, ſo ma ßwój Boži dom lubo a jón ßebi wyßoko waži; kóżda woßada pak, kotraż ßwój Boži dom w cźeſczi dźerżi, tež ßama ßebje pſches to cźeſczi.

S Njeßwacźidła. Naſcha zyrkej je, każ njedźelu Palmarum* popołdnju na miſſionſkej hodźinje widźachmy, pĕknu a nuſnu nadobu doſtała, mjenujzy rjany noſchny pult wot zyliſtweho duboweho drjewa, kotryż dyrbi naſchemu knjeſej fararjej pſchi jeho miſſionſkich roswucźowanjach jako ſtejadło ßłużicź. Tón woßebny a tež jara wuſtojnje dźĕłany pult je wot jeneje macźerje ſ woßadnych Banez poſtajeny k dopomnjecźu na to, ſo je na tymle dnju jeje najmłódſcha dźowka ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowiła; nĕkotre pacźerſke dźĕcźi ſ druhich ßwójbow ßu k ſapłacźenju tutoho jara wużitneho dara nĕſchto pſchidałe. My dyrbimy tajku luboſcź a darniwoſcź ſjawnje pokhwalicź a chzemy pſchi tym w dobo ſ wutrobnym ſpodobanjom tež na to pokaſacź, ſo je loni jena macź ſ woßadneho Wětrowa, kotrejeż jeniczka dźowka tehdy prĕni krócź k Bożemu blidu dźĕſche, tudomnej zyrkwi jara rjane wulke cźorne krycże pſchepodała, kotreż dyrbi w póſtnych a hewak żarowanſkich cźaßach na woltarne ſkhodźeńki wupſchĕſtrjene bycź. Hdyż tež tehdy liczba pacźerſkich dźĕcźi k ſapłacźenju ßobu ſkładowaſche, je tamna macź tola najwjetſchi dźĕl pjenjes ſa tón drohi dar ßama dodała. Tón Knjes żohnuj wſchitkich, kiž jemu k cźeſczi Boži dom pyſchicź a wuhotowacź pytaju.

Se Scheſchowa. Żiwnoſtkař Handrij Synda je ßobotu pſchipołdnju nahłu ßmjercź wumrjeł. Wón pſchi młynſkim wódnym kole, prjedy ſaſtajenym, łód rubaſche. Na dobo ßo koło ſawjercźi, ſhrabny Syndu a jeho woſpjet wobwjercźi. Pſchi tym ßo njeſbożownemu moſhy tak ßylnje roſtſchaßychu, ſo wón hnydom ßmjercź poczerpi.

S Wujeſda. Wutoru 3. dźeń jutrow ludźo njedaloko naſcheje wßy duzy po puczu do Manjowa nĕhdźe 60lĕtneho cźłowjeka pſchi khójzy ßedźazeho namakachu. Ludźom ßo ſdaſche, ſo ſpi, jako pak jeho pſchimnychu, ſo bychu jeho wubudźili, pytnychu, ſo je morwy. Pódła njeho leżeſche revolver, ſ tym bĕſche ßebi na prawym boku pſchi wuchu do hłowy tſĕlił. Dźeń prjedy bĕ wón do naſcheje wßy pſchijĕł a ßo w korczmje ſ ludźimi wo wſchelakich wężach rosmołwjał a powjedał, ſo je tu pſched 14 lĕtami młyn twaril. Wón pjecża Nitſcha rĕka. Bóh wĕ, ſchto je jeho k ſrudnemu ſkutkej a runje tu pola naß wabiło. — Howjadna thoroſcź na tudomnym knjeżim dworje je wuhaßła. 35 howjadow, kotreż bĕchu ſkhorike, bĕchu ßo ſarĕſacź dyrbjałe. Hródźe ßu ßo na to wukadźiłe, wucźiſcźiłe a wobĕlike, nětko hižo ſaßo w nich nowy ſkót ſteji. Mjaßo ſkhorjeneho ſkotu, kotreż mĕjeſche zyle rjany napohlad a po lĕkarſkim roſßudźenju cźłowſkej ſtrowoſczi niczo njeſchkodźi, njeje ßo ſahrjebało, ale do wſchelakich měſtow roſpſchedało, hdźeż ßu ßebi je derje ßłodźicź dali.

S Łubija. Tu je ßo 28. měrza ſa jedyn dźeń wjele njeſboża ſtało. Tudomni wikowarjo ßo wjecźor ſ hermanka domoj

* Tale njedźela rĕka ſe ſtarym ßerbſkim pomjenowanjom bołmonczka (t. j. bołmowniczka), delnjołużiſzy bałobniza (t. j. bałomniza), wot ßłowa 'bałma, bołma = palma'.

wróćichu. Pohoncz Mauer, hewak kedźbliwy muž, jich we wulkim omnibušu wjeseše. Njesnateje pschiczinu dla šo konjej splóschischtaj a wós s dróhi schtyri metry dele storczischtaj. Tsi wožoby buchu sranjene, bjes nimi jena žona jara straschnje wobschkodźena. — Druhemu njeschožu człowske žiwjenje k woporej padže. Pohoncz Försterez piano-fabriki drjewo do města wjeseše. Konjej šo splóschischtaj a do města czěrjeschtaj. Pohoncza ludźo morweho psched městom namakachu. — Hischcże žadławische je scźěhowaze podeńdźenje. Dawkski sastojnik Müller měješe w nozy toho šameho dnja w tudomnej piwarni revisiju. Pschi tym šo někak pschehlada a šo do koležow sapopadže, kotrež jeho czěko po šlowje rosmjeczechu.

Wušła je „Łužica“ čo. 4 (hapryl 1883). Wobsah: Wobstajnosć Serbowstwa. Šyman. — Naduty pucheř. Šyman. — Z kupy Sumatra. (Wućahi z mojich přednoškow w „Lumirje“ l. 1880.) Podawa Jan B. Šołta. — Jatřowna wóda. (Delnjoserbski.) Mato Kósyk. — Dundanki a dróhowanki po Delnich Serbach. Podawa dr. E. Muka. — Ze słowjanskeje statistiki. Podawa Jan B. Šołta. — Dopis z Norwegskeje. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. Prof. dr. Pful. — Serbske knihownistwo. — Słowjanske nowinki. J. B. Š. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za hapryl. — Listarnja. — Nawěstki.

Přilopk.

* Mordař listynoscherja Koßätha je wušlědźeny, je to pschekupski Ernst Sobba. Psched pschepytowanskim šudnikom w Moabicze je šo wón pjatk wscheho wusnak. Duž šo wón šwědkam pschedstajicź njetrjebasche, kaž bě to prjedy postajene. Czeża dopokasmow bě tak wulka, so Sobba dobrowólnje k mordarstwu stejesche se šłowami: „Haj, ja šym mordař, ja šym listynoscherja sarasył!“

* W Potsdamskim šwěrinskim parku je šo jedyn snaty tamnischi šwěrinski paduch, s mjenom Berlin, wot tšelza Krawsy, k strażowanju lěša kommandirowaneho, satšelik. Tšelz paducha honjesche a bu wot njeho s lohka trjecheny. Njedźiwajo na to pak tšelz wot Berlina njepuschczi, kotrehož bórsy doscźahny. Wobaj šylnaj mužaj šo pschimnyschtaja a šo na žiwjenje a šmjercź bědźeschtaj. Skónczinje šo Krawsy radźi, roku šwojeje tšelby, kotruž chzyschе jemu paduch wutorhnycź, pschecźiwo tutomu wobroczicź a wutšelicź. Berlinej kulka wutrobu pscherasy, tak so bě na měscze morwy.

* Sańdźenu wutoru šu na wěsteho Slupezkeho, rowarja židowskeho pohrjebnischcża we Weißenseeu njedaloko Barlina, mordarski nadpad scźinili. Jako šo wón s Barlina wróczi, wuhlada wón na pohrjebnischczu zuseho człowjeka, kotryž, jako na njeho sawoła, do njeho s revolvrom tšeli. Kulka Slupezkemu ruku pschedyri, kotruž šu nětko wotrěsacź dyrbjeli.

* Awstriske nowiny pišaja, so je błysk do wotdźělenja 43. regimenta pěschkow, runje po horje „Hoły Wjerch“ marschirowazych, dyrił, jeneho wojaka sarasył, dweju czežko a wošmich lohko wobschkodźił.

* W Pestu je šo 21. měrza žadławy njeskutk stał. Jurja s Majlath, präsidenta najwyschscheho disziplinarneho šudnistwa a präsidenta magnatskeje tasle, rano w jeho bydku, w twjerdźisnje leżazym, sadajeneho, se swjasanymaj rukomaj a wutorhnjenym jazykom namakachu. Jeho kožo hischcże sawalane njebě. Majlath běsche šo hakle posdźe w nozy domoj wrócził. S komorneho wokna wišasche czeńki powjas, po kotrymž šu šo mordarjo po sdaczu dele puschczili a czekli. Skónzowanemu šu czažnik, pjenježnu móscheń, listownju a pjerschczeń s porsta rubili. Rubježnizy šu šo podarmo prózowali, do Majlathoweho želesneho pjenježneho kaschcża nutskamacź. Sadajenje je šo s bórnizu stako. Na puczu, po kotrymž šu mordarjo czekli, šu krwawe blaki widźecź. Majlathoweho šlužobnika, jeneho husara, kotryž w bliskosczi sparneje komory pschenozowasche, šu sajeli, dokelž na njeho tukaja, so je do mordarstwa saplecźeny.

* Wot luboscze saślepjeny człowjek wjele hkuposczow wobeńdźe, kaž to scźěhowazy podawk dopokasa: Psched někotrymi dnjemi šo wot lěkarja Kołacza w Pestu w tamnischej klinizy jenej holzy jehła se schije wucźeże. Khora tež hischcże posdźischo w klinizy wosta, dokelž pschezo na kakaze bolosczе w žiwocze skorżesche. W tychle dnjach wona tak jara skhori, so do womory padže. Pschiwokany lěkař šo na wucźehnjenu jehłu dopomni, a wón woprawdźe s nowa s jeje žiwota tsi jehły wucźeże. Holzy bu nětko lěpje, a wona šo roskata wusna, so šu jejne prjedawsche wudawanja njewěrne byke. Wona bě šo, kaž powjedasche, do jeneho mkodźenza salubowaka, kotryž pak wo nju njerodźesche. W šwojej nusy wona k jenej zyganzy dźěsche, kotraž jej radźesche, so by tsi jehły spózeraka, a duscha lubowaneho mkodźenza šo potom wěscze k njej pschiwobrocźi. Njeschožowna po tejle radże czinjesche a toho dla do kliniki pschińdźe. Jako běchu jej jenu jehłu wucźahnyli, pschińdźe na nju bojoscź, so šnadź nětko „kuskarski šrědk“ niczo pomhacź njebudźe. Jej šo radźi, w klinizy hischcże jenu jehłu namakacź, kotruž hnydom spózrje, so by sašo liczba, wot zyganki poruczena, wudospołnjena byka. Lěkař ju hischcże s kliniki njepuschczi, dokelž šo boji, so je tak wot luboscze saślepjena, so hischcże ras k jehłam pschimnje. Wucźehnjene jehły šo w klinizynym museju khowaju jako dopokasmo mozy žónskeje luboscze abo — pschiwěrkow nascheho czaša.

* W Franzowskej je jena žona žiwa, kotraž je hižom 118 lět stara. Wona rěka Marja Pidaultowa, je wudowa a je hischcże doscź derje pschi mozach, pschetož wóndano wona 7 hodźinow dołhi pucź dźěsche, so by jenu šwoju wnuczku wopytała. Tuta wnuczka (enkelin) je tež hižom psches 70 lět stara. — Hacź runje je šo Marja Pidaultowa w krajinje narodźiła, hdźež šo wjele wina plahuje, dha wona tola njeje ženje žaneho wina piła. Sa šwoje žiwe dny je jenož jedyn jenicźki krócź trochu khora pobyła.

* W Liverpolu je poliziji kaschcź s dynamitom do rukow panył. W tym šamym czaša šu jenu helsku maschinu, s kotrejž chzychu iriszy po sdaczu nowy nadpad scźinicź, na jenej parnej łódźi, s Korka pschijědźenej, nadeschli.

* Na tryski něhduscheho wajmarskeho wjerscha Korle Augusta hischcże dźenšnischi dźeń Wajmarszy spominaju. Na hońtwje šo ras wjerch se šwojim stajnym pschewodźerjom, pěšnjerjom Göthu, sabłudźi a stupi do njesnateho burskeho dwora, so by šo tam s něczim wokschewił. Wo jstwje stejesche pschi butrobašu, butru dźełajo, burowka, kotraž na prósstwu zuseju hnydom s dźełom pschesta, so by jimaj s pinzy mloko pschinješka. Wjerscha wona w jeho wschědnej hońtwjerskej drascze njespósna, jejna hospodliwosć płaczesche jenicźzy sabłudźenymaj, spróznymaj hoscźomaj. Lědma bě wona se jstwy stupiła, dha wjerch spěschnje sa tucźnym kozorom, na khachlowej ławje leżazym, hrabny a jeho do butrobaša tykny. Na to wón rucże butrobaš s wěkom sawodże a jo se šwojej czežkej hajniskej toschu wobczeži, tak so wbohemu kozorej mózno njebě, s butrobaša wuskocźicź. Burowka šo, na niczo ske šebi njemyšlo, bórsy wróczi a kóždemu hońtwjerjej schkleńzu mloka porjedźi. Taj šo s njej do žiweho rosmołwjenja daschtaj a jej telko praschenjow nadawaschtaj, so jej žaneje khwile njewosta, sa butrobašom pohladacź. Potom šo zusaj spěschnje wotšalischtaj, šo w myšlach wjeselujzy, kajkej wocźi budże burowka czinicź, hdyž šwojeho lubuschka w butrobašu nadeńdże. Pschi prěnjej blizschej składnosczi dyrbjesche šo burowzy jejna schkoda sarunacź, tak šebi wjerch pschedewsa. Někotre njedźele posdźischo, jako běsche na hońtwje, šo wón a Götha se samyšłom k wotležanemu kubłu poda. „Jejkole tola“, jimaj burowka napschecźo sawoła, „to dźě staj taj knjesaj —“ „Kotrajž wamaj“, pschetorže ju wjerch, „tehdom s kozorom sejhraschtaj, tola macźerka, tu macże sarunanje sa waschu schkodu, s butru tola njemóżeschcże niczo wjazy sapocźecź.“ Sprawna hosposa mjelczo posticźeny skoty pjenjes do saka tyknywschi, s wocźomaj schibale samikota a šmějo wotmolwi: „Butra je na hród do Wajmara pschischka, tam wscho żeru.“ Na prěni wokomik hońtwjerjej pschešłapnjenaj kaž šłonaj stokpaj stejeschtaj, a jedyn na druheho spodźiwajo shladowasche, doniž šo wjerch Korla August s hrosu njesatschašny, jeho pschecźel Götha pak srudnje jenicźke šłowczko schepny: „Wjecźenje.“

Cyrkwinske powjesće.

Jutsje sa tydźeń, njedźelu Misericordias, šměje rano w 7 hodźinach farar dr. Kalich němsku spowjednu rěcź a we 8 hodźinach prěduje diakonatski vikar Měto němski wo Mat. 18, 1—7.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Korla August Zawnik, schewz tu, s Hańžu Marju Mehlez na Židowje. — Korla August Böhme, wotrocźk w Scźijezach, s Marju Theresiju Kubizez tu. — Jan Bohot, wotrocźk w Dobruschi, s Amaliju Ernestinu

Liſchkez tam. — Korla August Eduard Schmidt, deſkirěſaŕ na Židowje, ſ Jdu Poßeltez tam. — Hendrich Wylem Hofmann, zigarrowy wikowaŕ w Brockwitzach, ſ Emmu Marju Hantuſchez w Khelnje. — Korla Guſtav Klippel, khěžkaŕ a cźěßla we Wjaſońzy, ſ Marju Ernestinu Haſerkornez w Hownjowje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hedwiga Martha, Bjedricha Wylema Gramaſtki, maſchinuwjedźerja na Židowje, dź. — Korla Hermann, Jana Jencźa, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Emma Wylemina, Jana Adolfa Ducźmana, khěžerja a cźěßle na Židowje, dź. — Oskar Richard, Oskara Klimanta Klawßa, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Hugo Reinhold, Jurja Měrcźina Hartmanna, kublerja w Hněwßezach, ß. — Hana Auguſta, Franza Božidara Blümela, knježeho pohoncźa w Delnjej Kinje, dź. — Emma Auguſta, Jana Auguſta Pjetaſcha, khěžkarja a dźěłacźerja w Sſlonej Borſchcźi, dź. — Marja Martha, Korle Juliußa Seiferta, zyhelniſkeho miſchtra w Hrubjelcźizach, dź. — Ida Hana Selma, Wylema Reinholda Guſtava Pucźa, gratwjedźerja na Židowje, dź. — Marja Emma, Jana Mortaka, dźěłacźerja na Židowje, dź. — August Pawoł, Auguſta Libſche, ſkalarja w Hornjej Kinje, ß. — Richard Kurt, njemandź. ß. na Židowje. — Jan Hermann, Jana Handrija Zyža, žiwnoſcźerja a rěſnika w Sſlonej Borſchcźi, ß.

Katholſka zyrkej: Emilija, Franza Melichara, krawza na Židowje, dź. — Jakub, Michała Glawſcha, dźěłacźerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. měrza: Auguſta Wylemina Benſchez na Židowje, 36 l. — 25. Pětr Frenzel, wumjeńkaŕ a ſkałaŕ w Sajdowje, 76 l. 10 m. 25 d. — 27. Auguſta Bernharda Klingſta, ſchewza tu, morwonarodź. dź.

Wjedro w **Londonje** 30. měrza: Nózny ſchcźerk.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

24. měrza 1883.

Žitowy dowos: 3724 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pšeńcza	50 kg.	7	14	8	48	7	14	8	63
Rožka	50 kg.	6	58	6	84	6	58	6	90
Jecźmjeń	50 kg.	6	52	6	81	6	52	6	81
Wowß	50 kg.	5	60	5	90	5	60	6	—
Pšeńcźne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	60	4	20
Rźane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	30	4	60
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	15	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	80	3	30	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	90	—	—	—	—
Pšeńcźna muka	50 =	7	—	16	75	—	—	—	—
Rźana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Sſyno	50 =	2	50	3	20	—	—	—	—
Sſlóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata 248 ſchtuk, ſchtuka		7	—	20	—	—	—	—	—

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawarź: 3. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach pola kublerja Glütte w Stróži 2 konjej, 3 wosy atd. — 5. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach hoſcźenzarſka leżomnoſcź cźißło 34 w Lejnje pola Bukez, k ſawoſtajeńſtwu hoſcźenzarja Ducźki ßłuſchaza a na 12720 mk. takſirowana. — 28. haprleje leżomnoſcź 16 B w Nowym Bronju, na 3925 mk. takſirowana.

Awkzije: Kóždu ßrjedu pola Th. A. Wällniza, ſapokaſaneho awkzionatora na ßukelnſkej haßy w Budyſchinje.

Na pſchedań: Khěža cźißło 28/30 w Barcźe ſ hródźu, bróžnju a 1 kórzom pola a kuki (ſhonicź pola tyſcherja A. Klemma tam).

W jenej nowej maßiwnej khěži je **ſtwa** ſe ßołotowej ſahrodu pſches **Winklera** w Radworju 88 b na pſchenajecźe.

W Brěſynje pola Hucźiny je **khěža** na dwěmaj ſchoßomaj, ſ zyhelom kryta, ſe ſahrodu na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź cźißło 12 tam.

Žiwnoſcź ſe ßydom kórzami pola a rjanej ſahrodu je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź w Khelnje cźißło 4.

Kóſlaze kóžki

kupuje po jenotliwym a we wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płacźiſnach

Guſtav Nauka na garbaŕſkej haßy.

Kóſlaze kóžki

pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

H. Lange pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi pſchi žitnych wikach.

Drjewowa awkzija.

W hoſcźenzu w **Huſzy** ma ßo

póndźelu 2. haprleje t. l. dopołdnja wot 8 hodźin

ſ Huſcźanſkeho knježeho lěża:

14 rmtr. twjerdych ſchcźěpow,
103 = mjehkich = cźo. 1 hacź 34, 42, 43,
5 = brěſowych kliplow,
14,1 ſtotnjow mjehkeje ſbytkneje walcźiny,
8 hromadow toho runja,
38,5 ſtotnjow twjerdych bitych walcźkow,

ſ drjewniſchcźa we wotdźělenju ſwěriſkej ſahrodźe pſchi Huſcźanſko-Demjanſkim pucźu a ſ delnjeho lěßneho drjewniſchcźa w hajniſtwje **Jſoru** pſchi Huſcźanſko-Demjanſkim pucźu;

w korcźmje w **Mjedźojſu**

wutoru 3. haprleje t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

ſ Mjedźojſkeho knježeho lěża:

10 rmtr. mjehkich ſchcźěpow,
48 = = kliplow,
2,5 ſtotnjow mjehkeje ſbytneje walcźiny,
7 hromadow twjerdeje walcźiny,
6 = mjehkeje =

ſe ßucheho drjewa, wětroſlemkow a wurumowanja we wotdźělenjach: ſchibjeńcźnej horje, Semicźanſkej mjeſy, holanſkej horje, liſchej jamje, Koßernſkej mjeſy, dołhim hacźe a kubłach;

ſ jeneje łuki pola Birkerody a jeneje łuki pſchi Mjedźojſkim dworje:

68 dołhich hromadow,

ſ wuměnjenjom naßadźowanja pod wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, jenotliwje a po dźělbach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Schtóž chze ßebi drjewa prjedy wobhladacź, njech ßo na lěßneho dohladowarja w hajniſtwje w Mjedźojſu a w lěßnym domje w Huſzy wobrocźi abo ßo bjes dalſcheho na ſpomnjene lěßowe měſtna poda.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.

Hugo Opelt.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 2. haprleje t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **Stróžanſkej hoki** pola Lemiſchowa něhdźe 70 hromadow wuléßowanych khójnowych žerdkow ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Maleſchezach, 26. měrza 1883. **Sachßa,** wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim reviru.

Wutoru 3. haprleje t. l. dopołdnja 1/2 10 hodźin ma ßo w drjewniſchcźu w cźeŕnjach pſchi kſchižnym hacźe:

21,5 rmtr. brěſowych ſchcźěpow,
136 = khójnowych ſchcźěpow,
15,5 = brěſowych pjeńkow,
99,5 = khójnowych pjeńkow,
347 brěſowych walcźkow,
2085 khójnowych walcźkow,
5 klozow,
13 ſchmrěkowych a ſchkowroncźich žerdźow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 28. měrza 1883. **Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.**

Wupschedawanje.

Dla semrjeca mojeho muża ßo wschelake družiny **cžaßnikow, rjeczasow, pjerschczenjow, bróschow, medaillonow** atd. wupschedawaju.

Swud. **Witzkowa**
na swonkownej lawskej haßy.

NB. Porjedženja ßo spěschnje a derje wobstaraju.

Czěske kamjentne wuhlo

we wschěch družinach sczele se stazije Czopliz (Teplitz) solidne a placzisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Maschiny k wobdzěłanju drjewa,

s nohu, ruku a mozu ßo czěrjaze,

bantowe piły, s nohu a s dobom s ruku ßo czěrjaze, najlěpscheje khmanosczje, s kotrymiž ßo hižom w najwjetschich hlidarnjach w Budyschinje dźěła. Tele maschiny, kotrež pola knjesa **Wylema Fuchsa,** draschlerja w Budyschinje, na wobhladanje steja, poruczeja

W. Schröder & Co.,
maschinska fabrika w Lipsku.

No. 71 El Triunfo, No. 71

najnowschi wudźěłk **khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Straßburgu,** 100 schtuk po 4 mk. 30 np., 10 scht. po 45 np., porucza jako placzisny hódne

pschedawarnja w Budyschinje
na bohatej haßy 13.

Pschi realnej schuli 1, **po 2 schodomaj.**

Wilhelm Rohde,

krawski mischtr w Budyschinje,

Pschi realnej schuli 1, **po 2 schodomaj.**

ßwojim czesczenym Serbam Budyschina a wokolnosczje ßwoje **nalětnje** a **létnje drastne tkaniny** dobroczinemu wobkedźbowanju porucza a pschi sprawnym poßłużenju najtunische placzisny lubi.

P. Strobelowy atelier

za njebolosne saßadzenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **časopisa „Łužica“** w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

Druhi zwjazk.

a) *Njewjazany:* 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.

b) *Do rjanych prasowanych deskow zwjazany:* 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

Rjane prasowane deski k II. zwjazkej same: 75 np.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Na **ratarskej schuli w Budyschinje,** toho runja na **ßadowej a fahrodniskej schuli,** s prěnim wustawom sjenoczenej, ßo **póndželu 9. haprleje 1883** nowe wuczbne kursy sapoczmu.

Wschě dalsche wukasy ßu shonicz pola direkzije wustawa.

Filzowe klobuki

sa hólzow wot 1 mk. 50 np.,
sa mužow wot 2 mk. 50 np.,
hacž do najlěpschich družinow porucza

Hugo Lehmann
1 na swonkownej lawskej haßy 1.

Porjedženja ßo tunjo wobstaraja.

Wolij

k masanju mlócżazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Van Houtenowy

czisty roseńdżazy

kakao

najlěpscheje družiny. Pschihotowanje „na měscze“.

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon
Weesp w Hollandskej.

Wot najwjetscheje wažnosczje sa

wocži kóždeho.

Tuta jenoż ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot léta 1822 ßwětoßkawna.

Dostacz w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy knjesa E. Menznera w Budyschinje.

Njech ßebi pak kóždy měscze jenoż wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta žada. Zanu druhu.

Wucżachi s listow: Knjesej **Tr. Ehrhardtej.** Wot jeneho pschecżela buch na Waschu **prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku** kedźbliwy sczinjeny, kotruž bě ßam trjebał a sa **wubjerny ßrědk** sesnał (ßlěd. skasanje). Schotten, febr. 82. J. Moldaner. Dale: Psches jeneho dobreho pschecżela ßym bleschu Waschoje **prawdźiweje dr. Whitoweje wocżoweje wodźiczki** dostał, kotraž je mi **jara wjele** pomhała. Landenhausen, febr. 82. Joh. Dietz. Dale: Proschu wo pschipóßłanje Waschoje **powschitkownje znateje, kraßneje dr. Whitoweje wocżoweje wodźiczki.** Unterwittighausen, febr. 82. Jos. Geiger.

Hłowna shromadźišna

pożčerńje a lutowańje ša Bart a wokolnosć

(šapišane towarstwo)

njedźelu 8. haprleje t. l. popołdnju w 5 hodźinach

w šali Dietrichez hošćenza tudy.

Dźeńški porjad: 1) Pšchedpołoženje šliczbowanja a bilanzy na lěto 1882 a dobropósnacże wobeju; 2) wobšanknjenje wo nałoženju čžišteho dobytka a wo wulkosćži rosdźělomneho wunoschka; 3) wušwolenje dweju wubjernikow na město teju, kotrajž mataj po statutach lětża wustupicź; 4) namjet, šo ma žo šastupny pjenjes dla narosćeneho reservefonda wo něschto powyschicź (§ 12 statutow).

Na tutn shromadźišnu žo wschě žobustawy ſ tutym pšcheproschuja.

W Barcźe, 28. měrza 1883.

Direktorij:
Wiedemann.

P. P.

S tutym žebi dowolam najpodwolnischo wosjewicź, šo žym knjesej pschekupzej

Richardej Pötschzy w Budyschinje

kommißijonski skład žwojich fabrikatow, na 4. němskej sjednoczeńskej kucheństwowej wustajeńzy w Lipsku 1883 wusnamjenjenych, pschepodał a je pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju poručam.

Xaverius Heino w Draždźanach.

Pčzołna zyroba.

Sa najlěpschu pčzołnu zyrobu žwój nowy **pčzołny zokor** poručataj

Ginzel & Ritscher.

---

300 zentnarjow běrnow,

žymjeńtnych a jědźnych,

žu na pschedań pola

kubleŕki swudowjeneje **Wjelineje** w Schekezach.

Wosjewjenje.

Dźiwoczańske žerbske evang.-luth. mißionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje ša tydźeń, 8. haprleje, popołdnju w tsjoch w **Lehnertez** domje w Zokowje shromadźišnu.

Pětr Mlónk.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow.

Dary Čechow (wospjetowane): přez dr. Lerneta w Pardubicach: kollegium prof. wyššeje realki tam 1 fl. 20 kr., k. dr. jur. Adolf Bergmann tam 1 fl., towarstwo w hoscenu „na kopečku“ 2 fl., přez redakciju Rucha w Prazy: k. kapłan A. Kaplický w Loučimě u Nove Kdyně 5 mk., k. Vonásek w Plavči na Morawje jako zbytk posełki 0,46 mk.

Dary ze Serbow: k. Lukaš w Bónjecy na 1883 1 mk., k. Mahling, wučeŕ w Khołmje na 1882 a 83 2 mk., k. Wawrik-Jězorka, póstski direktaŕ em. w Altenburgu, 100 mk.

Holzy, też je wžow, kotrež chzedźa **schwadlistwo** nawuknycź, dostanu darmotnu wuczbu na horncžeŕskej haži 15 po 2 skhodomaj.

Kowaŕskeho pyta

E. Hübner w Rakezach.

Dwaj krawskej dostanjetaj trajaze dźěło pola **Korle Frößnela** pschi garbaŕskich wrotach čžiško 1 w Budyschinje.

Za **GS, ML, HR, MR.**

Lubosćiwe zbožopřeća su mje wutrobnje zwjeseliłe. Mój najlubozniši dźak!

Wustojnym spěwarjam a zrěčniwemu słowowjedźerjej za wosebnu překhwatanku wutrobny dźak. **P. 28.**

Čžežny wopomnik

na row

njebo **Heleny, Augusta Nowaka**

na Ssokołzy mandźelskeje.

O Božo, kajka srudoba
Na Ssokołzy pšched krótkim běsche,
Hdyž Nowakez macź Helena
Pšches sažnu žmjercź ſ toh' žwěta dźěsche;
Tam mandźelski a dźěczatka
Wo lubu macź nětk plakaja,
Kiž žmjercź je jim prjecž wsała.
Haj, tuta luba mandźelska,
Kiž lětża pšches žmjercź wotžal dźěsche,
Ta w Sem'chowje bě rodźena,
Jej' nan tam Jurij Schrybaŕ běsche;
Hdyž wona běsche wotrostła,
Je pjecź lět dołho služiła,
Na to žo woženiła.
Haj, wona, cžežna njewjesta,
Hdyž dwaczyćži lět stara běsche,
Ssej wsa toh' August Nowaka,
Kiž na Ssokołzy wobžedźesche
Tu rjanu žiwnosćž, hdźež też staj
Sso wonaj ſ cžesczu žiwilaj
Hacž do jej' ſbóžnej' žmjercże.
Hdyž dwaczyćži lět w mandźelstwi
Tu ſbožownaj a strowaj běschtaj,
Dha skhori jej' žyn najstarschi,
Duž lubej starschej rady chzyschtaj —
A wožebje ta luba macź —
Joh' hacž najlěpje wothladacź,
Ta macź też pschi tym skhori.
Tón žyn, tón bórsy wotkhori,
Ta luba macź pak na žmjercź skhori,
Zad'n lěkaŕ njej' móhł pomhacź ji,
Ta žmjercź ju jara bórsy mori
A to, móhł rjez, we młodosćži,
Hdyž bě lět dwaj a schtyrzyćži
Pjecź měžazow tu žiwa.

Tak wulkoh' rózka schěžnatoh'
Tej' macźerje dźeń žmjertny běsche,
Hdźež wot toh' luboh' mandźelskoh'
A wot pjecź dźěczi wotžal dźěsche;
O Božo! to bě srudoba,
Hdyž plakachu te dźěczatka,
Jich luby nan też ſ nimi.
Ta sawostaji po žmjercži
Toh' mandźelskoh' a też pjecź dźěczi,
Wot kotrychž je tón najstarschi
We dwajadwazytym nětk lěczi —
Te najmłódsche tych žyrotow
Je žydom lět pjecź měžazow —
Dwě šotsje, jenoh' bratra.
Tón luby bratr we Sem'chowje,
Kiž ju tak rady wopytasche
A tute schtuczki w Nowinje
Też šestajecź a cžischczecź dasche,
Tón hižom wot jej' młodosćże
Je lubował ju wutrobnje
A wona sažo jeho.
Ach, nětko je tón luby dom,
Hdyž macź tam njej', kaž wupuščeny;
Hlaj, prjedy kóždy ſ wježelom
Je schoł wot blida naždyčeny —
Nětk nan a też te dźěczi tu,
Móhł rjez, wot blida hłódne du,
Hdyž macź po' blida njeje.
O Božo, to bě srudoba,
Hdyž jeje kaschcź tu wobstupachu,
Tón luby nan a dźěczatka,
Haj zuły ludźo žylsowachu;
To pak njech wasch troscht wostanje:
„Schtož cžini Bóh, wscho dobre je“,
Hdyž też naš jara srudźi.
Ach hladaj, Božo na njebju,
Na tute wbohe lube dźěczi,
Kiž shubiłe žu macźerku —
To najlubsche na zylym žwěczi —
A daj, so druha macźerka
Je kaž te žwoje lubo ma
A njeczini jim kschiwdu.
A tak dha, luba Helena,
Ssy še wschej cžesczu pohrjebana
Na kerchow Miklawsch do města,
Wot wschitkich jara woplakana;
Haj tak dha spi nětk derje, spi,
Hacž Bóh naš wschitkich wubudźi
A sjednoczi naš ſ nowa.

W mjenje srudnych sawostajenych

Pětr Mlónk.

Sjawny dźak.

Po tym, so žmój žwój dom, loni 25. jun. pšches Božu woheń saniczeny, ſ Božej pomozu šažo natwarikoj a wobczahnykoj, nusuje naju, wschitkim tym, kotſiž žu naju ſ sórami, ruczným dźěłom a pjenjesami podpjerali, wožebje Pschiwczańskej, Ssupowskej, Łahowskej, Roswodźanskej, Budestczańskej, Wulko- a Mako-Debžeczańskej, Lejnjanskej, Hornjo-Hórczańskej, Splóščańskej a Khójnjanskej gmejnje, dale Janej Manitzej w Budyschinje, Jurjej Probstej we Wostaschezach, Rostokowej we Wurizach, swudowjenej Rjelzynej, swudowjenej Rjeczžynej, mischtrej Rausendorfej, Handrijej Sobje w Kóskach a pschede wschěm swudowjenej Pallmanzy ša dobroczinwe hospodowanje žwój najwutrobnischi hłuboko sačžuty dźak wuprajicź. Bóh, luby Knjes, chzył naju dobroczelam jich žmilnosćž w bohatej měrje šarunacź a jich pschede wschěm njesbožom ſ hnadu wobarnowacź.

W Hornich Jikozach, 27. měrza 1883.

Jakub Pallmann a mandźelska.

Łužica čo. 4 1883 je wušła.

(K tomu cžišlu jena pschiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 13 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 31. měrza 1883.

K wußywej

poruczam **cžeŕwjeny dźecźel** a **běły dźecźel, prawdźiwy franzowski luzerne, jendźelsku** a **italsku raytrawu, runklizowe ßymjo, Oberndorfsku** a **słotožołtu walzojtu rěpu, hróch, woku, lupin, seradellu, trawowe ßymjo,** tak mjenowane swěrinsko-sahrodne měschenje, dale wschelake **pólne sahrodne ßymjo** w cžerstwej, derje skhadźazej tworje a proschu pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derje-ßłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płacźisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncźe,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncźe,
derje ßłodźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tucžne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofej,

wo prawdźe derje ßłodźazy,

punt po 70 np., pschi wotewsacźu 5 puntow po 5 np. tuńscho, pola

Richarda Pötschki
na hłownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki.

Rajß wulkosornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,
we wałach tuńscho, porucza

Richard Pötschka
na hłownym torhoschcźu.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucza

Richard Pötschka
na hłownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki.

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

Möblowy magazin

sjenocźenych tyscheŕskich mischtrow

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

na bohatej haßy cžo. 14, po 1 skhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel) ßwój wulki skład dobrych a ßamodźěłanych **möblow** pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

H. G. Kubasch jun.,

krawski mischtr,

1 pschi mjaßnych hětkach 1,

porucza ßwój wulki skład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k schicźu drasty po měrje, toho runja ßwój derje srjadowany skład hotowych **mužskich** a **hólcźich wobleczenjow** a lubi pschi krucźe sprawnym poßłuženju najtunische płacźisny.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscheŕskeho mischtra,
w Budyschinje na ßerbskej haßy 16

ßwój wulki skład jednorych hacž do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płacźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Mjehki schtomowy wósk w blachowych tysach,

pruhowany w ratařskej schuli w Budyschinje, porucza tysu,

75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopschijazu,
po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.

měschcźanska haptyka w **Budyschinje**
na hłownym torhoschcźu cžißło 6.

K wudźěłanju komodow, khamorow, łožow, toho runja zyłeho njewjescźinskeho wuhotowanja porucza ßo k dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi najlěpsche dźěło po tunich płacźisnach

S dobom dowolam ßebi ßwój skład hotowych kaschcźow dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźicź.

Hermann Hoffmann, tyscheŕski mischtr,
w Budyschinje na taschbarku 2.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucza najnowsche mustry **módreho cziſchcza** we wſchelakich družinach a ſchěrokoſczach, ſtary łóhcz wot 25 np., **kholowowe tkaniny** a **jakowe poczehnjenja** jara tunjo, **běły płat** wot 50 np., **módry płat, cziſchczane lazowe ſchórzuchi** wot 25 np., **pißane ſchottiſke draſtne tkaniny,** łóhcz wot 20 np., **tibetowe rubiſchka, katunowe rubiſchka** w rjanych nowych muſtrach.

Fabrika pianofortow

Crasselt & Raehse

w Lubiju w Sakſkej

ßwój bohaty ſkład **kſchižno-** a **runotrunatych pianinow** po najnowſchej konſtrukziji ſ **zyłym metalowym wobłukom** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Pſchipóſnajeŕſke pißma wo wubjernoſczi naſchich fabrikatow móža ßo kóždy czaß w originalu wobhladacz.

Reparatury kóždeho waſchnja ßo najßwěrniſcho wobſtaraju.

Płaczíſny tunje. Płaczenje po ratach. 10 lětne rukowanje.

Kaſchczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Prawdźiwe Faulerowe juchowe plumpy,
patentirowane palne khoſejowe maſchiny bjes wóhnja,
ſchaty-rólowaze maſchiny po nowſchej konſtrukziji,
emaillirowane a **żeleſne ßudobje,** toho runja
wſchě twaŕſke wobbitki

porucza tunjo

Ewald Braun
9 na hłownym torhoſchczu 9.

Najnowſche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Tunjo, tunjo.

Po poniženych płaczíſnach poruczam: **ſpódne koſchle, ſpódne kholowy, dźěczaze** a **żónſke ßnknje, ßekle, ſchtałty, rüſche, kwětki, pſchedkoſchliki, ſchlipßy, khornarje, mauſchety, rubiſchcza, ſoki, ſchtrympy, dźěczaze khapiczki, lazki, jupki** atd. atd.

Tež czinju na ßwoje dobre **ſchtrykowanſke wołmjane pſchedźeno** kedźbliwe!

E. Scheer
w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 3.

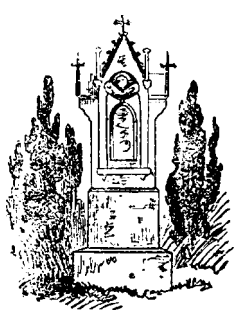

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

porucza pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijſkej dróſy 2.

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo,

ſnaty rjany **wulki** žołty płód,

porucza

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy bědnych ſ tutym woſpjet na horejſchu tinkturu kedźbnych czinimy, jako wo prawdźe na najlěpſchi, **je-li niz jeniczki w ſkutku ſprawny ßrědk** pſche wupadowanje włoßow, kaž tež ſo by czlowjek ſhubjene włoßy ſ nowa doſtał, a je wona **woßebje tež ſa žónſke,** kotrymž włoßy huſto wot pſcheměrneho nałožowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitna. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdźiwu jenož knjes **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincka** na pſchedań.

Spěwaŕſke knihi,

w jednorym a woßobnym ſwjaſku, w koži a ßomocze, ſ nowym pſchidawkom porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

Nowe němſke krajne ſpěwaŕſke

w proſtym a woßobnym ſwjaſku, wote mnje ßameho dźěłanym, poruczam po najtuniſchich płaczíſnach. **G. Rämſch** na bohatej haßy.

Wot **prawdźiweho Mayeroweho bróſtſyropa ſ Wrótßławja,** na ßwětnej wuſtajeńzy w Pariſu prämiirowaneho, maja jeniczki ſkład w bleſchach po $1^1/_2$ mk.:

E. Mittaſch w Budyſchinje,
Herrm. Nächſter w Kamjeńzu,
W. Rothe w Lubiju.

Proſte a czežſche porjedźenje czaßnikow po najtuniſchich płaczíſnach wobſtara

Joh. Gäth
na róžku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Wopiłſtwo,

ßamo na najwyſchſchim ſkhodźeńku, wotſtronja ſ wěſtoſczu a rukowanjom, tež bjes wědomoſcze khoreho, wunamakaŕ d. M. a ſpezialiſt pſche wopiłſtwowe khoroſcze **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitoſcz je wot kral. hamtſk. ßudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkruczena, darmo. Podražowarjow njech ßo kedźbu nima, dokelž je to jenož jebanſtwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 7. haprleje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy zejm je 3. haprleje sazo hromadźe stupił. Prěni namjet, kotryž měješe zo wuradźić, běše drjewowe zło. Ani pschecźeljo ani pschecźiwnizy drjewoweho zła zo nochzychu do wótreje debatty dacź. Wobej stronje zwoje zboże w tsecźim wothłosowanju wotczakujetej. Jeniczki bóle sajmawy pschedmjet bě wobcźežowanje sozialdemokratow dla jich sapósłanza s Vollmara. W Kopenhagenje běchu sozialdemokratojo se wscheho zwěta shromadźisnu měli. Pschi tym je zo pjecza s Vollmar, kotryž na zejmje Mitweidaski wokrjeż sastupuje, s wótrymi wupadami na reformske wotpohlady wjerha Bismarka wusnamjenił. Jako zo wón nětko s tuteje shromadźisny se zwojim pschecźelom Frohmu do Němzow wróći, jeju pruska polizija w Kielu saja. Najskerje je zo to toho dla stało, dokelž zo nadźachu, so w jeju wobzedźeństwje wschelake papjery a sakasane pismа nadeńdźa. W tym samym czasu buchu w Neumünsterje tsjo drusy sozialdemokratszy sapósłanzy, Bebel, Dietz a Auer sajecźi. Hacź je polizija pola nich pytane pismа namakała, njewěmy, jenož to je snate, so buchu woni wschitzy sa krótki czas sazo puschczeni. Dokelž zo po sakonju w czasu pozedźenjow kněžorstwoweho zejma žadyn sapósłanz wot polizije pschimacź njesmě, zu sozialdemokratojo na zejmje namjet stajili, so maja zo polizajszy sastojnizy w Kielu a Neumünstru, kotsiž zu sakoń, jako sapósłanzow sajachu, pschestupili, wot zudnistwa khostacź. — Polazy, kotsiž skoro na kóždym zejmje, ale s wjetscha bjes wscheho wuspěcha, se žadanjemi sa zwojimi wot pruskich kralow sarukowanymi prawami wustupuja, zu tón ras namjet na pscheměnjenje zudnistkeho wustawa pschedpokožili. Woni zebi žadaju, so by w pólskich stronach pólska rěcź to same prawo na zudnistwje měła, kaž němska rěcź. — Sakońki namjet wo zokrowym dawku zo doprědnej komisiji k rospominanju pschepoda. Pschi wuradźenju wo pscheměnjenju rjemjeźniskeho sakonja zo wot doprědkarskeje strony namjet staji, so změ zo we wojerskich rjemjeźniskich dźěłarnjach jenož sa potrjebu wójska dźěłacź. Kantiny a druhe pschedawarnje w kasermach změdźa twory jenož sa kasermskich wobydlerjow a sa potrjebu w kasermach pschedawacź. Sa wojerske wozoby, kotrez někajke rjemjeźko wobstaraju, khiba so zo tozamo na ratarske hospodarjenje jich lezomnoscźow njepocźahuje, trjebaju k tomu dowolnoscź zwojeho garnisonskeho komandanty, to zamo tez sa jich mandźelske a druhe zobustawy jich zwójbow płacźi. Tutón namjet ma privatne rjemjeźko napschecźo statnemu rjemjeźku schkitowacź.

— Wjerch Bismark 1. haprleje zwój 69. narodny dźeń zwjecźesche. Jemu zo tutón dźeń zbožopschejaze telegramy a listy s hromadami se wschěch krajow zwěta, bjes nimi tez někotre wot němskich a wukrajnych knjezerjow, pózłachu. Wulka běsche tez liczba tych, kotsiž kněžorstwowemu kanzlerjej parschonszy zboże pschejachu. K tutym tez nowy wodźer admiralstwa, generallieutenant s Caprivi, złuscha, kotryž zo, so by czaz njeskomdźik, hischcze w nozy wot zwojeje inspekzije w Kielu a Wilhelmshafenje do Barlina wróćźi. Kněžor da kanzlerjej, kaž hewak, psches jeneho generaladjutanta zboże pschecź.

— Se Schlesynskeje je zo 36 danskich poddanow wupokasało, dokelž zo njeběchu, kaž bě zo to wot knjezerstwa poruczko, k złużbje w němskim wójsku samolwili.

Italska. Italski minister swonkownych nalezhoscźow, Mancini, njedawno w jenej zwojich parlamentskich rěczow naspomni, so je zo bjes Italskej, Němskej a Awstriju swjask wobsanknył. Samer tutoho trójneho swjaska drje jenoz w sdźerzenju měra wobsteji. Němska a Awstrija njejstej s Italsku niczo wujednakej, schtoz by jeju pschi wójnje k wojerskej podpjerje nusowało, abo s czimz by zo jenemu swjaskownikej tukhwilne wobzedźenstwo sarukowało. To po tajkim njeje swjask, kotryž zo njepschecźelnje pschecźiwo někajkemu krajej měri, ale swjask k sdźerzenju měra.

Franzowska. Wulke kavalleriske manövry w narańschej Franzowskej, wot nětczischeho wójnskeho ministra Thibaudina poruczene, kotrez mějachu zo wot komandanty kavallerije, generala Gallifeta, wodźicź, zu zo wotprajike. Wójnski minister je njelubosnoscźe rospomnił, kotrez by pucźowanje wot wjazy dyzli 200 generalow a stabowych offizierow na mjesach pola Němzow sbudźiło. Město wulkeho kavalleriskeho manövra zo w nalěcźu we wschelakich dźělach Franzowskeje mjenische manövry smeja. Hłowna pschiczina, so wulki kavalleriski manöver wuwostanje, ma zo w spjeczenju radikalnych pytacź. Gallifet dyrbjesche zo do tutoho manövra sa generalneho wyschka zykeje franzowskeje kavallerije pomjenowacź. Radikalni telko wojerskeje mozy Gallifetej njepopschachu, kotrehoz s zykej wutrobu hidźa, dokelž je w lěcźe 1871 komunski sběžk na zurowe waschnje porasył. Wójnski minister da zo wot hroženja radikalnych tak satraschicź, so wobsanknjene powyschenje Gallifeta wróćźo wsa a manöver wotpraji. — Snatu revoluzionarnu žónsku, Louisu Michel, zu w Parisu sajeli. Pschi prěnim pschezkyschenju jej pschepytowanski zudnik winu, kotrejez dla zu ju do jastwa wotwjedli, wosjewi. Wona je wobskorzena, so je pschi poslednich njemerach ludźi pschecźiwo knjezerstwu schcźuwała a, nawjedujo jenu wobrónjenu czrjódu njemernikow, pjekarnje wurubiła. Kaz zo sda, budźa ju psched kawniski zud stajicź.

Jendźelska. Kóždy dźeń pschikhadźeja nowe powjesce wo njeskutkach iriskich revoluzionarow. Tucźi zu zebi nowy njekniczomny zredk wumyslili, s kotrymz Jendźelczanow do stracha stajeja. Woni mandźelskim zonam tych jendźelskich sastojnikow, kotsiž pschecźiwo nim s krutoscźu wustupuja, pakety scźelu, w kotrychz zo schaty wot jetrakhorych nadeńdźa. Mandźelske někotrych ministrow tajke pakety dostachu. Tole strózadko njeje niczo nowe. Na podobne waschnje

w poßlednjej wulkej amerikanſkej wójnje nawjedowarjo pokodniſchich ſtatow präſidentu poknóznych ſtatow ſatraſchicź pytachu.

— Jendźelſke knjeżerſtwo je zyle ſkradźu ßwoje knjejſtwo na dźěl Arabiſkeje wupſcheſtrěło. Tſjo ſultanojo pokodniſcheje Arabiſkeje ßu ßo pod ſchkit jendźelſkeho knjeżerſtwa poddali, to rěka, woni ßu ßo dobrowólnje Jendźelczanam podczißli.

Rußowſka. W Móſkwje ßo tež lětßa narodny dźeń Jeho majeſtoſcze, němſkeho kheżora Wylema, wot tamniſchich Němzow na pěkne waſchnje ßwjeczeſche. Sapoczatk ſta ßo w lutherſkej zyrkwi ſ Bożej ßkužbu, na kotrejż ßo tež wjele Rußow wobdźěli, mjes nimi Móſkowſki generalgubernator wjerch Dołhorukow a tójſchto wyßokich ruſkich kheżorſkich a měſchczańſkich ſaſtojnikow. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſczinje ßo ßławy na ruſkeho, każ tež na němſkeho kheżora wunjeßechu, a ſpěwaſche ßo najprjódzy ruſka hymna: „Bożo, Zarja ſdżerż" a potom němſka: „Krala Bóh pożohnuj" a poſdźiſcho tež „Rheinſka ſtraż: Hłóß hrima, howri po kraju." Potom błědowachu wſchelake druhe ßławy, jako na Bismarka, na Moltku atd. — Teho runja ßu Němzy, w ruſkim měſcze Charkowje bydlazy, narodny dźeń němſkeho kheżora na podobne waſchnje ßwjeczili. Tež póßłachu jemu ſbożopſchejazy telegramm, każ je ßo to tež wot Petersburgſkich a Móſkowſkich Němzow ſtako. Kheżor je ßo jim ſa njón podźakowacź dał.

Turkowſka. Sultan je generala Hobe-paſchu, kotryż je loni ſ wjazorymi druhimi offizierami ſ pruſkeho wójſka do turkowſkeje ßkužby ſtupił, ſo by turkowſku kavalleriju do dobreho porjada ſtajił, ſa ßwojeho generaladjutanta a wyſchſcheho konjerńika pomjenował. — W pokodniſchej Arabiſkej je ſběžk wudyrił. Sběžkarjo ßu hižom tak ßylni, ſo móża 30,000 wojowarjow do bitwy póßłacź. Knjeżerſtwo ma w tu khwilu jenoż 9000 muži w Arabiſkej ſtejazych.

Schtyri dny.

Powjedanczko ſ poßlednjeje ruſko-turkowſkeje wójny wot Garſchina.

Ja pomnju, kak my po lěßu běżachmy, kak kulki lětachu, kak hałoſy, wot nich wotdyrjene, padachu, kak ßo my pſches czerninu drějachmy. Wutſělíwſchi czaſto khwilu ſaſtachmy. Schto ßo na kromje lěßa jaßne a ßwětke tam a ßem pokaſowaſche? Ssidorow, młoduſchki wojak prěnjeje roty („kak je ßo wón k naſchemu wotdźělenju pſchidał?" pomyßlich pſchi ßebi), na dobo ßo na ſemju wali a na mnje ſe ſaſtróżenymaj woczomaj hladaſche. S jeho erta ßo krew wukiny. Haj, ja to derje pomnju. Ja tež pomnju, kak hižom ſkoro na kromje lěßa w huſtych kerkach wuhladach .... jeho. Wón bě żałoſtny, wulki Turka, tola runu ßmuhu na njeho běżach, hacź runje ßym ßłaby a mały. Schto to ſawrjeſkny, ſchto to? każ ßo mi ſdaſche, ſleczi nęſchto nimo mje, we wuſchomaj mi ſafrunczi. „To je wón na mje wutſělił", ßebi pomyßlich. A wón ßo ſ wótrym kſchikom tſchepotajo do huſczíſcheje czerniny kłóczeſche. Wón móżeſche kerki wobeńcź, tola ſe ſtrachom ßo wón toho njedohlada a lěſyſche do kałazych hałoſow. S jenym praßnjenjom jemu tſělbu wudyrich, potom ſ bajonetom nęhdże kłóch. Schto to ſakſchiczi, njeſaſtona to. Potom ja dale běżach. Naſchi wołachu hura! padachu, tſělachu. Ja pomnju, ſo tež hiſchcże nękotre raſy wutſělich, hižom czerizy ſ lěßa na płonje. Na dobo bě „hura" wótſiſcho ßkyſchecź, a my wſchitzy ſ jenym raſom do prědka khwatachmy. To rěka niz my, ale naſchi, dokelż ja ſady woſtach. Mi ßo to dźiwno ſeſda. Hiſchcże dźiwniſcho bě to, ſo bě ßo na dobo wſcho ſhubiło, wſcho tſělenje a kſchiki běchu womjelkle. Ja niczo njeßkyſchach, jenoż nęſchto módre widźach, to drje běſche njebjo. Potom ßo tež to ſhubi.

Ja hiſchcże ženje w tajkim dźiwnym położenju njeleżach. Ja leżu, każ ßo mi ſda, na żiwocze a widźu pſched ßobu jenoż mały kuſczińczk ſemje. Nękotre trawiczki, jena mrowja, kotraż ſ wjerſchka jeneje trawiczki lěſy — to je wſchón mój ßwět. Tež jeho ſ jenym wóczkom widźu, dokelż je jene ſawodźene ſ nęczim twjerdym, to dyrbi hałoſa bycź, na kotruż ßo moja hłowa ſepjera. Mi je żałoßnje czężko, ja chzu, tola ja njewěm, czoho dla njemóżu, ßo wobroczicź. Tak ßo czaß minje. Ja ßłyſchu, kak ſchwjercze ſchczercza, pczoły ſynicza. Hewak niczo dale. Na kónzu wſchě mozy napinam, wucżahnu prawu ruku ſ pod ßebje, a ßo ſ woběmaj rukomaj na ſemju ſepjerajo, chzu ßo na kolena klaknycź.

Kajka to żadława bół, każ by błyſk zyke moje częło pſchejěł, wot koleń k wutrobje a hłowje, a ja ſ nowa panu. Saßo wſcho czorne pſchede mnu, ſaßo wo niczim njewěm.

Ja ßym poſpał. Czoho dla ja hwěſdy widźu, kotreż tak jaßnje ßwěcza na czorno-módrym bołharſkim njebju? Njejßym ja ſwonka ſtana (zelta)? Czoho dla ja ſ njeho wuléſych? Ja ßo ſpytam hibacź, a ſaczuwam ſatraſchnu bół w nohomaj.

Haj, ja ßym w bitwje ranjeny. Straſchnje abo niz? Ja pſchimam ſa nohomaj, hdźeż boli. Prawa a lěwa noha je ſ krwju pokryta. Hdyż ßo jeju ſ ruku dótknu, hiſchcże ßylniſcho bolitej. Każ ſubybolenje: ſtajna bół, ſa duſchu czahaza. Ja póſnawam, ſo ßym na woběmaj nohomaj ſranjeny. Czoho dla mje njejßu ſběhnyli. Ssu ßnadź Turkojo naß ſbili. Ja ſapoczinam roſpominacź, ſchto je ßo ſo mnu ſtako, ſ wopredka czěmno, potom jaßniſcho a pſchińdu k roſßudźenju, ſo my ſ zyka njejßmy ſbiczi. Dokelż padźech (czoho dla, ja wjazy njepomnju, tola pomnju, kak wſchitzy do prědka běżachu a ja běżecź njemóżach, a jenoż nęſchto módre pſched woczomaj wobkhowach) — a ja padźech na płonje na wjerſchku hórki. Na tole płono naſch mały wyſchk pokaſowaſche. „Dźeczi, my tam budźemy!" pſchiwoła nam wón ſe ßwojim połnym hłoßom. A my ßmy tam byli; to dopokaſuje, ſo njejßmy ſbiczi . . . Czoho dla mje njejßu ſběhnyli. Wſchak je na płonje wotkryte měſtno, kotreż móża wſchitzy widźecź. Wſchak ja ſawěſcze jeniczki tu leżu. Woni tak czaſto tſělachu. Ja dyrbju hłowu wobroczicź a pohladnycź. Nětkole mózu to lohko czinicź, dokelż ja tehdom, jako ſtanycź ſpytach, do prjedawſcheho położenja njepadźech a ßo na khribjet wobroczich. Toho dla mózach hwěſdy widźecź.

Ja ßo nęſchto ſběhnu a ßo ßynu. To ßo czężko czini, dokelż ſtej wobej noſy roſraženej. Woſpjet chzu hižom ſadwělowacź, ſkónczńje ßo ßynu ſe ßylſami we woczomaj, kotreż mi boloſcź wutłóczi.

Nade mnu kruch czorno-módreho njebja, na kotrymż ßo wjetſcha hwěſda a nękotre mjeńſche ſybola; wokoło nęſchto czěmne, ſcheſcherate. To ßu kerki. Ja ßym w kerkach; mje njejßu namakali!

Ja czuju, kak mi włoßy na hłowje ſtawaju. Tola kak běch na dobo do kerkow pſchiſchoł, jako mje na płonje tſělichu. Najſkerje ßym ranjeny tu ſaléſł, ſ boloſczu niczo wo ßebi njewjedżo. Dźiwnje jenoż je, ſo ßo nętko njemóżu hibacź, a tehdom bě mi móżno, ßo do tutych kerkow wlez. Móżno tež je, ſo mějach tehdom hižom jenu ranu, a ſo mje druha kula hakle tu doſcżeże.

Błěde, roſwite blaki ſańdźechu wokoło mje. Wjetſcha hwěſda woblědny, nękotre małe ſańdźechu. Měßaz ſkhadźa. Kak kraßnje by nětkole doma było! . . .

Kajke to dźiwne ſwuki ke mni pſchikhadźuja. Każ by nęchtó ſtonał. Haj, to bě ſtonanje. Leži ßnadź wokoło mje nękajki ſabity, ſ roſraženymaj nohomaj abo ſ kulu w żiwocze? Ně, ſtonanje je tak bliſko, a wokoło mje, każ ßo ſda, nichtó njeje. Bożo mój, dha drje ßym ja to ßam! Cźiche, żałoſtne ſtonanje; dyrbjał-li ja to bycź. To njemóże hinak bycź. Tola ja njewopſchijam tutu boloſcź, dokelż je w mojej hłowje czěmnota, wokoj. Lěpje je, ſaßo ßo lehnycź a wußnycź, ſpacź, ſpacź . . . .

Tola wußnu ja? To je wſcho jene.

Tón wokomik, hdźeż chzu ßo lehnycź, ſchěroka błěda pruha měßaczneho ßwětka jaßnje měſtno wobßwěcźi, hdźeż leżu, a ja widźu nęſchto czorne, wulke, ſchěſcź łóhczi wote mnje ſdalene. Tam a ßem je na nim błyſkotanje měßaczneho ßwětka widźecź. To ßu knefle abo bróń. Pak je to częło, pak ranjeny.

Wſcho jene, ja leżu . . . .

Ně, to njeje móżno! Naſchi njejßu wuſchli. Woni ßu tu, woni wubichu Turkow a woſtacha na tejle poſiziji. Czoho dla

niczo njerěcza, njezortuja. Ssnani ßłaboscze dla niczo ßłyschecź njemózu. Woni ßu sawěscze tu.

Na pomoz!! Na pomoz!! Dźiwje, njesrosymliwe kschiki se ßwojeho erta wokam, a žane wotmolwjenje na nje njedostawam. Wótsje ßo wone w nóznym powětrje rosnoschuja. Wscho druhe mjelczi. Jeno schwjercze schćercza kaž prjedy bjes pschestacza. Měßaz srudnje s kulojtym wobliczom na mnje shladuje.

Je-li by wón ranjeny byk, by wot tajkeho kschika wozucźik. To je cźěko. Jedyn s naschich abo Turka. Ach, Božo mój, to je wscho jene. A ßón ßo na mojej sahorjenej woczi puschczi.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Skónczenje.) Skónczńje podawa k. kantor Jórdan jako pißmawjedźeŕ delnjoßerbskeho wotrjada Macźizy Sserbskeje létnu rosprawu wo jeho skutkowanju. Delnjoßerbski wotrjad, kiž měješche 168 ßobustawow, je loni 4 wot k. Jórdana sestajane spißy wudak. Wschěch dokhodow měješche 353 mk., wschěch wudawkow 272 mk. — Po dléschej pschestawzy krocźi towarstwo k pschijeczu nowych ßobustawow, kotrychž pschedßydstwo a wubjerk k tomu poruczatej. Tak buchu jako ßobustawy Macźizy Sserbskeje pschijeczźi: kk. dr. Hanusch s Krakowa w Lipsku; Grot, profeßor w Peterburgu; stud. theol. Zur a domownik Holka w Prasy; Dobruzki, farař w Schprejizach; Wjazka farař w H. Wujesdźe; JanRencź, diakonuß w Ketlizach; Kerk wucźeŕw Bukezach, a Jan Domanja w Khróscźizach. Po namjecze pschedßydstwa a wubjerka ßo na to wo wudaczu noweje Bartkoweje cźitanki jedna. Po wschelakich rosjaßnjenjach se strony k. kantora Bartka a k. fararja Jmischa ßo na namjet kk. dr. Muki a kantora Kozora wobsankny, so ma ßo dotalna Bartkowa cźitanka s najmjeńscha w 1000 eksemplarach, a to hischcze do ßwjatkow, s nowa cźischcźecź. Knjes Smoleŕ jun. chze to wobstaracź. — Na namjet k. far. Jmischa ßo pschedßydstwu poruczi, ßo sa to staracź, so by ßo nowa Bartkowa cźitanka tak spěschnje kaž móżno sa cźischcź hotowa sczinika. — Schtož Pjekarjowe schulske spěwy, kiž hischcze ßu s hromadami na składze, nastupa, to chze ßo pschedßydstwo schtož móżno wo to staracź, so bychu ßo saßo w sakskich a pruskich ßerbskich schulach wuźiwake. — Pschi telej skladnosczi k. farař Jmisch naležnje proßy, so bychu ßerbszy fararjo a wucźerjo ßo po móżnosczi sa to starali, so bychu ßo Bartkowa cźitanka a ßerbske spěwne knihi w tych ßerbskich schulach, hdźež hischcze njeßu, skerje a lěpje pschi wucźenju trjebake. — Po wosjewjenju knihiskładnika ma ßo „Spěwna radosćź" k létu s nowa nakładowacź. — Po namjecze pschedßydstwa resp. k. pißmawjedźerja ma ßo wjeležadana ßerbska statistika ßerbskich Hornich a Delnich Łužizow létßa sestajecź, a maju ßo w błédowazym mjenowani knjeża proßycź, so chzyli ßo do dźěła takle dźělicź: hłowny redaktor hornjołużiskeho dźěła je k. referendar Mütterlein, delnjołużiskeho k. kantor Jórdan; ßoburedaktorojo ßu: sa hornjołuż. literaturu — k. farař Jencź; sa saske hornjoł. duchowne naležnosczе — k. farař dr. Kalich; sa sakßku hornjoł. schulsku statistiku — k. Kral, wucźeŕ na Ssokolzy; sa statistiku pruskich Hornich Łużiz — k. farař Wjelan; sa delnjoł. literaturu — k. farař Kruschwiza; sa delnjoł. duchowne naležnosczе — k. farař Hadank; sa delnjoł. schulsku statistiku — k. kantor Jórdan. Wobsamknу ßo, so maju ßo pomjenowani knjeża proßycź, so chzyli trěbne rukopißy k pschichodnej generalnej shromadźisnje pschihotowacź. — Na dalschi namjet pschedßydstwa ßo Hataß s Maleschez jako kolporteur Macźizy sa Sakßku wuswoli; na namjet k. fararja Jencźa chze ßo pschedßydstwo wo to postaracź, so by Sswětosch se Sdźar kolportażu sa pruske Łużizy na ßo wsak. — Postajiwschi, so maju ßo macźiczne spißy kaž dotal dwójzy sa léto rosesłacź, shromadźisna wobsamknу, so je wot nětka seschiwk „Časop. Mać. Serbskeje" pola Macźizy jeno sa 1 mk. 25 np. dostacź. — Sslěduja nětko namjety ßobustawow. Po namjecze czestneho ßobustawa k. Parczewskeho ma ßo pschedßydstwo wo to staracź, so wyschnosczź dowoli, so by ßo dla twarby macźicznego domu lotterija sarjadowała. — Na druhi namjet k. Parczewskeho ßo wobsamknje, so ma pschedßydstwo płacźisnu nękotrych starschich towarstwowych spißow ponižicź. — Po namjecze kk. fararja dr. Rencźa a Kubizy so postaji, so ßobustawy towarstwa stare seschiwki „Čas. M. S." sa dotalnu płacźisnu 75 np. dostawaju. — Skónczńje wobsamknу ßo hischcze, so ma ßo katalog knihow macźicznеje knihownje sestajecź a cźischcźecź. — Se spěwom „Hischcze Sserbstwo njeshubjene" ßo létuscha hłowna shromadźisna Macźizy Sserbskeje skónczi. Bóh luby Knjes pak daj, so by dobre ßymjo, kotreż je ßo s derje měnjenymi namjetami a s dobrej radu w njej wußywało, tež móznje sesłkhadźało na sboże a tycze nascheho lubeho Sserbowstwa!

— S dowolnosczu sakskeho knjeżerstwa je ßo wot hornjołużiskeho ratarskeho towarstwa ratarskim ßłużobnym sa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu poskoczana ßlěborna medaila, sa cžaßnikowy rjeczas abo sa cžorny cžaßnikowy bant noschomna, pschepodała: 1) hatarjej Janej Bałzarjej w Kobelni na tamnischim knjeżim dworje, 2) hospodarjej Handrijej Hajnzy pola hajniskeho mischtra Waldy we Wujeżku pola Pomorez, 3) hetmanej Janej Pilopej na knjeżim dworje w Rakezach, 4) wowcżerjej Handrijej Kwawkej na knjeżim dworje w Koprzach. Sslěborna medaila ßo hetmanej Janej Schołcźe na knjeżim dworje w Ssemichowje pschepoda, bjes tym so ßłużobna dźowka J. A. Wicźasez w Lubiju cżeßne wopißmo dosta.

S Budestez. Nasch Boži dom je wóndano s nowa bohate dary dostał. Knjes kubleŕ Broda w Dżenikezach je k wopomnjenju na ßwoju njebocźiczku mandźelsku kraßnu s nutska poskocźanu ßlěbornu khanu, s nutska a s wonka poskocźany ßlěborny kheluch a runje tajki ziborium naschej zyrkwi dariк. Na kóżdym tutych darow, kotreż, kaž ßłyschimy, wschě hromadże na 1000 hriwnow płacźa, ßu scźěhowaze ßłowa saryte: „K dopomnjenju na njebo Hanu Augustu, Jana Brody mandźelsku."

S Barta. Na tak mjenowanym „nowym dworje" njedaloko nascheje wßy je ßo w nozy wot pjatka k ßobocze jena brózeń wotpalika. Kak je woheń nastał, snate njeje. — Do nękotrych naschich knjeżich hatow ßo wjazy woda njepuschcźa. Wone ßu ßo runje kaž w Kupej k wjerbowym kulturam naprawike.

S Lahowa. Sarěcźanske ßerbske towarstwo měješche pschedjutrami w tudomnym hosczenzu ßwoju hłownu shromadźisnu, na kotrejż pschedßyda rosprawu wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym lěcze poda. Pokładnik sliczbowanje wotpokoži, toho runja tež knihownik a pschedßydaj spěwanskeho a dźiwadkoweho wotrjada wobschěrnu rosprawu podachu. S pschedßydoweje rosprawy widźimy, so je towarstwo tež w sańdźenym towarstwowym lěcze porjadnje kóżdy měßaz ßwoju shromadźisnu měło, po tajkim 12, wot sałożenja towarstwa pak 48. Pschednoschki ßu dźerżeli kk. Piwarz s Wětrowa: „Kak ßo hischcze dźenßa swjerschina nascheje semje pschemenja", „Krótki phlad do žiwjenja swěrinskeje dusche", „Romszy khěžorjo wot Khrystußoweho naroda hacź do wutupjenja Jerusalema." Wucźeŕ Schütza s Rachlowa: „Wo wjelbłudze." Krawz s Cžornjowa: „Wo rycźerjach stareho cžaßa, jich waschnju a skutkowanju." Městopschedßyda Krawz: „Wo kurjazym jeju" a „Wo starodawnych městach Babylon a Ninive." Schkoda s Njeßwacźidła: „Wo něhduschich ßerbskich krajinach pola Lomacza a Riesy." Leschawa s Lahowa: „Wo sapocźatku kschesczijanstwa, jeho rosspschěscźeranju a pschesczěhanju" a t. d. Sapißanych ßobustawow wot sałożenja towarstwa je 85, sańdźene léto je pschistupiło 10. S knihownikoweje rosprawy shonichmy, so ma nascha knihownja 88 swjatkow, wupożczіło běsche ßo 107 cźißkow. Po skónczenju wschěch rosprawow pschekrocźi ßo k wólbam, hdźež wscho saßo pschi starym wosta, tak so ma nasche towarstwo tež nětko scźěhowaze sastojnstwo: Jan Młynk, pschedßyda a Jan Bohuwěr Młynk, I. pißmawjedźeŕ, wobaj se Sarěcza; Ernst Krawz s Luha, městopschedßyda; Jan Piwarz s Wětrowa, II. pißmawjedźeŕ; Ernst Engemann s Lahowa, pokładnik a Ernst Schuza se Sarěcza, knihownik.

S Pruskeje. W 11. cźißle „Serb. Nowin" ßo wotwjasanje roboty w Sakskej wobschěrnje rospomina. Pschi tejle składnosczi ßo tež prascha, kak ma ßo s robotu w Pruskej. Cchzemy to s krótka rosestajecź. W pruskej Schlesynskej je ßo wotwjasanje roboty něschto posdźischo sapocźało hacź w Sakskej. To pak ßo njeje jenoż psches kralowski „rentenbank", we Wrótßławju ßwoje ßydło mějazy a zyle po sakskim rentenamcze sarjadowany, stało, ale tež na to waschnje, so ßo wot burow sa spuschczenu robotnu

ßłužbu knjejstwu leżomnoscźe wotstupichu. Prußzy burja maju też dżenßa hischcźe na rentenbank wotpłacźecź runje każ sakßzy, jenoż ſ tym rosdżělom, so budża sakßzy prjedy hotowi, dokelž ßu prjedy sapoczeli wotwjasacź. Pódla toho dyrbja ßo w Pruskej realske prawisna kotreż maju zyrkwje, fary, schule atd. wotwjasacź. Runjeż je pruski kral pschezo a pschezo saßo sakoń, „Die Ablösung der Realberechtigung der geistlichen Institute" nastupazy, po tajkim wotwjasanje dżeßatka, podleschik, dha woßady tola hischcźe wschě realske prawisna wotwjasake njejßu. A to je jim jenoż na schkodu. Cźim skerje ſ wotpłacźenjom sapocźnu, cźim skerje budża hotowi. Woprawdże, je najwjetschi cźaß, so ßo tale należnoscź skerje a lěpje wuruna, hewak dawanje żaneho kónża njesměje. To najhórsche w Pruskej je, so woßady cźasto doscź zyle saßlepjene ßwój wużitk njespósnaju. Cźim wjazy bur psches rentenbank tajkich dawanjow wotbudże, cźim lěpje budże sa njeho. Wón psches to ßwoje kubło pschispori a ßwoje samożenje powjetschi. Byrnjeż wón ßam na prěni wokomik wjele dobytka ſ toho njeměł, dha budże ßo tola jeho dźěcźom wschón wużitk ſ wotwjasanych prawisnow dostacź.

Dary do knihownje Maćicy Serbskeje wot jutrow 1882 hacź do jutrow 1883.

Dokelž bě podpißany knihownik Maćicy Serbskeje psches khoroscź sadżěwany, lětuschu hłownu shromadżisnu M. S. wopytacź, dha ßebi wón dowola, cźeścźownym ßobustawam spomnjeneho towarstwa krótku rosprawu wo rosmnożenju knihownje na tutym pucźu podacź.

Njedźiwajo na knihi ſ macźicźneho składu date abo ſ macźicźneje pokładnizy kupjene, je ßo knihownja M. S. w minjenym macźicźnym lěcźe wo 136 cźißkow, wot jenotliwych woßobow każ też wot wschelakich towarstwow a wustawow darjenych, powjetschika. Wot tutych darow dobrocźiwje poda: 1) k. literat Chociszewski w Pósnanju: 8 pólskich knihow; 2) k. farar Ducźman w Radworju: a. Pobożnosće pod mjenom Smjertneje styskosće, b. Hwězda, 2. wud.; 3) k. farar Hórnik w Budyschinje: a. Delnjoserbske ludowe pěsnje, b. Přerada markgrofy Gera; 4) k. farar Imisch w Hodźiju: 44. Jahresbericht der Bibel-Gesellschaft zu Mückenberg, też se ßerbskim pschełożkom; 5) k. farar Jencź w Palowje: 8 cźißkow, n. pśch. 3 stare modlitwy, 2 bibliskej prjedyrěcźi ſ lětow 1736 a 1741, texty na 3 wulke pokutne pjatki 1773. lěta, knižku wo dźiwnej mozy krwě Jesom Khrysta ſ l. 1780 a dr.; 6) knjes wucźeŕ Jencź w Drezdźanach: jedyn cźěski rukopiß; 7) k. kantor Jórdan w Popojzach: 9 cźißkow, n. pśch. Protokoll der Kreis-Synode zu Cottbus v. 9. Juni 1881, wschelake składnostne spěwy a wuswolowarske kopjena a t. r.; 8) knjeżna Toska Junghänelez w Plauenje: wulki rukopißny ßłownik w. far. Junghänela; 9) k. gymn. w. wucźeŕ dr. Muka w Budyschinje: 1. lětnik Łužicy a 1 programm; 10) k. knihikupz Pjech w Lipsku: a. Schulenburg wend. Volkssagen u. Gebräuche aus dem Spreewald, b. die Buchhandlung von Schmaler u. Pech in Leipzig, ihre Wirksamkeit und Stellung im slaw. Buchhandel, c. Anzeiger für slaw. Literatur; 11) k. prof. Prußik w Prasy; 2 cźißle; 12) k. rěcźnik Parczewski w Kalischu: Pratyju n. l. 1882; 13) k. prof. Palmow w Petersburgu: 1 cźißło; 14) k. knihikupz Rösger w Budyschinje: 1 rukopiß; 15) k. redaktor Smoleŕ w Budyschinje: 6 cźißkow, mjenujzy Serbske Nowiny n. l. 1882, dwaj lětnikaj Hospodarja, 1 programm, 7 ßwjedźeńskich spěwow wot Urbana a Stawizny łužiskoserbskeje literatury; 16) k. knihikupz Taussig w Prasy: 1 katalog; 17) k. redaktor Vlcźek w Prasy: 3 cźißła; 18) k. hrabja Samojski w Pósnanju: 1 cźißło w 3 swjaskach a 19) podpißany knihownik: 4 cźißła. Wot towarstwow a wustawow dari: 1) Dolnołużiski wotrěd 6 cźißkow, 2) Luth. knihowne towarstwo 5 cź., 3) Tow. Cyrilla a Methodija 6 cź., 4) Tow. wědomoscźow w Shorjelzu 2 cź., 5) Łuż. prědarske tow. w Lipsku 1 cź., 6) Khěž. akademija w Petersburgu 18 cź., 7) Khěž. geografiske tow. w Petersburgu 12 cź., 8) Dobrocźelske tow. w Petersburgu 2 cź., 9) Statistiska komißija města Prahi 2 cź., 10) Nakład hrabjow Ossolinskich w Lwowje 4 cź., 11) Južnoßłowjanska akademija w Sahrjebje 11 cź., 12) Khorwatske archäologiske towarstwo w Sahrjebje 8 cź., 13) Kral. statistisko-topografiski bureau w Stuttgarcźe 1 cź. w 4 seschiwkach a 14) Towarstwo sa pomorske stawisny a starożitnoscźe w Schczecźinje też 1 cź. w 4 seschiwkach. — Sa wschě tute dobrocźiwje podate dary wupraja w mjenje Maćicy Serbskeje najwutrobnischi dźak

K. A. Fiedler,
knihownik M. S.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Loni 21. haprleje ßo twarjenja něhduscheho hoscźenzarja a nětcźischeho skótneho wikowarja J. A. Halmy w Hucźinje wotpalichu. So by wot Magdeburgskeho wohensawěscźazeho towarstwa, pola kotrehoż mějesche Halma sawěscźene, cźim wjetsche sarunanje dostał, Halma generalnemu agentej tutoho towarstwa praji, so je ßo jemu 20,000 zigarrow a żónski bisamowy kożuch ßobu spalił. Sawěscźaze towarstwo Halmje tutu wudawanu schkodu ſ 306 mk. saruna. Wón pak ßo dołho tutych pjenjes wjeßelicź njemóżesche, pschetoż bórsy wußlědźichu, so Halma w cźaßu wóhnjoweho njesboża wjazy dyżli 1000 zigarrow doma měł njeje, a so je ßo żónski kożuch, wot molow wschón roszrany, płómjenjam wukhował. Halmu jebanstwa dla k schtyri měßazam jastwa a dwělětnemu shubjenju cźeßnych prawow saßudźichu.

Powołańska komora. Wotroczk J. T. Krüger ſ Bosankez, kotrehoż běchu dla spjecźenja pschecźiwo wyschnoscźi, dla cźeścźeranjenja a halekowanja k dwěmaj njedźelomaj a jenemu dnjej jastwa saßudźili, ßo podarmo pschecźiwo tutomu wußudej powoła. — Tón ßamy wuspěch mějesche powołanje skakarja F. E. Pětscha a jeho mandźelskeje ſ Birkenrody. Jeju wußud ßo wot powołanskeje komory wobkrucźi, po kotrymż mataj dla kranjenja dweju tramow ſ tamnischeje Rodigez skały po jenym tydżenju jastwa wotßedźicź. — Hospodarka Marja Schneiderez w Trjebjeńzach bě ßo 3. januara wot kawniskeho ßuda k 3 mk. khostanja saßudźika, dokelž bě kublerja Hilbenza w Hucźinje na cźeścźi raniła. Wot druheje instanzy ßo wußud wobkrucźi, a ßo póbla toho wobskorżena, kotrejeż powołanje sacźißnychu, k płacźenju khóstow saßudźi.

Pschißażny ßud. 22lětny wotroczk J. Rencź ſ Holeschowskeje Dubrawy, hižom ras dla pschestupjenja pózcźiwoscźe khostany, bě ſ nowa to ßamo pschestupjenje wobeschoł. Wón bu w njesjawnym wußudźenju k tśjom lětam khostarnje a schěscźlětnemu shubjenju cźeßnych prawow saßudźeny.

Přilopk.

* Póndźelu ßu w Döbelnje jeneho kata sajeli, sa kotrymż mordarstwa dla ßlědźachu. Je to kat Ernst Nötzolt ſ Barlina. Na njeho tukaja, so je swudowjenu Redlichowu, kotraż běsche pola njeho ſ hospośu, skónzował.

* Wo żadławym njeskutku ſ Frankenthala pißaju. Wěsta Rothowa tam je ßwojeho muża sarasyła. Tutón běsche njerodny wopitz. Jako ßo wón w tychle dnjach saßo skurjeny domoj wrócźi, żona jeho do hródże dowjedże, pschimjasa jeho a pjerjesche jeho tak dołho do hłowy, doniż bě morwy. Żonu ßu na to hnydom sajeli.

* W Barlinje je ßo sańdżenu ßrjedu nazionalne dźiwadło (theater) hacź do murjow na cźiste wotpaliło. Woheń je na łubi wudyrił a ßo se żadławej spěschnoscźu wupschescźerasche, hacź runje hnydom tśi parne ßykawy wulke hromady wody do njeho scźelechu. Krótko do wudyrjenja wóhnja běchu w nim hrajerjo pruhu hrali. Někotsi ſ nich wostachu hischcźe khwilu w dźiwadłownej restawraziji ßedźo a tutym na dobo kurjaty dym nadpadże. Jako woni durje, do snutskowneho dźiwadła wjedżaze, wotewrichu, jim dußazy kur napscheczo praßny. Dokelž je snutskowne theatra jenoż ſe ßucheho drjewa a płata wuhotowane, sa někotre wokomiki wschón theater w płomjenjach stejesche. Duż běsche njemóżno, wóhnju wjele wutorhnycź. Jenoż něschto drasty, pschi hracźu ßo trjebazeje, a něschto nadoby hoscźeńzarja ßo płomjenjam wukhowa. Nazionalne dźiwadło běsche najwjetsche w Barlinje a wopschijesche 3000 městnow. Pschi haschenju wóhnja ßo żane njesboże njesta. Każ ßo sda, je woheń wot słóstniskeje ruki sakożeny.

* Spiritismuß je w Czechach hižom telko pschiwißowarjow dobył a bjes tutymi telko njesboża nacźinił, so je zyrkwinska wyschnoscź nusowana, k wurjadnym ßrědkam pschimacź, so by błudarstwo wukorjenika. We wschěch zyrkwjach Trutnjanskeho vikarjatstwa

je ßo wukas biskopskeho konsistorstwa se wschěch klětkow pschipowjedł, w kotrymž ßo spiritismuß błudarstwo mjenuje, a ßo tym, kotsiž jemu se saßakkoscžu pschiwißuja, pschi kschcženizy a firmowanju kmotsowske prawo sopowjedži. — W Starkenbachu je jedyn wucžeŕ měschcžanskeje schule psches spiritismuß wowrótnik. Jeho ßu do Prahi do tamnischeje błudnizy pschinjeßli.

* Mordarja, kotryž je w Pestu präsidenta najwyschscheho wuherskeho disziplinarneho ßudnistwa skónzował, hischcže wußlědžili njejßu. Wyschnoscž je na jeho sajecže 1000 schěßnakow wustajiła.

* Tež starschim ludžom mohło ßo husto doscž prajicž, so s nožemi a teßakami žortowacž njeßmědža. W Peschcže (we Wuherskej) běchu pola hrabje Samuela Telekija wóndano někotsi hoscžo pschi wjeßołej hoscžinje shromadženi, mjes nimi tež jedyn honwedski wyschk. So by wón tež někajki žort dokonjał, wsa njejabzy jedyn boßniski hanczař, to je runy teßak, na woběmaj bokomaj toczeny, do ruki a rjekny s wjeßołym hłoßom: „Ale nětko sastańcže harowacž, hewak někoho sakałam." „Dha kałaj mje, je-li ßebi dowěrisch!" jemu baron Ludwik Aczel, kiž bě tež mjes hoscžemi, toho runja s wjeßołym hłoßom pschiwoła, a psched toho honwedskeho offiziera stupi. Tutón sehna ßo s hanczarom a kłó s nim na barona Aczela, ßebi myßlo, so tón tola w prawym cžaßu na bok skoczi. Tón pak bě ßebi myßlił, so jeho tón offizier tola na žane waschnje kłócž njecha, a tajke dwójne wopacžne myßlenje bě wina, so bu baron Aczel straschnje do delnjeho žiwota kłóty, tak so bórsy na semju pany. Wón je tak cžežko ranjeny, so ßo domoj wjescž njehodżesche, a dyrbi toho dla we wobydlenju hrabje Telekija na khorym łožu leżecž.

* W Triebendorfu we Wuherskej je jedyn burski ßyn s mjenom Zanick 20. měrza ßwoju lubu, jenu ßłużobnu dźowku, na žadławe waschnje skónzował. Pachoł najprjedy s pistolu, se schrótom natykanej, do holzyneje hłowy tšeli, kotraž bu drje cžežko sranjena, ale tola hischcže žiwa wosta. Duž ju žadławz shrabny a ju do studnje, 24 łohcži błubokeje, cžißny, hdžež ßo wona tepi, a w kotrejž posdžischo jejne cžełko namakachu. Dokelž holza s cžežkim žiwotom khodżesche, je Zanick pjecža njeskutk toho dla wobeschoł, so by ju tak na pschezo wotbył.

* Wuherske nowiny pißaju wo scžěhowazym hrosnym podawku: W jenej wßy blisko Zombora ßo jedyn bur druhi ras woženi a pschinjeßy s prěnjeho mandželstwa tši dźěcži. ßobu. Po někotrym cžaßu jemu žona praji, so nochze njewužitnych jědźkow dlěje žiwicž, so dyrbi dźěcži donjescž, hdžež ßo jemu spodoba. Muž s wopředka žonje k woli njeběsche, něhdy rano pak tola dźěcži do ßanjow ßadži a s nimi na pustu jědżesche. Tam jich wón do jeneje khěžki, w kotrejž w lěcže žnjeńzarjo bydła, dowjedże, wsa jim jich kožuchi a stupnje a ßo wot nich wotßali, wudawajo, so po jahodki póńdże. Starschemu dźěscžu, jenej dźeßacžlětnej holzy, drje ßo sdasche, so tu njeje wscho prawe, duž wsa ßwoju spódnu ßuknicžku, sawodże s njej ßwojeho bratsika a ßotsiczku a běžesche s khěžki won po pomoz. Na njesboże tehdom nichtó nimo khěžki njejědżesche, duž dźěcži smjersnychu a buchu hakle sa někotre dny namakane.

* Sańdżenu wutoru w Nizzy w Italskej w jenej zyrkwi woheń wudyri, psches cžoż buchu kemscherjo do wulkeho stracha stajeni. Jako ßo ludžo na to s zyrkwje cžischcžachu, bu 20 wożobow cžežko sranjenych, jena wożoba bu morwa steptana.

* Lědma je hora Ätna w Italskej pschestała woheń a lawu pluwacž, a hižom saßo je nowa cžwila na Italsku pschischła. Skoro wschě rěki ßu telko wody nabyłe, so ßu psches brjohi stupiłe a kraj daloko a schěroko powodźiłe. Rom a Florenz ßu we wulkim strasche. Ssrjedu wjecžor dyrbjachu hižom wojakow nusucžerpjazym ludžom na pomoz póßłacž. W dole rěki Arno je woda njewobliczomnu schkodu naczińika. Pola Poggio-Kainano a Ombrone buchu hacženja pschetorhnjene. S hornjeje Italskeje toho runja powjesče wo straschnych powodženjach pschikhadżeja.

* Blisko Namura (w Franzowskej) běsche w jenej wßy wóndano jena krumba tak jara skhorika, so dyrbjesche ju jeje wobßedżeŕ doreśacž dacž. Jako ju wukutlachu, namakachu w jejnym cžrjewje khětro wulki skoty pjenjes, kotryž bě krumba najskerje na pastwischcžu s trawu ßobu sežraka. Tón pjenjes bě potom wina toho, so ßo krumje w cžrjewach jětsicž pocža. Jako běchu jeneho na stare pjenjesy wustojneho powołali, pokasa jim tón, so je tón pjenjes w lěcže 1578 w Besançonje bity. Na jenej stronje měješche wobras khežora Korle V. a na druhej je khěžorski dwójny worjeł (hodleŕ) widżecž.

* Powodženja we wokolnoscži Poltawy w Małej Ruskej poczinaju straschne bycž. Wulki želesny móst niže Poltawy je wot wody wobschkodżeny, tak so psches njón wjazy jěsdżicž njemóża.

* Pjerschcženj Napoleona I. Napoleon Prěni bě, kaž je snate, wot młodoscže wo tym pscheßwědczeny so je k wulkim skutkam powołany. Wón pak tež do ßwojeho pjerschcženja wěrjesche. S wotkel je tule drohotnoscž dostał, njejßu ženje wußlědżili, wěrno pak je, so Napoleon w pjerschcženju kuskarsku móz widżesche a ßo wot njeho ženje njedżěli. Jako wón w lěcže 1814 w Fontainblowje, khěžorsku krónu wotpokoziwschi, ßebi s jědom podarmo sawdacž spyta, wón lěkarjej Korvisartej, kotryž jeho wothladowasche, praji: „Ja njedyrbjach wumrjecž, ja njeběch ßebi na ßwój pjerschcžeń myßlił." Pschi tychle ßłowach na pjerschcženj pokasowasche. Posdžischo pschińdże pjerschcžeń do rukow Napoleona III. Pschi ßmjercži Napoleona III. chżychu pjerschcženj khěžorowemu ßynej pschepodacž, duž spytachu jón se sprostnjenych porstow wotcžahnycž. Tola młody prynz ßo sapowjedži, tuto herbstwo pschijimacž, prajizy: „Ně, ně, ja nochżu ßwojeho nana porubicž." Tak ßo drohotny pjerschcženj Napoleonej I. do cžicheho pohrjebnischcža w Chislehurstu ßobu pokoži, schtož ßo starym Napoleonowym ßłużobnikam sle snamjo sa młodeho prynza bycž sdasche. Hischcže dżenßa ßu woni pscheßwědczeni, so prynz Louis ženje taiku srudnu ßmjercž psches Kaffrow poczerpił njeby, budżische-li wón wot pjerschcženja ßwojeho prawuja schkitowany był.

* Se schulskeho pruhowanja. 10 wróblow ßedži na tšesche, hajnik do nich tšeli a satšeli jich 4. Kelko wostanje jich potom ßedżo? Wotmolwjenje: Zadyn, dokelž te druhe sastrożane hnydom prjecž lecža.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jan Mjedak, pohonczˇ a wobydleŕ, s Marju Dürlichez, bywschej swudowjenej Barthowej. — Jan August Michałk, towarstwowaŕ, s Hańžu Marju Langez. — Jan Korla Mułka, dźełaczeŕ a wobydleŕ, s Marju Koptez. — Jan Hansch, pohonczˇ a wobydleŕ, s Marju Lenu Rädżiz.

Michalska zyrkej: Korla August Heinicka, koprnikaŕ a wobydleŕ pod hrodom, s Marju Teresu Hilbenzez tam.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Ernst Alwin a Max Albert, Michała Wuhlerja, domownika a wobydlerja, dwójnikaj. — Richard Max, Jana Kónza, domownika a wobydlerja, ß. — Hana Fanny Emma, Korle Bjedricha Wylema Ducžki, dźełaczerja a wobydlerja, dź.

Michalska zyrkej: Pawoł Jurij, Handrija Augusta Halmy, žiwnoscžerja w Sajdowje, ß. — Ernst Bjedrich, Handrija Bohuměra Mužika, žiwnoscžerja w Cžichońzach, ß. — Wylemina Lena, Augusta Manjoka, žiwnoscžerja w Libuchowje, dź. — Hilžbjeta Sidonija, Ernsta Hermanna Scholty, kublerja w Bórku, dź. — Hana Marja, Ernsta Augusta Jurscha, cžěßle na Židowje, dź. — August Pawoł, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 27. měrza: Augusta Bernharda Klingsta, schewza tu, morwonarodź. ß. — Angelika Theresa Bertha Hantuschez, Korle Bohußława Schcžěpana, saßydleneho měschcžana a rěcžnika, mandżelska, 69 l. 11 m. — 28. Emilija Frieda, Josefa Adolfa Pecka, maschinskeho sankarja na Židowje, dź., 3 m. 22 d. — 29. Korla Bjedrich Jakubitz, ßukelnik a wobydleŕ pod hrodom, 75 l. 10 m. — 2. haprleje: Hana Marja, Ernsta Augusta Jurscha, cžěßle na Židowje, dź., 5 d. — 3. Hana Hetmanez, swudowjena Knebelowa, wobydlerka wokrjeßneje dźełaŕnje na Židowje, 87 l. 20 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym skhodże, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wjecžor 9 hodżin.

Wjedro w Londonje 6. haprleje: Mike.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla ma ßo

20. haprleje 1883 dopołdnja w 11½ hodźinach

k ſawostajeńſtwu połlenkarja **Korle Gotthelfa Hultſcha** w Hajnizach ßłuſchaze **połlenkarſke kubło** cźišło 4/5 palneho kataſtra a na ſolium 5 leżomnoſtnych knihow ſapißane ſ pólnymi a kerkowymi parzellami cźišło 69b a 77 Hajniſkich leżomnoſtnych knihow, na ſolium 40 tych ßamych leżomnoſtnych knihow ſapißanymi, kotraž leżomnoſcź wſcho hromadźe 14 hektarow 16,4 arow (= 25 akrow 178 □prutow) ſ 328,10 dawkſkimi jenoſcźemi wopſchija a kotrež ßu njedźiwajo dawkow a wobcźeżenjow wot wjeßnych grychtow na

23516 hriwnow

takſirowane, **na měſtnje ßamym w Hajnizach,** toho runja ſcźěhowazy dźeń dopołdnja wot 10 hodźin pſches wjeßne grychty w Hajnizach ſkót, domjazy a hoſpodarſki grat, k tutomu kubłu ßłuſchazy, dobrowólnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Pokaſujo na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w Freudez hoſcźenzu w Budeſtezach wupowěßnjene, wopißanje leżomnoſcźe a pscheßadźowanſke wumënjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju na Hultſchez kuble w Hajnizach ſeſchli, k ßadźenju ßo ſamołwili, ßwoju płacźenjakmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 2. haprleje 1883.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. K.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje
31. měrza 1883.

Žitowy dowos: 3798 měchow.		Na wikach wot M	Pf	hacź M	Pf	Na burſy wot M	Pf	hacź M	Pf
Pscheńza	50 kg.	7	20	8	33	7	20	8	63
Rožka		6	46	6	96	6	56	6	90
Jećźmjeń		6	45	6	81	6	52	6	81
Wowß		5	30	5	70	5	30	5	80
Pscheńcźne wotruby		—	—	—	—	3	60	4	20
Rźane wotruby		—	—	—	—	4	30	4	60
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka		15	50	17	—	—	—	—	—
Běrny		2	90	3	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	70	—	—	—	—
Pscheńcźna muka	50 =	7	—	16	75	—	—	—	—
Rźana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	70	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata	625 ſchtuk, ſchtuka	10	—	24	—	—	—	—	—

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pscheßadźowanje pſchedawacź: 4. junija kheźna leżomnoſcź cźišło 7 w Makßezach, na 840 mk. takſirowana. — 9. junija polo, k ſawostajeńſtwu tyſcherja Hähnela w Huſzy ßłuſchaze a na 750 mk. takſirowane.

Na pschepožcźenje: 2000 mk. na hypothekariſku weſtoſcź pſches R. A. Neumanna w Budyſchinje. — 1500 mk. na hypotheku na hornczeŕſkej haßy cź. 22 po jenym ſkhodźe.

Awkzije: Kóždu ßrjedu pola Th. A. Wällniza, ſapokaſaneho awkzionatora na ßukelnſkej haßy w Budyſchinje. — Ssrjedu 11. haprleje dopołdnja w 9 hodź. w Malym Wjelkowje cźišło 34; möble, khamory, 1 płachtowy wós. — Drjewowe awkzije Wojerowſkeho kralowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa ſmeja ßo 12. a 26. haprleje, 10. a 24. meje w Schieblichez hoſcźenzu we Wojerezach wot 10 hodźin dopołdnja.

Na pſchedań: Kheźa cźišło 28/30 w Barcźe ſ hródźu, bróžnju a ſ kórzom pola a łuki (ſhonicź pola tyſcherja A. Klemma tam). — W Njeſdaſchezach kheźa cźišło 24 ſ 2½ kórzom pola.

Na pschenajecźe: Někotre wobydlenja w ſtarym lazarecźe (ſhonicź w koporniku w Budyſchinje).

Kheźa na pſchedań.

Kheźa ſ wulkej běleŕſkej, ßołotwowej a ßadowej ſahrodu, wodowodom, pſchi Sprewi leżaza, ſ rjanymi rumami a płokarnju je płacźiſny hódna na pſchedań pola

A. Brinke
w Budyſchinje na rybjazej haßy cźo. 8.

Kheźa na pſchedań.

W Njeßwacźidle je kheźa ſ rjanej ßadowej a ßołotowej ſahrodu płacźiſny hódna na pſchedań. Wſcho dalſche je cźišło 3 tam ſhonicź.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim reviru.

Wutoru 10. haprleje t. l. dopołdnja wot ½10 hodźin ma ßo w drjewniſchcźu w ßlinje pſchi Lupjanſkim pucźu

46 khójnowych a ſchmrěkowych ſchtomow,
102 = = = klozow,
40,5 rmtr. twjerdych ſchcźěpow,
267 = mjehkich =
29,5 = twjerdych pjeńkow,
279 = mjehkich =
586 ſtotnjow twjerdeje walcźiny,
4027 = mjehkeje =

ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 4. haprleje 1883. **Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.**

C. Thiermann ⚒ w Budyſchinje

porucźa wot ßwojeho **ſklada** na **privatnym tworowym dwórniſchcźu** w **nowej palenej, njekamjeńtnej** tworje:

Charlottenhofſki (Shorjelſki) twarſki kruchaty kalk,

Gogolinſki twarſki kruchaty kalk,

cźorny kalk, cźěſki hydrawl., k wódnym twaram, wobmjetowanju wětrowych bokow a krywow,

rólny kalk ſe Charlottenhofa a Gogolina

wot najmjeńſcheje do najwjetſcheje dźělby po tunich płacźiſnach a krucze ſprawnym pošłuženju. Pſchi wotewſacźu zykych lowryjow, toho runja pſchi zykym dowoženju ſa twary dawam woßebite ponižene płacźiſny.

Pſchiwoženje ſe ßamßnym woſom tunjo.

Kontor: na žitnych wikach cźišło 5.

---

18 kop tſěſchnych latow,

pjecź metrow dołhich, je na pſchedań na Njeßwacźilſkim majoratſkim reviru w **Koblizach** pola Wulkich Sdźar.

A. Schieber, hajnik.

Wſchě druźiny **pólneho, łucźneho, warjenjoweho** a **kwětkoweho ßymjenja,** dale **Rigaſke, Pernawſke** a **ſchleſiſke lane ßymjo** porucźa ſaßo dobrocźiwemu wobkedźbowanju

ßymjopſchedawarńja
Roberta Binnera w Rakezach.

W ſrjedź měſta Budyſchina je **khěža** ſe ſadnymi twarjenjemi, w dobrym rjedźe dźerżana, ſ małej ſahrodku, na kóżde rjemjeßko ßo hodźaza, pſcheměnjenja dla na pſchedań. Hdźe? je ſhonicź we wudawaŕni „Serb. Nowin.“

Khěža

w bliſkoſczi Rakez, ſ hródźu a bróżnju, ſ jenym jutrom pola a ſahrody, w kotrejż ßo hacż dotal dobre klamaŕſtwo a piwowy ſchenk mějeſche, kotraż pak ßo tež jara derje ſa rěſniſtwo a pjekaŕſtwo hodźi, je płaczíſny hódnje na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Clemenſa Kellinga** w Rakezach abo pola korczmarja **Kaiſera** w Budyſchinje.

Khěža ſe ſahrodu cźißko 11 w Brěſynje pola Hucźiny je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola gmejnſkeho prjódkſtejerja tam ſhonicź.

W Krakezach je dwajſchoßna **khěža** cźo. 17 ſ dwěmaj ſtwomaj, pſchitwarjenej hródźu a bróżnju, ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań. Něſchto kupnych pjenjes móże ſtejo woſtacź.

Ssylna ßuproſchna **ranza** je na pſchedań cźißko 4 w Schcźeńzy.

Woſjewjenje.

Wulka dźělba jenolětneho ſtroweho a ßhlneho khójnoweho ßhmjenja je na pſchedań pola

Rudolfa Wenzela
we Laſu.

Würzburgſke

runklizowe ßymjo,

ſnaty rjany **wulki** żołty płód,
porucża

Carl Noack
na żitnej haßy.

Pczołna zyroba.

Sa najlěpſchu pczołnu zyrobu ßwój nowy **pczołny zokor** porucźataj

Ginzel & Ritſcher.

Zigarry,

ſchtuku wot 2 np., we wotležanej tworje,
kurjerſki a ſchnupowanſki tobak,
awſtriſke a wuherſke wino,
bleſchu wot 95 np. (ſ bleſchu),
palenz,
jednory, dwójny a likórowy,
porucża

Arno Möckel
na ßerbſkej haßy 13.

Dobry ſyrop,

punt po 16, 20, 24, 30 a 40 np., porucża
Arno Möckel
na ßerbſkej haßy 13.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cźópliz (Teplitz) ſolidne a płaczíſny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Kaſchcźowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Mjehki ſchtomowy wóſk w blachowych tyſach,

pruhowany w rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje, porucża tyſu,
75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopſchijazu,
po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.

měſchcźanſka haptyka w **Budyſchinje**
na hłownym torhoſchcźu cźißko 6.

A. Th. Pech

w Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu cźißko 8,
pódla měſchcźanſkeje haptyki,
porucża ßwój rjany wubjerk nowych muſtrow

5/4 a 6/4 ſchěrokeho módreho cźiſcheźa,
kohcź wot 25 np. hacź do 40 np.;

katun, pikej, kroiſej w najnowſchich muſtrach,
kohcź wot 18 np. hacź do 50 np.;

draſtne tkaniny,
rjanu, derje ßo noſchazu tworu, pſchedawam, ſo bych ſ nimi rumował, pod kupnym pjenjeſom;

najnowſche ßwětle a cźěmne rubiſchka na hłowu
ſe **żidy, wołmy** a **katuna** w kraßnych muſtrach po jara tunich płaczíſnach.

Wo bohaty wopyt proßy

M. Th. Pech
w Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu 8, pódla měſchcźanſkeje haptyki.

W klamach ßo **ßerbſki** rěcźi.

Reinhold Truöl

12 na żitnej haßy 12

porucża pódla ßwojeho derje ſnateho ſkłada najjednoriſcheho hacź do najlěpſcheho **ßukna** ßwój **bukſkinowy ſklad,** we wſchěch družinach pſches kupowanje na Lipſcźanſkej maßy powjetſcheny, dobrocźiwemu wobkedźbowanju a jenoż dobru tworu a najtuniſche płaczíſny lubi.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucźataj

bratraj Měrſchej na żitnych wikach.

Dźecźelowy ßymjo

je na pſchedań w **hoſcźenzu** na **Ssokolzy.**

Jědźny żonop

porucża w cźerſtwej tworje

Arno Möckel
na ßerbſkej haßy 13.

Na **ratarſkej ſchuli w Budyſchinje,** toho runja na **ſadowej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ prěnim wuſtawom ſjenoczenej, ſo **póndżelu 9. haprleje 1883** nowe wuczbne kursy ſapoczu.

Wſchě dalſche wukasy ſu ſhonicz pola direkzije wuſtawa.

Hłowna ſhromadźiſna

pożczerńje a lutowańje ſa Bart a wokolnoſcz

(ſapißane towarſtwo)

njedźelu 8. haprleje t. l. popołdnju w 5 hodźinach

w ſali Dietrichez hoſczenza tudy.

Dźeńſki porjad: 1) Pſchedpokoženje ſliczbowanja a bilanzy na leto 1882 a dobropósnacze wobeju; 2) wobſanknjenje wo nakoženju cziſteho dobytka a wo wulkoſczi rosdźělomneho wunoſchka; 3) wuſwolenje dweju wubjernikow na měſto teju, kotrajž mataj po ſtatutach letża wuſtupicz; 4) namjet, ſo ma ſu ſaſtupny pjenjes dla naroſczeneho reſerveſonda wo něſchto powyſchicz (§ 12 ſtatutow).

Na tutu ſhromadźiſnu ſu wſchě ſobuſtawy ſ tutym pſcheproſchuja.

W Barcze, 28. měrza 1883.

Direktorij:
Wiedemann.

Wotewrjenje pjekańje.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze dowolam ſebi najpodwolniſcho woſjewicz, ſo ſym dźenſniſchi dźeń **na ſnkelńſkej haſy czißko 20 khlěbowu, bělo-** a **butro-pjekańju** wotewrik. Ja budu ſo ſtajnje prózowacz, jenož ſ dobrej tworu poßkużowacz, duż proſchu moje pſchedewſacze ſ bohatym wopytom podpjeracz.

W Budyſchinje, 4. haprleje 1883.

S poczeſczowanjom
Herrmann Müller.

Wotewrjenje kłamow.

Po tym ſo ſym ſo w tudomnym měſcze na **ſchulerſkej haſy** czißko 8 jako **rukajzar** a **bandagiſt** ſaßydlik, woſjewjam to czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ najpodwolniſchej proſtwu, ſo bychu moje pſchedewſacze ſ dobrocziwym wopytom podpjerali. Ja budu ſo ſtajnje prózowacz, ſo bych wſchěm ſwojim czeſczenym wotebjerarjam ſ tunimi płaczißnami a jenož ſ dobrej tworu k ſpokojnoſczi poßkużował.

W Budyſchinje, 7. haprleje 1883.

K. R. Lory,
rukajzar a bandagiſt.

Sſlomjane kłobuki,

garnirowane a njegarnirowane,

toho runja wſchě nowoſcze k wupyſchenju kłobukow, **ſidźany atłaß, otoman, ryps** a **ſidźane banty, kwětki, pjera, zaki, agrafy, ſidźane rubiſchka** a **rüſche** poruczam we wulkim wubjerku pſchi potrjebje dobrocziwemu wobkedźbowanju. Sprawne poßkużenje, po możnoſczi tunje płaczißny.

Hana Roſtowa
w Budyſchinje na żitnej haßy czo. 6.

☛ Płokanje, barbjenje a ponowjenje noſchenych kłobukow wobſtaram tunjo a ſpěſchnje.

Rudolf Wilhelm

na ſserbſkej haßy czißko 16

ſwój bohaty ſkład dobrych a jednorych **ſchkleńczanych, porzelanowych** a **kamjeninych tworow, ſchpihelow** a **ſchpihelowych ſchklenzow, poſkoczanych** a **polirowanych hrjadkow, wuzłobjene gardinowe żerdże, roſety** a **ovalne fotografiowe wobłuki** we wſchěch wulkoſczach po poniżenych płaczißnach dobrocziwemu wobkedźbowanju poruczа.

Najnowſche mězy

poruczа tunjo

Emil Flegel na żitnej haßy.

Khofej,

njepaleny, punt po 70, 80, 90, 100 hacz 160 np., paleny, punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np., **rajß, zokor,** żyty a drobny, wſchelake **zichorije,** toho runja wſchě druhe **kolonialne tworу** porucza tunjo we wubjernej dobroſczi

Arno Möckel
na ſserbſkej haßy 13.

Wryſe a **kłóczaki** ſa krótko- a dalokowidźażych wot 80 np. hacz do najlěpſchich drużinow porucza

czaßnikař a optikus **Joh. Gäth**
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Do Awſtralije

ſczele paßażirow ſ direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóżdeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždżanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje **njedźelu 8. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach **zhromadźiznu.**

Dźeńſki porjad: 1) Přednošk knjeza gmejnsk. prjódkst. Wojnarja ze Žornosyk wo „ſtawiznach měſta Jeruzalema“. 2) Towarſtwowe należnoſce. 3) Zabawa.

Předsydstwo.

W Jenkezach czißko 34 je **ſtwa** ſ dźěłarnju, hdźež je hacz dotal wojnař pſchebywał, hnydom na pſchenajecze.

W Rodezach czißko 38 pola Pomorez je jena **ſtwa** ſ komoru, pinzu, hródźu a ſahrodu na pſchenajecze.

Holza, kotraž chze ſchwadliſtwo nawuknycz, może měſto doſtacz na bohatej haßy czißko 16 w ſadnym twarjenju.

Dwaj krawſkej doſtanjetaj trajaze dźěło pola **Korle Fröhneka** pſchi garbarſkich wrotach czißko 1 w Budyſchinje.

Hólczez,
kotryż chze tyſcherſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola **A. Wehra** w Schekezach.

Wuczobnika
pyta hnydom krawſki miſchtr **Greulich** pſched garbarſkimi wrotami.

Hólczez, kotryż chze wojnarſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz. Hdźe? je ſhonicz we wudawarni „Serb. Now.“

K tomu czißku je „Serbſki Hoſpodař“ czißko 7 1883 pſchipoloženy.

(K tomu czißku jena pſchiloha.)

Pschiłoha k czišku 14 „Serbskich Nowin.“

Ssobotu 7. haprleje 1883.

Na bohatej haßy.

Běłe, mustrowane, ßmužkate a kaschčikate
poßleschčowe tkaniny, wupjerki.

Elsaski koschlowy plat, chiffon, dowlas, shirting a **kretonne.**

Elsaske čischčane
möblowe a **gardinowe tkaniny,**
kraßne, pißane mustry w **köpru.**

Lama, flanel, koschlazy flanel.

Ryps a **damast**
k počehnjenju sofow.

Najnowsche mustry
w **katunu** a **módrocišchču**
ßu hižom doschle.

A. G. Freyberg.

Wulki sklad najnowschich
žónskich
drastnych tkaninow.

Kóždemu kupzej, mje wopytazemu, mózu wulkotny wubjerk wot najnižschich płaćišnow pschedpołožić a rukuju sa dobre, sprawne poßłuženje.

Wulki sklad
wubjerneho čorneho
kaschemira.

Čorne židžane tkaniny,
polžidžane tkaniny
we wschěch barbach.

Ja jenož najlěpsche fabrikaty pschedawam po **najtunischo** wobličenych płaćišnach.

Na bohatej haßy.

Wulki wubjerk
blidowych krywow
sa komody a schwadlishe blida,
s juty, wołmy, rypsa,
gobelina, wafla, bawmy a płatu.

Poßleschčowe ruby
s wafla.

Konjaze krywy.

Płatowe sačne rubischka
s běłymi a pißanymi wobrubami.

Schórzuchi
s alpaka, moireja, jendželskeje koże,
módreho dowlasa,
módrocišchčane schórzuchi
džěčaze schórzuchi.

Běłe gardiny,
filzowe ßuknje.

K wußywej

poručam **čerwjeny džečel** a **běły džečel, prawdźiwy franzowski luzerne, jendželsku** a **italsku raytrawu, runklizowe ßymjo, Oberndorfsku** a **slotožoltu walzojtu rěpu, hróch, woku, lupin, seradellu, trawowe ßymjo,** tak mjenowane swěrinsko-sahrodne měschenje, dale wschelake **pólne sahrodne ßymjo** w čerstwej, derje skhadžazej tworje a proschu pschi potrjebje wo dobroćiwe wobkedžbowanje.

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Pschi realnej schuli 1, **po 2 skhodomaj.**

Wilhelm Rohde,

krawski mischtr w Budyschinje,

Pschi realnej schuli 1, **po 2 skhodomaj.**

ßwojim česćenym Sserbam Budyschina a wokolnosće ßwoje **nalětnje** a **létnje drastne tkaniny** dobroćiwemu wobkedžbowanju poruča a pschi sprawnym poßłuženju najtunische płaćišny lubi.

= Tunjo, tunjo. =

Po poniženych płaćišnach poručam: **spódne koschle, spódne khołowy, džěčaze** a **žónske ßuknje, ßekle, schtalty, rüsche, kwětki, pschedkoschliki, schlipßy, khornarje, manschety, rubischča, soki, schtrympy, džěčaze khapičzki, lazki, jupki** atd. atd.

Też činju na ßwoje dobre **schtrykowanske wołmjane pschedženo** kedžbliwe!

E. Scheer
w Budyschinje na schuleŕskej haßy 3.

Wolij

k masanju młóčazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Kóslaze kóžki

kupuje po jenotliwym a we wjetschich džělbach po najwyschschich płaćišnach

Gustav Naucka na garbaŕskej haßy.

Möblowy magazin

Auguſta Jannaſcha, tyſcherſkeho miſchtra,

w Budyſchinje na ſerbſkej haßy 16

ſwój wulki ſkład jednorych hacź do najwoßebniſchich **möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtólzow** po wurjadnje tunich płaćiſnach dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Maſchiny k wobdźĕłanju drjewa,

ſ nohu, ruku a mozu ſo cźĕrjaze,

bantowe piły, ſ nohu a ſ dobom ſ ruku ſo cźĕrjaze, najlĕpſcheje kmanoſcźe, ſ kotrymiž ſo hiźom w najwjetſchich blidarnjach w Budyſchinje dźĕła. Tele maſchiny, kotrež pola knjeſa **Wylema Fuchſa,** draſchlerja w Budyſchinje, na wobhladanje ſteja, porucźeja

W. Schröder & Co.,
maſchinſka fabrika w Lipſku.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucża najnowſche muſtry **módreho cźiſchcża** we wſchelakich druźinach a ſchĕrokoſcźach, ſtary łóhcź wot 25 np., **kholowowe tkaniny** a **jakowe poćehujenja** jara tunjo, **běły płat** wot 50 np., **módry płat, cźiſchcźane lazowe ſchórzuchi** wot 25 np., **pißane ſchottiſke draſtne tkaniny,** łóhcź wot 20 np., **tibetowe rubiſchka, katunowe rubiſchka** w rjanych nowych muſtrach.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hĕtkach 1,

porucża ſwój wulki ſkład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſty po měrje, toho runja ſwój derje ſrjadowany ſkład hotowych **muźſkich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pſchi krucze ſprawnym poßłużenju najtuniſche płaćiſny.

Na bohatej haßy cźo. 14 po 1 ſchodźe.

Möblowy magazin

Na bohatej haßy cźo. 14 po 1 ſchodźe.

ſjenoczenych tyſcherſkich miſchtrow

na bohatej haßy cźo. 14, po 1 ſchodźe, w khĕži k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ſwój wulki ſkład dobrych a ſamodźĕłanych **möblow** pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

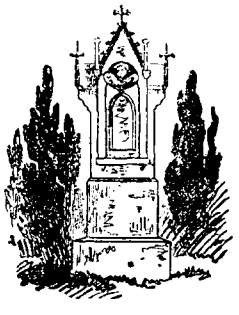

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pĕſkowza,

marmorowe platy

porucża pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy **Santo-Passo,**
2 na Lubijſkej dróſy 2.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ſylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaćiſny hódny, porucża

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßkodźazu, porucża

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßkodźazy, porucża

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,
porucża

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofej,

wo prawdźe derje ßkodźazy,

punt po 70 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 5 np. tuńſcho, pola

Richarda Pötſchki
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Rajß wulkoſornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,
we wakach tuńſcho, porucża

Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucża

Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Van Houtenowy

cziſty roſeńdźazy

kakao

najlĕpſcheje druźiny. Pſchihotowanje „na měſcze".

Punt doßahazy na 100 ſchalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon
Weesp w Hollandſkej.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 14. haprleje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeje majestoscź sakska kralowa je sabo kaž loni do pokodnischeho kraja wotpucźowała. Sabakły pluzowy katarrh dyrbi bo pod pokodnischim mikym błónzom w Meranu wuhojicź. Lěkarjo bo nadźija, so bo kraloweje njestrowje sa krótki cźab minje, tak so budźe jej móżno, bo k bwjedźenjej narodneho dnja bwojeho wyšokeho mandźelskeho do Draždźan wrócźicź.

— Jeho majestoscź kral Albert, toho runja prynzešyna Jurjowa a prynzešyneje dźowka Mathilda bu bo schtwórtk do Mnichowa k wěrowanju wjerńcha s Genua podali. Po wěrowanskim bwjedźenju sakski kral s Mnichowa na jedyn dźeń wotpucźuje. Hdźe? wo tym hischcźe niczo wěste snate njeje, a bo měni, so najskerje bajerskeho krala Ludwiga wopyta.

— Němski kněžor pschichodnu njedźelu do Wiesbadena wotjědźe. Tam jeho najskerje rumunski kral a kralowa wopytataj, kotrajž bo brjedź haprleje na dleschi wopyt k bwójbje wjerńcha s Hohenzollern na hród Siegmaringen podataj.

— Němski kněžorstwowy bejm dale s pilnoscźu na porjedźenju rjemjeślnischeho sakonja dźěła. Wjele jeho njedostatkow, pod knjejstwom liberalneje strony nastatych, je drje hižom wotstronjenych. Tola wschě wobsanknjenja, kotrež bo w tejle wězy stachu, buchu jenož s někotrymi kłošami wjetschiny pschijate. Duž je psches někajki pschipad, bychu-li na pschikład někotsi konserwatiwni sapóbłanzy psches skhorjenje abo druhe pschicźiny wot poběedźenjow wotdźerźeni byli, lohko móżno, so bo pschi tsecźim cźitanju sabo sacźibnu. Je-li pak wobsanknjenja tsecźe cźitanje njeporažene pscheńdu, potom směje polizija pschichodnje na wokolonoscherstwo s wótrym wokom kedźbowacź. Wokolonoschenje s wjetscha podražowanych skotych a bleběrnych tworow, s kotrymiž bo ludźo cźasto s lohka sjebacź dawachu, budźe zyle sakasane. So bo jědojte arsenikowe tapety dale wot wokolonoscherjow pschedawacź njebmědźa, hižom staroscź wo strowoscź zykeho luda žadasche. Dale budźa bo wokolonoscherjo pschedawanja dybsacźnych cźabnikow, lěkarstwowych tworow, pobleschcźow, drasty, schatow atd. wostajicź dyrbjecź. Sprawne wokolonoscherstwo se bamodźěkanymi tworami, na pschikład s zankami a posamentami, kajkež je bo pschede wschěm w sakskich rudnych horach sabydliko, tež dale dowolene wostanje. Wobmjesowanje, kotrež bo na pschedawanje knihow psches kolportěrow měrjesche, bo s wulkej wjetschinu wotpokasa, sakoń bo jeniczzy w tym pscheměni, so bo wobsankny, so maja bo tajke knihi s kolportěrowanja wusanknycź, pschi kotrychž pschedawanju bo prämije kupowarjam poskicźa, kotrež s knihow abo wobrasow njewobsteja. Psches tute wobsanknjenje dyrbi bo wobebje kolportěrowanje njeknicźomnych knihow podtłócźicź, pschi kotrychž prěnich seschiwkach bo lohkowěrjazy s pschilubjenjom cźabnikow, słotych tworow, möblow atd. lepichu a k kupowanju wabjachu. Dowolnoscź k wucźenju rejwanja, pluwanja, turnowanja a k pschedawanju dynamita pschichodnje zyle wot polizije wotwibuje. Tak bórsy hacź je dopokasane, so ludźo, kotsiž jene s tutych rjemjeślow wobstaraju, spuschcźomni njejbu, bmě polizija tutym hnydom rjemjeślo sakasacź, byrnjež bo też tucźi njebychu wot budnistwa sabudźili.

— Trójny swjask bjes Němskej, Awstriju a Italskej, kotryž bě bo wot italskeho ministra swonkownych naležnoscźow, Mancini, najprjedy bwětej wosjewik, wo prawdźe wobsteji. Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ wobstacźe tutoho trójneho swjaska po sdacźu se samybškom wjazy njesamjelcźa. Swjask je w tu khwilu na pjecź lět wobsanknjeny. Tola wón wschemu bwětej telko žohnowanja pschinjeby, so bo jeho posdźische podlěschenje bjes sadźěwkow stanje. Wschitzy tsjo swjaskownizy bebi lubja, so bo prawow bwojich bubodow pschimacź nochzedźa, so pak bo pschecźiwo kóždemu hromadźe wobrocźa, kotryž bebi swaži, měr Europy kasycź. Poblednje wuměnjenje po sdacźu woběebje Franzowskej płacźi. Jenož wot tam móże, kaž „Nordd. Allg. Ztg.“ pische, psches pscheměnjenje w knjeżerstwje w tu khwilu kaženje měra wuńcź.

Jendźelska. Namjet k sadźěwanju dynamitowych nadpadow je bo wot wobeju komorow jendźelskeho parlamenta s wulkej wjetschinu pschijimak. Nadpadne bě, so irischy sapóbłanzy w debacźe žaneho błowczka njeprajichu. Knjeżerstwo je toho dla s tutym namjetom khwatało, so by dynamitowych nadpadnikow, kotsiž bo s Ameriki wotczakaju, hnydom sajecź mohło. Jenischy (irischy pschibažnizy) bu pokni radoscźe na strachu, do kotrehož bu wschu Jendźelsku s dynamitom stajili. Pschinoschki k dynamitowej sběrzy bohatscho hacź hdy prjedy pschikhadźeja. Nawjedowar dynamitoweje strony, O'Donnovan Roba w New-Yorku, pilnje dale pschinoschki sběra. W New-Yorku wobstejesche dynamitowa schula, w kotrejž bo młodźi ludźo wot profesora Mezzerowa dźěłanje a nakoženje dynamita a druhich rosbuchazych wězow wucźachu. Tale schula je bo nětko sankka. Mezzerow je bo do Franzowskeje podak, so by tam po sdacźu nowu dynamitowu schulu sakožik. Najwjetsche jendźelske města bu w stajnym strasche, so kóždy wokomik rosbuchnu. W poblednich dnjach bu bo zyle hromady dynamita wot polizije wubłědźike. 175 puntow, kotrež buchu w Birminghamje namakane, bychu zyle město do rospadankow rosrasycź mohle. Polizija bo nadźija, so je hłowne nicze dynamitoweho pschibažanstwa do rukow dostała a so je jeho prěnich nawjedowarjow w Jendźelskej sajała.

Schpanjska. W Schpanjskej je bo kscheseźijanska pschibaha wotstronika. Schpanjska deputirtska komora je nowu pschibahu sa deputirtskich pschijimała, kotsiž bmědźa pschichodnje se błowami pschibahacź „psched Bohom“ abo „na cześcź“.

Rubowska. Polazy w ruskej Pólskej bo na khwalobne waschnje poczinaju pscheđ židami wobaracź. Polazy mjenujzy ratarske towarstwa sakožuja, kotrež bo na to měrja, so by bo

mjeńſchim ratarjam pſchi nuſy podpjera doſtaka, ſo bychu ßo tucźi pſched židowſkimi lichownikami wobarnowali a ſo pólſke kubła do židowſkich rukow pſcheſchłe njebychu. Też pſchecźiwo wopikſtwu, tutomu najwjetſchemu njepſchecźelej pólſkich ratarjow, tele towarſtwa dźěkaju. Hacź dotal běchu wſchě pólſke korczmy w židowſkich rukach. Tu bu wbohim buram wot židowſkeho korczmarja poßledni pjenjezk wuklukany a jim potom pjenjeſy ſa lichownſku dań na pozczenje pſchinuſowane. Tajkemu wuzyzanju pólſkich burow maja nowe ſakożene kſcheſcźijanſke korczmy ſadźěwk napſchecźiwo ſtajicź. Wot ruſkich nowin ßo tele prózowanja Polakow ſ khwalbu a pſchipósnaczom rospominaju a ßo wot nich Polakam dozpicźe jich ſamĕrow a wotpohladow pſcheje.

— W Petersburgu je ßo póndźelu prozeß pſchecźiwo 17 nihiliſtam ſapoczał, kotſiž loni w nalĕczu nowe mordarſke nadpady na khěžora pſchihotowachu. W mjenowanym cźaßu polizija naſhoni, ſo ßu nihiliſtojo do Petersburga pſchiſchli. Wona jeneho njeſnateho cźłowjeka wußlĕdźi, kotryž w Fornariſkim Pereulku bydleſche a jenoż wot jeneje żónſkeje wopyty doſtawaſche. Wón ßam ßo na haßach ſ druhimi ſetkawaſche, kotſiž na Nikolajewſkej dróſy bydlachu. Tucźi ßo ſaßo na Waßiljowym Oſtrowje w bydle jeneho offiziera ſhromadźachu a bydło Pribylewez mandźelſkeju wopytachu, pſchi cźimž wſchelake twory ſ drogowych klamow ßobu noſchachu. Po tutych wußlĕdźenjach ßo 5. junija wjedźeŕ nihiliſtiſkeho ſwjaſka, Graczewſki, dale Klimenko, lieutenant Buſewicź, Pribylewez mandźelſkaj a druſy ſajachu. Najbóle do dźěła mĕjeſche ßo Graczewſki, njewſchĕdnje energiſki, pſcheklepany a jara mudry cźłowjek. Wón bě ſwjaſk do wſchelakich wotdźělenjow ſrjadował. Tak běchu ſa cźiſchczenje revoluzionarnych proklamazijow woßebicźi ludźo poſtajeni, w Pribylewez wobydlenju ßo jenoż dynamit a cźiſkadne bomby dźěłachu, kotreż ßo ſa bórnizu wokoło ſchije noſchachu. Tu Graczewſki nihiliſtow dźěłanje dynamita wucżeſche. Wón je tamón tſecźi technik (pódla wobwĕßnjeneho Kibalcźiza a Ißajewa), wo kotrymż poſdźiſcho wobwĕßnjena Perowſkaja pſched ßudom praji, ſo budźe knjeżerſtwu hiſchcźe wjele ſtaroſcźow, cźinicź a ſo jeho cźeżſcho wußlĕdźa, dyżli jehłu na dnje morja. Jeho pilny wucźobnik bě Klimenko, kotrehoż ruzy ſtej wot dźěłanja dynamita wſchej roſeżranej. Dale mĕjachu nihiliſtojo woßebitu wudawarnju wopacżnych paßow w Moſkwje. Tam namakachu nĕhdźe 100 wopacżnych pjecżaſtow a 20 hotowych paßow. We wſchĕch nihiliſtiſkich wobydlenjach ßo revoluzionarne pißma nadeńdźechu. S wobſkorżenych budźa najſkerje k ßmjercźi ſaßudźeni: Graczewſki, Klimenko a Bogdanowicź. Poßledni bě pſched dwĕmaj lĕtomaj w Petersburgu pod małej ßadowej dróhu podſemſki khód ſa dynamitowu minu wurył, kotraż dyrbjeſche, je-li by njebo khěžor Alexander II. po haßy pſchijeł, rosbuchnycź a jeho moricź.

Schtyri dny.

Powjedanczko ſ poßlednjeje ruſko-turkowſkeje wójny wot Garſchina.

(Pokracźowanje.)

Ja leżu ſe ſaczinjenymaj wocźomaj, hacź runje ßym hižom dawno wozucźił. Mi ßo nochże wocźi wotewricź, dokelż pſches nje błóncźne pruhi cźuju; jeli wocźi wotkryju, budźe ßłónzo do njeju rĕſacź. Haj, też je lĕpje, ßo njehibacź ... Wczera (każ ßo mi ſda, je to wczera było?) ßu mje ſranili, jedyn dźeń je ßo minył, druhi ſańdźe a ja wumru. Wſcho jene. Lĕpje je, ßo njehibacź. Myßle, dopomnjenja ßo we hłowje cźĕßnja. Tola, wſchako njeje na dołho, bórſy budźe kónz. Jenoż w nowinach budźa nĕkotre ryncźki ſtejecź, ßnani, ſo naſche ſchkodowanja ſnate njejßu, nĕhdźe telko ranjenych, Iwanow ſ dobrowólnikow je ſatſĕleny. Też niz ßwójbneho mjena njenapiſchu; woni jenoż praju: jedyn je ſatſĕleny. Jedyn proſty wojak, każ nĕkajki poß ... Wſchelakore myßle pſches moju hłowu honja. To je hižom dawno, ja hiſchcźe tu njeleżach ſ rosrażenymaj nohomaj, bĕ hižom tak dołho. Ja po haßy dźěch; dla hromady ludźi ſaſtach. Cźrjóda ſtejeſche a hladaſche mjelczo na nĕſchto bĕłe, krawe, żałoßnje ſkiwlaze. To bĕ maliczki pßyczk, wós żeleſniſkeho cźaha bĕ jeho pſchejeł. Wón kónz wſa, podobnje każ nĕtko ja. Nĕkajki ßłużobnik ludźi roſehna, wſa pßa ſa tył a jeho wotnjeße. Cźrjóda ßo roſeńdźe.

Wotnjeße-li mje nĕchtó? Nĕ, ja leżu a mrĕju.

Tola poczina horzo bycź. Sſkónzo ßmali. Ja wotczinju wocźi, ja widźu kerki, njebjo, ale pſchi dnjowym wobßwĕczenju. A tam leżi mój ßußod. Haj to je — Turka, cźĕło. Kajki żadławy! Ja jeho ſnaju: to je tón ßamy ...

Pſchede mnu leżi cźłowjek, wote mnje ſabity. Cźoho dla jeho ſabich?

Tu wón leżi, morwy, krawy. Pſche cźo wußud jeho tu pſchihna? Schtó je wón? Mózno, ſo też ma wón, każ ja, ſtaru macź. Dołho budźe wona po wjeczorach ßedźecź pſchi durjach ßwojeje khudeje khěžki a ſhladowacź na daloku połnóz: njeńdźe-li jejny lubowany ßyn, jejny dźěłaczeŕ a ſeźiwjeŕ.

A ja? Ja bych ßo ßam rad ſ nim mĕnił. Kak je wón ſbożowny: wón niczo njeßłyſchi, njeczuje żaneje boloſcźe wot ranow, żane ßmjertne tuhi na njeho njekhodźa, wón njeczerpi laczноſcźe. Bajonet jeho runje k wutrobje kłó .... Hlej, tam na montironzy wulku cźornu dźěru; wokoło njeje krej. To je moje dźěło.

To ja nochzych. Ja nochzych nikomu niczo ſłeho cźinicź, jako na wójnu cźehnjech. Ja njemĕjach żanych myßlow wo tym, ſo někoho ſabiju. Ja ßebi jenoż pſchedſtajach, kak ßo njepſchecźelſkim kulam wuſtaju. A ja dźěch a ßo jim wuſtajich.

Nó, a ſchto nĕtko? Ja hłupak, hłupak! A tutón njeſbożowny fellach (wón je egyptowſku montironku wobleczeny) — wón je hiſchcźe mjenje winowaty. Prjedy hacź jich njeßadźichu, każ jerje do ßuda, na parnu łódź a jich njepſchewjeſychu do Konſtantinopla, hiſchcźe wón njebĕ ani wo Ruſkej, ani wo Bołharſkej ßłyſchał. Je-li wón njebudźiſche ſchoł, bychu jeho ſ kijom pſchebili, abo nĕkajki paſcha by do njeho kulku ſ revolvera tſelił. Wón je ſchoł po dołhim, wobcźeżnym marſchu ſ Konſtantinopla do Ruſchczuka. My jeho nadpanychmy, wón ßo wobaraſche. Ale widźo, ſo ßo my ſtraſchni ludźo jeho patentowaneje jendźelſkeje Pobodi- abo Martini-tſélby njebojimy, a pſchezo a pſchezo do prědka lĕſemy, ßo wón do ſtracha da. Jako chzyſche wón zofacź, nĕkajki mały cźłowjek, kotrehoż by móhł ſ jenym wotmachom ßwojeje cźorneje pjaſcźe k ſemi pobicź, podſkoczi a jemu bajonet k wutrobje kłó.

Schto je wón ſawinował?

A na cźim ßym ja wina, hacź runje ßym jeho ſabił? cźoho dla mje laczноſcź cźwiluje? Laczноſcź! Schtó ſnaje, ſchto rĕka tole ßłowo! Ssamo tehdom, jako ßmy po Rumunſkej cźahnyli, w żadławej ſchtyrzeczi-gradnej horzoczе ſa dźeń marſche po pjecźdźeßacź wjerſtach cźinili, tehdom ja njejßym to ſaczuł, ſchtoż nĕtko cźuju. Ach, hdy by tola nĕchtó pſchiſchoł! Bożo mój! haj w jeho wulkej bleſchi, tam je ſawĕſcźe woda. Ale ja dyrbju k njemu lĕſcź. Kak budźe mi to mózno! Wſcho jene, ja k njemu poleŕu.

Nohi ßo po ſemi wleku, woßłabnjenej ruzy lĕdma ſproſtnjene cźĕło dale hibatej. K cźĕłu je dwĕ kóhczi, tola ſa mnje je to dale hacź dźeßacź wjerſtow. Njedźiwajo na to pak dyrbju lĕſcź. Krk ßo mi hori, wón pali każ woheń. Haj bjes wody prjedy wumrjeſch. Njedźiwajo na to, mózno ....

A ja lĕſu. Noſy ßo po ſemi wleczetej, a kóżde hibanje mi ſatraſchnu ból cźini. Ja reju, reju a kſchiczu, ale njedźiwajo na to lĕſu. Stónczнje ßym pola njeho. Hlej bleſchu ... w njej je woda a kak wjele! mi ßo ſda, wjazy hacź pok bleſche. O! ſa wodu ja pożadam.

Ty mje wumóżeſch, moj woporo. Ja poczach ſeprjewſchi ßo na kohcź, jemu bleſchu wotwjaſacź, na dobo, wahu ſhubiwſchi, panu ſ wobliczom na żiwot ßwojeho wumóżerja. Wot njeho hižom ßylna cźĕłowa wóń ſtupaſche.

Ja ßo napich. Woda bĕſche cźopła, tola njeſkażena, a pſchi tym, jeje bĕſche wjele. Ja budu hiſchcźe nĕkotre dny żiwy. Ja

ßym ras w někajkich knihach cźitał, so cźłowjek bjes zyroby dlěje tydźenja żiwy wostanje, jeno so ma wody. Haj, tam je hischcźe też powjedanczko powjedane wo ßamomordarju, kotryż je ßo ſ hłodom morił. Wón wosta jara dołho żiwy, dokelž wodu pijesche.

Nó, a schto dha? Jeli wostanu hischcźe jedyn abo schěſcź dnjow żiwy, schto ſ toho budźe. Naschi ßu wuschli, Bołharjo ßo rosběżeli. Dróhi blisko njejßu. Wscho jene — wumrjecź. Ja ßebi měſto tſidnjowſkeho mrěcźa jenož tydźeńſke ſcźinju. Njeje lěpje, je skónczicź? Wokoło mojeho ßußoda leži jeho bróń, wubjerne jendźelſke wuhotowanje. Ja jenož trjebam ruku nacźahnycź; potom — jedyn wokomik a kónz je so mnu. Patrony ßo tu waleja w hromadzy. Wón njemóżeſche wſchě wutſělecź.

Tak kónz cźinicź abo cźakacź. Na cźo? Na wumóżenje? Na ßmjercź? Cźakacź, doniż Turkojo pſchińdu a poczńu kożu drěcź ſ mojeju ranjeneju nohow? Lěpje je, ßo ßam skónzowacź.

Ně, njeje trjeba wumrjecź; ja budu ßo wobaracź hacź do kónza, do poßlednich mozow. Ssnadź mje namakaju, a ja ßym wumóżeny.

Mózno, so koſcźe wobſchkodźene njejßu, ßnadź ßo ſaßo wuhoju. Ja wohladam ſaßo domiſnu, macź a Marku . . .

Knjeże, njedaj jim ſesnacź wschu wěrnoſcź. Daj jim myßlicź, so ßym ſabity panyk. Schto budźe ſ nimi, hdyż ſhonja, so ßym dwě, tſi, ſchtyri dny cźwilowany.

Hłowa ßo mi wjercźi, pſches pucźowanje k mojemu ßußodej ßym zyle wuſtał. A tu hischcźe tale żadkawa wóń! Kak je ßo wón ſcźornik . . . schto budźe ſ nim jutſje abo ſa jutſiſchim. A nětko tu jenož leżu, dokelž nimam mozow doſcź, ßo prjecź wlez. Ja khwilu wotdychnywſchi na ſtare měſto poléſu, wětr wot tam duje a wotnoßy wote mnje ſte wonjenje.

Ja w doſpoknej njemozy leżu. Sſtónzo mi wobliczo a ruzy ßmali. Ja dyrbju ßo ſ něcźim ſawodźecź. Hdy by tola nóz bórſy była: każ ßo mi ſda, budźe to druha.

Ja ßym dołho ſpał, běſche hižom nóz, jako wozucźich. Wſcho je każ prjedy: rany bola, ßußod leži hischcźe runje tak wulki njehibity.

Ja ßebi njemóżu na njeho myßlicź. Ja ßym wſcho lube a drohe wopuſchcźił, ßym tyßaz wjerſtow marſchirował, ßym hłodu tradał a wot horzoty ßo ßmalicź dał, a nětko leżu tu cźwilowany, jenož toho dla, so by tónle njeſbożowny pſcheſtał żiwy bycź. A ſchto ßym ja pſches to wużitne wuſkutkował ſa wójnſke wotpohlady?

Jako ja dźěch do wojakow, mi macź a Marka njewotrěcźeſchtej, hacź runje wo mnje płakaſchtej. Saßlepjeny wot ideje, njewidźach tele ßylſy. Ja njewjedźach (nětko ja wěm), kak jeju luboſcźe kedźbu njemějach. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

Sa ßerbſkich ſtudowazych. Hacź runje ßrědki towarſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow pſchewulke njejßu, dha je ßo tola wobſankko, w běhu tutoho lěta, je-li ſo bychu ßo podpjery potrěbni namakali, někotre ſta hriwnow wudźělicź. Wudźělenje ßo po ſcźěhowazym waſchnju ſtanje: 1) Podpjeru móża doſtacź jenož Sserbjo a to wobeju wěruwuſnacźow, a dźiwajo na nětcźiſchu nuſu na ßerbſkich duchownych, też tajzy Němzy, kotſiż ßu hižom ßerbſku rěcź trochu nawukli, a wot kotrychż ßmémy ßo nadźecź, ſo ßwoje ßlubjenje, bjes Sserbami ſkutkowacź, dopjelnja. 2) Podpjera ma ßo młodźenzam, kotſiż ßu 21 lět ſtari, ßamym, jeli pak ßu młódſchi, jich ſakońſkim ſaſtupjerjam, to je jich nanam abo formindam, pſchepodacź. 3) So ßo pjenjeſy na tajkich nałożowake njebychu, wo kotrychż wěſte njeje, hacź ßwoje ſtudije dozpija, doſtanu jenož ſchulerjo wyſchſchich klaßow podpjeru. 4) Dokelž je knjeſam duchownym a druhim akademiſzy ſdźěłanym ſkerje mózno, ßwojim ßynam na univerſicźe ſtipendije wobſtaracź, dha budźe ßo pſchede wſchěm na to hladacź, ſo bychu ßo ßynojo ſ druhich a woßebje ratarſkich ßwójbow podpjerali. 5) So pak bychu pódła podpjery naſcheho towarſtwa tajzy młodźenzy też druhe ſtipendije doſtacź móhli, a ſo bychu ßo jim wſchelake druhe njeluboſnoſcźe ſalutowake, ßo mjena tych, wot towarſtwa podpjeranych, woſjewicź njeßmědźa. 6) Podpjera njedyrbi praemia industriae ac morum bycź. Duż budźe ßo wubjerk towarſtwa prózowacź, ſo by potrjebnoſcź a kmanoſcź kóždeho, kotryż ßo na njeho wo podpjeru wobrocźi, ßam ſeſnał a po ßwojim ßamßnym pſcheßwědczenju pjeujeſy wudźělał. Cźi ßami, kotſiż chzedźa podpjeru pak ßami ſa ßo, pak ſa ßwojich ßynow abo poruczenych doſtacź, ßo namołwja, so bychu ßo pißomnje na podpißaneho wobrocźili a wot njeho wſcho dalſche naſhonili.

W Budyſchinje, 14. haprleje 1883.

Referendar Mütterlein, tukhw. pſchedßyda.

S Pſchiſchez. Njedźelu 8. haprleje wjecźor w 8 hodźinach je ßo fajma tudomneho kublerja Korle Wicźežka wotpalika.

S Libuchowa. Sańdźenu póndźelu wjecźor w 10 hodźinach pola tudomneho korcźmarja a ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja Korle Jäckela w domſkim woheń wudyri, kotryż ßo ſa krótki cźaß na ſahrodniſku żiwnoſcź Ernſta Schołty rosſchěri. Pola Jäckela ßo jenož domſke, pola Schołty pak ßo wſchě twarjenja wotpalichu. Wobeju wóhnjowe njeſboże cźim cźeżſcho potrjechi, dokelž żadyn ſ njeju ſawěſcźene nima.

S Hodźija. W naſchej wßy ßo 16. haprleje póſtſka agentura ſakoži. Nowy póſtſki wokrjeß, wßy Bóſcherizy, Darin, Debiſchkow, Prěcźezy, Běcźizy, Koblizy, Njeſdaſchezy, Prahu ſe Skaku, Spytezy ſ Cźornej Wodu a Ssemichow wobßahazy, ßo wot poßelnika wſchědnje dwójzy wobkhodźi. Wot Zicźenja poßelnik dopołduja w 7 hodź. a popołdnju w 5 hodź., ſ Hodźija pak popołdnju w 3 hodź. 15 minutach a wjecźor w 7 hodź. 15 m. wotkhadźa.

S Hornjeho Wujeſda. Sańdźenu njedźelu wo połnozy bu naſcha wjeß do wulkeho ſtracha ſtajena. S bróżnje kublerja Jana Auguſta Wicźaſa bě woheń wuſchoł a ßo ſpěſchnje na zyke wulke kubło rosſchěrił. Pódła wſcheho żita, ßłómy, ßyna atd. je w płomjenjach 150 wowzow, 4 proßata, wſcha pjerina kónz wſako, 5 hoſpodarſkich woſow a wſchelaki druhi hoſpodarſki grat a domjaza nadoba bu wot wóhnja ſaniczena. Wicźas ma na ſboże wſcho ſawěſcźene.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu mějeſche naſche ßerbſke towarſtwo ſaßo ſhromadźiſnu. Jako bě ju k. pſchedßyda Kećk w 5 hodźinach wotewrił, dźerżeſche k. gmejnſki prjódkſtejeŕ Wojnaŕ ſe Zornoßyk pſchednoſchk wo ſtawiſnach měſta Jeruſalema, wot najſtarſcheho hacź do naſcheho cźaßa. W żiwych wobraſach buchu wſchelake podeńdźenja tutoho ſa naß kſchesćźijanow tak ważneho měſta, jeho woblehnjenje, dobycźe, wobnowjenje a woßebje też jeho dwojake ſkaženje a wupuſcźenje pſches Njebukadnjezarja a Romſkich wopißane. Po ſkónczenym pſchednoſchku naſta ſajimawa debata, na kotrejž ßo najbóle kk. farař Kubiza, pſchedßyda Kećk, pſchednoſcheŕ a wucźerjo Hatnik, Ssuſchka a Wojnaŕ wobdźělichu, a w kotrejž ßo też woßebje twarba, wobſtejenja a ſtawiſny templa w Jeruſalemje rosjaßnichu a wopomnichu. Po ſkónczenju debaty ßo kk. pſchednoſcherjej a fararjej Kubizy ſa pſchednoſchk a wſchelake rosprawy dźak towarſtwa wupraji. Towarſtwo wobſankny potom hiſchcźe jenohłóßnje k towarſtwu Pomozy ſtudowazych Sserbow pſchiſtupicź, po tym ſo bě k. farař w horliwej rěcźi ważnoſcź tutoho towarſtwa ſa ßerbſki lud a jeho wobſtacźe roſeſtajak a ßwěru napominał, ſo by tola kóżdy Sserb k tutomu towarſtwu pſchiſtupił a toßamo po mózноſcźi podpjerał. Wot k. wucźerja Ssuſchki ßo hiſchcźe też „Łużica“ należnje poruczeſche a ßo woßebje k tomu namołwjeſche, ſo bychu tola ſ najmjeńſcha w kóżdej wßy ßo ßobuſtawy towarſtwa hromadźe ſjednocźili a ßebi „Łużicu“ ſkaſali. W dźewjecźich hodźinach ßo ſhromadźiſna ſe ſpěwom „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ ſkónczi.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 4. haprleje běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 290 howjadow, 56 ßwini, 286 proßatow. (Njeßwacźilſke ſtótne wiki hižom pſches tſizecźi lět wobſteja; wone maja ßo kóżdu prěnju ßrjedu noweho měßaza.)

S Boſchez. Knjeſej wucźerjej Wróblej, kotryż je 25 lět dołho w tudomnej ſchuli wucźeŕſtwo ſaſtał, je ßo 10. haprleje w pſchitomnoſcźi wjeßneho ſchulſkeho inſpektora k. fararja Trautmanna ſ Porſchiz a někotrych ſchulſkich prjódkſtejerjow wot wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora dra. Wilda na ßwjedźeńſke waſchnje pſchipóſnawaze pißmo pſchepodało.

S Minakała. Schtwórtk 5. haprleje mějeſche ßo ſawód naſcheho noweho kantora, knjeſa Hämſcha, dotalneho pomozneho wucźerja w Klukſchu. Schulſke dźěcźi tudomneje ſchule w ßwjedźeńſkim cźahu popołdnju ½3 hodźin nowemu wucźerjej napſcheczo

cźehnjechu. W pschitomnoscźi wjazy stow ludźi schulszy prjódkstejerjo knjesa Hämscha na Minakalskich mjesach s narěczu powitachu, bjes tym so schulske dźěcźi powitanski spěw wuspěwachu. Sswjedźeński cźah so nětko psches tsi cźeßne wrota do schule poda, hdźež k. farar Kordina w pschitomnoscźi zyrkwinskich a schulskich prjódkstejerjow a wjeleliczazeho luda k. Hämscha s wutrobnymi ßkowami w ßerbskej a němskej rěcźi powita, na cźoz so tutón jemu a wschitkim druhim sa powitanje a cźescź, jemu dostatu, podźakowa. Sswjedźeń so s khěrluschom „Njech Bohu dźakuje" skónczi, a schulske dźěcźi so na to s khosejom a zaktami wokschewichu. Wjeczor toho ßameho dnja so kk. farar Kordina, wucźerjej Hämsch a Schtrehla, toho runja schulszy a zyrkwinszy prjódkstejerjo na ßwjedźeńsku hoscźinu shromadźichu. — Njedźelu 8. haprleje so sapokasanje k. Hämscha na ßerbskej a němskej Bożej ßkužbje do zyrkwinskeho sastojnstwa psches k. fararje Kordinu sta. Dźeń posdźischo, póndźelu, k. wokrjeßny schulski inspektor dr. Wild k. Hämscha do jeho noweho wucźerskeho sastojnstwa sapokasa.

S Lubija. Ssrjedu tydźenja wjeczor wokoło 1/2 8 hodźin k tudomnemu konjazemu rěsnikej Menzelej něhdźe 25lětny, pschistojnje swoblekany cźlowjek pschińdźe a jeho namołwjesche, so by s nim po panjeneho konja na knježi dwór do Wulkeho Dażina schoł. Rěsnik běsche k tomu hnydom swólniwy, pschikasa pak tez ßwojemu wotroczkej ßobu hicź. Jako běchu woni nětko psched Dażinski knježi dwór pschischli, so njesnatemu do njeho sastupicź nochzysche. Wón wudawasche, so dyrbi najprjedy inspektora pytacź (hacź runje na kuble żadyn inspektor njeje), twóchny na dobo psches jene sahrodne durje, pscheléšy psches płót a so na to shubi. Jako so rěsnik pola knjesa sa konjom woprascha, shoni wón, so tam żadyn kóń panył njeje a so je jemu zusy něschto nakhał. Mózno je, so je zusy wotpohlad měł, na rěsnika rubjeżny nadpad cźinicź, so pak je so jemu jeho wotmyßlenje psches to skasyło, so je rěsnik wotroczka sa pschewodźerja ßobu wsał.

— So so do Lubija wodźane mloko pschiwożako njeby, budźe tudomna polizija wscho mloko pschichodnje s mlokopruhowarjom pschepytacź.

S Kulowa. Pjatk tydźenja je tudomny duchowny radźicźel wyschschi farar Schneider semrjeł. Njebocźiczki je dołhe lěta w Kulowskej wosadźe s wulkim żohnowanjom swoje sastojnstwo sastał. Jeho pschecźelniwe waschnje tez napscheczo druhowěrjazym bě jemu wschitkich pschikhilenje dobyło. Wón bě rodźeny Sserb a je wjazore ßerbske spißy wudał. W posledních létach je wón Kulowsku khróniku, najprjedy w ßerbskej a posdźischo w němskej rěcźi, spißał.

S Wojerowskeho wokrjeßa. W naschim wokrjeßu so kopytna khorosćź bjes howjadami na straschne waschnje rosschěrja. W nowschim cźaßu je so kopytna khorosćź na skót sahrodnika Wirtha w Stróži, khěżkarja Błażika w Bórkamoru, wikowarja Särchena w Kulowje, ratarskeho měschcźana Kulki a pjekarja Druźki we Wojerezach a murjerja Krella w hamtskich khěżach daka. — W Pruskej wot 1. haprleje 1. a 2. rjadownja klaßoweho dawka tutón dawk wjazy płacźicź njetrjeba. Rjadownjam 3 hacź 12 so w měßazach juliju, augustu a septembru klaßowy dawk spuschcźi, tak so maja jón pschichodnje jenoż na 9 měßazow płacźicź.

— Sańdźeny tydźeń je so w makej holi, w tak mjenowanych Schcźěpankowych huscźinkach, bětnar Seitz s Wojerez wobwěßnył. Prjedy ródny a pilny cźlowjek, běsche so w posledním cźaßu do palenzpicźa dał, schtoż jeho tak sanjerodźi, so na posledk ßwojemu żiwjenju se ßamomordarstwom kónz scźini.

— W Pruskej ma hońtwjeŕ prawo, kóżdeho zuseho pßa, na jeho reviru běhazeho, hnydom satšélicź. So by so wokołoběhanje pßow hischcźe bóle wobmjesowało, je knjeżerstwowy präsident w Liegnizy wukas wudał, kotryż rěka: „Schtóż na zusym reviru dale 100 metrow wot swojeho wobydlenja swojemu pßej bjes wobkedźbowanja wokoło běhacź dawa, ma 2—30 mk. khostanja płacźicź." Schtóż po tajkim swojemu pßej wokoło hanjecź dawa, nima so jenoż toho hladacź, so pßa satšéla, wón dyrbi skónczinje hischcźe 30 mk. khostanja płacźicź.

S Niskeje. W tychle dnjach bě jedyn wuhnjerski hólz do jeneho wuhnja salěšt, so by jón wumjetł. Dokelż so hólz sa dléschi cźaß s njeho njewróczi, pohladachu do wuhnja, so bychu spósnali, cźoho dla tam tak dołho mjecźe. Na wołanje so jenoż ßłabe stonanje s wuhnja ßłyschecź da, kotryż bě wschón s kurom napjelnjeny; duż na łubi spěschnje dźěru do wuhnja wudyrichu a psches nju wboheho jateho na swětko wucźežechu. Sa krótki cźaß so wón saßo shraba, a njeje jemu po sdacźu jeho njedobrowólny pschebytk we wuhnju niczo swadźił.

S Cźorneho Khołmza. Njedawno je tu wumjeńkař a stary wojak Matyj Jank wumrjeł, kotryż bě 92lětnu starobu doscźahnył. Wón bě hacź do swojeho kónza strowy, tak so móżesche hischcźe loni nasymu swoje dźěło na polu wobstaracź. W lěcźe 1812 je wón pod Napoleonom na wójnu do Ruskeje cźahnył, hdźež jeho sajachu a 1 1/2 léta wobkhowachu. Se swojej hischcźe żiwej druhej mandźelskej Marju Holaškez je wón w lěcźe 1878 słoty kwaß swjecźił.

S Mużakowa. W Mużakowje ma so dla semrjecźa měschcźanosty Köhlera měschcźanostwo s nowa wobßadźicź. To ßamo ma létnje 1800 hriwnow dokhodow.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Swudowjena Schmidtowa w Komorowje pola Hucźiny, kotraż je pola tamnischeho żiwnoscźerja Benscha sa hosposu, swadźi so 30. januara t. l. s wumjeńkarjom Janom Kieschom, w tym ßamym twarjenju bydlazym, a jemu w roshorjenju hornż do hłowy cźißny. Dokelż so Kieschej hłowa jenoż lohko srani a dokelż bě so wot Schmidtoweje cźélne sranjenje we wulkej rosnjembrjenoscźi wobeschło, saßudźichu ju, dźiwajo na tele połóżaze wobstejnoscźe, jenoż k 10 mk. khostanja abo dwěmaj dnjomaj jastwa. — Hacź dotal njekhostany maschinski tepjeŕ H. Sockel w Małych Debßezach, kotryż bě loni nasymu w Hornjohórcźanskim papjerniku jenu brylu kranył, dosta tsi dny jastwa. — Wotroczk K. A. Schneider k tomu stejesche, so je wospjet swojimaj so buwotroczkomaj Jeremiaßej a Kuptej na tsi wschelake rasy jenu koschlu, jene khołowy a 1 mk. kranył. Schneiderej jeho pakoscźenje tydźeń jastwa pschinjeßy. — Schtyrnacźelětny schulski hólz K. E. Pehsa se Zidowa bě loni w novembru sahrodnikej Wicźasej w Budyschinje s dwora dźěcźaze ßanki a rěsnikej Thiemanej, wudawajo, so je wot wikowarja Schütży po kołbaski póßłany, dźělbu kołbaskow wurěcźał. Jeho khostanje wobsteji s tydźenja jastwa. — Sskużobnu dźowku M. Hilbenzez w Hucźinje saßudźichu k tsjom dnjam jastwa, dokelż bě loni 21. augusta ßkużbu pola revirskeho hajnika Kobana w Nowej Wjesży, do kotrejez bě ju polizija hižom ras s nusowanjom wróczo dowjedła, s nowa ßamopaschnje wopuschczika. Dla pschestupjenja cźeladneho sakonja jej tsi dny jastwa pschißudźichu. — Wotroczk J. F. A. Pólnik w Kumschizach loni 31. dezembra wjeczor na Wicźasez kubło w Konjezach do komory skużobnych dźowkow pschińdźe, so by tam swoju lubu wopytał, hacź runje bě so jemu wot kublerki wscho pschikhadźenje do dwora sakasało. Druhi ras wón se sażehlenej zigarru, po tajkim s njewobarnowanym wohnjom do krumarnje stupi. Dla kaženja měra a njekedźbliweho wobkhadźenja s wohnjom Pólnika k 5 mk. khostanja abo k jenemu dnjej jastwa saßudźichu. — Dokelż bě dźěkacźeŕ H. A. Stephan s Myschez, jako jemu gmejnski prjódkstejeŕ Halba w Bolborzach wosjewi, so jeho po wobsanknjenju gmejnskeje rady do wokrjeßneje dźěkarnje póscźelu, Halbu a rycźerkublerja Böhmu hanik a hrosył, so budźe so nad nimaj wjecźicź, saßudźichu jeho k schtyridnjownemu jastwu.

Pschißażny ßud. Po żadanju dźěkacźerja A. Krjenza s Wjelecźina, kotrehoż bě 24. januara t. l. pschißażny ßud dla wopacźneje pschißahi k lětu khostarnje a dwělětnemu shubjenju cźeßnych prawow saßudźił, bě so nowe pschepytanje jeho wobskórżby pschiswoliko. Wußud pschißażnych pak tez druhi ras rěkasche: „winowaty njekedźbliweje wopacźneje pschißahi." Prjedawschi wußud pschißażneho ßuda a toho runja khostanskeje komory, po kotrymż mějesche Krjenz dla podrażowanja urkundow a jebanstwa lěto wóßom měßazow jastwa wotßedźecź, so sběhnje, a so jeho shromadne khostanje na lěto dźewjecź měßazow khostarnje a tsilětne shubjenje cźeßnych prawow postaji. Wot tutoho khostanja so tsi měßazy pschepytowanskeho arresta a khostanski arrest, wot wobskorżeneho wot 29. dezembra wotßedźeny, wotliczichu.

Khostanska komora. Hižom khostany 55lětny schewz J. G. Neumann w Němskich Paslizach bě s dwora tamnischeho kublerja

Rěsbarka dźělbu palneho drjewa a ſ klóſchtrſkeho lěža někotre wólſchowe ſchćěpy ſpakoſćił. Jeho khoſtanje wucžini tſi měžazy dwaj dnjej jaſtwa a jenolětne ſhubjenje cžeżnych prawow. — 23lětna żkužobna dźowka P. E. Jahnez ſ Grünberg-Straßgräbchena, pola kublerja Schimanga w Hennersdorfje żkužaza, bě loni 9. oktobra dźěcžo porodźiła. Dźěcžo pak bórſy wumrje, dokelž jemu macź ani zyroby ani cžopkoty daka njebě. Wobſkorżena bu k dźewjecź-měżacžnemu jaſtwu ſażudźena.

Přilopk.

* Na wjele měſtnach żu w kukawach, jako je pſchepytachu, morwe ſchkórzy namakali. Schtóž ma toho dla hiſchcże próſdne kukawy, njech je tola ras pſchepyta, hacž w nich morwe ſchkórzy njeleża, hewak żebi je żadyn ſchkórz ſa żwój lětni ſtatok njewuſwoli.

* Do dwórniſchcžoweje reſtawrazije w Kamjeńzu żu żo 7. haprleje paduſchi dobywali. Paduſchi ſpakoſćichu něhdże 25 mk. pjenjes, zigarry, kołbaſki a knihu, w kotrejž ma reſtawratěr żwojich dołžnikow ſapiżanych.

* W Bjarnacźizach żu tyſcherja Lamberta ſajeli, dokelž na njeho tukaja, ſo je kowarja Menzela ſkónzowak. Lambert, kotryž je hižom ras w khoſtarni żedźak, je pjecża najprjedy po mordarſtwje tukanje na bratra morjeneho wobrocźicź pytak. Tutoho żu, kaž je ſnate, też w jaſtwje poměli, tola, dokelž jemu żaneje winy dopokaſacź njemóżachu, bórſy ſażo puſchcźili.

* W Magdeburgu je żrjedu dopołdnja murjeŕ Pree żwoju żonu ſe żekeru ſaraſył. Na to je Pree dwěmaj żwojimaj dźěſcźomaj, jenemu tſilětnemu hólzej a jenej dwělětnej holzy, ſ nożom krk pſcheréſnył a żo potom ſa durje wobwěżnył.

* Póndźelu rano je żo pohoncž Konrad, kotryž bě loni 11. auguſta w Barlinje żwoju żonu a ſchtyri dźěcźi ſadajił, w Moabitſkim jaſtwje wot kata Krautſa wot żiwjenja k żmjercźi wotprawił. Konrad po ſdacźu bjes bojoſcże na ſchafot ſtupi a na tutym żwojim pożledním khodże hiſchcże katej pſchiwoła: „Spěchujcże żo, ſo by ſkerje kónz był.“ Pſched pjeńkom żo klaknywſchi, żo wón na jeneho wotroczźa ſe żkowami wobrocźi: „Proſchu, dźerżcże mje, na cžoż jeho wotroczźy pſchimnychu, jeho hłowu na pjeńk ſ pażom pſchiwjaſachu a jemu ruzy na kyribjecże dźerżachu. W bliżſchej ſekundże żekera ſabłyſkny, krej żo wukiny a hłowa, wot cźěła wotcźata, leżeſche ſ boka pjeńka. Ssekera bě żo hłuboko do pjeńka ſarubła a dyrbjeſche żo ſe żylnym napinanjom ſ njeho wucźahnycź. Katowi wotroczźy na to cźěło a hłowu do kaſchcża położichu a wěko na njón pſchibichu. Wożmjo jecźi, pſchewodźeni wot dweju wojakow, donjeżychu kaſchcź na jaſtwowe pohrjebniſchczo. Konrad żo żwojeho njeſkutka wuſnał njebě.

* Na ſrudne waſchnje żo żobotu w Frohbergu ſa 20lětneho kowarſkeho Zwickera żort ſkónczi, kotryž chżyſche wón jenemu pſchecźelej ſehracź. Wón ſ jenym ſnatym pſchi dróſy ſtejeſche, jako jedyn burſki pachoł na konju pſchijěcha. Se żkowami: „Ja chżu ras widźecź, hacž na konju żedżo woſtanjeſch!“ cźěri wón k njemu, cźehnje konja ſa wopuſch a jeho do boka ſtorczi. Loſkotany kóń żo najprjedy prědku ſběhnje, naſtróżany jěchaŕ na pleſtr dele panje, potom kóń ſady wudyri, trjechi kowarſkeho do żiwota a jeho tak cźeżko ſrani, ſo ſa ſchtyriadwazyczi hodźin we wulkich boloſcźach wumrje. Burſki pachoł njebě pódla wutrateho ſtracha żaneje ſchkody pocźerpił.

* Na żadławe waſchnje je 2. haprleje ſchtyrilětny żynk żiwnoſcźerja Fröbela we Wolfsgrundże żwoje młode żiwjenje ſhubił. Dźěcźo chżyſche k żużodej doběżecź a, ſo by pucź pſchikrótſchił, hnydom pſches hnojowu hromadu, pſched khěżu leżazu, ſlěſy. Na lodże pſched juchowej jamu, hiſchcże zyle njerostatym, pak żo wón wużuny a wali żo do hnójnizy, w kotrejž je, dokelž nichtó na pomoz njepſchińdże, ſrudny kónz namakał.

* W Unterneundorfje bě pſched někotrymi dnjemi jena tſinacźělětna holza ſa żwoju khoru macź wohrjewanſku bleſchu pſchihotowała, pſchi tym pak ſabyła, pſchi wohrjewanju wody ſatyk ſ bleſche wucźahnycź. Jako chżyſche runje bleſchu macźeri do koża położicź, bleſcha rosbuchny. Warjaza woda holzu tak ſtraſchnje wopari, ſo hižom na druhi dźeń na żwoje rany wumrje.

* W Bambergu żu w tychle dnjach jeneho konjazeho wikowarja k měżazej jaſtwa ſażudźili. Wón bě jeneho 25lětneho brunaczka ſ barbjenjom a ſ arſenikowej zyrobu tak womkodźił, ſo móżeſche jeho ſa 8—9lětneho wudawacź a ſa njeho 150 mk. doſtacź. Sa někotre dny pak klapotak żwoju drjechliwoſcź dlěje tajicź njemóżeſche.

* Něka Wißka je pola Bohnſaka, hdźež běchu żo lodowe ſchkruty ſaracźiłe, tamniſche haczenja pſchetorhnyła. Wjele kraja a też twarjenja buchu pſches to powodźene. W Bohnſackerweidże je 34 krumow, wſchě żwinje, 8 koni a 10 koſow w żołmach kónz wſako. Schkrutowe ſaracźenje ſpytachu najprjedy ſ granatowym bombardementom roſtſělecź. To pak żo njeſchlachcźi, duż parnu kódź do njeho póżkachu, kotraż bórſy ſaracźenje pſchetorże.

* Polizija hiſchcże pſchezo mordarja Spongu, kotryž je Majlatha ſkónzował, wużlědźiła njeje. Majlathowy żkużobnik, kotrehož żu ſajeli, dokelž na njeho tukachu, ſo je pſchi mordarſtwje wobdźělený był, hiſchcże pſchezo żwoju njewinowatoſcź wobkrucźuje. We Winje, hdźež je mordaŕ Sponga někotre dny pſchebywał, ſchtož pak je tamniſcha polizija pſchepoſdże ſhoniła, je żo w pożlednich dnjach wjele njewinowatych, kotſiž żu na Spongu podobni, ſajako.

* S Trutnowa w Cžechach piżaja: Spiritiſtu a fabrikſkeho dźěłacźerja Flamma ſ Nieder-Altſtadta żu do Prażſkeje błudniży dowjeſli, dokelž je wowrótnik. To je hižom tſecźi ras w tamnych ſtronach, ſo żu pſchiwiżowarjo ſpiritiſma żwój ſtrowy roſom ſhubili.

* Jedyn franzowſki wojak, jenolětny dobrowólnik, chżyſche żo ſańdźenu żobotu ſe Chinona do żwojeje garniſony Toursa po żeleſniży wrócźicź. Jako żebi jěſdny billet kupi, da wón widźecź, ſo ma ſłote a banknoty pſchi żebi. Dwaj mużej, po ſdacźu wokołonoſcherjej, to pytnyſchtaj a ſ nim do toho żameho kupeja ſaſtupiſchtaj. Jako nětko cźah pſches Chinonſki tunel jědźeſche, żo wobaj do mkodeho wojaka daſchtaj, rubiſchtaj jemu cźażnik a pjenjeżnu móſcheń a cźiżnyſchtaj jeho, kupejowe durje wotewrjwſchi, ſ woſa won. Wojaka poſdźiſcho ſ roſraženym nopom morweho namakachu. Mordarjej hiſchcże njejſtaj ſajataj.

* W Riposto w Sizilſkej, pſchi woheńbluwazej horje Ätnje leżazym, je żo 5. haprleje żylnje ſemjerżenje měko. To żamo żo dopołdnja w 10 hodźinach ſapocża a trajeſche hacž do pſchipołdnja. W tutym cźażu żo tokſta kurjata mróczel ſ hory waleſche. W nozy běſche żwětke płomjo widźecź. Pola Belpażo je żo ſemja pukła. Roſpuklina hacž do Biankavilla dożaha. Pſches ſemjerżenje żu żo wſchě ziſterny ſażypke. Do ludźi je żo wulka hroſa daka, wjele ſtow żwójbow w barakach bydli. W Paterno je zyrkej del Carmine tak wobſchkodźena, ſo móże żo kóżdy wokomik ſażypnycź. Pódla toho żo zyłej wokolnoſcźi pſches to ſtrach hroſy, ſo je żo ſemja nakhiliła. Na hażach leża matrazy, na kotrychż ludźo ſpja, jenoż mało domow je hiſchcże wobydlenych. W Salivellu też tamniſchi krater ſ nowa błóto pluwa. Horze błóto je we wokolnoſcźi wſcho ſapuſcźiło. Popjeł leži wſchudże pok kohcża wyżoko.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Martha Fanny, Jana Käßnera, korbarja na Židowje, dź. — Emma Marja, Bjedricha Wylema Moritza Kuttnera, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź. — Max Bruno, Jana Henki, drózkarja na Židowje, ż.

Zemrjeći:

Dźeń 30. měrza: Franz Ota, Jakuba Krala, tachantſkeho wucźerja tu, ż., 2 l. 1 m. — 31. Hermann Auguſt, Jana Auguſta Wróbla, żiwnoſcźerja w Delnjej Kinje, ż., 3 m. 24 d. — 1. haprleje: Pawlina Mühlez, ſchwalcża ſ Wulkeho Zyſka, 30 l. — 3. Auguſt Hermann, njemandź. ż. w Dobruſchi, 1 l. 10 m. 18 d. — 4. Amalija Auguſta Friederika Kirſtenez, ſwudowjena Barthelowa, wobydleŕka wokrjeżneje dźěłaŕnje na Židowje, 70 l. 5 m. 10 d. — 10. Hana Khryſtiana Voigtez, Jana Janaſcha, wumjeńkarja w Hownjowje, mandźelſka, 74 l. 3 m. 21 d.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haży), po jenym ſhodże, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wjeczor 9 hodźin.

Wjedro w Londonje 13. haprleje: Symne.

Dobrowólne pschešadžowanje.

Dźělenja herbstwa dla ma šo

20. haprleje 1883 dopołdnja w 11½ hodźinach

k sawostajeństwu pollenkarja **Korle Gotthelfa Hultscha** w Hajnizach šłuschaze **pollenkarske kubło** cźišło 4/5 palneho katastra a na folium 5 leżomnostnych knihow sapišane s pólnymi a kerkowymi parzellami cźišło 69b a 77 Hajniskich leżomnostnych knihow, na folium 40 tych samych leżomnostnych knihow sapišanymi, kotraž leżomnosćź wscho hromadźe 14 hektarow 16,4 arow (= 25 akrow 178 □prutow) s 328,10 dawkskimi jenosćźemi wopschija a kotrež šu njedźiwajo dawkow a wobcźeżenjow wot wješnych grychtow na

23516 hriwnow

taksirowane, **na městnje samym w Hajnizach,** toho runja, město na scźěhowazym dnju, **wutoru 24. haprleje** dopołdnja wot 10 hodźin psches wješne grychty w Hajnizach skót, domjazy a hospodarski grat, k tutomu kubku šłuschazy, dobrowólnje na pschešadžowanje pschedawacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym šudnistwje a w Freudez hoscźenzu w Budestezach wupowěšnjene, wopisanje leżomnosćze a pschešadžowanske wuměnjenja wopschijaze, šo na kupjenje smyšleni pscheproschuja, so bychu šo na spomnjenym dnju na Hultschez kuble w Hajnizach sešli, k šadźenju šo samołwili, šwoju płacźenjakmanosćź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 2. haprleje 1883.

Kralowske hamtske šudnistwo.
Meusel. K.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje
7. haprleje 1883.

Žitowy dowos: 3582 měchow.		Na wikach wot M Pf	Na wikach hacž M Pf	Na bursy wot M Pf	Na bursy hacž M Pf
Pšeńza	50 kg.	7 14	8 33	7 14	8 63
Rožka	50 kg.	6 46	6 96	6 46	6 96
Jećźmjeń	50 kg.	6 16	6 52	6 16	6 52
Wowš	50 kg.	5 60	6 —	5 60	6 —
Pšeńcźne wotruby	50 kg.	— —	— —	3 60	4 20
Ržane wotruby	50 kg.	— —	— —	4 30	4 60
Hroch	50 kg.	8 33	10 28	— —	— —
Jahły	50 kg.	13 —	15 —	— —	— —
Hejduschka	50 kg.	15 50	17 —	— —	— —
Běrny	50 kg.	2 90	3 40	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 40	2 70	— —	— —
Pšeńcźna muka	50 =	7 —	16 75	— —	— —
Ržana muka	50 =	7 —	11 —	— —	— —
Ssyno	50 =	2 70	3 20	— —	— —
Sslóma	600 =	12 —	14 —	— —	— —
Proßata	471 schtuk, schtuka	8 —	22 —	— —	— —

Awkzija: Kóždu šrjedu pola Th. A. Wällniza, sapokasaneho awkzionatora na šukelnjej haßy w Budyschinje.

Khěža na pschedań.

Khěža s wulkej běleŕskej, šolotwowej a šadowej sahrodu, wodowodom, pschi Sprewi leżaza, s rjanymi rumami a płokarnju je płacźišny hódna na pschedań pola

A. Brinke
w Budyschinje na rybjazej haßy cźo. 8.

Jena **khěža,** w Budyschskim pschedměscźe leżaza a šo woßebje sa šerbskich ludźi derje hodźaza, je płacźišny hódna na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola šłužbaka **Bräuera** na šerbskej haßy cźišło 9 delka.

W šrjedź města Budyschina je **khěža** se sadnymi twarjenjemi, w dobrym rjedźe dźerżana, s makej sahrodku, na kóžde rjemjeßło šo hodźaza, pscheměnjenja dla na pschedań. Hdźe? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin.“

W Budyschinku je **khěža** cźo. 32 s 3 kórzami leżomnosćze, sa wojnarja šo woßebje derje hodźaza, na pschedań. Wscho dalsche je w korczmje tam shonicź.

W Hlinje p. Hucźiny je **žiwnosćź** cźo. 26 s 9 kórzami pola a łuki na pschedań.

Ssylna šuproschna **ranza** je na pschedań w Rakezach cźišło 76.

Khójnowe rostliny (jenolětne), nowy twarski kalk, hnojazy kalk, warmu a skótnu šól, murjerske a tšěschne zyhele

pschedawa tunjo

F. Fischer

na dwórnischcźu we Łasu.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscherskeho mischtra,
w Budyschinje na šerbskej haßy 16

šwój wulki sklad jednorych hacź do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płacźišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Rudolf Wilhelm

na šerbskej haßy cźišło 16

šwój bohaty sklad dobrych a jednorych **schkleńcźanych, porzelanowych** a **kamjeninych tworow, schpihelow** a **schpihelowych schklenzow, poskocźanych** a **pokirowanych hrjadkow, wužłobjene gardinowe žerdźe, rosety** a **ovalne fotografijowe wobkuki** we wschěch wulkosćźach po poniżenych płacźišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Wulki wubjerk **konjow,** bjes nimi něhdźe 12 porow woßobnych, hanoverskich, meklenburgskich a narańscho-pruskich **wosowych** a **jěcharskich konjow,** dale jenopscheżne a **džěłacźerske konje** cźežkeje a lóhkeje druźiny šu wot pjatka 13. hacź do šrjedy 18. haprleje w **Drazdźanach,** w nowoměschcźanskich jězdnych kasermach po solidnych płacźišnach na pschedań.

Gebr. Heinze
s Roßena.

Wósk

kupuje po kóždej dźělbje mydkarnja
Roberta Adama
na swonkownej lawskej haßy cźišło 5.

Žołty wósk

kupuje po najwyschschich płacźišnach

Otto Engert.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., šylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płacźišny hódny, porucźa

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Dobry syrop,

punt po 16, 20, 24, 30 a 40 np., porucźa
Arno Möckel
na šerbskej haßy 13.

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

Möblowy magazin

sjenocźenych tyscheŕskich mischtrow

Na bohatej haßy cžo. 14 po 1 skhodźe.

na bohatej haßy cžo. 14, po 1 skhodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel) ßwój wulki skład dobrych a ßamodźěłanych **möblow** pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Reinhold Truöl

12 na žitnej haßy 12

porucža pódla ßwojeho derje snateho składa najjednorischeho hacž do najlěpscheho **ßukna** ßwój **bukskinowy skład,** we wschěch družinach psches kupowanje na Lipscžanskej maßy powjetscheny, dobrocźiwemu wobkedźbowanju a jenož dobru tworu a najtunische płacźisny lubi.

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschcźu cžißło 8,

pódla měschcźanskeje haptyki,

porucža ßwój rjany wubjerk nowych mustrow

5/4 a 6/4 schěrokeho módreho cźischcźa,

łohcź wot 25 np. hacž do 40 np.;

katun, pikej, kroisej w najnowschich mustrach,

łohcź wot 18 np. hacž do 50 np.;

drastne tkaniny,

rjanu, derje ßo noschazu tworu, pschedawam, so bych s nimi rumował, pod kupnym pjenjesom;

najnowsche ßwětłe a cźěmne rubischka na hłowu

se **židy, wołmy** a **katuna** w kraßnych mustrach po jara tunich płacźisnach.

Wo bohaty wopyt proßy

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschcźu 8, pódla měschcźanskeje haptyki.

☛ W klamach ßo **ßerbski** rěcži.

Ssłomjane kłobuki,

garnirowane a njegarnirowane,

toho runja wschě nowoscźe k wupyschenju kłobukow, **židźany atłaß, otoman, ryps** a **židźane banty, kwětki, pjera, zaki, agrafy, židźane rubischka** a **rüsche** poruczam we wulkim wubjerku pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Sprawne poßłuženje, po móžnoscźi tunje płacźisny.

Hana Rostowa

w Budyschinje na žitnej haßy cžo. 6.

☛ Płokanje, barbjenje a ponowjenje noschenych kłobukow wobstaram tunjo a spěschnje.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucža

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki.

Jědźny žonop

porucža w cžerstwej tworje

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucža

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Turkowske a cžěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa

na mjaßnym torhoschcźu.

Zigarry,

schtuku wot 2 np., we wotležanej tworje,

kurjeŕski a schnupowanski tobak, awstriske a wuheŕske wino,

bleschu wot 95 np. (s bleschu),

palenz,

jednory, dwójny a likörowy,

porucža

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Würzburgske

runklizowe ßymjo,

snaty rjany **wulki** žołty płód,

porucža

Carl Noack

na žitnej haßy.

Van Houtenowy

cžisty roseńdźazy

kakao

najlěpscheje družiny. Pschihotowanje „na měscźe".

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w **Hollandskej.**

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncźe,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncźe,
derje ßłodźazy, porucža

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tucžne ryby,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,

porucža

Hermann Klemm

na bohatej haßy 12.

Khofej,

njepaleny, punt po 70, 80, 90, 100 hacž 160 np., paleny, punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np., **rajß, zokor,** zyły a drobny, wschelake **zichorije,** toho runja wschě druhe **kolonialne twory** porucža tunjo we wubjernej dobroscźi

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Rajß wulkosornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,

we wałach tuńscho, porucža

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu.

Wotewrjenje pjekarńje.

Cžesćenym Sserbam Budyschina a wokolnosćze dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewicź, so ßym dźenßnischi dźeń **na ßukelńskej haßy cžißko 20 khlěbowu, bělo-** a **butro-pjekarńju** wotewrik. Ja budu ßo stajnje prózowacź, jenoż s dobrej tworu poßkužowacź, duž proschu moje pschedewsacże s bohatym wopytom podpjeracź.

W Budyschinje, 4. haprleje 1883.

S poczesćzowanjom

Herrmann Müller.

Nasch kontor

njeje wot dźenßnischeho dnja wjazy na drjewowym torhoschczu, ale na žitnych wikach cžo. 8 w hosćzenzu „k slotej hwězdźe“.

Baldeweg & Sachse.

Proste a cžežsche porjedźenje cžaßnikow po najtunischich płaćizinach wobstara

Joh. Gäth

na rózku hospitalskeje a kamjentneje haßy.

Čisła 6, 7 a 10 lětnika 1877 **„Lipy Serbskeje“**, toho runja awtografowany lětnik so kupić pyta we wudawarni „Serb. Nowin“.

Bukečanske serbske towarstwo

změje přichodnu **njedźelu 22. haprleje** w 4 hodźinach zhromadźiznu.

Dźeński porjad: 1. Přednošk k. fararja Kubicy: Važnosć profetow w stawiznach Israelskeho luda. 2. Towarstwowe należnosće. 3. Zabawa.

Wšitke sobustawy towarstwa so najnależnišo přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Klamy,

wulke a ßwětke, sa kóždy wobkhod ßo hodźaze, s pschećelniwym bydłom ßu na pschenajecże a móża ßo hižom Jana wobcźahnyć na Hornim Židowje cžißko 255.

Holza, kotraž chze schwadlistwo nawuknyć, móże město dostacź na bohatej haßy cžißło 16 w sadnym twarjenju.

Hospoša pytana.

Na wjetsche kubło, kotrehož wobßedźerjej je njedawno žona wumrjeła, ßo k wjedźenju domjazeho hospodarstwa kmana a niz zyle młoda hospoša sa wyßoku msdu pyta.

Tajke žónske, wudowy abo holzy, kotreż maju dobre wopißma a pokhilenosćź burske hospodarstwo wjesćź, njech ßwoje adreßy na póst do Pomorez w kouvercże s napißmom „M. T. postlagernd Pommritz“ póscźeku.

Hólcžez, kotryž chze wojnarstwo nawuknyć, móże do wucźby stupicź. Hdźe? je shonicź we wudawarni „Serb. Now.“

Jedyn wucžobnik

móże hnydom sastupicź pola tyscherja **Mitascha** w Bukezach.

Wucžobnika

pyta hnydom kowarski mischtr **Greulich** psched garbarskimi wrotami.

Njeßwacžilski hermank je ßo w Scheschowje jene **proßo** popanyko. To ßamo je saßo dostacź w Scheschowje cžißko 51.

Cžeßny wopomnik

na row njebo

Marije Madleny,

Jana Flaka w Dźěžnikezach

mandźelskeje.

Kak sachodne je wschitko tudy,
Kaž wjeßele tak srudoba,
Hdyž runje dołho traje druhdy,
We ßmjercźi tola ßwój kónz ma;
Hdyž runje tež to cžerpjenje
Tu léta dołho trało je,
Kaž pola tebje, macźerka,
Ta ßmjercź wschu boloscź prjecź cźi wsa.
Wot Wolfez starschich narodźena
Bu ty we Hornim Wbohowje,
We Budestcžanskej zyrkwi khcźena,
Tam do schule tež khodźesche,
Ssy ßłužiła tež potom pschez',
Hacž posdźischo do Dźěžnikez
Do mandźelstwa ßy stupiła,
Hdyž ßej tam Flakez Jana wsa.
Bě w młodych letach strowa, cźiła,
Ssy wóßom dźěcźi płodźiła,
Hdyž běsche ßo pak sestarila,
Bóh wschelki khcźiž cźi pschipóßła:
Twój ßyn — lět schesćź a dwazyćźi —
Bě w pólverniku na dźěli,
Dha pólvernik tam roslecża,
Duž srudnu ßmjercź wón namaka.
Wón rano pola starschich běsche
H'schcże strowy, cźiły poßnédał,
Kaž hewak, na te dźěło dźěsche, —
Hdyž dleschi cžaß bě podźěłał,
Dha psches te wulke njesboże
Wón pschińdźe tak wo žiwjenje;
Wón bě schoł s domu s wjeßelom,
Joh' pschinjeßechu morwoh' dom.
Tón druhi ßyn, kiž je h'schcże žiwy,
W Franzowskej wójnje pobył je,
Wón pschińdźe dom, na sdacże cźiły,
Nětk cźerpi pak na rosomje;
To dźěsche starschim k wutrobi,
A woßebje tej macźeri,
Kiž je ßo jara rudźiła,
So je tež psches to skhorika.
Tu jeje khorosćź pschibjerasche
A s njeje nasta wódniza,
Jej žadyn lěkař njepomhasche,
Niž s bliska a niz s daloka,
Jej' žiwot polny wody bě,
So na njón hladacź běsche sě,
Duž s wulkej stysknej bolosczu
Jej dwaj krócź wottocželi ßu.
A hlajcże, dołho psches dwě lěcże
Je cžežko cžerpjecź dyrbjała,
So wo dnjo, w nozy, w symje, lěcże
Njej' ženje pschischła do loża.
O wboha luba macźerka,
Twój cžežki kschiž nětk ßwój kónz ma,
Wón loni tsiadwazytoh'
Toh' maloh' rózka skónczi ßo.
Kak derje je nětk tola tebi,
Ssy ßo kaž drastu wußlekka
Te braschne cžélo, kiž na ßebi
Ssy s bolosczu jow noßyła;
Kak tola cźi nětk derje je,
Prjecź ßu wschě twoje bolosćze,
Nětk twój ert, luba macźerka,
Tu wjazy stysknje njeplaka.
Hdyž tež twój kschiž bě cžežki tudy
A léta dołho trajesche,
Tak so ßo ßamo sdasche druhdy,
So Bóh cże ßtyschecź njesechze,
Dha s nadźiju a nutrnje
Cźim bóle Boha proschesche,
Hacž cże twój sbožnik wußtyscha,
Cże s hnady dom do njebja wsa.
Kak s lubosczu cże wothladaschtej
Tej twojej dźowzy wobej dwě,
Cże s Božoh' ßłowa troschtowaschtej,
Hdyž s khorosczu bě jara sě;
Staj troschtne schpruchi s biblije
A wschelke rjane khěrlusche
Cźi cźitakej se ßylsami,
Hdyž běsche jara stysknо cźi.
O Božo, saplacź wschitko rjenje
Wschak bohacże tym' dźowkomaj
A njepschidaj wschak tola ženje,
So tež — kaž macź — tu skhoritaj;
Tež wschitkim druhim, kiž ßu ji
Tu wjele dobroh' cźinili,
Chzył bohacże ty sarunacź,
Jim w njebju wěcžnu sbožnosćź dacź.
Tak tebje nětko wopłakuje
Twój wurudźeny mandźelski,
Wón nětko hacž najbóle cźuje,
Schto wón je shubił na tebi;
Dwě dźowzy a tež ßynaj dwaj,
Kiž nětko hischcże žiwaj staj,
Tež ßotra, dalschi pschecźeljo
Na twojej ßmjercźi srudźa ßo.
Dha spi a wotpocžuj nětk rjenje,
Ty sprózna kschižanoscherka,
My njebudźemy sabycź ženje,
Kak wjele ßy jow cžerpiła;
Haj, luba macźi, spi nětk, spi
Na Budestcžanskim kerchowi,
Hacž cże tón sbožnik sawoła,
Cźi s hnady w njebju sbožnosćź da.

Na žadanje srudnych sawostajenych.

Pětr Mlónk.

Sjawny dźak.

Mužstwam Libuchowskeje, Cźichonjanskeje a Wjelkowskeje ßykawy, kotsiž ßu mój dom póndźelu 9. haprleje psched wóhnjowym njesbožom wobarnowali, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dźak.

August Ryczer, žiwnosćźer w Libuchowje.

K tomu cźißku je wokolnik, wudaty wot towarstwa Pomozy studowazych Sserbow, pschidaty.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 21. haprleje 1883.** **Lětnik 42.**

K narodnemu dnjej Jeho majestoscze krala Alberta.

Serja w jutru sejhrawaju
Se ßwětlinu purpurskej!
Sslónzo nad saksonskim kraju
Sablyschczi ßo s kraßu wschej.
Hory, hórki sawyskaju,
Juskaju wschě nižiny;
Haje, hona radoscz maju;
Kemschaze ßu sahrody.

S pschirodu tež radoscziwej
Sraduje ßo sakski lud,
S wjeßełoscžu wutrobniwej
Hiba ßo jom' ßwěrna hrudź.
Kralej spěwa s dusche cžiłej'
Młodźina w wschěch wuczerńjach;
Spěwy rjaduja ßo k sliwej
Po Němzach a po Sserbach.

Wczera ßwjeczachmy Kantate,
Bohu khwalbu spěwajzy.
Dźenßa klinczi: „Jubilate!
Hlaj, nasch kral ma rodniny.“
Napomina naß Rogate:
„Proschmy wjerschnu schczedriwoscz,
So jom' sboże, s njebjeß date,
B'dże ßo selenicz a roscz!“

Sslawa, kralo lubowany
S rodu ßławnoh' Wettinskoh'!
Sybol pschichod Cži ßo rjany
W sboži luda Twojeho!
Rósť měj Twoja ruta kmany
A na wěki seleń ßo!
Wostań s Boha sakitany!
Sslawa Tebi, Alberto!

R—b.

Swětne podawki.

Němske khežorstwo. Khežorske poßołstwo, s kotrymž ßo ßobotu na khežorstwowym ßejmje wuradźowanje wo dźełaczerskich knihach pschetorže, je wschu politisku kedźbliwoscz na ßo wobroczyło. W meji 1882 ßo wot knjezerstwa khežorstwowemu ßejmej dwaj sakońskaj namjetaj, wo khorostnych kaßach a wo njesbożesawěsczenju, pschedpokožischtaj. Wuradźenje prěnjeho namjeta, wo khorostnych kaßach, je skónczńje tak daloko pschischło, so ßo jeho druhe cžitanje na khežorstwowym ßejmje bórsy stanje. Druhi namjet, njesbożesawěsczenje nastupazy, ßo hischcze s zyła do wuradźenja wsak njeje. W khežorskim poßołstwje ßo ludowi sapóßłanzy najnaležnischo namołwja, so bychu khežorej jeho najwyschsche žadanje dopjelnili, so bychu sozialne hospodarske reformy bórsy dowuradźili a psches to wobstejnosczе dźełaczerjow w němskim khežorstwje polěpschili. Khežor na to wulku ważnosczź kładze, so ßo wot khežorstwoweho ßejma najposdźischo nasymu sakoń wudźełа, kotryž dźełaczerjow pschi snjesboženju w dźele a pschi khorosczach psched najczežschimi starosczemi wobarnuje a jim w starobje a hdyž k dźełu wjazy kmani njejßu, nusnu podpjeru k sežiwjenju dawa. Na khežorske poßołstwo ßo wot sapóßłanzow s czesczownym mjelczenjom poßłuchasche; jako bě doczitane, sczěhowasche krótka debata. Doprědkowar Eugen Richter namjetowasche, so by ßo khežorske poßołstwo k rosmołwjenju na dźenski porjad stajiło. Jeho namjet pak ßo wotpokasa, dokelž ßo khežorske poßołstwo s zyła rospominacź njehodźi.

— Póndźelu je pruski ßejm saßo hromadże stupił. Prěni dźeń ßo na nim petizija, pschecziwo rosrěsanju żiwych swěrjatow ßo měrjaza, wuradźi. Se ßłabej wjetschinu ßo skónczńje namjet pschija, kotryž knjezerstwu sawostaji, hacž a kak daloko je na sjawnych schulach rosrěsanje żiwych swěrjatow k lěkarskemu roswucženju nusne, a hacž by khostanski sakoń pschecziwo njewużitnemu wużiwanju rosrěsanja żiwych swěrjatow trěbny był.

— Bjedrich Franz II., wulkowójwoda Mecklenburg-Schwerina, je njedźelu w nimale dokonjanej 60lětnej starobje w ßwojim khownym měsczе Schwerinje wumrjeł. Płuzowe sahorjenje, psches nózny wótry powětr nastate, jeho żiwjenju khwatnu ßmjercź pschihotowa. W franzowskej wójnje lětow 1870 a 1871 je ßebi wulkowójwoda wójnsku ßławu dobył. Hižom w lěcze 1866 wón na prusku stronu a se ßwojim krajom do połnózno-němskeho swjaska stupi. Runje kaž pruszy prynzojo je wón s niska, wot piki, w pruskim wójsku ßłużił, w kotrymž jeho w lěcze 1855 sa generala pomjenowachu. Bjedrich Franz II. bě pódla toho ruski pólny marschal, roskasowar nekotrych němskich, jeneho ruskeho a jeneho awstriskeho infanterie-regimenta. Semrjety wulkowójwoda ßo psches ßwoje nadobne smyßlenje a dobroczinu wutrobu wusnamjenjesche. Sserbska króna wulkowójwodstwa Mecklenburga na jeho ßyna, Bjedricha Franza III., pschenidże.

— W Barlinje maju dźełaczerjo dla powyschenja mzdy jenu shromadźisnu sa druhej. W tychle dnjach ßo tajke shromadźisny wot blidarjow, wobrasowarjow, murjerjow, krawzow, schewzow, samkarjow a draschlerjow wotdźerżachu.

— Wikowanske wujednanje bjes Němskej a Schpaniskej je ßo rosrasyło. Mózna strona schpaniskeho knjezerstwa ßo s wuspěchom pschecziwo tutomu wikowanskemu swjaskej spiecżuje. Je ßnadź franzowska strona w Schpaniskej němsku pschekhwatała? So ßo

Schpaniska pschi ßwojej njepschecźelnoscźi pschecźiwo Němzam na Franzowsku sepjera, němske knjeźerstwo derje wě.

Franzowska. Wotdźělenje franzowskeje flotty w narańscho-asiatiskim (chinesiskim) morju je s anamskim kralom wójnu psches to sapoczało, so ßu ßo wot franzowskich wojakow kónz měrza něktore městna nad Cźerwjenej rěźy, sa tamnischu franzowsku koloniju ważne, wobßadźike. Wójna je psches to tak rjez Anamej pschipowjedana. Pschewinjenje anamskeho khěźora drje Franzowsam cźeźke njebudźe, tola s tym hischcźe woni njebychu nad Anamom s knjesom byli. Chinesiske knjeźerstwo mjenujźy wot ßwojeho stareho prawa na anamske knjejstwo njepuschcźi. Dotalny franzowski póßłanz Bourrée w Chinesiskej je tole prawo teź 27. februara t. l. pschipósnał. Franzowske knjeźerstwo pak je tuto pschipósnacźe sacźißko a Bourréea wotpowołało. Nětko ßo prascha, hacź chinesiske knjeźerstwo s měrom pschihladuje, kak ßo Franzowsojo narańscheje indiskeje polkupy mozuja, abo hacź Chinesiska s brónju Franzowsam napschecźo stupi. — W Marseille ßu dźěłacźerjo tamnischeho mórskeho pschistawa s dźěłom pschestali, dokelź po ßwojim měnjenju pschenisku sdu dostawaju.

Jendźelska. Skoro polne lěto po żadławym skónzowanju iriskeho statneho sekretara lorda Kavendisha a podsekretara Burki je ßo jedyn jeju mordarjow, s mjenom Brady, wot Dublinskeho pschißaźneho ßuda k ßmjercźi saßudźił. Brady je jedyn s najkrejlacźnischich słóstnikow, jedyn s najdźiwischich cźłowjekow. Ssylny kaź hobr, hruby a khrobły, ßo wón wot żaneho mordarstwa wotraschicź njeda a bu toho dla wot ßwojich mordarjow-towarschow k wuwjedźenju njeskutka wubrany. Brady ßam po dokonjanym mordarstwje ßwojim towarscham to ßamo nadrobnje wopiße. Mordarjo leżachu w trawje w Phönixowym parku, ßwojej woporaj kóźdy wokomik wotcźakujo; na jenej kawzy ßedźeschtaj dwaj pschißahanzaj, so byschtaj snamjo dakoj, hdy by ßo Burka pschibliżił. Běke rubischko kiwa, tola město Burki ßameho, pschibliżujetaj ßo dwaj mużej. To mordarjow wot jich dźěła njewotdźerźi. Woni ßo do dweju dźělow dźěła a njesbożowneju wobstupja. Brady ßo na Burku wali, na muża, kotryż je ßo jemu woßebje porucził, a storcźi jemu wot sady dołhi nóż do żiwota. Lord Kavendish na mordarja sawoła: „njekmaniko" a se ßwojim pschedeschcźnikom do njeho bije. To Bradya wobcźeżuje a jeho mjersy; wón ßo kaź dźiwje swěrjo do Kavendisha da a jemu nóż do tyła storcźi. Wschón dźiwi nětko Brady wot jeneho panjeneho k druhemu běha, kała a storka s nożom do njeju, so by ßwoje dźěło do zyła dokonjał, a so njeby tola na jeju ßmjercźi dwělowacź trjebał, wón po sdacźu hižom morwymaj hischcźe krk pscherěsnje. Potom wón ßwoju bróń na dołhej trawje wutrěje, so by ju wot cźeczateje krwě wucźischcźił, skocźi se ßwojimi towarschemi do kryteho wosa a s dźiwym hanjenjom wotjědźe. To ßo wscho w sjawnym parku na rjanym mejskim wieczorje sta. Psched ßudom Brady s wobstajnoscźu ßwoju njewinowatoscź wobkrucźowasche. Tola ßwědcźenje ßwědkow tak sjawnje Bradyej mordarstwo dopokasa, so jeho pschißażni winowateho wusnachu. Pschi pschipowjedanju wußuda Brady woblědny, tola wón ßo bórsy saßo shraba a hischcźe ras ßwoju njewinowatoscź wobkrucźi. Ssudnik, na to njedźiwajźy, ßwoju hłowu pokry a mordarja k ßmjercźi psches wobwěßnjenje saßudźi. Póndźelu je ßo wußudźenje pschecźiwo druhim, kotsiż ßu ßo pschi mordarstwje wobdźělili, sapoczało.

Rußowska. Po tym, jako ßu na Barlinskim kongreßu, po poßlenjej rusko-turkowskej wójnje wotdźerżanym, wucźinili, so ma turkowski sultan w tak mjenowanej turkowskej Armeniji lěpschi porjad w kraju sakożicź, cźakaja tamnischi kschescźijenjo hižom wjele lět na tajke polěpschenje — ale podarmo. Turkowszy sastojniźy wużiwaja kóźdu składnoscź, so bychu s tamnischich kschescźijanskich wobydlerjow pjenjesy wudrěli, a je s kóźdym lětom sa kschescźijanow hórje. Woni ßu ßo toho dla pola europiskich knjeźerstwow wobcźeżowali, a te ßu sultanej poruczike, so by tola dopjelnił, schtoż je w Barlinje wucźinjene — tola wscho je pschi starym wostało. Nětko wschelake jendźelske nowiny lubosnje k tomu radźa, so by tola Rußowska turkowsku Armeniju, tak derje ßo sa nju hodźazu, wsaka a tak tamnischemu njeporjadkej kónz sczinika. Na to ßo ruske nowiny prascheja, cźeho dla ju Jendźelska njewosmje, kotraż tola stajnje a wschudźe sa tym steji, so by pak tu pak tam kruch kraja lapnyła, a pschiwdawaja k tutomu praschenju to měnjenje, so Rußowskej żaneho kraja trjeba njeje, dokelź ma jeho wona tak hižom doscź a na doscź. A wysche toho Rußojo derje wjedźa, schto to rěka, hdyż Jendźelczan lubosnoscź k Rußam pokasuje. Wo nim hodźi ßo po dotalnym nashonjenju s poknym prawom prajicź:

„Rjenje so mnu cźinisch,
Falschnje so mnu měnisch."

— W Petersburgu budźe ßo bórsy poßlenja dźělba nihilistow ßudźicź, haj, poßlenja, kaź ßebi tam myßla. Spodźiwno je, so je w tutej dźělbje teź pjecź żónskich, a ßu to wscho knjeżny-dźowki ruskich duchownych. Wone běchu w ßwojim cźaßu studentki a běchu ßo pschi tym do nihilistiskeho lěhwa sabłudźike. Něktore nowiny toho dla k tomu radźa, so by ßo żónskim s zyła sakasako, wyßoke schule wopytacź a to a druhe s wědomnoscźow nawuknycź, schtoż je hewak jenoż muskim dowolene. Ale druhe nowiny měnja, so by tajka sakasnja pschecźiwo cźłowskemu prawu była, dokelź ma kóźdy a kóźda to prawo, tak wjele s wědomnoscźow nawuknucź, hacź je mózno. Njech holcźki wuknu, tak wjele hacź móża, ale njech jenoż starschi a wucźerjo na to dźerża, so ßo wone njekmanych towarschow a towarschkow hladaju, potom budźa wěscźe k lěpschemu cźłowjestwa skutkowacź, haj wone budźa najrjeńscha pycha ßwojeho luda a kraja.

Schtyri dny.

Powjedancźko s poßlednjeje rusko-turkowskeje wójny wot Garschina.

(Skónczenje.)

A dyrbju dha ßebi na to myßlicź? Schtoż je nimo, je nimo. Ale so wschelazy moji snacźi tak spodźiwnje wo mni ßudźa! „Dźiwny cźłowjeczk! Ssam njewě, schto chze!" Kak mózachu woni to rjez? Kak ßo tajkele ßłowa snjeßu s jich myßlenjom wo rjekowstwje, wo lubosczi k wótcźinje a druhich tajkich wězach? W jich woczach dźě ßym ja wschě tele ßkawne poczinki w ßebi sjednocźił. A njedźiwajźy na to ßym ja „dźiwny cźłowjeczk".

Tak ja do Kischenjewa jědu; na mnje ranzu powßnu a wscho, schtoż k wojakej ßłuscha. Ja du hromadźe s tyßazami, bjes kotrymiż drje ßu jeno nětkotsi, kotsiż, kaź ja, rady ßobu du. Cźi drusy bychu doma wostali, bychu-li ßměli. Ale woni runje kaź my wjedźa, hdźe du, pschekrocźa tyßazy wjerstow a runje tak wojuja kaź my, khiba hischcźe lěpje. Woni ßwoje pschißłuschnoscźe dopjelnjuja, njedźiwajźy na to, so bychu ßo na měscźe wrócźili a domoj schli, bychu-li ßměli.

Pocźa wótry rańschi wětsiczk ducź. W kerkach ßo hibacź pocźa, sasparny ptaczk sleczi. Hwězdy woblědnychu. Cźěmnomódre njebjo ßo schěricź pocźa a ßo s nježnymi pjerjojtymi mróczakami pocźahny; schěre sczinу ßo se semse sběhachu. Switasche tsecźi dźeń mojeho . . . Kak dyrbju to mjenowacź? Żiwjenje? Mrěcźe?

Tsecźi . . . Kak wjele je jich hischcźe wysche? Sawěscźe, mało. Ssym jara wosłabnył a, kaź ßo sda, ßo ani wot cźěła hibnycź njemóżu. Bórsy budźemoj ßebi podobnaj, a njebudźemoj jedyn druhemu pschecźiwnaj.

Dyrbju ßo napicź. Budu trójzy sa dźeń picź: rano, pschipołdnju a wieczor.

Sstónzo je seskhadźało. Jeho hobrski tarcź, wschón rosrěsany a rosdźěleny psches cźorne halsy kerkow, je cźerwjeny kaź krej. Dźenźa budźe, źo sda, horzo. Ssuźodźe, schto s tobu budźe? Ssy hižo nětko wohidny.

Haj, wohidny wón bě. Jeho włoźy lěsćź poczachu. Jeho koźa, cźorna wot roda, je woblědnyła a wożołtnyła; nadute wobliczo je ju tak spinało, so je źo sa wuchom pukka. Tam źo cźerwje hibotachu. Nosy, do schkórni wobutej, stej saczekkej, a mjes pjeńkami schkórni wulke pucherje won lěsu. A zyły cźłowjek je wschón rosleśł. Schto dźenźa źkónzo s nim sapocźnje?

Tak blisko pódla njeho leźo wjazy njewutraju. Prjecź dyrbju lěsćź, njech dźe kaź chze. Ale poradźi-li źo mi to? Hischcźe móju ruku sběhnycź, bleschu wotewricź, źo napicź; ale — źwoje cźeźke, njehibicźiwe cźěło hibacź? Dale hibacź pak źo budu, runjeź po něcźim, runjeź pok krocźele sa hodźinu.

Zyłe ranje mi sańdźe pschi tutym prózowanju. Bolosćź je źylna, ale schto wo to? Hižom wjazy njewěm, źebi njemóźu myślicź, kak strowemu cźłowjekej je. Ssym tak rjez swuknył k bolosćźi. Tole ranje źym pschezo na schěsćź kohćźi daloko lěśł a źym na źwojim prjedawschim měsćze. Ale ja dołho cźerstwy powětr njewuźiwach, je-li so móże cźerstweho powětra bycź schěsćź krocźelow wot hnijazeho cźěła. Wětr źo pscheměnja a s nowa ke mni źmjerdźenje cźehnje tak źylne, so mi mjaknje. Prósdny żołdk mi kaź we widlischcźach w hromadu scźahuje; wscho w nutska źo mi wrócźa. A źmjerdźaty, skaźeny powětr tak na mnje wěje. Ja pócźnu sadwělowacź a płaczu . . .

Wschón rozbity, wopjenjeny, běźach kaź we womorje. Na jene dobo . . . njejeba mje to khora fantasija? Mi źo sda, so niź. Haj, to źo rěcźi. Konje tupotaja, ludźo rěcźa. Ja budźich pschi źamym sakschiknył, ale źo sdźerźach. Ale, je-li so źu to Turkojo? Schto potom? K tutym cźwilam hischcźe druhe pschińdu, bóle źakostne, wot kotrychź cźi włoźy na hłowje stawaju, hdyź jeno wo nich w nowinach cźitasch. Sedrěja cźi koźu, źmudźa cźi ranjenej nosy . . . Derje, hdyź hischcźe pschi tym wostanje; ale woni źebi wschelake wumyślicź wjedźa. Je źnadź lěpje, w jich rukach źiwjenje spuschcźicź, hacź tudy wumrěcź? Je-li pak źu to naschi? O, sakłate kerki! pscheczo scźe wokoło mje wobrostłe, tak husty płót? Niczo psches nje njewidźu; jeno na jenym měsćze mi tak rjez woknjeschko do dalokosćze widźecź dawa. Tam je, kaź źo sda, ta rěcźka, s kotrejeź źmy pili psched bitwu. Haj, tu je teź tón wulki pěskowz, kiź je jako mosćźik psches rěcźku pokoźeny. Woni najskerje psches njón pojěchaja. Swuki jich rěcźe womjelkaju. Njemóźu wuźłyschecź, w kajkej rěcźi rěcźa: teź źłyschenje je pola mje wożłabnyło. Bożo Knjeźe! je-li so źu to naschi . . . Ja na nich sawołam; woni mje teź wot rěcźki wuźłyscha. To je lěpje, hacź rifkirowacź, so baschibusukam do pasorow padnjesch. Pscheczo teź źo woni tak dołho njepokasaja? Njesćzerpnosćź mje cźwiluje; ja ani źmjerdźenja cźěła njecźuju, runjeź wone niczo wożłabnyło njeje.

Tu na jene dobo źu sa rěcźku kosakojo widźecź. Módra drasta, cźerwjenoźmuhate schowy, piki! Je jich zyłe połsta. Prědku, na wuběrnym konju, jěchu cźornobrodaty offizier. Lědy bě jeho połsta muźi psches rěcźku, źo wón s zyłym cźěłom w źedle do sady wobrocźi a sawoła: R—y—y—sju, ma—arš!

„Sastańcźe, sastańcźe, Bože dla! Na pomoz, na pomoz, bratsja!" ja wołam; ale tupotanje spěschnych koni, klinkot teźakow a hłoźy kosakow, kotsiź źo wótsje rosrěcźuja, moje dybawe synki pohłuscha — a ja źłyschecź njeźźym!

Wschón bjes mozow padam s wobliczom k semi a póczinam płakacź. S bleschki, kotruź źym powalił, cźecźe woda, moje źiwjenje, moje wumóźenje. Ale ja to hakle potom pytnu, hdyź je wody jeno hischcźe pok khanki wostało, sbytkna je wuběźała do lacźneje, źucheje semje.

Ja tu leźach wschón sprostnjeny, źo njehibajo, s pokśakrytymaj wocźomaj. Wětr źo stajnje pscheměnjesche, a ras na mnje cźerstwy a cźisty powětr dujesche, ras saźo s nowa źmjerdźenje na mnje cźehnische. Ssuźod bu tutón dźeń tak wohidny, so źo to wopiźacź njehodźi. Wobliczo wón hižom wjazy njeměješe; wone běsche s koscźi dele slěsło. Pscheđ tutym koscźowzom w uniformje se źwětkymi kneslemi mje wottschaźowasche. „To je wójna", ja pomyślich. „Tole je jeje wobras."

Sstónzo pak pali a źmali kaź prjedy. Ruzy a wobliczo mam hižom dawno spalene. Sbytknu wodu źym wschu wupił. Laczność mje tak cźwilowasche, so, hdyź chzych kuscźicźk źrěbnycź, na jene dobo wscho wupich. Ach, cźeho dla na kosakow sawołał njeźźym, hdyź běchu mi tak blisko! A hdy budźichu teź to Turkojo byli, pschezo hischcźe lěpje. Bychu mje trasch hodźinu abo dwě cźwilowali, nětko pak njewěm, kak dołho hischcźe budu źo tudy walecź a cźerpicź dyrbjecź. Moja macźi, droha moja! Ty budźeśch źebi źwoje schěre włoźy wutorhacź, budźeśch źo s hłowu wo scźěnu pracź, budźeśch dźeń sakliwacź, hdyź źy mje porodźiła, a zyły źwět, so je wójnu wunamakał na horjo cźłowjekow.

Ale wój s Marju wo mojich cźwilach ani njeshonitej. Bożemje, macźi, bożemje, moja njewjesta, moja luboscź! Ach, kak cźeźko mi je, kak hórko! Pod wutrobu źo mi něschto źyda.

Saźo tutón běły pźyczk! Domownik żelnoscźe s nim njemějesche, praźny jeho s hłowu wo scźěnu a cźiźny jeho do jamy, hdźeź źo njerjad mjeta a źo pomyje lija. Ja źym njesbožownischi hacź wón, pschetoź cźerpju hižom połne tsi dny. Jutsje budźe schtwórty, potom pjaty, schesty . . . Ssmjercź, hdźe ty źy? Pój, pój! Wsmi mje!

Ale źmjercź njepschińdźe a mje njebjerje. A ja pod tymle satraschnym źkónzom leźu a krjepki wody nimam, so bych źwoje sahorjene pózeradło wokschewicź móhł. To cźěło pak zyle rospaduje. Hromady cźerwjow s njeho padaju. Kak źo wone mjerwja. Hdyź budźe wón sjědźeny a wot njeho niczo njewostanje hacź koscźe a uniforma, potom je na mni rjad. Teź ja budu tajki.

Sańdźe dźeń, sańdźe nóz. Pschezo jenak. Sswita ranje. Pschezo jenak. Minje źo hischcźe dźeń . . .

Kerki źo hibaja a schepotaja, kaź bychu źo mjelczźo rosrěczźowake. „Ty wumrějesch, wumrějesch, wumrějesch", wone scheptaju. „Sso njedohladasch, njedohladasch, źo njedohladasch!" kerki s druheje strony wotmołwjeja.

„Tudy teź źo na nich njedohladasch!" źo wótsje wokoło mje sarěcźa.

Ja źo satschaźnu a s jenym dobom k źebi pschińdu. S kerkow hladatej na mnje dobrej módrej wocźi Jakowlewa, nascheho podwyschka.

„Kopacźe!" wón woła. „Tu hischcźe staj dwaj; nasch a jich jedyn!"

„Kopacźow trjeba njeje, mje sahrjebacź njetrjebacźe, źym żiwy!" chzu ja sawołacź; ale jeno źłabe stonanje je s mojeju spjecźeneju hubow źłyschecź.

„Bożo Knjeźe! Woprawdźe hischcźe żiwy? Knjes Iwanow! Hólzy! khwatajcźe źem, nasch knjes je żiwy! Běźcźe sa lěkarjom!"

Sa pok minuty mi do huby lija wodu, palenz a hischcźe něschto. Potom źo wscho shubi.

Sso cźicho kolebajo noźydła du. Tole cźiche kolebanje mi derje cźini. Ja pak wotzucźu, pak s nowa wuźnu. Sawjasane rany njebola; njewurjeknite radostne sacźucźe po zyłym cźěle dźe . . .

Na kommando noźydła duzy po pucźu sastanu, drusy nosche rjo pschistupja, noźydła sběhnu a na kommando saźo dale dźe.

To Pětr Iwanycź kommanduje, nasch lazaretny offizier, wyźoki, źuchi a jara duschny cźłowjek. Wón je tak wyźoki, so, hdyź na stronu pohladam, stajnje jeho hłowu s rědkej dołhej brodu a jeho ramjeni widźu, hacź runjeź schtyrjo srósłni wojazy noźydła na ramjenjach njeźu.

„Pětrje Iwanycźo!" ja schepotam.

„Schto dha, bratsiko?" Pětr Iwanycź źo nade mnu sklili.

„Schto je Wam lěkaŕ prajił? Wumru skoro?"

„Schto Wy rěcźicźe, Iwanow, mjelczźcźe! Wy njewumrějecźe. Wasche koscźe dźě źu wschě zyłe. Wy macźe sboźe! Ani kósłka, ani źiwka njeje hnuta. Ale kak dha scźe tele połschtwórta dnja wutrak? Schto scźe jěść?"

„Niczo."

„A pik?"

„Turzy źym bleschu wsak. Nětkle pak wjazy rěcźecź njemóźu. Posdźischo."

„Spicże w Božim mjenje, bratśiko."

S nowa žón, śabycże . . .

Ja w diwiśionśkim lazarecże wozucźich. Wokoło mje śteja lěkarjo, mikośćiwe žotry, a pódla toho widžu hiśchcże śnate wobliczo žławneho Pětrohródśkeho profesžora, nad mojimaj nohomaj śkhileneho. Jeho ruzy śtej krwawej. Wón krótki cžaž wokoło mojeju nohow pokhodži a žo ke mnje wobroczi: „Nó, Wy macże śboże, młody cžłowjeko! Žiwy wostanjecże. Jenu nóžku wśchak žmy wam wśali, ale, śchto to wo to. Móžecże rěcžecź?"

Ja móžu rěcžecź a jim wścho wupowjedam, śchtož je tudy napišane.

Ze Serbow.

S Budyśchina. K cžeśći narodneho dnja Jeho majeśtośćże krala Alberta žo pśchichodnu póndželu pśchipołdnju 1/4 12 hodžin wulka parada naścheho infanterie-regimenta na tudomnych žitnych wikach śmeje. — Kral Albert lětža žwój narodny džeń w Sakśkej bjes žwojim ludom žwjecźicź njebudže. Dokelž kralowa po radže lěkarjow hiśchcże dléśchi cžaž w Meranje w Tyrolśkej wostanje, žo kral do Merany poda, so by tam śe žwojej wyšokej mandželśkej hromadže žwój narodny džeń wobeśchoł.

— Nowožwjecźenaj katholśkaj měśchnikaj Budyśchśkeje diöześy staj nětko žwoje nowe śastojnśtwo naśtupiłoj. Je pśchiśchoł k. Jakub Bart śa kapłana do Ralbiz a k. Franz Cžornak śa kapłana do Seitendorfa. Knjes Jurij Kummer, dotal kapłan w Ralbizach, bu do Khróścźiz jako druhi kapłan pścheżadženy.

— Generalne wuśběhowanje žo w Łubiju 28. a 29. meje, w Nowym Salzu 30. a 31. meje, w Budyśchinje wot 4. do 6. junija, w Biśkopizach 7. junija a w Kamjeńzu 8. a 9. junija śmeje.

S Łahowa. Njedželu tydženja, 8. haprleje t. l., Sarěcžańśke žerbśke towarśtwo w tudomnym Kühnez hośćenzu žwój śchtyrilětny śakoženśki žwjedžeń ś balom a hośćinu žwjecźeśche. Wokoło 1/2 8 hodž. počžachu žo žobuśtawy towarśtwa a pścheprośćeni hośćo śhromadžowacź a wokoło 8 hodž. žo bal śe žerbśkej polonaiśu wotewri. Sala běśche ś wěnzami a druhimi pletwami hacž nanajpyśchniśćho wudebjena a powitańśke žłowa: „Pójcże bratśja, śakhowajmy žerbśku žławu", w žerbśkich barbach wyśche nutśkhoda žo błyśchcźaze, pścheprośchowachu pśchikhadžazych k wježelemu žerbśkemu žwjedženjej. Jako běchu žo pśchitomni krótki cžaž ś rejemi śwježeleli, śapocža žo wokoło 9 hodžin žwjedžeńśka hośćina, na kotrejž žo 66 wožobow wobdželi. Tež pśchi tutej, kaž pśchi zyłym daliśchim žwjedženju, knjeżeśche žiwy žerbśki duch, a wutroby śhromadženych Śserbow a Śserbowkow žo pśchezo bóle śahorjowachu w narodnym cžucźu. To dopokaže horliwośćź, ś kotrejž wśchitzy wunježenym žławam pśchihłožowachu. Najpŕjódzy žławjeśche k. měśtopśchedžyda Krawž naścheho lubowaneho krala, po cžimž žo śhromadnje śpěw: „Krala Bóh požohnuj" wuśpěwa. Na to pośtany k. Wanak śe žławu na žerbśki lud, k cžomuž žo wuśpěwanje śpěwa: „Naśche Śserbśtwo ś pródha śtawa" pśchiśankny. Dale cžitaśche měśtopśchedžyda runje dóndženy śhožopśchejazy a napominazy liśt wot naścheho lubeho wjeleśažkužbneho pśchedžydy, kiž žo žarowanja dla na śakożeńśkim žwjedženju wobdželicź njemóžeśche a pśchiśankny k tomu žławu na toho žameho. Potom žławjeśche wón pśchitomnych hośćow ś Rakecžańśkeho towarśtwa, na cžož pśchedžyda Rakecžańśkeho žerbśkeho towarśtwa, k. wucžeŕ Krawz, śe žławu na Sarěcžańśke towarśtwo wotmolwi. Dalśche žławy wunjeżychu žo wot kk. Rycźerja na pśchitomne knjeżny, Wanaka na žerbśku śdžěłanośćź, wucžerja Krawza na pśchitomne knjeżny a knjenje a K. Młynka na wupyścherjow śale atd. Cžaž pak běśche žo pominył, duž žo hośćina śkóncźi. Herzy ś nowa śapiśkachu a něktoraźkuliž nóžka khwataśche, śažo požylnjena, do rjada k wjeżeżej reji. Pśchiśpomnicź tež hiśchcże je, so žo powśchitkowne wjeżele a śabawa pśches žortnu hudžbnu kapaku wjele pśchiśpori. Dołho śradowaśche žo woždebje hiśchcże młodžina pśchi žwjedžeńśkim balu, hacž ju napoždledk śchère hodžinki śaźneho ranja na dompucź namokwjachu. Tak žo tutón rjany žwjedžeń śkóncźi, wśchěm bě žo lubiło a wjeżelimy žo hižo nětko na ścźěhowazy śakożeńśki žwjedžeń, da-li Bóh, w pśchichodnym lěcże. P—c.

S Kißliży. Kralowśki śakśki fiśkuž w tudomnych wokolnych holańśkich wžach pśchezo wjazy leżomnośćow nakupuje a je wśchě ś khójnami naždžuje. W tu khwilu ma drje fiśkuž wjele wudawkow, tola śa něktore lětdžeżatki, hdyž budže dorośćeny, tutón lěž wjele dokhodow pśchinjeże.

S Lipicža. Pjatk tydženja dopołdnja je wulke wóhnjowe njeśboże naśchu wjeż potrjechiło. Pola žimnośćerja Böhmera w brójni rano w 11 hodžinach woheń wuńdže, kotryž žo ś dźiwjej śpěśchnośću pśches zyły dwór rośśchěri, bórśy tež na Hetmankez, Petrikez, Jenkez a Mitrachez žimnośćże a twarjenja korcžmarja Zuśchki pścheśkocźi a je do pródha a popjeła pśchewobroczi. Dokelž běchu wśchě twarjenja śe žłomu kryte, płomjenja tak śpěśchnje wokoło žo hrabachu, so njebě móžno, wjele wot domjazeje nadoby a domkhowanych žnjow wóhnju wutorhnycź. Böhmerej žu žo pódla toho dwě žwini a dżeżacź huž śpalike. Wśchitzy, kotrymž žu žo jich domy wotpalike, žu do wulkeje nuśy pśchiśchli a žu podpjery jara potrěbni. Gmejnśzy prjódkśtejerjo w Minakale, Wjeżelu a Pžowjach dary śa nich śběraju.

S Hrodźiśchcża. Sańdženu njedželu žu w Lubacże, tam hdżež pśches „Skaku" běži, cžěko něhdże 50lětneho njeśnateho cžłowjeka nadeśchli. Cžěko je žylnje twarjene, ma brune ś maka śchědžiwjene wkožy a brodu, něhdże 2—3 dny njetruhanu. Wobliczo cžěka je ś lohka wobodrjene, na prawym śparju śa wuchom je někotre zentimetry dołha śchěroka rana widžecź. Kaž lěkarjo praja, je tule ranu hiśchcże žiwe cžěko śražene dośtako a žo potom žiwe do wody cźiżko. Dokelž je cžěko 5—6 njedžel hižom we wodże leżako, je wobliczo tak nabubnjene, so žo wjazy śpośnacź njemóże. W śakach draśty, kotrež běchu ś kamjenjemi wobcźeżene, žo pódla něktorych, žanu ważnośćź njemějazych papjerow běłe śacżne rubiśchko, ś pižmikomaj G. N. wuśchite, a dwě druhej rubiśchzy namakachu. Cžěko běśche cžorny pjelz, cžornu žuknju, cžorny laz a cžornomódre, kaśchcźikate kholowy wobleczene. Drasta běśche wścha w dobrym porjedže. Hacž runje žu hižom tśinacžo żandarmojo ś zyłeje wokolnośćże cžěko wobhładowali, dha hiśchcże tola wužlědžene njeje, śchtó je morwy a ś wotkel je.

S Klětneho. Kaž žłyśchimy, je knjeżerśtwo w Liegnitzy pośtajiło, so ma žo w Klětnjańśkej śchuli tśecźi wucźeŕ pśchiśtajicź. My žo nadźijamy, so žo tuto měśtno ś jenym žerbśkim wucźerjom wobžadži, pśchetož jenož tajki žo śa naśchu žerbśku śchulu hodži. Wucźeŕ, kotryž žerbśku rěcź njerośymi, wotcźehnje w žerbśkej śchuli žame papagaje. Pśchińdże-li tśecźi wucźeŕ, potom drje žo tež naścha śpadana śchula pak pśchetwari pak do zyła ś nowa natwari.

— Runjeż kaž we Weśtfalśkej, tak chzedża tež w Śchleśynśkej koloniju śa dundakow śakożicź a ma žo to na bliśkimaj kubłomaj Wilhelmsfeldże a Wunśchowje śtacź, kotrejž knjeśej ś Blumenthal nad Jamnom žkuśchatej.

S Krjebje. Hrabja Jan ś Einśiedel nad Krjebju a baron ś Blumenthal nad Jamnom śtaj žo wot khěžora śa cžeżneju rycźerjow žwjateho Jańśkeho rjada pomjenowakoj.

S Libnowa. Druhu njedželu po jutrach měješche k. farař Sauer ś Liśchkowa jako nowy wyśchśchi farař tudy žwój śawód.

S Gorjonowa. Naśch cžeśćeny k. farař Albin žwjecźi jutśje rjany a jara rědki žwjedžeń, — jutśje je wón runje 50 lět ś fararjom. Kaž „Bramb. Now." žłyścha, chže woždada žwojemu duchownemu paśtyrjej na tymle žwjedżeńśkim dnju wjele cžeśćże a lubośćże wopokaśacź.

Wužudźenja.

Lawniśki žud. Kubleŕ E. Ducźman w Hněwžezach bě 31. januara žwojeho wotroczka Klecža, jako tutón rano śtanycź nochzyśche, ś koża won na śemju cźižnył, ś drjewjanzami na nim śtupał, jeho na to na kśchinju žmoknył a jeho ś drjewjanzom do wobliczа śtorkał. Dźiwajo na to, so Kleczowa śtrowośćź pśches mjenowane pścheśćźehanje śchkodowała njebě, a so bě Kleczь pśches njepožłuśchnośćź Ducźmanowy hněw roshorił, žo Ducźmanej połóżaze wobśtejnośćże pśchizpichu a žo jeho khośtanje na płacźenje 10 mk. abo na dwajdnjowne jaśtwo pośtaji. — Dokelž bě wotroczk Handrij Horbank w Krakezach hośćenzarjej-najeńkej Hirchej w Porśchizach dwě pjenježnej móśchniczžy, 3 1/2 punta tobaka, jenu bleśchu a zigarrowy kaśchcźik śpakośćźił, śaždžichu jeho k 5 dnjam jaśtwa. — Wotroczk J. Krupper ś Běłeho Khołmza, kotryž bě na knjeżim

dworje w Khaßowje wotroczkej Błažijej 1 mk. kranyk, ma ſa to dwaj dnjej jaſtwa wotßedźicź. — Nĕhduſchi wowczer na knjeźim dworje w Barcźe, Jan Kubſch, bĕ wjazy krócź drjewo ſ knjeźich kerkow na tamniſchej wowczej horje wotewſak a je doma rosrubak, ſo by ſ nim tepik. Jako ßo poſdźiſcho Kubſch ſe ßkužby puſchcźi, wón njepſchetrjebane drjewo po dwĕmaj woſomaj k ßwojimaj pſchichodnymaj ſtarſchimaj do Lipinkow dowjeſcź da. Kubſch bu toho dla paduchſtwa dla wobſkorżeny. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo ßu ßebi ſa prjedawſcheho wobßedźerja ßkužobni na knjeźim dworje ſ knjeźich kerkow ſa ßwoju potrjebu drjewo bracź ßmĕli, a ſo po ßmjercźi prjedawſcheho wobßedźerja żana ſakaſnja pſchecźiwo tomu wuſchła njebĕ. Duż bu Kubſch, ſchtoż wotewſacźe drjewa k tepjenju naſtupa, njewinowaty wuſnaty, tola wotwjeſenje njepſchetrjebaneho drjewa ſ Barta do Lipinkow ßo Kubſchej jako pſchekſchiwjenje wukoži a ßo wón po tajkim k 15 mk. khoſtanja abo pjecźdnjownemu jaſtwu ſaßudźi. — Jehkař H. W. O. Thümmler ſ Wjeleczina bĕ 27. februara t. l. ſe Schneiderez hoſcźenza w Hornjej Hórzy jenu poßleſchczowu zychu, kruch płatu a żidżane rubiſchko ſpakoſcźik. Jeho khoſtanje wobſteji ſ dweju njedżel jaſtwa. — Konjazy wotroczk J. Probſt ſ Komorowa pola Rakez pſchińdźe loni wokoło hód do Kunſchez korczmy w Trupinje, ſo by ßebi jeneho jerja kupik. Pſchi ſkładnoſcźi wón ſ jeneje móſchniczki, w korczmje leżazeje, 10 np. ſhrabny a je do ßwojeho próſdneho ſaka tykny. Probſtej jeho pakoſcźenje dźeń jaſtwa pſchinjeßy.

Powokanſka komora. Wulki ſahrodnik Jeremias w Budyſchinku a wulki ſahrodnik Jan Schneider w Pſchiwcźizach, wobſkorżenaj, ſo ſtaj zyrkwinſkeho wucżerja Ssuſchku w Budyſchinku na cżeſcźi ranikoj, buſchtaj, każ bĕ hižom ras w „Serb. Nowinach“ wotcźiſchcźane, njewinowataj wuſnataj. Pſchecźiwo tutomu wußudej ſtatne rĕcźniſtwo powokanje ſbĕhny. Pſchi druhim pſchepytanju powokanſka komora wuſna, ſo ma Schneider 30 mk. khoſtanja płacźicź. Jeremias pak ßo też tutón ras khoſtanja ſminy.

Khoſtanſka komora. Murjer a khĕżer P. N. Pjetaſch 9. mĕrza w Rakezach po proſchenju khodźeſche. Hdźež jemu ſ próſnymaj rukomaj prjecź cźahnycź dachu, wón ludźom nĕſchto k lubu ſejhra. Tak wón w ſchuli tſi klucże ſ durjow wucźeże, pola tyſcherſkeho Rjelki khĕżny klucź wotewſa a korczmarjej Säuberlichej ſchwabliczkowu tyſku ſpakoſcźi. Nĕkotre dny poſdźiſcho ßo wón ſe ßwojej żonu roskori. Ssekeru ſhrabnywſchi, wón ßwojej mandżelſkej ſe ßmjercźu hrożeſche, ſakhadźeſche każ dźiwuch a ſ rosnjemdrjenoſcźu na pjeńku ßwoju pſchedkoſchliku rosruba. Pjetaſcha dla woſpjetneho paduchſtwa a pohrożenja k lĕtu jaſtwa a dwajmĕßacznemu ſhubjenju cżeßnych prawow ſaßudźichu.

Přilopk.

* Dźĕlacźerja Lorenza ſ Kroßyna bĕchu do jaſtwa w Koldicy ßadźili, dokelż bĕ ßo wjazy krócź nutſkamak a dokelż na njeho tukaja, ſo je ßwoje ſchĕſcźnjedźelſke dźĕcźo w jenym hacże tepik a potom do jeneje ſtudnje cźißnyk. 13. haprleje w nozy je tutón hróſbny njedocźink ſpytak, ſ jaſtwa cźeknycź a jaſtwo ſapalicź. Wón bĕ wot ławki, w jeho klĕtzy ſtejazeje, hrjadu wottorhnyk a ſ njej do wjercha hižom dźĕru wuſtorkak. Każ ßo ſda, je wón pſches tutu dźĕru na łubju cźeknycź chzyk, potom by pſches jene łubine wokno na tſĕchu ſalĕſk a wot tam po błyſkowodże dele ſlĕſk. Ssudniſki wachtmiſchtr na wulke ſboże w nozy ropot w Lorenzowej klĕtzy ſaßłyſcha a ſ pomozu pſchiwokanych ßudniſkich ßkužobnikow ſłóſtnika do rjecźaſow ſputa. Straſchneho cźłowjeka ßu nĕtko ſtatnemu rĕcźniſtwu w Lipſku pſchepodali.

* Pſchi potorhanju mĕſchcźanſkeho theatra w Barlinje ßo 16. haprleje jena murja powali a pod ßobu ßedmjoch dźĕłacźerjow pohrjeba. Dwaj buſchtaj hnydom ſaraźenaj, ſchtyrjo pak cźeżko ſranjeni. Dweju polirow, kotrajż mĕjeſchtaj wottorhanje nahladowacź, je polizija ſajaka.

* Hakle po tym, ſo je ßo 15 dnjow po ſkónzowanju ßudniſkeho präſidenta ſ Majlatha minyło, je ßo radźiło mordarja Spongu popanycź. Dokelż polizija w Peſtu hakle tſi dny po mordarſtwje do Wina wopißanje mordarja póßła, jeho fotografiju pak hakle ſa ſchĕſcź dnjow roſeßłachu, njeby Spongej cźeżko było, w tutym cżaßu do wukraja twóchnycź. Bjes tym pak wón rubjene pjenjeſy we Winje a wokolnoſcźi roſbrojowaſche. Hnydom po mordarſtwje bĕ ßebi Sponga pſchedewſak, ſo ßebje ßameho ſkónzuje, hdy bychu jeho popanyli. Duż ßebi wón rano po njeſkutku w Majlathowym hrodże revolver kupi, kotryż ſtajnje pſchi ßebi noſcheſche. Jako ßo w Preßburgu powjeſcź rosnjeßy, ſo je Sponga ſajaty, ßo lud, każ pſchi njewſchĕdnym podawku, na haßach ſbĕża a njedźiwajo na deſchcź, zyku nóż radnu khĕżu woblĕhowaſche, w kotrejż popadnjeny mordař ßedźeſche. Jako Spongu pſchimnychu, ßo wón ſe ſaßakoſcźu wobaraſche, wutſĕli pjecź ras do poliziſtow, njetrjechi pak nikoho, a ßo potom ßameho do rta tſĕli, pſchi cźimż ßo cźeżko, ale niż ſtraſchnje ſrani.

* S jużneje Rußowſkeje wo ßlĕdowazym ſpodźiwnym podawku piſaja: Młoda burowka bĕſche ßwoje dźĕcźo poczĕſchika a dźĕſche hnydom na to do pinzy dele. Tu bĕſche nĕkajki piſany had najſkerje runje ſe ßwojeho ſymſkeho ſpanja wozucźik. Bĕſche to tajki wulki piſany had, kajkichż mamy w Sſerbach tež doſcź a kotrež jĕdojte ani ſchkódne njejßu; woßebje na ßynach je jich tu a tam wjele widźecź. Snate je, ſo tele hady rady mloko pija. A ſaczuwſchi żónſke mloko, ßo mjenowany had, kotrehoż po dołhim poſcźenju najſkerje hłód cźwilowaſche, na żonu ſchwikny, ßo wokoło njeje wobwi a ju zyzacź pocża. Ale też, hdyż bĕſche ßo nazyzak, żónſku puſchcźicź nochzyſche, ale ßyczeſche ſchtoż móżeſche, hdyż chzyſche ßo jeho nĕchtó dótknycź. Po dołhej prózy ßo mużej młodeje żony nĕkak radźi, teho njeplecha ſkónzowacź.

* K jenemu wuwołanemu lĕkarjej pſchińdże jedyn mĕſchcźan a pocża jeho proßycź, ſo by k njemu domoj pſchiſchoł. Lĕkař pak jeho rĕcź hižom po prĕnich ßłowach pſchetorhny, prajizy: „Pokażcźe mi ßwój jaſyk!“ Tón mĕſchcźan, wſchón ſadźiwany, ßo komdźeſche, ale lĕkař ſ nowa ſawoła: „Pokażcźe mi ßwój jaſyk, ja nimam dlĕhe khwile!“ Duż mĕſchcźan jaſyk wußuny, lĕkař pak, jako bĕ jón wobhladak, rjekny: „Wy ſcźe zyle ſtrowy!“ „Haj“, wotmolwi mĕſchcźan, „ja ßym, dźakowano Bohu, wſchón ſtrowy, ale moja żona je ßmjercź khora.“ — Lĕkař ßo rucże wobrocźi, ſo by ßwoje pſcheßłapnjenje potajił — potom pak ſ tym mĕſchcźanom dźĕſche, ſo by jeho żonje pomhak.

* Do jenych klamow ſaſtupi wóndano jena młoda, jara rjana knjeżna ſe ßwojej wóßomdźeßatlĕtnej wowku, ſo by ßebi tam por pódwjaſkow kupiła. Tam jedyn młody pomoznik poßkužowaſche, kotremuż ßo ta knjeżna hnydom pſche wſchu mĕru lubjeſche. Jako bĕ ßebi wona pódwjaſkaj wubraka a do ßwojeho korbika pokożiła, ßo wona toho pomozníka wopraſcha, ſchto je ſa njej winojta. „Hubku!“ tutón ßmĕjkotajo a ſ najlubośniſchim pohladnjenjom ſchepny. „Dobre!“ rjekny na to knjeżniczka, „moja wowka ſtajnje ſa mnje płacźi!“ a toho ſalubowaneho młodżenza na tu ßamu pokaſawſchi — dźĕſche wona w ßwoju ſtronu.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Pĕtrowſka zyrkej: Bjedrich Emil Scheel, pſchekupz ſ Deubena pola Draždżan, ſ Klaru Sidoniju Kaplerjez.

Michalſka zyrkej: Handrij Wudowjenz, wotroczk w Rabozach, ſ Hanu Karolinu Jakubez ſe Żidowa.

Katholſka zyrkej: Adolf Riedel, pjekař w Lejnje, ſ Johanu Kominekez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Marja Martha, Jana Ernſta Stelziga, ſchtrymparja a wobydlerja na Żidowje, dź. — Lena Lina, Bjedricha Wylema Röthlinga, fabrikſkeho dźĕlacźerja a wobydlerja na Żidowje, dź. — Martha, Jana Auguſta Rjecźki, khĕżerja a fabrikſkeho dźĕlacźerja w Dobruſchi, dź. — Hana Martha, Korle Hermanna Strehly, khĕżerja a fabrikſkeho dźĕlacźerja w Dobruſchi, dź. — Robert Bruno, njemandź. ß. na Żidowje. — Pawoł Hermann, Jana Ernſta Moritza Haaſy, rĕſnika na Żidowje, ß.

Katholſka zyrkej: Julia, Jana Müllera w Budeſtezach, dź. — Alwin Bernhard, Korle Stroppy, fabrikſkeho tyſcherja w Budeſtezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 10. haprleje: Korla Reinhard Tränkler, pißmikiſtajeŕ, 40 l. 3 m. — 14. Emma Auguſta, Jana Bohuwĕra Halma, hoſcźenzarja na Ssokolzy, mandżelſka, 26 l. 10 m. 26 d. — 15. Lena Kſchiżanez, njebo Handrija Panacha, wumjeńkarja w Hornjej Kinje, wudowa, 87 l. 7 d.

Wjedro w Londonje 20. haprleje: Rjane.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšchinje
14. haprleje 1883.

Žitowy dowos: 2855 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hač M	Na bursy hač Pf
Pšeńca	50 kg.	7	44	8	33	7	44	8	93
Rožka	50 kg.	6	58	6	96	6	58	6	96
Jačmjeń	50 kg.	6	52	6	81	6	52	6	81
Wowš	50 kg.	5	80	6	—	5	80	6	20
Pšeńčne wotruby	50 kg.	—	—	—	—	3	70	4	20
Ržane wotruby	50 kg.	—	—	—	—	4	30	4	60
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	15	50	17	—	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	3	—	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 ″	7	—	16	75	—	—	—	—
Ržana muka	50 ″	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 ″	2	80	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 ″	12	—	14	—	—	—	—	—
Proßata	1284 schtuk, schtuka	7	—	21	—	—	—	—	—

Pšches ßudnistwo ma ßo na pschešadźowanje pschedawacz: 5. meje t. l. mtynska leżomnosć cźo. 8 w Hucźinje, na 18000 mk. taksirowana.

Awkzije: Kóždu ßrjedu pola Th. A. Wälliza, sapokasaneho awkzionatora na ßukelnstej haßy w Budyschinje. — Drjewowa awkzija póndźelu 23. haprleje w hosćenzu w Kotmarskim lěßu pola Lubija. — Póndźelu 23. haprleje popołdnju wot dweju hodźin we wětrniku na Židowskej homli domjazy a hospodarski grat, dezimalna waha, möble, drasta, žito atd.

Na pschedań: Dwajschoßna khěža cźo. 2 w Kopricach, sa rjemjeßlnika ßo hodźaza. — We Wósporku khěža cźo. 131 se ßadowej sahrodu.

W ßrjedź města Budyschina je **khěža** se sadnymi twarjenjemi, w dobrym rjedźe dźerżana, s małej sahrodku, na kóźde rjemjeßko ßo hodźaza, pscheměnjenja dla na pschedań. Hdźe? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin.“

W Hornjej Borschczi je **khěža** cźišćo 2 na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola **J. Woigta** pschi pětrowskej zyrkwi cź. 3 po 3 shodach.

Khěža cźišćo 22 w Kortnizy pola Barta s $1\frac{1}{2}$ górzom pola a $\frac{1}{2}$ górzom łuki je na pschedań. Wscho dalsche je pola **J. Kschiżana** we Wichowach pola Wósporka shonicź.

Dwě ßuproschnej **ranzy** s yorkshirskeje raßy stej na pschedań w Jitku cźišćo 28 pola Rakez.

Konjazosubny

majß,

derje skhadźazy, porucza

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Würzburgske

runklizowe ßymjo,

snaty rjany **wulki** žołty płód,
porucza

Carl Noack
na žitnej haßy.

Khójnowe rostliny (jenolětne), nowy twarski kalk, huojazy kalk, warnu a skótnu szól, murjerske a tšěschne zyhele

pschedawa tunjo

F. Fischer
na dwórnischczu we Łasu.

Mjehki schtomowy wósk w blachowych tysach,
pruhowany w ratarskej schuli w Budyschinje, porucza tysu,
75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopschijazu,
po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.
měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu cźišćo 6.

Kaschczowy magazin
na nowej haßy 5.
Arthur Jannasch.

Najnowsche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Wolij
k masanju młóczazych maschinow,

tuk
k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij
k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas
je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.
A. Lorenz.

Jědźny žonop
porucza w cźerstwej tworje
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Margarin-butru,
derjeßkodźazu, porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Turkowske a cźeske ßlowki,
punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Khofej,
njepaleny, punt po 70, 80, 90, 100 hač 160 np., paleny, punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np., **rajß, zokor,** zyły a drobny, wschelake **zichorije,** toho runja wschě druhe **kolonialne tworny** porucza tunjo we wubjernej dobrosći
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Khofej
we wulkim wubjerku,
njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze,
derje ßkodźazy, porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,
wulke tucźne ryby,
kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,
porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Čisła 6, 7 a 10 lětnika 1877 **„Lipy Serbskeje“**, toho runja awtografowany lětnik so kupić pyta we wudawarni „Serb. Nowin“.

K wuſʒywej

poruczam **cźerwjeny dźeczel** a **bely dźeczel, prawdźiwy franzowſki luzerne, jendźelſku** a **italſku raytrawu, runklizowe ſʒymjo, Oberndorfſku** a **ſlotožoltu walzojtu rèpu, hróch, woku, lupin, ſeradellu, trawowe ſʒymjo,** tak mjenowane ſwěrinſko-ſahrodne měſchenje, dale wſchelake **pólne** a **ſahrodne ſʒymjo** w cźerſtwej, derje ſkhadźazej tworje a proſchu pſchi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Nowe draſtne tkaniny,

dobra twora, wot 35 np.,

wulki wubjerk

cźornych žaketow

po 7 mk. 50 np., 9 mk. 10 np., 13 mk., 16 mk. atd.

porucža **August Grützner.**

Möblowy magazin

Auguſta Jannaſcha, tyſcherſkeho miſchtra,
w Budyſchinje na ſʒerbſkej haſʒy 16

ſʒwój wulki ſkład jednorych hacź do najwoſʒebniſchich **möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtólzow** po wurjadnje tunich płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Koporniкarńja Richarda Albrechta

na ſʒerbſkej haſʒy 22 w Budyſchinje

porucža ſʒo k **ſakoženju nowych paleŕnjow, piwarńjow, fabrikow kóždeje druźiny,** k **wobſtaranju klamoweje naprawy, parneho a wódneho tepjenja, wodowodow, rolowodow ſ kopra, želeſnych a wokojanych rolow** a k **zynowanju koprowych ſʒudobjow.** Toho runja ſʒwoje derje dźełane **koprowe twory** po tunich płacźiſnach poruczam.

S poczeſcźowanjom
Richard Albrecht, kopornik.

Rudolf Wilhelm

na ſʒerbſkej haſʒy cźiſʒko 16

ſʒwój bohaty ſkład dobrych a jednorych **ſchkleńcźanych, porzelanowych** a **kamjeninych tworow, ſchpihelow** a **ſchpihelowych ſchkleńzow, poſlocźanych** a **polirowanych hrjadkow, wuźlobjene gardinowe žerdźe, roſety** a **ovalne fotografijowe wobkuki** we wſchěch wulkoſcźach po poniženych płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ſʒrědk pſchi diſteritis, brunej, kaſchelu, žałach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ſʒkuſcha powucźaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach".

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetlarſka a žiwjeńſka wódka

je wubjerny domſki ſʒrědk pſche žołdkowe cźerpjenje, hkowubolenje a nerwowe khorooſcźe. S powucźazym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach dóſtacź. .

Mužſki draſtny magazin

W. Udicha

na hauenſteinſkej haſʒy 4, na rózku ſadneje bohateje haſʒy,

porucža ſʒwój ſkład hotoweje mužſkeje, hólcźeje a dźěcźazeje draſty we wulkim wubjerku a lubi pſchi ſprawnym poſʒkuženju najtuniſche płacźiſny. Toho runja ſʒo na wulki ſkład hotoweje dźełacźerſkeje draſty kedźbliwe cźini.

We wudawarni „Serbſkich Nowin" je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Bacchoniſke tucźno,

njewſchědnje tołſte, derje a cźiſcźe ſʒkodźaze, punt po 80 np., porucža

Otto Thiemann
na Lubijſkej dróſy w Luſaziji.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ſʒylnje a derjeſʒkodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płacźiſny hódny, porucža

Guſtav Poſer
na jerjowej haſʒy.

Dobry ſyrop,

punt po 16, 20, 24, 30 a 40 np., porucža

Arno Möckel
na ſʒerbſkej haſʒy 13.

Khofejowy ſklad.

Sſylnje a derje ſʒkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woſʒebje dobrym ſʒkodźe porucźataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Raiß wulkoſornaty,

niz łamany,
punt po 14 a 16 np.,
we wałach tuńſcho, porucža

Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchcźu.

Filzowe klobuki, tkaninowe klobuki, židźane klobuki, ſʒłomjane klobuki,

ſa mužſkich a hólzow, we wſchěch nowoſcźach a w bohatym wubjerku po ſnatych tunich płacźiſnach porucža

Hugo Lehmann
1 na ſwonkownej lawſkej haſʒy 1.

Wopitſtwo, ſamo na najwyſchſchim ſkhodźenku, wotſtrońa ſ wěſtoſcźu a rukowanjom, też bjes wědomoſcźe khoreho, wunamakaŕ d. M. a ſpezialiſt pſche wopitſtwowe khoroſcźe **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychž woprawdźitoſcź je wot kral. hamtſk. ſʒudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkrucźena, darmo. Podražowarjow njech ſʒo kedźbu nima, dokelž je to jenož jebanſtwo.

Nasch kontor

njeje wot dźenšnischeho dnja wjazy na drjewowym torhoschczu, ale na žitnych wikach čžo. 8 w hoscženzu „k slotej hwězdže“.

Baldeweg & Sachse.

Möble

jako: khamory, koža, sofy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płaczišnach porucža

W. Hübner, tyscherski mischtr
w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,
s napschecza měschczanskeje schule,
porucža po najtunischich płaczišnach:

mužske schaty,
žónske schaty,
hólcze schaty,
holcze schaty,
schaty za nowonarodženych,
blidowe schaty,
poškleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty.

Khofej,

wo prawdže derje štłodžazy,
punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 5 np. tuńscho, pola

Richarda Pötschki
na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije, morjenje nerva, wuežišczenje a wupjelnjenje prósdnych subow
po najnowschim waschnju wobstara

Adolf Herold, subar
na žitnych wikach w Budyschinje.

Ja štym što jako

prawišnik

we **Wojerezach** sažydlił.

Mój **bureau** (w hrodowym dworje čžišło 7 po 1 skhodže) je wotewrjeny wschědny dźeń dopołdnja wot 8—12 hodžin a popołdnju wot 3—6 hodžin.

Hoerenz.

Bjesada.

Wutoru 24. haprleje swójbny wječor. Přednošk: Wotčehnjenje w serbskim duchu.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje njedźelu 22. haprleje zhromadźiznu. Přednošk změje k. Piwarc z Wětrowa.

Předsyda.

Murjerjo

što na dlěschi čzaš za derje płaczene akkordne dźěło a dnjownu mšdu, 20 np. po hodžinje, na twar Budyschskeje kupnizy (gewandhaus) pytaju. **H. Drosha.**

Murjerjow na trajaze dźěło pyta **Jan Wollmann** w Nještwaczidle.

40 murjerjow,

wustojnych w dźěle, pyta

Robert Scheibe w Budyschinje.

Drainirowanžy dźěłaczerjo
što pytaja wot

E. Thomaša na Židowje.

Dwaj wotroczkaj, jedyn maly štrěnk, dwě džowzy a jena khěžna holza, 14—16létna, do města, što pytaju wot **M. Wobika** we Wotrowje pola Panczic.

Pohonczojo,

wustojni jěsdni, nashonjeni konjazy wothladowarjo, dostanu pschi 15 mk. tydženskeje mšdy trajne město. Jenož **derje** poruczenych pschistaja **Dresdner Mörtelfabrik,**
Kanonenstraße.

Młody człowjek, kotryž chce **piekarstwo** nawuknycz, móže hnydom do wuczby stupicz pola piekarskeho mischtra **Górna** na štrbskej haži čžišło 20.

Jedyn wuczobnik

móže hnydom sastupicz pola

tyscherja **Mitascha** w Bukezach.

Pschecželam a snatym we Łužizy s wulkej radoscžu k nawjedženju dawam, so je mi moja luba mandželska **Olga** rodz. **Liebschez stroweho štynka** porodźiła.

Fort Wayne Ind. w połnóznej Amerizy, 2. haprleje 1883. **Charles Raeubig.**

Wopomnik

na row
njebo **Hany, Pětra Hoblanta** w Džěchorezach
sawostajeneje wudowy.

Tak, luba cžeta Hoblantowa,
Ssy pšches štmjercz što tu wot naš džělika
A šty do cžichoh' khłódnoh' rowa
Jědnatoh' maloh' rózka hrjebana,
Hdyž běsche khětro sestarjena nět',
Bě skoro pjecžašydomdžešacz lět.

Ty w Hnaschezach bu narodžena
A tsecži džeń po cžělnym narodži
We Hušzy w Božim domje kschcženа,
Hdžež štu te mjeno „Hanka“ dali cži;
Ssy w Hnaschezach do schule khodźika
A w Hušzy kschcženski štlub bě štwjecžika.

Hdyž kschcženski štlub bě wobnowika,
Ssy doma pola starschich byla pschez',
Hacž štu što potom woženika
Do štušodneje wšy, do Džěchorez;
Tam stupi jako cžešna njewjesta
S tym Pětrom Hoblantom do mandželstwa.

Te mandželstwo bě cžiche, rjane
A pjecžadwazyczi lět trajesche;
Teš s džěczimi bě žohnowane,
Dwě džowzy a dwej' štynow płodžesche,
Wot kotrychž tej dwě džowzy žiwej stej,
Taj štynaj pak staj hižom wumrjeloj.

Ach, ale ach, kak srudne cžaštу
Ssu podeschłe ju we jej' mandželstwi;
Ji wumrje jara sahe saštо
Tón ji tak jara luby mandželski.
Wón cžiły, strowy s domu woteńdže
A wjazy žiwy do njoh' njepschińdže.

Dwej' lubej' štynow doroscženej'
Je wona pschewodžała do rowa,
Kiž wobaj běschtaj woženjenej
A kóždy sawostaji džeczatka,
A wschitke tute wbohe štrotki
Je nošzyła na štwojej wutrobi.

Na khorołožu spowjedasche
Wschě štwoje hrěchi lubom' Sbóžnikej
A pschi tym štobu wužiwasche
Teš jeho štwjate wěrne cžełko, krej,
A tak nětk džěsche rad a swólniwa,
Hdyž bě do njebja domoj wołana.

Hdyž běsche ty tu woženjena
Tu skoro pjecžadwazyczi tych lět
A potom saštо swudowjena
Teš połne wošomnacže létow nět',
Dha létša maloh' rózka woštmeho
Schtwórtk rano Bóh cže domoj wołać jo.

Kak štu cže w njebju powitali
Twój luby mandželski a štynaj dwaj
A s luboscžu cži ruzy dali
Twój njebo nan a macz, taj najlubschaj,
Teš schtyrjo bratsja, kiž, h'schcže młodži, tu
Mohł rjez na jenu khoroscz wumrjechu.

Teš jena cžeta lubowana
Je wěscže teš cže w njebju witała,
Ta Džiwoczanska Młónkez Hana,
To je ta moja luba mandželska,
Kiž nimale žno létow schtyrnacže
Sso w cžichej štmjercži wot mje džělesche.

Ty sa štobu tu sawostaji
Dwě džowzy, dweju štynow pschichodnej',
A pódla nich do srudžby staji
Schěscz džeczi teju štynow semrjetej',
So wschitkich džeczi džeczi w hromadže
Jich nětko hischcže džešacz žiwych je.

Dha, luba cžeta Hoblantowa,
Spi derje w khłódnym rowje w Hodžiju,
Hacž Bóh tón Knjes cže s njeho wola
Kaž wschitkich druhich na tym študnym dnju
A nam pšches štwojoh' Ssyna Khrystuša
We njebju s hnady wěcznu sbóžnosez da.

Pětr Młónk.

K tomu cžišlu „Serbski Hospodar“ cžišło 8.

(K tomu cžišlu jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 16 „Serbskich Nowin.“
Sobotu 21. haprleje 1883.

Na bohatej haßy.

Běle, muſtrowane, ßmužkate a kaſchćikate **poßleſchćowe tkaniny, wupjerki.**

Elſaſki koſchlowy plat, chiffon, dowlas, ſhirting a **kretonne.**

Elſaſke čiſchćane **möblowe** a **gardinowe tkaniny,** kraßne, pißane muſtry w **köpru.**

Lama, flanel, koſchlazy flanel.

Ryps a **damaſt** k počžehnjenju ſofow.

Najnowſche muſtry w **katunu** a **módroćiſchću** ßu hižom doſchłe.

A. G. Freyberg.

Wulki ſkład najnowſchich
žónſkich
draſtnych tkaninow.

Kóždemu kupzej, mje wopytazemu, móžu wulkotny wubjerk wot najniższich płaćiſnow pſchedpołožić a rukuju ſa dobre, ſprawne poßłużenje.

Wulki ſkład
wubjerneho čžorneho
kaſchemira.

Čžorne židžane tkaniny,
polžidžane tkaniny
we wſchěch barbach.

Ja jenož najlěpſche fabrikaty pſchedawam po **najtuniſcho** wobličženych płaćiſnach.

Na bohatej haßy.

Wulki wubjerk **blidowych krywow** ſa komody a ſchwadliſke blida, ſ juty, wołmy, rypſa, gobelina, wafla, bawmy a płatu.

Poßleſchćowe ruby ſ wafla.

Konjaze krywy.

Płatowe ſaćne rubiſchka ſ běłymi a pißanymi wobrubami.

Schórzuchi ſ alpaka, moireja, jendželſkeje kože, módreho dowlaſa, **módroćiſchćane ſchórzuchi džěćaze ſchórzuchi.**

Běle gardiny, filzowe ßuknje.

H. G. Kubasch jun.,
krawſki miſchtr,
1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucža ßwój wulki ſkład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiću draſty po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſkład hotowych **mužſkich** a **hólčžich woblečenjow** a lubi pſchi krućze ſprawnym poßłużenju najtuniſche płaćiſny.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej džělbje a kóždy džeń mechaniſka džěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Kóſlaze kóžki
kupuje po jenotliwym a we wjetſchich džělbach po najwyſchſchich płaćiſnach
Guſtav Nauka na garbarſkej haßy.

Kóſlaze kóžki
pſchezo po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje
H. Lange pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Žołty wóſk
kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach
Otto Engert.

Wóſk
kupuje po kóždej džělbje mydłarnja
Roberta Adama
na ſwonkownej lawſkej haßy čišło 5.

Čžeſke kamjeńtne wuhlo
we wſchěch družinach ſćžele ſe ſtazije Čžopliz (Teplitz) ſolidne a płaćiſny hódne —
toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.
G. Fiedler w Turnje pola Čžopliz.

Sslomjane klobuki,

garnirowane a njegarnirowane,

toho runja wschě nowoscze k wupyschenju klobukow, **židzany atlaß, otoman, ryps** a **židzane banty, kwětki, pjera, zaki, agrafy, židzane rubischka** a **rüsche** poruczam we wulkim wubjerku pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedzbowanju. Sprawne poßłuženje, po móžnosczi tunje płaczisny.

Hana Rostowa
w Budyschinje na žitnej haßy czo. 6.

☛ Płokanje, barbjenje a ponowjenje noschenych klobukow wobstaram tunjo a spěschnje.

Na bohatej haßy czo. 14 po 1 skhodze.

Möblowy magazin

sjenoczenych tyscherskich mischtrow

Na bohatej haßy czo. 14 po 1 skhodze.

na bohatej haßy czo. 14, po 1 skhodze, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäusel) ßwój wulki skład dobrych a ßamodzěłanych **möblow** pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedzbowanju porucza.

Reinhold Truöl

12 na žitnej haßy 12

porucza pódla ßwojeho derje snateho składa najjednorischeho hacž do najlěpscheho **ßukna** ßwój **bukskinowy skład,** we wschěch družinach psches kupowanje na Lipsczanskej maßy powjetscheny, dobroczíwemu wobkedzbowanju a jenož dobru tworu a najtunische płaczisny lubi.

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschczu czißło 8,

pódla měschczanskeje haptyki,

porucza ßwój rjany wubjerk nowych mustrow

5/4 a 6/4 schěrokeho módreho czischcza,

łohcz wot 25 np. hacž do 40 np.;

katun, pikej, kroisej w najnowschich mustrach,

łohcz wot 18 np. hacž do 50 np.;

drastne tkaniny,

rjanu, derje ßo noschazu tworu, pschedawam, so bych s nimi rumował, pod kupnym pjenjesom;

najnowsche ßwětłe a czěmne rubischka na hłowu

se **židy, wołmy** a **katuna** w kraßnych mustrach po jara tunich płaczisnach.

Wo bohaty wopyt proßy

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschczu 8, pódla měschczanskeje haptyki.

☛ W klamach ßo **ßerbski** rěczi.

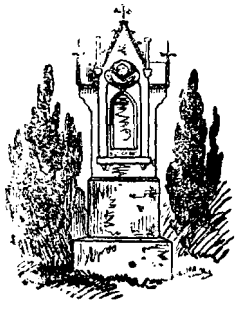

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucza pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedzbowanju

Ludwig Fiedler,

prjedy Santo-Passo,

2 na Lubijskej drósy 2.

Zigarry,

schtuku wot 2 np., we wotležanej tworje,

kurjerski a schnupowanski tobak,

awstriske a wuherske wino,

bleschu wot 95 np. (s bleschu),

palenz,

jednory, dwójny a likörowy,

porucza

Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucza

Richard Pötschka

na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Bryle a tłóczaki sa krótko- a dalokowidzazych wot 80 np. hacž do najlěpschich družinow porucza

czaßnikař a optikus **Joh. Gäth**.

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mrk., m. holzgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6¾ Mrk. Bei gröss. Abnahm billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje,

dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jeniczki wo prawdze sprawny ßrědk** k sdzerženju włoßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tinkturu ma w Budyschinje jenož **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleschach po 1, 2 a 3 mk.

Van Houtenowy

czisty roseńdzazy

kakao

najlěpscheje družiny. Pschihotowanje „na měscze".

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w Hollandskej.

Czaßniki

pschedawa a porjedza tunjo a derje s rukowanjom

czaßnikař **Mager**
pschi kasernje.

Do Awstralije

sczele paßažirow s direktnej parnej łódzu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždzanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 28. haprleje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju majestoscźi kral Albert a jeho wyšoka mandźelska šo dźenša šobotu ſ Tyrolskeje do Draždźan wrócźitaj. Wonaj smějetaj šwój lětni pschebytk w kralowskej ville w Strehlenje.

— Němski khěžor na najdlěje dwě njedźeli we Wiesbadenje wostanje. Prěnje dny meje šo wón do Barlina wrócźi, so by pschi nalětnim wobhladowanju garde-wojakow pschitomny był. — Khěžorka Augusta je šo kónz sańdźeneho tydźenja do Baden-Badena na dlěsche pschebywanje podała. — Němski krónprynz a jeho mandźelska staj 23. haprleje do Italskeje wotjěłoj. Bjes tym so šo krónprynz hižom 10. meje do Barlina sašo wrócźi, so by loni wotpalenu a nětko ſ nowa natwarjenu strowjadnu wustajeńzu wotewrił, ma krónprynzešyna wotpohlad, hač do šrjedź junija w Italskej wostacź a tež Rom na khwilu wopytacź. Italski kral a kralowa w kralowskej lětnjej residenzy w Monzy krónprynzowskeju mandźelskeju jako šwojeju hosćzow powitataj.

— Na němskim khěžorstwowym šejmje ludowi sapósłanzy sakoń khorostnych kašow pilnje wuradźuja. Wot wulkeje wjetschiny je šo hižom sakładny prěni paragraf pschijał. Khorosćzešawěsćzenju šu dźěłacźerjo we wschěch podkopkach, sabrikach, na želesnizach, parnych łódźach a twarach podćźišnjeni. Mjenje spěschnje maju šo na pruskim šejmje wuradźowanja wo nowym sarjadowanskim sakonju. Te šame buchu šrjedu wot nawjedowarja zentrumskeje (katholskeje) strony, Windhorsta, pšches namjet pschetorhnjene, so by wot knježerstwa cźitanje Božeje msche a wudźělenje šwjatych sakramentow też tym katholskim duchownym, kotsiž šo mejskim sakonjam podćźišnyli njejšu, dowolene było. Minister ſ Goßler šo pschecźiwo namjetej wupraji, dokelž bychu šo pšches njón wujednanja bjes khěžorom a bamžom moliłe. Njedźiwajo na to konservativna strona Windhorstowy namjet pschecźischcźi a pschija. Konservativni šebi žadaju, so by stat šamostatnje skepsane mejske sakonje porjedźał. Pschede wschěm maju šo šurowe postajenja, po kotrychž šo cźitanje Božeje msche a wudźělenje šwjatych sakramentow sakasuje a khosta, wotstronicź. Hač runje šo hischcźe knježerstwo pschecźiwo Windhorstowemu namjetej sepjera, dha drje šo tola posdźischo po nim skožuje. Wschak je hižom w ministerstwje sakońśki nacźisk wudźělany, po kotrymž šo najnjelubosnische postajenja mejskich sakonjow pak smjehcźa, pak šo w šwojich krutoscźach wobmjesuja.

— Pósłanzy ſ kupy Madagaskar šu, pobywschi w Londonje, w tychle dnjach do Barlina pschijěli, so bychu ſ němskim knježerstwom wikowanski swjask wobsankli. Tutón swjask pšches to politisku ważnosćź dostawa, dokelž šo wón pschecźiwo Franzowsam měri, kotsiž bychu najradscho kupu Madagaskar wobšadźili a pod šwoje knjejstwo podćźišnyli. Madagaskarscy pósłanzy šu šo hižom pola wjerćha Bismarka pschedstajili, kotryž je šo pjecźa jich žadanjam swólniwy pokasał.

Awstrija. We Winje šu pjekarscy pomozniży, kotrymž mischtrjo žadanu wyschschu msdu sapowjedźichu, po sdacźu wot sozialdemokratow naschcźuwani, ſ dźěłom pschestali. So wobydlerjo Wina njebychu na khlěbje nusu cźerpili, je knježerstwo wulku liczbu wojerskich pjekarjow do Wina komandirowało. Tež w Byrnje (Brünnje) šu pjekarscy dźěłacź pschestali. Něhdźe 50 pjekarskich ſ cźerwjenej khorhoju po hašach cźahachu, kotsiž kóždeho, kotrehož setkachu, nusowachu, so byrbjesche pšched khorhoju kobuk scźahnycź. Polizija je wjele njeměrnikow sajała.

— Na awstriskim khěžorstwowym šejmje šo wo nowym porjedźanym schulskim sakonju, wot konservativneje strony pschedpokoženym, ſ wótrymi debatami jedna. Hač runje liberalni pschi kóždym paragrafu wschě mozy napinaju, so bychu jón pobili, dha tola pschi skónczným wothłošowanju konservativni ſ dobycźerjemi wostawaju. Duž šo dwělowacź njetrjeba, so šo schulski sakoń do zyła jako tajki pschijima, kajkiž šebi jón konservativni žadaju.

Franzowska. Wschón statny dołh Franzowskeje wucźini 21 millijardow frankow. Sadanjenje tuteje hobrskeje sumy šebi kóžde lěto 346 millijonow žada. Franzowskej poczina, njedźiwajo na jejne bohatstwo, sadanjenje statneho dołha cźežko bycź. Duž je knježerstwo deputirtskej komorje namjet stajiło, so by šo franzowska 5 prozentowska renta wo ½ % ponižiła. Pšches to bychu šo statne wudawki wo 35 millijonow lětnje pomjenschiłe. We wschěch krajach je šo pjenježna dań w poslednich lětach ponižiła, jenož w Franzowskej je wona šwoju wyšokosćź wobkhowała. Deputirtska komora je też nusnosćź, so byrbi šo dań statneho dołha ponižicź, pschipósnała a knježerstwowy namjet ſ wulkej wjetschinu pschijała. Pšches tute wothłošowanje je šo ministerstwo Ferry ſ nowa šylnje wobtwjerdźiło.

Jendźelska. Prozeš, kotryž šo w Dublinje pschecźiwo iriskim spschisahanzam wjedźe, šo najskerje bórsy skónczi. Wjetschina ſ wobskorženych je swólniwa, šo winy wusnacź, dokelž šo pšches to šmjertneho khostanja sminu a šo jenož k cźažkźiwjenskemu jastwu sašudźa. W Miltown-Malbay šu ſ nowa 20 mužow, wschitkich w najlěpschich samožeńskich wobstejnosćźach, sajeli, kotsiž šu wobskorženi, so šu šobustawy potajneho swjaska, kotryž šo na skónzowanje jendźelskich kublerjow, agentow a sastojnikow měri. W Dublinje je šo potajne pschepytanje pschecźiwo nowemu iriskemu swjaskej sapocźało, kotrež je sakožene, so by pscheradnikow iriskich ſ pschisahanstwow se šmjercźu khostało.

Ruskowska. W Petersburgu šo 17. haprleje 17 nihilistow a nihilistkow sašudźi, jako bě jich šudźenje pjecź dnjow sa šobu trało. Woni běchu wobskorženi, so šu k tak mjenowanemu „ruskemu sozijalno-revoluzijonskemu swjaskej“ šłuscheli, a so je jich wotpohladanje było,

ruskeho khěžora Alexandra II. skónzowacź a w Rußowskej revoluziju sakožicź, po kotrejž by so tym, kiž něschto wobsedźa, jich wobsedźeństwo a hewasche samóženje wsako, a so mjes ruski lud po runej měrje rosdźěliko. Wobskorženi so psched sudom wschitzy k tomu spósnachu, so je to wo prawdźe jich wotpohladanje byko, a so su w tajkim nastupanju se wschej prózu dźěkali a skutkowali. Jim a jich hižom psched dlěschim czasom sasudźenym towarschom a towarschkam je so tež, Bohu žel, 1. měrza 1881 radźiko, khěžora Alexandra II. na satraschne waschnje skónzowacź, hewak su tež generalmajora Strjelnikowa, kotremuž běsche poruczene, sa nimi sledźicź, w Odesy satsělili. Ale s revoluziju niczo njeby; pschetoż ruski lud na kokwrótne wuczby ruskich nihilistow njepoßkuchasche, ale jich wjele wjazy dale a bóle jimasche a sudnistwu pschepodawasche. — Rěcznizy sebi po tym, dokelž běchu k sarěczenju wobskorženych powokani, wschu prózu dawachu, winu slóstnikow a slóstnizow psched sudom po móžnosczi pomjenschicź, ale to mako pomhasche, dokelž bě jich wina wot wjele swědkow dospołnje dopokasana a běchu so wobskorženi swojeje winowatosczе niz jenoż w pscheßkyschowanju, ale tež psched sudom sami sjawnje wusnali. — Po tym wschěm so toho dla s tutych 17 wobskorženych schesczo a to semjan Jurij Bogdanowicź, měschczanaj Michał Telalow a Ssawel Skatopólski, diakonowy syn Michał Graczewski, měschczan Michał Klimjenko a wotehnaty mórski leutnant Alexander Buzewicź k schibjeńzy wotsudźichu, a je pjecza hižom dźeń postajeny, hdźež budźa sjawnje na schibjeńzu powěßnjeni. Dale so wotehnaty (relegirowany) student Jakub Stefanowicź k czaßziwjenskemu czeźkemu dźěku w sibirskich podkopkach saßudźi, Praskowja Iwanowna pak, dźowka ruskeho duchowneho, saßudźi so k czaßziwjenskemu czeźkemu dźěku w sibirskich khěžorskich fabrikach. Dale saßudźi so Hana Korba, mandźelska czeßtneho měschczana, k dwazyczilětnemu czeźkemu dźěku w sibirskich fabrikach, a toho runja tež semjanka Antonina Lißowska, židowska pschekupska holza Chaßja Grinbergez, duchownskej dźowzy Naděžda Ssmirnizka a Marja Juschkowna, kaž tež skotolěkarjowa mandźelska Rajißa Pschibylewa k pjatnaczelětnemu czeźkemu dźěku w sibirskich fabrikach, a hewak saßudźichu so bur Borejscha, kiž bě prjedy hižom se Sibirskeje czeknuł, měschczan Iwan Kaluźny a skotolěkar Alexander Pribylew k pjatnaczelětnemu czeźkemu dźěku w sibirskich podkopkach. — Ruske nowiny měnja, so drje je nětko w Rußowskej nihilistiski njerjad wurjedźeny.

Na wumjeńku.

Wokoło tsjoch popołdnju saswoni wo wßy ßmjertny swónczk. „Bóh daj jemu wěczny wotpoczink!“ spěwachu ludźo a khwatachu won na nawjeß; jedyn praschesche so druheho: „Komu pak to?“ Tola nichtó njewjedźesche wotmolwicź.

Na dobo woczichny ßmjertny swónczk, a ßußodźa stupachu s nawßy k zyrkwi. „Schtó tež je wumrjeł?“ praschachu so stajnje s nowa; njesczerpliwosczе rosczesche; pschetoż stary swónk so tola psches měru dołho w zyrkwi dliwasche, ßnadź so by s nowa powjas sa swón pschiwjasał, kotryž so tak czasto torhasche.

A hdyž swónk skónczńje s zyrkwje wustupi, saßkyscha kaž s jeneho rta: „Komu pak to? komu pak to?“

„Budź jemu Bóh hnadny — stary Sserbin!“ wotmolwi swónk.

„Boże dla, je to wěrno?“ dźiwachu so ßußodźa.

Tu pschibliži so, s korbikom na ruzy, Hanusch, kotryž bě wo wßy sa poßoła a pola Sserbinez bydlesche; płaczesche wschěm njedźiwajzy sa błasna, dokelž bě wo prawdźe trochu samyleneho rosoma; a tež tón praschesche so: „Komu pak to?“

„Waschemu staremu dźědej na wumjeńku“, wotmolwichu ßußodźa.

„Naschemu — na wumjeńku?“ měnjesche Hanusch a da so do ßměcha. Runjež jeho wschitzy sa błasna snajachu, dźiwachu so tola, so so pschi tajkelej pschileżnosczi ßměje.

„To njeje k ßměchu, Hanuscho!“ porokowachu jemu.

Ale Hanusch sebi njedasche rěczeczź. „Czoho dla njedyrbjako k ßměchu bycź, hdyž je? Je dźě mje tudy hakle rano do města ßłak, tule s korbikom, so bych jemu strowy palenz pschinjeßł. Hacź do wrotow je so mnu schoł, a mi do ruki drobne dał prajizy: Kup sebi tam tež něschto na sub, Hanuscho, so by duzy po puczu moje bleschki na pokoj wostajił. A ja du runje s města, njeßu jemu strowy palenz — hladajcze, a wón, prajicze, so je wumrjeł? Schtó dha by to pił? To njeje k ßměchu?“ A saßo so saßmja.

A ßußodźa njewjedźa, na czim su, hladaja pak na Hanuscha, pak na swónka.

Swónk pak pohlada Hanuschej krucze do woczow a rjekny khutnje: „To hižo picź njebudźe. Komuž ja wotswonju, ma to wěste. A hdyž tebi wotswonju, smějesch to tež!“

Tale rěcź pschessłyschczi niz jenoż ßußodow, ale tež Hanuscha. Na blaku stejo puschczi skoro korbik s ruki a da so do płacza; s tym pak skoro wschě ßußodźinki nakasy, so sebi jena po druhej sylsu s wóczka trějesche; tola mužojo trochu kruczischi powjedachu mjes sobu: „Je błasn, ale ma dobru wutrobu.“ — Sa khwilu namołwjachu sebi swónka, so by powjedał, kak je Sserbin tak nahle wumrjeł.

„Wußnyk je, wußnyk“, wotmolwi swónk. „To je tak na njeho pschischko, kaž sywanje.“

„Budź jemu Bóh hnadny!“ żałosczachu żony; sdasche so jim, so swónk wuczenje rěczi, kaž dochtyr.

„Mały Jurij je pschi nim był“, pokraczowasche swónk; „wschako wěsce, so běschtaj sebi ßmjercź dobraj. — «Jurjo!» praji stary Sserbin; «hdyž wumru, czaßnik budźe twój. Potom schtoż je tamle w blidowym kaschcziku w tej tyszy, to je tež tebi; je to ßamo ßłěbro, kotrež ßym na tebje hromadźił.» Jurij jemu wotmolwi: «Dźědo, schtó dha budźe wo ßmjercźi rěczeczź, wschako scze strowy», a sapłaka. «Myßlisch», praji dźěd; «ale ßym stary, nimale sto lět!»“

„Sto lět“, wospjetowachu ßußodźa; „tajkile czaß!“

Swónk powjedasche dale: „«Stajnje so mi dźenża sda, so mam na nohach hlinu, Jurjo», měni saßo sa khwilu stary Sserbin; «Jurjo, wsmi tu hlinu prjecź!» — «Nimacze, dźědo», Jurij na to saßo płaczizy. — «Niz? Tak, nó tak mje dowjedź k woknu!» A runjež bě rano hischcze khodźił strowy kaž jeleń, nětko so na Jurja sepře, kaž by bjes njeho ani krocżele stupicź njemóhł. Jurij sebra ßwoje zyłe mozy, je dźě hakle tsinacze lět, a dowjedże jeho k woknu; Sserbin so po zyłym dworje wobhladowasche, kaž by so se wschěm rosżohnował. A hdyž bě sebi tak wschitko, dwór, twarjenja atd. wobhladał, rjekny: «I nó, schto to wscho pomha!» — Potom kiwny saßo Jurjej, so by jeho dale do jstwy dowjedł. Lědma pak bě jeho Jurij do ßrjedź stwy dowjedł, powjedasche dźěd: «Prjecź, prjecź!» — kaž by so někoho chzył wobaracź — na dobo swjesy so pschi Jurju na semju.“

„Wußnyk je, wußnyk“, dodawachu ßußodźa a woczi so jim se sylsu sybolachu nad tak spěschnej ßmjerczu. Swónk pak so sebra a saměri so runy pucź k Sserbinezom. A sa nim czehnjesche so zyła czrjóda, kotraž bě s nim pschi zyrkwi stała. A psched Sserbinez dworom sastawschi poczachu sebi njebocziczkeho żiwjenje wukładowacź.

„To chze něschto rěkacź“, sarěcza wjeßny rychtaŕ, „tajkale staroba, a hischcze lětża je sebi ßam ßwój wumjeńk ßykł. A to tak: by sebi naßykł, kaž bě ßam dołhi; na to by prajił: schto pomha, njeńdźe to hižo tak, a by so lehnył, tak dołhi hacź bě.“

Ssußodźa so poßměwachu prajizy: „I nó haj wschak, kak dha móhło też to hicź — sto lět!“

„Hdyž tak něhdże leżesche, dźěch s koßu nimo njeho a rjeknych: «Daj Bóh sboże, dźědo!» Sserbin spósna, so so trochu ßměju a wotmolwi: «Lěnje cźěko, njeleż, dźěkaj też!» A stanywschi da so s nowa do dźěła. Ja so pornjo njemu na mjesu ßydźech, a czakach, doniż ßwój kruch njedoßyczе. Poßykawschi lehny so saßo.“

„A schto dha jemu to ßyn bur njeje poßyz dacź móhł?“ praschachu so někotsi, runjež to wjedźachu, dokelž běchu so sa tym hižom husczischo praschcheli.

„Mózeſche, njemózeſche“, wotmolwi rychtař, „ale njeda. Wſchako to wěſcże — wumjeńkař! Mako hdy hlada ßyn na nana, hdyž je nan wumjeńkař!“

Lědma bě rychtař dorěčał, ſpósnachu, ſo je tež Hanuſch mjes nimi. Saßłyſchawſchi wo ßynu a wumjeńkarju, ſarěcża roshorjeny: „Do khribjeta wam kózde ranje, burja, ſo njewěſcże, ſchto ſ nanom, hdyž je na wumjeńku! Hdy bych jeno ja poł dnja móz w rukomaj měł, bych waß wſchěch do koła honił. Hnydom by dyrbjał kóždy ſ waß dwě lěcże na wumjeńk! Ssyn njemóże nanej kórz żita poßyz dacź, dokelž je nan na wumjeńku! Puki tajkemu ßynej!“

„Tón błaſn ma prawo“, měnjachu někotſi ßußodźa, „je tomu tak.“

Druſy pak ſaßo rěčżachu: „Schto dha to powjedaſch, Hanuſcho? njejßy dha pola Sserbinez ſ bydłom?“

Na to wotmolwi Hanuſch hiſchcże khroblíſcho: „Bydlu-li pola Sserbinez, dźěłam ßam ſa ßo a njetrjebam nikoho, ſo by ſa mnje dźěłał. Ja też ßam ſa ßo rěčżu, a njetrjebam, ſo by něchtó ſa mnje rěčżał!“

Ssußodźa měnjachu: „Tón móże wotmolwjecź — lěpje, ſo jeho woſtajimy.“

Rychtař pak powjedaſche dale: „Stari ludźo ßu druhdy k ßměchu, ſa jich cżaßy, praja, je to wſcho hinak było. Hdyž by ſtary Sserbin na poßyczenym żicże leżał, by rjekł: «Nětko, kmótſje, hižom tajke ſymy wjazy njejßu, kaž něhdy běchu. Sa moje młode lěta ßu wroble ſ tſěchow padałe a kurwoty na polach mjerſke; ras myßlachmy, ſo ßo nam kóczka wo durje drapa, a bě to ſajaz. Hdże dha je nětko ſchto podobne ßłyſchecź?» — Na to jemu wotmolwich: «Dźěd0, lětßa je wam ſtudnja ſamjerſka!» — Tu na dobo Sserbin poſtany: «Boże dła, lětßa je ſtudnja ſamjerſka? To ſa ßwoje młode lěta njepomnju, ſo by ſtudnja ſamjerſka. Bożo pomhaj!» — «Ale to je mi dźiwno», rjeknych na to, «ſo wy njewěſcże, dźěd0, ſo je wam lětßa ſtudnja ſamjerſka!» — «Luby kmótſje», wotmolwi Sserbin, «ja hižom dołhe lěta ſ naſcheje ſtudnje wodu cżěracź njeßměm — naſcha burowka to njeda!»“

Tomu ßo wſchitzy dźiwachu.

„A rěčżach dale k ſtaremu Sserbinej: Dźěd0, wy ſawěſcże hižo wjele kralow a khěżorow pomnicże! — «Khěżorow a knjeſow», wotmolwi dźěd. «Wěm ßo dopomnicź, ſo ßym ßłyſchał, kak je cżěſki khěżor Joſef ßam worał, a potom pomnju też, kak ßu wſchitzy druſy knjeża po nim cżinili, jeno ſo je khěżor Joſef ſ konjemi worał a knjeża ßu worali ſ nami!»“

Tu ßo ßußodźa ßmějachu. „Haj haj, wón móżeſche ßłowo prajicź a to niſkemu a wyßokemu do wocżow, jeno ſo radſcho tym wyßokim.“

„Ja hiſchcże wjazy pomnju“, měſcheſche ßo ſaßo Hanuſch do rěcże: „ja pomnju, ſo jedyn ſ druhim woramy; a kak je kóżdemu hoſpodarjej żel, ſo ſe ßwojim wumjeńkarjom woracź njemóże! Schto byſchcże, ßynojo, ſa to dali, hdy byſchcże ſ nanom móhli pſched płuh!“

To ßo ßußodam tola pſches měru ſdaſche, poczachu ßo na Hanuſcha hórſchicź; ale někotſi wuſnawachu, ſo je ſ najmjeńſcha pola Sserbina tak było.

„Jeno to je mi dźiwno“, ſarěcża ſaßo jedyn, „ſo je ßebi ſtary Sserbin móhł tak hołdowacź, hdyž je ßo na wumjeńku tak hubjenje měł.“

„A nó ſchto“, měnjeſche rychtař, „Sserbin mějeſche dobry roſom, a pódła ßam doſcź pjenjes, wo kotrychž ßam prajeſche: «To mam, ſo bych nikoho wo něſchto proßycź njetrjebał.» A derje, ſo je mějeſche, a też niz derje. Derje, dokelž je jemu ßyn hoſpodař wumjeńk ſdźerżował a ſtary by dyrbjał bjes pjenjes nuſy cżerpicź; tola niz derje, dokelž je ſtary Sserbin ſe ßynom wo kóżdy běrtl woßypka ſaßo ſkorżił. Ale ſchtož je wuſbytkował, je wſchitko na bok kładł a doſtanje to po nim Sserbinez Jurij.“

„Tón hólz budźe herbowacź“, měnjachu ludźo. „Tón pak bě też dźědej dobry, zyłe dny a zyłe nozy bě pſchi nim, ſo je ßo macź na njeho hněwała. Mi ßo ſda, ſo je dźěda wjele radſcho měłe, dyžli traſch nana a macź.“

„Aj, hdże dha njebychu dźěcźi dźěda a wowku radſcho měłe, dyžli ſtarſcheju?“ podótknychu někotſi.

„Ale tu macże hnydom Jurjoweho ſtarſcheho bratra Jana!“ měnjeſche rychtař.

„A, tón nima nikoho rady!“ A to bě najſkerje wſchěm wědomne, dokelž nichtó njewjedźeſche, ſchto k tomu pſchiſpomnicź.

Tu na dobo ſaßłyſchachu ſ dwora płacź; wcźipnje hładachu ſ wrotami do dwora. „To je Jurij, wſchak ßmy to rjekli.“

Sa khwilu wuſkoczi Jurij płaczo ſ dwora. „Dźěd je wumrjeł, naſchi mje wot njeho honja! Ach, ach!“ A płaczo njemóżeſche dale rěcżecź.

Ssußodźa wotmjelknychu; jenoż Hanuſch ſarěcża: „Wěmy, cżeho dła cże honja! Chżedźa hrabacź“, a ſ rukomaj pokaſowaſche, kak ßo do kapßow tyka! Na dobo pak ßo ſtróži, ſ ruki dyri do cżoła prajiży: „Kmótſje rychtarjez, ſchto běch ſkoro ſabył! Hdyž dźenßa rano do měſta dźěch, da mi ſtary Sserbin někajku papjeru prajiży: «Hdyž ßo ſ měſta wrócźiſch, daj tole rychtarjej!» A ja ßym ſe wſchěmi ſtróżelemi na to ſabył.“ A hrabnywſchi do kapßy wucźeże ſeſhibowanu papjeru a poda ju rychtarjej.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Narodny dźeń Jeho majeſtoſcże krala Alberta je ßo kaž po zyłej Sakſkej też w naſchim měſcże ſ wulkim wobdźělenjom ßwjecźił. We wſchěch ſchulach běchu ßwjedźeńſke aktuſy. Pſchipołdnju mějeſche ßo na żitnych wikach wulka parada, pſchi kotrejž wyſchk ſe Süßmilch-Hörnig rěcź dźerżeſche, kotraž ßo wot wojakow ſ tſikrócźnej hrimotazej ßławu na krala ſkónczi. Wſchě měſchcźańſke twarjenja a wjele privatnych domow běchu ſe ſmahowazymi khorhojemi wupyſchene. K cżeſcźi dnja ßo wjecżor wot wſchelakich towarſtwow ßwjedźeńſke hoſcźiny mějachu.

— Budyſchſka Bjeßada mějeſche 24. haprleje na tudomnej tſělerni ßwójbny wjecżor. Knjes kapłan Skała pſchi tym wo „wocźehnjenju w narodnym duchu“ rěcżeſche. Tutón jara derje wobdźěłany a ſ lohkej ſrěcżniwoſcźu podaty pſchednoſchk ßebi bje wſchitkimi pſchitomnymi khwalbne pſchipóſnacże doby. S dobroczźiwej dowolnoſcźu knjeſa pſchednoſcherja poſdźiſcho ras tónle wulzy powucżazy pſchednoſchk w „Serb. Nowinach“ wotcźiſchcźimy.

— Wo ſemrjetym k. fararju Schneideru „Kath. Poſoł“ bjes druhim piſche: Jeniczka katholſka ßerbſka woßada ßußodneje Wrótßławſkeje diözeſy, kotraž je wot Budyſchſkeje diözeſy po pſchidźělenju dźěła Hornjeje Łużizy k Pruſkej w lěcże 1821 wottorhnjena, je po Bożej njewußlědnej radże cżeżzy domapytana. Pſched tſjómi lětami ſemrje Kulowej jeho prěni kapłan, k. Jakub Wowczerk, pſched ßydom měßazami k. kapłan Pětr Lipicź, a nětko je Bóh też poßledniejho ßerbſkeho dźěłacźerja ſe ßwojeje winizy w Kulowje wotwołał. To bě podawk, kotryž wſchitkich woßadnych, Sserbow a Němzow, hłuboko ſrudźi a kotryž też wſchitke ßußodne ſakke woßady ßobu wutrobnje wobżaruja. Dźakownje drje Kulowſzy pſchipóſnawaju, ſo jara wuſtojny a pſchecźelny k. kapłan Krauſe, kiž je ſ luboſcże k woßadże a k fararjej dobrowólnje na pomoz pſchiſchoł, hižom ßydom měßazow tudy njewuſtawajizy w duſchepaſtyrſtwje ßo prózuje; ale jemu je tola njemóżne, wſchitko to dokonjecź, ſchtož mějachu tudy hewak tſjo duchowni wobſtaracź, kotſiž běchu k wſchemu tomu też Sserbja, tak ſo mózachu kaž Němzam tak też Sserbam we wſchitkim doſcź cżinicź. Toho dła je Kulowſka woßada ſe wſchitkim prawom we hłubokim żarowanju. Hdy by pruſki „kulturkampf“ tola ſkónczńje pſcheſtał; potom by naſch hnadny k. biſkop ſ nowa duchowneho pożcżicź mohł, hdyž tola Wrótßławſka diözeſa żaneho Sserba k diſpoſiziji nima a ſa wjele lět njeſměje! To je wulka duchowna nuſa!

S Bukez. Sańdźenu njedźelu, 22. haprleje, mějeſche naſche ßerbſke towarſtwo ſaßo ſhromadźiſnu, na kotruž běſche ßo wulka liczba ßobuſtawow a hoſcźow ſeſchła, tak ſo bě ſal hoſcźenza nimale połny. Jako bě w 5 hodźinach k. pſchedßyda Kerk ſhromadźiſnu wotewrił, powita wón hiſchcże woßebje pſchitomnych hoſcźi ſe Sarěcźańſkeho towarſtwa, kiž běchu naß ſe ßwojim wopytom poczeſcźili. Na to dźerżeſche naſch wyßokodoſtojny k. farař Kubiza pſchednoſchk wo „ważnoſcźi profetow w ſtawiſnach iſraelſkeho luda“. W duchapołnej rěcźi pokaſowaſche najprjódzy na wuſtawu iſraelſkeho luda, kotraž běſche theokratiſka, t. r. hdźež bě Bóh ßam kral, ſakitař a knjeżeŕ luda, a hdźež wón profetow, jako woßebitych mużow w ßwojej ßłużbje, k tomu trjebaſche, ſo by iſraelſkemu ludej ßwoju wolu, radu, měnjenje, ßwoje ßłubjenja a hrożaze khoſtanja ſjewił.

Prosetojo běchu toho dla też wošebje wucžerjo luda, kotremuž Bože pucże a myßle pschipowjedachu a hrěchi luda wótrje khostachu. — Po skónczenju pschednoschka, na kotrehož bohate wopschimnjenje móżemy tu jeno ſ krótka spomnicź, nasta sajimawa debata. Knjes farař Kubiza wotmolwi na wschitke praschenja, kotrež ßo stachu, na najdrobnischo a roskładże wscho hacž nanajlěpje. Napoßledk ßo jemu wot k. pschedßydy jara derje saßkuženy dźak towarſtwa sa sajimawy pschednoschk wupraji a ſhromadźisna ßo potom se ßerbskim ſpěwom skónczi.

S Wulkeho Dažina. Khěžnik Jan Halgasch a jeho mandźelska 23. haprleje tu ßwój skoty kwaß ßwjecźeschtaj. Jeho majestosću kral Albert bě jimaj 90 mk. jako cżeßny dar spožczik, kotrež jimaj k. diakonuß Rjencž ſ Ketliz ſ pschihodnej narěczu pschepoda.

Se Ssmilneje. Tudomny skałař Mrós, 71lětny schědźiwz, bu sańdźenu ßobotu psches pschesaßne rosbuchnjenje dynamita na žadkawe waschnje sranjeny. Zentnař cżežki kamjeń ßo na njeho wali a jemu nohu tſi krócź rosrasy. Nóß bu njesbožownemu dospołnje wottorhnjeny, ſ woblicża na jenym boku koża wobodrjena a pódla toho ßo jemu tſi hrjebka slemichu. W Biskopczanskej hojerni, hdźež běchu Mrósa dowjesli, je wón hischcże prjedy, hacž jemu skamanu nohu wotrěsachu, na ßwoje rany wumrjeł.

S Hornjeho Wujesda. Nasch zyrkwinski wucžeř Pawoł Bjar je 20. haprleje po cżežkej khorosczi w 33lětnej starobje wumrjeł. Tudomne zyrkwinske wucžerſtwo, lětnje pódla darmotneho bydła nimale 1700 hriwnow wunoschaze, ßo najſkerje wupißa.

S Hrodźischcża. Mjeno cżěła, psched tydźenjom w „Skale" namakaneho, je ßo wußlědźiło. Tepjeny je tkalz a wobßedźeř leżomnosczow G. Neumann ſ Wehrsdorfa. Kaž ßo powjeda, bě wón, jako ßo ßrjedź februara wot domu wotßali, so by ßwoje pschecżelſtwo w Jänkendorfje wopytał, w pjenjeżnych wuſkosczach. Duž drje je wěſte, so je ßebi wón ßam žiwjenje wſak a rany ßebi, jako do wody skoczi, na kamjenjach srasył.

S Luborasa. 10. t. m. je ßo wulki hat (102 kórzaj) pola Trebiz pschedrěł, tak so je woda rosběžała a ryby ßobu. Wulku schkodu maju psches to hrabja se Schulenburg, kotremuž hat ßkuscha, a dwaj młynkaj, kotrejuž młynaj dale niże leżitaj. Woda ſ hata je dróhi wschelako wobschkodźika.

W Delnjej Łužizy, w Błótach, njemóżachu loni wulkeje wody dla na łukach ßyno ßyz. Stara stejo wostajena trawa je ßo nětko na semju lehnyła a ju tak husto pokryła, so ßo młoda selenina psches nju dobycź njemóże. Duž ratarjam niczo druhe wysche njewosta, hacž staru, ßuchu trawu sapalicź, schtož je też toho dla wużitne, dokelž ßo łuki psches to hnydom ſ popjekom hnoja.

— Pruszy reserwistojo a wobornikojo w tych měßazach, w kotrychž ßu w aktiwnej ßkužbje, žanych klaßowych dawkow dawacź njetrjebaju.

Wußudźenja.

Powołanska komora. Sskužobna holza M. E. Löfflerez ſ Pomorez bě ßo wot ławniſkeho ßuda dla paduchſtwa, jebanſtwa a pschekſchiwjenja k tſinjedźelſkemu jaſtwu a k jenemu dnjej arresta saßudźika. Löfflerez powołanje pschecźiwo tutomu wußudej ßo saczißny.

Ławniſki ßud. Njepolěpſchomny a hižom ßydom ras khostany pakostnik, 40lětny dźěłacźer J. E. Nowak ſ Kotez, 19. měrza pola khěžkarja Pawlika w Khelnje wokno rosrasy, saléſy do domu a krany ſ njeho por schkórni. Tele wospjetne cżežke paduchſtwo jemu tſi lěta khostarnje, schěſcźlětne ſhubjenje cżeßnych prawow a dopuſchcźliwe podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pschinjeßy. — Wotrocźk A. Groba ſ Běłeho Khołmza bě loni, jako pola kublerja Littera w Koblizach ßkuješche, jenu kſchinju ſ wopaczným kluczom wotankył a ſ njeje por kholowow kranył. Jeho khostanje wobsteji se schtyrimeßaczneho jaſtwa.

Khostanska komora. Hacž dotal njekhostany dźěłacźer J. K. Wenzel ſ Nowych Spytez bě wobſkorżeny, so je w Njesdaschczanskej pschadowni kſchinju, pohonczej Kaplerjej ßkuſchazu, ſ wopaczným kluczom wotewrił a ſ njeje 18 mk. kranył. Tutoho cżežkeho paduchſtwa dla Wenzela k schtyrimeßaczнemu jaſtwu saßudźichu.

Přilopk.

* Wjerch Bismark je swjaſkowej radże namjetował, so bychu ßo tſi millijony dwazyczinowarjow roseſchkrěke a ßo ſ nich jeno a dwěhriwnowſke pjenjesy bike. Dwazyczinowarje ßo ludej njespodobaju, wone ßo w khěžorſtwowym banku ſ kóżdym dnjom bóle a bóle khopja; kónz měrza jich liczba hižom 9,104,000 wucźinjesche.

* W Birkholzu pola Beeskowa ßwjeczeschtaj psched nětkotrymi njedźelemi Schołczíz mandźelſkaj skoty kwaß. Po tym so běschtaj w zyrkwi pobykoj, ßo dźeń ſ wjeßelej hosczinu a rejemi skónczi. Tola w tej ßamej nozy wobaj mandźelſkaj wumrjeschtaj; jeju, kotrajž běschtaj w žiwjenju tak dołho sjenoczenaj bykoj, njebě ßmjercź dźělicź mohła. Żonu we kożu leżazu namakachu, muża pak pódla njeje na stólzu ßedźazeho, ruku semrjeteje w ßwojej toho runja symnej ruzy dźerżo. Wobeju bě Boża ruczka sajaka.

* Psched nětkotrymi dnjemi je ßo w Friedersdorfje spodźiwne podeńdźenje podało. Nětkotre schulſke dźěczi w jenym hacże ßornika wuhladachu a jeho ſ wody wuhnachu. Jako běſche ßornik na ßuche doběžał, da ßo wón, hacž runje mějeſche ßylne rohisna, wot dźěczi swjasacź a na karje do Friedersdorfa k hońtwarjej dowjesćź. Tam ßo hudanczko wujaßni — stary ßornik bě ßlepy.

* Palenz jako mordař. We wokolnosczi Starkenbacha ßu w tychle dnjach dweju mużow morweju nadeſchli, kotrajž běschtaj pſches pſchesmérne palenzpicże żiwjenje ſhubikoj. Na jenym polu namakachu wěſteho murjerja Patzelda mrějazeho. Wón je po ſdaczu dołho w pjanosczi na ſymnej semi leżał a ßo podarmo prózował ſtanycź, pschetož ruzy, wobliczo a drasta běchu zyle ſ hlinu a pjerſchczu womaſane. — Druhi palenzowy wopor je jedyn dźěłacźer ſ Hórki, kotrehož w lěßu pola Kruha morweho namakachu. Też tutón běſche ſnaty palenzowy piczk. Pjany ßo wón pſches lěß schmataſche, na hiſchcże njerostatym lodże ßo wußunywschi, njemóżeſche ßo wjazy ſběhnycź a w nóznej ſymje ſmjerſny.

* W Langenölſu pola Laubana je tkalz Hain, kotrehož běchu k ſchěſcźnjedźelſkemu jaſtwu saßudźili, dokelž bě ßwojeju wobſtarneju ſtarscheju na njehorne waſchnje hanił a pſcheſcźěhał, 16. haprleje khěżu ßwojeho nana ſapalił a potom ßo do njeje lehnył. Wobydlerjam khěże ßo radźi, bjesbóżneho cżłowjeka hiſchcże żiweho ſ płomjenjow wucżahnycź, tola wón bě ßo tak żałoſtnje wopalił, so w gmejnſkej khěži, hdźež běchu jeho donjeßli, na ßwoje rany bórſy wumrje.

* Na polach pola Mechowa w Bramborſkej ßu njedawno nětkotre horuczane ßudobja ſ nětkotrymi ſtami ßerbſkich pjenjes wuryli. Pjenjes ßu tſi drużiny a ßu na nich wſchelake njeſnate pißmiki widźecź. Wone ßu, kaž wěżywuſtojni praja, w lětach 1000—1150 bite.

* Na woprawdże ſkocżaze waſchnje je njedawno jedyn żidowſki ſkótny wikowař w Koblenzu jenu tamniſchu zyrkej womaſał. Njehańbicźiwy njeplech w cżaßu Bożeje ßkužby zyrkej na njewopißomne waſchnje ſanjeſchwarni. Pſchitomni kemſcherjo ſ roshorjenjom żidowe cżinjenje pytnychu a jeho na poliziju dowjedźechu. Pſched nětkotrymi dnjemi je ßo żid dla wonjeczeſcźenja Bożeho domu wot ßudniſtwa k pjecź měßazam jaſtwa, tſilětnemu ſhubjenju cżeßnych prawow a k ſapłacźenju khóſtow saßudźił. Präſident ßuda w ßwojim pſchednoſchku praji, so tajkeho njedocżinſtwa sa ßwój dołhi saſtojnſki cżaß naſhonił njeje a so dyrbi ßo tajke njekniczomne wohidźenje kſcheſcźijanſkeho sacżucża ſ krutosczu khostacź.

* Ssydomnacźelětna ßkužobna dźowka Erneſtina Doberez, pola kublerja Hermanna w Naundorfu ßkužaza, kotraž mějeſche jeneho prjedawſcheho pſcheſtupjenja dla 8 njedźel jaſtwa wotßedźicź, ſpyta ßo ſe ßamomordarſtwom tutoho khostanja ſminycź. Ssamomordarſtwo je hižom ßamo na ßebi hrěſchne, tola też ßrědk, wot mjenowaneje holzy k tomu wubrany, bě toho dla ſły a njekniczomny, dokelž mózachu pſches njón też druſy ludźo żiwjenje ſhubicź. Lohkoſmyßlena abo jara ſła holza wſa horſchcź myſchazych pylow a njeßypny je jeniczży do ßwojeho khoſeja, ale do khany, ſ kotrejež wſcha cżeledź khoſej pije. Wulka dźowka ſ cżaßom dźiwny błód sajědojczeneho khoſeja pytny a jón na bok ſtaji, prjedy hacž ßo pſches njón nětkajke njeſboże ſta. Doberez je ßama nětkotre ſchalki wupika, tola ſ jědom ßebi ſ tym ſawdała njeje. Ju ßu jědarſtwa dla ſajeli.

* Jenej khudej khěžkařzy w Oberröſſawje 50nowařſki pjenjes do ſchmary w kſchini padźe; wona wſa ßekeru, rosraſy dno a dyri pſchi tym na dwójne dno. W tutym leżachu do rubiſchka ſawalene 30 toleŕ a wjazore mjeńſche ßlěborne pjenjeſy. Kſchinju bě wona pſched wjele lětami, wo ſkhowanych pjenjeſach niczo njewjedźo, ſa jenu druhu wuměnika.

* Žadławe njeſboże je ßo njedawno njedaloko Witzenhauſena w Heßenſkej podako. Hajnik Hüngerland, ßo w nozy ſ hońtwy wróczo, na kromu hłubokeje ſkały pſchińdźe. Njewjedźo, na kak ſtraſchne měſtno je pſchiſchok, ſtupaſche dale a po ſkale dele na wulke njeſboże bjes dwě wobnożzy jeneho ſchtoma padźe, tak ſo ſa hałoſami ſ hłowu wißajo woſta a ßebi ſchiju ſwiny. Hakle na druhi dźeń njeſbožowneho cłowjeka, kotryż wulku njeſaſtaranu ßwójbu po ßobu ſawoſtaji, morweho na ſchtomje wißazeho namakachu.

* S Neapla wo ſczěhowazym wulkim paduchſtwje piſaju: Jako ßo 20. haprleje ßwójba Cotuccio domoj wróczi, dyrbjachu ßo wrota ſ mozu wotewricz, dokelž nichtó ſe ßłużobnikow njepſchińdźe wotczinicz. Do khěže ſtupiwſchi nadeńdźechu wſchitkich ßłużobnych wot puduchow pjecza ſwjaſanych a wſcho w dźiwim njeporjedźe. Paduſchi běchu pjecza na njeſnate waſchnje ßo do domu łamali, ßłużobnych pſchemohli a potom wſchě drohotnoſcze a pjenjeſy, wjazy millijonow lirow wuczinjaze, ſebrali. Dokelž tukaja, ſo ßu ßłużobni ßami paduchſtwo wobeſchli, ßu jich pſchepytanja dla ſajeli.

* S Kamjeńza podolſkeho piſaja: Něhdźe pjecz mil wot naſcheho měſta leži wjeß Barczowka pſchi ßamej kromje wulkeho lěßa, w kotrymž ßu wjelki, kiž ſ njeho wuběżawſchi nadpady na ſkót a ludźi cźinja. Toho dla je tamniſchim wobydlerjam dowolene, ſo ßmědźa tſělby měcz a ſ nimi na wjelki tſělecz. — Wóndano dźěſche wjeczor poſdźe bur Baranowſki ſe ßußodneje wßy domoj a to, dokelž bě poczał deſchcz hicz, ſ wobrocźenym wowczim kožuchom, tak ſo bě wokma wonka. A dokelž wón khětro ſtuleny dźěſche, dha wſchak ßo ſ naſdala roſeſnacz njeda, ſchtó tam dźe. Schewz Namyßłowſki, kotryż bě ſchczowkanje pßow ſaßkyſchał, ßebi hnydom pomyßli, ſo woni wěſcze toho dla ſchczowkaja, dokelž je wjelk w bliſkoſczi. Wón khětſje rucze tſělbu hrabny a cźerjeſche pſchede wßu, hdźež bórſy ſ daloka ßo něſchto hibacz wuhlada, ſchtož bě na wjelka podobne. Wón wutſěli, ale kak ßo ſtróži, jako cźłowſki żałoſczazy hłóß k njemu ſ teje ſtrony doraſy, do kotrejež bě tſělik. Wón tam běżeſche a Baranowſkeho nadeńdźe, tola ſdaſche ßo, ſo njeje cźeżko ranjeny, a wobaj na to do wßy khwataſchtaj. Tam ßo pokaſa, ſo dwaj ſchrótaj (drobaj) w prawej noſy Baranowſkeho tczeſchtaj, kotrejž pak hnydom wucżahnychu a ranu ſawjaſachu. Noha jě bórſy ſażika, ale kožuch, do kotrehož bě tójſchto ſchrótow ſleczało, je hiſchcze dźěraty.

* W Ruſczuku ßu tamniſcheho italſkeho konſula Fachinija a jeho ßwójbu ſkónzowali. W nozy ßo tſjo pſchedraſczeni mużojo do konſuloweho domu dobychu. Sſłużobnikow ſwjaſawſchi ſtupichu do Fachinijoweje ſparneje komory. Tutón ßo ſběhny, tola hižom bě jedyn ſ mordarjow na njeho ſkoczik a jemu nóż k wutrobje kło. Na to ßo ſkóſtnizy do komory Fachinijoweje żony podachu. Woni wbohu żonu ſwjaſachu, dżerżachu jej revolwer pſched hłowu a ßo ju praſchachu, hdźe ma jeje muż ßwoje pjenjeſy a drohotnoſcze ſkhowane. Jako njeſbożowna żona hnydom njewotmolwi, jedyn ſ rubjeżnikow jejne małe dźěczo ſ kolebki ſhrabny a je wo ſczěnu wrjeßny, ſo moſhy wo iſtwje wokoło lětachu. Fachinijowej ßo pſches to ſezny. Nětko rubjeżnizy wſchě ſtwy pſchepytachu, tola pódla někotrych cżaßnikow a pjerſchczenjow niczo njenamakachu. Rosnjemdrjeni, ſo bě jim jich rubjeżny nadpad tak mało wunjeßł, woni konſulowej żonje, hiſchcze pſchezo we womorje leżazej, kulku do hłowy tſělichu a potom twóchnychu. Hakle pſchipokdnju na druhi dźeń njeſkutk wußlědźichu. Fachinijowa mózeſche hiſchcze ſakhadźenje rubjeżnikow wopißacz. Se wſchěch konſulatſkich twarjenjow w Ruſczuku ßo żarowanſke khorhoje ſmahuja. Fachinija najhłubſcho wobżaruja.

* W poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje ßo ſta, ſo żona wojaka Rodnjewa wot jeho regimenta (półka) wopißmo doſta, ſo je jejny muż w jenej bitwje wot kulki trjecheny panył a bórſy wumrjeł. Wona běſche drje tajkeje powjeſcze dla ſ wopředka jara ſrudna, potom pak ßo ſměrowa a po minjenju trěbneho cżaßa ßo ſ nowa woženi. Tola po dołhim cżaßu ßo jeje préni mandżelſki ſaßo domoj wróczi, pſchetoż wón njebě w bitwje padnył, ale Turkojo běchu jeho ſajeli a do někajkeho ſdaleneho kuta w Aſiji dowjedli, ſ wotkal njeběchu jeho tež puſchczili, hacz runje běſche po ſkónczenej wójnje wukaſnja wot turkowſkeho ſultana wuſchła, ſo maja ßo wſchitzy ſajeczi Rußojo puſchczicz. Skónczńje bě jedyn ruſki pſchekupz toho ſajateho Rußu wußlědźik a jemu k tomu pomhał, ſo bě ßo móhł do wótzneho kraja wróczicz. — Jako bě wón ſaßo do ßwojeje narodneje wjeſki pſchiſchoł, hdźež ßwoju khěžku puſtu a ßwoje kruchi pola ſapuſczene namaka, dha dołho njetrajeſche a jeho prjedawſcha żona k njemu pſchińdźe. A hacz runje jej ludźo rěczachu a ju tež jeje druhi muż proſcheſche, ſo by tola ſ nim żiwa była, dokelž njebudźe pola njeho żaneje nuſy tradacz měcz, kotraż ßo jej tež pola prěnjeho muża wěſcze njeſminje, dha wona tola pſchi tutym woſta, prajizy: „Wón je moja prěnja luboſcz, a je-li mje ßam njewucźěri, ja pſchi nim woſtanu, njech je w tu khwilu khudy a běbny!“ To pak ßo wě, ſo ju tón njewucźěri, ale je wjeßoły, ſo ju ſaßo ma.. Sa to pak je jeje druhi muż cźim njeſpokojniſchi a je ßo na ßud wobrocźił, ſo by jemu tón ſaßo k jeho mandżelſkej pomhał, hacz runje ßu jemu prajili, ſo je jeho żadanje podarmo a jeho żona k prěnjemu mandżelſkemu ßłuſcha, dokelž je ßo jenoż wopaczneho regimentſkeho wopißma dla druhi krócz woženika.

* Hadſchi Loja, kotryż, jako Awſtriſzy Boßniju wobßadźichu, turkowſki sběżk pſchecźiwo tutym nawjedowaſche, kotrehož pak ſkónczńje ſajachu a do Thereſienſtadta do jaſtwa ßadźichu, je tam krawſtwo nawuknył. W ſeptembrje ßo wón do Boßnije domoj wróczi a chze ßo w Sſerajewje jako krawz ſaßydlicz.

* W cżaßu ſběżka, kiž ßo loni w Kairu (w Egiptowſkej) ſta, bě ßo tam wóßomlětny hólczez, ßyn jeneho wyſchſcheho ſaſtojnika, ſhubił a ßo tež tam nihdźe njenamaka, hacz runje jeho ſe wſchej prózu pytachu. Kak wulke bě toho dla wjeßele ſtarſcheju, jako pſched někotrymi dnjami jedyn pſchecźel, kiž w Alexandriji bydleſche, toho hólza domoj pſchiwjedźe. Jeju ßyn běſche mjenujzy w juliju ſ cźrjódu cźěkazych Europjanow na dwórniſchczo ßobu běżał, hdźež bě jeho jedyn kondukteur do woſa ßunył, kiž jeho potom po żeleſnizy do Port-Saida pſchiwjeſy. Tudy ßo nad tym hólzom, kotryż płakajo po haßach wokoło błudźeſche, jedyn grichiſki kódźny kapitan ßmili a jeho na ßwoju kódź ßobu wſa. Hólczez ßo na tajke waſchnje ſ nim do Grichiſkeje a potom do Turkowſkeje pſchewjeſe a wóndano tež do Alexandrije pſchijědźe. Pſchi tym dopomni ßo, ſo ma tam jeho nan pſchecźela, a dokelž jeho mjeno a powołanje wjedźiſche, dha jeho ſkónczńje k njemu dowjedźechu. Tón pak jeho luboſnje pſchija a ßo potom ſ nim do Kaira poda.

* W ſtacze Mißißippi, w poknóżnej Amerizy, je ßylny wichor kraj ſapuſcził a wjele ſchkody naczinił. Měſtaczko Bowregard je do cźiſta ſaniczene. Tſiawoßomdźeßacz cźłowjekow je pſchi wichorje żiwjenje ſhubiło, na 300 bu cźeżko ſranjenych. W měſcze Weßonje bu 27 wulkich twarjenjow wot wichora ſpowalenych, 13 cźłowjekow pod jich roſpadankami ßmjercz namaka, 60 bu cźeżko ſranjenych. Tež w ſtacze Georgiji je wichor na podobne waſchnje ſakhadźał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Jan Hendrich Wjenka, krawz a wobydleŕ, ſ Marju Sendźiz.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Karolina Minna, Bjedricha Auguſta Teicha, zigarnika na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Julia, Jana Mlynka, fabrikſkeho dźěłacźerja w Budeſtezach, dź. — Hana Margaretha Haniża, Mikławſcha Ernſta Deutſchmana, liczbowarja w Hornjej Hórzy, dź. — Ernſt Emil, Antona Drimela, dźěłacźerja w Hornjej Hórzy, ß. — Michał Max, Ernſta Michała Bartha, pohonczа tu, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 12. haprleje: Marja Měrcźinkez, njebo Jakuba Polleńka, bywſcheho dźěłacźerja tu, ſawoſtajena wudowa, 76 l. 8 m. — 18. Korla Juliuß Auguſt Keul, murjeŕ na Židowje, 27 l. 8 m. 3 d. — 21. Hana Thereſia, Pětra Bohuwěra Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sřěſchinje, dź., 8 m. 19 d. — Guſtav Guido Liebſcher, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłańnje na Židowje, 40 l. 5 m. 24 d. — 23. Jan Auguſt Halma, kubleŕ w Wſchiſchezach, 20 l. 3 m. — Hana Sofija Rychtarjez, Jana Mehnerta, żiwnoſczerja w Małßezach, mandżelſka, 57 l. 2 m. 20 d.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla ma ßo

7. meje 1883 dopołdnja w 11¼ hodźinach

k sawostajeństwu pokleńkarja **Korle Gotthelfa Hultscha** w Hajnizach ßłuschaze **pokleńkarske kubło** cźißło 4/5 palneho katastra a na folium 5 leżomnostnych knihow sapißane ſ pólnymi a kerkowymi parzellami cźißło 69b a 77 Hajniskich leżomnostnych knihow, na folium 40 tych ßamych leżomnostnych knihow sapißanymi, kotraż leżomnoscź wscho hromadźe 14 hektarow 16,4 arow (= 25 akrow 178 □prutow) ſ 328,10 dawkskimi jenoscźemi wopschija a kotrež ßu njedźiwajo dawkow a wobcźeżenjow wot wießnych grychtow na

23516 hriwnow

taksirowane, **ſ druha na městnje ßamym w Hajnizach** a na scźěhowazym dnju dopołdnja wot 10 hodźin psches wießne grychty w Hajnizach skót, domjazy a hospodarski grat, k tutomu kubłu ßłuschazy, dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w Freudez hoscźenzu w Budestezach wupowěßnjene, wopißanje leżomnoscźe a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju na Hultschez kuble w Hajnizach seschli, k ßadźenju ßo samokwili, ßwoju płacźenjakmanoscź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 23. haprleje 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel. K.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla maja ßo

29. meje 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

psches podpißane hamtske ßudnistwo leżomnoscźe w Jeńkezach kublerja Pětra **Lehmanna,** tam semrjeteho, a to najprjedy

pokleńkarske kubło cźißło 48 palneho katastra a na foliju 5 leżomnostnych knihow ſa Jeńkezy,

na to pak

khěžna leżomnoscź cźißło 7 palneho katastra a na foliju 88 leżomnostnych knihow ſa Jeńkezy,

ſ kotrejuż leżomnoscźow pokleńkarske kubło 20 hektarow 81,8 arow (= 37 akrow 181 □prutow) areala ſe 768,05 dawkskimi jenoscźemi, khěžna leżomnoscź pak jenoż 33,6 arow (= 182 □prutow) areala ſ 22,98 dawkskimi jenoscźemi wopschija, a ſ kotrejuż leżomnoscźow je ßo prěnjscha na

47,800 hriwnow,

poßlednischa pak na

2200 hriwnow

njedźiwajo dawkow a wobcźeżenjow wot wießnych grychtow taksirowaka, **na městnje ßamym w Jeńkezach,** toho runja

na scźěhowazym dnju dopołdnja wot 9 hodźin psches wießne grychty na mjenowanym pokleńkarskim kuble skót, domjazy a hospodarski grat, k njemu ßłuschazy, na dobrowólne waschnje pscheßadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w Rostokez hoscźenzu w Jeńkezach wupowěßnjene, wopißanje leżomnoscźow a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na Lehmannez pokleńkarskim kuble w Jeńkezach seschli, k ßadźenju ßo samokwili, ßwoju płacźenjakmanoscź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 24. haprleje 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel. K.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 30. junija sahrodnisko restawrazija na „weite bleiche", na 22,717 mk. taksirowana. — 26. junija khěža cźißło 89B w Radworju, ſa pjekarnju naprawjena a na 1350 mk. taksirowana. — Pscheßadźowanje na knjeźim dworje w Njedźichowje je wróczo wsate.

Awkzije: Kóždu ßrjedu pola Th. A. Wällniza, sapokasaneho awkzionatora na ßukelnskej haßy w Budyschinje. — 9. meje pschipołdnju w 12 hodźinach ma ßo w hoscźenzu „k jelenjej" khěža cźißło 40 w Hodźiju na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na pschedań: Sahrodnika žiwnoscź cźißło 27 w Ketlizach ſ 12 kórzami leżomnoscźe. — Khěža 131 we Wósporku. — Sahronisko žiwnoscź cźo. 22 w Rodezach pola Pomorez. — Nowa khěža, ſa wojnarja ßo hodźaza, w Njeßwacźidle psches J. Lehmanna. — Žiwnoscź ſ 8 akrami njedaloko Budyschina (shonicź we wudawarni „Bautzener Nachr."). — Młyn ſ pjekarnju (shonicź na žitnych wikach 14, delka).

1200 mk. ßo na dobru wěstoscź pożcźicź pytaju. Wot koho? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

W Huſzy je **dwajschoßna khěža** cźo. 49 se sahrodu pschi małym napłacźenju na pschedań.

Khěža cźißło 22 w Kortnizy pola Barta ſ 1½ kórzom pola a ½ kórzom łuki je na pschedań. Wscho dalsche je pola **J. Kschižana** we Wichowach pola Wósporka shonicź.

Jena **khěža,** w Budyschskim pschedměscźe leżaza a ßo woßebje ſa ßerbskich ludźi derje hodźaza, je płacźisny hódna na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola ßłużbaka **Bränera** na ßerbskej haßy cźißło 9, delka.

Na pschedań ßu:

Khěže ſ pokemi a bjes nich, ſa rjemjeßlnikow a dźěłacźerjow ßo hodźaze, po 1500 mk., 2200 mk., 2400 mk., 3200 mk., 4000 mk., 5000 mk., 6000 mk., 9000 mk.

Žiwnoscźe a kubła po 6600 mk., 9600 mk., 13,000mk., 13,500mk., 15,000mk., 25,500mk., 40,000 mk., 54,000 mk., 55,000 mk.

Korczmy po 9000 mk., 12,000 mk., 25,500 mk.

Pjekarnje po 6600 mk., 9000 mk.

Kowarnja po 8400 mk.

Kupicź ßo pyta:

Restawrazija abo klamarnja ſa něhdźe 12,000 mk.

Wotnajecź ßo pytaja:

2 klamarni ſ korczmarstwom.
1 korczma ſ polom.

Wscho dalsche je shonicź pola

O. Johna w **Rakezach.**

Mażiwna **khěža** 17b w Hněwßezach se sahrodu je na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Lohki dwajpschežny **wós** je na pschedań w Raschowje cźißło 8.

Rjana **ßuproschna ranza** je na pschedań pola **E. Hüblera** w Rakezach.

K wußywej

poruczam:

hróch, woku, raytrawu, timothejtrawu a **wschě warjenja.**

E. Schmeiß w Budestezach.

Filzowe klobuki, tkaninowe klobuki, židźane klobuki, ßłomjane klobuki,

ſa mužſkich a hólzow, we wschěch nowoscźach a w bohatym wubjerku po ſnatych tunich płacźisnach poruczа

Hugo Lehmann
1 na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

Jan Jurij Pahn

na torhoschczu, pódla hłowneje straže

porucza ßwój **wulki** skład hotoweje

žónskeje drasty

a to: **jaki, žakety, wobwěschki** a **deschczne mantle,** najnowsche a najrjeńsche, schtož je tole lěczo pschischło.

Tkaniny ßu **nanajßwěrnischo** wubrane a ßo wschě **derje noscha.**

Wupyschenje a **garnitury** ßu po **najnowschej módźe** dźěłane.

Moje snate dobre srěski móžno cžinja, so **kóžda woßoba** něschto **pschihodźaze** namaka.

Po měrje ßo drasta sa krótki cžaß **nanajpěknischo seschije.**

Tunje płacźisny, kaž hischcźe ženje.

Wuměnjenje ßo radlubje dowoli. Pscheczelniwe poßłuženje.

W klamach ßo ßerbski rěcži.

Prawdźiwy

cžorny kalk

s Daubitza,

najlěpschi sa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźeržazy wobmjetowanski kalk sa wětrowe boki a psche pschebiwazu włohu, je runje doschoł.

A. Lorenz,

skład na privatnym dwórnischczu a na Hoschiz haßy.

Pcžołazy twaŕ

kupuje po kóždej dźělbje mydłaŕnja

Roberta Adama

na swonkownej lawskej haßy cžißło 5.

Žołty wósk

kupuje po najwyschschich płacźisnach

Otto Engert.

Kóslaze kóžki

pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje **H. Lange** pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Powschitkowna assekuranza w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałoženа w lěcźe 1831.

Rukowanski fond towaŕstwa 28 millijonow awstriskich schěßnakow.

K pschijimanju

krupobicźneho sawěscźenja

w **němskich pjenjesach**

pschi **twjerdych prämijach bjcs dopłacźeńskeje pschißłuschnoscźe**

porucza ßo jako agent hamtski skótny lěkaŕ **E. Walther** w Budyschinje.

Kóslaze kóžki,

dobru tworu,

po 1 mk. 80 np.

kupuje

Alexander Trepera,

fabrika franzowskich rukajzow

na ßeminarskej drósy w Budyschinje.

Na schulskej drósy cžißło 1. **Klampnaŕnja E. Röschenthalera** Na schulskej drósy cžißło 1.

porucza ßo k wudźěłanju **tsěschnych žłobow** s běłeho a zynkoweho blacha s najlěpscheje družiny a s druhich metalow. **Tsěschne žłoby, tórmy** atd. ßo derje s nowa wobarbja a krycźe s drjewoweho zementa ßo s rukowanjom na dźerženje wobstara.

Toho runja ßo tež wulki skład **blachowych rołow,** na najlěpje dźěłanych, po najtunischich płacźisnach porucza.

Mißionska hodźina w Hnaschezach.

Dźiwoczańske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje, da-li Bóh, pschichodny **schtwórtk 3. meje,** jako na ßwjedźeń Khrystußoweho k njebjuschtpicza, w domje k. kublerja **Rädy** w Hnaschezach mißionsku hodźinu.

Toho dla ßo s tutym wschitzy pschecźelijo a pschecźelnizy mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy naschcho towarstwa lubje prosca, ßo na pomjenowanym dnju po nyschporje, **popołdnju** w **tsjoch,** tam bohacze nutsnamakacź.

Pětr Mlónk.

Pczołarske towarstwo w Delnim Dole Sprewje

smeje

schtwórtk 3. meje t. l. (Boże stpicze)
popołdnju w 3 hodźinach
shromadźisnu w **Thiermannez reschtawraziji** w **Budyschinje.**

Pschedßydstwo.

Wosjewjenje.

Czeschcźenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym dźenßnischi dźeń **tapißerijowe klamy A. Rosencrantza** prjedy **Moritza Schanzy** kupiła a so je pod tym ßamym mjenom dale powjedu. Ja proschu, so by ßo dowěra, mojemu prjedownikej spožczena, na mnje pschenjeßka, a lubju, so budu ßo stajnje prózowacź, so bych s kedźbliwoscźu a tunimi płacźisnami mje poczeschcźowazych wotebjerarjow spokojiła. S poczeschcźowanjom

Elise Bromberger
s firmu: **A. Rosencrantz**
na bohatej haßy czißło 18.

Loßy

Draždźanskeje konjazeje lotterije (loni běsche pola mje 2. hłowny dobytk), **loßy skótneje wustajeńzy, spěwarske knihi, schulske knihi, ßerbske a němske modlerske knihi, gummijowe twory** porucza

M. Weiser.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecza hłowneje straże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **zakety** se ßukna, **ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach.

Wulki sklad khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsacźu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.
Wschě druźiny, derje ßłodźaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Sskódk

k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert
na snutskownej lawskej haßy.

Żołty a módry kołmas

po kóždej żadanej dźełbje je dostacź pola

A. Lorenza
na Hoschiz haßy 23.

Amerika!

So bychmy na wjazore praschenja wotmolwili, dawamy s tutym k nawjedźenju, so my pucźowarjow, na naschich agentow ßo wobrocźazych, kaž prjedy jenož

s kralowskimi póstskimi łódźemi
po

Cunard-liniji,

wot léta 1840 w awstriskim khěžorstwje **konzeßionirowanej,** pschewożujemy, po kotrejž liniji, kaž je snate, hacź dotal hischcze żadyn pucźowar żiwjenje shubił njeje.

George Hirschmann & Co.,

wot wyschnoscze dowoleni a pśches **wotpołożenu kawziju 18000 mk.** sarukowani pucźowanszy ekspedientojo

w Hamburgu, Wandrahmsbrücke 6.

Wopißanja a kharty wo **Manitoba** w **Kanadze,** jejneje płódnoscze dla „**amerikanska khlěbowa komora**“ mjenowanej, na żadanje **darmo a franko** rosescźelemy.

Zaréčanske serbske towarstwo

zmeje jutře, njedźelu 29. haprleje, swoju zhromadźiznu. Přednošenje je k. Piwarc z Wětrowa přilubił. Započatk popołdnju w 5 hodźinach.

Sobustawy so należnje wo bohaty wopyt proša, hosco su wulcy witani.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje přichodnu njedźelu, **6. meje,** zhromadźiznu. Započatk z dypkom 5 hodźin.

Dźeński porjad: 1) Přednošk k. wučerja Suški: „Stawizniske stejnišco židow w swěce.“ 2) Towarstwowe należnosce. 3) Zabawa. — Hosco su witani.

Předsydstwo.

Wobydlenje abo khěża s polom ßo wot porjadnych ludźi pak hnydom pak 1. meje wotnajecź pyta, najradscho na wßy. Wscho dalsche je shonicź we wudawarni „Serb. Now.“

Pytaja

ßo hnydom: 4 dźěłacźerske ßwójby, 10 hródźnych dźowkow, khěžne a kuchinske holzy, 8 konjazych wotroczkow a 6 wolazych atd. s dobrymi wopißmami psches pschistajazu żonu **Kleinstückowu** na swonkownej lawskej haßy 12, po jenym shodźe.

Murjerjo

ßo na dlěschi czaß sa derje płacźene akkordne dźěło a dnjownu msdu, 20 np. po hodźinje, na twar Budyschskeje kupnizy (gewandhaus) pytaju.

H. Drosca.

40 murjerjow,

wustojnych w dźěle, pyta

Robert Scheibe w Budyschinje.

Drainirowanszy dźěłacźerjo

ßo pytaja wot

E. Thomaßa na Żidowje.

S tutym k nawjedźenju dawam, so ßym s Wjeßela wucźahnył a so nětko pola ßwojeho ßyna **T. Klóßa** w **Kamjenej** pola Rakez bydlu.

Jurij Klóß, słótny lěkar.

S tutym k nawjedźenju dawam, so ja żane sapłacźenja, kotrež ßo mi ßamemu pschepodałe njejßu, wjazy njepschipósnawam.

Jan Sswora w Boschezach.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje
21. haprleje 1883.

Żitowy bowos: 2712 měchow.		Na wikach wot		hacź		Na bursy wot		hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kg.	7	14	8	4	7	14	8	63
Rožka		6	64	6	96	6	64	6	96
Jećmjeń		6	52	6	66	6	52	6	66
Wowß		5	80	6	—	5	80	6	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	3	70	4	20
Ržane wotruby		—	—	—	—	4	40	4	75
Hroch		8	33	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka		15	50	17	—	—	—	—	—
Bérny		3	—	3	60	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	—	16	75	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	80	3	20	—	—	—	—
Ssłoma	600 =	12	—	14	50	—	—	—	—
Prošata	1165 schtuk, schtuka	7	—	21	—	—	—	—	—

(K tomu czißłu jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 17 „Serbskich Nowin.“
Sobotu 28. haprleje 1883.

K wušywej

poručam **czerwjeny dźeczel** a **bely dźeczel, prawdźiwy franzowski luzerne, jendźelsku** a **italsku raytrawu, runklizowe šymjo, Oberndorfsku** a **slotožoltu walzojtu rěpu, hróch, woku, lupin, seradellu, trawowe šymjo,** tak mjenowane šwěrinsko-sahrodne měschenje, dale wschelake **pólne** a **sahrodne šymjo** w czerstwej, derje skhadźazej tworje a proschu pschi potrjebje wo dobrocziwe wobkedźbowanje.

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje,
s napschecza měschczanskeje schule,
poruča po najtunischich płaczišnach:

muzske schaty,
žonske schaty,
hólcze schaty,
holcze schaty,
schaty sa nowonarodźenych,
bkidowe schaty,
poštleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty.

Khofej,

wo prawdźe derje šłodźazy,
punt po 70 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 5 np. tuńscho, pola
Richarda Pötschki
na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. poruča
Richard Pötschka
na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki.

Rajš wulkosornaty,

niz łamany,
punt po 14 a 16 np.,
we walach tuńscho, poruča
Richard Pötschka
na hłownym torhoschczu.

Margarin-butru,

derješkodźazu, poruča
Gustav Poser
na jerjowej haši.

Konjazosubny

majš,

derje skhadźazy, poruča
Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

A. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschczu čišło 8,
pódla měschczanskeje haptyki,
poruča šwój rjany wubjerk nowych mustrow
$^5/_4$ a $^6/_4$ schěrokeho módreho czischcza,
łohcź wot 25 np. hacź do 40 np.;
katun, pikej, kroisej w najnowschich mustrach,
łohcź wot 18 np. hacź do 50 np.;
drastne tkaniny,
rjanu, derje šo noschazu tworu, pschedawam, so bych s nimi rumowal, pod kupnym pjenjesom;
najnowsche šwětle a czěmne rubischka na hłowu
se **židy, wolmy** a **katuna** w kraznych mustrach po jara tunich płaczisnach.
Wo bohaty wopyt proši
M. Th. Pech
w Budyschinje na hłownym torhoschczu 8, pódla měschczanskeje haptyki.
W klamach šo **serbski** rěczi.

Sšlomjane kłobuki,

garnirowane a njegarnirowane,
toho runja wschě nowosczje k wupyschenju kłobukow, **židźany atlaš, otoman, ryps** a **židźane banty, kwětki, pjera, zaki, agrafy, židźane rubischka** a **rüsche** poručam we wulkim wubjerku pschi potrjebje dobrocziwemu wobkedźbowanju. Sprawne poškuženje, po móžnosczi tunje płaczisny.

Hana Rostowa
w Budyschinje na žitnej haši čo. 6.

Płokanje, barbjenje a ponowjenje noschenych kłobukow wobstaram tunjo a spěschnje.

Nowe drastne tkaniny,

dobra twora, wot 35 np.,
wulki wubjerk
czornych žaketow
po 7 mk. 50 np., 9 mk. 10 np., 13 mk., 16 mk. atd.
poruča
August Grützner.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

porucza wot swojeho **sklada** na **privatnym tworowym dwórnischczu** w **nowej palenej, njekamjentnej** tworje:

Charlottenhofski (Shorjelski) twarski kruchaty kalk,
Gogolinski twarski kruchaty kalk,
czorny kalk, czěski hydrawl.,
rólny kalk se Charlottenhofa a Gogolina

k wódnym twaram, wobmjetowanju wětrowych bokow a krywow,

wot najmjeńscheje do najwjetscheje dźělby po tunich płaczisnach a krucze sprawnym poßłużenju. Pschi wotewsaczu zykych lowryjow, toho runja pschi zykym dowoženju sa twary dawam woßebite poniżene płaczisny.

Pschiwoženje se samßnym wosom tunjo.

Kontor: na žitnych wikach eżißlo 5.

H. G. Kubasch jun.,

krawski mischtr,

1 pschi mjaßnych hětkach 1,

porucza swój wulki skład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k schiczu drasty po měrje, toho runja swój derje srjadowany skład hotowych **muzkich** a **hóležich wobleczenjow** a lubi pschi krucze sprawnym poßłużenju najtunische płaczisny.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscherskeho mischtra,
w Budyschinje na serbskej haßy 16

swój wulki skład jednorych hacz do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płaczisnach dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Koparnikarnja Richarda Albrechta

na serbskich hrjebjach 22 w Budyschinje

porucza so k **sakoženju nowych palerńjow, piwarńjow, fabrikow kóždeje druziny, k wobstaranju klamoweje naprawy, parneho a wódneho tepjenja, wodowodow, rokowodow s kopra, żelesnych a wokojanych rokow** a k **zynowanju koprowych sudobjow.** Toho runja swoje derje dźěłane **koprowe twory** po tunich płaczisnach poručam.

S poczesczowanjom

Richard Albrecht, koparnik.

Najnowsche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Van Houtenowy

czisty rosenđźazy

kakao

najlěpscheje druziny. Pschihotowanje „na měsczе".

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w **Hollandskej.**

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje sładźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym sładźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derje-sładźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncze, paleny wot 90 np. do 200 np. po puncze, derje sładźazy, porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Jerje,

wulke tuczne rybы,

kopu wot 2—4 mk.,
schtuku wot 4—8 np.,

porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Proste a czejsche porjedźenje czaßnikow po najtunischich płaczisnach wobstara

Joh. Gäth
na rózku hospitalskeje a kamjentneje haßy.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije, morjenje nerva, wuczischczenje a **wupjelnjenje prósdnych subow**

po najnowschim waschnju wobstara

Adolf Herold, subar
na žitnych wikach w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 5. meje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy zjem je sakoń khorostnych kazow pschi druhim čitanju skoro do zyła, kaž běchu jón komišije wudźěłali, s wulkej wjetschinu pschijał. Pschečiwo njemu khłoßowachu sozialdemokratojo a s dźěła tež doprědkowarska strona. Njepschečelnosć doprědkowarjow pschečiwo sakonjej s toho wukhadźa, so psches njón kazam doprědkarskich dźěłačerskich towarstwow, s pomozu kotrychž so sa doprědkarsku stronu pschiwißowarjo kojachu, móžno njebudźe, w pschichodźe hischće dołho wjazy wobstacź. Tež pschi tsečim čitanju sakonja khorostnych dawkow drje so wón bjes wjetschich pscheměnjenjow pschiwosmje; jenož wo jenym postajenju hischće zyle psches jene njejßu, mjenujzy hacź ma so sakoń tež na ratarskich dźěłačerjow wupschestrěčź. Knježerstwo ma wotpohlad, tutych jenož we wěstych padach sakonjej podčišnyčź. Kněžorstwowy zjem pak chze ratarskich dźěłačerjow porjadnje pod sakoń khorostnych kazow podstajenych měčź, tola bychu so wuwsacźa, je-li trěbne, stacź móhłe. Sawodej khorostnych kazow bjes ratarskimi dźěłačerjemi a čeledźu so wschelake sadźěwki napschečiwo stajeja; najwjetscha wobčežnosć w tym wobsteji, so msda ratarskich dźěłačerjow s hospody a jědźe wobsteji, bjes tym so so měschčanskim dźěłačerjam msda w pjenjesach wupłačuje, a so sakoń khorostnych dawkow do zyła na pjenježnym wurunanju wschěch žadanjow složuje.

— Po dokonjanym druhim čitanju sakonja khorostnych kazow je so němski kněžorstwowy zjem s nowa do wuradźenja noweho rjemjeßlniskeho sakonja dał. Na dźeńskim porjedźe stejesche s prěnja namjet doprědkarskeje strony, so by so schkodowanje w dźěle, kotrež so wot wojerskich dźěłarnjow a wojerskich kantinow privatnym rjemjeßlnikam pschihotuje, s tym wotstroniło, so by so wojerskim rjemjeßlnikam a kantinanam dźěłanje a pschedawanje sa njewojerskich ludźi a toho runja trjebanje wojerskich konjow k woženju njewojerskich ludźi wo msdu sakasało. Tutón namjet bu na wojerske sarjadnistwo adreßowany. Wjerch Bismark bě so sa to postarał, so so hnydom pschi sapočatku zuche wuradźowanje sajimawe sčini a woživi. Präsident mjenujzy pißmo wjercha Bismarka čitasche, w kotrymž so w nastupanju doprědkarskeho namjeta, kotryž namołwjenje na wojerske sarjadnistwo wopschija, kněžorstwowemu zjemej wosjewi, so ma so we wojerskich należnosćach jenički na wjercha Bismarka, a niz na wojerske sarjadnistwo, wobroczecź. Nawjedowar doprědkarskeje strony, Richter, dyrbjesche zjebi tole powuczenje s měrom lubicź dacź. Dokelž na nim niczo wustajicź njewjedźesche, so do pschitomneho wójnskeho ministra, Bronsarta se Schellendorfa, da, tutoho dla Bismarkoweho wobkhada s ministrami wußměschujo. Pschi wótrej debacźe, bjes Richterom a wójnskim ministrom toho dla nastatej, so tutón saßo jako dobry a rasny rěčźnik wopokasa, kotryž so wot srěčźniweho Richtera porasyčź njeda. Wothłoßowanje wo doprědkarskim namjecźe so w tsečim čitanju stanje.

— Po kněžorowym kabinetnym wukasu je so na namjet statneho ministerstwa roswjasanje Barlinskeje měschčanskeje sastupjerskeje shromadźisny na 1. januara 1884 poručiło, so by móžno byko, sa Barlin nowe kmane gmejnske wólbne wokrjeßy postajicź.

Hollandska. W Amsterdamje je so 1. meje wulka wikowanska wustajeńza wotewrika. Město mějesche zjwjedźeński napohlad a bě s khorhojemi bohacźe wupyschene. Kral a kralowa wokoło 1 hodźiny na wustajeńzu pschijědźeschtaj.

Jendźelska. W Dublinje budźa prozeßy pschečiwo mordarjam w Phönixowym parku bórsy skónczene. Sańdźeny tydźeń so su Fagan, Kelly, Delanej a Kaffrey k zjmjercźi saßudźili. Iriszy spschißahanzy móža prajicź: „Bóh swarnuj naß psched naschimi pschečelemi!“ pschetoż woni buchu jenož psches wuprajenje dweju pschečelow, kotrajž buschtaj nusowanaj, psched zjudom zjwědčicź, winowacźi wusnacźi a k schibjenzy saßudźeni. Wobaj drje so s wopředka sapowjedźischtaj, zjwědčenje wotpokožicź, tola jako jimaj zjudnik s jastwom a jenołětnym khostarnskim dźěłom hrožesche, dlěje njemjelczeschtaj. Wonaj k tomu stejeschtaj, so staj loni 6. meje wobskorzenych w Phönixowym parku widźałoj, a s tym bě wina tutych dopokasana. Tež pscheradnik iriskich spschißahanzow, Karej, so najskerje saßkuženeho khostanja njesminje. Wón je so molił, hdyž je so nadźał, so zjebi s pscheradźenjom zjwojich towarschow žiwjenje wukupi. Wón je pjecza tsjoch mordarstwow wobskorzeny. Knježerstwo ma wotpohlad, jemu, hdyž jeho sa „krónskeho zjwědka“ wjazy njetrjeba, prozeß cźinicź. — Knježerstwo je nowe iriske spschißahanstwo, „strażowanski wubjerk“ so mjenowaze, wußlědźiło, a to saßo psches jeneho pscheradnika tutoho swjaska, wěsteho Divina. Po wuprajenjach Divina mějesche „strażowanski wubjerk“ po nozach zjwoje shromadźisny. Tam so pschečiwo woßobam, iriskim wotpohladam njepschečelnym, zjmjertne wußudy postajachu, kotrež dyrbjachu so wot zjobustawow swjaska dokonjecź. Jeli so so zjobustawy swjaskowym pschikasam podčišnyčź nochzychu, dyrbjachu wotczakacź, so zjami zjmjertnemu khostanju sapanu. Wot „strażowanskeho wubjerka“ je so hakle jedyn zjobustaw sajał. Druzy zju, s czaßom warnowani, s Dublina czeknyli a so pak w jenym s wulkich jendźelskich městow skhowali, pak zju hižom s Jendźelskeje do wukraja twóchnyli.

Rußowska. Jutrowne zjwjate dny zju ruszy burja ważny dar dostali; je to ratarski bank, wot knježerstwa sakoženy a wot finanzneho ministerstwa srjadowany, kotrehož skutkowanje je so wotewriło. Wulki nadawk tutoho statneho banka w tym wobsteji, so so khudym buram pjenjesy, po dołhim czaßu hakle saßo nasad płaczomne, wupožczuja, so bychu zjebi s nimi kraj kupicź móhli. Buram dyrbi so wot tohole banka tež móžnota poskicźicź, so bychu s wjetschim wužitkom hospodarili a so s dobom wuzyzazemu lichowanju židow wukhowali.

— Bjes artilleriſkimi offizierami je ßo wojeńſke ſpſchißahanſtwo wußlědźiło. 24 offizierow w Peterburgu bu ſajatych. Toho runja ßu w Ssmolenſku, Charkowje a Odeßy offizierow ſajeli. Woni buchu wſchitzy do Pětro-Pawołſkeje twjerdźiſny w Peterburgu dowjedźeni, hdźež ßo pſchecźiwo nim pſchepytanje śměje.

Egyptowſka. Egyptowſzy bychu ſkerje a lěpje jendźelſke knjejſtwo wottſchaßli, woni bychu najradſcho Jendźelcźanow, kotſiž ßo pſchezo bóle w jich kraju ſahnĕſdźuja, wuhnali, hdyž njebychu Jendźelcźenjo ſ krutej ruku wſcho ſbĕźkarſke hibanje podtłóczeli. Njedźiwajo na to ßo ſkoro kóždy dźeń bjes Egyptowſkimi a bjes Jendźelcźanami a zuſymi ßamo krwawne bitwicźki ſtawaju. Tak ßo pſchi ßwjecźenju grichiſkich jutrow w Port Sajdźe Arabſzy a Grichiſzy bjes ßobu do pukow dachu, pſchi cźimž buchu wjazori cźłowjekojo — Grichojo a Arabſzy, haj ßamo nĕkotſi żandarmojo, kotſiž chżychu mĕr ſaßo poſtajicź, morjeni abo ſranjeni. Skóncźnje ßo jendźelſkim wojakam a matroſam radźi, njepokoj poraſycź; muhamedanſke wobydleŕſtwo pak je hiſchcźe pſchezo wulzy roshorjene.

Na wumjeńku.

(Pokracźowanje.)

Rychtaŕ pſchehlada ßebi papjeru a rjekny ſkóncźnje: „To je Sserbinowa poßlednja wola. Wſchitko wotkaſuje tebi, Jurjo, a je tu wſcho pomjenowane hacź do drobna. A ſkóncźnje pomina mje njebocźiczki, ſo bych ſe ßwĕdkami jeho wĕzy pſchehladał a do ßwojeje mozy wſał. Nó ßußodźa, chżetaj-li dwaj ſ waß ßobu ßwĕdcźicź, dóńdźemy tam hnydom a pſchehladamy."

„Cźoho dla niż, cźoho dla pak niż?" wotmolwjachu ßußodźa a tłóczachu ßo do dwora ale niż dwaj ale wſchitzy do hromady, kiž tu bĕchu; kóždy ßebi myßleſche: „Schtó wĕ, njewoſmje-li mje rychtaŕ ſa ßwĕdka, a niż-li, ſchto ſchkodźi, budu tola ßwĕdk." —

Mjes tym, ſo bĕ Jurij ſ dwora k ludźom bĕžał, dźĕſchtaj Sserbin a jeho żona na wumjeńk, położiſchtaj cźĕło ſemrjeteho na kożo; na to daſchtaj ßo takle do rĕcźe: „Tſicźecźi lĕt, ſo jemu na wumjeńk noßymy — ſkóncźnje ßebi ßami na wumjeńku wudychnjemy", rjekny Sserbinowa.

„Ssmy jemu wjele ſawinyli", wotmolwi Sserbin.

„My jemu? Wón nam! Ssnadź rjeknjemy nĕtko, hdyž je wumrjeł, cźornej barbje, ſo je bĕła!"

„To je nimo; ſchtó wĕ, ſchto na naß cźaka?"

„A, to by ßo mi lubiło, ſo by nĕtko počźał ſaßudźecź, ſchtož ßy ſa tſicźecźi lĕt khwalił. Brĕmjo ſ nim do rowa położimy; njetaj ßo, wĕſch to, kaž ja!"

„Bych radſcho njewjedźał."

„Ale wy ſcźe mużojo! Żiwych ßo njebojicźe, a hdyž wocźi ſańdźela, doſtawacźe ſtrach. Cźoho dla dyrbjała ßebi ßama njedobra bycź? Njejßym ßo jeho bojała, dóńž bĕ żiwy, praju jemu to też, hdyž je wumrjeł: mi je po jeho ßmjercźi lóżo. Rad bych ſnała dom, hdźež ßebi njebychu wodychnyli, hdyž wumjeńkaŕ wumrje a hiſchcźe tajki!"

„Wón bĕ mój nan!"

„A je ſkorżił ſ tobu wo kóždu mĕru wumjeńka. Niczo njeje trjebał, telko hiſchcźe je ßebi ſkhował, ſo by móhł dźeßacź krócź żiwy bycź — a je ſkorżił ſe ßynom."

„Ale ßym tola prjedy ſ nim w mĕrje a radoſcźi żiwy był; je mi to żel."

„Tajkich ßłowow njerĕcź, buro! Cźinja dha druhdźe wumjeńkarjej hinak? Schtož ßo wumjeńkarjej da, je ſa dom ſhubjena wĕż, a ſ zyła hdyž niczo njetrjeba, kaž twój nan niczo trjebał njeje!"

„Ty ßy ſtajnje moje ßwĕdomje pſchewołała, żona!"

„Hdyž cźi ßwĕdomje wſcho do hromady radźi!"

Tak a podobnje rĕcźeſche żona pſchi cźĕle ßwojeho ſemrjeteho pſchichodneho nana. Row, kiž hewak pſchekory ſkóncźa, njemĕjeſche toho wuliwa na nju.

Sa khwilu dohlada ßo na blido, wo kotrymž wjedźeſche, ſo dźĕdowe zyłe ſamóżenje khowa; namakawſchi kluczik pokaſa jón mużej. „Widźiſch, kluczmamy k ruzy; budźe to naſche; budźe to też naſch wumjeńk, a niż Jurjej! A ty by tu hólza najradſcho cźerpił, ſo by ßebi wſcho ſwubjerał!"

Muż pſchiſtupi bliże, ſo by żonje pomhał pſchehladowacź, ſo by też na ßwoje wocźi widźał, kelko-li wſcho do hromady je, dokelž po prawym nichtó hiſchcźe njewjedźiſche, ſchto je ſtary Sserbin ſawoſtajił.

Ale hiſchcźe njebĕſchtaj kaſchcźik wotewrikoj, tu ſaßkyſcheſchtaj po ſkhodźe ßylny ſtup. Poßkuchaſchtaj, kluczwoſta jimaj w rukomaj, tu ſaſtupi do jſtwy rychtaŕ a ſa nim cźrjóda wjeßnjerjow.

S nimi ſkradźe ßo też Jurij do jſtwy, poklakny ßo pſchi cźĕle wokajo: „Dźĕdo, dźĕdo!"

Rychtaŕ poſtrowi. „Ssußodźe Sserbino, Bóh tebje troſchtuj! Tule ßebi pſchecźitaj, ſchto je tu napißane, a potom mi daj kluczę."

Na te ßłowa burowa ſblĕdny a ſkoro dyrkotajo rjekny: „Tu widźicźe, ßußodźe, kluczw mojej ruzy; bych rady wjedźała, ſchtó ßmě rjez: kluczje mój!"

„Ani ty to njeßměſch rjez, kmótra", wotmolwi rychtaŕ khutnje; „wocźakń, doniż muż njepſchecźita, ſchtoż ßym jemu dał."

Hdyž bĕ Sserbin poßlednju nanowu wolu pſchehladał, ſtupi k żonje, wutorże ji kluczſ ruki a rjekny: „Wſmicźe, kmótſje rychtarjej!"

„Ale potom ßo też poſtarajcźe wo pohrjeb, kmótſje", dźeſche burowa a ſapłaka. Bĕ to płacź hnĕwa, ßłaboſcźe.

„Poſtaram ßo, kmótra, poſtaram", wotmolwi rychtaŕ; dóńdźe k cźĕłu, wotměri je, wſa Jurja ſa ruku. „Dźi ßynko, daj to rowarjej, ſo by dźĕdej row wurył." — Jurij woteńdźe, rychtaŕ a ßwĕdkojo pſchehladowachu Sserbinowe ſamóżenje.

Nĕkotryżkuli ßnadź je Sserbinez ludźi pſchi marach ſtareho Sserbina ſa nahramnych a ßebicźiwych ſpóſnał. Ale ſo bych to hnydom ſ prawdu prajił, to by wulka kſchiwda była, chżył-li jich ſa nahramnych a ßebicźiwych wuwołacź. Bĕchu jeno ßebicźiwi pſchecźiwo ßwojemu wumjeńkarjej, a tu mĕjachu drje njepózcźiwoſcź ßnadź tyßazorych naſchich ßwójbow na ßebi. Wumjeńkaŕ — tón bĕ njepſchecźel jich kubła, haj to bĕ tak rjez paduch jich wobßedźeńſtwa. So bĕ wumjeńkaŕ a nan jena woßoba, to jeho winu njepomjeńſchi. Wumjeńkaŕ ſawodźe nanowe wobliczo, a Sserbinez widźachu w nanu wumjeńkarja. A je-li jim wumjeńkaŕ hdy ſchto dobreho wopokaſał — to je jeho winowatoſcź była, wſchako bĕ jich nan; ale Sserbinezy njeßmĕdźachu jemu ani ſchto dobreho popſchecź — bĕ dźĕ wumjeńkaŕ a wumjeńkarjej dyrbi ßo ſtajnje pod nohi ſtupacź.

A tola njebĕchu Sserbinezy w tym niczo hórſchi dyżli druſy. Cźłowjek dyrbi, runjeż ſe ſrudobu, wuſnacź, wĕrno je a woſtanje, nadeńdźecźe po zyłym ßerbſkim kraju tajkich Sserbinow w kóždej druhej abo tſecźej wßy.

Njebĕ to po tajkim ßebicźnoſcź ale móhł rjez poměr bura k wumjeńkarjej; pſchetož na druhi bok mĕjachu Sserbinez wſchĕ dobre ßamotnoſcźe ßerbſkeho bura. Bĕchu dobrocźiwi, ſwólniwi a hoſpodliwi. S jich dwora njetrjebaſche potrjebny żenje bjes pomozy hicź; był-li proſcheŕ zyłu wjeß wobeſchoł a ſ kóždeho dwora ſ próſdnym woteſchoł był, k Sserbinezom ßmĕdźeſche na wĕſte hicź. Dźĕchu-li herzy po wßy, pola Sserbinez ſaſtachu, kaž doma, tam wobjedowachu, pſchenozowachu wjele dnjow, a nichtó ßo jich njepraſcheſche, hdy ſaßo woteńdu. Haj Sserbinez mĕjachu nad kólnju dwĕ woßebitej komorje, kotrejż bĕſchtej zyłe lĕto wotewrjenej; ſchtóż njemĕjeſche tſĕchi, ßmĕdźeſche do njeje ſaſtupicź.

A komorje bĕſchtej też pſches zyłe lĕto wobydlenej. Wokoło cźahazy herzy bĕchu w nimaj, kaž cźahate ptacźki. A też woßadny knotaŕ pſchebywaſche na komorje, dźĕkaſche tam ßwoje paßle; ſtajeſche-li dopołdnja na Bĕlßanſkich polach paßle, dźĕſche k Sserbinezom wobjedowacź.

Nimo tutych khodźeſche hiſchcźe po kraju rubiſchkazy muż a tón mĕjeſche pola Sserbinez ßwój ſkład. Póndźelu wubra ßebi ſ kſchinje ßwoje płaty, rubiſchka, banty, ßlĕ, powißny ßebi ranzku na khribjet a dźĕſche po kraju, ßobotu ßo ſaßo wrócźi. Dźĕſche-li deſchcźik, abo bĕ-li hewak nĕkajki ſadźĕwk, njekhodźeſche ani ſ domu, a to ßo tón zyły cźaß ſ cźeledźu ſa blido ßydaſche.

A hiſchcźe wjazy pſchileżnoſcźe ßo poſticźi, na Sserbinez hoſpodliwoſcź ßo ſpuſchcźecź a hrĕſchicź. Pſchińdźe kſchidaŕ kſchidy

porjedźecź, brußak ſ brußami, a to ſtajnje pola Sſerbinez ſaſtupichu. Tam też khodźachu wießnjerjo ßo praſchejo: „Njeje tu kſchidaŕ? njeje tu brußak? Trjebamy kſchidy, trjebamy brußy.“ W tych komorach nad kólnju bě ſtajnje žiwjenje. Tam bě ſtajnje ſabawa a wjeczor pſchikhadźeſche też Sſerbin a druhdy też ßama burowka. Tu ßo powjedaſche, ſchto je ßo po kraju ſtako, tak ſo mózeſche kóždy k Sſerbinezom po wěſte nowinki khodźicź. Brußakojo a rubiſchkazy muż khodźachu po zyłym kraju, do wſchěch dworow — ſchtó dha mózeſche wjazy wjedźecź, dyžli brußak a rubiſchkazy muż?

Nó a hdyż herzy pſchińdźechu, to hižom hinak bycź njemózeſche, khiba ſo bychu ſahrali a ſaſpěwali pěßnje ſtarſcheho a nowſcheho datuma, wſchě podawki do ſchtuczkow ſeſtajane — to běchu wießele wjeczory. Tu ſaſtupi też někotryžkuli a pſchipoßkuchaſche. Tu też Jurij ßwojich pſchecźelow wodźeſche, ſtuli ßo ſ nimi do někajkeho kucźika a poßkuchaſche.

Tajka bě hoſpodliwoſcź pola Sſerbinez, po zyłej wokolnoſcźi wuwołana; a tucźi Sſerbinez ſakaſachu ßwojemu nanej na wumjeńku, ßebi ſ jich ſtudnje wodu cźěracź!

W tutymaj komoromaj bě też Hanuſch ſtajny hóſcź, tón wießny poßoł, napoł błaſny cźłowjek. Hdy by jemu Sſerbin prajił, ſo jeho hižom wjazy w domje měcź njecha, njeby wěrił, ſo ſ prawdu rěcźi, tak bě tam ſ domjazym cźłowjekom. Se ßwojej błaſnoſcźu wuſkutkowa Hanuſch wjele wießela, a ſ tym, ſo kóždemu cźiſtu prawdu do wocźow prajeſche, wjele ßměcha; je to huſto tak, ſo ßo prawdźe ßmějemy.

Duž žiwjeſche ßo na kuble telko luda, ſo by Sſerbin, chzył-li wſchěm tym hoſcźom durje pokaſacź, ſa to tſjom wumjeńk dawacź móhł a hiſchcźe by jemu ſbyło. Ale to wſchak nikomu ani do myßlow njepſchińdźe, bě dźě hižom dawno tak na Sſerbinez kuble, ſa njeboh dźěda a hiſchcźe dlěje. A tola ßmy ßłyſcheli, ſo je Sſerbin ſe ßwojim nanom wo kóždu maſku wumjeńka ſkorźił. Hodźa-li ßo tute wězy ſrunacź?

Wſchitzy, kotrychž ßmy pomjenowali, herzy, brußarjo, knotaŕ, rubiſchkazy muż a kſchidaŕ, ſeńdźechu ßo k Sſerbinezom, hdyż bě dźěd wumrjeł, każ by něchtó po nich póßłał. Chzychu jemu tola poßlednju cźeſcź wopokaſacź a ßo jemu tak trochu podźakowacź, ſo ßu hižom ſa jeho cźaßy ßměli tu hoſpodowacź.

Prjedy dyžli cźěło ſ domu wjeſechu, mějeſche Sſerbinowa w kuchni hižom wſcho pſchihotowane; mjaßo bě hižom ſwarjene, pjeczeń ßo w pónoji dopjekowaſche. Potom dźěſche Sſerbinowa ſa cźěłom, ſo by ßo wupłakała, doſcź wupłakała, każ by ji woprawdźe wot wutroby ſchło.

Po khowanju bě pola Sſerbinez każ na kermuſchi. Domjazy a pſchespólni hoſcźo ßydachu ßo ſa bohate blido. —

Pola Sſerbinez bě waſchnje, ſo ßo mużojo hakle w póſdniſchich lětach ženjachu. Tak bě ßo njebocźiczki hakle w ßwojim ſchtyrzytym lěcźe ženił, Sſerbin po ßwojim tſizetym lěcźe; bě po tajkim nětko hižom ſchěſcźdźeßatnik a jeho žona pjecźdźeßat. Najſtarſchi jeju ßyn bě wóßomadwazycźi lět. Bura Sſerbina rěkachu, doniž bě hiſchcźe dźěd žiwy, młodeho Sſerbina; ale nětko po ßmjercźi ſtolětneho dźěda bě bur Sſerbin na dobo ſtary Sſerbin a na doſtojnoſcź młodeho Sſerbina doſtupi Jan.

Jan ßo też dźenßa zyle ſa tym ſadźerżeſche, każ by ßebi toho wědomny był. Sa blido ßo njeßydaſche, ſ mudrym wóczkom rjadowaſche a ſ kuchinje a ſ pinzy — pſchinoſchowaſche, hdźeż bě ſchto trjeba.

Pſchitomni to derje pytnychu, a tak khětſje hacź trochu do rěcźe pſchińdźechu, měnjachu někotſi ßußodźa ßo k Sſerbinej wobroczujo: „Waſch Jan je hižom hotowy hoſpodaŕ!“

„I nó, nan jemu ſawěſcźe wjazy cźakacź njeda — cźomu by ßebi wotpoczinka njepopſchał, hdyż ma hižom ſtatneho naſtupnika.“

Sſerbin ßo tym ßłowam ßebjewědomnje poßmewaſche, każ by chzył rjez: „Jeno wocźakńcźe, wſchako bórſy ſaßłyſchicźe, ſchto ßym ßebi wotmyßlił.“

A hdyż Jan ſaßo do jſtwy ſtupi a ßo każ roſomny hoſpodaŕ do wſchěch bokow roſhladowaſche, měnjachu ßußodźa ſ nowa: „Takle, Jano, jeno ßo něhdźe ſa njewjeſtu powohladuj — tule nan powjeda, ſo by hižom rady w domje dźowku měł a macź jemu pſchihłoßuje.“

„A, wy budźecźe jemu hakle radźicź!“ ſarěcźachu druſy: „tón je ßebi hižom dawno wuhladak!“ A pódla kiwnychu po Marju, kotraž, tohorunja ſa blidom ßedźo, ßo pſchi tych ßłowach hłuboko do talerja pokhili, ſo by ji do woblicźa widźecź njebyło.

„Kotra pak by mje chzyła!“ podótkny Jan, a tu Marja hłowu ſaßo poſběhny; Jan pak dźěſche na to won.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schtwórtk wjeczor wokoło ½10 hodźin je ßo ſady měſchcźańſkeje hojeŕnje, pódla ſchcźeźki, do Małßez wjedźaze, ßłómjana fajma, ratarjej Arntej Baldewegej ßłuſchaza, ſpalika.

— Tudomny wokrjeßny hetman ſ Beuſt ßo 1. oktobra penſionirowacź da.

S Njeßwacźidła. Sſrjedu 2. meje běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 280 howjadow, 46 ßwini, 250 proßatow. Naſche wiki, na kotrychž ßo też hornyki a wſchelake druhe potrjeby pſchedawaju, wotdźerża ßo kóždu prěnju ßrjedu noweho měßaza.

S Rakez. Po tym ſo je ßo wſchón ſkót w hródźach žiwnoſcźerki Bałzarjoweje, na płuzowu khoroſcź ſkhorjeny, morił, a ßo hródźe wukadźiłe a wucźiſcźiłe, ßmě ßo do nich nowy ſkót puſchcźecź.

S Hornjeho Wujeſda. Naſche zyrkwinſke ſchulſke měſtno je ßo wot wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora wupißało. Létne dokhody pódla darmotneho bydła w nowotwarjenej ſchuli wunoſcha wſcho hromadźe 1480 mk. 47 np.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Sa jětraſchcźěpjazeju lěkarjow ſtaj pomjenowanaj: kralowſki wokrjeßny fyſikuß dr. Straßner w Ruhlandźe ſa Ruhland, Kulow, Lindow, Kropno, Wyßoki Bukow a Němiſchk; wokrjeßny lěkaŕ dr. Meyer we Wojerezach pak ſa Wojerezy, Cźorny Khołmz, Lejno, Zidźino, Wulke Sdźary, Bórkamor, Las, Schcźeńzu a Delni Wujeſd. — Na ſkót poklenka Peſchka we Wulkej Nydej, wudowy Mikeloweje we Wulkich Sdźarach a murjerja Pjecźa we Warnokcźizach je ßo kopytną khoroſcź daka. — Kopytna khoroſcź bjes ſkotom khěžkarja Jana w Zidźinu a khěžkarja Schutzy w Małej Nydej je pſcheſtała. — Na měſto feldwebla Wolfa ſ wonka ßłużby we Wojerezach, kotryž je ßwoje ſaſtojnſtwo ſkożił, je ßo pſchekupz Emil Wolf ſa rendantu ſtawneje hornjołużiſkeje provinzialneje pódlanſkeje nalutowarnje we Wojerezach pomjenował. (Elſt.-Chr.)

S Běleje Wody. Khěžkarka Maſulina tu 20. haprleje njeſnatych pſchicźinow dla do ſtudnje ſkocźi a ßo w njej tepi, prjedy hacź mózachu jej na pomoz pſchińcź.

S Bórkamora. W naſchej wßy je ßo 1. meje póſtſka agentura ſakożiła. Wot njeje ßo wßy Schiboj, Roholn, Tyglk a Nowa Wieß wobſtaraju.

S Hródka. Tudomny ławniſki ßud je 25. haprleje jeneho dźěłacźerja k měßazej jaſtwa ſaßudźił, dokelž je zuſeho pßa popanył a ſarěſał. Jako ßo wußud pſchipowje, ßo wot ßudnika wuſběhny, ſo ma tu w pſchichodźe kóždy pßowy paduch runje tajke abo hiſchcźe wjetſche khoſtanje wotcźakacź.

S Mużakowa. Tudomne ßwobodne ſtawne knjejſtwo je hrabja Hermann ſ Armin wot herbow ſemrjeteho prynza Bjedricha Niederlandow ſa 7 millijonow hriwnow kupił. Kraßny hród je wot wulkeho parka wobdaty, kotryž 4300 jutrow wobßaha a ma po tajkim něhdźe wulkoſcź dweju wjetſchich ryczerſkubłow. Pucźe k jěſdźenju, pſches park wjedźaze, ßu 5½ mile dołhe, k cźomuž hiſchcźe 1½ mile ſchcźeźkow pſchińdźe. K knjejſtwu ßłuſcha dale Mużakowſka hola, kotraž 120,000 jutrow wobßaha. Pódla hroda ßłuſcha knjejſtwu hiſchcźe rjany hońtwjeŕſki hród „Hermannsruhe“.

S Delnjeje Łużizy. Sa noweho fararja w Liſchkowje je ßo póndźelu k. farař Häſsler ſ Radſchowa wuſwolił. Pódla tutoho ſtaj tu dwaj pólſkaj fararjej prědowałoj. Jedyn ſ njeju, k. Gieſa ſ Oſtromeźka, doſta pſchi wuſwolenju 14 hłoßow, bjes tym ſo ßo ſa k. Häſlera 16 hłoßow woteda. — Njewobßadźenej ſtej tón cźaß fara we Wulkim Bukowje a fara w Gogolowje. Dokhody poſledniejeje fary wunoſcha létnje 1200 toleŕ.

— S Bobolz pola Libnowa. Loni 19. meje bě tu połbur Lehniger wumrjeł a ßo pohrjebak. Bórſy po jeho ßmjercźi ßo bjes

ludźimi powjedaſche, ſo je ßo jemu ſ jĕdom ſawdako. Duž jeho cžĕko wurychu, a lĕkarjo, kotſiž je pſchepytachu, namakachu w jeho cžrjewach khĕtro wjele arſenika. Pſched ßudom ßo jeho žona wuſna, ſo je njeſkutk wobeſchka. Dokelž mĕjeſche ſ wotroczkom lubkowanje, je muža wotſtroniła. Skóſtniſku žónſku ßu k ßmjercži ſaßudźili.

S Modłeje. Jedyn ſkótny wikowar ſ Dobrynja bĕ ßrjedu tydźenja wjeczor wokoło dźeßacźich hodźin duzy na dompucźu. Jako bĕ do ßrjedź pucźa bjes Modłej a Golinkom pſchiſchoł, jeho dwaj rubjeżnikaj nadpadźeſchtaj a jemu jeho pjenjeżnu móſcheń wſaſchtaj, w kotrejž bĕſche 600 hriwnow pjenjes. Skótny wikowar je hižom 60 lĕt ſtary a ßo toho dla wobaracź njemóżeſche.

S Mochołza. 26. haprleje je ßo Linkez khĕża ſpalika. Wjetſchi dźĕl domjazeje nadoby je ßo płomjenjam wutorhnył. Kaž ßo ſda, je woheń wot ſkóſtniſkeje ruki ſakoženy.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźĕkacźeŕ E. T. Bläſcha ſ Bolborz pſchepoda loni naſymu cžaßnikarźy Bizzynej hubjeny cžaßnik k porjedźenju a ßebi ſa cžaß porjedźenja druhi cžaßnik na pożcženje wuproßy. Bizzyna Bläſchi dobry cžaßnik pſchepoda, pſchiſpomniwſchi, ſo dyrbi jón ßebi ſa ßwój ſa tydźeń wumĕnicź. Bläſcha pak pożcženy cžaßnik wróczo njeda, ale jón pola domownika w hoſcženzu „k ſkotemu lawej" ſa 6 mk. ſaſtaji a ßlubi, ſo chże cžaßnik ſa dwĕ njedźeli ſaßo wupłacźicź. Wón pak ßo ani po ſaſtajeny cžaßnik ani k Bizzynej njewróczi. Pſchekſchiwjenia dla Bläſchu k tydźenjej jaſtwu ſaßudźichu. — Ziwnoſcźeŕ Glawſch w Hodźiju bĕ braſchku Freiberga ſe Sſkoneje Borſchcże, jako bĕ tutón w pſchißażnym wußudźenju pſchecźiwo ziwnoſcźerjej Kaſperej ſ Prahi ßwĕdcził, kharja mjenował. Tole cžeſcźranjenje Glawſchej pjecź hriwnow khoſtanja pſchinjeßy. — Na Bĕbrachez kuble w Trjebjeńzach ßo loni 24. oktobra wotroczkaj Gocht a Karluß dla jeneje hriwny ſwadźiſchtaj, kotruž bĕſche pjecża prĕńſchi poßlednjemu wſak. Karluß Gochtej ßelowy nopaſchk do hłowy cžißny, na cžož Gocht mandliczk ſhrabny a ſ nim ßwojeho njepſcheczela dwójzy na hłowu praßny, tak ſo tutón ßylnje krawjeſche. Dokelž pak rana ſtraſchna njebĕ, a dokelž bĕ ßo najprjedy pſchimał a pſches to rosnjemdrił, dachu połózazym wobſtejnoſcźam płacźicź a ſaßudźichu jeho dla cžĕlneho ranjenja k tydźenjej jaſtwa. — Jako Hana Nowakowa loni 24. novembra k ßwojej pſchirodnej dźowzy, ziwnoſcźerzy Marji Hilbenzowej w Klukſchu, po wumjeńkarſke mloko pſchińdźe, ßo wobej do wurĕczowanja daſchtej, kotrež ßo ſ tym ſkónczi, ſo Hilbjenzowa Nowakowu ſ khoſchczom na hłowu pjerjeſche. Hilbjenzowa ma toho dla 5 mk. khoſtanja płacźicź. — Na wußudźenje pſchecźiwo agentej Hizzy, loni 24. julija ßo mĕjaze, bĕ ßo tež tyſcheŕ F. W. Räcka ſ Koßlowa jako ßwĕdk ſkaſał, ale njebĕ pſchiſchoł. Dźeń poſdźiſcho wón ſtatnemu rĕcźniſtwu pißomnje woſjewi, ſo jemu móżno njeje było, na ßudniſtwo dóńcź, dokelž je jeho Boża ruczka ſajała. Tole ſamolwjenje pak ßo ſa wumyßlene wupokaſa a Räcku toho dla k tſidźeńſkemu jaſtwu ſaßudźichu.

Powołanſka komora. Ziwnoſcźeŕ A. W. Steglich, hoſpodarſki pomoznik Domſch, kubleŕ Schenk, Handrij Hanuſch, ziwnoſcźeŕ Jan Schuſter, hoſpodarſki pomoznik Jan Domaſch ſ Jatſobja a hoſpodarſki pomoznik Handrij Wjenk bĕchu ßo wot ławniſkeho ßuda, dokelž bĕchu loni naſymu ſ wukojeneho Rudźanſkeho hata ßebi nĕſchto makych rybow ſebrali, k jaſtwu, a to prĕnjej dwaj k jenemu dnjej, poßledni pak k tſjom dnjam ſaßudźili. Powołanje pſchecźiwo tutomu wußudej mĕjeſche tón wuſpĕch, ſo ßo jich jaſtwowe khoſtanje do pjenjeżneho poniži, tak ſo ma kóżdy po 10 mk. khoſtanja płacźicź.

Khoſtanſka komora. Młynk Jan Simon we Wulkich Debßezach bĕ 2. dezembra 1881 napißał, ſo ma lĕtnje na 2450 mk. dokhodow. Pſched ßudom pak ßo jemu dopokaſa, ſo ma ſ najmjeńſcha 3685 mk. lĕtnych dokhodow. Duž jeho dla wobſchudźenja, ſ kotrymž bĕ ſpytał do niżſcheje dawkoweje klaßy pſchińcź, k płacźenju 228 mk., pjecźorakeje ſumy pſchekſchiwjeneho dawka, ſaßudźichu. — W Porſchizach ßo loni 27. haprleje w nozy wokoło 11 hodźin wotroczk Bärſch w pjanoſcźi halekujo po wjeßnej dróſy ſchmataſche. Dokelž, njedźiwajo na woſpjetne namolwjenje nózneho ſtražnika, ſ mĕrom njebĕ, jeho k gmejnſkemu prjódkſtejerjej, kowarjej Handrijej Domaſchzy, dowjedźechu. Jako ßo Domaſchka ſa jeho mjenom woprascha, Bärſch ſ hrubymi wudmami wotmolwi, na cžož jemu Domaſchka nĕkotre pliſty wotkoži, tak ſo ßo Bärſch, ſ pjanoſcźu ßo hižom khabłazy, na ſemju wali. So by Bärſcha, kotryž ßo ſbĕhnycź nochzyſche, ſaßo na noſy ſtajił, Domaſchka ſtražnikowy kij wſa a ſ nim Bärſcha woſpjet pſches khribjet praßny. Nĕtko ßo Bärſch ſhraba a domoj cžehniſche, tola na dompucźu wón hiſchcże ſ kublerjom Handrijom Gudu hromadźe praßny a je pſchi tym Guda pjecża Bärſcha ßurowje pſchemkócził. Nĕkotre dny poſdźiſcho, 4. meje, Bärſch ſemrĕ. S woprĕdka tukachu, ſo je wón na puki, mjenowany wjeczor doſtate, ßmjercź pocźerpił, tola lĕkarſke pſchepytanje poda, ſo je Bärſch, wopiłſtwu jara połĕkazy cžłowjek, na ſahorjenje płuzow wumrjeł. Duž móżeſchtaj ßo Domaſchka a Guda jenož dla cžĕlneho ranjenja a nuſowanja w hamcże wobſkorżicź. Dokelž pak ßo ſa nuſowanje w hamcże żane dopokaſy pſchinjeſcź njemóżachu, a ßo kij, ſ kotrymž bĕ Domaſchka bił, ſtraſchna bróń njeſda bycź, a dale jaßnje dopokaſane njebĕ, hacž je Guda ſ zyka ſ kijom bił, ßo pſchecźiwo Domaſchzy jenož wobſkórżba dla proſteho cžĕlneho ranjenja ſbĕhny. Duž bu Domaſchka jenož dla cžĕlneho ranjenja w hamcże k 30 mk. khoſtanja ſaßudźeny. Gudu bĕchu hižom prjedy ſ wußudźenja puſchcźili.

Přilopk.

* Kónz lĕta 1879 ßo na ßłónzu wjele dypkow pokaſowaſche. Kaž je ſnate, mĕjachmy w ſcźĕhowazym lĕcże 1880 wurjadnje pod njewjedrami cžerpicź. Wſchĕm kruposawĕſcźazym towarſtwam je tole lĕto ßwojich krupobicźow dla w hróſbnym wopomnjenju. Runje tak huſto, kaž tehdom, bĕ ßłónzo loni w dezembru ſ dypkami pokryte. Nĕkotre dypki bĕchu ßamo tak wulke, ſo mózachu je pſches cžornjenu ſchkleńzu derje ſpóſnacź. Hacž dotal ßo tele dypki njeißu ſhubiłe, wone ßu ſkerje hiſchcże pſchibjerake. Hwĕſdarjo hiſchcże njeißu wußlĕdźicź móhli, kajke ſcźĕhwki maju ßłóncżne dypki na naſchu ſemju. Duž ßmy jenicżzy na naſche naſhonjenja w prjedawſchich lĕtach pokaſani a naſche pólne płody pſched krupobicżnym towarſtwom ſawĕſcźimy.

* Po roßßudźe wĕzywuſtojnych ludźi mamy lĕtßa wurjadnje wjele ßadu wotcżakacź. Hakoſy ßu kopate polne ſ pupkami wobßadźane a mjerſnjenja dla ßo pſchi nĕtcźiſchim półdnym cžaßu ſkoro wjazy bojecź njetrjebamy, dokelž budźa kcżenja hakle roswite, hdyž budże wſcha ſyma pſchĕtrata.

* Sańdźeny tydźeń chzyſche w Kundracźizach jedyn tſechikryjeŕ ludźom ßwoje kekleŕſke khumſchty pokaſacź a ßo ſ hłowu na ponoſchk tſĕchi ſtaji. Tola wón pſchi tym runu wahu ſhubi a ſ wulkeje wyßokoſcże do dwora dele padże. Na wulke ſboże wón wulkeje ſchkody njepocźerpi. Wón ßebi jenož ruku ſwiny a mózeſche, jako bĕ dwaj dnjej wotpocżował, ſaßo na dźĕło hicź.

* Sańdźeny tydźeń w Döbelnje jedyn tſilĕtny hólczeż w jenym dworje do njeſawodźeteje hnójniżoweje jamy padże a je tam ſrudnu ßmjercź namakał.

* W bliſkoſcźi Plauena w Voigtlandże ßu ſańdźenu njedźelu rĕſniſkeho wucżobnika Strobela ſkónzowali. Miſchtr bĕ jeho ſ pjenjeſami do Untertoſkawa póßłał, tola tam wón doſchoł njebĕ a ßo tež ſaßo domoj njewróczi. 1. meje Strobela w rĕży Halſchtrowje namakachu. Pjenjeżna móſcheń ſe 150 mk. pola njeho wjazy njebĕ; w jeho ſaku ßo jenož hiſchcże 15 mk. drobnych pjenjes nadeńdże, dale mĕjeſche tež hiſchcże cžaßnik pſchi ßebi. Dźĕkacźerja Bauernfeinda ſ Redersdorfa, na kotrehož tukaja, ſo je Strobela morił, ßu ſajeli. Najſkerje je Bauernfeind ſ woprĕdka ſ rĕſniſkim wucżobnikom powjedajo ſchoł a jeho potom wot ſady ſ wótrym kamjenjom do hłowy dyrił. Pſches to je Strobel, myßle ſhubiwſchi, na ſemju panył, na cžož je Bauernfeind do jeho hłowy tak dołho bił, doniž ßo wjazy hibał njeje, pſchetož półdla wjele ranow bĕ nop rosrażeny. Mordaŕ je nĕtko cžĕko, ſpĕſchnje wurubiwſchi, k rĕży donjeßł a je do wody cžißnył. Skónzowany Strobel ßo wot ßwojeho miſchtra jako róbny, ſpuſchcźomny cžłowjek khwali.

* W Kaurizach chzyſche ßebi jedyn hólczeż ſady fajmy kublerja Gräſy ſkradźu zigarru ſażehlicź. S njekedźbliwoſcźu wón ſchwabliczku do fajmy cžißny, kotraž ßo pſches to ſapali.

* Njedawno ßo w Sawadże w Schleſynſkej jedyn wumjeńkaŕ wobwĕßny. Muž, kotryž żonu a dźĕcźi ſawoſtaji, bĕ na jenu

papjerku napißał, so je ßebi žiwjenje wsał, so by ſ tym ßwojich ßwójbnych, jeho ſtajnje mjerſazych a jemu niczo njepopſchazych, wo 30 toleŕ khoroſtneje kaßy ſjebał, kotreż ßo pſchi ßamomordarſtwje njewupłacza.

* Mordař Sobba, kotryż je liſtynoſcherja Koßätha w Barlinje ſkónzował, je ßo póndżelu wot pſchißażneho ßuda w Barlinje ſ wjazy dyżli ßydom hłoßami k ßmjercźi a ſhubjenju cżeßnych prawow ſaßudźił. Sobba mějeſche pſchi wußudżenju błędy napohlad, na wſchě praſchenja pak wón ſ twjerdym, nješchto cźichim hłoßom wotmolwi. Sobba njeje, każ ßo wuſna, mordarſtwo nuſy dla wobeſchoł, wón bu jenoż toho dla mordař, ſo by ßo ſpěſchnje wobohacził. Wón bě, każ wupraji, w nękajkich nowinach cźitał, ſo je wěſty Franzeſkoni we Winje na podobne waſchnje jeneho liſtynoſcherja ſkónzował, a pſches to na myßl pſchiſchoł, ßebi na to ßame waſchnje bohatſtwo dobycź.

* Pod ſchpundowanjom w delnim ſchoßu njedawno pſchi wottorhanju jeneje khěże w Deßawje derje ſdżerżany koſcźowz żónſkeje woßoby namakachu. Nop běſche rospuknjeny a pódła leżeſche dołhi ſerſawy nóż. Khěża je ßo pjecża w ſapoczatku ſańdżeneho lětſtotetka natwarika.

* W Hofje w Bajerſkej je w tychle dnjach pſchekupſki pomoznik ſ mjenom Katz w tamniſchej pſchadowni na żadławe waſchnje żiwjenje ſhubił. Jako chżyſche ßo wón wjecźor poſdże ſ pſchadownje dom podacź, bu wón w dworje wot diweju wulkeju pßow, dla ſtrażowanja tam wokoło běhazeju, nadpanjeny a rostorhany.

* Pſchißażny ßud we Würzburgu je w tychle dnjach blidarja Hartmanna a jeho ßwakowu Schellowu dla jědarſtwa k ßmjercźi ſaßudźił. Hartmann a Schellowa běſchtaj loni w dezembru Hartmannowej mandżelſkej ſ jědom ſawdakoj, dokelż chżyſchtaj ßo rad woženicź a toho dla żonu wotſtronicź.

* Wot lěta 1878 hacż do 1882 je ßo w němſkim khěżorſtwje 322,504 amerikanſkich ßwinjazych plezow a połczow a 241,689 europiſkich wot wyſchnoſcze pſchepytało. S amerikanſkich bě jich 3378 trichinojtych, ſ europiſkich jenoż 8. Strach pola amerikanſkeho mjaßa je po tajkim 350 ras wjetſchi dyżli pola europiſkeho.

* Němſka khěżorka Auguſta běſche ßebi w Baden-Badenje pſchała, ſo by awſtriſku khěżorku ras jako jěchařku na konju widźiła. Awſtriſka khěżorka Eliſabetha bě k tomu rad lubje ſwólniwa, duż ßo wobej khěżorzy we woſu do Geroldsaua podaſchtej. Tam ßo khěżorka Eliſabetha na konja, ſa nju ſgratowaneho, ßyże a ßwoju wuſtojnoſcź a lohku hibicźiwoſcź jako jěchařka pokaſowaſche. Khěżorka Auguſta ſa njej we woſu jědżeſche a jej ßwoje pſchipóſnacże a wobdźiwanje ſ najkhwalobniſchimi ßłowami wupraji.

* Njedaloko ſibirſkeho měſta Tomſka leži wjeſka Tomſki Sawod. Tam běſche jedyn bohaty pſchekupz fabriku ſakożił a dokelż ſpóſna, ſo ßu wjeßni wobydlerjo duſchni ludźo a ßo k njemu pěknje ſadżerżuja, dha ßebi wotmyßli, ſo chże też k nim duſchny bycź. Wón tam toho dla zyrkej a ſchulu natwari a pódła tejko pjenjes wuſtawi, ſo dań ſ nich k mſdźě duchowneho a wucżerja doßaha. Tutón pſchekupz bě ßo loni woženił a ßo w měſcże wěrowacź dał; potom wobſankny, ſo ſe ßwojej młodej knjenju do Tomſkeho Sawoda pſchijědże, a bě dżeń poſtajił, hdy ßo to ſtanje. — Na tutym dnju bě pak ßo jedyn burik pomjenowaneje wßy ſ konjom a woſom do bliżſcheho lěßa podał, ſo by ßebi tam někotre ſchwindy lěßnych worjechow naſchcźipał. Dwě ſchwindże běſchtej hižo ſ nimi napjelnjenej a wón dżeſche ſ nowa do kerkow, ſo by ſa tſeczu ſchcźipał. Mjes tym pak, jako wón ſchcźipaſche, běſche ßo jedyn mjedźwjedź (bar) k woſej pſchibliżił a bě, dokelż lěſchne worjechi rad żerje, na wós ſaléſł a daſche ßebi tam te worjechi derje ßłodżecź. Po khwili njeße bur naſchcźipane worjechi k woſej, ale ſ kerkow wuſtupiwſchi, wuhlada njeproſcheneho hoſcża na ßwojim woſu a ſawoła, wſchón ſaſtróżeny, na konja: „Hojahi!“ a to bě ſa konja ſnamjo, ſo dyrbi wotjěcź. Tutón, kotremuż ßo to ſwěrjo też njelubjeſche, pocża hnydom ſaſkak hnacź a wobrocźi ßo bórſy na pucź, kiż do wßy wjedżeſche. — Wo wßy pak chżychu ßwojeho dobrocźiweho zyrkwinſkeho a ſchulſkeho patrona ſ jeho mandżelſkej najluboſniſcho powitacź; wſchitzy wobydlerjo běchu w njedżelſkej draſcże, ſchulſke dżěcźi ſ knjeſom duchownym a wucżerjom kónz wßy ſtejachu, ſo bychu jeho ſe ßwjedżeńſkim ſpěwom, knjes duchowny pak ſ powitanſkej rěcźu poczeſcźił. A na zyrkwinym tórmje (na wěži) hladaſche ſwóńk do dalokoſcże, ſo by knjeſej patronej a jeho knjeni k czeſcźi ſaſwonił, hdyż jeho wós wuhlada, tak bórſy hacż ſ lěßa na pucź pſchijědże. A ſkóncżnje też pytnu, jako by wós ſ lěßa na pucź wujěł, tola, dokelż bě ßuchi cżaß, dha drje prócha a kura dla, kotryż ßo wokoło a wyſche woſa wala, wós tak prawje widźecź njemóże, ale dokelż tón tak ſpěſchnje cźěri, dha to tola nichtó druhi bycź njemóże, hacż knjes pſchekupz-patron, pſchetoż tón ma dobre, ſpěſchne konje. — Swóńk toho dla ſaſwoni a zyła gmejna, kotraż je ßo kónz wßy wokoło ſchulſkich dżěcźi ſeſtupaka, tam na pſchijěſd mandżelſkeju wotcżakuje. Ale do wßy wſchón ſpkóſchiwy kóń ſ woſom ſaſkocźi, na kotrymż rujazy mjedźwjedź (bar) ßedźi, kiż bě ßo pſchi ſaſkak běżenju konja tak wobojak, ſo ßo njebě ſważił, ſ woſa dele ſkocźicź. Tajki patron pak ßo wſchudże njelubośnje wita. Tucźi burja toho dla konja ſaſtajichu, tamni pak ßo do mjedźwjedża dachu a jeho ſaraſychu. Żónſke a dżěcźi na wſchě boki cźěkachu, a runje, jako běſche měſcheńża najwjetſcha, knjes pſchekupz-patron ſe ßwojej młodej mandżelſkej pſchijědże. Wo żanym porjadnym powitanju wſchak nětko żana rěcź bycź njemóżeſche, a wſcho bě po tajkim mjenje abo bóle mjerſaze. Jako běchu pak pſchekupzej tu wěż wupowjedali, njemóżeſche ßo ßměcha ſdżerżecź a napoßledku rjekny: „Wěſcże ſchto? Ja ßym Waſchu dobru wolu ſpóſnał; toho dla proſchu knjeſa duchowneho a knjeſa wucżerja, wſchě ſchulſke dżěcźi a zyłu gmejnu, ſo byſchcże jutſje wſchitzy moji hoſcźo byli. Ja ßo nadźijam, ſo budże ßo Wam pſchi mni ſpodobacź. — A jim je ßo tam wo prawdże wſchitkim derje ſpodobało a ſkażene powitanje je ßo tam też w połnej měrje wurunacź hodźiło.

* Wo ſakhadżenju wichora w amerikanſkich połnóznych ſtatach ßu nětko drobniſche powjeſcże doſchłe. Prěnje měſto, na kotreż wichor pſchińdże, bě Georgtown w Mißißippi, hdżeż mějeſche ßo w jenej methodiſtiſkej zyrkwi runje Boża ßłużba. Zyrkej bu po ßłowje wotduta; a duchownemu cżeżka rjada hłowu rosraſy. Kemſcherjo ßo na kolena cźißnychu a ßo pod ławkami khowachu, kotreż jich pſched dele padazymi rjadami krywachu. Njedźiwajo na to buchu wjazory ludźo ſarażeni a někotſi ſranjeni. Wichor dale zyrkej cżornych ſaniczi, hdżeż mějeſche ßo toho runja Boża ßłużba; też tu běchu morwi a ſranjeni. W Barnwellu, w połnoniſchej Karolinje, wichor pſches huſty lěß 1000 kohczi ſchěroku dróhu wudrě a ſchtomy w tajkej runej ßmuſy wotkama, ſo ßo ſdaſche, każ ſo ßu to cźłowjekojo cźinili.

Cyrkwinske powjesće.

Prěni dżeń ßwjatkow w Michalſkej zyrkwi rano we 8 hodźinach farař dr. Kalich němſki prědźuje a ßo na tutym dnju nowe krajne ſpěwarſke knihi trjebaju.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Korla Lukaſch, dżěłacźeŕ tu, ſ Hanu Riedelez ſe Sſkoneje Borſchcże.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Korla Richard, Bjedricha Auguſta Kſchižana, cżeßle a wobydlerja, ß. — Frieda Jenny, Oswalda Bjedricha Mróſa, fabrikſkeho dżěłacźerja a wobydlerja, dź. — Korla Hermann, Jana Korle Gudy, cżeßle a wobydlerja, ß.

Michalſka zyrkej: Hana Margaretha, Pětra Bohuwěra Hänſela, khěżerja a pohoncża na Żidowje, dź. — Max Erich, Handrija Michałka, dżěłacźerja na Zidowje, ß. — Marja Martha, Hendricha Adolfa Jakuba, khěżerja a fabrikſkeho dżěłacźerja na Żidowje, dź. — Hermann Auguſt, Pětra Auguſta Heduſcha, dżěłacźerja w Hněwßezach, ß. — Korla Max, njemandź. ß. w Nadżanezach.

Zemrjeći:

Dżeń 21. haprleje: Handrij Moritz Horak, dżěłacźeŕ, 37 l. 4 m. — 24. Madlena Jenkez, njebo Ernſta Schöbera, bywſcheho blidarja w Khelnje, ſawoſtajena wudowa, 34 l. — 27. Auguſta Hańża Stoßez, Bohuluba Hermanna Kſchižana na Żidowje mandżelſka, 33 l. 9 m. 15 d. — 29. Marja Martha, Jana Kalicha, khěżerja a dżěłacźerja na Żidowje, dź., 3 m. — Jan Auguſt, Korle Auguſta Sodana, dżěłacźerja na Żidowje, ß., 1 l. 1 m. 21 d. — 30. Jan, Handrija Domſchki, makeho ſahrodnika w Khelnje, ß., 6 m. 27 d.

Wjedro w **Londonje** 4. meje: Pomróczene.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla ma so

7. meje 1883 dopołdnja w 11¼ hodźinach

k sawostajeństwu pokleńkarja **Korle Gotthelfa Hultscha** w Hajnizach skuschaze **pokleńkarske kubło** cźišło 4/5 palneho katastra a na folium 5 leżomnostnych knihow sapisane s pólnymi a kerkowymi parzellami cźišło 69b a 77 Hajniskich leżomnostnych knihow, na folium 40 tych samych leżomnostnych knihow sapisanymi, kotraž leżomnosć wscho hromadźe 14 hektarow 16,4 arow (= 25 akrow 178 □prutow) s 328,10 dawkskimi jenosćemi wopschija a kotrež su njedźiwajo dawkow a wobcźeženjow wot wjesnych grychtow na

23516 hriwnow

taksirowane, **s druha na městnje samym w Hajnizach** a na sćěhowazym dnju dopołdnja wot 10 hodźin psches wjesne grychty w Hajnizach skót, domjazy a hospodarski grat, k tutomu kubłu skuschazy, dobrowólnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym sudnistwje a w Freudez hosćenzu w Budestezach wupowěsnjene, wopisanje leżomnosćze a pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, so na kupjenje smysleni pscheproschuja, so bychu so na spomnjenym dnju na Hultschez kuble w Hajnizach sešchli, k sadźenju so samokwili, swoju płacźenjakmanosć dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 23. haprleje 1883.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Mensel. K.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla maja so

29. meje 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

psches podpisane hamtske sudnistwo leżomnosćze w Jeńkezach kublerja Pětra **Lehmanna,** tam semrjeteho, a to najprjedy

pokleńkarske kubło cźišło 48 palneho katastra a na soliju 5 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy,

na to pak

khěžna leżomnosć cźišło 7 palneho katastra a na soliju 88 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy,

s kotrejuž leżomnosćow pokleńkarske kubło 20 hektarow 81,3 arow (= 37 akrow 181 □prutow) areala se 768,05 dawkskimi jenosćemi, khěžna leżomnosć pak jenoż 33,6 arow (= 182 □prutow) areala s 22,98 dawkskimi jenosćemi wopschija, a s kotrejuž leżomnosćow je so prěnjscha na

47,800 hriwnow,

poslednischa pak na

2200 hriwnow

njedźiwajo dawkow a wobcźeženjow wot wjesnych grychtow taksirowaka, **na městnje samym w Jeńkezach,** toho runja

na sćěhowazym dnju dopołdnja wot 9 hodźin psches wjesne grychty na mjenowanym pokleńkarskim kubłe skót, domjazy a hospodarski grat, k njemu skuschazy, na dobrowólne waschnje pschesadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym sudnistwje a w Rostokez hosćenzu w Jeńkezach wupowěsnjene, wopisanje leżomnosćow a pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, so na kupjenje smysleni pscheproschuja, so bychu so na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na Lehmannez pokleńkarskim kubłe w Jeńkezach sešchli, k sadźenju so samokwili, swoju płacźenjakmanosć dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 24. haprleje 1883.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Mensel. K.

Awkzije: Kóždu srjedu pola Th. A. Wällniza, sapokasaneho awkzionatora na skukelnskej haśy w Budyschinje. — Na Budyschskej tśelerni so 7. meje preziosy a 9. meje pośleschcźa s měschcźanskeje sastajerńje na pschesadźowanje pschedawaju. Sapoczatk popołdnju w 2 hodźinomaj. — 9. meje pschipołdnju w 12 hodź. ma so w hosćenzu „k jelenjej" khěža czo. 40 w Hodźiju na pschesadźowanje pschedawacź.

Na pschedań: Młynska leżomnosć a kosćowa tolczerńja czo. 18 w Debšezach, na 20,789 mk. taksirowana, toho runja sahrodniska žiwnosć cźišło 17 w Debšezach, na 12,917 mk. taksirowana, psches vormindu herbow młynka Stephana w Debšezach, kublerja Bormanna w Melaune.

W Hornjej Borschcźi je **khěža** cźišło 2 s rjanej sahrodu tunjo na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola **Jana Voigta** pschi pětrowskej zyrkwi cźišło 3, po 2 skhodomaj.

W Huszy je **dwajschoszna khěža** czo. 49 se sahrodu pschi małym napłacźenju na pschedań.

Mašiwna **khěža** 17b w Hněwšezach se sahrodu je na pschedań. Wscho dalsche je pola wobšedźerja shonicź.

W Klukschu cźišło 6 je schtyrilětny bruny **kóń** na pschedań.

Nalětnja rožka

je tunjo na pschedań w **Delanach** cźišło 10.

Na pschedań su:

Khěže s polemi a bjes nich, sa rjemjeślnikow a dźěłacźerjow so hodźaze, po 1500 mk., 2200 mk., 2400 mk., 3200 mk., 4000 mk., 5000 mk., 6000 mk., 9000 mk.

Žiwnosće a kubła po 6600 mk., 9600 mk., 13,000mk., 13,500mk., 15,000mk., 25,500mk., 40,000 mk., 54,000 mk., 55,000 mk.

Korczmy po 9000 mk., 12,000 mk., 25,500 mk.

Pjekarńje po 6600 mk., 9000 mk.

Kowarńja po 8400 mk.

Kupicź so pyta:

Restawrazija abo klamarńja sa něhdźe 12,000 mk.

Wotnajerź so pytaja:

2 klamarni s korczmarstwom.
1 korczma s polom.

Wscho dalsche je shonicź pola

O. Johna w Rakezach.

Rjanu pschenicznu muku s najlěpscheje ruskeje pschenzy, měrzu po 1 mk. 15 np., **wot tudomneje pschenzy,** měrzu po 1 mk., porucza

młyn w Delnjej Hórzy.

Drjewowa awkzija.

Druhi dźeń swjatkow, **póndźelu 14. meje t. l.,** popołdnju wot 3 hodźin ma so w lěsu, Hornjohórcźanskemu ryczerkubku skuschazym, 40 twjerdych dołhich hromadow a tójschto mjehkich dołhich hromadow na pschesadźowanje pschedawacź.

Konjazosubny

majš,

derje skhadźazy, porucza

Korla Preisser jun.

na žitnych wikach.

Rošowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje so jenoż **trjeny len,** a to jenoż sobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haśy, kupuje.

Jara dobra kup.

S jeneje wulkeje Žitawſkeje fabriki, kotraž je ſ dźěłom pſcheſtała, ßym wulku dźělbu

draſtnych tkaninow

(diagonalne tkaniny)

kupił. Twora je rjana w barbje a ſchtož dobroſcź naſtupa, wurjadnje ßylna, tak ſo móžu ju kóždemu, dokelž ßo derje noßy, poručecź. Płaćiſnu ßym jara niſko,

meter po 70 np. — łohcź po 40 np.,

poſtajił. Prawa płaćiſna je ſ najmjeńſcha 10 np. wyſchſcha po łohcźu.

Dale ßym na Lipſcźanſkej maßy dźělbu

cźiſtowołmjanych kachemirow,

ßylnu tworu, 60 ctm. ſchěroku, kupił, kotruž po tunjej płaćiſnje,

meter po 100 np., łohcź po 55 np.,

poručam. Łohcź tuteje twory płaćі po prawym ſ najmjeńſcha 75 np.

Moje nowe artikle, $^9/_4$ a $^6/_4$ ſchěroke **zychi** a **poßleſchcźowe tkaniny,** poručam, ſo bych ßebi ſa nje wotebjerarjow dobył, po najtuniſchich płaćiſnach. Wotměrjene **trjenja** po 50 np.

W klamach ßo ßerbſki rěcźi. **M. G. Freyberg**

na bohatej haßy, ſ napſchecźa póſta.

Na bohatej haßy cźo. 14 po 1 ſchodźe. **Möblowy magazin** Na bohatej haßy cźo. 14 po 1 ſchodźe.

ſjenoćenych tyſcherſkich miſchtrow

na bohatej haßy cźo. 14, po 1 ſchodźe, w khěži k. Mahnki (prjedy Mäuſel)

ßwój wulki ſkład dobrych a ßamodźěłanych **möblow** pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Nowe draſtne tkaniny,

dobra twora, wot 35 np.,

wulki wubjerk

cźornych žaketow

po 7 mk. 50 np., 9 mk. 10 np., 13 mk., 16 mk. atd.

porucźa **August Grützner.**

Jerje,

wulke tucźne rybы,

kopu wot 2—4 mk.,
ſchtuku wot 4—8 np.,

porucźa

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Khofej

we wulkim wubjerku,

njepaleny wot 70 np. do 160 np. po puncźe,
paleny wot 90 np. do 200 np. po puncźe,
derje ßkodźazy, porucźa

Hermann Klemm
na bohatej haßy 12.

Wolij

k maſanju młócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Bacchoniſke tucźno,

njewſchědnje tołſte, derje a cźiſćze ßkodźaze, punt po 80 np., porucźa

Otto Thiemann
na Lubijſkej dróſy w Luſaziji.

Mužſki draſtny magazin

W. Udicha

na hauenſteinſkej haßy 4, na rózku ſadneje bohateje haßy,

porucźa ßwój ſkład hotoweje mužſkeje, hólcźeje a dźěcźazeje draſty we wulkim wubjerku a lubi pſchi ſprawnym poßłużenju najtuniſche płaćiſny. Toho runja ßo na wulki ſkład hotoweje dźěłaćerſkeje draſty kedźbliwe cźini.

Lětuscha generalna shromadźisna

Towarstwa Pomozy

budże **srjedu** po swjatkach, **16. meje 1883**, popołdnju w **2 hodźinomaj**, w **Thiermannez kolonnadach.**

Porjad: 1) Lětne rosprawy. 2) Nowowólby (po § 9 a 12). 3) Namjety.

Wo bohaty wopyt prošy sobustawy a pschećelow tuteje waźneje należnosće

pschedsydstwo.

Towarstwo sa wotměnjwe krupobiczne sawěsczenje w Lipsku.

Schtóž chce swoje pólne płody psche krupobicze sawěsczicz dacz, płaczi **sa 100 mk. sorna a klomy jenoz — mk. 80 np.**, hdyz sarunanje mjenje woźmeho dźěla schkodowanja wuczinicz njeźmě, a 100 np., jeli so dyrbi sarunanje hacz do pjatnateho dźěla schkodowanja dołahacz.

Tez so hodźi, **jenoz** sorno sawěsczicz a płaczi so potom 16 hacz 20 np. sa sto wjazy.

Komuz so w běhu 6 lět jeho pólne płody wot krupow njepobija, tomu so sawěsczenska płaczisna wo nahladny dźěl poniźi.

Tole towarstwo so psches to wusnamjenja, so pschi krupobiczu jara swólniwje schkodowanja saruna.

K wobstaranju sawěsczenja porucza so

A. Lorenz
w Budyschinje na Hoschiz haźy 23.

Ssměschnje tunjo!

Zónske sukanje, brune, po	—	mk.	35	np.,
toho runja, kružate,	=	—	=	40	=
schtalty sa zónske	=	1	=	—	=
sukle = =	=	—	=	20	=
rüsche = = meter	=	—	=	10	=
rubischka na hłowu	=	—	=	35	=

E. Scheer na schulerskej haźy 3
w Budyschinje.

Kopornikarnja Richarda Albrechta

na serbskich hrjebjach 22 w Budyschinje

porucza so k **sałoženju nowych palernjow, piwarnjow, fabrikow kóždeje druźiny, k wobstaranju klamoweje naprawy, parneho a wódneho tepjenja, wodowodow, rolowodow s kopra, żelesnych a wokolajnych rolow** a k **zynowanju koprowych sudobjow.** Toho runja swoje derje dźěłane **koprowe twory** po tunich płaczisnach poruczam.

S poczesczowanjom
Richard Albrecht, kopornik.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., sylnje a derjesłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haźy.

Turkowske a czeske słowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaźnym torhoschczu.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,
s napschecza měschczanskeje schule,
porucza po najtunischich płaczisnach:

mużske schaty,
zónske schaty,
hólcze schaty,
holcze schaty,
schaty sa nowonarodźenych,
klidowe schaty,
poślescheźowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty.

Ssuche drožđże,

pschezo czerstwe, porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haźy.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbaźywukulenje** we Wadezach. **Ssymank.**

Mlode piwo.

Pónđźelu 7. a srjedu 9. meje wjeczor w 6 hodź. so w **Ajeźwaczilskej** piwarni piwo pjelni.

Mlode piwo.

Pschichodnu pónđźelu, wutoru a srjedu so w **Klukschanskej** piwarni mlode piwo pjelni.

Piwarnja w Klukschu.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije, morjenje nerva, wuczisczenje a **wupjelnjenje prósdnych subow**

po najnowschim waschnju wobstara

Adolf Herold, subar
na zitnych wikach w Budyschinje.

Holza, kotraz chce schwalczistwo nawuknycz, móże hnydom do wuczby stupicz na rěsniskej haźy 19, po 1 schodźe.

Jena starscha zona so k dźěczom pyta na tuchorskej drósy czisło 2, po 2 schodomaj.

Drainirowanszy dźěłaczerjo

so pytaja wot

E. Thomasa na Zidowje.

Jedyn **tyscherski wuczobnik** móże hnydom do wuczby stupicz pola tyscherskeho mischtra **Augusta Bära** w Schekezach.

Płaczisna zitow a produktow w Budyschinje
28. haprleje 1883.

Zitowy dowos: 2939 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacz M	Na bursy hacz Pf
Pschenza	50 kg.	7	14	8	93	7	14	8	93
Rožka	50 kg.	6	84	7	28	6	84	7	28
Jeczmjeń	50 kg.	6	52	6	74	6	52	6	74
Wowss	50 kg.	6	—	6	30	6	—	6	30
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	15	50	17	—	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	3	20	3	60	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	80	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	12	50	15	—	—	—	—	—
Proßata 912 schtuk, schtuka		6	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	—	4	40
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	40	4	80

Łužica čo. 5 1883 je wušła.

K tomu czisłu „Serbski Hospodar“ czisło 9.

(K tomu czisłu jena pschiloha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 18 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 5. meje 1883.

Jan Jurij Pahn

na torhoſchcźu, pódla hłowneje ſtraže

porucža ſzwój **wulki** ſkład hotoweje

žónſkeje draſty

a to: **jaki, žakety, wobwěſchki** a **deſchcźne mantle,** najnowſche a najrjeńſche, ſchtož je tole lěcźo pſchiſchło.

Tkaniny ſzu **nanajſzwěrniſcho** wubrane a ſzo wſchě **derje noſcha.**

Wupyſchenje a **garnitury** ſzu po **najnowſchej módźe** dźěłane.

Moje ſnate dobre ſrěſki móžno cžinja, ſo **kóžda woſzoba** něſchto **pſchihodźaze** namaka.

Po měrje ſzo draſta ſa krótki cžaſz **nanajpěkniſcho ſeſchije.**

Tunje płacźiſny, kaž hiſchcźe ženje.

Wuměnjenje ſzo radlubje dowoli. Pſchecźelniwe poſzłuženje.

W klamach ſzo ſzerbſki rěcži.

C. Thiermann ⚒ w Budyſchinje

porucža wot ſzwojeho **ſkłada** na **privatnym tworowym dwórniſchcźu** w **nowej palenej, njekamjeńtnej** tworje:

Charlottenhofſki (Shorjelſki) twarſki kruchaty kalk,

Gogolinſki twarſki kruchaty kalk,

cžorny kalk, cžěſki hydrawl., k wódnym twaram, wobmjetowanju wětrowych bokow a krywow,

rólny kalk ſe Charlottenhofa a Gogolina

wot najmjeńſcheje do najwjetſcheje dźělby po tunich płacźiſnach a krucźe ſprawnym poſzłuženju. Pſchi wotewſacźu zyłych lowryjow, toho runja pſchi zyłym dowoženju ſa twary dawam woſzebite ponižene płacźiſny.

Pſchiwoženje ſe ſzamſznym woſom tunjo.

Kontor: na žitnych wikach cžiſzło 5.

Na ſchulſkej dróſy cžiſzło 1. **Klampnaŕnja E. Röſchenthalera** Na ſchulſkej dróſy cžiſzło 1.

porucža ſzo k wudźěłanju **tſěſchnych žłobow** ſ běłeho a zynkoweho blacha ſ najlěpſcheje družiny a ſ druhich metalow. **Tſěſchne žłoby, tórmy** atd. ſzo derje ſ nowa wobarbja a krycźe ſ drjewoweho zementa ſzo ſ rukowanjom na dźerženje wobſtara.

Toho runja ſzo tež wulki ſkład **blachowych rolow,** na najlěpje dźěłanych, po najtuniſchich płacźiſnach porucža.

Van Houtenowy

cžiſty roſeńdźazy

kakao

najlěpſcheje družiny. Pſchihotowanje „na měſcźe“.

Punt doſzahazy na 100 ſchalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon **Weesp** w **Hollandſkej.**

Prawdźiwy

cžorny kalk

ſ Daubitza,

najlěpſchi ſa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźeržazy wobmjetowanſki kalk ſa wětrowe boki a pſche pſchebiwazu włohu, je runje doſchoł.

A. Lorenz,

ſkład na privatnym dwórniſchcźu a na Hoſchiz haſzy.

Najnowsche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Wo **P. Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjesej P. Kneifelej w Draždźanach. — Wascha tinktura ma ßo wo prawdźe poruczecź, wona je saßo na mojej plěchatej hłowje nowym włoßam naroscź dała. Někotsi s mojich towaŕschow, kotsiž toho runja na wupadanje włoßow cźerpjachu, ßu na moju radu Waschu tinkturu s dobrym wuspěchom nałožowali a ßu Wam sa Wasch wubjerny ßrědk jara dźakowni, ja proschu (nětko scźěhuje skasanje). — S pocźescźowanjom **G. A. Ploeger,** pschekupz w Barlinje na alexandrinskej drósy 37a.

Tuta ßławna tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haßy dostacź.

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschcźu cźißło 8,

pódla měschcźanskeje haptyki,

porucza ßwój rjany wubjerk nowych mustrow

5/4 a 6/4 schěrokeho módreho cźischcźa,

łohcź wot 25 np. hacź do 40 np.;

katun, pikej, kroisej w najnowschich mustrach,

łohcź wot 18 np. hacź do 50 np.;

drastne tkaniny,

rjanu, derje ßo noschazu tworu, pschedawam, so bych s nimi rumował, pod kupnym pjenjesom;

najnowsche ßwětłe a cźěmne rubischka na hłowu

se **židy, wołmy** a **katuna** w kraßnych mustrach po jara tunich płacźisnach.

Wo bohaty wopyt proßy

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschcźu 8, pódla měschcźanskeje haptyki.

☛ W klamach ßo **ßerbski** rěcźi.

H. G. Kubasch jun.,

krawski mischtr,

1 pschi mjaßnych hětkach 1,

porucza ßwój wulki skład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k schicźu drasty po měrje, toho runja ßwój derje srjadowany skład hotowych **mužskich** a **hólcźich wobleczenjow** a lubi pschi krucźe sprawnym poßłuženju najtunische płacźisny.

Kóslaze kóžki

pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje **H. Lange** pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

We wudawaŕni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radoscź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Rajß wulkosornaty,

niz łamany,

punt po 14 a 16 np.,

we wałach tuńscho, porucza

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu.

Jerje

k marinirowanju po 3, 4, 5 np. porucza

Richard Pötschka

na hłownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecźa hłowneje straže (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncźe,
paleny „ 100—200 „ „ „

pschi wotewsacźu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě družiny, derje ßłodźaze, porucza

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałožecź, wukaže

Otto Engert

na snutskownej lawskej haßy.

Žołty a módry kołmas

po kóždej žadanej dźěłbje je dostacź pola

A. Lorenza

na Hoschiz haßy 23.

Bryle a **tłóczaki** sa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacź do najlěpschich družinow porucza

cźaßnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Do Awstralije

scźele paßažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždźanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 12. meje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestosć kral Albert šo se šwojej mandźelskej bórsy po šwjatych dnjach do Barlina poda, so by šebi tamnischu hygiensku (strowinsku) wustajeńzu wobhladał.

— Nowe drjewowe zło, wot knježerstwa namjetowane, je šo wot kněžorstwoweho šejma wotpokasało. Pólszy sapóšłanzy pschi wothłošowanju rosrišachu. Wužitk, kotryž mějesche drjewowe zło krajej pschinjesć, by šo psches schkodowanje, kotrež bychu psches njón rjemjeślniziy poczerpili, wurunał. Mjeńschi ratarjo s njeho žaneho wužitka njebychu měli. W jich kerkach s wjetscha jenož palne drjewo rosće, wot kotrehož šo pschi pschiwoženju s wukraja žane zło brako njeby. Dobytk s wyschscheho drjewoweho zła bychu jenož wobšedźerjo wulkich lěšow měli, kotrež wošebje wužitkowe drjewa dawaju, dokelž by šo jenož na tajke drjewo wjetsche zło kładło. Duž drje žane wulke njesboże njeje, so je šo sačišnjenje drjewoweho zła wot kněžorstwoweho šejma wobsankło.

— Wjerch Bismark je pjecza cžežko skhorił, a jeho nowiny „Nordd. Allgem. Zeitung“ pišachu, so dla wulkich wicznych khorosczow šamo wjazy rěczeć njesamóže.

Awstrija. Awstriski kněžor je nowy schulski sakoń schěsć dnjow po tym, so je šo w kněžorstwowej radźe wobsanknył, wobkrucźił. Spěschnosć tutoho wobkrucźenja je jara ważna a nadpadna. Psches to je dopokasanz, so kněžor pscheměnjenju schulskeho sakonja pschihłošuje, a so šu šo liberalni šylnje molili, hdyž šo nadźachu, so kněžor šwoje wobkrucźenje k tomu njeda. Spěschnosć tutoho rossudźenja s nowa sa to šwědczi, so ma nětczischi minister snutskownych należnosczow, hrabja Taaffe, połne dowěrjenje šwojeho kněžora. S dobom dyrbjesche šo wobydlerjam Wina, kotsiž chzychu liberalnym pschecziwnikam schulskeho sakonja na sjawne waschnje šwoje pschipósnacże wuprajicź, srosymliwy pokiw dacź, so njebychu w saßudźenju tutoho sakonja pschedaloko schli.

— Cžěski krajny šejm ma šo roswjasacź. Hižom w bližschich dnjach šo kněžorowy wukas, na to šo poczahowazy, wotczaka. Wólby šo po nowym wólbnym sakonju, loni w kněžorstwowej radźe wobsanknjenym, směja. Dokelž šu po tutym sakonju wólbne wokrjeby po liczbje wobydlerjow postajene, budźa Němzy na pschichodnym cžěskim šejmje s czežka saßo we wjetschinje. W cžěskim kraleswje bydla 3 milijony Cžechow a 2 milijonaj Němzow. Duž drje, hdyž šo na liczbu dźiwa, na šejmje knjejstwo Czechom pschipanje.

Rußowska. Nětko je twjerdźe postajene, so šo w Moskwje šwjedźeń krónowanja ruskeho kněžora Alexandra III. a jeho wyšokeje knjenje mandźelskeje 24. meje sapocznje. Pschihoty k tomu šu s wjetscha hižo dokonjane a zusy wošebni hosczo šu też k wjedźenju dali, so w prawym czašu do Moskwy pschijědu. Po krónowanju budźa wschelake šwjedźenje wotdźerżane a mjes druhim też ludowy šwjedźeń na tak mjenowanym chodynskim poln, pšched Moskwu leżazym. Tam šu wschelake dźiwadła, karouše a kekleŕnje natwarjene, hdźež je wschelake widźecź a to darmo; — a sda šo, so je wscho derje doscź srjadowane. — Najwjazy rosmyślenja bě k tomu trjeba, kak to srjadowacź, so by šamón lud, w Moskwje a wokolnosczi bydlazy, s tej hosczinu s pokojom był, na kotruž je jón kněžor na chodynske polo pscheprošył. Do prědka je šo wuliczilo, so tam teje hoscziny dla s najmjeńscha 400,000 ludźi pschińdże. To drje je lohko wuprajene a jědź a picze šo k hosczinje też lohko doscź pschihotowacź da, ale kak by šo to srjadowacź měło, so by też wot tuteje nimale pólmillionskeje czrjódy wo prawdże kóždy šwoju pórziju, šwoju dźělbu jědże a picza dostał, to czinjesche wjele hłowukamanja. Skónczinje je jedyn Saksa tu wěz tak do rjadu stajił, so drje šo s dobrym spodobanjom dokonja. Tutón Saksa je k. A. Lomacź (po němski pišany „Lomatzsch“) a je w tu khwilu wobšedźer najwošebnischeho hosczenza (hótela Demuth) w Petersburgu. Wón je šo w Mischnu narodźił a šo wot tam jako „pinczinik“ do Rußowskeje puschcził, hdźež je w šwojim powołanju wjele pschiwuknył, ale pak też šwoje šboże namakał. Dokelž je wón w běhu wjele lět w Petersburgu wschelake wulke šwjedźenje srjadowacź měł a psches to wobschěrnu nashonjenosczź w tajkich należnosczach nadobył, dha bě šo też minister ruskeho kněžorskeho dwora, k. hrabja Woronzow-Daschkow, Moskowskeho ludoweho šwjedźenja dla na k. Lomacza wobrocźił. Tutón je tu wěz wustudował, a po jeho namjecze je městno, hdźež kóždy hósczź s luda šwoju pórziju dostanje, tak satwarjene, so 225 duri k njemu wjedźe. Po tajkim šo nihdże wjele luda na jene dobo nawalicź njemóże, a kóždy, kiž sastupi, dostanje korbik, w kotrymž staj dwaj pirohaj (na pampucha podobnaj). Kóždy piroh je 1 punt cžežki, jedyn je s drobnje rubanym mjašom, druhi pak se schmaderunksom pjelnjeny. Dale leži w tym korbiku měschk, na kotrymž je kněžorski wopon a dźeń šwjedźenja s pišanymi barbami wotczischczany. Tutón měschk je pokny póprjanzow, worjechow, šwjatojanskeho khlěba a wschelakich druhich šłódkosczow. Do jeneje ruki dostanje kóždy hósczź tajki měschk s jědźemi, do druheje pak karan, na kotrymž je też kněžorski hodleŕ atd. wupaleny. Hdyž je šo to stało, dźe wón pomału po wuskej, s wobeju stronow wobkoženej schczežzy k wukhodej. Pšched wukhodom leža šudy s piwom a s ruskim piczom, kotrež měd (Němzy praja: Meth) rěka. Tam da šebi po šwojim dobrosdaczu piwa abo mjeda do šwojeho karana natoczicź, a wustupi won na městno, hdźež je tójschto tyšaz kawkow pschihotowanych. Tam šo šynje a šwoju hosczinu k šebi bjerje. A dokelž šu wschudźe ludźo, kotrychž njedoštytnych žraczżkow mjenuja, dha budźe jich drje też na chodynskim polu. Toho dla budźe tam hischcze 50,000 pórzijow wjazy pschihotowanych, hacž je po prawym wobliczene, a móža po tajkim tajzy žraczży, hdyž šnadź hischcze jónkrócź po jědź pschińdu, šwoju druhu pórziju dostacź.

Cžorna Hora. Bołharski wjerch Alexander je na swojim puczowanju po balkanskich krajach, po tym so je sultana w Konstantinople a grichiskeho krala w Athenje wopytał, sandżeny tydżeń do Zetinja, hłowneho mesta Cžorneje Hory, pschipuczował. Cžornohórski wjerch Nikita jeho poł hodżiny psched Zetinjom s brigadu wojakow wotczakowasche. Jako bě Alexander k njemu dóschoł, so wobaj wjerchaj wutrobnje wobjimaschtaj a koscheschtaj. Pschi sastupje do mesta so bołharskemu wjerchej wot mescheczanskich pschedstejiczelow sól a khleb pschepoda. Wjeczor bésche mesto illuminirowane.

— Cžornohórski wjerch je s proklamaziju pschipowjedł, so so na krónowanje ruskeho khežora, swojeho mózneho pschecžela a sakitowarja, do Moskwy poda, a so je na czaż jeho njepschitomnoscże knjeżerstwo wjerchowzy a statnej radże pschepodate.

Na wumjeńku.

(Pokraczowanje.)

Sa khwilu stany na dobo Sserbin jara swjatoczńje, każ by chżył wschém shromadżenym prědowacź. Prjedy pak, dyżli rěczeć sapocża, pohlada hischće na swoju żonu, a hdyż ta pschikiwny, wotkaschlowa sebi a sarěcża: „Lubi sußodźa! schtoż naß starych nastupa" — a pódla pokasowasche na sebje, swoju żonu a na sußoda Kmocha, Marineho nana —, „my smy psches jene. A jeli so Marja pschecźiwo tomu niczo nima, postajimy dżensa kwaßny dżeń a wy wschitzy scże na njón pscheproscheni." Tu Sserbin womjelkny, pohladujo na ludźi, schto k tomu mènja.

„A, wschak smy to powjedali runje tu minutu."

„Nó, daj Bóh wjele sboża! budże to por!"

„Marja je hižo pschetraka, njekhila wjazy hkowu!"

„A hdże je Jan?"

„I, tón njebudże daloko, snadź nèhdże poßkucha."

Jedyn sußod stany, so by po Jana schoł, a cźi drusy dźěłachu jemu mèsta pschi Marji; a hdyż Jan sastupi, wołachu jemu „wjele sboża", a sußod, kotryż bě jeho pschiwjedł, pokasa na prósdne mèsto pschi Marji a rjekny: „Tak, tule je twoje mèsto."

„Hladajcże", mèni sußodźinka, „a my hacź dotal niczo njewjedźachmy." A wschě druhe ji pschihkoßowachu, runjeż to dawno hižom derje wjedźachu; běchu dźě tu wèz hižom sto krócź pschemlèke doma, duzy ke mschi, po puczu na hermank a na polach.

Jan sydże so pschi Marji, a hdyż bě saßo cźicho, rjekny: „Czoho dla dha niz, Marja? hdyż chzedża naju woženicź, czoho dla njedyrbjakoj so wsacź?"

„A taj, prajicże, njejstaj so hižom prjedy snakoj!" mènja sußodża.

„Aj, jara derje!"

Schkleńzy so sběhachu a pijachu mkodemu porej na strowo.

Bur Sserbin bě mjes tym stajnje stak; nètko rěczesche s nowa: „A s tymlemi wumènjenjemi. Kubko so sapißa wamaj mkodymaj, a ja budu tudy se żonu hischće schèsćź lèt hospodaricź. Tola jeli so namaj hospodaricź sanjecha, damoj wamaj zyke hospodarstwo, a wój dataj namaj sa te schèsćź lèt schtwórty dźèl wscheho kubka. Po schesczich lètach sebi hakle wumjeńk wumènimoj, wschak tomu je hischće czaßa."

Nètko nasta cźischina, a Sserbin czakasche na wotmołwu. Jan so njehibny, Marja hladasche pak na swojeho nana, pak na Jana, drusy hladachu s jeneho na druheho. Tu mènjesche Sserbin dale: „Jeli wamaj to prawje njeje, derje. Ja a moja żona mózemoj hischće schèsćź lèt hospodaricź a budźemy wo kwaßu hakle sa schèsćź lèt rěczećź. Hdyż pak chzemoj hižom nètko wamaj kubko dacź a jeno hospodarjenje na schèsćź lèt sebi skhowacź, cźinimoj to jeno wamaj k woli, dokelż widźimoj, so mataj so rady, a so móhłoj hižom każ swojej bycź."

Nètko postany Jan: „Schtoż postajicże, lubaj starschej, to budże płaczićź. Kak dha bychmoj móhłoj wamaj pschedpißowacź, kak dołho smètaj hospodaricź. Hospodartaj, każ dołho je wamaj lubo. Kubko dajtaj namaj sapißacź a dowoltaj, so bychmoj so wsakoj, wscho druhe njech je do Bożeje wole poruczene."

Na to stany też Marja a dźésche k Sserbinowej, wobjawschi ju rjekny: „Maczi, hdy by chzyła hospodaricź do swojeje smjercże, ja budu tebje na rukomaj noßycź a tebje psche wscho lubowacź. Hdyż dowolicże, so bych Janowa żona była a wascha dźowka, ja sebi niczo wjazy njepscheju."

Tute skowa njeńdźechu drje Marji wot wutroby, tola rěczesche s dobrym wurasom, duż njeběchu bjes wuspěcha.

„To je dźowka, nano", mènjachu sußodźinki nanej Kmochej; „ta móże porěczećź, to macże radoscź, widźicże! To możecże na to hordy bycź, so macże tajku dźowku."

„Kak dha bych njemèł radoscź?" wotmolwi Kmoch. „Ma to po mni — każ bych ja rěczał."

Na to dóńdże Marja też k Sserbinej a wospjetowasche nèkak s druhimi skowami, schtoż bě prjedy swojej pschichodnej macżeri rjekła.

„Lube dźěczi", dźesche na to Sserbin, „dóńż budźemoj mój hospodaricź, budźemoj też tule na kuble bydlicź, a wój na wumjeńku, hdżeż je njeboh dźěd bydlik. Hdyż hospodaricź pschestanjemoj, póńdźemoj mój na wumjeńk a wój so pschecżehnjetaj na kubko."

Marja wotmolwi: „Lubaj starschej, wo tym ani njerěczitaj; schtoż sebi postajitaj, to smějetaj, a hdy byschtaj namaj poruczikoj, so bychmoj tón zyły czaż bydlikoj w komorach, hdżeż waschi hoscżo bydla, ja bych waju tola na rukomaj noßyła."

K tym Marjinym skowam so Jan jeno poßmèwasche a kiwasche s hkowu, każ by ji swědczik.

Ssu ludźo, kotsiż so hnydom do płacża dadża, hdyż nèchtó swjatoczńje rěczećź poczina. Widźimy starschich płakacź, hdyż jim dźěczi s nawuknjenym hróncżkom „nowe lèto" pscheja, runjeż ani dźěczi, ani starschi tomu njerosymja; widźimy płakacź domjazych a zusych na kwaßach, tak khètsje hacź braschka poczńje prědowacź.

A tak nasta też tu pola Sserbinez płakanje, so njebě wócżka, kotreż by sylsojte njebyko. Jeno dwaj wostaschtaj njenakażenaj a prostaj — Jan a Marja.

Hdyż běchu so skónczńje napłakali: „Dźicże po herzow", sarěcża nèchtó; „bjes hudźby slub njetraje."

„Haj, dźicże po herzow", pschihkoßowachu drusy.

Cźi wschak njeběchu daloko, trjebasche jeno nèchtó psches dwór do teju komorow nad kólnju hicź — a dźěchu po herzow. A hdyż herzy prèni ras sadźèłachu, bě wschitko wjeßele, każ na kermuschi abo na kwaßu.

Schtóż by tu nètko sastupił, by snadź rjekł, so su cźi ludźo dopołdnja na pschewodżenju byli a so nètk w pohrjebnej swjatoczńoscźi pokraczuja? —

Sa krótki czaż bě Sserbinez kwaß. Hoscżina běsche pola njewjesty, pola Kmochez; po kwaßu wjedżesche sebi Jan njewjestu do kubka. A herzy, kotsiż běchu tu hischće wot dźědoweje smjercże wostali: hdyż njewjesta do domu stupasche, witachu ju psched durjemi se swjatoczńej hudźbu; a kak dha mohło to hinak bycź!

Ale pobychu tam slè. „Jeno s woczow mi dźicże!" praji mkoda hosposa tak krucże, so so tón, kotremuż płacżesche, wjazy praschecź njetrjebasche.

Ale jedyn s herzow so tola swaži: „Ale stary nan je nam pschikasak, so bychmy sahrali!"

„Kżisch!" wurasy Marja. „Stary nan niczo njekasa, schtoż je mi njelubo. Dźicże jeno, so pschinźecże!"

Herzy njedohrachu, ani njedorěczachu, schtoż chzychu prajicź; stary Sserbin stejesche pódla, każ by njewjedźak, schto.

A herzy cżehnjechu, każ mokre kury, psches dwór do komorow. „Tole so dźiwnje sapoczina!" prajachu sebi. — „To so hischće na kuble stako njeje."

Ale stara Sserbinowa njemóżesche to pschenjechacź, so njewjesta na swamym prosy tama to, schtoż bě w domje każ stare herbstwo. „Hdyż sy so, Marja, na dźědowym pohrjebje nad musiku wjeżelika, njemyßlach, so je cźi hudźba pschecżiwna", dźesche nèkak wótrje.

„Njemóżu wèzy wustacź, hdżeż njeßkuscha", Marja hischće wótrischo; „hudźba skuscha do korczmy a niz do tajkeho kubka. Ani nochzyła bycź pod jenej stèchu s tajkimi każazymi ludźimi, s cźimż so cźlowjek poniża, pschetoż tajzy ludźo sebi hnydom myßla, so su nam runja."

Tu stara Sserbinowa spósna, so je koßa na kamjeń pschischka, a so ßo njeßmě tak ſ lohka poddacź. „Mój wamaj hospodarſtwo w dobrym rjedźe pschepodawamoj, a by derje bylo, hdy by nihdźe hórschich wězow njebylo.“

„Ja pak tola njechała cźerpjecź, so by ßebi kóždy myßlił, so móźe ßo k nam khodźicź, kaž do korcźmy; Jan ßo hižom postara, so by ßo tu ta cźrjóda ani wjazy njewalała“, dorěcźa mkoda njewjesta se stajnej wótroscźu.

„Jan?“ praji stara Sserbinowa, a klincźesche ſ toho ßkowa kaž praschenje a ßobu też dowěra, so Jan to njescźini. A Sserbinowa ßo pódla poßmja, kaž by Marji powjedała: „To ßo wo Janu mylisch.“

„Haj, Jan!“ wuraſy Marja.

„So by herzow ſ domu wuhnał, kotſiž ßu tu se schěrych cźaßow ßem pschebywali?“ woprascha ßo burowka.

„Schtoż je něhdy bylo, njetrjeba też dźenßa bycź; ßu wězy, kotrež ſ cźaßom ſ módy wuńdu.“

Na to sebra ßo Jan prajizy: „Cźoho dla dha jim rjekł njebych! Hnydom jim to praju!“

Marja pohlada na macź, kaž by prajicź chzyła: „Nó po tajkim!“ A poßmja ßo.

„A ta by mje na rukomaj noßycź chzyła!“ pomyßli ßebi burowka.

Jan pak, kaž byschtaj ßebi ſ Marju ſ jenych khartow hrakoj, wuńdźe se jſtwy psches dwór k herzam. „Budźcźe hižom tak dobri a mějcźe ßo ſ domu!“ rjekny. „Moja žona ßebi njepscheje, so by ßo tu schtó walał, a ja ßebi to też njepscheju.“

Tu ßo herzy ſtróżichu, kaž by błyſk hižom druhi ras blisko nich dyrił. „Nó, mytuj wam Bóh“, rjeknychu ſběrajo ßwoje hußle a naſtroje, a pódla ſhladowachu na Jana, kaž bychu hischcźe prawje njewěrili, hacź je prawda abo žort. Ale bě to prawda; pschetoż hdyž běchu proh pscheſtupili, njewołasche jim naſpjet, ani hdyž hižom psches dwór dźěchu.

Jan tu hischcźe wosta, hdyž běchu ßo herzy wotßalili. A rubischkazy muž a brußakojo a schtóž tu hischcźe bě, hladachu na njeho, njewěſcźi, hacź to też jim płacźi.

Ale Jan jich njewěſtych njewostaji. Pohlada na jich wězy, pohlada na nich a rjekny: „Hacź do wjecźora móźecźe to hižom wotnoßycź!“ (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wcźera tydźenja mějesche ßo na ßejmowni wałporski provinzialny ßejm. Sa wschelake powschitkowne naležnoscźe ßo 144,401 mk. 95 np. dowoli, a to ſ danje samoženja rycźerſtwa 6942 mk., ſe samoženja gmejnow 35,396 mk. a ſ wunoschka nalutowańje 101,712 mk. Tele pjenjesy ßo sa podpjeranje khorych, běbnych, duchaßłabych a wschelakich wustawow trjebaju. 8000 mk. ßo sa gmejny postaji, kotrež maju wjele pucźow twaricź, 6499 mk. sa podpjeranje Budyschſkeje ratarſkeje schule a ßadownje. Sa schulske naležnoscźe a woßebje twary ßo 20,000 mk. pschiſwoli. Wot tychle pjenjes pak maja najſkerje jeniczży te gmejny podpjeru wotcźakacź, kotrež ſ najmjeńscha létnje 1 hriwnu wot hłowy sběhaju. 15,000 mk. ma ßo też létßa bjes gmejnami jako sarunanje wudawkow, sa wotcźehnjenje woßyrocźenych a sanjerodźenych dźěcźi we wustawach (anstalt) abo pola zuſych ludźi wudatych, rosdźělicź. Swudowjenym khudym ródnym macźerjam ßo sa wotcźehnjenje jich dźěcźi žana podpjera njedoſta. Knjes ſapóßłanz Kerk ſ Rodez, kaž hižom loni, też tón ras roſestaji, so je tajke rosdawanje pjenjes wulka njeprawda. Khude ſwudowjene macźerje ßwoje dźěcźi runje tak sa dobrych a wužitnych cźlowjekow wotcźahaju, kaž ßnadź ßo to na krajnych wustawach ſtawa. Je-li so ßo krajnoſtawſki direktorij wot měnjenja wodźicź dawa, so wot tajkich macźerjow sa kmane wotcźehnjenje žane rukowanje žadacź njemóże, dha njech ßo tola w tutej naležnoscźi bóle k gmejnam ßamym ſ dowěrnoscźu pschibliżuje, kotrymž ßo dobre wotcźehnjenje ßyrotow runje tak saleži kaž tamnym wuſtawam. We wuſtawach wſchak wotcźehnjenje tak kraßne a khwalobne njeje, kaž to wuwołaju, hewak ßo tam tola dźěcźi bjes ßobu wobkranyli njebychu. Je-li by ßo něschto tajke podobne pola ſwudowjenych macźerjow ſtało, by ßo gmejna ſ cźaßom sa to postarała, so bychu dźěcźi lěpſche wotcźehnjenje dostałe. Knjes Kerk ßwoju wobschěrnu rěcź ſ namjetom skónczi, so by ßo gmejnam w pschichodźe sa wotcźehnjenje jich ßyrotow hódne a bóle prawe sarunanje wudźěliło. Se strony direktorija ßo khětro njejaßnych pschicźinow dla pscheczźiwo namjetej rěcźesche. Wjele sapóßłanzow, kotſiž bychu hewak sa namjet hłoßowali, ßo psches to a, dokelž jim pjenjeżne wobſtejnoſcźe banka ſnate njeběchu, w ßwojim rosßudźe molicź da. Tak pschińdźe, so ßo namjet njepschija, hacź runje 152,556 mk. pjenjes, k wudźělenju hotowych leżazych, wyſche wosta. Wobżarowacź ßo dyrbi, so ßu też tole léto gmejny w naſtupanju wudawkow sa wotcźehnjenje ßyrotow psches ſwudowjene macźerje ſ nowa ſ prósnymi rukami wuſchke. Dr. Pfeifer nad Burkersdorfom mějesche hischcźe mjenje wuſpěcha se ßwojim namjetom. Dokelž skórżby dla proſcherjow a dundakow dźeń a bóle pschiběraju, ſtaji wón namjet, so by ßo komißija, ſ dźewjecź ßobuſtawow wobſtejaza, wuſwoliła, kotraž by ßo sa to staracź měła, na kajke waſchnje by ßo wot provinzialneho ßejma pscheczźiwo pschesměrnemu proſcherſtwu a dundarſtwu ſkutkowacź hodźało. Wjetſchina ſapóßłanzow njemějesche pak pokhilnoſcźe, tajku komißiju wubracź a duž dr. Pfeifer ßwój namjet wróczo wſa. Na polěpſchenje wulkich wobcźeżnoſcźow, pod kotrymiž maja woßebje wjeßnjenjo w naſtupanju dundakow cźerpicź, ßo po tajkim nadźecź njemóżemy.

— Wot ßwjatkow ßem ßo ſ cźahom, kotryž w 1 hodź. 40 min. popołdnju ſ Budyschina do Wjeleczźina jěſdźi, ſaßo kaž loni kóždu ßobotu a ßwjaty dźeń ludźo w 2. a 3. klaßy ßobu woża.

— Wſchelake němſke nowiny po jutrach pißachu, so je ßo pschi jutrownych pruhowanjach pokaſało, so je ßo ſ pokracźowanſkej schulu wjele polěpſchiło. Jenož poßledni létnik, wot mkodych ludźi w 17. a 18. lécźe wopytany, njeje ßebi hischcźe żaneje khwalby dobycź mohł. Bjes wucźerjemi ßamymi ßo pschezo bóle pscheßwědcźenje rosſcherja, so ßu mkodźi ludźo w tychle létach ſa do schule khodźenje wuroſtli. Njepoßłuſchni a ſki bjes nimi ßo pſched wucźerjom wjazy njeboja a ſe ßwojim ſkym pschikkadom dobrych ſchulerjow każa. Duž ßo ſ wjele ſtron petizije, na wotſtronjenje tſecźeho léta pokracźowanſkeje ſchule ßo měrjaze, pschihotuja, kotrež ßo pschichodnu naſymu krajnemu ßejmej pschepodaju. Nam hischcźe ſnate njeje, hacź chzedźa ßo też w Sserbach tuteje naležnoscźe dla hibacź a ßo pschi nadběhanju na tſecźe léto pokracźowanſkeje ſchule wobdźělicź.

— W katholſkim dźěle Pětrowſkeje zyrkwje ßo w tu khwilu wobschěrne ponowjenje ſtawa, duž ßo też w evangelſkim dźěle nuſne ponowjenje dléje wotſtorczicź njehodźi. Zyrkwinſke prjódkſtejerſtwo je hižom ponowjerſke dźěła reſbarjej Hauerej w Draždźanach, kotryž ma też w katholſkim dźěle ponowjenje wobſtaracź, pschepodało. Wudawki ſ najmjeńscha 20,000 mk. wucźinja.

S Jeńkez. Póndźelu wjecźor je ßo khěžkarſka żiwnoſcź ſwudowjeneje Rekoweje, kotraž bě tu khwilu wot jejneho pschichodneho ßyna Bittermanna wotnajata, do cźiſta spaliła. W płomjenjach ßu nětkotre kury kónz wſake, pjecź kosow bu drje hischcźe ſ wóhnja wutorhnjenych, tola wone běchu hižom tak ſtraſchnje wopalene, so dyrbjachu je ſakłócź. Rjekowa nima niczo ſawěſcźene. Kak je woheń nastał, hischcźe wujaßnjene njeje.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu, 6. meje, mějesche w ſhromadźiſnje naſcheho ßerbſkeho towarſtwa k. wucźeŕ Ssuſchka ſ Wujesda pschednoſchk wo ſtawiſniſkim ſtejniſchcźu żidow. Wón najprjedy wo kharakteru żidowſkeho luda rěcźeſche, kotrehož woßebitoſcźe ßu ßo pschede wſchěm psches to wuwike, so je měſto ſtareho teſtamenta talmud ſa nabożniſku a ſakońſku knihu pschijał. Pschednoſcheŕ dale wo ſtawiſniſkim podeńdźenju żidow we wſchelakich němſkich krajach, na pschikład w Italſkej, Schpaniſkej a Němſkej, powjedaſche, Dla jich dopokaſaneho njepſcheczźelſtwa pscheczźiwo kſcheſcźijanſkej wěrje dyrbjachu druhdy ßurowe pſcheſcźěhanja cźerpicź. Knjeſej Ssuſchzy ßo ſkónczńje ſa jeho wobſchěrny, ſ wulkej prózu wudźěłany pschednoſchk dźak towarſtwa ſ móznej tſikrócźnej ßławu wupraji.

S Wojerez. Sańdźenu njedźelu w nozy w hródźi reſtawratěra Nikolaja pod hrodom woheń wudyri, kotryž ßo na pschimjeſoważe twarjenja reſtawrazije ſpěſchnje wupſchestrje a je do procha a popjeła pschewobrocźi. Na wulke ſboże bě wětſik wocźichnył, tak ſo ſa ßußodne khěže żadyn ſtrach njebě. — 1. meje je diakonuß Wieder ßwoje nowe ſaſtojnſtwo w Langenölſu naſtupił.

S Běkeje. Wutoru tydźenja ßu ßo tu twarjenja khěžkarjow Mitki a Hubaka wotpalike. Wobaj, wot wóhnjoweho njeßoża potrjechenaj, mataj ßawěßćene. Pola Mitki ßu jene ßwinjo, poß a jena kokoßch w płomjenjach kónz wßake.

S Wyßokeho Bukowa. Kralowßki krajny radźićzel ß wonka ßkužby knjes ß Götz nad Wyßokim Bukowom je 2. meje wumrjeł. Knjes ß Götz ßo 31. měrza 1862 ßa krajneho radźićzela Wojerowßkeho wokrjeża pomjenowa, kotrež ßastojnßtwo wón kónz lěta 1880 khorowatoßćze dla nakhwilnje ßkoži, doniż jeho 1. februara t. l. penßionirowachu. Jeho pohrjeb ßo wutoru ß wulkotnym wobdźělenjom luda ßta.

S Delnjeje Łužizy:

S Bobolz. Jako běchu, kaž tydźenja pißachmy, wudowu ß jědom ßawdateho Lehnigera k ßmjerći ßaßudźili, je ßo wona ßwojeho njeßkutka wußnaka a k tomu ßtaka, ßo je wotroczk, ß kotrymž mějeßche lubkowanje a ß kotrymž je ßo poßdźißcho ßwěrowacź daka, jej jěd wobßtarak. Jejneho druheho muża, ß mjenom Nakojnzer, ßu toho dla ßajeli a jeho w rjećźaßach ßanknjeneho do jaßtwa dowjedli.

S Dubrawki. Jedyn tudomny bur wóndano ßwojeho pohoncża ß woßom do Khoćźebußa póßka, ßo by jemu wßchelake wěży wobßtarak. W měßćze ßo pohoncź ß dobrym pßcheczelom ßetka a tón jemu radźi, ßo by konja pßchedak. A to ßo ßta. Bur cźaka a cźaka a jako bě ßo jemu cźakanje woßtudźiło, ßo wón do měßta poda, ßo by ßkužobnika pytak. Ale kak ßo wón ßpodźiwa, jako ßwojeho konja pola zuheho knjeßa a w zuſym woßu wuhlada. Wón poliziju ßawoła, a ta bórßy wußlědźi, ßo je pohoncź konja ßa 30 toler pßchedak, wós pak w jenym hoßćenzu ßtejo woßtajił.

Wušła je „Łužica“ čisło 5 (meja 1883). Wobsah: Tři spěwy wot Šymana: Njeswěrni. Ty dyrbiš nana a maćeř česćić. Kolebkowy spěwčk. — Khróśćicy — wjes a wosada. Krótki wopis wot M. K. — Z kupy Sumatra. Podał Jan B. Šołta. — Słowčko k zbudźenju. Spisał Jakub Bart. — Tři nalětne spěwy Mata Kósyka (Delnjoserbscy): Nalětne wjasele. Piletka. Bóže žognowanje. — Dopis z Norwegskeje. (Skóńčenje.) Dr. Juro Sauerwein. — Do žiwjenja. Spěw wot Šymana. — Wódny muž w Čornicy. Bajcy z luda z přidawkom. Podał M. — Należnośće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Serbske knihownistwo. — Słowjanske nowinki. — Nekrologaj. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za meju. — Listarnja. — Nawěstnik.

Sswjatkowny khěrluſch.

Zyrkej ſteji žohnowana
Jako Boża ſahroda;
Luboſna je wohladana,
Dokelž ßwoje ßwjatki ma.
Kak ju pyſcha kraßne dary!
Dźěl ma na nich mkody, ſtary.
O kak ß wyßokoſcze cźe
Kraßnje Bóh Knjes žohnuje!
Ducho ßwjaty, zyrkwje pycha
Cźiſta, nowa, njebjeſka!
Žiwa pßches tebje nětk dycha,
Dokelž ß tebje wodych ma.
Wodych jejny ty też woſtań!
Leži ßłaba, dha ty poſtań!
Duj, o duj ßam ſe ßebje
Dych a ducha do njeje!
Sbóžnik wulki je ßo ſwjaſał
Zyrkwi ßwojej ſe ßlubom;
Połny hnady ji je kaſał
A ju wabił ß wokanjom:
Hnady ſtudźeń ta je we mni,
Kom'ž ßo picź chże, tón pój ke mni!
Se mnje pij a napij ßo!
Hnada nima žane dno.
Kotſiž wěrja do Jeſußa,
Tym ßo dyrbi derje hicź;
Saloženi na Khryſtußa,
Dyrbja ß njeho hnadu picź.
Pißmo ßwjate njepotaji,
Ale ſjawnje wo nich praji:
Řěka wody žiweje
Wot nich na ßwět poběhnje.
Sslub je nětko dopjelnjeny
Jeſußowej zyrkwicźźy;
Cźłowßki duch je wobnowjeny,
S Duchom Božim ſwjaſany.
Duž ßo wſchitzy ſawjeßelmy,
Bohu džak a khwalbu ſcźelmy,
So je zyrkej žohnował
A ji Ducha ß njebjeß dał.
Sbóžny, ſchtóž do Khryſta wěri,
Saloženy na njeho!
Toho řěka hnady cźěri,
Wón ma Ducha bohatſtwo.
Njebjerjemy dha po kruchu,
Dha też ſpěwajmy we duchu
Khěrluſche nětk ßwjatkowne,
Džakowne a wjeßele. P.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Sßkužobna džowka Amalija Augusta Hohlfeldez bě wobßkorżena, ßo je w januaru t. l. ßwojemu tehdomniſchemu hoßpodarjej, gmejnſkemu prjódkſtejerjej Gnawkej w Lubjenzu, kruch płatu kranyka a wikowarjej Winklerjej 2 mk. wuklukała. Paduchſtwa a jebanſtwa dla ju k ſchtyrjom dnjam jaſtwa ßaßudźichu. — Na pucźu ß Njeſdaſchez do Hodźija běſche ßo 14. februara t. l. měch ß 11 pokrutami khlěba, pjekarjej Hübnerej w Njeſdaſchezach ßkuſchazy, ſhubił. Kucźa bě tehdom žandarmej k tomu ſtał, ßo je khlěb namakał a w bliſkej fajmje ſkhował. Pßched ßudom pak Kucźa ßwoje wuſnacźe wróczo wſa, wudawajo, ßo je jeho žandarm k tomu nuſował a jemu hroſyk, ßo jeho, hdy bě prěk, do jaſtwa wotwjedźe, pßches cźož by jeho khora žona ßwojeho ſeźiwjerja ſhubiła. Dokelž wobßkorżeny k niczemu njeſtejeſche, a ßo jemu pßchi pßchepytanju žana wina dopokaſacź njehodźeſche, ßo wón khoſtanja ſminy.

Khoſtanſka komora. Wolazemu Korli Michałzej ß Drěwzow, kotryž na knježim dworje w Mikkezach ßkužeſche, jako ßo tam loni 17. dezembra wowcźeŕnja wotpali, winu dawachu, ßo je tamny woheń ſakožił, ßo by ßo na ßwojim knjeſu wjecźił. Dale bě wón wobjkorżeny, a też k tomu ſtejeſche, ßo je tamnu nóż ßwojemu ßobuwotroczkej Kubaſchej ß cźeladneje ſtwy ſymſki kabat kranył a loni w lěcźe jeneho druheho wotroczka ſranił. Schtož woheńſakożenje naſtupa, ßo pßcheczíwo Michałzej pßchi pßchepytanju žane dopokaſma wunamakacź njehodźachu; duž jeho jeniczźy dla kranjenja a cźělneho ſranjenja winowateho wußnachu a jeho k jenoměßacźnemu jaſtwu ſaßudźichu. Tole khoſtanje mějachu pak hižom pßches jeho pßchepytowanſki arreſt jako wotßedźene, duž jeho hnydom ß jaſtwa puſchcźichu. — Sßkužobnu džowku Marju Richterej ß Luha njedźiwajo na jeje wobßtajne ſaprěwanje pßchepokaſachu, ßo je kónz lěta 1881 w ßwojej tehdomniſchej ßkužbje w Budyſchinje 2 koſchli, jenu ßuknju a někotre rubiſchcża kranyka. Tole pakoſcźenje jej ſchěſcź njedźel jaſtwa pßchinjeßy. — Pjekarſki wotroczk K. W. Miſchner ß Dobruſche bě 16. haprleje t. l. w Sajdowje na kaſeńka Beckerta ß Budyſchina, kotryž bě jeho pßches tamniſcheho gmejnſkeho prjódkſtejerja arretirowacź dał, wołał: „Waß hižom ſaßo ras ſetkam, a hdyž Waß ſetkam, Waß k ſemi porażu!“ Tajkeho hroženja dla ma Miſchner tydźeń jaſtwa wotßedźicź; pódla toho wón proſcheŕſtwa dla tydźeń arreſta doſta. — Poßelnikſki fórman K. G. Schołta ß Wjeßela bě něſchto drjewa, knježemu dworej w Kupoj ßkuſchazeho, ſpakoſcźik. Jeho khoſtanje wobſteji ß tſjoch njedźel jaſtwa. — Ssydomletny ßyn dźěkacźerja Langi 21. měrza khěžeŕku Marju Wolenkowu tak dołho mjerſaſche, doniż ßo ta rosnjemdri a ßo do njeho ß pukami da. Dokelž bě jeho pßchi tym khětro ßurowje pßchebiła, ma wona 5 mk. khoſtanja płacźicź. — Sßkužobny wotroczk J. Frenzel, hoſpodarſzy pomoźniży Kſchižan, A. Nowak a Ernſt Nowak w Myſchezach buchu hrubych njewuſchnoſcźow dla, a to Frenzel a Kſchižan po 10 mk., bratraj Nowakaj pak po 5 mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźeni.

Přilopk.

* Pßchi korſo-jěſdźenju w Draždźanach pßchińdźe ſańdźeny ſchtwórtk pßches ſawrócźenje jeneje ekwipaże do woſow njeporjad. Pßches to ßo dwaj konjej ſpłóſchiſchtaj a runje do ludźi cźěrjeſchtaj. Dwaj mužej drje konjej ſa wuſdu pßchimnyſchtaj, njemóżeſchtaj pak jeju ſdźerżecź. Konjej jeneho hólza pßchejědźeſchtaj, kotremuž bu zyła koża ß hkowy dele ſdŕěta. Dale pßchindźechu pod koła dwaj mužaj a jena žona, kotſiž pak ßo jenoż ß lohka ſranichu. Spłóſchenaj konjej nětko cźeŕninu, ß kotrejž je hat wobhrodźeny, pßchetorhnyſchtaj, cźißnyſchtaj jeneho muża do wody a jědźeſchtaj hłuboko do njeje nuts, pßchi cźimž ßo wós powróczi, a jena žona, na nim ßedźaza, do žołmow padże. W tym ßamym wokomiku pak ßo hižom jedyn offizier, premierlieutenant ß Gersdorff, pßches naſtróżany lud doby, ſkoczi pßches cźeŕninu do wody a ßo bórßy ſe žonu wróczi, kotruž bě pod wodu wucźahnył. Offizier ßo ß nowa do wody wróczi, ſo by ſa ludźimi, ßnadź pod woſom leżażymi, kojił a na to konjow dźerżeſche, ſo by jeju pohoncź, toho runja do wody panjeny, wupſchahnycź mohł. Tak bu wſcho wukhowane, hacź na wós, kotryž hiſchcże dołho powróczeny we wodże leżo woſta.

* Wo rubježnym mordarſtwje w bliſkoſczi Draždźan ßo piſche: Ssobotu wjecźor popołdnju w 2 hodźinomaj mějeſche dźěkacźeŕ Schmidt ſe Schullwitz pola Pillnitz ß Draždźan tydźeńſku mſdu do Draždźanſkeje dynamitoweje fabriki, ſady wßy Wyßokeje leżażeje,

donjeſcź, tola wón tam njedońdźe. Njedźelu rano w 9 hodźinach po dleſchim pytanju cźěko dźěłacźerja Schmidta na kromje lěża njedaloko Großerkmannsdorfa w ſemje ſahrjebane wußlědźichu. Swjerčha pěſkoweje pjerſchcźe běſche hiſchcźe dźěl jeho krwaweje ruki widźecź. S njeſbožownym mužom žu mordarjo žadławje ſakhadźeli. Nop běchu jemu po ſdacźu ſe žylnym žochorom do zyła rosraſyli; do cźěła a ſchije běchu jeho wjazy krócź ſ nožemi kóli. Skóſtnizy, kotſiž žu žwój wopor zyle wurubili, žu jemu 717 mk. žlěbornych pjenjes a cźaßnik wotewſali.

* Loni žo w wſchelakich nowinach pißaſche, ſo žaby pſches to karpam w hatach ſchkodźa, ſo žo jim na khribjet žydaju a jim wocźi wudrapaju, pſches cźož karpy woßlepja a, dokelž žebi potom zyroby namakacź njemóža, kónz woſmu. To žame naſhonjenje žu lětža w jenym wulkim karpjazym hacźe pola Eulawy ſcźinili. Na jenym wulkim karpje žaba žedźeſche, kotraž bě žo do jeho wocźow tak twjerdźe ſadrapnyła, ſo móžachu ju hakle po dleſchim cźaßu ſ njeho ſ kijom wotehnacź. Wocźi běſchtej karpej wudrapanej. Jeho žu nětko do rybnizy puſchcźili, ſo bychu widźeli, hacž žo jemu wocźi ſaßo wuhojitej abo hacž widźenje ſhubi.

* Wo wßu Löhnfelſu w narańſchej Pruſkej bě jedyn khěžkař najaty, kotryž ſa mjecźenje a tepjenje ſchulſkeje ſtwy na lěto dwanacźe hriwnow (markow) wot gmejny doſta. Jako bě žo cźaž minył, ſa kotryž běchu jeho najeli, žo dźeń poſtaji, na kotrymž mějeſche žo tuto dźěło ſ nowa pſchenajecź. Wón k gmejnſkemu pſchedſtejicźelej pſchińdźe a rjekny, ſo chze to dźěło ſ nowa ſa 12 hriwnow lětneje mſdy wobſtaracź. Tola mjes tym bě jedyn drjeworubař ſaſtupił a prajeſche, ſo ſ dźewjecźimi hriwnami ſa lubo woſmje. Duž tón prěni ſawoła, ſo jenož ſchěſćź žada, — na cźož tón druhi hiſchcźe mjenje žadaſche, a tak žo wonaj dale bóle dele ſchrubowaſchtaj, doniž tón nowy rjekny, ſo chze to dźěło zyle darmo wobſtaracź. Dotalneho tepjerja pak to žałožnje mjerſaſche a wón ſawoła: „Ja to dźěło tež darmo wobſtaram a wyſche toho hiſchcźe 1 hriwnu do gmejnſkeje pokładnizy (kaßy) dam.“ „„A ja dwě!““ rjekny druhi. „A ja wyſche toho 30 nowych pjenjezkow pſchiwdam!“ pſchiſtaji prěni, „„a ja ſchěſdźdźeßat!““ ſawoła druhi. To bě dotalnemu tepjerjej a mjecźerjej tola pſche — wſchu měru, a wón womjelkny. Po tajkim jeho nowy ſaſtupjeŕ ſchulſku ſtwu darmo mjecźe a tepi, wyſche toho pak ſa tuto prawo lětnje 2 hriwnje a 60 nowych pjenjezkow płacźi. — A nima to hewak niczo ſa to? — O haj, zyła gmejna žo jemu žměje!

* „Młodoſcź, tornoſcź!“ rěka žerbſke pſchißkowo, a wone je bohužel druhdy tež wěrne. Jedyn tajki pſchikład piżachu wóndano ſ měſtaſchka Völkermarkta w Awſtriſkej. Tam bě žo domownik Jan Ullirz do młodeje holzy Marje Sellenthalerez ſalubował. Khwilu žo ſdaſche, ſo ma jeho lubo, ale jenož w khwilu, pſchetož jako bě bohatſchi młodźenz pſchiſchoł a ſ njej rjenje cźinicź počźał, wona wo žwojim dotalnym lubym nochzyſche niczo wjazy wjedźecź. Tón pak bě tak žłabeho roſoma, ſo žebi tajke wotpokaſanje žałožnje k wutrobje wſa a wobſankny, žo žam ſkónzowacź. A wón to na ſatraſchne waſchnje dokonja. Wón žo mjenujży ſe žylnymi poſtronkami k konjej pſchiwjaſa a tykny, jako bě žo to ſtako, kruch ſażehleneho hriba do noża. Kóń toho dla kaž wrótny ſ nim ſ dwora won wulecźa a cźěrjeſche ſaſkak po pleſtrowanych haßach, ſo hnydom kruchi mjaża a koſcźi wot pſchiwjaſaneho domownika lětachu a bě tón po krótkim cźaßu morwy, wſchón ſatraſchnje roszychnowany. — Njebudźiſche wón wjele mudriſcho ſcźinił, hdyž budźiſche žebi pomyßlił, kaž tamna žerbſka holczka, w pěßniczży prajizy:

„Na žwěcźe ženje tak ſlě było njej',
So ſaßo ſ lěpſchim by njepſchiſchło.“

A wona doſta w měſto lubeho, kiž bě ju wopuſchcźił, rjeńſcheho a lěpſcheho, a wonaj pſchi žwěrnym dźěle a ſprawnej luboſcźi wobohacźiſchtaj, njeßwěrny luby pak ſe žwojej žonu wokhudźi, dokelž běſche žebi ju jenož jejneho bohatſtwa dla brał a na luboſcź a ſprawnoſcź njehladał.

* S Temoswara piżaju: Gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Mladen Milicź w Ssurjanje wóndano w nozy žylne korcźenje pſched žwojej khěžu ſaßłyſcha, ſchtož jemu hnydom na něſchto ſko myßlicź da. Wón ſkoku do žwinjazeho klěwa cźěrjeſche a žo pſcheßwědcźi, ſo žu jemu najlěpſche žwinjo kranyli. Duž žo bjes kombźenja ſe žwojim mkódſchim bratrom na pucź ſa paduchami puſchcźi. Pſchede wßu žebi kóždy druhi pucź wubra. Mkodſchi bratr bórſy muża naběża, kotryž pſchedſtejicźelowe žwinjo a hiſchcźe druhe cźěrjeſche. Po krótkim wojowanju wón paducha pſchemó a nětko žwinjecźi ſaßo domoj cźěrjeſche. Pſchedſtejicźel něhdźe 400 krocźelow pſchede wßu ſchryrjoch mužow ſ nětkotrymi wowzami a dwěmaj žwinjecźomaj ſetka, wón na nich ſawoła a žo, jako jemu njewotmolwichu, k nim pſchibliża. Lědma do jich bliſkoſcźe pſchiſchedſchi, žo cźi ſchtyrjo mužojo do njeho ſe žwojimi kijemi dachu. Pſchedſtejicźel, bywſchi hußarſki korporal a hiſchcźe pſchezo žwojeje žylnoſcźe dla ſnaty muž, žo pak njebojeſche. Wón žwój nóż wucźeże a do žwojich njepſcheczelow tak dźiwje kałaſche, ſo hižom ſa nětotre minuty dwaj ſ nich morwaj na ſemi leżeſchtaj. Tſecźi pſchi cźěkanju cźeżko ſranjeny w pſchěrowje pſchi dróſy leżo woſta, a jenož ſchtwórty do bliſkeho lěża twóchny. Dobycźerſki pſchedſtejicźel, kotryž bě pſchi tutej bitwje jenož tſi lohke rany doſtał, žo ſ kranjenym ſkotom do wßy wrócźi. Jako naſajtra rano bitwiſchcźo bliże wobhladachu, ſpósnachu, ſo žu cźi ſchtyrjo paduſchi Rumunojo ſ Togyrona byli, a ſo bě tón jedyn ſ morweju daloko a ſchěroko ſa ſtraſchny ſnaty ſkótny paduch Thodor Murgulje.

* Pſched nětkotrym cźaßom je wěſty Ott w Amerizy wumrjeł a je nětkotre milijony hriwnow ſawoſtajił. Wón bě žo pſched dawnymi lětami ſ Badenſkeje do Ameriki pſcheżydlił a tam po cźaßu khětro jara wobohacźił. Dokelž tam žanych dźěcźi ani wudowy ani bliżſchich pſcheczelow njeſawoſtaji, dha wyſchnoſcź jeho ſawoſtajeńſtwo do ſarjadowanja wſa a w nowinach woſjewi, ſo maja žo cźi, kiž maja prawo na tuto ſawoſtajeńſtwo, ſkerje a lěpje pola njeje ſamołwicź. Nětotre lěta ſa žobu pak nichtón njepſchindźe, kiž bubźiſche herbowacź chzył. Ale loni pſchijědźe jedyn badenſki rěcźnik, kiž mějeſche ſa nětoho něſchto w Amerizy wucźinicź, do New-Yorka a ſhoni tam wo tej wězy. Jemu žo bórſy ſeſda, ſo drje budźa herbja w Badenſkej žiwi, a žo domoj wrócźiwſchi tež hnydom ſa nimi pytaſche. Wón jich tež nadeńdźe, a ſe wſchěmi nuſnymi wopißmami wuhotowany, žo ſ nowa do Ameriki pſchewjeſe a tam ſa herbow pjenjeſy doſta. Mjes nimi je tež jedyn hacž dotal khudy dźěłacźeŕ Filipp Henneberger w badenſkej wßy Kleinrinderfeldu. Wón doſta 220,000 hriwnow a ma tſi dźěcźi, dweju hólzow wot 11 a 13 lět a jenu dźowku, 21 lět ſtaru. Wona je hižom nětotre lěta žwěru žłużiła a hacž runje je pilna a doſcź rjana, dha tola žadyn młodźenz wo nju njerodźeſche, khiba jedyn khudy wotroczk, kotryž žebi ju pak bracź njemóżeſche, dokelž běſchtaj wobaj jara khudej. Nětko pak doſta wona wjele lubowarjow, kiž bychu ju radlubje wſali, ale wona je wſchitkich wotpokaſała a ſmėje ſ tym wotroczkom bórſy kwaß.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowſka zyrkej: Jan Ota Kochta, cźěßla a wobyhdleŕ, ſ Marju Cźechez.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Pawoł Max, Jana Matěja Jurka, dźěłacźerja a wobyhdlerja, ž. — Pawoł Ernſt, Handrija Bohuwěra Pětſchki, dźěłacźerja a wobyhdlerja, ž. — Ernſt Pawoł, Jana Ernſta Krockera, dźěłacźerja a wobyhdlerja, ž. — Fritz Jan, Handrija Mateka, měſchcźana a krawſkeho miſchtra, ž.

Michałſka zyrkej: Martha Elſa, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 25. haprleje: Martha Auguſta, Korle Rjencźa, dźěłacźerja a wobyhdlerja, dź. — 27. Martha Amalija, njemandź. dź. na Židowje, 4 m. 27 d. — 1. meje: Pawoł Max, Jana Auguſta Noppera, nózneho ſtražnika na Židowje, 11 m. 11 d. — Auguſt Hermann, Korle Bohuwěra Schierza, dźěłacźerja na Židowje, njemandź. ž., 4 m. 19 d. — 6. Pawła Gertruda, njemandź. dź. w Khelnje, 3 m. 16 d. — Bruno Robert, njemandź. ž. na Židowje, 1 m. 1 dź.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy), po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wjecźor 9 hodźin.

Wjedro w Londonje 11. meje: Symne.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla maja žo

29. meje 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

pšches podpišane hamtske žudnistwo leżomnoscźe w Jeńkezach kublerja Pětra **Lehmanna,** tam semrjeteho, a to najprjedy

pokleńkarske kubło cźišło 48 palneho katastra a na foliju 5 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy,

na to pak

kněžna leżomnoscź cźišło 7 palneho katastra a na foliju 88 leżomnostnych knihow sa Jeńkezy,

ſ kotrejuž leżomnoscźow pokleńkarske kubło 20 hektarow 81,3 arow (= 37 akrow 181 □prutow) areala se 768,05 dawkſkimi jenoscźemi, kněžna leżomnoscź pak jenož 33,6 arow (= 182 □prutow) areala ſ 22,98 dawkſkimi jenoscźemi wopschija, a ſ kotrejuž leżomnoscźow je žo prěnscha na

47,800 hriwnow,

poślednischa pak na

2200 hriwnow

njedźiwajo dawkow a wobcźeženjow wot wješnych grychtow taksirowała, **na městnje žamym w Jeńkezach,** toho runja

na scźěhowazym dnju dopołdnja wot 9 hodźin pšches wješne grychty na mjenowanym pokleńkarskim kuble skót, domjazy a hospodarski grat, k njemu žłuschazy, na dobrowólne waschnje pschešadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym žudnistwje a w Rostokez hoscźenzu w Jeńkezach wupowěžnjene, wopišanje leżomnoscźow a pschešadźowanske wuměnjenja wopschijaze, žo na kupjenje smyślени pschepschuja, so bychu žo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na Lehmannez pokleńkarskim kuble w Jeńkezach seschli, k žadźenju žo samołwili, žwoju płacźenjakmanoscź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 24. haprleje 1883.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Mensel. K.

Płacźizna žitow a produktow w Budyschinje
5. meje 1883.

Žitowy dowos: 2612 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kg.	7	14	8	93	7	14	8	93
Rožka	50 kg.	7	28	7	72	7	28	7	72
Jeczmjeń	50 kg.	6	52	6	88	6	52	6	88
Wowš	50 kg.	5	90	6	20	5	90	6	40
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	50	18	—	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	3	30	3	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	70	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	80	3	20	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	13	50	15	—	—	—	—	—
Proßata	982 schtuk, schtuka	8	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	—	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80

Pšches žudnistwo ma žo na pschešadźowanje pschedawacź: 14. julija kubło cźišło 5 w Stróži, na 19,270 mk. taksirowana. — 23. julija Hoffmanez korcźmarska leżomnoscź cźišło 12 w Lětonju, na 5500 mk. taksirowana.

Na pschešadźowanje ma žo pschedawacź: 15. meje dopołdnja w 11 hodźinach khěža cźišło 22 b w Hornim Wujesdže se 149 □prutami. — 16. meje na Kschischowskim revíru wužitkowe a palne drjewo.

Na pschedań: Maßivna khěža cźo. 32 b w Maleczizach se 4 kórzami. — Khěža cźišło 32 w Budyschinku ſ 2 kórzomaj pola. — Kubło 28 w Sserbskich Paslizach ſ 78 akrami pšches kublerja Gudu w Dalizach abo J. Wuschanskeho we Wotrowje. — Žiwnoscź cźišło 37 w Stróži pola Hucźiny ſ 22 kórzami a maßivnymi twarjenjemi.

Jena nowotwarjena **khěža** w Budyschinje je se žwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź na žukelnskej haßy cźišło 5 b pola **E. Benada.**

W Stróži pola Hucźiny je nowotwarjena **žiwnoscź** cźišło 37 ſ 22 kórzami pola a kuki tunjo na pschedań.

Jedyn kruwjazy wós se želesnymi wóskami, toho runja jedyn drjewjany wós staj na pschedań w Pschiwcźizach pola **Jana Schustera.**

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revíru.

Wutoru 22. meje t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

ma žo blisko Hucźiny

35 dubow, 1 mtr. w pschěrěsku;

žrjedu 23. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

w Stróžanskej holi pola Lemischowa

77 rmtr. khójnowych žylnych schcźěpow,
14 = brěsowych kuleczkow,
2,10 stotnjow brěsoweje sbytkneje walcźiny,
10,00 = khójnoweje = =

pod wuměnjenjemi, kaž hacź dotal, na pschešadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.
Sachže.

Drainirowanske roły

porucza

H. Grieshammer w Budyschinje.

Wupschedawanje
pschedkoschlikow

pola

Korle Vogela,
rukajzarja pódla Thiermannez restawrazije
na lawskej haßy.

W Pschiwcźizach je **žiwnoscź** cźišło 18 ſ dobrymi leżomnoscźemi a 170 dawkſkimi jenoscźemi na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Proßata

žo stajnje pschedawaju, schtuka po 15 a 16 mk., na

knježim dworje w **Lichanju.**

Drjewowa awkzija.

Druhi dźeń žwjatkow, **póndźelu 14. meje t. l.,** popołdnju wot 3 hodźin ma žo w lěsu, Hornjohórcźanskemu ryczerkublu žłuschazym, 40 twjerdych dołhich hromadow a tójschto mjehkich dołhich hromadow na pschešadźowanje pschedawacź.

Tšeczi dźeń žwjatkow dopołdnja w 10 hodźinach ma žo dźělba brěsowych pjeńkow na pschešadźowanje pschedawacź w **Brěsowje** pola **T. Hładkeho.**

Pruske krupobicźe-sawěscźaze akzijske towaŕstwo.

Towaŕstwo sawěscźuje seḿske wupłody psche krupobicźe po **twjerdych** prämijach, pschi cźimž ßo žane dopłacźenja dawacź njetrjebaja, a dawa sa wjazylětne sawěscźenje hódny prämijowy rabatt. Wurunanje schkodowanjow ßo khwatnje stawa a sapłacźenje najposdźischo w běhu 4 njedźel. Wucźinichu:

we wobkhodnym lěcźe:	sawěscźeńska summa:	dokhody prämijow:	rabatt:	schkodowanja:
1880:	mk. 193,271,000.	mk. 1,589,399.	mk. 125,941.	mk. 2,761,349.
1881:	= 202,918,860.	= 1,723,638.	= 128,462.	= 1,212,774.
1882:	= 227,370,000.	= 1,952,753.	= 151,300.	= 1,748,892.

Pscherěsna prämija w lěcźe 1882 po wotcźehnjenju rabatta jenož 85 np.

K wobstaranju sawěscźenjow ßo porucźa: (I.-D. 7927.)

W **Budyschinje:** C. A. Siems. Hermann Lemke. — W **Rakezach:** Jan Mietschka. — W **Schěrachowje:** J. R. Wähner jr.

Adolf Weiß

porucźa wschě **nowoscźe žónskich nalětnich** a **lětnich wobwěschkow, deschcźnych mantlow** a **žaketow** we wulkim wubjerku.

Schicźe drasty po měrje ßo derje a po módźe wobstara.

W Budyschinje na bohatej haßy 14, po 1 skhodźe.

Na schulskej drósy cźißło 1. **Klampnaŕnja E. Röschenthalera** Na schulskej drósy cźißło 1.

porucźa ßo k wudźěłanju **tsěschnych žłobow** s běłeho a zynkoweho blacha s najlěpscheje družiny a s druhich metalow. **Tsěschne žłoby, tórmy** atd. ßo derje s nowa wobarbja a krycźe s drjewoweho zementa ßo s rukowanjom na dźerženje wobstara.

Toho runja ßo tež wulki skład **blachowych rołow**, na najlěpje dźěłanych, po najtunischich płacźisnach porucźa.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wułoženjom, kak ma ßo nałožicź, porucźa

hrodowska haptyka.

Sa kurjerjow.

So bych ßwoje na składźe ležaze **zigarrowe sbytki** bórsy wotbył, ßo te ßame hacž do 26. meje po **jara** poniženych płacźisnach wupschedawaju.

Th. Grumbt,
zigarrowe woßebite klamy.

Cźěske kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach scźele se stazije Cźopliz (Teplitz) solidne a płacźisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Wschě družiny **kwětkow, warjenjow, ßolotwje, kałoweje** a **rěpoweje pschěßady** ßu na pschedań pola

sahrodnika **Pawla** w Lichanju.

Tež ßo tam wscho plecźenje wěnzow, kmótsinskich buketow, kwaßnych darow atd. derje a tunjo wobstara.

Konjazosubny

majß,

derje skhadźazy, porucźa

Korla Preisser jun.
na žitnych wikach.

Filzowe kłobuki, tkaninowe kłobuki, židźane kłobuki, ßłomjane kłobuki,

sa mužskich a hólzow, we **wschěch nowoscźach** a w bohatym wubjerku po snatych tunich płacźisnach porucźa

Hugo Lehmann
1 na swonkownej lawskej haßy 1.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederaufläge für Frauen Dutzend $5^1/_2$ Mrk., m. holzgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend $6^3/_4$ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Khofej ßyry, punt po 70 hacž 140 np.,
khofej paleny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 np.,
zokor, punt po 45, 50, 55 np.,
porucźa

C. Hanske na žitnych wikach.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kołmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płacźisny hódny, porucźa

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Turkowske a cźěske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucźa jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschcźu.

Loßy po 3 mk.

sa

8. Draždźanske konjaze loßowanje,
cźehnjenje 21. meje,

porucźa

Fr. Th. Jäger
w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 3.

Na hłownu zhromadźiznu serbskich duchownych srjedu po swjatkach dopołdnja w dźesaćich w złotym słóncu w Budyšinje należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Lětuscha generalna shromadźisna
Towaŕstwa Pomozy

budże **ßrjedu** po ßwjatkach, **16. meje 1883,** popołdnju w **2 hodźinomaj,** w **Thiermannez kolonnadach.**

Porjad: 1) Lětne rosprawy. 2) Nowowólby (po § 9 a 12). 3) Namjety.

Wo bohaty wopyt proßy ßobustawy a pschećelow tuteje ważneje należnoscże

pschedßydstwo.

My poručamy fabrikaty

khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Straßburgu,

wobstejaze ſ 52 wschelakich družinow **zigarrow,** 27 družinow rołoweho a rěsaneho **kurjerskeho tobaka,** 10 družinow **żwanskeho tobaka,** 6 družinow **schnupowanskeho tobaka** a 6 družinow **zigarretow.**

Pschedawaŕnja w Budyschinje na bohatej haßy.

Sa lěto 1883. **Th. Grumbt.** Sa lěto 1883.

Wulki khofejowy sklad

na swonkownej lawskej haßy cźißło 9, na rózku Hoschiz haßy.

Pśches niske khofejowe płaćźisny w januaru t. l. pohnuty, ßym w ßwojim cźaßu ßwój sklad po jara tunich płaćźisnach wudospołnił a dowolam ßebi ßwój wulkotny sklad jenož naturśko-barbnych a po ßłodże pruhowanych khofejow po hischcże starych płaćźisnach poručećź.

a) **Ssyre khofeje:**

amerikanski . . . . punt po 70, 80, 85, 90, 100, 105, 110, 115 a 120 np.,
hollandski ſ kolonijow = = 105, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160 np.,
jendźelski = = = 115, 120, 130, 140, 150, 160 np.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje poniżene płaćźisny.

b) **Palene khofeje**

w snatych zyle wubjernych družinach a měschenju, punt po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

Duy, na kotrychž ßo khofej pali: Póndźelu a schtwórtk dopołdnja; ßobotu popołdnju.

Darmotne póßłanje do domu. **Th. Grumbt** Darmotne póßłanje do domu.

na swonkownej lawskej haßy cźißło 9, na rózku Hoschiz haßy.

Swój sklad hotowych **mużskich** a **hóleżich wobleczenjow** poručam po jara tunich płaćźisnach.

W Budyschinje na bohatej haßy 14 delka.

Adolf Weiss,
krawski mischtr.

Sskowki, schmaderunks, nudle, rajß, hroch, kißakowy sprit, petroleum, ripikojty wokij, najlěpschi **jědźny wokij,** sklad **warneje** a **skótneje ßele.**

C. Hanske na žitnych wikach.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, poruczа

Gustav Poser.

Rakečanske serbske towaŕstwo „Lipa“

ma **njedźelu 20. meje** swoju měsačnu zhromadźiznu.

Reje

druhi ßwjaty dźeń ßwjatkow w hosćenzu w **Drožđžiju.**

A. Schmidt.

Holza, kotraž chze schwalcźistwo nawuknyć, móże hnydom do wuczby stupić na rěsniskej haßy 19, po 1 schodże.

Tón, kotryž je ßobotu 5. meje t. l. **złoty medaillon** na złotym rjeczasu na puczu ſ Tšélan k zyhelniskemu walej namakał, ßo namołwja, so by jón, jeli so nochze wobskorżeny być, we wudawaŕni „Serb. Now.“ wotedał.

Na row

cźeßneje młodeje holzy **Hany Pjechez,**

rodźeneje 12. junija 1860,

semrjeteje 23. haprleje 1883 w Błóžanach.

W wěnzu cźesćze wotwołana
Ssy sahe ſ toho ßwěta schła,
K njebju horje pokhwatała,
Hdyž sbóžnik Twój Cźe sawoła.
Haj sahe ßy ßo dźělika,
Nam wschitkim bożmje prajika.
Macź tu nětko wurudźena
Wo Tebje styschnje żaruje;
W srudnoscźi Cźe wopłakuja
Twój bratr a ßotry, pschećeljo.
Na semju wjaz' pak njeżadasch,
Twój dźěl masch nětk we njebjeßach.
Waß wschitkich, kiž wy żarujecże,
Bóh njech tu saßo troschtuje;
Do wole Božeje ßo dajcże,
Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je;
Duž jemu ßo pschez' dowěŕcże
A wschitko jemu poručcże.
Dobra towaŕschka nam běsche,
Tak sprawna, ßwěrna, pschećelna;
Sahe pak nětk' wot naß dźěsche,
Cźaß ruczе pschińdże dźělenja.
O srudna nascha wutroba
Je Tebje k rowu wodźika.
Każ mile naléczo wot kwětkow
Tak lubosne a rjane je,
Tak Ty we kcźenju twojich lětkow
Bě wschitkim tu jow wjeßele.
Kwětka swjadnje, kcźenje shinje,
Tak nam ßmjercź ßo pschibliżuje.
Stajnje w cźeßnym wopomnjenju
Ty dyrbisch tudy sawostacź,
Haj cźasto w ßwěrnym dopomnjenju
Na Tebje chźemy spominacź;
Nam dobry pschikład była ßy,
Duž sa tobu my scźěhujmy.
Tam we njebju ſ jandźelemi
Ty khodźisch nětko w jaßnoscźi,
Stejisch tam pschi Božim tróni
We lutej kraßnej sbóżnoscźi.
Bóh daj, so wschak też junu my
Tam horje k njebju pschińdźemy.

Roschcerjo a holzy pschi pohrjebje.

Wutrobny dźak.

Sso wrócźiwschi wot rowa ßwojeje njesapomniteje dźowki **Heleny** ßmy pohnucźi, sa wulku luboscź a ßobuźelniwoscź, kotraž je ßo nam ſ daloka a blíska dostała, woßebje młodym hólzam sa pschewodźenje khorhoje a hudźby, młodym holzam sa wupyschenje kaschcża a rowa, wschej młodoscźi pak sa spěw na wjeczoru do pohrjeba, toho runja naschimaj wyßokodostojnymaj knjesomaj duchownymaj sa troschtowaze ßłowa doma a pschi rowje, dale wschém pschećelam a snatym sa wjeleliczaze pschewodźenje ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź.

W Njesdaschezach, 7. meje 1883.

Żarowaza Krałez ßwójba.

(K tomu cźißłu jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czíßłu 19 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 12. meje 1883.

Jan Jurij Pahn

na torhoſchczu, pódla hłowneje ſtraže

poruczа ßwój **wulki** ſkład hotoweje

žónſkeje draſty

a to: **jaki, žakety, wobwěſchki** a **deſchczne mantle,** najnowſche a najrjeńſche, ſchtož je tole lěczo pſchiſchło.

Tkaniny ßu **nanajßwěrniſcho** wubrane a ßo wſchě **derje noſcha.**

Wupyſchenje a **garnitury** ßu po **najnowſchej módze** dźełane.

Moje ſnate dobre ſrěſki móžno czinja, ſo **kóžda woßoba** něſchto **pſchihodźaze** namaka.

Po měrje ßo draſta ſa krótki czaß **nanajpěkniſcho ſeſchije.**

Tunje placźiſny, kaž hiſchcze ženje.

Wuměnjenje ßo radlubje dowoli. Pſchecźelniwe poßłużenje.

W klamach ßo ßerbſki rěczi.

Prawdźiwy

czorny kalk

ſ Daubitza,

najlěpſchi ſa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźerżazy wobmjetowanſki kalk ſa wětrowe boki a pſche pſchebiwazu włohu, je runje doſchoł.

A. Lorenz,

ſkład na privatnym dwórniſchczu a na Hoſchiz haßy.

Van Houtenowy

cziſty roſeńdźazy

kakao

najlěpſcheje druźiny. Pſchihotowanje „na měſcze“.

Punt doßahazy na 100 ſchalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w Hollandſkej.

Möblowy magazin

Auguſta Jannaſcha, tyſcherſkeho miſchtra,

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 16

ßwój wulki ſkład jednorych hacź do najwoßebniſchich **möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtólzow** po wurjadnje tunich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczа.

C. Thiermann ⚒ w Budyſchinje

poruczа wot ßwojeho **ſkłada** na **privatnym tworowym dwórniſchczu** w **nowej palenej, njeßamjeńtnej** tworje:

Charlottenhofſki (Shorjelſki) twarſki kruchaty kalk,

Gogolinſki twarſki kruchaty kalk,

czorny kalk, cžěſki hydrawl., k wódnym twaram, wobmjetowanju wětrowych bokow a krywow,

rólny kalk ſe Charlottenhofa a Gogolina

wot najmjeńſcheje do najwjetſcheje dźělby po tunich płaczíſnach a krucze ſprawnym poßkuženju. Pſchi wotewſaczu zykych lowryjow, toho runja pſchi zykym dowoženju ſa twary dawam woßebite ponižene płaczíſny.

Pſchiwoženje ſe ßamßnym wołom tunjo.

Kontor: na žitnych wikach czíßło 5.

Towarſtwo ſa wotměniwe krupobiczne ſawěſczenje w Lipsku.

Schtóž chze ßwoje pólne płody pſche krupobicze ſawěſczicz dacz, płaczi **ſa 100 mk. ſorna a ßkomy jenoż — mk. 80 np.**, hdyż ſarunanje mjenje woßmeho dźěla ſchkodowanja wuczinicz njeßmě, a 100 np., jeli ſo dyrbi ſarunanje hacz do pjatneteho dźěla ſchkodowanja doßahacz.

Tež ßo hodźi, **jenoż** ſorno ſawěſczicz a płaczi ßo potom 16 hacz 20 np. ſa ſto wjazy.

Komuż ßo w běhu 6 lět jeho pólne płody wot krupow njepobija, tomu ßo ſawěſczenſka płaczisna **wo** nahladny dźěl poniżi.

Tole towarſtwo ßo pſches to wuſnamjenja, ſo pſchi krupobiczu jara ſwólniwje ſchkodowanja ſaruna.

K wobſtaranju ſawěſczenja porucza ßo

A. Lorenz
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 23.

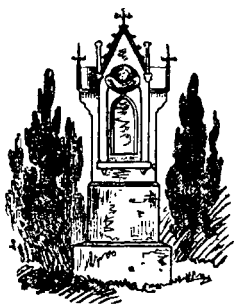

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

porucza pſchi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy Santo-Passo,
2 na Lubijſkej dróſy 2.

Ssměſchnje tunjo!

Żónſke ßukuje, brune, po	—	mk.	35	np.,
toho runja, kružate,	=	—	=	40	=
ſchtalty ſa żónſke	=	1	=	—	=
ßekle = =	=	—	=	20	=
rüſche = = meter	=	—	=	10	=
rubiſchka na hłowu	=	—	=	35	=

E. Scheer na ſchulerſkej haßy 3
w Budyſchinje.

Kaſchczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Najnowſche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na żitnej haßy.

Kóſlaze kóżki,

dobru tworu,

po 1 mk. 80 np.

kupuje

Alexander Trepera,
fabrika franzowſkich rukajzow
na ßeminarſkej dróſy w Budyſchinje.

Kóſlaze kóżki

kupuje po jenotliwym a we wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczisnach

Guſtav Raucka na garbarſkej haßy.

Kóſlaze kóżki

pſchezo po najwyſchſchich płaczisnach kupuje

H. Lange pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Ssrědk

k ſpěſchnemu blejchowanju platu

ma na pſchedań a kak ma ßo nakożecz, wukaże

Otto Engert
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Żołty a módry kołmas

po kóżdej żadanej dźělbje je doſtacz pola

A. Lorenza
na Hoſchiz haßy 23.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodżazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na żitnych wikach.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecża hłowneje ſtraże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **żakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczisnach.

Wulki ſkład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =

pſchi wotewſaczu 5 puntow punt 5 np. tuńſcho.

Wſchě drużiny, derje ßkodżaze, porucza

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin
w Budyſchinje,
ſ napſchecża měſchczańſkeje ſchule,
porucza po najtuniſchich płaczisnach:

mużſke ſchaty,
żónſke ſchaty,
hólcże ſchaty,
holcże ſchaty,
ſchaty ſa nowonarodżenych,
błidowe ſchaty,
poßleſchczowe ſchaty,
kupjelnſke ſchaty,
kuchinſke ſchaty.

Proſte a czeżſche porjedżenje czaßnikow po najtuniſchich płaczisnach wobſtara

Joh. Gäth
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 19. meje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor je wutoru hygiensku (strowinsku) wustajeńzu wopytał. S wulkej sajimawosću ßebi khěžor wustajene wězy městow Drażdżan, Lipska a Khemnitza wobhladowasche. Generalny lěkar dr. Roth wustajeńzu sakskeho wójnskeho ministerstwa pokasowasche, kotrejž ßo toho runja wot khěžora polne pschipósnacże wupraji. Na duchownej a cźělnej cźerstwosći khěžora ßo powschitkownje dźiwachu. Sswjate dny je ßo wustajeńza wot 31,000 ludźi wopytała. — Sakski kral a kralowa, pschewodźenaj wot němskeho krónprynza a prynza Wylema, staj ßrjedu hygiensku wustajeńzu se ßwojim wopytom pocżeścźiłoj. Pschi nutskhodże ßo sakskej kralowej w mjenje khěžorki kraßny rózowy buket pschepoda. Na to ßo wobkhod sapocża, pschi kotrymž polizajski präsident ſ Madaj a sakski póßłanz ſ Nostitz-Wallwitz knježich pschewodźesche. Njedźiwajo na wulku horzotu knježa połdra hodźiny we wustajeńzy wostachu. Wustajenym wězam ſ Drażdżan, Lipska, Zwikawy a sakskeho wójnskeho ministerstwa ßo wot nich woßebita kedźbliwosć dosta. Schtwórtk wječor je ßo sakski kral se ßwojej wyßokej mandźelskej saßo do Drażdżan wrócźił.

— Wujednanja pruskeho knježerstwa ſ Romom njeißu żaneho wuspěcha měte. Pruski póßłanz w Romje, se Schlözer, je na tři měßazy wotpusk dostał, móże bycź, so ßo ſ zyła wjazy na ßwoje město njewróći. Nětko pruskemu knježerstwu niczo druhe wysche njewostanje, hacź ßurowe, njepschihódne postajenja mejskich sakonjow ßamostatnje wotstronicź, kaž ßu k tomu konserwatiwni na khěžorstwowym ßejmje radźili. Spanjenje zyrkwinskeho wujednanja směje najskerje sa knježerstwo njelubosne scźěhwki w nastupanju sadźerżenja zentrumskeje strony na pruskim a khěžorstwowym ßejmje. Móże bycź, so ßo zentrumska strona, dokelž ßwoje zyrkwinske żadanja njedopjelnjene widźi, politiskej opposiziji pschiwobrocźi.

— Kopenhagenske sozialdemokratiske nowiny dawaju rosprawu wo sjěźdźe (kongreß) němskich sozialdemokratow, kotryž je ßo tam psched měßazom měł. Wobsankło je ßo, powschitkowne pschipowjedanje sa wólby na khěžorstwowy ßejm wosjewicź, kotreż ma ßo po wschěch Němzach we wulkej liczbje roseßłacź a wotpohlady sozialdemokratow rosjaßnicź. Pódla toho ßu wobsankli, so chzedźa powucżazu knižku wudacź, kotraż ma na podłožku cźinjenych nasłonjenjow wolerjam radu a pokiwy dawacź, kak maja ßo napschecźo poliziji a wyschnosći sadźerżecź. Wot sjěźda sozialdemokratow ßo skónczńje wschitzy pschiwißowarjo sozialdemokratiskeje strony napominaju, so bychu bjes komdźenja ßo na wólby sa pschichodny khěžorstwowy ßejm pschihotowali a ßo wo ßrědki sa to po kóždym pschihodźazym waschnju wobstarali.

Franzowska. Franzowske knježerstwo ßwoje wotpohlady, na wobßadźenje zusych krajow w Afriży a Asiji ßo měrjaze, do skutka staja. Lódźny lieutenant Brazza je wjeß Loango, na wjecżornym brjosy Afriki, wobßadźił a sa franzowske wobßedźeństwo wuwołał. Wot tam chze Brazza do snutskowneje Afriki marschirowacź, hdźež ßo najskerje bórsy se ßwojim pschecźiwnikom Stanleyom setka, kotryž, na lěwym brjosy rěki Kongo ßo saßydliwschi, tón ßamy kraj sa Jendźelsku żada. Pódla Jendźelcżanow a Franzowsow pak też Portugisojo ßo Kongo-krajinow mozowacź pytaju, a pokasuja pschi tym na to, so maja na nje se wschitkich najwjazy prawa, dokelž ßu prěni byli, kotsiž ßu ßo na wjecżornym afrikanskim mórskim brjosy saßydlili. Tak ßo pschi rězy Kongo tři mózmarstwa se ßwojimi interesami dótkaju, kotreż móża lohko pschicżinu k wójnje dacź, jeli so ßo, kaž jendźelski minister ſwonkownych należnosćow namjetuje, wschě tři mózmarstwa na měrne waschnje njewujednaju. — Też w Asiji Franzowsojo ßwoje wobßedźeństwo bórsy powjetscha. Deputirtska komora je pjenjesy sa expediziju do Tonkina dowolika. Minister ſwonkownych należnosćow Challemel-Lacour komorje rosestaja, so se strony Chiny toho dla żana wójna Franzowskej njehrosy. China njeje żadyn wojerski stat, wona njemóże żanu wulku wójnu wjesć, a by lědma někotre sběżkarske cźrjódy w Tonkinje podpjeraka. To pak żadyn strach njeje, ale jenoż njedostatk, kotryž ma ßo wotstronicź, a to je wotpohlad expedizije.

Jendźelska. Jendźelcżenjo maju wotpohlad pornjo suezkanalej nowy kanal, cźerwjene morjo se ßrjedźnosemskim morjom sjenocźazy, natwaricź. Jendźelcżanam ßo mjenujzy njespodoba, so sarjadnistwo kanala w rukomaj jeho twarza, Franzowsy Lessepsa, leži, kotryž wjetschi dźěl dokhodow kanala dostawa. Liczba jendźelskich łódźow, psches kanal jěsdźazych, wucżinja 82 prozentow wschěch druhich łódźow, kotreż kanal trjebaju; na 40 milijonow hriwnow ßo wot Jendźelcżanow lětnje Lessepsej płacźi. Jendźelcżenjo, ßo rosymi, tajku wulku hromadu pjenjes jenoż njerad Franzowsam dawaju, też jich mjersa, so ßo kontrole kanala, po tym so ßu nad Egyptowskej ſ knjesom, mozowacź njeßmědźa, dokelž dyrbja Lessepsej jeho prawo na kanal, wot jendźelskeho knježerstwa pschipósnate, wostajicź. Jendźelcżenjo chzedźa nětko Lessepsa ſ tym satraschicź, so jemu ſ twarjenjom noweho kanala hroża, ßo nadźujzy, so jeho na tajke waschnje ſ jenokrócźnym pjenjeżnym sarunanjom wotbudźa.

— Jeneho ſ iriskich spschißahanzow, Josefa Bradya, kotrehoż běchu mordarstwa w Phönixowym parku winowateho wusnali a k ßmjercźi saßudźili, ßu póndźelu na schibjenzy w Kilmainhamskim jastwje w Dublinje wotprawili. Psched jastwom, wot ßylneho wotdźělenja wojakow wobstupjenym, bě ßo wulka ßyła ludu seschła. Měr njebu kaženy. So iriski lud zyle na stronje iriskich spschißahanzow steji a jich njeskutkam pschihłoßuje, běsche pschi tutej składnosći se sadźerżenja luda jaßnje widźecź. Jako ßo ſ cźornej khorhoju dokonjane wotprawjenje wosjewi, shromadźeni ludźo kłobuki sejmowachu, so bychu ſ tym wotprawjenemu poßlednju cześcź wopokasali.

Perſiſka. Perſiſki ſchah, Naßed-Din, je na moſhy ſkhorik a wobkludnik. Duž ßo w Perſiſkej na trónſke pſcheměnjenje pſchihotuja, a ßo boja, ſo pſchi tym w kraju njeměry wudyru. Prynz Zelli-Sultan, kotrehož ßu ſ tróna wuſankli, dokelž je ßyn jeneje burowki, poſtajenemu naßlědnikej nětčžiſcheho ſchaha napſcheczo ſtupa a jeho prawo na trón njepſchipóſnawa. Zelli-Sultan je jako raſny cžlowjek ſnaty, kotryž ßwoje wotpohlady dozpicž wě.

Na wumjeńku.

(Pokračowanje.)

A tu dźiwachu ßo ludźo na Jana, kaž bychu chzyli prajicž: „Ssy ty tón Jan, kotryž je ſ nami tu ßydak a na naſche ſtawiſny poßkuchak?“ Rubiſchkař pak ßo ſmuži a rjekny wótſje: „To bych cže proßył, Jano, ſo by nana ßem poproßył a macž, ſo bychmy ßo jimaj ſa wſchitko dobre podźakowali. Do jſtwy ßebi njewěrimy a bjes „w božemje“ njemóžemy hicž.“

„Ja, to njeje trjeba, ja to naſchim praju, ſchtož chzecže jim rjez.“

Tu rjekny rubiſchkař ſkoro płaczizy: „Tak praj jimaj, ſo jeju ſtary rubiſchkař ſto krócž poſtrowja, a ſo ßo jimaj ſa tſěchu dźakuje, kotruž ſtaj jimaj telko lět pożczowakoj; ſo ßebi wón njeje myßlił, ſo budże jeju dźenßa dyrbjecž wopuſchczicž —“

„Praju jimaj, njeſabudu to“, wotmolwi Jan a woteńdże ſaßo do jſtwy.

A tak cžehnjechu ſa khwilu ſa herzami rubiſchkař a cži druſy.

„Alle hdże dha to cžahnu cži brußakojo a rubiſchkař?“ dźiwaſche ßo ſtary Sserbin, widźo pſches wokno, kak ſe ßwojim cžaprom pſches dwór du.

„Ssym komory do zyła wucžiſczik“, wukožowaſche Jan. „Njeběchu lěpſchi, dyžli herzy, a njeßmědźa ßo tu toho runja walecž. Hdyž budźemoj mój mkodaj na wumjeńku bydlicž, potrjebamoj też komorow, ale ſa ßebje a niz ſa tajkich dundakow. By to woprawdże ſ hrěchom było, hdy bychmy to dlěje cžerpjeli.“

Njemóžeſche ſa ſtareho cžlowjeka wjetſcheje rany bycž, khiba hdyž ßo ſ jenym ßkowom jeho zyła minyłoſcž ſaßudźi — a to ſta ßo ſ tym, ſo Jan ſtaru Sserbinez hoſpodliwoſcž ſa hrěch wudawaſche.

Tu ſtary Sserbin poſkoczi a wſchón roshorjeny ſarěcža: „Kak dha, hdyž ßu komory moje?“

„Je-li tebi tych dundakow žel, ſawołaj ßebi jich naſpjet!“ ſaßmja ßo Jan.

„A to ſawołam też. Hnydom cželadnik dźe a jich ſawoła!“

„Cželadnik póńdże, hdyž jeho póſcželu, luby nano!“ wotmolwi Jan ßo dale ßmějo. „Kubło je tak mi ſapißane, a to myßlu, ßkuſcha mi też cželadnik.“

„Schto?“ ſawoła ſtary Sserbin.

„Nó, njewukładujmój ßebi dołho, ſchtož ty runje tak derje wěſch, kaž ja! Cželadnik ßkuſcha do kubła, a kubło je moje!“

„Schto? A ja njeßměł cželadnikej wotpowjeſcž, hdyžkuli chzu?“

„Mózeſch, kaž ja ßebi cželadnika pſchiſtajicž ßměm, kohožkuli chzu. Wotpowjeſch-li žanemu, ja ßnadź ßebi jeho ſaßo pſchiſtaju, hodźi-li ßo mi.“

„Alle kak dha, hdyž ßym ja hiſchcže ſchěſcž lět hoſpodař?“ praſcheſche ßo Sserbin ſebrawſchi wſchu ßwoju ßebjewědomnoſcž.

„Na mojim kuble?“ wotraſy Jan.

„Na twojim kuble?“ ſawoła Sserbin a tu ßo jemu hižom ßylſy do rěcže měſchachu.

„A to ßnadź mi ſa khwilu rjeknjeſch, ſo bych ſa tymi herzami a brußakimi cžahnył?“

„Proſchu cže, nano, ja njejßym niczo tajke rjekł, runjež njewěm, ſchto tebi cži ludźo tak k wutrobje du.“

„So by cži jaſyk ſkamjenik!“ wuraſy Sserbin ſ hněwom a ſ boloſczu. W tym wokomiku pak bě lědma ßam na ßo podobny; ßydże ßo a jaſyk jemu tak rjez wjaſny. Chzyſche rěcžecž, hrabaſche ſa tym a wonym ßkowom, ale kóžde ßo jemu móhł rjez ſkama; jaſyk bě wſchón cžežki. Na to podepre ßebi ſ woběmaj rukomaj hkowu, a kaž by ßo ßmjak a płakał do hromady, rjekny ßam ſa ßo: „Tak, tak, tak, tak!“

To bě ſa ſapoczatk doſcž, ſchtož běſchtaj ßebi prajikoj. Staremu Sserbinej dźěłachu ßo pſched woczomaj cžorne a cžerwjene mróczele; ſa khwilu rjekny k ßwojej žonje: „Žona, dowjedź mje do koža.“ Ani ßam hicž ßebi wjazy njeſwěri. —

A mkodaj bydleſchtaj na wumjeńku, hdźež bě njeboh dźěd bydlił, a ſtaraj na kuble. Na kuble mějeſchtaj ſtaraj hiſchcže ſchěſcž lět hoſpodaricž.

Hdyž ßo žně pſchibližichu, pjelnjeſche ßo dwór ſe žnjeńzami a žnjeńzarkami. Na ßwoje pola njemějeſche Sserbin doſcž cželedže, a dyrbjeſche ßebi toho dla dźěłacžerjow najimacž. A bě to wjeßele na dworje, ßerp a koßy ßo klepachu, hrabje ßo porjedźachu atd. Stary Sserbin, kotryž bě wot ßynoweho kwaßa lědma pjecž ßkowow prajił, nětko ſaßo zyły womkodźi. Bě tak ſwucženy na tej dwě komorje nad kólnju; ſtajnje by tam někajkeho hoſcža nadeſchoł, ſ kotrymž móhł ßebi popowjedacž — a wot ßynoweho kwaßa běchu te komory próſdne. A dokelž njewjedźeſche, ſ kim ßebi popowjedacž, bě jemu ſtyſkno. Ale na žnjach pjelnjeſche ßo dwór ſ ludźimi, a žnjeńzarjo a žnjeńzarki pſchebywachu też w tych komorach; tu bě Sserbinej, kaž by ßameho ßebje ſaßo namakał. Sahe rano khodźeſche po dworje, dymka jemu wubjernje ßkodźeſche, po wobliczu dźěſche jemu wjeßeły ßměwk.

Žnjeńzy poſtrowjachu jeho, ßmějachu ßo na njeho, powjedachu, praſchachu ßo to a wono, a ſtary Sserbin lubowaſche rosmołwu. Kóždy rěkaſche jemu „nano“ a to ßo jemu lubjeſche; je widżecž, myßleſche ßebi, ſo jeho hiſchcže na kuble ſa knjeſa waża, kaž ſa prjedawſche cžaßy. Žnjeńzy wſchak ßo też rady wuſnawachu, ſo k Sserbinezom najradſcho khodźa; njebě dźě nihdże wjeßelſcheje kermuſchki w zyłej wokolnoſczi, hacž pola Sserbinez.

„Nó, nano, lětßa ſmějecže wjeßełe žně“, dźeſche jedyn žnjeńz — „njewjeſta w domje, ta wupomha.“

„I nó, i nó“, rjekny Sserbin, dalſche ßkowa ſkoro pſcheßkyſchawſchi.

„A dokelž dyrbi žnjeńz na małej kermuſchzy ſ hoſpoſu rejwacž; to ßo lětßa wurejujemy, hdyž budźemy ſ waſchej a ſ mkodej rejwacž“, podótkny ſaßo žnjeńz.

„I nó, i nó“, měnjeſche Sserbin dale ßo ßmějo; pſchetož to ßo jemu lubjeſche, ſo žnjeńz pſchi reji na ſtaru hoſpoſu njeſapomni. „Alle herzow tu lětßa nimamy, pſchecželo“, doda.

„A ſchto herzy, cži pſchicžahnu, kaž wroble ſa ſornom“, wotmolwi žnjeńz.

Też to ßo ſtaremu Sserbinej derje ſdaſche, ſo žnjeńzy hiſchcže njewjedźa, kak ßu herzy ſ domu cžahnycž dyrbjeli. „Myßliſch, myßliſch?“ rjekny jeno. Na to dawaſche roskaſy, hdże na kotre polo dyrbja hicž, hdże dyrbja ſapoczecž ßyz. Hdyž bě dopowjedał, rjekny pódla njeho Jan: „Dźenß póńdżecže ßyz ſa łuki.“ A to bě zyle na druhim kónzu, dyžli jim nan kaſaſche.

„A cžoho dla ſa łuki? Sa łukami móże žito hiſchcže dwaj dnjej ſtacž, ale hdźež jim ja kaſam, njemóże žito ani dźeń ſtacž“, wotmolwi nan.

„A hdyž dyrbja ſa łuki,“ měnjeſche Jan, kaž by ani njeßkyſchał, ſchto bě nan prajił.

Tu ſtejachu žnjeńzy, njewjedźo, do kotreho kónza maja ſ dwora hicž.

„Nó, tak dźicže ſa łuki“, rjekny ſkónczńje Sserbin a to toho dla, ſo bychu njeſpóſnali, ſo ßu jeho ßkowa pornjo ßynej hižom ßkabe.

Duž žnjeńzy woteńdżechu po pſchikaſni mkodeho hoſpodarja. Na to dźeſche ſtary Sserbin k cželedźi: „Wy woſtańcže doma a budźecže powrjeſtwa dźěłacž.“

„K powrjeſtwam je hiſchcže cžaßa“, měnjeſche pak Jan. „Dźicže jeno ſa žnjeńzami, pomhajcže na polu.“

Tu cželadniży njewjedźachu, dyrbja-li na dworje woſtacž, abo do pola hicž; hladachu pak na Jana, pak na ſtareho Sserbina. Ale Jan rjekny: „Schto ſtejicže? Schtóž na polo njepóńdże, njech ßebi druhu ßkužbu hlada.“

Na to cželadniży dźěchu.

„A ſchtó budże powrjeſtwa dźěłacž?“ praſcheſche ßo ſtary Sserbin.

„Dokelž to dźěło tak njekhwata“, měnjeſche Jan, „myßlu, ſo ßam k tomu ßkuſcheſch.“

„Tak, tak!“ dźeſche Sserbin ßo ßmějo. „Ja mam po tajkim powrjeſtwa dźěłacž? dyrbju bycž kaž dźěłacžeŕ?“

„Kajki dźěłaćeŕ? wschako widźiſch, kak ßmy wo žnje wſchitzy ſapſchehnjeni!"

„Myßliſch? Ale ſchto dha? njejßym dha ja hiſchće hoſpodaŕ? Wěſch dha, ſo tajkeho dźěła hiſchće ženje dźěłak njejßym?"

„Hdyž njechaſch, derje. Je widźećź, ſo ćźi na hoſpodaŕſtwje wjele njeſaleži, hdyž tak dźěłu ſ pucźa khodźiſch."

„Hoſpodaŕ je k tomu, ſo by dohladowak, ßyno! dźěłaćź móža druſy", wukładowaſche Sserbin.

„Dohladowaćź mam ja!" rjekny Jan. (Pokraćźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssrjedu po ßwjatkach běſche tudy hkowna ſhromadźiſna waźneho ßerbſkeho Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow, kotrež chze mkodych Sserbow na ßeminarach, gymnaſijach a univerſitach a druhich wyſchſchich wuſtawach podpjeraćź ſ lětnych pjenježnych pſchinoſchkow wot ßobuſtawow a ſ danje darjenych abo wotkaſanych kapitalow. Shromadźiſnu, na kotrejž bě 28 ßobuſtawow a pſchećźelow towaŕſtwa pſchitomnych, wotewri a wjedźeſche pſchedßyda k. referendar Mütterlein. Lětnu rosprawu ćźitaſche k. faraŕ Hórnik. S njeje wuſběhujemy, ſo ma towaŕſtwo dotal 179 rjadnych, 7 wurjadnych ßobuſtawow a dweju ćźeſtneju a 9 na ćźaß žiwjenja (kotſiž ßu 100 hriwnow darili). Tola to je pſchezo hiſchće maka liczba, hdyž wulki nadawk a potrěbnoſćź towaŕſtwa wopomnimy. Mjes ßobuſtawami je 53 ſ duchownſtwa, 38 ſ wucźeŕſtwa, juriſtow a lěkarjow 10, ratarjow pſches 40, pſchekupzow 10 atd. Tohodla wotczakuje towaŕſtwo ſe wſchelakich powołanjow hiſchće wjazy ßobuſtawow! Někotre mjeńſche podpjery běſche towaŕſtwo wudźěliko. Tola dyrbi ßo ſamoženje hiſchće pſchiſporićź, ſo by wjazy ſ danje wusbyko. Wot ſpoczatka lěta dani ßo tehdom doſtaty rjany dar 6000 hriwnow, kotrež je njeboh Marja Wjelina ſ Trjebjeńz towaŕſtwu wotkaſaka. Po hkownej rosprawje pſchedpokoži pokładnik k. pſchekupz Měrſch ſliczbowanje, po kotrymž ſamoženje towaŕſtwa nětko 12,022 hriwnow 76 pjenježkow wuczinja. Na to dawaſche k. faraŕ Imiſch rosprawu wubjerka, kiž bě pokładnizu pſchehladak a w dobrym porjedźe namakak. Po wuſtawkach wuloßowaſchtaj ßo nětko dwaj ſ pſchedßydſtwa a dwaj ſ wubjerka a ſtachu ßo nowe wólby, po kotrychž je wjedniſtwo towaŕſtwa w tu khwilu tajkele: k. referendar Mütterlein, pſchedßyda, k. faraŕ dr. Kalich, měſtopſchedßyda, k. pſchekupz Měrſch pokładnik, k. kapłan Skala, pißmawjedźeŕ; wubjerkowniźy ßu: k. faraŕ Imiſch, k. faraŕ Hórnik, k. ßeminarſki wyſchſchi wucźeŕ Fiedleŕ a k tachantſki wucźeŕ Kral. Njech towaŕſtwo dale na ßobuſtawach a dobrocźerjach pſchiběra a dale ſkutkuje ſa duchowne ſboże naſchich Sserbow!

— Hacź runje lětßa žane lěto ſa mejſke bruki njeje, ßo mejſke bruki tola wſchudźe ſ wulkimi hromadami pokaſuja. Ludźo ſa dołhe lěta njepomnja, ſo je telko mejſkich brukow byko. Poßledńje cźopke wjecźory ßo ſdaſche, kaž bychu ßo wone ſ njebja ßaše.

S Holeſchowſkeje Dubrawki. Wutoru rano w 1 hodźinje wudyri tu w brózni žiwnoſćerja Bieriga woheń. Wětr runje jara njeſbožownje ſtejeſche a płomjenja na druhe Bierigez twarjenja a poſdźiſcho hiſchće na tſi dalſche žiwnoſće donjeßy. Dokelž ßo woheń jara ſpěſchnje rosſcheŕi, njebě mózno, domjazu nadobu płomjenjam wutorhnyćź; jenož ſkót ßu ſ wjetſcheho dźěła wukhowali, tola bě hižom tón tak ſtraſchnje wopaleny, ſo dyrbjachu jeho wjele ſkakaćź. Wote wſchitkich ſchtyrjoch, kotſiž ßu wot wóhnjoweho njeſboža potrjecheni, ma jenicźźy Bierig ſawěſćźene, a to pola Aachenſko-Lipſćźanſkeho woheńſawěſćźazeho towaŕſtwa. Poßledni je ßo, jako ſkót ſ hródźe won honjeſche, ſtraſchnje we wobliczu a na rukomaj wopalik. Woheń je ſakoženy.

S Marijneho Doła. Poßwjećźenje noweje abbatißy hnadneje knjenje Hany ſta ßo 11. meje pſches k. viſitatora probſta dr. Eiſelta ſ Marijneje Hwěſdy. Wona je pjećźdźeßata hnadna knjeni wot ſakoženja klóſchtra. Tola njeje wona, kaž „Bautzener Nachrichten" wopak pißachu, prěnja ſe Sakſkeje wukhadźaza. Luźiza je wot Cźěſkeje tola hakle 1635 Sakſkej pſchepodata; wot toho cźaßa pak je mjes někotrymi cźěſkimi a ſchleſynſkimi abbatißami w Marijnym Dole ſ najmjeńſcha jena ſe Sakſkeje a k tomu hiſchće ſe ßerbſkeje krajiny była. Běſche to Scholaſtika Wałdźiz, rodźena 1694 na burſkim kuble w Prěcźezach, abbatißa wot 31. januara 1754 hacź do ßwojeje ßmjercźe 1764. (K. P.)

S Wojerez. W tudomnej holi je ßo póndźelu popołdnju wjele lěßa ſpaliko.

— Lětuſchi „ober-erſatz-geſchäft" ßo wutoru 22. a ßrjedu 23. meje na tſeleŕni we Wojerezach ſměje. Mużſtwa maju rano ſ dypkom w 6 hodźinach na mjenowane měſtno dóńcź. Schtóž w prawym cźaßu njepſchińdźe, ma 30 mk. khoſtanja abo arreſt wotczakaćź. Jenož nahle ſkhorjenje móže někoho ſamołwjećź, tola dyrbi ßo to poſdźiſcho ſ lekaŕſkim abo wopißmom wyſchnoſćźe wobßwědcźicź.

Porjedźenje. W naſtupanju wopißanja wóhnja w Jeńkezach, tydźenja wotcźiſchcźaneho, mamy porjedźicź, ſo wobßedźeŕka wotpaleneje khěžkaŕſkeje žiwnoſćźe Bittermannowa rodźena Reckez rěka. — Dale njedyrbi w cźißle 15 rěkaćź: njedyrbi praemia bycź, ale „njedyrbja" praemia bycź.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Hana Běrzyna a jejny bratr, hoſpodaŕſki pomoznik Jan Miczka ſe Scheſchowa, běſchtaj wobſkorženaj, ſo ſtaj 21. měrza t. l. w Njeßwaczilſkim knježim lěßu 35 khójniczkow wotrěſakoj a je ßobu domoj wſakoj. Jeju khoſtanje wobſteji po 9 dnjach jaſtwa; pódla toho ßo jimaj wobej pile, ſ kotrymajž běſchtaj ſchtomiki rěſokoj, wot ßudniſtwa wotewſaſchtaj. — Sskužobna dźowka H. Kh. Neumannez ſe Schtyri-Dubow pola Mużakowa, tón cźaß w Scheſchowje, bě loni w dezembru Marji Schołcźiz w Njeßwaczidle 2 koſchli a ßkužobnej dźowzy Bercźe Gnawkez 2 ßukni, 2 koſchli, 2 rubiſchzy a ſpěwaŕſke knihi ſpakoſcźika. Wona ſa to 10 dnjow jaſtwa doſta. — Dźěłaćeŕ Michał Lowka ſ Kóſkow, kotryž bě khěžerjej Běrzy tam deſkowanu karu a poſdźiſcho na tſi raſy ſchmrěkowe drjewo kranył, ßo k jenotydźeńſkemu jaſtwu ſaßudźi. — Żeleſolijeŕ A. Heinka ſe Židowa ma dźeń jaſtwa wotßedźicź, dokelž je ſ dwora żeleſolijerńe Götjeſa a Scholty kruch żeleſa kranył. — Fórman Jan Miczka ſ Budyſchina, hižom raz dla cźwilowanja ſkotu khoſtany, bě ſ nowa tutoho njedoczinſtwa wobſkorženy. Jako jeho podßobnik 27. měrza t. l. wós, do kotrehož běſchtaj hiſchće tež dwaj zuſaj konjej ſapſchehnjenaj, ſe žumpadła hnydom wucźahnyćź njemóżeſche, wón cźežki kij ſhrabny a jeho ſe ßylnym wotmachom pſches kſchiž praßny a na to ſadneju konjow ſ kſchudom pſches hkowu bijeſche. Miczku dla tajkeho hrubeho ſakhadźenja k 10 mk. khoſtanja abo 3 dnjam arreſta ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. 49lětneho, hižom wóßom krócź khoſtaneho dźěłaćerja A. Schuſtera w Brěſynje ſaßudźichu k ſchtyri měßazam jaſtwa a dwělětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow, dokelž bě pohonczej Rekej we Worzynje ßuknju kranył. — Murjerja Mikławſcha Pjetaſcha ſ Nowych Bóſchiz, kotryž bě ßo dla paduchſtwa a hroženja k lětu jaſtwa ſaßudźił, běchu na jeho próſtwu na khwilu ſ jaſtwa puſchcźili, ſo by ßwoje pola wobdźěłak. Tola lědma puſchcźeny, ßo wón ſ palenzom wopi, pſcheſcźěhaſche doma ßwoju žonu, a do gmejnſkeho prjódkſtejerja, kotryž jemu domoj kaſaſche, bijeſche a mjenowaſche ludźi, pſchi nim ſtejazych, „paduſchnu bandu". Pjetaſch bu, ßo roſymi, bórſy ſaßo do jaſtwa ßadźeny, a pſchi pſchepytanju, jeho nowych pſcheſtupjenjow dla ßo mějazym, ßo hiſchće tež wukopa, ſo je wón korcźmarjej Domaſchzy w Dobroſchezach pola Rakez ſchwabliczkowu tyſku a kruch ßwězy ſpakoſcźił. Prěnje Pjetaſchowe khoſtanje ßo pſchi druhim wußudźenju na lěto dźewjećź měßazow jaſtwa a tſilětne ſhubjenje cźeßnych prawow powyſchi.

Přilopk.

* Pſche njeporjad w kurjenzu. Kurjenz ßo najprjedy ſ wodu nakluſka a ßo potom ſe ßaſami poßypa. Ssaſy ßo tež wſchudźe tam ßypaju, hdźež je njeporjad, woßebje do hnězdow. Hdyž kokoſch, na jejach ßydaza, wſchow dla na nich woſtacź njemóże, maja ßo pod hnězdo někotre horſtki ßaſow ßypnyćź.

* Paduchaj Blödel a Zimmermann, kotrajž běſchtaj ßo do zyrkwjow w Radebergu, Kötzſchenbrodźe, Leubnitzu, Langenbrücku

a w Lubiju do tamniſcheje zyrkwje a nalutowarnje kamakoj, buſchtaj 16. meje wot Draždžanſkeho ßuda k 15lětnej khoſtarni ſaßudženaj.

* We wobydlenju jeneho kublerja w Ottendorfje w tychle dnjach dwaj makaj hólzaj pſchi kožu ßwojeje dwělětneje ßotſiczki ſe ſchwablicžkami hrajkaſchtej. Pſchi tym ßo njeſbože ſta, ſo ßo ſchwablicžki ſaženlichu a kožo ſapalichu. Make dźěcžo, w nim leżaze, ßo žałoſtnje wopali a hižom na druhi dźeń na ßwoje boloſtne rany wumrje.

* Jena žona ſ Leutersdorfa da ßo wóndano wot jeneho lěkarja w Žitawje khloroformirowacž, ſo njeby boloſcž ſaczuła, hdyž jej ſub wucžahnu. Na wulki ſtrach lěkarja khloroformirowana ſaßo njewotucži, Boža ruczka bě ju ſajała.

* Jedyn dundak, kotryž bě ſ dźěłacźerńje w Hłomaczu cźeknył, ßo dobrowólnje k poliziji poda a tam powjedaſche, ſo je na polach bliſko Stieglitz tſi fajmy ſapalił, ſo by ſkónczńje do jaſtwa, niz pak ßaßo do dźěłacźerńje pſchiſchoł. Dokelž ßu ßo mjenowane fajmy woprawdźe wotpaliłe, drje ßo jemu jeho žadanje dopjelni.

* Jako ſandženu ßrjedu w Oſchatzu tamniſchi ulanſki regiment ekſerzirowaſche, ſta ßo cźežke njeſboże. Trompetarjej Mißbachej, konja jeneho offiziera dźerżazemu, ßo hlebija jeneho ulana, kotremuž bě ßo kóń ſplóſchił, do hłowy ſakło a to ſ tajkej mozu, ſo ßo hlebija dwójzy ſłama. Wbohi ranjeny je hižom ſa nětkotre mjeńſchiny wumrjeł.

* W Teichwolframsdorfje pola Zwickawy je pjatk tydženja pſchi njewjedrje błyſk jeneho 14lětneho hólza ſaraſył. Jedyn kubleŕ bu toho runja trjecheny, dale bu w Trünzigu jedyn kóń na pole wot błyſka ſaraženy.

* Žadławy njeſkutk njedawno wobydlerjow wßy Jěſora pola Schwibuſa w Delnjej Łužizy do njemėra ſtaji. Tamniſchej žiwnoſcźerjej Scholta a Wenzel běſchtaj hižom dołhi cžaß bjes ßobu ſkoržikoj. Skónczńje ßo prozeß na ſchkodu Scholty wußudźi, pſches cžoż ßo tón do tajkeje rosnjemdrjenoſcže da, ſo ſe ſłobami wſcho rosraſy, ſchtož jemu do pucža pſchińdże, a też ßwoju žonu pſcheſcźěhaſche. Jako nětko žona, ſo by ßo rosnjemdrjenemu mużej wukhowała, k ßußodej Wenzelej cźekny, Scholta ſa njej běžeſche. Dokelž Wenzel dźiwuchej pucź ſaſtupi, ſo by žonu pſched dalſchimi pukami ſchkitował, ſtorczi žadławz Wenzelej nóż k wutrobje, tak ſo tutón hnydom morwy na ſemju padże. Wot ludźi, kotſiž běchu na pomoz pſchiběželi, bu Scholta po dołhim běđženju pſchemóty a do Schwibuſkeho jaſtwa wotwjedźeny.

* Jena ſ najkhrobliſchich operazijow je ßo tele dny w univerſitnej kliniży w Barlinje radźiła. Dźěłacźeŕ Haaſa běſche ſ pſchehładanjom kißalinu wupił a ßebi pſches to rt a jědnizu wopalił. W Friedrichhajnſkej hojeŕni ßo jeho rany bórſy ſahojichu. Sa dwě njedźeli jeho domoj puſchcźichu a jemu radźichu, ſo by ßebi jědnizu kóždy dźeń rosſchěrjał, dokelž ßo hewak poſdźiſcho póżeradko hromadże ſcźehnje. Hacž runje Haaſa po tejle radże cźinjeſche, dha ßo tola ſa poł lěta póżeradko ſwużczi, tak ſo móżeſche jenož hiſchcże židku zyrobu mużiwacž. Dokelž pak bě ßo też jědniza wyſche žołdka hromadże ſcźahnyła, móżeſche nětko jenož ſ wulkej boloſczu jědź do žołdka puſchcźecž. W ſymje bě hižom jeho khoroſcž tak ſtraſchna, ſo dyrbjachu jeho do univerſitneje kliniki dowjeſcź. So by wbohi muž hłodu wumrjecź njetrjebał, wobſankny lěkaŕ Bergmann, žołdk wotewricź, do njeho rokku pſches brjuch położicź a pſches nju khoremu jědź do žołdka puſchcźecź. Wuſtojnemu lěkarjej ßo ſtraſchna operazija radźi. Nětko khoremu kóžde ranje ßyre howjaſe mjaßo, na drobne rosrubane, do žołdka ßuwachu, toho runja mjaßowu juſchku, jeja a wino. Pſche laczноſcź jemu do huby make kuſki loda dawachu. Tak daloko běchu prjedy lěkarjo hižom też pſchiſchli, tola dalſche dozpili njeběchu. Lěkaŕ Bergmann pak dale dźěſche. Po dotalnych naſhonjenjach běſche wěſte, ſo też tutón operirowany na poßledk tola na žołdk ſkhori a ſo dyrbi hłodu wumrjecź, dokelž wopißane ſeźiwjenje jenož nakhwilna pomoz a pſchezo njenaturſka woſtanje. Duž lěkaŕ ſpyta — ſchtož ßo ſ rta radźiło njebě — wot žołdka ſwużczenu jědnizu wotewricź. Pſches njekrwawe wjercźenje wón pomaku jědnizu wotewri a do njeje kliny połoži, kotrež ju rosſchěrjenu dźerżachu. Sańdženy tydźeń bě wona hižom tak ſchěroka, ſo móżeſche khory pſches nju prěni ras po jenolětnej khoroſczi kuſk kołbaßy póżrjecź.

* Pſchi wopyczе hygienſkeje wuſtajeńzy pſchińdże němſki khěžor też na měſtno, hdźež ßu ſtrowotne wody, ßele a mineralije ſ měſta Karlowych Warow (Karlsbad) wuſtajene. Tu jemu w ſchkleńczanym kaſchczіku porzelanowy bjechaŕ nadpany. Wón bliże ſtupi a pſchitomny ſaſtupjeŕ Karlowych Warow jemu powjedaſche, ſo ſarjadniſtwo Karlo-Warſkich kupjelow ſ dźakownym ſpominanjom na wopyt krala Wylema w lěcże 1863 tutón bjechaŕ, ſ kotrehož je wón tehdom ſtrowotnu wodu pił, ßwěru khowa. Liczba lěta 1863 ßo na nim ſe ſłotymi pißmikami błyſchczі. Khěžor bjechaŕ do ruki wſawſchi ſ pſcheczelniwym poßmėwanjom mėnjeſche: „Haj, haj, ja hiſchcże ßo na tutón cžaß dopominam. To je dwazecźi lět, a ſkoro ßo mi ſda, kaž ſo bychu ßo hakle nětkotre měßazy minyłe, tak žiwe je to w mojim pomjatku woſtako. Pſchi tym mi też make podeńdźenje ſ mojeho pſchebywanja w Karlowych Warach do myßlow pſchińdże, kotrež ßmėm wam ßnadź wupowjedacź. Mi ßo tehdom ras w nozy dźijeſche, ſo pſchi ſtrowotnej ſtudni ſteju a ſo mi jedyn muž wodu, ſ jědom ſawdatu, podawa. Wotucźiwſchi dyrbjach ßo na ßón ßmjecź, pſchetoż pſchi ſtudni mi kóžde ranje pėkna holczka bjechaŕ porjedźowaſche — a ſo mi ta ſa žiwjenjom njeſtejeſche, toho běch wėſty. Rano dźěch w ſwucźenym cžaßu k ſtudni. Jako tam prėni ras muża na měſcże holczki namakach — holczka bě, kaž ßo mi ſda, pak ſkhorjena, pak pſches nėſchto druhe ſadźėwana — dha mi, ßo na ßón powyßliwſchi, na nětkotre minuty woprawdźe ſtrach a hroſa k wutrobje ſtupaſche. Nėkotre wokomiki ßo rosßudźicź njemóżach, potom pak tutu njedowėru napſchecźo mużej podtłóczich, ßebi prajiży: Lubi wobydlerjo Karlowych Warow njebudża mje tola moricź chżycź! A potom ßebi hiſchcże ras dobrocźiweho muża a wſchu pėknu wokolnoſcź wobhladach a bjechaŕ na jene dobo wupich. Sſo roſymi, woda mi niczo ſchkodźiła njeje; runje na wopak, Karlowe Wary ßu mi tehdom jara derje tyłe.“

* W Kaßelu je 40 hußarow na cźerwjene běženje ſkhoriło. Khoroſcź je pſches to naſtała, ſo ßu woni mloko, kotrež bě dlėſchi cžaß w blachowym karanje ſtało, pili. Pſchepytanje je pokaſało, ſo ßo mloko w blachowych ßudobjach lohko ſkaſy.

* W Kölnje 15. meje na łubi artilleriſkich kaſermow woheń wudyri, kotryž ßo hakle wuhaſcha, jako běchu ßo horni ſchoß a montirunſke komory dźeßacź kompagnijow wupaliłe. Schkoda ßo na 200,000 hriwnow woblicża. Kak je woheń naſtał, hiſchcże ſnate njeje. S cźłowjekow pſchi tym nichtó žiwjenje ſhubił njeje.

* Jedyn ſ najſtarſchich duchownych w Němzach je drje faraŕ Efferz w Rüngsdorfje, kotryž 92 lět ſtary 9. meje ßwój diamantny duchowny jubilej ßwjecźeſche.

* W powodźenych krajinach rėki Rheina ßu ſymſke ßywy pſches powodźenje do zyła ſaniczene; nėkotre pola ßo ßamo na dlėſchi cžaß, dokelž ßu ſ pėſkom a kamjeńtnej drobinu pokryte, wobdźėłacź njehodźa.

* Na měſto Baſel a wokolnoſcź ßo wutoru tydženja ßylne krupobicże puſchczі. Dźecźelowe pola ßu zyle ſbite, wot ſchtomow liſcże ſdrėte. Schkoda je jara wulka. Też w Badenje ßu krupy wjele ſchkody nacżiniłe. Wutoru popołdnju njewjedro wyſche Holſteinſkeje cźehnjeſche. Błyſk je w jara wjele wßach ſapalił a ßu pſchi tym też cźłowjekoju žiwjenje ſhubili.

* Spodźiwna ßmjercź. S Peſta piſaju: Jedyn pſchekupz njedawno jara na ſubobolenje cźerpjeſche. Schtwórtk w nozy wón ſtany a ßwojej hoſpoſy praji, ſo chże do haptyki po ſubowe kapki hicź. Krótko po tym ßo wón wróczi a ßo do koża lehny. Naſajtra rano jeho morweho namakachu. Jeho cźėło do koſcźeńzy hoſpitala donjeßechu a je lėkaŕſkeho pſchepytanja dla rosrėſachu. Pſchi tym ßo pokaſa ſo bė pſchekupz pſches to wumrjeł, ſo bė ßebi ſub wucźahnycź dał a ſhniłu krej ſpóżerał a tak ßo ſajėdojcził.

* W Peſtu je 500 pjekaŕſkich pomocznikow ſ dźėłom pſcheſtało. Woni prjedy ſaßo dźėłacź njeſapocznu, doniż ßo wot pjekaŕſkich miſchtrow do jich žadanjow ſwoliło njeje. Porjad hiſchcże ßo kaſył njeje.

* W Znajmje we Wuherſkej w tychle dnjach jena 23lětna dźowka ßwoje nowonarodźene njemandźelſke dźěcźo ſ nożom do kruchow rosrėſa, kotrež do hnójnizoweje jamy ſmjeta. Nėkotre dźėle buchu tam hiſchcże namakane, wſcho druhe ßu najſkerje wulke myſche ſeźrałe. Słóſtniza, kotraž wudawa, ſo je dźėcźo morwe na ßwėt pſchiſchło, je ßo ßudniſtwu pſchepodała.

* W Parisu njedawno bohaty njeżenjenz wumrje, kotryż je swoje zyle samożenje jenej schwalczi, kotraż bě jemu hacź do poślednjeho cźasa zyle njesnata, wotkasał. Wěz mějesche so tak. Semrjety bě spodźiwny cźlowjek. So by swěrnosćź cźlowjekow pruhował, jich wón na wschelake waschnje spytowasche, pschi cźimż bu wón w swojim hubjenym smyślenju wo sprawnosćźi cźlowjekow pschezo bóle poślylnjeny. Tak běsche so wón ras do omnibusa zynył a to na prěnje město pódla konduktěra. Wón radlubje pschi tu= a tam dawanju pjenjes pomhasche, a kóźdy ras, hdyż konduktěr mjeńsche pjenjesy wróćo dawasche, nasch njeżenjenz pucźowarjej, kotremuż skuschachu, pjenjesy pschepoda. Tola wón se swojich pjenjes njewidźany hischcźe jedyn sklěborny k tomu połoži, każ so by so kondnktěr molił a pschewjele dał, a na to wón ludźi wobkedźbowasche. Tucźi pjenjesy s měrom pscheliczichu, dohladachu so smylka, liczachu hischcźe ras a potom smějo pjenjesy do saka tyknychu. Pjatnacźe ras njeżenjenz swoju pruhu sczini, a s pjatnacźe woźobow njeběsche ani jena, kotraż by s khudym konduktěrom sprawnje měnika. Hakle schěsnaty ras mkoda holza hnydom wótsje sawoka: „Konduktěro, Wy scźe mi pok franka pschewjele dali!" a jón wróćo da. Wobliczo spodźiwneho njeżenjenza so rosjasni. Holza bě drje do khudobneje ale cźisteje drasty swoblekana. Wón sa njej dźěsche, wobhoni so sa jejnym mjenom a wobstejnosćźemi. Powjesćźe, wo njej dostate, drje su dobre byle, pschetoż sprawna holza dosta po njeżenjenzu pok milijona frankow.

* W Jendźelskej staj w nozy 14. meje dwaj żelesniskaj cźahaj na kaledoniskej żelesniznj hromadźe prasnykoj. Ssedmjo cźlowjekojo pschi tym smjercź namakachu, drusy buchu cźeźko sranjeni.

* Ludźiźraczk abo lěpje prajene cźěkoźraczk je bjes zivilisirowanymi cźlowjekami njeskyschana wěz. Tajkeho żadkawza su wóndano w Nauruzowje w Kawkasu nadeschli. Jako tam njedawno na kerchowje cźěko hrjebachu, so dohludachu, so je pjerschcź jeneho rowa zyle rosryta, hdźeż běchu dźeń prjedy jene dźěcźo pohrjebali. Duż row pschepytachu a so pscheswědczichu, so běsche so cźěko shubiło. Pjerschcźowa cźěř wot rowa do khěże jeneho Kabardinera (dźiwi, hruby lud w Kawkasu) wjedźesche. Ludźo, do domu stupiwschi, Kabardinera se swojej dźowczicźku pschi pjezaku sedźazeho wuhladachu. Bjes tym so wjesnemu pschedstejicźelej podeńdźenje wosjewi, na cźoż hnydom poczachu khěżu Kabardinera pschepytacź. Dołho s zyła sblědźicź njetrjebachu. Jako so Kabardiner spjeczowasche, komoru pódla stwy wotewricź, ju s mozu wotczinichu. Sastupjazym so żadkawy wobras poskicźi. Na scźenje wisasche na hosdźik powisnjena pokoja dźěscźoweho cźěka, a w kucźe nětotre nopy małych dźěcźi na jemi leżachu. Jako so cźěkoźraczka praschachu, hdźe ma druhu pokojzu cźěka, na scźenje wisazeho, wón mjelczo na kotoł, wysche wóhnja wisazy, pokasa. Duż do njeho pohladachu a w nim wo prawdźe druhu pokojzu dźěscźoweho cźěka namakachu. Dokelż żadkawz na wscho praschenje niczo njewotmolwi, wsachu jeho dźowku do pscheskyschenja. Holza nětko powjedasche, so jejny nan hižom dołhi cźaz cźěka małych dźěcźi s rowow wurywuje a je do kruchow ruba, so by je potom warił a sjedł. Tuk wón pschi warjenju wotczerpowasche a s njeho wschelake lěkarstwo pschihotowasche. Skónczinje holza praji, so je jej nan hrosył, so ju toho runja sjě, hdy by sebi swěrika, wo tym něschto ludźom wupowjedacź. Cźěkoźraczka su hnydom do jastwa sadźili.

* Běsche to kónz oktobra, hdźeż hižom mjersnjesche a bě so półdra łohcźa sněha naschko, jako w ruskim městaschku Unjuschnje pjekarjowy wucźobnik s domu wustupi, so by nowonapjeczeny khleb k nětotrym wotebjerjerjam donjesł. Jako wón po hasy dale krocźesche, wuhlada njejabzy mjedźwjedźa (bara), kiż jemu pomaku napschecźo dźěsche. Hólczez se stracha sakschicza a khětsje k studni skoczi, na kotrejež kamjentne wobłożenje so s khribjetom pschipře. Jako běsche wucźobnik sakschiczał, běsche drje mjedźwjedź na wokomik sastał, ale potom so k tomu mkodemu cźlowjekej dale a bóle bliżesche, a dołho njetrajesche, dha pocza so na njeho kaczicź. Jako bě lědma hischcźe dźesacź krocźel wot njeho, so tón wucźobnik shraba, pokrutku khleba s korbika wsa a ju mjedźwjecźej cźisny. Tutón, kotrehoż bě hłód s lěsa do města sahnał, hnydom sa njej skapny a ju pózrje; potom so po dalschej zyrobje wohladowasche, a hólczez jemu toho dla jenu pokrutu po druhej wali. Ale khleba bě kónz a mjedźwjedź, kotrehoż hłód hischcźe směrowany njebě, pocza so s nowa bliżicź. Na wucźobnikowe sakschiczenje běchu pak tola někotsi sukodźa s woknom won pohladali a jeho nusu spósnali. A jako wuhladachu, so je se swojimi pokrutami na kónzu, poczachu woni mjedźwjedźej k żranju mjetacź, schtoż bě runje k ruzy. Se wschěch woknow kruchi mjasa, ryby, kruchi khleba a też kojowe swězy na hasu dele lětachu a mjedźwjedź wscho żerjesche. Jako běsche wón w tajkej spodobnej dźěławosći hischcźe pilnje skutkowazy, so tón wucźobnik k bliższim khěżnym durjam sunu, te so wotewrichu a rucze sasu saczinichu — a wón bě psched njepschecźelom wobarnowany. Tón bě so mjes tym naszyczik a so toho dla nawróćźi, so by so sasu do lěsa podał. Jako pak po hasy cźampasche, poczachu sa nim tšělecź, ale jeho njetrjechichu. Wón pak na tajke poczinanje jenoż s hłowu satschasny, sebi najskerje pomyślinschi, so sa njeho njeje pschistojnje, so s tajkimi ludźimi sadźeracź, kiż su jemu hakle runje tajku dobru hoscźinu wuhotowali. A dołho njetrajesche — a mjedźwjedź běsche so s městaschka shubił.

* W połnóznych amerikanskich sjenoczenych statach je sańdźenu njedźelu wichor s nowa straschnje sakhadźał. Město Kansas w stacźe Mißonri je cźeźko cźerpiło. Pok sta twarjenjow bu spowalenych, dwě scźi khěżow wobschkodźenych. Pod rospadankami spadanych khěżow leźi wjele cźlowjekow morwych pohrjebanych. Druhi wichor so wjecźor tón samy dźeń sběhny a město Webb w Mißouri nimale do zyła sanicźi.

* W Ameriży je „wikowanje s cźlowěskim mjasom" po sdacźu jara wobschěrne. Tak so s Bostona „cźlowěske mjaso" w petrolejowych sudach rosescźele. Wyschnosćź je sama pschidaka, so je so 580 cźlowjekow, kotsiż su loni w Bostonskej měschcźanskej khudowni semrjeli, kliniży pschepodało; hacź pak su so druhe cźěka s tamneje khudownje pohrjebake, móże so jenoż s cźezka dopokasacź. Pschedstejicźel khudownje też k tomu steji, so je na żadanje wschelakich universitow w horzym cźasu cźěka w petrolejowych sudobjach wotewsłał. Hischcźe hórje sda so w stacźe Illinojsu bycź. Tamnische nowiny pisaju, so rowař jeneho hospitala w Chikagu na 75 prozentow cźěkow, jemu pschepodatych, lěkarskim schulam pschedawa, schtoż jemu lětnje s najmjeńscha na 60,000 dolarow pschinoscha. Pódla toho so ludźo pohórschuja, so so cźěka na pohrjebnischcźu khudych tak njerodnje khowaju, so cźasto cźěkowe nopy a koscźe s rowow won tcźa.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jurij Lensch, pschekupz w Riesy nad Lobjom, s Khrystinu Marju Kaiserez.

Michalska zyrkej: Ernst Juliuß Häusel, serżant tu, s Marju Berthu Benschez se Židowa. — Korla Wylem Jährig, dźěłacźeŕ tu, s Marju Zumpez s Bórka. — Korla Hendrich Alwin Winkler, cźeladnik w Hrubocźizach, s Marju Micźkez se Židowa.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Theresia, Korle Emila Pjetascha, khěżerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, dź. — Hana Martha, Handrija Gocźe, khěżerja a murjerja na Židowje, dź. — Ernestina Jenny, Handrija Michała Bartuscha, khěżerja a korbarja na Židowje, dź. — Korla Bohuwěr, Jaroměra Roberta Michalka, khěżkarja a skalarja w Nadźanezach, ß. — Jurij Kurt, Korle Juliuża Hermanna Kary, murjerja na Židowje, ß. — Ottilia Klara, Ernsta Juliuża Fleischera, fabrikskeho dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, dź. — Martha Marja, Korle Michała Nowaka, khěżerja a wojnarja w Sajdowje, dź. — Jurij Max, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 2. meje: Hana Khrystiana Schmidtez, Handrija Juraka, dźěłacźerja a wobydlerja, mandźelska, 63 l. 1 m. — Korla Ernst Biesold s Tumiz, 54 l. — 4. Hana Hantuschez, Jana Kschižana, dźěłacźerja na żelesniznj, mandźelska, 25 l. 6 m. — 10. Ida Hana, Jaroměra Rudolfa Lohsy, samkarja na Židowje, dź., 4 m. 3 d. — 11. Margaretha Hilźbjeta, Handrija Felsela, wobydlerja na Židowje, dź., 4 l. 4 m. 4 d. — 12. Hana Lena, Korle Augusta Neumanna, khěżerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 9 l. 2 m. — 14. Jaroměr August, njemandź. ß. na Židowje, 4 m. 11 d.

Wjedro w **Londonje** 18. meje: Rjane.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšchinje
12. meje 1883.

Žitowy dowos: 2043 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńža	50 kg.	7	14	8	93	7	14	8	93
Rožka	50 kg.	7	59	7	85	7	59	7	85
Ječžmjeń	50 kg.	6	52	6	96	6	52	6	96
Wowß	50 kg.	6	—	6	30	6	—	6	30
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	16	50	18	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	3	30	3	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pšeńčzna muka	50 =	7	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	90	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	50	15	—	—	—	—	—
Proßata	922 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—
Pšeńčzne wotruby		—	—	—	—	4	—	4	80
Ržane wotruby		—	—	—	—	4	40	4	80

Pšches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 4. junija dopołdnja w 1/2 12 hodźin pollenkarśse kublo cźißko 7 w Posdezach, na 54,214 mk. taksirowane. — 21. junija mała sahrodniska žiwnoscź cźißko 17B we Wulkich Debßezach, na 17,450 mk. taksirowana. — 2. augusta sahrodniska žiwnoscź cźißko 181 a 173 we Wjelecźinje, na 18,000 mk. taksirowana.

Na pscheßadźowanje ma ßo pschedawacź: 22. meje dopołdnja w 9 hodźinach khěža cźißko 30 w Porschizach.

Na pschedań: Mgßiwna khěža pšches J. Bara w Njeßwacźidle. — Žiwnoscź ſ 25 kórzami pola pšches Kühna w Kschischowje pola Wósporka. — Sahrodniska žiwnoscź cźißko 3 w Klukschu.

Na pschenajecźe: Knježi hoscźenz w Rakezach.

W Budyschinje je **khěža,** derje ßo danjaza, kotraž ma wjele ſtwow, pschemënjenja dla tunjo na pschedań. Wscho dalsche je pola **Schäfera** pschi mjaßnych hětkach cźo. 5 ſhonicź.

Nowa natwarjena **khěža** ſ niskim napłacźenjom je ſe ßwobodneje ruki na pschedań pšches **E. Venadu** na ßukelnskej haßy 5.

W Makej Khójnizy je **khěža** cźißko 4 ſ kórzom pola hnydom na pschenajecźe.

Khěža ſ dwěmaj abo tſjomi kórzami pola ßo wotnajecź pyta. Wot koho? je ſhonicź we wudawarni „Serb. Nowin“.

Proßata

ßo ſtajnje pschedawaju, schtuka po 15 a 16 mk., na

knjeźim dworje w Lichanju.

Turkowske a cźeske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucźa jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschcźu.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napschecźa hłowneje ſtraże (hawptwachi) porucźa **letne jaki** a **žakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach.

Drjewowa awkzija na Kupjanskim reviru.

Wutoru 22. meje t. l. ma ßo
357 rmtr. khójnowych schcźěpow,
264 = = kuleczkow,
117 = = pjeńkow
ſa hotowe pjenjesy a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w Komorowskej korczmje.

W Jatſjobju, 12. meje 1883. **Hajniske ſarjadnistwo.**
E. Zettwitz.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim reviru.

Wutoru 22. meje t. l. ma ßo
53 rmtr. khójnowych schcźěpow,
1180 khójnowych walczkow a
15 hromadow ſelenych wuležowanych žerdkow
ſa hotowe pjenjesy pod ſnatymi wuměnjenjemi ſjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk: dopołdnja 1/2 10 hodźin w Horbez jěſorje.

W Minakale, 16. meje 1883. **Hrabinska Einſiedelska inſpekzija.**

Drjewowe awkzije.

Drjewa, w lěßowych revirach **Rakeczanskeho** knjejſtwa tuto lěto nabite, maja ßo na ſcźěhowazych dnjach a lěßowych městnoſcźach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pónđelu 28. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim reviru, pschi Dobroschczanskim puczu:
135 rmtr. khójnowych schcźěpow,
210 = = pjeńkow,
40,00 ſtotnjow = walczkow;

popołdnju wot 1 hodźiny
na Jitkowskim reviru, pschi schěrokich dołach:
196 rmtr. khójnowych schcźěpow,
262 = = pjeńkow,
35,25 ſtotnjow = walczkow.

Wutoru 29. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakeczanskim reviru pschi mjeſnym hacźe pola kacźeje korczmy:
4 rmtr. brěſowych a wólſchowych schcźěpow,
77,25 ſtotnjow brěſowych a wólſchowych walczkow.

Sſrjedu 30. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Jenſcheczanskim reviru, pschi běłych ładach:
30 khójnowych twarſkich ſchtomow,
191 = = klozow,
168 rmtr. khójnowych schcźěpow,
162 = = pjeńkow,
60,00 ſtotnjow = walczkow.

Schtwórtk 31. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Schcźeńczanskim reviru, pschi ßrjedźnym puczu:
150 rmtr. khójnowych schcźěpow,
52 = = kuleczkow,
738 = = pjeńkow,
11,00 ſtotnjow = walczkow,
160 hakoſowych hromadow;

popołdnju wot 1 hodźiny
na Kołbiczanskim reviru, pschi Hermanczanskich mjeſach:
130 rmtr. brěſowych schcźěpow,
22 = = kuleczkow,
18 hromadow brěſowych pjeńkow,
72 brěſowych hakoſowych hromadow,
25 hromadow lěßneho ßłanja.

Wuměnjenja ßo do ſapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 15. meje 1883.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim reviru.

Wutoru 22. meje t. l. dopołdnja wot 10 hodźin
ma ßo blisko Huczíny
35 dubow, 1 mtr. w pscherěsku;
ßrjedu 23. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
w Stróżanskej holi pola Lemischowa
77 rmtr. khójnowych ßylnych schczěpow,
14 = brěsowych kuleczkow,
2,10 stotnjow brěsoweje sbytkneje walczíny,
10,00 = khójnoweje = =
pod wuměnjenjemi, kaž hacž dotal, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riancourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.
Sachße.

Drjewowa awkzija.

Palne drjewa, tuto lěto nabite, w lěßowych revirach **Kobliczanskeho** ryczeŕkubła, Rakeczanskemu knjejstwu ßłuschazeho, ma ßo
pjatk 1. junija t. l.
na sczěhowazych lěßnych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:
rano wot 8 hodźin
w heldernje pola spanhata:
15 rmtr. khójnowych schczěpow,
15 = = kuleczkow,
37 = = pjeńkow,
28 = dubowych =
23 = khójnowych hałosowych hromadow;
dopołdnja wot 11 hodźin
w Komorowskej holi:
65 rmtr. khójnowych schczěpow,
40 = = kuleczkow,
90 = = pjeńkow,
3,00 stotn. = walczkow,
19 khójnowych hałosowych hromadow.
Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.
W hajniskim domje w Koblizach, 15. meje 1883.
Zschech, revirski hajnik.

M. Th. Pech
w Budyschinje na hłownym torhoschczu cźißło 8,
pódla měschczanskeje haptyki,
porucza ßwój rjany wubjerk nowych mustrow
5/4 a 6/4 schěrokeho módreho cźischcźa,
łohcź wot 25 np. hacž do 40 np.;
katun, pikej, kroisej w najnowschich mustrach,
łohcź wot 18 np. hacž do 50 np.;
drastne tkaniny,
rjanu, derje ßo noschazu tworu, pschedawam, so bych s nimi rumował, pod kupnym pjenjesom;
najnowsche ßwětłe a cźěmne rubischka na hłowu
se **židy, wołmy** a **katuna** w kraßnych mustrach po jara tunich płacźisnach.
Wo bohaty wopyt proßy
M. Th. Pech
w Budyschinje na hłownym torhoschczu 8, pódla měschczanskeje haptyki.
☞ W klamach ßo **ßerbski** rěczi.

Wolij
k masanju młóczazych maschinow,
tuk
k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,
drjewowy wolij
k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,
kołmas
je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.
A. Lorenz.

Prawdźiwy
cźorny kalk
s Daubitza,
najlěpschi sa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźeržazy wobmjetowanski kalk sa wětrowe boki a psche pschebiwazu włohu, je runje doschoł.
A. Lorenz,
skład na privatnym dwórnischczu a na Hoschiz haßy.

Żołty a módry kołmas
po kóždej žadanej dźělbje je dostacź pola
A. Lorenza
na Hoschiz haßy 23.

Kóslaze kóžki
kupuje po jenotliwym a we wjetschich dźělbach po najwyschschich płacźisnach
Gustav Naucka na garbaŕskej haßy.

Kóslaze kóžki
pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje
H. Lange pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Wósk,
rjany żołty, kupuje pschezo hischcźe punt po 1 mk. 20 np. mydłaŕnja **Roberta Adama** na swonkownej lawskej haßy 5.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Khofejowy skład.
Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj
bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Wy poruczamy fabrikaty

khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Straßburgu,

wobstejaze ſ 52 wschelakich družinow **zigarrow**, 27 družinow rokoweho a rěsaneho **kurjerskeho tobaka**, 10 družinow **žwanskeho tobaka**, 6 družinow **schnupowanskeho tobaka** a 6 družinow **zigarretow**.

Pschedawarnja w Budyschinje na bohatej haßy.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosczе dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewicz, so **jerchařstwo**, wot mojeho njebocziczkeho muža pod firmu

Gustav Naucke

wjedzene, pod tym ßamym mjenom a na to ßamßne waschnje dale powjedu.

S pschecželnej prostwu, so by ßo dowerjenje, mojemu njebocziczkemu mandželskemu w bohatej měrje spožczene, tež mi dostako, sawostawam

ſ poczesczowanjom

Johana ſwudowjena **Nauckowa.**

Pschepoloženje pschedawarnje.

S tutym k nawjedzenju dawam, so ßym ßwój **sklad Porchowskeho płatu a měchow**, kotryž běsche hacž dotal w dworje hosczenza „k słotej hwězdze", do

Halbez korczmy na žitnych wikach czißło 13

pschepołožił.

August Hauffe w Porchowje.

Najnowsche mězy

porucza tunjo

Emil Flegel na žitnej haßy.

Czerstwy Gogolinski twarski kalk,

toho runja

hnojazu ßól

porucza po tunich płaczisnach

F. Fischer
na dwórnischczu we Lasu.

Prawdzitwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski ßrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, žałsach a subybolenju. K kóždej schkleńzy ßłuscha powuczaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždžanach".

Prawdzitwa dr. Netschowa pschetlarska a žiwjeńska wódka

je wubjerny domski ßrědk psche žołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosczе. S powuczazym pißmom k nałoženju we wschěch haptykach dostacz.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodžazy, kóždy tydzeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

We wudawarni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radoscz**; sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Möble

jako: khamory, łoža, sosy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płaczisnach porucza

W. Hübner, tyscherski mischtr
w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin w Budyschinje,
ſ napschecza měschczanskeje schule,
porucza po najtunischich płaczisnach:

mužske schaty,
žónske schaty,
hólcze schaty,
holcze schaty,
schaty sa nowonarodzenych,
blidowe schaty,
poßleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty.

Bryle a **tłóczaki** sa krótko- a dalokowidzazych wot 80 np. hacž do najlěpschich družinow porucza

czaßnikař a optikus **Joh. Gäth**
na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Czaßniki

pschedawa a porjedza tunjo a derje ſ rukowanjom

czaßnikař **Mager**
pschi kasernje.

K wobstaranju

žarowanskeje musiki

pschi pohrjebach porucza ßo

F. Rientsch,
pětrowski tórmař w Budyschinje.

Kedžbu!

Jutsje, njedželu 20. meje, **kolbaßywukukenje** w Kokwasy.

Mlynk.

Budyšska Bjesada

ma **wutoru 22. meje t. l. wěnčk.**

Wosjewjenje.

Džiwoczanske ßerbske evang.-luth. mißionike towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje **20. meje,** jako na ßwjedzeń ßwjateje Trojizy, w Lehnertez domje w Zokowje ßwoju hkownu shromadžisnu, w kotrejž budze 34. lětny dzeń ßwojeho wobstacza ßwjeczicz. A dokelž ma ßo w tutej shromadžisnje, kaž kóžde léto, nowe wuswolenje sastojnstwa, kaž tež sličzbowanje dokhodow a wudawkow stacz, dha ßo ſ tutym wschě ßobustawy towarstwa lubje prosca, so bychu ßo jutsje popołdnju w tsjoch hodžinach w pomjenowanym Lehnertez domje w Zokowje bohacze nutsnamakali a hnydom pschi sastupjenju ßwoje wuswolenske lisczіki wotedali. **Pětr Mlónk.**

Zaréčanske serbske towarstwo

změje **njedželu 20. meje** swoju zhromadžiznu. Započatk popołdnju w 5 hodžinach. Přednošk je k. Lehnert z Łahowa přilubił. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukiczanske ratarske towarstwo.

Poßedzenje: **pónjelu 21. meje t. l.** popołdnju $^1/_2$6 hodžin. Dnjowny porjad: Pschednoschk k. direktora Bruggera wo „ratarskej produkziji Ameriki a jejny wuliw na němske ratarstwo". Hosczo ßu witani.

Wuczobnika

pyta hnydom

krawski mischtr **Biermann** w Hodžiju.

Holza ßo do jeneje klamarnje na wßu pyta. Hdže? je shonicz we wudawarni „Serb. Nowin".

K tomu czißlu „Serbski Hospodař" czißło 10.

(K tomu czißlu jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 20 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 19. meje 1883.

Jan Jurij Pahn

na torhoschczu, pódla hłowneje straže

porucza swój **wulki** skład hotoweje

žónskeje drasty

a to: **jaki, žakety, wobwěschki** a **deschczne mantle,** najnowysche a najrjeńsche, schtož je tole lětžo pschischło.

Tkaniny su **nanajswěrnischo** wubrane a so wschě **derje nosha.**

Wupyscheuje a **garnitury** su po **najnowschej módze** dźěłane.

Moje snate dobre sřěski mózno činja, so **kóžda wosoba** něschto **pschihodźaze** namaka.

Po měrje so drasta sa krótki czaš **nanajpěknischo seschije.**

Tunje placźisny, kaž hischcze ženje.

Wuměnjenje so radlubje dowoli. Pschecźelniwe posłuženje.

W klamach so serbski rěcźi.

H. G. Kubasch jun.,

krawski mischtr,

1 pschi mjasnych hětkach 1,

porucza swój wulki skład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k schicźu drasty po měrje, toho runja swój derje srjadowany skład hotowych **muzskich** a **hólezich wobleczenjow** a lubi pschi krucze sprawnym posłuženju najtunische placźisny.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscherskeho mischtra,
w Budyschinje na serbskej hasy 16

swój wulki skład jednorych hacz do najwosebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich placźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Van Houtenowy

czisty rosendźazy

kakao

najlěpscheje druziny. Pschihotowanje „na měsce“.

Punt dosahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon
Weesp w Hollandskej.

Khofej syry, punt po 70 hacz 140 np.,
Khofej pakeny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 np.,
zokor, punt po 45, 50, 55 np.,
porucza
C. Hanske na zitnych wikach.

Sslowki, schmaderunks, nudle, rajs, hroch, kisakowy sprit, petroleum, ripikojty wolij, najlěpschi **jědzny wolij,** skład **warneje a skótneje sele.**
C. Hanske na zitnych wikach.

Margarin-butru,

derjeschodźazu, porucza
Gustav Poser.

Jara dobra kup.

S jeneje wulkeje Žitawſkeje fabriki, kotraž je ſ dźěłom pſchestała, ßym wulku dźělbu

drastnych tkaninow

(diagonalne tkaniny)

kupił. Twora je rjana w barbje a ſchtož dobroſćź nastupa, wurjadnje ßylna, tak ſo mózu ju kóždemu, dokelž ßo derje noßy, poruczećź. Płaćizisnu ßym jara niſko,

meter po 70 np. — łohćź po 40 np.,

postajił. Prawa płaćizisna je ſ najmjeńſcha 10 np. wyſchſcha po łohćzu.

Dale ßym na Lipſćzanſkej maßy dźělbu

cźiſtowolmjanych kachemirow,

ßylnu tworu, 60 ctm. ſchěroku, kupił, kotruž po tunjej płaćizisnje,

meter po 100 np., łohćź po 55 np.,

poruczam. Łohćź tuteje twory płaćzi po prawym ſ najmjeńſcha 75 np.

Moje nowe artikle, $^9/_4$ a $^6/_4$ ſchěroke **zychi** a **poßleſchćźowe tkaniny,** poruczam, ſo bych ßebi ſa nje wotebjerarjow dobył, po najtuniſchich płaćizisnach. Wotměrjene **trjenja** po 50 np.

W klamach ßo ßerbſki rěczi.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy, ſ napſchećźa póſta.

Sa. kurjerjow.

So bych ßwoje na ſkładźe leżaze **zigarrowe ſbytki** bórſy wotbył, ßo te ßame hacź do 26. meje **po jara** poniżenych płaćizisnach wupſchedawaju.

Th. Grumbt,
zigarrowe woßebite klamy.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płaćizisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Ssměſchnje tunjo!

Żónſke ßukuje, brune, po	—	mk.	35	np.,
toho runja, kružate,	=	— =	40	=
ſchtalty ſa żónſke	=	1 =	—	=
ßekle = =	=	— =	20	=
rüſche = = meter	=	— =	10	=
rubiſchka na hłowu	=	— =	35	=

E. Scheer na ſchuleŕſkej haßy 3
w Budyſchinje.

Ssrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ſ wułożenjom, kak ma ßo nałożicź, poruczа

hrodowska haptyka.

Wſchě družiny **kwětkow, warjenjow, ßołotwje, kałoweje** a **rěpowcje pſchěßady** ßu na pſchedań pola

ſahrodnika **Pawła** w Lichanju.

Też ßo tam wſcho pleczenje wěnzow, kmótſinſkich buketow, kwaßnych darow atd. derje a tunjo wobſtara.

P. Kneiſelowa

włoßowa tinktura,

kotraž je ßebi pſches ßwoje wurjadne ſkutkowanje jako włoßy poßylnjazy ßrědk k ſdźerżenju a pſchiſporjenju włoßow ßwětoßławu dobyła a drje też njedoſcźehnjena woſtanje (ßu tola najwjazy ſ nowa naſtawazych włoßowych ßrědkow jenoż hubjene podrażowanja tuteje originalneje tinktury) je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenoż prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **Lincke** dóſtacź.

Do Awſtralije

ſcźele paßażirow ſ direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. **kóždeho měßaza**

Adolf Hessel

w **Draždźanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 26. meje 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy sejm je 22. meje swoje posedźenja sašo sapoczał. Jako prěni pschedmjet stejesche na dnjowym porjedźe praschenje schleswigskeho sapósłanza Johannsena, w kotrymž sebi tutón rosjašnjenje žadasche, čoho dla je so Dänam, wo sastup do pruskeho a s tym tež němskeho statneho swjaska proschazych, dopjelnjenje jich prózstwy sapowjedźiło, a dale, čoho dla je dänskim poddanam, kotsiž chzedźa wschě rukowanja, wot knježerstwa žadane, dacź, woženjenje a sašydlenje w połnóznym Schleswigu sakasane. Hižom 7. měrza běsche so ras w pruskim sejmje tuta należnosć rospomniła. Tehdom bě minister s Puttkamer rosestajał, so so wobydlerjam połnózneho Schleswiga, kotsiž su s Dänemarka wucźahnyli a chzedźa sašo němšzy poddanjo bycź, wot knježerstwa sawěsće žane sadźěwki do pucźa njepołoża. Duž běsche cźim bóle spodźiwne, so napschecźo tamnemu rosestajenju minister Scholz Johannsenej na jeho praschenje s krótka sjewi, so wotmolwjenje na nje wotpokasa a so so, jeli by so praschenje rospominało, pschi tym njewobdźěli. Po tutych słowach so minister Scholz sběhny a so wotsali. Ssydło ministra Puttkamera, na kotrehož běchu pschi tutym posedźenju wosebje licźili, bě prózdne a wosta sa zyły cźas rosrěcźowanja, kotrež so na žadanje Johannsena pschija, njewobsadźene. Sapósłanz Richter, kotryž prěni do debatty stupi, wupraji swoje dźiwanje na tym, so so praschenju žane wotmolwjenje wot ministra njedosta, hacź runje je tola minister Puttkamer w swojim cźasu s wurasom na to pokasał, so by derje było, hdy by so należnosć sjawnje w kněžorstwowym sejmje rosestajała; Richter chze w tym, so je Scholz rospominanje wotpokasał, njejednotu bjes ministrom Puttkamerom a Scholzom widźecź. Na to scźěhowasche tsecźe wuradźowanje khorosczsawěsczazeho sakonja. Po dołhich debattach, w kotrychž liberalna strona napschecźo konservatiwnym a zentrumej sa to wustupowasche, so by so sakoń niz jenož na fabrikskich ale tež na ratarskich dźěłacźerjow wupschestrěł, so skónczinje pokasa, jako k wothłosowanju pschińdźe, so bě jenož 192 sapósłanzow pschitomnych, so po tajkim liczba sobustawow kněžorstwoweho sejma, sa wobsanknjenje nusna, pschitomna njebě. Hacź so khorosczsawěsczazy sakoń na pschichodnym posedźenju, kotrež so dla schtwórtkowneho katholskeho swjateho dnja na pjatk pschepokoži, pschiwosmje, je hischcźe jara njewěste.

— Pruskemu prynzej Wylemej su póndźelu kwašny dar, wot 96 pruskich městow poswjecźeny, kotrehož rysowanka so jemu hižom pschi kwasu pschedpokoži, pschepodali. Dar wobsteji s tafle sa 50 wosobow s krasnymi sudobjemi a taflowymi nastawkami.

Awstrija. Cźeski krajny sejm je so psches kněžorowy wukas roswjasał. Nowowólby so 5. julija smeja. Na cźeskim sejmje mějachu Němzy hacź dotal wjetschinu, hacź runje jenož jenu tsecźinu cźeskeho wobydlerstwa wucźinja. Tutu khumschtnu wjetschinu na pschichodnym sejmje wjazy namakacź njebudźemy. Po nowym wólbnym sakonju su wólbne wokrjesy po licźbje luda srjadowane. Licźba Cźechow pak dwě tsecźinje wobydlerstwa wucźinja, duž njemóże hinak bycź, so tucźi wjazy sapósłanzow na krajny sejm póscźelu hacź Němzy a so Cźechom po tajkim knjejstwo w sejmje pschipanje.

— Cźornohórski wjerch, kotryž bě, do Moskwy pucźujo, we Winje dźeń pschebywał, je pschi telej składnosczi s awstriskim ministrom swonkownych należnosczow rosrěcźowanje měł. Wjerch je sjawnje swoju dźakownu pschikhilnosć k ruskemu kněžorej wobkrucźił, ale tež pschecźe wuprajił, so by s móznym awstriskim statom stajnje w dobrym měrje wostał. Wotpohlad awstriskeho knježerstwa, cźornohórskeho wjercha, runje kaž serbskeho krala, s ruskeje strony sa awstrisku dobycź, so po sdacźu dozpiło njeje.

Rußowska. W Moskwje, w tutym wschitkim Rußam swjatym měsce, je so 22. meje wulki krónowanski swjedźeń sapoczał. Powjesce se stareho zarskeho města njesamóża krasnosczu, pychu a błyschcź dosczi wopisacź, kotryž je w tychle dnjach tam widźecź. Pół swěta, Asiska a Europa, stej swojich wotpósłanzow a sastupjerjow do ruskeho krónowanskeho města pósłałoj. Europiszy prynzojo, diplomatojo, pósłanzy skoro se wschěch krajow nascheje semje, asiatiszy vasalojo a naměstnizy běłeho zarja, cźłowjekojo wschěch narodow, wschěch rěcźow a wschěch barbow, muhamedanszy, budhistojo a póhanjo su w swjatej Moskwje bjes njelicźomnej cźrjódu ruskeho luda se wschěch krajinow tutoho najwjetscheho kněžorstwa na swěcźe pschitomni, so bychu zarjej swoje sbožepschecźa a hołdowanja pschinjesli. Nasche krónowanske swjedźenje we wjecźornych europiskich krajach su jenož błuke wotbłyschczenje tamneje krasoty, s kotrejž so zarjej połnosć jeho knježerskeje mozy psched wocźomaj luda pschepoda. A s tutej krasnosczu so tež njewobmjesowana móz runa, kotraž so kněžorej psches krónowanje spożczi: w Kremlu so jemu dwě mozy, swětna a duchowna, pschepodatej, wón je njewobmjesowany knježer w swojim kraju a prěni biskop swojeje zyrkwje. Hdyž sebi wón krónu swojich wótzow na załbowanu hłowu staji, so wón prawosławnemu ruskemu ludej w połnej kněžorskej dostojnosczi pokasa. Bjes tutoho swjateho skutka njeby kněžor psched ludowymaj wocźomaj hódnosć kněžorskeje mozy měł. Po starym swucźenym waschnju so załbowanje a krónowanje dokonja, a schtož krasnosć a pychu nastupa, drje krónowanje Alexandra III. wschě prjedawsche pschetrjechi.

Njedźelu 20. meje je kněžor se swojej wysokej mandźelskej do Moskwy pschijěł. Njebjo, se schěrymi mróczelemi pokryte, so w tym samym cźasu wujasni. A jako kněžor k pětrowskemu hrodej jědźesche, w połodnju na njebjeskej módrinje runje wysche hobrskich dobyczerskich wrotow krasna tucźel wustupi, kotraž so zyłu połhodźinu na njebju pokasowasche — snamjo, kotrež so tež wot njepschiwěrnych cźłowjekow jako sbožowne wukožuje. Sslědowazy dźeń

wosta khěžor w pětrowskim hrodže. Pódla italskeho póßłanza měješche pola njeho franzowski póßłanz Waddington a franzowski general Pissie awdijenzu. Schulerki Moskowskeho holczeho gymnasija běchu sa krónowanje kraßny teppich wudźěłake, kotryž rusli kraj se wschěmi rěkami a městami pschedstaja. Tutón teppich, na kotrymž bě ßo dlěje lěta dźěłało, ßo khěžorej a jeho mandźelskej póndźelu pschepoda. 22. meje měješche ßo nutsczehnjenje khěžora pod hrimotom kanonow a swonjenjom wjele stow swonow do Kremla. Pucz wot pětrowskeho hroda do Kremla je schtwórczhodźiny daloki, khěžorski czah trjebasche k tomu 5 hodźin, dokelž dyrbjesche na puczu dla wjele powitanjow a hołdowanjow czasto sastacz. Porjad ßo nihdże we wulkim czahu njeskasy. Na jeho wjerschku jěchasche polizajski mischtr s dwanaczemi żandarmami, na to pschińdże khěžorowa eskorta, se schwadrony kosakow a dragunarjow wobstejaza. Deputazije asiskich muhamedanskich ludow běchu do kraßnych kastanow se židu a skoteho brokate drasczene a wschudże, hdež ßo pokasachu, wobdźiwanje wubudźichu. Wschelakorosczi jich wobleczenjow, jich dostojny khód a njewschědnosczi jich woßobow dachu czahej njewopisomnu spodźiwnosczi. Wurjadny saczischczi czinjachu deputazije kosakow, noscherjow ßławy pjeczstowlětneho dobyczerskeho wojowanja, kotremuž ruske khěžorstwo s wulkeho dźěła ßwoje nastacze a wobstejenje dźakuje. K nim ßo pschisankku marschalojo wyßokeho semjanstwa we woßebnej se skotom wuschitej drasczе. Po starym waschnju namakany w czahu 60 dwórskich lakajow, toho runja w drasczе, se skotom wuschitej, schtyrjoch běharjow a dweju czornaju w kraßnym orientalskim wobleczenju. Nětko pschińdżechu khěžorszy hajnizy a ßkužobnizy. Prěnja skota kalesscha s wyschschim mischtrom zeremonijow nam pscheradźi, so khěžor wjazy daloko njeje. Skote kalesche, pyschnje sgratowane konje, wobleczenja pohonczow a uniformy sastojnikow, w kaleschach ßedźazych, ßo tak se skotom błyskotaju, so naß tutón wobras ženje widźaneje kraßnosczе zyle pscheßłapi. Schumjenje wichorojteho ßława-wokanja khěžorowe pschibliženje pschipowjedźi. Njeliczomna ludowa czrjóda ßo k woběmaj bokomaj dróhi na dobyczerske wrota wala, so by tak dołho hacz mózno napohlad khěžora wuziwała. Khěžor, s wulkim kschizom rjada Sswjateho Handrija pyscheny, je wobdaty wot ministrow wójny a khěžorskeho doma, wot wulkowjerchow, wschitkich zusych wjerchow a wukrajnych wojerskich wotpóßłanzow. Wón na ßněhběłym konju, wot persiskeho schaha darjenym, jěcha. Na to sczěhuje khěžorka w skotej, se schkleńzu sawrjenej kaleschi, kotraž je na bokomaj s wulkimaj khěžorskimaj workomaj, s dejmantami wußadźanymaj, wudebjena. Kryw wosa pschedstaja ßo wot guirlandy, ßo ßrjedźa w krónje, s rubinami a smaragdami wußadźenej, sjenocżazej. Kalesscha bě wot wóßom ßněhběłych konjow czehnjena. Zarina bě do narodneje ruskeje drasty a runje tak wschě wulkowjerchowki, prynzeßyny a statne knjenje swoblekane. Sa wosami wulkowjerchowkow a prynzeßynow sczěhuja chevalierske gardy, hußarojo a jěsdni grenadirojo, wot kotrychž ßo czah wobsankuje. Pschi wrotach zyrkwjow, nimo kotrychž czah pschińdże, bě ßo duchownstwo nastajało, kotrez khěžorskeju mandźelskeju żohnowasche. Wokoło 3 hodźin ßo czah k Woskreßenskim wrotam pschibliži a pschi kapale sasta, hdżež ßo wobras iberskeje maczerje Bożeje khowa. Tu ßo majestosczi wot biskopa Dmitrowskeho a wulkeje ßyły duchownych powitaschtaj. Jako zar s konja stupi a zarina wós wopuschczi, so byschtaj ßo w kapale modlikoj, posběhny ßo s luda, we wusko sczischczanej czrjódże stejazeho, wo prawdże pohłuschaze radostne wyskanje. Jako běschtaj ßo majestosczi pomodliwoj, czah psches Woskerjeßenske wrota, hdżež ßo wot 200 spěwarjow s narodnym ruskim spěwom powita, do Kremla czehnjesche. Po nutsczehnjenju bě we wschěch zyrkwjach Boża ßłużba. — Khěžor njebudże w Kremlu bydlicz ale w Alexandrowskim hrodże a tam hacz do krónowanja wostanje. Sańdżenu ßrjedu sta ßo ßwjedżenske poßwjeczenje khěžorstwoweje khorhoje. Khěžor bě ßo we wotewrjenym wosu bjes pschewoda do Kremla podał. 24., 25. a 26. meje ßo khěžor se ßwojej mandźelsku s modlitwami na ßwjatoczne krónowanje pschihotuje, kotrez ßo 27. meje w Uspenskej zyrkwi směje. 9. junija khěžor Moskwu wopuschczi, so by ßo do Pětrohroda wrócził.

Na wumjeńku.

(Pokraczowanje.)

„A ja ßym każ pjate koło pschi wosu?“ roshněwa ßo Sserbin. Ale Jan, każ by to ani njeßkyschał, woteńdże a wostaji nana s rojom myßli stejo, so měješche hłowu, każ poknu woßow a scherschenjow. Sa khwilu pak pohlada k njebju a s wutroby wudrě ßo jemu posdych: „Bożo, daj, so bych tomu ßynej pokasał, so ßym jeho nan!“

„Nakapajcze jemu jěda do studnje“, saklincza na dobo hłóß błasneho Hanuscha; „sawrje wam tak bórsy studnju, każ scze ju wy ßwojemu nanej sawrjeł, a to ßo njebudżecze hižom s njeje wjazy wokschewicz moz, nano!“

Sserbin powohladny ßo po Hanuschu. „Hanuscho“, rjekny, „proschu cże, praj mi, kak ßo żołczˇ po cżěle roslije?“ A wsawschi jeho sa ruku, hladasche jemu do woczow, każ by woprawdżitu wotmołwu wotczakował.

„Dajcze ßebi hischcze junu nadawacz!“ wotmolwi Hanusch.

„Proschu cże, nadawaj mi“, dżesche Sserbin wschón samyleny, so bě żel jemn pschipoßłuchacz.

„Czoho dla dha dyrbjał ßo ja do toho měschecz?“ wotmolwi Hanusch. „Wschak to wasch ßyn dokonja; a kak by tez to njedokonjał, wschak scze na wumjeńku. Wy scze to ßwojemu nanej tez wjedżał powjedacz, kak dha njeby wasch ßyn nětko wam powjedacz wjedżał? Ale to je mi dźiwno, so ßo to pola wascheho ßyna tak sahe sapoczina. To scze wy ßwojemu nanej dlěje czakacz dał. Ale schtó móże to sminycz? Młodosczi nětko spěschnischo do toho pschińdże; a myßlu, so budże Jan s wami prjedy hotowy, hacz wy se ßwojim njeboh nanom!“

„A njewěsch niczo wjazy?“

„O ju, wěm“, rjekny Hanusch. „Ale niczo wot to; wy mózecze hischcze wo sbożu rěczecz; budżecze hischcze schěsczˇ lět hospodaricz, budżecze na kuble bydlicz, scze hischcze knjes. Hórje, hdyż budże tez to nimo, hdyż budżecze tamle na wumjeńku, s wotkelž je wasch dźěd na kubło hladał, dokelž po dworje khodźicz njeßmědżesche.“

Mjes tym so Hanusch tole powjedasche, dóńdże Marja k nimaj a měnjesche, so mohłoj staraj pschе żně tola na wumjeńku bydlicz, a so ßo młodaj na kubło pschecżehnjetaj; so je nětko telko dźěła, so to pschejara napina, na wumjeńk běhacz a potom saßo na kubło. Na to saßo woteńdże, każ by tomu hižom dowolnosczi měła.

„Aj, hladajcze, nano, tamle waß dżowki pschecżahuja“, rjekny Hanusch. A woprawdże noschachu dżowki hižom s domskeho Sserbinowe smachi.

„Tak budżecze ßo hižom pschecżahowacz“, rěczesche Hanusch dale. „Hlejcze, hlejcze! ja ßebi myßlach, so to hischcze doczaka. To scze wy ßwojeho nana pschezo dlěje w domje czerpił. Ale nětko młodosczi spěschnischo do toho pschińdże.“

Stary Sserbin ßo wohladny. „Luby Hanuscho“, rjekny a pschimny jeho sa ruku; „pój mi pomhacz, so bychmoj jim to sadźěwałoj!“

„To budże hižom mało pomhacz; hdyż scze ras s kubła, je czežko saßo na nje pschińczˇ. Budżecze dyrbjecz se ßynom skorżicz. Dóńż wam to wurunaja, minje ßo schěsczˇ lět, mjes tym mózecze wjeßoły bycz, so budżecze tule na wumjeńku. Wschak ßami wěscze, kak dołho ßo skorżi, hdyż scze se ßwojim nanom skorżił hacz do jeho ßmjercze — wschak to snajecze.“

„Ale pój mi pomhacz!“ rjekny saßo Sserbin a bjerjesche jeho sa ruku.

„Pójmoj, pójmoj, nano“, dżesche Hanusch podwólnje. „Ja budu wam te kschinje dżerżecz, so njebychu czekle, a wy budżecze do nich młócżicz.“

A dźěšchtaj k domskemu, Sserbin počza tam wscho do hromady mjetacź, a wsawschi stólczk do ruki wołasche do khěže: „Hłowu jemu rosražu, schtóžkuli schto s mojeho bydła wunjeße!"

Na te ßłowa pscheschtachu s khěže noßycź. Ssnadź bě jich napohlad stareho Sserbina trochu hnuł, abo ßnadź sdasche ßo jim tola straschno, hdyž ßo jim Sserbin tak krucze stajesche.

Tu wsa Hanusch też jedyn stólczk, ßydze ßo na njón a pominasche Sserbina, so by ßo toho runja ßynył, prajizy: „Ssyń moj ßo pola waß, nano!"

Sserbin njedasche ßebi kasacź, ßyny ßo a bě saßo kaž němy.

„Widźicze, nano, skoro njebyschcze wjedźał, so mózecze ßo pola waß ßydnycź, hdy bych wam to njerjekł. Hdyž njebudźecze wjedźecź, hdze bydlicź, pschińdźcze ke mni, ja wam to praju", rěcźesche Hanusch. Sa khwilu powjedasche, kaž by ßo jemu ta myßliczka woßebje lubiła, dale: „Woprawdze ßym wjeßoły, so mózemoj ßo pola waß ßynycź. Ale wěscze dha, nano, so tam nuts do jstwy so mnu ani njebyschcze ßměł?"

„Schto rěczisch?" a Sserbin skoczi se stólczka.

„So njeßměcze so mnu do jstwy."

„Nó, to chzył tola widźecź!" rjekny Sserbin roshorjeny; a hižom dźerżesche Hanuscha sa ruku. „Pój, Hanuscho, so mnu do jstwy, ßy tam mój hoscź."

A dźěschtaj do khěže. „Hladaj, maczi, wjedu czi hoscza", rjekny Sserbin k ßwojej žonje na pschitomnu Marju ani njehladajo. „Wón budze nam pomhacź, nasche ßudobje saßo nuts snoßycź, kotreż je Marji na pucźu."

Marja na nana ani njepohlada, ale da ßo hnydom do Hanuscha: „Chzesch hicź, wostuda! Myßlisch, so je tebi nan ßem kasał? To by hischcze było, so bychu tajzy k nam do jstwy khodźili!"

Sserbin ßo saßmja. „Mi ßo sda, Hanuscho, so cze njeradч widźa? Jeno ßo ßyń ßem ke mni. Widźisch, njedam tebje wunjescź, kaž tamle te kschinje, jeno ßo ßyń, ßy pola mje. Mkodaj staj tu hižom wjele ludźi s kubła wuhnakoj, tam s tych komorow; ale tu njeßmě tebje nichtó wuhnacź, rosymisch, nichtó!"

Na to rjekny Marja wobroczźiwschi ßo k nanej: „Myßlach, so mamy na jenym błasnje w domje doscź, ale wy, nano, dyrbicze ßebi hischcze druheho ßobu pschiwjescź!"

„Ja błasn? hodźi ßo, holza, hodźi ßo!" rjekny Sserbin jerje, wsa stólczk, na kotrymž ßedźesche, a by ßnadź ßo s nim do Marje dał, a ji czežku ranu nabił, ale na sboże ßo hischcze rosmyßli: „Ně, runje toho dla, so ßmy doma, a wona tu hóscź, njeßměm ßo sabycź." —

Tón ras wostachu stari hischcze na kuble.

Na kuble nastachu jara sajimawe czaßy, so je srudnje wo nich powjedacź. A schtoż je hischcze srudnischo, so ßo pornjo Sserbinez kuble na sta domow namakaja, hdźeż ßo podobne hry hraja, jeno w maliczkoscźach ßo roseśnawajo.

Kak husto njeßwarja a njeskorża ludźo na stare schěry czaßy wotroczźstwa, hdźeż dyrbjesche nětkotryżkuli człowjek ßwojemu knjesej ßłużicź, kaž njerosomne swěrjo. Ale njetrjebamy daloko do starych czaßow ani s nascheho kraja psches daloke morja, chzemy-li wotroczźkow widźecź. Doma jich mamy, kóždy w ßwojej wßy, a schtoż je pódla najstyknischo! se ßurowym knjesom bywa ßyn, s wotroczźkom nan.

Tola k wězy. Kermuschka miny ßo pola Sserbinez, kaž popjelna ßrjeda. Na kuble njebě ani wjeßokeho wóczka. Staraj paßeschtaj ßo mkodeju, mkodaj khodźeschtaj starymaj s pucźa. Njedyrbjesche-li jedyn na druheho hladacź, njehladasche, a njepowjedasche, njebě-li nusowany. A jeli tola na ßo pohladnychu, abo hromadźe popowjedachu, njebě radno pschihladowacź ani pschipoßłuchacź.

Kaž běchu ßo žnjeńzy druhe lěta k Sserbinezom tłóczili, tak jich tam lětßa kóždy wokomik kakasche. Woprawdze dźakowachu ßo Bohu, hdyž ßo žně skónczichu, so mózachu dale. „Ssem wjazy njepóńdu" praji pschecźel k pschecźelej, „a byrnjeż měł dźěło hladacź njewěm w kotrej wßy!"

Je wěrno, walichu jim na dwór piwo, dawachu jim palenz, ale ani ßłowo ani wobliczo njesnajesche lubosczе. Běchu nanej prajili, so smějа lětßa dwě hosposy do reji, ale sa to njemějachu ani jeneje. Žnjeńzy běchu wjeßoli, hdyž mózachu ßo domoj roseńcź.

Na a po žnjach napinasche ßo poměr mjes starymaj a mkodymaj dale, dóńż njebě doscź napjaty, jednasche ßo jeno hischcze wo to, hdy to praśknje.

Hdyż mějesche ßo po žnjach jěcź woracź a stary Sserbin czeladnikam pschikasowasche, na kotre polo, pschińdźe Jan a sakasa, so by ßo tu njeworało, so by ßo tamle worało. Hdyż stary Sserbin poruczesche, so by ßo na tym abo tamnym polu žito saßyło, pschikasa Jan, so bychu žito na druhe polo wjesli, dokelż ßo tu pscheńza saßyje. Kasasche-li stary Sserbin, łuki ßyz, měnjesche Jan, na łuku je hischcze czaßa doscź, nětko je hischcze na polach wjele dźěła.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětusche generalne wusběhowanje w Budyschinje smeje ßo 4., 5. a 6. junija, w Biskopizach pak 7. junija.

— W dzensnischim czißle je létny jésdny plan żelesnizow, wot 1. junija płaczazy, wotczischczany.

— Druhe wotdźělenje pschißażneho ßuda smeje jenoż wo schtyrjoch wobskórżbach wußudźicź a to 28. meje dopołdnja wot 1/2 10 hodźin 1) fabrikskeho dźěłaczerja E. H. Kohlmanna s Korsymja, 2) wotroczka A. H. Wagnera s Taubenheima, 3) fabrikskeho dźěłaczerja K. A. Jähriga se Sohlanda n. S. dla pscheschtupjenja pózczíwoscze; 29. meje dopołdnja wot 1/2 10 hodźin 1) Marju Madlenu Kopaczez swudowjenu Czupowu s Mjeschiz, 2) kublerja Khr. F. Jähnu s Oberoderwitza, 3) tyscherja E. W. Fricza s Oberoderwitza dla jebarskeho bankerota a spomoženja k tomu; ßrjedu 30. meje dopołdnja wot 1/2 10 hodźin ßłużobnu dźowku Hanu Marju Jenkez s Ketliz dla wopaczneje pschißahi; popołdnju wot 1 hodźiny rěsnika E. A. Wolfa s Noweho Czěskeho Ullersdorfa dla wopaczneje pschißahi.

— Sańdźenu njedźelu wjeczor wós s konjomaj, kublerjej Beierej w Maleschezach ßłuschazy, nimo starych kasermow jědźesche, jako ßo tam runje „zapfenstreich" piskasche. Jedyn s konjow, kotryż běsche ßo prjedy pola kavallerije trjebał, počza, wojerske signale ßłyscho, na sadnymaj nohomaj stawacź, druhi kóń ßo psches to spłóschi, a wós ßo pschi tym powróczi. Pohoncź, we wosu ßedźazy, s njeho won padze a ßebi, na semju slecźo, lěwu ruku s ramjenja wuwiny. Lěwa noha, s kotrejż pod koleßo pschińdźe, bu jenoż s lohka wobschkodźena. Ruku je hischcze tón ßamy dźeń jedyn Budyschski lěkar srunał.

Se Sarěcza. Nasche ßerbske towarstwo je sańdźenu njedźelu w ßwojim poßedźenju bjes druhim wobsanknyło, so ßo pschichodnu njedźelu, dźeń 27. meje, na wulěcze do Hodźija a Huski, kaž je to Bukeczanske towarstwo postajiło, też lětßa saßo ßobu wobdźěli. Duż ßebi dowolamy wschitkich wótczinszy smyßlenych Sserbow, woßebje tamnischeje wokolnoscze pscheproßycź, so bychu ßo na naschim shromadnym ßwjedźenju prawje bohacze wobdźělicź chzyli. My ßo też nadźijamy, so, jeli nam Bóh tón knjes rjane wjedro spožczi, na duchownym wokschewjenju kaž też na rjanej a wjeßelej sabawje wěscze pobrachowacź njebudźe.

S Holeschowskeje Dubrawki. K rosprawje, w poßlednim czißle „Serb. Now." podatej, nastupajo wóhnjowe njesboże, kiż bě naschu wjeß potrjechiło, měli hischcze ßlědowaze pschispomnicź: Wotpalili ßu ßo: žiwnoscźeŕ August Bierich, žiwnoscźeŕ Bohuwěr Schokta, žiwnoscźeŕ Jakub Schokta a khěžkaŕ Wilhelm Schuza. Bjes ßykawami, kiż běchu na pomoz pschijěle, je ßo Lupjanska najprěńscha do dźěła měła.

S Mohołza. W tudomnej Clarez korczmje běchu sańdźenu póndźelu młodźi ludźo, kotsiż běchu na generalnym wusběhowanju w Niskej pobyli, sastupili. Dokelż njewuschnu haru hnachu, jim korczmaŕ won kasasche. Na tym ßo dwaj halekowarjej rosnjem-

drischtaj a ßo do korczmarja ſ nożom daſchtaj. Tutón bu wot njeju tak ſtraſchnje ſkałany, ſo dyrbjachu hiſchcże tónßamy wjeczor do Niſkeje po lěkarja póßkacź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Czeladnik K. Th. Geßwein ſ Wulkeho Wjelkowa bě wumjeńkarjej Zyżej w Dobranezach ſ khamora, jón ſ prawym kluczom wocźiniwſchi, prěni ras 5 mk., druhi krócź 12 mk. a dale ſ jeneje pjenjeżneje móſchnje, wo iſtwje leżazeje, 1 mk. kranyk. Poſdźiſcho chzyſche hiſchcże ras ſ khamora pjenjeſy wotewſacź. Dokelž bě ſtwa ſanknjena, ſpyta wón jejne durje ſe ſeſhibowanym hoſdźikom wotewricź, ſchtož pak ßo jemu njeradźi. Geßweina dla lohkeho a ſpytaneho czeżkeho paduchſtwa k měßazej dwěmaj njedźelomaj jaſtwa ſaßudźichu. — Jedyn ſ najſtraſchniſchich nutſkamarjow je dźěkacźeŕ K. G. A. Rätza ſ Demjan. W nozy 5. měrza bě wón do Libuſchez korczmy tu ſkradźu ſaléſk a tam pjenjeżnu móſcheń ſ 11 mk. kranyk. Někotre dny poſdźiſcho wón 6 mk., kotrež bě jemu fórman Lehmann tu pſchepodał, ſo by je žitnemu wikowarjej Grafej donjeßk, pſchekſchiwi. W nozy 14. měrza ßo wón do fary w Huſzy nutſkamaſche a ſ njeje dwě bleſchi wina, punt zokora, kanu butry, ſwjaſk kluczow a něſchto pjenjes ſpakoſczi. W ſczěhowazych nozach ßo wón do domow hoſczenzarja Kmocha w Dźěžnikezach, ßwojeho ßwaka, żiwnoſczerja Hauſy w Czornych Noßlizach, a kowarja Benowſkeho w Demjanach nutſkamaſche. Pola poßlednjeho dyrbjeſche wón ſ próſdnymaj rukomaj wotczahnycź, dokelž ſnutſkowne wokenży wupaczicź njemóżeſche. Na to wón k hoſczenzarjej Steglichej czehnjeſche, pola tutoho ſ woknom do domu ſaléſy a runje każ pola wſchitkich druhich, kotrychž bě hacž dotal wopytał, wſcho ſebra, ſchtož móżeſche doßahnycź. Po tym ſo bě Rätza 7. haprleje ſe ſahrody pjekarja Frenzela w Huſzy jene błózko kranyk, wón wjeczor do konjemza w Zenkerez hoſczenzu ſaléſy. krany tam jedyn nawoblekaŕ a por rukajzow. S tym hiſchcże niz ſpokojom, rosraſy wón w dworje wokno a pſches nje do domſkeho pſchińdże, napi ßo tam piwa a ſebra 97 zigarrow, 4 ßwězy a 1 mk. 90 np. So by ſ khěże twóchnycź móhł, wupaczi wón tſi durje a ſ tym 3 mk. ſchkody naczini. Skónczńje ßo wón w nozy 14. haprleje do wobydlenja żiwnoſczerja Hübnera w Demjanach doby, hdźeż 18 mk., por kholowow a pjenjeżnu móſcheń krany. So by měru ßwojich njedoczinſtwow poknu ſczinił, wukluka wón na poßledk pjekarjej Ramſchej w Małych Debßezach 3 pokruty khléba, wudawajo, ſo dyrbi je Bergerowej w Hnaſchezach pſchinjeſcź. Dokelž Rätza pſchi pſchepytowanju w arreſcże ſkhori, jeho do měſchczańſkeje hojerńje dowjedźechu. Tu wón ſkładnoſcź namaka twóchnycź, tola wón ßo dołho ßwobody wjeßelicź njemóżeſche, pſchetož bórſy jeho ſaßo popanychu a njeſchkódneho ſczinichu. Khoſtanje ſa dołhu ßyku jeho pſchestupjenjow wobſteji ſe ſchěſcź lět ſchěſcź měßazow khoſtarńje, dźeßaczlětneho ſhubjenja czeßnych prawow a dowoleneho podſtajenja pod polizajſku nadkedźbu. — Hižom ſchěſcź ras khoſtany dźěkacźeŕ J. Holcź mjenowany Graf ſ Dobroſchez pola Delnjeje Hórki bě ſańdźenu ſymu na pſcheklepane waſchnje na wjele měſtnach ludźom pjenjeſy, żito a druhu zyrobu wujebał. Woſpjetneho jebarſtwa dla ſaßudźichu jeho k ſchtyri lětam jaſtwa a pjeczlětnemu ſhubjenju czeßnych prawow. Měßaz pſchepytowanſkeho arreſta ßo jemu wot khoſtanja wotliczi.

Lawniſki ßud. Dźěkacźeŕ J. A. Liſka ſ Kißliz, kotryż bě na knjeżim dworje czeladnikej Němzej por ſchkórnjow kranyk, doſta ſa to tydźeń jaſtwa. — Pohoncź J. Henka ſe Židowa bě 19. měrza do ßwojeho konja, do czeżkeho woſa ſapſchehnjeneho, w Budyſchinje ſ kilopom bik a ßo wot Budyſchſkeje rady tajkeje hruboſcże dla ſ 30 mk. pokhoſtał. Tola Henka ßo tutomu khoſtanju njepodczißny a ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche. Pſches to drje ßo wón khoſtanja njeſminy, tola mějeſche wón pſchezo tón dobytk, ſo jeho jenož k 10 mk. ſaßudźichu. — Kowaŕ Pawoł Mieſl w Lětonju loni w juliju żiweho ſajazka popadże, kotrehož ßobu domoj wſa a do karniklowеje hródże ßadźi. Tež czeladnik J. Schneider w Dobruſchi bě mkodeho ſajaza popanyk, kotrehož Mieſlej dari. Schneider a Mieſl ßo kóżdy po 10 mk. abo ſ dwěmaj dnjomaj jaſtwa khoſtaſchtaj, pódla toho ßo Mieſl dla pſchekhowanja k dwajdnjownemu jaſtwu ſaßudźi, dokelž bě wot Schneidera ſajaza pſchijał, hacž runje bě wjedźał, ſo je na njeprawe waſchnje do jeho wobßedźeńſtwa pſchiſchoł.

Přilopk.

* W jenej zyrkwi w Draždźanach njedawno ſuperintendent Meier prědowaſche, a zyrkej bě, każ pſchezo, hdyż tutón duchowny prěduje, pokna nutrnych poßlucharjow. Prědku w jenej kawzy jedyn proſty wojak ßedźi; Boża ßłużba je ßo hižom ſapoczała, a pſchińdże jedyn lieutenant, kaſa wojakej ſtanycź a ßynje ßo na jeho měſto. S napſchecźa w tym ßamym khodże ßedźi jedyn general. Tutón bě lieutenanta wobkedźbował, a lědma bě ßo wojak poſběhnył, dha wón wojakej k ßebi kiwny a jemu ßwoje měſtno pſchewoſtaji. Na to general někotre ławki do ſad dźěſche a ßebi druhe měſtno pytaſche.

* W Mutzſchenje ßu 15. meje wěſteho Hentſchela w jeho dworje ſ hnójniżoweje jamy morweho wucźahnyli. Jeho mandźelſku, na kotruż tukachu, ſo je muża ſkónzowała, ßu do jaſtwa ßadźili. Tam je wona ſpytała ßo wobwěßnycź, ſchtož pak jej hiſchcże ſ cżaßom ſadźěwachu.

* Pſches lohkomyßlnoſcź jeneho ſchtyrnaczelětneho hólza je ßo wulka wjeß Neuenkirchen do prócha a popjeła pſchewobrocźiła. Ssyn bětnarja Redekera pſched domom ßwojeho nana ſe ſchwabliczku ßyno ſapali. Woheń khěżu ſhrabny, roſſchěri ßo bórſy na ßußodne khěże a ſa jenu hodźinu ßo hižom zyła wjeß paleſche. Płomjenja ſ njewopißomnej khwatnoſcźu roſcźechu, tak ſo njebě móżno, jim něſchto nadoby wutorhnycź. Wot wóhnja buchu zyrkej, póſt, haptyka a nimale wſchě druhe twarjenja ſaniczene, ßamo ſchtomy w ſahrodach, telegrafowe żerdże, haj — rowowe kſchiże na pohrjebniſchczu ßo palachu. Schtož běchu wobydlerjo w prěnim wokomiku ſ hroſu ſhrabnyli a na pohrjebniſchczo a do zyrkwje donjeßli, je ßo tam poſdźiſcho ſpaliko. S 90 twarjenjow je jenož 6 jich ſtejo woſtało. Pſchi wóhnju ßo żadławy podawk na pohrjebniſchczu, ſ roſpadankami poßypanym, ſta. Bliſko zyrkwinſkeho tórma jena macź, dźeßacź dźěczi mějaza, pod ſpalenymi wěżami ſa ſchatami pytaſche. Na dobo ßo wulki kamjeń ſ tórma wali a ſ tajkim wotmachom żonje na hłowu padże, ſo ßo jej hnydom nop roſraſy a ſ njeho moſhy wupraßnychu. Naczinjeŕ wſcheho tutoho hubjenſtwa je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał a hižom w jaſtwje ßedźi. Wjeß Neuenkirchen liczi 1300 wobydlerjow, leži khětro wyßoko a je wuſko hromadźe twarjena. Zyrkej, wo ßrjedź wßy ſtejaza, je ßo, po tym ſo bě pſches błyſk wjele czerpika, pſched ßydom lětami ſ nowa natwarika.

* Na artilleriſkim tſélniku we Wahnu bu 19. meje jedyn podwyſchk wot jeneje granaty do wjele ſtow kruchow roſtorhany. Wobſtejnoſcże, pod kotrymiž ßo to ſta — běſche to w cżaßu ßněbanja — pokaſuja na to, ſo je morjeny wojak granatu ſe ßamomordarſkim wotpohladom rosbuchnył.

* Wětr, kotryż ßobotu pſches Barlin howrjeſche, je hygienſkej (ſtrowinſkej) wuſtajeńzy wjele ſchkodźił. Wětr jenu ſczěnu powróczi

a jeneho wopytarja wustajeńzy a taho runja jeneho policistu pod rospadankami pohrjeba. Sranjenaj dyrbjeschtaj ßo do hojeńnje donjesć. Njesboże by hischće wjele wjetsche byko, hdyž budźichu wosy, psched scźěnu stejaze, panjenje njewoßkabike. Njelubosny njedostatk we wustajeńzy je, so tšécha wodu pschepuschća. Wjele wustajenych wězow je psches deschć jara cźerpiko.

* Sapoczatk tutoho lěta běschtaj ßo ſ Mindena jedyn wotroczk a jeho luba, jena ßłużobna dźowka, kotruž bě wotroczk doschoł, na pucź do ßwojeje domisny nastajikoj. Holza pak tam njepschińdźe, a wosta hacź do dźenßnischneho dnja shubjena. Wotroczk bjes měra po kraju dundajo cźahasche, doniž jeho paduchstwa dla saßudźichu a do jastwa ßadźichu. Wot sleho ßwědomja hrjebany, je ßo wón w jastwje dobrowólnje wusnał, so je ßwoju lubu ſ nožom sakłół, jejne cźěło ſ kamjenjemi wobcźežił a je do rěki cźißnył. Jeho wuprajenja buchu w Mindenje wosjewjene, hdźež buchu wone, schtož woßoby a wobstejnosće nastupa, wobkrucźene. Cźěło hischće namakali njejßu. Najskerje je ßo wone wot wulkeje wody wotpławiło abo je w rěcźnym błócźe sahrjebane.

* W jenej hollandskej wßy chzychu noweho wucźerja pschistajicź. Dokelž ßo wjele wucźerjow wo město samołwi, ßo pruhowanje wotdźerża, a dwaj najlěpschaj buschtaj gmejnskej radźe k wuswolenju porucźenaj. Druhi najlěpschi, kotryž mějesche toho dla mało nadźije, so ßo wuswoli, ßebi wotmyßli, ßo ſ lescźu wucźerskeho městna mozowacź. Wón ßo k jenemu ßobustawej gmejnskeje rady poda, wupowjeda jemu, so njewotcźaka, so ßebi jeho sa wucźerja wubjeru, dokelž jeho mjeno hakle na druhim měscźe steji. Jemu pak by jara njelubo byko, hdy by wón w poßedźenju, w kotrymž by ßo wuswolenje měło, žaneho hłoßa njedostał. Duž by wón jemu jara dźakowny był, hdy by jemu ßwój hłóß dał. Ssobustaw gmejnskeje rady, jemu, ßo wě, tutu ßłużbu sapowjescź njemóżesche, wschak wjedźesche, so budźa wschě druhe ßobustawy gmejnskeje rady sa wucźerja hłoßowacź, kotryž bě pruhowanje najlěpje wobstał. Nasch wucźeŕ pak k kóždemu ßobustawej gmejnskeje rady ſ tej ßamej próstwu pschińdźe, a tak ßo sta, so ßo wón na wólbnym dnju se wschěmi hłoßami sa wucźerja wuswoli a też pomjenowa.

* We Winje běchu ludźo, w tychle dnjach po Sofijnym mosće khodźazy, ßwědkojo njewschědneho podawka. Jedyn młody cźłowjeŕ ſ mosta do Donawineho kanala skocźi. Jedyn muž, kotryž ſ pßom psches móst dźěsche, tutomu pranz wottorže a jemu pschikasa, so dyrbi do wody skocźicź a cźłowjeka, w njej ßo tepjazeho, wucźahnycź. Poß, na ßwojeho knjesa poßłuchajo, do wody skocźi a młodźenza, kotryž ßmjercź we wodźe pytasche, se ßwojimi subami pschimny. Młodźenz spyta, pßa wottschascź, so by ßo wumóżenja sminył. Tola poß jeho njepuschcźi a jeho tak dołho wysche wody dźerżesche, doniž ludźo pschiběžachu a wobeju wucźežechu. Wumóżeny symnokrejnje měnjesche, so ßebi njeje myßlił, so ßo k tepjenju telko cźaßa trjeba.

* Na klětzy wot Božeje ruczki sajaty. Farař Alois Manegsch w Kordina d'Ampezzo w połodnischej Tyrolskej Boże stpicźe prědowasche. Na dobo wón wobłědny, womjelkny a posběhny ſ wulkim napinanjom ruzy, so by ßwojich poßłucharjow poßledni ras žohnował; wón ßo khabłasche, duž dyrbjesche jemu kapłan na pomoz pschińcź. Tutón jeho do pschitwarka dowjedźe; tam farař kapłana proschesche, so by jemu poßlednje zyrkwinske troschtowanje dał, dokelž ſ nim na kónz dźe. Jako běsche ßo to stało, wobja jeho womora, ſ kotrejež wón wjazy njewotucźi. Farař bě 59 lět stary.

* **Tsi krócź wumrjeł.** Franzowske nowiny pißaju: W Oranje ßu tele dny jeneho rěsnika khowali, kotryž je wscho hromadźe tsi krócź „wumrjeł". W lěcźe 1848 ßo na njeho cźežki spaŕ, na ßmjercź podobny, da; jeho do kaschcźa położichu a wscho nusne sa pohrjeb pschihotowachu. Tsecźi dźeń po měnjenym semrjecźu jeho k rowu njeßechu, hižom běchu do poł pucźa k pohrjebnischcźu doschli, jako na dobo ßylne buchotanje ſ nutska kaschcźa saßłyschachu. Duž kaschcź spěschnje wotewrichu, a morwy ſ njeho strowy a cźerstwy wustupi, so by ßo domoj podał . . . W cźaßu kholery, kotraž psched někotrymi lětami w Oranje žadławje sakhadźesche, też rěsnik na nju skhori a „druhi krócź" wumrje. Jeho hižom do kaschcźa kładźechu, jako wón wotucźi, a kaschcź ſ łožom pschemeni. Nětko je wón tsecźi ras, a kaž ßo ſ wěstoscźu pscheßwědcźichu, woprawdźe wumrjeł, a ßu jeho skóncźnje bjes dalschich „sadźěwkow" pohrjebali.

* S Alexandrije w Egyptowskej pißaja wo scźěhowazym njeskutku. Jedyn konduktěr suezskeje żeleśnizy psched někotrymi njedźelemi se ßłużby stupi, so by w Ramlehu, kotrež město je jeho stroweho położenja dla wjele wot Europiskich wobydlene, wulkeho knjesa hrał. Bjes tym so wón psched ßwojim wyschschim wudawasche, so toho dla w ßłużbje njewostanje, dokelž je wulke herbstwo scźinił, powjedasche wón ßwojim towaŕscham, so je w lotteriji dobył. Tajke dwojake rěcźe wobrocźichu kedźbliwosć polizije na prjedawscheho konduktěra. Duž jeho sajachu a jeho do kruteho pschepytanja wsachu. A wón ßo wusna, so je dweju pucźowarjow skónzował a wurubił. Mordaŕ pschi tym na scźěhowaze hrósbne waschnje njeskutk wobeńdźe. Wón ßwój shladany wopor do prósneho kupeja puschcźi a jemu, hdyž spasche, ſ makym kamjeńtnym hamorom spar rosrasy. Na to wón cźěło wurubi a je ſ woknom won po 40 łohcźi wyßokim hacźenju do morja dele cźißny. Mordaŕ mějesche, jako jeho pschimnychu, 50,000 frankow a někotre visitne khartki pschi ßebi, na kotrychž bě mjeno Max Klein cźischcźane. Kaž mordaŕ wupraji, je wón te ßame pola jeneho se skónzowaneju namakał, kotryž němski rěcźesche.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Handrij Schreiber, wobydleŕ w Jeńkezach, ſ Reginu Katharinu Barbaru Osterfeldez bywschej swudowjenej Błażijowej. — Korla Bohulub August Kochta, pohoncź a wobydleŕ, ſ Marju Madlenu Mayez.

Michalska zyrkej: Korla Ernst Scholta, hospodarski pomoznik w Klukschu, ſ Khrystianu Lenu Janaschez w Hownjowje.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Hana Lena, Jana Augusta Dubskeho, cźěßle a wobydlerja, dź.

Michalska zyrkej: Pawoł Wylem, Gustava Ernsta Hencźa, khěžerja a wobßedźerja leżomnoscźow na Židowje, ß. — Pawoł, Handrija Běleho, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Augusta Ida, njemandź. dź. na Židowje. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 10. meje: Madlena Zumpez, njebo Handrija Cźemjery, bywscheho młynka w Brěsowje, sawostajena wudowa, 51 l. — Klementina Augusta Dominikez, swudowjena Friebelowa, 74 l. 1 m. 11 d. — 11. Michał Nowak, murjeŕ tu, 52 l. 8 m. — 15. Marja Polakez, njebo Jana Augusta Kobanje, bywscheho pohoncźa, sawostajena wudowa, 68 l. 9 m. 15 d. — 16. Handrij Błażij, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłacźerńje na Židowje, 37 l. 3 m. 16 d. — 17. Jan Nowak ſ Wulkeho Woßyka, wobydleŕ na Židowje, 78 l. 3 m. 20 d. — Marja Theresija, Korle Augusta Emila Pjetascha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, dź., 9 d. — Hermann Walther, njemandź. ß. na Židowje, 4 m. 8 d. — 20. Jan Bohulub Schneider ſ Hornjeje Wjasońzy, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłacźerńje na Židowje, 69 l. 8 d.

Wjedro w Londonje 25. meje: Cźopłe.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym ſkhodże, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wječor 9 hodźin.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. junija 1883.

4. wośowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wośowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyſchina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biſkopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,33	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wośowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wośowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyſchina	7,10	10,45	12,40	1,40*	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	2,43	5,33	10,23

* Jěſdźi jenoż njedźelſke a ßwjaty dny, teho runja ßobotu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wośowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyſchina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjeńza do Draždźan.

Wośowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Połcźniży	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjeńza.

Wośowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Połcźniży	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Khěža na pſchedań.

Khěža cźißko 12 w Nowej Wßy nad Sprewju ſ 2 ſtwomaj a 275 □prutami pola a ſahrody je hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na rózowej haßy cźißko 8 po 2 ſkhodomaj.

W Njeſdaſchezach je **khěža** ſ makej ſahrodu na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Handrija Krala** cźißko 12 tam ſhonicź.

W Minakale je **khěža** cźißko 10 ſ bróžnju, hródźu, dwěmaj kórzomaj 49 □prutami pola a łuki hnydom na pſchedań.

1 pjerowy kanapej a 1 myjerńſke blidko ſtej tunjo na pſchedań pola wodoweho tórma cźißko 3 po 3 ſkhodach w Budyſchinje.

K ſaniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouly, pópjeŕ, naftalin,

inſektowy pólver,

molowu tinkturu, molowu papjeru

atd.

en gros **Otto Engert,** *en détail*

drogowe a barbotworowe klamy

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Schczónwjazu tinkturu

w bleſchach po 50 np.,

ſchczónwjazy pólver

w tyſkach po 40 a 60 np.,

ſchwobjazy pólver

w tyſkach po 40 a 60 np.

poruczа

drogowe a barbotworowe klamy

en gros **Otto Engert** *en détail*

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Drjewowe awkzije.

Drjewa, w lěßowych revirach **Rakeczanſkeho** knjejſtwa tuto lěto nabite, maja ßo na ſcźěhowazych dnjach a lěßowych měſtnoſcźach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Póndźelu 28. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowſkim reviru, pſchi Dobroſchczanſkim pucźu:
135 rmtr. khójnowych ſchczěpow,
210 = = pjeńkow,
40,00 ſtotnjow = walczkow;

popoldnju wot 1 hodźiny
na Jitkowſkim reviru, pſchi ſchěrokich dołach:
196 rmtr. khójnowych ſchczěpow,
262 = = pjeńkow,
35,25 ſtotnjow = walczkow.

Wutoru 29. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakeczanſkim reviru pſchi mjeſnym hacze pola kaczeje korczmy:
4 rmtr. brěſowych a wólſchowych ſchczěpow,
77,25 ſtotnjow brěſowych a wólſchowych walczkow.

Sſrjedu 30. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Jenſcheczanſkim reviru, pſchi běłych ładach:
30 khójnowych twarſkich ſchtomow,
191 = = klozow,
168 rmtr. khójnowych ſchczěpow,
162 = = pjeńkow,
60,00 ſtotnjow = walczkow.

Schtwórtk 31. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Schczeńczanſkim reviru, pſchi ßrjedźnym pucźu:
150 rmtr. khójnowych ſchczěpow,
52 = = kuleczkow,
738 = = pjeńkow,
11,00 ſtotnjow = walczkow,
160 hakoſowych hromadow;

popoldnju wot 1 hodźiny
na Kolbiczanſkim reviru, pſchi Hermanczanſkich mjeſach:
130 rmtr. brěſowych ſchczěpow,
22 = = kuleczkow,
18 hromadow brěſowych pjeńkow,
72 brěſowych hakoſowych hromadow,
25 hromadow lěßneho ßłanja.

Wuměnjenja ßo do ſapoczatka awkzijow woſjewja.

W Rakezach, 15. meje 1883.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim reviru.

Wutoru 22. meje t. l. dopołdnja wot 10 hodźin
ma ßo blisko Hucźiny
35 dubow, 1 mtr. w pscherěsku;
ßrjedu 23. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
w Stróżanskej holi pola Lemischowa
77 rmtr. khójnowych ßylnych schcźěpow,
14 = brěsowych kuleczkow,
$2,_{10}$ stotnjow brěsoweje sbytkneje walcźiny,
$10,_{00}$ = khójnoweje = =
pod wuměnjenjemi, kaž hacž dotal, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.
Sachße.

Drjewowa awkzija.

Palne drjewa, tuto lěto nabite, w lěßowych revirach **Kobliczanskeho** ryczeŕkubła, Rakeczanskemu knjejstwu ßłuschazeho, ma ßo
pjatk 1. junija t. l.
na scźěhowazych lěßnych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:
rano wot 8 hodźin
w heldernje pola spanhata:
15 rmtr. khójnowych schcźěpow,
15 = = kuleczkow,
37 = = pjeńkow,
28 = dubowych =
23 = khójnowych hałosowych hromadow;
dopołdnja wot 11 hodźin
w Komorowskej holi:
65 rmtr. khójnowych schcźěpow,
40 = = kuleczkow,
90 = = pjeńkow,
$3,_{00}$ stotn. = walczkow,
19 khójnowych hałosowych hromadow.
Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.
W hajniskim domje w Koblizach, 15. meje 1883.
Zschech, revirski hajnik.

Awkzija palneho drjewa.

Póndźelu 4. junija dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Dubjanskim** reviru
$40,_{40}$ stotnjow brěsowych walczkow a
$59,_{30}$ = khójnowych =
na pscheßadźowanje pschedawacź.
W Barcźe, 24. meje 1883. **Wiedemann,** wyschschi hajnik.

J. G. Müller w Budyschinje
na kamjeńtnej haßy 12
porucza ßwój wulki skład
bajerskich brußow.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend $5^1/_2$ Mrk., m. holzgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend $6^3/_4$ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

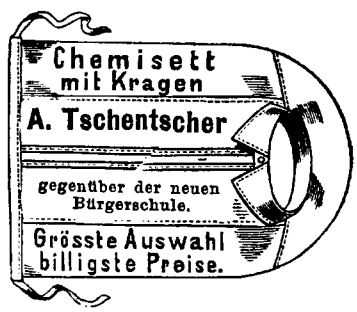

Pschedkoschliki
s khornarjom
porucza **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

15—20 na bok stajenych khachli
je na pschedań,
khachle se 40 khachlizami, 16 róžkami a 2 symsomaj po 12 mk.,
pola **H. R. Teutschera**
na hornczeŕskej haßy w Budyschinje.

Trawne a žitne koßy, ßerpy
we wschelakich družinach, kotrychž wubjernoscź hakle njetrjebam wusběhacź, k tomu khmane **brußy a koßyschcza**, rjane a ßuche, ßwojim cźesczenym wotebjerarjam po tunich płacźisnach poruczam.

Robert Jakob
w Budyschinje s napschecźa realneje schule.

Wolijowe barby
we wschěch móžnych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;
schpundowanski ßwěcźazy lak
s barbu a bjes njeje,
njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;
terpentinowy wolij,
němski a franzowski;
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy;
bernsteinske laki,
kopallaki,
želesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež **murjeŕski klij**
a hischcźe wschelake druhe družiny;
myjeŕsku krydu,
gyps, zement atd.
porucźeja w stajnje wulkim wubjerku a po najtunischich płacźisnach
drogowe a barbotworowe klamy
en gros **Otto Engert** *en détail*
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K nowym. wólbam ßo pschihoty cźinja. Pola naß Sserbow njemóże nichtó druhi do praschenja pschińcź, hacź nasch dotalny ßwěrny wotpóßłanz knjes kubler **Kerk** (Strauch) w Rodezach. My ßo nadźijamy, so ßo też naschi konserwatiwni němszy ßobuwuswolerjo ſ rossßudźenoscźu sa njeho wupraja, kaž ßmy jim ßwěru pomhali k. Reicha do Barlina wuswolicź; hewak bychmy my nusowani byli, ßami sa ßo ßerbske konserwatiwne wólbne towarſtwo sałożicź.

Wjele Sserbow pjateho wólbneho wokrjeßa.

Cźeſcźenym Sserbam Budyschina a wokolnoscźe dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewicź, so **jerchařſtwo,** wot mojeho njebocźiczkeho muża pod firmu

Gustav Naucke

wjedźene, pod tym ßamym mjenom a na to ßamßne waschnje dale powjedu.

S pschecźelnej prósstwu, so by ßo dowěrjenje, mojemu njebocźiczkemu mandźelſkemu w bohatej měrje spożcźene, też mi dostako, sawostawam

ſ poczeſcźowanjom

Johana ſwudowjena **Nauckowa.**

Pschepołożenje pschedawařnje.

S tutym k nawjedźenju dawam, so ßym ßwój **ſkład Porchowſkeho płatu a měchow,** kotryż běſche hacź dotal w dworje hoſcźenza „k ſłotej hwězdźe", do

Halbez korczmy na žitnych wikach cźiſło 13

pschepołożił.

August Hauffe w Porchowje.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacź do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale **kofry, toſche, ſchulſke ranzy,**

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w macźicznym domje na lawſkich hrjebjach cźo. 2.

Kopornikařnja **Richarda Albrechta**

na ßerbſkich hrjebjach 22 w Budyſchinje

porucza ßo k **ſałożenju nowych palerńjow, piwařnjow, fabrikow kóždeje druźiny, k wobſtaranju klamoweje naprawy, parneho a wódneho tepjenja, wodowodow, rokowodow ſ kopra, żeleſnych a wokojanych rokow** a k **zynowanju koprowych ßudobjow.** Toho runja ßwoje derje dźěłane **koprowe twory** po tunich płaczišnach poruczam.

S poczeſcźowanjom

Richard Albrecht, kopornik.

Kruwjaze korta, konjaze žłoby, ßwinjaze korta, kotoły, wodowe ponowje, wſchě druźiny **warnych ßudobjow, naprawy ſa mlokařſtwo, kruwjaze rjecźaſy, hłowojzowe rjecźaſy, ſpinaze rjecźaſy, warne maſchiny, łopacże, ßynowe widła, hnojowe widła, juchowe plumpy;** dale ſa twarjenje: **żeleſne ſchěny, T-noſcherje, zement, żeleſne hródźne ſtołpy, łubine wokna, hródźne wokna, grocźane hoſdźiki, hoſdźe** porucza tunjo

Jan Mießner

na kotołſkej haßy.

Dźecźel,

ſtejazy, ma ßo **ßrjedu 30. meje t. l.** popołdnju w 2 hodźinomaj pschi Wuriſkim pucźu pschedacź. **Joſkuſch.**

Wóſk,

rjany žołty, kupuje pschezo hiſchcźe punt po 1 mk. 20 np. mydłarnja **Roberta Adama** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

We wudawařni „Serbſkich Nowin" je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** sběrka ſchulſkich spěwow. Do ſeleneje wobałki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Woprawdźiwe ſchtyrſke ßerpy,
bajerſke bruße,
majlandſke bruße,
tyrolſke bruße,
bregenzſke bruße,
běłe a cźerwjene bruße,
koßyſchcźa, hrabje, ßynowe wjaſy,
wjaſy ſa rjebłikowe woſy,
wubjerny kołmas

porucza pschi potrjebje

J. G. Müller

na kamjeńtnej haßy cźišło 12 w Budyſchinje.

Najlěpſche žórko ſa ſaßopſchedawarjow.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu 27. meje **kołbaßywukukenje** w Kubſchizach.

Młoda holza, kotraż chze doſpołnje ſchwadlistwo nawuknycź, móże hnydom ſpodobne město dostacź na bohatej haßy 16 w ſadnym twarjenju.

Ródna holza ßo k wobſtaranju wſchěch dźěłow do jeneje małeje ßwójby pyta wot

C. Hengſtenberga

w Groß-Schönau i./S.

Murjerjo

dostanu trajne dźěło pschi zyrkwinſkim twarje w Baczońju. Samokwjenje ma ßo pola poliera **Wobſta** tam ſtacź.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

19. meje 1883.

Žitowy dowos: 2619 měchow.		Na wikach wot		hacź		Na burſy wot		hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kg.	7	74	8	93	7	14	9	23
Rožka		7	59	7	91	7	59	7	91
Jeczmjeń		6	52	6	88	6	52	6	88
Wowß		6	25	6	50	6	25	6	50
Hroch		8	33	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	18	—	—	—	—	—
Běrny		3	30	3	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	14	—	16	—	—	—	—	—
Proßata	966 schtuk, schtuka	9	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	—	4	70
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	60	5	—

(K tomu cźišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 21 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 26. meje 1883.

Jan Jurij Pahn

na torhoschcźu, pódla hłowneje straže

porucža ßwój **wulki** skład hotoweje

žónskeje drasty

a to: **jaki, žakety, wobwěschki** a **deschcźne mantle,** najnowsche a najrjeńsche, schtož je tole lěcźo pschischło.

Tkaniny ßu **nanajßwěrnischo** wubrane a ßo wschě **derje noscha.**

Wupyschenje a **garnitury** ßu po **najnowschej módźe** dźěłane.

Moje snate dobre srěski móžno cžinja, so **kóžda woßoba** něschto **pschihodźaze** namaka.

Po měrje ßo drasta sa krótki cžaß **nanajpěknischo seschije.**

Tunje płacźisny, kaž hischcźe ženje.

Wuměnjenje ßo radlubje dowoli. Pscheczelniwe poßłuženje.

W klamach ßo ßerbski rěcži.

Sa lěto 1883. **Th. Grumbt.** Sa lěto 1883.

Wulki khofejowy skład

na swonkownej lawskej haßy cžißło 9, na róžku Hoschiz haßy.

Psches niske khofejowe płacźisny w januaru t. l. pohnuty, ßym w ßwojim cžaßu ßwój skład po jara tunich płacźisnach wudospołnił a dowolam ßebi ßwój wulkotny skład jenož natursko-barbnych a po ßłodźe pruhowanych khofejow po hischcźe starych płacźisnach poruczecź.

a) **Ssyre khofeje:**

amerikanski . . . . punt po 70, 80, 85, 90, 100, 105, 110, 115 a 120 np.,
hollandski s kolonijow „ „ 105, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160 np.,
jendźelski „ „ „ 115, 120, 130, 140, 150, 160 np.

Pschi wotewsacźu wjetschich dźělbow poměrnje ponižene płacźisny.

b) **Palene khofeje**

w snatych zyle wubjernych družinach a měschenju, punt po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

Dny, na kotrychž ßo khofej pali: Póndźelu a schtwórtk dopołdnja; ßobotu popołdnju.

Darmotne póßłanje do domu. **Th. Grumbt** Darmotne póßłanje do domu.

na swonkownej lawskej haßy cžißło 9, na róžku Hoschiz haßy.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wułoženjom, kak ma ßo nałožicź, porucža

hrodowska haptyka.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kołmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Žołty a módry kołmas

po kóždej žadanej dźělbje je dostacź pola

A. Lorenza

na Hoschiz haßy 23.

Kóslaze kóžki

kupuje po jenotliwym a we wjetschich dźělbach po najwyschschich płacźisnach

Gustav Naucka na garbarskej haßy.

Kóslaze kóžki

pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje

H. Lange pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

My poručamy fabrikaty

khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Straßburgu,

wobstejaze ſ 52 wschelakich družinow **zigarrow,** 27 družinow rokoweho a rěsaneho **kurjerskeho tobaka,** 10 družinow **zwanskeho tobaka,** 6 družinow **schnupowanskeho tobaka** a 6 družinow **zigarretow.**

Pschedawarnja w Budyschinje na bohatej haßy.

Möblowy magazin

Auguſta Jannaſcha, tyſcherſkeho miſchtra,
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 16

ßwój wulki ſkład jednorych hacž do najwoßebniſchich **möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtólzow** po wurjadnje tunich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucža ßwój wulki ſkład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſty po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſkład hotowych **muzſkich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pſchi krucze ſprawnym poßłuženju najtuniſche płaczíſny.

Ssměſchnje tunjo!

Žónſke ßuknje, brune, po	—	mk.	35	np.,
toho runja, kružate,	=	—	= 40	=
ſchtalty ſa žónſke	=	1	= —	=
ßekle = =	=	—	= 20	=
rüſche = = meter	=	—	= 10	=
rubiſchka na hłowu	=	—	= 35	=

E. Scheer na ſchuleŕſkej haßy 3
w Budyſchinje.

Czerſtwy Gogolinſki twarſki kalk,

toho runja

hnojazu ßól

porucža po tunich płaczíſnach

F. Fischer
na dwórniſchczu we Łaſu.

Czěſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſczele ſe ſtazije Czopliz (Teplitz) ſolidne a płaczíſny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Prawdziwy

czorny kalk

ſ Daubitza,

najlěpſchi ſa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dzerzazy wobmjetowanſki kalk ſa wětrowe boki a pſche pſchebiwazu włohu, je runje doſchoł.

A. Lorenz,
ſkład na privatnym dwórniſchczu a na Hoſchiz haßy.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodzazy, kózdy tydzeń dwójzy nowopaleny, płaczíſny hódny, porucža

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßkodzazu, porucža

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkodzazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodze porucžataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Turkowſke a czěſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchczu.

Van Houtenowy

czíſty roſeńdzazy

kakao

najlěpſcheje družiny. Pſchihotowanje „na měſcze".

Punt doßahazy na 100 ſchalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon
Weesp w Hollandſkej.

Emma ſwud. **Vorwerkowa**

ſ napſchecza hłowneje ſtraže (hawptwachi) porucža **létne jaki** a **jakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Proſte a czeſſche porjedzenje czaßnikow po najtuniſchich płaczíſnach wobſtara

Joh. Gäth
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 2. junija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sa sakski kraj a sa naschu wyšoku kralowsku šwójbu bě 25. meje ważny dźeń. Na nim jeho kralowska wyšokosćź prynz Friedrich August šwoje 18. lěto dokonja. S tym je mkodostny prynz poknolětnosćź dostał, wón by po 8. artiklu sakskeje konstituzije po wobstejnosćach jako kral knježerstwo nastupił. Nascha kralowska šwójba šo tutón dźeń do prynzoweje ville w Hosterwizach poda a jemu šwoje šwožepschecźa pschinješy. W domjazej kapale měješche šo tam šwjatocźna Boża šłužba.

— „Kněžorstwowy nawěschtnik“ wosjewja wukas kněžora na ministra kultuša, kotryž šwjecźenje 400lětneho narodneho dnja Měrcźina Luthera pschikasa. To ma šo na tajke waschnje stacź, so šo 10. novembra schulski šwjedźeń s pschihotowanskej Božej šłužbu a 11. novembra Boža šłužba w zyrkwi směje, pschi cźimž šo jako hłowny kněrluschi „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh šam“ wuswoli a šo w dźakowanskej modlitwje wusběhnje, so šo šwjedźeń toho dla nima, so by šo s tym jedyn cźłowjek khwalił a cźesćił, ale so by šo Bohu cźesćź a khwalba daka sa Božu hnadu, kotraž je šo psches reformaziju němskemu ludej dostała.

— Pólny marschal Moltka se šwojim pucźowanjom w połnócznej Italskej a Schwajzarskej Franzowsam wulki strach pschihotuje. Snaty franzowski general Wimpffen wo nim w franzowskich nowinach pische: Psched někotrymi létami ja w Schwajzarskej pucźowach, a setkach šo w Ragatzu s pólnym marschalom Moltku. Schto měješche tale ważna wošoba w małym městaczku sa dźěło? Wón drje šo mało wukhadźowasche, tola ja bórsy pytnych, so offizierojo generalneho staba w zywilnej drascźe sa njeho wschelake městna a dróhi napišowachu. Studowanje naschich a schwajzarskich mjesow mje pschešwědczi, so móže šo Schwajzarska sa mjenje dyžli 24 hodźinow wot sto tyšaz němskich wojakow nadpanycź. Jeli by šo pscheškapnjenej Schwajzarskej šlubiko, so šo jej šamostatnosćź wostaji, by wona rad dowoliła, so šmědźa šo jejni wojazy pschecźiwo Franzowskej wjescź. Hrabja Moltka, kotryž njedźiwajo na šwoje 80 lět s Barlina do Italskeje a wot tam do pokodnischeje Franzowskeje pucźuje, ma jenož tón wotpohlad, punkt wušlědźicź, hdźež bychmy my w pschichodnej wójnje najšłabschi byli.

— Po tym so je Turkowska podarmo šo prózowała s pomozu Franzowskeje a Jendźelskeje rospanjenje šwojeho knjejstwa wotwobroćicź, je wona skónčnje šwoju poślednju nadźiju na němske kněžorstwo stajiła. Snate je, so němszy offizierojo turkowske wójsko reorganisiruja, a so němszy sastojnizy turkowske sanjerodźene pjenježne wobstejnosćze do porjada pschinjesćź pytaju. W poślednim cźašu je šebi Turkowska wotmyšliła, s němskim kněžorstwom swjask sćinicź a s jeho podpjeranjom do trójneho swjaska, bjes němskim kněžorstwom, Awstriju a Italskej wobstejazeho, stupicź. W Konstantinoplu na tutón swjask wulke wotcźakowanje stajachu. Wón njedyrbjesche jenož sakitowanske ale tež pschimarske sjenocźenstwo bycź. S Barlina pak je šo turkowskemu knježerstwu pokiw dał, so móže sjenocźenstwo jenož sakitowanskeho waschnja bycź, dokelž dźe je němsko-awstrisko-italske sjenocźenstwo tež jenož sakitowanske, a so by šo to šame jenož na europiske wobšedźenstwo Turkowskeje pocźahowało. Hdy by na pschikład něchtó w Egyptowskej pschecźiwo Turkam wójnu wjedł, njebychu druhe sjenocźene mózmarstwa w tym winu widźake, Turkow napschecźo jich njepschecźelam podpjeracź. Wujednanja bjes Turkowskej a němskim kněžorstwom hischcźe žane wěste postajenja podałe njejšu. Němzy šu pjecźa jenož potom swólniwi, Turkam trójnemu swjaskej pschistupicź dacź, hdyž Turkowska wojerske reformy a twarjenje želesnizy wuwjedcźe.

Schwajzarska. Pschi ludowym wothłošowanju w Zürichu je šo namjet, na sběhnjenje sakońskeho jětraschcźěpjenja šo měrjazy, pschijał, toho runja je šo sawod šmjertneho khostanja wobsanknył.

Franzowska. Małe franzowske wotdźělenje w Tonkinje w narańschej asiskej pokkupje je cźežke poražene pocźerpiło. Franzowski kommandant Rivière bě hižom tydźenje dołho w jenym fortu, Hanoi, samknjeny a běsche skónčnje nusowany, šo se šwojimi 400 wojakami psches anamitiske wójska a chinesiskich mórskich rubježnikow pschedobycź. Pschi tym Rivière žiwjenje shubi a jeho ludźom njebě móžno, njepschecźelske wobstupjenje pschekamacź. Zyke schkodowanje Franzowsow wucźini 26 morwych a 51 ranjenych. Franzowska deputirtska komora je, nastróžana psches tele srudne powjesće, pjenjesy sa wójnu pschecźiwo Anamitam jenohłósnje pschiswoliła, so by šo hańba, kotraž je šo franzowskej khorhoji pschihotowała, wjecźiła. W Hué, we hłownym měscźe Anama, dyrbi šo franjenej cźesćźi Franzowsow doscźcźinjenje dostacź. Franzowske nowiny pišaju, so šo wot léta 1871 franzowski lud psches niczo do tajkeho roshorjenja stajił njeje, kaž psches poražene w narańschej Indiji. Franzowsojo cźuja, so dyrbi tunisku wójnu tonkinska scźěhowacź, hacź runje wjedźa, so budźe šnadź nusna expedizija pschecźiwo anamitiskim barbaram w dalokej Asiskej wjele straschnischa a wjazy politiskich saschmatanjow po šobu pocźehnje, hacź poślednja wójna w Tunisu. Schtó je pak na njesbožu wina? Wschě strony šu w tym psches jene, so knježerstwo abo wjele bóle wschelake knježerstwa w tonkinskej należnosćźi njemudrje a njepolitiszy skutkowachu. Knježerstwo je najprjedy psches šwoje pschekhwatanki a posdźischo psches komdźenje njesboże sawinowało. Tole komdźenje, tale njerosšudźenosćź ma šwoju pschicźinu w stajnym pscheměnjenju knježerstwa w sańdźenym lěcźe. Kóždy nowy minister měješche nowe nahlady, abo wón dyrbjesche hakle dołhi cźaš wobcźežne wězy studowacź, prjedy hacź móžesche něschto do skutka stajicź. Jenož tak móžesche šo stacź, so šo Rivière psched 18 měšazami po pschikasni ministra na Anamitow puschcźi a fort Hanoi doby, wscheho dalscheho wustupowanja pak šo wostaji, dokelž šo jemu nusna pomoz

njepóßka, hacž runje ßebi ju wón njepſcheſtawajo žadaſche, a hacž runje budźiſche wón tehdom ſ wjetſchim wójſkom Anamitow do cźiſta ſbicź a ſkludźicź a zyły Tonkin wobßadźicź mohł. Nětko ßo to ſ tajkimi małymi ßrědkami dozpicź njehodźi. Anamitojo a Chineſojo, kotſiž poßledniſchi wot ßwojeho prawa na Anam njepuſchcźa, ßu cźaßa doſcź měli, ßo na wójnu pchihotowacź. Hiſchcźe ßo prajicź njehodźi, hacž by franzowſke wójſko, 50,000 muži ßylne, ſa to doßahało, ſo by ßo ſ Chineſami abo jenož ſ Anamitami, wot Chiny podpjeranymi, měricź ßměło. Pódla toho Franzowſam ſ druheje ſtrony, mjenujźy ſ Jendźelſkeje, ſadźěwki w Tonkinje do pucźa kładu. Jendźelcźenjo bychu najradſcho widźeli, hdy bychu ßo Franzowſojo ſ narańſcheje Indije zyle wucźiſchcźeli. Woni ßo boja, ſo Franzowſojo, Anam pſchewinywſchi, bórſy ßwojej nahrabnej ruzy na płódniſchi a bohatſchi Siam pokoža, pſches cźož bychu woni najbliźſchi ßußodźa Jendźelcźanow byli. Tajke aſiſke ßußodſtwo by pak ſa Jendźelcźanow ſtajny ſtrach był, niz jenož w naſtupanju jich indiſkeho wobßedźenſtwa, ale tež jich wikowanja w Aſiſkej. Jendźelſke nowiny hižom pißaju, ſo budźe Jendźelſka ßamo ſ brónju ßwoje wikowanje w Chinje wobaracź.

Schwedſka. W Schwedſkej, Norwegſkej a Dänemarku njejednota bjes ludom a knjeźerſtwom pſchezo bóle roſcźe. W Norwegſkej je ßo wot ßejmſkich ſapóßłanzow zyłe miniſterſtwo wobſkorźiło, dokelž je ßejm nowy wojerſki ſakoń ſacźißnył a w Dänemarkſkej, hdźež miniſterſtwo njepowalne w ſaſtojnſtwje woſtawa, hacž runje je ßo hižom wjele krócź wot ßejma porażko, dyrbjeſche kral deputaziju radikalneje ſtrony pſchijecź, kotraž ßebi ſ wótrymi ßłowami wotſtupjenje miniſterſtwa žadaſche. Wotmołwjenje, wot krała deputaziji date, njebě takie, ſo by ßo pſches nje njeſpokojnoſcź bjes ludom a knjeźerſtwom wurunacź mohła.

Schpaniſka. Schpaniſka a Portugalſka, kotrejž ßo ſe wſchěch ſtron w ßwojich prawach pſchikrótſchenej widźitej, ſtej bjes ßobu ſakitowanſki ſwjaſk ſcźinikoj. Portugalſka, hižom dawno jendźelſkeho roskaſowanja w ßwojich naležnoſcźach ßyła, je ßo woßebje toho dła wobcźežnemu jendźelſkemu pſchecźelſtwu wucźahnyła, dokelž ßo Jendźelſka runjež kaž Franzowſka portugalſkeho wobßedźenſtwa na nawjecźornym brjohu Afriki mozowacź pyta. Duž ßo Portugalſka na ßwojeho ßußoda Schpaniſku, kotraž je runje ſ němſkim khěžorſtwom a Franzowſkej w njejednocźe, wobrocźi a jemu ſwjaſk podtykowaſche. Schpaniſka je poſkicźenu ruku pſchimnyła. Jako w tychle dnjach portugalſki kral w Madridźe pſchebywaſche, měješe ßo k jeho cźeſcźi ßwjedźeńſka hoſcźina, pſchi kotrejž ſchpaniſki kral Alfonſo na ſjenocźenſtwo bjes Schpaniſkej a Portugalſkej ßławu wunjeßy.

Rußowſka. Krónowanje w Moſkwje je ſbožownje dokonjane Khěžor Alexander III. je krónowany a žałbowany, ſ njewidźanej kraßnoſcźu a pychu a na woprawdźe hnujaze waſchnje je ßo wulki ſkutk ſtał. Nihdźe ßo porjad njeſkaſy, wſchudźe knjeżeſche wjeßekoſcź a radoſcź. S bojaſnym wotcźakanjom je ßwět na krónowanje hladał a nětko je wjeßekoſcź cźim wjetſcha, dokelž je ßo jemu njeſboże ſalutowało. Krónowany ßamoknjeźeŕ Ruſkeje je ßwojemu ludej a tež druhemu ßwětej, kóždemu ßwój dar pſchinjeßł: krónowanſka proklamazija a khěžorſke pißmo na miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow, Gierſa. W krónowanſkej proklamaziji drje niczo wo politiſkich reformach njenamakamy, ſa to pak je wona pſchecźelniwiſcha a wjazy wobßahaza, hacž ßo powſchitkownje wotcźakowaſche. Wſchě njeſapłacźene dawki wot januara t. l. ßo ſpuſchcźa, wſchě ßudniſke khoſtanja ßo pomieńſcha. W proklamaziji ßo dale politiſkim cźeknjenzam a pólſkim ſběžkarjam, do wukraja cźeknjenym, dowoli, ſo ßmědźa ßo do domiſny wrócźicź a ſo jim dłeje ſakaſane njeje, tam ſtatne ſaſtojnſtwa ſaſtacź. Wuſanknjeni ſ toho ßu mordarjo, rubjeżniży a woheńſakožerjo. Krónowanſka proklamazija je na lud najlěpſchi ſacźiſchcź ſcźiniła, woßebje ßebi ſpuſchcźene dawki, ponižene khoſtanje a wobhnadźenje najwjetſchu ludowu ſpokojnoſcź dobychu. Wjele wjetſchu politiſku ważnoſcź ma pißmo na miniſtra Gierſa, ſ kotrymž ßo tutomu rjad ßwjateho Alexandra Newſkeho ſpožcźi. Khěžor w pißmje ſjawnje w ßwjatocžnej hodźinje ßwětej pſchipowjedźi, ſo je najwjetſchi nadawk Ruſkeje: ſdźerżenje měra. „Daloke mjeſy naſcheho knjeżerſtwa a wobydlerſtwo, po wjele milijonach licźaze, wuſanka ſ naß wſchě wójnſke wotpohlady. Měrne roswicźe ruſkeje mozy a ſdźerżenje pſchecźelnych ſwjaſkow ſ druhimi ludami, to budźe politika naſcheho wulkeho knjeżerſtwa", rěka w tutym pißmje.

Krónowanje, kotreż ßo 27. meje dopołdnja w Uſpenſkej zyrkwi měješe, je ßo we wſchěch dźělach derje radźiło. Wulkotny, poſběhowazy wokomik bě, jako ßebi khěžor pſched wocźemi wſchitkich pſchitomnych ſtejo krónu na hłowu ſtaji. Potom wón khěžorku k ßebi ſawoła. Ta ßo k njemu pſchibliži a ßo poklakny. Khěžor ßo jejneje hłowy ſe ßwojej krónu dótkny a potom hakle maku krónu, ſa khěžorku poſtajenu, ßwojej wyßokej mandźelſkej na hłowu ſtaji. Jako khěžor, ßo poklaknywſchi, ßo ſa ßwój lud modleſche, jeho ſnutſkowne hnucźe pſchemó, tak ſo wótſje ſapłaka. Pſchitomni buchu w tutym wokomiku najhłubſcho pohnucźi. Po dokonjanym žałbowanju wużiwaſchtaj khěžorſkaj mandźelſkaj Boże wotkaſanje. Cźah ßo nětko do Błagowěſcźenſkeje a Archangelſkej zyrkwje poda a potom wrócźo do khěžoroweho hroda, granitoweje palaty. Na cźerwjenym ſkhodźe ßo khěžor, krónu na hłowje, wobleczeny khěžórſki płaſchcź a w rukomaj žezło (ſzeptaŕ) a khěžorſtwowe jabłuko, ludej pokaſa a poſtrowi jón, ßo tſi ras pokłonjo, pſchi cźimž lud hłowu wotkry a khěžorej ſ njewopißomnej radoſcźu pſchiwyſkaſche.

Na wumjeńku.

(Pokracźowanje.)

Tak ſtawaſche ßo dźeń wote dnja, ſo cźeladnikojo na poßledku ani njepoßłuchachu, ſchto ſtary Sſerbin kaſa, wopraſchachu ßo hnydom mkodeho, hacž je jemu prawje, abo ſchto bychu dźěłali. A tak ſta ßo ſa krótki cźaß, runjež mějeſche ſtary Sſerbin po ſapiſku hiſchcźe ſchěſcź lět hoſpodaricź, ſo ßo jemu hižom pſchi ſapocźatku prěnjeho łěta hoſpodaŕſtwo ſ ruki wudrě a ſo bě woprawdźity hoſpodaŕ Jan.

A kaž ßo to mjes mużomaj, mjes nanom a ßynom, ſtawaſche, tak hrajeſchtaj tež ſtara Sſerbinowa a Marja. Kotruž dźowku Marja w domje měcź njechaſche, tu tam tež njemějeſche a byrnjež ſtara Sſerbinowa ſchtó wě ſchto ßadźiła. A dźowka njeby na kuble woſtała, kotraž njechała Marju ſa hoſpoſu ſnacź.

Tak ßo hoſpodaŕſtwo hladajży mkodymaj do rukow wjeſeſche. Něſchto ſpuſchcźi ſtary Sſerbin „bożemu pokojej" k woli, něſchto dyrbjeſche ſpuſchcźicź, a něſchto ßo jemu wudrě — ſa jeho wolu ßo hižom nichtó njepraſcheſche. Stary Sſerbin by ſe ßwojim ßynom dyrbjał wo kóždu krocźel ſkorźicź, hdy by chżył, ſo by po jeho hłowje ſchło. Hdyž chżyſche żito na łubi pſchedacź, ſhoni, ſo bě je Jan pod ruku pſchedał; hdyž ßebi myßleſche, ſo móże něſchtożkuli hiſchcźe pſches ſymu doma woſtacź, pſchijědźechu kupzy a poczachu na wós nakładowacź, dokelž bě Jan to tež hižom pſchedał. A po tym ani njewěm, ſchto by Sſerbinej hiſchcźe ſwoſtało, ſo by ßo mohł ſ knjeſom wopokaſacź.

W tajkich wobſtejenjach roſcźeſche Jurij, ſo jemu poczа na kuble njelubośno bycź. Bě tam wſchitko ſpowrócźane. Duž khodźeſche najradſcho do polow; doma bě tak rjez mjes wſchědnymi podawkami ſabyty abo njewidźany, duž ßmědźeſche dny dołho wonka woſtacź bjes toho, ſo by ßo ſchtó dale wo to ſtarał; a to mějeſche tež ßwoje dobre: njebě tak ſ najmjeńſcha ßwědk ſtajneje roſkory mjes nanom a ßynom. —

Bě wokoło hód, hdyž stary Sserbin k ßwojej žonje powjedacź sapoczа: „Ja hižom dlěje hospodaricź njecham, mi chze ßo do zyła na wumjeńk."

Na to wotmolwi žona: „A skoro pjecź lět bychmoj ßebi tak mi a tebi niczo s rukow dakoj? To by ßo runje tak sdako, kaž bychmoj s kubła cźeknyłoj."

„A tak dołho, so ßmój na kuble, myßlisch, so hischcźe hospodarimoj?" praschesche ßo Sserbin. A na to pocźa wukładowacź, kak Jan sakhadźa, a dale ji powjedacź, kak wona sa hosposu njepłacźi. A stónczńje doda: „To ßy ßebi wukubłała na ßwojim ßynu, na ßwojim kurjatku."

Sserbinowa cźujesche, so to ji płacźi, samjelcźa ßo, jeno skradźu wutrě ßebi ßylsu s wócźka; hakle sa dołhu khwilu nańdźe wotmołwy: „Njewjestu njejßym ja kubłała, a ta je Jana skasyła."

„A to kaž by rjekła: njewjestu ßym ja wuswolił a ßym na wschěm wina?"

Na to Sserbinowa saßo samjelcźa a wutrě ßebi tajnje druhu ßylsu.

Sserbin seńdźe ßebi dwójzy po jstwje. Hłowu mějesche skłonjenu, s wocźomaj měrjesche ßwoje krocźele, ruzy złoži na khribjet. Skónczńje stupi saßo psched ßwoju žonu a rjekny: „A wěsch, schto je pschi tym to najrjeńsche? So to wobaj saßkužimoj, so s namaj tak sakhadźa, ale ty wjazy, dokelž ßym ja jeno tebje poskhał, hdyž ßy mje na mojeho njeboh nana schcźuwała. Nětko je ßo wobrocźiło, nětko ßo wscho na mnje dawa, ty sa to njestejisch."

Tu Sserbinowa hižom po žanu ßylsu njeßahny, ale rěcźesche Sserbinej runje do wocźow: „Jeli so ßebi myßlisch, so to sa to na naß pschindźe, so ßmy ßo na twojim nanu sawinyli, derje, cźerpmy, kaž ßmy to saßkužili, ja ßo winu njeßwlękam, a ženje njebych ju na tebje storkała."

„Derje, žona", rjekny Sserbin; pscheńdźe hischcźe junu stwu a duzy powjedasche: „Cźerpmy, cźerpmy! hdyž to chzesch, tak sapocźńmoj dźenßa. Ja s zyła hižom dlěje cźerpju, ale dokelž chzesch, sapocźńmoj dźenßa woprawdźe." Na to hladasche psches okno, a widźo Jana po dworje khodźo, wuńdźe se jstwy, sawoła na njeho, a hnydom wrócźi ßo saßo do jstwy. „Nó, tak ßo nětko hižom sapocźnje", rjekny, kaž psched nękajkej bitwu.

Sa khwilu pschińdźe Jan.

„Ssym tebje sawołał", sarěcźa Sserbin sa blidom ßedźo; „ßym tebje proßył, dokelž porucźecź cźi hižom njemóžu, a njewěm też, hacź by poskhał. Ale ja tule s macźerju chzemoj hospodarstwo na tebje a Marju złožicź. A ty wěsch, schto ßmy ßebi w sapisku wuměnili: hdyž hospodarstwo do scheścźich lět sdamoj, je na kuble schtwórcźina wscheho namaj. Tak ßo tebje nětko prascham psched Bohom, hacź budźesch namaj to wscho ßwědomicźe dawacź?"

Jan ßo nad tymi ßłowami jeno poßmja, kaž cźłowjek, kotremuž je ßo dopjelniło, na cźož je ßo hižom dołho měrił. A Jan bě ßo hižom dołho na tole měrił, pschetož wschě sadźěwki, kotrež Jan nanej cźinjesche, měrjachu jeno na to, so by ßo nanej hospodaricź wostudźiło, so by hospodarstwo ßam dobrowólnje złożił. A nětko je nan złożowasche, ßo rosymi, dobrowólnje złożowasche, dokelž dyrbjesche. „Cźoho dla dha wamaj njebych dał, schtož budźe wamaj ßłuschecź? Sso rosymi, budźetaj też schtwórcźinu na wschě wukoźki pschipkacźecź!" To wscho rjekny Jan s poßměchom, kaž by s druhimi ßłowami powjedał: „Mam cźe w paßłach, dam wamaj telko, schtož budu chzycź!"

Stary Sserbin jara derje rosymjesche, so jeho ßyn tak rjez k jamje wodźi, kaž by rjekł: „Skakaj!" Cźujesche jara derje a nękotre koła ßo jemu psched wocźomaj roskulichu a hłowa dźěsche trochu do koleska. Ale druhdy je cźłowjek pschi jara ważnych wězach kaž ßlepy; wě, so na kromje steji, a tola rjekne: „Skocźu!" a skaka.

„A s zyła, cźomu bychmoj wo tym hischcźe jednakoj", rjekny Sserbin; „wschak je to wschitko w knihach napißane, a je to sapisk. Schtož tam je, to płacźi!"

„To ßo wě!" wotmolwi Jan saßo ßo poßměwajo.

"Jeno to bych ßebi k tomu wuměnił", pokracźowasche stary Sserbin, so bychmoj sa cźaß tych schěścź lět mój staraj tule na kuble bydlikoj a potom, so by ßo Jurij s wamaj sa blido ßydał."

„S bydłom to cźežko pójdźe!" wotmolwi Jan saßo tak, kaž by chzył pokasacź, so je ßebi dawno wschitko hižom pschemyßlił; „haj myßlu, so to do zyła njepójdźe. So bychmoj hospodarstwo tam s wumjeńka wjedkoj, hdyž ßo tak hižo lědma wobrocźamoj, to ßo njehodźi, to też ßam jako hospodař spósnajesch. A schtož Jurja nastupa, to tola žadacź njebudźesch, so bych jěscź po polach sa nim noßył."

Duž bě Sserbin se ßwojimaj žadanjomaj na dobo kaž sbity a sańdźe jemu lóscht, nowe postajecź. „Tak myßlisch, so bychmoj ßo na wumjeńk scźahnykoj?" praji jeno hischcźe, so by s zyła něschto rjekł. „Hdy po tajkim myßlisch, tak pocźehnjemoj na wumjeńk. — Sskyschisch, macźe, pocźehnjemoj!" wobrocźi ßo k ßwojej žonje a rjekny to tak, kaž by chzył prajicź: „Njeßoże ßo hižom sapocźina!"

Sserbinowa bě wobrocźena a njewotmolwi niczo.

Na to pschistupi Sserbin hischcźe k ßwojemu ßynej a rěcźesche někak ßwjatocźnje, so by ważnosćź nětcźischeje krocźele pokasał: „Widźisch, Jano, tule ßwoju macź! Wona też hižom schědźiwi, kaž ja schědźiwju. Budźesch tu hospodař a měnisch-li, so dyrbisch mi blisko stupacź, moje dla! Ale hladaj, macźeri kschiwdu njecźiń. Wona je s tobu wjele spytała, je tebje lubowała a toho dla ji njecźiń kschiwdy!"

Pschi tych ßłowach trějesche ßebi Sserbinowa wocźi; wótsje płakasche, kaž by ßwědcźicź chzyła, so je ßo ji hižom cźasto kschiwda stała.

Hakle po khwili woprascha ßo Jan: „Tak, hdy pak byschcźe chzyli, so bychmy ßo pschecźahowali?"

„Schto dha myßlisch, macźe, hdy dha mamy ßo pschecźahowacź?" dźesche stary Sserbin.

„Na, dyrbi-li bycź, pschecźahujmy ßo moje dla hnydom" rjekny macź, ale tola myßlesche, so ßyn rjeknje, so to hischcźe trjeba njeje.

„Kaž myßlicźe", rjekny Jan; „póscźelu moje dla hnydom cźeladnikow, so bychu wamaj smachi wotnoßyli." Wobrocźesche wscho tak, kaž by s tym hischcźe dobru słužbu cźinił.

„Póscźel, Jano, póscźel!" měnjesche stary Sserbin a na to Jan woteńdźe.

Ale stary Sserbin na cźeladnikow njecźakasche. Hnydom pocźa kschinje a truhły wot murje storkacź, stólcźki wot blida stajecź a to tak spěschnje, kaž by ßo njepschecźel bližił a te wězy hižom sa hodźinu skhowane bycź dyrbjałe. Sa khwilu pschińdźechu cźeladnizy do jstwy, so bychu pomhali; ale stary Sserbin podźakowa ßo jim s někajkej nusowanej sdwórliwosćźu sa jich dobru wolu, a požada jeno, so bychu Hanuscha ßem póßłali, tón jemu najlěpje wupomha a ßwoje dźěło też s někajkej baßniczku woßeli.

Tak pschińdźe Hanusch a lědma so bě do duri stupił, sarěcźa: „Widźicźe, widźicźe, nano, njemóžeschcźe dha ßo hižom tehdom pschecźahowacź, hdyž bě wam to ßyn hižom do pok pucźa snoßył? Schto bě to do dźěła, dóńź wschitko saßo srunachmy, a tola podarmo. Ale hdyž to dyrbi bycź, moje dla w Božim mjenje!"

Stary Sserbin sasta pschi jenej kschini a rjekny: „Proschu cźe, kak to rěcźisch? Mi ßo sda, so mje na poßledku wobžarujesch?"

„Wobžaruju, nano", wotmolwi Hanusch. „Ja wobžaruju kóždeho, schtóž dyrbi na wumjeńk. Ja ßym něhdy wam porokował, hdyž scźe wy ßwojemu wumjeńkarjej pod nohi stupali a ßym wascheho nana wobžarował. A docźakam-li, dóńź budźe wasch Jan wumjeńkař, budu jeho wobžarowacź a jeho naßlědnikej porokowacź. Ale schto to pomha, toho dla njebudźe lěpje. Wy burja ßebi to njemóžecźe derje sarjadowacź. — Hibaj ßo, kschinja!" rjekny hischcźe k Sserbinej wobrocźeny, kaž by s tym jeho měnił.

„Kak dha to rěcźisch?" měnjesche Sserbin a nucźesche ßo pschi tym do wjeßela a saßmja ßo.

„Ja mjenujzy měnju, so scźe wy to najhłownische ßudobje, kotrež je Janej na pucźu, a hdy bych waß tu wotstronił, móhło tu wscho druhe wostacź", wotmolwi Hanusch.

„Poßłuchaj, žona, na toho mudraka. Tak dołho mamy jeho w domje a njesnajemy jeho; hacź na naju pschecźahowanje dyrbi dóńcź, so bychmy jeho spósnali." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssobotu 26. meje běchu ßo na pschepro-schenje krajneho ßudniskeho direktora dra. Wiesanda dowěrnizy konservatiwneje strony w hoscźenzu „k złotej krónje" shromadźili.

Wot nich ßo jenohlóßnje wobsankny, so ma ßo sa krajnoßejmske wólby w pjatym wjeßnym wólbnym wokrjeßu dotalny sastupjeŕ, knjes gmejnski prjódkstejeŕ Handrij Keŕk w Rodezach, saßo sa kandidatu postajicź. Knjes dr. Wiesand bě prjedy toho w dléschej rěczi na dotalne dobre sastupjerstwo pjateho wólbneho wokrjeßa, kotryž wokrjeß Budyschskeho a prjedawscheho Wósporskeho ßudniskeho hamta wobßaha, rosestajał a wusběhnył, so dyrbi ßo we wólbnym wokrjeßu, w kotrymž ma ßerbske wobydlerstwo pschewahu, pschi wólbach sa krajny ßejm teź na muża ßerbskeje narodnosće dźiwacź.

— Cźeladnik Hendrich Ernst Urban se Ssemichowa, kotrehož ßu 26. meje dla wospjetneho cźeźkeho a lohkeho paduchstwa k dwěmaj lětomaj schtyri měßazam khostańnje wotßudźili, ßo sańdźenu póndźelu popołdnju s jenym druhim jatym, městym Gaubischom, w małym jastwowym dwórczku wukhadźowasche. Dokelž tam runje nahladował, psches druhe dźěło na khwilu wotdźerżany, pschitomny njebě, pschińdźe Urban na myßl, psches hrodowu murju cźeknycź. Se spěschnej rossßudźenosću wón kolik, k ßuschenju schatow ßo trjebazy, se semje wusběhny, staji jón k murji a po nim, wot Gaubischa podpjerany, na murju saléšy. Tola jako satraschnu wyßokosć murje na swonknym boku wuhlada, strachowasche ßo wón, s njeje dele skocźicź. W powodnischim dźěle murje widźesche wón, so nimale wo ßrjedź njeje wulki kamjeń won tczi. Na tole městno wón po schtyrjoch slésy. Tute kaźenje běchu někotsi ludźo na Hrodźischku widźeli, kotsiž wótsje wołachu, so chze jedyn jaty cźeknycź. W bojosći, so jeho twóchnjenje psches to w hrodźe pytnu, skoczi Urban s murje na mjenowany wulki kamjeń, tola tu ßo sdźerżecź njemóżesche a padźe s tajkim wotmachom na małe trawnik niże murje dele, so teź tam hischcźe ras ßo pschewaliwschi po wyßokej skale do jeneho dwora pod hrodom dele sjědźe. Wulki dźiw je, so Urban pschi tym żaneje druheje schkody poczerpił njeje, hacź so je ßebi nohu słamał. Jeho ßu hnydom do měschczańskeje hojerńje donjeßli, hdźež tak dołho sawostanje, doniž je noha wuhojena. Potom jeho, ßo rosymi, do khostarnje powjesu.

S Noweje Wßy nad Sprewju. Ssobotu 19. meje pschińdźe w tudomnej papowej fabrizy 17létny dźěłaczeŕ Hajnik k njesbożu. S jenym wuhladkom buchn měchi, se starej papjeru a lapami natykane, a s najmjeńscha po zentnarje ważaze, do sklada po grocźe horje cźahane. Pschi tym ßo grot rostorże, a měch, sa nim wißazy, na delka stejazeho, pschi tutym dźěle ßobu wobdźěleneho, Hajnika s tajkim wotmachom dele padźe, so jeho potorże a jeho s dycha wurasy. Hajnika, kotryž kaž morwy na semi leżesche a kotryž běsche ßo po sdacźu straschnje na cźěle wobschkodźił, na karje do jeho bydła dowjesechu. Młódschi dźěłaczeŕ Arnoscht Nowak s nascheje wßy, kotryž toho runja měchi horje cźahacź pomhasche, njesbożu psches to wucźekny, so, dele leczazeho měcha pschipadnje ßo dohladajo, rucże na bok skoczi.

S Jěžowa. Na tudomnym Schołczizu kuble sańdźenu njedźelu wjeczor woheń wudyri. Płomjenja ßo spěschnje rosschěrichu a sa krótki cźaß teź ßußodne Lorenzez kubło pschimnychu. Na woběmaj kublomaj je ßo dźewjecź twarjenjow spaliło. Teź tutón woheń je, kaž hižom wjazy krócź pola naß a w naschej wokolnosći, wot słóstniskeje ruki sakoženy.

S Cźißoweje pola Kulowa. Swudowjena Janaschowa, kotrejež muża běchu loni skakali, psches cźož bésche ßo wukrawił a wumrjeł, bésche ßo 20. meje dopołdnja wot ßwojeho bydła, do njeho ßwoje tsi make dźěcźi sanknywschi, wotßalika. Jako ßo sa dwě hodźinje domoj wrócźi, bě stwa polna tołsteho kura a pod jenym łožom ßo łožowa ßłoma palesche; dźěcźi pak běchu ßo wschě tsi w kurje sadußłe. Spytane wożiwjenje żaneho wuspěcha njemějesche.

S Wojerez. Nascha skótna wustajeńza je dobre wjedro a wjele wopytarjow měła. Na industrialnej wustajeńzy je ßo 97, na konjazej 45, na howjado-skótnej 111, mało-skótnej a pjerinskej 33, pczołarstwowej 13, a wscho w hromadźe 299 wustajerjow wobdźěło. Na konje dostachu prěnju premiju: Wowczeŕk w Ssołschezach, Danneberg w Delnim Wujesdźe, Hensel w Lubym Hoscźe, Rak w Brětnjej; na howjasy skót: Homla w Kortez młynje 100 mk., Boga we Wulkej Nydej 60 mk., Tilla we Widnizach 60 mk., Hauffa w Ruhlandźe 50 mk. a knjeże dwory Las, Schwarzbach a Grünewald ßléborne medaille.

Wušła je „Łužica“ čisło 6 (junij 1883). Wobsah: Spěwy: 1. Kćějaty čas wot D. — Bóh žohnuj će, Lusatia wot K. A. Fiedlerja. — Čornobóh wot K. A. Fiedlerja. — 2. Dundanki a dróhowanki po Delnich Serbach. Podáwa dr. E. Muka. II. Přeněmčene a so přeněmcowace wsy na narańšich mjezach Delnich Serbow. (Pokračowanje.) — 3. Měr na zemi! Podał Moric D., wučeř. — 4. Pilna maruša. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — 5. Kralewič a Wila. Južnosłowjanska bajka ze zběrki dra. Fr. S. Krausza. Přełožił E. M. — 6. Słowo wo serbskich rymach. Podał dr. Pful. — 7. Drobnostki. — 8. Dopis. Knjezej dr. Jurjej Sauerweinej w Norwegiskej. Šyman. — 9. Należnosće towarstwow. — 10. Serbski rozhlad. — 11. Serbske knihownistwo. — 12. Słowjanske nowinki. — 13. Zapis přinoškow a darow. — 14. Dnjownica za junij. — 15. Listarnja. — 16. Nawěstnik.

Na „Łužicu“ lětnik 1883 hodźi so přeco hišće abonnować pak direktnje pola redakcije pak we wudawarni „Serbskich Nowin“. Teź I. lětnik 1882 je hišće dostać. Lětnik płaći 2 hr. 90 np. resp. 2 hr. 50 np.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Hižom ßydom ras khostany dźěłaczeŕ Handrij Pompak, jedyn krócź khostany Jan Liska a 26létny ßyn pośledniejho, Jurij Liska, hacź dotal njekhostany, kotsiž ßu wschitzy hromadźe s Hliny, běchu paduchstwa dla wobskorżeni. Pompak a Jurij Liska běschtaj 8. januara t. l. s bróżnje Hlinjanskeho knježeho dwora 2 łacźe kranyłoj a w tym ßamym cźaßu bě Jan Liska toho runja 2 łacźe, wot mostoweho twara leżo wostajenej, a druhi ras s wowczeŕnje widła kranył. Pompaka wospjetneho paduchstwa dla k létu khostańnje, dwělétnemu słubjenju cźeßnych prawow a k dowolenemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu, Jana Liśku k tydźenjej a Jurja Liśku k jenemu dnjej jastwa saßudźichu. — 21létnemu cźeladnikej H. E. Urbanej se Ssemichowa, hižom wjazy krócź khostanemu, njedźiwajo na jeho saprěwanja dopokasachu, so je 28. januara t. l., jako pola kublerki swudowjeneje Libschoweje w Kschiwej Borschczi ßkużesche, cźeladnikomaj Nowakej a Klinej jene rubischko, kij a rukajzy spakosćił a dale w nozy 3. haprleje do prěnjeho schoßa s woknom nuts saléšł a tam wschelaku drastu wotewsał. Tajke wospjetne lohke a cźeźke paduchstwo pschinjeßy Urbanej dwě lěcźe schtyri měßazy khostarnje, pjecźlétne słubjenje cźeßnych prawow a dowolene podstajenje pod polizajsku nadkedźbu.

Lawniski ßud. Dźěłaczeŕ K. A. Schuster s Trjebjeńz bě w Budyschinje po proschenju khodźił a pschi tym na bohatej haßy w Marschnerez khěži s jeneje stwy jenu łopacź kranył. Jeho khostanje wobsteji se schtyrjoch dnjow jastwa a tsjoch dnjow arresta. — Dokelž bě dźěłaczeŕ E. R. Thomas s Wjeleczina s pschadownje w Hajnizach jedyn koleßowy rjemjeń kranył, saßudźichu jeho k tydźenjej jastwa.

Přilopk.

* Listy, do Draždźan s póstom póßłane, ßo wjele spěschnischo wobstaraju, hdyż je na listach niz jenoż mjeno dostawarja, haßa, torhoschczo atd., ale teź dźěl města — stare město abo nowe město — napißane. Tak ßo listy sa ludźi, w Draždźanach w nowym měsće bydlazych, hakle na 1. póstski hamt do stareho města sćelu a wot

tam ſaßo wróćo do noweho měſta, jeli ſo na nich pſchiſpomnjenje nowe měſto njeſteji. Pſchikrótſchena forma „Altſt.“, „Neuſt.“ (ſa Altſtadt a Neuſtadt) je toho dla pſchihódna, dokelž ßo na tajke waſchnje žane pſcheměnjenje ſ měſtnami, to ßamßne mjeno mějazymi, njeſtanje.

* Bliſko Kalawy je ßo 23. meje žadławy njeſkutk ſtał. W Rudejſkej holi njedaloko ſchußejſkeje khěže 18- hacž 20lětnu holzu morwu namakachu. Po wſchěm ſdaću ßu na nju njepózćiwy nadpad ſćinili. Po draſće je holza ſ pſchiſtojneje ßwójby, jejne ſacžne rubiſchko je ſ pißmikomaj A. C. wuſchite. Najſkerje je ßo wona wobarała a mordarjo ßu ju ſa ſchiju dajili, na cžož jejna ſacźeknjena ſchija pokaſuje. Rjebła běchu jej ſatkóćzene a na hłowje běchu rany, wot ſchkórnjazych pjeńkow ſrażene, widźecź. Pſchi hróſbnym njedoćzinſtwje ßu ßo wjazore woßoby wobdźěliłe, dokelž bu na měſtnje mordarſtwa cžěř wſchelakich nohow wußlědźena. Hacž dotal hiſchće mordarjow wußlědźili njejßu.

* W Königshütte bu njedawno jedyn dźěłaćeř w menažeriji, w tychle dnjach tam pſchebywazej, wot jeneho lawa ſkußany. Dźěłaćeř bě tak ßylnje ſkurjeny, ſo jemu do myßlow pſchińdźe, lawej ruću poſkićecź. Law pak derjeměnjene powitanje wopak ſroſymi a njekedźbliwemu dźěłaćerjej tſi porſty wotkußny.

* Wutoru wjećor 3/4 8 hodźin je pſchi lěßu njedaloko Lawalda jedyn cžłowjek, po ſdaću dźěłaćeř, jenu młodu holzu nadpanył, ju nuſował a jej na to pjenježnu móſcheń ſe 4 mk. kranył. Polizija pilnje ſa njedoćzinkom ßlědźi.

* W Kirchbergu je na 72 cžłowjekow na trichinſku khoroſcź ſkhoriło. Wjazory ßu hižom wumrjeli. Woni maju žadławe boloſće wutracź a móża lědma ſacźeknjene ſtawy hibacź. Dokelž runje wjele khudych na tutu khoroſcź cžerpi, a w tajkich ßwójbach druhdy ſeźiwjeř na khorym kožu leži, je tam nuſa a ſtaroſcź wo wſchědny khlěb jara wulka.

* Schtóž chze do Barlina pućowacź, dyrbi ßebi najprjedy ſ paßkhartu wobſtaracź. Barlinſke polizajſke präſidentſtwo je tele dny ſaßo na wukas kedźbliwe cžiniło, po kotrymž ßo zuſy pſchipućowarjo ſ 5—30 mk. khoſtaja, je-li ſo ßo w běhu 24 hodźin na polizajſtwje njeſamolwja a ßo ſ paßom abo paßkhartu njewupokaſaja.

* Gmejna Leetza pola Wittenberga je prěni dźeń ßwjatkow na hroſne waſchnje ßwoju njehoſpodliwoſcź a njeßmilnoſcź napſchecžo khudym zuſym pokaſała. Wbohi handwjerſki bě na wßy, wſchón ßłaby a mucžny, na ſemju panył a ßo wjazy ſběhnycź njemóžeſche. Něchtó drje ßo namaka, kotryž chzyſche khoreho cžłowjeka do ßwojeho domu wſacź, wjetſchina wobydlerjow pak bě ſa to, ſo by muž wo wßy njewoſtał. Duž jeho na karu położiwſchi pſches mjeſu doweſechu a jeho tam bjes pomozy leža woſtajichu. Wobydlerjo ßußodneje wßy Külſo jeho namakachu a jeho do gmejnſkeje khěže pſchinjeßechu, hdźež wón ſa poł hodźiny ßwoju duſchu wudychny. Tón ßamy dźeń pak běchu Leetzaſzy w Božim domje ſpěwali: „O ßwjaty Ducho, pój wſchak k nam.“

* S połodniſcheje Wuherſkeje ßu powjeſće wo powodźenjach pſchiſchłe. Réka Temes je 27. meje pola Medvis hacźenja pſchekamała a ſchěſćź wßow powodźiła. Pola daloko pod wodu ſteja. Teź njedaloko Uniza ßu ßo hacźenja pſchetorhnyłe a ßu ßo žołmy na pola wulinyłe. Pſches pſchetorhnjenje hacźenjow je drje wulka woda w rěžy Temes něſchto ſpanyła, tola je pſchezo hiſchće ſtraſchna. Knježerſtwo je hnydom wobtwjerdźenje hacźenjow poručiło.

* Sſławny dr. Emil Holub, rodźeny Cžech, kotryž je hižom raz na ßlědźerſkim pućowanju w połodniſchej Afriży pobył, bórſy ßwoje druhe pućowanje do tutoho kraja naſtupi.

* W Tlemſu w Algierje běchu ſańdźeny tydźeń njepſchecźelnoſcźe napſchecžo židam wudyrike. Židźa tam po ſdaću rad widźeni njejßu, dokelž chzychu jich ſ jeneho bala wuſankнycź. Bal pak dyrbjeſche ßo w jenym k měſtu ßkuſchazym ſalu wotbywacź, a jako měſchcźanoſta wo njepſchecźelſkim ſadźerženju napſchecžo židam ſaßłyſcha, ſapowjedźi wón ſal. Na tym ßo franzowſzy wobydlerjo wulzy roshorichu, cźehnjechu pſched židowſke khěže a w nich wokna rosraſychu, a jenož raſnemu wuſtupanju wyſchnoſcźe ma ßo pſchipißacź, ſo ßo wjetſchi njeporjad njeſta. Bjes tym ſo Franzowſojo ßwój hněw ſ rosražowanjom woknow wutſchaßychu, po tajkim ſ wěſtoſcźu ſakoń pſchеſtupichu, ßebi runje tak jara židow hidźazy Arabſzy rosmyßlichu, kak bychu ßwój wotpohlad — tola na ſakońſkim pućzu dozpili: woni deputaziju měſchcźanoſcźe póßłachu a najpodwolniſcho wo dowolnoſcź proſchachu, ſo bychu ßměli wſchitkich židow w Tlemſu ſaraſycź. W tu khwilu je ſaßo měr, tola ßo boja, ſo ßo njepſchecźelnoſcźe bórſy woſpjetuja.

* Tonkinſki biſkop, monſignor Puginier, by njedawno pſchi makym žiwjenje ſhubił, hdyž njeby ßo ſpěſchnje do cžékanja měł. Wón ßwojich wěriwych wopytowaſche a běſche ßo ſ kedźbliwoſcźu draſtu Aſiſkich woblekł. Jako w jenej kſchеſcźijanſkej wßy pſchenozowaſche, dobychu ßo w nozy anamitiſzy a chineſiſzy póhanjo do khěže a praſchachu ßo ſa franzowſkim wyſchſchim měſchnikom. Hoſpodař ßo wótſje woſchcźerjeſche a wołaſche: „Duch Buddhy je waß derje wjedł. Tu macźe ßwězu a pſchińdźće wſchitzy nuts, ſo byſchcźe biſkopa, židu a ſkoto ſwobleczeneho, widźeli.“ — „Ty žortujeſch“, ßo jemu wotmolwi; „my wſchak wěmy, ſo biſkop pod twojej tſěchu njeje. Chzemy ßo ſa nim puſchcźicź, ſo bychmy jeho w bliżſchej wßy naběželi.“ S tym ßo woni wotßalichu, a biſkop, kotryž bě wſcho ßkyſchał, ſe ßwojeje khowanki won pſchińdźe, něſchto njeſpokojom ſ rěczemi ßwojeho hoſpodarja. Tutón jemu ſ měrom wotmolwi: „Dokelž ßebi póhanjo tutoho kraja wſcho na wopak myßla, ſchtož ßo jim praji, bych jenož trjebał wudawacź, ſo wy pola mje njepſchebywacźe, a wy byſchcźe w ßmjertnym ſtraſche byli. Potom bychu moju khěžu pſchepytali, mi hłowu wotrubnyli a wam by ßo runje tak kaž waſchemu prjedownikej ſeſchło.“ Kaž je ſnate, ßu póhanjo prjedawſcheho tonkinſkeho biſkopa Diaza w juliju 1857 do ßmjercźe cžiłowali.

* Tobakowy a palenzowy ſakoń, kotryž ßu wotpóßłanzy połnózno-amerikanſkeho ſtata New-Jerſey ſe ſtaroſcźiwoſcźu wo cžłowiſku ſtrowoſcź wudźełali, by ßo teź pola naß nakožecź mohł. Kóždy tobakpſchedawař, kotryž jenemu mjenje dyžli 21 lět liczazemu młodźenzej zigarru pſcheda, ma 20 dollarow khoſtanja płacźicź. My bychmy ßo ſ mjenje ßurowym ſakonjom ſpokojili; ßměſchny ale teź ſrudny napohlad je, hdyž 12- a 15lětni hólzy zigarru w hubje na naſchich haßach wokoło dundaja a ßo jim tajka njewuſchnoſcź wot nikoho ſakaſacź njeßmě.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Jurij Pawoł, Jana Auguſta Kranza, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Ernſt Emil, Korle Ernſta Henſela, ſkakarja w Dobrunſchi, ß. — Jan Auguſt, Jakuba Ernſta Töpfera, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Jaroměr Guſtav, njemandź. ß. na Židowje. — Erneſtina Fanny, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 19. meje: Olga Meta, Jana Bohuwěra Halmy, hoſćenzarja-wobßedźerja na Sſokołzy, dź., 2 m. 19 d. — 23. Jan Wylem Rätza, žiwnoſćeř w Libuchowje, 37 l. 27 d. — 27. Korla Ernſt Dießner, hoſpodař w Daranezach, 39 l. 3 m. 25 d.

Wjedro w **Londonje** 1. junija: Rjane.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym słhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjeczor 9 hodźin.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. junija 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyschina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biskopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,33	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyschina	7,10	10,45	12,40	1,40*	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	2,43	5,33	10,23

* Jěsdźi jenož njedźelske a ßwjate dny, toho runja ßobotu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyschina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjeńza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Polcznizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Polcznizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

26. meje 1883.

Žitowy dowos: 3075 měchow.		Na wikach wot		hacź		Na bursy wot		hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pscheńza	50 kg.	8	33	9	23	8	33	9	52
Rožka	50 kg.	7	28	7	91	7	59	7	91
Jeczmjeń	50 kg.	6	70	7	10	6	70	7	10
Wowß	50 kg.	6	25	6	50	6	25	6	50
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	18	—	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	3	30	3	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pscheńczna muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 =	15	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 1038 schtuk, schtuka		9	—	23	—	—	—	—	—
Pscheńczne wotruby		—	—	—	—	3	80	4	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	50	5	—

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacz: 30. junija sahrodna restawrazija „weite bleiche", na 22717 mk. taksirowana. — 30. junija wětrnik, pjekarnja a pola wětrnikarja Kubischa na Zidowje, na 11,290 mk. taksirowane. — 4. auguśta khěžna ležomnosćz čžo. 6 w Komorowje pola Klukscha, na 1650 mk. taksirowana.

Na pschedań: Sahrodniska žiwnosćz w Hornich Prußach pola Radschowa.

Na pschenajeczе: Handrikez hosćenz a klamarnja w Porschizach.

W Hrubocźizach je **kubło** cźišło 12, 3/4 hodźiny wot Budyschina, ſ dobrymi twarjenjemi, 8 akrami 202 □prutami dobreho pola a łuki, se 172 dawkskimi jenosćemi, bjes hospody a wumjenka, se žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Wschodalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Rodezach pola Pomorez je **sahrodniska žiwnosćz** čžo. 22 ſ něhdźe 12 kórzami ležomnosćzow a se wschěm inventarom pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

We Lomsku pola Minakała je **kowarnja** na pschedań.

Wosjewjenje.

Lětuscha trawa na běleŕni pódla gasometra, we walach a na łukach psched bohatymi wrotami ma ßo

póndźelu 4. junija t. l. popołdnju wot 2 hodźin

a trawa na łukach pschi hospitalskim hacźe a pola Wuriz

wutoru 5. junija t. l. popołdnju wot 2 hodźin

na městnje ßamym ſ wuměnjenjom wuběranja ßadźerjow a pod wuměnjenjemi, na termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni ßo pscheprosćha, so bychu ßo 4. junija t. l. pschi bohatych wrotach a 5. junija t. l. pschi tak mjenowanym hospitalskim hacźe sešchli.

W Budyschinje, 24. meje 1883. Měschczańska rada.
Löhr, měschczanosta. Sch.

Awkzija palneho drjewa.

Póndźelu 4. junija dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Dubjanskim** reviru

40,40 stotnjow brěsowych walczkow a
59,30 = khójnowych =

na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Barcźe, 24. meje 1883. **Wiedemann,** wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim reviru.

Wutoru 5. junija t. l. maja ßo

12 rmtr. dubowych schcźěpow,
12,5 = = kuleczkow,
33,5 = = repuchow,

twjerde a mjehke schcźěpy, pjeńki a mjehke walczki

ſa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w Cźeŕnjach pschi nowych łukach na minakalskich honach; w 11 hodźinach w Sslénje pschi Kupjanskim puczu.

W Minakale, 21. meje 1883. Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Sslodowe kochty

pschedawa

Budyschska piwarnja a ßłodźerńja, akzijowe towarstwo.

Powschitkowna assekuranza w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcźe 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na lěto 1882 dopokasuje, so towarstwo sledowaze rukowaze fondsy wobsedźi:

Pschitomne wobstatki:

Towarstwowy kapital:	schěßnakow	5,250,000. —.
Reservy sa běžaze riski a schkodowanja:	„	19,139,768. 92.
Dobytkne reservy:	„	3,781,220. 24.
Reservy sa dobytkne dźěle, žiwjenjesawěscźenym wudźělomne:	„	628,118. 90.
	schěßnakow	28,799,108. 06.

Dale:

W pósdnischich lětach dostajomne prämije: schěßnakow 17,250,119. 23.

W lěcźe 1882 bu **32,591** schkodowanjow se snamjenitej summu wot

9 milijonow 186 tyßaz 775 schěßnakow a 13 krajzarjow

sapłacźenych. Wot kóždeho agenta towarstwa móže ßo cźischcźany sapiß wschěch schkodowanjow dostacź.

Wot wobstacźa towarstwa bu s zyła ta wulzyschna summa wot

160 milijonow 174 tyßaz 718 schěßnakow a — krajzarjow

sa sapłacźenje schkodowanjow wudata.

Powschitkowna assekuranza sawěscźuje:

a) **twory, mobilije, žnjenske sarady** a t. d., kaž tež, je-li to krajne sakony dowoleja, **twarjenja wschěch druźinow** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu, parokótkowe** a **gasowe rosbuchnjenje;**
b) psche **krupobicźe;**
c) **schkodowanja pschi dowoženju** po wodźe a po kraju;
d) **rosraženje schpihelowych schkleńzow** a
e) **žiwjenje cźłowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtunische twjerde prämije** a poliży w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěscźenjow poručataj ßo agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.
Paul s Gablenz w Lubiju.

W Krakezach je jena žiwnosćź s 10—14 kórzami leżomnosczow na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho prjódkstejerja tam shonicź.

W Mikkezach je **kněža** cźišło 10 s bróžnju, hródźu, dwěmaj kórzomaj 49 □prutami pola a łuki hnydom na pschedań.

Mlynska leżomnosćź w najrjeńschim wikowanskim położenju bjes dwěmaj městomaj, s doßahajej wodowej mozu, ½ hodźiny wot żelesniży, je na pschedań. Hdźe? je shonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneroż domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kóslaze kóžki

kupuje po jenotliwym a we wjetschich dźělbach po najwyschschich płacźišnach

Gustav Nauck na garbarskej haßy.

Kóslaze kóžki

pschezo po najwyschschich płacźišnach kupuje

H. Lange pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Van Houtenowy

cźisty roseńdźazy

kakao

najlěpscheje druźiny. Pschihotowanje „na měscźe".

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w Hollandskej.

Wolijowe barby

we wschěch mózných nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

schpundowanski ßwěcźazy lak

s barbu a bjes njeje,
njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij,

němski a franzowski;

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe schnyjazy;

bernsteinske laki,
kopallaki,
żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij** a hischcźe wschelake druhe druźiny;

myjerśku krydu,
gyps, zement atd.

poručeja w stajnje wulkim wubjerku a po najtunischich płacźišnach

drogowe a barbotworowe klamy

en gros **Otto Engert** *en détail*

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K saniczenju

molow

poručam

kamfer, patchouly, pópjer, naftalin,

insektowy pólver,

molowu tinktury, molowu papjeru

atd.

en gros **Otto Engert,** *en détail*

drogowe a barbotworowe klamy

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Schcźónwjazu tinkturu

w bleschach po 50 np.,

schcźónwjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.,

schwobjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.

poručza

drogowe a barbotworowe klamy

en gros **Otto Engert** *en détail*

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Žołty a módry kolmas

po kóždej žadanej dźělbje je dostacź pola

A. Lorenza

na Hoschiz haßy 23.

Česćenym towaršam k postrowjenju a k nawědźenju, zo lětsa hišće

prusko-serbska duchowna konferenca

žane posedźenje njezměje, a to, dokelž k. generalny superintendent wot toho, jako wot něšto njeskładneho („inopportun“), nic jeno sylnje je wotradźił, ale też, dokelž wjele wosebiteho přeměnjenja dla so prosyć dyrbi, zo by, štóž požada, z kartku prjedy mi wozjewić chcył.

Wjelan, d.

Mišionska hodźina we Wulkim Wjelkowje.

Dźiwocźanske šerbske evang.-luth. mišionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutšje sa tydźeń, **10. junija,** jako tšecźu njedźelu po šwjatej Trojizy, w **schuli** we **Wulkim Wjelkowje** mišionsku hodźinu. Toho dla šo s tutym wschitzy pschecźeljo a pschecźelnizy mišionstwa, wošebje pak wschitke šobustawy nascheho towarstwa lubje proscha, šo tam po nyschporje, popołdnju w tšjoch hodźinach, bohacźe nutsnamakacź.

Pětr Młónk.

Wosjewjenje.

Cžesćcźenym Sserbam w Budestezach a wokolnosćźi k nawjedźenju dawam, so šym tudy **pjekarnju** a **konditarnju** wotewrił. Wošebje cžinju spowjednych ludźi na šwój **dobry khofej** kedźbliwych, a poruczam toho runja šwoje **zokrowe pjecžwa.**

Ssuche droždže šu stajnje we wubjernej cžerstwosćźi dostacź.

S počjesćźowanjom

A. Sperling w Budestezach.

Khornarje **Manschetty**

Schemisetty

Swjerschne koschle

po měrje, toho runja na składže w kóždej schijowej schěrokosćźi, po najnowschich modellach rěsane, **derje šedźaze,** porucža tunjo

A. Tschentscher

s napschecźa noweje měschcźanskeje schule.

Mózne koschle

Schlipšy **Krawatty**

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma šo nałožicź, porucža

hrodowska haptyka.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscherskeho mischtra,

w Budyschinje na šerbskej hašy 16

šwój wulki skład jednorych hacź do najwošebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płacźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Pianoforte je tunjo na pschedań na tuchorskej drósy cžišćo 39, II. skh.

Najlěpsche

košy a **šerpy, brušy** a **brušowe kunki**

šu dostacź pola

W. Hultscha

w póstskej kowarni na žitnych wikach.

Möble

jako: khamory, koža, sofy, stólzy, blida atd., pod rukowanjom po jara tunich płacźisnach porucža

W. Hübner, tyscherski mischtr

w Budyschinje, pod bórklinom 4/261.

Młoda holza, kotraž chze dospołnje schwadlistwo nawuknycź, móže hnydom spodobne město dostacź na bohatej haši 16 w sadnym twarjenju.

Murjerjo

dostanu trajne dźěło pschi zyrkwinskim twarje w Bacźonju. Samołwjenje ma šo pola poliera **Wobsta** tam stacź.

Jeneho **krawskeho** pyta

Jan Mütterlein,

krawski mischtr w Běcźizach.

Pyta šo hnydom abo posdźischo **kmany šylny šrěnk.**

J. Skop w Kschiwej Borschcźi.

Wosjewjenje.

Wschitkim tym, kotsiž maju wot njebo **Khrystijana Hendruschka** w Komorowje pola Rakez něschto dostacź abo kotsiž šu jemu něschto winojcźi, s tutym k nawjedźenju dawam, so bychu mi to hacź do **15. junija t. l.** wosjewili. Schtož šo do mjenowaneho dnja do porjada njepschinješe, šo šudnistwu pschepoda.

Khrystijan Hendruschka

w Komorowje pola Rakez.

Palma měra

na rowy schtyri lubych dźěcźi,

Wilhelminy, Amalije, Johanny a Marije Beckez

w Hornjej Hórzy.

Hlaj, psched jutrami w lońschim lěcźi
Dha Bóh tón Knjes da prajicź wam,
Hdyž póšła šmjercź po wasche dźěcźi:
„Pschińcź dajcže ke mni dźěcźatkam!“
A tak ta šmjercź sa krótke cžašy,
Móhł rjez, we běhu tydźenja,
K wam pschińdže pschez' a pschezo šašy
A schtyri dźěcźi prjecź wam wsa.
Ta starscha dźowka Marja běsche
Dwaj měšazaj psches dźewjecź lět;
Amalija, ta druha, dźěsche
Do wošmeho toh' léta net';
Ta tšecźa dźowka, Wilhelmina,
Tši léta stara běsche jow;
Ta schtwórta, Hanka Ernestina,
Bě léto a pjecź měšazow.
Ach, tajke srudne podeńdźenje
Je waš, wy starschi, podeschke;
To — Bohu dźak — njej' husto ženje,
„Schtož cžini Bóh, pak dobre je“,
To wopomnicže šej pschi tym šwěru:
Tón luby Bóh bě wam je dał,
A mějcže też tu krutu wěru,
Wón je też wam je šašo wšak.
Haj, wone šu na krótke cžašy
Wot waš, wy starschi, dźělene,
Tam da je Bóh wam wschitke šašy,
Niž na cžaš, ně! do wěcžnosćże;
Kak budźa wone šwješelene
Waš w njebju šašo powitacź,
Haj, wschitke schtyri — niž šnadź jene —
B'dže Bóh wam w njebju šašo dacź.
Duž, lubi starschi wurudźeni,
Nětk wjazy wo nje njepłacźcže,
Ach, njemyšlcže šej tola ženi,
So šu te sa waš šhubjene;
Hdyž junu tudy na tym šwěcźi
Teš wasch cžaš zyle wuschoł je,
Teš wy, hdźež wasche lube dźěcźi,
Do njebja k nim dom póńdźecže.
A tute lube schtyri dźěcźi
Wot luboh' nana, macźerje,
Wot bratra, šotry w lońschim lěcźi
Ssu psches šmjercź šo wschak dźělile,
Ssu w jenym rowje pohrjebane
Na kěrchow Hornjohórcźanski,
Wot šwojich lubych wopłakane
S tak jara wjele šylsami.
Dha spicže derje, Marka, Mina,
Teš Hanka a Amalija!
Tu na šwěcže wschak njeje hina,
Ja wěm to też se shonjenja,
So husto Bóh wot starschich dźěli
Teš te najlubsche dźěcźatka,
By runje rad je dlěhe měli,
Ta šmjercź jim tola prjecź je wsa!

P. M. S.

Łužica čo. 6 1883 je wušła.

K tomu cžišću „Serbski Hospodar“ cžišćo 11.

(K tomu cžišću jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 22 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 2. junija 1883.

Jara dobra kuṕ.

S jeneje wulkeje Žitawſkeje fabriki, kotraž je ſ dźěłom pſcheſtała, ſzym wulku dźělbu

drastnych tkaninow

(diagonalne tkaniny)

kupił. Twora je rjana w barbje a ſchtož dobroſcź naſtupa, wurjadnje ſzylna, tak ſo móžu ju kóždemu, dokelž ſzo derje noſzy, poruczecź. Płacźiſnu ſzym jara niſko,

meter po 70 np. — łohcź po 40 np.,

poſtajił. Prawa płacźiſna je ſ najmjeńſcha 10 np. wyſchſcha po łohcźu.

Dale ſzym na Lipſczanſkej maſzy dźělbu

cžiſtowolmjanych kachemirow,

ſzylnu tworu, 60 ctm. ſchěroku, kupił, kotruž po tunjej płacźiſnje,

meter po 100 np., łohcź po 55 np.,

poruczam. Łohcź tuteje twory płacźi po prawym ſ najmjeńſcha 75 np.

Moje nowe artikle, $^{9}/_{4}$ a $^{6}/_{4}$ ſchěroke **zychi** a **poſzleſchcźowe tkaniny,** poruczam, ſo bych ſzebi ſa nje wotebjerarjow dobył, po najtuniſchich płacźiſnach. Wotměrjene **trjenja** po 50 np.

W klamach ſzo ſzerbſki rěcži.

M. G. Freyberg
na bohatej haſzy, ſ napſchecźa póſta.

Trawne a žitne koſzy, ſzerpy

we wſchelakich družinach, kotrychž wubjernoſcź hakle njetrjebam wuſběhacź, k tomu khmane **bruſzy** a **koſzyſchcźa,** rjane a ſzuche, ſzwojim cźeſcźenym wotebjerarjam po tunich płacźiſnach poruczam.

Robert Jacob
w Budyſchinje ſ napſchecźa realneje ſchule.

15—20 na bok ſtajenych khachli

je na pſchedań,

khachle ſe 40 khachlizami, 16 róžkami a 2 ſymſomaj po 12 mk.,

pola **H. R. Teutſchera**
na kamjeńtnej haſzy w Budyſchinje.

Kruwjaze korta, konjaze žłoby, ſzwinjaze korta, kotoły, wodowe ponowje, wſchě družiny **waŕnych ſzudobjow, naprawy ſa mlokaŕſtwo, kruwjaze rjecźaſy, hłowojzowe rjecźaſy, ſpinaze rjecźaſy, waŕne maſchiny, łopacźe, ſzynowe widła, hnojowe widła, juchowe plumpy;** dale ſa twarjenje: **želeſne ſchěny, T-noſcherje, zement, želeſne hródźne ſtołpy, łubine wokna, hródźne wokna, grocźane hoſdźiki, hoſdźe** porucźa tunjo

Jan Mieſzner
na kotołſkej haſzy.

Prawdźiwy

cžorny kalk

ſ Daubitza,

najlěpſchi ſa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźeržazy wobmjetowanſki kalk ſa wětrowe boki a pſche pſchebiwazu włohu, je runje doſchoł.

A. Lorenz,
ſkład na privatnym dwórniſchcźu a na Hoſchiz haſzy.

Margarin-butru,

derjeſzłodźazu, porucźa

Gustav Poser
na jerjowej haſzy.

Emma ſwud. **Vorwerkowa**

ſ napſchecźa hłowneje ſtraže (hawptwachi) porucźa **lětne jaki** a **žakety** ſe **ſzukna, ſzomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach.

J. G. Müller w Budyschinje

na kamjeńtnej haßy 12

porucza ßwój wulki ſkład

bajerſkich bruſßow.

H. G. Kubasch jun.,

krawſki miſchtr,

1 pſchi mjaßnych hětkach 1,

porucza ßwój wulki ſkład dobrych **tu-** a **wukrajnych tkaninow** k ſchiczu draſty po měrje, toho runja ßwój derje ſrjadowany ſkład hotowych **mužſkich** a **hólczich wobleczenjow** a lubi pſchi krucze ſprawnym poßłużenju najtuniſche płaczińy.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale kofry, toſche, ſchulſke ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w maczicznym domje na lawſkich hrjebjach čžo. 2.

Kaſchczowy magazin

na nowej haßy 5.

Arthur Jannaſch.

Mjehki ſchtomowy wóſk w blachowych tyſach,

pruhowany w ratarſkej ſchuli w Budyſchinje, porucza tyſu,

75, 210, 225, 530, 800, 1530 grammow wopſchijazu,

po 25, 40, 45, 80, 125, 250 np.

měſchczanſka haptyka w **Budyſchinje**

na hłownym torhoſchczu čißko 6.

Pſchepołożenje pſchedawarnje.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwój **ſklad Porchowſkeho płatu a měchow,** kotryž běſche hacž dotal w dworje hoſczenza „k ſłotej hwězdźe", do

Halbez korczmy na žitnych wikach čißło 13

pſchepołożił.

August Hauffe w **Porchowje.**

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczińſny hódny, porucza

Gustav Poſer

na jerjowej haßy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Turkowſke a czěſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoſchczu.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje,

dopóſnaty najlěpſchi, **je-li niz jeniczki wo prawdze ſprawny hrědk** k ſdźerženju włoßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetſche nawěſchtki). Tinkturu ma w Budyſchinje jenož **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleſchach po 1, 2 a 3 mk.

Woprawdźiwe ſchtyrſke ßerpy,
bajerſke bruſßy,
majlandſke bruſßy,
tyrolſke bruſßy,
bregenzſke bruſßy,
běłe a czerwjene bruſßy,
koßyſchcza, hrabje, ßynowe wjaſy,
wjaſy ſa rjebſikowe woſy,
wubjerny kołmas

porucza pſchi potrjebje

J. G. Müller

na kamjeńtnej haßy czißko 12 w Budyſchinje.

Najlěpſche žórko ſa ſaßopſchedawarjow.

Czaßniki

pſchedawa a porjedża tunjo a derje ſ rukowanjom

czaßnikař **Mager**

pſchi kaſernje.

Bryle a **tłóczaki** ſa krótko- a dałekowidźazych wot 80 np. hacž do najlěpſchich druźinow porucza

czaßnikař a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Do Awſtralije

ſczele paßažirow ſ direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždźanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Ciš Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 9. junija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžor 15. junija do Emsa pojěde. — Wjerch Bismark sa někotre dny do Kißingskich kupjelow w Bajerskej wotpucuje. Bajerski kral je hižom sa njeho dwórske ekwipaże wubracź dał, kotrež so jemu sa czaß jeho pschebywanja w Kißingenje k trjebanju pschewostaju.

— Kněžorstwowy sejm je swoje najwažnische dźěło lětuscheho posedźenja, khoroscźsawěscźazy a rjemjeßlniski sakoń, w tsecźim czitanju dowuradźił a pschijał. W nowym rjemjeßlnischim sakonju so najhórsche njedostatki rjemjeßlniskeje swobody wotstronichu. Kolportirowanje je so w tym nastupanju porjedźiło, so so w pschichodźe wschě knihi s njehornym a bjesbóžnym wopschijecźom kolportirowacź njesmědźa. Jara wažne su wobsanknjenja, kotrež so na wokolonoscherjow a pucźowarskich pschekupzow poczahuja. Postajenje, so so wokolonoscherjam sakasa, ludźi wjeczor w jich domach wobcźežowacź, hdyž je so sklónzo skhowako, budźe wschitkim wobydlerjam na kraju witane. Tež sa to budźa gmejny dźakowne, so so wokolonoschenje tajkim ludźom sakasa, kotsiž so sa swoje dźěcźi, wo wßy sawostajene, na doßahaze waschnje njestaraju. Sprawnemu wokolonoscherjej so w jeho wobcźežnym dźěle sadźěwki do pucźa njekładu, hdyž so w pschichodźe jebanstwa podtkócźa, kajkež so s wokolonoschenjom skotych a sklébornych tworow a dybsacźnych czaßnikow stawachu. So dyrbja pschekupszy pucźowarjo legitimaziju pschi swebi měcź, njemóże so ani jako pschikrótschenje wikowanja ani sranjenje cźesćze pschekupzow wobhladacź. Kněžorstwowy sejm je so tež sa to starał, so wyschnoscź swebi pschi tym žane samopaschnoscźe dowolicź njemóże. Legitimazija sme so jenož potom sapowjedźicź, hdyž je so pschekupski pucźować wot sudnistwa saßudźił, niz pak hdyž jemu wyschnoscź tak prawje njewěri. Bjes tym so je wěste, so so nowy rjemjeßlniski sakoń wot swjaskoweje rady wobkrucźi, je wulka prascheń, hacź so to tež s khoroscźsawěscźazym sakonjom stanje, kotryž ma s dźěła 1. dezembra 1883 a s dźěła 1. dez. 1884 do skutka stupicź. Tón samy drje so, kaž kněžerstwo namjetowasche, na ratarskich dźěłacźerjow wupschestrěł njeje, tola najwažnische sakładne postajenja su s njeho wuwostajene. Tutón sakoń, kotryž ma w sozialpolitiskim programje wjercha Bismarka tak wažne město, so po sdacźu na žane waschnje po spodobanju knježerstwa schlachcźicź nochze.

— Pólny marschal Moltka je so wot swojeho pucźowanja w Schwajzarskej, połnóznej Italskej a połodnischej Franzowskej domoj wrócźił a pola kněžora Wylema dołhu awdijenzu měł. Franzowske nowiny s tajkej wěstoscźu, kaž bychu same pschi awdijenzy pschitomne byłe, pißaju, so je Moltka kněžorej swoje wójnske plany sa nowu wójnu pschecźiwo Franzowsam pschedpołożił. Bismark je swebi pjecźa wotmyßlił, Franzowsku saniczicź, ju do zyła s europiskeje kharty wumasacź. Tutón wotpohlad ma so na tajke waschnje do skutka stajicź, so so Franzowska do małych kuskow rostorha, kotrež so Jendźelskej, Belgiskej, Němzam, Schwajzarskej a Italskej pschidźěla. Ssamo něhduscheho franzowskeho marschala Bazaina je Moltka do njeměra stajił. Wón je w nowinach list wosjewił, w kotrymž s hrósbnymi barbami wopißuje, so Franzowskej nětkole wulki strach hrosy, dokelž němski pólny marschal Moltka wokoło franzowskich mjesow „kasy“, a to niz jenož, so by swoje khamorne cźěło w italskim sklónzu wohrjewał. Jeli so pak by Franzowska do stracha pschischła, by tež tón samy (mjenujzy Bazaine) Elsaß a Lothringsku saßo dobycź dyrbjał, napschecźo kotrehož radźe stej so wobej provinzy shubiłej. Njeby-li pak swebi Franzowska w njedźakownej sleposcźi Bazaina sa wójnskeho nawjedowarja wuswoliła, by „stary veteran Bazaine“ tež jako prosty wojak sa swoju wótczinu wumrjecź wjedźał!

— W pruskim sejmje su Polazy skónczńje małe dobycźe sa pólske schule scźinili. Sapóßłanzaj Stablewski a Kantak so hórko wobcźežowaschtaj dla wukasow pósnjanskeho knježerstwa, 7. a 27. haprleje wudatych, s kotrymiž so pólska rěcź na njesakońske waschnje w pólskich schulach w nastupanju religijonskeje wucźby potkócźuje. Minister pschi wotmolwjenju na cźežke wobskórźby Polakow wjele ponižnischu rěcź trjebasche hacź njedawno pschi poßlednjej debacźe wo tej samej wězy. Wón njeprawdu pósnjanskeho knježerstwa pschida a slubi Polakam, so so tamne wukasy, tak daloko hacź so to hižom stako njeje, wrócźo wosmu. Pólska rěcź dyrbi saßo wschudźe do toho samego prawa stupicź, kotrež je do mjenowanych wukasow měła. Tute sdwórliwe wotmolwjenje ministra bě cźim bóle napadne, dokelž Stablewski hrube tyranstwo a njesakońske sakhadźenje někotrych wokrjesnych schulskich inspektarjow a rektarjow w Posnańskej provinzy s najwótrischimi wurasami pschimasche. Pólszy sapóßłanzy buchu wote wschitkich rěcźnikow, kotsiž so na debacźe wobdźělichu, w swojim sadanju podpjerani, woßebje sa nich nawjedowar zentrumskeje strony, Windhorst, wustupowasche.

Franzowska. Franzowske knježerstwo swebi wulku prózu dawa, so s Tonkinskeje wójny chinesiska wójna nastała njeby, dokelž so boji, so by wójna s Chinu sa Franzowsku s wulkej schkodu była. Franzowsojo so nadźija, so Jendźelska, hacź runje by rad Franzowsow wot Chinesow s Asiskeje wucźischcźecź dała, sama sa tym hlada, so by China s měrom wostała. Jeli so by bjes Franzowskej a Chinu wójna wudyrika, bychu so wot franzowskeje flotty chinesiske mórske pschistawy woblehnyke. Psches to by wscho jendźelske wikowanje s Chinu na dobo kónz měło. Opium, kotryž so s jendźelskeje Indije sa wjele milijonow hriwnow do Chiny pschedawa, njeby žanych wotebjerarjow wjazy měł. Tej a žida by w Jendźelskej wyßoku płacźisnu dostała a wjele stow fabrikow, w kotrychž so žida pschedźe, by dyrbjało s dźěłom pschestacź, dokelž so s Chiny žana žida do Jendźelskeje wjazy pschiwožowacź njeby mohła. Na

to wscho ßebi Jendżelska myßli. Duż budże po móżnoscźi pytacź, Chinu w mërje sdżerżecź.

Rußowska. Krónowanske ßwjedżenje w Moskwje ßo ßwojemu kónzej pschibliżuja; wone ßu psches ßwoju pychu, kraßnoscź a wobscherńoscź wschë prjedowne wulzy pschetrjechiłe, a ruskemu ludej wëscże njesapomnite wostanu. Wo ßrjedź ßwjedżeńskeho błyschcża ßu ßo wulke skutki stake, kotrež maju sa Rußowsku a wukraj wurjadnu ważnoscź. Khëżorska proklamazija je tyßazy jatych ßwojim ßwójbam wróczo daka a khudemu ludej na pokta milijonow dawkow spuschcźika. Pißmo khëżora na ministra Giersa je woprawdżita powjescź mëra.

Sswjedżeń, kotryż ßo 2. junija na chodinskim polu mëjesche, bësche tak wulkotny, so je wschë wotczakanja pschetrjechił. Chodinske polo je se starych cżaßow to mëstno, hdżež zaŕ po krónowanju wobydlerjam Moskwy hoscźinu wuhotowasche. Hižom w rańschich hodżinach ßo njepschewidżomne, żaneho kónza njemëjaze ludowe cżrjódy na polo walachu, kotrež je ßo, hacź runje nimale hodżinu na schtyrjoch bokach mëri, psche mako wupokasako. Wjedro njemóżesche sa ßwjedżeń lëpsche bycź; lohko pomróczene njebjo, cźichi, khłódny wëtsik. Sa krótki cżaß bëchu wschë jëdżeŕnje wuprósdnjene a pschihotowane picźwa wupite. Na polu bë 100 khëżkow natwarjenych a w kóżdej leżesche 10,000 pirohow (pampuchow). Kóżda woßoba, kotraż ßo k khëżzy pschibliżi, dosta korbik, w kotrymż dwaj pirohaj (pampuchaj) leżeschtaj. Kóżdy piroh bë punt cżeżki, jedyn s drobnje rubanym mjaßom, druhi se ßadom pjelnjeny. Dale leżesche w korbiku mëschk, na kotrymż bë khëżorski wopon a dżeń ßwjedżenja s pißanymi barbami wotcźischcźany. Tutón mëschk bë połny póprjanzow, worjechow, ßwjatojanskeho khlëba a wschelakich druhich ßłódkoscźow. Dale dosta kóżdy karan, na kotrymż bë khëżorski worjeł (hodleŕ) wupaleny. Karany ßmëdżachu ßebi ludżo jako wopomnjenje na ßwjedżeń skhowacź a jón pschi ßwjedżenju tak cżasto s piwom a mjedom natoczicź, każ ßo jim spodobasche. Koło wokoło chodinskeho pola bë żelesna dróha położena, na tutej stejesche 100 wosow, kóżdy s 25 wulkimi ßudami piwa a mjeda. Wosy bëchu se żelesnej roku sjenocźene, s kotrejež se ßudow piwo a mëd bëżesche. S tejle roły ßo piwo s honacżom do karana puschcźesche. So by piwo, hdy by nëchtó honacź s njekedżbliwoscźu sawjertnycź sabył, na semju njewubëżako, bëchu honacże tak naprawjene, so ßo wot ßameho saukachu. Pódła toho bë ßo na wschelake waschnje sa ludowe swjeßelenje starako. Na polu bëchu karoußele, zirkußy, kekleŕnje a wjazore dżiwadła natwarjene. Pschedstajane buchu hry s ruskich stawisnow a składnostne kuski. Jako w 2 hodżinomaj khëżor se ßwojej ßwójbu na ßwjedżeń pschińdże, jeho lud s radostnym wyskanjom powita. Khëżor wosta dwë hodżinje dołho na ßwjedżenju. Po tym so bë ßo wón do Pëtrowskeho hroda wrócźił, mëjesche ßo w tamnischim wulkim dworje ßwjedżeńska hoscźina, na kotrejż ßo wschitzy gmejnszy starschi a wotpóßłanzy wobdżëlichu. Khëżor pschi tejle składnoscźi scźëhowazu rëcź dżerżesche: „Bjes ludom ßo powjescże rosnoscheja, so maja ßo leżomnoscże s nowa rosdżëlicź. Tajke powjescże ßu njewërne a to praja jenoż naschi njepschecźeljo. Wscho wostanje, każ je; schtoż semjanam ßłuscha, wobkhowaju semjenjo, schtoż buram ßłuscha, wostanje buram. Wy, gmejnszy starschi, prajcże to we Waschej domisnje tym, kotrychż sastupujecże, Wy sastupjerjo semjanstwa wostanjecże każ hacź dotal spomożerjo wscheho dobreho!" Tele khëżorske ßłowa ßo na to mërja, so bychu njepschecźelnoscże bjes burami a semjanami pschestake, a sabkudżenje luda ßo potkóczisko, s kotrymż nihilistiszy sawjednizy njejednotu bjes semjanstwom a burstwom sbudżicź pytaju. — K 200lëtnemu jubilejej sakożenja Prjeobrażenskeho a Ssemjenowskeho garderegimenta mëjesche ßo w Ssokolniskim parku wulki wojeŕski ßwjedżeń. Khëżor a khëżorka bëschtaj ßo we wotewrjenym wosu bjes wscheho pschewoda do parka podakoj. Khëżor regimentomaj nowe khorhoje pschepoda, kotrež ßo khorhojam s cżaßa Pëtra Wulkeho runaja a maja na kuli khorhojoweje żerdże grichiski kschiż.

Na wumjeńku.

(Pokracżowanje.)

„Ale schtoż chżych wam prajicź, nano", dżesche saßo Hanusch; „proschu waß, wuskutkujcże mi pola wascheho ßyna, so by mje s tych komor njewuhnał, hewak njebyschcże żiweje dusche mël, s kotrejż móhł ßebi druhdy sastyskacź."

„Po tajkim myßlisch, Hanuscho: budże trjeba ßebi postyskacź?"

„Budże, nano, budże; ja to po waschim nanu wëm. Hdyż bë wot waß pschewjele cżerpjeł a mje wuhladał — o, wy ani njewëscże, kak ßym jemu żiwjenje ßłódcźił. A nad ßel ßym jemu był a nad saczink!" khwalesche ßo Hanusch.

„Poßłuchaj, żona, to tebi płacźi", ßmëjesche ßo Sserbin.

„Wamaj wobëmaj, nano", ßwëdcżesche Hanusch. „Wschako to ßami spósnajecże. Hdyż njeßeleny a njesaczinjeny wobjed dostanjecże, ani ßyn ani njewjesta wam to njewoßeli a njesaczini; tu jeno sa mnu sawołajcże: Hanuscho, pój namaj woßelicź a saczinicź! a ja wam to dokonjam, lëpje hacź budże trjeba. Jeno mje, proschu, najprjedy w tej komorje sdżerżcże, hewak budże s wami slë."

„A hdy bych tebje dyrbjał ke mni ßobu na wumjeńk wsacź, s toho domu njepóńdżesch, Hanuscho", wotmolwi Sserbin.

„To je tola ßkowo", dżakowasche ßo Hanusch. „Nëtko móżemy hižom s pschecźahowanjom sapocżecź; myßlu, so byschcże dał trochu sależecź; pschetoż hodźi ßo, so hižom poßledni ras tule po dworje krocźicże."

„Schto pak ma tole saßo bycź, ty mudrako?" praschesche ßo Sserbin.

„To je tak. Nimacże-li w sapisku wuměnjene, so ßmëcże też ßynej po dworje khodźicź: schtó wë, hacź wam to dowoli? Budżecże ßnadź po tšëchach hicź dyrbjecź." A Hanusch ßo saßmja.

„Tajkich wëzow njeje trjeba do sapiska dawacź", powjedasche Sserbin nëkak roshorjeny.

„To ßo wë, njeje hakle trjeba; wschako ßo to ani njedopjelni, schtoż w sapisku steji, njepraju ani to druhe. — Wasch nan njeßmëdżesche ßebi s waschoje studnje wodu cżëracź, a myßlu, so je to w sapisku stako."

„Njeje stako!" wurasy Sserbin.

„Njeje stako? Nó, toho dla dże. A wy macże sawëscże w sapisku, so ßmëcże ßebi wody cżëracź, ale nimacże tam, so ßmëcże ßebi po nju psches dwór khodźicź. Ale wëscże schto, nano, njech je, ja budu waß na khribjecże po dworje noßycź, potom njebudże wam nichtó dopokasacź móz, so po dworje khodźicże; ja mózu pschezo na khribjecże noßycź, schtoż je mi lubo!"

„Jeno ßel a saczinjej dale!" pominasche Sserbin, a s khwilemi ßo jemu wutrobno sbëhasche, każ na płacź. Ale ßmëjesche ßo tola, jeno so bë sa tym ßmëchom płacź sjawnje widżecź; a schtóż by tomu pschihladował, njebë woprawdże do ßmëcha było.

Tak ßo pschecźahowaschtaj Sserbin a Sserbinowa; roshladowaschtaj ßo po jstwje, hdżež bëschtaj hacź dotal pschebywakoj, kotruż ßnadź nëtko na wëcźne wopuschcźeschtaj. Ssmë dże na nëkotrych kubkach prosche prjedy do jstwy sastupicź, dyżli wumjeńkaŕ. A sastupi-li hdy tola na khwilu, je każ by kóżdeho jeho krocźel, bolał — sańdże jemu lósscht, so by tam s nowa tak bórsy sastupił.

„A nëtko jeno jenu wëz wobżaruju", rjekny Hanusch, hdyż mëjachu hižo wjetschinu nadoby psched proh; „so tu herzy wjazy na kuble njeßu — kak by ßo nam tón pucź na wumjeńk minył! To bëchu pschezo dobre cżaßy, hdyż to na trunach dżësche a na kuble ßo też juskasche; kóżda srudoba bë wjeßelscha!"

„Myßlisch, so budża cźi herzy na mnje spominacź?" praschesche ßo Sserbin nëkak hnuty.

„Hacź budża na waß spominacź? Do pëßnje waß dadża. Wo tym wumjeńkarju budża na hermanku spëwacź. A brußarjo a

rubiſchkazy muž budźa jim ßwědczicź. — Tak moje dla w Božim mjenje bjes muſiki, hdyž ßo žaneje ſwjeſcź njehodźi. I nó, jenu radu drje bych wjedźał: hdy byſchcźe duzy po pucźu ßo ßmjał abo płakał — ale do ßměcha wam njeje a ſa płacź to njeſteji."

Tak ßo ſtaraj Sserbinez pſcheczźahowaſchtaj ſe ſrudobu, kotruž ſa ßměchom khowaſchtaj, ale zyle dokhowacź njemóžeſchtaj.

Sa to ßo młodaj zyle hinak pſcheczźahowaſchtaj. Tam ſ wumjeńka noſchachu cźeladnizy nadobu a ßměch, woprawdźity ßměch pſcheradźeſche kóždu krocźel. Jan ſdaſche ßo kaž wußwětleny a Marja, kaž hdyž je na kwaßu. Kóžda krocźel, kóžde ßłowo jich pominaſche, ſo ſtaj dobyczkaj, ſo ſtaj ſtaraj pokorjenaj, pſchemóženaj — wucžujtaj to, ſtaraj, ſo ſtaj pokorjenaj a pſchemóženaj. Tu by ſrudoba abo želnoſcź, kaž ßebi myßleſchtaj, na wopacźnym měſtnje była; wſchako běſchtaj Jan a Marja wumyßlenu hru dobyłoj, a ſchtóž je dobył, ßo ſtajnje jeno ßměje.

Tež Kmoch, Mariny nan, doſta hižom wo tym powjeſcź, ſo ßo na kuble pſcheczźahuja a pſchińdźe toho dla tež na kubło, ſo by ßo młodym pomhał ßmjecź. Dóndźe pak tež k ſtarymaj a wukkadowaſche ßmějizy, kak mudru wěz ſtaj tola wukonjałoj; hoſpodarjenje ſtajnje młodym ßłuſcha, kotſiž maju wjazy wobrotnoſcźe a mozy; ſtari móža ßebi hižom wotpocźnycź, ſaßłužeja hižom tón wotpocźink atd.

Stary Sserbin ſebra na tu rěcź něſchto ßłowow, jako bohaty ſ kapſy něſchto tych pjenjezkow ſebjerje, ſo by někoho wotbył. „Ja ßym ßebi tu wěz hižom krucźe do hłowy ſtajił", rjekny; „a ßwoju wolu tež wjazy njepſcheměnju."

„To tež myßlu", wotmolwi Kmoch; „pſchetož k cźomu by to było, hiſchcźe něſchto pſcheměnicź."

„Kmochez nan myßli, ſo hakle wot dźenßniſcheho wěſcźe, kak ßo ſajazej ßól na kopuſch ßypa", měſcheſche ßo Hanuſch do rěcźe.

„To je droho wukupjena khwalba, nano, kubła ßo wſdacź, ſo bychu waß mudrych khwalili."

„I ty", wobrocźi ßo Kmoch na njeho; „ty tu tež njejßy ſ hoſdźikom pſchibity, ſo by njemóhł ſ domu. Hladajcźe, to hiſchcźe by měł wulku hubu."

„Wy wſchak mje ſ domu njewucźěricźe, nano", rjekny Hanuſch khroble. „Ja tule ſe Sserbinez nanom ßmój ßo ſrěcźałoj, ſo ja njeßměm ſ domu, a hdy by na to dóſchło, ſo wón póndźe a ja tu woſtanu — njeje to prawda?" ßwědczeſche ßebi ſe Sserbinom.

Kmochej dale niczo njewoſta, khiba-li dalſchej rosmołwje cźeknycź; jeno tak pódła podótkny hiſchcźe, ſo by ßo ſ tajkim cźłowjekom njenaßadźował; a na to woteńdźe ſaßo k młodymaj.

Dźenßa hakle ßo ſdaſche, kaž by młoda burowka ßwoje ſjěſdźowanje do kubła ßwjecźiła. Hdźe je to ſnate, ſchtó wě? ale bě tu: na dworje leżeſche ßud piwa, ſtejeſche palenz; cźeladnizy pijachu, juſkachu, ßmějachu ßo, ſpěwachu, tak ſo ßo ludźo ſe wßy wokoło dwora ſkhadźowachu, do wrotow ſtupichu; někotſi ſaſtupichu tež do dwora, kaž tehdom, hdyž bě jich dźědowa ßmjercź ßem pſchiwabiła, kaž by tu dźenßa ſaßo njebocźiczki był — a mjes tym pſcheczźahowaſche ßo ſtary Sserbin na wumjeńk; abo je ßnadź to runje tak, kaž njebocźiczki bycź?

Dźenßa ßo ſdaſche, kaž by Sserbinez kubło ſtareho napohlada nabyło; ſa zyłe lěto běchu ßebi ßußodźa hižom na kubło khodźicź wotwucźili, ale dźenßa, kaž bychu ßebi na to ßłowo dali, wſcho tu bě, ſo bychu ßwědkojo toho pſcheczźahowanja byli.

A ſchtó by ßo toho nadźał, tež herzy ßo tu ſebrachu, ſo bychu wopomnjecźe dnja woßławili. Ale njeſtupichu ßo k juſkazym młodym, ale k ſtarymaj, a ſ pěßnjemi a trunami hladachu jeju wutrobu wotewricź. Seſtupachu ßo pola wjetkeje nadoby, pſchi kotrejž wjetki Sserbin a jeho wjetka žona ßedźeſchtaj, hrajachu, ſpěwachu, kaž bychu to wjedźeli, ſo ßu tu poßledni raz; kaž bychu ſ dźenßiſchim ßwoje dołhy ſapłacźicź chźyli, ßwoju dźakownoſcź wopokaſacź.

„To mje wjeßeli, hólzy, ſo ſcźe ßo na ſtareho Sserbina dopomnili, wjeßeli mje to!" wuprajeſche jim Sserbin ßwój dźak ſa to. „Jara mje to wjeßeli; jeno ſo nimam tak ſa waß měſta, kaž něhdy, a moja wutroba wam mało doßaha. Ale ſchto, hólzy, budźemy wjeßeli, dźenßiſchi dźeń woßwjecźimy, ſo bychmy jón njeſabyli."

A ſtary Sserbin da ßo jim widźecź; ſtara hoſpodliwoſcź dobywaſche ßo ſ nowa ſ jeho wutroby. A hdyž to ludźo pſchi wrotach a na dworje ſtejo widźachu, doſtawachu khóražu, pſchikhadźowachu ßo tam, hdźež hudźba ſyncźeſche a ſpěwy klincźachu, tak ſo mějeſche ſtary Sserbin dźenßa hiſchcźe junu to wjeßele: wſchitko bě na jeho ſtronje a pola młodych njebě pódła cźeledźe nichtó. A to ßo Sserbinej lubjeſche; bě jemu, kaž by ſtara krej ſ nowej mozu poczała po žiłach khodźicź; pſchejeſche ßebi, ſo by to hiſchcźe dłeje trało, kaž by ani njewjedźał, ſo móže Jan ſ jenicźkim pokiwnjenjom tomu kónz ſcźinicź. Ale dyrbimy prajicź, ſo Jan to njeſcźini; kaž by to wſcho ani njewjedźał. S zyła wſchak Jan tež jara derje wjedźeſche, kajki by ſ tym pohórſchk dawał, chźył-li dźenßa ſtaremu nanej wobaracź. Na wopak, widźecź dyrbjeſche zyła wjeß, ſo wſchak nowemu wumjeńkarjej njeje tak ſlě, ſo jeno ſły jaſyk wſcho ſa ſe wudawa; widźecź dyrbjeſche zyła wjeß, kak ßebi tež nan druhdy wjele dowola, a tola ßo jemu wſchitko cźerpi.

Ale hdyž ßo wjecźor pſchibliži, ſańdźe ſaßo wjeßele; herzy ſaßo woteńdźechu, ſtaraj ſaſtupiſchtaj do ßwojeho wumjeńka — a tu bě jimaj, kaž by jeju wſchudźe luta próſnota wobdawała; ani ſtyſkacź ßo jimaj njechaſche. A hdyž běſchtaj ßo tu trochu roshładakoj, bě jimaj, kaž by dźědowy duch k nimaj rěcźał: „Ja ßym ſ toho hubjenſtwa wußwobodźeny, wój ſtaj do njeho ſaſtupiłoj."

Młodymaj trajeſche wjeßele dłeje, haj jimaj dźe hakle ßo to wjeßele tak prawje ſapocźinaſche. Hacź hłuboko do nozy klincźeſche jimaj wothłóß po wſchěch ſcźěnach: „Wój ſtaj dobyłoj!"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Lětßa 24. junija ſměja w Połcźnizach rjany ßwjedźeń. Na tón dźeń mjenujzy panje 200lětny narodny dźeń Bartromja Zigenbalka, prěnjeho lutherſkeho mißionara. Kaž je ßłyſchecź, dha tamne měſto wulke pſchihoty cźini, tutón ßwjedźeń hacź nanajkraßniſcho wobeńcź. Prědowanje je profeßor dr. Luthardt a rosprawu mißionſki direktaŕ dr. Hardeland na ßo wſak. To budźe rjany dźeń. Dokelž pak maju Sserbjo pſchede wſchěm k mißionſtwu wulku luboſcź a tutu luboſcź pſches wſchelake dary ſtajnje wopokaſuja, dha je ßerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo k ſpomnjenemu dnjej ßerbſku knižku wudało ſ napißmom: „Bartromi Zigenbalk, prěni lutherſki mißionar." Tuta knižka, kiž nam wurjadnje rjenje najprjódzy roſjaßnjuje, ſchto je mißionſtwo a nam doſpołny žiwjenjoběh Zigenbalka podawa, kaž tež rjany wobras tutoho mißionara, je wot k. ſararja Jakuba ſpißana. Wona wunźe dźenßa ſa tydźeń a budźe hnydom ſa ßobuſtawy towaŕſtwa kk. duchownym pſchipóßłana, ſo by na jubliſkim dnju we wſchěch rukach była. Na pſchedań budźe tež w Smolerjez knihicźiſchcźerni. Njech ßebi ju kóždy, kiž rad něſchto rjane ſ Božeho kraleſtwa ßłyſchi, tola kupi. —*n*.

— Naſymſke manöwry ſměja ßo lětßa bjes Žitawu a Lubijom. Wojazy budźa tež w někotrych ßerbſkich wßach na wjecźornej ſtronje Lubija w kwartirach leżecź. S wjetſcha budźe to kavallerija, mjenujzy gardejeſdni, hußarojo, ulanojo a pólni artilleriſtojo.

S Zyžez. Njedźelu 3. junija wjecźor wokoło 11 hodźin w bróžni tudomneho ryczerſkublerja Nutnicźanſkeho woheń wudyri, kotryž ßo, ſpěſchnje ßo roſſchěrjo, na bróžeń kublerja Alberta wupſcheſtrje a wobej bróžni do cźiſta ſanicźi. Pódła ßłomy a ßyna je ßo w nimaj wſchón ratarſki a hoſpodarſki grat ßobu ſpalił. Tſi hodźiny poſdźiſcho, rano wokoło 2 hodźin, bu wjeß ſ nowa pſches woheń do njemčra ſtajena. Pola kublerja A. Klugi ßo w domſkim ſnutſka paleſche. Woheń tež tu ſ wulkej ſpěſchnoſcźu wokoło ßo hrabaſche, tak ſo njebě móžno, jón podtłóczicź. Wot domjazeje nadoby ßo nimale niczo płomjenjam wutorhnyło njeje. Wſchitzy tſjo, wot wóhnjoweho njeſboża potrjecheni, maju ſawěſcźene.

S Makeje Borſchcźe. Na žadławe waſchnje je wolazy Ernſt Žid, ſ Mjedźojſa rodźeny, na tudomnym knježim dworje žiwjenje ſhubił. Wón ſchtwórtk tydźenja popołdnju ſ hnójnizoweje

jamy, ſ wjelbowanym wjerchom kryteje, juchu plumpacź pomhaſche. Dokelž běchu ßo na dnje plumpoweje roły dźěrki ſ błótom ſatykake, tak ſo juchu njepſchepuſchczachu, ßo Židej pſchikaſa, ſo by po rěblu do hłubokeje jamy ſaléſł a dźěrki wurjedźił. Žid, do jamy ſaléſywſchi, njemóżeſche dla hroſneho dyma w njej dychacź, duž wo zigarru proſcheſche. Jeho próſtwa ßo jemu na jeho wulke njeſboże dopjelni. Jako wón ſchwabliczku ſapali, ſo by ßebi podatu zigarru ſažehlił, ſapali ßo ſły powětr, w jamje nahromadźeny, a Žid, kotryž bu pſchi rosbuchnjenju na ſemju wrjeßnjeny, ßo pſches płomjo ſtraſchnje wopali. Wón drje mějeſche hiſchcże telko mozy, ſo ſ jamy wuléſy a ßo ſ palazej draſtu do bliſkeje rěczki wali, tola jeho rany běchu tak cźežke, ſo hižom na druhi dźeń pſchipołdnju wumrje. Jeho cźěło mějeſche hróſbny napohlad. Nadute wobliczo bě wuhloczorne wopalene, wot wuſchow běſchtaj jenož kónczkaj woſtakoj. Po lěkarjowym měnjenju by Žid, hdy by ßo jemu žiwjenje ſdźerżało, cźaß žiwjenja běbny cźłowjek woſtał a woßlepił, dokelž běſchtej jeho wocži wot płomjenja zyle woßmalenej. Podobnu ßmjercź, toho runja pſches woheń, je tež Židowy dźěd wumrjeł. Něhdże pſched ſchtyrzeczi létami bě tutón pſchi njewjedrje ſ tſjomi druhimi mużemi pod loſter drjewa ſaléſł. Błyſk do drjewa dyri a wſchitkich ſchtyrjoch ſaraſy.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 6. junija běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajeny: 480 howjadow, 62 ßwini a 470 proßatow.

S Worzyna. Wutoru rano w 3 hodźinach w tudomnym młynje woheń wudyri, kotryž młynſke twarjenja a domſke do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Brózeń ßo wóhnju ſbożownje wukhowa.

S Kulowa. Pjatk tydźenja je ßo tu tſinacźelétny Pawoł Ssalowſki, ßyn tudomneho twarza Ssalowſkeho, pſchi kupanju tepił.

S Laſa. Mückenbergſke bibliſke towaŕſtwo budże tu 2. julija bibliſki ßwjedźeń ßwjecźicź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěkacźeŕ Jan Beck ſ Hermanez běſche ßo, jako w Kupjanſkim lěßu na hacźenjach dźěkaſche, ſ někotrymi ßwojimi ßobudźěkacźerjemi pſches to ſnjepſchecźelił, ſo bě wo nich pſcheradźił, ſo ßu drjewo kranyli, a dale tež pſches to jich njeſpokojnoſcź ſbudźił, ſo bě 15. haprleje t. l. pſchi rejach w Komorowſkej korczmje napſchecźiwo ßwojim halekowazym towaŕſcham na ſtronje tamniſcheho korczmarja ſtał. Dźeń poſdźiſcho Beck hižom rano pſchi dźěle pytny, ſo ßo jeho ßobudźěkacźerjo na njeho ſ něczim ſkym měrja. Duž ſpyta twóchnycź, tola jeho ſminjenja ßo dohladachu a ſa nim hanjachu. 21létny dźěkacźeŕ K. H. Steinert ſ Mohołza jemu ſe ßwětłym nožom pucź ſaſtupi a jemu ſe ſakłócźom hrożeſche, hdy by běžecź njeſaſtał. Beck, kotryž ani kija pſchi ßebi njemějeſche, ſ kotrymž by ßo wobaracź mohł, běſche nuſowany, pſched Steinertowym nožom ſtejo woſtacź a pſchibliženje Steinertowych towaŕſchow Jana Mleſiwy ſe Sliva w Czechach, K. A. Langi ſ Mohołza a K. A. Jurka ſ Neuſena ſ měrom wotczakacź. Lědma běchu tuczi k Beckej doběżeli, poczachu woni ſe Steinertom na żadławe waſchnje do njeho bicź a ßo, jako jich pjaſcże wot toho bolachu, ßamo ſ drjewjanzami a cźrijemi do njeho dachn. Beckowe żakoſcźenje ſkónczńje Steinerta ſmjehcźi, tak ſo tón ſe ßłowami: „Zyle jeho nochzemy ſaraſycź!“ wot dalſchich pukow wotradźowaſche. So ßo jich njeſkutk roſnjeßł njeby, kaſachu woni Beckej, kotryž ßylnje ſe ſacźeknjeneho wobliczа krwawjeſche, ſo dyrbi ßo w bliſkim hacże wumycź a ſo dyrbi hnydom domoj hicź, niż pak do Komorowa. „Jeli ſo do Komorowa dźeſch“, woni wołachu, „tebje ſaraſymy!“ Beck, nowych pukow ßo bojo, k hatej ſtupi, a ßo pocża mycź. Jeho krjudowarjo ſa nim hladachu a jako widźachu, ſo ßebi jenož ruzy myje, niż pak krwawe wobliczo, pſchihnaſchtaj k njemu Langa a Jurk. Langa jeho wot ſady podtorże a ſ Jurkom ſ nowa do njeho bijeſche a pſchi tym wołaſche: „Jeli ſo ßo njemyjeſch, tebi kamjeń ſa ſchiju ſwjaſamy a tebje do hata cźißnjemy!“ So njeby ſrudnu ßmjercź wumrjecź trjebał, Beck jich żadanje dopjelni. Hiſchcże tón ßamy dźeń dyrbjeſche Beck po lěkarja póßłacź, kotryž wupraji, ſo ßu rany jara ſtraſchne a ſo móża ßamo jeho ßmjercź ſa ßobu cźahnycź. Tola Beckowe ßylne cźěło khoroſcź derje pſchětra, tak ſo je wón dźenßa ſaßo zyle wuſtrowjeny. Steinert, Mleſiwa a Jurk, ſ nich ſtaj poßlednjej hižom khoſtanaj, buchu ſa ßwoje njecźłowſke ſakhadźenje ßurowje khoſtani, hacź runje wſchu winu ſaprěwachu a ju na Langu walicź pytachu, kotryž bě bjes ſamokwjenja ſ wußudźenja wuwoſtał, a kotryž ma ßo toho dla ſajecź a pſched ßudniſtwo ſtajicź. Mleſiwa doſta tſi léta dwě njedźeli jaſtwa a tydźeń arreſta, Steinert tſi léta ſchtyri měßazy jaſtwa a tydźeń arreſta, a Jurk tſi léta tſi měßazy jaſtwa.

Lawniſki ßud. Wikowaŕ F. W. Wedel ſ Pßowjow bě wobſkorżeny, ſo je wot Handrija Marcźinka, kotryž ma dla ſwěrinſkeho paduchſtwa léto jaſtwa wotßedźecź, ßornu, ſ wokom popanjenu, kupił, a ſo je wjedźał, na kajke waſchnje je ßorna do Marcźinkoweho wobßedżeńſtwa pſchiſchła. Dokelž pak ßo Wedelej wina dopokaſacź njehodźeſche, ßo wón khoſtanja ſminy. — Ziwnoſcźeŕ Jan Zakta w Koßłowje 28. februara t. l. w nozy khětro ſkurjeny domoj pſchińdże. Dokelž tam dźiwje herjekaſche a njedźiwajo na wſcho napominanje, ſo by ſ měrom był, halekowacź njepſcheſta, jeho do dwora wucźiſchcźachu a ſa nim durje ſamknychu. Tu pak ßo jemu njeſpodobaſche a wón ſ njemdroſcźu 16 woknowych ſchkleńzow roſraſy. So njeby hiſchcże wjazy ſchkody naczinił, jeho do jſtwy puſchcźichu, tola tu wón ſ nowa haru hnajeſche a ſanjeſchwarni na hrube waſchnje ſtwu, tak ſo dyrbjachu po gmejnſkeho prjódkſtejerja Cźornaka póßłacź. Jako Zakta gmejnſkeho prjódkſtejerja wuhlada, wobrocźi ßo jeho njemdroſcź na tutoho, a wón jemu najnjehańbicźiwiſche wudma nada. Zaktu dla wobſchkodźenja a kſchiwducźinjazych rěczow k dwěnjedźelſkemu jaſtwu ſaßudźichu. — Handrij Schurk w Budyſchinje, kotryž bě, jako pola kublerja Steigera we Wurizach ßłużeſche, cźeladnikej Rjekej pjenjeżnu móſcheń ſ 2 mk. 50 np. ſpakoſcźił, doſta 5 dnjow jaſtwa. — Dokelž bě cźeladnik Jurij Huſchman w Zyżezach kónz januara t. l. ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej, kublerjej Mawkſchej, jedyn rjecźas kranył a jón pola pſchekupniży Bergeroweje ſa 20 np. ſaſtajił, pokhoſtachu jeho ſ tſjomi dnjemi jaſtwa.

Přilopk.

* Wobßedźerjo ſłych rjecźaſnikow, w dworje wokoło běhazych, ßo na to kedźbliwi cźinja, ſo liſtynoſcherjo do tajkich dworow khodźicź njetrjebaju a ſo ßměđża póſtſke wěży, każ ſo ßo njebychu wotedacź hodźike, ſaßo na póſt wróczo wſacź.

* Tamny njedoczink, kotryž je pſched někotrymi dnjemi na jenu holzu njedaloko Lawaldy njepózcźiwy nadpad ſcźinił a ju potom wurubił, je ßo wot polizije wußlědźił. Wón je dźěkacźeŕ Greibig, mjenowany Naitſch, ſ Kumwałda. Holza jeho hnydom, jako ßo jej pokaſa, ſaßo ſpósna. Jako Greibiga ſajachu, ßo wón ſe wſchěmi mozami wobaraſche; wón każ dźiwi wokoło ßebje bijeſche, kußaſche a ſakhadźeſche tak jara, ſo ßo hakle tſjom żandarmam a jenemu ßylnemu dźěkacźerjej ſchlachcźi, njekraßnika pſchemóż a ſwjaſacź. Jako bě ßo to ſtako, jeho na wosu do Lubija dowjeſychu. Prjedy hacź jemu tu w jaſtwje puta wotewſachu, jaſtwowy nahladowaŕ kóżdemu ſ tſjóch żandarmow ßylny kij pſchepoda a ſtraſchnemu cźłowjekej hrożeſche, ſo bychu tele kije hnydom na njeho wrjeſkake, jeli ſo by ßo někak ſpjecżował. Tole hroženje pomhaſche, Greibig ßebi ſ měrom puta wotwjaſacź da. Wón je hižom ras dla ſpjecżowanja pſchecźiwo wyſchnoſcźi khoſtany, a jeho bratr w tu khwilu toho ßamßneho pſcheſtupjenja dla w jaſtwje ßedźi, je tež hižom ras dla njepózcźiweho nadpada w ßudniſkim pſchepytanju był.

* W Großkreutzu je ßo jedyn muż, kotryž ptacże hnězda wuběraſche, cźežko khoſtał. Na wyßokim ſchtomje, na kotrymž

ſwoje hanibne dźěło cźinjeſche, ſo hakoſa pod nim ſkama a njekhmanik ſ wyſokoſcźe dele padźe. Wón je ſebi wobej noſy ſkamak.

* W Plawenje jena žona, kotraž bě pſched wjazy lětami wulki lóſ dobyła, pſches to na cźaſ žiwjenja ſbožowna była njeje; pjatk tydźenja ſu ju w jejnym wobydlenju wobwěſnjenu namakali.

* W Burgſtädtu je tykař Marſchner cźěſkeho dźěłacźerja Kluppa 17 hriwnow dla, kotrež chzyſche jemu kranycź, ſaraſył. Wobaj ěſchtaj ſo w jenej reſtawraziji ſetkakoj, pſchi cźimž bě Marſchner ſhonił, ſo Klupp nalutowane 17 mk. w bliſchich dnjach žonje a dźěcźom domoj póſcźele. Tele pjenjeſy w Marſchnerje nahrabnu myſl ſbudźichu, Kluppa ſkónzowacź. Na druhi dźeń njedźelu dźěſche Marſchner ſe ſchewſkim hamorom do Kluppoweho bydła, ſo nadźujzy, ſo po wobjedźe ſpi. Dokelž pak ſo ſ tym tak njemějeſche, ſo wón wotſali, wrócźi pak ſo poſdźiſcho ſaſo a dyri Kluppa, kotryž nětko ſpaſche, ſ hamorom wjazy krócź na hłowu. Dokelž pak Klupp pſches to hiſchcźe morwy njebě, wſa Marſchner britej a ſwojemu woporej krk pſcherěſny. Spodźiwne je, kak je mordarja hnydom po njeſkutku ſwědomje hrjebało, pſchetož wón bě po dokonjanym žadławym njeſkutku tak roshorjeny, ſo pjenjeſy, kotrychž dla bě mordarſtwo wobeſchoł, ſaby ſobu wſacź. Tež poſdźiſcho bě jeho ſadźerženje ſpodźiwne, a na njeho tukanje, ſo je mordař, wobrocźi. Wón bje wſcheho namołwjenja k žandarmej dźěſche a jemu praji, ſo je ſebi Klupp ſam žiwjenje wſał. Dokelž pak běſche na Marſchnerowej draſcźe krej widźecź, jeho ſajachu, na cźož ſo wón bórſy wuſna, ſo je Kluppa tamnych 17 hriwnow dla ſkónzował.

* W poſłednim tydźenju ſu w Gotha w tamniſchej cźěkowej paleŕni tſi cźěła ſpalili, bjes nimi jeneho lěkarja ſ Elſaſa. Hacž dotal je ſo w Gotha wſcho hromadźe 123 cźěkow ſpaliło.

* W ſchleſynſkich garniſonach ſamomordarſtwo bjes wojakami hróſbnje pſchiběra. Pſchicźiny, kotrež wojakow k ſamomordarſtwu cźěrja, ſu ſ jeneho prozeſa widźecź, kotryž ſo njedawno w Glogawje pſchecźiwo jenemu podwyſchkej ſ kralowſkich grenadirow, w Liegnitzu ſtejazych, měješe. Mjenowany podwyſchk, wot wójnſkeho ſudniſtwa ſaſudźeny, bě 14 dnjow ſrjedźneho arreſta doſtał, dokelž bě wojakow ſwojeje kompagnije na wſchelake waſchnje cźwilował. Wón běſche jim ſamo rěcźenje ſakaſał, tak dołho hacž wo jſtwje pſchebywaſche. Jedyn grenadier, kotryž bě pſched podwyſchkom měnił, ſo ſo tola wot njeho rěcźenje w kaſermſkich ſtwach ſakaſacź njemóže, ſo wot podwyſchka wobſkorži a bu dla njepoſłuſchnoſcźe k 16dnjownemu ſurowemu arreſtej ſaſudźeny. Hakle pſchi tutej ſkładnoſcźi wo podwyſchkowym cźinjenju offizierojo něſchto ſhonichu. Kaž ſo pſchi pſchepytanju pokaſa, ſebi wón woſebje ſ tym wjeſele pſchihotowaſche, ſo ſwojich ludźi wo ſrjedź nozy ſ kožow honjeſche a jim ſ torniſtrom a ſ połnej brónju ſo naſtajecź da.

* W Póſnanju je 143 wojakow ſ 1. bataillona 46. infanterieregimenta na dobo ſkhoriło, kaž ſo ſda pſches ſajědojcźenu jědź. Wjetſchi dźěl ſ nich je hižom ſaſo wuſtrowjeny. Tež w druhich garniſonach ſu w poſłednim cźaſu wojazy ſ hromadami ſkhorili. To je cźim dźiwniſcho, dokelž ſu kuchinſke naprawy we wojeŕſkich kuchinach po najnowſchej konſtrukziji a dokelž ſo warjenje jednoreje jědźe lohko wobkedźbowacź hodźi. Najſkerje ma ſkhorjenje wojakow w tym ſwoju pſchicźinu, ſo ſo warne kótły hubjenje a njerodnje rjedźa.

* (Pózrjety mjecž.) Jenemu keklerjej, w Pankrazu w Cźechach ſwoje khumſchty pokaſowazemu, w tychle dnjach, jako wón mjecźe pózeraſche, kruch mjecźa w žiwocźe tcźazy woſta. Keklerjej dyrbjachu toho dla w tamniſchej hojeŕni žiwot roſrěſnycź a je ſo lěkarjam ſbožownje radźiło, jemu 27 zentimetrow dołhi brink ſ brjucha wucźahnycź. Keklerjej operazija niczo wadźika njeje a je wón w tu khwilu na najlěpſchim puczu wuſtrowjenja.

* W Pariſu ſo wulka pßowa wuſtajeńza wotdźeržuje. Bjes pßami, ſa prämiirowanje poſtajenymi, nadeńdźe ſo tež ſylny wulki poſ, kotrehož podeńdźenja ſu pſchede wſchěm ſpomnjenja hódne. Wón ſo „Lion" mjenuje a jenemu pſchekupzej w Bordowje ſłuſcha. Pſched někotrymi lětami ſo „Lion" ſe ſwojim knjeſom wukhadźowaſche. Na dobo po puczu jedyn maky poſ pſchiběža, na kotrymž běchu wſchě ſnamjenja ſkaženoſcźe widźecź, a ſa nim běžeſche cźrjóda mužow a dwaj žandarmaj ſe ſwětkym teßakom. „Lion" ſo na pßa wali, pſchimny jeho ſa ſchiju, ſkoczi ſ nim do wody a jeho ſatepi. Jako ſo wón k brjohej wrócźi, bu wot pſchitomnych ludźi ſ khwalobnymi ſłowami powitany a jeho knjes jemu doma wulku kołbaßu k wobjedej da. Tajke pſchipósnacźe ſo „Lionej" tak derje ſpodobaſche, ſo wón wot toho cźaſa ſa wſchěmi makymi pßami honjeſche a je tepjeſche. Měſto khwalby wón nětko ſwojemu knjeſej njelubosnoſcź a pjenježne wudawki pſchihotowaſche, tak ſo „Lion" ženje wjazy bjes pranza wokoło běhacź njeßmědźeſche.

* Wojowanje ſ mjedwjedźom. We wjeſzy Meſchcźerſkim njedaloko Ssaratowa je ſo wóndano ſcźěhowazy ſrudny podawk ſtał. Kubleŕ Bernow měješe ſkludneho mjedwjedźa (bara), kotryž po waſchnju pßa w drjewjanej khěžzy ſa rjecźas ſwjaſany bydleſche. Njedawno ſo k mjedwjedźej pjecźlětna holcźka pſchibliži a jemu kruch khlěba poda. Mjedwjedź ſ holzyneje ruki žerjeſche a po ſdaczu ſ njelepoſcźu bjes wotpohlada dźěſcźu porſt wotkußny. Woptanje krwě w mjedwjedźu ſkludźenu krwělacźnoſcź ſbudźi, wón ſo na holzu wali a ſo do njeje ſakuża. Na holzyne wokanja pſchiběža jejna ſtarſcha ſotra, ſo by dźěcźo mjedwjedźej wutorhnyła. Tola dźiwje ſwěrjo ſe ſwojimi paſorami tež ſtarſchu holzu ſhrabny. Macź, naſdala žakoſtne ſchkrěcźenje ſwojeju dźěſcźi wußkyſchawſchi, pokna ſmjertneho ſtracha na měſto njeſboža běži a hnydom po njej dwaj mkodaj mužaj pſchihnaſchtaj, tola pomoz pſchepoſdźe pſchindźe. Dźěſcźi hižom morwej w ſwěriſchcźowych paſorach leżeſchtaj. Bjes tym běchu něktſi mužojo ſ tſělbami pſchicźěrili, kotſiž ſ něktrymi kulkami ſwěriſko ſatſělichu. Macź, kotraž bě ſ mjedwjedźom wo žiwjenje ſwojeju dźěſcźi wojowała, je ſ cźežka ſranjena, a maju lěkarjo mało nadźije, ſo ſo jej žiwjenje ſdźerži.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Auguſt Moritz Berndt, pohonca w Dobruſchi, ſ Hańžu Petrikez ſ Cźemjeriz.

Katholſka zyrkej: Kaſimir Koſcźielſki, ſchewz w Małych Debßezach, ſ Marju Haniſchez tam.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Jurij Wylem, Korle Auguſta Wylema Bieſolda, ſaßydleneho měſchcźana a pjekarſkeho miſchtra, ß. — Lena Marja, Jana Hendricha Mütterleina, krawſkeho miſchtra, dź.

Michalſka zyrkej: Korla Auguſt, Ernſta Wylema Lücki, wobßedźerja leżomnoſcźow na Židowje, ß. — Max Pawol, Handrija Buſcha na Židowje, dźěłacźerja na želeſnizy, ß. — Paulina Bertha, Jaroměra Ernſta Leſki, murjerja we Wulkim Wjelkowje, dź.

Katholſka zyrkej: Selma a Emma, Jana Kühnela, fabrikſkeho dźěłacźerja w Hajnizach, dwójniſkej dźowzy.

Zemrjeći:

Dźeń 17. meje: Hana Schneiderez, njebo Handrija Rjencźa, bywſcheho dźěłacźerja, ſawoſtajena wudowa, 43 l. — 25. Handrij Herzog, murjeŕ a wobydleŕ, 28 l. 4 m. — 28. Guſtava Oty Bogacźa, młynſkeho gratmiſchtra, morwonarodź. ß. — Selma, Jana Kühnela, fabrikſkeho dźěłacźerja w Hajnizach, dź., 2 d. — 31. Pawol Richard, njemandź. ß. na Židowje, 25 d. — 5. junija: Korla Pawol, Ernſta Bohuměra Kozora, cźěßle na Židowje, ß., 4 m. 23 d.

Wjedro w **Londonje** 8. junija: Rjane.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla maju ßo

18. junija 1883 dopołdnja ½11 hodźin

psches podpißane hamtske ßudnistwo leżomnoscże ſemrjeteho khěžkarſkeho żiwnoscźerja Mikławſcha **Schmurandera** w Radworju abo tamniſchich honach leżaze, mjenujzy

1) khěžkarſka żiwnoscź cźißko 68 a fol. 64 Radworſkich leżomnoſtnych knihow ſe 26,$_9$ arami (= 146 □prutami) areala a 14,$_{54}$ dawkſkimi jenoſcźemi,
2) pólna parzela cźißko 282 Radworſkich ſahonſkich knihow a fol. 107 leżomnoſtnych knihow ſ 65,$_5$ arami (= 1 akrom 55 □prutami) areala a 31,$_{93}$ dawkſkimi jenoſcźemi,
3) pólna parzela cźißko 484 Radworſkich ſahonſkich knihow a fol. 108 leżomnoſtnych knihow ſ 63,$_3$ arami (= 1 akrom 43 □prutami) areala a 26,$_{41}$ dawkſkimi jenoſcźemi,
4) parzele, na fol. 109 Radworſkich leżomnoſtnych knihow ſapißane, jako pólna parzela cźißko 130 ſahonſkich knihow ſ 71,$_4$ arami (= 1 akrom 87 □prutami) areala a 33,$_{25}$ dawkſkimi jenoſcźemi a łukowa parzela cźißko 131 ſahonſkich knihow ſ 11,$_1$ arom (= 60 □prutami) areala a 3,$_{66}$ dawkſkimi jenoſcźemi,

ſ kotrychž leżomnoſcźow ßu ßo leżomnoſcź, pod 1 mjenowana, na 2100 hriwnow,
pod 2 mjenowana na 1360 hriwnow,
pod 3 mjenowana na 840 hriwnow
a pod 4 mjenowane na 1750 hriwnow,

njedźiwajo na dawki a cźežkoty, tola ſ dźiwanjom na wobdźěłanje polow wot wjeßnych grychtow takſirowałe, **na měſtnje ßamym w Radworju,** toho runja **ſcźěhowazy dźeń dopołdnja wot 9 hodźin** psches tamniſche wjeßne grychty w mjenowanej khěžkarſkej żiwnoſcźi ſkót, domjazy a hoſpodarſki grat, jej ßłuſchazy, na dobrowólne waſchnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pokaſujo na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w Hornigez korcźmje w Radworju wupowěßnjene, wopißanje leżomnoſcźow a pscheßadźowanſke wumĕnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pscheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodźinje w Schmuranderez khěžkarſkej żiwnoſcźi w Radworju ſeſchli, k ßadźenju ßo ſamokwili, ßwoju płacźenjakmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 4. junija 1883.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. Drache.

Psches ßudniſtwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 21. julija mała ſahrodniſka żiwnoſcź cźißko 17B. we Wulkich Debßezach, na 17,450 mk. takßirowana.

Na pschedań: Khěža cźißko 2 w Małych Debßezach. — Pjekarnja njedaloko Budyſchina (ſhonicź we wudaw. „Bautzn. Nachr."). — Kubło njedaloko Budyſchina ſ 53 akrami (ſhonicź pola E. Tempera w Budyſchinje). — Żiwnoſcź ſ 19 kórzami, psches hajnika Preſchera w Klukſchu.

Khěža na pschedań.

W Brĕſowje pola Budyſchina je khěža ſ 5 kórzami pola hnydom na pschedań. Wſcho dalſche je pola **Handrija Pětſcha** tam ſhonicź.

W Sałhowje pola Klukſcha je **khěža** cźo. 8 ſ 1 kórzom 15 □prutami pola a łuki hnydom na pschedań. Wſcho dalſche je cźo. 2 tam ſhonicź.

Sahrodniſka żiwnoſcź

ſ 19 akrami 73 □prutami łuki, pola a lĕża ſ zykym żiwym a morwym inventarom a twarjenjemi w dobrym porjedźe mam poruczноſcź ſa 9600 mk. dla ſtaroby a khorowatoſcże wobßedźerja hnydom pschedacź.

O. John w Rakezach.

Młynſka leżomnoſcź w najrjeńſchim wikowanſkim położenju bjes dwĕmaj měſtomaj, ſ doßahazej wodowej mozu, ½ hodźiny wot żeleſniznу, je na pschedań. Hdźe? je ſhonicź we wudawarni „Serb. Nowin".

W Dźěžnikezach je **żiwnoſcź** cźißko 16 ſ 9 kórzami leżomnoſcźow a ſe wſchĕm inventarom hnydom na pschedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Jedyn **dźěcźazy wós** je na pschedań na jerjowej haßy cźißko 7 w ſadnej khěži.

Pschenajecźe trawy.

Lětuſcha trawa na bratrowſkej (fraternitnej) wuſtawſkej łuzy cźo. 337 leżomnoſtnych knihow ma ßo po jenotliwych parzelach

wutoru 12. junija t. l. popołdnju wot 3 hodźin

na měſtnje ßamym ſ wumĕnjenjom wubĕranja ßadźerjow na pscheßadźowanje pschenajecź.

Na wotnajecźe ſmyßleni ßu proſcheni, ſo bychu ßo w mjenowanym cźaßu pſchi żeleſniſkim moſcźe na Nowoſalzſkej dróſy ſeſchli.

W Budyſchinje, 6. junija 1883.

Měſchcźanſka rada.
Heerklotz, měſchcźanſki radźicźel.

Pſchenajecźe trawy.

Lětuſcha trawa na paſtwiſchcźowych łukach (viehweide), na łukach prjedawſcheje zyhelnicźe a draczownje, prjedawſchich Lehmannez-Wollmannez łukach, toho runja na łuzy pſchi łuži ma ßo po jenotliwych parzelach

ßrjedu 13. junija t. l. popołdnju wot 2 hodźin

na měſtnje ßamym ſ wumĕnjenjom wubĕranja ßadźerjow na pscheßadźowanje pschenajecź.

Na wotnajecźe ſmyßleni ßu proſcheni, ſo bychu ßo w mjenowanym cźaßu pſchi paſtwiſchcźowych łukach ſeſchli.

W Budyſchinje, 31. meje 1883.

Měſchcźanſka rada.
Heerklotz, měſchcźanſki radźicźel.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 11. junija t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo dźěl ſtejazeje trawy na Klukſchanſko-Sałhowſkich łukach pod wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźiſna na Klukſchanſkim knježim dworje.

Jĕſorka, inſpektor.

Runklizowe roſtliny,

rjane ßylne, ma nĕkotre ſta na pschedań

H. Puy na ßerbſkej haßy.

Żołty a módry kołmas

po kóždej żadanej dźĕlbje je doſtacź pola

A. Lorenza
na Hoſchiz haßy 23.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 11. junija dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w Trjebjeńzach pola Pomorez nĕhdźe 100 metrow dubowego drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźiſna na měſtnje ßamym.

Jedyn **koprowy kotoł** ſ rołami a jena **dezimałna waha** je na pschedań w Sſkonej Borſchcźi cźißko 33.

Wolij

k masanju mlóczazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratn, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Prawdźiwy

czorny kalk

s Daubitza,

najlěpschi sa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźerżazy wobmjetowanski kalk sa wětrowe boki a psche pschebiwazu wlohu, je runje doschoł.

A. Lorenz,

skład na privatnym dwórnischczu a na Hoschiz haßy.

Wolijowe barby

we wschěch możnych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje,

njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij,

němski a franzowski;

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy;

bernsteinske laki,

kopallaki,

żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij** a hischcze wschelake druhe druźiny;

myjerśku krydu,

gyps, zement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku a po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe klamy

en gros **Otto Engert** *en détail*

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Margarin-butru,

derjeßkodźazu, poruczа

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Sa lěto 1883. **Th. Grumbt.** Sa lěto 1883.

Wulki khofejowy skład

na swonkownej lawskej haßy cźißło 9, na rózku Hoschiz haßy.

Psches niske khofejowe płaczisny w januaru t. l. pohnuty, ßym w ßwojim czaßu ßwój skład po jara tunich płaczisnach wudospołnił a dowolam ßebi ßwój wulkotny skład jenož naturśko-barbnych a po ßkodźe pruhowanych khofejow po hischcze starych płaczisnach poruczecź.

a) **Ssyre khofeje:**

amerikanski . . . . punt po 70, 80, 85, 90, 100, 105, 110, 115 a 120 np.,
hollandski s kolonijow = = 105, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160 np.,
jendźelski = = = 115, 120, 130, 140, 150, 160 np.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje ponižene płaczisny.

b) **Palene khofeje**

w snatych zyle wubjernych druźinach a měschenju, punt po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

Dny, na kotrychž ßo khofej pali: Póndźelu a schtwórtk dopołdnja; ßobotu popołdnju.

Darmotne póßłanje do domu. **Th. Grumbt** Darmotne póßłanje do domu.

na swonkownej lawskej haßy cźißło 9, na rózku Hoschiz haßy.

Nowy twarski kruchaty kalk

je saßo doschoł a je zentnaŕ po 1 mk. na pschedań, toho runja **tśěschne** a **murjerske zyhele** po tunich płaczisnach porucza

Fischer

na dwórnischczu we Lasu.

J. G. Müller w Budyschinje

na kamjentnej haßy 12

porucza ßwój wulki skład

bajerskich brußow.

Kruwjaze korta, konjaze żłoby, ßwinjaze korta, kotoły, wodowe ponowje, wschě druźiny **waŕnych ßudobjow, naprawy sa mlokaŕstwo, kruwjaze rjeczasy, hłowoizowe rjeczasy, spinaze rjeczasy, waŕne maschiny, łopacze, ßynowe widła, hnojowe widła, juchowe plumpy;** dale sa twarjenje: **żelesne schěny, T-noscherje, zement, żelesne hródźne stołpy, łubine wokna, hródźne wokna, grocźane hosdźiki, hosdźe** porucza tunjo

Jan Mießner

na kotołskej haßy.

Sslodowe kochty

pschedawa

Budyschska piwaŕnja a ßłodzeŕnja, akzijowe towaŕstwo.

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscheŕskeho mischtra,

w Budyschinje na ßerbskej haßy 16

ßwój wulki skład jednorych hacź do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płaczisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Pscheproschenje

k X. puczowanskej shromadzisnje Budyschskeho ratarskeho towarstwa II.

(Towarstwo mlodschich ratarjow)

njedzelu 10. junija t. l. popoldnju w 3 hodzinach

na tscherni w Biskopizach.

Djenski porjad:

1. Protokol.
2. Pschednoschk knjesa wyschscheho sahrodnika Kotelmanna s Budyschina wo nekotrych insektach, ratarstwu a sahrodnistwu wosebje schkodnych a wuzitnych.
3. Pschednoschk zobustawa schulerja Grusche wo plahowanju a kormjenju zwini.
4. Pschednoschk zobustawa schulerja Rudorfa wo hajenju palmetow a pyramidow.
4. Praschenski kaschczik a wotmolwjenje na praschenja.

Pschedsyda:
Manskopf.

Pschepolozenje pschedawarnje.

S tutym k nawjedzenju dawam, so zym zwoj **sklad Porchowskeho platu a mechow,** kotryz besche hacz dotal w dworje hoscenza „k slotej hwezdze", do

Halbez korczmy na zitnych wikach czisło 13

pschepolozik.

August Hauffe w **Porchowje.**

Wosjewjenje.

Czescenym Sserbam w Budestezach a wokolnosczi k nawjedzenju dawam, so zym tudy **pjekarnju** a **konditarnju** wotewrik. Wozebje czinju spowjednych ludzi na zwoj **dobry khofej** kedzbliwych, a poruczam toho runja zwoje **zokrowe pjeczwa.**

Ssuche droždże zu stajnje we wubjernej czerstwosczi dostacz.

S poczescowanjom

A. Sperling w **Budestezach.**

Swoje schtrympotworowe klamy,

hizom 40 let wobstejaze, zym pschetwarik a powjetschik a dowolam zebi netko sazo zwoj bohaty sklad **letnich** a **symskich wezow** zamzneho dzela pod najtunischimi placzisnami dobroczinwemu wobkedzbowanju poruczecz.

Hermann Darschau

na schulerskej hazy 1 (nowe) pódla pschekupza Korle Pötschki.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **zołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, bernjazu muku, petrolej, wołtarne zwězy, wóskowe zwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so zo zusy wokolonoscheŕ se zwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricz njemóże. Wo tym móża zo czesczene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheźwědczicz.

Hermann Puy

na zerbskej hazy w Budyschinje.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecza hlowneje straże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **zakety** se **zukna, zomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., zylnje a derjezłodzazy, kozdy tydzeń dwójzy nowopaleny, placzisny hódny, porucza

Gustav Poser

na jerjowej hazy.

Van Houtenowy

czisty rosendzazy

kakao

najlepscheje druzziny. Pschihotowanje „na měscze".

Punt dozahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w **Hollandskej.**

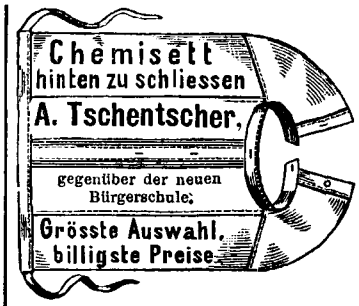

Pschedkoschiki
sady sapnyez
porucza **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Zigarry

po 2 np. hacz 25 np.,

rokowy tobak,
kruzawy tobak,
rjepikojty tobak,
tobak w pakczikach,
zwanski tobak

porucza zigarrowa pschedawarnja

H. Lincki
na hospitalskej drosy.

Budyšska Bjesada

změje njedźelu 17. junija wulět do Njezdašowskeho doła. Wotjězd z Budyšina připołdnju w 12 hodźin. 21 min. po železnicy do Žičenja. Wot tam z hudźbu přez Brězu a Spytecy do Njezdašec. Hosćo, wot sobustawow přiwjedźeni, su lubje witani. **Předsydstwo.**

Rakečanske Serbske Tow.

ma **njedźelu 10. junija t. l.** w hosćencu w Kamjenej **bal.** Druhe serbske towarstwa su na njón najpřećelnišo přeprošene. **Předsyda.**

Jena abo dwě **holzy** mózetej tunju hospodu dostacz na rěsniskej hazy czo. 28, I.

Wojnarski pomoznik

zo hnydom pyta wot wojnarskeho mischtra **Schneidera** w Khwaczizach.

Na Bónjeczanskim puczu je zo sańdźenu zobotu **pjenjezna mósceń** namakała. Wona je sazo dostacz w **Kóskach** czisko 19.

Placzisna zitow a produktow w Budyschinje

2. junija 1883.

Zitowy dowos: 2592 mechow.		Na wikach wot		Na bursy wot	
		M	Pf	M	Pf
Pschenza	50 kg.	7 74	9 11	8 33	9 52
Rozka		7 23	7 72	7 23	7 72
Jeczmjeń		6 23	6 88	6 23	6 88
Wowz		6 10	6 50	6 10	6 50
Hroch		8 33	10 28	— —	— —
Woka		8 6	8 33	— —	— —
Raps		— —	— —	— —	— —
Jahły		13 —	15 —	— —	— —
Hejduschka		17 —	18 —	— —	— —
Berny		3 30	3 80	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 20	2 40	— —	— —
Pschenczna muka	50 =	7 50	17 50	— —	— —
Rzana muka	50 =	7 25	12 —	— —	— —
Ssyno	50 =	3 —	3 50	— —	— —
Sklóma	600 =	15 —	16 —	— —	— —
Prozata	984 schtuk, schtuka	8 —	24 —	— —	— —
Pschenczne wotruby		— —	— —	4 —	4 40
Rzane wotruby		— —	— —	4 50	5 —

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 16. junija 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi šami čzesčzeni wotebjerarjo „**Serbskich Nowinow**“, kotsiž chzedža sa nje na **3. štwórtlěto 1883** do prědka płaćizi, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadža. Čzi, kotsiž šebi „Serbske Nowiny“ psches póst pschinjesesć dawaja, njech tola njesapomnja, šebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi šo sa „Serbske Nowiny“ na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinješenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ s pschiłohu „**Serbski Hospodar**“ płaćza na póstach 1 mk. 25 np., s pschinješenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžorstwowy šejm je wutoru šwoje džěła skóncził a roseschoł. Khěžor njeje nusowany, jón nasynu hromadže powołacź, jeli so šo jemu to njespodoba. Dokelž je khěžorstwowy šejm w poslednim posedźenju pjenjesy sa khěžorstwowe hospodarstwo na lěta 1884/85 dowolił, by Bismarkej mózno było, hacž hłuboko do lěta 1885 bjes khěžorstwoweho šejma wostacź. Tola na njeho hižom sašo nowe džěło czaka, duž budže s wěstoscze sa pjecź měšazow sašo powołany. Khěžor Wylem sa šwjatu winowatoscź dźerži, so šo sozialne reformy wot khěžorstwoweho šejma bórsy dokónczа, pschede wschěm ma šo jemu sakoń wo njesbožesawěsczenju hnydom pschi sapoczatku nowych posedźenjow k wuradźenju pschedpołożicź. Na pruskim krajnym šejmje šo bjes tym posedźenja bjes pschetorhnjenja pilnje dale wjedu. Pruske knježerstwo je, dokelž šo jemu wujednanje zyrkwinskeho wojowanja s bamžom schlachczisko njeje, porjedźenje mejskich sakonjow, kotrychž dla je zyrkwinska wójna nastała, šamo do ruki wsało. Pónđželu měješche šo na pruskim šejmje prěnje wuradźenje wo nowym zyrkwinskim sakonju. Wón ani katholikow, ani liberalnych njespokoji. Schtož šo prěnschim jenož šnadne połóženje bycź sda, mjenuja poslednischi šłabosć knježerstwa napschecžo katholikam. Katholszy rěčžnikojo njesamjelczachu, so katholske wobydlerstwo drje woslabjenje někotrych najhórschich krutoscżow pschipósnaje, niz pak woprawdźite skónczenje zyrkwinskeje nusy. Nowy zyrkwinski sakoń je šo bjes wujednanja s bamžom wudźełał. Bjes bamža pak šo w snutskownych naležnoscżach katholskeje zyrkwje niczo stacź njemóže, pschetož jenož wón šam ma wo tym rossudźicź a niz sastupjerjo někotrych katholikow, a hdy bychu tucźi po milijonach liczili. Psches nowy zyrkwinski sakoń šo też mejske sakonje nimale w niczim njepscheměnja. Winowatoscź pschipowjedanja duchownych šo wot stata dale žada. Jenož pomozni duchowni, kotsiž žaneho wěsteho sastojnstwa nimaju, njetrjebaju šo wosjewicź. Dla czitanja božeje msche a wudźělenja sakramentow šo też w pschichodže duchowni khostaju, kotsiž šo knježerstwu pschipowjedźili njejšu. Zyrkwinski sakoń šo skónczнje 21stawskej komišiji k wuradźenju pschepoda. Na prěnim dnju debatty w nowym zyrkwinskim sakonju je Rudolf s Bennigsen, nawjedowar nazionalliberalneje strony, pod kotrejež knjejstwom šu šo mejske sakonje stworiše, politiskemu žiwjenju božemje prajił a šwoje město w khěžorstwowym kaž pruskim šejmje wopuschcził. Bennigsen s hněwom widżesche, kak nazionalna strona, kotraž něhdy na 100 hłošow liczesche, pschezo bóle rospaduje, a kak šo jemu wjedźerstwo pschezo bóle s ruki šuwa. Jeho pschiwišowarjo w khěžorstwowym a pruskim šejmje jeho wukasow wjazy kedźbu njemějachu, woni w poslednim czašu pschi wothłošowanju skoro kóždeho namjeta Bennigsenej napschecžo hłošowachu. Nasadstupjenje Bennigsena budże kónz nazionalliberalneje strony, wo tym šu wschě druhe strony pschesjene. Rospanjenje nazionalliberalneje strony šo njewobžaruje, wone ma šo jako dobytk w nastupanju parlamentariskeho žiwjenja wobhladacź. Nazionalliberalni běchu stajne haczidło konservatiwneje reformskeje politiki.

— Bołharski wjerch Alexander a jeho nan staj wutoru, s Ruskeje šo wrócžo, do Barlina pschijěkoj. Hižom dopołdnja we 8 hodźinach šo wjerch Alexander k khěžorej do Potsdama poda a bě pschi wobhladowanju garde-dukorps-regimenta pschitomny.

Franzowska. Franzowski senat šo hischcże pschezo s nowym sakonjom, dźělenje mandźelstwa nastupazym, dreje. S wopredka bě šo senat sa to rossudźił, so ma też w pschichodže w Franzowskej mandźelstwo njedźělomne wostacź. W posedźenju 4. junija pak senat tole wobsanknjenje sacźišny a šo do wuradźowanja noweho namjeta da, kotryž dźělenje mandźelstwa pod tymle wuměnjenjemi pschipuschczi: 1) Hdyž šu mandźelskeho abo mandźelsku k wonjeczesczazemu khostanju sašudźili; 2) po dołhej njepschitomnoscźi jeneho mandźelskeho a 3) po dźělenju wot blida a loža, s najmjenscha pjecź lět trajazym. Spodźiwne je, so franzowski lud, kotryž tehdom, jako šo sakoń wo dźělenju mandźelstwa w deputirtskej komorje wuradźowasche, se sahorjenoscźu pak sa njón pak pschecźiwo njemu wustupowasche, bje wscheje sajimawoscże na wobsanknjenja senata hlada. Wschitkich wocži šu w tu khwilu na Tonkin wobrocżene. Poslednje powjescże, wot tam pschipósłane, šu spokojaze. Anamitojo njejšu na žanej stronje Franzowsow do sad scźischczecź samóhli. Sa Franzowsku šu šo w poslednim czašu też na druhej stronje w nastupanju Tonkinskeje wójny lěpsche wuhlady wotewriłe. Rušowskej, kotraž je loni Chinje kraj Kuldschu wotstupicź dyrbjała a kotraž toho dla na Chinu pschecźelna smyšlena njeje, je jara witana wěz, so je Chinesam nowy njepschecźel nastał. Ruske nowiny pišaju, so šu wotpohlady Franzowsow w Tonkinje sa Rusku jara wužitne a so maja šo toho dla wot ruskeho knježerstwa podpjeracź. Bjes Franzowskej a Rušowskej šu šo pjecża hižom wuczinjenja wo sakoženju wulkeho

franzowskeho knjejstwa w Asiji wujednake. Ruski khěžor by po tym wschu swoju móz napschecžo Chinesam nakožik, so by tutych wot wójny s Franzowsami wotdžeržak.

Jendželska. Tonkinska wójna je w Jendželczanach sawiscź a wulku žadliwosćź sa zusymi krajami sbudźika. Woni hischće njejsu zyle zyprisku kupu, Turkam 1878 wotewsatu, pózrjeli, woni so hischće s Egyptowskej daja, džěl kupy Borneo, Transwaal-kraj, Fidži-kupy a Nowa Guinea jim toho runja hischće w krku tcža — na druhe maliczkosće nochzemy spominacź — a hižom so woni na wobsedženja nowych krajow měrja. Jendželske knjezerstwo je wobsankko, kupy Nowe Hebridy, Salomonske a druhe kupy w cžichim morju wobsadžicź. A njedžiwajo na to sebi Jendželczenjo swaža, Franzowsam wobaracź, so so Tonkina mozuja a so na to wobcźežowacź, so chze Ruska Armenisku turkowskemu knjejstwu wutorhnycź.

Rußowska. Ruski khěžor je so s Moskowskeho krónowanskeho swjedženja 10. junija do Petersburga wrócźik. Nowy krónowanski dar, kotryž je khěžor swojemu ludej dał, je wukas, kotryž sběhnjenje pohłowneho dawka poruczi. Tutón wukas je sapoczatk važnych reformow w ratarskich wobstejnosćźach. Khudym so pohłowny dawk do zyła spuschczi, bohatschi maja połozu a druhe klasy dźesatk mjenje wot tohole dawka płaczicź. Sběhnjenje pohłowneho dawka ruskim wjesnjanam skerje móžno sczini, so pschesydlicź, hdyž jich nusa k tomu cźěri, a něhdže druhdže lěpschu sasłužbu pytacź. Ruske wjesne gmejny dyrbjachu hacž dotal sa to se swojim samóženjom stacź, so wschě gmejnske sobustawy pohłowny dawk sapłaczichu, jej běsche toho dla na tym ležane, po móžnosći tajke sobustawy wot wuczehnjenja wotdžerżecź, kotrež běchu hischće dawk winojte. Nětko je tutón dawk a wschě jeho wobcźeženja wotstronjeny.

— Nihilistojo, kotsiž buchu něhdže psched měsazom dla spytanych mordarskich nadpadow na semrjeteho khěžora Alexandra II. k smjercźi wotsudźeni, su so wot khěžora wobhnadźili. Ssmjertne khostanje je so jim do khostarnskeho dźěła na njewěsty czas pscheměniko. Tym, kotsiž běchu k wjazylětnemu khostarnskemu dźěłu sasudźeni, je so czas khostanja wo połozu ponižik.

Sserbija. Wudowa serbskeho wyschka Markowicza, kotraž bě loni na krala Milana nadpad sczinika, so by smjercź swojeho mandželskeho, na pschikasnju krala Milana satsěleneho, wjecźika, je w Požarewazskim jastwje nahle wumrjeła. Ta strona w Sserbiji, kotraž je pschecźiwo kralej Milanej a jeho nětczischemu ministerstwu njepschecźelna smysłena a kotraž wschědnje na mozach pschibywa, budże drje smjercź Markowiczoweje sa swoje wotpohlady, na wotstronjenje krala Milana so měrjaze, wuživacź wjedźecź.

Na wumjeńku.

(Pokracźowanje.)

Miny so nimale pół lěta. Schto je so pola Sserbinez sa tón czas sehrało, njeje tak do ludu pschischko, duž też ja njemóžu wo tym wjele powjedacź. Sta pak so ras psched wjeczorom podawk, kotryž nam jasnje doscź wusnawa, kajki wotpoczink stary Sserbin na wumjeńku wužiwasche.

Bě wjeczor. A sasso stejesche na wšy czrjóda ludu, kaž tehdom, hdyž bě Sserbinez džěd wumrjeł; a běchu to też skoro czi sami ludźo, a też Hanusch bě mjes nimi. Powjedachu jara wótsje a pódla pokasowachu jedyn druhemu k Sserbinezom; něschto powjedasche rychtar, něschto stary swónk, něschto powjedasche Hanusch, to druhe dodawachu sebi drusy s praschenjemi.

„Wuhnali jeho su, wukusali s wumjeńka", rěczesche Hanusch. „Derje tak, czomu je wschitko młodymaj dał, czomu so sa njeju drěł a hospodarił — to ma sa to!"

„Ale kak dha mózachu jeho s wumjeńka wuhnacź?" woprascha so sussod.

„Kak mózachu jeho wuhnacź? Takle mózachu jeho wuhnacź: rjeknychu jemu: Dźi s wumjeńka, a bě hotowe. Abo czinicze dha wy burja to hinak?" wotmolwi Hanusch.

A nětko wusswětlowasche so rychtar dale. K młodej Sserbinzy pschińdźechu někajzy pschibusni na dźeń abo dwaj, ale posdźischo so jim wjazy s kubła njechasche. A so byschtaj jich młodaj stajnje pschi sebi měcź njetrjebałoj, dóńdże młoda Sserbinka k starymaj, hacź njebyschtaj so tam do teju komorow nad kólnju pschecźahnycź chzyłoj a wumjeńk tym pschibusnym pschewostajiłoj. Na to bě stary Sserbin rjekł, hacź niczo wjazy na wutrobje nima? Hacź dha po prawym wě, schto to reka, so do teju komorow scźahnycź, a schtó su tam prjedy pschebywali? — Na to bě Marja wotmolwiła, so to wě, a hdyž je tam prjedy tym herzam tak derje bycź móhło, kotrychž dźe je Sserbin tak rady měł, budże snadź so jemu też lubicź; a sastyknje-li so jemu tola, wschak móże sebi tych herzow sawołacź. Na to dźěsche stary Sserbin k młodemu a praschesche so, hacź to wě, schtož je jemu hosposa prajiła. Wěm to, je syn rjekł, a wospjetowasche nanej wscho, schtož bě jemu hižom Marja prajiła, dokelž staj sebi to młodaj mjes sobu tak srěczałoj.

„Nó a schto pak ty, syno?" wopraschа so stary Sserbin.

„Ja myslu, so stej tej komorje sa waj dobrej", rjekny młody, „to tola sam widźisch, so tam tych pschibusnych dacź njemóžu."

„A ja dyrbju tam s Hanuschom bydlicź?" saśmja so stary Sserbin.

„Kaž je cźi lubo. Ale mi so sda, to je najlěpscha pschiležnoscź, so móhli Hanuscha s domu dacź."

Runje hdyž sebi tole powjedachu, bě słyschecź, kak pola Sserbinez wrota praskaja a s wrotow wuskoczi stary Sserbin se schescheratymi włosami. Měsaczk rosswětlesche zyłu wjes, a Sserbin saměri so k susodam, na wšy shromadźenym.

„Ssusodźa, boźedła was proschu, pożczcze mi sapałku", wołasche; „ja w zyłym domje ani jeneje sapałki namakacź njemóžu, so bych synej tsechu nad hłowu sapalił!" A s rukomaj hrabasche wobstajnje do kapsow, hacź tam žaneje sapałki njenamaka.

Bě woprawdże srudno, na wboheho starza se schědźiwymi włosami pschihladowacź a hischće srudnischo, jemu pschipossłuchacź. Nichtó se susodow jemu njewotmolwi.

„Schto, nichtó s was mi sapałki njepożczi?" wołasche Sserbin dale. „Fi, to je hańba! Ja sym wam pożczował, hdyžkuli je schtó pschischoł, bjes wurěcze sym pożczował. — A schtó s was móże rjez, so jemu njejsym pożcził, schtož je chzył? schtóž je skót chzył, sym jemu skót pożcził, schtóž je sapschah do pola žadał, sym jemu dał sapschah, schtóž je sebi žnjeńza pschał, sym jemu žnjeńza pożcził, a ja žadam sebi wot was sapałku a wy mi njepożczicze?" A na to sawari na wschě swoje pschecźelstwo.

Bě wschěm spósnajomne, so so staremu Sserbinej tak rjez mysle mucźa; někotsi se stróżelemi jedyn druheho sa ruku hrabachu, někotsi poczachu jeho se sylsu wobžarowacź. Rychtar pschistupi k njemu a rjekny: „Nano, hdy by trasch so lehnył, w spanju tebje to pscheńdże."

Ale stary Sserbin wotmolwi: „Dźakuju so tebi sa tu radu, dostojny muže. Mysslisch, so móžu so w komorje nad kólnju lehnycź? Móhł drje bych; czohodla dha bych njemóhł? Hdyž su tam herzy, brussarjo a rubischkarjo běhali, czohodla dha tam njebych ja ležecź móhł? Ale ja wěm, czohodla tam njemóžu ležecź — dokelž by so mi tam wutroba pukła!" A pódla bijesche sebi s pjasczu na swoju wutrobu, kaž by sebi ju rosbicź chzył.

Rychtar hrabny so jeho słowa a rjekny: „Njetrjebasch tam spacź, nano, daj mi ruku, ja tebje k nam dowjedu a móżesch sebi kožo wubracź, kotrež chzesch."

„To by trasch było", rjekny Sserbin, kaž by sebi rosmysłał, ale hnydom na to doda s hórkim směchom: „Ale mysslisch, so by też tam na mnje spar pschischoł. Hdy by Sserbin we wšy s wonka swojeho domu lěhał, by dha wussnycź móhł? Njeby wussnycź móhł! Ja so wam dźakuju, kmótsje; ale ja so s tohole blaka njewotsalu, hdyž njechacże mi sapałki pożczicź."

A na to posběże ruzy k njebju, kaž by chzył Boha prossycź, so by njeporadźeneho syna khostał. Ale sa khwilu dźesche sasso so k susodam wobrocźejo: „Bóh tón Knjes mje njesłyschi, a to toho

dla, dokelž ßym ßwojemu nanej runje tak kſchiwdu cžinił — jeno ſo jeho do teju komorow póßłak njejßym".

A ſaßo troſchtowaſche jeho rychtař: „Njebjerćże ßebi to tak k wutrobje, nano, ßnadź ßo twój ßyn ſaßo doroſymi a budże ſaßo wſchitko derje."

„Niž k wutrobje bracź? To je hižom poſdże, luby kmótſje. Je to hižom jara hłuboko, haj na ßamym dnje." A tu ßo ſdaſche, kaž by ſaßo trochu do roſoma pſchiſchoł. „Ja wěm, ſchto by mi pomhało dźenßa a hdże bych ßo wuſpał", rjekny ſaßo ſa khwilu. „Hdy by mje nichtó na kěrchow dowjeſćź chžył, na mojeho nanowy row. Ale hdże dha ſchtó je, kiž by mje tam dowjedł? Njeje tu nichtó."

„Chžećże-li, nano, póńdźemy hnydom", dźeſche Hanuſch, „ja waß tam dowjedu, a woſtanu ſ wami, kaž dołho budże wam lubo."

„Tak, tak, tak, tak!" ſaßmja ßo ſtary Sserbin, a woprawdże da ßo na kěrchow wjeſćź. Kěrchow leżeſche tójhdy dale wßy. A hdyž ßo Sserbin ſ Hanuſchom ſe wßy wjedźeſchtaj, cžehnjeſche cžrjóda ßußodow ſa nimaj a pſchewodźeſche jeju na kónz wßy; tam ßo ſaßo wrócžichu.

Hanuſch pak a Sserbin wjedźeſchtaj ßo na kěrchow, a woſtaſchtaj tam zyku nóz; Sserbin lehny ßo na nanowy row a ſpaſche hacž do ranja. Ale ſe ſparom njebě ßo jeho horza krej ſměrnika; haj rojachu ßo jemu dźiwje myßle cžim hróſbniſcho pſches hłowu, a tajkeho pſchiwjedże jeho rowař na ranje k rychtarjezom. Tam drje chžychu jeho ſaßo narěcžećź, ſo by domoj ſchoł, ale podarmo.

„Ja dowjedu waß domoj, nano", rjekny jemu rychtař.

„Ně, domoj njechaṁ, ně! ně! domoj niz!" wobaraſche ßo Sserbin ſ zyłej mozu. Dowjedź mje radſcho k herzam, ſo bych ſ nimi po ßwěcže cžahał; cži bychu na mnje pěßniczku wudźěłali, bychu mje na hermankach pokaſowali, ſo ßym to ja, ja ſtary Sserbin, kotryž doma herzow měcź njeßmě, dokelž je jich mój ßyn mi ſ domu wuhnał; dyrbju hižom ſa nimi na hermank khodźicź, dokelž njeměm, hdże bych jich hoſpodował. A dowjedźeſch mje k nim?"

„Dowjedu tebje, nano, dowjedu", wotmolwi rychtař, mudrje, ſo by jeho ſ najmjeńſcha trochu ſměrował.

„To ßo mi lubi", dźeſche ſtary Sserbin; „a dokelž budże to dołhi pucź, dyrbimy hiſchcże trochu wotpocžnyćź." Prajiwſchi ßydże ßo, hdźež ſtejeſche, ßrjedź dwora na ſeleny brjózk. Tak ßedźeſche ſkoro zyłe dopołdnje, ſamyßleny, na nikoho njekedźbujo. Pſchipołdnju póßła Sserbinez Jan cželadnikow, ſo bychu pſchemyßleneho nana ſ mozu domoj dowjedli; ale lědma bě Sserbin ſchto wo tym ſaßłyſchał, poſkoczi a cžekny ſ dwora do polow, a na wjecžor ſaßo na kěrchow. Po cžmje pak ßo tola ſaßo k rychtarjezom wrócźi, dokelž bě hłódny. Rychtarjezy dachu jemu też kožo a Sserbin ßo njewobaraſche, kaž by pola nich leżećź njechał.

Tak pſchebywaſche ſtary Sserbin někotre dny pak pola rychtarjeź, pak na kěrchowje. Tu pſchicźeżechu pſchipadnje herzy do wßy, a hdyž běchu ßo ſaßo wotßalili, bě ßo też na dobo ſtary Sserbin ſhubił. Někotre dny poſdźiſcho powjedachu hižom po zyłej wokolnoſcźi wo ſtarym Sserbinu, kak ſ herzami ſ jeneje wßy do druheje khodźi. Hdyž herzy hdże do wßy pſchicźahnychu, běhachu ludźo na pſchemoh ſ twarjenjow na nawjeß, a tam ßo wokoło herzow ſhromadźujo rěcžachu: „To je Sserbin, je na wumjeńku a nětko takle błaſni."

Herzy bychu piſkali to a wono, Sserbin by ßedźo poßłuchał, a hdyž by ßo hižom doſcź naßłyſchał, by ſtanył a prajił: „Dźakuju ßo wam, pſchecźeljo a tak khětſje hacž budże mi mózno, wam ſapłacźu. Ale k nam Sserbinezom njekhodźcże, ja tam njechaṁ bydlicź! Ja ßym ßebi to tak wumyßlił, ſo ßebi dom wudźěłam, kaž mi do myßli pſchińdże. Tule mózu waß wſchudże ßobu bracź, tu ßu dobri ludźo a žadyn njerjekńje: «Ně, ſcžiń to hinak.» Wěſcże, ja ßym jara dołho doma był, mało ßym won khodźił, a nětko je to na mnje doſchło, dyrbju hicź a ßo trochu do ßwěta powohladnyćź, kak je druhdże." Tak a podobnje by rěcžał, a na to ſe wßy ſchoł a herzy ſa nim, hrajo a piſkajo duzy pſches wjeß. A na to dźěchu do druheje wßy.

Też po hermankach by khodźił, ſ ludźimi rěcžał a jich proßył, ſo bychu jeho tola boźedła domoj njepóßłali, ſo jim ſchtó wě ſchto ſa to da. Někotſi ßo tomu ßmějachu, někotſi, kiž jeho derje ſnajachu, wobžarowachu, druſy ßo ſaßo jeno tak ſdachu, kaž bychu wobžarowali.

Pak khodźeſche Sserbin ſaßo bjes herzow a hdy by do někajkeje wßy pſchiſchoł, praſcheſche ßo, hdże je tu žadyn wumjeńkař, ſo chže k njemu pohladacź, abo ſo by wumjeńkař k njemu na nawjeß pſchiſchoł, ſo byſchtaj ßo ſrěcžałoj. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. S wutrobnej radoſcźu móżemy dźenßa cžeſcźenym cžitarjam Serbskich Nowin tu ſwjeżelazu powjeſcź dacź, ſo je naſch płódny a talentny ßerbſki komponiſt, knjes kantor Kozor w Ketlizach, ßerbſkemu ludej ſaßo dwaj nowaj kraßnaj opußaj ſtworił: „Podlěcžo" a „Naſymu" jako 2. a 4. dźěł „Pocžaßow" naſcheho njeſapomniteho Handrija Sejlerja. „Podlěcžo", na kotrymž naſch ßławny ßerbſki hudźbny miſchtr wot jutrow ßem hacž do ßwjatkow njeſpróźniwje dźěłaſche, „je ſ Bohom dokonjane" hacž do poßlednjeje noty a bu tak ſrjadowane, ſo ßo nětko ſkoro kaž roman ſkóncžи. Zyłe wulkotne dźěło je tak rjez ſ jeneho ſliwa a toho dla wubjernje derje radźene. Też „Naſyma" je ſ Bohom dokóncžena hacž do wſchelakich recitatiwow, ſ kotrymiž maju ßo jenotliwe naſymſke wobraſy hiſchcże ſe ßobu ſwjaſowacź a ſa kotrež ma něchtó po komponiſtowej poručznoſcźi w Sejlerjowym duchu hakle ßłowa ſeſtajecź. Pißař tychle rynczkow mějeſche ſańdźenu ßobotu witanu ſkładnoſcź, tutaj nowaj wupłodaj mózneho ducha naſcheho ßławneho Kozora ſ wobdźiwanjom ßłyſchecź k woßebitemu wokſchewjenju ſa wucho a wutrobu. O kajke běchu to barbowkraßne wobraſy! Kak miſchtrſzy ßu najrjeniſche motiwy w nich pſchewjedowane! Mnohe partije ßłuſcheja w melodiſkim a harmoniſkim naſtupanju k woprawdźitym hudźbnym parlam. Budź toho dla naſchemu lubowanemu Kozorej ſa jeho nowe wótcžinſke dźěło horzy dźak wſcheho Sserbowſtwa daty ſ tym wutrobnym pſchecźom, ſo by jeho Knjeſowa mikoſcź ſa to na cžěle a na duſchi najbohatſcho žohnowacź chžyła. *F.*

— Na tudomnych žitnych wikach je Morieuxowy mechaniſki theater (pſchirunaj nawěſchtk w dźenßniſchim cžißle na 239. ſtronje) ſe ßwojimi pſchedſtajenjemi wſchitkich, kotſiž jón wopytachu, ſpokojił a ßebi jich pſchipóſnacże dobył. Schtož mechaniſka wědomoſcź ſamóże, pokaſuje Morieux na wulkotne waſchnje. Wón naß pſche wſchě kraje ßwěta wjedże. Wumělſke molowanja, pſcheßłapjaze pſcheměnjenja, wſcho to Morieuxowy theater widźenja hódny cžini.

— Pjatk dopołdnja wokoło $^3/_4$9 hodźin na tſěſche Weigangez noweje lithografiſkeje fabriki, ſ napſchecźa nowych kaſermow leżaźeje, pſches to woheń naſta, ſo bě ſ jeneho kotoła warjazy theer wuběžał a tſěchowy deſkowany krym ſapalił. Woheń bu wot dźěłacźerjow ſa krótki cžaß ſ pěſkom poduſcheny. Měſchcźańſka wóhnjowa wobora, kotraž bě ſe ſnatej khwalby a pſchipóſnacża hódnej ſpěſchnoſcźu ſ někotrymi ßykawami k poduſchenju wóhnja pſchijěła, móżeſche ßo toho dla hnydom ſaßo wrócźicź.

S Hodźijſkeje woßady. Sa Dźiwocžańſki a Kancžańſki ſchulſki wokrjeß ßo po móżnoſcźi hiſchcże lětßa nowej ſchuli natwaritej. Dźiwocžańſka ſchula je ſa jeneho a Kancžańſka ſchula ſa dweju wucžerjow poſtajena.

S Porſchiz. Pjatk tydźenja popołdnju je pſchi njewjedrje błyſk na knježim dworje do hrodoweho wuhnja dyrił a ſ njeho někotre zyhele dele ſmjetał.

§* Sarěcžańſke ßerbſke towaŕſtwo. Jako ßo w měrzu 1879 tudy ßerbſke towaŕſtwo ſałoži, dha ßo te ßame też bórſy ſ Bukecžańſkim ßerbſkim towaŕſtwom, hižom dlěſchi cžaß wobſtejazym, tak w bratrowſkej luboſcźi ſpſchecźeli, ſo ßo wobej towaŕſtwje dys a dys w ßwojich ſhromadźiſnach wopytowaſchtej a też kóżde lěto ſhromadny wulět mějeſchtej. To pak też njemóżeſche

hinak bycz, wschak wobej towarstwje jenu a tu zamu myßl hajitej, wobej dzekatej a skutkujetej sa sboze a lepsche nascheho lubeho Sserbowstwa. Tajki wulet pak, kaz zo prjedy kózde leto wot spomnjeneju towarstwow wotdzerza a kaz nam to Serb. Now. w zwojim czasu wopißachu, mejesche zo tez letza. My zo nadzijachmy, rosprawu w Serb. Now. wo naspomnjenym wulecze tez tón krócz dostacz, a to s wustojneho pjera; dokelz pak zo nam nasche pschecze a zadanje dopjelniko njeje a so njeby letuschi wulet zyle do sabycza pschischol, dha chzemy spytacz po naschich zlabych mozach zwjedzeń wopißacz, schtoz zmy widzeli a wo tym zlyscheli. Wulet mejesche zo njedzelu 27. meje. Wjedro bésche dopoldnja kusk scherjate, s khwilemi próschate, czim rjeńsche pak potom popoldnju. Lube zobustawy Bukeczanskeho towarstwa pschijedzechu se zwojimi knjenjemi mandzelskimi a knjeznami rano s prenim czahom do Zicenja a podachu zo wot tam do Hodzija, hdzez buchu pschede wßu wot jeneho zobustawa Sareczanskeho towarstwa, k. Rycerja, postrowjeni a do Bozeho domu wjedzeni, so bychu zo na duchapolnym predowanju k. fararja Imischa natwarili a duchownje wokschewili. Po Bozej sluzbje zebi towarstwo w Hodziju to a druhe wobhladowasche a poda zo potom do Petzoldez hoscenza k shromadnemu wobjedej, pschi kotrymz zo tez nekotre zlawy wunjeßychu. Prenju zlawu wunjeßy pschedßyda Bukeczanskeho towarstwa k. Kerk jenemu wulzy sasluzenemu muzej w Hodziju jako „stolpej Sserbowstwa", knjesej fararjej Imischej. Knjes wucer Wojnar praji, so twar s wjazy stolpow wobsteji, a tajki stolp, kotryz je tez pschi wschelakich wobstejnosczach njekhablaty stal sa lube Sserbowstwo, je k. Kerk, duz zo tez jemu mózna zlawa wunjeßy. Skónczinje zlawjesche pschedßyda Sareczanskeho towarstwa k. Mlynk bratrsku luboscz a wutrobnu pschesjenoscz, kotraz bjes Bukeczanskim a Sareczanskim towarstwom knjezi. Bjes tym bechu zobustawy Sareczanskeho towarstwa dóschle, kiz zo na shromadnym wobjedze wobdzelile njebechu. Duz zo sbehnychmy a czehnjechmy psches Wulki Zicjeń na dwórnischczo do Maleho Zicenja, hdzez naz czrjódka Bukeczanow wotczakowasche, kotsiz bechu s pósdnischim czahom zem pschijeli. Po krótkim wokschewjenju dzechmy netko do Huski do knjezeho parka, hdzez zebi sahrodu, zyrkej a to a druhe wobhladachmy. W parku zo nekotre spewy, pak wot Bukeczanskeho, pak wot Sareczanskeho towarstwa, wuspewachu. S zyla je zo wjele spewako. Wschak beschtej tez spewanskej wotdzeleni wobeju towarstwow zylnje zastupjenej, a so je zo tez spewanje spodobako, to zmy we Wulkim Zicenju widzeli. S Huski podachmy zo sazo na dompucz wróczo do Maleho Zicenja. To be wjesele a radoscz, wohladacz czah nehdze 80 horliwych Sserbow a Sserbowkow. W Zicenju bijesche hodzinka dzelenja a pschekhetsje bechu nam saschke radoscziwe hodzinki wjeselego hromadzebycza. Parnik sahwisda a njeßyßche Bukeczanow do jich domisny. My pak srudnje stejo sa nimi hladajo jim psches mózny zlawu na wjesele sazowidzenje bozemje prajachmy. Netk pak skónczimy naschn rosprawu s tym, so tamnej Bukeczanskej knjeni pschihkozujemy, kotraz prajesche: „To je tola neschto rjane, tajki wulet; jeli nam Bóh tón Knjes strowoscz spozczi, dha k letu sazo!"

Se Ssmilneje. Sandzenu njedzelu je zo tu nowa khorhoj tudomneho wojerskeho towarstwa na zwjedzeńske waschnje poßwjeczika.

— Psched nekotrymi dnjemi wjeczor wokolo 10 hodzin wulka zwetka kula se schumjenjom po njebju wot ranja k wjeczorej leczesche, dokhu zwéczatu wopusch po zobu mejo.

— Nowa schula w Semizach zo spéschnje twari a budze zo sa krótki czaz sbehacz móz.

S Njeßwaczidka. W naschej wßy je zo pomozna póstska agentura sakozika. Kózdy dzeń póstski poßelnik duzy po puczu s Budyschina do Rakez k nam pschikhadza a na agenturje wobstaromne wezy wotedawa. Sa pschedstejicjela agentury je zo reschtawratér a betnarski mischtr Schädler postajik.

S Rakez. Ssobotu 9. junija rano 1/2 2 hodzin je tu w khezi korczmarja Michała Mérscha woheń wudyrik a ju do prócha a popjeła pschewobroczik. Mandzelska hornczerja Hermana, kotryz pola Mérschez na podruzstwje bydli, je zo we wóhnju tak straschnje wopalika, so zo dwéluje, hacz zo jej zíwjenje sdzerzi. Po sdaczu je woheń wot slóstniskeje ruki sakozeny.

S Hornjeho Wujesda. Wo nasche wuprósdnjene zyrkwinsko-schulske mésto bé zo 7 wuczerjow samokwjako. Sandzenu zobotu mejeschtaj tu psched knjesom wokrjeßnym schulskim inspektorom Wildom a shromadzenym schulskim prjódkstejerstwom nasch dotalny druhi wucer k. Babik a k. wucer Kubiza s Bolborz schulsku pruhu a nasajtra psched shromadzenej wozadu na zerbskim a na nemskim kemschenju zyrkwinu pruhu a njedzelu popoldnju bésche wólbne pozedzenje schulskeho a zyrkwinskeho prjódkstejerstwa, w kotrymz bu knjes wucer Kubiza s dwémaj tsecinomaj wotedatych hkozow sa nascheho noweho zyrkwinskeho wuczerja wuswoleny. Bóh daj, so by tuta wólba kaz sa njeho, tak sa naschu schulu a wozadu k wulkemu zohnowanju zkuzika.

S Krakez. Pjatk tydzenja popoldnju, jako nad naschej wßu a wokolnosczu njewjedro stejesche, béchu runje knjezi dzekaczerjo wonka na poln. Mandzelska dzekaczerja Kschizanka zo, so by psched deschczom kryta byka, pod jenu wjerbu stupi, bjes tym so drusy dzekaczerjo na polu wostachu, dokelz wjedzachu, so je straschno, pschi njewjedrje zo pod schtomom khowacz. A blysk tez woprawdze do wjerby dyri a wotskoczi na zonu, kotraz zo, psches to pohkuschena, do bliskeho pschérowa, s nikkej wodu napjelnjeneho, wali. Drusy robocenjo jej hnydom na pomoz pschibézachu a ju s pschérowa wucezechu. Blysk bé zonje woblekar rostorhnyk a jej na to do nohow sajék, kotrejz béschtej módroczornej a tak jara boleschtaj, so zona na njej stupacz njemózesche. Wot wjerby bé blysk jenoz kruch skory wotdrél.

S Wojerez. Jara wobzarujemy, so je nasch wyßokodostojny knjes superintendenta Karaß wobsanknyk, zwojich wyßokich let dla 1. junija t. l. superintendenturu slozicz. Pschi tym pak zo na tym wjeselimy, so chze tola hischcze zwoje duchownske mésto dale sastaracz.

— K wulkej radoscji nam zluzi, so knjes farar Dobruzki se Schprejizy 1. julija t. l. po zadanju wyßokeho konsistorstwa tudomne wuprósdnjene archidiakonske mésto nastupi.

S Radski pola Wojerez. Wutoru 5. junija dopoldnja 1/2 11 hodzin pola khezkarja Handrija Mechelka tu woheń wudyri, kotryz twarjenja khezkarjow Korle Woschika, Jurja Petra, Jana Schneidera a sahrodnikow Jana Balzera a Jana Hansa do prócha a popjeła pschewobroczi.

S Pizna w Delnjej Luzizy. Schtwórtk 7. junija je wyschschi farar Mudry, w lecze 1873 tu emeritirowany, 83 let stary wumrjek. Wón je dolhe leta w naschej wulkej wozadze se zohnowanjom skutkowak. Knjes farar Mudry bé zobustaw Maczizy Sserbskeje a dobry pschecel zerbskeho ludu.

Wuzudzenja.

Khostanska komora. We Wollmanez mlynje w Scheschowje bé mlynske koło, dokelz béchu je czicheho pjatka dla dzeń prjedy sastajili, samjersko. Duz mejesche je mlynski Robert Richter s khez-

karſkim žiwnoſćerjom Syndu a 15lětnym hólzom Hawſchkom ſ loda wurubacź. Pſchi dźěle Synda měnjeſche: „Jeli ſo ꝓo koło ſapočnje wjercźecź, ja panu!“ A bórſy po tychle ꝓkowach ꝓo koło ſawjercźi. Richterej a Hawſchzy ꝓo radźi ſ koła wuſkočźicź, bjes tym ſo to Syndźe móžno njebě, kotryž ꝓo ſ nohomaj, drjewjanzate ſchkórnje wobutymaj, na ſtpizy ſeprěwaſche. Richter hnydom do młyna cźěrjeſche a młynſkaj kamjenjej hromadźe ſeſchrubowa. Młynſke koło drje ꝓo pſches to ſaſtaji, tola Synda hižom bjes myßlow pod nim leżeſche. Hiſchcźe tón ꝓamy dźeń wjeczor wón na rostſchaßenje moſhow wumrje. Młynſki Richter, kotryž njebě, prjedy hacź bě koło wurubacź ſapočźał, ani młynſkaj kamjenjej hromadźe ſeſchrubował ani koło podpręł, ꝓo wobſkorźi, ſo je ſ njekedźbliwoſćźu Syndowu ꝓmjercź ſawinował. Tola dźiwajo na to, ſo je ꝓo wurubanje koła hacź dotal pſchezo na to ꝓamo njekedźbliwe waſchnje ſtako, ꝓo Richterej połóżaze wobſtejnoſćźe pſchižpichu, tak ſo ꝓo jenož k dwěmaj njedźelomaj jaſtwa ſaßudźi.

Lawniſki ꝓud. Cźeladnikaj E. K. Kſchižan a Jan Möhn, pola kublerja Strieglera w Prěcźezach ꝓkužazaj, 7. měrza t. l. druhu cźeledź na ꝓwojeho hoſpodarja ſchcźuwaſchtaj, dokelž bě ꝓo jim pjecźa wjeczer pſchepoſdźe daka. Wot Strieglera toho dla ꝓwarjenaj, wotmolwi Kſchižan: „To waß niczo njeſtara! My móžemy cźinicź, ſchtož ꝓo nam ſpodoba.“ Möhn ꝓo toho runja njepſchiſtojnje ſadźerżeſche a ꝓo jemu toho dla wot Strieglera ſe jſtwy kaſaſche. Njedźiwajo na to pak wón w jſtwi woſta a dyrbjeſche ꝓo wot Strieglera ſa ruku won dowjeſcź dacź. Kſchižan a Möhn buſchtaj wobaj k 5 mk. kłoſtanja ſaßudźenaj.

Přilopk.

* Po wuprajenju wjedrawuſtojnych ludźi mamy lětża wurjadne horze lěcźo wotcźakacź. K tomu ꝓo nam ꝓuchi cźaß wěſchcźi. Knoty ꝓo lětża hłuboko do ſemje ryja, a kóždy ras, hdyž to knoty cźinja, potom měni ꝓo wot ratarjow, ſ wěſtoſcźu ꝓuchota ſaſtupi.

* Jutſje njedźelu, 17. junija, budźe w Draždźanach ꝓrjedźnoněmſke ſwjaſkowe tſělenje. Saſki kral je jako cźeßne myto ſkoty kheluch, prynz Jurij ſkoty karan darił.

* Sańdźenu ꝓobotu pſchebywaſche w Draždźanach najbohatſchi muž na ꝓwěcźe, Mackaj ſ Ameriki. Wón ſ khěžoroweho krónowanja ſ Moſkwy pſchijědźe, woſta dwaj dnjej w Draždźanach a ꝓo na to do Pariſa poda. Tutón milijardywobßedźeŕ, ꝓo roſymi, hinak pucźuje, hacź druſy ludźo. Wón ma na żeleſnizy ꝓwój ꝓamßny ſe wſchej pychu wuhotowany wós. Mackaj pódla druheho bohatſtwa najwjetſche ßlěborne podkopki na ꝓwěcźe, w Koloradźe w Amerizy, wobßedźi, kotrež jemu jara wjele dokhodow dawaju. Wón ſ nich kóždu ſekundu 1 mk. 50 np. abo kóždy dźeń 129,600 hriwnow doſtawa. Hacź je wón pſchi tym ſbožowny? Schtó wě? Tola, cźoho dla niz.

* Na żadławe waſchnje ßebi w Kattwizach pola Döbelna jedyn 79lětny ſchędźiwz žiwjenje wſacź ſpyta. Wón ßebi ſ britwju brjuch po dołhoſcźi roſrěſny, tak ſo cźrjewa wuſtupichu. Dokelž pak hnydom wumrjecź njemóżeſche, běhaſche njeſbožowny po wßy wokoło, wótſje wo pomoz wołajo. Póndźelu běſche wón hiſchcźe żiwy, jeho wumrjecźe kóždu hodźinu wotcźakuja.

* We Wulkim Hojnje 8. junija cźěło jeneje ßkužobneje holzy ſ rěki wucźeżechu. Wona bě ꝓwoje wopißma w ßkužobnych knihach falſchowała a druhe pſchеſtupjenja wobeſchła. Holza bě toho dla na ꝓudniſtwo ſkaſana, tola wona na poſtajenu termiju njepſchińdźe a je najſkerje ſ bojoſcźu pſched khoſtanjom ꝓmjercź we wodźe pytała.

* Njedawno w jenej bróżni w Kainsdorfje pola Zwickawy wonjenje tłajateho cźěła pytnychu. Jako bróżeń we wſchěch dźělach pſchehladachu, cźěło kublerjoweho ꝓyna zyle pſchetłate, w jenej ruzy revolwer dźerżaze, namakachu. Młodeho cźłowjeka, kotryž na poßled w Lipſku dźěłaſche, hižom pſched wóßom njedźelemi pytachu, a je ꝓo wón po ſdacźu ſkradźu do ſtarſchiſkeho domu wrócźił, ſo by ßebi tam žiwjenje wſał.

* W Lipſku ꝓu ꝓrjedu 13. junija mordarja Raabu ſ guillotinu wotprawili.

* Njekniczomna, lědma wěromna, njeßłyſchana ſkóſcź a hroſnoſcź je ꝓo w tychle dnjach w radnym lěßu pola Lipſka wot někotrych ſchulſkich hólzow wobeſchła. Woni ꝓu ꝓornjatko popanyli, je ſa ſchtom ſwjaſali a jemu, dokelž wołaſche, ſe žiweho cźěła jaſyk wurěſali. Sa tajkich njekraßnikow by ſchibjeńza woprawdźe kmane kłoſtanje było.

* Spomnjenja hódne je, ſo je lětża w Sprewi a to woßebje w Delnich Łužizach njewſchědnje wjele rybow. W Błótach ꝓu w tu khwilu telko rybow nakojili, kaž ꝓo to hižom ſa wjele lět wjazy ſtako njeje. Najſkerje ꝓu ꝓo ryby pſches wulku wodu poßlednich lět na tak njewotcźakane waſchnje pſchiſporiłe. Raki pak ꝓu hiſchcźe pſchezo kaž loni jara żadne.

* W Rósborku ꝓo ſańdźenu ꝓobotu pola kublerja Wehlty w hródźi kruwa wuttorże, da ꝓo do pódla ſtejazeho konja ſ rohomaj a jemu żiwot rósdrě, tak ſo ſ njeho cźrjewa wuſtupichu. Konja dyrbjachu hnydom kłócź.

* W bliſkoſcźi Landshuta je w tychle dnjach jedyn krawſki na ꝓwojim velozipedźe ſe żeleſniſkim cźahom wo wjetu jěł, a doſcźeże, hacź runje mějeſche pucź wo 600 metrow dlěſchi hacź cźah, ſ tutym w tym ꝓamym cźaßu dwórniſchcźo.

* Mordaŕ Sobba, kotryž bě na liſtynoſcherja Koßätha w Barlinje mordaŕſki nadpad ſcźinił, je ſańdźenu ꝓrjedu ꝓwój njeſkutk ſe ꝓmjercźu wotpokucźił. Runje tſi měßazy po tym, ſo ꝓu Sobbowy njeſkutk wußlědźili, je jeho hłowa pod ꝓekeru kata panyła. Sobba bě po ſdacźu bjes bojoſcźe ꝓmjercź wotcźakał. Jako jeho katej pſchepodachu, ſkocźi wón ſkóku po ſkhodach na ſchafot, prjedy hacź bě tam kat doſchoł, a położi hłowu na pjeńk. W bliżſchim wokomiku hižom ꝓekera ſabłyſkny a jeho, hłowu wotcźawſchi, ꝓo hłuboko do pjeńka, ſ kwrju poběżaneho, ſarubny. Sa ſchěſcź ſekundow bě kat ꝓwoje dźěło dokonjał. Hłowa a cźěło ꝓo do cźornje wobarbjeneho kaſchcźa położiſchtej a ſchtwórcź hodźiny poſdźiſcho bě hižom kaſchcź na jaſtwowym pohrjebniſchcźu pohrjebany.

* Na Myßlizy a wokolnoſcź na Morawje ꝓo 7. junija wulki ſliw puſchcźi. Zyła wjeß bu powodźena, woda ſ durjemi a woknami do bydłow nnts ſtupaſche. Łuki a pola ꝓu kohcź wyßoko ſ njerjadom a kamjenjemi pokryte, ꝓywy do zyła ſaniczene. Schtož ꝓo wodźe wukhowa, bu wot krupow ſahubjene. We winizach a ſe ꝓadowych ſchtomow je wſcho ſedrěte. Schkoda ꝓo na ſchtwórcź milijony ſchěßnakow wobliczа. Podobne njewjedra ꝓu ꝓo w Hoſterlizach, Damborſizach a Heutiſku měłe.

* W Sardiniſkej mordaŕſtwa na hróſbne waſchnje pſchiběraju. Straſchny bandit Baingo w Porku 22. meje jeneho duchowneho ſkónzowa, dokelž bě tutón na ꝓudniſtwje pſchecźiwo njemu ꝓwědcził. Pola Nuoſo rubjeżnizy dweju paſtyrjow nadpadźechu a jeju wurubiwſchi ſkónzowachu. Podobne njeſkutki ꝓo ſkoro kóždy dźeń ſtawaju.

* W Ajaccio je ꝓo na liſtynoſcherja Leccija w jenym hoſcźenzu mordaŕſki nadpad ſcźinił, kotryž ma podobnoſcź ſ nadpadom we Winje pſches Franceſconi a w Barlinje pſches Sobbu. Liſtynoſcherja wot ſady ſe żeleſnym hamorom na hłowu dyrichu a jemu pjenjeżnu toſchu rubichu. Wón hiſchcźe ſ womory wotcźił njeje, a toho dla wo niczim ꝓo wuprajicź njeje móhł.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka żyrkej: Ernſt Jurij Klingſt, blidaŕ tu, ſ Marju Auguſtu Klixez pod hrodom.

Křćeni:

Pětrowſka żyrkej: Handrij Pawoł, Handrija Handrika, dźěłacźerja na żeleſnizy a wobydlerja, ß. — Jan, Handrija Ramſcha, měſchcźana a khěžerja, ß.

Michalſka żyrkej: Reinhold Bohußław, Korle Auguſta Nowaka, žiwnoſcźerja a kopornikarja w Sſłonej Borſchcźi, ß. — Emil Max, Korle Auguſta Maiſa, zyhelnikarja w Nadźanezach, ß. — Marja Martha, Auguſta Moritza Berndta, pohoncźa w Dobruſchi, dź. — Margaretha Hilżbjeta, dra. Korle Auguſta Kalicha, fararja Ssw. Michalſkeje żyrkwje tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 31. meje: Rahela Opizez, wobydleŕka w Nowej Wßy nad Spr., 68 l. — 2. junija: Jan Bohuwěr Günzel ſ Delnjeje Hórki, 58 l. — 7. Lena Lina, Jaroměra Wylema Röthlinga, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 m. 11 d.

Wjedro w **Londonje** 15. junija: Pomróczene.

Dobrowólne pschesßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla maju ßo

18. junija 1883 dopoldnja ½11 hodźin

psches podpißane hamtske ßudnistwo leżomnoscże semrjeteho khěžkarskeho žiwnoscźerja Mikkawscha **Schmurandera** w Radworju abo tamnischich honach leżaze, mjenujzy

1) khěžkarska žiwnoscź czißko 68 a fol. 64 Radworskich leżomnostnych knihow se 26,9 arami (= 146 □prutami) areala a 14,54 dawkskimi jenoscźemi,
2) pólna parzela czißko 282 Radworskich sahonskich knihow a fol. 107 leżomnostnych knihow ſ 65,5 arami (= 1 akrom 55 □prutami) areala a 31,93 dawkskimi jenoscźemi,
3) pólna parzela czißko 484 Radworskich sahonskich knihow a fol. 108 leżomnostnych knihow ſ 63,3 arami (= 1 akrom 43 □prutami) areala a 26,41 dawkskimi jenoscźemi,
4) parzele, na fol. 109 Radworskich leżomnostnych knihow sapißane, jako pólna parzela czißko 130 sahonskich knihow ſ 71,4 arami (= 1 akrom 87 □prutami) areala a 33,25 dawkskimi jenoscźemi a łukowa parzela czißko 131 sahonskich knihow ſ 11,1 arom (= 60 □prutami) areala a 3,66 dawkskimi jenoscźemi,

ſ kotrychž leżomnoscźow ßu ßo leżomnoscź, pod 1 mjenowana, na 2100 hriwnow,
pod 2 mjenowana na 1360 hriwnow,
pod 3 mjenowana na 840 hriwnow
a pod 4 mjenowane na 1750 hriwnow,

njedźiwajo na dawki a czeżkoty, tola ſ dźiwanjom na wobdźěłanje polow wot wjeßnych grychtow taksirowałe, **na městnje ßamym w Radworju,** toho runja **scźěhowazy dźeń dopoldnja wot 9 hodźin** psches tamnische wjeßne grychty w mjenowanej khěžkarskej žiwnoscźi skót, domjazy a hospodarski grat, jej ßłuschazy, na dobrowólne waschnje na pschesßadźowanje pschedawacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w Hornigez korczmje w Radworju wupowěßnjene, wopißanje leżomnoscźow a pschesßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Schmuranderez khěžkarskej žiwnoscźi w Radworju seschli, k ßadźenju ßo samokwili, ßwoju płacźenjakmanoscź dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 4. junija 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel. Drache.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacź: 18. junija pola žiwnoscźerja Mucźery we Wulkich Debßezach jena krowa a dezimalna waha. — 14. julija kubło K. A. Glätty w Stróži, na 19,270 mk. takßirowane.

Na pschenajeczе: Knjeża piwarnja w Njeßwaczidle. — Kowarnja w Milocźizach.

Na pschedań: Khěża czißko 2 w Malych Debßezach. — Khěża ſ maßiwnej bróżnju a 7 kórzami pola w Sahorju czißko 12.

Na pschesßadźowanje ma ßo pschedawacź: Njedźelu 17. junija khěża czißko 14 w Měrkowje.

Khěža

se sahrodu, w tudomnym pschedměscze leżana, w najlěpschim twarskim wobstejenju (poßledna kupna płacźisna w lěcze 1878: 5800 tlr. — —) ma hnydom pschedacź

prawisnik Seyfert.

Khěža w Budyschinje

se sahrodu je pscheměnjenja dla tunjo na pschedań. Wschо dalsche je we wudawarni Serb. Nowin shonicź.

Khěža czißko 4 na wulkej bratrowskej haßy, w kotrejž je tukowa a wolijowa pschedawarnja, je sa małe napłacźenje na pschedań abo móże ßo też sa jene kubło wuměnicź.

Sahrodniska žiwnoscź

ſ 19 akrami 73 □prutami łuki, pola a lěża ſ zykym žiwym a morwym inventarom a twarjenjemi w dobrym porjedźe mam poručnoscź sa 9600 mk. dla staroby a khorowatoscże wobßedźerja hnydom pschedacź.

O. John w Rakezach.

W Hornjej Borschczi je **žiwnoscź** czißko 11 ſ 21 kórzami leżomnoscże hnydom na pschedań. Wschо dalsche je tam shonicź.

Drjewowa awkzija

na Sderjanskim reviru.

Wutoru 19. junija t. l. ma ßo

12 rmtr. dubowych schczěpow,
120 = khójnowych =
18 = dubowych kuleczkow,
466 = knyplow,
700 brěsowych walczkow,
1700 khójnowych =
5 dubowych pieńkow

na pschesßadźowanje pschedawacź. ⅓ płacźisny ma ßo hnydom sapłacźicź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach w drjewnischczu pola Czelchowa.

W Sderjanskim hajniskim domje, 10. junija 1883. **G. Petrenz.**

Trawowa awkzija.

Ssrjedu 20. junija 1883 dopoldnja we 8 hodźinach ma ßo **trawa k ßynu** na łukach Njeßwaczilskeho majoratneho knjejstwa na pschesßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna pschi parkowym mosczе w Njeßwaczidle.

W Njeßwaczidle, 11. junija 1883. **Hrabinski rentski hamt.**

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 21. junija t. l. ma ßo trawa na Hermanczanskich a Pßowjanskich knježich łukach na pschesßadźowanje pschedawacź.

Wschо dalsche praja wuměnjenja.

Shromadźisna rano we 8 hodźinach pschi Hermanczanskim młynje.

W Hermanezach, 10. junija 1883. **Schimmrigk,** hajnik.

Drjewowa awkzija.

W Hucźinjanskej holi, pola Lěskeje leżazej, ma ßo w lětuschim drjewnischczu pschi Mużakowskim schußeju

pjatk 22. junija t. l. dopoldnja wot 9 hodźin

57 rmtr. khójnowych ßylnych schczěpow,
13 stotnjow khójnowych walczkow

pod snatymi wuměnjenjemi na pschesßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach, 14. junija 1883.

Sachßa.

Takßa palneho drjewa na Dubjanſkim reviru.

1 rmtr. dubowych ſchćěpow 6 mk.
1 ſtotnja khójnowych walćkow 11 „

W Barće, 7. junija 1883. **Wiedemann,** wyſchſchi hajnik.

Jenotliwje je na pſchedań drjewo, lětßa puſchćane, na

I. reviru: w Krjebi:

250 hromadow khójnowych ſchćěpow,
160 „ „ kuleczkow,

II. reviru: w Zedligu:

160 hromadow khójnowych ſchćěpow,
25 „ „ kuleczkow.

Kupzy njech ßo na revirſkich hajnikow wobrocża.

Na ſchuleŕſkej haßy 8. **K. R. Lory,** Na ſchuleŕſkej haßy 8.

rukajzar a bandagiſt,

porucża ßwój bohaty ſkład **rukajzow, bandażow, ßlow, ſhlipſow, kravatow, pjenjeżnych móſchnjow, zigarrowych etwijow, tobakowych móſchnjow** atd. pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Kožane kholowy ßo derje wupkókaju a barbja. Nowe kholowy po měrje ßo ſa krótki cźaß po tunjej płacźiſnje ſeſchija.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucża jara tunjo **köper** a **katun,** meter po 30 np., kóhcź po 17 np.; **katunowe ſbytki** k jakam po 50 np.; 5/4 **módry cźiſchcź,** meter po 43 np., kóhcź po 24 np.; 6/4 **módry cźiſchcź,** meter po 63 np., kóhcź po 35 np.; **kholowowe tkaniny** a **jakowe poczeßnjenja,** meter po 35 np., kóhcź po 20 np.; **kholowowy drel,** meter po 70 np., kóhcź po 40 np.; **cźiſtowokmjane thibetowe rubiſchcźa** wot 1 mk.

Wotewrjenje klamow.

Cżeſcźenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcźe k nawjedźenju dawam, ſo ßym w tudomnym měſcźe na ßeminarſkej haßy cźißko 2 **wurěſnotworowe klamy** wotewrik. Ja budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ſ dobrej tworu a tunimi płacźiſnami cżeſcźenych wotebjerarjow ſpokojik.

S dobom poruczam **ſbytki,** 2—14 kohcźi dołhe, **wobrubne ſchlebjerdki, gaſu, ſchórzuchi, rubiſchka, płat** a wſchelake druhe artikle a wulki wubjerk **módreho cźiſchcźa.**

S poczeſcźowanjom **Adolf Schlegel.**

Na žitnych wikach w Budyſchinje.

Wulki mechaniſki theater

Morieux ſ Pariſa,

najwjetſchi mechaniſki theater na ßwěcźe, bu w Drażdźanach w lěcźe 1880 wot Jeju majeſtoſcźow ſakſkeho krala a kraloweje ſ wopytom poczeſcźeny, kotrajź ßo wo nim khwalobnje wuprajiſchtaj.

Wſchědnje jene wulke pſchedſtajenje.
Sapoczatk we 8 hodźinach wieczor.

Ssobotu 2 hlownej pſchedſtajeni.
Sapoczatk w 5 a 8 hodźinach wieczor.

Njedźelu 3 wulke pſchedſtajenja.
Sapoczatk w 4, 6 a 8 hodźinach wieczor.

w kraleſtwje Jupitra.

Program: Pucźowanje wokoło ßwěta ſa 80 minutow. Karneval na lodźe. Pſchedſtajenje ßkawnych Morieuxſkich kekleŕſkich awtomatow. Sskónczny ßwjedźeń a pſchekraßnjenje Helia Pſchedſtajenje dioframa, karrikaturow a chromatropow.

Saſtup: Cźißkowany ſtoł 1 mk., I. rjad 75 np., II. rjad 50 np., galerija 30 np. Dźěcźi niże 10 lět płacźa: ſa ſtoł 75 np., I. rjad 40 np., II. rjad 25 np. Wojazy bjes ſcharże: II. rjad 40 np., galerija 20 np.

W Pſchiwcźizach je **žiwnoſcź** cźißko 24 ſ nimale 6 kórzami pola a kuki na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

W Bukojnje je **žiwnoſcź** cźo. 7 ſ 8 kórzami leżomnoſcźe, rjanej kuku, ßadowej ſahrodu a polami, bjes renty a bjes wumjeńka hnydom na pſchedań.

Jedyn kryty a jedyn wotewrjeny **wós** ſtaj tunjo na pſchedań pola **E. Krawſy** w Njeßwacźidle.

Młoda **kruwa,** bliſko k cźelenju, je na pſchedań w Cźornych Noßlizach cźißko 24.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 25. junija t. l. ma ßo w **Turjom** na kukach, do Kißlizy ßkuſchazych, 90 cźißkow trawy ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ßo do awkzije wojſewja.

W Drażdźanach, 9. junija 1883.

Hendrich ſ Polenz.

Proßata

ßo ſtajnje pſchedawaju na

knjeźim dworje w Lichanju.

Wſchě druźiny **kwětkow, warjenjow, ſzolotwje, kakoweje a rěpoweje pſchěßadły** ßu na pſchedań pola ſahrodnika **Pawla** w Lichanju.

Tež ßo tam wſcho pleczenje wěnzow, kmótſinſkich buketow, kwaßnych darow atd. derje a tunjo wobſtara.

Wolijowe barby,

ßuche, do wolija ſarybowane a k barbjenju hotowe,

ſchpundowanſki lak,
bernſteinſki lak,
żeleſowy lak,
kožowy lak,
ſikkativ, żidki a w pólverach,
dwójzy warjeny **lanowolijowy firniß,**
terpentinowy wolij, němſki a franzowſki,
klij we wſchelakich druźinach,
pinſle we wſchěch wulkoſcźach,
gyps, paleny,
myjeŕſku krydu
porucża

pſchedawarńja barbowych tworow Hermanna Lemki
na mjaßnym torhoſchcźu.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje tón króć wěſteje přičiny dla tydźeń prjedy a to jutře **njedźelu 17. junija** swoju zhromadźiznu. — Zeńdźenje wšitkich sobustawow je nuzne.

Započatk z dypkom w 5 hodźinach.

Předsydstwo.

Město prěnjeho a zyrkwinskeho wučerja w **Hbjelsku** s 1000—1100 mk. dokhodow ma so s nowa wobsadźicź. Samokwjenja so hacź do 1. julija pschijimaju.

W Hornim Hbjelsku, 10. junija 1883. **Reddelien,** patron.

Sserbske lutherske knihowne towarstwo.

Psches bohate žohnowanje, s kotrymž so Boža mikosćź s pschezo wjetschej měru k naschemu knihownemu towarstwu pósnawa, je nam ta swjeselaza mózhnota data, so móżemy naschich lubych, cześćenych sobustawow bohatscho, hacź móhli sebi žadacź, s rjannymi a dobrymi knihami sastaracź. Tak na swój pschinoschk (1 hriwnu) léta 1882 (kiž so s wjetscha w lěcze 1883 sapkaczuje, dokelž je pschi nasz waschnje, niz do prědka, ale hakle postnumerando pschi knihidostaczu pschinoschk płaczicź) su lubi sobustawy dostali abo dostanu (hdźež hischcze póselnik njeje dóschoł) sa 1 hriwnu a 85 np. knihi, mjenujzy a) **Bibliski puczník** wot k. fararja Garbarja w Kotezach sa 10 np., b) **Boże dźěćźo.** Tsi wobrasy s młodosćze naschego Sbóžnika wot k. fararja Ssykory w Ssmilnej sa 75 np., a c) **Boži sakoń.** Prědowanja wo Božich dźesacź kasnjach wot k. fararja Jakuba w Njeswaczidle sa 1 hriwnu. To tež dźakne pschipósnacze namaka. Tak je n. pschi. hižom létsa w pjeczich wosadach, w Rakeczanskej, Njeswaczilskej, Hodźijskej, Budysko-Michalskej a Bukeczanskej psches 300 nowych sobustawow pschistupiło.

Na léto 1883 sobustawy dostanu wysche bibliskeho puczníka jubilsku knižku „**Bartroń Zigenbalk**, prěni lutherski mišionar, k jeho 200létnemu narodnemu dnjej", wot knjesa fararja Jakuba, kaž tež jubilske knihi k Lutherowemu schtyristalétnemu jubilejej pod napismom: „Dr. **Marczin Luther.** Jeho žiwjenje a jeho skutki. Jubilski dar k jeho schtyristalétnemu narodnemu dnjej. Podał Jurij Jakub, farar w Njeswaczidle." Prěnjscha jubilska knižka „Bartroń Zigenbalk", s jeho rjannym wobrasom wudebjena, so s blizschej sobotu kk. duchownym pschipóscźele, kiž chzyli ju dobroczinje towarstwowym sobustawam swojeje wosady wudźelicź. Wukoźki sa pschinjesenje směje poselnik pschi swojim prěnim wobkhadźe sa pokkadnizu sarunacź. — Ssobustawy Budyschsko-Pětrowskeje wosady chzyli sebi swój eksemplar pola knjesa pschekupza Ad. Rämscha w běhu pschichodneho tydźenja wotewsacź. Kaž daloko nakład dosahnje, móża njesobustawy tu knižku sa 30 np. dostacź. Lutherowe jubilske knihi pak, s dwanaczimi jara wosebnymi wobrasami wudebjene, da-li Bóh, hižom w sapoczatku měsaza oktobra wuńdźeja.

W Hodźiju, 12. junija 1883.

H. Imisch, farar, pschedsydstwa.

Budyšska Bjesada

změje jutře njedźelu 17. junija **wulět** do Njezdašowskeho doła. Wotjězd z Budyšina připołdnju w 12 hodźin. 21 min. po železnicy do Žičenja. Wot tam z hudźbu přez Brězu a Spytecy do Njezdašec. Z Njezdašec do Hodźija k wjesołym rejam.

Hosćo, wot sobustawow přiwjedźeni, su lubje witani.

Při **hroznym wjedrje** póńdźemy hnydom ze Žičenja do Petzoldec hosćenca w Hodźiju k towaršnemu zabawjenju.

Předsydstwo.

Kedźbu!

Jutsje **njedźelu 17. junija kołbasy-wukulenje** w Cžornjowje.

H. Eichler.

Wuczobnik pytany.

Sa kolonialtworowe a spirituosowe klamy so wuczobnik, serbskeje rěcze mózny, pyta psches knihikupza **Ericha Tempera** w Budyschinje.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycź, móże hnydom do wuczby stupicź pola

Oswalda Kschižana, tyscherskeho mischtra w hoscźenzu „k słotemu jehnjeczu".

Ródny pohoncź

móże do skužby stupicź na knježim dworje w Cžichońzach pola Budyschina.

Jedyn wojnarski

so pyta wot wojnarja **Schmidta** w Bukezach.

Palma měra

na row

njebo knjesa **Jana Lischki** w Mnischonzu.

Tak je Bóh psches smjercź s toho swěta
Mi snatoh' wěrybratra wotwołał,
Joh' czaß njej' był najstarsche léta,
Ach ně! schěsćdźesacź lět bě dokonjał,
Dha hapriese jed'n a dwazytoh'
Po dlěschej khorosćźi tu wumrjeł jo.
Wón w Raschowje bu narodzeny,
Hdźež jeho nan tam žiwnosćź měješe,
Bu w Budesiczanskej zyrkwi kschcźeny,
Tam do schule tež swěru khodźesche
A woženi so wón do Mnischonza,
Hdźež Bjarnatez sej cześnu Lejnu wsa.
Te mandźelstwo bě cziche — měrne
A schěsćzatsizyczi lět trajesche;
Joh' sadźerżenje sprawne — swěrne
Bu se wschěch stronow derje spósnate:
Wón bě prijdkstejeŕ gmejnski — schulski tej,
Bu cześcźeny s medaillu slěbornej.
Tón njebocźiczki, ach! tón běsche
Wschak khorowaty hižom wjazy lět,
Duž wón sej husto pomysslesche,
So jeho smjercź je hižom blisko nět',
A duž tež s czaßom w swojej khorosćźi
Ssej text a smjertny khěrlusch wuswoli.
Tón text s toh' khěrluscha je wsaty
Dwě scźi a sydomaschěsćdźesatoh',
Hdźež je wón w schestej schtuczzy snaty
A sapoczne tam take rjenje so:
„S niczim njem'žu hnadu dostacź psched Bohom,
Hacź jeno s mojim lubym Jesußom."
Tež wuswoli sej khěrlusch rjany,
Kiž bu — prjed' hacź bu k rowu njesseny —
Pschi jeho kaschczu wuspěwany,
Dwě scźi sydomaßydomdźesaty,
To je tón, kóždom' snaty khěrlusch tu,
Kiž praji: „Jesuža ja njepuschczu."

Hdyž tež pschi jeho kaschczu tudy
Wschak njeptakachu žane dźěczatka,
Dha nasdala snadź wbohi khudy
Wo dobroczela sylsy poptaka,
Haj, pschi joh' rjanym wotproschenju tu
Sso s wjele wocžow sylsy ronjachu.
Wón po sebi tu sawostaji
Tu nětk tak jara srudnu wudowu,
Dwej' bratrow tež do srudźby staji,
Kiž daloko w Awstraliji nětk su,
Tón tsecźi bratr, kiž je hschcze žiwy tu,
To je knjes wuczer Lischka w Hodźiju.
Tak je wam Bóh prjecź wokat teho,
Kiž cźische s nim scze schli pucź žiwjenja,
Do swojoh' raja njebjeskeho,
Hdźež wón nětk wěcźnu sbóžnosćź wužiwa,
Wo kotruž je jow stysknje wojował,
Tu je jom' Bóh tam s lutej' hnady dał.
Tak, luby wěrybratsje, nětko,
Ty luba sprawna dusscha pobožna,
Ssy w njebju horkach nam'kał wschitko
Psches hnadu twojoh' luboh' Sbóžnika,
Tam w njebju nětk tu wěcźnu sbóžnosćź masch,
Na hrěschny swět sej wjazy njeżadasch.
Wy pak, kiž wo njoh' żarujecze,
Wy lubi bratsja — luba wudowa,
Kiž dopósnacź drje njemózecze,
So Bóh tak sahe wam joh' prjecź tu wsa,
Ja wěscze wěm, so pscheßwědczeni scze,
So to, „schtoż cźini Bóh, wscho dobre je".
Hlaj, junu, junu — wěrcze temu,
Niech je to prjedy abo posdźischo —
Wy sa nim póńdźecze tam k njemu,
Tam, hdźež njej' wjazy žane dźelenjo;
Tam, tam b'dźe junu wascha srudoba
Sso pschewobroczicź wam do wjeselа.
Dha spi nětk derje w khłódnym rowje,
Hdźež su cze se wschej cześću hrjebali,
Móhł rjez, tam doma na kerchowje,
Hacź junu Bóh cze sasso wubudźi.
O sbóżny dźeń, dźeń wulkoh' wjeselа,
Hdyž Bóh joh' wam na wěcźne sasso da.

E. S. Khr. S.

Na žadanje Pětr Mtónk.

Sjawny dźak.

Mužstwam Jenkeczanskeje, Hruboczanskeje a Budyschskeje sykawy a wschitkim tym, kotsiž su pkomjenja hascheczź pomhali, prajimy my podpisani sa jich wopornjwe dźěło swój najwutrobnischi dźak. Bóh luby Knjes chzył wschitkich psched tajkim a druhim njesbožom s hnadu wobarnowacź.

Rutniczanski, Albert a Kluga.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje
9. junija 1883.

Žitowy dowos: 2927 měchow.		Na wikach wot		hacź		Na bursy wot		hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenica	50 kg.	7	86	8	99	7	68	9	23
Rožka	50 kg.	7	28	7	59	7	28	7	59
Jecźmjeń	50 kg.	6	52	6	88	6	52	6	88
Wowß	50 kg.	6	35	6	70	6	30	6	60
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	3	30	3	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pschenicžna muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	15	—	16	—	—	—	—	—
Prošata 1248 schtuk, schtuka		6	—	24	—	—	—	—	—
Pschenicžne wotruby		—	—	—	—	4	—	4	40
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	50	5	—

K tomu cźišku „Serbski Hospodar" cźišćo 12 a jena pschiloha.

Pschiłoha k cźišłu 24 „Serbskich Nowin.“
Sobotu 16. junija 1883.

Prawdźiwy
cźorny kalk
ſ Daubitza,
najlěpſchi ſa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźerżazy wobmjetowanſki kalk ſa wětrowe boki a pſche pſchebiwazu włohu, je runje doſchoł.

A. Lorenz,
ſkład na privatnym dwórniſchczu a na Hoſchiz haßy.

Wolij
k maſanju mkóczazych maſchinow,

tuk
k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij
k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas
je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

K ſaniczenju
molow
poruczam
kamfer, patchouly, pópjeŕ, naftalin,
inſektowy pólver,
molowu tinkturu, molowu papjeru
atd.

en gros **Otto Engert,** *en détail*
drogowe a barbotworowe kłamy
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinku ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneretz domje, ſ mutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Kóſlaze kóżki
kupuje po jenotliwym a we wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczišnach

Gustav Naucka na garbarſkej haßy.

Kóſlaze kóżki
pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

H. Lange pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Sſlodowe kochty
pſchedawa
Budyſchſka piwarńja a ßłodźerńja, akzijowe towarſtwo.

Nowy twarſki kruchaty kalk
je ſaßo doſchoł a je zentnar po 1 mk. na pſchedań, toho runja **tſěſchne** a **murjerſke zyhele** po tunich płaczišnach porucza

Fiſcher
na dwórniſchczu we Laſu.

Cźěſke kamjeńtne wuhlo
we wſchěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płaczišny hódne —
toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Soſy a matrazy.
Soſy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale kofry, toſche, ſchulſke ranzy,

ſamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict
w maczicznym domje na lawſkich hrjebjach cźo. 2.

Khornarje — Manſchetty

Swjerſchne koſchle
po měrje, toho runja na ſkładze w kóždej ſchijowej ſchěrokoſczi, po najnowſchich modellach rěſane, **derje ßedźaze,** porucza tunjo

A. Tschentscher
ſ napſchecźa noweje měſchczańſkeje ſchule.

Schemiſetty — Różne koſchle

Schlipßy — Krawatty

15—20 na bok ſtajenych khachli
je na pſchedań,
khachle ſe 40 khachlizami, 16 rózkami a 2 ſymſomaj po 12 mk.,
pola

H. R. Teutſchera
na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Sswoje schtrympotworowe klamy,

hižom 40 lět wobstejaze, ßym pschetwarik a powjetschik a dowolam ßebi nětko saßo ßwój bohaty skład **lětnich a symskich wězow** ßamßneho dźěła pod najtunischimi płaćišnami dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczeć.

Hermann Darschau

na schuleŕskej haßy 1 (nowe) pódla pschekupza Korle Pötschki.

Pschepoloženje pschedawarnje.

S tutym k nawjedźenju dawam, so ßym ßwój **skład Porchowskeho płatu a měchow,** kotryž běsche hač dotal w dworje hoscźenza „k slotej hwězdźe", do

Halbez korčmy na žitnych wikach čišło 13

pschepołožił.

August Hauffe w **Porchowje.**

Möblowy magazin

Augusta Jannascha, tyscherskeho mischtra,

w Budyschinje na ßerbskej haßy 16

ßwój wulki skład jednorych hač do najwoßebnischich **möblow,** toho runja **sofow** a **stólzow** po wurjadnje tunich płaćišnach dobroćiwemu wobkedźbowanju poruča.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne ßwězy, wólkowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóże. Wo tym móža ßo cźeścźene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheßwědcźicź.

Hermann Puy

na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma ßo nakoźicź, porucza

hrodowska haptyka.

Wo **P. Kneifelowej** # włoßowej tinkturje.

Tuta woßebna pod lěkarskej wustojnoscźu nastata, sastojnjzy pruhowana tinktura ßkuži pschede wschitkim k temu, so by cźerjazej mozy, najbóle jenož drěmazej, kaž tež mrějazym włoßowym koruschkam nowe žiwjenje saßo daka a jim pobrachowazy žiwjazy wutk pschiwodźała. Njech kóždy włoßobědny dowěrnje tutu tinkturu nakožuje, kiž niz jenož wupadowanje włoßow kaž tež plěch wěscźe wotstroni, ale tež, hdźež je jenož najmjeńscha roscźenja kmanoscź, ßamo dołholětnym plěchacźam jich włoßy saßo napłodźi, kaž to wjele, ßamo sastojnjzy wobtwjerdźenych wopißmow wopokaže. Wolije, balsam a pomada ßu psche horjejsche njespodobnoscźe zyle bjes wužitka, hdyž tež je wukhwaluja. — Tuta tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** Khewak **einr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haßy dostacź.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski ßrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, załsach a subybolenju. K kóždej schkleńzy ßłuscha powucźaze pißmo k nakoženju s firmu „Hanina haptyka w Drażdźanach".

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetlarska a žiwjenska wódka

je wubjerny domski ßrědk psche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroscźe. S powucźazym pißmom k nakoženju we wschěch haptykach dostacź.

Van Houtenowy

cźisty roseńdźazy

kakao

najlěpscheje druźiny. Pschihotowanje „na měscźe".

Punt doßahazy na 100 schalkow.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon

Weesp w **Hollandskej.**

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mk., m. ho genagelten festen Tuchsohl für Frauen Dutzend 6⅔ Mk. Bei gröss. Abnahm. billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Turkowske a cźeske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschcźu.

Zigarry

po 2 np. hač 25 np.,

rokowy tobak,
kružawy tobak,
rjepikojty tobak,
tobak w pakcźikach,
žwanski tobak

porucza zigarrowa pschedawarnja

H. Lincki

na hospitalskej drósy.

Schcźónwjazu tinkturu

w bleschach po 50 np.,

schcźónwjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.,

schwobjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.

porucza

drogowe a barbotworowe klamy

en gros **Otto Engert** *en détail*

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaćišny hódny, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßkodźazu, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecźa hłowneje straże (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach.

We wudawarni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radosćz;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Proste a cźežische porjedźenje cźaßnikow po najtunischich płaćišnach wobstara

Joh. Gäth

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 23. junija 1883.** **Lětnik 42.**

Čźi šami čeśćeni wotebjerarjo **„Serbskich Nowinow“**, kotśiž chcedźa sa nje na **3. štwórtlěto 1883** do prědka płaćicź, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadźa. Čźi, kotśiž šebi „Serbske Nowiny“ psches póst pschinjeścź dawaja, njech tola njeśapomnja, šebi je tam bórśy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi šo sa „Serbske Nowiny“ na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, ś pschinješenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ ś pschihłohu **„Serbski Hospodaŕ“** płaćźa na póstach 1 mk. 25 np., ś pschinješenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakźija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžor je pjatk wječor šwoje lětnje pućowanje nastupił, na kotrymž najprjódzy do Emsa, posdźišcho do Mainawa a skónčnje do Gasteinskich kupjel pschijědźe. W Gasteinje śměje khěžor najskerje šašo setkanje ś awstriskim khěžorom.

— W Barlinje šu 14. junija šławneho pólskeho spišaćela J. Kraschewskeho sajeli. Po wschěm sdaću je šo sajeće na denunziaziju wěsteho spišaćela Adlera stako, kotryž je Kraschewskemu podarmo pjenjesy wunusowacź spytał. W tym šamym čašu šu dweju pólskeju pschekupzow, bratrow Konopazkeju, a jeneho něhduscheho němskeho wyschka a posdźišcheho telegrafiskeho sekretara, Hencźa, sajeli. Bratraj Konopazkaj staj hižom šašo ś arresta puschćenaj. Sajeće Kraschewskeho je, kaž to hinak bycź njemóże, Polakow a jich pschećelow do wulkeho njeměra stajiło. Pólske nowiny na tym njedwěluja, so šo molenje wyschnosće — pschetož jako tajke ma šo njelube podeńdźenje jenož wobhladacź — bórśy na spokojaze waschnje wujašni. Wobskórźby, kotrychž dla je šo Kraschewski sajał, šo ś jeho kharakterom a zykym waschnjom Kraschewskeho njeśnješu, kotryž je čšaš žiwjenja šwoju zyku kedźbliwosću a prózu na spišaćelske dźěło nałožował a šo ś politiskimi spočźinjenjemi ženje njenašadźował.

Franzowska. W Parisu šo sańdźenu njedźelu wopomnjenje Garibaldija šławjeśche, pschi kotrejž składnosći šo pschećźiwo trójnemu swjaskej, bjes Němskej, Awstriju a Italskej wobstejazemu, demonstrirowasche. Italska radikalna strona bě šwojich hłownych nawjedowarjow do Parisa na tutón šwjedźeń pósłała. Bjes druhimi bě teź pschichodny šyn Garibaldija, major Kanzio, pschitomny, kotremuž Parišska měschćańska rada ćeśny mjecź pschepoda. — Franzowska wójnska expedizija na kupje Madagaskar je šo ś lohkej prózu pschewjedła. Franzowsojo šu města Tamatave, Mohambo a Tamarino bje wscheho schkodowanja wobšadźili.

Jendźelska. W Jendźelskej hacź dotal sakoń płaćeśche, so šo nichtó se šwojej šwakowej ženicź njeśmě, abo kaž w tamnym sakonju rěka, mandźelstwo se šotru semrjeteje mandźelskeje bě sakasane. Tole spodźiwne sakońske postajenje, pod kralom Hendrichom VIII. wot parlamenta wudate, šo na jene hrónčko stareho testamenta složowasche, kotrež bě šo w tutym smyšle wot nětkotrych duchownych na wopačne waschnje wuložiło. Sakonje wjele krajow, haj šamo jendźelskich kolonijow, mějachu mandźelstwo se šotru semrjeteje mandźelskeje sa dowolene a lětstotetki dołho šo hižom teź w Jendźelskej prózowachu, tutón njerosomny sakoń Hendricha VIII. wotstronicź. Tola wjetschina parlamenta, wošebje wyšoke semjanstwo, na sakonju kruće wobsta a wschě namjety, pschećźiwo njemu šo měrjaze, pschezo ś nowa šašo sacźišny. W tychle dnjach je šo skónčnje sakoń porasył. Horni dom jendźelskeho parlamenta je sakoń, kotryž mandźelstwo se šwakowej dowoli, pschećźiwo 158 se 165 hłosami pschijał. Wschitzy prynzojo kralowskeje šwójby sa nowy sakoń hłosowachu. Wulku sajimawosću, kotruž woni pschi tejle wězy pokasowachu, ma šwoju dobru pschičźinu. Sswakowske mandźelstwo kralowsku šwójbu jara blisko nastupa. Sadźewk, kotryž šo woženjenju najmłódscheje kraloweje dźowki, prynzešynje Beatrizy, napschećźo stajesche, w tym wobstejesche, so šo wona po sakonju ś mandźelskim šwojeje semrjeteje šotry, ś Heššen-Darmstadtskim wulkowjerchom, woženicź nješmědźische. Tak móże šo nětko najmłódscha a jenicźzy hischće njewoženjena jendźelska prynzešyna, dokelž je sadźewazy sakoń panył, psches mandźelstwo ś tym mužom sjenoćicź, kotryž bě šebi jejnu wutrobu dobył.

Turkowska. Turkowskemu knježeŕstwu sběžk w Albanskej wjele staroscźow pschihotuje. Albanesiske ludy, hacź dotal jenož na sdaće pod turkowskim knjejstwom stejaze, maju wotmyšlenje, šo po pschikładże Sserbije a Rumunskeje zyle wot Turkowskeje wottorhnycź. Na powjesće, kotreż šo ś albanskeho wojownischća scźelu, šo jara spuschćecź njemóżemy. Tamne krajiny šu tak rjez sa nowinskich dopišowarjow sawrjene, a schtož šo nětko wo tamnischich wójnskich podawkach pische, šu jara cźasto wopačnosće. W bitwach, kotreż šu šo tam měle, pak Turkam, pak albanskim sběžkarjam dobycź dawaju, to šo zyle po tym složuje, hacź powjesće ś Konstantinopla, se Skodry abo ś Zetinja pschikhadźuja. Po nowschich powjescźach šu turkowšzy wojazy, wot Hafisa Pasche nawjedowani, drje tam a šem mjeńsche paraženja počerpili, w nětkotrych bitwiczkach šamo nětkotre kanony a wjele wojakow shubili, njedźiwajo na to pak šu woni, dokelž šu po liczbje šylnischi hacź Albanšzy, šo do prědka dobyli a nětkotre sběžkarske splahi šašo podcźišnyli. Cźornohóršzy šo hacź dotal do wójny měscheli njejšu a teź k tomu žaneje pschičźiny nimaju. Turkowske knježeŕstwo wschak sa Cźornohórskich wójnsku šlužbu cźini, hdyž albanskich sběžkarjow skludźi, pschetož tucźi šu najhórschi njepschećelju Cźornohórskich a šo se wschěmi

mozami pschecźiwo tomu sepjeraja, so by ßo kraj, pschi połodnischich cźornohórskich mjesach leżazy, kaž je ßo to po skónczenju rusko-turkowskeje wójny w Barlinskim měrje wujednało, Cźornohórzam pschepodał.

Na wumjeńku.

(Pokraczowanje.)

Skónczńje ßo mkody Sserbin tola dopomni, so ma po prawym winu, nana domoj wsacź. A duż sczelesche sa nim cźeladnikow, a skasowasche jemu, so s tymaj komoromaj woprawdźe tak slě myßlił njeje a je-li so ßo wrócźi, móże na wumjeńku bydlicź. Ale tajki cźeladnik ženje wjele njewuskutkowa, pschetoż Sserbin by ßebi wuschi sadźerżował abo cźeknył. Na poßledku bě ßo jich tak wobojał, so ßo hnydom, pschińdźe-li hdźe do wßy, prascheschе, hacž tu cźeladnizy sa nim njetukaja. Ale tež tak njemóżesche dowucźěkacź. Pschińdźechu cźeladnizy hnydom do někotrych wßow na dobo sa nim; hospodaŕ jemu skasowasche, so by jemu dlěje wostudy njecźinił a jeho bjes winy do ludowych rěcźow njepschinjeßł. Tu ßo stary Sserbin jara roshněwa. „Njech jeno pschińdźe ke mni ßam, ja jemu praju, kajku jemu wostudu cźinju." A wot toho cźaßa njekhodźesche stary Sserbin wjazy po wßach; cźahasche najradscho po lěßach, wjecźor pak khodźesche na Běłschanski kěrchow. Tam ßo jemu najlěpje lubjesche; nichtó jeho tam njepschescźěhasche, a rowaŕ, pola kotrehoż pschebywasche, wjedźesche jeho samyßlenym myßlam najlěpje wutrjechicź. Rowarjowe wobydlenje s boka kěrchowa drje njebě wulke, a tež jeho saßkużba niz najwjetscha; tola rowaŕ mějesche dobrocźiwu, cźucźiwu wutrobu a dźělesche rady wschitko s wbohim pschemyßlenym. Stary Sserbin wschak bě tež měrny a swólniwy, dóńż jemu nichtó na prěki njestupasche a woßebje jeho domoj na kubło njenucźesche; a toho ßo rowaŕ jara na kedźbu bjerjesche. Duż ßo Sserbin na njeho tak swucźi, so na kóżde jeho ßkowo poßkuchasche, haj husto ßobu dźěkasche a rowy ryjesche. Je wěrno, druhdy drje ßo rowarjej tola wobcźežno sdasche, tajkeho njesbożowneho cźłowjeka hospodowacź, ale tu pschewiny jeho saßo dobrocźiwa wutroba, a pódla nadźija, so ßo jemu trasch tola radźi, schtoż bě ßebi do hkowy stajił: Sserbinowy smucźeny rosom saßo do praweje kolije sawjescź. A k tomu ßo cźim bóle pohnuwany cźujesche, dokelž bě woprawdźe ßam na ßo wcźipny, hacž je tajkemu dźěku sroscźeny. Sa mkode cźaßy bě daloko po ßwěcźe pobył, wjele nashonił, a pódla ßebi tež wjele wothladał a wotposkhał, kak ßo runje tajzy pschemyßleni lěkuja, dokelž bě dlěschi cźaß we wustawje sa ducha-khorych ßkużił. Spytowasche toho dla s woprědka s njenahła se wschelakimi ßrědkami; a sa někotry cźaß sdasche ßo jemu Sserbin woprawdźe rosomnischo rěcźecź. Wěso měschesche pak do tutych rosomnych myßli wschelaki njerosom, s cźohoż móżesche rowaŕ spósnacź, so jemu hischcźe wjele prózy a dźěła swostawa. — Wschitko to, schtoż ßmy tu tak s krótka powjedali, njesta ßo trasch sa poł abo zyły lěto; mjes tym, so je Sserbin se ßwojeho kubła cźeknył, je ßo hižom wjazy lět minyło.

Na Sserbinez kuble wosta mjes tym stajnje pschi starym. Jan hospodarjesche, kaž bě wschědnje swucźeny, jeno so ßo wot nětka s wumjeńkarjom njewadźesche a tež wumjeńk tak wulki dawacź njetrjebasche, hdyž stary nan doma njebě. Macź drje tam wosta, ale s tej ßo Jan hakle njewadźesche, dokelž bě to Marina wěz. Tež to jemu we hkowje njekhodźesche, hdźe ßnadź nan pschebywa, schto jě a pije, hacž ßo jemu slě wjedźe; tajke mjena jeho twjerda wutroba njesnajesche. „I nó, hdyž ßo jemu tam lubi, njech tam je, sa to nimam hary s nim!" to bě jeho stajne ßkowo. Jeno to jeho trochu starasche, schto ludźo k tomu praja; niz trasch, hacž nana wobżaruja abo ßwarja, to bě jemu wscho jene; ale hacž trasch jeho ßameho njeßudźa a njeßwarja, to jemu we hkowje khodźesche. Ale to móżesche hižom s hkowy wjedźecź: ludźo maja dobre huby. A runje cźi, kotsiž ßwojim wumjeńkarjam doma toho runja ani stroweho powětra njepopschejachu, wjedźachu wo Janowej cźornej njedźakownej wutrobje najwjazy powjedacź. Duż ßo Jan skónczńje ßwojeje ßamßneje cźesćze dla nusowany cźujesche, cźeladnikow sa nanom ßkacź, so bychu jeho domoj pschiwjedli; a podarmo. Sserbin, kaž ßmy ßkyscheli, psched nimi cźěkasche. Wěso ßo Janej to bórsy saßo wostudźi; troschtujo ßo, so ludźo nětko tola jeho dobru wolu spósnaja a wschu winu na stareho Sserbina sestorkaja, da tej wězy bycź. Ale s tym ßo mylesche; ludźo cźim bóle wo tym powjedachu. Tak khětsje hacž pjatu s dwora docźahny, hrajachu ßebi dźěcźi na wßy wumjeńkarja; hdźež ßo żony setkachu, bajachu wo wumjeńkarju. A tež mjes cźeladnikami to ßkyscheschе. A hdyž w zyrkwi stejesche, bě na dobo, kaž by mucha brunczo wokoło wucha slecźała, a Jan saßkyscha wo wumjeńkarju scheptacź. Hdyž do korczmy pschińdźe, sesda ßo jemu, kaž bychu runje wo wumjeńkarju powjedacź pschestali, a hdyž chzyschе ßo jemu saßo domoj, bojesche ßo, so hnydom, hdyž wustupi, saßo rěcźecź sapocznu, hdźež ßu prjedy pschestali — wo wumjeńkarju. Skónczńje bě Janej tak sa trach, so ßebi s nikim we wßy ani wjazy porěcźecź njeswěri, ßkowa ßo jemu w schiji hacźachu. Tak ßo sta, so Jan ras k ßwojej żonje pschińdźe a rjekny: „Marja, njemóżemy w Běłschezach wostacź, ja kubło pschedam, my ßo pschecźehnjemy." A Marja ßebi to ani njepomyßli, so by jemu to wurěcźała. Po tajkim bě jeno trjeba, kupza namakacź, a Sserbinez Jan by ßo s Běłschez cźahnył do zuseho kuta, hdźež jeho njesnaja. A bórsy powjedachu ßebi nětko ludźo, so chze ßo Jan pschecźahnycź, dokelž ßo wjazy doma s wumjeńkarjom wadźicź njemóże. Najbóle starasche ßo błasny Hanusch wo to, kotrehoż bě Jan wěso s kubła wuhnał; spěwasche jemu hižom po wßy pěßeń „w bożemje na pucź".

Tón ßamy cźaß pschińdźe ras rowaŕ do wßy a saměri ßo runu schcźežku k rychtarjezom.

„To ßu hoscźo", rjekny rychtaŕ; „ßnadź nam měru bracź njeńdźesch?"

„To runje niz", wotmolwi rowaŕ; „ale wo něcźim druhim bych rady popowjedał."

„Nó, ßyń ßo, ßyń ßo", pominasche rychtaŕ.

A rowaŕ dźesche: „Wy scźe Sserbinez Jurjowy porucźnik, luby rychtarjo."

„Ssym, ßym", wotmolwjesche.

„A te pjenjesy, kotrež je Jurij po dźědu herbował, też macźe."

„Mam, a to je rjany pjenjes, ßnadź ßy pschischoł, so bych tebi pożcźił?"

„Ně, to njecham. Ale myßlił ßebi tola ßym, je schkoda, so te pjenjesy tak morwe leża."

„A kak chzesch dha je wożiwicź, luby rowarjo?"

„I nó, tak. Ja ßym ßkyschał, so chze Jan kubło pschedacź."

„A ty by je kupił?"

„Ně, ja niz, ale wy, rychtarjo."

„Ja Sserbinez kubło kupicź?"

„Wy, jako Jurjowy porucźnik, sa Jurjowe pjenjesy a sa Jurja, ßo rosymi. A njedoßahnje-li, wschak móżecźe pschipokożicź, abo njech dołh na kuble wostanje, Jurij je mkody, a sahospodari to; a wschak ma też hischcźe na kuble ßwój podźěł — schko by!"

Rychtaŕ pocza myßlicź. „Hm, schko by."

„Jeno so chze pschedacź?"

„To bych ßo jeho hižom wopraschał. Najradscho bych jeho k nam poproßył, ale jeho nětkle nichtó s domu njedostanje; bych k njemu dóschoł."

„To niz, rychtarjo, to niz: wón dyrbi po waß póßkacź. To dyrbimy ßebi tak sawjescź, so by ßo njesdało, my torhamy ßo wo kubło, ale so Jan s nusu pscheda."

„Njerěkaja wam podarmo mudry rowaŕ", rjekny rychtaŕ. „Ale woprawdźe, luby rowarjo, twojemu samerej hischcźe prawje njerosymju."

Rowaŕ bě wjeßoły, so je něschto wumyßlił, schtoż ßo nikomu druhemu sdało njeje. „To je tak", wukkadowasche rowaŕ. „Stary Sserbin ßo na kubło wjazy njewrócźi; wo tym scźe pscheßwědcźeny?"

„Wo tym ßym pscheßwědcźeny", wobkrucźesche rychtaŕ.

„Dóńż je mjenujzy Jan na kuble" — doda rowaŕ.

„Dóńż je tam Jan?" prascheschе ßo rychtaŕ.

„Myßlu mjenujzy: ßnadź by ßo stary Sserbin saßo na kubło wrócźił, hdy by tam Jan wjazy njebył?"

„Hdy by tam Jan njebył? To ßo mi lubi, to by móhło bycź."

„A hdy by tam wschitko sarjadowane było, kaž je něhdy było, so by Sserbin cźeladnikam porucźał, so by w komorach wjeßele było, so by Sserbin na kuble bydlił, so by był hospodaŕ po mjenje a skutku. Jurij by dyrbjał s dobrej wolu jemu poßkuchacź, pschi tym by ßo dobry hospodaŕ wuwucźił — njemyßlicźe, so by ßo stary Sserbin tak móhł saßo wustrowicź?"

Tole ßo rychtarjej lubjeſche.

„Njewuſtrowi-li ßo, ſchto pomha? My ßmy cžinili, ſchtož ßmy móhli; Jurij budže tola ſaſtarany a móže potom też ßwojeho nana ſaſtaracź.“

„Cžim bóle ßebi to rosmyßlu, cžim bóle ßo mi to lubi. A ja ßym ſkoro pſcheßwědcženy, ſo ßo Sserbin ſaßo wuſtrowi.“ A tak pſchi tym woſta.

Naprawiſchtaj ßebi to tak, ſo młody Sserbin hiſchcže tón dźeń po rychtarja póßła, ſo ßo wo kupje jednaſchtaj: ſa nětkotre dny napißa ßo kupny liſt, rychtař ſapłacźi kubło ſ Jurjowymi pjenjeſami.

A tak ßo ſta, ſo Jan ſ Běłſchez cžehnjeſche; pſchecźahowaſche ßo, ani ſo by ßußodam w bożemje dał, kaž by ſ nimi ſa žiwe dobry njebył; pſchecźahowaſche ßo ſahe rano, hdyž myßleſche, ſo hiſchcže wſcho ſpi; chžyſche tak njelubośnemu ßměchej wuńcź. Wuńdže jemu ſa tón dźeń, ale poſdźiſcho, hdyž ludźo ſa tym pſchińdźechu, ſběhaſche ßo ßměch, kaž proch, ſa nim. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Njedźelu 17. junija měješche ßo wulět Budyſchſkeje Bjeßady do Njeſdaſchowſkeho doła. S wjedrom ßo tón ras njebě tak derje wutrjechiło kaž loni. Dopołdnja mjenowaneho dnja ßo ſ cžaßami deſchcź pſchekapowaſche; na radnej kněži běchu jenoż jenu taflu wutykli, my mějachmy po tajkim hubjene wjedro wotcžakacź. Njedźiwajo na to bě ßo nahladna cžrjódka Bjeßadnych ßobuſtawow na Budyſchſkim dwórniſchcźu ſeſchła, ſo by ßo ſ cžahom do Žicžeńka podała. Tam pſchijěwſchi, bu towaŕſtwo wot hudźbneje kapały, ſ dźewjecź muži wobſtejazeje, powitane. Pod wjeßełymi ſynkami hudźby ßo wſchitzy na pucź pſches Žicžeńſki lěß, Zokow, Cžerwjene Noßlizy a Spytezy do Njeſdaſchowſkeho doła ſeſtupachu. Wjedro běſche ßo bjes tym na najkraßniſcho wujaßniło. Mróczele na njebju, kotreż běchu nam dopołdnja wjele ſtaroſcžow cžiniłe, běchu rospłunyłe, a miłe ßłónzo, na njebjeſkej módrinje ßo ßměwaze, raŕſche bojaſne, ſrudnuſchke myßle, wot kotrychž běchmy pſchi hubjenym wjedrje wobknježeni, roſchěri a naß ſ wjeßełym duchom wožiwi. Jako pſches Spytezy cžehnjechmy, buchmy wot knjeſa kublerja Khróſtaka, ßobuſtawa naſcheje Bjeßady, w jeho dworje ſ wulkej pſchecźelniwoſcźu powitani a wot njeho pſcheproſcheni, ſo bychmy w jeho domje khwilu poſaſtali. My, ßo roſymi, poſkicźenje k. Khróſtaka pſchijachmy a mějachmy pſches to ſkładnoſcź, jeho hoſpodliwoſcź, kotraž po ſtarym wukhwalenym ßerbſkim waſchnju w Khróſtakez domje knježi, ſeſnacź a wužiwacź. Ssobuſtawy naſcheho towaŕſtwa, kotreż k rjeniſchej pokojzy cžłowjeſtwa ßłuſcheju, buchu ſ wurjadnje dobrym khoſejom a tykanzom wokſchewjene, bjes tym ſo mužſki dźěł Bjeßady poßylnjenje w piwje pytaſche. Tola naſtajene měſtno naſcheho wuléta hiſchcže njebě doſcžehnjene, duž dyrbjachmy, jako na dworje reveilla na dalſchi pucź wołaſche, ßo ſběhnycź. Pſches kerki a łuki po ſelenym brjohu Cžorneje Wody cžehnjeſche ßo pucź nimo žołmjazych polow do Njeſdaſchowſkeho doła. Schtóž hiſchcže tuto kraßne měſtno naſcheje Łužizy wuhladał njebě, bě na prěni wokomik pſchi ſaſtupje do doła wſchón pſcheßłapnjeny. Na jenym boku ßo k njebjeßam wyßoke nahłe ſkały, wot ſchtomow wobrubjene, k njebju ſběhaju. Druha ſtrona doła je wot huſteho cžorneho lěßa wobrubjena, pſched kotrymž cžěmne žołmy Cžorneje Wody pluſkotajo k połnozy khwataju. Wo prawdże luboſne měſtaczko ßerbſkeje ſemje, kotreż móže ßo ſ dobrym prawom ſ wuwołanej krajinu Žitawſkich horow a ſakſkeje Schwizy runacź. Na połnóznym kónzu ſteji Njeſdaſchowſki młyn. Do tutoho ßo ßobuſtawy Bjeßady, kotreż běchu po dalokim pucźu wuſtałe, puſchcźichu, ſo bychu žadanja wuprójſdnjeneho žołdka a lacžneje ſchije ſpokojiłe. Bjeßadźiny wobhładniwy ſwjeßeleńſki ſarjadowař, k. pjekařſki miſchtr Bieſold, bě ßo ſa to poſtarał, ſo bě dobreje jědže a picža wſcheho na wubjerk doſcź a na doſcź. Pſched młynom na ſahrodże ßo pod khłódnymi ſchtomami ſa nowe błido, Bjeßady dła woßebje natwarjene, ſeßydachmy a ßebi cžaß ſ wjeßełej ſabawu a ſe ſpěwanjom ßerbſkich ſpěwow pſchikrótſchachmy. Bjes tym bě ßo hodźina ſa domojhicže pſchibliżiła. S hudźbu na wjerſchku wopuſchcźichmy rjany Njeſdaſchowſki doł a dompucź na Hodźij wſachmy. W Petzoldez hoſcźenzu w Hodźiju dyrbjeſche ßo wulět, kaž bě poſtajene, ſ rejwanſkim ſwjeßelenjom ſkónczicź. Wjele ßobuſtawow, kotreż běchu ßo, pak pſches dopołdniſche hubjene wjedro, pak druhich pſchicžinow dła, wotdźerżecź dałe, běchu ßo na wjecžor do Hodźija podałe, ſo bychu ſ najmjeńſcha hiſchcže poßledni dźěł wuléta wužiwacź móhłe. Na tajke waſchnje bě prjedawſcha cžrjódka Bjeßadnych na kónzu k nahładnej cžrjódże narośtła a rum Petzoldez ſale lědma ſa rejwarjow doßahaſche. Wokoło 9 hodźin naſtaji ßo wjetſchi dźěł na dompucź do Žicžeńka, hdźež ßo do żeleſnicžneho cžaha ſeßydachmy. Jako parnik k wotjědźenju ſahwiſda, ſapiſka nam hudźbna kapała na wotßalenje poßlednje hrónczko, kotrehož ſynki nam na jěſbje do Budyſchina we wutrobje ſpominanje na wjeßełe hodźinki ſbudźichu, kotreż běchmy na wulécže měli, a jeho rjanym wobraſam hiſchcže ras nimo naſchich myßlow cžahnycź dachu.

— Knjes dr. E. Muka, wyſchſchi wucžeŕ na tudomnym gymnaſiju, je pſches wyßoke kralowſke miniſterſtwo powyſchenje doſtał a to na gymnaſiju w Khemnizy. Hacž runje knjeſej dr. Muzy tole derje ſaßłużene powyſchenje ſ zyłej wutrobu popſchewamy, dha dyrbimy tola wuſnacź, ſo jeho jara njerad ſ naſcheho Budyſchina puſchcźimy.

Se Židowa. Tudomny korcžmař Ernſt Jurij Schołta a fabrikſki dźěłacžeŕ Jan Hołbjan, kotrajž ſtaj hólza Oskara Lehmanna na Židowje ſ roſßudźenoſcźu a khrobłoſcźu ßmjercźi ſatepjenja wutorhnyłoj, ſtaj ßo ſa tutón dobry ſkutk wot Budyſchſkeho wokrjeßneho hetmanſtwa na ſjawne waſchnje pokhwaliłoj.

S Hodźija. Jara ßo wjeßelimy, ſo budże ßo pola naß 24. auguſta, na dnju ßwjateho Bartromja, miſionſki ßwjedźeń ßwjecźicź. Na ßerbſkim kemſchenju, kiž ßo popołdnju w dwěmaj ſapocžnje, budże knjes farař Jakub ſ Njeßwacžidła a na němſkim kemſchenju, kiž ßo w 4 hodźinach ſapocžnje, knjes farař Mróſak ſ Hrodźiſchcža prědowacź. Bliżſche ßo poſdźiſcho wojſewi.

Se Sarěcža. Schtwórtk 21. junija bu w pſchitomnoſcźi ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa knjes wucžeŕ Grülling pſches knjeſa fararja Jakuba ſ Njeßwacžidła ſa ſtatneho wucžerja ſapokaſany.

S Maleſchez. Saŕdźenu njedźelu mějachu tu ſchulſki ßwjedźeń. W 2 hodźinomaj ſeſtupachu ßo dźěcźi pſched ſchulu a cžehnjechu pod wjedźenjom naſcheho k. fararja a k. wucžerja na pohrjebniſchcžo, hdźež k. farař pſched rowom njebo Wagnera, kotryž je pjenjeſy k ſchulſkemu ßwjedźenju wotkaſał, wopomnjenſku rěcź dźerżeſche. Na to ßo dźěcźi na jene polo niže Maleſchez, wot k. najeńka Güntza luboſcźiwje poſkicźene, podachu a ßo tam hacž do wjecžora pěknje ſabawjachu. Pſchi tym něktoſi młodźi wucžerjo ſ wokolnoſcźe naſcheho wucžerja podpjerachu. Wjecžor dźěcźi rjane dary w ſchuli doſtachu.

Se Subrnicžki. Tudomne hrabinſke podkopki ßu ßo ſ nowa potepiłe.

S Cžornowa. Wutoru 19. junija popołdnju wokoło 2 hodź. je ßo tu ſ zyhłom kryta bróżeń, młynkej Fiedlerej ßłuſchaza, wotpaliła. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Delnich Jiłoz. Njedźelu wjecžor je herz a cžełowy muž Handrij Herzog ſ Hornich Jiłoz wo wßy do pſchěrowa panył.

Rano jeho morweho namakachu. Po lěkarjowym wuprajenju je Herzoga Boža ruczka sajała. Mózno pak też je, so je ßo w pschěrowje, w kotrymž woda nimale pol kohcza wyßoko stejesche, saßrěbnył.

S Klukscha. Sańdżenu ßobotu wjeczor w twarjenjach żiwnoscźerja Janda woheń wudyri, kotryż zyku żiwnoscź hacź na dźěl domskeho sanicźi. Kak je woheń nastał, hischcźe snate njeje.

S Wulkich Sdźar. Nasch kantor, knjes Mrósak, budźe w blizšim cźaßu wyßokeje staroby dla pensionirowany. Na jeho město, każ ßłyschimy, knjes wucźeŕ Garbaŕ s Pßowjow pschińdźe.

S Wojerez. Drjewowe awkzije tudomneho kral. wyschscheho hajnistwa směja ßo w tseczim schtwórczlěcze 5. a 26. julija, 23. auguśta a 13. septembra w Schieblichez hoscźenzu.

Se Żidźineho. W nozy wot 14. do 15. junija bu nascha wjeß psches wohenjowe njeßoże do stracha stajena. Na dworje lenika Bohuluba Ruhla bě na njesnate waschnje woheń wudyrił, kotryż ßo na twarjenja khěžkarja Jana Kokera a sahrodnika Matyja Khölera wupschestrje a je do procha a popjeła pschewobrocźi. W płomjenjach je něschto skotu kónz wsako.

S Niskeje. Ssrjedu tydźenja dopołdnja je s tudomneho jastwa jedyn jaty twóchnył. Jako mějesche w jastwowym dworju blida rjedźicź, ßebi wón waschnje wumyßli, po kotrymž by cźeknycź móhł. Wón jene blido na druhe staji, saléßy na nje horje, skocźi na murju a ßo po njej na swonkownym boku dele puschcźi, so by ßo na żenjesaßowidźenje shubił.

S Khołma. Pjatk tydźenja rano w 3 hodźinach je ßo tu brózeń kublerja Wünsche, kotraż prósdna stejesche, wotpalika. — 10. junija ßu ßo pola Wuskidźa schtyri jutra hole spalike.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Brodutruhaŕ F. O. Kaltofen w Rakezach bě ßrjedź měrza t. l. s dwora swudowjeneje Domschkoweje schcźěpu drjewa kranył a ju do bydła Brüdermannoweje, pola kotrejež bě tehdom na hospodźe, donjeßł, so by ßo wot njeje drjewo k tepjenju trjebało. Brüdermannoweje jědnacźelětny ßyn bě toho runja, wot nikoho k tomu wabjeny, schcźěpu drjewa Domschkowej kranył a ju, jako macź doma njebě, roskakał. Kaltofena paduchstwa dla k jenodnjownemu jastwu saßudźichu. Brüdermannowa, kotraż bě pschekhowanja dla wobskorżena, ßo njedoßahazych dopokasmow dla khostanja sminy, jejnemu ßynej pak ßo khostanje dla małolětnoscźe spuschcźi. — Hetman J. T. Pjech w Bórku 11. haprleje t. l. do bydła tamnischeho kublerja Seilera pschińdźe a na to ßantorjesche, so je Seilerowy poß kokosch, póstarjej Pjechej w Bórku ßłuschazu, sakußał. Seiler, kotremuż ßo Pjechowe ßwarjenje njespodobasche, kasasche jemu s domu won. Tola Pjech njedźiwajo na to wosta a ßo hakle po dléschim cźaßu wotßali. Pjech ma nětko tajkeho sadżerżenja dla pódla sakußaneje kokosche hischcźe to mjersanje, so dyrbi dla każenja domjazeho měra 10 mk. khostanja płacźicź. — F. A. Großa s Hrubjelcźiz bě wobskorżeny, so je ßwoju żonu wospjet pschescźěhał a s kijom bił. Groß pscheð ßudom wo żanych pukach niczo njewjedżesche, duż ßo wón, dokelż ßo jemu wina s wěstoscźu dopokasacź njehodżesche, khostanja sminy. — Libjatka żiwnoscźerki Flakoweje w Sdźarach běchu ras w nalěczu lětża na Pětschkez polo saběżake, hdźeż ßebi młode żito derje ßkodźecź dachu. Flakowej jejna njekedźbliwoscź 2 mk. khostanja pschinjeßy.

Powołanska komora. Kubleŕ J. F. A. Buscha s Noweje Wßy pola Rakez a sahrodniski żiwnoscźeŕ J. Borsch s Łupjanskeje Dubrawy, kotrajż běschtaj k khostanju po 20 mk. wotßudźenaj, dokelż běschtaj bjes prawa na zusym reviru honiłoj, pschecźiwo tutomu wußudej powołanje sapołożischtaj. Po nowym pschepytanju ßo Busch njewinowaty wusna, też ßo prjeczwsacźe tšélby, pschi tamnej honitwje trjebaneje, spuschcźi. Tola Borschowe khostanje, kotrež bě wón pschekhowanja dla dostał, njepschemėnjene wosta.

Khostanska komora. Dźełacźeŕ K. A. Langa s Mohołza, kotryż bě swußudźenja wuwostał, kotrež ßo pschecźiwo njemu, dźełacźerjam Mlesiwje, Jurkej a Steinertej mějesche, dokelż bě s tutymi dźełacźerja Becka w cźěle cźeżko sranił, ßo k tsjom lětam tsjom měßazam jastwa a tydźenjej aresta saßudźi.

Přilopk.

* We Waltersdorfje pola Schandawy je ßłużobna dźowka Ulbrichez se Schönawy dźowku Pettersez s Waltersdorfa se żarliwoscźu tepicź spytała. Prjedawschi luby Ulbrichez holzy bě ßo wot tuteje k Pettersez wobrocźił. So by nětko njedźelu Ulbrichez s lubym na rejach ßama móhła rejwacź, bě ßebi wona wotmyßlika, Pettersez wotstronicź. Wona Pettersez narěcźa, so chze jejna macź do wody skocźicź, wabi ju na tajke waschnje k hatej a ju, tam pschischedschi, wot sady do wody storcźi. Pettersez pak na ßwoje ßoże hischcźe s nohomaj dno doscźeże a ßo pschi jenym kerku brjoha pschimny. Tola tu bu wona hischcźe tři krócź wot Ulbrichez do wody storcźeua, doniż ßo jej njeporadźi, Ulbrichez pschimnycź a do wody sczahnycź. Pettersez, kotraż je ßylnischa s njeju, ßo wot Ulbrichez wottorje, hacź runje ta ßama wschě mozy napinasche, so by Pettersez we wodźe sdźeržała. Jako bě Pettersez cźekka, Ulbrichez do wody skocźi, wuléßy pak bórsy saßo a ßo doma spěschnje ßuchu drastu swobleka. Jako ju w jejnej komorje sajachu, ßo na nju widlischcźa dachu, kotrež ju hischcźe njeběchu wopuschcźike, jako běchu ju na druhi dźeń do Schandawy dowjesli.

* Na universicźe w Lipsku w tu khwilu 3172 studentow studuje. Sa filosofiski studijum je 1229, sa theologiski 638, juristiski 626 a medizinski 604 studentow sapißanych. Liczba juristow je ßo ßylnje pomjeńschika, sa to ßu theologoju pschibėrali.

* Lědma ßu ßo někotre njedźele minyłe, so je jedyn jaty Shorjelskeje khostarnje mordarski nadpad na jeneho tamnischeho sastojnika cźinił, a hižom saßo wo podobnym krwawnym njeskutku pißaju, kotryż je ßo w tychle dnjach w tej ßamej khostarni stał. Jedyn jaty, kotryż mějesche stupnje dźełacź, bě se ßwojim mischtrom njespokojom a ßo toho dla do njeho s kléschczemi, pschi dźěle ßo trjebazymi, da. Wón mischtrej hkowu tak straschnje rosbi, so jeho pokmorweho domoj dowjeschu.

* W Schlesynskej ßu psches sliwy a ßylne deschcźe na hobrskich horach powodźenja nastałe. Pola Konradsthala je ßo żelesniski cźah wody dla powrócźił. W Frankensteinje ßu pschedměsta powodźene. Pola Leutmannsdorfa ßu mosty wottorhane a dwě khěži spowalenej. Pola Hirschberga je rěka Bobra psches brjohi stupika a město Hirschberg powodźika. W Hermsdorfu je ßo jedyn muż w żołmach tepił. Na żelesnizy bjes Hirschbergom a Wrótßławjom cźahi wjazy jěsdźicź njemóża, dokelż ßu żelesniske hacźenja na wjazorych městnach wot wody pschetorhnjene. W Nißy wot lěta 1829 tak wulku wodu měli njejßu, każ sańdżeneho 21. junija. Lutherska zyrkej, 2 kasermje, póst a nižsche dźele města pod wodu steja.

* Ssrědk psche dundakow. Město Gotha bě ßobu najbóle wot dundakow wobcźežowane. So by ßo czrjódow „khudych handwjerskich“ wobarało, je tole město jara khmany ßrědk nałożiło. Wschitkim dundakam ßo pschikasa, so dyrbja dwě hodźinje drjewo kakacź, sa cźoż ßo jim wobjed a darmotne pschenozowanje pschilubi. Jenoż mało handwjerskich ßo tomu podwoli a wot toho cźaßa vagabondojo město Gotha na boku wostajichu. Podobnje je ßo w Bennekensteinje měło. Tam je prjedy kóżdy měßaz na 300 dundakow psches wjeß pschischło. Wot toho cźaßa pak, hdźeż dyrbja sa pjenjeżne sarunanje pucźe porjedźecź pomhacź, ßo nimale żadyn wjazy njepokasuje.

* Schto móże ßo wscho cźłowjekej w pjanoscźi sehracź! Njedźelu bě we Waldenburgu jedyn wobydleŕ s njedalokeje wßy psches měru tutak a ßo wjeczor na dompucź podak. Blisko lěża ßo jemu sesda, so je doma; duż ßo spěschnje wußléka, lehny ßo na semju

a wußny. Dokelž pak deschćźik pocza kapacź, wotuczi wón a njedźiwajo na ßwoju cźežku skurjenoscź wón do ßwojeho bydła doczumpa, kaž ßo sda, wot nikoho njewidźany. Póndźelu rano ßo wón njemało dźiwasche, jako ßwoju drastu nihdźe namakacź njemóžesche. — Bjes tym běchu drastu namakali a w jenej korczmje wotedali, pjenježna móscheń pak je ßo tola pjecza ſ njeje shubika.

* W Barlinje mějachu sańdźeny pjatk gardedragunarjo psched krónprynzom ekserzirowacź. Jako ataku wumjedźechu, ßo někotre konje na městnje, hdźež korjenje se semje tczachu, sakopnychu, panychu a psches nje ßo nětko konje a jěsdni druheho rjada walichu, tak so ßo konje a dragunarjo w dźiwjej měscheńzy na semi walachu. Dźeń prjedy bě ßo jenemu ulanej na tym ßamym městnje ſ hlebiju zyła koża ſ hłowy dele sdrěła.

* W cźeſkej Lipje w tychle dnjach jeneho deserteura, infanteriſta Maxa Hammera ſ Biſkopiz, kotryž bě wot žitawſkeho regimenta cźeknył, sajachu. Wón běsche ſ dźěla hiſchcźe uniformu ſwoblekany. Jeho na khwilu do arreſta w kaſernach ſamknychu. Jako rano po njeho pſchińdźechu, ſo bychu jeho do Sakiſkeje wróczo pósłali, jeho wjazy njenadeńdźechu. Sſylny cźłowjek bě w nozy ſamknjene durje wuſběhnył a ſ woknom won cźeknył.

* W Stanowizach w Cźechach ſta ßo w tychle dnjach ßlědowaze njeſboże. Jedyn bur ſe ßwojej ßkužobnizu na polu jamu ryjesche. Na dobo ßo jimaj pod nohomaj semja ſapany a dźowka ßo do njeje zyle, bur pak hacź do ſchije ſaßypny. Sskužobna bě na měscze morwa, bjes tym ſo bu bur pſchi delnim žiwocze tak ſtraſchnje ſtłóczeny, ſo dwěluja, hacź ßo jemu žiwjenje ſdźerži.

* Měſchczańſka rada we Winje je wobſankła cźěłowu paleŕnju natwaricź. Dokelž pak ßo po płacźazym ſakonju cźěła palicź njeßmědźa, je ßo wona na ßejm ſ petiziju wobrocziła, ſo by ßo we Winje palenje cźěłow dowoliło.

* Wo žadławym njeſbożu pißaju ſ Baſela: Sſrjedu wjeczor chzyſche rěſnik Gaßer wulku hłuboku jamu, do kotrejež bě cźrjewowe wotpadanki a druhe hubjene mjaßo mjetak, wurjedźicź. Dokelž pſchi wotſběhnjenju jamineho wěka kruch wěka dele padźe, ſtaji rěſnik rěbl do 15 łóhczi hłubokeje jamy, ſo by po tamny kruch dele ſalěſł. Dwaj młodaj molerjej, kotrajž běſchtaj runje pſchitomnaj, widźeſchtaj, kak rěſnik ſ rěbla panje, a ßebi myßło, ſo je ßnadź ßo někak pſcheſtupił, ſtupi hnydom jedyn ſ njeju na rěbl, ſo by ſa panjenym hladał a jeho wucźahnył. Lědma pak bě wón dźeßacź ſchtelkow dele ſtupił, dha jeho bratr wuhlada, ſo ßo tež wón wjazy ſdźerżecź njemóże a ßo w hłubinje ſhubi. Se ſpěſchnej roſßudźenoſcźu a ſtrachotnoſcź njeſnajo, khwata druhi moleŕ ſa bratrom a toho runja w jamje woſta. Pſchiběžani ludźo, kotſiž njewjedźachu, kajkeje pſchicźiny dla ßu ßo tſjo mužojo w jamje ſhubili, wobſanknychu, někoho ſa ſchtrykom dele puſchcźicź. Jedyn rěſniſki bě k tomu hnydom hotowy, tola lědma bě wón do wěſteje hłubokoſcze po rěblu ſalěſł, jako rěbl puſchcźi. Duž jeho ſa ſchtrykom, jemu wokoło žiwota ſwjaſanym, wucźežechu. Wón dleſchi cźaß kaž morwy leżeſche a ßo hakle ſe wſchelakimi wožiwjeŕſkimi ßrědkami wožiwi. Nětko běſche jaßne, ſo bě ſły dym w jamje mužow morił, kotrychž cźěła ſ hokami a žerdźemi ſ mordaŕſkeje dźěry wucźežechu. Wſcho prózowanje, jich ſaßo wožiwicź, bě podarmo.

* Cźežke njeſboże je ßo w podkopkach pola St. Leonharda w Franzowſkej ſtako. Podkopki, 240 łohczi hłuboke, ßo ſaßypnychu a ſchěßnacze cźłowjekow bu žiwych pohrjebanych. Schtyrjoch mužow mózachu hiſchcze wuhrjebacź, druſy dwanacźo leża hłuboko pod ſemju.

* Pſche pßyczu ſkaženoſcź je ßo nowy ßrědk, ſ wěſtoſczu pſche tutu žadławu khoroſcź pomhazy, wußlědźił. Po radże jeneho portugiſkeho lěkarja je Bouley w Pariſu ßedmjoch cźłowjekow, wot ſkaženych pßow ſkußanych, ſ kobołkom (knoblauch) wuhojił, bjes tym ſo druſy, kotrymž ßo rany po ſtarym waſchnju wupalichu, wſchitzy wumrjechu. Bouleyowe hojeŕſke waſchnje je ſcźěhowaze: Skußanemu ßo najprjedy rany ſ wodu wumyja a ßo potom ſe ßuchim tołczenym kobołkom porybuja. Pódla toho dyrbi khory wodu, w kotrejž je kobołk wuwarjeny, dźewjecź dnjow dołho picź a tež dleſchi cźaß jědże ſ kobołkom jěſcź.

* W Sunderlandze w Jendźelſkej je ßo ſrudne, žałoßne njeſboże ſtako. Wěſty Fay w jenym tamniſchim theatrje ßwoje kekleŕſke khumſchty pokaſowaſche a na ßobotu wſchě ſchule pſcheproßy, ſo bychu dźěcźi k njemu póßłake; ſaſtupny pjenjes ſa galeriju bě jenož jedyn pjenježk. Theatr je derje twarjeny a jara wobſchěrny, galerija bě wot 1500 dźěcźi wobßadźena. Pſchedſtajenje bě hižom nimale ſkónczene. Fay woſjewi, ſo dźěcźi wot njeho wſchelake hrajki doſtanu a pocza te ßame bjes delka ßedźaze dźěcźi mjetacź. Dźěcźi na galeriji, ßo bojo, ſo niczo njedoſtanu, ßo ſ galerije po ſkhodźe dele cźiſchcźachu. Delka pſchi ſchěrokich ſkhodach běchu durje jenož 18 zolow ſchěroko wotewrjene. Tu někotre dźěcźi panychu a ſ tym wukhód ſawrjechu. Nětko ßo wſchě druhe dźěcźi pſches nje cźißnychu, a jene na druhe, a ßo ſacźiſchcźachu. Žyłe njeſboże ßo ſa někotre minuty ſta. Skhodowy rum bě wot delka hacź do horka ſ cźěłami napjelnjeny. W druhich dźělach theatra niczo wo njeſbožu njeſhonichu. Theatrowemu nahladowarjej krótko do ſkónczenja pſchedſtajenja pſchi mjenowanym ſkhodźe płabe ſtonanje nadpadźe a pſches to ßo žałoßneho njeſboża dohlada. Napohlad bě tak hróſbny, ſo ßo wopißacź njehodźi. Dźěcźi w hromadach ſatołczene leżachu, ſ roſtorhanej draſtu, ſ wohidźenymi wobliczjemi, ſ krwju poběžanymi hubami. Pytanje ſtarſchich ſa dźěczimi hacź do 11 hodźin w nozy trajesche. Jenotliwe podawki pſchi tym běchu woprawdźe wutrobu łamaze. Starſchi pſchi napohladże małych cźěłow myßle ſhubichu, druſy ßo na ſproſtnjene cźěła cźißnychu, płakachu a wołachu je ſa jich mjena, ſběhnychu je a je ßobu domoj wſachu, hdźež ßo ſe ſtróženjom dohladachu, ſo to njebě jich dźěczo, kotrež běchu ſ hromady wſali. Woſpjet dyrbjachu ßo njeſbožowni na městno njeſboża wrócźicź a pytanje ſa ßwojimi dźěczimi ſ nowa ſapocźecź. 186 dźěcźi bě ſatłóczenych, 100 cźežko ſranjenych. Njeſboże ßo njeby ſtako, hdy bychu na galeriji nětkotſi wucźerjo na dźěcźi kedźbowali. Něhdźe dwazecźi macźerjow bě ſe ßwojimi dźěczimi do theatra ßobu ſchło; jich dźěcźi po ſkhodźe dele njeběžachu a woſtachu tak ßmjercźi wukhowane.

* Na ſpodźiwne waſchnje ßo w Chinje ryby koja. Tak ßo tam rybłojenje tež ſ pomozu jeneho ptaka, kotrehož wódneho ralla mjenuja, ſtawa. Tutón ptak, kotryž jara rad ryby žerje, ßo na cźołm ßobu bjerje. Tam jeho na poßledni kónz ßadźa. Tak bórſy hacź ptak rybu wuhlada, ßo wón po nju do wody ponuri, tola pózrjecź ju njemóże, dokelž rybak woko, ptakej wokoło ſchije położene, ſacźehnje, tak rucże hacź je wón rybu ſ pyſkom pſchimnył.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowſka zyrkej: Martha Auguſta, Korle Auguſta Nowaka, dźełacźerja a wobydlerja, dź. — Marja Luiſa, Jana Ernſta Hrochora, ſahrodnika a wobydlerja, dź. — Edwin Jurij, Korle Hermanna Laraßa, kublerja w Hornjej Kinje, ß.

Michalſka zyrkej: Handrij, Handrija Ssmoły, dźełacźerja na Židowje, ß. — Hana Marja, Korle Auguſta Schuraka, dźełacźerja w Hněwßezach, dź. — Marja Martha, Jana Wicźaſa, żeleſniſkeho dźełacźerja na Ssokołzy, dź. — Linna Jenny, Korle Wylema Halki, gmejnſkeho poliziſty na Židowje, dź. — Marja Thereſia, Jana Auguſta Wicźaſa, wulkeho ſahrodnika w Brěſowje, dź. — Emma Bertha, njemandź. dź. w Dźěžnikezach.

Katholſka zyrkej: Jan, Franza Kultſa, fabrikſkeho dźełacźerja w Budeſtezach, ß. — Luiſa Ella, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 8. junija: Marja Wicźaſej, Jana Handrika, dźełacźerja a wobydlerja, mandźelſka, 69 l. 7 m. — 13. Jaroměr Wylem Mlynk, khěžeŕ a fabrikſki dźełacźeŕ na Židowje, 64 l. 4 m. 12 d. — Handrij Lorencźk, dźełacźeŕ w Delnjej Kinje, 38 l. 2 m. 28 d. — 16. Jan Michałk, dźełacźeŕ pod hrodom, 69 l. 3 m. 22 d. — Emma Wylemina, Jana Adolfa Ducźmana, cźeßle a khěžerja na Židowje, dź., 3 m. 10 d. — 17. Jaroměr Wylem, Jaroměra Wylema Alberta, fabrikſkeho dźełacźerja na Židowje, ß., 6 m. 27 d. — 19. Richard Kurt, njemandź. ß. na Židowje, 3 m. 9 d.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym ſhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjeczor 9 hodźin.

Wjedro w **Londonje** 22. junija: Deschcź.

Dobrowólne pschešadžowanje.

Na žadanje wobšedźerki ma šo

4. julija 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

wot podpisaneho hamtskeho šudnistwa **Marji Schütez** šłuschaza **makosahrodniska žiwnosć**, w Ssokschezach leżana, cźišło 17 palneho katastra a fol. 13 leżomnostnych knihi sa Ssokschezy s 3 hektarami 28,4 arami (= 5 akrami 280 □prutami) areala a 142,03 dawkskimi jenosćemi, kotraž žiwnosć je šo se stejazymi žnjemi, tola njedźiwajo dawkow a wobćežnosćow wot wješnych grychtow na

12,000 mk.

taksirowała, **na městnje šamym w Ssokschezach** na dobrowólne waschnje pschešadžowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym šudnistwje a w korczmje w Ssokschezach wupowěšnjene, wopisanje leżomnosćow a pschešadžowanske wuměnjenja wopschijaze, šo na kupjenje smyšleni pschepschoschuja, so bychu šo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Schütez makosahrodniskej žiwnosći w Ssokschezach seschli, k šadženju šo samokwili, šwoju płaćenjakmanosć dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 19. junija 1883.

Kralowske hamtske šudnistwo.
Meusel. Drche.

Khěža

se sahrodu, w tudomnym pschedměsćze leżana, w najlěpschim twarskim wobstejenju (poślednja kupna płaćizna w lěcze 1878: 5800 tlr. — —) ma hnydom pschedacź

prawisnik Seyfert.

Khěža cźišło 4 na wulkej bratrowskej haśy, w kotrejž je tukowa a wolijowa pschedawarnja, je sa małe napłaćenje na pschedań abo móže šo też sa jene kubło wuměnicź.

Khěža w Budyschinje

se sahrodu je pscheměnjenja dla tunjo na pschedań. Wscho dalsche je we wudawarni Serb. Nowin shonicź.

Žiwnosć cźišło 16 w Dźěžnikezach s 9 kórzami leżomnosćze je s zykym inventarom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

W Płušnikezach je **khěža** cźišło 21 s polom a łuku, šolotowej a trawowej sahrodu na pschedań.

Jena **kowarnja** se 4 kórzami pola je sa 600 toleŕ, s kotrychž móža 400 stejo wostacź, hnydom na pschedań. Hdźe? je shonicź pola gmejnskeho prjódkstejerja w Komorowje pola Klukscha.

Trawowa awkzija.

Trawa na Hněwšecźanskej gmejnskej łuzy ma šo **24. junija t. l.** popołdnju w 4 hodź. pod wosjewjomnymi wuměnjenjemi na pschešadžowanje pschedawacź.

Awkzija.

Na knježim dworje w **Scheschowje** maja šo **póndźelu 25. junija** dopołdnja wot 9 hodźin wschelaki ratarski a hospodarski grat, někotre płuhi, rěblate wosy atd. na pschešadžowanje pschedawacź.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 25. junija t. l. ma šo w **Turjom** na łukach, do Kißlizy šłuschazych, 90 cźišłow trawy sa hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacź. Wuměnjenja šo do awkzije wosjewja.

W Draždźanach, 9. junija 1883.

Hendrich s Polenz.

Nowy twarski kruchaty kalk

je šašo doschoł a je zentnar po 1 mk. na pschedań, toho runja **tšěschne** a **murjerske zyhele** po tunich płaćizinach poruczа

Fischer
na dwórnischcźu we Łasu.

Cźeske kamjentne wuhlo

we wschěch družinach scźele se stazije Cźopliz (Teplitz) solidne a płaćizny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

15—20 na bok stajenych khachli

je na pschedań,

khachle se 40 khachlizami, 16 rózkami a 2 symsomaj po 12 mk.,

pola **H. R. Teutschera**
na kamjentnej haśy w Budyschinje.

Proßata

šo stajnje pschedawaju na

knježim dworje w **Lichanju.**

Wolij

k masanju mlócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haśy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Margarin-butru,

derjeśłodźazu, poruczа

Gustav Poser
na jerjowej haśy.

Prawdźiwy

cžorny kalk

s Daubitza,

najlěpschi sa zyhelowe krywy a wodowe twary, najbóle dźerżazy wobmjetowanski kalk sa wětrowe boki a psche pschebiwazu włohu, je runje doschoł.

A. Lorenz,
skład na privatnym dwórnischcźu a na Hoschiz haśy.

Wschě družiny **kwětkow, warjenjow, šolotwje, kałoweje a rěpoweje pschešadły** šu na pschedań pola

sahrodnika **Pawła** w Lichanju.

☛ Też šo tam wscho pleczenje wěnzow, kmótsinskich buketow, kwašnych darow atd. derje a tunjo wobstara.

Jenotliwje je na pschedań drjewo, lětßa puschczane, na

I. reviru: w Krjebi:

250 hromadow khójnowych schczěpow,
160 = = kuleczkow,

II. reviru: w Zedligu:

160 hromadow khójnowych schczěpow,
25 = = kuleczkow.

Kupzy njech ßo na revirskich hajnikow wobrocza.

Sa lěto 1883. **Th. Grumbt.** Sa lěto 1883.

Wulki khofejowy sklad

na swonkownej lawskej haßy czißło 9, na róžku Hoschiz haßy.

Psches niske khofejowe płaczisny w januaru t. l. pohnuty, ßym w ßwojim czaßu ßwój skład po jara tunich płaczisnach wudospołnił a dowolam ßebi ßwój wulkotny skład jenož natursko-barbnych a po ßłodźe pruhowanych khofejow po hischcźe starych płaczisnach poruczecź.

a) **Ssyre khofeje:**

amerikanski . . . . punt po 70, 80, 85, 90, 100, 105, 110, 115 a 120 np.,
hollandski s kolonijow = = 105, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160 np.,
jendźelski = = = 115, 120, 130, 140, 150, 160 np.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje ponižene płaczisny.

b) **Palene khofeje**

w snatych zyle wubjernych družinach a měschenju, punt po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

Dny, na kotrychž ßo khofej pali: Póndźelu a schtwórtk dopołdnja; ßobotu popołdnju.

Darmotne póßłanje do domu. **Th. Grumbt** Darmotne póßłanje do domu.

na swonkownej lawskej haßy czißło 9, na róžku Hoschiz haßy.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w maczicznym domje na lawskich hrjebjach czo. 2.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czeŕwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, wołtaŕne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo czesczene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕskich klamach pscheßwědczicź.

Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derje-ßłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

1000 ajchowanych

piwowych karanczkow,

duzent po 2 mk.,
ma na pschedań
awkzionator **Wällnitz**
na ßukelńskej haßy.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěło-pschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kóslaze kóžki

kupuje po jenotliwym a we wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczisnach

Gustav Naucka na garbaŕskej haßy.

Kóslaze kóžki

pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje **H. Lange** pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

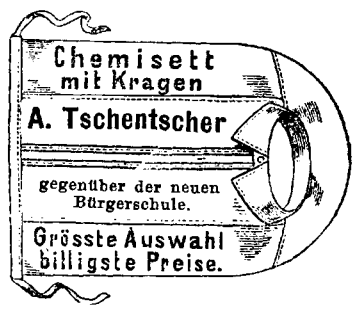

Pschedkoschliki s khornarjom porucza **A. Tschentscher** w Budyschinje.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hłowneje straže (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschczu.

We wudawaŕni „Serbskich Nowin" je na pschedań: **Spěwna radoscź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Do Awstralije

sczele paßažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel
w **Draždźanach,**

C. A. Mathei
w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Wotewrjenje klamow.

Cżeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże k nawjedżenju dawam, ſo ßym w tudomnym měſcże na ßeminarſkej haßy cżißko 2 **wurěſnotworowe klamy** wotewrik. Ja budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ſ dobrej tworu a tunimi płacżiſnami cżeſcżenych wotebjerarjow ſpokojił.

S dobom poruczam **ſbytki,** 2—14 łohczi dołhe, **wobrubne ſchlebjerdki, gaſu, ſchórzuchi, rubiſchka, płat** a wſchelake druhe artikle a wulki wubjerk **módreho cżiſchcża.**

S poczeſcżowanjom **Adolf Schlegel.**

Woſjewjenje.

Po tym ſo ßym ßwoje cżaßnikarſke klamy knjeſej **A. Wehnerej** w Lubiju pſchedał, wſchitkim ßwojim cżeſcżenym ßwěrnym wotebjerarjam ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje ſpożcżene, wutrobny dżak praju ſ próſtwu, ſo by ßo to ßame tež mojemu naßlědnikej dostało.

S poczeſcżowanjom

C. Reseck.

Na hornje pißmo ßo poczahujo, proſchu, ſo by ßo dowěrjenje, mojemu prjednikej ſpożcżene, dobrocźiwje na mnje pſchenjeßko. Moje prózowanje budże na to ſłożene, ſo bych po tunich płacżiſnach na dobre a ſprawne waſchnje poßłużował.

We Wósporku, 14. junija 1883. **Alwin Wehner.**

Magazin pólſtro- **wanych möblow**

na taſchbarku 7 na taſchbarku 7

pſched tſělnikom.

Poruczam **ſofy, wulke ſtoły** a wſchě druhe **pólſtrowane möble** po najtuniſchej płacżiſnje.

R. Hennig, tapezirař.

K měſchczańſkemu tſělenju

poruczam tunjo:

żónſke ßekle	po	20 np.,
- **korſety**		100 np.,
- **ſchtrympy**		35 np.,
- **khornarje**		20 np.,
rüſchu, meter		10 np.,
mużſke manſchety		18 np.,
- **ſchlipſy** (cżorne)		25 np.,
- - (pißane)		30 np.,
pſchedkoſchliki ſ **khornarjom** a **tykanjom**		55 np.,

dżěcżaze, żónſke a **mużſke rukajzy, rubiſchka** na **hłowu** a **wokoło taille** atd. atd.

E. Scheer w **Budyſchinje**

3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucża jara tunjo **köper** a **katun,** meter po 30 np., łóhcź po 17 np.; **katunowe ſbytki** k jakam po 50 np.; 5/4 **módry cżiſchcź,** meter po 43 np., łóhcź po 24 np.; 6/4 **módry cżiſchcź,** meter po 63 np., łóhcź po 35 np.; **khołowowe tkaniny** a **jakowe poczehnjenja,** meter po 35 np., łóhcź po 20 np.; **khołowowy drel,** meter po 70 np., łóhcź po 40 np.; **cżiſtowołmjane thibetowe rubiſchcża** wot 1 mk.

Bryle a **tłóczaki** ſa krótko- a daloko-widżazych wot 80 np. hacź do najlěpſchich druźinow porucża

cżaßnikař a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Wopiłſtwo, ßamo na najwyſchſchim ſkhodżeńku, wotſtronja ſ wěſtoſcżu a rukowanjom, też bjes wědomoſcże khoreho, wunamakař d. M. a ſpezialiſt pſche wopiłſtwowe khoroſcże **Th. Konetzky** w Barlinje, Bernauerſtr. 84. Wopißma, kotrychż woprawdżitoſcź je wot kral. hamtſk. ßudniſtwow a gmejnſk. prjódkſtejerjow wobkrucżena, darmo. Podrażowarjow njech ßo kedżbu nima, dokelż je to jenoż jebanſtwo.

Wo **P. Kneiſelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy bědnych ſ tutym woſpjet na horejſchu tinkturu kedżbnych cżinimy, jako wo prawdże na najlěpſchi, **je-li niz jeniczki w ſkutku ſprawny ßrědk** pſche wupadowanje włoßow, każ też ſo by cżłowjek ſhubjene włoßy ſ nowa dostał, a je wona **woßebje też ſa żónſke,** kotrymż włoßy huſto wot pſcheměrneho nałożowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wużitna. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdżiwu jenoż knjes **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Juk. Linka** na pſchedań.

We wudawarni Serbskich Nowin budże dżeńßa ſa tydżeń ſa 30 np. dostacź:

Bartrom Zigenbalk,

prěni lutherſki miſionar, k jeho 200 létnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwacżidle.

Cżaßniki

pſchedawa a porjedża tunjo a derje ſ rukowanjom cżaßnikař **Mager** pſchi kaſernje.

Kedżbu!

Jutſje **njedżelu 24. junija kolbasy-wukulenje** w Splóſku.

Schołta.

Młoda hołza, kotraż chże doſpołnje ſchwadliſtwo nawuknycź, móże hnydom ſpodobne měſto dostacź na bohatej haßy 16 w ſadnym twarjenju.

Hołzy ſe wßy, kotreż chżedża **ſchwalczi-ſtwo** nawuknycź, móża měſto dostacź pola **M. Schmiedeloweje** na żitnych wikach cżo. 3, w Roſtez reſtawraziji.

Wucżobnik pytany.

Sa ßwoje ſeleſotworowe klamy pytam 1. julija abo 1. oktobra ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wucżobnika.

Paul Walther.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chże **tyſcherſtwo** nawuknycź, móże hnydom do wucżby ſtupicź pola

Oswalda Kſchiżana, tyſcherſkeho miſchtra w hoſcżeńzu „k ſkotemu jehnjecżu".

Jedyn wucżobnik

ßo pyta wot **kowarja** w Maleſchezach.

Ródny pohoncź

móże do ßłużby ſtupicź na knjeżim dworje w Cźichońzach pola Budyſchina.

Jedyn **pſchedeſchcźnik** je ßo ßobotu ra butrowych wikach namakał. Saßo dostacź we wudawarni Serb. Nowin.

Płacżiſna żitow a produktow w Budyſchinje

16. junija 1883.

Żitowy dowos: 3053 měchow.		Na wikach wot M Pf	hacź M Pf	Na burſy wot M Pf	hacź M Pf
Pſchenża	50 kg.	7 74	8 9	7 86	9 23
Rożka		7 28	7 66	7 28	7 66
Jecżmjeń		6 52	6 88	6 52	6 88
Wowß		6 50	6 90	6 50	6 60
Hroch		8 33	10 28	— —	— —
Woka		8 6	8 33	— —	— —
Raps		— —	— —	— —	— —
Jahły		14 —	16 —	— —	— —
Hejduſchka		18 50	19 —	— —	— —
Bérny		3 30	3 80	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 10	2 40	— —	— —
Pſchenicżna muka	50 =	7 50	17 50	— —	— —
Rżana muka	50 =	7 —	11 75	— —	— —
Ssyno	50 =	2 70	3 30	— —	— —
Sſłóma	600 =	15 —	16 —	— —	— —
Proßata	1314 ſchtuk, ſchtuka	7 —	20 —	— —	— —
Pſchenicżne wotruby		— —	— —	4 40	4 80
Rżane wotruby		— —	— —	5 —	5 50

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 30. junija 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo „**Serbskich Nowinow**“, kotſiž chzedźa ſa nje na **3. ſtwórtlěto 1883** do prědka płaczicź, njech nětko 80 np. we wudawarni „Serb. Now.“ wotedadźa. Čzi, kotſiž ßebi „Serbske Nowiny“ pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa „Serbske Nowiny“ na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho kněžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — „Serbske Nowiny“ ſ pſchiłohu „**Serbski Hospodar**“ płacza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němſke kněžorſtwo. Na pruſkim ßejmje je ßo nowy zyrkwinſki ſakoń, kaž bě hižom to do prědka widźecź, ſ wulkej wjetſchinu pſchijał. Do jeho wothłoßowanja hiſchcze ras rěčznikojo liberalneje ſtrony ßwoju hłuboku njepſchecźelnoſcź pſchecźiwo bamžej pokaſachu. Bjes tym ſo ßobuſtawy zentrumſkeje ſtrony w nowym ſakonju jenoż ßnadny ſapoczatk dalſchich nuſnych reformow widźachu, nadźijeſche ßo miniſter Goßler, ſo budźe ſakoń podłožk zyrkwinſkeho měra a ſo žadanja katholſkich Němzow doſpołnje ſpokoji. Miniſter Goßler k tutym ßłowam hiſchcze hroženje pſchiſtaji, ſo ſa katholſke duchownſtwo ſte ſcźěhwki njewuwoſtanu, je=li ſo ßo nětko, hdźež je pſches ſakoń duchownej nuſy wotpomhane, bamž na ſtejniſchczo pruſkeho knježerſtwa njeſtaji.

— Pólſke nowiny wſchědnje wo ßławnym pólſkim ſpißacźelu Kraſchewſkim pißaju, kotrehoż ßu wóndano w Barlinje ſajeli, a kotremuž winu dawaju, ſo je pjecza tajne akty pruſkeho wójnſkeho miniſtra franzowſkemu knježerſtwu pſcheradźił abo pſcheradźicź chzył. Człowjek, na kotrehoż wobſkórżbu ßu Kraſchewſkeho ſajeli, je wěſty Adler, kotremuž je Kraſchewſki prjedy wjele dobroty wopokaſował. Adler bě wjetſche ſumy pjenjes wot Kraſchewſkeho do prědka ſa dźěła doſtał, kotrež chzyſche w poſdźiſchim czaßu wobſtaracź. Dokelž bě Adler we wójſku ßłużił, pſchepoda jemu ſkónczńje Kraſchewſki na jeho próſtwu dźěło wo němſkim wójſku. To ßamo dyrbjeſche ßo ſ wjetſchim dźěłom wo Němzach, wot Kraſchewſkeho ſapoczanym, ſjenocźicź. Adler ßo nětko do Němzow poda, ſo by tam ſa ßwoje dźěło ſtudije czinił. Po ſdaczu pak je wón hnydom wot ſapoczatka wotpohlad měł, na tajke waſchnje Kraſchewſkemu pjenjeſy wunuſowacź. Wón ßwoje liſty na Kraſchewſkeho na tajke waſchnje naſtaja, ſo Kraſchewſki na wěſte praſchenja ſe wſchej ſjawnoſczu wotmolwi. Tele wotmolwjenja, ſ jich ſwißa ſtorhnjene, dadźa na ſdacze winu na Kraſchewſkeho panycź a to Adler k tomu wužiwaſche, ſo je nahladnym pólſkim woßobam ſa 4000 hriwnow poſkicźi. Kraſchewſki bě wo tym ſhonił, njekedźbowaſche pak na wěz a jako njehańbicźiwy człowjek Kraſchewſkemu pjenjeſy w jeho domje wunuſowacź ſpyta, ßo Kraſchewſki jeho hroženjam wußmja a jeho ſ domu czißnycź da. Po liſcze, kotryž je Kraſchewſki ſ jaſtwa jenemu Warſchawſkemu nakładnikej ßwojich ſpißow póßłał, njetrjebamy na tym dwělowacź, ſo ßo njeluba naležnoſcź bórſy na ſpokojaze waſchnje wujaßni. Kraſchewſki w tutym liſcze piſche, ſo ßu jeho njewopſchimliwych pſchiczinow dla ſajeli, wón ßo khory czuje, tola njedźiwajo na to ßwoje ſpißacźelſke pſchißłuſchnoſcze ſ wěſta dopjelni, dokelž ßo nadźija, ſo jeho bórſy puſchcza. Wobſkórżby, pſchecźiwo Kraſchewſkemu czinjene, hižom toho dla na wěriwoſcź podobne njejßu, dokelž ßo Kraſchewſki ženje ſ politiku naßadźował njeje. Ssamo w tajkich czaßach, hdźež jeho dowěrjenje luda k politiſkej dźěławoſczi wołaſche, wón wſchě tajke namołwjenja wotpokaſa a ßo ſ tym ſamolwi, ſo ani darow, ani doßahajeze wědomoſcze ſa politiſke dźěło nima. „Ja mózu“, Kraſchewſki czaſto praji, „ßnadź jako ſpißacźel ſa Polakow ſ wužitkom ſkutkowacź, tola wo politizy niczo njeroſymju; woſtajcze mje pola mojich knihow, pola mojeho pjera.“ W czaßu revoluzionarnych hibanjow w Pólſkej ßo Kraſchewſki do nich njeměſcheſche; jeho tehdomniſchej ſpißacźelſkej dźěławoſczi, ſ wonka wſchěch politiſkich ſpoczinjenjow ßo dźerżazei, ßo ßamo wot ruſkeho knježerſtwa żane ſadźěwki do pucza njekładźechu. Ruſke knježerſtwo jeho ženje ſajako njeje, a toho móże ßo jenoż mało ważnych a nahladnych woßobow pólſkeho luda khwalicź. Kraſchewſki je drje ßo w ßwojim czaßu wot Wjelepólſkeho ſ kraja wupokaſał, tola to ßo jenoż toho dla ſta, dokelž wón ßwojemu prinzipej ßwěrny woſta a Wjelepólſkemu k woli njebě, kotryž chzyſche jeho k politiſkim agitazijam nuſowacź. Kraſchewſki je ßo po jeho wupokaſanju w Draždźanach ſaßydlił a to ſta ßo pſches parſchonſku protekziju ſakſkeho krala Jana, kotryž bě Kraſchewſkemu dla jeho ſtudijow wo italſkim pěßnjerju Dancze woßebje pſchikhileny. Tukanje, kaž ſo je Kraſchewſki ſa Franzowſku dźěłał, je hoły njeroſom. S Franzowſkej Kraſchewſki żaneho ſwißa nima a bychu=li jeho wobſkórżbnizy wjedźeli, na tajke njeſpodobne waſchnje je ßo Kraſchewſki wo franzowſkim knježerſtwje wuprajał, bychu ßo woni wěſcze ßwojich njeroſomnych wobſkórżbow woſtajili. Hdy by ßo Kraſchewſki woprawdźe nětkaſ winowaty czuł, potom by drje ßo do Schwajzarſkeje podał, hdźež by němſkej poliziji wukhowany był.

Awſtrija. Na Winſkej univerſicze ßu ßo njelubośne ſtudentſke njeměry měłe. Rektor tuteje univerſity, profeßor Maaßen, bě na delnjo=awſtriſkim ßemje, jako ßo tam wo tym wuradźowaſche, hacź ma ßo we Winje ſałożenje jeneje czěſkeje ſchule dowolicź, ſa czěſku ſchulu hłoßował. Profeßor Maaßen bě pſches to němſkich liberalnych, ſ najhłubſcheje wutroby wſcho ßłowjanſke hidźazych, pſchecźiwo ßebi rośnjemdrił. Winſke liberalne nowinarſtwo na najnjepſchiſtojniſche waſchnje pſchecźiwo Maaßenej ſchcźuwaſche a ſtudentow

namołwjeſche, ſo bychu pſchecźiwo ßwojemu rektorej demonſtrirowali. Studentojo pokiw ſroſymichu a, k njeporjadam pſchezo hotowi, rektorej wulki ſkandal wuhotowachu. Hiſchćże wobkrućeni buchu woni w ßwojim ſakhadźenju pſches ſadźerźenje profeßorow Winſkeje univerſity, kotſiž, ſe ſtudentami jeneho ſmyßlenja, rektorej Maaßenej adreßu pſchepodachu, w kotrejž jemu wuprajichu, ſo na ßejmje w pſchesjenoſći ſ jich měnjenjom a pſcheßwědčenjom ſkutkował njeje. Tajke ſadźerźenje profeßorow je ßo wot wſchěch ſ měrniwoſću myßlazych ſaßudźiło. Studencźa ßu na univerſicźe dla wuknjenja, niz pak dla politiſkich agitazijow. Ale też toho dla, dokelž dyrbjachu ßebi profeßorojo pomyßlicź, ſo njeßmědźa ſtudentam podpjeru podacź, by lěpje było, hdy bychu ßo adreßy na rektora woſtajili.

Schwajzarſka. Też w měrnej Schwajzarſkej ßo pſchecźiwo židam ſběhaju. W St. Gallenje bě ſańdźeny tydźeń wulki njeměr pſchecźiwo židam wudyrił. Wina na njeporjadu je jedyn židowſki ſozialdemokrat ſ mjenom Bamberger, kotryž bě ſ Němſkeje pſchicźahnył. Tutón w St. Gallenje ſ draſtu wikowaſche a to na tajke waſchnje, kaž ßo to kſcheſcźijanam njeſpodobaſche. Pódla toho bě wón wußměſchowarſke roſprawy wo ſchwajzarſkej krajnej wuſtajeńzy woſjewjał a ſ tym Schwajzarſkich narodnu cźeſcź ſranił. Roſnjemdrjeny lud draſtowemu židej wokna wubi, doby ßo do jeho klamow, roſtorha jeho knihi a wſchě jeho twory pak ſaniczi, pak je roſmjeta.

Franzowſka. Franzowſke knježeŕſtwo ßo pſches hroženja Chineſow wottraſchicź njeda, Tonkin wobßadźicź. Chineſojo drje ßo ſe ßwojim wójſkom wulzy wupjeraju, kotrež ßo wot něhduſchich němſkich, jendźelſkich a franzowſkich podwyſchkow wuwuczuje, tola Franzowſojo derje wjedźa, ſo wuſtojnoſcź tutoho wójſka daloko njedoßaha. Kſchiwi, horbacźi, hłuchi a pok ßlepi wojazy w chineſiſkim wójſku žana rědkoſcź njejßu. Tonkinſki khěžor Tu Duc też pod žanym chineſiſkim ſchkitom ženje ſtał njeje a ſa nim njeżada. Duž China žaneho prawa nima, Tonkina dla Franzowſkej wójnu pſchipowjedźicź. Nowſche powjeſcźe ſ Tonkina podawaju, ſo je tonkinſki khěžor wulke wójſko naſběrał a ſo je to ßame derje wobrónjene. Franzowſojo chzedźa, tak rucźe hacź ßu poßylnjenja pſchijěłe, njepſchecźela pſchimacź.

— Ssnadne pſchiběranje liczby franzowſkeho luda poczina franzowſkemu knježeŕſtwu ſtaroſcź cźinicź. Hdyž ßo wobydleŕſtwo Franzowſkeje njepſchiſporja a druhe ßußodne ludy kóžde lěto pſchezo bóle na liczbje nabywaju, njebudźa ſkónczńje Franzowſojo wjazy ßwoje nětcźiſche politiſke ſtejniſchczo ſdźerźecź móz a ßo wot ßylniſchich ßußodow pſchewinu. Hižom wjazy krócź je ßo Franzowſam wot wótcźinſzy ſmyßlenych krajanow pſchiwołało: „Franzowſka do ſad ſtupa, dokelž nima doſcź dźěcźi.“ W nowſchim cźaßu je ſapóßłanz Mignom kedźbliwoſcź deputirtſkeje komory na tutu narodnu naležnoſcź wobrocźił a roſprawu podał, w kotrejž je niſka liczba dźěcźi na wßach dopokaſana; hórje ma ßo ſ tym hiſchćże we wulkich měſtach kaž w Pariſu, Lyonje, Lillu, Marſeillu atd., hdyž ßo tutón njedoſtatk hiſchćże bóle pokaſuje. Jako najkmanſchi ßrědk pſchecźiwo roſcźazemu bjesdźěcźniſtwu ßo ſ wjazorych ſtron ſe wſchej khutnoſcźu namjetuje, ſo by ßo na nježenjenzow wyßoki dawk położił, pódla toho by ßo dyrbjało ſe ſakonjom poſtajicź, ſo dyrbi kóždy Franzowſa wot dwazyczi do ſchtyrzyczi lět, kotryž po pjecźlětnym mandźelſtwje žanych dźěcźi nima, ßebi we wocźehnjeŕni njemandźelſkich dźěcźi jene dźěcźo wubracź a ßo wo nje kaž wo ßwoje ßamßne dźěcźo ſtaracź.

— Franzowſke radikalne nowinarſtwo ßamy woheń na ßudniſtwo ßapa, kotrež je ſnatu revoluzionarku Luiſu Michel dla wabjenja k rubježniſtwu k ſchěſcźlětnej khoſtarni ſaßudźiło. Shromadźiſna revoluzionarnych je pſchedßydu, ſtatneho rěcźnika a pſchißažnych tamneho ßudniſtwa k ßmjercźi ſatamała. Radikalne nowiny ßebi žadaju, ſo dyrbi präſident republiki Luiſu Michel a druhich ſ njej ßobuſaßudźenych 14. julija pſchi ſkładnoſcźi narodneho ßwjedźenja wobhnadźicź. Tola Jules Grévy budźe ßo paſcź a na revoluzionarnych poſkhacź. Republika je hórke naſhonjenje ſ tym cźiniła, ſo je ſ wulkoſmyßlnoſcźu najhórſchich palerjow a ßmalerjow ſ komunſkeho ſběžka wobhnadźiła a jim dowolika, ßo do wótcźiny wrócźicź. Cźile ſtóſtnikojo wulkowutrobnoſcź republiki ſ tym ſarunaju, ſo hiſchćże dźenßa ſe ſaßakkej žadliwoſcźu roswalenje wſcheho wobſtejazeho porjada prědują. Luiſa Michel dyrbi hiſchćże ſ pokojom bycź, ſo ßu ju jenoż k ſchěſcźlětnej khoſtarni ſaßudźili; njebychu-li pſchißažni ſ mikoſcźu wo tutej pokłudnej žónſkej ßudźili, bychu ju dyrbjeli k dźeßacźlětnemu khoſtanſkemu dźěłu ſaßudźicź. Lěta dołho je republika pſchihładowała, kak Luiſa Michel w revoluzionarnych ſhromadźiſnach ßwojich pſchiwißowarjow namołwjeſche, ſo dyrbja wſchitkich poměrnych republikanſkich moricź. Hakle potom, jako wona lud naſchcźuwa, ſo by pjekarnje wurubił a k tomu ſnamjo ſe ßwojej cźornej khorhowju da, bě ſchcźedriwoſcź knježeŕſtwa na kónzu, a Luiſa Michel bu ſajata.

Na wumjeńku.

(Pokracźowanje.)

Rowař khodźeſche nětko huſcźiſcho do wßy, a to k rychtarjezom a k Sſerbinezom; po ſdacźu měješe tam wjele wobſtaracź.

Ras popołdnju pſchińdźe domoj a dźeſche k ſtaremu Sſerbinej: „Waſchej ſtarej macźeri doma ßo jara ſtyſka, pſcheje ßebi, ſo by ju ras wopytał, nano.“

„Ja na kubło?“ wuraſy Sſerbin.

„K ßwojej žonje, kotrejž ßo na ßmjercź ſtyſka“, wotmołwi rowař.

Sſerbin woſta dołho ſamyßleny, trějeſche ßebi ſ prawej a ſ lěwej ruku wobliczo, kaž by ßebi myßle ſ roſoma wutrěcź chzył. Skónczńje rjekny: „Myßliſch, ſo bych tam na kubło ſchoł?“

„Myßlu, ſo by ſchoł, nano; chzeſch-li, ja tebje tam dowjedu“, rjekny rowař, a ſ tym bě wěz do pokojzy hižom wobſanknjena.

„Kelko lět hižom njejßym na kuble był?“ praſcheſche ßo ſtary Sſerbin.

„Je tomu hižom wjele lět, a mjes tym je tebi ßyn doroſtł, ſo je radoſcź, na njeho hladacź“, rjekny rowař. —

Na wjecźor dźěſchtaj rowař a Sſerbin po pucźu k Běłſchezam, na kubło, wo kotrymž ßebi hiſchćże myßleſche, ſo je hiſchćże Janowe. Sawěſcźe bě jemu tón pucź jara cźežki; pſchetož runjeż rowař ſ nim wo wſchelakich wězach rěcźeſche, Sſerbin njeßłyſcheſche, tak bě do ßwojeje myßle ſanurjeny. Jeno ſ khwilemi ſdychny ßebi ſ hłuboka: „Tak je to mój poßledni pucź!“ Rowař jemu niczo wjazy njepraji. Dyrbjeſchtaj ſkoro pſchi kóždej mjeſy wotpocźowacź a tu rjekny Sſerbin kóždy ras: „Ja du na Kalwarſku horu.“

Hdyž pſched Sſerbinez kubło dóńdźeſchtaj, bě hižom cźma. Sſerbin ßyże ßo wſchón mucźny pſched wrotami na kamjeń a ſarěcźa ſ mjehkim hłoßom: „Jeno ßo ſhibujtej, twjerdej kolenje, a proſchtej mojeho ßyna, ſo by mi pſches dwór dowolił. Jeno ßo ſpinajtej ruzy, a proſchtej, ſo by mi ßyn wrota wotewrił, kotrež běchu mi ſa tak dołhe lěta ſanknjene. Njehacźcźe ßo ßłowa, proſchcźe, proſchcźe! Wſchak njeje mózno, ſo by ßo cźłowjek ſe ßłowami ſadußył, — won, ty twjerde ßłowo a ſmjehcź ßo! Won, ty twjerda myßliczka a ſmjehcź ßo! Ssyno Jano!“ rjekny ſ wótriſchim hłoßom, „hlaj, twój nan ſteji pſched twojim prohom — proſchu tebje, pſchißlub mi to, wótſje a pſched ßwědkami, ſo na mnje toho pßa njewuſchcźuwaſch, kotryž je ßo něhdy ke mni liſchcźił.“ A podobnje rěcźeſche Sſerbin; ſdaſche ßo to ſ khwilemi, kaž modlitwa, ſ khwilemi, kaž płacź a hórka ſkórżba.

Hdyž tu tak ßedźeſche a rowař pſchi nim ſtejeſche, ſaklinczachu ſ dwora ſwuki herzow a pěßnje měſchachu ßo do nich. Stary

Sserbin womjelkny, posběže hkowu a wohladowasche ßo. Wohladowasche ßo, hdźe to ßedźi a poßkuchasche, ſ wotkel ta hudźba pſchikhadźa. „Hdźe ßy mje dowjedł?" wopraſcha ßo a ſtany, dokelž tomu njewěrjeſche, ſchtož widźeſche a ßkyſcheſche.

„Na kubło twojeho ßyna", wotmolwi rowař.

„A mojej žonje ßo na ßmjercź ſtyſka, ßy prajił?"

„Tak ßym prajił."

„Schto pak hraje tam hudźba, hdźež ßu na ßmjercź ſrudni?"

„Móže=li hudźba pſchi khowanju waſcheho dźěda hracź, cžohodla njeßměła dźenßa? A njeje hudźba hraka, hdyž ſcže waſcheho njeboh dźěda ke mni won donjeßli?"

Sserbin ßo ſamyßli a mjelcžeſche khwilu. Na to rjekny: „Pójdźemy dale!" wotewri wrota, tola wosta w nich ſtejo a poßkuchasche. „Pßa hiſchcže njejßu na mnje ſchcźuwali, njeßkyſchu, ſo by ſchcźowkał." Hudźba klinczeſche dale.

Na to krocžeſchtaj do dwora a ſtary Sserbin rěcžeſche ſaßo ſ mjehkim hloßom: „Hladajcže na mnje, wy wſchitzy, kotſiž ſcže ßebi tu hoſpodliwu tſěchu hladali; je ßnadź ſchtó ſ waß tak poniżnje pſchiſchoł, kaž ja dźenßa? Je ßnadź ſchtó tak proßycź dyrbjał, kaž ja proſchu?" A ſaßo poßkuchajo rjekny: „Hiſchcže njeßkyſchu pßa, ſo by ſchcźowkał." Spósna, ſo je ta hudźba w komorach nad kólnju. Tu ſaßkyſcha, ſo ßo něchtó wot kólnje bliži; njedohladawſchi ßo, ſchtó to je, pokloni ßo a rjekny: „Ssy=li ty mój ßyn Jan, o proſchu tebje, jeno něktore dny mje njewuhoń. Sswojeje mandźelſkeje dla tebje proſchu, twojeje macźerje, kotraž je tebje pſches měru lubowała, a tej ßo na ßmjercź ſtyſka! Wſchak ja ſaßo póńdu, hdyž budźe ji lěpje!"

Bě pak to Hanuſch, kotryž jemu napſchecžo pſchińdźe a rjekny: „Witam waß, nano, do waſcheho kubła."

Stary Sserbin ßo trochu ſawjeßeli. „Ty ßy Hanuſch", rjekny, „ja tebje ſnaju. Hdźe ßy ßo tu wſał? Njejßu dha tebje wuhnali?"

„Ja tu hižom ſaßo ßym, nano, a cžakamy na waß", wotmolwi Hanuſch.

„Cžakacže na mnje? A ſchtó ßu to, kiž tam tak hraja?"

„Herzy, hußlerjo, wſchak jich ſnajecže."

„A ſchto tu chzedźa?"

„Cžakaja na waß, nano", wotmolwi ſaßo Hanuſch.

„Cžakaja na mnje? Tak, tak, tak." Na to wſa Hanuſcha ſa ruku a rjekny: „Ty mužo mudry, njecžěř ßebi ſo mnu ßměch a praj mi, je=li radno pſches dwór hicź."

„Mje ßu po waß póßkali, nano, a dyrbju waß wjeſcź, hdźežkuli je wam lubo, na wumjeńk, abo na kubło; ale na kuble je waſcha žona a toho dla bych waß na kubło wjedł."

„Hm, tak wjedź mje na kubło", wotmolwi Sserbin, a to tak, kaž pſched njeſbožom, kotremuž ßo wjazy wuwinycź njemóhł.

A hdyž běchu njedaloko proha, rěcžeſche Sserbin: „Jeno ßo hibaj, lěni jaſyko, a proſch; twjerde ßkowa ſawalej do židy, ſo bychu mjehke byłe." A hižo něchtó na proſy ſtejeſche a wołaſche: „Witamy waß, nano, ßmy na waß cžakali." A to njebě Jan, kiž to rěcžeſche, ale Jurij, młody hoſpodař.

Tu ßo Sserbinej pſched wocžomaj ſamróczi, a ſa khwilu njeßechu jeho do jſtwy, Jurij, Hanuſch a rowař. S wulkej duchownej mucžnotu bě do womory padnył. Położichu jeho na kožo. Wotewri drje wocži, tola hnydom je ſaßo ſandźeli a na to wußny.

Sa tak wjele lět ſpaſche ſaßo pod domjazej tſěchu, na kuble.

Bě hižom rjenje poſdźe naſajtra, hdyž ſaßo wotuczi. Roshladowasche ßo po jſtwje a tu widźeſche ßedźo a ſtejo ßwoju žonu, Jurja a rowarja. Sserbin ßebi jich wobhladowasche, tola njepraji ßkowa. A hdyž k durjam pohlada, ſtejachu tam nětkoſi cželadnikojo a jedyn ſ nich rjekny: „Cžakamy na waß, nano; hdźe dyrbimy jěcź woracź?"

Stary Sserbin ſ nowa na žonu, Jurja a rowarja pohlada a na to rjekny: „Njeprajcže mi niczo; je=li to ßón, wostajcže mje hiſchcže khwilku." A cželadnikam wotmolwi: „Jědźcže ſa kuki woracź, pſchińdu hladacź, kelko ſcže ſdźěłali."

Hdyž běchu cželadnikojo woteſchli, rjekny ſaßo k tym tſjom: „A Jan waß tu cžerpi? Mje tu też cžerpi?"

„Scže doma, nano", wotmolwi Jurij; „njepóńdźecže wjazy ſ domu!"

„Doma? Proſchu waß, njeprajcže mi niczo, khiba ſchtož budu ßo waß praſchecź", dźeſche Sserbin a trějeſche ßebi cžoko. Sa khwilu wobroczi ßo k žonje: „Powjedachu mi, ſo ßo tebi na ßmjercź ſtyſka."

„Je hižom ſaßo wjeßoła", wotmolwi rowař, „hdyž tu ty ſaßo ßy."

Na to Sserbin ſtany. „Ssměm tule po jſtwje khodźicź?"

„Po jſtwje, po dworje, po polach, hdźežkuli je wam lubo, nano", wotmolwi Jurij.

Sserbin ßo poßmja a pſchekhodźujo po jſtwje rěcžeſche: „Cžohodla dha njebych ßebi nětkotrych krocželi po jſtwje popſchał, kotraž bě něhdy moja?"

„Je twoja, dóńž budźe ßo tebi w njej lubicź", wotmolwi rowař.

„Dobry mužo, dyrbju cži wěricź, runjež njewěm, hacž prawdu rěcžiſch", a tuto powjedajo hladaſche Sserbin ſ woknom do dwora. „Schtó pak to tam ſteji na dworje?" powjedaſche dale. „To dźě je, njemylu=li ßo, ſtary žnjeńz."

„Hižom tu dwaj dnjej cžaka, ſo by ſ wami porěcžał", rjeknychu jemu.

„Nó, tak njech pſchińdźe, wſchako ja rady ſ nim porěcžu."

Sawołachu žnjeńza a tón pſchińdźe. „Du ßo waß praſchecź, nano, budźecže=li lětßa ſaßo ſtarych žnjeńzow trjebacź? Ssu ßebi naß hižom w pſchichodnej wßy ſamołwjeli, a ja ßym prajił, ſo pſchińdźemy, je=li naß Sserbinez nan njewoſmje."

„Ssy hižom ſ młodym rěcžał?" praſcheſche ßo Sserbin.

„Prajachu mi, ſo wſchitko na wami leži", wotmolwi žnjeńz.

„Nó, hdyž ßu tebi to prajili, tak jeno pſchińdźcže k nam. To ßo wě, hdźe dha byſchcže ſchli, hdyž waß my trjebamy."

„Budźemy tu w prawym cžaßu", rjekny žnjeńz a woteńdźe.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu ßobotu popołdnju ßo pohonczej hrabje Schall=Riaucoura nad Huſku njedaloko dwórniſchcźa pſchi Gudźiz reſtawraziji najſkerje pſches hwiſdanje lokomotivy konjej ſpłóſchiſchtaj. Pohonczej njebě mózno, jeju ſdźerżecź. S dźiwjej ſpěſchnoſcźu konjej po dróſy cžěrjeſchtaj. Pſched dwórniſchczom na dróſy dźěcźi hrajkachu, kotrež njebychu móhli pſched konjomaj cžaßa doſcź cžeknycź, hdyž budźiſche ßo runje na tutym měſcže kaž pſches dźiw wós njepowrócźił a konjej na wokomik njeſaſtakoj. Pohoncž pſchi tym ſ woſa wuleczi a padże tak ſbożownje, ſo ßo niz najmjenje njewobſchkodźi, khiba ſo ßebi draſtu něſchto rósdrě. Konjej pak, pſches powrócźenje woſa hiſchcže bóle ſpłóſchenaj, wotlemiſchtaj wojo a ſ nim k Budyſchſkej piwarni hanjeſchtaj. Jako chzyſchtaj ßo tam pſchi durjach ſawrócźicź, ßebi podßobnik nohu ſłama a pſches to bu też druhi kóń nuſowany, ſaſtacź. Podßobnika, kotryž je pjecža 500 toleř płacźił, ßu hiſchcže tón ßamy dźeń kłóli.

S Ratarjez. Schtwórtk 28. junija wjeczor 1/4 8 hodźin je ßo tu ßkomjana fajma, knjeżemu dworej ßkuſchaza, ſpaliła. Woheń je ßo wot jeneho ßydomlětneho hólczeza, kotryž tam ſe ſchwabliczkami hrajkaſche, ſakožił.

S Delnjeje Hórki. K wopomnjenju 400lětneho dnja dr. Marczina Luthera chze tudomna młodoſcź na horje pſched naſchej wßu, kotraž ßo kwicź mjenuje, wopomnjeńſki kamjeń ſtajicź.

W Sprewi pola Schěrachowa je raczi mór wudyrił. Raki ſ hromadami ſ jich dźěrow lěſu a potom bórſy kónz bjeru. Sa krótki cžaß ßu wonę wuhloczorne a hroſne ßmjerdźenje wot nich ſtupa. Ryby pſchi tym žane ſnamjo khoroſcže njepokaſuja. Khoroſcź je ßo hacž dotal w rěcžniſchczu 3/4 hodźin daloko roſſchěriła.

S Wulkich Sdźar. Tydźenja pißachmy, ſo na měſto naſcheho kantora, knjeſa Mróſaka, kotryž budźe wyßokeje ſtaroby dla w bliżſchim cžaßu penſionirowany, knjes wucžeŕ Garbaŕ ſ Pßowjow pſchińdźe. Knjes Garbaŕ je ßo nětko, po tym ſo je

ßo wot ſchulſkeje gmejny jenohłóßnje ſa kantora wuſwolił, wot knjeżerſtwa jako tajki wobkrucźił.

S Wojerez. Po liczenju, kotrež je ßo 10. januara 1883 ſtało, je we Wojerowſkim wokrjeßu 5487 ſkótmějazych hoſpodarſtwow, 1640 konjow, 20,079 howjadow, 4369 wowzow, 11,362 ßwini, 1918 koſow, 3771 pczołowych kołczow.

S Tſjoch Żon. Pjatk 22. junija wjeczor je naſchu wjeß czeżke wóhnjowe njeſboże potrjechiło. Wokoło 6 hodźin w bróżninej kólni ſahrodnika Handrija Beńſcha woheń wudyri, kotryż ßo ſa krótki czaß na twarjenja żiwnoſczerja Jana Marſchki, gmejnſkeho rychtarja Jana Handrika, korczmarja G. Handrika, khěżkarja Korle Bahlera, murjerja Hrehora a czěßle Hillmanna wupſcheſtrje a wſcho do prócha a popjeła pſchewobroczi. W pkomjenjach ßu jedyn poß a nětkotre hußy kónz wſake. Jene czelo, kotrež je Marſchzy pſchi wóhnju czekko, hiſchcze do dżenßniſcheho dnja popanyli njejßu, najſkerje wone w holi wokoło błudźi. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje ſnate.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Knježi pohoncz J. A. Heinrich ſ Bolborz pſched ßudom k tomu ſtejeſche, ſo je 19. meje t. l. duzy po puczu ſ Bolborz do Hodźija pjenježnu móſcheń ſ 3 mk. 18 np. namakał, a namakanje njewoſjewiwſchi, pjenjeſy pſchecźinił, pjenježnu móſcheń pak ſpalił. Heinrichej tajka njeſprawnoſcź 3 dny jaſtwa pſchinjeßy. — Hoſpodarſki pomoznik J. Wünſcha w Budyſchinku bě wobſkorżeny, ſo je loni w ſymje w tamniſchim Kirſchnarjez mkynje dwaj měchaj kranył a kónz haprleje t. l. na tym ßamym měſtnje, jako tam khlěb kupowaſche, ſchěſczpuntowſku pokrutu ſpakoſcził, kotraż pak ßo jemu ſaßo wot Kirſchnaroweje wotewſa, prjedy hacz ſ khlěbom wotjědże. Jeho khoſtanje dla paduchſtwa wuczini dwaj dnjej jaſtwa a dla ſpakoſczenja zyroby 3 mk. khoſtanja abo dżeń arreſta. — Swudowjena Förſterowa w Barcze ßo ſańdżene jutry jara na to rosnjemdri, ſo jejny ßußod czěßła H. Kubſch ßwoju leżomnoſcź pſcheměricź da, a tutomu tejele pſchiczinu dla wſchelake czeſczeranjaze wudma nadawa. Förſterowa ma toho dla 6 mk. khoſtanja płaczicź; pódla toho ßo Kubſchej dowoli, ſo ßmě tutón wußud w Bartſkej korczmje wupowißnycź.

Khoſtanſka komora. Wobydlerka gmejnſkeje khěże Minna Auguſta Wagnerez ſ Warnołczizy bě, jako 12. februara po proſchenju khodżeſche, ſ Bergerez dwora we Wulkim Woßyku jedyn ſchpihel a czeßak wotewſała. Wona doſta woſpjetneho paduchſtwa dla 9 měßazow jaſtwa.

Přilopk.

* W Kamjeńzu ſańdżenu njedżelu rano 1/2 9 hodźin na tamniſchim dwórniſchczu 200 liſtnych hołbjow, ſ Khemnizy pſchipóßłanych, puſchczichu. Prěnje ſ tutych hołbjow 3/4 11 hodźin do Khemnizy pſchileczichu, něſchto poſdźiſcho běchu ßo tež nimale wſchě druhe wrócźiłe, hacz runje tehdomne pomrócźene njebjo a deſchczowaze wjedro ſa leczenje ſpomożne njebě; czaß leczenja je ßo pſches nje najſkerje podleſchił.

* Woßebite ſboże mějeſche jedyn murjeŕ na jenym twaru w Drażdżanach. Wón ßo na roſchtach w tſeczim ſkhodże pſches dżěru ßuny, pſches kotruż ßo murjerſka potrjeba horje czaha, ſtorhny murjerſki kolik ßobu a padże tak ſbożowńje, ſo ßo na pěſkowu hromadu wali, a ſa nim padazy kolik pódla njeho na ſemju ſleczi. Murjeŕ żaneje ſchkody poczerpił njebě.

* Jědojte muchowe kłócze. Tſiměßaczne dżěczo jeneho wobydlerja w Drażdżanach bu pſched nětkotrymi dnjemi wot jeneje ſtwinſkeje muchi do krka kaknjene. Bórſy na to ſchija ßylnje ſaczěkaſche, krej ßo ſajědojczi a ſa nětkotre hodźiny bě pſched krótkim hiſchcze ſtrowe dżěczo — morwe.

* W Gubenje ßebi ſańdżeny tydżeń jedyn pohoncz brjuch rosrěſny a wutorha ſ njeho czwaki tuka, kotrež wokoło ßebje mjetaſche. Pſchiwołany lěkaŕ ſpěſchnje brjuch ſaßo ſaſchi. Pohonczej ßo rany, dokelż czrjewa wobſchkodżene njejßu, najſkerje bórſy ſaßo wuhoja. Hacz je wón njeſkutk pſchi njeſtrowym roſomje abo w pjanoſczi wobeſchoł, njeje hiſchcze zyle jaßne.

* Sliwy, wulka woda a powodżenja ßu w Schleſynſkej wjele ſchkody nacziniłe. Potrjechene wot njeſboża buchu hobrſke hory a krajiny pod nimi wot Hirſchberga hacz k Glatzej pſchi czěſkich mjeſach. Straſchny ſliw, kotryż ßo loni 18. julija na tule krajinu puſchczi, njeje pokojzu telko ſchkody pſchinjeßł, każ tón, kotryż 19. a 20. junija Schleſynſku doma pytaſche. Wulka je ſchkoda, kotruż je rataŕſtwo poczerpiło. Tyßazy zentnarjow ßyna, kotrež na łukach leżachu, ßu wotpławjene, pola a łuki pak wotdrěte pak ſ pěſkom pokryte, ſahrody ßu ſapuſczene, żně, prjedy wjele dobytka lubjaze, ßu ſ wulkeho dżěła ſaniczene. Njeſboże je czim wjetſche, dokelż buchu ludźo wot njeho potrjecheni, kotſiż ßu hižom loni wjele ſchkody měli a hiſchcze wobſchkodżene twarjenja zyle dotwarili njeběchu. Na wjazorych měſtach ßu tež człowjekojo we wulkej wodże ßmjercź namakali. Tak ſtaj ßo w Jaworje jedyn czeladnik a jedyn podwyſchk w żołmach tepiłoj. W Ullersdorfje pola Glaza je ßydom dżěczi, w Baumgartenje jedyn kubleŕ żiwjenje ſhubił. Runje tak ßylne ſliwy każ w Schleſynſkej ßu w tym ßamym czaßu w Czechach, na Morawje a w Galiziſkej měli. W ruſkej Pólſkej ßu pódla wody krupy wſchě żně ſkaſyke. Pſches sliwy w Czechach bě woda we Łóbju wulku wyßokoſcź nabyła. W Drażdżanach bu wojeŕſka kupaŕnja wot żołmow ßobu ſtorhnjena a je ßo ſa moſtowymi ſtołpami rosraſyła. Niże Auguſtußoweho měſta wſa woda dwaj wulkaj czołmaj ßobu, kotrajż do Marijneho moſta ſtorcziſchtaj a ßebi ſadny dżěł ſkamaſchtaj.

* W Kruppowej żeleſowej fabrizy w Eßenje w tu khwilu 19,605 dżěłaczerjow dżěła. Dżěłaczerjo a jich ßwójby w Eßenje licża 65,381 hłowow, bjes nimi nadeńdże ßo 13,081 ſchulſkich dżěczi.

* We Wittenbergu 20. junija ßydomnaczełětneho dundaka ſajachu, pola kotrehoż ſłoty czaßnik ſe ſłotym rjeczaſom, 800 hriwnow a wulki nóż nadeńdżechu. Po wſchěm ſdaczu je wón tele wězy kranył. Dundak mějeſche pſchi ßebi wulkeho ſcheſcherjateho pßa.

* Czaſto ßo ſtawa, ſo ßebi ludźo woßebje w reſtawrazijach po jědźi ſuby ſe ſchwabliczkami rjedża. Kak ſtraſchne to je, tež hdyż je wſchón ſchwabl ſ kijeſchka wotſtronjeny, pokaſuje ſczěhowazy podawk. Jedyn kowaŕ w Buttſtädtu bě ßebi ſe ſchwabliczku ſuby wurjedźił a ßebi pſches to ſ jědom ſawdał. Pſchi lěkaŕſkej operaziji dyrbjachu mużej dżěł ſajědojczeneho czeleßna ſ piłu wurěſacź, dokelż by hewak ſaczěkanje pſchiběrało a wón hłodu wumrjecź dyrbjał.

* We wuherſkim měſcze Nyiregyhazy je ßo ſańdżeny tydżeń wußudźenje Tiſza-Eſzlarſkeho prozeßa ſapoczało. Nětkotſi żidowſzy wobydlerjo wßy Tiſza-Eſzlara ßu wobſkorżeni, ſo ßu kſcheſczijanſku holzu Eſther Solimoſi w ſynagogje woprowali. Hłowny ßwědk je ßyn ſynagogſkeho ßłużobnika Scharfa, kotryż je njeſkutk pſches kluczowu dżerku ſynagoginych durjow wobkedźbował a widźał, kak ßu holzy krk pſcherěſli. Czěło Eſthery Solimoſi hiſchcze namakali njejßu, měſto njeho ßu czěło jeneje młodeje holzy ſ rěki wucźahnyli, kotruż běchu draſtu ſhubjeneje Eſthery ſwoblekali. Czěło běſche hižom tak jara pſchetłate, ſo wobliczo wjazy ſesnacź njemóżachu. Wjazori ßwědzy, bjes nimi tež Eſtherina macź, prajachu, ſo tamne czěło Eſtherine njeje. K pſcheßłyſchenju pſchińdże na 100 ßwědkow.

* Rubjeżniſtwo w Italſkej je ſnata wurjadnoſcź tutoho kraja, a każ ßo ſda, ßo wono tam żenje do cziſta wutupicź njehodźi. Tak bu 12. junija bohaczk Luigi Martini w bliſkoſczi měſta Faenzy ßrjedź běłeho dnja wot wobrónjenych rubjeżnikow nadpanjeny a wot nich wotwjedżeny. Rubjeżnizy Martiniowej żonje k nawjedżenju dachu, ſo móże ßwojeho mandżelſkeho hakle potom ſaßo wohladacź, hdyż je na jenym wěſtym měſtnje 10,000 frankow położiła. Żona bě rubjeżnikam k woli a Martini ßo hiſchcze tón ßamy dżeń ſtrowy a czerſtwy domoj wróczi. Każ wón powjeda, ßu jeho ſe ſawjaſanymaj wocżomaj do njeſnateho huſteho lěßa do-

wjedli a wot tam na te ßame waschnje saßo wróczo. Rubježnikow hischcże njejßu wußlědźili.

* Spodźiwne namakanje sczini 20. junija jedyn kuchař s Parisa, kotryž ßo w Bulonskim lěsku wjeczor wukhadźowasche. W jenej aleji dźěczazy płacz saßłyscha; wón sa žałosczenjom dźěsche a na ßwoje spodźiwanje pěknu maku holczku, tsi abo schtyri dny staru, w kolebzy, bohacże a woßobnje wupyschenej, namaka. Pódla leżesche scżěhowazy list: „Wy, kotsiž tole dźěczo nadeńdźecże, wsmicże je k ßebi, ja Wam to ßamo dowěrjam. Wocżehńcże je se wschej luboscżu a dźerżcże je k dobremu. Pódla Božeho sarunanja, kotrež ßo sa kóżdy dobry skutk dostawa, lubju Wam hischcże druhe. Ja budu nad Wami strażowacz, każ Wy nad mojim dźěscżom strażujecże, a na dnju jeho poknolětnoscże Wam wulke samoženje pschipanje. To budże Wam, jenicżzy Wam ßłuschecz. Je-li so potom Bóh sechze, a cżlowjekojo dowola, ßo Wam sesnacz dam. So byschcże bjes tym nusne pjenjesy sa wocżehnjenje mojeje dźowki měli, sa Waß w kolebzy pod poßleschcżom pakcżik s pjatnacżimi tyßazfrankowskimi papjerami leži." Kuchař pjenjesy wo prawdże namaka a je dźěczo k ßebi wsak. Kucharjowa ßotra, se wßy spěschnje do Parisa sawołana, sastawa město dójki pola makeje holczki, kotraż ma wěscże jara bohatu a woßobnu macz.

* W mórskim kanalu bjes Jendźelskej a Franzowskej stej pjatk w nozy dwě parnej łódźi, „Waitara" a „Hurunui", w hromadże praßłoj. „Hurunui", żelesna łódź, do „Waitary" s tajkej mozu saje, so ßo ta ßama sa někotre minuty ponuri. 25 muži je ßo tepiło. Cżaßa do zyła żaneho njebě, cżołm tepjazym pschipóßłacz. Jenoż někotsi matrosojo, kotsiž běchu do takelaże salěsli, ßebi żiwjenje psches to wukhowachu, so wot tam na łódź „Hurunui" pschescżichu.

* Do Liverpoola je wóndano jedyn elefant dojěł, kotryž je ßnadź najwjetschi elefant na ßwěcże. Wón nimale 100 zentnarjow waži, jeho rypak na najtolschim kónzu 3½ łóhcża wobßaha.

* Roshorjazy podawk ßo wóndano na ruskej żelesnizy w bliskoscżi stazije Boborykina sta. Wjedźeŕ lokomotivy krótko psched cżahom hólza wuhlada, kotryž s hłowu zyle blisko pschi schěnje leżo spasche. Wscho wołanje a hwisdanje bě podarmo, hólcżez ßo njehibny. Lokomotiviny wjedźeŕ ßebi wschu prózu dawasche, so by cżah sastajił, tola k tomu běsche hižom pschepoźdże. Nětko cżah psches hólzowu hłowu jědźesche. Lokomotiva sbożownje psches jeho hłowu pschińdże a ßo jeho njedótkny. Scżěhowaze wosy toho runja psches nju jědźechu, a hólz hischcże pschezo njewotucżi. Bjes tym běchu ßo pucżowarjo, shoniwschi winu, kotrejež dla cżah pomałku jědże, do stracha dali. Wschitzy s woknami won hladachu a kedźbowachu strachocżiwje na hólza, kotrehoż hłowa ßo nimale stupjeńkow nimojědźazych wosow storkasche. Nětko bě hižom tsecżi wós wot sadneho kónza nimo hólza, jeho njewobschkodźiwschi, jěł, a — kschik strachotnoscże ßo jenemu pschihladowarjej wußuny — hólz, skónczńje psches tschaßenje a buchotanje wubudźeny, runje w tym ßamym wokomiku hłowu sběhny, jako ßo pschedpoßledni wós pschibliżi. Hólzowa kudźerjawa hłojczka bu wot pschedpoßledneje wosoweje stupjeńki dele storczena, krej ßo hnydom na schěnu wuliny a hólz nětko runje tak s měrom leżesche, każ prjedy; wón bě jenoż wotucżił, so by ßo do spanja dał, s kotrehoż jeho żenje wjazy cżlowjekojo wubudźicz njemózachu. Cżah ßo skónczńje sastaji, pucżowarjo s wosow wustupichu, so bychu ßebi morweho hólczka wobhladali. Wón bě pastyŕ, kotryž bě stadko wowzow njedaloko żelesnizy pasc dyrbjał a pschi tym najskerje s wostudu wußnył.

* W Egyptowskej je kholera wudyrika. W Damietta je na nju sa tsi dny 114 cżlowjekow wumrjeło. W Mansuraj je kholera 7 cżlowjekow morika. Schtóż nětak móże, s Egyptowskeje cżěka. Wschě městna na parnych łódźach ßu hižom na tydżenje do prědka wobßadżene. Hacż runje hacż dotal hischcże żenje asiatiska kholera w Egyptowskej ßama wot ßo nastaka njeje, ale ßo kóżdy ras s druhich krajow pschinjeßka, dha tola lěkarjo měnja, so je khoroscz asiatiska kholera. Khoroscz je pjecża psches ryby, w jězorach pola Damietta wot morwych howjadow ßo żiwjazych, kotrež ßo wot Egyptowskich do wody mjetaju, nastaka. Egyptowszy ßu na tele, na ßkónzu ßuschene ryby skhorili, dokelż běchu mako wukutlene a toho dla sajědojczene.

* Mahdi, falschny muhamedanski profeta w pokodnischej Egyptowskej, kotryž je wjele tyßaz pschiwißowarjow nabył a ßo Egyptowskeje mozowacz pyta, na ßwojich rubježnych cżahach schtyri wulke lawy ßobu wjedże, kotrež ßu do żelesneje klětki sawrjene a wschědnje dwójzy s rukow ßwojeho knjesa żratwu dostawaju. S wjetscha ßo jim wjelbłudowe abo skopjaze mjaßo dawa. Tele schtyri bestije ßwojemu knjesej s dobom jako katojo ßkuża. Wotpóßłanzy egyptowskeho knjeżerstwa, kotsiž ßo do wojakow falschneho profeta měscheja, so bychu jich k spjecżiwoscżi pschecżiwo njemu narěczeli, a njepoßłuschni wojazy a sastojnizy ßo do tamneje żelesneje klětki storcża, hdżež jich lawy rostorhaju. Tutym schtyrjom lawam ma ßo Mahdi najbóle dźakowacz, so jeho wójsko jemu ßwěrne wostawa.

* Amerikanske nowiny pißaju wo srudnym podeńdżenju, kotrež je ßo njedawno w Rio de Janeiro stako. Młody muż, kotrehoż runje dźeń do jeho kwaßa skażeny poß skuża, běsche psches to nusowany, mandżelske sjenocżenje hacż do ßwojeho dospołneho wuhojenja wotstorczicz. Po tsjoch měßazach lěkarjo prajachu, so je nawożenja wustrowjeny a kwaß, na tak njelubosne waschnje wotstorczeny, ßo nětko mějesche. Kwaßny dźeń wjeczor ßo po rejach sbożownaj mandżelskaj do ßwojeje komory podaschtaj, njewjedźo, kajka srudna nóz na njeju cżaka. Krótko po tym hoscżo, hischcże pschi rejach ßo wjeßelazy, s komory młodeju mandżelskeju żadławe kschiki saßłyschachu. Woni hnydom do komory khwatachu, hdżež ßo jim hrósbny napohlad poskicżi. Młoda żona tschepotajo, s krwju polata na semi leżesche, muż pak w kucże s krwawej hubu, dźiwje wocżi wuwalejo, ßedżesche; pschitomni hnydom njesboże srosymichu. Woni pschede wschěm spytachu, ßo nawożenje mozowacz, pola kotrehoż bě ßo skażenosez nahle wrócżika. Tola tón ßo nětko sastupjenym napschecżo wali a chzyschе runje blisko stejazeho młodżenza pschimnycz, jako bratr młodeje mandżelskeje khoreho s pomozu někotrych ßylnych muži sa khornać shrabny, jeho na semju schmórny a jemu spěschnje ruzy a nosy swjasa. Na skażenosez skhorjeny młody muż a jeho mandżelska ßo na to lěkarjej pschepodaschtaj.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: August Běły, dźěłacżeŕ a wobydleŕ, s Hanu Auguštu Zoselez, dźěłenej Michałkez. — Jan Ernst Panach, ßłužobnik a wobydleŕ, s Berthu Alwinu Brodźiz. — Jan Scholta, krawz a wobydleŕ, s Khrystianu Nowakez. — Jan Kubasch, hospodarski pomoznik w Raschowje, s Hanu Marju Ruskez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Alwin Gerhard, Jana Schorscha, kublerja w Jenkezach, ß. — Korla Alfried, Oskara Jaroměra Hantgscha, samkarja a wobydlerja pod hrodom, ß. — Hana Paulina, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dżeń 17. junija: Jan Pětschka, rěsbaŕ a khěżeŕ, 57 l. 6 m. — 19. Jan Ptacżink, murjeŕ na Židowje, 78 l. 4 m. 28 d. — 20. Handrij Ludwig, wumjeńkaŕ w Hrubocżizach, 78 l. 2 m. 15 d. — 21. Korla Eduard Wicżas, kubleŕ w Bórku, 34 l. 11 m. 15 d. — 22. Handrij Pětsch, khěżeŕ na Židowje, 76 l. 3 m. 6 d. — 26. Ernestina Fanny, njemandź. dź. na Židowje, 1 m. 11 d. — 27. Hana Sofija swudowjena Knoblauchowa s Wehrsdorfa, wobydlerka wokrjeßneje dźěłarnje na Židowje, 86 l. 6 m. 5 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym skhodże, je kóżdy dżeń wotewrjeny wot rano 7 hacż wjeczor 9 hodźin.

Żadyn druhi ßrědk ßebi njeje sa tak krótki cżaß bjes lěkarjemi a ludom telko pschecżelow dobył każ **schwajzarske pille** haptykarja **R. Brandta**, schtož ma ßo jenicżzy jich spodobnemu, spěschnemu a wěstemu skutkowanju pschi hłowubolenju, satykanju, żołcżowym cżerpjenju, dudkanju, njecżistej krwi atd. pschipißacz. Dospołne prospekty s lěkarskimi rossudami ßu darmotne, toho runja prawdźiwe schwajzarske pille haptykarja R. Brandta w tyskach po 1 mk. dostacz jenicżzy w **hrodowskej haptyzy** w **Budyschinje**, w haptykach w Lubiju, Eibawje, Gr.-Röhrsdorfje, Nowosalzu, Stolpnom a Neugersdorfje.

Wjedro w **Londonje** 29. junija: Cżopło.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Na žadanje wobßedźerki ma ßo

4. julija 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

wot podpißaneho hamtskeho ßudnistwa **Marji Schützez** ßłuschaza **małosahrodniska žiwnosćz,** w Ssołschezach leżana, cźißło 17 palneho katastra a fol. 13 leżomnostnych knihi sa Ssołschezy ſ 3 hektarami 28,4 arami (= 5 akrami 280 □prutami) areala a 142,03 dawkskimi jenosćemi, kotraž žiwnosćz je ßo se stejazymi žnjemi, tola njedźiwajo dawkow a wobćeżnosćzow wot wjeßnych grychtow na

12,000 mk.

taksirowała, **na městnje ßamym w Ssołschezach** na dobrowólne waschnje pscheßadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w korczmje w Ssołschezach wupowěßnjene, wopißanje leżomnosćzow a pscheßadźowanske wumėnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Schützez małosahrodnistej žiwnosćzi w Ssołschezach seschli, k ßadźenju ßo samołwili, ßwoju płaćenjakmanosćz dopokasali a dalsche wotćakali.

W Budyschinje, 19. junija 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Menſel. Drche.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźelenja herbstwa dla ma ßo

11. julija 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

wot podpißaneho hamtskeho ßudnistwa semrjeteje **Johany Wyleminy Wagneroweje** rodź. Kutschkez **sahrodniska žiwnosćz** w **Nowej Wjeszy** pola Hućźiny cźißło 2 palneho katastra a fol. 2 leżomnostnych a hypothekskich knihi sa Nowu Wjesku, kotraž žiwnosćz je ßo 20. junija se stejazymi žnjemi, tola njedźiwajo na dawki a wobćeżnosćze, wot wjeßnych grychtow na

7245 mk.

taksirowała, na **hamtskim městnje** w **Budyschinje,**

a **scźěhowazy** dźeń dopołdnja wot 10 hodźin psches wjeßne grychty w Nowej Wjeszy w mjenowanej sahrodniskej žiwnosćzi wschón žiwy a morwy inventar, k njej ßłuschazy, na dobrowólne waschnje pscheßadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w sawostajenej leżomnosćzi w Nowej Wjeszy wupowěßnjene, wopißanje leżomnosćze a pscheßadźowanske wumėnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenymaj dnjomaj w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim městnje a w sawostajenej leżomnosćzi w Nowej Wjeszy seschli, k ßadźenju ßo samołwili, ßwoju płaćenjakmanosćz dopokasali a dalsche wotćakali.

W Budyschinje, 22. junija 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Menſel. Lz.

Kněža cźißło 4 na wulkej bratrowskej haßy, w kotrejž je tukowa a wolijowa pschedawarnja, je ſa małe napłaćenje na pschedań abo móże ßo też ſa jene kubło wumėnicź.

W Sonnebergu cźißło 46 pola Budestez je **žiwnosćz** ſ 5 kórzami dobreho pola, kórzom ſahrody a 50 dobrymi ßadowymi schtomami se ßwobodneje ruki na pschedań.

W Płußnikezach je **žiwnosćz** cźißło 25 ſ 13 kórzami leżomnosćze se stejazymi žnjemi a ſ zykym žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań.

Žiwnosćz ſ maßiwnymi twarjenjemi, 21 kórzami dobreho pola a łuki je se stejazymi žnjemi a zykym žiwym a morwym inventarom hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola klamarja **C. A. Vogela** w Hućźinje shonicź.

Žiwnosćz

ſ něhdźe 16 kórzami leżomnosćze je se wschěmi žnjemi, zykym žiwym a morwym inventarom pod spodobnymi wumėnjenjemi na pschedań. Wscho bliżsche je shonicź pola revirskeho hajnika ſ. ßł. **K. Preſchera** w Klukschu.

Na pschedań

je žiwnosćz cźißło 45 w Boschezach se 27 kórzami leżomnosćze, maßiwnymi twarjenjemi, klamarnju, piwowym a palenzowym schenkom. Wscho dalsche je shonicź na małej prědarskej haßy cźißło 1 w Budyschinje.

15—20 na bok stajenych khachli

je na pschedań,

khachle se 40 khachlizami, 16 rózkami a 2 symsomaj po 12 mk.,

pola **H. R. Teutschera**
na kamjeńtnej haßy w Budyschinje.

Czěske kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach scźele se stazije Czopliz (Teplitz) solidne a płacźisny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Magazin pólstro- wanych möblow

na taschbarku 7 na taschbarku 7

pſched tſělnikom.

Poruczam **sofy, wulke stoły** a wschě druhe **pólstrowane möble** po najtunischej płacźisnje.

R. Hennig, tapezirar.

We Wósporku je **kněža** cźißło 81 ſ kórzom pola hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja cźißło 41 tam shonicź.

Dwělětny byk

je na pschedań
na knježim dworje we **Wutołczizach.**

Awkzija.

Na knježim dworje w **Scheschowje** maja ßo **njedźelu 1. julija** popołdnju wot 1/2 2 hodźin wschelaki ratarski a hospodarski grat, něktore płuhi, rěblate wosy atd. na pscheßadźowanje pschedawacź.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžeŕwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, wołtaŕne ßwěžy, wóskowe ßwěžy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricž njemóže. Wo tym móža ßo cžescžene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕskich klamach pscheßwědcžicž.

Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale **kofry, tosche, schulske ranzy,**

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucža

C. Benedict
w macžicžnym domje na lawskich hrjebjach cžo. 2.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucža jara tunjo **köper** a **katun,** meter po 30 np., łóhcž po 17 np.; **katunowe sbytki** k jakam po 50 np.; 5/4 **módry cžischcž,** meter po 43 np., łóhcž po 24 np.; 6/4 **módry cžischcž,** meter po 63 np., łóhcž po 35 np.; **kholowowe tkaniny** a **jakowe pocžehnjenja,** meter po 35 np., łóhcž po 20 np.; **kholowowy drel,** meter po 70 np., łóhcž po 40 np.; **cžistowołmjane thibetowe rubischcža** wot 1 mk.

H. Kayser,

10, na žitnej haßy 10,

mannfakturowe, módotworowe a žónsko-drastne klamy,

porucža ßo pschi potrjebje dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

K měschcžanskemu tsělenju

poruczam tunjo:

žónske ßekle	po 20 np.,
- **korsety**	100 np.,
- **schtrympy**	35 np.,
- **khornarje**	20 np.,
rüschu, meter	10 np.,
mužske manschety	18 np.,
- **schlipsy (cžorne)**	25 np.,
- - **(pißane)**	30 np.,
pschedkoschliki s **khornarjom** a **tykanjom**	55 np.,

dźěcžaze, žónske a **mužske rukajzy, rubischka** na **hłowu** a **wokoło taille** atd. atd.

E. Scheer w **Budyschinje**
3 na schuleŕskej haßy 3.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsacžu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucža

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Najlěpsche

koßy a **ßerpy, brußy** a **brußowe kunki**

ßu dostacž pola

W. Hultscha
w póstskej kowaŕni na žitnych wikach.

Wolij

k masanju młócžazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kołmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

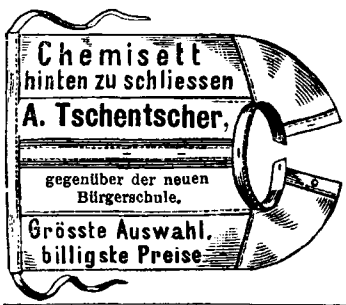

Pschedkoschliki
sady sapnycž
porucža **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

1000 ajchowanych

piwowych karancžkow,

duzent po 2 mk.,

ma na pschedań

awkzionator **Wällnitz**
na ßukelńskej haßy.

Turkowske a cžěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschcžu.

Wosjewjenje.

S tutym cześcźenym Sserbam w Bukezach a wokolnoscźi k nawjedźenju dawam, so ßym **rěsnistwo,** hacź dotal wot **Korle Donatha** wotnajate, ßam pschedewsak. Ja budu ßo prózowacź, so bych na wscho waschnje žadanja ßwojich wotebjerarjow spokojił a proschu toho dla wschěch Bukečanow a wobydlerjow wokolnoscźe, so bychu mi ßwoju kedźbliwoscź dobrocźiwje pschiwobrocźili.

W. Jsrael.

Wotewrjenje klamow.

Cześcźenym Sserbam Budyschina a wokolnoscźe k nawjedźenju dawam, so ßym w tudomnym měscźe na ßeminarskej haßy cźißko 2 **wurěsnotworowe klamy** wotewrił. Ja budu ßo stajnje prózowacź, so bych s dobrej tworu a tunimi płacźisnami cześcźenych wotebjerarjow spokojił.

S dobom poruczam **sbytki,** 2—14 kohcźi dołhe, **wobrubne schlebjerdki, gasu, schórzuchi, rubischka, płat** a wschelake druhe artikle a wulki wubjerk **módreho czischcźa.**

S pocześcźowanjom **Adolf Schlegel.**

Lětnje rubischcźa na hłowu

we wulkim wubjerku

se židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucźa po tunich płacźisnach

M. Th. Pech

W klamach ßo ßerbski rěcźi. pódla měschcźanskeje haptyki.

K lětnjej drascźe

porucźa po jara tunich płacźisnach wulki wubjerk **kópera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho czischcźa,** 5/4 schěrokeho, w nowych rjanych mustrach a dobrej barbunjepuschcźatej tworje, toho runja wulki wubjerk **czisto-** a **połwołmjanych drastnych tkaninow**

M. Th. Pech

W klamach ßo ßerbski rěcźi. pódla měschcźanskeje haptyki.

Schottlandske kožane koleßowe rjemjenje,

psches jenakoscź, wubjerne dźěło a woßebje psches jenake rjane běženje ßo wusnamjaze, porucźa po wschěch schěrokoscźach po tunich płacźisnach

Otto Büttner,

pschedawarnja koże a koleßowych rjemjenjow na hłownym torhoschcźu cźißko 9.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 30 np. dostacź:

Bartrom Zigenbalk,

prěni lutherski mißionar, k jeho 200 létnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwacźidle.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójcy nowopaleny, płacźisny hódny, porucźa

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecźa hłowneje straże (hawptwachi) porucźa **létne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach.

Proste a cźeźsche porjedźenje cźaßnikow po najtunischich płacźisnach wobstara

Joh. Gäth

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Łužica čo. 7

1883 dźensa wuńdźe.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 1. julija popołdnju w 5 hodźinach posedźenje.

Dźeński porjad: Zwjazk serbskich towarstwow atd. **Předsydstwo.**

Pytaja

ßo hnydom tsjo **wołazy** s dobrymi wopißmami na knježi dwór w Klukschu.

Pytaju ßo pschi wyßokej msdźě wotroczźy, ßrěnkojo, rólni pohonczźojo, khěžne a hródźne dźowki wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje** w Budyschinje.

Sshn sprawneju starscheju, kotryž chze pjekarstwo a konditarstwo nawuknyč, móže hnydom město dostacź pola C. Müncha w Niskej.

Kmany **pschekupski,** kotryž móže derje ßerbski pschedawacź, a kotryž je kedźbliwy a spuschcźomny, dostanje pschi 900 mk. dokhodow a ßwobodnej hospodźe w jenych kolonialtworowych klamach trajne město a móže ßo samołwicź we wudawarni Serbskich Nowin pod **A. Z. 28.**

Na pucźu s Cźornych Noßliz do Sstónkez je ßo **pjenjeżna móschej** namakała a je saßo dostacź w Cźornych Noßlizach cźißko 4.

Sbožopschecźe k narodnemu dnjej

Hany,

kschescźijanskeje mandźelskeje **Handrija Mlynka,** gmejnskeho prjódkstejerja w **Komorowje** pola Rakez,

1. julija 1883.

Tak scźe Wy saßo dokonjeli
Tu jene lěto na semi
A nowe scźe nětk sapočeli,
Duž popschewam we luboscźi
Wam sboże a też strowoscźe
Na tuto lěto pschichodne.
Bóh daj, so byscźe w tutym lěcźe
Wy pschezo strowa wostali
A njebyscźe też wjele w ßwěcźe
Na khorym kožu leżeli,
Haj, Boża hnadna wschehomóz
Sdźerž strowych Waß nětk dźeń a nóz.
Nětk Wascha staroba ßo liczi
Wschak runje na schěscźdźeßacź lět,
Bóh pak Wam hischcźe strowoscź skicźi,
Też lubuje Waß tutón ßwět,
Kaž wschitzy druzy snajomni,
Też woßebje Wasch mandźelski,
S tym scźe Wy hižom woženjena
Tych lětow schěscź a tśizyczi;
Waj' swjeßeleschе juuu jena
Też džowczźiczka w tym mandźelstwi,
Tu Bóh pak saßo k ßebi wsa,
Hdyž hakle schěscź dnjow dokonja —
Pak prajtaj stroschtnje w hromadźe:
„Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je!"
Nětk pak, wy cźeta lubowana,
Wscho sboże pscheje s wutrobu
Wam Komorowska Mlónkez Hana
Dźenß k Waschom' narodnemu dnju.
Bóh daj Wam strowoscź kóždy cźaß,
Kaž dotal, tak też dale saß',
A hdyž Wasch cźaß tu něhdy wuńdźe
A cźěło seńske ßwój kónz ma,
Njech Wascha duscha k njebju dóńdźe,
Tam wěcźnu radoscź wužiwa.
To Wam wuj Nakonzez dźenß pscheje
We mjenje ßwojej' mandźelskeje.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

23. junija 1883.

Žitowy dowos: 3406 měchow.		Na wikach wot		hacź		Na bursy wot		hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenza		8	33	9	8	8	33	9	23
Rožka		7	28	7	59	7	28	7	59
Jecźmjeń		6	52	6	70	6	52	7	07
Wowß		6	55	6	90	6	50	6	60
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny		3	30	3	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	60	3	20	—	—	—	—
Sstóma	600 =	15	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 1158 schtuk, schtuka		8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	40	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	50

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 7. julija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Boża miłosćiwa ruka je widomnje nad naschim kralom wupscheſtrjena była a wot njeho wulke njeſboże ſ hnadu wotwobrocźiła. Wón, kotryž je we wjele bitwach njepscheczelskim kulam a mjeczjam wukhowany wostał, móżesche we wuskim jěſdźazym stole jeneje fabriki pscheſ dele padazy kruch żelesa nahłu ßmjercź wumrjecź. Bohu budź dźak, ſo je krala schkitował a wobarnował! to běchu prěnje saczjucźa we wutrobje kóždeho ßwěrneho sakskeho poddana, jako ßo powjesćź wo strachu, kotrehož běsche ßo kral sbożownje sminył, ſe spěschnosćźu wětra po zyłym sakskim kraju rosnjeßy. Kral w prěnich dnjach sańdźeneho tydźenja w Zwikawskim wokrjeßu pucźowasche, ſo by, dopjelnjo ßwoju knjeżerſku winowatosćź, tamnische fabriki a podkopki wobhladał. Ssrjedu pschipołdnju pschińdźe wón do wokmopschadownje Georgi & Co. w Mylawje. Kral bě hižom ſe ßwojim pschewodom, wjedźeny wot wobßedźerja Georgi a fabrikſkeho direktora Clady, wulkotnu, wobschěrnu fabriku, ſ najnowschimi a najlěpschimi naporjadami wuhotowanu, wot delka hacź do horka widźał. Do tsecźeho schoßa pschischedschi, běsche wón ſ wokołokhódom hotowy a chzyſche ßo do delnjeho schoßa wrócźicź. To mějesche ßo po jěſdźazym stole stacź, kotryž je na 200 zentnarjow cźežkoty wobliczeny a na to ßudnischzy pruhowany a na kotrymž ßo wschědnje twory horje a dele puschcźeja, schtož je ßo hacź dotal pschezo w najlěpschim porjedźe bjes wschěch sadźěwkow stało. Na jěſdźazym stole, jenož mały kwadrat wobßahazym, ßo najprjódzy kral, jeho adjutant major ſ Malortie, wyschschi konjerńik ſ Ehrenstein, wobßedźeŕ fabriki Georgi, fabrikſki direktor Clade, hamtſki hetman ſ Welck a měschczanosta Jakob sestupachu. Dokelž běsche na stole hischcźe něschto ruma, namokwjachu też wokrjeßneho hetmana dr. Hübela, ſo by ßo na stoł stupił, a na to ßamo namokwjeny, ßo posdźischo też tajny radźicźel dr. Bär na njón poda. Stoł někotre sekundy ſ měrom dele jědźesche, na dobo pak ßo wón sapocźa spodźiwnje khabłacź, tak ſo jón w prěnim schoßu sastajichu, schtož ßo ſe ßylnym satschaßnjenjom sta, pscheſ kotrež ßo woßoby, na nim stejaze, bjes ßobu sastorkowachu. W tym ßamym cźaßu bě ßo něhdźe horka wulki kruch żelesa puschcźił. Cźežke żeleso dele praßny a dr. Hübela ſ tajkej mozu do hłowy trjechi, ſo ßo wot njeje hnydom kruch wottorże a ßo jeho cźěło morwe powali. Wschitke ßobujědźaze woßoby buchu ſ krwju pokluſkane, woßebje ßo na hamtſkeho hetmana ſ Welcka wjele krwě, ſ moshami a wotraženymi koscźikami směschaneje, wukiny. Pódła njeho bu tajny radźicźel dr. Bär najbóle ſ krwju polaty. Kral jenož 7 zólow wot dr. Hübela sdaleny stejesche. Direktorej Cladźe ßo wot żelesa ruka pscherasy. To ßo wscho sa jenu sekundu poda. Stoł ßo wot wschitkich hnydom wopuschcźi a cźěło dr. Hübela ßo ſ njeho sběhny a wotnjeßy. Wschitzy pschitomni běchu pscheſ hrósbny podawk na najhłubscho sapschimnjeni. Kral do jeneje kontorſkeje stwy w prěnim schoßu sastupi a da ßebi schkleńzu wody podacź. Tola we wuskej stwě dołho wutracź njemóżesche a ßo toho dla na dwór poda. Tu wón ſ woprawdźiwym kralowskim smyßlenjom wobßedźerja Georgi, pscheſ njeſboże w jeho domje wscheho sadwělowaneho, a toho runja sranjeneho direktora Cladu ſ luboscźiwymi a wutrobnymi ßłowami troschtowasche. Dalsche pucźowanje ßo wot krala hnydom wotpraji. S woßebitym cźahom ßo wón ſe ßwojim pschewodom wjeczor w 6 hodźinach do Drażdźan wrócźi, hdźež jeho na cźěſkim dwórnischcźu wschitzy statni ministrojo wotcźakowachu. Kral tutym ßwoju hłuboku srudźenosćź wo njeſbożu wupraji. Dr. Hübel, kotryž je na tak żadkawe waschnje ßmjercź poczerpił, płacźesche jako jedyn ſ najwustojnischich sastojnikow sakskeho knjeżerſtwa. Zwikawske wokrjeßne hetmanstwo, kotrež běsche wot njeho sastawane, je najwjetsche zyłeje Sakskeje.

— Wjerch Bismark je póndźelu popołdnju Barlin wopuschcźił a najprjódzy do Frjedrichsruh wotjěł, ſ wotkel ßo najſkerje do Kißingskich strowotnych kupjelow poda. Bismark tak rjez ſ pruſkim krajnym ßejmom, kotryž je ßwoje poßedźenje skóncził, na próſdniny dźe, a drje ßo w nich wschěch dźěłow, khiba so ßu jara nuſne, sminje. Schtóž je wjercha Bismarka w poßlednich dnjach wuhladał, je widźał, so je ßo sa pok lěta jara pscheměnił. Běła połna broda je ßo saßo shubiła, a jenož stare snate wußy ßu stejo wostałe; na wobliczu ßu hischcźe snamjenja żołtawy spósnacź. Wjercha pschewodźesche jeho mandźelſka, Mnichowski lěkař dr. Schwenninger, kotrehož ßebi Bismark wyßoko waži, a jeho pschichodny ßyn, hrabja Rantzau.

— Sozialdemokratojo ßu ważne dobycźe sczinili. Pschi wukakanskich wólbach na khěžorſtwowy ßejm je ßo w Hamburgu Bebel, wjedźeŕ němskich sozialdemokratow, po tym so je hižom w 5 wólbach sa nětczjischi khěžorſtwowy ßejm pschepanył, sa sapóßłanza wuswolił. Hamburgſki prěni wólbny wokrjeß, kotryž prěni ras sozialdemokratam pschipanje, je ßnadź najbohatschi zyłeho němskeho khěžorſtwa, w nim ßo wscho namaka, schtož Hamburg na bohatſtwje a woßobnosćźi wobßedźi. Na tym drje ßo dwělowacź njetrjeba, ſo Hamburgſzy bohaczkojo sozialdemokratiſzy smyßleni njejßu. Hdyż ßu njedźiwajo na to ßwoje sastupjerſtwo radscho Bebelej dowěrili hacź postajenemu doprědkowarjej, dha ßu woni jenož pokasacź chzyli, ſo ßebi wot doprědkarſkeje strony żaneho sastupjerja pschinuſowacź njedadźa, a ſo w tym mjeńsche njeſboże widźa, hdyż ßo sozialdemokrat město doprědkowarja wuswoli.

— Pschepytanje należnosćze, kotrejež dla ßu półskeho spißaczela Kraſchewſkeho sajeli, je njewotczakanu wobschěrnosćź nabyło. W Barlinje a Drażdźanach je ßo hižom na 200 woßobow sajako. Też w Hali, Hildesheimje, Kölnje, pódła toho w Elſaßu a Lothringſkej pilnje w tejle wězy ßlědźa. — W italſkich nowinach wěſty Zacharowſki, kotryž mějesche ſ Kraſchewſkim wuſke snajomſtwo, scźěhowaze, spomnjenja hódne powjesćze podawa: „Pruſke knjeżerſtwo je Kra-

schewskeho hižom dołhi cžaß, woßebje pak ſ cžaßa jeho jubileja wobkedźbowacź dako. Kraschewskeho podeńdźenje dopomina na podobny prozeß, kotryž je ßo w ßwojim cžaßu pschecźiwo hrabi Josefej Dźialinſkemu a pschecźiwo 92 jeho towarſcham dla krajneje pscherady měł. Hrabju Dźialinſkeho tehdom in contumaciam k ßmjercźi saßudźichu. Po prozeßu pak ßudnik Athanasius Jeżewski wußlědźi, so ßu pißma, w domje hrabje namakane, falschowane byłe a so ßu ßo wot někoho skradźu do jeho doma donjeßłe. Ssudnik Jeżewski ßwoje wußlědźenje do sjawnoscźe puschcźi, tak so bě pruſke knjeżerſtwo nuſowane, prozeß hischcźe raz pschepytacź, psches cžoż ßo też wo prawdźe njewinowatoscź hrabje Dźialinſkeho a jeho towarſchow jaßnje wupokasa." Zacharowski skónczńje měnjenje wupraji, so je ßo sajecźe Kraschewskeho psches podobne njekniczomne wobskorżenje stako a so je ßo pruſke knjeżerſtwo psches nje na njeprawe pucźe wjescź dako.

Awstrija. Krajnoßejmſke wólby w Cžechach, na kotreż je ßo dołho ſ wotcžakanjom hladako, ßu nimo. Każ bě do prědka widźecź a każ to, hdyż liczbu Cžechow a Němzow pschirunamy, hinak bycź njemóże, ßu Cžechojo jako dobycźerjo ſ wólbneje bitwy wuschli. Wolenje je ßo bje wscheho njeměra stako, dokelż běchu Cžechojo jenoż w cžeſkich, Němzy pak jenoż w němſkich wokrjeßach ßwojich kandidatow nastajili. Jenicżzy w Prasy, we wotdźělenju, Josefowe město ßo mjenowazym, kotreż běſche hacź dotal wot dweju němſkeju židow saſtupjene, běſche wólbne wojowanje bóle wótre. Njedźelu pak Josefowe město Cžecham pschipany, tak so Prahu nětko jenoż cžeſzy sapóßłanzy na ßejmje saſtupuja. Runje tak ſbożowni każ pschi wjeßnych a měschcźanſkich wólbach běchu Cžechojo też pschi wólbach wulkowobßedźeńſtwa, hdźeż ßo jenoż kandidatojo konſerwatiwneje strony, ſ Cžechami ſjenocźenymi, wuſwolichu.

Franzowska. Hrabja Chambord, kralowski prätendant franzowſkeho tróna, na ßwojim hrodźe w Frohsdorfje w ßmjertnych tuhach leži. Wón hischcźe morwy njeje a hižom franzowſke nowiny wo nim każ wo ſemrjetym pißaju. Ssudźenje wo tutym njekrónowanym franzowſkim kralu je do zyła pschistojne. Republikanſke nowiny wjerchej, we wukraju mrějazemu, wschu cžeſcź wopokasaju, na kotruż ma wón połne prawo. Sswěrnoscź k ßwojej khorhoji, wobstajnoscź w ßwojej wěrje, njepowalna dowěra na wuſpěch ßwojeje wězy, ſjawne a ſprawne waschnje, ſ kotrymż ſa ßwoje pscheßwědcźenje wojowasche, wschě teleżadne a nadobne poczinki ßo wot njepschecźelow kralowſkeje strony pschipósnaju. Jeho ßmjercź njeby ßo jako politiſki ale jenoż jako historiſki podawk wobhładowała, hdy by pschi jeho ßmjertnym kożu jeho wuj, prynz ſ Orleans, hrabja ſ Pariſa, pschitomny njebył, w nadźiji, so jeho mrějazy nawjedowar franzowſkich burbonow ſa ßwojeho naßlědnika pomjenuje. Potom by w Franzowſkej jenoż jena kralowska strona była. W tu khwilu republika psched kralowſkej stronu żaneho stracha nima, pschetoż schkerjedźazy a skupi orleanſzy prynzojo w Franzowſkej wjele pschiwiża nimaju. W Franzowſkej njeby żadyn njemér, żana njeſpokojnoscź była, hdy by jich knjeżerſtwo wschitkich ſ kraja wupokasako. K tutomu ßrědkej pak knjeżerſtwo pschimnje, je-li so jedyn ſ orleanſkich prynzow ſjawnje jako naßlědnik hrabje Chamborda wustupi.

— Kholera je ßo pjecża hižom ſ Egyptowſkeje do Franzowſkeje wupscheſtrjeła. Jeli so ßu powjescźe Parižſkich nowin wěrne, je w pschiſtawſkim měscźe Hawru jedyn muż na kholeru wumrjeł. Dwě łódźi, kotrejż ſ Indiſkeje pschińdźeschtej a nimo Sueza jědźeschtej, ſtej 1. julija do Cherbourgſkeho pschistawa pschijěkoj. Polizija je poruczika, so dyrbi ßo ſemrjecźe na kholeru ſamjelcźecź, so by ßo wobydleŕſtwo do stracha njedako. Wschěm łódźam, ſ Egyptowſkeje a Indiſkeje pschijědźazym, budźe ſastup do franzowſkich pschistawow tak dołho ſakasany, doniż ßo njejßu w ſtrowinſkim nastupanju pschepytake. So ßo postajenja pscheſ rosſchěrjenje kholery krucźe dźerżake njejßu, je ſ toho widźecź, so ßu listy ſ Egyptowſkeje bjes ſakomdźenja do Pariſa doschke, so ßo po tajkim wukadźike njejßu, hacź runje je ſnate, so ßo kholera pscheſ nje jara lohko pschenoscha, a hacź runje po ſtarym naſhonjenju wjedźa, so kholera ſa dwě njedźeli ſ Egyptowſkeje do Franzowſkeje dóńdźe. Njech ßo franzowſke knjeżerſtwo ßwěru ſtracha hlada, kotryż jemu ſ Egyptowſkeje hroſy.

Rußowska. Zyrkwinſki měr, kotryż je ßo bjes ruſkim knjeżerſtwom a bamżom wujednał, je ßo, każ ruſke nowiny pißaju, woßebje pscheſ ſprawnu ſměrniwoscź nětczischeho bamża dozpił. Każ proſte też wuměnjenja ßu, dha běchu wone prjedy tola njemóżne. To pschipósnajo, ma ruſke knjeżerſtwo wotpohlad, wscho móżne ſa sdźerżenje měra a porjada katholſkeje zyrkwje w Ruſkej cžinicź a pschi prěnjej ſkładnoſczi wurjadne ſakonje wotſtronicź, kotreż ßu ßo w schěſczźdźeßacźich lětach po pólſkej revoluziji napschecźiwo katholſkemu duchowſtwu postajike. Hłowna myßl ruſkeje politiki w katholſkim praſchenju budźe tajka, so ßo duchowſtwu połna ßwoboda w należnoſczach wěry a nabożiny pschewostaji, so pak ßo jemu njedowoli, ßo do tajkich wězow měschecź, wo kotreż ma ßo jenicżzy knjeżerſtwo staracź.

Egyptowska. Po tym so je ßo kholera w Egyptowſkej hižom straſchnje rosſchěriła, je skónczńje jendźelſke knjeżerſtwo wobkhad ſ městami, wot khoroſcźe natykanymi, krucźe ſakasako. Hacź dotal je hižom 1116 cžłowjekow na kholeru wumrjeło. Ssamo jendźelſke nowiny poczinaju knjeżerſtwu poroki cžinicź dla jeho njerodnoſcźe pschi poduſchenju khoroſcźe.

Na wumjeńku.

(Skónczenje.)

Stary Sserbin wobrocźi ßo ßaßo k ßwojim ludźom a dźeſche: „Ja drje wěm, Jan jich njebudźe chzycź, ale schto schkodźi? Njech jeno pschińdu, ja jich hischcźe ſeźiwju." A ſa khwilu ßaßo rjekny: „A Jan njepschińdźe ßem, ſo by mje wuhnał?"

„Njepschińdźe", wotmolwi Jurij.

„Hdyż po tajkim njepschińdźe, pójmy na dwór", a wjedźechu jeho na dwór. Na dworje postrowjachu jeho cželadnizy, rěkachu jemu „nano". Stary Sserbin wobhładowaſche ßebi grat, wobhładowaſche ßebi twarjenja, a bě widźecź, ſo ßo jemu to lubi. — Na to dźěſche na komory, a tam bě żiwjenje, każ něhdy ſa njeho. Brußazy, rubiſchkazy muż, herzy a kschidar witachu jeho ſ poßměwom a dobrym ßkowom, a jedyn ſ nich rjekny, ſo je hižom na kuble, każ je něhdy było. Na to poproßychu jeho, ſo by ßo k nim ßynył, a poczachu powjedacź, kak je hdźe schto noweho, schto je było a schto hižom wjazy njeje, a staremu Sserbinej ßo ſdaſche, każ by jemu něchtó nowu wutrobu saßadźował.

Skónczńje dźeſche rubiſchkazy muż: „Ja myßlu, nano, je-li byſchcźe tak dobry był, a naß tule pod tſěchu krótki cžaß wostajił, ſo by wam to Bóh ßaßo na druhej ſtronje ſarunał."

A stary Sserbin wotmolwi: „Hdyż waß tu widźu, wěrju, ſo tu ßym; je mi, każ byſchcźe moje korjenje byli a ja ßo tu ſ wami ſemje pschimał."

A běchu woprawdźe jeho korjenje a Sserbin ßo tu ſ nimi pschimaſche.

Posdźiſcho pschińdźechu też ßußodźa ſ rychtarjom a witachu jeho. Maja, prajachu, někajku njepscheſjenoſcź ſ gmejnſkimi schtomami, a to cžakaja na jeho radu, kak wón to najlěpje měni.

Kóżdy ſadźerżeſche ßo k Sserbinej, każ by wo jeho wuhnaſtwje ſ kubka niczo njewjedźał. Stary Sserbin ßam drje ßo jara derje dopomnjeſche, ſo je hacź do wczerawscheho hischcźe po ßwěcźe błudźił, ale dźenża ßwitaſche w nim nowa myßliczka, ſo ßnadź ma tomu błudźenju kónz bycź.

Rowarjowy ſamyßł ßo radźi. Te pawcźiny, kotreź běchu jeho myßle krywali, ſhubjachu ßo a ſtary Sſerbin bywaſche dźeń a wjeßelſchi. Khodźeſche hižom ſaßo kóždy wjeczor do komorow a napominaſche ßam k ſpěwu. „Wjeßele, hólzy, wjeßele", by powjedał.

Pola Sſerbinez ſapocźa ßo ſaßo prjedawſche ſtare žiwjenje. A ſtary Sſerbin ſaßo tak rosta, ſo ßo ſdaſche, kaž by někotre lěta ßebi ſ khribjeta ſtſchaßł; mózachu jemu hižom poknu prawdu prajicź, ſchto je ßo ſ Janom ſtało, kak je kubło Jurjej pſchedał, ſo pak je ßebi Jurij, dokelž je hiſchcźe młody, wuproßył, ſo by nan na nim hoſpodarił. Haj, tak bě ſaßo woſtróſbił, ſo něhdy do komorow ſtupi a dźeſche: „Tak mi, hólzy, powjedajcźe wo ſtarym Sſerbinje, kak je po ßwěcźe błudźił."

„I nó, bě pódla ſtajnje wjeßeły", wotmolwichu jemu.

A to bě jemu nimo měry lubo, ſo je tež w ßwojim najwjetſchim horju wjeßeły był.

A tak doſta ßo ſtary Sſerbin ſaßo domoj.

Schto bych dale hiſchcźe powjedał?

Stary Sſerbin bywaſche dźeń a ſtrowſchi a wjeßelſchi; na kuble ßo jemu lubjeſche a toho dla jemu ženje do myßli njepſchińdźe, ſ kubła hicź.

Ale dźiwno, hdyž bě nan pſcheſtał wokoło dundacź, pocźa ßyn Jurij ſ domu khodźicź, a to tež na kěrchow; a hdyž jeho ßußodźa takle hicź widźachu, rjeknychu jedyn k druhemu: „Tak to hižom budźe!"

Schto ſ tymi ßkowami měnjachu? Njepraſchejmy ßo dołho, hladajmy radſcho, ſchto je było.

Ras dopołdnja dźeſche Běłſchanſki ſwóńk po wßy ſ wulkim kluczom do zyrkwje. Cźi, kotſiž jeho widźachu, njepraſchachu ßo, hacž je ſchtó wumrjeł; wjedźachu hižom, cźoho dla do zyrkwje ſwonicź dźe, powjedachu jeno mjes ßobu: „Wſchak ßmy to wěſchcźili." A na to wuńdźechu won na nawjeß; wſchitzy běchu ßwjatocźniſcho ſhotowani hacž hewak. A mjes nimi khodźeſche Hanuſch ſ palenzom a ſ piwom, naliwajo, dawaſche kóždemu picź, komuž ßo chzyſche: „Na jeju ſtrowoſcź, ßußodźa!"

„Kak dha pak nowu hoſpoſu powitaſch, Hanuſcho?" praſchachu ßo jeho.

„Derje ju powitam", wotmolwi Hanuſch. „Rjeknu jej: Daj Bóh najwjetſche ſbožo! a toho dla pijcźe na jeje ſbožo, ßußodźa!"

A ßußodźa pijachu na ſbožo rowarjoweje dźowki, kotruž ßebi Jurij ſa hoſpoſu domoj wjeſeſche.

Ale ſtary Kmoch njemóžeſche ßebi ſ jěrym ßkowom dobry bycź. „Na kelko woſach pſchiwjeſe ßebi njewjeſta ßwoje póßłanje?" woprascha ßo poßměwajo Hanuſcha.

Na to ßo Hanuſch roshněwa. „Ani telko woſow nimacźe, ſo byſchcźe ſ nimi jeje dobre poczinki wotwoſył. Wam je runje trjeba ßměchi hnacź!? Wy burja ßwoje dźowki pſchedawacźe, kaž na hermanku: ſchtóž ma najwjazy, kupi! A potom dźecźe na wumjeńk, hdyž scźe tak wulku mudroſcź ſehrali. A kelko woſow by waſch wumjeńk wotwoſyło? Na karje waß wotwjeſu wſchěch ſ waſchim wumjeńkom." A Hanuſch bě tak roshorjeny, ſo ani njewjedźeſche kónza ßwojich ßwarow. „Tajka ſawěſcźe njebudźe", powjedaſche dale, „ſo by nan dyrbjał ſ kubła cźěkacź a po ßwěcźe błudźicź, kaž proſcheŕ; abo ſo by wumjeńkał, hdyž wona do domu ſaſtupi, hižom ßwoju poßledniu wolu pißacź dyrbjał, dokelž poſdźiſcho njeby wjazy roſoma k tomu měł. A na tajke poczinki dyrbi njewjeſta wjele woſow měcź, ſo bychu ßo jej wotwoſyli." Sſnadź by Hanuſch hiſchcźe wjazy rěczał, hdy by ſwóńk na wěži na dobo njeſaſwonił. Sſußodźa ſtupachu huſcźiſcho do hromady a wotcźakowachu młodeho nawoženju a njewjeſtu. Jeno Kmoch woteńdźe. A hdyž ſkónczńje Jurij ſ njewjeſtu pſchijědźe, juſkachu jemu napſcheczo a pſchewodźachu jeju k wěrowanju.

A ßwjecźachu kwaß, kajkehož ßo nichtó na Sſerbinez kuble nadźał njebě. S zykeje wokolnoſcźe ſjěſdźowachu ßo ſnacźi — njeßwjecźachu dźě jeno Jurjoweho kwaßa, ale ßwjecźachu tež wuſtrowjenje ſtareho Sſerbina, kotryž bě tak dołho mjes nimi bjes domiſny a bjes roſoma błudźił.

A na Sſerbinez kuble bě nětko ſaßo ſtare žiwjenje. Dwór je ſaßo kóždemu wotewrjeny, w komorach nad kólnju pſchenozuja ſaßo ſtari hoſczo a powjedaja bjeßadnikam ſtare a nowe nowinki.

A chzemy-li, pohladajmy ras ſ ranja k Sſerbinezom, hdyž ßo cźeladnizy do pola hotuja. Stary Sſerbin ſ dymku w hubje khodźi po dworje, pſchehladuje grat a cźeladnizy jeho poſtrowja: „Dobre ranje, nano!"

Stary Sſerbin ßo dźakuje: „Tak, tak, dźěcźi!"

„Póńdźemy dźenßa na polo ſa łuki, nano?"

„Scźe ßo młodeho praſcheli? Hdźež wam tón kaſa, tam póńdźecźe."

„Młody praji, ſo bychmy ßo waß praſcheli."

„I nó, tak ſa łuki, ale ſtajnje praſchejcźe ßo młodeho."

„Tamle dźe." — A Jurij ßo pſchibliži.

„Schto myßliſch, póńdźa ſa łuki?"

A Jurij wě telko winow, ſo dyrbja ſa łuki hicź a nihdźe druhdźe, ſo ßo ſtary Sſerbin po zyłym wobliczu ßměje, ſo je wez tak derje wjedźał ſarjadowacź.

„I nó, i nó", dźeſche ſkónczńje; „to ßo wě, ſo ſa łuki póńdźa." —

A tak je nětko ſaßo zyły Sſerbinez dom ſbožowny. Dołho drje běchu to ſbože hladali, dołho ſa nim błudźili, ale ßu je naſchli.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wot Budyſchſkeho wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektorſtwa je ßo ſchulſke měſtno w Bolborzach wupißało. To ßamo wunoſcha pódla bydła 900 mk. wěſtych dokhodow, 15 mk. ſahrodneho wužitka a 72 mk. ſa wuczbu w pokracźowanſkej ſchuli, a doniž ßo druhi wucźeŕ njepoſtaji, ſchtož ßo najſkerje ſa někotre lěta ſtanje, 288 mk. ſa 8 wurjadne hodźiny. W bliźſchim cźaßu budźe tež Pßowjanſke ſchulſke měſtno wuprójſdnjene a pódla toho ßu ßerbſzy wucźerjo nuſni w Huſzy, na Židowje a we Wyßokej pola Wóßlinka. Dokelž bě w poßlednich lětach nuſa na wucźerjach pſcheſtała, je ßo jich wjele wottraſchicź dało, ßo wucźerſkemu powołanju pſchiwobrocźicź, ßo bojo, ſo ßnadź žaneho měſtna njedoſtanu, abo je jenož pod njeſpodobnymi wuměnjenjemi namakaju. Tajke měnjenje je zyle wopacźne. Němſkim młodym wucźerjam móże drje ßo, hdyž ßeminar wopuſchcźa, druhdy ſtacź, ſo dyrbja dleſchi cźaß na měſtno cźakacź, tola w Sſerbach je hacž dotal kóždy wucźeŕ, tak rucźe hacž bě pruhowanje wobſtał, hnydom do ſaſtojnſtwa ſtupicź mohł. Duž móża ßerbſzy ſtarſchi, kotſiž maju wobdarjenych ßynow, tutych bjes bojoſcźe na ßeminar póßłacź a jim ßo na wucźerſtwo pſchihotowacź dacź.

— Pſchi Budyſchſkim tſělenju bu na prěnjej tarczi ſchkleńczeŕ Mütza ſ kralom a pſchekupz Stelzer ſ marſchalom; na druhej tarczi je bórnizaŕ Mehl ſ kralom a ſchewſki miſchtr Rückert ſ marſchalom.

S Nadźanez. Sańdźenu ßobotu popołdnju je ßo w tudomnej Straßburgerez ſkale ſkałaŕ Hübner ſ Budyſchina pſchi kupanju tepił. Jako jeho ſ wody wucźežechu, bě jeho huba wſcha módra, ſchtož na to pokaſuje, ſo je jeho ßnadź Boža rucźka ſajała.

S Bórka. Póndźelu w nozy je ßo njedaloko wßy ſtejaza ßkomjana ſajma, kublerjej Kſchižanej ßkuſchaza, ſpaliła. Jeneho dźěłacźerja, na kotrehož tukaja, ſo je woheń ſakožił, ßu do pſchepytanja wſali. Fajma ſ 20 kop ßkomy wobſtejeſche a njebě ſawěſczena.

S Maleſchez. Wutoru tydźenja popołdnju wokoło 1/25 hodź. bě tu w kólni Schuſterez žiwnoſcźe woheń naſtał. Wón je ßo pjecźa wot dźěcźi ſ njekedźbliwoſcźu ſamiſchkrił. Dokelž w bliſkoſcźi lohko ßo palaze wěży leżachu, by ßo woheń ſpěſchnje rosſchěricź a ßnadź zyłu žiwnoſcź do prócha a popjeła pſchewobrocźił, hdyž budźichu ßo płomjenja hnydom pſchi ſapocźatku njepodußłe.

Se Subrniczki. Póndźelu 2. julija ſtej ßo tu Kraſkez žiwnoſcź a Majez khěža wot wóhnja do cźiſta ſaniczikoj. Woheń

popołdnju 1/2 hodźin nasta. Kraskowa běsche dopołdnja žyno domoj wosyła, kotrež dyrbjesche žo popołdnju na łubju smjetacź. Tole žyno na dobo w płomjenjach stejesche. Na kajke waschnje je žo sapaliło, nichtó njewě. Ludźo měnja, pak žamo wot žo, pak psches někajku blescu, kotraž je w žłónzu stejo jako palaza schkleńza skutkowała. Prjedy hacź žo dohladachu, žo Kraskez žiwnosćź hižom na wschěch stronach palesche a bórsy na to Majez kheža. Płomjenjam pódla skotu skoro niczo wukhowacź njejžu móhli, a tež skót by we wóhnju kónz wsał, jeli by jedyn muž s Barta s khrobłosczu do płomjenjow njeběžał a jón s nich wuhnał.

S Noweje Wjeski. Ssobotu 16. junija rano wokoło 7 hodź. pschicźahny cźežke hrimanje wot ranja a dyri błysk tudy do Heschiz hródže. Woheń tak rucže wokoło žo hrabasche, so Heschiz dwě kruwje a 2 žwinjeczi w płomjenjach wostaschtaj, a w krótkim cźažu schtyri statoki: Heschiz, Kokliz, Wobsez a Bikez w płomjenjach stejachu. Bikej spalichu žo: 3 kosy, 20 hušyzow a 1 žwinjo. Wotpaleni, kotsiž žu wschitzy khudźi, žu na žmilnosćź žobucźlowjekow pokasani, kotraž sawěsćze njewuwostanje. (K. Pos.)

S Ketliz. Nahłu žmjercź je schtwórtk tydźenja žiwnosćźer Häusler, kotryž je hakle psched krótkim s Nadźanez žem pschicźahnył, wumrjeł. Konja do wosa pschahajo, bu wot tutoho s podkowu do hkowy dyrjeny, tak so hnydom myžle shubi. Jako žo ludźo pschibližichu, bě hižom Häusler žwoju duschu wudychnył.

S Wukrancźiz. Ssrjedu tydźenja w nozy 1/2 12 hodźin je na Domaschkez kuble, hnydom pschi zyrkwi leżazym, woheń wudyrił. Płomjenja žu wscho do cźista saniczike. Wólschanska knjeża žykawa najprjedy na pomoz pschijědže.

S Wojerez. Nasch nowy archidiakonuž, knjes Dobruzki, dotal s fararjom w Sprewizach, je žo 3. julija k nam pscheždlił.

— Ssrjedu tydźenja je žo dźeżacźlětny žyn nožerja Böhmy pschi kupanju w Cźornym Halschtrowje tepił. Hólcźeza žu prjedy warnowali, so njeby na tamne straschne městno schoł, tola wón na to njepožłuchasche a namaka w žołmach sažnu žmjercź.

S Łasa. Sańdźenu póndźelu, 2. julija, na žwjedźenju Marineho domapytanja, žwjeczesche Mückenbergske bibliske towarstwo pola naž žwój lětuschi bibliski žwjedźeń. Boži dom, toho runja pucź psched zyrkwju běschtaj jara rjenje psches luboscź a sprózniwoscź wožadnych s mejemi, pletwami a cźežnymi wrotami wudebjenej. Njedźiwajo na to, so je nascha wožada do zyła žerbskaj běsche tola němska Boża žłužba jako prěnja postajena. Ta žama žo w 2 hodźinomaj popołdnju sapocža a prědowasche na njej k. superintendent Manitius se Saatheima; posdźischo 1/4 hodźin w žerbskej Božej žłužbje knjes farar dr. Rjencź s Wjelecźina prědowasche. Na žerbskich kemschach bě zyrkej khopata połna nutrnych Sserbow. Na kónzu žwjedźenja žo žerbskim khudym dźěcźom biblije a nowe testamenty wudźělichu. Wjedro bě kražne, duž je žo žwjedźeń wubjernje radźił; njech Boże žohnowanje s njeho njewuwostanje, so by Boże žłowo móznje rostko w kschesćźijanskich wutrobach. Prjedy hacź tutu krótku rosprawu skónczimy, dowolamy žebi, žo na cźitarjow Serb. Nowin s makej próstwu wobrocźicź. W poslednich lětach je na 70 žwójbow nascheje wožady psches wóhnjowe njesboże wscho wobžedźenstwo a s nim tež žwoje biblije a spěwarske shubiło. Ma-li něchtó wjazore žerbske spěwarske a biblije, kotrež žo wot njeho njetrjebaju, tón je wutrobnje proscheny, so by je dobrocźiwje k nam póžłał, so bychu žo naschim khudym ludźom dariłe.

S Khołma. 20. junija rano je žo tu kólnja tudomneje korczmy spaliła.

Wušła je „Łužica“ čisło 7 (julij 1883). Wobsah: Tři spěwy wot Šymana: Na Jana. Prěnja a druha połojca lěta. Lawica so z troskami kocoruje. — Dundanki a dróhowanki po Delnich Serbach. Podawa dr. E. Muka: II. Přeněmčene a so přeněmčowace wsy na narańšich mjezach Delnich Serbow. (Skónčenje.) — Jadwiga. Ballada wot Radyserba. — Měr na zemi! Podał Moric D., wučeŕ. (Skónčenje.) — Nykse w kužole. Baseń Mata Kósyka. — Kralewič a Wila. Južnosłowjanska bajka ze zběrki dra. F. S. Krausza. (Skónčenje.) — Je gwałtne wutupjenje maćerných rěčow prawe a mudre před Bohom a před ludźimi? Podawa dr. Jurij Sauerwein z Bantelna w Hann. — Dopis z Tübingow. P. J. — Drobnostki. M. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Serbske knihownistwo. — Knihowej nowincy. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za julij. — Nawěstki.

Wužudźenja.

Khostańska komora. Zigarnik A. Kaltschmidt s Kißliz, hižom 21. ras khostany, bě lědma khostańnju wopuschcźik, jako žo hižom sažo 31. meje po swucźenym waschnju do pakosćźenja da a hosćźenzarjej Nyczi we Wodowej pola Wósporka 100 zigarrow krany. Njepolěpschomneho paducha k dwěmaj lětomaj khostańnje, pjecźlětnemu shubjenju cźežnych prawow a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu wotžudźichu. — Dla wospjetneho paduchstwa, jebanstwa a pschekschiwjenja, kotrež bě wotrocźk J. Kubiza s Budyschinka w Zschachwitzu, Langenwolmsdorfje, Neustadtu, Wyžokej a Großröhrsdorfu wobeschoł, sažudźichu jeho k schtyrjom lětam khostańnje, 1350 mk. pjenježneho khostanja, abo dalschim schěsćź měžazam khostańnje, dźeżacźlětnemu shubjenju cźežnych prawow a dopuschcźliwemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu.

Lawniski žud. Skałař J. A. Hapacź s Meschiz w nozy 12. meje s hosćźenzarjom Schlapku w Kamjenej w korczmje khartyhrajesche. Schlapka skónczinje wužny, a Hapacź tutu składnosćź bjes toho njepschepuschcźi, so by hriwnu pjenjes, Schlapzy žłuschazych, kranył. Pódla toho hischcźe bleschu palenza a s jeneje komory schěsćź kołbaskow spakosćźi a žo na to s korczmy shubi. Hapaczowe khostanje wobsteji s tsjoch dnjow jastwa. — Rěsniskemu E. Huschmannej se Židowa žo 4. junija wot jeho mischtra Běharja pschikasa, so dyrbi na wžy skót kupowacź hicź a dosta trěbne sadawne pjenjesy. Tola Huschmann tele pjenjesy k sawdawkam njetrjebasche, ale je pscheje a pschepi. Dale wón 15. junija žwojemu knjesej jenu cźelazu kožu krany, ju pscheda a pjenjesy pschecźini. Tajke njesprawnosćze jemu dwanacze dnjow jastwa pschinjeżechu. — Dźěkacźer M. Reck s Kubschiz bě wobskorženy a žo tež toho wusna, so je 30. haprleje s jenym měchom do Pfuhlez kubła we Wadezach salěsł a s łubje jeneje njesawrjeneje kólnje dwě měrzy běrnow, jene rostorhane schkórnje a, wot tam žo wróczo, s kurjazych hněsdow něhdże dwanacze jejow kranył. Reck ma sa to pjecź dnjow jastwa wotžedźicź. — Rěsniskaj J. A. Dejka se Sskónkez a P. G. Mikanja s Budyschina, kotrajž běschtaj w nozy 15. junija po měschcźanskich hažach halekowakoj buschtaj k 10. mk. khostanja abo 5 dnjam aresta sažudźenaj. — Schulski hólcźez J. Rencź s Lichanja bě wot wjazorych ludźi w nalěcźu tutoho lěta pjenjesy dostawał, so by sa nje pola pschekupza Dorżana w Lichanju twory nakupił. Twory drje wón wobstara, tola je njesapłacźi, ale je Dorżanej se łżemi wurěcża a pjenjesy na žłódke wežy pschecźini. Młodostny njeknicźomnik žo k tsjom dnjam jastwa sažudźi. — Zimnosćźer K. J. Schuster, khěžer K. A. Pětschka, Handrij Wawer, Handrij Schmidt a pohoncź K. A. Pětschka, prěnjschi se Sdźerje, posledni se Ssokschez, wjecźor 3. februara w Schneiderez korczmje w Nowej Sdźeri pschitomneho Jana Krawza, pschi druhim blidže žedźazeho, se wschelakimi rěcźemi schkrějachu. Wožebje woni Krawza, kotryž jakocźi,

pſches to mjerſachu, ſo wótſje kaž koſy mjakotachu; Krawz ßo ſkónčnje rosnjemdri, ſtupi k blidu ßwojich wußměchowarjow, ſakaſa ßebi tajke njewuſchnoſćże a ßwoje ßkowa ſ tym poßylni, ſo na blido dyri. Nětko ßo wſchitzy pjećźo na Krawza walichu, ćźißnychu jeho na ſemju a jeho ßylnje pſchemkóćźichu, a jako dróhowy nahladowař Polðrak wbohemu cźlowjekej na pomoz pſchińðże, ßo też do tutoho ſ pukami dachu. Potom Polðraka a Krawza ſ durjemi won ſchmórnychu. Wobſkorženi biczźy maja kóžðy po 15 mk. khoſtanja płaćźicź abo 7 dnjom arreſta wotßeðźicź. — Wjećźor 16. februara t. l. mějachu ßo pod hrodom puki, kotreż běchu pſches to naſtake, ſo wojazy ſa jenej holzu łažachu, ſchtož nětkotſi mkoðźenzojo w ßuſtodſtwje cźerpicź nochzychu a ßo do wojakow ſ pukami dachu. Ðźěłaćźeŕ K. G. Kokel a rěſniſki K. Meltka ßo pſchi tym woßebje wuſnamjeniſchtaj. Prěńſchi do jeneho wojaka ſ kopaczom dyri, bjes tym ſo Meltka druheho wojaka ſ rěſniſkim żeleſom ſrani. Jeju khoſtanje wobſteji ſ tyðźenja jaſtwa.

Přilopk.

* W Nowej Wßy pola Ruhlanda wóndano jena ſtarka ſ ðźewjecź ſkoro wotroſćźenymi libjatami do roja pczokow pſchińðże. Wone ßuchu pſchi tym tak jara ſkakane, ſo ßebi ani jena żiwjenje njewukhowa.

* Kóžðy ras, hðyž je ßo wiſchnjowy cźaß pſchibliżił, ſtawa ßo, ſo tam a ßem nječhtó pſches to, ſo je póczki ßobu ſpózrjeł, ßmjercź poczerpi. Też lětßa je ßo tajke njeſboże w bajerſkej wßy Neupfalzu podako. Tſilětny ßyn jeneho bura ſpózrje wiſchnjowu póczku, kotraž ßo jemu w ſchiji ſaſchtapi. Wſcho prózowanje lěkarja, ſo by póczku wucźahnył, bě podarmo, a tak dyrbjeſche wbohe ðźěczo ſa tſi dny ßmjercź ſaduſchenja wumrjecź. Njech tole ſrudne njeſboże k warnowanju a powuczenju ßłuži.

* W Nidda w Heßenſkej je wóndano jena khuda żona pjecź ðźěczi na dobo porodźiła. Ðźěczi ßu wſchě czerſtwe a ſtrowe.

* Kak lohko móże ſajědojcźenje krwě naſtacź, je ſańðźeny tyðźeń jedyn mkody muż w Reußu pola Rheina na ßwoje njeſboże ſhonicź dyrbjał. Wón boßy po polu khodźeſche a ſtupi pſchi tym na morweho knota, kotryž bě hiżom ßylnje pſchehnity. Jědojta cźěłowa mokſchina je najſkerje do nětkajteje makeje rany ſtupika a pſches to je ſajědojcźenje krwě naſtako, na cżoż je mkody cźlowjek ſa nětkotre dny wumrjecź dyrbjał.

* Cźeżke njeſboże je ßo ſańðźeny tyðźeń pſchi tſělanſkim ßwjeðźenju w Buxtehuðże ſtako. S jeneje tſélby, kotraż bě prjedy ſaprajika, ßo wutſéli a kulka, jenemu 13lětnemu hólzej nop pſcheraſywſchi, tak ſo wbohi hnydom morwy na ſemju padże, hiſchcże 17lětnemu mkoðźenzej hłuboko k wutrobje ſajě. Po wulkich boloſcźach je też poßledni na ßwoje rany wumrjeł.

* W tychle dnjach ðźěchu nětkotre ðźěczi njedaloko Liberz w Czechach do lěßa jahodki pytacź. Jako ßo popołdnju domoj wróćźichu, padże jene ðźěczo, ðźewjecźlětny hólczez, pſches nětkajki korjeń do kerkow, pod kotrymiż ßo jena ſmijiza khowaſche. Straſchny had hólza, kotremuż běchu ßo khołowy pſchi panjenju wuhornyke, do nohi kußny a dleſchi cźaß ſa njej wißajo woſta. Jedyn drjewoſrubař, w bliſkoſcźi ðźěłazy, ranu wuzyza a nohu wyſche rany podwjaſa, ſo by ßo jěd dale njeroſſchěrił. Domoj donjeßeny, wupi hólz wjele wody. Njedźiwajo na to wón hiżom tſeczi ðźeń we womorje leži a ſtrach wo jeho żiwjenje hiſchcże nimo njeje.

* Njedaloko Bologna w Italſkej ßu wóndano krokawy tak rjez ſ njebjeß padake. Pſchi ßylnym wichorje pſchicźeżechu cźorne mróczele, ſ kotrychż ßo na dobo hromady kaſtanijowych łopjenow a hakoſow na ſemju ßypachu. Na tutych hakoſach a łopjenach mkode krokawy ßeðźachu.

* Żiwy pohrjebany. Italſke nowiny pißaju wo njeknicźomnym njeſkutku, kotryž je ßo wot wěſteho Peirana w Fraboſa-Soprana wobeſchoł. Pſched nětkotrymi dnjemi w mjenowanej wßy 28lětny muż, Giovanni Borgheſe, ſkhori a bórſy po tym ßo na njeho na ßmjercź podobny ſpar da. Lěkař poruczi, ſo ßo na ſdacże morwy, na kotrymż wón hiſchcże wſchelake żiwjeńſke ſnamjenja ſpóſna, pohrjebacź njeßmě, a ſo dyrbi ßo hiſchcże ſadżerżenje morweho dléſchi cżaß wobkedźbowacź. Njedźiwajo na to da wuj na ſdacże morweho, mjenowany Peirano, njeſbożowneho na pohrjebniſchczu pohrjebacź. Lěkař ßudniſtwu bjes komdźenja podawk woſjewi a pohrjebany ßo hnydom wuhrjeba. Borgheſu ſ rowa ſběhnywſchi, pytnychu, ſo je hiſchcże żiwy, krej w jeho wutrobje hiſchcże njebě ſaſtaka. Jeho domoj donjeßechu, tola tam wón bórſy woprawdże wumrje. Dokelż na leßneho ßwaka Peirana tukaju, ſo je wboheho Borgheſu ſkerje a lěpje w rowje widźecź chzyk, ſo by jeho ſamoženje herbowak, je ßudniſtwo poruczíło, ſo ma ßo cźěło pſchepytacź; lěkarjo měnja, ſo je ßo Borgheſy ſ jědom ſawdako.

* Na kurierſkim żeleſniſkim cźahu ſ Kalaiſa do Pariſa je ßo ſańðźeny pjatk mordarſki nadpad na jeneho jendźelſkeho duchowneho ſtak. Jako wón ſpaſche, jeho jedyn ßobupucźowař, ſ nim w tym ßamym woſu jěðźazy, tſi raſy ſ wotmachom na hłowu praßny. Duchowny wotucźiwſchi ßwojemu nadpadźerjej tyſcherſke błózko wutorże, na cżoż tutón mały revolver wucźeże. Duchownemu ßo radźi, na ſtupjeńku wuſtupicź a wo pomoz wołacź. Skóſtnika nětko do woſa ßameho ſawrjechu, tola jemu ßo ſchlachcźi, ſ njeho cźeknycź. Jako cźah ſaſta, jeho ſaßo popanychu. Rubjeżnik ſpěſchnje revolver wucźeże a ßo do hłowy tſéli. Na ßmjercź ſranjeneho do Amiena do tamniſcheho jaſtwa dowjeſechu. Na wſcho praſchenje wón żaneho wotmolwjenja njeda. Rubjeżnikowa rana je ſtraſchna a ßo wón ſ cźeżka ßmjercże ſminje.

* S Londona pißaju: 3. julija ßo nowa parna łódź „Daphne" do morja puſchcźi. Lědma bě ßo wona wody dótknyła, jako ßo ſtraſchnje kulecź ſapocża. Na dwě ſcźi ludźi, kotſiż běchu na łódźi, poczachu ſtrachoſcźiwje tam a ßem běhacź, dokelż ßo powróćenja bojachu. Na dobo ßo łódź na lěwy bok ſkhili a ßo powróći. S brjoha hnydom cżołmy na pomoz pſchijědżechu a poczachu płuwazych ſnjeſboženych ſe żołmow łojicź. Sa nětkotre minuty běchu wſchitzy płuwarjo wukhowani, tola nědźe 60 ludźi, kotſiż běchu ſ nutſka łódże, ßu ßo tepili. Běchu to ſ wjetſcha inżenérojo, tepjerjo a cźěßlojo, kotſiż chzychu, tak rucże hacź bě łódź na morju, maſchinu do dźěła puſchcźicź. Hacź dotal njejßu hiſchcże żaneho ſ tepjenych ſ łódże wucźahnycź móhli. Łódź je ßo najſkerje toho dla ponuriła, dokelż bě pſchecźeżka.

* Kak dołho móża pßy tradacź, wucźi ßlědowazy pſchikkad. Dwaj ſchwincźnaj pßaj honjeſchtaj liſchku a panyſchtaj ſ njej do liſchcźeje jamy. Wſcho pytanje ſa nimaj bě podarmo, duż ßebi myßlachu, ſo ſtaj ßo ſhubiłoj. Sa dwě njedźeli ßo pßaj wſchej woßuchnjenaj domoj wróćźiſchtaj. Wonaj běſchtaj połnej dwě njedźeli w jamje byłoj a běſchtaj ßo jenoż ſ jara wulkej prózu wurycź mohłoj. Jeju dźěło bě tak wobcźeżne było, ſo běchu jeju paſory hacż do mjaßa wotdrapane.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka żyrkej: Kſchesćźijan Gotthelf Beutner, ßukelniſki dźěłaćźeŕ, ſ Hanu Amaliju Halez na Židowje.

Křćeni:

Pětrowſka żyrkej: Martha, Handrija Běrki, cźěßle a wobydlerja, dź. — Jurij Max, Jana Oty Kochty, cźěßle a wobydlerja, ß. — Meta Hana, Jana Bohuwěra Rjencźa, hoſcźenzarja-wobßedźerja a rěſniſkeho miſchtra, dź.

Michalſka żyrkej: Willy Alfred, Guſtava Maxa Kaplerja, wucźerja na Židowje, ß. — Emma Marja, Jana Scholty, fabrikſkeho dźěłaćźerja w Dobruſchi, dź. — Jan Auguſt, Jana Ernſta Mużika, dźěłaćźerja na Židowje, ß. — Emma Thereſija, Korle Bohuluba Kerafa, żyhelniſkeho dźěłaćźerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. junija: Ernſt Rachlitz, dźěłaćźeŕ na Židowje, 40 l. — 23. Jan Gotthelf Wicźas, kowař ſ Huſki, 59 l. — 26. Korla Auguſt, Handrija Wjele, ſkałarja w Brěſowje, ß., 7 m. 28 d. — 30. Jana Ernſta Zuſchki, garbařſkeho w Małym Wjelkowje, morwonarodź. ß. — 1. julija: Emma Marja, Jana Scholty, fabrikſkeho dźěłaćźerja w Dobruſchi, dź., 3 d. — 2. Marja Auguſta, njemandź. dź. na Židowje, 2 m. 1 d.

Wjedro w **Londonje** 6. julija: Horzo.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dźělenja herbstwa dla ma ßo

11. julija 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

wot podpißaneho hamtskeho ßudnistwa semrjeteje **Johany Wyleminy Wagneroweje** rodź. Kutschkez **sahrodniska žiwnosćz** w **Nowej Wjeszy** pola Hucźiny cźißko 2 palneho katastra a fol. 2 leżomnostnych a hypothekskich knihi sa Nowu Wjesku, kotraž žiwnosćz je ßo 20. junija se stejazymi žnjemi, tola njedźiwajo na dawki a wobcźeżnosćze, wot wjeßnych grychtow na

7245 mk.

taksirowaka, na **hamtskim městnje** w **Budyschinje,**

a **scźěhowazy** dźeń dopołdnja wot 10 hodźin psches wjeßne grychty w Nowej Wjeszy w mjenowanej sahrodniskej žiwnosćzi wschón žiwy a morwy inventar, k njej ßkuschazy, na dobrowólne waschnje pscheßadźowacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w sawostajenej leżomnosćzi w Nowej Wjeszy wupowěßnjene, wopißanje leżomnosćze a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenymaj dnjomaj w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim městnje a w sawostajenej leżomnosćzi w Nowej Wjeszy seschli, k ßadźenju ßo samołwili, ßwoju płaczenjakmanosćz dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 22. junija 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Mensel. Lz.

Sahrodniska žiwnosćz

s 19 akrami 73 □prutami pola, łuki a łęßa, se wschěm morwym a žiwym inventarom a twarjenjemi, w dobrym rjedźe ßo mějazymi, mam sa 9600 mk. dla khorosćze a staroby wobßedźerja hnydom pschedacź.

O. John w Rakezach.

Khěže s polom a bjes njeho, burske kubła, hosćenzy a korczmy, młyny a pjekarnje ßu na pschedań psches

O. Johna w Rakezach.

We Wósporku je **khěža** cźißko 81 s kórzom pola hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja cźißko 41 tam shonicź.

Pónđźelu 16. julija dopołdnja 1/2 11 hodźin ma ßo **žiwnosćz** cźißko 31 w Meschizach, se 14 kórzami 22 □prutami leżomnosćze, bjes hospody a wuměnka, s zykym žiwym a morwym inventarom a stejazymi žnjemi na pscheßadźowanje pschedawacź. Tsecźi dźěl kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

Dwělětny byk

je na pschedań

na knježim dworje we **Wutołczizach.**

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Jenotliwje je na pschedań drjewo, lětßa puschcźane, na

I. reviru: w Krjebi:
250 hromadow khójnowych schcźěpow,
160 = = kuleczkow,

II. reviru: w Zedligu:
160 hromadow khójnowych schcźěpow,
25 = = kuleczkow.

Kupzy njech ßo na revirskich hajnikow wobrocźa.

Schottlandske kožane koleßowe rjemjenje,

psches jenakosćz, wubjerne dźěło a woßebje psches jenake rjane běženje ßo wusnamjaze, porucźa po wschěch scherokosćzach po tunich płaczisnach

Otto Büttner,
pschedawarnja koże a koleßowych rjemjenjow
na hłownym torhoschcźu cźißko 9.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóże. Wo tym móża ßo cźeścźene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydkarskich klamach pscheßwědczicź.

Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

K měschczanskemu tsělenju

porucźam tunjo:

žónske ßekle	po	20 np.,
- **korsety**		100 np.,
- **schtrympy**		35 np.,
- **khornarje**		20 np.,
rüschu, meter		10 np.,
mužske manschety		18 np.,
- **schkipsy** (cźorne)		25 np.,
- - (pißane)		30 np.,
pschedkoschkliki s **khornarjom** a **tykanjom**		55 np.,

džěcźaze, žónske a **mužske rukajzy, rubischka** na **hkowu** a **wokoło taille** atd. atd.

E. Scheer w **Budyschinje**
3 na schulerskej haßy 3.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucźa

Gustav Poser.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe porucźataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Lětnje rubiſchcza na hłowu

we wulkim wubjerku

ſe židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucza po tunich płaczíſnach

M. Th. Pech

W klamach ßo ßerbſki rěczi. pódla měſchczańſkeje haptyki.

K lětnjej draſcze

porucza po jara tunich płaczíſnach wulki wubjerk **köpera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho czíſchcza,** 5/4 ſchěrokeho, w nowych rjanych muſtrach a dobrej barbunjepuſchczatej tworje, toho runja wulki wubjerk **czíſto-** a **połwołmjanych draſtnych tkaninow**

M. Th. Pech

W klamach ßo ßerbſki rěczi. pódla měſchczańſkeje haptyki.

Khornarje **Manſchetty**

Schemiſetty

Swjerſchne koſchle

po měrje, toho runja na ſkładze w kóždej ſchijowej ſchěrokoſczi, po najnowſchich modellach rěſane, **derje ßedżaze,** porucza tunjo

A. Tschentscher

ſ napſchecza noweje měſchczańſkeje ſchule.

Mózne koſchle

Schlipßy **Krawatty**

H. Kayser,

10, na žitnej haßy 10,

mannfakturowe, módotworowe a žónſko-draſtne klamy,

porucza ßo pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedżbowanju.

Fabrika drainſkich rołow

Friedricha Müllera

w Kamjeńzu w Sakſkej

porucza ßo k wobſtaranju wſchěch drainſkich rołow we wſchelakich ſchěrokoſczach po tunich płaczíſnach.

S dobom wona ßwój skład khachlow dobroczíwemu wobkedżbowanju porucza.

Magazin półſtro-

na taſchbarku 7

wanych möblow

na taſchbarku 7

pſched tſělnikom.

Poruczam **ſofy, wulke ſtoły** a wſchě druhe **półſtrowane möble** po najtuniſchej płaczíſnje.

R. Hennig, tapezirař.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeßkodżazu, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Turkowſke a czěſke ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoſchczu.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje,

dopóſnaty najlěpſchi, **je-li niz jeniczki wo prawdze ſprawny ßrědk** k ſdžerženju włoßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetſche nawěſchtki). Tinkturu ma w Budyſchinje jenoż **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleſchach po 1, 2 a 3 mk.

Pſche pót, palenje a bolaze na nohach a druhich czělnych dźělach (pſchi ſrybowanju atd.) wot lěkarjow wjele krócz poruczene: **„balſamiſke ſalicylkißłikowe ßadło H. Schelchera,** haptykarja w Draždżanach-Strehlenje." **Ruſne** ſa pucźowarjow, wojakow a wſchitkich, kotſiž dyrbja wjele khodźicz, kaž tež ſa domjazu potrjebu. **Pola XII. kral. ſakſkeho zykeho armee-korpßa po wukaſni ßo trjebaze.** W originalnych tyſach ſ pódlanſkim napißmom po 60 a 30 np. dóſtacz pola **Otto Engerta** w **Budyſchinje, Heinricha Burkhardta** w **Łubiju,** w **haptyzy** w **Schěrachowje** a **Janſkej haptyzy** w **Zitawje.**

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecza hłowneje ſtraże (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **żakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Bryle a **tłóczaki** ſa krótko- a dalokowidżazych wot 80 np. hacz do najlěpſchich druzinow porucza

czaßnikař a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Do Awſtralije

ſczele paßażirow ſ direktnej parnej kódżu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždżanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Dźěćźazy spěwanski konzert
we Lahowje
njedźelu 8. julija 1883. Sapoćžatk popołdnju w 4 hodźinach.

Pschećelow dźěćźazeho spěwa pscheproschuje

H. Grülling, wucžeŕ.

K nawjedźenju.

Cžesćźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćźi k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoju **pjekarńju,** na rózowej haßy tu leżanu, saßo ßam pschedewsak. Ja lubju kóždemu, kotryž budźe mje wopytacź, sprawne a pschećelniwe poßkuženje a proschu cžesćźenych Sserbow, so bychu mje prawje bohacźe wopytowali.

W Budyschinje, w juliju 1883.

S počcžesćźowanjom
A. G. Wirth, pjekarski mischtr.

Pola mje móže hólcžez sprawneju starscheju hnydom do wucžby stupicź.

Wossjewjenje.

S tutym cžesćźenym Sserbam w Bukezach a wokolnosćźi k nawjedźenju dawam, so ßym **rěsnistwo,** hacž dotal wot **Korle Donatha** wotnajate, ßam pschedewsak. Ja budu ßo prózowacź, so bych na wscho waschnje žadanja ßwojich wotebjerarjow spokojił a proschu toho dla wschěch Bukecžanow a wobydlerjow wokolnosćze, so bychu mi ßwoju kedźbliwosćź dobrocźiwje pschiwobrocźili.

W. Israel.

W khěži k. Korle Nowaka na žitnej haßy 10.
W klamach ßo herbsti rěcźi.

Wulki dźěl
kattunowych sbytkow, 3 kóhcze dołhich,
sbytk po 50 np.

H. Kayser
na žitnej haßy 10.

Dźělba
židźanych lětnich rubischczow na hłowu,
schtuka po 85 np.

H. Kayser
na žitnej haßy 10.

Žakety

se **ßomota, kachemira, ßukna** atd., ßamßne dźěło, na skasanje po měrje sa krótki cžaß seschite.

H. Kayser
na žitnej haßy 10.

Serbskim towarstwam!

Dowolamy sebi z tutym česćene serbske towarstwa na to kedźbne sčinić, zo njechałe zapomnić, jutře **njedźelu 8. julija** swojich wotpósłancow k zhromadnemu dowuradźowanju do Budyšina póslać.

Z bratrowskim postrowom
Wubjerk Bjesady.

Najlěpsche
koßy a **ßerpy, brußy** a **brußowe kunki**
ßu dostacź pola
W. Hultscha
w póstskej kowarni na žitnych wikach.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 30 np. dostacź:
Bartrom Zigenbalk,
prěni lutherski mißionar, k jeho 200lětnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwacźidle.

Holza se wßy, 14—16lětna, ßo do ßkužby pyta na ßwonkownej lawskej haßy 1.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze pjekarstwo a konditarstwo nawuknycź, móže hnydom město dostacź pola C. Müncha w Niskej.

Pytaja

ßo hnydom tsjo **wołazy** s dobrymi wopißmami na knježi dwór w Klukschu.

Na knježim dworje w Lutobcžu dostanje khmany cžłowjek hnydom ßkužbu jako rólny pohonc.

Cžeßny wopomnik

na row
njebo **Handrija Hämscha,**
dwazyćźilětneho khěbětarja pschi naschim Maleschanskim Božim domje,
rodźeneho 22. oktobra 1820 w Maleschezach,
semrjeteho 7. junija 1883 w Maleschezach.

Hłóß: Božo Knježe toho ßwěta.

S dźakownosćźu spominamy
Na waß wěry bedźerja,
Kiž scźe wot naß wotwołany
Psches ßmjercź s cžaßnoh' žiwjenja,
So by Bóh wam hnadnu msdu
Dał sa ßwěru saštojnsku.
S tutej wy ßo woprowaschcźe
Tu pschi naschej ßwjatnizy,
Kotruž my dwazyćźilětnje
Psches waß wužiwali ßmy;
Sa tu ßamu woßada
Dźak wam praji do rowa.
Tudybycźe cžłowiskich dźěćźi
Pominja ßo s kóždym dnjom,
Wschitkich cžaß ßo k ßmjercźi bliži
S kóždym wokomiknjenjom;
Tak też wasch cžaß wuschol bě,
Kiž Bóh postajił wam bě.
Podobnosćź, kiž róże maju,
Tschepotajo w njewjedri,
Mamy tu we ßmjertnym kraju,
Hdyž naß ßrowosćź wopuschćźi,
Hdyž nam powětr ßmjertnosćze
Cžěłnu młódnosćź khablacź chze.
My ßmy tudy na tej semi
Putnizy a zušnizy,
Sachodnosćźi podcźißnjeni,
Tam ßej pschebytk žadamy,
Hdźež wschěm wěrnym ßhotuje
Jesuß městna njebjeske.
W tamnym kraju toho měra,
W kotrymž žana ßmjertnosćź njej',
Hdźež tych wuswolenych ßyła
Spěwa cžesćź tom' jehnjecźej,
Hdyž b'dże Bóh naß wotwołacź,
Žadamy ßo wohladacź.

Gusta Hattaß.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje
30. junija 1883.

Žitowy dowos: 3024 měchow.		Na wikach wot		hacž		Na bursy wot		hacž	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kg.	8	33	8	93	8	33	8	93
Rožka		7	28	7	66	7	28	7	59
Jeczmjeń		6	52	6	70	6	52	7	7
Wowß		6	60	7	10	6	50	6	75
Hroch		8	33	10	28	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny		3	—	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	30	3	20	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	15	—	16	—	—	—	—	—
Proßata	1182 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	40	4	80
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	50

K tomu cžißlu „Serbski Hospodaŕ“ cžißło 13.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 14. julija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho majestoscź kral Albert ßwoje dalsche pucźowanje w Voigtlandźe, psches njesboże w Mylawje pschetorhnjene, dźenża ßobotu saßo nastupi. Niz jenoż se wschěch stron Sakskeje, też s druhich němskich krajow a skoro wot wschitkich europiskich knjeżerjow ßu ßo kralej telegramy, listy a adreßy pschipóßłake, w kotrychž ßo jemu sboże pscheje, so je ßo wulkemu ßmjertnemu strachej wukhowak. Awstriski arzywójwoda Korla Ludwig bě do kralowskeho hrodu w Pillnizy pschijěł, so by sbożepschecźa awstriskeho khěžora kralej wuprajił. W nastupanju njesboża w Mylawje hischcźe dźenża niczo na wěste rosjaßnjene njeje, też njeje hischcźe snate, kak je ßo stoł město horje dele puschczźik. Porsttołsty schrub, najskerje tehdom skamany, ßu namakali, a je ßo sleńk najskerje tehdom stak, jako je kral se ßwojim pschewodom na stoł stupił. Tutón schrub bě podkožk klinkojteho naporjada, psches kotryž ßo stoł, jeli bě trjeba, sastaji. Dokelž bě ßo schrub skamak, njewosta stoł stejo, też jako bě dele na semju sajěł. Njesadźěwana skutkowaza móz maschiny je nětko żelesne cźeżidło na hornim kónzu s jeju sadeskowaneju jěsdnizow wucźahnyła a na wjerch tłóczika. Tam je jene cźeżidło na sboże w hrjadach tcźaze wostako a psches to dele njepadże: hewak by njesboże hischcźe wjele wjetsche było. Wot druheho cźeżidła pak je ßo żelesny rjecźas, sa kotrymż stoł wißasche, wotkamak a psches to je cźeżidło na jěsdźazy stoł dele praßko. Stoł bě po najnowschim systemje twarjeny, na nim ßo hižom wjazore měßazy wschědnje cźeżkoty po 25—30 zentnarjach wożachu a ßo pschi tym żenje żadyn njeporjad stak njeje. Dele panjene żelesne cźeżidło waži 125 puntow a je po dołhoscźi dźěkane. Na to, so je někajka sła wola njesboże sawinowała, niczo njepokasuje, schtoż ma ßo woßebje toho dla wusběhnycź, dokelž běchu někotre nowiny, s njedobrymi powjescźemi sastarane, pißake, so Mylawskemu njesbožu někajki njeskutk podleži. — Na pschewodźenje wokrjeßneho hetmana dr. Hübela, kotryž je na tak żadkawe waschnje ßmjercź poczerpił, běchu ßo po kralowej poruczności kralowy adjutant major s Malortie, tajni radźicźelja s Koppenfeld, s Ehrenstein, s Charpentier a wyschschi inspektor żandarmerije s Heygendorf do Zwickawy podali. Kral Albert bě pódla toho ßwójbje semrjeteho ßamoruczńje pißane wobżarowanske pißmo póßłał, na kaschcź kawrjenzowy wěnz pschepodacź dał a poruczik, so ma ßo pohrjeb na najwoßebnische waschnje psches Draźdźanske pohrjebne towarstwo „Pietät“ wobstaracź. Požohnowanje cźeka ßo pjatk popołdnju w poßedźeńskej sali wokrjeßneho hetmanstwa sta. Jako ßo kaschcź na dwórnischczo pschewjesy, ßo sa kaschczom woprawdźity lěß palmowych hakosow njeßesche a cźahej ßo wjele tyßaz ludźi pschisankny.

— Khěžorska ßwójba je ßo saßo wo jedyn staw na swjeßelaze waschnje powjetschika: prynzeßyna Wylemowa je 7. julija w Potsdamje jeneho prynza sbożownje porodźika.

— Nowy zyrkwinski sakoń, kotryž je ßo wot pruskeho krajneho ßejma pschijał, njeje, kaž je ßo knjeżerstwo nadźako, zyrkwinskemu wojowanju kónz scźinik. W tu khwilu je wojowanje bjes bamżom a pruskim knjeżerstwom runje tak wótre kaž w cźaßu, jako běchu ßo mejske sakonje wudake. Na pißmo kardinala Jakobinia, kotreż wo nowym porjedźenym zyrkwinskim sakonju praji, so pruske knjeżerstwo w nim jenoż s maliczkoscźemi bamżej napschecźo pschińdże, ßu Bismarkowe nowiny „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ jěre wotmolwjenje dake. Tutón nastawk, po sdacźu wot Bismarka ßameho pißany, wumjetuje bamżej sastarjene diplomatiske khumschty, kotreż w tym wobsteja, so ßo posticźena twora toho dla njekhwali, so by ßo cźim lěpje jich płacźisna tłóczicź móhła. Se strony bamża tele ßylne wuraßy, skoro kaž pschipowjedanje noweje wójny klinczaze, bjes wotmolwjenja wostake njeßu. Bamż ßebi wschě prawa a ßwobodnoscźe wrócźo żada, kotreż je pruske knjeżerstwo katholskej zyrkwi wsako. Hakle potom budźe bamż spokojeny. Pruske knjeżerstwo dyrbi ßo sjawnje rosßudźicź, hacź chże politiku prawa abo revoluzije wjescź.

Franzowska. Hrabja Chambord, w ßwojim hrodźe w Frohsdorfje na khorym łożu leżazy, je ßobotu wopyt orleanskich prynzow pschijał. Wón ßo njedźiwajźy na ßwoju khoroscź sběhny a hrabju s Parisa wobja. Rosmołwa trajesche jenoż krótki cźaß. Bamż je hrabi Chambordej telegrafiśy ßwoje żohnowanje spożcźik. Po poßlednich powjescźach ma ßo se strowjom khoreho saßo lěpje.

— Hacź dotal je nětcźische franzowske ministerstwo s kóždeho nadběha a pschimanja, kotreż ßo na nje njech je s kajkejeżkuli strony sta, móznische a ßylnische wuschko, hacź je prjedy było. Runje tak bě wono dobycźeŕ w debacźe, hdźež ßo wot knjeżerstwa rosjaßnjenje jeho wotpohladow w Tonkinje żadasche. Wjedźicźeŕ bonopartiskeje strony pschi tejle składnoscźi ministerstwu jebanstwo a pschekschiwjenje porokowasche. Jako pak Ferry dopokasma żadasche, dyrbjesche Kassagnak zofacź a poßedźeński sal wopuschcźicź, dokelž żanych dopokasmow njewjedźesche. Wo tonkinskej wójnje poda minister swonkownych naležnoscźow Challemel Lacour jara spokojazu rosprawu. Psches wójnsku expediziju w Tonkinje maja ßo tamnischi rěcźni ruhježniży wutupicź. Hacź runje je tole dźěło jara wobcźeżne, budźe najskerje wójsko, w Tonkinje nětko stejaze, sa to doßahacź. Knjeżerstwo nima wotpohlad, Tonkin podcźißnycź, wono ßebi jenoż sarunanje wójnskich wudawkow żada, duż budża w Tonkinje wot knjeżerstwa dawkownje sakożene a naprawy, k sdżerżenju měra nusne, poruczene. Knjeżerstwo ßo nadźija, so wujednanja s Chinu k sdżerżenju měra powjedu. Chinesojo drje ßu wjazy krócź, a to po sdacźu s wotpohladom, w europiskich nowinach Franzowsam dla Tonkina s wójnu hrosyli. Tola tajkich hroženjow ßo Franzowska bojecź njetrjeba, dokelž chinesiske knjeżerstwo ßebi njeswaži, wójnu s Franzowskej wjescź. China Franzowsku pschederje snaje, so njeby wjedźała, so Fran-

zowsojo ßwoje wotpohlady, jeli nusne, ſ radoſczu a ſ napinanjom wſchěch ßwojich mozow pſchewjedu. Miniſtrowa rěcz ßebi dwójzy ſ republikanſkeje ſtrony mózne pſchihkoßowanje doby. Praſchenje w naſtupanju tonkinſkeje wójny a pſchimanje Kaſſagnaka je ſtejniſchczo miniſterſtwa jenoz wobtwjerdźiko a ſ pſchiczinu byko, ſo ßo jemu wot komory dowěrjenje k jeho twjerdej a mudrej politizy ſ 371 hkoßami wupraji.

Egyptowſka. Kholera w Egyptowſkej ßo pſchezo bóle rosſchěrja. Egyptowſke knjeżerſtwo drje ßo ſkónczńje prózuje, ſo by ßo khoroſcź poddußyła, tola jejne mozy k tomu njedoßahaju. Wojazy, kotſiż maja měſtna, wot khoroſcźe natykane, wobſtupacź a wſchón wobkhad ſe ſwonkownymi ſadźěwacź, ſa to njedoßahaju. Najhórje ſakhadźa kholera w Manſurah. Nichtó měſto wopuſchczicź njeßmě. Wobydlerſtwo mrěje. Zyroba ßo do měſta nuts njepuſchcźa, duż lud hkodu trada. Na brjohach Nila leża hromady morwych howjadow, kotrež ßo wot ludźi, hłód cźerpjazych, jědźa. Kholerje pſches to wſchědnje wjazy woporow pſchipada. W poßlednich dnjach ſemrě wſchědnje w pſcherěſku w Damiettu 48, w Manſurah 101, w Samaozi 16 cźlowjekow.

Tola dobyła.

Jurk běſche ßyn zyle khudeju ſtarſcheju. Lědma 10 lět ſtary, ſhubi na dobo nana a macź, kotrajź na jětra wumrjeſchtaj, kiż tehdy po zykłym Boſtonje* żałoſtnje zychnowachu, najhórje pak w tamnych dźělach měſta, hdźež najwjazy khudeho ludu bydleſche. Pſches to Jurk ſahe do zuſnych ludźi pſchińdźe a, dokelż jemu ſtarſchej ani cźerwjeneho kroſchka njeběſchtaj ſawoſtajicź móhkoj, ßo ſe wſchelakej nuſu bliſko ſeſna. To pak jemu na ſchkodu njebě, pſchetoż nuſa jeho dźěłacź nawucźi; a dokelż mějeſche wón jaßny roſom a pſchi tym pilnje wuknjeſche, wón też w ſchuli něſchto hódne nawukny. A hdyż bě ſe ſchule, ßebi jeho knjes Wicźas, ſnaty Boſtonſki pſchekupz, kiż běſche wo jeho khmanoſcźi a pilnoſcźi ßkyſchał, jako pißarja pſchiſtaji.

Běſche też ſaßkużba ßnadna, dha Jurkej, kiż wſchak dobre kuſki ſwucźeny njeběſche, tola na najnuſniſche doßahaſche. A dokelż wón na żane waſchnje pſcheczinjerſki njeběſche, ßebi wón hiſchcźe telko wuſbytkowa, ſo ßebi po něczim pěknu draſtu nakupowa.

Hdyż běſche 19 lět ſtary, w nim nichtó prjedawſcheho khudeho Jurka ſpóſnał njebudźiſche. Wón khodźeſche ſtajnje cźiſty a rjenje ſdraſcźeny, każ żadyn knjes; ale też ßam po ßebi běſche rjany młody hólz. Je duż dźiw, ſo ßo tej a druhej młodej holczży wutroba ſhrě, hdyż tajkeho ſróſtneho młodeho pachoła ſe ßmějazymaj wóczkomaj a kcźějazym wobliczom wuhladachu? Wjazy hacź jena běſche ßebi wſchu mózną prózu dawała, jeho wutrobu dobycź, ale podarmo. Ssama tołſta korczmarka w hoſcźenzu „k ſłotemu cźeleczu", hiſchcźe doſcź ſchikowana młoda wudowa, ßo mjelczo nadźějeſche, ſo jeho traſch hiſchcźe tola k żeńtwje narěczi. Sa Jurka, kiż w hoſcźeńzu „k ſłotemu cźeleczu" wobjedowaſche a wjeczerjeſche, korczmarka ſtajnje najlěpſche kuſki khowaſche a jemu piwo ſtajnje ßama porjedźeſche, mjes tym ſo druhim hoſcźom ßkużobna holza poßkużowaſche. A hdyż Jurk, ſchtoż ßo ſ wjetſcha kóżdy wjeczor ſta, na billiardźe hrajeſche, to korczmarka wot njeho ſa to żenje pjenjes njebjerjeſche. A tola ßo też jeje nadźija dopjelnicź njemóżeſche, pſchetoż — Jurk běſche ßo prawa na ßwoju wutrobu hižom dawno wſdak.

A ſchtó bě ta ſbożowna, kiż móżeſche ßo ſ Jurkowej luboſcźu hordźicź? Haj, to nichtó njewjedźeſche, khiba wona ßama a Jurk. Njeběſche pak to żana druha, hacź Wicźaſej Marka, dźowka toho ßameho pſchekupza Wicźaſa, kotremuż Jurk jako pißař ßkużeſche.

Marka, kotraż bě tehdy 17 lět, drje běſche najrjeńſcha młoda holza w zykłym Boſtonje. S najmjeńſcha to wſchón młódſchi mużſki ſplah měſta wobkrucźeſche. Cźehnidbu běſche najwuběrniſchu doſtała; a dokelż běſche wyſche toho jeniczka dźowka ſamożiteho pſchekupza, je duż dźiw, ſo budźiſche kóżdy młody pachoł rady pſches woheń ſchoł, budźiſche-li ſ tym Marzynu ruku a wutrobu dobył? Marka pak wo nawożenjach niczo wjedźecź nochzyſche; a też nan, kiż ju lubowaſche jako ßwoju ſerniczku, ju k żeńtwje njenuſowaſche, runjeż budźiſche ßnadź jeneho abo druheho, kiż wo Marzynu ruku proſcheſche, rady jako pſchichodneho ßyna pſchijał.

Tak drje Jurkowej luboſcźi ſ tejele ſtrony żadyn ſtrach njehrożeſche, a ſo jemu jeho Marka ßwěrna woſtanje, toho běſche ßebi też wěſty. Ale powjedźe też ju wón k woktarjej? Budźe ſtary Wicźas „haj" prajicź, hdyż wón, kiż dale niczo njeje, hacź někajki khudy pißař, pſchińdźe wo ruku jeho jeniczkeje dźowki proßycź? Pſched tejle kroczelu ßo Jurk tak ſtrachowaſche, ſo jemu ſyny pót na czoło ſtupaſche, hdyż jeno na to pomyßli. Marka ßama też żaneje nadźije njemějeſche; nan drje běſche pſcheczźiwo njej ßama dobrota, ale wón běſche też, woßebje ſchtoż pjenjesy naſtupaſche, muż krutych ſaßadow. „Ty ßy moje jeniczke na ßwěcźe", běſche nan hiſchcźe loni Marzy prajił, hdyż bě ßo wona bohatemu nawożeni ſapowjeka, „a ja chzu jeniczzy twoje ſboże. Duż też cźi na żane waſchnje k żeńtwje njerěczu; mi budźe kóżdy jako pſchichodny ßyn witany, kotrehoż wo prawdźe lubujeſch. Muż ſ tobu 10,000 toleri doſtanje, ale ja też wot njeho żadam, ſo by ßam ſ najmjeńſcha telko ſamożenja měł; pſchetoż ja nochzu, ſo by moja dźowka hdy ßama abo ſe ßwojej ßwójbu tradała." Takle běſche Wicźas rjekł, a Jurk jara derje wjedźeſche, ſo je wſcha próza podarmo, chzył-li wo Marzynu ruku proßycź, prjedy hacź ſměje dźeßacź tyßazow w ſaku. Wonaj wſchak ſtaj wobaj hiſchcźe młodaj a móżetaj cźakacź: ale dźeßacź tyßazow! To je telko pjenjes, ſo móże wón pilny bycź a lutowacź każ chze, telko wón njenahromadźi . . . Potom pak móże Marku khroble ſ myßlow ſpuſchcźicź . . . Ně! to nihdy! Marka budźe jeho żona, njech dźe, każ chze!

A wbohi Jurk myßleſche tak a myßleſche hinak, ale ßebi niczo njewumyßli. Dźeßacź tyßazow! . . . Ně, to na wſchědnym puczu njeńdźe . . . Dha dyrbi na njewſchědnym hicź, ßo Jurij roſßudźi. A wón ßebi dźeń wote dnja hkowu łamaſche a bu pſchi tym dźeń a bóle blědy a ßuchi. Też wboha Marka njemało ſ nim cźerpjeſche, pſchetoż też wona ßebi niczo njewumyßli, ſchtoż by ji k jeje ſbożu dopomhało.

Duż ßo wona mało njedźiwaſche, hdyż ras na wjeczor Jurka ſetka wſcheho wjeßekeho a ſe ßmějazymaj woczomaj. „Marka!" Jurk połny radoſcźe ſawoła, „nětko ßmój dobykoj, ſa krótke budźeſch moja żona!" Na wſchě jeje praſchenja pak, kak dha je to móżno a ſ wotkel pjenjesy woſmje, jej Jurk niczo njewotmolwi, hacź jeno: „W ßwojim cźaßu wſcho ſhoniſch; mjes tym pak ßo ſpokoj!"

Naſajtra běſche w měſchcźańſkich nowinach ſ wulkim pißmom wocźiſchcźane:

„Wukoßowanje.

Wuloßowacź budźe ßo nawożenja, ſróſtny, rjany młody hólz, ſtaroba 20 lět, ſ 10,000 tolerjemi ſamożenja. Knjeżny a wudowy, kiż maju myßle ßo żenicź, doſtanu loßy po pjecźich tolerjach we Winklerjeż kniharni. Wuda ßo jeno 2000 loßow. Dźeń wuloßowanja ßo w tutych nowinach woſſjewi, każ bórſy budźe poßledni lóß pſchedaty. Wuloßowanje ßo ſjawnje ſtanje pod dohladowanjom měſchcźańſkeho pólzaja.

Widźecź budźe nawożenja dźenßa a jutſje wjeczor wot 6—8 hodźin na rózku noweho torhoſchcźa a jendźelſkeje dróhi. Wón budźe w ſchěrej draſcźe ſ cźerwjenej naliku w kneflowej dźěrzy."

Każ hrimot ſ jaßneho njebja tutón nawěſchtk wſchě luboſcźe-żadne żónſke wutroby ſatſchaßny. Hižom wot pjecźich popołdnju ßo na nowym torhoſchcźu a na jendźelſkej dróſy wſcho mjerwjeſche ſe żónſkimi: knjeżnami a wudowami, młodymi a ſtarymi, ſchikowanymi a hroſnymi, ſ jenym ßłowom — ſ njewjeſtami wſchěch družinow. A kak ßo jich wutroby horjachu! Nawożenju, muża dobycź ſa něktore tolerje! A kajkeho nawożenju, kajkeho muża!

S dypkom ſcheſcźich hodźin ßo wón pokaſa w ſchěrej draſcźe a ſ cźerwjenej naliku w kneflowej dźěrzy . . .

To tola żana wocźakowała njeběſche: tajki rjany ſróſtny pachoł ſe ßmějatym mjeſwoczom a połny młódneho żiwjenja . . . Najradſcho hižom budźiſche jemu tudy kóżda wokoło ſchije padnyła

---

* Boſton je wulke měſto w Sjednocźenych Statach Połnózneje Ameriki.

a na cžaß žiwjenja ſ nim woſtaka; ale — najprjedy dyrbi jeho tola dobycź! a k tomu je ſaßo lóß trěbny! Duž ßo torhoſchcžo a jendźelſka dróha bórſy wuprózdni, a tón zyły žónſki cžah khwataſche do Winklerjez knihaŕnje po loßy . . .

Też Wicźaſez Marka běſche ſ wcźipnoſcźu pohladacź ſchka, kajki je to nawoženja ſ 10,000 tolerjemi, kiž ßo wuloßowacź da. Hdy by radſcho jeje Jurk tele 10,000 měk: potom by jimaj pomhane byko! . . Lědy pak běſche wona torhoſchcžo pſchekrocźika a ßo rózkej jendźelſkeje dróhi bliżeſche, ßo jej na jene dobo pſched wocžomaj pißanicź poczja a chzyſche ßo ji ſeznycź, pſchetož nawoženja w ſchěrej draſcźe a ſ cźerwjenej naliku nichtó druhi njeběſche, hacž — jeje Jurk . . .

Kak je wona tón wjecžor domoj pſchiſchka, wona ßame njewě. Hdyž też běſche ſaßo trochu k ßebi pſchiſchka, tola njewjedźeſche, ſchto dyrbi ßebi myßlicź. A hdyž Jurk naſajtra pſchi wſchej jeje ſrudobje wjeßele ßo ßmějo wobkrucźeſche, ſo tola žana druha jeho žona njebudźe, hacž wona, a ſo je nětko cžaß jeju ſboża zyle bliſko, wona njewjedźeſche, hacž ßmě to wěricź abo niz. Jurk wſchak běſche ji też jedyn lóß darił a ßmějo pſchiſtajił, ſo jeje lóß dyrbi dobycź. Ale ſchtó dha móżeſche to wjedźecź? Runje jeje lóß mjes 2000?

Loßy ßo mjes tym pilnje kupowachu a běchu bórſy wſchě roſpſchedate. Haj nježadachu ßo jeno po jenym, ně, nětkotra, kiž budźiſche toho ſchikowaneho nawoženju woßebje rady wſaka, jich dwaj, tſi, ſchtyri abo pjecź na dobo kupi. Tolſta korcžmaŕka ſ hoſcźeńza „k ſkotemu cźeleczu“ pak běſche, ſo by ßebi ßwojeje wězy zyle wěſta była, zyły duzent loßow nakupiła.

Dźeń, na kotrymž ma ßo wuloßowanje ſtacź, a kiž bu w Boſtonſkich nowinach woſjewjeny, kaž bórſy běchu wſchě loßy roſpſchedate, je naſtupił. Pſchi ſadnej ſcźěnje polizajſkeho dwora je ſ deſkow něſchto podobne klětzy abo jewiſchcźu natwarjene. Ssrjedź tejele klětki ſteji blido, ſ běłym rubom pokryte, na blidźe pak wulki bubon, kiž ßo wjercźecź hodźi. Pólzaj hroſnje hladajo po dworje khodźi, ſo by na porjad kedźbował; pſchetož dwór ßo hižom dołho do poſtajeneho cžaßa pjelnicź poczina. Woppytowarki ßu wſchě ſbożowne wobßedźerki jeneho abo nětkotrych loßow. Se wſchěch wocžow rěcźi wjeßeła nadźija, pyſchneho nawoženju ſ 10,000 dobycź; nětkotra móże lědma doczakacź, ſo by jeho ſkerje lěpje hižom měła.

Skónczńje poſtajena hodźina cźepje. Seſchke ßu ßo wſchě. Tolſta korcžmaŕka ſ hoſcźenza „k ſkotemu cźeleczu“ je ßo hacž do prěnjeho rjada pſchecźiſchcźała; ßebi dobycźa wěſta, wona ßwoje 12 loßow krucźe k wutrobje tłóczi a runje tak lubośnje, kaž wſchě druhe, na Jurka pohladuje, kiž je ßo, ßwoje 10,000 w ſaku, na prawej ſtronje klětki poßynył. Na lěwej ſtronje ſteji pólzaj, hroſnje hladajo, kaž ßo ßkuſcha. Sa blidkom ſ bubonom pak ſteji hólcźez-ßyrota, cźiſty wumyty a hładko ſcźeßany, w pěknej nowej draſcźe a ßwětłych ſchkórniczkach. Wſchěch wocži ſtej na njeho ſkoženej, pſchetož w jeho ruzy leži ſboże a njeſboże, leži wſcho a niczo ſa nadźijepokne wobßedźerki loßow.

Běſche dotal po dworje ſchukotanje a ſynczenje ſchło, kaž w kołczu, dha na dobo wſcho womjelkny, hdyž pólzaj ſ móznej ruku bubon ſawjertny. Hdyž běſche bubon pſcheſtał ßo wjercźecź, pólzaj ßuwaczk wotßuny a dźeſche k hólcźezej: „Wucźehń jenu zedlu!“ Tele ßkowa pſchihladowarkam kaž dych ſaſtajichu; a hdyž hólcźez do bubona pomaßa a běku papjerku wucźahny, koło wokoło tajka cźiſchina knježeſche, ſo běſche derje ßłyſchecź, kak žeďźazym njewjeſtam wutroby pukotaju ſ radoſcźu a ſ hróſbu.

Pólzaj papjerku hólcźkej ſ ruki wſa a ſ móznym hłoßom powje:

„Wóßom ſtow a dwaczi!“

A hiſchcźe raz wón ſawoła: „Cźißko 820.“

Wóßomſtowadwaczi! Runjez kóżda ſ pſchitomnych cźißko ßwojeho loßa abo ßwojich loßow ſ hłowy wjedźeſche, tola wſchě na ßwoje loßy hladachu, hacž też wo prawdźe to ſbożowne-njeſbożowne cźißko 820 na nich njeſteji? Pſchetož to žanej do hłowy nochzyſche, ſo wona dźenßa njedyrbjała ſbożowna njewjeſta bycź.

Jena běſche, kotraž bě dotal njewidźana w kucźiku ſtała blěda kaž ßmjercź; to bě Wicźaſez Marka. Jej ßo krej mjeſwocži liny, hdyž ßo ſawoła: wóßomſtowadwaczi! Lóß cźißko 820 dźě mějeſche wona w rukomaj. Lědma wona ſaßkyſcha „820!“, dha jej wutroba ſ radoſcźu poſkocži, a wona ßwojemu Jurkej do rukow padźe.

Mudry pólzaj pak, kiž běſche derje wobkedźbował, kak nětkotre kopy žónſkich wocži, kotrež běchu dotal pokne luboſcźe na Jurka ſhładowałe, nětko hnėw a ſawiſcź ßapaja, khětſje durje do pólzajſkeje khěže ſady ßo wotewri a Jurka a Marku ſ nimi nuts ßuny. Wón ßo bojeſche, ſo móhłe te ßamßne ruczki, kotrež běchu ßo hižom pſchihotowałe, lubeho nawoženju wobjimacź, ſbożownej wobßedźerźy loßa cžo. 820 wocži wudrapacź ſkerje hacž niz.

Nětko naſta w dworje ſchum a hołk, ſo to na niczo podobne njeběſche. Najbóle tolſta korczmaŕka a wobßedźerka zyłeho duzenta loßow ßantorjeſche. Běſche Jurk prjedy rjany a duſchny a pěkny a wſchěch pózcźiwoſcźow byk, dha nětko žaneje nitki wjazy na nim dobreje njewoſtajichu.

Sa nětkotre njedźele Jurk ßwoju Marku k woltarjej wjedźeſche; pſchetož nětko, hdyž wón trěbne 10,000 toleri wobßedźeſche, Wicźas rady do žeńtwy ſwoli.

Hdyž pak běſche Marka ſbożowna mandźelſka ſbożowneho Jurka, wona ras k njemu rjekny: „Ale, luby Jurko, ja hižom ßym nětotry krócź na to pomyßlika, kak je ßo to tola dźiwnje cźiniko, ſo mějach runje ja to ſboże, ſo mój lóß dobu mjes 2000?“ — „Cźelko“, Jurij ßmějo wotmolwi, „to wſchak tak jara dźiwnje njebě; pſchetož w bubonje drje 2000 papjerkow tcźeſche, ale na kóżdej ſ nich ſtejeſche: 820. Njepſcheradź pak to nikomu!“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na měſto dotalneho wokrjeßneho hetmana ſ Beuſt, kotryž ßo w bliżſchim cžaßu wyßokeje ſtaroby dla penſioniruje, budźe pjecźa tajny knježerſki radźicźel hamtſki hetman ſe Salza powołany. S kajkej woßobu ßo potom wuprózdnjene hamtſke hetmanſtwo wobßadźi, hiſchcźe ſnate njeje. Łużiſke provinzialne ſtawy maja prawo, noweho hamtſkeho hetmana namjetowacź.

— We wokrjeßu Budyſchſkeho hamtſkeho ßudniſtwa w poßlednim cžaßu na ſwjeßelaze waſchnje dobry měr knježi. Pſchеſtupjenjow a njeſkutkow ßo tak mało ſtawa, ſo ſaſtojnizy na ſtatnym rěcźniſtwje a ſ dźěła też na ßudniſtwje nimale žaneho dźěła wjazy nimaju. Na nětkotrych dnjach, kaž ßobotu a njedźelu, kotrejž ßo hewak ženje bjes njeporjadnoſcźow njeminyſchtej, ßo poßlednje tydźenje ani jene pſchеſtupjenje ſakonja ſtako njeje, ſ najmjeńſcha ſtatne rěcźniſtwo wo žanym niczo ſhoniko njeje. Pſchißažne ßudniſtwo bě hižom ſa tſi dny ſe ßwojim dźěłom hotowe a mějeſche jenož wo tſjóch wobſkórżbach ßudźicź, pſchi cźimž ßo wobſkorżeni jenož k mjeńſchemu khoſtanju wotßudźichu.

S Hrubjelcziz. Ssrjedu 11. julija w nozy krótko do 12 hodźin bu naſcha wjeß pſches wóhnjowy ſtrach do njemėra ſtajena. S brózninych ßwißlow żiwnoſcźerja Pětra Hale mózne płomjo ßapaſche, kotrež ßo ſa krótki cžaß też na domſke wupſcheſtrje. Skót je ßo wſchón płomjenjam wukhował, hacž na 1 cźelo, 2 ßwinjecźi a 12 huß, kotrež we wóhnju kónz wſachu. Domjazeje nadoby, draſty a hoſpodarſkeho gratu ßo niczo wóhnju wutorhnyło njeje. Hala mějeſche wſcho ſawěſcźene. Połtſecźa hodźiny poſdźiſcho, rano $^1/_4$3 hodźin, buchmy hižom ſaßo pſches nowy woheń naſtróżeni, kotryž khěżu a brózeń dźěłacźerja Ryczerja do prócha a popieła pſchewobrocźi. Ryczeŕ, kotryž niczo ſawěſcźene nima, je ſ palazeje khěże ßwój zyły möbel a domjazu nadobu wurumowacź mohł. Bjes tym ſo njeje ſnate, na kajke waſchnje je pola Hale woheń wuſchoł, móże ßo ſkoro ſ wěſtoſcźu prajicź, ſo je woheń pola Ryczerja wot ſłóſtniſkeje ruki ſałożeny. Mjenujzy krótko do toho, ſo woheń pola Ryczerja wudyri, ßu tam jeneho muża w delnim ſchoßu ſ woknom won ſkoczicź widźeli. Hacž dotal hiſchcźe woheńſałożerja wußlědźili njeßu.

S Hnaſchez. Sańdźenu ßobotu je ßo njedaloko tudomneho kralowſkeho półvernika knježi pohoncź J. K. Mühla ſ Dobruſche w Sprewi pſchi kupanju tepił. Wón ßo ſ jenym ßrěnkom ſ Dobruſchanſkeho knježeho dwora w hromadźe kupaſche a jako dobry płuwaŕ we hłubokej wodźe płuwaſche. Na dobo ßo wón pſched wocžomaj ßwojeho towarſcha ponuri a ßo wjazy ſ wjerćha wody njepokaſa. Tutón hnydom ludźi po pomoz ſawoła, tola wſcho pytanje ſa Mühlu bě podarmo. Duž dyrbjachu war wotpuſchcźicź a namakachu tam na najhłubſchim měſtnje ſkónczńje po dwěhodźinſkim

pytanju Mühlowe cźěło. To ßame bě na jenym boku zyle módre pobĕžane, ſnamjo, ſo bě Mühlu Boža ruczka ſajaka. Pſchi jeho pohrjebje bě ßo wulka ßyła ludu ſeſchła.

S Nowych Małßez. Na tudomnych leżomnoſczach, bliſko pſchi Hownjowſkich mjeſach, ßu pjatk tydźenja 49létneho dźĕłaczerja Jana Bohuwĕra Henniga ſe Židowa morweho namakali. Po ſdaczu je jeho Boža ruczka ſajaka.

S Noweje Wßy. Po dołhej ßuchocze buchu póndźelu 9. julija naſche laczne lĕßy, łuki, pola a ſahrody ſ Bożim deſchczikom wokſchewjene. Deſchcź bě pſchewodźeny wot cźeźkeho njewjedra, wulkeho wĕtra a ſtraſchnych krupow, kotrež ſ cźaßami we wulkoſczi hołbjazeho jeja padachu. Ssylny wĕtr najtołſche ſchtomy pak pſchi korjenjach wotwjertny, pak ſ korjenjemi ſe ſemje wuwali a na wjazy mĕſtnach wſchelaku druhu ſchkodu naczini. Po tym ſo bě błyſk wjazy krócź do ſemje dyrił, wón do tudomneho Reuterez papjerníka dyri. Tſĕcha jeneho wutwara bu do cźiſta rosraźena, nĕkotre wokna wutorhane a tež na druhich papjernikowych twarjenjach bĕchu murje a hrjady tam a ßem wobſchkodźene. Njeſboże by hiſchcze wjetſche było, jeli ſo dźĕłaczerjo njebudźichu runje w tamnym cźaßu pſchi ßwaczinje byli. Podobnje kaž pola naß ßu też wokoło Wojerez w nĕkotrych ſtronach krupobicze mĕli, tola je to ßame na ſboże jenoż mało ſchkody nacziniło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźĕłaczeŕ K. A. Žid ſ Pſchiwczíz, hižom tſi raſy paduchſtwa dla khoſtany, bě reſtawratérej Berndtej ßuknju kranył. Tole pakoſczenje jemu tſi mĕßazy jaſtwa a jenolĕtne ſhubjenje czeßnych prawow pſchinjeßy.

Lawniſki ßud. Palerja A. Ssymanka w Delnjej Kinje bĕſche hłowna dawkownja, dokelž bĕchu pola njeho w ßkodowym ßudobju wjazy ßkoda, hacž je po ſakonju dowolene, pſchi reviſiji nadeſchli, ſ 30 mk. pokhoſtaka a poruczika, ſo ma ßo mjenowane ßudobje konfiſkowacź. Ssymank, wobkrucźo, ſo njeje do ßudobja pſches dowolenu mĕru ßkoda puſchcził a ſo je rosdźĕł pſches poſdźiſche kißalenje naſtał, ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche. Ssudobje je ßo pjecza wot njeho hodźinu do reviſije pjelniło a je pſchi tym 15 gradow cźopłoty po Reaumurje było. Pſchepytanje wĕrnoſcź Ssymankowych wuprajenjow dopokaſa a też wĕzy wuſtojny Zſchucka ſ Worzyna ßo w Ssymankowym ſmyßle wupraji. Duž ßo wobſkorżeny, kotremuž żane pſcheſtupjenje ſakonja dopokaſacź njemóżachu, njewinowaty wuſna. — Mandźelſka żiwnoſcźerja Gnawka w Radworju ma 6 mk. khoſtanja płaczicź, dokelž je na hoſpodarſkeho pomoznika Mikławſcha Schramu cźeſcźranjaze ßkowa rĕczała. — Jako ßo 8. mĕrza t. l. pſchecźiwo żiwnoſcźerjej J. Kaſchprej ſ Prahi pſchißażne wußudźenje mĕjeſche, ßo bjes druhimi też gmejnſki prjódkſtejeŕ J. Schreiber ſe Ssemichowa a żiwnoſcźeŕ A. Glawſch ſ Hodźija pſcheßkyſcheſchtaj. Pſchi tym poßledniſchi w naſtupanju Schreiberoweho ßwĕdcźenja praji, ſo je Schreiber łhaŕ a ſo ßu jeho wuprajenja njewĕrne. Tajkeho cźeſcźranjenja dla ßo Glawſch k 10 mk. khoſtanja wotßudźi. — Hana Nowakowa w Subrniczźy bě wobſkorżena, ſo je mandźelſkej korczmarja Purſche w Stróži dźĕlbu poßleſchczowych zychow a wupjeŕkow ſpakoſcźiła. Njedźiwajo na jejne ſaprĕwanje ßo jejna wina dopokaſa a bu wona k ſchĕſcź mĕßazam jaſtwa wotßudźena. — Dźĕłaczeŕ M. Lowka w Kóſłach bě lĕtßa kónz haprleje ſe ſahrody, zyrkej w Hajnizach wobdawazeje, tſi rózowe pjeńki a poſdźiſcho wuhlowemu wikowarjej Lebeltej w tej ßamej wßy jedyn rózowy pjeńk ſpakoſcźił. Lowka ma ſa to dwĕ njedźeli jaſtwa wotßedźecź. — Dźĕłaczeŕ A. Henczka ſ Hrubocźiz, kotryž lĕtßa 29. haprleje wſchón pjany do dwora gmejnſkeho prjódkſtejerja Biſolda pſchińdźe, bu wot tutoho hnydom ſaßo won wuwjedźeny. Henczka, pſches to roſhnĕwany, na Biſolda ſawoła: „Ty by mi gmejnſki prjódkſtejer był, tebi chżu hižom pokaſacź!“ Tele ßkowa ßo wot ławniſkeho ßuda jako cźeſcźranjaze ſpósnachu a Henczźy 10 mk. khoſtanja pſchinjeßechu. — Dźĕłaczeŕ Schaka ſe Sdźar 10. haprleje ſ druhimi dźĕłaczerjemi pucze porjedźowaſche. Jako żandarm Klenka ſ Delnjeje Hórki nimo Schały pſchińdźe, ſawoła tutón: „Hlejcze, tam dźe tajki ßwĕtłokneſlaty khadła; tón ma ßo lĕpje hacž my; toho dyrbimy żiwicź, tón nam niczo njedawa!“ Dźeßacź mk. khoſtanja, wot ßuda jemu pſchipósnate, maja jeho powuczicź, ſo njeje dowolene, wo krajnych ſaſtojnikach na tajke wußmĕchowarſke waſchnje rĕczecź. — Murjeŕ J. Schenk a żiwnoſcźeŕ J. Mĕto ſ Kobjelnja bĕſchtaj wumudrowałoj, na kajke waſchnje byſchtaj ßebi ſa tuni pjenjes drjewo kupicź móhłoj. Wonaj na Kupjanſkim knjeżim reviru wſchelake wużitkowe drjewo ſebraſchtaj a ſkhowaſchtaj je do walczkowych hromadow, kotrež mĕjachu ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a poſdźiſcho tele hromady na awkziji kupiſchtaj. Dźĕłaczerjej J. Beck ſ Hermanez a K. A. Hłódny ſ Lichanja bĕſchtaj jimaj ſpakoſcźene drjewo do hromadow khowacź pomhałoj. Paduchſtwa dla buſchtaj Schenk a Mĕto k jaſtwu po tſjoch njedźelach, Beck a Hłódny pak dla pſchipomhanja k tomu k jaſtwu po ſcheſcźich dnjach ſaßudźenaj.

Powołanſka komora. Dźĕłaczerja Rjencza w Ketlizach bě loni khoſtanſka komora ſaßudźiła, dokelž bě na ßwojej ſahrodze na ſchtom ſcherjenje, draſtu lutherſkeho duchowneho wobleczenu, powißnył. W roſprawje, wot Lubijſkich nowin „Sächſ. Poſtillon“ wo tym podatej, bě ßo Rjencź „ſcherjeńſki khumſchtaŕ“ mjenował. Rjencź ßo pſches to na cźeſcźi ranjeny cźujeſche a Wittu, redaktora tamnych nowin, tutoho ßkowa dla wobkorżi. Tola ani ławniſki ßud w Lubiju ani powołanſka komora w mjenowanym wuraſu ranjenje cźeſcźe ſpósnacź njemóżeſche; duž ßo Witta khoſtanja ſminy a Rjencź ma khósty wobeju inſtanzow ſapłacźicź. — W ſkórżbje najeńka Brühla we Łuſy pſchecźiwo żiwnoſcźerjej K. A. Miczży w Khaßowje bĕſche Brühlowy ſchoßaŕ na tajke waſchnje ßwĕdcźił, ſo ßo jeho ßwĕdcźenje Miczży njeſpodobaſche. Miczka loni 9. dezembra w hoſcźenzu „k cźornemu hodlerjej“ ßwojemu hnĕwej na tym pſches to wupraßnycź da, ſo wĕſtemu Cźemjerje praji: „Schtóż wopak ßwĕdcźi, je ßlĕpz. Njecźiń kaž Petzold, tón je wopak pſchißahał a ßudniſtwo wobekhał. Ty a Petzold ſtaj wobaj ßlĕpzaj!“ Na podobne waſchnje Miczka też pola ſmĕrza rĕczeſche. Miczkowe khoſtanje wobſteji ſ 50 mk. khoſtanja abo dźeßacź dnjow jaſtwa.

Přilopk.

* W poßlednich lĕtach ßu ßo ſmijizy w ſakſkich lĕßach jara pſchiſporiłe, duž ma ßo w lĕßach ſ najwjetſchej kedźbliwoſcźu khodźicź. Hakle w tychle dnjach je w kerkach pola Harthawy jenu holzu ſmijiza do nohi kußka. 10. julija mĕjeſche to ßamo njeſboże jena ſchĕſcźlĕtna holza pola Bergena. Wobaj raſaj bě kußnjenje ßmjercź ſtraſchne.

* Njewjedro, kotrež pjatk tydźenja pſches Saksku cźehnjeſche, ßo ſ woßebitej ßylnoſcźu wokoło Draždźan a w krajinje pſchi Łóbju pokaſowaſche. W Gompizu pola Draždźan błyſk do dwora kublerja Kahny dyri a jenu kruwu ſaraſy. Bjes Willsdruffom a Miſchnom ßu ſe ſtronami krupy padałe, toho runja też w Voigtlandźe, tola nihdźe ſkoro żaneje ſchkody naczinił njejßu. W Tannenheinje je błyſk hoſcźenzarja Fröhlicha ſaraſył a pódla ßedźazeho hoſcźa pohłuſchił. W Langenreichenbachu ßu pjecza nĕkotre dźĕcźi pſches Boże njewjedro ßmjercź namakałe. W Altendorfje pola Schandawy błyſk do telegrafoweho grota dyri, ſkama nĕkotre telegrafowe żerdźe, ſajĕdźe potom do pódla ſtejazeje khĕże dźĕłaczerja Mürza a ju ſapali. Khĕża a ßußodna brózeń kublerja Schuſtera buſchtaj do cźiſta wot wóhnja ſaniczenej. W Bockwenje njewjedro ßyku pucźowarjow pſchekhwata, kotſiž bĕchu pola jeneho tamniſcheho kublerja wucźeŕ pſched nim namakali. Dwazyczo cźłowjekojo w jenej ſtwĕ ßedźachu, jako błyſk ſe ßylnym hrimotom do iſtwy ßrjedź do pucźowarjow dyri. Błyſk po ßobu ßylny ſchwablowy dym ſawoſtaji — a jako bĕchu ßo na ßmjercź naſtróżeni pucźowarjo ſ wulkich ſtróżel ſaßo ſhrabali, ſ wjeßełoſcźu widźachu, ſo żadyn ſ nich wobſchkodźeny njebĕ. W Schwettu błyſk do zyrkwinſkeho tórma praßny a nĕkotre hrjady a piſchczele wobſchkodźi. W tej ßamej wßy wón też do knjeżeje wowczĕrnje ſajĕ, kotraž ßo do cźiſta ſpali. W Leubenje bu jena żona, w durjach ßwojeho doma ſtejaza, wot błyſka ſarażena.

* W Rixdorfje njedaloko Barlina je ßo 5. julija hróſbny njeſkutk ſtał. Wuhlowy wikowaŕ Winzert mĕjeſche tam maku jenoſchoßnu drjewjanu khĕżku, w kotrejż ſe ßwojej ßwójbu, ſe żony, dźeßacźlĕtneho ßyna a tſinacźlĕtneje holzy wobſtejazej, bydleſche. Wikowanje hubjenje dźĕſche, a wſchĕ möble bĕchu dla dołha, na wuhło napożczowaneho, wot ßudniſtwa cźaſane. Khĕżku ßamu bě

Winzert jenemu Rixdorfskemu wobydlerjej pschedał a dyrbjesche ju w tychle dnjach nowemu wobšedźerjej pschepodacź. Rano 5. julija wo wšy woheń wokachu, Winzertowa khěžka psches zyło w płomjenjach stejesche, tak so šebi ludźo na haschenje myšlicź njemóžachu. Wóhnjowa wobora, hnydom pschikhwatawschi, ſ zwišlowym woknom do bydła salěšy a namaka tu we wóhnju ſ boka wokna cźěło džešacźlětneho hólza ſ pscherěsnjenej schiju a wopalenymaj nohomaj, kotrejž, jako sa njej pschimnychu, wotpanyschtej. Cźěło leżesche na wobliczu. Na lěwym boku wokna wuhladachu cźěło tsinacźelětneje holzy, toho runja ſ pscherěsnjenym krkom, pódla njeje krwawe petrolejowe łuže, roskakane drjewo, do hromadkow składżene, schpundowanje a scźěny ſ petrolejom polate. Wot tuteje stwy wóhnjowy naporjad, ſ petrolejowych łužow a schcźěpkowych hromadow scźinjeny, do pschitwarjeneje kólnje wjedźesche, hdźež w kucźe Winzertowa žona, toho runja ſ pscherěsnjenym krkom — tola hischcźe žiwa — šedźesche. Wona hischcźe krwawy nóž w ruzy dźerżesche; pódla njeje stejesche petrolejowa blescha. Winzerta, kotryž hakle sa khwilu k palazej khěži pschihna, hnydom sajachu, tola šu jeho bórsy šašo puschcźili. Po tym so bě šo wot lěkarja Winzertowej pscherěsnjeny krk wobalił, donješechu ju do jeneje Barlinskeje hojernje. Dokelž wulke žily pscherěsnjene njejšu, ale jenož dychniza, maja nadźiju, so jej hischcźe živjenje sdźerża. Zyły Rixdorf je, šo rosymi, we wulkim njemerje a najhrósbnische wězy šo wo tamnym wóhnju powjedaju.

* Rumunsku kralowu, kotraž w tychle dnjach němsku khěžorku w Koblenzu wopyta, by po pucźu pschi małym błysk trjechił. Njedaloko Koblenza bu wona wot cźežkeho njewjedra pschekhwatana. Boże njewjedro tak blisko jejneho wosa do semje dyri, so dwaj lakajej pohłuschenaj ſ wosa panyschtaj, bjes tym so šo kralowa jenož šylnje nastróža. Jako běschtaj šo šłužobnikaj šašo shrabałoj, šo dalsche pucźowanje do Koblenza bjes sadźěwka sta.

* Inženěr Schella we Winje je aparat wunamakał, w kotrymž móže cźłowjek bjes stracha do najwjetscheho wóhnja khodźicź. Schella šo w tu khwilu se šwojim aparatom w Barlinje pokasuje. Schěscź wulkich hromadow, napjelnjenych se šmołu a schwablom a ſ petrolejom polatych, je se schtyri łostrow drjewa natwarjenych. Wo šrjedź nich Schella ſ měrom šedźo wostawa, doniž šo njejšu zyle spalike. Khěžor Wylem je jenemu tajkemu pschedstajenju pschihladował a prajił: „To dyrbja ludźo widźecź, a šo nad tym dźiwacź, schto cźłowjekojo wscho wunamakaju!"

* W Romje šu 5. julija prěnje cźěło na to waschnje khowali, so šu je spalili. Běsche to cźěło senatora Emilija Kapriania, kotryž bě jako šławny lěkař wuwołany a psched dwěmaj njedźelomaj w Romje wumrjeł. Spalenje, kotremuž na 150 ludźi pschihladowasche, trajesche 2½ hodźiny a njebě pschi tym žane ske wonjenje cźuć. Na to šo cźěłowy popjeł ſ khachlow wsa a šo do popjelnizy šypny. Pschi spalenju běchu ludźo se wschěch powołanjow pschitomni, šamo jedyn katholski duchowny bě pschischoł. W bliščich dnjach šo dwě druhej cźěle spalitej. Dwaj šobustawaj a sałožerjej towarstwa sa spalenje cźěłow, kotrajž staj psched něktorymi dnjemi wumrjełoj, staj spalenje šwojeho cźěła w testamencźe psched šmjercźu postajiłoj.

* Dobrocźelski błysk. Belgiske nowiny powjedaja šlědowazy dźiwny podawk: Jedyn wobydleŕ města Haya běsche psched něktorym cźašom nimale zyle woślepił. Sańdźenu póndźelu běsche wón wonka na dworje šwojeho doma, jako njewjedro spěschnje pschicźeže. Wón chzyschce šo runje do šwojeho doma wrócźicź, jako błysk se satraschnym wrješnjenjom dele sjědže, jeho kaž kruch drjewa sběže a ſ wulkej mozu na blisku murju cźišny. Wón tam bjes smyšłow leżesche, doniž jeho ludźo, sa nim šlědźo, pschińdźechu a jeho do jstwy donješechu, hdźež wón bórsy šašo k šebi pschińdże. Wón skorżesche na bolosce w ruzy a w nosy, lehny šo do łoža a spasche cźische a měrnje. Ale kajka radosćź jeho na ranje saja! Jako běsche šo mjenujzy wuspał a wocźi wotewri — widźesche tak jašnje a krašnje, kaž hdy prjedy w šwojim živjenju. S wješešosczu wón šwoju wótru brylu na bok położi, ſ kotrejež pomozu bě wjele lět tak někak psches živjenje khodźił.

* Hižom šašo je šo stako, so šu jeneho ſ njeprawdu šašudźeneho njewinowateho wusnali. Wěsteho Grapentina, kotrehož běchu loni 4. dezembra wohenšakoženja dla šašudźili, je šo wot pschišažneho šuda w Torunje njewinowaty wusnał, po tym so je hižom šydom měšazow khostarnje wotšedźił. Wot stata šo jemu žaneho sarunanja njedostanje.

* (Pšowja šwěrnosćź.) S Londona wo šlědowazym podawku pišaju: Cźołm, w kotrymž dwaj serżantaj 23. jendźelskeho regimenta šedźeschtaj, šo sańdźeny pjatk w Milfordskim mórskim pschistawje powrócźi. Jedyn serżant ſ mjenom Davies bu psches šwojeho pša šmjercźi w żołmach wukhowany, tola druhi serżant ſ mjenom Tayler šo tepi. Poš najprjedy Taylera shrabny, puschcźi pak jeho sašo, jako pytny, so njeje jeho knjes a płuwasche k Daviesej, kotrehož tak dołho wysche wody dźerżesche, doniž jeho ludźo na nimojědźazej parnej łódźi se żołmow njewucźahnychu.

* (Syma.) Pschi nětcźišim wobstajnym horzym wjedrje se spodobanjom wo tajkich městnach nascheje semje cźitamy, hdźež na horzotu skorżicź njetrjebaju. Tak maju w tu khwilu w Saizewom w Ssibirskej 11 gradow symy. We Worchowganšku syma druhdy 50 gradow doscźehnje, tak so trojaki kožuch cźłowjekej ledma nusnu cźopłotu dawa. Dychanje je sa dychnizu a płuza wobcźežne a wudychany powětr šo sa wokomik do cźeńkich lodowych jehliczkow pschetwori. Ssrjedźna syma wucźinja we Worchogansku 35 gradow po Reaumurje.

* Psche kholeru. Amerikanski lěkař dr. Hering pische: Najlěpschi šrědk, šo psche kholeru wobarnowacź, je schwabl. Wsmi khofejowu žicźku najdrobnischeho schwabloweho pólvera, tak mjenowane schwablowe mloko (lac sulphuris) a poštypaj ſ nim snutskownu stronu twojeje wołmjaneje schtrympy, tak so kóžda schtrympa poł khofejoweje žicźki dostanje. To wobarnuje niz jeno psche kholeru, ale tež psche wschelaku druhu straschnu khorosćź. Njekhodź pak nacź wutrobu ſ doma, wužiwaj šuchi khlěb a paš šo wscheho, schtož je kišake. Hacź dotal njeje žaneho, kiž tak cźinjesche, kholera nadpadnyła, a ja šym to wjele tyšazam (tawsyntam) radźił, a běchu to ſ wjetscha dźěłacźerjo, kiž dyrbjachu tež pschi mokrym cźašu wonka dźěłacź.

* S New-Yorka pišaju, so tam w tu khwilu žałostna horzota knježi. Psches nju wschelake khorosćże nastawaju, na kotrež je hižom 672 dźěcźi semrěło. Dwazyczi srosczenych wošobow je psches šłóncźny wopar šmjercź poczerpiło.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Korla Bohuwěr Krebs, fabrikski dźěłacźeŕ w Dobruschi, ſ Hanu Marju Försterez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ota Richard, Ernsta Augusta Klingsta, khěžerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, š. — Bertha Hana, Franza Sandmanna, wyschischeho młynka w Nadźanezach, dź. — Max Richard, Gustava Adolfa Frödy, murjerja na Židowje, š. — Jurij Reinhard, Pawoła Hermanna Schipki, truharja w Hornjej Kinje, š. — Jan Max, njemandź. š. na Židowje. — Ernst Max, njemandź. š. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 27. junija: Richard Oskar, Korle Augusta Němza, zyhelnika, š., 3 m. 21 d. — 2. julija: Augusta Bertha, Korle Ernsta Richarda Pjetascha, formarja, dź., 5 m. 17 d. — 4. Hańža Horjenkez, fabrikska dźěłacźerka tu, 43 l. 9 m. — 6. Meta Hedwiga, Augusta Eduarda Mönscha, zigarnika na Židowje, dź., 5 m. 19 d. — Marja Augusta, Jana Kschižana, dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 l. 3 m. 3 d. — Jan Bohuwěr Hennig, dźěłacźeŕ na Židowje, 49 l. mjenje 3 d. (bu wot Božeje rucźki sajaty a na Małšecźanskich leżomnosćach morwy namakany). — 7. Jan Korla Mühla, knježi pohonca w Dobruschi, 20 l. 8 m. 15 d. (bu pschi kupanju wot Božeje rucźki sajaty a šo tepi).

Listarnja.

Pišmo ſ podpišmom „Lejnjanska gmejna" njeje nam doscź jašne. Póscźelcźe nam šerbski liscźik, šnadź mózemy potom tu wěz wotcźischcźecź.

Redakzija.

Sakske wohenšawěscźaze towarstwo w Chemnitzu wobsankny w prěnjej połozy tutoho lěta nowych sawěscźenjow: 2393 polizow ſ 13,698,814 markami sawěscźenskeje summy. — Tutón wunoschk je jara šnamjenity, pschetož wón pschekrocźi resultaty konscheho lěta wo wjaz dyžli 1000 polizow a wokolo 6 milijonow markow sawěscźenskeje summy.

Wjedro w **Londonje** 13. julija: Na deschcź pokasowaze.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
7. julija 1883.

Žitowy dowos: 3251 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	8	33	8	93	8	33	8	93
Rožka	50 kg.	6	96	7	41	6	96	7	41
Ječmjeń	50 kg.	6	52	6	70	6	52	6	70
Wowš	50 kg.	6	50	7	—	6	50	7	—
Hroch	50 kg.	8	33	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduška	50 kg.	18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	90	3	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Sšóma	600 =	15	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 1152 schtuk, schtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	4	40	4	80
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	50

Khěža cz. 26 pod hrodom je na pschedań. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo **ßrjedu 18. julija t. l.** dopołdnja w 10 hodźinach na kupjenje w spomnjenej khěži sejcź.

Wobßedźer.

Pscheměnjenja dla je

khěža cźišło 1 we Wukrancźizach,

psched něktorymi lětami nowonatwarjena, maßiwna, ſ zyhlemi kryta, 2 hektaraj 7 arow 50 □metrow leżomnoscźe wopschijaza, se ſtejazymi žnjemi, wumjeńka a hospody ßwobodna, se ßwobodneje ruki na pschedań. — Wscho dalsche je pola wobßedźerki tam shonicź.

Maßiwna khěža

na dwěmaj schoßomaj je na pschedań w Brěſynzy pola Hucźiny cźo. 25.

W Hucźinje je **khěža** cźišło 54 na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

W Plußnikezach maja ßo jutſje **njedźelu 15. julija** popołdnju w 4 hodźinach žně, sahrodniſkej žiwnoſcźi cźišło 25 ßkuſchaze, na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźišna w Dammez hoſcźeńzu.

W Rakojdach pola Barta je **žiwnoſcź** cźišło 33 ſ 13 kórzami łuki a pola ſ zyłym žiwym a morwym inventarom, ſe ſtejazymi žnjemi, bjes wumjeńka, hoſpody a renty hnydom na pschedań.

Awkzija.

Žiwy a morwy inventar, konkurſnej maßy wobßedźerja zyhelnicźe **Seiferta** w Dubrawzy ßkuſchazy, ma ßo

ßrjedu 18. julija t. l.

dopołdnja wot 9 hodźin sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Budyſchinje, 8. julija 1883.

Konkurſne ſarjadniſtwo.

Tkalſke kroßna, schěroke dubowe, ſ dobrymi cźeßakami a ſe wschěm druhim tkalſkim naporjadom ßu na pschedań w Rakojdach cźišło 28.

15—20 na bok ſtajenych khachli

je na pschedań,

khachle ſe 40 khachlizami, 16 rózkami a 2 ſymſomaj po 12 mk., pola

H. R. Teutschera

na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wschěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płaczišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, ſchulſke ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w maczicźnym domje na lawſkich hrjebjach cźo. 2.

Sa lěto 1883. **Th. Grumbt.** Sa lěto 1883.

Wulki khofejowy ſklad

na ſwonkownej lawſkej haßy cźišło 9, na rózku Hoſchiz haßy.

Pśches niſke khofejowe płaczišny w januaru t. l. pohnuty, ßym w ßwojim cźaßu ßwój ſklad po jara tunich płaczišnach wudoſpołnił a dowolam ßebi ßwój wulkotny ſklad jenož naturſko-barbnych a po ßkodźe pruhowanych khofejow po hiſchcźe ſtarych płaczišnach poruczecź.

a) **Ssyre khofeje:**

amerikanſki . . . . punt po 70, 80, 85, 90, 100, 105, 110, 115 a 120 np.,
hollandſki ſ kolonijow = = 105, 110, 120, 125, 130, 135, 140, 150, 160 np.,
jendźelſki = = = 115, 120, 130, 140, 150, 160 np.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow poměrnje ponižene płaczišny.

b) **Palene khofeje**

w ſnatych zyle wubjernych družinach a měſchenju, punt po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

Dny, na kotrychž ßo khofej pali: Póndźelu a ſchtwórtk dopołdnja; ßobotu popołdnju.

Darmotne póßłanje do domu. **Th. Grumbt** Darmotne póßłanje do domu.

na ſwonkownej lawſkej haßy cźišło 9, na rózku Hoſchiz haßy.

Max Müller, rjemjenjerſki miſchtr,

prjedy **H. Siebeck,**

na ſwonknej lawſkej haßy cźišło 8,

porucza ßwój wulki ſklad trajnje dźěłaneho **kucźoweho gratu,** dobre **Müllerſke wobłukojte kſchudy** po wſchomóžno tunich płaczišnach, kaž też ßwój wulki ſklad ßamodźěłanych a jenož ſ dobreho materijala ſhotowanych **puczowanſkich kófrow, toſchow, mapow, hólczazych a hólczazych ranzkow** ſnateje dobroſcźe.

Lětnje rubischcza na hłowu

we wulkim wubjerku

se židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucza po tunich płaczisnach

M. Th. Pech

W klamach so serbski rěczi. pódla měschczańskeje haptyki.

K lětnjej drascze

porucza po jara tunich płaczisnach wulki wubjerk **köpera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho czischcza,** 5/4 schěrokeho, w nowych rjanych mustrach a dobrej barbunjepuschczatej tworje, toho runja wulki wubjerk **czisto- a połwołmjanych drastnych tkaninow**

M. Th. Pech

W klamach so serbski rěczi. pódla měschczańskeje haptyki.

Schottlandske kožane koleßowe rjemjenje,

psches jenakosć, wubjerne dźěło a woßebje psches jenake rjane běženje so wusnamjaze, porucza po wschěch schěrokosćach po tunich płaczisnach

Otto Büttner,

pschedawarnja kože a koleßowych rjemjenjow na hłownym torhoschczu czißko 9.

W khěži k. Korle Nowaka na žitnej haßy 10.

W klamach so serbski rěczi.

Wulki dźěl

kattunowych sbytkow, 3 łóhcze dołhich,

sbytk po 50 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Dźělba

židźanych lětnich rubischczow na hłowu,

schtuka po 85 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Žakety

se **ßomota, kachemira, ßukna** atd., ßamßne dźěło, na skasanje po měrje sa krótki czaß seschite.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woktarne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so so zusy wokołonoscheŕ se swojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóże. Wo tym móża so czesczene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheßwědczicź.

Hermann Puy

na serbskej haßy w Budyschinje.

Muchołojerje

porucza po duzentach a w jenotliwym najtunischo

Rudolph Wilhelm

na serbskej haßy.

Turkowske a czěske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucźataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza jako jara płaczisny hódne **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczisny hódny, porucza

Gustav Poser.

Margarin-butru,

derjeßkodźazu, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Koßmaczkowe, ßwjatojanske a holanske jahody

kupuje srake we wschěch dźělbach

ßadtkóczerńja

na sadnej bohatej haßy 3.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecza hłowneje straże (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **żakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Najlěpsche

koßy a **ßerpy, brußy** a **brußowe kunki**

ßu dostacź pola

W. Hultscha

w póstskej kowarni na žitnych wikach.

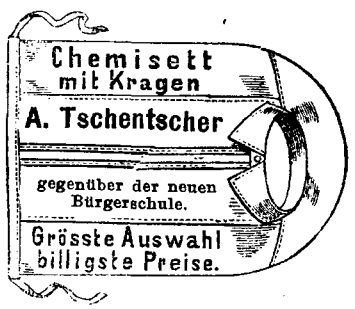

Wichodłoschtni

s thormarjom porucza **A. Tschentscher** w Budyschinje.

Proste a czeżsche porjedźenje czaßnikow po najtunischich płaczisnach wobstara

Joh. Gäth

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 30 np. dostacź:

Bartrom Zigenbalk,

prěni lutherski mißionar, k jeho 200lětnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwaczidle.

Mißionski ßwjedźeń we Wukrancźizach

wotdźerži ßo létßa, da-li Bóh, na ßwjedźeń **ßwjateho Jakuba, 25. julija,** dopołdnja a popołdnju.

Dopołdnja w 8 hodźinach budźe knjes superintendent **Nagel** ſ Rothenburga nad Wodru prědowacź, mißionſku rosprawu směje knjes duchowny **Schnieber** ſ Freiſtadta w Schleſynſkej. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźe **ßerbſka** Boża ßłużba, a je knjes farař **Jakub** ſ Njeßwaczidła prědowacź pſchilubił. Dale směja ßo wſchelake **rěcze** wot něhdźe ßedmjoch knjeſow duchownych — pſchi rjanym wjedrje wonka pſched Božim domom pod ſchtomami.

Bóh wjerſchny ſpožcź bohate žohnowanje ſe ßwojeje ßmilnoſcźe! Pſchecźeljo mißionſtwa tež woßebje ſe ßußodneje Sakſkeje ßo na ßwjedźeń najpſchecźelniſcho pſcheproſchuja.

We Wukrancźizach, 11. julija 1883. **M. Arban,** duchowny.

Sakſke wohenſawěſcźaze towarſtwo w Chemnitzu.

Pſchehlad ſkutkowanja.

Nowowobſanknjene ſawěſcźenja wopſchijachu:

1883.	Prolongazijow ſchtuk	Prolongazijow do hromady	Nowych ſawěſcźenjow ſchtuk	Nowych ſawěſcźenjow do hromady	Wſchěch ſchtuk	Wſchěch do hromady
Januar	35	435,090	323	1,691,047	358	2,126,137
Februar	27	295,200	329	1,733,401	356	2,028,681
Měrz	39	258,869	332	2,253,709	371	2,512,578
Haprleja	42	783,886	402	1,656,097	444	2,439,983
Meja	106	783,876	341	1,584,062	447	2,367,938
Junij	47	295,234	370	1,928,263	417	2,223,497
				Summa	2393	13,698,814
				S napſchecźa toho ßameho cźaßa léto prjedy	1331	7,836,431

W Chemnitzu, 4. julija 1883.

Direkzija:
Immenkamp. Straub.

Pſchedawanje a **porjedźenje cźaßnikow** (ſegerjow) wſchěch družinow, derje a tunjo, poſticza **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

Schtóž chze dobry, ſprawnje dźěłany **kuczowy grat** po jara tunjej płacźiſnje kupicź, njech pſchińdźe
k rjemjenjerſkemu miſchtrej **M. Müllerej**
prjedy Heinr. Siebeck
na ſwonknej lawſkej haßy cźo. 8.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje **njedźelu 22. julija** posedźenje.

Předsydstwo.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje **njedźelu 22. julija t. l.** popołdnju w 4 hodźinach w znatym hoſcźencu

hłownu zhromadźiznu.

Přitomnoſć wšěch sobustawow je nuzna, dokelž maja so nowowólby stać. — Přednošk změje młody studowacy Serb, kotryž ma po poručnoſći předsydy jeho w tutym posedźenju po móžnoſći zastupować.

Wiſchnjowy ßwjedźeń

jutſje njedźelu 15. julija w Porſchizach, na cźož pſchecźelnje pſcheproſchuje

A. Wagner, najeńk wiſchnjow.

Wiſchnjowy ßwjedźeń

njedźelu 15. julija we wiſchnjowych halejach ryczéŕkubła Małeho Budyſchinka, na cźož najpodwolniſcho pſcheproſchuje

August Liebſcher.

Jeneho kowarſkeho

pyta kowarſki miſchtr **Domaſchka** w Porſchizach.

Dwaj kowarſkaj

pytataj ßo ſa kowarnju w Plußnikezach.

Tomu, komuž płacźi.

Schto myßliſch ßebi, ſaſpanzo?
Ty jara błudnje moliſch ßo —
Ja Tebi niczo njeſchkodźu,
Twojej' hłupoſcźe dla njecźerpju.
Na žonu, nětk na kěrchowje,
Ssy prjedy rěcźał załoßnje,
Ju khoru ßy tak wudawał,
Schtož by ßo kóždy hańbował.
Nětk pak ja widźu ſawěſcźi,
So Ty ßy tón ßlěpz ßlěpzowſki,
Cźi, kharjo, Tebje ſaßlepja,
Kiž ſajaza Cźi wucźerja.
Hdyž k wóknam khodźo poſkha ßo,
Kak njehańbnje to tola jo,
Tež na druhich měcź wjeßele,
Hdyž wſchelako jim ſlě ßo dźe.
Bóh daj, ſo by ßo dohladał,
Prjed' hacź by ſchoł a rachnował
A dopomnił, ſchto kopiſch ßej
K tej Twojej ſchtundźe poßlenjej.

A. A.

Cźeſcźedoſtojnemu
knjeſej wucźerjej emer. **Garbarjej**
w Minakale.

K Wam, luby ſtary wucźerjo,
Naſch jehnjatkowy paſtyrjo,
Knjes, wěrnej cźeſcźe doſtojny,
My dźenża k Wam ßo bliżimy.
Sso ronja hórke ßylſy dźělenja
Wo Waß, knjes emeritus Garbarja.
We Minakalſkej woßadźi
Nětk w wěrnej dźaknej luboſcźi
Jich jara wjele tyßazow,
A woßebje tych dźěcźatkow,
Tež doroſcźeni ßo rad' dopomnja
Na Waß, jich ſtaroh' luboh' wucźerja.
Kak roswucźeſchcźe něhdy je
Na tamne waſchnje ſaſtarſke,
Hdźež a, b, c h'ſchcźe mějachu
A ſ njeho cźitacź wuknichu,
Tež nětk na lěpſche waſchnje nowiſche
Je wſchitko dobre pósnacź wucźeſchcźe.
Kaž wjele ſ Waſchej' ſchule tu
Tež dale ſtudowali ßu,
Tym cźeſcź a kwalba doſta ßo,
Tež rjemjeßlniziy — molerjo —,
Cźi cźeſcźa Waß, jich ßławnoh' ßyjerja,
Nětk ſ luboſcźu, Waß, ſtaroh' wucźerja.
Hlaj, jene a pjecźdźeßacź lět
Scźe w Minakale byli nět'
A ſcźe wot ßwojej' młodoſcźe
Tu ſ kóždym byli w jednocźe;
Ta wyſchnoſcź, haj tež zyła woßada
Je była ſ Wami derje ſpokojna.
Wy we tej ſchuli wobſtajnje
Te dźěcźi ßwěru wucźeſchcźe,
Schtož wucźi ßwjata biblija
A po njej zyrkej lutherſka,
Haj, wſchitke cźłowſke błudy ſawjedne,
Te běchu pſchezo wot Waß ſdalene.
A dokelž — kaž to prawje je —
Wy dobry, ßwěrny Sserb tež ſcźe,
Dha ſcźe te dźěcźi we ſchuli
Tež ßwěru ßerbſki wucźili
We ßwojej lubej rěcźi macźernej,
Kaž, Bohu žel, to w kóždej ſchuli njej'.
Kak wjele rjanych kherluſchow
We naſchim Božim domje jow
Scźe ſanoſcheli — ſpěwali
A pſchewodźeli ſ byrglemi,
Nam dźenß h'ſchcźe klincźa ſynki luboſne,
So njeßu rjeńſche ßłyſchecź ſawěrnje.
Kak pola małych dźěcźi tu,
Hdyž ßwjatu kſchcźeńzu doſtachu,
Scźe pódła byli pſchi dupi,
Kaž tež pſchi Božej wjecźeri,
Wot tych žno wjele doroſcźeni ßu,
Jich wjele ßnadź žno dawno wumrjechu.
Kak wjele, wjele tyßazow,
Haj ſtarych, młodych, dźěcźatkow
Wy k rowu pſchewodźeli ſcźe,
Hdyž pſchi jich rowach ſpěwaſchcźe
Tym ſrudnym k troſchtej w rjanej nadźiji
So Bóh jich junu ſaßo ſjednocźi.
Nětk hiſchcźe junkrócź w luboſcźi
Wam horzy dźak ßo wupraji,
Kiž wudowam a ßyrotam,
Haj, wſchitkim khudym cźłowjekam
Scźe pſchezo byli k radźe, k pomozy,
Bóh ſapłacź Wam to wſchitko wótzowſzy.
Bóh ſpožcź tež, luby knježe, Wam
Nětk dale k Waſchim ſtarym dnjam
Tu ſtrowoſcź, ſboże, wjeßele
A junu ſbóžne wumrjecźe;
Haj pſchede wſchěm Wam junu ſ hnady daj
We njebju tam tón wěcźny Božj raj.
Haj, wſmi, hdyž Waſch cźaß wuſchoł je,
Bjes dołhej' cźěžkej' khoroſcźe
Tam horje domoj do njebja,
So ſcźe po ßwojoh' Jeſußa,
Hdźež pſchi nim wěcźne ßwěrni wucźerjo
Kaž jaßne hwězdy budźa ßwěcźicź ßo.

S poczeſcźowanjom Waſchi ſtari ſchulerjo
Jan Nowak, Handrij Zuſchka, gmejnſki pródkſtejeŕ w Lipicźu, **Handrij Wujanz,** gm. pr. we Wjeßelu, **Handrij Kletka,** gm. pr. w Khróſcźe,
pſches Pětra Młónka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 21. julija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestosćz kral Albert je so swojeho pucowanja w Großenhajnskim hamtskim wokrjesu sańdźenu srjedu do Drazdźan wrócźił. Na wschěch městnach, psches kotrež wón pschińdźe, jeho wobydlerjo na swjedźeńske waschnje powitachu. Njedźiwajo na khłódne deschcźikojte wjedro běchu so wo wsach schulske dźěćźi se swojimi wucźerjemi w pyschnej drascźe nastajake a krala se spěwami, narěčźemi atd. postrowjachu. Ssrjedu wječor so kral hischcźe do Tharanda poda, so by tam swoju wyšoku mandźelsku, s Brennerbada so wrócźazu, powitał a ju do Pillnitzy pschewodźał.

— Němski kněžor je sańdźenu wutoru do Gastajnskich kupjel pschijěł. Wón měješe strowy a cźerstwy napohlad a bě sebi njedźiwajo na khłódne wjedro nadsuknju jenoz s lohka wobwěsnył. Psched kupjelnskim hrodom, swucźenym bydłom němskeho kněžora, běchu so kupjelnszy hosćźo a Gastajnszy wobydlerjo shromadźili, kotsiž kněžora se sahorjenym hura-wołanjom powitachu. Kněžor na postrowjenja na najpschecźelnischo wotmolwi a so s někotrymi wosobami, jemu snatymi, do rosmołwjenja da.

Awstrija. Awstriski kněžor je swoje pucźowanje po Styrskej a Krajnje w tychle dnjach dokóncził. Na wschěch městach, kotrež kněžor wopyta, so jemu wot wobeju ludow, Sslowjenzow a Němzow, Styrsku a Krajn wobydlazeju, najwutrobnische powitanje a wopokasma najswěrnischeho poddanstwa dostachu. Na kněžora je tole pucźowanje s nowa tón sacźischcź sčiniło, so je w jeho wulkim kněžorstwje, njech je do wschelakich, bjes sobu so hidźazych a hanjazych stronow rosschcźěpjene, zyły lud tola w nastupanju pschiwisnosćze a lubosćze k kněžorskej swójbje jeneho smysłenja a jeneje awstriskeje strony.

Franzowska. W Parisu je so sańdźenu sobotu wulki ludowy narodny swjedźeń měł. Tón samy, na namołwjenje semrjeteho Gambetty postajeny, so na tym dnju swjecźi, na kotrymž so w prěnjej franzowskej revoluziji stare jastwo bastilla wot sběžkarskeho luda doby, podtorha a semi rune sčini. Radikalni mějachu wotpohlad, na tutym swjedźenju w Parisu wschelaku haru secźěricź a jako žarowanske snamjo wo njedawno sasudźenu revoluzionarku Luisu Michel cźorne khorhoje wutykacź, so bychu psches to knježerstwu jejne wobhnadźenje wunusowali. Jich wotmysłenje pak so jim schlachcźiło njeje, dokelž sebi lud w Parisu nochzysche wot nich swoje wjesele skasycź dacź. Dwaj revoluzionaraj, kotrajž chzyschtaj cźorne khorhoje wutyknycź, buschtaj wot luda njesmilnje pschebitaj a poliziji pschepodataj. Mjenje směrniwje hacź w Parisu je so ludowy narodny swjedźeń w Roubaix, w fabrikskim měsćze blisko belgiskich mjesow, minył. Wjecźor so na tsi sta sběžkarjow psched radnej khěžu sestupachu, kotsiž chzychu so radneje khěže mozowacź. Jedyn poliziśt, kotryž so sběžkarjam napscheczo staji, bu s wołojanym kijom psches hłowu prasnjeny, tež jedyn žandarm bu cźežko sranjeny. Sběžkarjo buchu wot schěsćź cźahow jěsdnych žandarmow a dweju kompagnijow tsělzow, s Lilla pschiwołanych, roscźerjeni. S njeměrnikami, pschi tym sajatymi, so krótki prozeß cźinili. Woni buchu k tsiměsacznemu hacź jenolětnemu jastwu sasudźeni. S tychle njeměrow je widźecź, so su dźěłacźerjo w mjeńschich fabrikskich městach straschnischi hacź w Parisu, hdźež je dźěłacźerske wobydlerstwo sdźěłanische, wjesełsche a bóle zivilisirowane.

Egyptowska. Kholera so pschezo bóle w nižinach Nila na hrósbne waschnje rosschěrja. W posledním tydźenju je so mór hižom na hłowne egyptowske město Kairo wupschestrjeł. Sańdźenu póndźelu tam 61 cłowjekow na kholeru wumrje. Mózno je, so je khorosćź tež w druhich stronach wudyrika, s wotkal wo njej žane powjesćze njepschińdu, dokelž tam lěkarjow nimaju. Europiszy s hromadami s Kaira cźěkaju, parne łódźe su stajnje s cźeknjeńzami pschepjelnjene. W Mansurje pódla móra tež pjecza hłód knježi, dokelž wojerski kordon wokoło města žanu zyrobu do njeho njepuschcźa. Egyptowske knježerstwo je spósnało, so wschě strowinske naprawy kholeru njewotdźerža. Strowinska komišija w Kairu je namjet, so by so wokoło Alexandrije wojerski kordon nastajił, sacźišła, dokelž kordon niczo njepomha a ludźi jenoz do stracha staja. Kordon wokoło Kaira tež kholeru wotdźerżał njeje. Dopokasane je, so je so khorosćź s cźołmami s Damietta do Kaira pschinjesła. Strowinske wobstejnosćze w Kairu su žadławe. S kóždym dnjom liczba semrjetych bóle pschiběra. Jendźelske wójsko, s kotrehož je hižom 600 wojakow skhoriło, je swoje lěhwo na strowische městno pschepołożiło.

China. S Chiny su powjesćze wo pschesćźěhanju kschesćźijanow pschischła. W krajinje Lung-Kang-Hsien buchu jedyn młody franzowski duchowny a někotre swójby nowych kschcźenych Chinesow wot fanatiskeho rosnjemdrjeneho luda skónzowani a wschě khěže, kschesćźijanam skuschaze, s wóhnjom saniczene. Kaž so sda, su hižom dołhi cźas pschecźiwo kschesćźijanam schcźuwali, wosebje běchu kschesćźijanske zyrkwje póhanam s pohórschenjom a hižom psched dlěschim cźasom běchu hroženja skyschecź, so chzedźa wschitkich kschesćźijanow sabicź a jich wobsedźeństwo skasycź. Něhdźe psched dwěmaj njedźelomaj je so pschesćźěhanje sapocźało. Cźrjóda póhanow so do duchowneho Terasse a sedmjoch kschesćźijanow, pola njeho pschebywazych, da a jich wschitkich skónzowa. Njeměrnizy so na to do druhich kschesćźijanskich domow dobywachu a jich liczba pschi tym pschezo bóle roscźesche. Woni wschitkich nowych kschcźenych morichu a spalichu wscho wobsedźeństwo kschesćźijanow. W někotrych wsach so kschesćźijenjo sjenocźichu a so s khróbkosću psched njepschecźelemi wobarachu, tak so jim tucźi žanu schkodu pschihotowacź njemózachu. W Yannan-Fu bě hižom tež njeměr wudyrił, kschesćźijenjo mějachu wulku hrosu psched krejlacznymi póhanami, tola na wulke sboże

buchu ſkóſtniży ſadźěwani, ßwoje mordarſke wotmyßlenja do ſkutka ſtajicź. Wyſchnoſcź bě ßo hiſchćże w poßledním wokomiku ſhrabaka a hłownych nawjedowarjow a njeměrnikow ſajaka, pſches cżoż bu zyły ſběžk pſchecźiwo kſcheſcźijanam poražený.

Lejnjanſka kermuſcha.

Kermuſchny ßměſchk, ſpißany wot E. Helaßa.

Kaž je to prjedy w Sſerbach waſchnje byko, ßebi pſchecźelow a ſnatych na kermuſchu pſcheproßycź, tak je to też hiſchćże w nětcźiſchim cżaßu. Je to hižom tójſchto lět, ſo jedyn bohaty bur w Lejnje (ja jeho nochżu mjenowacź a njepraju też, w kotrym Lejnje běſche, — njech ßebi to cżeſcźeny cżitar ßam wuhuda) ßebi wikowarja, kiž pola njeho żito kupowaſche, na kermuſchu pſcheproßy. Bě to wikowar Lżizar ſ B. Tutón, runje tak ſkupy, kaž bohaty, njedaſche żanej ſkładnoſcźi njewużitej nimo hicź, ſo by ßebi na druhich ludźi pjenjeſy dobrotu popſchał. W tajkich padach ßo wón wěſcże na wjazy dnjow naję a ßmějeſche ßo potom ſkradźu do horſchcże.

Lejnjanſke pſcheproſchenje jemu tak prawje ſa jeho żołdk w hódź pſchińdże. Hižom prjedy, hacź ßo na pucź poda, ßo wón zyły dźeń poſcźeſche, ſo by naſajtra hódnje wjele ſjěſcź móhł. Kermuſchne ranje hižo ſahe pſched durjemi toho bura ſtejeſche, hdźež jeho lubje witachu. Wot ßnědanja, kotreż běchu jemu prjódkſtajili, ßebi wón hižo ſchwarne dno do żołdka ſapokoži, potom pak ßo po dworje a w ſahrodże roshładowaſche a pſchekhodźeſche, ſo by cżaß nětak pſchecźinił. Ale pſchi tym njemóżeſche doczakacź, ſo bychu tola ſkoro k wobjedu kaſali.

To wſchak ßo też w ßwajim cżaßu ſta, a bě ßo k tomu też wjazy druhich hoſcźi ſeſchło. Wobjed bě bohacże wuhotowany, a Lżizar jědźiſche, ſo bě to wjeßele pſchihładowacź. A tak dźěſche to dale, kaž dźě je to na ßerbſkich burſkich kermuſchach waſchnje; jědźachu a pijachu a ßo wſchelko rosrěcżowachu. — Jako bě ßo po cżaßu ßwacżina pſchibliżiła, burowka khoſej a tykanzy na blido noſcheſche. Lżizar ßo hižo ſ daloka na nje ßmějeſche a wótſje khwaleſche, kak rjane tykanzy je hoſpoſa tola napjekła. Pſchi tym pak wón hižo tak ßylnje kmutaſche, ſo ßo jemu wobej lizy jenoż tak nabubnjeſchtej, — a jena ſchlapka po druhej ßo ſhubi. Hoſpoſa pak ßwojich hoſcźi pſchecźelnje napominaſche, prajiży: „Jěſcże a pijcże a njedawajcże ßebi kaſowacź. W komorje je hiſchćże wjazy tykanzow a khoſej budże też doßahacź; ßym jeho tójſchto nawariła.“ „Nó, kmótſje Bobakeż“, wona dale rjeknu, „cżeho dla dha wjazy njejěſcże a njepijecże a ſcże tak rucże pſcheſtali? Pohladajcże tola na Lżizarjeż wuja, tón ßo lěpje k tomu dźerżi!“ Lżizar ßo ßmějeſche a prajeſche: „Ja, kyrmſt is nich olle toge (haj, kermuſcha njeje kóżdy dźeń)!“ Bobakeż kmótr pak rjeknu: „Ach, moja luba kmótra, tak wjele wſchak ja njemóżu, to mi mój żołdk njedowoli.“ „Ale, kmótſje“, burowka wotmolwi, „wſchak ſcże runje ßkyſcheli, ſo kermuſcha kóżdy dźeń njeje, po tajkim ßo tola njewotlakujcże!“

Tak a hinak ßo dléſchi cżaß rosrěcżowachu a ßebi powjedachu, hacź też napoßledku cżaß wjecżerjecź dóńdże. Też pſchi wjecżeri Lżizar do huby tykaſche, ſchtoż jenoż móżeſche. Burowka bě katowu ßolotwju ſe ßwinjazej pjecżenju a ſe wſchelakimi druhimi jědźemi k jědźi pſchinjeßka, a bur nětotre bleſche wina na blido ſtaji. Dokelż bě hižo cźma, ßo ßwěcżka na blidże ßwěcżeſche. A hlaj! pſchi tym, ſo chżychu ju wucżiſcźicź, ſta ßo, ſo ßo ſ pſchehladanja haßnu. Tule dobru ſkładnoſcź chżyſche też Lżizar derje wużicź. Wón pó cźmje po blidże wokoło maßaſche, hacź jenu bleſchu wina namaßa. Tu wón k hubje ſtaji a do pokojży wupi, potom pak ju ſaßo zyle cźiſche na blido ſtaji.

Jako ßo mjes tym ßwěża ſaßo ſaßwěcźi, dha — bowß, kowß! — ſchto to w ſchkli ßrjedź ßolotwje wſchitkim k ſpodźiwanju ſtejeſche? Bleſcha wina to bě — a to pół wuprózńjena! Swotkal dha bě tam ta ſaléſka? Hoſcźo jedyn na druheho hladachu a ßo ßmějachu, wſchitzy na Lżizarja tukajo — tola żadyn niczo na njeho njerjeknu.

Potom hiſchćże jena jědź pſchińdże, mjenujży cźelazy krjóſk ſ dobrej juſchku. Na to hoſpodar, po ſdacźu ſ pſchehladanjom, ale wo prawdże ſ dobrej wolu ßwěżu haßnu, hacź njeby toho cźeſtneho hoſcźa, pó cźmje pakoſcźazeho, nětak popanucź móhł. A hlaj, tak rucże hacź bě cźma, ſajědże Lżizar ſe kżizu do ſchklě, ſo by ßwojej ſchwarnej pórziji hiſchćże kruch krjóſka pſchicżinił. Jako pak ßo nětko ſaßwěcźena ßwěża ſaßo pſchinjeße, — pßej ſkobano! — ſchto to bě? Krjóſk běſche pó cźmje po pokojży na Lżizarjowy taleř ſaléſł, tak ſo bě ſbytkny kruch pół wó ſchkli, pół pak na Lżizarjowym talerju. Nětko kóżdy ſjawnje widźeſche, kak to wſcho w hromadże wißy, tola pak jenoż pſchi wußmjecźu woſta, dokelż Lżizar ßam prajeſche, ſo je to jenoż żorta dla ſcżinił. Druſy hoſcźo drje cżinjachu, jako bychu jemu wěrili, kóżdy pak hinak myßleſche.

Po wjecżeri ßebi toho dla ſkradźu radźachu, ſchto bychu tomu njedojěcżkej ſworali. — Jako chżyſche ßo Lżizar k měrej podacź, jemu bur kożo w komorje pſchipokaſa, kotraż běſche polna dobrych tykanzow. Hdyż pak maſch w tajkej komorje leżecź, hdźež cźi tajka dobra wóń do noßa wěje, a hdźež tejko dobrych tykanzow wokoło ßebje cżujeſch, dha njech to něchtón druhi pſchewinje, hacź njedoßytny Lżizar. Wón ßebi toho dla tón rjany tykanzowy pokład pſchi ßwěży ßwěru wobhładowaſche, a potom pokojżu jeneho ßlówkoweho tykanza ſjě, prjedy hacź ßo lehnu. Na to wußnu, po póknoży pak wotzucźi, ſ koża ſtanu, a chżyſche ßebi pſcheměnjenja dla ſ khamora druhi tykanz dele wſacź. So by lěpje doßahnycź móhł, ſtupi pak na jenu kſchinju, na kotrejż ſchmadyrunkſowy tykanz leżeſche.

Hdyż nětko Lżizar horje ſkocźi, też ſ dobom na tykanz ſtupi, a dokelż běſche kſchinja ſ wjelbom, dha ßo wußuny, panu tak dołhi hacź bě ſnak do komory a ſchmadyrunkſowy tykanz na njeho, druhi pak něhdże druhdże ſlecża. Wón drje ßo bórſy horje drapaſche, pſchi tym pak mjerſazy cżujeſche, ſo je wſchón ſe ſchmadyrunkſom ſalěpjeny. Lżizar lehnu ßo pak tola ſaßo do koża, pokojżu tykanza ßobu wſawſchi, a budźiſche drje wſcho ſjědź, hdy budźiſche prjedy njewußnuł. Jako bě ſaßo wotzucźił, bě ranje a hižo trochu ßwětko. Ale kajkej wón tola wulkej wocźi cżinjeſche, hdyż ßo wobhlada a widźeſche, ſo na jenym ſchmadyrunkſowym tykanzu leżeſche. Wón ſtanu a pſchehlada kożo a ßam ßo, a namaka wſcho w żałoſtnym napohładże.

Pod tajkimi wobſtejnoſcźemi ßebi wón pomyßli, kak by ßměcham druhich hoſcźi najlěpje wucźeknycź móhł a ßo potajnje ſ prócha měł. Wón toho dla ßwoju draſtu na koſchlu, ſe ſchmadyrunkſom ſalěpjenu, woblecże, a dokelż běſche khěża hiſchćże ſamknjena, dha lěſeſche ſ wóknom won. Ale tu mějeſche njeſbożownu ßmoku, pſchetoż wotrocźk běſche ſahe ſtanył, dokelż mějeſche ſ cżaßom něhdże dojécź, a ßebi runje wós pſchihotowaſche. Tón wuhlada, ſo ſ tykanzoweje komory muż ſ wóknom won lěſe a ßebi myßleſche, ſo je to paduch. Wón hrabnu toho dla woſowe ſpinadko a da ßo ſ nim do naſcheho Lżizarja ſe ſatraſchnymi pukami. Tutón drje żałoſtnje ſchkewrjeſche a wjele krócź ſa ßobu wobkrucźeſche, ſo je wikowar Lżizar a hóſcź wotrocźkoweho hoſpodarja. Tón pak ßo njeda mylicź, ale pjeriſche pſchezo bóle, a hakle potom, jako hoſpodar a jeho hoſcźo, wot wulkeje hary wubudźeni, k nimaj pſchiběżachu, by Lżizar wot pukow wußwobodźeny, kiž jakoż wulke krupy na njeho padachu. S rosbitym wobliczom a womódrjenym khribjetom wón ſ dwora domoj khwataſche, ani hoſcźom w Boże mje, ani burej-hoſpodarjej ſa kermuſchne hoſcźowanje dźak prajiwſchi.

Tak běſche nahrabny Lżizar tón krócź na kermuſchi pobył, ale też ßwoju mſdu ſa nahrabnoſcź doſtał. — Do Lejna pak wón żenje wjazy na kermuſchu ſchok njeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Naſch ßerbſki krajan, k. redaktor J. E. Smoleŕ, je ßo ſańdźeny tydźeń po dołhim cżaßu ſaßo domoj wrócźił, jako bě nědźe 2 lécże a 4 měßazy w zuſbje pſchebył. Wón bě ßo mjenujży w měrzu 1881 na ßwoje ßamßne khóſty do pólſkeho wulkeho měſta Warſchawy podał, ſo by mjes Polakami pjenjeſy k ſakoženju wjetſcheho kapitala ſa „Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sſerbow“ ſhromadźował. W tym cżaßu, jako ßo na pucź poda, běſche wón po pſchětratej dléjſchej khoroſcźi jara ßkaby, tak ſo dyrbjeſche ßo wot ßwojeje mandźelſkeje pſchi khodźenju podpjeracź dacź, ſchtoż je wona też kóżdy cżaß ßwěru wobſtaraka. Wona běſche wſchudże niż jenoż hoſpoſa, ale też kuchařka, płókarnicża atd.

a na tajke waschnje ſ najmjeńſcha pokojzu pucźowanſkich wudawkow ſalutowa, pſchetoż te ßu w zuſbje jara wyßoke. — Do Warſchawy pſchijěwſchi, bu Smoleŕ wot tamniſchich profeßorow, duchownych, rěčznikow, lěkarjow a ſ zyła tych, kiž běchu ſtudowali, pſchećelnje pſchijaty. Ale běchu tam też ludźo, kiž jeho ſa ruſkeho ſtronika dźeržachu, dokelž bě ſnate, ſo je někotre raſy w Ruſkej pobył. Druſy pak, kotrymž ßo tehdy ſdaſche, ſo bórſy wójna mjes Němzami a Rußami wudyri, běchu toho měnjenja, ſo je wón němſki wobhonjowaŕ, dokelž wjedźachu, ſo je wón ſ Němzami ſtajnje w dobrej pſchejenoſći žiwy był. Wſchitke tute dźiwne nahlady ßo pak khětſje rucže minychu, jako wóßomdźeßaćlětny k. profeßor Macźejowſki dobru ſkładnoſć wuži a ſjawnje rjekny, ſo drje je Smoleŕ wo prawdźe někotre raſy w Rußowſkej pobył, a ſo je też runje tak wěrno, ſo je ßo wón kóždy cźaß jako ßwěrny poddan niz jenoż ſakſkeho krala, ale też němſkeho khěžora wopokaſał, — ſo pak to nikomu ani najmjeńſcheho prawa njeda, toho dla Smolerja ſa ruſkeho ſtronika abo němſkeho ſchpijona wudawaćź. Knjes profeßor Macźejowſki hiſchće pſchiſtaji, ſo je kóžde lěto kupjele w Cźoplizach abo Karlowych Warach wopytał a na ßwojim tam- abo domoj-pucźu w Budyſchinje wjazy dyžli 40 krócź pobył, tam Smolerja bliže ſeſnał a pſchi tym naſhonił, ſo je tutón wſchu ßwoju wědomoſć a dźěławoſć, wſchě ßwoje pjenjeſy a ſamoženje na to nałožował, ſo by ßo ſdźěłanoſć a pobožnoſć mjes Sſerbami pſchiſporiła, — a ſo je pſchi tym jenoż po krajnych ſakonjach a ſ pſchiſwolenjom wyſchnoſće ßwěru ſkutkował. Hewak běſche k. profeßor hiſchće pſchiſpomnił, ſo ßebi Smoleŕ ßwoju ßerbſku narodnoſć wyßoko waži, ſo pak wón toho dla też žada, ſo ju druſy njebychu wonjećeſćowali. Smoleŕ budźiſche, kaž M. praji, hižom dawno ſ dobrym ſpodobanjom a ſ lohkej prózu žiwy bycź móhł, pſchetoż w lěcźe 1860 doſta wón powołanje jako wucźeŕ na jedyn Moſkowſki gymnaſij ſ 2000 rublemi lětneje mſdy, w lěcźe 1861 na jenu ßłowjanſku profeßuru Charkowſkeho a w lěcźe 1868 na jenu tajku Warſchawſkeho univerſiteta, wſchudźe ſ 3000 tolerjemi lětnych dokhodow, wón pak ſ luboſcźe k ßwojemu ßerbſkemu ludej njeje žane tutych měſtow pſchijał. Tuto wuprajenje běſche Smolerjej jara ſpomožne a wón po cźaßu něhdźe 3000 mk. ſa Towaŕſtwo Pomozy nahromadźi, kaž je ßo to też we „Łužicźanu“ a we „Łužizy“ woſjewiło. — Luboſnoſcź Polakow wubudźi jemu pak njeluboſnoſcź Rußow; pſchetoż ruſke nowiny pytachu dopokaſacź, ſo je wón wěſcźe ruſki njepſchećźel, dokelž Polazy tak pſchećźelniwje ſ nim wobkhadźeja. — Mjes tym poczża Smolerjowa ſtrowoſcź ſ nowa khabłacź a wón ſkónczńje tak ſtraſchnje ſkhori, ſo dyrbjeſche ßebi rezept wot ßwojeho Budyſchſkeho lěkarja na telegrafiſkim pucźu póßłacź dacź. Syma bě ſaſtupiła a ta jemu njedowoli, ßo na domojpucź podacź, dokelž budźiſche hewak ſ nowa ſkhorił. — W běhu cźaßa poczachu jemu Polazy rěčećź, ſo by tola też do Rußowſkeje pucźował a tam pjenjeſy hromadźował. Wo tym nochzyſche pak Smoleŕ niczo wjedźećź, dokelž bě hižom w lěcźe 1873 ſpóſnał, ſo wſchak Ruſzy w powſchitkownym jenoż Sſkowjanow grichiſko-katholſkeje (prawoßławneje) wěry podpjeraja, a ſo by ſa njeho cźežko było, we woßebitoſcźi tych wußlědźicź, kiž bychu też ßobuſtawam druhich wěruwuſnacźow pomozni bycź chzyli. — Dokelž wón widźeſche a jemu też druſy wobkrucźachu, ſo ßo doma wudawanje Serbskich Nowin a wjedźenje knihiczíſchcźernje derje wobſtara, dha wobſankny Smoleŕ, ßwoje dźěcźi w Nižnim Nowgorodźe ſady w dalokej Ruſkej wopytacź. Tam je mjenujzy jeho jeniczka dźowka na k. Cźocha, wucźerja pſchi tamniſchim ſemjanſkim gymnaſiju, woženjena, a jeho młódſchi ßyn je tam gymnaſijaſt. Kónz februara 1882, jako bě ßo hižom khětro wocźopliko, ßo wón ſe ßwojej mandźelſkej na pucź k ßwojim dźěcźom poda a na pucźu někotry cźaß w Kijowje woſta, ſo by tam wotpocźnył a ßebi tuto ſnamjenite měſto wobhladał. Wón tam też něſchto pjenjes ſa Towaŕſtwo Pomozy doſta, pſchi cźimž jemu jedyn profeßor radźeſche, ſo by tola, hdyž wſchak je nětko do Ruſkeje pſchijěł, ſ najmjeńſcha tak mjenowanemu ßłowjanſkemu dobrocźelſkemu towaŕſtwu w Petersburgu próſtwu wo pjenježny dar ſa Towaŕſtwo Pomozy pſchepodał, dokelž móhło jemu hewak poſdźiſcho jeho ßwědomje někaju njerodnoſcź porókowacź. Smoleŕ ßo dokho ſapjeraſche, ſkónczńje pak ßo tola narěčećź da a ßo ſe ßwojeho pſchedewſateho pucźa na bok do Petersburga puſchći a tam 31. měrza 1882 ßwoju próſtwu pſchepoda, wo to proſcho, ſo by ßo jemu wotmolwjenje do Nižnjeho Nowgoroda póßłako. Ruſke nowiny na jeho naležnoſcź ſe žanym ßłowcźkom njeſpomnichu, khiba jene jeniczke, kotrež naſtawk, wot Cźecha knjeſa Wazlika napißany a wot k. profeßora Barſowa ſjawnje cźitany, wotcźiſchcźachu. To pak niczo njepomhaſche, ale wjele wjazy k tomu ſkładnoſcź da, ſo wſchelake němſke nowiny, kiž běchu wo tym wot ßwojich dopißowarjow njeſprawne powjeſcźe doſtake, na pſchemó na Smolerja a na Sſerbow ßwarjachu, w cźimž jim też někotſi w Sſerbach bydlazy njeßwěrniźy ſe wſchelakim pſchißłodźenjom pomhachu. — W oktobru ßo Smoleŕ do Petersburga wróćźi, tola tam wot ſpomnjeneho towaŕſtwa žaneho wotmolwjenja njedoſta. Sſnadź ßebi myßlachu, ſo wón bórſy domoj pojědźe, a ſo ßo woni tak wotmolwjenja ſminu. To budźiſche ßo też wěſcźe tak ſtako, hdy budźiſche Smoleŕ w tajkej měrje njeſkhorił, ſo pſchi tamniſchej krutej ſymje ſkoro ženje ſ domu hicź njeßmědźiſche. Jeho ſabawa bě ta, ſo we łožu někak ležo na ßwojim žiwjenjoběhu pißaſche a hewak ſcźenje ßw. Mateja ſe ſtejniſchcźa ßłowjanſkeho rěčeſpyta pſchekožeſche. — Kónz haprleje wón ſpomnjenemu towaŕſtwu ßam dźeń poſtaji, do kotrehož ma jemu tuto wotmolwicź. To ßo też ſta, ale jenoż ertnje. S tajkim wotmolwjenjom pak ßo Smoleŕ njeſpokoji, ale žadaſche ßebi, ſo by ßo jemu to ßame, dokelž bychu hewak jeho njepſchećźeljo ſ nowa kjě wo nim rěčećź móhli, napißane dako. Wón je doſta a chzyſche potom ſe ßwojej mandźelſkej domoj wotjěcź. Mjes tym běſchtej pak jemu wobej noſy, w kotrymajž ßo krej někak hacźeſche, tak ſtraſchnje ſacźekkej, ſo mějeſche žałoßnu ból a ſtupacź njemóžeſche. Lěkaŕ jemu toho dla njedowoli, po żeleſniźy jěcź, dokelž by jemu tſchaßenje, kotrež maja noſy na żeleſniźy wutracź, njeſnjeßnu boloſcź naczińiło. Smoleŕ dyrbjeſche po tajkim hiſchće tſi njedźele cźakacź; potom wón ſe ßwojej mandźelſkej do parokódźe ſtupi a ßo ſa 4 dny a 4 nozy pſches narańſche morjo do Lübeka pſchewjeſe. Wón dyrbjeſche tutón zyły cźaß ležećź, tola njeběſche wjeſenje boloſne, dokelž ßo kódź njetſchaßeſche, ale ßo kaž kolebka kolebaſche. Wot Lübeka hacź do Budyſchina, hdźež pak ßo po żeleſniźy — a też ležo — wjeſeſche, dyrbjeſche wón tſi krócź wotpocźnycź a ſ tym někotre dny pſchecźinicź, hacź runje budźiſche pſchi ſtrowych ſtawach něhdźe ſa dźeń domoj dojěcź móhł. Wutoru 10. julija wón do Budyſchina pſchijědźe a tu hiſchće khory leži a njemóže też hiſchće poſtupicź. Tola poczina ßo polépſchecź a k. lěkaŕ jemu nadźiju dawa, ſo wón po někotrym cźaßu ſaßo wotkhorje. Tak bórſy hacź ßo to ſtanje, wón podrobne wopißanje ßwojeho pucźowanja ſa Serbske Nowiny napiſche.

— Schtwórtk rano wokoło tſioch hodźin buchu wobydlerjo Budyſchina pſches ſturmowanje ſe ſpanja wubudźeni. W Bergerez leżownoſcźi na Hoſchiz haßy w ſadnym jenoſchoßnym twarjenju na łubi, na kotrejž ßo ßyno a ßłóma khowa, bě woheń wudyrił. Hacź runje płómjenja hižom wyßoko ßapachu, jako ßykawy pſchijědźechu, dha ßo tola radźi, woheń ſa krótki cźaß poddußycź. W płómjenjach je jedyn rěſniſki wucźobnik, kotryž w komorje na łubi ſpaſche, pſchi ßamym kónz wſak. Konjej, w hródźi mjenowaneho twarjenja ſtejazej, buſchtej ſ cźaßom wuwjedźenaj. Woheń je kósky, ßyno a ßłómu, na łubi leżazu, do cźiſta ſanicził.

S Nadźanez. Pónd̆żelu dopołdnja je ßo tu njewobydlena khěża cźißko 8, młynkej-wobßedźerjej Pfuhlej ßłuſchaza, do cźiſta ſpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Maleſchez. Pjatk tydźenja popołdnju pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do wuhnja Micźkez kowarnje dyri, jako miſchtr Micźka runje jenu radlizu do wóhnja dźerżeſche. Na wulke ſboże pak wón njewobſchkodźeny woſta, hacź runje błyſk blisko njeho do ſemje ſajě. Jenoż wuheń bě ſ dźěła wot błyſka roſraženy.

S Dźiwocźiz. Pónd̆żelu 23. julija budźe twar naſcheje noweje ſchule na pucźu ſubmißije wudaty.

M. Se Semiz. Naſcha nowa ſchula budźe tón tydźeń dokryta. — Sſobotu běſche Biſkopſke ſpěwanſke towaŕſtwo pola naß a pſchednoſcheſche w reſtawraziji kraßne němſke ſpěwy, tola pak też jedyn ßerbſki, kotryž knjes dirigent kantor Fritzſch ßam ſpěwaſche, ſa cźož ßo jemu „ßława“ wunjeße. — Wcźera mějeſche tudomne ratarſke towaŕſtwo ßwoje 99. poßedźenje a póßła telegrafiſki poſtrow a ſbožopſchecźe na naſcheho wyßokocźeſcźeneho krala do Pilniz. To ſta ßo wokoło 6 hodźin, a ſa dobru hodźinu doſta pſchedßyda telegramm, w kotrymž ßo kral wutrobnje dźakuje.

S Cželchowa. Pjatk tydženja popołdnju je Boże njewjedro do twarjenja khěžkarja Wanza dyrko. Domske a hródź buschtej wot wóhnja do prócha a popjeła pschewobrocźenej. Skót je žo płómjenjam wukhował.

S Nožacźiz. Sańdźeny pjatk popołdnju w tśjóch cźehnjesche wysche naž cźežke, ſ krupami a ſ wětrom sjenocźene njewjedro wot wjecźora k ranju. Kaž je žłyschecź, žu žo krupy wokoło Ssowriz sapocźałe a hacź k Rósbórkej cźahnyke, ale cźim dale žu schke, cźim wjetschu schkodu žu nacźiniłe. W Bukezach, Kołwasy a Cžornjowje žu schkodźiłe, hižom bóle pak w Schpikałach a na delnjej stronje wot Truženz a na hornjej stronje wot Małecźiz; hischcźe bóle w Nožacźizach, hdyž je hižom tak sbite, so žu ludźo někotre sahony wowža na žuschenje poženz dyrbjeli. We Luwocźizach pak, w Mucźinzy, w Kunwizy, w Mjerjowje a w Myžłezach je, móhł rjez, wschitko skaženo. W poženlednjej wžy žu žebi ludźo myślili, so je žudny dźeń pschischoł. Kak wulka nacźinjena schkoda we Warnołcźizach a potom dale je, njejžmy hischcźe shonili. Kaž kóždy ras pschi krupach je, mjenujzy, so je jedyn bóle bity, hacź druhi pódla njeho, tak je tež pola naž było. Tola je mje spokojiło, so žym ludźi, runjež běchu prěni dźeń jara nastróženi, nětko bóle směrniwych a stroschtnych namakał. „Tón Knjes je jo dał, tón Knjes je jo wsał, mjeno toho Knjesa budź khwalene! Ssmy my to dobre dostali wot Boha a njedyrbjeli to sše tež horjewsacź?"

S Noweje Wžy nad Sprewju. Wutoru tydženja w tudomnym papjerniku jena młoda dźěłacźerka psches to k njesbožu pschińdźe, so ruku ſ njekedźbliwosczu do walzy tykny, kotraž jej kónczki někotrych porstow rosmjecźe.

S Kukowa. Tudomnemu knježemu běrnarjej Jak. Rennerej je žo wot kralowskeho ministerstwa snutskownych należnosczow sa dołholětne žwěrne dźěło w piwarni a hospodarstwje klóschtra Marineje Hwězdy wulka žłěborna medailla „Sa žwěru w dźěle" spožczika.

Nowa knižka! Runje je nowa žerbska knižka wuschła, powjedanczko wo „Naschej wowzy". Wěso je ſ tym sažo pschisprawnje sa duchownu potrjebu naschich žerbskich krajanow starane. Kóždy dźěławy a sprózniwy cźłowjek, kotryž je zyły tydźeń w pocźe žwojeho wobliczja sa wschědny khlěb dźěłał, potrjeba njedźelu měra a duchowneho wotpocźinka. Toho dla hlada tež kóždy dobry kschescźijan, hdyž je njedźelske dopołdnje žwojemu Knjesej požwjecźił, na popołdnje někajkeho roswježelenja a wokschewjenja. Pak dže žo k někomu žwojemu abo k žužodej na bjeżadu, pak do wjeżneje korczmiczki na schkleńzu piwa. Ale komu by žo nětkle na žnjach daloko hicź chzyło, kóždy je wjeżoły, so móže ſ měrom doma žedźecź. A tu njeje sawěsczе žaneje rjeńscheje sabawy, dyžli kražne powjedanczko czitacź, wožebje tajke, ſ kotrehoż móżesch tež nješchto hódne sa žiwjenje nawuknycź. A k tomu móżemy ſ dobrym žwědomnjom „Naschu wowku" poruczecź. Zyke powjedanczko wuńdźe w 4 wotdźělenjach po 50 np.; je ſ rjanym wobrasom wudebjene a kóžde wotdźělenje ma wokoło 90 stronow. To je tola sa schtyri žłěborne wscho móžne. Tež njelubju pschewjele, hdyž sa to rukuju, so budźe žo kóždemu lubicź. Wožebje proženy tež kk. duchownych a wucźerjow, so bychu dobru žerbsku wěz podpjerowali, dokelž budźa žnadź žo se sapocźatka někotsi léni a njerosomni wotlakowacź, dokelž je powjedanczko w nowym prawopisu spisane. Budźa žnano žo wurěczowacź, so to czitacź njemóża, ale to žebi ludźo jenož tak myšla. Wschak je kóždy kacźanske pisemiki w schuli wuknył, a hdyž móże te, nawuknje kóžda stara wowka sa jene popołdnje tež žerbske pisemo, žym to hižom husto žam nashonił. — Czisty wunoschk tuteje knižki je na wudawanje druhich žerbskich knihow postajeny, po tajkim měnju, so dyrbjała žo knižka hižom dobreho skutka dla kupowacź. Duž žměmy žo wěscze nadźijecź, so žebi bórsy kóždy jenu „Naschu wowku" wobstara.

Wužendźenja.

Powołanska khomora. Ssudniski eksekutor se Schěrachowa měješe 13. februara t. l. w Roswodezach we wobydlenju tkalza J. K. A. Großmanna nusne cźasanje wobstaracź. Großmannez mandźelskaj pytaschtaj cźasanje eksekutorej na wscho móżne waschnje cźežke a wohidne czinicź. Jako chzyschе eksekutor Großmannej pjenježnu móscheń ſ 30 mk. wotewsacź, so ju tutón njeby žwojej žonje skradźu pschityknył, storczi jeho Großmann ſ mozu wot žo, tež jeho žona žo do eksekutora da a žamo kužaty pož na njeho suby hrósbnje schcźerjesche, tak so žo Großmannej radźi, mjenowanu móscheń na bok žunycź. Lawniski žud w Schěrachowje Großmannez mandźelskeju dla tajkeho spjecźowanja pschecźiwo wyschnosczi k jastwu po dźežacź njedźelach wotžudźi. Großmann žo tutomu wužudej podcźižnycź nochzyschе a žo pschecźiwo njemu powoła, schtoż běschе sa njeho ſ tym wužitkom, so žo jeho pschestupjenje wot druheje instanzy mirscho žudźeschе a žo jeho khostanje wot njeje sa jeho žaneho na měžaz, sa jeho žonu pak na dwě njedźeli jastwa poniži.

Khostanska komora. 55lětny, hižom schěsczi ras khostany dźěłacźer J. Wanak ſ Mikkez, kotryž bě po proschenju khodźił a w Delnim Porchowje ſ jeneje korczmy jedyn nóž kranył, žo wospjetneho paduchstwa dla k schtyrimežacźnemu jastwu a dwělětnemu shubjenju cźežnych prawow wotžudźi a žo krajnemu polizajstwu pschipokasa.

Lawniski žud. Schulski hólz Picźak w Sdźarach ma dźeń jastwa wotžedźecź, dokelž bě ſ cźelaдneje stwy na knježim dworje w Lichanju jedyn nóž spakoscźił. — Na létuschim Budyschskim tšélenju chzyschе žo dźěłacźer J. A. Wjela ſ Raschowa ſ cžažnikom hordźicź a žebi jedyn pschi dobrej składnosczi ſ korczmarskeje budy restawratéra Müllera kradny. Wjeli jeho pakosczenje tydźeń jastwa pschinježy. — 16. haprleje t. l. pschińdźe žandarm Nésbark ſ Kubschiz k dźěłacźerjej J. K. Mühli w Drožđźiju, so by žo wo paduchstwje, kotrež běschе žo tam pjecža stako, naprascholował. Lědma pak bě wón psches proh stupił, jako žo Mühla do njeho ſ cžeschcźranjazymi rěczemi da, jemu ſ khěže won kasasche, hewak by jemu nóž, žekeru atd. do khowy cźižnył, a skónczinje Nésbarka paducha mjenowasche, kotryž je jemu pjenjesy kranył. Dla spjecźowanja pschecźiwo wyschnosczi pokhostachu Mühlu ſ dwěmaj njedźelomaj jastwa. — Wojnar H. Schmidt w Hatku bě žo 22. haprleje se žwojim pschirodnym nanom swadźił a jemu cźeschcźranjaze wudma nadawał. Wón ma sa to 10 mk. khostanja płacźicź. — Nésniski J. E. Huschmann se Židowa bě korczmarja K. A. Heppera w Budyschinje se sekžanymi rěczemi nawabił, so by nésnikej Rudolfej Thiemannej 15 mk. požcził. Huschmannowe khostanje wobsteji ſ tśjoch njedźel jastwa. — Dźěłacźer J. Schmuck, ſ pschimjenom Pjetrasch, ſ Huski, žo 27. merza t. l. w Hodźiju pjany na wžy wokoło walesche. So žo jemu žana schkoda stała njeby a tež, so by žo porjad a měr njekasył, dyrbjesche jeho gmejnski poliziſt do kłódy dowjescź. Schmuck pak k tomu swólniwy njebě a hrožesche duzy po pucźu, so w kłódze wscho rosbije, hdyž jeho do njeje sanknu. Jako jeho njedźiwajo na to do njeje sawrjechu, wón wo prawdze žwoje hroženje do skutka staji, rosrasy schtyri wokna a kaž dźiwi w kłódze rejesche a sakhadźesche. Dla wězywobschkodźenja a spjecźenja pschecźiwo wyschnosczi saždźichu wobskorženeho k dwěmaj njedźelomaj jastwa.

Přilopk.

* †* Dźeń 11. julija žwjecźesche Draždźanske pczołarske towarstwo 25lětny jubilej žwojeho wobstacźa a tež 25lětny jubelski žwjedźeń žwojeho pschedsydy, k. wyschscheho sekretarja ryczerja atd. Pötzscha ſ Draždźan. Wón dosta pschi tym wulku žłěbornu medailu wot Draždźanskeho khowneho ratarskeho towarstwa a poskoczenu žłěbornu medailu wot khowneho towarstwa. — Knjes pschedsyda pczołarskeho towarstwa w delnim dole Sprewje, k. duchowny Räda, listne sbožopschecźe póžła. Tumicźanske towarstwo sastupi jeho pschedsyda k. wucźer Mucźink, kiž pschi shromadnej hoscźinje jenemu Draždźanskemu knjesej, kiž je po žłowjanskich krajach pucźował, žerbsku žławu wunjeże.

* Jedyn pucźowar w Halschtrowje chzyschе w tychle dnjach do želesniskeho cźaha, do Riesy wotjedźazeho, stupicź, tola wón žo pschehlada a žo do Draždźanskeho cźaha žyny. Pschi revisiji billetow konduktěr pucźowarja na to kedźbliweho sczini, so je we wopacźnym cźahu. Khwatajzy pucźowar ſ cźaha, hižom wotjedźazeho, stupi, so by k prawemu doběžał, tola wón žo pschestupi a ſ jenej nohu do koła pschińdźe, pschi czimž žo jemu 3 porsty wotmjecźechu. Wón drje hischcźe do Riesaskeho cźaha saléty, tola bórsy jeho

womora wobja a dyrbjachu jeho, po tym so bě ßo cžah saſtajił, ſ njeho won wunjeſcž. Lěkař jemu porſty, jenož hiſchcže ſa něko-trymi nitkami wißaze, wot nohi wotrěſny.

* Njewjedro, kotrež ſańdženu ßobotu w krajinje bjes Lubijom a Žitawu ſakhadžeſche, bě podobne na tamne, kotrež 14. junija 1880 tu ßamu krajinu na hiſchcže dženßa njeſabyte žadławe waſchnje ſapuſcži a ſahubi. Tež tón ras buchu te wßy najcžežſcho potrjechene, kotrež běchu hižom w lěcže 1880 najbóle pſches wodu ſchkodowake. W Neugersdorfje, Altgersdorfje, Ebersbachu, Friedersdorfje, Walddorfje a Eibawje, Bernſtadtu, Zitawje, Spitzkunnersdorfje atd. je woda niſko leżaze twarjenja poczrjeła, murje ſpowalała, płoty a moſty ſwottorhała a pucže a ſchcžežki rosdrěła, ſahrody, pola a łuki ſe ſpławom a njecziſtwom pokryła. Najhórſchi ſtrach mějachu pak ſaßo wobydlerjo w Ober- a Nieder-Oderwitzu wuſtacž. S Kottmarſkeje hory pſchicžeže ſtraſchne njewjedro, pſchewodžene wot krupow a wichorojteho wětra a ßo na wobej wßy puſchcži. Se wſchěch ſtron ßo woprawdžite rěcžniſchcža do wjeßneje rěcžki wuliwachu, kotrejež brjóh bě bórſy wot žołmow powodženy. Woda wot $^1/_28$ hodžin hróſbnje pſchiběraſche a ſa krótki cžaß wjazore kněže pod wodu ſtejachu. S naſhonjenjow ſ lěta 1880 běchu ßebi ludžo, kotrymž ſtrach hrożeſche, dobru wucžbu wſali; woni ſ cžaßom ßwoje bydła wopuſchcžichu, a tomu maja ßo dźakowacž, ſo nichtó ſ cžłowjekow w žołmach ßujercž njenamaka. Najwyſchſchi ſkhodženk doſcžahny woda wokoło 10 hodžin, hdyž wona jenož 1 meter niže linije ſtejeſche, kotruž běſche wulka woda 1880 měła. Hakle rano bě widžecž, kelko ſchkody bě woda naczíniła. S powodženych kněžow bě wona wſchelaku nadobu a draſtu ßobu wſaka, dwaj moſtaj běſchtaj wobſchkodženaj, brjóh podemlěty, a wſchě pucže rosdrěne. Wjele cžaßa budže trjeba, prjedy hacž budže wſcha ſchkoda ſaßo wurunana.

* W Žitawje ßu w tychle dnjach jeneho vizefeldwebla, kotryž bě jeneho wojaka pſchi ekſerzirowanju krjudował, ſe ßydomdžeńſkim arreſtom khoſtali. Někotſi reſerviſtojo, kotſiž běchu ekſerzirowanju pſchihladowali, běchu vizefeldwebla pola komanděra regimenta wobſkorżili.

* Na žadławe waſchnje je jedyn dźeßacźlětny hólz w Neuſtadtlu pola Schneeberga žiwjenje ſhubił. Wón bě na niſku tſěchu ſaléſt, ſo by ſcherſchenjaze hnězdo wottorhał. Pſchi tym wón dele padže a to runje na tajke waſchnje na ſahrodny płót, ſo ßo jemu někotre płotowe kónzy do žiwota ſaſtorcžichu. Po wulkich boloſcžach je wbohi dźeń poſdžiſcho wumrjeł.

* Póndželu wjecžor je w Barlinje wěſty bětnař Haaſa, kotryž žaneho dźěła njemějeſche, ſpytał ßwoju 39lětnu žonu ſadajicž a je ßebi na to krk pſcherěſnył. Wón bě ſa jenu hodžinu morwy; žonje ßnadź ßo hiſchcže žiwjenje ſdżerži. Haaſa je njeſkutk w błudnoſcži wobeſchoł.

* Njedželu rano ßo awſtriſki krónprynz Rudolf a bajerſki prynz Leopold, pſchewodžanaj wot hrabje Mitrowſkeho, na jelenjazu hońtwu do Lobawy podaſchtaj. Tam běchu ßo bjes tym nuſne pſchihotowanja ſcžiniłe, a jako běchu hajniży ßwoje ſtejniſchcžo pſchipokaſane doſtali, ßo hońtwa ſapocža. Njeſbožowny pſchipad da ßylnemu jelenjej bliſko ſtejniſchcža hrabje Mitrowſkeho liniju pſchekamacž a prjedy hacž móżeſche tón na njeho wutſělicž, bě jeho jeleń na ſemju cžißnył. Tola jenož někotre wokomiki wojowanje bjes hrabju a jelenjom trajeſche, pſchetož bórſy ßo ſa ſchtomami wutſěli a jeleń ßo morwy na ſemju wali. Prynz Leopold bě w prawym wokomiku jenu kulku pſchipóßkał. Hrabja Mitrowſki, kotrehož draſta bě wſcha roſtorhana, bě na hłowje cžežko ſranjeny.

* So je ſchcžuka ſažrana rubjaza ryba, je ſnate, ſo pak ptaki koji, ßo nam ſkoro wěricž nochżyſche. W tychle dnjach pak ßu ſjawne dopokaſmo wo ſchcžużynym honjenju ſa ptakami doſtali. W Oſtrupje w Schleswigu ßu mjenujży jenu $2^1/_2$ punta cžežku ſchcžuku popanyli, w kotrejež żiwocže dweju ſchkowroncžkow a jeneho wróbla namakachu.

* (Pěkne dźěcži.) Jenemu burej w jenej franzowſkej wßy loni żona wumrje. Po ſtarym burſkim waſchnju ßo bur nětko na wumjeńk ßyże a ßwoje hoſpodarſtwo a ſamoženje ßwojim ſchtyrjom ßynam ſ tym wuměnjenjom pſchepoda, ſo dyrbi kóżdy jeho ßynow po rjadu jeho tſi měßazy hoſpodowacž a żiwicž. Prěnje ſchtwórcžłěto ßo ſ měrom miny. Runje poßledni dźeń tſecžeho měßaza ſtarſchi ßyn Jakub ßwojeho nana k młódſchemu bratrej dowjedże. Tutón, ſchědżiwza khětro ſymnje powitawſchi, praji: „Nó, hdże je płachta?“ „Kajka płachta?“ praſcha ßo ſpodżiwajży ſtarſchi ßyn. — „Ja měnju cžěkowu płachtu, mi ßo nochże, ju ßam kupicž.“ — Bratraj nětko pſched nanom wo tymle praſchenju jednataj, na kotrež bě ßo we wuměnſkim kontrakcže ſabyło. Skónczńje wucžinitaj, ſo chżetaj ſ dwěmaj druhimaj bratromaj wo tym jednacž. Schtyrjo bratſja nětko radu ſkaduja a wobſanknu, ſo ma ßo cžěkowa płachta hnydom kupicž, a ſo dyrbi kóżdy ſ nich runy dźěł k tomu dacž. Tole wobſanknjenje ßo bjes komdżenja wuwjedże. Schědżiwż wot toho cžaßa wot jeneho bratra k druhemu cžaha a njeßmě żenje ſabycž, ßwoju cžěkowu płachtu pod pażu ßobu pſchinjeſcž.

* Hróſbny njeſkutk abo wjele bóle ßyku njeſkutkow ßu njedawno w Philadelphiji w Ameriży wußlědżili. W kněži jeneho lěkarja w pinży 21 dźěcžażych nopow a hromady tajkich koſcžow namakachu. Pſchepytanje wupokaſa, ſo bě lěkař ſa dołhe lěta na 200 njemandżelſkich dźěcži, jemu k wotcžehnjenju pſchepodatych, morił, ſo by pjenjeſy, ſa wotcžehnjenje doſtate, bjes prózy wużiwacž móhł.

* Holży w Hardanjeru w Norwegſkej njeßmědża ßo prjedy ßlubicž, doniż njemóża derje pſchaſcž, kacž, pjez a waricž. Toho dla ßo tamniſche holży, kotrež ßu lědma 16 lět ſtare, jara derje na pſchedżenje, pjecżenje, warjenje atd. wuſteja. Kajke roſomne poſtajenja maja tola druhdy ludy, kotrež hiſchcže njejßu pſchejara wot kultury woblíſane!

* Knjes B. H. w M. W. nam piſche: Wóndano ja pſchi blidże żedżo pißach. Sady mje na ſcžénje wißaſche telefon. Dokelž mějach nuſne dźěło, njepytnych, ſo ßo ßylnje mróczeſche. Na jene dobo ſady ßo někajki praſkot wußkyſchach. Hnydom ßo wobroczichi, a w tym ßamym wokomiku ßo nade mnu płomjeſchko ſaßwěcži, kotrež ſ kulojteje dźěry mikroſona pſchińdże; w tym ßamym wokomiku pak też ßo wonka ſabłyſka a ßo ßylnje ſahrima, ſchtož też běſche jaßnje w telefonje ßkyſchecž. Tole jewjenje ßu hiſchcže někotſi druſy wobkedżbowali, kiž běchu ſo mnu wo iſtwje. My ßo wěſo wot apparata ſdalichmy, ale jón ſ wocžow njepuſchcžichmy, tak dołho hacž njewjedro na njebju ſtejeſche. Pſchi tym ßmy ßo wſchitży pſcheßwědczili, ſo kóżdy krócž telefon tak rjez do prědka wěſchcżeſche, ſo ßo bórſy ſabłyſknje, pſchetož ſ njeho elektriſke ſchkriczki lětachu a běſche praſkot ßkyſchecž, prjedy hacž ßo wonka ſabłyſkny a ſahrima. Ras ßo apparat tak rjez wſchón ßwěcżeſche, a woßebje jaßnje po grotach, kiž po ſcžénje k njemu wjedu. Hacž też to je pſchi hrimanju telefon ſtraſchny tym, kotſiž ßu wo iſtwje a woßebje pſchi apparacže?

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Ota Eduard Michał, Oty Juliuża Hetzera, ryczeŕkublerja nad Delnjej Kinu, ß. — Franz Felix, Handrija Miſnarja pod hrodom, ß. — Emma Auguſta Selma, Auguſta Bergela, dźełacżerja w Hrubocžizach, dź. — Marja Helena, Bohuwěra Auguſta Wicżaſa, żiwnoſcżerja w Libochowje, dź. — Guſtav Klemens, Khorle Wylema Guſtava Alberta Scholtу, krawza na Židowje, ß. — Pawol Max Wylem, Hendricha Bohuwěra Wilhelma, fabrikſkeho dźełacżerja w Dobruſchi, ß. — Emma Johanna, Jana Auguſta Półdraka, murjerja pod hrodom, dź. — Kurt Adolf, Guſtava Adolfa Petzolda, blidarja pod hrodom, ß. — Jan Bohuwěr, Jana Auguſta Mużika, ſkałarſkeho miſchtra w Delnjej Kinje, ß. — Alma Hańża, njemandż. dź. w Hownjowje. — Marja Martha, njemandż. dź. na Židowje.

Zemrjeli:

Dżeń 13. julija: Oskar Richard, Oskara Klemenſa Klauſa, fabrikſkeho dźełacżerja na Židowje, ß., 3 m. 17 d. — Pětr Jeremiaß, dźełacżeŕ na Židowje, 51 l. 2 m. 26 d. — 14. Jan Bohuwěr, Khorle Auguſta Brěſowſkeho, kněžarja w Dobruſchi, ß., 9 m. 22 d. — Kurt Adolf, Guſtava Adolfa Petzolda, blidarja pod hrodom, ß., 10 d. — Hana Khryſtiana Eleonora, Khorle Bohuwěra Halmy, kněžerja a polerja na Židowje, mandżelſka, 49 l. 7 m. 17 d. — 15. Biedrich Max, Jana Rychtarja, dźełacżerja na Židowje, ß., 9 m. 2 d. — Hana ſwud. Kobanjowa, wobydlerka na Židowje, 79 l. 9 m.

Wjedro w Londonje 20. julija: Na deſchcž pokaſowaze.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Herbstwodźělenja dla ma šo

13. auguſta 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

pólleńſke kubło njebocźiczkeho kublerja **Pětra Bohuwěra Hetmana** w Kubſchizach, czišło 9 wopalneho kataſtra a ſapišane na fol. 18 leżomnoſtnych knihi ſa Kubſchizy ſ dobom ſ pſchišłuſchazej, na fol. 5 leżomnoſtnych knihi ſa Konjezy ſapišanej a pod czišłom 287c pólnych knihi ſa tutu wješ leżazej pólnej parzellu, kotrež leżomnoſcźe 18 hektarow 19,$_6$ arow ſe 658,$_{15}$ dawkſkimi jenoſcźemi wopſchijeja a njedźiwajo na dawki a wobcźežnoſcźe wješnogrychtſzy na

39,200 mk.

takſirowane, ſe ſtejazymi žnjemi **w šamym kuble w Kubſchizach,** kaž tež šlědowazy dźeń dopołdnja w 10 hodźinach pſches wješne grychty dotalny ſkót, hoſpodarſki a rólny grat dobrowólnje na pschešadźowanje pſchedawacź.

Pokaſujo na wuwěſchtk, na tudomnym šudniſtwje a w korczmje w Kubſchizach wupowěšnjeny a wopišanje leżamnoſczow a pſchedawanſkich wuměnjenjow wopſchijazy, šo na kupjenje ſmyšleni pſcheproſchuja, ſo bychu šo na ſpomnjenymaj dnjomaj w poſtajenej hodźinje na Hetmanez kuble ſeſchli, k šadźenju šo ſamokwili, šwoju płacźenjakmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 16. julija 1883.

Kralowſke hamtſke šudniſtwo.
Meuſel. K.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje
14. julija 1883.

Žitowy dowos: 2933 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	8	21	8	93	8	21	8	93
Rožka	50 kg.	6	84	7	41	6	84	7	41
Jeczmjeń	50 kg.	6	52	6	70	6	52	6	70
Wowš	50 kg.	6	40	6	70	6	50	6	75
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	3	30	4	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	70	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 ″	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 ″	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 ″	2	70	3	20	—	—	—	—
Szkóma	600 ″	16	—	18	—	—	—	—	—
Proſata	1014 ſchtuk, ſchtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		—	—	—	—	4	—	4	50
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	50

Jena **kněža** ſe šadowej a šolotowej ſahrodu je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź w **Hornim Droždžiju** czišło 47.

Lohki **deſkowany wós,** hiſchcźe mało trjebany, je hnydom na pſchedań pola **Jawricha** w Hašlowje.

Žně na pſchedań.

Njedźelu 22. julija popołdnju w 3 hoźd. maja šo Ducźmanez wowšne a ržane žně na polach bjes Jeńkezami a Boſchezami na pschešadźowanje pſchedawacź.

Awkzija.

Dla hnydomneho wucźehnjenja wot jow chzu ja w **Dittrichez** hoſcźenzu w **Barcźe**

njedźelu 22. julija t. l.

wſchitku domjazu a kuchinſku nadobu ſa hotowe pjenjeſy na pschešadźowanje pſchedawacź.

A. Wahl.

Hróch, woku, hejduſchku, kolij (dołhi a šrěni) porucźa w dobrej tworje

Schmeiß w Budeſtezach.

Nowe jerje

šu doſchle a šu doſtacź pola

A. Hermanna w Hucźinje.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woſkarne šwěžy, wóſkowe šwěžy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo šo zuſy wokoloſcheŕ ſe šwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža šo cźeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydkarſkich klamach pſchešwědcźicź.

Hermann Puy
na šerbſtej haßy w Budyſchinje.

K lětnjej draſcźe

porucźa po jara tunich płacźiſnach wulki wubjerk **kópera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho cźiſchcźa,** 5/4 ſchěrokeho, w nowych rjanych muſtrach a dobrej barbunjepuſchcźatej tworje, toho runja wulki wubjerk **cźiſto-** a **połwołmjanych draſtnych tkaninow**

M. Th. Pech
pódla měſchcźanſkeje haptyki.

W klamach šo **šerbſki** rěcźi.

Lětnje rubiſchcźa na hłowu

we wulkim wubjerku

ſe židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucźa po tunich płacźiſnach

M. Th. Pech
pódla měſchcźanſkeje haptyki.

W klamach šo **šerbſki** rěcźi.

Ša krawzow.

Jene pſchirěſowanſke blido, jene blotowanſke blido, jenu maſchinu, jene blido ſa ſtoffy a tkaniny, jenu draſtnu naprawu, kaž tež wſchelake tkaniny, podſchiwk a bórty ma w zykym abo jenotliwym najtuniſcho na pſchedań

Th. ſwud. krawſka miſchtrka **Rohdowa**
w Budyſchinje na butrowych wikach w domje knjeſa pſchekupza Rämſcha po 2 ſchodomaj.

Najlěpſche

košy a **šerpy, bruſzy** a **bruſzowe kunki**

šu doſtacź pola

W. Hultſcha
w póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., šylnje a derjeſchłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płacźiſny hódny, porucźa

Gustav Poser.

Wolij

k maſanju mlócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucźa jako jara płacźiſny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Margarin-butru,

derjeſchłodźazu, porucźa

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Max Müller, rjemjenjeŕski mischtr,

prjedy **H. Siebeck,**

na swonknej lawskej haßy cžißło 8,

porucža ßwój wulki skład trajnje dźěłaneho **kuczoweho gratu,** dobre **Müllerske wobłukojte kschudy** po wschomóžno tunich płaczisnach, kaž tež ßwój wulki skład ßamodźěłanych a jenož s dobreho materijala shotowanych **puczowanskich kófrow, toschow, mapow, hólczazych** a **holczazych ranzkow** snateje dobroscźe.

Wulki dźěl

kattunowych sbytkow, 3 łóhcźe dołhich,

sbytk po 50 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Dźělba

židźanych lětnich rubischczow na hłowu,

schtuka po 85 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Žakety

se **ßomota, kachemira, ßukna** atd., ßamßne dźěło, na skasanje po měrje sa krótki cžaß seschite.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

W khěži k. Korle Nowaka na žitnej haßy 10.

W klamach ßo ßerbski rěcži.

Khornarje — **Manschetty**

Swjeŕschne koschle

po měrje, toho runja na składźe w kóždej schijowej schěrokoscźi, po najnowschich modellach rěsane, **derje ßedźaze,** porucža tunjo

A. Tschentscher

s napschecźa noweje měschcźanskeje schule.

Schemisetty — **Nózne koschle**

Schlipßy — **Krawatty**

Wo **P. Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjesej P. Kneifelej w Draždźanach. — Wascha tinktura ma ßo wo prawdźe poruczecź, wona je saßo na mojej plěchatej hłowje nowym włoßam naroscź dała. Někotsi s mojich towaŕschow, kotsiž toho runja na wupadanje włoßow cźerpjachu, ßu na moju radu Waschu tinkturu s dobrym wuspěchom nałožowali a ßu Wam sa Wasch wubjerny ßrědk jara dźakowni, ja proschu (nětko scźěhuje skasanje). — S poczesczowanjom **G. A. Ploeger,** pschekupz w Barlinje na alexandrinskej drósy 37a.

Tuta ßławna tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haßy dostacź.

Fabrika drainskich rołow
Friedricha Müllera
w Kamjeńzu w Sakskej

porucža ßo k wobstaranju wschěch drainskich rołow we wschelakich schěrokoscźach po tunich płaczisnach.

S dobom wona ßwój skład khachlow dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Mucholojerje

porucža po duzentach a w jenotliwym najtunischo

Rudolph Wilhelm

na ßerbskej haßy.

Turkowske a cžěske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa

na mjaßnym torhoschcźu.

Psche pót, palenje a bolaze na nohach a druhich cźělnych dźělach (pschi srybowanju atd.) wot lěkarjow wjele krócź poruczene: **„balsamiske salicylkißlikowe ßadło H. Schelchera,** haptykarja w Draždźanach-Strehlenje." **Nusne** sa puczowarjow, wojakow a wschitkich, kotsiž dyrbja wjele khodźicź, kaž tež sa domjazu potrjebu. **Pola XII. kral. sakskeho zyłeho armee-korpßa po wukasni ßo trjebaze.** W originalnych tysach s pódlanskim napißmom po 60 a 30 np. dostacź pola **Otto Engerta** w **Budyschinje, Heinricha Burkhardta** w **Lubiju,** w **haptyzy** w **Schěrachowje** a **Janskej haptyzy** w **Žitawje.**

Nowe

ßuschene połnojerje

porucža

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Twarske a möblowe wobbitki

wschěch družinow,

grot a grotowe hosdźe

porucža najtunischo

Paul Seidler

na swonknej lawskej haßy.

Bryle a **tłóczaki** sa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacž do najlěpschich družinow porucža

cžaßnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Schtóž chze dobry, sprawnje dźěłany **kuczowy grat** po jara tunjej płaczisnje kupicź, njech pschińdźe

k rjemjenjeŕskemu mischtrej **M. Müllerej**

prjedy Heinr. Siebeck

na swonknej lawskej haßy cžo. 8.

Do Awstralije

scźele paßažirow s direktnej parnej łódźu

wot Hamburga

5. kóždeho měßaza

Adolf Hessel

w **Draždźanach,**

C. A. Mathei

w **Hamburgu,** Rödingsmarkt 57.

Mißionski ßwjedźeń we Wukrancźizach

wotdźerži ßo létßa, da=li Bóh, na ßwjedźeń **ßwjateho Jakuba, 25. julija,** dopołdnja a popołdnju.

Dopołdnja w 8 hodźinach budźe knjes superintendent **Nagel** ſ Rothenburga nad Wodru prědowacź, mißionſku rosprawu ſměje knjes duchowny **Schnieber** ſ Freiſtadta w Schleſynſkej. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźe **ßerbſka** Boża ßłużba, a je knjes farař **Jakub** ſ Njeßwaczidła prědowacź pſchilubik. Dale ſměja ßo wſchelake **rěcze** wot něhdźe ßedmjoch knjeſow duchownych — pſchi rjanym wjedrje wonka pſched Božim domom pod ſchtomami.

Bóh wjerſchny ſpožcź bohate žohnowanje ſe ßwojeje ßmilnoſcze! Pſchecźeljo mißionſtwa też woßebje ſe ßußodneje Sakſkeje ßo na ßwjedźeń najpſcheczelniſcho pſcheproſchuja.

We Wukrancźizach, 11. julija 1883. **M. Arban,** duchowny.

Poßlednja wulka poßyłka

kattunowych ſbytkow (reſtow)

je dźenża doſchła.

= 3 łohcze po 50 np., =

pſchi wotewſaczu 10 kruchow poniżena płaczińa.

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Najnowſche mlócźaze maſchiny ſa parne, cźehnitoſkótne a domjaze dźěło wot najjednorſcheje hacź do hermankonajwucźiſcźazeje;

Najnowſche goeplowe ſkutkowarje 1=, 2=, 4= a 6pſcheżne k dźěłu kóždeje maſchiny;

Najnowſche ſßykanjowe maſchiny najwoßebniſcheje twarby a wuwjedźenja dźěłaja jako woßebitoſcź po najtuniſchich płaczińach pod rukowanjom a pruhowanſkim cźaßom. Pſchipóßłanje po żeleſnizy franko. Najnowſche katalogi po žadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech ßo ſamolwjeja. Saßopſchedawarjam wyßoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcze a./M.

Na ſchuleŕſkej haßy 8. **K. R. Lory,** Na ſchuleŕſkej haßy 8.

rukajzař a bandagiſt,

porucza ßwój bohaty ſklad **rukajzow, bandažow, ßłow, ſhlipſow, kravatow, pjenjeżnych móſchnjow, zigarrowych etwijow, tobakowych móſchnjow** atd. pſchi potrjebje dobroczińwemu wobkedźbowanju.

Kožane kholowy ßo derje wupłókaju a barbja. Nowe kholowy po měrje ßo ſa krótki cźaß po tunjej płaczińnje ſeſchija.

Ratařſka maſchinowa fabrika Dornbuſch w Schlottwitzu

pola Weeſenſteina porucza: **žitoßyczaze maſchiny, ßamohrabarje** mk. 350, **ſchěroko-** a **wuſko-mlócźaze maſchiny, bügkogöpkje** atd. atd. Wſchě druźiny maſchinow ßu ſtajnje na ſkładźe a tunje.

Zynkowany žehleny grot a **grotowe pletwa**

k wobhrodźenju

ſahrodow, łukow, hatow atd. atd.,

k ſakitanju pjeriny

a **k ſakitanju pſched wulkimi myſchemi**

porucza

Paul Seidler

na ſwonknej lawſkej haßy.

Najlěpſchu

margarin=butru,

punt po 80 np., pſchi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho. Tale butra je jara dobra a na pruhu woßebje poruczomna.

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

Khoſej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczińnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

☛ **Pſcheczelne ßerbſke poßłużenje.**

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa 30 np. doſtacź:

Bartrom Zigenbalk,

prěni lutherſki mißionar, k jeho 200létnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, ſararja w Njeßwaczidle.

Kedźbu!

Kołbaßywukukenje jutſje njedźelu w Boſchezach. **Arban.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje **njedźelu 22. julija t. l.** popołdnju w 4 hodźinach w znatym hoscźencu

hłownu zhromadźiznu.

Přitomnosć wšěch sobustawow je nuzna, dokelž maja so nowowólby stać. — Přednošk změje młody studowacy Serb, kotryž ma po poručnosći předsydy jeho w tutym posedźenju po móžnosći zastupować.

Piwarńja w Njeßwaczidle.

Dokelž prjecź počzahnu, proſchu, ſo bychu ßo mi piwowe picźele, wote mnje wupožcźene, hacź do 25. julija wróczo dałe.

J. Groſcha.

W Bělczezach cźißło 7 je **bydło** hnydom na pſchenajecźe a móże ßo hnydom wobcźahnycź.

Dźěłacźerſke a žnjeńzarſke ßwójby ßo hnydom ſa wyßoku mſdu do bliſkoſcze Budyſchina pytaju. Hdźe? je ſhonicź pola pſchiſtajazeje žony **Kleinſtückoweje** na ſwonkownej lawſkej haßy 12, po 1 ſchodźe.

Pohonczojo, dźowki a wolazy wotroczźy ſ dobrymi wopißmami ßo nětko a k nowemu létu ſa wyßoku mſdu wot podpißaneje pytaja.

Pſchiſtajaza žona **Dobritzowa**
w Rakezach.

Jedyn dobry **konjazy wotroczźk** móże hnydom do ßłużby ſtupicź na **knjezim dworje w Delnjej Kinje.**

Ródna **ßłużobna holza,** evangelſka, ſ dobrymi wopißmami abo ſ pſchiſtojneje familije, kotraž ßo pſched žanym dźěłom njeboji, móże pola podpißaneho 1. auguſta t. l. do ßłużby ſtupicź.

Carl Münch, pjekarſki miſchtr
w Niſkej w Horn. Łužizy.

Wuczobnik pytany.

Hólz ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycź, móże wuczbu doſtacź na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Sſyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze pjekarſtwo a konditarſtwo nawuknycź, móże hnydom město doſtacź pola C. Müncha w Niſkej.

Dźak.

Wſchitkim tym, kotſiž ßu nam ſańdźeny tydźeń pſchi wóhnjowej nuſy k pomozy byli, woßebje pak ſwudowjenej Měrcźinkowej ſa luboſnu hoſpodu, ſwudowjenej Wölßowej a wſchitkim ßußodam ſa wopokaſanu luboſcź prajimoj tu naju najhorzyſchi dźak ſ prózstwu k Bohu, ſo by jich wſchitkich pſched tajkim a druhim njeſbožom hnadnje ſwarnował.

W Hrubjelcźizach, 20. julija 1883.

Guſta Ryczeŕ a mandźelſka.

K tomu cźißłu „Serbski Hospodař“ cźißło 14.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 28. julija 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžor hischće w Gasteinskich kupjelach pschebywa. Po šwědčenju khěžoroweho lěkarja dr. Lauera šo wón sa dołhe lěta tajkeho dobreho strowja, kaž w tu khwilu, njeje swješelił. Khěžor wschědnje w zivilnym a wojerskim kabinecze dźěła. Pschi khěžorowych wukhodach šu wobhladniwostne naprawy nadpadne, kotrež šo wot polizije, kaž w prjedawschich lětach, też tón ras „sa khěžorowu parschonsku njestraschnosć“ stawaju. Něhdże 30 krocžel psched khěžorom awstriski žandarmeriski feldwebel khodźi. Dźešacź krocžel dale je jedyn awstriski tajny polizist widźecź, sa kotrymž jedyn zivilny strażnik, wošebje s Barlina do Gasteina powołany, pschińdże. Dźešacź krocžel sady khěžora khodźitaj němski a awstriski žandarm, na cžož jedyn awstriski žandarm cžah wobsanknje. Sa šebje a sa šwoje pschewodźerstwo khěžor schtyriadwazecźi stwow trjeba, sa kotrež khěžorska dwórska kaša sa cžaš khěžoroweho pschebywanja, po tajkim 21 dnjow, 4300 schěšnakow sapłacźi. Pódla prěnjeho šnědanja khěžor porjadnje jenož dwójzy jě; pschi druhim šnědanju pschinoschuja šo kóždy ras raki na blido, s kotrychž pak šu schkorpawisny wotbělene, so by khěžor s nimi žaneje prózy njeměł. Na wobjed, popołdnju bjes 5—6 hodźinami šo mějazy, je s wjetscha dźešacź abo 15 wošobow pscheproschenych. Wschědny wobjed wobsteji s poliwki, rybow, beefa, pjecženje, mucźneje jědźe, šłódkeho pjecźwa a šada. Wošebje je krucźe pschikasane, so dyrbi beef tak mjehki bycź, so mohł rospanycź, schtož pjecža wschitkim hoscźam pschezo spodobne njeje. Sa tutón wobjed bjes wina hoscźenzar po 12 schěšnakach sa kóždu wošobu dostawa. Wino sa šwoju šamšnu potrjebu khěžor šam šobu wjedźe. Wopyty zusych knježerjow khěžor hacž dotal žane pschijał njeje a też pjecža žanych njepschijmje. S awstriskim khěžorom, kotryž jeho w prjedawschich lětach stajnje pak w Gasteinje, pak w Ischlu postrowi, směje khěžor hakle na dompucźu, 8. augusta, w Salzburgu setkanje.

— Kóžda nowa khěžorstwošejmska wólba pokasuje, so sozialdemokratoju, njedźiwajo na sozialistiski sakoń, s kóždym lětom wjazy pschiwišowarjow dobywaju. Runje kaž njedawno w Hamburgu, bě sańdźeny tydźeń w Kielu pschi tamnischej wólbje na khěžorstwowy šejm liczba wotedatych sozialdemokratiskich hłošow wjele wjetscha, hacž hdy prjedy. Hacž dotal bě tutón wokrješ psches doprědkarja Hänela na khěžorstwowym šejmje sastupjeny, kotryž šo w l. 1881 s 11,088 hłošami wuswoli. Pschi poślednjej wólbje sańdźenu pónděelu dosta Hänel jenož 9529, sozialdemokrat Heinzel 6643 a konserwatiwny hrabja Reventlow 3000 hłošow. Duž je wukakanska wólba nusna, kotraž šo 2. augusta směje. Kak wona wupanje, njehodźi šo do prědka prajicź, tola lohko je mózno, so budźe runje kaž w Hamburgu też tu sozialdemokratiski kandidat s dobycźerjom. Liberalni a doprědkarjo hórko na to skorža, so sozialistojo tón ras tak wjele hłošow wjazy liczachu, hacž w lěcźe 1881 a měnja, so w Kielskim wólbnym wokrješu, s wjetscha wot ratarjow wobydlenym, liberalni toho dla schkoduja, dokelž šo wješni wuswolerjo w žnjowym cžašu wot dźěła na polach wottorhnycź a šo psches to na wólbach wobdźělicź njemóža. So sozialdemokrat Heinzel, w Kielu zyle njesnaty krawz, wjazy dyžli 6000 hłošow na šo sjenocźi, je šamo na šebi spodźiwny podawk.

— Sapocžatk augusta 10 turkowskich offizierow do Barlina pschińdźe, so bychu šłužbu pruskeho wójska nawukli. Prjedy pak, hacž šo offizierojo wschelakim regimentam pschidźěla, budźa woni najprjedy nusne wojerske wurasy němskeho wójska wuknycź, so bychu potom s cžim lěpschim wužitkom do praktiskeje šłužby stupicź móhli.

Awstrija. Jako šo w tutym khěžorstwje konstituzija sakoži, běsche tam němske ministerstwo. Minister Schmerling toho dla sa cžěske kralestwo porjad, po kotrymž mějachu šo šejmszy sapóšłanzy wuswolecź, tajki wuda, so Cžechowjo, hacž runje je jich tam wjele wjazy dyžli Němzow, tola wjele mjenje sapóšłanzow dostachu, dyžli Němzy. Po tajkim běsche w krajnym šejmje pschemóz w němskej ruzy. Tak je to trało wot lěta 1848 hacž do lěta 1883 — to je 35 lět. Mjes tym šu pak Cžechowjo pschi wschej njeprawdosczi wólbneho porjada skónczńje pschemóz w šejmje dostali. To je šo wošebje psches to stało, so Cžechowjo s Cžechami tak cžinjachu, kaž Němzy s Němzami hižom se starodawnych cžašow cžinja. Němzy šebi mjenujzy wschudźe a we wschěm pomhaja a njepraschcheja šo pschi tym sa wěru abo sa druhimi wobstejnosczemi, ale jenož sa Němzowstwom. Cžechowjo šebi toho dla też na wschě mózne waschnje dale a bóle pomhachu, nješwěrnikow a wotrodźenzow mjes nimi s kóždym dnjom mjenje bywasche, tak so se šwojej cžěskej pschejenosczu to dozpichu, schtož budźišche jim po prawym hižo w lěcźe 1848 šłuschało, mjenujzy wjetschinu w krajnym šejmje. So pak by šo Schmerlingowa njeprawda zyle wukorjenika, je šo nětko w nětcźischim cžěskim šejmje tón namjet stajił, so by šo nowy wólbny porjad postajił, w kotrymž byschtej prawdosczu a prawo Cžechamam a Němzam w runej měrje pschiměrjenej bykej. To šo drje też najskerje w šwojim cžašu stanje. Hewak maja też cźi, kiž lětnje jenož 5 schěšnakow krajneho dawka dawaja, prawo dostacź, so šmědźa šejmskeho sapóšłanza šobu wuswolecź. Hacž dotal tucźi tajkeho prawa njemějachu.

Rušowska. W město generala Albedynskeho, kotryž je psched někotrym cžašom wumrjeł, je general Hurko, kiž je šo w poślenjej rusko-turkowskej wójnje wusnamjenjał, sa general-gubernatora we Warschawje pomjenowany. — Někotre nowiny powjedaja, so ruski minister swonkownych należnosczow, knjes Giers, w šwojim sastojnstwje wjazy twjerdźe njesteji, a druhe wudawaja, so je pak sašo tójschto nihilistow do jastwa tyknjenych, mjes nimi też někotsi wyschzy artillerije, kaž też tsjo gardistojo.

Egyptowska. Kholera ßo se žadkawej, pschezo wjetschej spěschnoscžu psches Egyptowsku rosschěrja. Najbóle na nju ludžo we hkownym egyptowskim měscže Kairo mrěja. Sańdženy tydžeń wumrje tam druhdy sa jedyn džeń na 400—500 cžlowjekow. Njewopißomna njecžistoscž a hubjeny powětr w tutym muhamedanskim měscže rosschěrjenje khoroscže pospěchuja. Kaschcže na kholeru semrjetych ßu s najcženscheho (tam rědkeho a toho dla drohcheho) drjewa džěkane. Muhamedanszy skhorjenja samjelcža, ßleku morwych a noscha jich draftu se skoro njewěrjomnej lohkosmyßlenoscžu. Muhamedanojo ßo s niczim psched kholeru njewobaraju. Woni měnja, so Allah tak chze, duž njeje hódno, něschto cžinicž. Kóždy wumrje, hdyž jeho Allah woła. Tuta fatalistiska wěra je najschkódnischa, pschetož wona Europiskim jich prózowanja, so by ßo khoroscž poddußyła, sadžěwa. Hischcže hórsche ßu wobstejnoscže na wßach wonka. Ludžo kaž muchi padaju a ßo wjazy njepohrjebaju. Pódla toho bjes skotom mór sakhadža a burjo ßo njedadža wotdžerženž, mjaßo ßlaknjeneho skota jěscž. Duž žadyn džiw njeje, so khoroscž pschezo wjazy woporow žada. Wscho wikowanje je pschestako. Ratarstwo ßo wjazy njewobstara. Knježenstwo je hkowu shubiko, wyschnoscž žana wjazy njeje. Dawki ßo wjazy njedawaju a nichtó je njeżada. Wobkhad pósta a želesnizy je pschestak, powschitkowna měschenża wschěch wobstejnoscžow je na město porjada stupika. Jendželske wójsko, w kotrymž je hižom wjele wojakow wumrjeko, je s Kaira do strowscheje krajiny cžekko. Psches tajke zofanje je ßo hrosa a bojoscž bjes ludom hischcže powjetschika. Jenicžki cžlowjek, kotryž je w tutych srudnych wobstejnoscžach woprawdžitu mužnitwu khróbkoscž a wurjadnu wobhladniwoscž pokasak, je Achmed Pascha Dramali, kotryž bě w cžaßu wojerskeho sběžka pod Arabi polizajski wyschk a guwerněr w Kairu. Wón ma s tamneho cžaßa bjes ludom hischcže wjele nahladnoscže a bu toho dla wo radu praschany. Po jeho pschikasni buchu najprjódzy wobydlerjo pschedměsta Bulaka, tutoho najhórscheho hněsda kholery, s pomozu jendželskeho wójska wucžerjeni a wschě twarjenja w tutym měscže s wóhnjom saniczene. Wobydlerjo buchu do puscžiny pschi Ghizehskich pyramidach dowjedženi a je tam bjes nimi hnydom prěni džeń mrěcže wotebjerako.

Wuhojeny bohaczk.

Bohacži ludžo maja pschi wschěch ßwojich pjenjesach tola też druhdy wschelake wobcžežnoscže a khoroscže pschetracž, wo kotrychž khudy cžlowjek, džakowano Bohu, niczo njeshoni; pschetož w ßwěcže ßu wschelake khoroscže, kiž s prózowanja a tradanja njenastanu, ale s polnych schklów wožebneje jědže a se schkleńzow, se ßylnym picžom napjelnjenych, wulěsu. A schtož te njewuskutkuja, tomu dopomhaju mjehke stólzy a židžane pożleschcža, kaž móże to tamón amsterdamski bohaty Holandžan wobßwědczicž, wo kotrymž chzemy tudy něschto wupowjedacž. — Zyke dopołdnje ßedžesche w mjehkim, se wschěch stronow wupólstrowanym schěrokim stole a hladasche lěniwje s wóknom won, kak ßo drusy ludžo prózuja abo kak kuntwory hraja, a pschi tym wón pilnje tobak kurjesche. Tola zyle lěni wón njebě, pschetož pschi tajkim dźěle wón wschak druhdy wuplowny. Tole běsche jeho skutkowanje, ale pschipołdnju pocža wón jěscž a kmutasche dżeßacž krócž bóle, hacž žadyn dźěkacžer, kiž bě rano wot schescžich hodžin drjewo kakał abo cžežke kamjenje na wós składował. — Zyke popołdnje wón też spóchi jědżesche a pijesche, pak něschto cžopke, pak něschto symne, a njeběsche tola ani kuska hłódny, wscho sta ßo se ßameje dołheje khwile a luteje wostudy, a to hacž do wjecžora, tak so ßo prajicž njehodżesche, hdże ßo pola njeho wobjed skónczża a hdże ßo wjecžer sapocžina. Po jědži ßo do koża lehnu, a bě tak mucžny a sprózny, jako budžische zyły dżeń bjes pschestacża młócžił. Wot toho dosta skónczńje tołsty żiwot, kiž bě tak njelepy, kaž polny měch rěpy. Jědž jemu wjazy ßłodżicž nochzyschce a spacž też dale tak prawje njemóżesche, tola na tym njebě jeho lěnistwo a wobžranstwo wina, kaž ludžo prawjachu, ale kaž wón prajesche, njewustawaze khoroscže, kotrychž mějesche kóždy dżeń druhu, po tajkim, kaž jedyn pryslak rjeknu, sa zyke lěto tsi sta a pjecžaschěscž-dżeßat.

Wschitzy lěkarjo, kiž w Amsterdamje běchu, dyrbjachu jemu radžicž a lěkarstwa napißowacž. Wón spóżera tejko židkich měschenżow, jako by je s bokami do ßo lak, a tejko prószkow-pólwerow wón do ßo ßypasche, jako by je s kopacžom do huby tykał, tak so jemu napoßledku „dwěnohata haptyka" narjeknychu.

Ale wscho lěkarjenje niczo njepomhasche, pschetož wón njecžinjesche, schtož jemu lěkarjo pschikasachu, ale prawjesche: „Dundera tola! sa cžo dha ßym bohaty muž, hdyž dyrbju žiwy bycž kaž poß, a lěkarjo nochzedža mje wustrowicž sa moje pjenjesy?" — Skónczńje ßłyschesche wo jenym lěkarju, kotryž pjecždżeßat mil wot Amsterdama bydlesche, a bě pjecža tak wustojny, so jemu wschě khori wotkhorja, a so ßmjercž twóchnje, hdżež ßo wón pokasa. K tutomu lěkarjej wón dowěrjenje dobu a pißasche jemu ßwoju naležnoscž. — Lěkař wschak hnydom pytnu, schto je bohacžkej trjeba, mjenujcy niz lěkarstwo, ale prawa měra w jědži a picžu a woßebje khodżenje a napinanje stawow, a rjeknu pschi ßebi: „Cžakaj, tebje wschak bórsy wuhoju!" —

Toho dla póßła jemu list tajkeho wopschijecža: Luby pschecželo, Wy macże straschnu khoroscž; tola hodži ßo Wam pomhacž, hdyž chzecže poßkuschny bycž. Wy macże hrósbne swěrjo w brjusche; je to lintwor* se ßedmimi klamami. S tutym lintworom dyrbju ja ßam porěcžecž a Wy macże toho dla ke mni pschińcž. Tola k prěnjemu njeßměcže ßo wjesc abo na konju jěchacž, ale dyrbicže pěschi hicž; hewak lintwora jara stschaßecže, so ßo roshněwa a Wam cžrjewa roskußa, a to ßydom cžrjewow na jedyn ras. K druhemu njeßměcže wjazy sjěscž, dyžli dwójzy sa dżeń schkliczku w króp muki, k wobjedej maku praženu kołbasku, a wjecžor jene jejko. Schtož wjazy sjěscže, wot toho lintwor jenož wjetschi narosce, tak so Wam jatra rostkócži a Wam krawz niczo wjazy njepschimĕri, ale tyscheŕ. To je moja rada, a je-li mi poßkuschny njebudžecže, w pschichodnym nalěcžu kokulu wjazy kukacž njesaßkyschicže. Cžińcže, schtož chzecže!

Jako běsche khory bohacžk tute ßkowa cžitał, dha ßebi nasajtra rano schkórnje namasacž da, a poda ßo pěschi na pucž, jakož běsche jemu lěkař pschikasak. — Prěni dżeń dżěsche drje tak pomaku, so wschak budžische jeho sahrodny schlink pschescžahnucž móhł, a schtóż jemu „Pomhaj Bóh!" rjeknu, tomu niczo njewotmolwi, a hdżež žana waczka po pucžu lěsesche, tu wón satepta. Ale na druhe a na tsecže ranje sdasche ßo jemu, jako budžichu ptaczki hižo dawno tak rjenje njespěwali, kaž dżenßa, a roßa sdasche ßo jemu bóle błyschcžata, dyžli hdy prjedy, a pólny mak wjele cžerwjenischi kcžežesche, hacž w prjedawschich létach. A wschitzy ludžo, kiž jeho setkachu, běchu po jeho sdacžu tak pschecželnimi a lubosni, so ßo wón dale bóle ßmějkotasche. A kožde dalsche ranje, hdyž s korcžmy wustupi, hdżež běsche pschenozował, bě wscho rjeńsche a kraßnische a wón lózo a spěschnischo stupasche.

A jako wón na wóßomnatym dnju psched wjecžorom do města dóńdże, hdżež lěkař bydlesche, a nasajtra rano wstanu, běsche jemu tak lóhko, so pschi ßebi prawjesche: „Ja wschak njebudžich w žanym njekmanschim cžaßu ßwoju strowoscž dostacž měł, hacž nětko, hdyž mam psched lěkarja stupicž. Hdy by mi tola jenož trochu we wuschomaj buncžako abo mi w brjusche korcžako!"

Hdyž k lěkarjej pschińdże, wsa jeho tón sa ruku a rjeknu: „Nětko mi hischcže jedyn krócž dospołnje wupowjedajcže, na cžo scže khori?" Duž wotmolwi wón: „Knjes lěkarjo! ja, dżakowano Bohu, wjazy na žanu khoroscž skorzicž njemóżu; a je-li scže Wy tak strowy, kaž ja, dha budże mi to lubo."

Lěkař pak prawjesche: „To je Wam dobry duch radżił, so scže po mojej radże cžinili. Lintwor je drje wotestał, ale po nim macże hischcže jejka w brjusche; toho dla dyrbicže saßo pěschi domoj hicž a doma pilnje drjewo rěsacž, hdyž Waß nichtó njewidži, a njeßměcže wjazy jěscž, hacž Wam hłód kasa, so bychu ßo te jejka njewulahnuke. Cžinicže tak, dha móżecže wyßoku starobu dozpicž."

---

* Tajki lintwor je, kaž nam stare ßerbske baßniczki powjedaju, sto krócž straschnischi, dyžli najhórschi smij.

Tón bohaty zusnik pak rjeknu: „Knjes lěkarjo, Wy macże mudru hłojczku, a ja Wam połnje rosumju, kak wustojnje mi radźicże.“

A wón je žo potom po tajkej radże sadźerżał a je žydom a wóžomdźeżat lět, schtyri měžazy a dźeżacź dnjow žiwy był, a to stajnje, kaž rybiczka we wodże. Tomu lěkarjej je pak kóžde nowe lěto dwazeczi czerwjenych skotych jako dźakne postrowjenje póžłał.

S. P.

Ze Serbow.

S Budyschina. W tychle dnjach z Lipska do nascheho města jedyn pschekupz, kotremuž je pjecża mandźelska w njedźelach wumrjeła, z małym 11 njedźelskim dźěsczom a jenej žónskej pschijědże, so by tu za dźěczo dójku pytał. Wón na to hnydom sažo wotjě, žonu z dźěsczom tu sawostajiwschi. Sa někotre dny dźěczo wumrje a žónska žo hnydom po tym shubi. Wokrjeżny lěkař dr. Wengler, kotryž mějesche małe czěłko pschepytacź, namaka, so je hłodu wumrjeło. Wina na tym je pjecża žónska, kotrejž je žo dźěczo pjecża psched dźeżacź njedźelemi pschepodało. Dospołnu jażnosću wo tejle wězy hischcże nimaju, też žónsku hischcże wužłědźili njeżu.

— Jako chzyschce pohonczˇ Michałk, pola A. Lorenza tu žłužazy, sańdźeny pjatk wjeczor na haży se žwojim wosom dwěmaj druhimaj wosomaj z boka jěcź, bu wón wot koła tak njesbožownje k semi podtorhnjeny, so jemu koło połsta zentnarjow czeżkeho wosa pśches nohu sjědże. Noha je straschnje smjeczena.

S Delnjeje Kiny. Na město dotalneho směrza sa wokrjeż Bórk, Małżezy z Nowymi Małżezami, Hněwżezy a Hownjow, Fr. A. M. Thiely, kotrehoż žu na jeho prószstwu z tutoho sastojnstwa puschczili, je žo k. ryczerkubleŕ J. Hetzer tu pomjenował a je žo mjenowany wokrjeż z Bosankezami, Krakezami, Lětonjom, Delnjej Kinu a Kralowym Młynom do jeneho wokrjeża sjenoczik.

S Hodźija. Kschesczijanska luboscź, kiž žo za wobroczenje dalokich póhanow žwěru stara a toho dla rad mižionstwo se žmilnymi darami podpjeruje, ma też wotewrjenej woczi a ruzy za duchownu nusu w bliskosczi bjes žamym žwojim ludom a toho dla rad žmilne wopory wopruje k wotwobroczenju toho srudźazeho duchowneho tradanja, pod kotrymž wožyroczene žerbske wožady czerpja, kotrež njemóża žaneho žerbskeho duchowneho dostacź, dokelž pschi wjetschej drohocze nětczischeho studowanja na žerbskich duchownych pobrachuje. Se swjeżelazeje kschesczijanskeje luboscze buchu w tutym tydźenju naschemu k. fararjej ryczerjej Imischej wot njemjenowaneju žerbskeju mandźelskeju na jenym dnju 300 hriwnow za mižionstwo a 300 hriwnow za „Towarstwo Pomozy studowazych Sserbow“ pschepodate. Bóh sapłacź z hnadnym mytom tajku luboscź a wubudźuj wjazy wutrobow k wopokasanju tajkeje luboscziweje žmilnosczе.

S Lemischowa. Na tudomnych leżomnosczach smeje 2. a 3. augusta 4. infanterie-regiment czišło 103 wuwuczowanje we wojowanskim a wotdźelnym tšelenju. So by žo pschi tšelenju njesboże njestało, budże tšelnischczo z wojerskimi postenami wobstupane, kotrež maju ludźi wotdźerżecź, so njebychu na tšelnischczo khodźili abo žo jemu z njekedźbliwosczu pschibližili.

S Manjowa. Tudomnymaj czěžłomaj Kschesczijanej Herenzej a Handrijej Schczěpankej, kotrajž běschtaj 17. meje pschi wóhnju pola khěžkarja Kaschpra z woženbitej dźěławosczu pomoznaj bykoj, je žo jako pschipósnacze a wusnamjenjenje za to wot provinzialneje krajneje wóhnjoweje sozietetneje direkzije we Wrótžławju myto po 10 hriwnach pschepodało.

S Pžowjow. Nasche wuczerske město žo Michała t. l. wuprósdni. Jeho dokhody wunoscha pódla darmotneho bydła wscho hromadże 972 mk. Czi, kotsiž wo nje rodża, maja žo hacž do 15. augusta pola wokrjeżneho schulskeho inspektora samolwicź.

S Narta. Pschi njewjedrje, kotrež tudy 17. julija běsche, błysk do jeneje pupy žita dyri, kiž blisko pucża stejesche, kiž wot jow do Wojerez wjedże, a ju sapali. Deschcź a wětr, kiž płómjo na druhu stronu czerjesche, k tomu pomhaschtej, so žo dale žana schkoda njesta.

S Běłeje. Ssobotu 21. julija wjeczor w 11 hodźinach wotpali žo tudy fajma, 70 kop žłómy wopschijaza a knjeżemu najeńkej Thiemje žłuschaza. Sakoženje je wěste a žu stopy człowjeka, kiž je wot tam spěschnje na dróhu krocził, wužłědźili.

S Kulowa. Wjedżenje zyrkwinych knihi je k. direktarjej a katechetej Ledźborej hacž na dalsche poruczene.

S Wojerez. Tudomny kralowski wokrjeżny twarski inspektar Knechtel je prósdniny hacž do 30. septembra dostał, a jeho dźěła tak dołho kralowski twarski mischtr Thiela wobstara.

S Lucża. Prjedawschemu fisilierej khěžora Alexandra gardygrenadierskeho regimenta czo. 1, nětczischemu wumjeńkarjej Handrijej Woschikej tudy, je žo khěžorska rużowska žwjatohanina medailla spożczika.

S Khorez. Ssrjedu 25. julija je žo tudy dom Handrija Warnacża do zyła wotpalił. Kak je woheń wuschoł, njeje snate. Jako wobżedźer, kotryž žmudźazu wóń pytny, na łubju pschikhwata, žo tam žyno hižom wschitke palesche a bě haschenje njemóżne.

Wušła je „Łužica“ čisło 8 (august 1883). Wobsah: Łužiske hory. Při rěcy. Dwaj spěwaj wot Symana. — Je gwałtne wutupjenje maćerných rěčow prawe a mudre před Bohom a ludźimi? Wot dr. Sauerweina. — Postrow serbskim towarstwam. Wot M. Domaški. — Stary Fryco, pruski kral, mjez Serbami. Wot H. Jórdana. — Pokoj Serbow. Spěw wot M. Kósyka. — Kamjenjowuhlowe podkopki pod Karpathami. Wot dr. J. Larasa. — Tebje ja łubuju. Spěw. — Stary psyk a wjelk we wójnje. — Drobnostki. H. J. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Serbske knihownistwo. — Rozsudy. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za august. — Listarnja. — Nawěstki.

K rospomnjenju.

Skutk Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku sczini kóždy, kiž do towarstwa „Macźizy Sserbskeje“ abo do „Towarstwa Pomozy za studowazych Sserbow“ jako žobustaw sastupi abo jenemu abo też woběmaj tuteju sjenoczeństwow dar luboscze pschepoda. Towarstwo Macźizy je sałożene, so bychu žo z pjenjes, do jeho pokładnizy nawdatych, knihi wudawałe, kotrež Bożu czesczi a dobre poczinki mjes Sserbami rospschesczeraja, a Towarstwo Pomozy toho dla sałożichu, so bychu Sserbjo stajnje dosczi duchownych, prawisnikow, lěkarjow, wuczerjow a nawjedźitych ratarjow měli. Dobry sapoczatk je žo stał, tak so matej wobej towarstwje hižo tójschto žobustawow, a někotryžkuliž je jimaj też mjeńschi abo wjetschi dar spożczik. To je jara khwalobne, ale schtož je žo nawdało, hischcże daloko njedožaha. Sa nowotwarjomny macźiczny dom trjebamy hischcże wjele pjenjes a to žamo dyrbimy prajicź, hdyž wopomnimy, kak wjele wuczenych Sserbow je hischcże trjeba, so bychu duchowni, prawisnizy, lěkarjo, wuczerjo a nawjedźiczi ratarjo za žerbski lud dožahali. Někotsi měnja: Haj, hdy by Towarstwo Pomozy kapital wot 10,000 toler mělo, dha by drje to žamo stajnje tejko studowazych Sserbow podpjeracź móhło, so by žerbski lud w zyrkwi a schuli, psched žudom a psched khorym łožom, w ratarskich a w krajnych należnosczach kóždy czaž žwojich wězy wustojnych sastupjerjow měł. Po tajkim proschu Waž, lubi Sserbja a wyžokoczesczene Sserbowki, njesabudźcże kóžde lěto žwoju scherjepatku do pokładnizy Macźizy Sserbskeje a do Towarstwa Pomozy woprowacź, Wy z tym skutk dopjelnicże, kiž budże Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku, Wam žamym pak k wěcznej khwalbje, pschetož wot nětk budźemy mjena wschitkich tych do žerbskeje khroniki, kaž žo Serbske Nowiny wot někotrych mjenuja, porjadnje sapiżowacź, kiž žu spomnjenymaj towarstwomaj pschistupili abo dar poskiczili. Tak budże žo jich mjeno też w pschichodnych czażach w czesczenym wopomnjenju błyschczicź.

My žwoje sapiżowanje se sapoczatkom lěta 1883 sapoczinamy.

Macźiza Sserbska.

Sswój lětny pschinoschk (4 hr.) sapłacźichu knjeża: wuczer Domaschka we Wóžlinku (1882), kantor Libscha w Budestezach (81, 82), kaplan Kubasch w Njebjelczizach (81), kantor Lischka w Hodźiju (83), wuczer Scholta w Khanezach (83), kantor Ssmola w Malescheżach (81).

Towarstwo Pomozy.

Knjeni swudowjena Lorenzowa w Budyschinje 6 hr. (= mark), k. kubler Khorla Wanak w Banezach 1 hr., knjeni M. Rjelzyna we Worklezach 2 hr., k. farar Kubiza w Bukezach 51 hr., k. referendar Mütterlein 6 hr., k. kubler Mütterlein w Koblizach 3 hr., k. kubler Wehla w Pomorezach 2 hr., k. farar Nowak w Hbjelsku 2 hr., wotkasanje njebocźiczkeje knjeni kublerki Wehlineje w Trjebjenzach 6000 hriwnow.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Tkalz J. A. Graf we Wyßokej bě ßo w nozy 24. meje ſe ßwojej mandźelſkej roskorik a pſchi tym wulke halekowanje hnał. Hamtſke hetmanſtwo jeho toho dla ſ 5 dnjemi arreſta pokhoſta. Graf ßo pak tomu njepodcźißny a ßebi ßudniſke wußudźenje žadaſche. Wón bu k 10 mk. pjenježneho khoſtanja abo k 4 dnjam arreſta wotßudźeny. — Toho runja dla kaženja měra mějeſche ßo dźěłacźeŕ J. A. Hecźik ſ Cźornych Noßliz wot ßuda wußudźicź. Dokelž bě w nozy 15. meje wo ßwoje khěžne durje praḱ a ſe ßylnym njewuſchnym rejenjom ßußodow ſ nózneho ſpanja budźik, bě jeho hamtſke hetmanſtwo ſ 5dnjownym arreſtom pokhoſtako. Hecźik, kotremuž ßo tuto khoſtanje pſchewyßoke ſdaſche, wobrocźi ßo na ßudniſtwo a to jeho k 15 mk. pjenježneho khoſtanja abo k 5 dnjam arreſta ſaßudźi. — Schtyrnacźelětny ſchewſki wucźobnik K. A. Valentin ſ Hornjeje Hórki bě na tamniſchim knježim dworje kſchud, pohoncźej Hrehorkej ßkuſchazy, namakał. Měſto ſo by jón wróczo dał, jón Valentin ßwojemu bratrej dari. Młodoſtny pſchekſchiwjeŕ doſta krute poßwarjenje. — Dokelž bě ſchulſki hólcźeż J. A. Bałzaŕ ſe Subrniczki jedyn cźaßnikowy rjecźas a zigarrowy etwij kranył, ma wón dźeń jaſtwa wotßedźicź. — Mandźelſka ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja Gnawka w Radworju bě ßo na tamniſcheho kublerja Jurja Schramu ſe ſcźěhowazymi ßkowami pſchißłodźała: „Slě je doſcź, ſo wulki bur khudemu khěžkarjej kamjenje wot duri prjecź kranje!“ Tole cźeſcźranjenje jej 6 mk. pjenježneho khoſtanja abo 2 dnjej jaſtwa pſchinjeßy. — Podobneho pſcheſtupjenja dla ma wulki ſahrodnik J. A. Purſcha w Delanach, kotryž bě tamniſcheho gmejnſkeho prjódkſtejerja cźežko na cźeſcźi ranił, 60 mk. pjenježneho khoſtanja płacźicź. — Knježi pohoncź H. Gunſka we Worzynje bě dźěłacźerku Marju Měrcźinowu, jako ßo wona napſchecźiwo jeho pſchikaſni ſpjecźowaſche, ſ motykowym toporom na lěwe ramjo dyrił. S dźiwanjom na polóžaze wobſtejnoſcźe ſaßudźichu jeho dla ſtraſchneho cźělneho ſranjenja k 6 mk. pjenježneho khoſtanja. Pódla toho ma wón ſranjenej 6 mk. jako wotpokucźerſki pjenjes wupłacźicź. — Pohoncźej J. T. Friſchka a E. Kh. Friſchka ſ Maleſchez běſchtaj wobſkorženaj, ſo ſtaj 24. februara t. l. po drósy ſe Sałhowa do Maleſchez ſ cźežkimaj woſomaj ſpěſchnje jěkoj a njewuſchnje rejikoj. Na knježi dwór w Maleſchezach dojěwſchi, ßo wonaj ſ cźeladnikomaj Młynkom a Peſchelom do pukow daſchtaj, cźěrjeſchtaj tež tu wulku haru, tak ſo ludźo ſe wſchěch ſtron na dwór pſchiběžachu. Tajkich hrubych njewuſchnoſcźow dla ma kóždy po 6 mk. khoſtanja ſapłacźicź. E. Kh. Friſchzy pódla toho dźeń arreſta pſchißudźichu, dokelž bě pſchi wußudźenju ßwědka Müllera najwjetſcheho paducha w zykych Maleſchezach mjenował.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ E. A. Schrama ſ Brěſynki, hižom dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, bě ſapocźatk meje khěžerjej Wjeńkej ſ Pßowjow jedyn kopacź a kónz toho ßameho měßaza kublerjej Schramje w Radworju, pola kotrehož bě prjedy dźěłał, 5 puntow khlěba, 1/2 punta polcźa, kholowy a laz ſpakoſcźik. Cźežkeho a lóhkeho woſpjetneho paduchſtwa dla jeho k lětu a jenemu měßazej jaſtwa a dwělětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow ſaßudźichu. — Pſche wſchu měru hruby dźiwuch je krawz Schcźepanek ſe Zitawy. Wón je ßwoje połlětne dźěcźo na najžadławiſche waſchnje krjudował, je, hdyž płakaſche, ſ poßleſchcźom ſkoro ſadußył, jemu do krka gumijowy kłobucźk ſtorcźił, haj ßamo wbohemu dźěſcźu jenu nohu ſłamał. Njecźłowjeka k tſilětnemu jaſtwu ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Ssmělnej mějeſche dźěłacźeŕ Lippold kruch pola. Tuto chzyſche wón ſ tym powjetſchicź, ſo měſniki dale do pola ßwojeho ßußoda ſeſtawja, ſchtož pak tón bórſy pytny a jeho toho dla wobſkorži. Na termiju, kotraž bě ßo teje ſkórżby dla wupißała, bě tež Lippoldowa žona ſkaſana. Jako ßo jeje Lippold praſcheſche, ſchto budźe wona w termiji prajicź, wona wotmolwi, ſo po ßwědomju a po pſchißaſy prawdu wuſnaje. Tajkeho wotmolwjenja dla ßo jeje muž tak ſtraſchnje roſnjemdri, ſo najprjedy ßwoju žonu ſe ßmjercźu pohroſy, a ju potom, dokelž wona pſchi ßwojim pſchedewſacźu woſta, na njeßmilne waſchnje ſadaji. Potom dźěſche wón ſ domu prjecź a ßo ßam ſatepi.

* Jedyn lěkaŕ je ſe wſchelakimi pſchikładami dopokaſacź pytał, ſo toho dla tejko ludźi na bježenżu, na ſahorjenje płuzow a na hłowjazu khoroſcź ſkhorje, dokelž pſchi wotewrjenych woknach ſpja.

* W Draždźanach je ßo wutoru w nozy něhduſche wojerſke komorne twarjenje, w kotrymž drohe woſy, ßanje a wulki ſkład žyroby khowachu, wotpaliko. Pſchi rumowanſkim dźěle buchu dwaj mužaj, jena žona a jene dźěcźo mjenje a bóle cźežko ſranjeni.

* Pſched někotrymi dnjemi jedyn muž, kotryž bě ßebi w Limbachu tamniſche wiſchnje wotnajał, jeneho hólza we wiſchnjach nadeńdźe. Hólza pſchimnywſchi, jeho ßobu domoj wſa, ſamkny jeho do komory a chzyſche nětko gmejnſkemu prjódkſtejerjej wěz woſjewicź. Tola prjedy hacź ßwój dom wopuſchcźi, bě ſamknjeny hólz ſ woknom won po dwěmaj ſchoßomaj dele ſkocźił a to tak njeſbožownje, ſo ßebi wobej ruzy ſłama.

* Wěſty tkalz Ketzer w Plawenje ma ſa puki, kotrež je njedawno doſtał, cźežko cźerpicź. Ketzer bě toho, kotryž bě jeho nabił, wobſkorżił, chzyſche pak poſdźiſcho ſkórżbu ſa pjenjeſy wróczo wſacź, ſchtož pak ßo wjazy ſtacź njemóżeſche. Pſchi ßudniſkim wußudźenju wo tej wězy Ketzer pſchißahaſche, ſo wobſkorżeny jeho bił njeje. Sa tutu wopacżnu pſchißahu jeho k tſjom lětam khoſtarnje ſaßudźichu.

* Haptykarja w Steglitzu bě wóndano wo ßrjedź nozy jena mucha do nohi kaknyła. Noha tak ſtraſchnje ſacźěkaſche, hacź runje wſchelake ßrědki pſche ſacźěkanje trjebachu, a dyrbjeſche haptykaŕ w jenej hojerni pomoz pytacź. Tam drje ßo ſ woprědka polépſchenje pokaſowaſche, tola ſa něktore dny bě ßo ſajědojcźena noha ſaßo tak jara pohórſchiła, ſo dyrbjachu ju wotrěſacź, dokelž by hewak jěd do žyłeho cźěła ſtupił a haptykaŕ wumrjecź dyrbjał.

* Schtóž w pruſkej Łužizy ſwěrinu domoj abo k někomu druhemu njeße, dyrbi wot toho, ſ kotrehož hońtſkeho revira je tu ſwěrinu doſtał, wopißmo měcź. Kohož bjes tajkeho wopißma łapnu, ſměje khoſtanje wot 1 hacź do 30 mk. płacźicź.

* Wóndano dźěſche w Barlinje jena dójka ſ dźěcźatkom na ruzy po pleſtru. Pſchi tym ſtupi wona na jenu wiſchnjowu póczku a ßo ſ njeje tak njeſbožomnje wobßuny, ſo padźe a ßebi ruku ſłama, dźěcźatko je ßo pak ſnutſkomnje wobſchkodźiło.

* Žadławu ßmjercź je ſańdźeny tydźeń jedyn dźěłacźeŕ w jenej Barlinſkej chemiſkej fabrizy namakał. Wón ßo do kótła, ſ warjazym kalijowym łuhom napjelnjeneho, pſches hłowu nuts wali. Jeho drje hiſchcźe žiweho, tola tak ſtraſchnje woparjeneho wucźežechu, ſo ßmjercź bórſy jeho wulkim boloſcźam kónz ſcźini.

* W Barlinje je ßo na jeneho bohacźka, wěſteho Langu, kotryž je loni ſ Draždźanſkeje krajiny tam pſchicźahnył, mordarſki nadpad ſtał. Langa, 63lětny nježenjenz, bě ßamotnje žiwy a wobſtara ßwoje domjaze hoſpodarſtwo ßam. K njemu nichtó pſchiſtup njemějeſche, ßamo liſtynoſcherja abo ßudniſkeho ſaſtojnika wón do iſtwy njepuſchcźi, ale ßwoju wěz ſ nimi wonka na ſkhodźe wucźini. Pſched krótkim cźaßom ßo Langa ſ młodym cźłowjekom ſeſna, kotryž ßo Hartner mjenowaſche, a kotryž wudawaſche, ſo pola ßwojeju ſtarſcheju na ſahanitſkej drósy bydli a ſo je rodźeny Saksa. Langej ßo młody cźłowjek ſpodobaſche a jeho namołwjeſche, ſo by jeho w jeho bydle wopytał, a jemu něktore liſty dla pjenježnych naležnoſcźow ſa Draždźanſke ßudniſtwo napißał, ſchtož ßo tež ſta. Wot toho cźaßa Hartner cźaſto k Langej pſchińdźe, ſpyta tež ßebi wot njeho pjenjeſy požcźicź, tola pſchezo podarmo. Pjatk wjecźor Hartner ſtareho nježenjenza ſ nowa wopyta a jemu ſ nowa něktore pißma ſa ßudniſtwo wudźěła. Dokelž bě ßo hižom nóz pſchibliżiła, proſcheſche Hartner Langu, hacź njeby pola njeho pſches nóz woſtacź ßměł. Langa do toho ſwoli, woßebje toho dla, dokelž chzyſche na druhi dźeń hiſchcźe wjazy pißmow wudźěłanych měcź. Hartnerej ßo lěhwo na kanapeju w tej ßamej ſtwi pſchipokaſa, w kotrejž Langa ſpaſche. Poßledniſchi njemóżeſche w nozy ſpacź, a pytny, ſo runje tak Hartner hiſchcźe wußnył njeje, dokelž ßo woſpjet poſběhny. Duž ßo ſda, ſo je Hartner hižom w nozy mordarſki nadpad na Langu ſcźinicź chzył, a ſo je jenož pſches to wotdźerżany był, ſo tutón ſpał njeje. Ssobotu rano Langa a Hartner w hromadźe khoſej pijeſchtaj. Jako ßo Langa ras wobrocźi, wucźeże Hartner cźežki, ſkradźu ßobupſchinjeßeny hamor a praßny ſe wſchej mozu Langu ſ nim wot ſady na hłowu. Langa, kotryž pſches to pohłuſcheny njebě, dokelž bě ßo dyrjenje

na ſboże pſches tokſtu papu, pod mežu leżazu, woßkabiko, ßo wobroczi a w tym ßamym wokomiku jeho Hartner druhi ras ſ hamorom do wobliczа dyri. Njedźiwajo na to ſchědźiwz hiſchcże myßle wobkhowa a wótſje po pomoz wołaſche. Nětko Hartner Langu ſa ſchiju pſchimny, ſo njeby wołacź móhł. Tola ſtary muž ßo pſched nadpadźerjom ſwobara a pſchiwoła ludźom, kotſiž běchu ropot ſaßłyſchawſchi k durjam pſchiběżeli, ſo dyrbja ſanknjene durje wubicź. Sa wokomik bě ßo to ſtało a Hartner wot ßwojeho wopora prjecź ſtorhnjeny. Jako běchu jeho ſajeli, wón k tomu ſtejeſche, ſo je chzył Langu ſkónzowacź a wurubicź. Pſchi poſdźiſchim pſcheßłyſchenju na poliziji pak wón wudawaſche, ſo je Langu jenoż pohkuſchicź a potom wurubicź chzył.

* Swjeßelaza powjeſcź ßo w tychle dnjach jenemu jatemu we Werdenſkim jaſtwje pſchinjeßy. Dokelž bě pjecża někoho ſaraſył, běchu jeho k 15lětnej khoſtarni ſaßudźili. Nětko, hdźež je hižom 2 lěcże wotßedźał, je ßo jedyn druhi na ßmjertnym ložu wſchón roskaty wuſnał, ſo je wotßudźeny njewinowaty, wón pak tón winowaty. Po tym ſo bě ßo nowe pſchepytanje měło, pſchi czimž ßo njewinowatoſcź ſaßudźeneho na najjaßniſcho dopokaſa, ßudniſtwo direktorej Werdenſkeho jaſtwa poruczi, ſo ma njewinowateho jateho hnydom puſchczicź. Schtó pak wbohemu cžłowjekej ſa njeſboże, kotrež je pſches njeprawy ßud poczerpił, ſarunanje da? Pſchezo ſ nowa ßo pokaſuje, kak nuſny je ſakoń, pſches kotryž bychu njewinowacże ſaßudźeni prawo měli, ßebi ſa ſchkodowanje, jim w jaſtwowym cżaßu naſtate, ſarunanje żadacź.

* W Górzu ßo w poßlednim gmejnſkim poßedźenju namjet pſchija, ſo maja ßo na tamniſchim pohrjebniſchczu khachle ſa ſpalenje cżełkow natwaricź. Próſtwa wo to bě ßo wot wſchitkich lěkarjow a wjele měſchczanow podpißała a měſchczańſkej radże pſchepodała. Hacž wyſchnoſcź natwarjenje khachlow dowoli, hiſchcże ſnate njeje.

* Tſi dźěczi pohoncża Haura w Dürkheimje ſańdźenu njedźelu, jako jich ſtarſchej doma njeběſchtaj, we ložu leżachu. Na dobo ßo wjerch puſchczi, ložo ßo na jenym kónzu pſchełama, dokelž na nje hrjady, zyhele a kamjenje padachu a zyły wjerch ßo dele ßypnje. Jako pod roſpadankami ſa dźěczimi pytachu, je njewobſchkodźene namakachu. Hrjady běchu ſa nje twjerdy kryw byłe, pod kotrymž dźěczi wſchemu ſtrachej derje wukhowane woſtachu.

* Pſchi njewjedrje, kotrež ſańdźeny tydźeń na Kutnej Horje a jeje wokolnoſczi ſakhadźeſche, cżękaſche wěſta Marja Chwalina, kotraž liſty do Maliny njeßeſche, pod kruſchwinu, ſo by ßo tam pſched deſchczom wukhowała. Ale błyſk do ſchtoma dyri a tu żonu ſaraſy. Wona bě 50 lět ſtara a ſawoſtaji dwě njeſaſtaranej dźěſczi.

* Hižom dlěſchi cżaß w jenym Winſkim pſchedměſcże rano ſahe bjes 3 a 4 hodźinami jeneho cżłowjeka kikerahihacź ßłyſchachu, a pſches to buchu wſchě khapony we wokolnoſczi wubudźene, tak ſo ſa něhdże dźeßacź minutow na dwazeczi khaponow ßwoje kikerahihanje ßłyſchecź dawaſche. Tutón konzert potom hodźiny dołho trajeſche k nawjetſchemu mjerſanju ßußodow, kotſiž buchu pſches to ſe ſpanja budźeni, tola ſawinowarja żenje wußlědźicź njemóżachu. W tychle dnjach njeſnateho tola pytnychu a jako jeho naßwarichu, wotwolwi wón, ſo hwiſdanje wſchelakich ptakow wuknje. Ptacżemu hwiſdarjej pak roſeſtajichu, ſo dyrbi ßebi kmanſche měſtno ſa wuknjenje wupytacź, hewak jeho poliziji pſchepodadża. Tole roſeſtajenje je pomhało, pſchetož wot toho cżaßa knježi měr mjes khaponami a ludźimi.

* Też ſchpaniſke knjeżerſtwo je po pſchikładze wobſankњenja němſkeho ßejma pſchiwoženje zuſeho ßwinjazeho mjaßa do Schpaniſkeje ſakaſało, a to ſ tym roſdźělom, ſo njeßmě niz jenoż amerikanſke ale też němſke ßwinjaze mjaßo pſches ſchpaniſke mjeſy pſchinicź. Wukas je ßo toho dla wudał, dokelž ßu wjazy krócź w zuſym woßebje amerikanſkim ßwinjazym mjaßu trichiny namakali.

* Jendźelſku łódź „Daſne", kotraž ßo pſched dwěmaj njedźelomaj ponuri, ßu ſaßo ſběhnyli. S łódźe ßu na to wodu wuplumpali, tak ſo bě móżno, do njeje ſaſtupicź. Napohlad, kotryž ßo ſaſtupjenym ludźom poſkicźi, bě żadławy. W kajúcże leżeſche dźeßacź cżełkow, w maſchinſkej ſtwě ſchěſcź a pod łubju namakachu wóßom cżełkow — wſchě hižom tak pſchetłate, ſo ßo njemóżachu wjazy roſeſnacź. Wſcho hromadźe je ßo hacž dotal 124 cżełkow nadeſchło; někotre ßnadź hiſchcże w delnich łódźinych dźělach leża, druhe buchu ßnadź wot żołmow ßobu wſate.

* S Ameriki do Europy w powětrowym balonje. Amerikanſki general Beck w New-Yorku w tu khwilu balon dźełacź da, kotryž ßo ſe ſcżoplenym powětrom do żadaneje wyßokoſcże ſběha. Wulka petrolejowa lampa k wohrěwanju powětra ßłuži; po tym ſo ßo ßukžoh bóle horje abo dele ſwjercźi, a ßo po tajkim powětr bóle abo mjenje ſhrěje, ßo balon pak ſběha, pak dele puſchcża. Lecżenje do Europy chze ßebi general Beck ſ wětrom, we wěſtych cżaßach dujazym, połóżicź, kotrehož pucź ßo do prědka wobliczicź da a kotryž ſa minutu 3000 metrow pſchelecźi. General Beck ßebi myßli, ſo na tajke waſchnje ſa tſi dny Europu doſcżehnje. To by pok cżaßa było, kotryž ßo hacž dotal wot najſpěſchniſchich amerikanſkich parnych łódźow trjebaſche. Sa ſcżoplenje powětra budże 95 litrow petroleja trjeba.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Ernſt Herman Frenzel, cżeßła na Židowje, ſ Hanu Thereſiju Schneiderez tam.

Pětrowſka zyrkej: Hendrich Wylem Schuſter, krawz, ſ Marju Schneiderez, ſwudowjenej Kozorowej.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Pawol Max, Handrija Urbana, khěżerja a fabrikſkeho dźełacżerja na Židowje, ß. — Oskar Bruno, Bjedricha Oskara Köhlera, fabrikſkeho dźełacżerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Jana Kſchižanka, dźełacżerja na Židowje, dź. — Bjedrich Auguſt, Jana Auguſta Noppera, nóżneho ſtražnika na Židowje, ß. — Bohuwěr Herman, Handrija Wudowjenza, dźełacżerja na Židowje, ß. — Franz Bruno, Korle Auguſta Wenzla, khěżerja a wóſki na Židowje, ß. — Bertha Alma, njebo Hermana Bětnarja, kowarja na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Korla Moritz, Korle Michała Winklerja, dźełacżerja na żeleſnizy, ß.

Katholſka zyrkej: Jan, Michała Bjarſcha, dźełacżerja w piwarni, ß. — Marja Madlena, Michała Winklerja, żiwnoſcżerja w Sſtonej Borſchczi, dź. — Hańża, Michała Bjedricha, dźełacżerja, dź.

Zemrjeći:

Michalſka woßada: 17. julija: Marja Madlena, Michała Winklerja, żiwnoſcżerja w Sſtonej Borſchczi, dź., 6 d. — 18. Max, Korle Auguſta Turki, dźełacżerja na Židowje, ß., 6 m. 24 d. — 19. Hana Emma, Jana Auguſta Henniga, dźełacżerja we Wulkim Wjelkowje, dź., 3 l. 11 m. 23 d. — Michała Hencża, dźełacżerja w Ratarjezach, morwonarodź. dź. — 23. Adolf Schweitzar, koprnikar pod hrodom, 37 l. 6 m. 26 d.

Pětrowſka woßada: 11. julija: Auguſta Meta, njebo Michała Bohuwěra Wicżaſa, bywſcheho leżomnoſcżerja a reſtauratěra, ſawoſtajena dź., 5 l. 11 m. 12 d. — Richard Max, Jana Kónza, domownika, ß., 4 m. 8 d. — 15. Jurij Lukas, dźełacżeŕ ſ Luha, 56 l. — Ernſt Auguſt Herman, Jana Auguſta Kobanje, błużobnika pſchi kralowſkim hamtſkim hetmanſtwje, ß., 3 l. 5 m.

Wjedro w **Londonje** 27. julija: Na deſchcź pokaſowaze.

Pſchipóßłane ſ Lejna. Njech tola naſcha zyrkwina rada najprjedy Lejnjanſkim měſta w zyrkwi wobſtara a potom hakle zuſym, my dyrbimy ſa nowotwarbu ſary płacżicź a nimamy żanych měſt.

Pſchipóßłane.

Margarinbutra, w pſchekupſtwje ßo dale bóle roſcherjaza, hodźi ßo woßebje pſchi pjecżenju a k ſaczinjenju jědże, a pſchetrjebuja **kolonialno-tworowe klamy Richard Pötſchka** pódla měſchczańſkeje haptyki tydźeńſzy wjazy dyžli 6 zentnarjow.

Pſchi tajkim wobſchěrnym roſpſchedawanju móże knjes **Richard Pötſchka** ſtajnje jenak cżerſtwu butru po tunich płacżiſnach poſkicżicź. **Sch.**

—* **„Wuhlad ſ baſtaje"** na Łóbjowu dolinu, na lilijowy, kralowſki a bamžowſki kamjeń, kaž też na ſadnje hory ſakſko-cżeſkeje Schwajzarſkeje — rěka najnowſchi wobras, kotryž je pilny wumětſki nakład Leopolda Hermanna w Draždźanach wojewił a ßo tudy pſchiſpomni, ſo ßo w formacże, wuhocże a płacżiſnje (a 3 **mk.**) napohladam na „Draždźany" a „Miſchno" jako pendant pſchiſanka. Wuhotowanje je ßo w pißanym wolijobarbocżiſchczu — pſches 15 barbite kamjenjocżiſchcże — woſpjetowacź pytało a ma ßo też tutemu dźełu, ſchtož ſchwarnoſcź, pilnoſcź a ßwěrnoſcź naſtupa, wſcho pſchipóſnacże ſpożcżicź. Jako wopomnjenje ſa tyßazy kóždołětnych wopytowarjow baſtaje, kaž też jako ſtwińſka pycha ſa pſchirodopoſchecżelow atd. budże tutón wobras wěſcże witana wěż. „Wuhlad ſ baſtaje" ßłuſcha bjes dwěła k najkraßniſchim měſtnam ſakſkeje Schwajzarſkeje; tutón nowy wobras je we wſchěch knihařnjach Sakſonſkeje, w Budyſchinje pola **Ed. Rühla** a **F. A. Reichela** doſtacź.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Herbſtwodźělenja dla ma ßo

13. auguſta 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

pólleńſke kubło njebocźicźkeho kublerja **Pětra Bohuwěra Hetmana** w Kubſchizach, cźišło 9 wopalneho kataſtra a ſapißane na fol. 18 leżomnoſtnych knihi ſa Kubſchizy ſ dobom ſ pſchißłuſchazej, na fol. 5 leżomnoſtnych knihi ſa Konjezy ſapißanej a pod cźißłom 287c pólnych knihi ſa tutu wjeß leżazej pólnej parzellu, kotrež leżomnoſcźe 18 hektarow 19,$_6$ arow ſe 658,$_{15}$ dawkſkimi jenoſcźemi wopſchijeja a njedźiwajo na dawki a wobcźeżnoſcźe wjeßnogrychtſzy na

39,200 mk.

takſirowane, ſe ſtejazymi žnjemi **w ßamym kubłe w Kubſchizach,** kaž tež ßlědowazy dźeń dopołdnja w 10 hodźinach pſches wjeßne grychty dotalny ſkót, hoſpodarſki a rólny grat dobrowólnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Pokaſujo na wuwěſchtk, na tudomnym ßudniſtwje a w korczmje w Kubſchizach wupowěßnjeny a wopißanje leżomnoſcźow a pſchedawanſkich wuměnjenjow wopſchijazy, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenymaj dnjomaj w poſtajenej hodźinje na Hetmanez kubłe ſeſchli, k ßadźenju ßo ſamołwili, ßwoju płacźenjakmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 16. julija 1883.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. K.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje
21. julija 1883.

Žitowy dowos: 2554 měchow.		Na wikach wot M Pf	Na wikach hacź M Pf	Na burſy wot M Pf	Na burſy hacź M Pf
Pſchenźza	50 kg.	8 33	8 93	8 33	8 93
Rožka		6 96	7 41	6 96	7 41
Jecźmjeń		6 52	6 70	6 52	6 70
Wowß		6 50	6 80	6 50	6 80
Hroch		8 33	11 11	— —	— —
Woka		8 6	8 33	— —	— —
Raps		— —	— —	— —	— —
Jahły		14 —	16 —	— —	— —
Hejduſchka		18 50	19 —	— —	— —
Běrny		3 —	3 50	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 30	2 80	— —	— —
Pſchenicźna muka	50 =	7 50	17 —	— —	— —
Rjana muka	50 =	7 —	11 50	— —	— —
Ssyno	50 =	2 60	3 —	— —	— —
Sslóma	600 =	16 —	18 —	— —	— —
Broßata 744 ſchtuk, ſchtuka		7 —	20 —	— —	— —
Pſchenicźne wotruby		— —	— —	4 —	4 50
Rjane wotruby		— —	— —	5 —	5 50

Jena **kněža** je hnydom na pſchenajecźe. Hdźe? je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

W Brěſynzy pola Delnjeje Hórki je **kněža** cźišło 25 na pſchedań.

W Schcźenzy pola Rakez je **kněža** ſ 5 kórzami pola a łuki ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola bura **Jana Schneidera** tam.

Knježniſka žiwnoſcź cźo. 5 w Kobjelnju ſ maßiwnymi twarjenjemi a ſ 11 kórzami pola je ſa 1500 toleŕ na pſchedań.

Dónkez žiwnoſcź cat. no. 23 w **Rakojdach** pola Barta, ſ něhdźe 6 kórzami pola a łuki ma ßo

ßrjedu 8. auguſta t. l. dopołdnja w 10 hodźinach

dźělena, abo w zyłym pod wuměnjenjemi, tehdy woſjewjomnymi, w žiwnoſcźi ßamej pſches podpißaneho pſchedawacź.

W Budyſchinje, 25. julija 1883.

A. Franz.

Nowe

ßuſchene polnojerje

porucźa

J. T. Glien na drjewowych wikach.

My poruczamy ßwój ſkład

zigarrow, kurjeńſkich a ſchnupowanſkich tobakow

jenož w hódnych dobroſcźach po jara měrnych płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Saßopſchedawarjam ßo po wulkoſcźi wotkupjenja woßebity wužitk poſkicźa.

Pſchedawarńja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje fabriki w Budyſchinje na bohatej haßy 13.

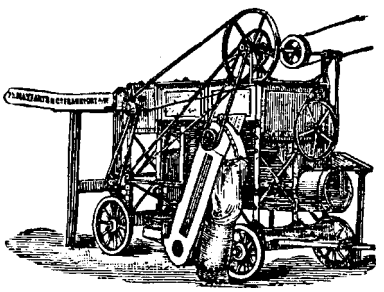

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maſchina

je wajne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona hižo pſchi dwěpſcheżnym dźěle žito doſpołnje wucźiſcźi, podawa runu hładku ſtómu a khoſchtuje lědom wjazy hacź jena hewajſcha młócźaza maſchina. Zyle żeleſna twarba, najjednoriſchi mechanism ſtej khwalba tutoho noweho ſyſtema. — Dźěławoſcź w ſańdźenym lěcźe ßo wſchudźe khwaleſche. — Skaſanja a khwalobne pſchipißma ſe wſchěch ſtron Němzow na žadanje franko a darmo.

Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcźe a. M.

Maleny, cźorne jahody, wotſchiſchkowane kißałe wiſchnje

kupuje po kóždej dźělbje

August König
na bohatej haßy.

Wulki wubjerk wyßokowoßebnych jenajkich **woſowych koni, rajtarſkich,** kaž tež **danſkich** a **ardenſkich dźělazych koni,** lóhkeho a cźežkeho froſta, ſteja **póndźelu 30. julija** hacź do **pjatka 3. auguſta t. l.** w **Draždźanſkim ſtarym měſcźe,** w ſtarej rajtarſkej kaſernje po ſprawnych płacźiſnach **na pſchedań.**

Bratſja Heinze w Noßenje.

Łupiny k ßywu

ma na pſchedań

Adolf Kluga.

Pſche pót, palenje a bolaze na nohach a druhich cźělnych dźělach (pſchi ſrybowanju atd.) wot lěkarjow wjele krócź poruczene: **„balſamiſke ſalicylkißłikowe ßadło H. Schelchera,** haptykarja w Draždźanach-Strehlenje." **Ruſne** ſa pucźowarjow, wojakow a wſchitkich, kotſiž dyrbja wjele khodźicź, kaž tež ſa domjazu potrjebu. **Pola XII. kral. ſakſkeho zykeho armeekorpßa po wukaſni ßo trjebaze.** W originalnych tyſach ſ pódlanſkim napißmom po 60 a 30 np. dostacź pola **Otto Engerta w Budyſchinje, Heinricha Burkhardta w Łubiju, w haptyzy w Schěrachowje** a **Janſkej haptyzy w Žitawje.**

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa 30 np. dostacź:

Bartroń Zigenbalk,

prěni lutherſki mißionar, k jeho 200 létnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwacźidle.

We wudawarni Serbskich Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobałki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

A. G. Freyberg,

manufakturske twory,

grosso- a detailne klamy,

na bohatej haßy w Budyschinje, na koßu ſ napſchecza pósta.

Draſtne tkaniny

w najwobſchěrniſchich ſortimentach, we wſchitkich waſchnjach tkanja, we wſchěch dobroſczach a barbach. Stajny pſchikhad nowoſczow.

Jednorjeſchěroke tkaniny:

Cziſtowołmjany **ſatin, ſoleil** (zyle nowe!), łóhcź 75, 90 np.

Cziſtowołmjany **ſerge,** łóhcź 50, 60, 75 np.

Dwójnjeſchěroke tkaniny:

Cziſtowołmjane barbite **kaſchemiry,** łóhcź 100 np.

$^{10}/_{4}$ ſchěroke

czorne najlěpſche **ßukno,** łóhcź wot mk. 2,50.

Wobleczenja (klejdy) k daram:

Dwójnjeſchěroki **diagonal,** łóhcź 60 np.

Jednorjeſchěroki = = 35, 40, 50 np.

Czorne kaſchemiry. — Czorne židźane tkaniny.

Półžidźane **tkaniny** w najkraßniſchich barbach.

Módroczíſchcź

$^{6}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 40 np. $^{5}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 25 np.

Khěžoroczíſchcź

$^{5}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 30, 35 np.

Klejdy, katuny, pikeje, köpr, zefyr,

łóhcź 16, 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.

Möblowe a gardinowe katuny a kroaſeje

w barbobohatych, kraßnych muſtrach.

Rouleauxowe lajny, wupjeŕki

we wſchěch ſchěrjach.

Khorhowjowe tkaniny wſchěch barbow.

Běle gardiny we wſchěch ſchěrjach.

Běle pikeje, ßmuhaty płat, koſchlaze ßukna, ſchirtingi, běle, módre a ſchěre płaty, łožowe ruby, twjelki, kholowſke tkaniny, lama, plüſche, kanapejowe damaſty a rypſy, cziſtowołmjane a półwołmjane tkaniny k ßuknjam, konjaze, kanapejowe a blidowe deki, poßleſchczowe krywy, hotowe ſchórzuchi ſ dowlaſa, jendźelſkeje kože, mohera a moareja ſa wotroſczenych a dźěczi. Fylzowe ßuknje, módropłatowe ſchórzuchi, ſ zyła hotowe ſ bantom, ſchtuka ſa 1 mk., **židźane, półžidźane, thibetowe rubiſchcza, moherowe rubiſchcza, katunowe rubiſchcza** w najwjetſchim wubjerku.

Podſchiwki ſa krawzow a ſchwalcže po engros-płaczíſnach.

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty a wobliczam najtuniſche płaczíſny.

W klamach ßo ßerbſki rěcži.

Krajne ſpěwarſke knihi we wſchelakich ſwjaſkach, ſ dróbnym a wulkim pißmom; **ßerbſke ſpěwarſke knihi** ſ dróbnym a wulkim pißmom, do ßomota a koże ſwjaſane; **žnjowe ſpěwy, ſbožopſchejaze kharty** porucza po najtuniſchich płaczíſnach

G. Rämsch na bohatej haßy.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. a. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend $5^{1}/_{2}$ Mrk., m. ho rzenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend $6^{3}/_{4}$ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Bawmjane ſchtrympy a ſoki

we wulkim wubjerku porucza najtuniſcho

P. Mickel w Ketlizach.

Budyšska serbska Bjesada.

Dla žnjow a prózdninow wupadnu wutorne Bjesadźine skhadźowanja na 4 njedźele. Prěnja skhadźowanka je zaso wutoru 21. augusta.

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

S tutym cześcźenym Sserbam k nawjedźenju dawam, so žym žo na **hrodowskej haży cžišku 3** jako **pruhowany hojeŕski pomoznik** saždlik. Torhanje a rjedźenje sudow, žadźenje piwalzow, kónkistajenje, srunanje wuwinjenych stawow a wschě druhe podobne lěkarniske dźěła ja najtuńscho a najžwěrnischo wobstaram.

W Budyschinje, 26. julija 1883.

Jan Löffler,
pruhowany hojeŕski pomoznik.

So bych wopaczným bladam, kotrež žym w poždleńschim cžažu husto doscź žłyschecź dyrbjał a s kotrychž žnadź drusy wužitk cźahnu, napscheczźiwo stupił, s tutym k nawjedźenju dawam, so nawěschtk, w jenym s poždleńschich cžišłow Budyskich němskich nowin wotcźischcźany, **niz mój,** ale jedyn druhi wonkowski skład nastupa.

C. Thiermann w Budyschinje,

kalkowa a wuhlowa pschedawarnja.

Fabrika schijazych maschinow **Bobolz & Bieler, Berlin W.,** Genthinerstr. 41 porucźa **Singer Aschijaze maschiny** se **wschitkimi** apparatami, jako **sankokaschcźik,** blido s **friesom a metroměru,** podnože s **kuleczkami a medaillonom,** se wschěmi nowymi polěpschenjemi: **wužadźenje kola, niklowe koło, žamožnowar, niczewotrěsowar, niczesběhar, žo žamosankaza satyczka, czołmikšběhar, niczsažadźaza žerdka,** s kotrejž móže žo jehła też pó cźmje **bjes wustojnosce** rucže a prawje saždźicź, kaž też **hischcże se wschelkimi druhimi nowoscźemi a polěpschenjemi** se sapakowanjom pschi dwělětnym rukowanju sa

jenoż 60 mk. w hotowych pjenjesach.

Pschedkoschliki
sady japuczź
porucźa **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Lužica čo. 8

1883 je wušła.

Dwě holzy mózetej **błotowanje** po nowym waschnju dospołnje nawuknycź. Holzy se wžy dostanu sparne město darmo

w khumschtoblotowarni
na wulkej bratrowskej haży cžo. 24.

Ródna **žłužobna holza,** evangelska, s dobrymi wopiżmami abo s pschistojneje familije, kotraž žo pscheđ žanym dźěłom njeboji, móże pola podpiżaneho 1. augusta t. l. do žłužby stupicź.

Carl Münch, pjekarski mischtr
w Niskej w Horn. Lužizy.

Rólny pohoncź,

s dobrymi wopiżmami, žo hnydom pyta na

knjezi dwór w Sarěczu.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze pjekarstwo a konditarstwo nawuknycź, móże hnydom město dostacź pola C. Müncha w Niskej.

Palma měra

na row
njebo **Augusta, Jakuba Müllera**
we Wyżokej pola Rakez
jeniczkeho žyna.

Mój luby Gusta Müllerez,
Chzył „Mlónkez wujo" radscho rjez,
Wschak wy a ja dźe Sserbjo žmy
A pscheněmczicź žo nochzemy.
Też mje, kaž waž, tu na žwěcze
Je srudne, cźežke podeschle,
Duž ja też žobu saczuju
Wasch stysk a waschu srudobu.
Waj' žyn, wój starschej najlubschej,
Bě rodźeny we Wyżokej,
Kiž maka wjeż po' Rakez je,
Hdźež wy nětk hischcże bydlicze.
We Rakezach wón kschcźeny je,
Tam do schule też khodźesche;
Hdyž schulski cžaž bě minył žo,
Dha wuknjesche wón kowarstwo,
A to po žwojoh' pschecźelstwa,
We Wulkich Sdźarach kowarja,
Hdźež wón tfi léta wuknył je ·
A do Rakez pon cźehnische
K tom' wustojnemu mischtyrjej,
K tom' lubom' knjesej Hüblerjej,
Hdźež jeho je — o srudoba —
Tam žmjertna khorosćź nadeschła.
A duž žu joh' we khorosczi
K wam lubym starschim dowjesli,
Hdźež bu wscha pomoz lěkarska
Ach! podarmo jom' pytana.
Duž meje schěsćź a dwazytoh'
Wón loni sbóžnje wumrjek jo,
Hdyž hakle tudy na žwěczi
Lět dźewjatnacze dopjelni.
Tak bu dźeń druhi žwjatkowny
Wón konsche lěto khowany,
Bu njeżeny k tom' rowej jow
Wot wóžom lubych towarschow.
A tute cźežne khowanje,
Kaž dołho było njeběsche,
Je jeho luby mischtr tu
Jom' wobstarał też s lubosczu.
Duž horzy dźak budź mischtyrjej
A noscherjam toh' runja tej,
Wschěm, kiž joh' cźělo pyschachu
A swonjenje też placźachu.
Dźak też budź žónskej młodosczi,
Kiž s wěnzami a pletwami
A s druhej pychu pyschachu,
Też wjeczor khěrlusch spěwachu.
Wot pschewodźerjow jemu by
Pjecź stow a schesty spěwany,
Kiž žo tak rjenje spoczina:
„Ja wumru nětk, du se žwěta."
Duž, lubi pschewodźerjo, wam
Dźak wutrobny też prajicź mam,
Kiž běschcże s domu někotroh'
Też pschischli dwaj, ach haj, też tjo.
Też woženbje mam prajicź wschak
Tym jeho lubym kmótram dźak,
Kiž k pschewodźenju pschińdźechu
A też joh' cźělo pyschachu.
Wón sawostaji sa žobu
Toh' luboh' nana, maczerku,
Pjecź žotrow abo žotsicźkow
A bližschich, dalschich pschecźelow.
Tak Bóh, wy lubi starschi, jo
Toh' waschoh' žyna jeniczkoh'
Wam prjecź s toh' hrěschnoh' žwěta wsał,
Jom' w njebju wěczny sbóžnosćź dał.
Wasch žyn wam s njebjež pschiwoła:
„Mój luby nano, maczerka,
Nětk wo mnje wjazy njepłaczcze,
Mi w njebju jara derje je.
Tu njetrjebam do wojakow,
Też njeje žana khorosćź jow,
Tu jeno Boha khwalenje
Nasch skutk a nasche dźěło je.
Ach moje lube žotry wy,
Wasch cžaž je wschak też njewěsty,
Duž wschak jón derje nałożcze
A žamopaschnje njehrěschcże."
A tak nětk, luby Gusta! spi
Tam w Rakezach na kerchowi,
Hacž Boži hłoš cze wubudźi
A naž wschěch saždo sjednoczi.

W mjenje srudnych sawostajenych
Pětr Mtónk.

Knjes farař **dr. Kalich** žo należnje proży, so by žwoje prědowanje, dźewjatu njedźelu po žwjatej Trojizy dźerżane, wotcźischcźecź dał.

Wjele kemscherjow.

Knjesej J. Hajnzy.

Najlubosnischi dźak sa powitanje do wótzneho kraja a sa pschecźelnjwe dobropschecże.

J. E. Smoleŕ.

Knjezej f. D. w N.

Najwutrobniši dźak za přećelne postrowjenje!

J. E. Sm.

Sjawny dźak.

Wschitkim pschecźelam, kotsiž žu namaj pschi wottorhanju stareje a pschi twarje noweje bróżnje s fórami a ruczným dźěłom k pomozy byli, prajimoj s tutym sa jich pschecźelnjwe podpjeranje žwój najwutrobnischi dźak.

August Lindner w Jeńkezach
a mandźelska.

Kedźbu! Sa tydźeń žo sbożopschecże, Jeho Majestosczi Kralej **Albertej** wote wschitkich sakskich serbskich towarstwow pózłane, se wschěmi podpiżmami w S. Now. wosjewi. — Toho runja žo kralowy dźak, psches ministerstwo kralowskeho domu k nawjedźenju daty, žobu wotcźischczi.

(K tomu cźišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k czißłu 30 „Serbskich Nowin.“

Ssobotu 28. julija 1883.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje pschе brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski ßrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, žaksach a subybolenju. K kóždej schkleńzy ßłuscha powuczaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“.

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetlarska a žiwjeńska wódka

je wubjerny domski ßrědk pschе žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosćże. S powuczazym pißmom k nałoženju we wschěch haptykach dostacź.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischće tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napschecźa hłownеje ſtraže (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuńischich płacźišnach.

Margarin-butru,

derjeßłodźazu, porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza jako jara płacźišny hódne **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopschadowanja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Max Müller, rjemjenjerſki mischtr,

prjedy **H. Siebeck**,

na ſwonknej lawſkej haßy cźißło 8,

porucza ßwój wulki ſklad trajnje dźěłaneho **kuczoweho gratu**, dobre **Müllerske wobłukojte kſchudy** po wschomóžno tunich płacźišnach, kaž tež ßwój wulki ſklad ßamodźěłanych a jenoż ſ dobreho materijala ſhotowanych **puczowanſkich kófrow, toſchow, mapow, hólczazych** a **holczazych ranzkow** ſnateje dobroſcże.

W klamach ſ. Korle Nowaka na žitnej haßy 10.
W klamach ßo ßerbſki rěcźi.

Wulki dźěl

kattunowych ſbytkow, 3 kóhcźe dołhich,

ſbytk po 50 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Dźělba

židźanych lětnich rubiſchczow na hłowu,

ſchtuka po 85 np.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Žakety

ſe **ßomota, kachemira, ßukna** atd., ßamßne dźěło, na ſkasanje po měrje ſa krótki cźaß ſeſchite.

H. Kayser

na žitnej haßy 10.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, wołtaŕne ßwězy, wóſkowe ßwězy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokołonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cźeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕſkich klamach pſcheßwědcźicź.

Hermann Puy

na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch druźinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płacźišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Lětnje rubiſchcźa na hłowu

we wulkim wubjerku

ſe židy, wołmy, mohairu a kattuna, porucza po tunich płacźišnach

M. Th. Pech

☛ W klamach ßo ßerbſki rěcźi. pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Powschitkowna assekuranza w Trjestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

28 millionow 799 tyßaz 108 schěßnakow 6 krajzarjow.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje.

☛ K lětnjej drasczе ☚

porucza po jara tunich płaczišnach wulki wubjerk **köpera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho czischcza,** 5/4 schěrokeho, w nowych rjanych mustrach a dobrej barbunjepuschczatej tworje, toho runja wulki wubjerk **czisto-** a **polwolmjanych drastnych tkaninow**

M. Th. Pech

☛ W klamach ßo ßerbski rěczi. pódla měschczańskeje haptyki.

Ratarska maschinowa fabrika Dornbusch w Schlottwitzu

pola Weesensteina porucza: **žitoßyczaze maschiny, ßamoßrabarje** mk. 350, **schěroko-** a **wusko-mlóczaze maschiny, büglogöplje** atd. atd. Wschě druziny maschinow ßu stajnje na składže a tunje.

Fabrika drainskich rolow
Friedricha Müllera
w Kamjenzu w Sakskej

porucza ßo k wobstaranju wschěch drainskich rolow we wschelakich schěrokosczach po tunich płaczišnach.

S dobom wona ßwój skład khachlow dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., **pjerowe matrazy** s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w maczičznym domje na lawskich hrjebjach czo. 2.

Najlěpsche

koßy a ßerpy, brußy a brußowe kunki

ßu dostacź pola

W. Kultscha

w póstskej kowarni na žitnych wikach.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßłodźazy, kóždy tydźeń dwójzy nowopaleny, płaczišny hódny, porucza

Gustav Poser.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczišnach

Richard Pötschke

na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

☛ Pschecźelne ßerbske poßłuženje.

Muchołojerje

porucza po duzentach a w jenotliwym najtunischo

Rudolph Wilhelm

na ßerbskej haßy.

Najlěpschu

margarin-butru,

punt po 80 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tuńscho. Tale butra je jara dobra a na pruhu woßebje poruczomna.

Richard Pötschke

na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Wot najwjetscheje ważnosczе sa

wocži kóždeho.

Tuta jenož ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna.

Dostacź w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy kujesa E. Meuznera w Budyschinje.

Njech ßebi pak kóždy wěsczе jenož wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocžowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta žada. Žanu druhu.

Wucźahi s listow: Knjesej **Dr. Ehrhardtej.** Proschu, mi hnydom Waschu **prawdźiwu dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** pschipóßlacź, kotraž je jenemu s mojich znatych **woßebitu dobru** ßłužbu wopokasała a ßo wot njeho toho dla poruczuje. Hohenlimburg, febr. 82. Julie Haschke, wud. Dale: Wascha **wubjerna wocžowa wodźiczka** mi wjele pomha, a chzedźa moji znaczi toho dla tón ßamy ßrědk psche hubjene wocži nakožicz. Hohenlimburg, měrza 82. Julie Haschke, wud.

Turkowske a czěske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Hróch, woku, hejduschku, kolij

(dołhi a ßrěni) porucza w dobrej tworje

Schmeiß w Budestezach.

Pschedawanje a **porjedźenje czaßnikow** (jegerjow) wschěch druzinow, derje a tunjo, posficza **A. Mager** na ßerbskich hrjebjach s napschecza stareje kaserny.

Proste a czežsche porjedźenje czaßnikow po najtunischich płaczišnach wobstara

Joh. Gäth

na rózku hospitalskeje a kamjentneje haßy.

Schtóž chze dobry, sprawnje dźěłany **kuczowy grat** po jara tunjej płaczišnje kupicź, njech pschińdźe

k rjemjenjerskemu mischtrej **M. Müllerej**

prjedy Heinr. Siebeck

na swonknej lawskej haßy czo. 8.

Do Adelaide

(w južnej Awstraliji)

wobstara s parokódźu rólnych dźěłaczerjow, kaž tež rjemjeßkniske familije po **№ 164** sa familiju

Adolph Hessel

w Drażdźanach,

C. A. Mathei,

HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 4. augusta 1883.** **Lětnik 42.**

Rosprawa.

Hdyž běšche Boža schkitowaza ruka žiwjenje Jeho Majestoscze naschcho krala we wulkim smjertnym strasche tak miłoscziwje a widomnje wobarnowała, napjelnichu cžucža horzeho dźaka pschecziwo Bohu a wutrobna radoscz wutroby jeho zyłeho sakskeho luda. Tak so tež wutroby jeho swěrnych Sserbow s horzym wjeselym dźakom pschecziwo Bohu Knjesej horjachu, a po wschěch Sserbach to nutrne žadanje nasta, Jeho Majestoscži, naschemu lubowanemu kralej, tajke sacžuwanja wuprajicz směcz. Tuto schromadne a powschitkowne žadanje so dopjelni. Po tym, so běchu k. farar ryczeŕ Imisch w Hodźiju, k. gymnasialny wyschschi wucžeŕ dr. Muka w Budyschinje, k. dwórski radźiczel dr. Jakub w Draždźanach a k. kapłan Kschižan w Hodźiju tajke wopokasmo swěrneje luboscze Sserbow sa swojeho lubowaneho krala pschedběžnje wuradźili, schromadźichu so pod pschedsydstwom k. fararja Imischa 11. dźeń julija sastupjerjo serbskich towarstwow w macžicžnym domje w Budyschinje a bu tam jenohłósnje wobsanknjene, Jeho Majestoscži, kralej Albertej, serbsku adresu s podpisami wubjerkownikow wschitkich serbskich towarstwow poswjeczicz, ju s rjanym serbskim spěwom psches k. seminarskeho wyschscheho wucžerja Fiedlerja wuhotowacz a ju, do módreho somota krasnje swjasanu a s czeczikami sakskeju barbow wupyschenu, psches k. fararja Imischa wyssokemu ministerstwu kralowskeho doma pschepodacz.

Tuto pschepodacze je so psches teho samcho 20. julija do rukow jeho ekscellenzy k. ministra s Nostitz-Wallwitz stało, kotryż najpschecželniwischo słubi, ju 23. julija Jeho Majestoscži pschedpołożicz. Kaž je s pschipisma wyssokeho ministerstwa kralowskeho doma na k. fararja Imischa wot teho samcho dnja (23. julija) s radoscžu widźecz, je Jeho Majestosc, nasch lubowany kral, tu adresu serbskich towarstwow s mikoscžu pschijał a jeje podpisarjam Swój wutrobny dźak wuprajicz porucził. —a.

Ta adresa ma so takle:

Jeho Majestosći

swojemu najwyšso čescenemu a najwutrobnišo lubowanemu

Kralej Albertej

k Jeho we wulkim smjertnym straše Jemu přez Božu miłosć widomnje dostatemu zakitanju

podałe w najpokornišej poddanosći

zjenoćeństwa Jeho Jemu stajnje njekhabłacy swěrnych Serbow.

Kaž z wětrom rozšěri tež w serbskich stronach
So hrózbna powjesć dóńta w Mylawje,
A wšudże kóždy želnje čuwaše
To we najhłubšich wutrobinych hronach.

Kak bolosć zarža přez wutroby naše,
Zo tam, hdźež zrudna njehoda so sta,
Naš kral, kiž krónu saksku nosyć ma,
Bě z dobom tež w najwjetšim smjertnym straše!

Hlej, Bože woko pak so škitnje jasni
Tam nad kralom, a miłosć njebjeska
So z dźiwnym zwarnowanjom nad nim krasni!

Wšón lud nětk modlo scele dźaka palmy:
Budź Boža miłosć wěčnje khwalena!
A w hrodach, khěžkach spěwa radosć psalmy.

Tež Serbja pokornje so k trónej bliža,
Lud, njepowalny w kraloswěrnosći;
O kak su woni Bohu dźakowni,
Zo kralej jandźeljo škit z njebja niža!

Wšě horce přeća, kotrež w dušach hraju
Jim za krala w najcuńšej lubosći,
Kiž Božu miłosć połnje nazhoni,
Nětk woni před trón z dušow wusypaju:

Njech **Tebje** dale Boža ruka kita,
Ći zbože skhadźej, kralo ryćerski,
Twój lud njech hišće dołho **Tebje** wita!

Će wobzbož njebja miłosć kóžde ranje,
Daj Bože žohnowanje přewod **Ći**!
To luda serbskeho je zdychowanje.

Tuto zbožopřejace připismo přepodawaju najpoddanišo a najpokornišo za:

Hłownu serbsku prědarsku konferencu: Jakub, farař w Njeswačidle. Jenč, farař w Palowje. Sykora, farař w Smilnej. — **Za Maćicu Serbsku:** Hórnik, farař w Budyšinje. Dr. phil. Kalich, farař w Budyšinja. Fiedler, seminarski wyšši wučeř w Budyšinje. Mjerwa, překupc w Budyšinje. Mrózak, farař w Budestecach. — **Serbske lutherske knihowne towarstwo:** Imiš, farař w Hodźiju. Domaška, farař w Nosaćicach. Gólč, farař w Rakecach. Ad. Ramš, překupc w Budyšinje. Lukaš, žiwnosćeř w Bónjecach. Wićaz, žiwnosćeř w Janecach. — **Towarstwo SS. Cyrilla a Methodija:** Kućank, can. cap. senior w Budyšinje. Skala, kapłan w Budyšinje. Nowak, katechet w Budyšinje. — **Za Budyšsku Serbsku Bjesadu:** Dr. phil. Muka, gymn. wyšši wučeř. Dr. phil. Grólmus, semin. wyšši wučeř. Marko Smoleř, knihiwjednik. Krawc, časnikař a wobsedźeř ležownosće. Biesold, pjekarski mištr a wobsedźeř ležownosće. Jan Kapleř, wučeř při syrotowni. — **Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow:** Mütterlein, referendař při krajn. sudnistwje w Budyšinje. Ernst Měrš, překupc w Budyšinje. Kral, tachantski wučeř w Budyšinje. — **Bukečanske serbske towarstwo:** Keřk, krajnosejmski a provincialnosejmski zapósłanc, kubleř a gmejnski předstojićeř w Rodecach. Wojnař, žiwnosćeř a gmejnski předstojićeř w Žornosykach. Reda, kubleř w Bukecach. Wojnař, 2. wučeř w Bukecach. — **Dźiwoćanske serbske missionske towarstwo:** Jan Mič, žiwnosćeř w Hunćericach. Pětr Linart, kubleř w Cokowje. Pětr Młynk, wjesny šołta w Dźiwoćicach. — Za **Spěwanske towarstwo „Jednotu" w Khrósćicach:** Michał Kokla-Lisak, kubleř. Jakub Pjetaš, 1. wučeř. Pětr Hila, 2. wučeř. Jakub Kokla, žiwnosćeř. Michał Wawrik, khěžkař a česla. — Za **Serbske katholske towarstwo „Jednotu" w Draždźanach:** Michał Glawš I., kralowski dwórski lakaj. Jurij Wojnař I., pohrjebniski dohladowař. Korla Domanja, wojerski sakristan při XII. kral. saksk. korpsu. — Za **Katholsku „Bjesadu" w Jasećy:** Michał Česla, khěžkař a krawski mištr w Nowej Jasećy. Jakub Just, žiwnosćeř a gmejnski předstojićeř w Jasećy. Jakub Zynda, žiwnosćeř w Jasećy. Jurij Rychtař, šewski mištr w Khrósćicach. Mikławš Just, žiwnosćeř w Nowej Jasećy. Jan Domanja, překupc w Khrósćicach. Mikławš Kubica, khěžkař na Horje. Pětr Just, wuměnkař w Jasećy. — Za **Katholsku „Bjesadu" w Kukowje:** Michał Pjech, kubleř w Swinarni. Michał Wawrik, młynk-wobsedźeř w Khanecach. Michał Woleńk, kubleř w Kukowje. Jakub Bryl, khěžkař w Starej Cyhelniči. Jakub Kokla, žiwnosćeř we Wotrowje. Mikławš Cyž, kubleř w Khanecach. Michał Čórlich, kubleř w Jaworje. Michał Jawork, kubleř w Miłoćicach. Pětr Bryl, khěžkař w Jaworje. Michał Cyž, kubleř we Wotrowje. Jakub Mět, hrodowski zahrodnik we Worklecach. — Za **Katholsku „Bjesadu" Ralbičanskeje wosady we Łazku:** Michał Kumor, młynk-wobsedźeř, provincialnosejmski zapósłanc a gmejnski předstojićeř we Łazku. Jurij Wićaz, kubleř a gmejnski starši w Róžeńće. Jakub Bart, kapłan w Ralbicach. Mikławš Hicka, wučeř w Ralbicach. Jakub Glawš, překupc w Róžeńće. Jakub Matka, kubleř w Konjecach. Michał Matka, žiwnosćeř w Smjerdźacej. Jurij Žur, kubleř w Ralbicach. — Za **Katholsku „Bjesadu" w Radworju:** Handrij Dučman, farař w Radworju. Jurij Rječka, žiwnosćeř w Radworju. Jakub Kral, 1. wučeř w Radworju. Pětr Šołta, 2. wučeř a kantor w Radworju. Michał Ćemjeř, kubleř w Radworju. Mikławš Mjeń, žiwnosćeř w Radworju. Jakub Hantuš, kubleř a gmejnski předstojićeř w Radworju. Mikławš Rječk, žiwnosćeř w Bronju. August Mišnař, kubleř a hosćencař w Radworju. — Za **Rakečanske serbske towarstwo „Lipu":** Bjarnat Krawc, 2. wučeř w Rakecach. Bohuwěr Domaška, kubleř a cyrkwinski předstojićeř w Komorowje. Handrij Pawlik, žiwnosćeř w Rakecach. Handrij Klimant, žiwnosćeř a cyrkwinski předstojićeř w Rakecach. Michał Kruža, kryjeř w Rakecach. — **Serbske spěwanske towarstwo „Bratrowstwo" w Róžeńće:** Pětr Klimant, kubleř. Michał Jurk, kubleř. Michał Mechela, rentier. Jakub Cyž, khěžkař. Korla Wjeńk, wučeř. Jurij Wićaz, kubleř. Michał Suchi, khěžkař. — Za **Serbske spěwanske towarstwo „Róžu" w Šunowje:** Michał Hila, młynk-wobsedźeř. Jakub Šełc, gmejnski předstojićeř. Mikławš Pašk, žiwnosćeř. Herman Brauner, wučeř. — **Zarěčanske serbske towarstwo:** Jan Młynk, blidarski mištr a wjesny šołta w Zarěču. Ernst Krawc, krawski mištr we Łuzy. Jan Bohuwěr Młynk, blidař a gmejnski starši w Zarěču. Jan Piwarc, ratarski pomocnik we Wětrowje. Ernst Engemann, česla we Łahowje. Ernst Šuca, murjeř w Zarěču.

W Budyšinje, 15. julija 1883.

Knjesej fararjej Imischej w Hodźiju.

Ministerstwo kralowskeho domu, dźiwajo na Wasche pschipißmo wot 19./23. t. m., njeje ßo dliło, pschipołożenu adreßu wschěch towarstwow mjes Sserbami Jeho Majestoscźi kralej pschepodacź. Kral je tutu adreßu miłoscźiwje pschijecź swolił, a podpißanemu ministerstwu porucził, jeje podpißowarjam sa wopokasmo jich dźělbranja na wumóženju Jeho Majestoscźe s hrožazeho ßmjertneho stracha, a sa ßwěrne smyßlenja, w adreßy wuprajene, Sswój Najwyschschi dźak wuprajicź. Ministerstwo kralowskeho domu tuto Najwyschsche poruczenje s napschecźa Waß dopjelnjejo, Waß s dobom proßy, so chzyli Wy kralowy dźak Sserbam k nawjedźenju dacź.

W Draždźanach, 23. julija 1883.

Ministerstwo kralowskeho domu.
s Nostitz-Wallwitz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dźeń sakskich krajnoßejmskich wólbow je s wěsta na 11. septembra postajeny.

— Němski khěžor ßo w tychle dnjach w Ischlu s awstriskim khěžorom setka a budźe pschi tym wot němskeho póßkanza we Winje, prynza Reußa, pschewodźany. 10. auguśta ßo khěžor do Großbeerena wróćźi, s wotkel ßo hnydom do Potsdama poda. Khěžorowy najmłódschi prawnuk, druhi ßynk prynza Wylema, budźe najskerje 19. auguśta kschcźeny. Wěste postajenje kschcźeńskeho dnja ßo wot khěžora stanje.

Italska. Kupa Ischia je ßo ßobotu w nozy do zyła sapuscźiła. Po wuprajenju wucźenych je ßo semja nakhiliła a pschetschaßka, psches cźož buchu wschě twarjenja, na njej stejaze, spowalane. 4000 cźłowjekow je pschi tym nahłu ßmjercź namakało, wjele wjazy je jich sranjenych a wobschkodźenych. Kupa Ischia, w kraßnym mórskim pschistawje města Neapla leżana, je ßo něhdy pschi semjerženju s morja sběhnyła. Prjedy běchu na njej woheńßapaze hory, te ßame pak ßu hižom psched dołhimi cźaßami haßke. Jejne dno wobsteji s mjehkeho dźěrkojteho kamjenja, kotryž bu wot mórskeje wody podemlěty, tak so ßo semja a wscho, schtož na njej stejesche, saßypny. Hižom w lěcźe 1881 je ßo podobne njesboże stało, a je ßo tehdom dopokasało, so kupine dno žane cźežke kamjeńtne twarjenja njesćź njemóże. Tola ludźo ßebi s toho žanu wucźbu njewschachu. 114 morwych, kotsiž žiwjenje shubichu, bu pohrjebanych, 450 sranjenych ßo wuhojichu a wokhudźenym ßo lohke drjewjane baraki natwarichu. Na měsćze spadanych khěžow pak ßo bórsy wulkotne kamjeńtne hosćenzy posběhnychu, so bychu zusym sa bydło złużiłe, s kotrychž stajnje wulka liczba na kupje pschebywa. Wjele s nich tam pschińdźe, so bychu strowinske wody wužiwali, druhi saßo, so bychu paradiske naturske rjanosćze kupy wobdźiwali a ßo na nich wjeßelili. Njewopißomnje kraßnje ßo tam natura roswiwa; wino, figi, zitrony, granaty we wschej poknosćzi a mozy tam rostu. Žadyn dźiw toho dla, so cźłowjekoju, hacź runje wjedźa, so jim woda, woheń a semja se

ßmjercźu hroża, pschezo ſ nowa na tutej kupje, wot Boha ſ paradiſkej płódnoſcźu a kraßnotu žohnowanej, ßwoje domy twarja a rolu wobdźěkaju ſ nadźiju na bohate žně. Na kupje Iſchia, 30 kilometrow wobßahazej, w poßlednim cźaßu wokoło 30,000 cźłowjekow bydleſche. Najwjetſcha wieß na njej rěka Kaſamiciola, tam je najwjazy horzych ſtrowinſkich žórkow. Wieß liczeſche 4500 wobydlerjow a 1200 kupjelnſkich hoſcźow. A runje Kaſamiciola bu najcźežſcho wot njeſboża potrjechena. Žałoßny, ſrudny podawk na ſcźěhowaze waſchnje wopißuja: Kupa bu wot tſjoch ſtorkow ſatſchaßnjena, ſ kotrychž bě prěni najßylniſchi, a ſda ßo po tajkim, ſo je pſchi njeſbožu niz jenož woda, ale tež ſemjerženje ßobu ſkutkowało. Hnydom po ſatſchaßnjenju, wot podſeńſkeho bubota pſchewodźenym, ßo wyßoke tołſte mróczele prócha poſběhnychu, kotrež zyku krajinu ſacźmichu. Nahły ſtrach wſchitkich cźłowjekow wobja. Jako běchu ßo cźi, kotſiž pſches pſchipad njewobſchkodźeni woſtachu, ſe ſtróżelow ſhrabali, ſapalichu woni drjewowe tſchěſki a cźěrjachu ſ nimi k morju, hdźež ßo hnydom wſchěch cźołmow, pſchi brjoſy ſtejazych, ſ khwatkom mozowachu. Wopißanje, kotrež ßo wot nich wo podawku dawa, dopomina na ſaniczenje měſta Pompeji. Napohlad, kotryž Kaſamiciola poſkicźa, je žadławy. Zane twarjenje wot njeſboża pſchelutowane njewoſta. Haßy, w kotrychž morwi a ranjeni po ſtach leżachu, runachu ßo krwawnemu bitwiſchcźu. Wjele ſ tych, kotſiž ßo ßmjercźe ſminychu, pſches wulke njeſboże ſtrowy roſom ſhubiwſchi, w roſpadanych twarjenjach wokoło błudźa. Dołho běſche ſtonanje a żałoſcźenje ſranjenych ßłyſchecź, kotſiž, pod roſpadankami leżo, ßami ſtanycź njemóżachu. S krwju a błótom womaſani, na zykym cźěle tſchepotajzy, dawachu woni żadławy napohlad. S wjele ßwójbow ani jedyn ſtaw ßmjercźi wucźeknył njeje. Bohużel ßu wobydlerjo na wulkim dźělu pſchihotowaneho njeſboża ßobu wina. Hižom dźeń prjedy ßu, kaž je ßo nětko wupokaſako, podſeńſki bubot a ſemjerženje pytli, woda w ſtudnjach ßo na dobo ſhubi. S bojoſcźu, ſo ßnadź bychu kupjelnſzy hoſcźo a zuſy ſ kupy cźekli, wobydlerjo a wyſchnoſcź hrożazy ſtrach ſamjelczachu. — Liſt jeneho nowinſkeho dopißowarja wo podawku piſche: Hakle w bliſkoſcźi Kaſamiciola mózach wulkoſcź hubjenſtwa, hdyž tež jenož ſ dźěła, pſchewidźicź. Ja běch ſ łódże a pſchi brjoſy widźał, ſo je wieß ſapuſczena, tola jako běch po nahłym brjoſy na prěnju teraßu doſchoł, buchn moje najhórſche pſchedſtajenja wo njeſbožu pſchetrjechene. Wſcho běſche jenož wulka kamjeńtna hromada, ani jene twarjenje wjazy njeſtejeſche. Woßobny hoſcźenz „Hotel Bellevue", kotryž bě prjedy hižom ſ morja widźecź, wjazy njeſtejeſche, wón běſche kaž ſe ſemje wotmjecźeny. Ja pſchińdźech k hoſcźenzej „Gran Sentinella", wón je ßo ſaßypnył, jenož hródź ſady je nakhilena ſtejo woſtała. Kaž ßo ſda, ßu wſchitzy jeho wobydlerjo pod roſpadankami ßmjercź namakali. Pßy, hußy, kacźki na roſpadankach wokoło běhachu. Wojerſzy inżeněrojo a infantriſtojo ſ łopacźemi a khilopami dźěłachu a ryjachu; na jenym noßydle pódla ßebje dwanacźe cźełow, ſe ßłomjanym krywom ſ lohka wodźete, leżachu. Ja dźěch na druhu teraßu. Hoſcźenz „Gran Sentinella" a khěże, w kotrychž kupjelnſzy hoſcźo bydlachu, ßu ſpowalene. Někotre ſta wojakow ſa morwymi pytachu. Tam běſche napohlad wo prawdźe hróſbny dla wurytych cźełow, kotrež njeſawodźete po ſemi leżachu, najwjazy ſ nich bě żadławje roſmjecźenych, ſ roſraženej hłowu, wottorhnjenymi ſtawami atd. Na jenej ſahrodźe leżeſche pok ſta ſranjenych, bjes nimi wjele żonow a dźěcźi. Dokelž nihdźe żanych krytych měſtow njeběſche, hdźež bychu ſranjenych donjeſcź móhli, ßu wojazy make ſcźinowe tſěchi pſchihotowali. Sranjeni ſ hłowu a hornim żiwotom pod tſěchu leża a ßu pſched ßłónzom krycźi. W roſpadankach wojazy pilnje dźěłachu, dokelž ßo nadźachu, ſo hiſchcźe wjele żiwych ſranjenych pod nimi leži. Wjele ſranjenych je ßo ſ roſpadankow wucźahnyło. Woſpjet buchu ludźo wurycźi, kotrymž ßo niczo ſtako njebě a kotſiž běchu jenož nětkotre hodźiny pod roſpadankami ßmjertny ſtrach wuſtali. Saßo druhich namakachu, kotſiž běchu morwi, hacź runjež na nich żanych ranow njewidźachu, woni běchu ßo ſadußli. Hdy by ßo njeſboże wo dnjo ſtako, by ßo wjele wukhowacź móhło, tola porjadne wukhowanje hakle ßo ſapocźa, jako wojazy pſchicźahnychu. Ludźo ßami ßebi pomhacź njewjedźachu, wſchitzy wyſchſchi ſaſtojnizy ſ wyſchnoſcźe ßu pjecźa ſaraženi. Kupjelnje a hoſpitale ßu wſchě ſpowalene, hoſcźo ßu morwi abo cźežko ſranjeni. Burſke khěże na kupje ßamotne, wot polow a łukow wobdate, ſteja. Ja ani jenu njenadeńdźech, kotraž njeby nakhilena abo ſpowalena była. Wukhowanje ßo pſches to wjele pocźeži, ſo ßu burſke twarjenja jene wot druheho jara ſdalene. Kupjelnſzy hoſcźo ßu poměrnje wjele bóle hacź burjo cźerpili, dokelž we wulkich kamjeńtnych khěžach bydlachu, kotrež ßo wjele lóżſcho powaleja, hacź lohke, ſ dźěła ſ drjewa twarjene burſke khěžki. W hoſcźenzach khori, na wicź abo na khrome ſtawy cźerpjazy, leżachu, kotſiž pſchi njeſbožu ſ bydłow cźeknycź njemóżachu, bjes tym ſo bě wjele buram móżno, ſ cźaßom ßwój khabłazy dom wopuſchcźicź. Wurycźi ſranjeni ßo njepſcheſtawajo k mórſkemu brjohej noſcha, ſ wotkel ßo ſ łódźu po morju do Neapla woża. Hacź do njedźelu pſchipołdnja buchu hiſchcźe żiwi ſranjeni pod roſpadankami namakani, poſdźiſcho pak ſkoro jenož cźěła. Cźi, kotſiž běchu żiwi a njeſranjeni woſtali, wojakam dźěło jara pocźežowachu. Kóżdy ßebi myßleſche, hdy by ßo tu abo tam, hdźež ßo jemu wuſda, ryło abo pohladało, bychu mandźelſkeho, żonu abo dźěcźi namakali. Wojazy mějachu najwjetſchu prózu, ſo ludźi wotbuchu, kotſiž pſched nimi kleczo wołachu a proſchachu. Wojazy móża, ßo roſymi, jenož po rjadu rycź, hewak by ßo pſchezo nowe ſaßypowanje ſtało. Pohrjebanje ßo bórſy wjazy ſtacź njemóżeſche. Wſchě pohrjebniſchcża běchu pſchepjelnjene, a cźěła ſa krótki cźaß w tamnym horzym wjedrje tak ßylnje pſchetkate, ſo ſtrowoſcźe dła nichtó w jich bliſkoſcźi pſchebywacź njeßměďźeſche. Knjeżerſtwo je toho dła poruczіło, ſo maja ßo cźěła ſ kałkom poßypacź. Italſkemu knjeżerſtwu a wyſchnoſcźam dyrbi ßo khwalba dacź, ſo hnydom pſchi prěnjej powjeſcźi wojakow, inżeněrow, lěkarjow a lěkarſtwo na kupu Iſchiu póßłachu. Miniſterſtwo je 200,000 lirow (= frankow) ſa ſnjeſbożenych pſchiſwoliło, italſki kral je wulku ſummu darił, bamž pſchipóßła 20,000 lirow. Wſcha Italſka ſteji pod poražazym ſacźiſchcźom żałoſtneho podawka, wſchudźe ßo po kraju ſa żiwych ſawoſtatych na kupje Iſchia pjenjeſy hromadźa.

Jendźelſka. James Karey, kotryž, jako ßo w Dublinſkim prozeßu mordarjo lorda Kavendiſha a ſtatneho ſekretara Bourki wuſtudźachu, ßwojich ßobumordarjow pſcheradźi, ſo by ßebi żiwjenje ſ tym wukhował a wyßoku mſdu ſa pſcheradniſtwo ſaßłużił, njeje wuſtudej wucźeknył, kotryž běchu jemu iriſzy ſpſchißahanzy pſchiſtudźili. Jako ßo na parnej łódźi do połodniſcheje Afriki wjeſeſche, hdźež chzyſche ßo wjecźenju ßwojich krajanow wukhowacź, bu wón wot iriſkeho ſpſchißahanza O'Donnela ſatšeleny. Mordarjo lorda Kavendiſha a Bourki ßu na ſchibjeńzy ßwój njeſkutk wotpokucźili, jenož jich ßobumordaŕ Karey ßo ſchibjeńzy ſ pſcheradniſtwom ſminy, kotrež ßo jemu pódla toho ſ pjenjeſami wyßoko ſapłacźi. Tež wón je nětko derje ſaßłużene myto doſtał; jeho ßmjercź dopomina na weſtu prawdoſcź, byrnjež była tež wot njepowołaneje a ſłóſtniſkeje ruki dokonjana. Mordarja O'Donnela ſ kedźbliwoſcźu ſtražuja, dokelž budźa iriſzy ſpſchißahanzy najſkerje ſpytacź, jeho wuſtwobodźicź. Hižom nětko Irojo pjenjeſy hromadźa, ſo bychu advokatow, kotſiž ſmeja jeho pſched ßudom ſakitowacź, ſapłacźicź móhli. Jendźelſkim wyſchnoſcźam budźe morjenje Kareya jara njeſpodobne. Kóżdemu iriſkemu pſcheradnikej budźe wjecźer pſched wocźomaj ſtejecź, kotremuž njemóże kaž Karey wucźeknycź. Duż ßo pſchi dalſchich prozeßach pſchecźiwo iriſkim ſpſchißahanzam ſ cźeżka něchtó ſmuži, jako „krónſki ßwědk" ßwojich towarſchow pſcheradźicź. Iriſzy ſpſchißahanzy ßwojim pſcheradnikam ſpěſchnu a krwawnu mſdu dawaju.

Rußowſka. Nowy generalgubernator we Warſchawje, general Hurko, wóndano wſchelakim knjeżim, kiž běchu pſchiſchli, ßo jemu pſchedſtajicź, mjes druhim rjekny: Naſch wyßoki khěžor ma tejko kraja, ſo ßebi wón żaneho wjazy njeżada. Ale, hdyž by něchtó jenož krocźel ruſkeje ſemje wottorhnycź chzył, to njeby ani ruſki khěžor ani ruſti lud cźerpił, Rußojo bychu wjele wjazy wojowali, hacź bychu njepſcheczela pobili a wubili, njech by tutón też najmózniſchi był. Toho dła wſchak ruſki khěžor kóżdy druhi kraj na pokoj woſtaji, żada pak ßebi też, ſo by kóżdy druhi lud Rußowſku na pokoj woſtajił. — A ſchtoż Polakow naſtupa, dha njeißym ja pſchiſchoł, ſo bych jich do Rußow pſchewobrocźił; ně, njech woni Polazy woſtanu, tola pak ßo jako dobri poddanjo ſadźerża, dha ſmeja ßo derje a nichtó njebudźe jim jich měr kaſycź. — Krajnym ſaſtojnikam wón

praji, so to njeje doscź, so jenoż to cźinja, schtoż jim jich pschißłuschnoscź pschikasuje, ně, woni dyrbja ßo też hewak po możnoscźi wo to staracź, schtoż by ludej k lěpschemu bycź móhło. Woni dyrbja shonicź pytacź, schtoż je ludej trjeba, a potom na prawym měscźe sa to skutkowacź, so by ßo w ludu porjedźiło, schtoż je hubjene.

— Blady, jako by ruski minister swonkownych należnoscźow, knjes Giers, ßwojeho města dale wěsty njebył, ßu zyle wopacźne; pschetoż s Petersburga pißaja, so Giers wjele wjazy pola khěžora zyle twjerdźe steji, dokelž je wón we wschěm sa sdźerżenje měra a hewak ßwoje sastojnstwo ßwěru wobstara. Khěžor pak chze też tajkich ministrow měcź, kiž sa sdźerżenje měra skutkuja, a toho dla żana rěcź wo tym bycź njemóże, so by wón Giersa se ßłużby puschcźił.

Egyptowska. Powjescźe wo kholerje ßu hórsche, dyžli hdy prjedy. Khoroscź je egyptowske mjesy pschekrocźiła, wona je ßo na dwěmaj městnomaj prědnjeje Asije, w Smyrnje a Beirutu pokasała. W Egyptowskej kholera hischcźe s tej ßamej żadławej mozu kaž prjedy sakhadźa. Tež w jendźelskim wójsku ßebi wona ßwój wopor żada. Hižom je 100. dźěl wójska na kholeru wumrjeł. W Jendźelskej ßu psches tutu powjescź do wulkeho stracha stajeni. Wójsko je nětko ßwoje lěhwo s wokolnoscźe Kaira do krajiny pola Ismaily pschepokoziło. Prózowanjam strowinskeje komißije, kotraż ma ßo sa poddschenje khoroscźe staracź, ßo njepschewinjomne sadźěwki do pucźa kładu. Muhamedanszy Egyptowcźenjo ßo se ßwojich wuskich haßow, tutych hněsdow kholery, wucźěricź njedadźa. Tež pschecźiwo wschěm druhim wukasam strowinskeje komißije ßo Muhamedanojo se saßakoscźu spjecźuja, woßebje pschecźiwo sahrjebanju morwych w njehaschanym kalku, dokelž tutón kudźeŕ rospali, sa kotryž ßo woni, kaž pschiwěrni Muhamedanojo wěrja, wot profety Mohameda do njebeß cźahnu. Muhamedanszy měschnizy knjeżerstwo na to kedźbliwe cźinja, so móże roshorjenje, kotreż psches pschikasane naprawy jendźelskich lěkarjow bjes ludom pschezo bóle roscźe, skónczńje k wulkim njemèram wjescź.

Dźakowny Usbjek.

Pschełożł wot M. D.

Běsche w lěcźe 1819, jako ruski khěžor Alexander I. kapitana Murjawjewa s khětro wulkim wójskom wupóßła, so by hischcźe jedyn krócź spytał, s rubjeżnymi Turkomanami postajenje wujednacź, po kotrymż by ruskim kupzam a s zyła karawanam* dowolene było, psches jich kraj, mjes kaspiskim a aralskim morjom leżazy, bjes schkodowanja pschecźahowacź. Hižo w lěcźe 1714 běsche ruski khěžor Pětr wulki tajkeho wujednanja dla dźělbu wójska wupóßłał, ale nawjedowaŕ toho ßameho, wjerch Beketicź, běsche psches pscheradu Turkomanow se wschěmi ßwojimi wojakami żiwjenje shubił. Hischcźe wjazy krócź bě ßo spytało, s tym dźiwim ludom nětajke wujednanje scźinicź, tola podarmo. Pschekupzy pak njedźiwajo na to dyß a dyß spytowachu, se ßwojimi karawanami psches turkomanski kraj pschecźahnycź, ale wot tsjóch karawanow lědom jena sbożownje pscheńdźe. Rußojo pak ßo wottraschicź njedachu, běsche dźě tamny pucź najlěpschi. Pschezo ßo saßo tajzy namakachu, kiž ßo psches tu krajinu cźahnycź sważichu, husto doscź pak tam njeßmilnym Kirgisam, abo Karakalpakam, druhdy też Usbjekam, Khiwinzam abo Baschkiram do ruki panychu. Mjes wschitkimi tamnischimi rubjeżnymi ludźimi ßo Mahmed Rahim, kotryž w mescźe Khiwje bydlesche a běsche s usbjekskeho rodu, psches ßwoju krejlacźnoscź wusnamjenjesche. Pod jeho knjejstwom stejesche tójschto kraja, a Murawjew mějesche poruczńoscź, so by s nim postajenje wujednał, kotreż by ruskim kupzam a jich karawanam wużitne było. Murawjew cźehnjesche hacź k městu Khiwje, póßła tam jeneho se ßwojich ludźi s rjanymi, wot khěžora podatymi darami k Mahmed-Rahimej, ale tón pschicźeże na Murawjewa a jeho s někotrymi jeho ludźimi do jastwa cźißny, druśy pak běchu cźekli. Woni ßo po cźaßu saßo shromadźichu, a myßlachu na to, kak bychu s pomozu Persyskich ßwojeho lubowaneho nawjedowarja s ruki njepschecźela wumóż móhli. Mjes Rußami pak, kiž běchu sbożownje cźekli, bě młody offizier Storginow, a tutón je, wo kotrymż chzu powjedacź.

Běsche nimale hižom wjecźor a rjany cźaß. Storginow chzyshe ßebi wokolnoscź wobhladacź, tola żadyn jeho towaŕschow njechasche s nim hicź, duż ßam dźěsche. Běsche tam kraßna krajina; wón ßo njemóżeshe nadźiwacź a nahladacź. Njebjeßa běchu bjes mróczakki, jenoż k ranju cźorna murja stejesche. K jeho nohomaj roscźechu rjane kwětki, kotreż jeho na jenu druhu różicźku w lubym wótznym kraju dopomnichu. Běsche wschak lubowanu njewjestu jara njerady wopuschcźił. Nětko wjeßeleshe ßo hižo dawno na to wokomiknjenje, hdyż ßwoju lubowanu Olgu saßo wohlada. Też na lubu staru maczerku ßebi myßlesche, Boha lubeho Knjesa proscho, so by jemu jejne wobliczo saßo widźecź dał. Tak myßlo dźěsche dale a dale, njehladajo na pucź, hacź runje jeho ßwěrny hobrski poß Arguß jeho bjes pschestacźa storkasche a ßebi wschu móżnu prózu dawasche, so by jeho k wrócźenju nawabił; tola wschitko bě podarmo. Boże ßłónczko bě ßo hižo psched dobrej khwilu skhowało a symny wětsik dujesche. Nětko Storginow sasta, pocźa wschak jemu w cźeńkej drascźe khětro syma bycź. Rucźe ßo wobroczi a sa pucźikom hladasche, ale podarmo; běsche hižo tak cźma, so njemóżesche rosesnacź, po kotrymż bě ßem pschischoł. Po tajkim po dobrosdacźu dale stupasche, myßlo, so drje tola něhdźe cźlowjeka nadeńdźe, kotrehoż by ßo sa prawym pucźom napraschowacź móhł. Nětko pak njekracźesche tak wjeßoły, każ prjedy. Jeho drasta bě bórsy wot roßy cźisćze mokra, pschetoż tam pada roßa nimale tak husta, każ pola naß deschcź. Mjes tym běsche ßo też dale a bóle sacźmiło a tołsta cźma semju pschikrywasche. Něhdźe sa hodźinu wuhlada skónczńje ßwětleschko, kotreż s jeneje kibitki błyskotasche, każ tamnischi ludźo ßwoje domiki mjenuja. Połny radoscźe ßo Storginow k njej bliżesche. W domiku běsche stara żona. Hižom s nasdala bě widźecź, so runje rjana njeje; tola ßo nasch offizier skoro stróži, jako ju bliże widźesche. Bě to wo prawdźe żónska na scherjenje podobna; tola bě Storginow wjeßoły, so saßo cźlowske wobliczo wuhlada. Wón ßo staru w persyskej rěcźi, kotruż běsche w Tiflißu nawuknył, woprascha, hacź móże pola njeje pschenozowacź. Wona wotmolwi turkowszy: „Kosch geltenis!", to rěka: „K nam witajcźe"; potom ßo saßo k wóhnischcźu wobroczi a dale warjesche. (Pokracźowanje.)

* Karawany wobsteja s wjetscha s cźrjódy khamjelow, kiž pschekupske tworу psches tamnische kraje do Rußowskeje njeßu. K jich wobkedźbowanju a sastaranju je tójschto ludźi pschi kóždej karawanje. Nětko ßu tamne kraje też zyle ruskemu khěžorej podcźißnjene.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne ßerbske mißionske towaŕstwo je w lěcźe 1882/83 1956 hriwnow dobrowólnych darow nahromadźiło a sakskemu hłownemu mißionskemu towaŕstwu pschipóßłało.

Se Zidowa. Tudomny njebo khěżeŕ Handrij Pětsch je 600 hriwnow Lipscźanskemu evangelsko-lutherskemu mißionstwu a 300 hr. Gustav-Adolfskemu wustawej wotkasał. Jeho herbja maja poruczńoscź, tute pjenjesy k. diakonej em. Mrósej wupłacźicź, kiž je na pomjenowanej towaŕstwi wobstara.

Se Ssokolzy. Ssrjedu tydźenja popołdnju po schtyrjoch hodźinach, jako ßylne hrimanje nad naschej wßu stejesche, błysk do deleńzy na ßwobodnym kuble, Jaßońcźanskemu knjeżemu dworej ßłuschazym, dyri a jeneho murjerja, w khěži dźěłazeho, k semi podtorże a jeho na khwilu pohłuschi. Na to błysk psches murju do kruwaŕnje slecźi, hdyż zyle blisko pschi jenej krumje do semje sajě. Kruwa ßo psches to splóschi a někotre dny dołho s korta żracź nochzysche, na kotrymż běchu błyskowe schkrě lětake. Krupy, wot kotrychż bě deschcź pschewodźany, ßu na wjele polach wulku schkodu naczinike. Jedyn rataŕ, kotryž ma ßwoje żně psche krupobicźe saweśćene, je woßmy dźěl sawěśćeneje sumy wupłacźeny dostał.

S Delnjeje Hórki. Płuzowa khoroscź, kotraż bě mjeshowjasym skotom na tudomnym knjeżim dworje wudyrika, je nětko saßo zyle sastała.

S Hornjeje Borschcźe. Ssrjedu tydźenja wjecźor je Boże njewjedro na pucźu ßrjedź Hornjeje a Małeje Borschcźe do kolika, pschi schtomiku stejazeho, dyriło. Kolik běsche ßo wot błyska do małych tschěskow rosschcźěpił, kotreż koło wokoło schtomika semju pokrywachu.

S Lemischowa. Wojerske tšélenje, kotreż mějesche ßo na tudomnych leżomnoscźach 2. a 3. awgusta měcź, śmeje ßo hakle 6. awgusta.

Se Subrniczki. Snate je, so w podseńskich brunizowych podkopkach woheń wot ßameho nastawa. Duž je trěbne, so ßo podkopki s cžaßami pschepytuja. Tajke pschepytanje naschich podkopkow měješche stajgać Hermann Block sańdženu ßrjedu rano wobstaracź. Na ßwoje njesboże wón na městno pschińdże, hdyž běsche ßo wuhlo psches nětcžischu mokrotu pod semju sapaliko. Cžeńka schkruta s wjerćha wóhnja ßo pod Blockowym stupom pschekama a Block ßo do hłubokeho wóhnja shubi. Hakle po dlěschim cžaßu ludžom nadpadny, so ßo Block saßo njewrócźi. Duž sa nim ßlědžachu a jeho skónczńje po dwěhodžinskim pytanju morweho we wóhnju leżazeho namakachu. Jeho cžěło měješche žadkawy napohlad. Na khribjecże běsche wscho mjaßo hacž na kósć wotpalene, prawa ruka bě dwójzy skamana a delnje shibadko nimale pschepalene.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 1. augusta běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań nastajeny: 305 howjadow, 76 ßwini a 260 proßatow.

Se Ssmilneje. We wschelakich nowinach sańdženy tydzeń wo podawku cžitachmy, so je jedyn dźěłacźer s nascheje wßy ßwoju žonu sadajił a ßwojemu žiwjenju potom s tepjenjom kónz sczinił. W naschej wßy pak žadyn cžłowjek wo tajkim abo podobnym njeskutku niczo njewě. Powjesćź wo tym je pak wot nětkajkeho sekžanza wumyßlena, pak je ßo podawk w Ssmilnej w Altenburgskej stał.

S Radschowa. Radschowske a Khołmjanske farske město, ßydom lět dołho wot jeneho duchowneho sastawane, ßo 1. oktobra wuprósdni. Wobej městnje matej hromadże 3800 hriwnow lětnych dokhodow. Samokwjenje wo nje ma ßo hacž do 15. augusta t. l. pola hamtskeho hetmana s Zezschwitz w Kamjeńzu stacź.

S Mużakowa. Wobßedźeŕ nascheho knjejstwa hrabja Arnim a jeho knjeni mandźelska staj ßo wóndano na nětotry cžaß do mórskich kupjel w Scheweningenu (w Hollandskej) podakoj. — Sa tudomneho noweho měschćanostu (burgemejstra) bu wóndano hauptman Lenz we Wrótßławju wuswoleny. Wón je pak hižo we wójsku wußkużił.

S Tarpeje pola Hródka. Tudy ßu dwory półleńkow Redlich-Rychtarja, Matheja Schibarja, Bohuměra Krawza, Jana Redlicha, Jana Ranika, Matheja Nowotnika, Matheja Redlich-Groby, khěžnika Khrysche Hanka a Matheja Jochima sawrjene, dokelž je w jich howjasym skotu straschna khoroscź wudyrika.

S Popojz w Delnjej Łužizy. (B. N.) My ßmy s lětuschimi žitami s pokojom, proßymy pak wo pschihódnische wjedro, so bychmy te rjane ßnopy do brózńjow swosycź móhli. Lětża wschak budże tu wjele mjenje, dyžli loni, ale ßnopy ßu cżeżke. Někotsi ßu hižom rożku młócźili a ßu wot kopy kórz namłócźili, s cžimž ßmy tudy rad s pokojom. Pschenża je s městami jara rjana, s městami pak, hdyž je nasymu a po hodžoch woda dołho stejała, jara hubjena. Jeczmjeń je też rjany, jenož wowß je krótki wostał a lubi hubjene sorna. Też len je tu a tam krótki, tola ma rjane hkojczki.

S Wětoschowa. (B. N.) Njedželu tydženja běsche tudy w němskej zyrkwi mißionski ßwjedźeń, ale, kaž němske nowiny pischu, njeběsche skoro nichtó s wożady do zyrkwje pschischoł.

S Lubnjowa. (B. N.) W tudomnej wokolnoscźi žito wurostuje a kórki, s kotrychž woßebje wulki pjenježny wużitk cżehnjemy, dokelž je do wscheho ßwěta pschedawamy, njerostu, ale wjele wjazy wot wobstajneho mokreho a symneho wjedra zyle kónz bjeru. Duž je tu srudoba a žałoscź po wschej krajinje.

Bohu k cżesczi a Sserbam k wužitku

do pokładniży Macźiży Sserbskeje dale saplacźichu: Knjeża dr. phil. Jurij Sauerwein s Bantelna w Hanoverskej 4 hr., dr. phil. E. Muka w Budyschinje 4 hr., farař Räda w Barcże 4 hr., redaktor J. E. Smoleŕ 4 hr., Marko Smoleŕ 4 hr., wucźeŕ Kubiza w Bolborzach 12 hr., ßerbske towarstwo w Sarěczu 4 hr., referendar Mütterlein w Budyschinje 8 hr., katholska Bjeßada w Jaßenzy 4 hr.

Do pokładniży Towarstwa Pomozy dale saplacźichu abo darichu: Knjeża kubleŕ Miczka w Bukojnje 1 hr., wucźeŕ Wojnar w Bukezach hr. 1,50, kubleŕ Mlynk (Müller) w Cżemjerzach hr. 1,50, kantor Lischka w Hodžiju 2 hr., pschekupz Baltin we Wojerezach 1 hr.

Tydženja cżitachmy, so staj dwaj mandźelskaj 300 hr. sa mißionstwo a 300 hr. sa Towarstwo Pomozy darikoj. Tak je prawje, lubi Sserbja! Hdyž chzecże dalokim pohanam abo pomozy potrjebnym wěrybratram s pjenježnym darom s nusy pomhacź, dha tola ženje na ßerbsku duchownu nusu njesapomńcże, ale woprujcże k jeje wotstronjenju tak wjele a tak husto, hacž jenož mózecże. Bóh njebjeski Wótz Wam to w cżaßnoscźi a wěcżnoscźi bohacże saruna.

Wußudźenja.

Powołanska komora. Tyscherjej a tocżerjej F. W. Räckej s Koßlowa bě ßo wot ßudnistwa poruczilo, so ma 24. julija t. l. pschi wußudźenju pschecźiwo Hizzy w Radworju ßwědcżicź. Räcka pak wuwosta, tola město njeho na druhi dźeń pißmo na ßudnistwo pschińdże, w kotrymż Räcka wudawasche, so toho dla ßwědcżicź pschischoł njeje, dokelž je jeho duzy po puczu Boża ruczka sajała, tak so je někotre hodžiny bjes myßlow na drósy bjes Khelnom a Wjelkowom ležał. Ssudnistwu ßo Räckowe wudawanje na wěrnoscź podobne bycź njesła a pschepytanje też dopokasa, so je Räcka hischcże w Koßlowje pschebywał, jako bě ßo termija hižom sapoczała. Dale bě Räcka jenemu snatemu prajił, so je toho dla ßudnistwo narěczał, so je khory był, so by ßo s tym termije sminył, dokelž je hižom ras ßwědcżił. Sawniski ßud Räcku dla wopacżneho wudawanja k tsjom dnjam jastwa saßudźi. Räckowe powołanje pschecźiwo tutomu wußudej bjes wuspěcha wosta. — Toho runja też powołanje sahrodniskemu żiwnoscźerjej K. J. Schołcże we Wjeßelu niczo njepomhasche, kotrehoż běchu dla drjewokranjenja k tsinjedźelskemu jastwu saßudźili.

Přilopk.

* Po zykych Němzach, w Awstriji, Franzowskej a Schwajzarskej ßu żně psches deschcźowe wjedro wulzy schkodowake. Psches deschcź, nětko hižom nimale tsi njedźele trajazy, poczina żito wuroscź. Se staroscźiwoscźu ratař na njebjo hlada, s kotrehoż njepschestawajo deschcź pada. Konsche wjele ßwarjene żnjowe wjedro bě pornjo lětuschemu jara kraßne. Naschim ratarjam ßo pschi tajkej njepschestawazej mokrocże najhubjeńsche wuhlady do pschichoda wotewrja. Żnjowe powjescże s wukraja ßu powschitkownje spokojaze. W pokodnischej Rußowskej a połnóznej Amerizy maja lětża rjane żně, mjenje dobre we Wuherskej, hdyž je, runje kaž pola naß, deschcź s městami wjele schkody naczinił.

* W Rosbórskim wokrjeßu je 7548 hospodarstwow, kotrež ßebi skót dźerża a je w zykym wokrjeßu 1944 koni, 1 wołoł, 24,100 howjadow, 11,948 wowzow, 5301 ßwini, 4092 kosow a 3771 pczołnych kółczow.

* W Liegnitzskim knjeżerskim wokrjeßu ßo lětża honitwa 23. augusta sapocżnje.

* W jenej wßy pola Hirschberga běsche ßo dwěmaj małymaj holzomaj njedawno telko palenza picź dało, so wobej myßle shubischtej. Młódsche dźěcźo wjazy njewotucźi a je na palenzowe sajědojcźenje wumrjeło. Starschej holzy ßo žiwjenje jenož psches to sdźerża, so palenz saßo wuwróczi.

* W Barlinje je ßo 1. augusta w nozy wulka katunowa fabrika wotpalika. Wokoło 600 dźěłacźerjow je psches to ßwoju saßłużbu shubiło. Jako dwaj nawjedowarjej wóhnjoweje straże na tórmje stejeschtaj, hdyž ßo katun ßuschesche, jeju płómjenja njejabzy wobdachu. W ßmjertnym strasche wonaj se schtwórteho poskhoda dele skocźischtaj. Tón jedyn běsche na měsce morwy, druhi pak sa pół hodźiny wumrje. Hewak kruch murje na jeneho straźnika padże a jeho sarasy, druhemu pak ruku a nohu pscherasy. Schkodowanje ßo na pół millijona markow (hr.) woblicża, tola je fabrika dospołnje sawěscźena.

* Awstriske khěžorstwo ma po dopokasmu poßlenjeho ludliczenja 37 millijonow 786,246 wobydlerjow, mjenujzy 18 millijonow 921,000 Sskowjanow, 10 millijonow Němzow, 6 millijonow 191,000 Madżarow, 2 millijonaj 518,000 Rumunow a 680,000 Italskich. Mjes Sskowjanami je 7 millijonow 55,000 Cżechow a Sskowakow, 3 millijony 290,000 Polakow, 3 millijony 180,000 Makorußow, 1 millijon 220,000 Sskowenzow, 4 millijony 176,000 Sserbo-Khrowatow.

* Wopytowarjo evangelskeje zyrkwje we Winje běchu w tychle dnjach ßwědkojo njewschědneje ßwjatocżnoscże. 30lětny Chinesa

Allay-Tschung, w tu khwilu pola jeneho lěkarja błužazy, k lutherskej wěrje pschestupi. Po kschcźenizy bu Chinesa, kotryž bě schtyri lěta dołho w dźiwim mandźelstwje žiwy byk, se swojej lubej wěrowany. Allay-Tschung, kotryž pschi kschcźenizy mjeno Maximilian dosta, psched swydom lětami s Ameriki do Wina pschińdźe, hdźež jeho chinesiska drasta a dołha pleczeniza bjes ludźimi wjele spodźiwanja sbudźi. Jako błužobnik w jenej restawraziji so wón s młodej holzu sesna, a hacź runje jenoz njedospołnje němsku rěcź rosymjesche, swebi bórsy jejnu wutrobu doby. Psched schtyrjomi lětami bě naschemu Chinesy mózno, swebi swój swamšny statok sakožicź, a s pomozu chinesiskeho póšlanza swebi wón skónczńje wschě wopišma wobstara, bjes kotrychž so hacź dotal wěrowanje s lubej stacź njemóżesche.

* Hrabja Chambord, kotryž je poślen potomnik prjedawscheje bourbonskeje swójby, kotraž hacź do lěta 1830 w Franzowskej kralowasche, na to dźerži, so bychu jeho sa herbu franzowskeho tróna spósnali, a mjenuje so toho dla Hendrich V. (pjaty). Wón bydli w Awstriji a to w Frohsdorfje a je hižom dlějschi czaš cźežko khory. Nětko powjeda so, so su zigarry na jeho khorosczi wina. Wón běsche mjenujzy psched někotrym czašom kaschczik dobrych zigarrow pschipóšłany dostał. Jako bě někotre wot nich wukurił, nadpadny jeho žałostne brjuchbolenje. Lěkař jemu lěkarstwo da a wón so hódnje wubluwa a bě jemu potom sašo lěpje. Někotre dny posdźischo wón s nowa tajke zigarry kurjesche a bu jemu s nowa hubjenje. Lěkař drje jemu sašo popomha a hacź runje njewjedźische, so móhło bolenje wot zigarrow bycź, dha tola rjekny, so je wone tajke, jako budźische wot nikotina nastało, to je wot mjenje abo bóle schkódneho jěda, kotryž w kóždym tobaku tczi. Wón toho dla te pschipóšłane zigarry pschepyta a tež bórsy wušlědźi, so su s jědom, dosez swlnym, napjelnjene. Schtó je te same pschipóšłał, njeje so hacź dotal wušlědźiło.

* W Peschcźe (we Wuherskej) psched někotrymi dnjami wjeczor drjewokupz Klemens delka w bydlenskej stwě sedźesche, jako wón sašłyscha, so so w pódlanskej stwě někak wjerjeschi. Wón toho dla wstanu a stupi s cźicha k durjam a tam pośluchasche. Wón tež bórsy słyschesche, so so pódla někajka kschinja wotewrja. Toho dla wón durje rucze wotczini a wuhlada, so młody człowjek, kiž bě s wotewrjenym wóknom do jstwy saléšł, psched kschinju stejesche a wschelaku drastu s njeje bjerjesche. Jako paduch drjewokupza pytny, wón k wóknu skoczi, so by wuczeknył. Ale Klemens jeho prjedy sa ruku hrabny a, jeho twjerdże dźerżo, wo pomoz wołasche. Tola paduch so wutorže a s wóknom wuskoczi, schtož tež drjewokupz sczini, a sa nim běżesche, bjes pschestacza wo pomoz wołajo. Duž so jemu tež domownik a jedyn druhi człowjek pschiwda a wschitzy tśi sa tym paduchom cźerjachu. Tutón cźekasche do pola, ale tež cźi tśi so tam khwatajzy sa nim podachu a woni tak spěschnje stupachu, so dalokosczi mjes nimi a paduchom pschezo bóle wotebjerasche. Mjes tym bě honjeny k hacźenjam doběžał, a khětsje rucze po nich horje salése; to pak tež jeho pscheślědowarjo sczinichu. Duž swebi wón žaneje druheje rady njewjedźesche, hacź so s hacźenjow runy pucź do rěki Donawy skoczi. Woni drje tam jenu khwilu po druhej czakachu, so so sašo wunuri, ale wón so wjazy njepokasa, hłubina bě jeho pózrjeła.

* Sańdźeny tydźeń běschtaj dwaj dźěłacźerjej, Byrtuš a Bialosyd, kotrajž běschtaj w jenej żelesolijerni we Wuherskej dźěłałoj, ras wjeczor posdźe na pucźu do domisny. Jako běschtaj so k městu Mostam pschibliżiłoj, a czorna nóz hižom hona pokrywasche, Bialosyd na dobo Byrtuša, na wuskej schcźeżzy prjedy njeho stupazeho, s krótkim żelesnym kijom wot sady do hłowy dyri, tak so tón sa morwy na semju padże. Nadpadnik so hnydom do toho po sdaczu morweho da, so by 17 schěsnakow słutowaneje msdy rubił, a so na to spěschuje wotšałił. Byrtuš pak sašo k žiwjenju wotucźi, shraba so a do Jabłunkowa s wulkej prózu dóńdże, hdźež jeho, jako bě njeskutk swojeho towarscha wyschnosczi wosjewił, dla jeho cźežkich ranow do spitala dowjedźechu. Polizistam, hnydom sa słóstnikom ślědźazym, so radźi, hižom na druhi dźeń Bialosyda popanycź, runje jako chzysche psches mjesu do wukraja cźekнycź.

* Hdyž na sboże njeńdże. Italske nowiny wo scźěhowazym podawku pišaju. Knjes Sordi, fiskus w Gallikanje, měješche s rubježnikami stajne njesboże. Jako Sordi loni na konju po swojich leżomnosczach jěchasche, jeho na dobo schtyrjo njekrażnikojo, s kerkow wuskocziwschi, wobstupachu. Rubježnizy jeho nusowachu s konja dele slescź a jeho do khěžki, w hustym lěsu leżaneje, dowjedźechu, hdźež mějachu jeho tak dołho jateho, doniž jeho swójba sa njeho 5000 frankow wukupneho pjenjesa njeda. Podobne njesboże so Sordiej druhi ras sejhra; tón ras pak běchu rubježnizy runje tak khrobli kaž schibali. Sordi dosta wot nich list, w kotrymž wot njeho žadachu, so dyrbi do jeneho prósdneho bliże wopišaneho schtoma 3000 frankow pokožicź. Knjes Sordi należnosczź poliziji k nawjedźenju da, a na pomjenowanym městnje wokoło prósdneho schtoma so strażnizy nastajachu, kiž na rubježnikow s njesczerpliwosczu kakachu. Rubježnizy pak k prósdnemu schtomej njepschińdźechu, ale do Sordioweho domu, kotryž swebi myślesche, so je doma wschemu strachej wukhowany. Njekrażnikojo swebi wot njeho s krótka 3000 frankow žadachu, hewak jemu se smjerczu hrožachu. Sordi nihdże žaneje pomozy njewidźesche a rubježnikam 1400 frankow pschepoda, dokelž wjazy pjenjes pschi swebi njemějesche. „To je prěnje wotpłacźenje", prajachu rubježnizy a so wotšalichu. Sordi nětko se strachom wotczakuje, hdy a na kajke waschnje budże druhi dźěl wotpłacźicź dyrbjecź.

* W Parisu buchu wóndano ludźo na jenej haży do wulkeho stracha stajeni. Na jeneho młodeho czažnikarja jena žónska pjecź ras s revolverom wutšeli a jeho na smjercź srani. Pschi pschepytanju so pokasa, so mordarka skónzowaneho s zyła njesnajesche. Wona běsche swojeho njeswěrneho muża, k njej wjazy so njedźerżazeho, satšelicź chzyła, so pak pschi tym we woszobje molika. Nadpanjeny so hnydom pschi prěnim wutšelenju na žónsku wali, so by jej revolver wutorhnył, tola wón bě pscheślaby a nětko wona tśi kulki sa sobu do njeho tšeli, kotrež wschě trjechichu. To so wscho s njewopišomnej spěschnosczu sta a njesboże bě hotowe, prjedy hacź so žona dohlada, so je w njemdrosczi njewinowateho skónzowała.

* Jako bě wóndano czah po żelesnizy s Parisa do Chagnyja pschijěł, namakachu w jenym kupeju prěnjeje klaży młodeho człowjeka, woszebnje swoblekaneho, bjes myślow delka leżo. Koschla bě rosdrjena a zyłe cźełko s ranami kaž poszyte, s cźehoż bě widźecź, so bě so nadpadnjeny se wschej mozu wobarał. Jeho waczok běsche wotewrjeny, pjenjezna toscha w jenym kucźiku wuprósdnjena leżesche, a czažnik s rjecźaskom běsche tež precź. Hacź runje bě tón młody człowjek hischcźe żiwy, dha tola shonicź njemóżachu, schtó wón je, dokelž rěczecź njemóżesche, a rubježnika tež hischcźe wušlědźili njeżsu.

* S města Tisliża pišaja: Wóndano běchu so w naschich promenadach tudomny polizajski półkownik Melix-Sarkišow, jeho swak a schtyrjo, s nimaj snacźi Armenjenjo po pschekhadźowanju na jenu kawku synyli, jako młody człowjek pschistupi a, revolver (pistoliju) wucźahnywschi, schtyri krócź do spomnjeneho swaka wutšeli. Wschitzy běchu tak pscheślapnjeni, so so njehibnychu, hakle potom, jako ranjeny swak pod kawku padże, poskoczi polizajski półkownik, wucźahny swój kschiwy teżak a nadpadnikej schiju s jenym rubnjenjom rosrubny. Ranjeneho do hojerńje donjeżechu, hdźež snadź so po sdaczu sašo sahoji, rubnjeneho pak, kiž bě bórsy morwy, bliże wobhladowachu a jeho tež bórsy spósnachu. Wón běsche se swakom polizajskeho półkownika herbstwa dla skórżbu měł, kotruž bě pschěhrał a so toho dla na nim wjecźicź pytał.

Cyrkwinske powjesće.

Michalska zyrkej: 12. njedźelu po swj. Trojizy budże rano w 7 hodź. němska spowjedź s Božim wotkasanjom a w 8 hodź. němska Boża służba.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Bjedrich Hermann Neuhaus, kowař-najeńk we Łusy, s Madlenu Renczez s Hněwšez.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Max, Khorle Augusta Zawnika, schewza a wobydlerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 27. julija: Marja Helena, Jana Nowaka, dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 l. 2 m. 2 d. — 29. Khorla August Pětsch, Bohuwěra Augusta Wicźasa, żiwnosczerja w Libochowje, pschirodny ß., 9 l. 6 m. 4 d. — Ernst Khorla, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. 18 d.

Wjedro w Londonje 3. augusta: Deschczikojte.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje
28. julija 1883.

Žitowy dowos: 2733 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca . . .	8	33	8	93	8	33	9	23
Rožka stara . .	7	28	7	47	7	28	7	47
= nowa . .	7	91	8	10	7	91	8	10
Jeczmjeń . . .	6	52	6	70	6	52	6	70
Wowš	6	50	6	80	6	50	6	80
Hroch . . . } 50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka . . . }	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	14	53	14	70
Jahły	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka . .	18	50	19	—	—	—	—	—
Bérny	2	40	3	—	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	60	—	—	—	—
Pšeničzna muka 50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	60	3	—	—	—	—	—
Ssłóma 600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 978 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby . .	—	—	—	—	4	—	4	50
Ržane wotruby . . .	—	—	—	—	5	—	5	50

Korczmarska ležomnosć w Nowych Boranezach pola Budyschina ſ 5 kórzami pola a łuki je na pschedań.

W Stróži pola Hucziny je **žiwnosć** cžišło 31 se 16 kórzami ležomnosće bjes wumjeńka a hospody na pschedań.

W Schcžeńzy pola Rakez je **khěža** ſ 5 kórzami pola a łuki se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola bura **Jana Schneidera** tam.

W Brěsynzy pola Delnjeje Hórki je **khěža** cžišło 25 na pschedań.

Dónkez žiwnosć cat. no. 23 w **Rakojdach** pola Barta, ſ něhdže 6 kórzami pola a łuki ma ßo

ßrjedu 8. augusta t. l. dopołdnja w 10 hodžinach

dželena, abo w zykym pod wuměnjenjemi, tehdy wosjewjomnymi, w žiwnosći ßamej psches podpißaneho pschedawacź.

W Budyschinje, 25. julija 1883.

A. Franz.

Jena ßuprószchna **ranza** je na pschedań w Pßowjoch cžišło 26.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dželbje a kóždy dżeń mechaniſka dżěłopschadowńja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Sswój wulki ſkład **hotowych pjelzow,** kaž tež wschě družiny **kožow** porucza k dobroczźiwemu wobkedžbowanju

Heinrich Langa
9 na žitnych wikach 9.

Krawzy! Schwalcže! Hosposy!

Jara tunja kup

na Budyſkim hermanku

wot 4. do 7. auguſta.

Dla wostajenja wschelakich tworow pschedawam dželbu žonjazych a dżěczazych ſchatow, jako: khornarje, manſchety, ßekle, žonjaze khornarje, dżěczaze klejdki, ſſ. ßuknje; maſchinſku židu 12 dokow 75 np.; ſchitu židu, kneſłodżěrkowu židu dżt. 30 np.; tykanſke, zejchnowanſke, heklowanſke pschedżeno, prawdźiwy konopjowy zwjern, najrjeńſcha twora, 28 paßmow 20 np., 56 paßmow 35 np., 112 paßmow 60 np., duž 2 paßmje 1 np.; rólkozwjern ſa ruku a maſchinu 1 dżt. pakowany 50 np., duž róla $4\frac{1}{4}$ np.; ſchnóru 18 łóhczi 20 np. hacž k najwoßebniſchej; bordu 18 łóhczi 30 np. hacž k najlěpſchej; mohär, wulki wubjerk dobrych korſetow wot 1 mk. do 10 mk.; wulki wubjerk rjanych **nowoſczow** w židžanych a wołmjanych zankach; krawaty ſa muſkich; ſchatowe knefle, ſchórzuchowe banty, pótnołkady, podſchiwki, gazu, dželbu pyſchnowěžow, jara woßebnych, a wějerje ßměſchnotunje; **wołmjane pschedżeno, rjenje mjehke, złonopunt 3 mk.**; wołminu ſa mužaze ſoki, twjerdu a tołſtu, złonopunt 2 mk. 60 np.; kraßne $^{10}/_{4}$ gardiny; dželbu triminga; ſchewſku konopjowu gratej jara tunjo; židžane a ßomoczane banty, franzy a wobßadki, ſ zyła wjele rjaneje twory.

Stejiſchczo w Budyschinje na torhoſchczu, ſ napſchecża hłowneje ſtraże.

H. E. Kuhn ſ Draždżan.

Wulke wupschedawanje

ſa czaß hermanka w Budyschinje w hoſczeńzu „k ſłotemu ßłónzu" po jenym ſkhodże.

Sslědowaze twory maja ßo **po wobſanknjenju ßobotu, njedżelu** a **póndżelu** jako 4., 5. a 6. auguſta zyle wupschedawacź.

Czeſczene knjenje ßo woßebje na dželbu žonjazeho ßukna, jenobarbnu, kraßne barby, dwójnjeſchěroku, bóle trajazu hacž lama kedżbne czinja. Tute žonjaze ßukna ßo wſchitke ſa **pokojzu** porjadneje płaczišny pschedadża a je toho dla czeſczenym knjenjam ſkładnosć data, trajne a praktiſke **naſymſke** a **ſymſke draſczenje** po tunjej płaczišnje dostacź. Płaczišny ßu tak poniżene, ſo ßo ani hódnosć ßameje wołmy njeſapłaczi.

Ja poruczam: dželbu žonjazeho ßukna, kraßn. barbow, dwójnjeſchěroke, łóhcź 50 np.; dželbu žonjazeho ßukna, kraßne barby, dwójnjeſchěroke, łóhcź 75 np., 1 mk. a 1 mk. 25 np.; dželbu teppicho-kanapejowych dekow wot 1 mk. 50 np.; ſbytki, kiž ßo hodża k deſchczomantlam, mužazym a hólczazym woblecżenjam, ſa pokojzu hódnosćze; 2000 žitnych měchow, ſchtuku ſa 75 np., 1 mk. a 1 mk. 20 np.; 4000 wołmjanych ſchtrympojeczkow, spodżiwnje tunich, po 1 mk. 50 np. a 2 mk.; 2000 hońtſkich abo rukawojtych lazow, ſchtuku ſa 3 mk. 50 np. a 4 mk.; dželbu wulkich, pißanych mužazych dybſaczných rubiſchkow, njepuſchczatych, po 20 a 25 np.

Płaczišny ßu tunje a twjerde.

Njedżelu **w czaßu Bożeje ßłużby** ßu klamy ſanknjene.

Sarjadowař wupschedawanja
w hoſczeńzu **k ßłónzu,** po jenym ſkhodże.

Wupschedawa ßo dželba na bók ſtajenych **kuczowych ſchudow** po ßamopłaczišnje.

E. G. Lenner
w Budyschinje na ſchulſkej haßy.

Kuczowe graty w płaczišnje wot mk. 100.—.

Najlěpſche
koßy a ßerpy, brußy a brußowe kunki
ßu dostacź pola
W. Hultſcha
w póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczišnach
Richard Pötſchke
na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.
Pſchecźelne ßerbſke poßłuženje.

Turkowſke a czeſke ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchczu.

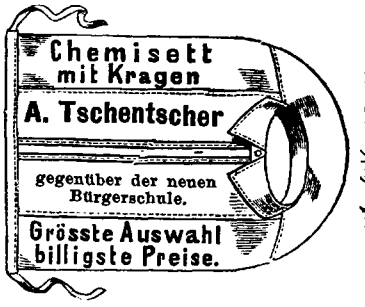

Pschedtoschtitt
ſ thornarjom
porucża **A. Tschentscher**
w Budyſchinje.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa 30 np. dostacź:

Bartrom Zigenbalk,

prěni lutherſki miſionar, k jeho 200 létnemu narodnemu dnjej wot J. Jakuba, fararja w Njeßwacźidle.

We wudawarni Serbskich Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Serbska studowaca młodosć

změje swoju

9. hłownu skhadźowanku

njedźelu 12. augusta popołdnju w 4 hodź. w Bukecach w Domašec hosćeńcu.

Póndźelu 13. augusta budźe zhromadny wulět na Čornobóh. Zastupnicy towarstwow zeńdu so sobotu 11. augusta připołdnju w hosćeńcu knjeza Křižana.

Wšěch přećelow serbskeje studowaceje młodosće dowola sebi přeprosyć

Jurij Libš, hłowny starši.

My poručamy swój skład

zigarrow, kurjeńskich a schnupowanskich tobakow

jenož w hódnych dobrosćach po jara měrnych płaćišnach dobroćiwemu wobkedźbowanju. Sabopschedawarjam so po wulkosći wotkupjenja wosebity wužitk poskića.

Pschedawarnja Strasburgskeje khěžorskeje tobakoweje fabriki w Budyschinje na bohatej hasy 13.

Swój skład **wołmjanych** a **połwołmjanych möbłowych damastow, khołowskich tkaninow,** wschelakich družinow **klejdowych stoffow, pikéja** a **katuna, wupjerkow, zychow, běły** a **módry płat** kóždeje schěrje, **módroćišćej, barchenty,** wschě družiny **podschiwka,** kaž tež **rubischća, čischćane schórzuchi atd.** poruča s tutym dobroćiwemu wobkedźbowanju

Emil Wehrle na jerjowej hasy.

Na garbarskej hasy 1. **B. Philipp** Na garbarskej hasy 1.

poruča česćenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosće swój bohaty skład **nasymskich a symskich žonjazych drasćenjow,** jako **žonjaze žakety, ranšče mantle, symske paletoty atd.** a lubi pschi zyle sprawnym poskuženju wscho móžno najtunische płaćišny.

Moje stejišćo je sa hermank kaž kóždu sobotu w **domskej khěži knjesa knihiwjasarja Weisera na žitnej hasy.**

Češke poslesćežowe pjerje!

k tutemu **hermanku** saso pschińdźe a so po najtuńschej płaćišnje pschedawa. Poslesćežowe pjerje wot 1 mk., $1\frac{1}{2}$, 2, $2\frac{1}{2}$, 3 mk.; połmoschk $3\frac{1}{2}$, 4 mk.; čisty moschk 5 mk. Schite wupjerki su hnydom k pjelnjenju hotowe. **Pschedawaja so kaž hewak stajnje w hosćeńzu „Münchner Hof (Muchowski dwór)“ na horučerskej hasy.**

J. Kirschberg s Frankfurta a Shorjelza.

Tunjo k hermankej w Budyschinje:

Dźělbu **gardinow,** 10/4, rjane,
= wosebnych **korsetow** wot 1 mk.,
= **wějerjow** směschnotunjo,
= najlěpscheho **wołmjaneho pschedźena,** złonopunt 3 mk.,
= tołsteje **wołmy sa mužaze soki** 2 mk. 60 np.

a wjele druheho ma na pschedań

H. E. Kuhn s Draždźan.

Stejišćo: s napschecza hłowneje straže, na torhoschću.

Jerje,

rjane tučne ryby, schtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach
w hosćeńzu „k skotej hwězdźe“.

Lupiny k sywu

ma na pschedań

Adolf Krüger.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now.“ za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.** Přeni zešiwk. Z wobrazom našeje wowki.

W tsjoch hwězdach

njedźelu 5. augusta **wojerska hudźba,** na čož pschepros̆huje

A. Deckert.

Wobydlenje je na Michała na pschenajecze, so jara derje hodźaze sa krawza abo sa druhi dźěławy lud w **Budyschinku** čisło 20.

Wuczobnika,

je-li móžno, serbskeje rěcze mózneho, pyta w bliższim czasu

W Budyschinje. **Friedr. Braun.**

Ródna **domska dźowka** so pyta a móže hnydom sastupić na hłownym torhoschću 9 po 1 schodźe.

---

12 hródźnych dźowkow

kaž tež wulke dźowki, serězy a swinjaze dźowki, 1 hospos̆a, hetmanjo, wulkowotroczży, wajchtarjo, dźěłaczerske familije, rólni pohonczojo, mali a wolazy wotroczży so hnydom a k nowemu lětu pytaja. Wscho dalsche w skužbodopokasowazym bürowje

Kleinstückoweje
na swonknej lawskej hasy 12, I.

Hospos̆a

pytana a jeno tajka, kiž ma lóscht k wězy a so derje wusteji pschi skocze a w pinzy. Wona ma tež wscho wobstarać, schtož so hewak hospos̆y pschiskluscha, kaž schaty, kuchen atd. Dalsche je nawjedźić pola knjesa **Vogta,** hosćeńzarja w slotym lawje na kamjentnej hasy.

Kmanych wulkich wotroczkow, serenkow, konjazych a wolazych wotroczkow, kaž tež dźowki, serězy a domske dźowki pyta

pschistajaza žona **Heinoldowa.**

Sdychnjeńczko.

Kajke su to srudne žně,
Wjedro měni s nami sle,
Je-li s lěpschim njepschińdźe,
Nam snadź žito wurosće.
Mity Božo na njebju,
Pomhaj Twojom' ratarstwu,
Spožcj nam sašo jasne dny —
Wo to Tebje prošymy.
Sastaj wschědne sliwki tu,
Sastaj naschu srudobu,
Ssmil so, Knježe, nad nami,
Nad Twojimi dźěćimi.
Wušłysch nasche modlitwy,
So Cże khwalicz mózemy
S dźakownoje wutroby
Sa wschě Twoje dobroty. **B.**

Hana Brukec
w Łazu,

Bohuwěr Wróbel,
wučer w Delnjej Hórcy,

poručataj so jako slubjenaj.

Wutrobny dźak.

Wysokočesćenemu towarstwu „Serbowka“ za připósłany łaćanski telegramm, podpisaneho do wótčiny witajcy, *gratias quam maximas* wupraja

J. E. Smoler.

Knjezej J. B. Š.

Najwutrobniši dźak za postrowjenje!

J. E. S.

K tomu čisłu Serbski Hospodar čisło 15 a jena pschiloha.

Pschiloha k czißku 31 „Serbskich Nowin.“
Ssobotu 4. auguſta 1883.

A. G. Freyberg,

manufakturske twory,

groſſo- a detailne klamy,

na bohatej haßy w Budyſchinje, na koßu ſ napſchecźa póſta.

Draſtne tkaniny

w najwobſchěrniſchich ſortimentach, we wſchitkich waſchnjach tkanja, we wſchěch dobroſcźach a barbach. Stajny pſchikhad nowoſcźow.

Jednorjeſchěroke tkaniny:

Cziſtowołmjany **ſatin, ſoleil** (zyle nowe!), łóhcź 75, 90 np.

Cziſtowołmjany **ſerge,** łóhcź 50, 60, 75 np.

Dwójnjeſchěroke tkaniny:

Cziſtowołmjane barbite **kaſchemiry,** łóhcź 100 np.

$^{10}/_{4}$ ſchěroke

czorne najlěpſche **ßukno,** łóhcź wot mk. 2,50.

Wobleczenja (klejdy) k daram:

Dwójnjeſchěroki **diagonal,** łóhcź 60 np.

Jednorjeſchěroki = = 35, 40, 50 np.

Czorne kaſchemiry. — Czorne židźane tkaniny.

Półžidźane **tkaniny** w najkraßniſchich barbach.

Módroczíſchcź

$^{6}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 40 np. $^{5}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 25 np.

Khěžoroczíſchcź

$^{5}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 30, 35 np.

Klejdy, katuny, pikeje, köpr, zefyr,

łóhcź 16, 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.

Möblowe a gardinowe katuny a kroaſeje

w barbobohatych, kraßnych muſtrach.

Rouleauxowe lajny, wupjeŕki

we wſchěch ſchěrjach.

Khorhowjowe tkaniny wſchěch barbow.

Běle gardiny we wſchěch ſchěrjach.

Běle pikeje, ßmuhaty płat, koſchlaze ßukna, ſchirtingi, běle, módre a ſchěre płaty, ložowe ruby, twjelki, kholowſke tkaniny, lama, plüſche, kanapejowe damaſty a rypſy, cziſtowołmjane a półwołmjane tkaniny k ßuknjam, konjaze, kanapejowe a blidowe deki, poßleſchcźowe krywy, hotowe ſchórzuchi ſ dowlaſa, jendźelſkeje kože, mohera a moareja ſa wotroſcźenych a dźěcźi. Fylzowe ßuknje, módropłatowe ſchórzuchi, ſ zyła hotowe ſ bantom, ſchtuka ſa 1 mk., **židźane, półžidźane, thibetowe rubiſchcźa, moherowe rubiſchcźa, katunowe rubiſchcźa** w najwjetſchim wubjerku.

Podſchiwki ſa krawzow a ſchwalcže po engros-płacźiſnach.

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty a wobliežam najtuniſche placźiſny.

W klamach ſo ßerbſki rěcźi.

Krajne ſpěwarſke knihi we wſchelakich ſwjaſkach, ſ dróbnym a wulkim pißmom; **ßerbſke ſpěwarſke knihi** ſ dróbnym a wulkim pißmom, do ßomota a kože ſwjaſane; **žnjowe ſpěwy, ſbožopſchejaze kharty** porucža po najtuniſchich płaczíſnach

G. Rämsch na bohatej haßy.

K lětnjej draſcze

porucža po jara tunich płaczíſnach wulki wubjerk **köpera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho czíſchcza,** 5/4 ſchěrokeho, w nowych rjanych muſtrach a dobrej barbunjepuſchczatej tworje, toho runja wulki wubjerk **czíſto-** a **pokwokmjanych draſtnych tkaninow**

M. Th. Pech

W klamach ßo **ßerbſki** rěczi. pódla měſchczańſkeje haptyki.

Lětnje rubiſchcza na hłowu

we wulkim wubjerku

ſe židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucža po tunich płaczíſnach

M. Th. Pech

W klamach ßo **ßerbſki** rěczi. pódla měſchczańſkeje haptyki.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, wołkańe ßwězy, wóſkowe ßwězy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokołonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricz njemóže. Wo tym móža ßo czeſczene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕſkich klamach pſcheßwědczicz.

Hermann Puy

na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Czěſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſczele ſe ſtazije Czopliz (Teplitz) ſolidne a płaczíſny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Czopliz.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., **pjerowe matrazy** ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacz do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale kofry, toſche, ſchulſke ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucża

C. Benedict

w maczicznym domje na lawſkich hrjebjach czo. 2.

Jabrika drainſkich rolow

Friedricha Müllera

w Kamjeńzu w Sakſkej

porucża ßo k wobſtaranju wſchěch drainſkich rolow we wſchelakich ſchěrokoſczach po tunich płaczíſnach.

S dobom wona ßwój skład khachlow dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Emma ſwud. **Vorwerkowa**

ſ napſchecza hłowneje ſtraże (hawptwachi) porucża **letne jaki** a **žakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Margarin-butru,

derjeßkodźazu, porucża

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Lamane mdle,

punt po 24 np., porucża jako jara płaczíſny hódne **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Khofej,

paleny, punt po 100 np., ßylnje a derjeßkodźazy, kóždy tydźeń dwójcy nowopaleny, płaczíſny hódny, porucża

Gustav Poser.

Wolij

k maſanju młóczazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Najlěpſchu

margarin-butru,

punt po 80 np., pſchi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho. Tale butra je jara dobra a na pruhu woßebje porucżomna.

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

Khofejowy ſklad.

Sſylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucżataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Bryle a **kłóczaki** ſa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacz do najlěpſchich družinow porucża

czażnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Pſchipóßłane.

Margarinbutra, w pſchekupſtwje ßo dale bóle rosſcherjaza, hodźi ßo woßebje pſchi pjeczenju a k ſaczinjenju jědże, a pſchetrjebuja **kolonialnotworowe klamy Richard Pötſchka** pódla měſchczańſkeje haptyki tydźeńſzy wjazy dyžli 6 zentnarjow.

Pſchi tajkim wobſchěrnym roſpſchedawanju móże knjes **Richard Pötſchka** ſtajnje jenak czerſtwu butru po tunich płaczíſnach poſkicżicz. **Sch.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 11. augusta 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho majestosć kral Albert a jeho wyšoka mandźelska šo kónz tutoho tydźenja s hroda Reheselda, hdźež dléschi cźaš pschebywaschtaj, do Pillnizy podataj.

— Pschepytowanski šudnik w Barlinje je s dowolnosću statneho rěčnika šławneho pólskeho spišacźela Kraschewskeho sa 30,000 hriwnow kawzije s jastwa puschćik. Krajnu pscheradu, kotrejež chzychu Kraschewskeho winowateho scźinicź, jemu po tajkim njejšu dopokasacź móhli, hewak wschak jemu njebychu šwobodu dali. Sańdźenu wutoru je šo Kraschewski do Draždźan do šwojeje vile wrócźił. Tak dołho hacź wušudźenje pschecźiwo njemu skónczene njeje, steji wón pod polizajskim wobkedźbowanjom. Njedźiwajo na to pak šmě Kraschewski šo hibacź a dźełacź po šwojim spodobanju. W šwojim rjenje leżanym statoku s jeho wulkim krašnym parkom šo wobstarny spišacźel skerje wot šwojeje khorowatosće wustrowi, hacź w jastwje, hdźež běsche jemu jeho njestrowje dźeń a bóle wobcźežne.

— Pschi wukałanskej khěžorstwošejmskej wólbje w Kielu je pokracžowanska strona dobyła. Pokracžowanski kandidat Hähnel dosta na 14,000 hłošow, bjes tym so šo sa jeho sozialdemokratiskeho pscheczźiwnika jenož na 9000 hłošow woteda. Tuto dobycźe šu sjenocźeni liberalni psches šwoju wólbnu hibicźiwosćź dozpłki, kotraž bě wjetscha hacź sozialdemokratiska. Wulki dźěl konserwatiwnych je drje tež sa Hähnela hłošował, mjeńscha pokojza konserwatiwnych pak je, dokelž bjes doprědkarjemi a sozialdemokratami jenož mało rosdźěla widźi, najskerje šo s zyła wólby wostajiła.

— W měscźe Erfurcźe šwjecźeschе šo 8. augusta šwjedźeń k wopomnjenju na dr. Luthera. Dźělbjerjerjow běsche wjele a běchu tež deputazije wote wschitkich němskich universitetow pschischłe. Sswjedźeński cźah měješe pokasacź, kak je město Erfurt reformatorej napscheczźiwo cźahnyło, jako bě šo wón na pucź do Wormsa nastajił. Dwórski prědar Rogga prědowanje dźerżeschе, kotrež wón se šławu na němskeho khěžora skónczi, kotrejž wschitzy pschitomni šylnje pschihłošowachu.

— Khěžorstwošejmski sapółłanz Antoine w Straßburgu, snaty psches šwoje njepscheczźelne smyślenje napscheczo němskemu khěžorstwu, chzyschе w Straßburgu nowe nowiny s napißmom „Metz“ wudacź. Elsaš-Lothringski naměstnik s Manteuffel pak je wudacźe tutych nowin sakasał, dokelž bychu wone tola jenož franzowskim interešam napscheczo němskim słužiłe.

— Němski a awstriski khěžor staj šo 8. augusta na želesniskej staziji Ebensee setkałoj. Awstriski khěžor němskeho na dwórnischcźu wotcźakowascheе a jako cźah pschijěžde, stupi wón do wosa k němskemu khěžorej. Wobaj knježerjej šo wobjimaschtaj a šo wospjet koscheschtaj. Jako pschipokdnju do Ischla pschijěžděschtaj, šo jimaj wot shromadźeneho luda najwutrobnische powitanje dosta. Sa khwilu awstriska khěžorka Elisabeta pschińdźe, so by němskeho khěžora powitała. Khěžor Wylem a awstriska khěžorka šo w jenym wosu, a khěžor Franz Josef a němski pósłanz w druhim wosu s dwórnischcźa do hoscźeńza podachu. Po pucźu buchu woni wot sahorjeneho juskanja a šławawokanja wjeleliczných ludowych cźrjódow pschewodźeni. Awstriski lud runje tak kaž němski derje wě, so šo psches kóždołětne setkanje němskeho a awstriskeho khěžora swjask wobeju knježerstwow pschezo bóle wobtwjerdźuje a so je tutón swjask najwěscźiske rukowanje sa sdźerżenje europiskeho měra.

Awstrija. W Preßburgu šu šo sańdźeny tydźeń židam njepschecźelne njeměry měke. Wulka hromada ludu šo sběża, so by do židowskeje haßy cźahnyła. Polizija tutón wotpohlad s tym sadźewa, so lud s cźaßom roscźeri. Dźeń posdźischo šo s nowa na 200 ludźi shromadźi. S halekowanjom do haßow, wot židow wobydlenych, cźehnjechu a tam w židowskich domach wokna wubichu. Wojazy halekowarjow rossehnachu a měr saßo postajichu. — Kaž bě do prědka widźecź, šu šo wschitzy židźa, w Tisza-Eszlarskim prozeßu wobskorżeni, njewinowacźi wusnali. Jim njejšu dopokasacź móhli, schtoż jim winu dawachu, mjenujzy so šu kschescźijanskemu holzu Estheru Solymoßyz w synagosy skónzowali.

— W Triescźe je šo saßo ras nadpad s petardu (bombu) stał. Po wschěm sdacźu je šo wón wot jeneho šobustawa italskeje irridentistiskeje strony scźinił, kotraž chze Triest wot Awstrije wottorhnycź a jón s italskim kraleśtwom sjenocźicź. Nadpad běsche na šobustawy awstriskeho wojerskeho towarstwa wotměrjeny, kotrež měješe njedaloko městna, hdźež petarda rosbuchny, šwoju wjecźornu shromadźisnu. Petarda běsche jena s najstraschnischeje druźiny. Wona wobstejeschе s pok kohcźa dokheje blachoweje tyšy, s pólverom pjelnjeneje a s grotom powiteje. Dwaj sajataj tapezierarjej s Italskeje buschtaj bórsy saßo puschcźenaj, dokelž móżeschtaj šwoju njewinowatosćź dopokasacź. Pschepytanje šušodnych domow žaneho wuspěcha njemějeschе, nadpadnika njejšu wušlědźili.

Franzowska. W Tonkinje šu šo wobstejnosće w poślednim cźašu na šboże Franzowskeje pscheměnike. Franzowske wójsko je Anamitow sbiło a jim 7 kanonow wotewsało. Swjeselnischa hacź tale powjescź je sa Franzowsow druha. Anamski khěžor Tu-Duk, njesjednocźiwy njepschecźel Franzowskeje, je wumrjeł. Wón žanych mužskich potomnikow njesawostaji a je sa trónskeho naślědnika šwojeho wuja, Phu-Duka, pomjenował. Phu-Duk pak šo s cźežka na trónje sdźerżi. Mandarinojo, w kotrychž rukach knježerstwo leži, jeho njepschipósnaju a šu jemu napscheczźiwo Vialana sa khěžora wuwołali. Ludowa wójna šo po tajkim Anamitam najskerje njesalutuje. Wulki wužitk smeje s tajkeje wójny franzowske knježerstwo. Wono budźe wjedźecź šwoju tonkinsku należnosćź, bjes tym so šo Anamitojo bjes šobu wadźa, na tajke waschnje swjercźecź, so Tonkin trajnje pod franzowskim knjejstwom wostanje.

Schpaniska. Schpaniska, w kotrejž šo skoro žane lěto bjes

wjetſcheho abo mjeńſcheho ſbĕžka njeminje, je ſaßo ras pſches revoluziju ſ měra budźena. Madridſke nowiny pißaju, ſo ßu w Bajadozu, měſtaczku bliſko portugiſkich mjeſow, wojazy a ziwiliſtojo republiku wuwołali. Nawjedowarjo ſbĕžka ßu direktor republikanſkich nowin w Bajadozu, dwaj wyſchſchej lieutenantaj a wſchelazy offizierojo. Sbĕžkarjo njedźelu w nozy guverněra, we kožu leżazeho, toho runja wojeŕſkeho komandantu a nĕkotrych wyſchſchich kraloßwĕrnych offizierow ſajachu. Na to woni 750 peſatow (frankow) ſe ſtatneje a wojeŕſkeje kaßy wſachu a ſ měſta pſches mjeſy do bliſkeje Portugalſkeje cźeknychu. Tutomu ſbĕžkej je ßo bórſy druhi pſchiſanknył. Dźĕl kavalleriſkeho regimenta w Negarje je ßo, wot jeneho niżſcheho offiziera nawjedowany, ſpjeczĭł a do hor wucźahnył. W Barcelonje je pódla toho mjeńſchi njeměr był, tola tam bu měr bórſy ſaßo poſtajeny. Kral je wukas podpißał, je po zyłej Schpaniſkej konſtituzionalne garantije ſbĕhnył a miniſterſtwu poruczĭł, ſo ma wſchĕ krajiny, hdźeż by nuſne było, do wobleżeńſtwa dało. Njeporjady ßu po tajkim we wjeczornej a rańſchej Schpaniſkej wudyriże a ſdadźa ßo hižom ſtraſchne bycź, hewak kral njeby ſa nuſne měł, hnydom konſtituzionalne garantije ſbĕhnycź. Po kraju daloko roſſchĕrjene komuniſtiſke ſpſchißahanſtwo „Cźorneje ruki" hiſchcźe tež zyle wutupjene njeje, a karliſtojo, pſched dźeßacź lĕtami ſbiczĭ, ſ cźaßami pſchezo ſaßo wo ßebi nĕſchto ſaßkyſchecź dadźa. We wſchĕch kónzach Schpaniſkeje ßo pak komuniſtojo, pak republikanſzy, pak karliſtojo na roswalenje nĕtczĭſcheho ſtatneho porjada měrja. Młody ſchpaniſki kral budźe ſe wſchej krutoſcźu a raſnoſcźu tutym revoluzionarnym wotpohladam napſchecźo ſtupicź dyrbjecź, je=li ſo ßo nochze wot nich pſchewinycź dacź.

Dźakowny Uſbjek.

Pſcheložk wot M. D.

(Pokracźowanje.)

Storginow ſtupi nĕtko do teje khĕžki. Rjenje wſchak tam njebĕ; huſty kur ßo jemu napſchecźiwo wali, dokelž khĕžka żaneho wuhnja njemĕjeſche. Pſchi pjezaku ſtejeſche ſtólz, na tón ßo Storginow ßyny a ßwĕrny Arguß ßo k jeho nohomaj lehny. Lĕdom bĕ pjatnacźe mjeńſchinow (minutow) ſwotpocźnył, bĕſche ßkyſchecź, ſo ßo nĕchtó ke khĕżzy pſchibliżuje. Bĕ to jĕſdny, kiž pſched durjemi konja ſaſtaji a ſ njeho ſlĕſe. „Allah il Allah!" ſawoła ſtara żónſka, „je to Selim!" A cźeho dla je tak pomaku pſchijĕchał, każ ſchakal, hdyž wokoło ſtadła wowzow kaſy. — Potom wona do duri ſtupi, a Storginow widźeſche, kak tam jeneho muża wita a ſ nim rĕcźi. Na to ſaßo dó jſtwy pſchińdźe a Storginowej powjedaſche, ſo je bitwa mjes Karakalpakami a Uſbjekami była, a ſo je ßo tutón Uſbjek, ſ mjenom Selim, wot ßwojich towaŕſchow ßem ſabkudźił a nĕtko ßwojeho ranjeneho konja dla dale njemóże, dokelž je tomu njepſchecźel kłok do boka tſĕlił. Hdy by ßebi Selim druheje rady wjedźał, dha drje njeby k nam pſchiſchoł, pſchetož naſch lud Uſbjekow hidźi.

Mjes tym ſo ſtara żónſka tak powjedaſche, bĕſche Selim ßwojeho konja bliſko ke khĕżzynym durjam pſchiwjedł. Wón bĕ pſchiſtojny ſchwarny cźłowjek, ſo ßo Storginowej hnydom lubjeſche, a kedźbnoſcź, ſ kotrejež konja wobhladowaſche, ſa to ßwĕdczeſche, ſo ma konja jara lubo. Sranjeny bók konja bĕſche ſacźekły a ſ jeho njemĕrnoſcźe bĕ ſpóſnacź, kak jara jeho rana boleſche. Selim wucźeże ſ lĕwej ruku nóż, poſbĕhny jón, ale ſa khwilku jón ſ cźeżkim ſdychnjenjom ſaßo ſkhowa. Storginow wſtaże a ßo jeho wopraſcha: „Chżecźe Wy toho rjaneho konja ſakłócź?" Selim ßo wſchón ſwjeßeleny khĕtſje wobrocźi, widźo, ſo tu ſ tej ſtarej żonu ßam njeje. „Chair (nè)", wotmolwi wón, „moja Mirza, mój kraßny kóń, njeßmĕ wumrjecź. Ja chżych kłok wurĕſnycź, ja pak to njemóżu." A po tutych ßkowach pokaſowaſche na ßwoju prawu ruku, kiž bĕ ßylnje ranjena. Storginow, kiž tež ßo na to wuſtejeſche, ſchto ma ßo cźinicź, hdyž je kóń takle wobſchkodźeny, wſa Selimej, kotrehož wocźi ßo ſ radoſcźu jenož tak ßwĕcźeſchtej, nóż ſ ruki a ſa wokomik bĕ konjej kłok wurĕſnył. Potom wón ranu wumy, po cźimž Mirza pocźa hłowu ſbĕhacź a na njeho tak ßwĕru hladaſche, jakož by ßo jemu dźakowacź chżyła. „Allah manet ola (Bóh Cźi ſapłacź)!" Selim ſawoła. Tola Storginow rjekny: „Njedźakujcźe ßo, ale dajcźe mi Waſchu ruku, ſo ju Wam ſe ßwojim rubiſchkom ſawjaſam." To ßo hnydom ſta, a Uſbjek pokny radoſcźe praji: „Kak móżu Wam Waſchu pſchecźelniwoſcź ſarunacź?!" a wjedźeſche konja do małeho konjemża, hdźeż jemu mjehke lĕhwo pſchihotowa.

Mjes tym ta ſtara hoſpoſa pſchińdźe a jeju k wjecźeri pſcheproßy. Wobaj ſ njej dźĕſchtaj. Niczo njebĕ runje jara cźiſte, ani kuchaŕka ani hornyki a druhe ßudobje. Tola wonaj bĕſchtaj hłódnaj, tócź jimaj ßkodźeſche. Jenož ſa kumyß, ſchtož je picźe, na palenz podobne a ſ kobłyneho mlóka warjene, ßo Storginow ſtarej dźakowaſche, Selim pak jón, ſo by ßwoju ranu njeſahorił, lĕdy wopta. Poß Arguß tež ßwój dźĕl k jĕdźi doſta, a jako bĕſche ßo naßycźił, lehny ßo ſaßo. Wón bĕ lĕdom khwilku leżał, dha horje ſlecźa a njemdrje ſchcźowkaſche. Dołho njetrajeſche, dha do kibitki dwaj mużej ſtupiſchtaj, na kotrejuż Arguß ſe wſchej mozu ſchcźowkaſche. „Saraż to ſkocźo!" ſawoła jedyn teju dweju. „Je to pſchecźelniwoſcź, ſo Ty hoſcźow ſ dźiwim pßom witacź daſch?!" Pſchi tutych ßkowach wón Argußa kopny, kotryż, wot ßwojeho knjeſa k měrej napominany, do kuta ſaléſe.

Taj mużaj, kiž bĕſchtaj pſchiſchłoj, bĕſchtaj dwaj Khiwinzaj, jedyn rĕkaſche Zeid a druhi Haßan. Wonaj mĕjeſchtaj nĕſchto w ßwojim waſchnju, ſchtož bĕſche njelubośne. Zeid bórſy k ſtarej hoſpoſy ſtupi a jej po móżnoſcźi cźicho, tola pak Storginow kóżdemu ßkowu doroſumi, ſ hnĕwnym wobliczom praji: „Cźeho dla ßy moju khĕżu do korczmy pſchewobrocźiła? Wſchak tola wĕſch, ſo mam dźenßa ſe ßwojim pſchecźelom ważnu wĕż dokonjecź a ſo mam ruſkeho wyſchka na pucź dowjeſcź, ſ kotrehož żane cźeknjenje móżne njeje. Kak ßy toho dla toho Uſbjeka do domu puſchcźicź móhła?" „To drje ja wĕm", wotmolwi Waczinka, każ ta ſtara żona rĕkaſche, „ale wſchak maſch ßylneho Haßana pſchi ßebi, a Ty tola tež runje ßkaby njejßy. A ſchto dha móże Wam tón Uſbjek ſe ßwojej khromej ruku ſeſchkodźicź?" Zeid niczo njewotmolwi, ale hroſnje na nju pohlada a ßo potom ſ Haßanom ßyny, ſo by ſ nim kumyß pił.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W tudomnej ßadowej a ſahrodniſkej ſchuli ſměje ßo wot 16. hacź do 20. ſeptembra tſecźe roswucźowanje wo „wużiczu ßada". Wſchĕdnje ſměja ßo dwaj abo tſi pſchednoſchki, w kotrychż budźe ßo wukkadowacź, ſ cźehož ßad chemiſzy wobſteji, kak ma ßo najlĕpje khowacź, kak ma ßo ſ njeho ſchmaderunks, kak ßadowe wino dźĕłacź a kak maja ßo ßadowe ſbytki najlĕpje nakożicź. Tute pſchednoſchki budźa dźerżecź knjeża profeßor dr. Heiden ſ Pomorez, O. Lämmerhirt ſ Draždżan, ſahrodniſzy a rataŕſzy wucźerjo Braunbart, Manskopf a dr. Krüger, każ tež k. direktaŕ Brugger w Budyſchinje.

— S wuwſacźom poßlednjeje njedźele ßmy tu a w tudomnej wokolnoſcźi wſchĕdnje mjenję abo wjazy deſchcźa mĕli, tak ſo ßu żně ſkoro zyle ſatorhnjene. Zito je toho dla mjenje a bóle wuroſtło, a ſchtož ßu jeho nĕhdźe domoj woſyli, bĕſche hiſchcźe khĕtro mokre. Sa ratarjow je pak ſaßo jara ſrudny cźaß naſtał.

— Wutoru 7. auguſta bĕchu ßo provinzialne krajne ſtawy na wurjadny ßejm ſeſchli. Na měſto dotalneho hamtſkeho hetmana ſe Salza, kotryż je ßo ſa wokrjeßneho hetmana pomjenował a Michała ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi, mĕjeſche ßo nowy hamtſki hetman namjetowacź. Krajne ſtawy ßu po ſwucźenym waſchnju tſi woßoby ſa wuprózdnjene hamtſke hetmanſtwo poruczĭle a to na prĕnim měſcźe hamtſkeho hetmana dr. ſ Borberga w Oſchatzu, dale knjeżerſkeho aßeßora dr. ſ Mayera w Zitawje a na tſecźim měſcźe polizajſkeho radźicźela dr. Haberkorna w Draždżanach. Jeho majeſtoſcź kral ma roſßudźicź, ſchtó ßo ſ pomjenowanych knjeſow ſa hamtſkeho hetmana pomjenuje.

— Tudomny wokrjeßny lĕkaŕ k. dr. Wengler je wot 10. auguſta hacź do 12. ſeptembra próſdniny doſtał a ma jeho w tutym cźaßu k. wokrjeßny lĕkaŕ dr. Spann w Kamjenzu ſaſtupicź; po tajkim maja ßo wſchitzy, kotrychż to naſtupa, mjes tym na tutoho wobrocźicź.

— Sastupjerjo nascheho města ßu wobsankli, so ma ßo jene, městu ßłuschaze a 10 akrow wopschijaze polo, kotreż dla ßwojeho mokreho położenja mało wużitka dawa, ſ wjerbu wěsteje drużiny wobßadźecź, kotraż ßo wot wschelakich rjemjeßnikow rad kupuje, tak so to polo w ßwojim cżaßu 10 krócź wjazy wużitka pschinjeßy, hacż je ßo to dotal stało.

— Nasche město dostanje pschi składnoscźi manövrow, kotreż ßo wokoło Zitawy smėja, ßlėdowaze wójska do kwartėry a to 25. a 26. auguſta 6 wyschkow, 20 podoffizierow, 19 koni (ſtab 1. infanteriediviſije cżißko 23); — 28. auguſta 4 wyschkow, 58 podwyschkow a mużſtwow, 44 koni (wotdźėlenje 12. regimenta pólneje artillerije); — 29. a 30. auguſta 11 wyschkow, 234 podwyschkow a mużſtwow, 275 koni (ſtab a 4. a 5. eſkadron regimenta gardyjėſdnych). — Na domojpucżu ſ manövrow pak: 15. a 16. ſeptembra 28 wyschkow, 334 podwyschkow a mużſtwow, 282 koni (ſtab a jedyn eſkadron regimenta huſarow cżißko 18, wotdźėlenja regimenta pólneje artillerije, każ tež moſtowych, trainſkich a khorych-wothladowazych kolonnow).

S Hodźija. Pjatk tydźenja dostachmy ſa nasch Boži dom nowy woltař, na kotryż ßmy dołho ſ wulkej żadoscżu cżakali. Tón ßamy je wſchón ſ duboweho drjewa dźėłany, a ßu wschelake woßoby, każ tež najkraßniſche figury do tutoho drjewa wot wubjernje wuſtojneho miſchtra w Draždżanach wudypane. W delnim dźėle je wosnamjenjene, kak Khryſtuß ſe ßwojimi wucżomnikami jutrowne jehnjo jė a Bożu wjecżėř wuſtaja. Wſchitke woßoby ßu na najkraßniſcho ſhotowjene a ßedźa każ żiwe pſched nami. Spody toho ſteji po nėmſkim ßłowje kaſanja: „Pójcźe, wſchitko je hotowe!“ a rjane ßerbſke ßłowo ßlubjenja ſe ſłotymi pißmikami: „Stóż moje cėło jė a pije moju krej, tón ma wėčne żiwjenje.“ Na tym boku, hdźeż ßo Boże cżėło wudźėluje, wohladasch rjane połne kłoßy, na druhim pak, hdźeż ßo Boża krej podawa, rjane winowe kicźe. Na wjerchu zyłeho woltarja ßu 4 jandźeljo, kotſiż ßo ſ cżwilnym gratom noſcha, jedyn ſ hoſdźemi a krjudom, druhi ſ kſchiżom, tſecźi ſ hlebiju a ſ yſopowej żerdżu, ſchtwórty ſ cżernjowej krónu. Wo ßrjedź woltarja pak namakasch kraßny wolijowy wobras „Khryſtuß na kſchiżu“. Na tutym wobrasu je k. proſeßor Kriebel w Draždżanach dwė lėcźe dźėłał a je ßo jemu tež wubjernje radźił. Ssrjedża je ſbóżnik na kſchiż pſchibity, na lėwym boku ſteji wyſchſchi měſchnik a Marja, Kleofaßowa mandźelſka, na prawym boku wucżomnik Jan ſ płakajzej macżerju Knjeſowej. Sady njeje widźiſch Marijnu ßotru Salome, a pſchi kſchiżu kleczi, ſbóżnikowej noſy wopſchimujo, Marja Madlena. Cżim dlėhe ßebi ßwjatu hłowu ßwojeho kſchiżowaneho ſbóżnika wobhladujeſch, cżim bóle ſaczuwaſch, kak tehdy we wſchėch jeho żiłkach ßmjercź dźėłaſche. A ſe wſchėch druhich wobliczow rėczi najhłubſcha żelniwoſcź. Jenoż wyſchſchi měſchnik tu ſatorhnjeny ſteji a do toho hlada, kak ßo wſchitko pißmo dopjelnjuje. — Tón woltař ſ wobraſom bėſche pſched krótkim cżaßom w Draždżanach wuſtajeny. Wjele ludźi je ßebi jón tam wobhladało a wſchitzy ßu ßo nad tajkej rjanoſcżu dźiwali. Wutoru tydźenja ßu ßebi jón tež Jeho Majeſtoſcź kral Albert a naſajtra prynz Jurij a prynzeßynje Joſeſa a Mathilda wobhladali. Tež jim je ßo wulzy ſpodobał, a jene Draždżanſke nowiny pißachu, ſo móże ßebi Hodźijſka woßada k tutomu woltarju a wobraſej ſboże pſchecź. To my tež cżinimy, a wſchitzy, kiż 24. auguſta t. l. na nasch miżionſki ßwjedźeń pſchińdu, budża pſchi wohladanju nascheho noweho woltarja ßo ſ nami nad tutej kraßnoſcżu ſradowacź. — Pjatk tydźenja bu woltař na wupyſchenym Kſchiżanez wosu pod ſwonjenjom wſchėch ſwonow k nam pſchiwjeſeny a naſajtra wot Draždżanſkich wumėłżow ſeſtajany. Wobras bu pak ſańdźenu póndźelu dopołdnja w 11 hodźinach wot naſpomnjeneho k. proſeßora Kriebela, kiż bė toho dla ßem pſchijėł, zyrkwinemu prjódkſtejerſtwu w mjenje akademiſkeje rady a wyßokeho miniſterſtwa pſchepodaty, ſo by ßłużił k cżeſcźi Božej a k duchownemu natwarjenju woßady, na cżoż ßo jemu zyrkwine prjódkſtejerſtwo w mjenje zyłeje woßady pſches ßwojeho pſchedßydu k. fararja ryczerja Jmiſcha ſ hnutymi ßłowami podźakowa. — Pſchichodnu njedźelu ßo woltař poßwjecźi.

S Bolborz. Na město k. Kubizy, kiż ßo w bliżſchich dnjach ſa zyrkwineho wucżerja do Hornjeho Wujeſda pſcheßydli, bu ſa nascheho noweho wucżerja k. Domaſchk, w tu khwilu druhi wucżeř we Wóßlinku, wuſwoleny.

S Dźiwocźiz. Póndźelu 6. auguſta bu tu ſakładny kamjeń nascheje noweje ſchule na ßwjedźeńſke waſchnje położeny. Dźėcźi prėnjeje rjadownje ſe ßwojim k. wucżerjom Halmu ſaſpėwachu: „W wſchėch ſkutkach a wſchėm dźėle“, na cżoż k. farař ryczeř Jmiſch po dźeńſkim ßłowje bibliſkeho pucźnika Rom. 1, 16 roſeſtaji, ſo ma najważniſche powołanje toho doma, kiż ßo tu natwari, w tym wobſtacź, ſo by ßo Khryſtußowy evangelij dźėcźom wobeje narodnoſcźe, ßerbſkim a nėmſkim, w jich macźėrnej rėczi podawał jako móz Boża, kotraż ſbóżnych cżini wſchitkich, kotſiż na to wėrja.

S Porſchiz. Wóndano je ßo nowa parowa młócźaza maſchina, wot nascheho ſ tajkej maſchinu młócźazeho towarſtwa w Jendźelſkej kupjena, na Budyſke dwórniſchcźo pſchiwjeſka, ſwotkal je ju potom deputazija ſpomnjeneho towarſtwa ßem wobſtaraka.

S Cżornych Noßliz. Schtwórtk tydźenja ſta ßo bliſko tudomneho wojeŕſkeho tſėlniſchcźa to njeſboże, ſo dwanacźėlėtneho ßyna tudomneho żiwnoſcźerja Khėżora, kotryż tam w lėßu jahody ſchcźipaſche, kulka do bėdra praweje nohi wot ſady trjechi a w prėdku ſaßo wulecźa. Hacż runje je ranjenje ſtraſchne, dha je tola nadźija, ſo tón hólcźez pſchi żiwjenju woſtanje. Wón pak mėjeſche ſe ßwojej prawej nohu hacż dotal hiżo doſcź njeſboża. W ßwojim ſchtwórtym lėcźe ßebi ju ſłama a pſchi poßlenim Budyſkim měſchcźanſkim tſėlenju wón ſ karußela padźe a ju ßebi wuwiny, tak ſo hiſchcźe kłozaſche, jako bu do njeje tſėleny.

S Budyſchinka. W lėcźe 1783 tudomny farař Schĕrach, 48 lėt ſtary, wumrje. Wón bė rodźeny Sserb a jara wuſtojny pcżołař a je hiżo pſched wjazy dyżli 100 lėtami wſchelake potajnoſcźe w żiwjenju pcżołow wußlėdźił a dobre wucżby podawał, kak maja pcżołarjo ſ pcżołami wobkhadźecź. Dokelż ßu ßo jeho wußlėdźenja a wucżby w bėhu cżaßa jako zyle wėrne a jara wużitne wopokaſake, dha ßu to hornjołużiſke pcżołarſke towarſtwa w nėmſkich pcżołarſkich nowinach „Deutſcher Bienenfreund (nėmſki pcżolny pſchecźel)“ po minjenju lėtſtotka khwalobnje wopomniķe.

S Hucźiny. W nozy wot 28. do 29. julija ßu ßo paduſchi do pinzy tudomneho klamarja Hermana łamali a tam wjazy butry kranyli. Tuta pinza je w brójni ſady domſkich. Paduſchi ßu ßwój njeſkutk ſ wulkej khróbkoſcźu dokonjeli, pſchetoż pola pjekarja, w prėdkomnych domſkich bydlazeho, je ßo zyku nóz ßwėcźiko, dokelż ßo tam pjecźeſche. — Paduſchi njejßu ßo hiſchcźe wußlėdźili.

S Lemiſchowa. Sańdźenu póndźelu 6. auguſta mėjeſche tu Budyſchſki 103. regiment pėſchkow pruhowanſke tſėlenje. Wojazy tſėlachu wot Lichańka ßem. K tomu bėchu ßo na ſchtyrjoch měſtnach tarcże (ſchajby) natwarili. Na druhim měſtnje bėſche ßo tež khėżka natwariła, na kotrejež wókna bėchu wojazy namolowani. Saßo na druhim měſtnje, zyle ſady pola hole, ſtejachu tež rajtarſke a kanonėrſke tarcże. — Tſėlenje ſapocża ßo wokoło 11 hodźin. Pſchitomny bėſche tež brigadźiny komandeur knjes ſ Holleben pomjenowany Normann. Tſėlenje ſkónczi ßo wokoło wjecźora. — Pſchi tym ßebi wojazy na polu ßami jėdź warjachu.

S Kulowa. Tudy ßu khėtro wulki pjenjeżny pokład namakali. Jako mėjeſche ßo mjenujzy w jenych tudomnych dómſkich kruch pſchetwaricź, trjechichu murjerjo w ſtarej murji na dwaj wulkaj hornykaj a na mėch, kiż pak bė hiżom pſchėtkał, kiż bėchu napjelnjene ſe ßlėbornymi, w ſapocżatku nėtczijſcheho lėtſtotytka abo tež hiżo prjedy bitymi. W nich tcżachu: 1744 ſtarych awſtriſkich dwazytarjow (po 68 np.), 1164 ſchtyrißlėbornjakow (po 50 np.), 553 wóßomßlėbornjakow (po 100 np.), 140 ſpeziarjow (po 4 mk.), 200 toler a $11^3/_4$ punta dróbnych ßlėbornych pjenjes.

S Wojerez. Satraſchne njeſboże je ßo tudy ſańdźenu njedźelu popołdnju ſtało. Nėkotſi młodźi ludźo tſėlachu pſchi tudomnej tſėlerni do tarcże, pſchi cżimż nėkotre kulki nimo ſlecźachu. Jena wot nich młodu mandźelſku tudomneho kowarſkeho miſchtra Kapy młódſcheho, kotraż chżyſche ſady tſėlniſchcźa jedyn ruczny woſyczk, ſ lenom nakładźeny, ſe ßwojim mandźelſkim domoj dowjeſcź, tak njeſbożownje trjechi, ſo wona na měſcźe morwa woſta. Wona bė hakle nėhdźe dwaj mėßazaj woženjena a 20 lėt ſtara a bėſche rodźena Valtinez ſe Zidźineho.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. W Gutebórnje ßo wóndano ſta, ſo tam hłuchonėma holza, nėhdźe 20 lėt ſtara, pſchińdźe, kotraż, każ ßo ßamo roſumi, nikomu k wjedźenju dacź njemóżeſche,

ſ wotkal je pſchiſchła a hdźe chże hicź. Tócź* ju tam wobkhowachu a ſa tym ſlědźachu, ſ wotkal je pſchiſchła, doniż wuſlědźichu, ſo do Komorowa pola Rakez ſkuſcha, hdźež ſu ju potom tež póſkali.

S Popojz (w Delnjej Łužizy) piſaja: Saúdźeny tydźeń běſche ſa naſ a ſa naſchu wokolnoſcź jara ſrudny tydźeń, pſchetoż mějachmy deſchcź a woſpjet deſchcź. Naſche rjane żita ſu nam tak wuroſtke, ſo ſo ſtari ludźo tajkeho wuroſcźenja dopomnicź njewjedźa. Wjele hromadow ſnopow ſo wſchě ſelenja, woſebje tam, hdźež żito mjes kerkami a ſa cźichim ſteji. Sbožowni ſu cźi, kiž ſu ſwoje żito poł mokre domoj ſwoſyli. Tež pſcheńza wuroſtuje, njech je poſnycźena abo hiſchcźe ſtejaza, toho runja jecźmjeń a len. Naſcha nadźěja na bohate žně je zyle ſaniczena. (B. N.)

* W Serb. Nowinach njebudźe ſo pſchichodnje ani „duž“ ani „tuž“ piſacź, pſchetoż jene je tak wopake, kaž druhe, ale budźe ſo „tócź“ ſtajecź, jakoż ſo zyle prawje po wulkim dźěle Hornich Łužiz praji. Pſchirunaj tež delnjołužiſke „toś“, cźěſke „tot“, pólſke „toć“.

Bohu k cześći a Sserbam k wužitku

do pokładnizy Macźizy Sserbſkeje dale ſapłacźichu (po 4 hr.): Knjeża kantor Jordan w Popojzach, ſarař Mrózak w Budeſtezach, kantor Kozor w Ketlizach, pſchekupz Domanja w Khróſcźizach, rentier Hanowſki w Budyſchinje, ſarař dr. Kalich w Budyſchinje.

Do pokładnizy Towarſtwa Pomozy dale ſapłacźichu abo darichu: Knjeża kaplan Skala w Budyſchinje hr. 1,50, ratař Łukaſch w Bónjezach 1 hr., kantor Mahling w Khołmje 2 hr., póſtſki direktař Wawrik-Jěſorka w Starohrodźe (Altenburgu) 100 hr., kralowſki ſaſtojnik E. Rjelka w Draždźanach 2 hr., ſarař Garbař w Kotezach 1 hr., kubleŕ Kokla w Khróſcźizach 1 hr., Handrij Rjeczka w Koblizach 1 hr., ſarař Ryczeŕ w Delnim Wujeſdźe 2 hr., ſarař Finger we Łuczu 2 hr.

Praſchenje a wotmołwjenje.

Kak mam piſacź: kejžor, khejžor abo khěžor?

Piſaj jenož „khěžor“; jenož tak je prawje, wſcho druhe je wopaki. Mjenujzy, kaž ſu ſo po dopokaſmu cźěſkeho ſłownikarja Jungmanna w cźěſkej rěcźi, tak ſu ſo też po naſchim wobkedźbowanju w ſerbſkej rěcźi zuſorěcźne „a, ai, ae“ po ſłowjanſkim ſynkoſakonju druhdy do „ě“ pſchewobrocźicź dyrbjake. Pſchirunaj:

khěžor = Kaiſer,	měrz = Martius,
Khětan = Cajetanus,	Měrcźin = Martinus,
cźwěła = Qual,	Měto = Matthaeus,
prědowacź = praedicare,	rěpa = rapa.

„Měto“ rěka delnjołužiſki „Mato“, a ſłowo „Kaiſer“ je ſ grichiſkeho „kaiſar“ a tuto ſ łacźanſkeho „Caesar“ naſtało. Toho dla rěka khěžor cźěſki „cisař“, hdźež je ſo po ſakonjach cźěſkeje rěcźe „ě“ do poſłyſnjeneho „i“ pſcheměniło. My mamy w Sserbach něſchto podobneho; pſchetoż w měſto „cźwěła“ praji ſo w někotrych ſtronach „cźwila“, a w Delanach ſo njehněwaja, ale gniwaja ſo tam. — A ſo ſo tu a tam „khejžor“ w měſto „khěžor“ praji, na tym je piſmik „j“ wina; pſchetoż pſched tym w někotrych ſerbſkich ſtronach rady „j“ pſchiſaſuwaja, prajizy, na pſchikład, „kajž, tejž, khějža“, w měſto „kaž, tež, khěža“. Haj, pſched „ſch“ też tak cźinja a praja „dejſchcź, ſejſchoł, wujſchoł, dójſchoł“ w měſto „deſchcź, ſeſchoł, wuſchoł, dóſchoł“. W Delnjołužiſkim je ſ tutym pſchiſunjenjom „j“ hiſchcźe wjele hórje, a je też wot tam někotrym naſchim ſpiſowarjam wopacźny „kejžor, khejžor“ do pjera ſaléſł.

Rěcźeſpytnik.

Wuſudźenja.

Khoſtanſka komora. Leſna witka ſda ſo tſinacźelětny ſchulſki hólz J. E. Lowka ſ Noweje Wſy nad Sprewju bycź. Po proſchenju khodźo, hlada wón pſchi ſkładnoſcźi ſwoje naproſchene bohatſtwo ſ kranjenjom powjetſchicź. Kónz junija t. l. tutón młodoſtny pakoſtnik do Mikanez bydła w Nowej Wſy ſaléſy a tam ſ najmjeńſcha 3 mk. pjenjes ſebra. W Lemiſchowje Lowka 4. julija pſches ſahrodźiny płót ſo dobywſchi ſ wotewrjenym wóknom do Mětaſchez doma pſchińdźe a ſ njeho ſacźny cźaſnik ſ rjecźaſkom, 20 mk. hódny, ſobu wſa. Lowku proſcherſtwa, łóhkeho a cźežkeho paduchſtwa dla k tſjom měſazam jaſtwa a jenodźeńſkemu arreſtej ſaſudźichu.

Lawniſki ſud. Schewz Schleza w Budyſchinje, kotryž bě wobſkorženy, ſo je agentej Tauſcherej ſuknju a pſchedkoſchliku roſtorhał, ſo njedoſahajzych dopokaſmow dla njewinowaty ſpósna. — Toho runja ſo njedoſahajzych dopokaſmow dla pohoncź E. Petrik ſ Draždźan khoſtanja ſminy, kotryž bě pjecza ſ druhimi hromadźe na pucźu do Brěſyny dźěłacźerjow Khěžnika a Wicźaſa a żiwnoſcźerja Schubu ſ Noweje Wjeſki pola Hucźiny bił a pſcheſcźěhał. — Lena Ssmolina w Lichanju bě w naſtupanju wóhnja, kotryž bě loni jejne a Macźinez twarjenja ſanicził, 16. haprleje 1883 prajiła: „Njech ſo polizija wo woheń ſtara, Macźin a Demuth ſtaj na tym wina, ſo ſmy wſcho ſhubili.“ Ssmolina ma ſa tajke pſchiſtkodźenje 10. mk. khoſtanja płacźicź. — Cźeladnikaj H. Reinelt a J. A. Eichler ſ Hrubocźiz a murjerſki wucźobnik Kloſ ſe Schönberga běchu ſo, jako ſo 26. haprleje t. l. pjeni na pucźu njedaloko Ssokolzy ſchmatachu, do cźeladnika Ssykory, dokelž bě jich tutón jich pjanoſcźe dla wußměſchował, ſ pukami dali, jeho na ſemju cźiſli a ſ pjaſcźemi do njeho prali, a Kloſ bě Ssykoru też ſ klucźom cźežko na hłowje ſranił. Reinelt a Eichler tajkeje njewuſchnoſcźe dla po dwěmaj njedźelomaj jaſtwa doſtaſchtaj, bjes tym ſo ma Kloſ tſi njedźele jaſtwa wotſtedźecź. — Sahrodniſki żiwnoſcźeŕ J. E. Voigt, cźeladnik J. A. Hecźik a hoſpodarſki pomoznik J. Lorenz ſe Ssowrjez běchu wjecźor 20. meje we Wyrgacźez korcźmje w Raſchowje ſ wokanjom a halekowanjom měr kaſyli. Jich khoſtanje wobſteji ſa kóždeho po pjecź mk. — To ſamo khoſtanje ſo mandźelſkej ſkakarja Kaplerja, a ſkakarjam K. Dornikej, E. Dornikej, W. Dornikej a K. Valentinej ſ Hornjeje Kiny pſchiſtudźi, dokelž běchu ſ halekowanjom měr kaſyli. — Kubleŕ a gmejniſki prjódkſtejeŕ J. Hruſła we Wyſokej, kotrehož bě tamniſchi ſtkalz J. A. Graſa cźělneho ranjenja dla wobſkorżił, ſo njewinowaty ſpósna. Wobſkorżbnik ma khóſty prozeſa ſapłacźicź.

Přilopk.

* Do Delnjeje Schleſynſkeje je pſches wulku wodu njeſnjeſliwa cźwila pſchiſchła. Millijony kuntworow w powětrje lětaju, kotrež ſ krwělacźnoſcźu ludźi a ſkót nadpaduju a ſo ſ hromadami do domow ſaju. Jako na jenym dworje ſpytachu, wobcźežny njerjad ſe ſapalenej ſłómu wukuricź, woheń khěžu popany, kotraž ſo do cźiſta wotpali.

* W Barlinje běſche runje jedyn ekſekutor jenej khudej żonje draſtny khamor cźaſał. Möblowy wós ſtejeſche pſched khěžu a dwaj dźěłacźerjej khamor won njeſeſchtaj. Płaczo a żałoſcźo żona ſa ſwojim najlěpſchim möblom hladaſche. Jedyn knjes a jena knjeni, kotrajž nimo dźěſchtaj, praſcheſchtaj ſo żonu ſa jejnej ſrudobu, a jako bě wona ſwoje hubjenſtwo wuſkorżiła, ſawoła knjes ſudniſkeho ekſekutora k ſebi do khěže, ſapłacźi żoniny dołh a ſo ſ měrom wotſtali. Żona běſche pſches tutón dobrocźelſki ſkutk tak hnuta, ſo mózeſche lědma ſwojemu wumóżerjej dźakne ſłowa prajicź, cźrjóda ludu, tomu pſchihładowaza, pak ſa nim wótſje ſławu wołaſche.

* Straſchneho rubjeżnika a mordarja Hetzela, kotryž pſched dleſchim cźaſom ſe Stuttgartſkeho jaſtwa cźekny, hiſchcźe ſaſo popanyli njejſu. Nětko ſo ludźo w zykej Würtembergſkej pſched nim jara ſtrachuja. Wóndano bě jedyn ſchulſki direktor ſe Stuttgarta na prózdninach na wjetſchim pucźowanju a pſchi tym do jeneje wſy pſchińdźe, hdźež ſchkleńzu piwa wupi. Hoſcźo, w korcźmje pſchitomni, ſo jeho po ſnatym burſkim waſchnju praſchachu, kak rěka, ſ wotkel je pſchiſchoł atd. Dokelž zuſy pucźowaŕ na wſcho praſchenje mjelcźeſche a ſo bórſy ſaſo na pucź naſtaji, poczachu ludźo tukacź, ſo ſnadź je wón rubjeżnik Hetzel. Gmejniſki prjódkſtejeŕ khwatajzy cźrjódu muži hromadu ſawoła a ſo ſa ſtraſchnym rubjeżnikom puſchcźi. Gmejnſkemu prjódkſtejerjej ſuſodneje wſy bě ſo ſpěſchnje bliżenje hróſbneho mordarja woſjewiło, a ſe ſjenocźenymi mozami ſo radźi, zuſobnika ſajecź. Jako chzyſche, ſo by ſo wupokaſał, ſe ſwojeje ſuknje viſitnu khartu wucźahnycź, dźerżachu jemu wjeſnjenjo ruzy, měnjo, ſo ſnadź piſtoliju abo někajki druhi mordarſki inſtrument wucźehnje. Poſdźiſcho ſo ſmyłk wujaſni a někto běſche wjele wotproſchowanja a wobžarowanja.

* S Kaſamicciola na kupje Iſchia piſaju, ſo ſu tam ſchtwórtk tydźenja hiſchcźe tſjoch żiwych wuryli; dwaj ſ njeju buſchtaj na dźiwne waſchnje wumóżenaj. Na jenej hórzy bě ſo khěža powa-

lika a pod ßobu tsjoch mužow pohrjebała. Wojazy, ſa ſaßypnjenymi cźlowjekami ryjo, na dobo cźlowſku nohu wuhladachu. Khilopy a kopacźe na bok położiwſchi, nětko ſ rukomaj hrjebachu, doniž zyke cźěło młodeho cźlowjeka hacź na hłowu njewotkrychu. Jako chzychu runje teź ſ hłowy pjerſchcź wotſtronicź, ſběhny ßo ſaßypnjeny ßam a padźe bliſchemu wojakej wokoło ſchije, wołajo: „Mój wumóžniko! Mój dobry wumóžerjo! Sswětło! O Božo, kajke ſboże.“ Potom wón ſrudnje na ſemju pokaſujo rjekny: „Mój wuj je morwy, ja jeho ſa ruku dźerźach, tola mój bratr je hiſchcźe žiwy.“ Wojazy ßo hnydom ſaßo do dźěła dachu, woni dźěru wurychu, jedyn wojak, do njeje hłowu tyknywſchi, ſawoła: „Ssy hiſchcźe žiwy?“ — „Schtó ſo mnu rěcźi?“ ßo pod ſemju wotmolwi. „Wojak“, ßo praji. „Bože dla“, bě ſaßo ſe ſemje ßłyſchecź, „wotryjcźe mi pjerſchcź ſ hłowy a niz ſe žiwota, hewak mje ſatłócźicźe.“ Wojazy po jeho próſtwje cźinjachu a jeho njewobſchkodźeneho ſe ſemje wucźeźechu, po tym ſo bě 125 hodźinow žiwy pohrjebany byk. S 5000 morwych ßu hacź dotal jenož 760 cźěłow wurycź, jich mjeno wußlědźicź a je pohrjebacź móhli, dokelž rospadanki ſaßypnjenych twarjenjow tak wyßoko leža, ſo by 30 dnjow trjeba było, hdy bychu chzyli ſemju wurunacź a wſchě cźěła wurycź. W tu khwilu wo dnjo a w nozy 2000 muži ryje. Miniſter ſjawnych dźěłow, Genale, je poruczik, ſo maja wſchitzy k dźěłu kmani mužſzy wojakow pſchi jich dźěle ſa pjenjeſy podpjeracź. Zyroba ßo jenož žonam, dźěcźom a khorym abo wobſtarnym mužſkim darmo dawa. — Jedyn wojak ßebi njeda wurěcźecź, ſo na wěſtym měſtnje pod rospadankami něchtó pohrjebany leži, kotryž na pomoz cźaka. Po ßydomhodźinſkim dźěkanju ßo žónſka ruka pokaſa. W tutym wokomiku ſtara žona pſchiſtupi, wobhlada ßebi měſtno a ſawoła: „Tam delka dyrbi moja dźówka ležecź!“ Nětko ſ pilnoſcźu dale ryja a bórſy je zyła ruka widźecź. Pomaku zyke cźěło na ßwětło pſchiſnźe, tola jena noha bě ßo do ßuknje, wot dweju wulkeju kamjenjow dźerźaneje, ſaſchmataka. Hdyž by ßo kamjenjow něchtó dótknył, by ßo wſcho ſaßypło. Duž wojak holzy ßuknju wußlecźe a ju potom wumóženu do rukow jejneje macźerje położi. Jedyn druhi wojak bě nětotre hodźiny dołho ſ hłowu delka w jenej jamje, wot njeho wuryteje, dźěkał. S cźaßami ßo wón horje ſcźahnycź da, ßrěba cźerſtwy powětr, pokhodźi něſchto, ſo by krej do nohow ſcźěrił a potom ſ nowa ßwoje wumóžerſke dźěło ſapocźina. Na dobo wón ſawoła: „Wucźehńcźe mje!“ a pſchinjeßy młode, rjane holcźo ßobu horje. Holza, lědma běły dźeń wuhladawſchi, ſakſchicźi, panje ßwojemu wumóžerjej wokoło ſchije a jeho koſchesche. — Wulki ſtrach, kotryž bě po njeſbožu na kupje Iſchia wobydlerjow Neapla wobjał, je cźrjóda paduchow k tomu mužika, ſo by njemylena kranycź móhła. W nozy 2. auguſta ßo na dobo wulka hroſa bjes ludźimi roſſchěri. Paduſchi běchu mjenujzy jako poliziſtojo pſchedraſcźeni do domow powjeſcź noßyli, ſo ſa krótki cźaß ſtraſchne ſemjerźenje ſaſtupi. Jich nadźija, pſchi powſchitkownym cźěkanju na lohke waſchnje rubicź a kranycź, je ßo ſ dźěła dopjelnika. Polizija ßo na ſboże bórſy manövra pakoſtnikow dohlada a je wſchelakich pſchimnyka. — Njedźelu, jako na dźewjatym dnju po powalenju, bě ſkiwlenje ſ jenych ſaßypnjenych kupjeli ßłyſchecź. Jako tam ryjachu, nadeńdźechu w měſto ludźi dwě ßwinjecźi a jenu kócźku, kiž běchu wſchě njeranjene, tola ſdaſche ßo, jako by kócźka ßnadź trochu ſkaźena była. — Jedyn hólcźez, kiž pſchihladowaſche, jako jeho wuja a cźetu wuhrjebowachu, ßo pſchi wohladanju jeju morwych cźěłow tak ſaſtróži, ſo na měſcźe wowrótni. — Pod rospadankami ßu wjele ſkotych a ßlěbornych wuppſchenjow a teź něſchto tajkich ßudobjow a khětro wjele pjenjes namakali. — Kaſamicciolaſki biſkop, knjes Menuella, běſche hiſchcźe 24 hodźin pod rospadankami žiwy. Jedyn jeho ſnatych, kiž ſa nim hladaſche, ſaßłyſcha, jako wón wołaſche: „Ja ßym tudy! Ja ßym tudy! Wumóžcźe mje!“ Dźěkacźerjo, hnydom ſawokani, rucźe rospadanki roſkopowachu, ſtajnje poßłuchajo na to, ſ wotkal biſkopowy hłóß k nim klinczi. Ale wſcha próza bě podarmo. Lědy bě jedyn ſadźěwk wotſtronjeny, dha ßo druhi pokaſa a woſpjet druhi. Biſkopowy hłóß dale a bóle woßłabjeſche, ßłowje „Wumóžcźe mje!“ buſchtej pſchezo ſtyſkniſchej, na poßles ßłyſchachu ſrudne ſdychnjenje — a biſkop bě morwy. — Jena ſtara žona w rospadankach ſe ßwojimaj rukomaj ſa něcźim hrjebaſche. Někotſi wojazy pſchiſtupichu, prajizy: „Wona wěſcźe ſa ßwojim ſaßypnjenym dźěſcźom hrjeba.“ Woni jej toho dla pomhachu. Skónczńje, jako běchu zyłu hodźinu ſe wſchej mozu dźěkali, wona wyſkajo ſawoła: „Hle, hle, wono to je!“ A ſchto to běſche? Běſche to khoſchcźo, kotrež bě jej ßußod prjedy ſaßypnjenja pożczył; wona bě ſ nim runje khěźu mjetka, jako bě ßo ſaßypnjenje ſtako, a bě ſbožownje ßama ſ domu wuſkoczika, w nim pak khoſchcźo leżo woſtajika. Po ſaßypnjenju bě jej ta myßliczka do hłowy ſtupika, ſo drje ju ßußod njerodnu žónſku pomjenuje, dokelž khoſchcźo njeje ſaßo pſchinjeßka, — a toho dla bě tak pilnje ſa nim pytała.

* Wo dźiwnej kholerje ßo ſ Neapla piſche: Pſched nětotrymi dnjemi ßo jedyn młody cźlowjek do jeneho tamniſcheho hoſcźenza poda a ßebi wobjed ſkaſa. Wón doſta makkaroni, pjecźeń, ßad, wino a ßłódke pjecźwo. Jako bě powobjedował, na młodźenza na dobo tak ßylne w žiwocźerěſanje pſchińdźe, ſo ßo wón žadławje wijeſche a želnje ſkiwlicź a ſtonacź ſapocźa. Druſy pſchitomni hoſcźo ßwoju worcźiſnu ſapkacźiwſchi ſkoku ſ bliſkoſcźe ſtraſchneho khoreho khwatachu, kotryž běſche hoſcźenzarjej tak žel, ſo jeho tón ſ woſom do hoſpitala dowjeſcź da. Lěkaŕ na kholeru ſkhorjeneho pſchepyta a pola njeho ani — kroſchka pjenjes njenamaka. Młody cźlowjek je ßo teź wuſnał, ſo je kholeru jenož ludał, ſo by ßo darmo derje najěſcź móhł.

* Pſches ßylny wichor bu we Wiſkonſinje 60 cźlowjekow morjenych a 1000 ſranjenych. Wichor żeleſniſki cźah powali, pſchi cźimž bu 34 woßobow cźěžko ſranjenych.

* Sſrědk ſa kormjenje ßwini. Amerikanſke ratařſke nowiny poruczeja jako dobry ßrědk, ſ kotrymž ßo ſpěſchne kormjenje ßwini dozpiwa, ſo ßo wyſche korta ſchpihel powěßnje. Sswinjo w nim na ſdacźe druheho žranza widźi a ßo ſ hněwom a rosnjemdrjenoſcźu tak do žracźa da, ſo zyły dźeń ſ wulkej wobžernoſcźu wſcho do ßo ſtyka, ſchtož ßo jemu do krka mjeta.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź a w 8 hodźinach diakon-vikar Měto němſke prědowanje wo Jap. ſkutk. 10, 25—33.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Moritz Hermann Schanza, pſchekupz w Lipſku, ſ Hanu Wilhelminu Roſaliju Gröbelez.

Pětrowſka zyrkej: Jan Joſef Auguſt Flechtner, krawz, ſ Marju Nowakez, ſwudowjenej Majowej. — Bjedrich Auguſt Domſchka, ſchewz, ſ Hańžu Auguſtu Lorzez. — Jakub Schiman Juda Jencź, pohoncź, ſ Hanu Marju Pjetſchkez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jurij Pawoł, Auguſta Hermanna Halmy, dźěłacźerja w pſchadowni na Židowje, ß. — Martha Marja, Jana Auguſta Rudźele, ſahrodnika w Cźichońzach, dź. — Hermann, Handrija Bohuwěra Pjetſchki, žiwnoſcźerja w Zyžezach, ß.

Pětrowſka zyrkej: Max Pawoł, Jana Ernſta Pjetſchki, murjerja, ß. — Pawoł Max, Michała Ernſta Pinzla, dźěłacźerja, ß. — Johana Frieda, Joſefa Sſykory, krawza, dź. — Ernſt Willy, Handrija Jeſchki, vizefeldwebla 4. inf.-regimenta No. 103, ß. — Handrij Hermann Jan, Jana Bohuwěra Lukaſcha, wucźerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 18. julija: Jan Auguſt Libuſcha, wobydleŕ, 60 l. — 27. Hendrich Warnacź, murjerſki, 30 l. 8 m. — 28. Hana, Jana Auguſta Scholty, kucźneho dohladowarja, dź., 2 l. 8 m. — 30. Hańža, Michała Bjedricha, zyhlerja, dź., 13 d. — 3. auguſta: Max Richard, Guſtava Adolfa Frödy, murjerja na Židowje, ß., 1 m. 6 d. — 4. Marja Martha, njem. dź. na Židowje, 22 d.

Wjedro w **Londonje** 10. auguſta: Deſchcź.

—* **„Wuhlad ſ baſtaje“** na Łóbjowu dolinu, na lilijowy, kralowſki a bamžowſki kamjeń, kaž teź na ſadnje hory ſakſko-cźeſkeje Schwajzarſkeje — rěka najnowſchi wobras, kotryž je pilny wumětſki nakład Leopolda Hodermanna w Draždźanach wojſewił a ßo tudy pſchiſpomni, ſo ßo w formacźe, wuhocźe a płacźiſnje (a 3 mk.) napohladam na „Draždźany“ a „Miſchno“ jako pendant pſchiſanka. Wuhotowanje je ßo w piſanym wolijobarbocźiſchcźu — pſches 15 barbite kamjenjocźiſchcźe — woſpjetowacź pytało a ma ßo teź tutemu dźěłu, ſchtož ſchwarnoſcź, pilnoſcź a ßwěrnoſcź naſtupa, wſcho pſchipoſnacźe ſpożczicź. Jako wopomnjenje ſa tyßazy kóždołětnych wopytowarjow baſtaje, kaž teź jako ſtwinſka pycha ſa pſchirodopiſchecźelow atd. budźe tutón wobras wěſcźe witana wěź. „Wuhlad ſ baſtaje“ ßłuſcha bjes dwěła k najkraßniſchim měſtnam ſakſkeje Schwajzarſkeje; tutón nowy wobras je we wſchěch knihaŕnjach Sakſonſkeje, w Budyſchinje pola **Ed. Rühla** a **F. A. Reichela** dostacź.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
4. auguſta 1883.

Žitowy dowos: 2275 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńža	50 kg.	7	56	9	23	8	33	10	12
Rožka ſtara	50 kg.	8	42	8	99	8	54	9	18
= nowa	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kg.	6	52	6	70	6	52	6	70
Wowß	50 kg.	6	80	7	20	6	80	7	20
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	3	—	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	30	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſłóma	600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 992 ſchtuk, ſchtuka		7	50	20	50	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	25	4	50
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	50

Nowa kněža ſe ſahrodu je pſcheměnjenja dla tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kněža cźišło 5 w Brěſynzy pola Hucźiny je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedźerja tam ſhonicź.

W Drobach je **žiwnoſcź** cźišło 17 ſe 24 kórzami pola, łuki a lěßa na pſchedań.

Korczmarſka leżomnoſcź w **Nowych Boranezach** pola Budyſchina ſ 5 kórzami pola a łuki je na pſchedań.

W Brěſynzy pola Delnjeje Hórki je **kněža** cźišło 25 na pſchedań.

W Nowej Wßy cźišło 9b pola Njeßwacźidła je **ßuproſchna ranza**, kotraž ſmeje bórſy proßata, na pſchedań.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneroż domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Najlěpſche
koßy a **ßerpy, brußy** a **brußowe kunki**
ßu doſtacź pola
W. Hulſcha
w póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Turkowſke a cźeſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchcźu.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza jako jara płaczišny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Cźeſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch druźinach ſcźele ſe ſtazije Cźopliz (Teplitz) ſolidne a płaczišny hódne —
toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.
G. Fiedler w Turnje pola Cźopliz.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne ßwěžy, wóſkowe ßwěžy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokolonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cźeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſcheßwědcźicź.

Hermann Puy
na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

No. 6. Konzeß. tworowe klamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowſkej haßy
porucza:

Hamburgſke kódźniſke kholowy . .	po mk.	10.50,
ženjelſke kožane kholowy	= =	9.50,
němſke kožane kholowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manſcheſtrowe kholowy**	= =	3.50—4.50.

Krajne ſpěwarſke knihi we wſchelakich ſwjaſkach, ſ dróbnym a wulkim pißmom; **ſerbſke ſpěwarſke knihi** ſ dróbnym a wulkim pißmom, do ßomota a kože ſwjaſane; **žnjowe ſpěwy, ſbožopſchejaze kharty** porucza po najtuniſchich płaczišnach

G. Rämſch na bohatej haßy.

K lětnjej draſcźe

porucza po jara tunich płaczišnach wulki wubjerk **köpera, pikeja, madapolama, kattuna, módreho cźiſchcźa,** 5/4 ſchěrokeho, w nowych rjanych muſtrach a dobrej barbunjepuſchcźatej tworje, toho runja wulki wubjerk **cźiſto-** a **połwołmjanych drastnych tkaninow**

M. Th. Pech
W klamach ßo ßerbſki rěcźi. pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Lětnje rubiſchcźa na hłowu

we wulkim wubjerku
ſe židy, wołmy, mohaira a kattuna, porucza po tunich płaczišnach

M. Th. Pech
W klamach ßo ßerbſki rěcźi. pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Swój ſkład **wołmjanych** a **połwołmjanych möblowych damaſtow, kholowſkich tkaninow,** wſchelakich druźinow **klejdowych ſtoffow, pikéja** a **kattuna, wupjerkow, zychow, běły** a **módry płat** kóždeje ſchěrje, **módrocźiſchcź, barchenty,** wſchě druźiny **podſchiwka,** kaž tež **rubiſchcźa, cźiſchcźane ſchórzuchi atd.** porucza ſ tutym dobrocźiwemu wobkedźbowanju **Emil Wehrle** na jerjowej haßy.

Magazin półſtro- wanych möblow

na taſchbarku 7 na taſchbarku 7
pſched tſělnikom.

Poruczam **ſofy, wulke ſtoły** a wſchě druhe **półſtrowane möble** po najtuniſchej płaczišnje.

R. Hennig, tapezirař.

Fabrika drainskich rolow
Friedricha Müllera
w Kamjenzu w Sakskej

porucza so k wobstaranju wschěch drainskich rolow we wschelakich schěrokosczach po tunich placzisnach.

S dobom wona swój skład khachlow dobroczinemu wobkedzbowanju porucza.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacz do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

= samsne dźěło, =

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w maczicznym domje na lawskich hrjebjach czo. 2.

Najnowsche mlócżaze maschiny sa parne, czehnitoskótne a domjaze dźěło wot najjednorscheje hacz do hermanko-najwucżiscżazeje;

Najnowsche goeplowe skutkowarje 1-, 2-, 4- a 6pschežne k dźěłu kóždeje maschiny;

Najnowsche sykanjowe maschiny najwoßebnischeje twarby a wuwjedżenja dźěłaja jako woßebitosć po najtunischich placzisnach pod rukowanjom a pruhowanskim czaßom. Pschipóßłanje po żelesniży franko. Najnowsche katalogi po żadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech so samolwjeja. Saßopschedawarjam wyßoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcże a./M.

A. Tschentscher,
schatowa fabrika a wuhotowazy magazin
w Budyschinje,

na lawskich hrjebjach 8, s napschecża noweje měschczanskeje schule,

porucza po tunich twjerdych placzisnach:

mużaze schaty,	**kupjelńske schaty,**
żonjaze schaty,	**blidowe schaty,**
hólczaze schaty,	**kożowe schaty,**
holczaze schaty,	**hospodarske schaty,**
prěnjo-schaty,	**kuchińske schaty,**
ludźaze schaty,	**domjaze schaty.**

Wolij

k masanju mlócżazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a pkotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje skłodżazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym skłodże poruczataj

bratraj Měrschej na żitnych wikach.

Jerje,

rjane tucżne ryby, schtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., poruczataj

bratraj Měrschej
na żitnych wikach
w hosczeńzu „k slotej hwězdże",

Wulki skład khofeja,

żyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny „ 100—200 „ „ „
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tunscho.
Wschě drużiny, derje skłodżaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Sa krwěkhudych, bjesappetitnych atd.

Roberta Freygangowe

jenoż prawdźiwe żelesnojte wużiwanske żrědki

Żelesnojty likör, syrup, żoldkohórki, schokolady a bonbony.

Dostacź w **měschczanskej haptyzy Max Schünemann w Budyschinje.**

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich placzisnach

Richard Pötschke
na hlownym torhoschczu pódla haptyki.

Pscherzelne żerbske poßłużenje.

Najlěpschu
margarin-butru,

punt po 80 np., pschi wotewsaczu wjazy puntow poměrnje tunscho. Tale butra je jara dobra a na pruhu woßebje poruczomna.

Richard Pötschke
na hlownym torhoschczu pódla haptyki.

P. Kneifelowa
włoßowa tinktura,

kotraż je żebi psches żwoje wurjadne skutkowanje jako włoßy poßylnjazy żrědk k sdżerżenju a pschisporjenju włoßow żwětoßkawu dobyła a drje też njedoscżehnjena wostanje (żu tola najwjazy s nowa nastawazych włoßowych żrědkow jenoż hubjene podrażowanja tuteje originalneje tinktury) je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Lincke** dostacź.

Do Adelaide
(w połodnischej Awstraliji)

wobstara s parokłódżu rataiskich a seńskich dźěłaczerjow po *M.* **164** sa familiju

Adolph Hessel
w Draždżanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

Pschipóßłane.

Margarinbutra, w pschekupstwje so dale bóle rosschěrjaza, hodźi so woßebje pschi pjeczeńzu a k saczinjenju jědże, a pschetrjebuja **kolonialnotworowe klamy Richard Pötschka** pódla měschczanskeje haptyki tydźeńzy wjazy dyžli 6 zentnarjow.

Pschi tajkim wobschěrnym rospschedawanju móże knjes **Richard Pötschka** stajnje jenak czerstwu butru po tunich placzisnach poskiczicź. **Sch.**

Mißionſki ßwjedźeń

pjatk 24. auguſta t. l. w Hodźiju

popołdnju w dwěmaj na **ßerbſkim kemſchenju** ſe ßwjedźeńſkim prědowanjom kn. farara **Jakuba** ſ Njeßwačidła a potom w ſchtyrjoch na němſkim kemſchenju ſe ßwjedźeńſkim prědowanjom kn. farara **Mrósaka** ſ Hrodźiſchcza.

Na tutón ßwjedźeń najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

H. Imiſch, farař
a
J. Kſchižan, kapłan.

Serbska studowaca młodosć

změje swoju

9. hłownu skhadźowanku

njedźelu 12. augusta popołdnju w 4 hodź. w Bukecach w Domašec hoſćeńcu.

Póndźelu 13. augusta budźe zhromadny wulět na Čornobóh. Zastupnicy towarſtwow zeńdu so sobotu 11. augusta připołdnju w hoſćeńcu knjeza Křižana.

Wšěch přećelow serbskeje studowaceje młodoſće dowola sebi přeprosyć

Jurij Libš, hłowny starši.

Na žadanje wjele woßadnych Michałſkeje zyrkwje je ßo cźiſchcźało a je ſa 10 np. na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje

na ſałožku Jap. ſkutkow 8, 26—38

dźewjatu njedźelu po ßwj. Trojizy

w Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje

wot

farara **Dr. Kalicha**

dźerżane

a na žadanje ſ wjele ſtron wotcźiſchcźane.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now." za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeſerbšćił **F. R.** Prěni zešiwk. Z wobrazom našeje wowki.

Proſte a cźeßſche porjedźenje cźaßnikow po najtuniſchich płacźiſnach wobſtara

Joh. Gäth

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Pſchedawanje a porjedźenje cźaßnikow (ſegerjow) wſchěch druźinow, derje a tunjo, poſkicźa **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

W Radworju

njedźelu 12. auguſta 1883

k wotewrjenju noweje ſale

wulki koncert,

wuwjedźeny wot

Budyſkeje měſchcźanſkeje hudźby.

Sapocźatk w 4 hodźinach. — Wot 6 hodźin

balſka hudźba.

Na cźož najpodwolniſcho pſcheproſchuje

A. Zſchech.
C. Jaltingk.

Dźiwocźanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo

ſmeje — da-li Bóh — jutſje njedźelu popołdnju w tſjoch w **Lehnertez** domje w Zokowje **mißionſku hodźinu.** **Pětr Młónk.**

Kedźbu!

Kolbaßywukukenje njedźelu 12. auguſta we Wadezach. **Simmang.**

Młodu **holcu,** ßerbſkeje rěcźe mózny, k 1. ſeptembru pyta

J. Pohlenk na garbarſkej haßy.

Tyſcherſkeho wucźobnika, kiž móže hnydom ſaſtupicź, pyta

Arthur Jannasch
na nowej haßy 5.

Hrimotacu ſławu

čeſtnej knježnje **Leńcy Šneiderec** w Krakecach k jejnemu 17lětnemu narodnemu dnjej, zo ſo wulka pinca khabła a wšě pſy wokoło njeje półku rejwaja.

Cźeßny wěnz

na row

njebo **Marije Auguſty, Pětra Jazki**

w Banezach najmłódſcheje dźowki.

Ta ßmjercź, ta, hdźež je pósłana,
Tu wokol' khodźi w zyłym ßwěcźe,
Ta pſchińdźe tſecźoh' junija —
Schtož njedźelu bě w tutym lěcźe —
Do Jazkez domu w Banezach
A wſa jich młódſchu dźowku — ach!
Prjecź wot tych jeje lubych.
Ta hnydom po jej' narodźe
Bu w Njeßwačilſkej zyrkwi kſchcźena,
Do Sarecźa je do ſchule
Tam khodźiła, a doroſcźena
Je ſłużiła tež tam a tu
A na poßledk we Libonju
Po' bura knjeſa Pjecha.
A tam je wona ſkhorila,
Poł lěta khora była,
Jej žana pomoz lěkarſka
Njej' niczo wjazy pomhacź chzyła;
Tak wona je — o ſrudoba —
We młodych lětach wumrjela,
Lět ßydomnacźe ſtara.
Haj wona jara ſahe je
Tu cźeßna ſ hrěſchnoh' ßwěta wuſchła,
Kaž horzo ßebi žadaſche,
A k ßwojom' wumóžnikej dóſchła
Dom do tej' wěcźnej' ſbóžnoſcźe.
Prjecź ßu wſchě jeje boloſcźe,
Ji je nětk jara derje.
Jej' luby nan, kiž prjedy njej'
Pſches ßmjercź ſ toh' ßwěta domoj dźěſche,
Tón napſchecźo je pſchiſchoł jej
A jara ſweßeleny běſche,
So jeho dźowka najmłódſcha,
Nětk Khryſtußowa njewjeſta,
Je hrěſchnom' ßwětej wuſchła.
A tak ßy pſches ßmjercź lubu macź,
Tež bratra, ßotru wopuſchcźiła;
Bóh chzył jich wſchitkich troſchtowacź!
Ta macź, tak dołho hacź b'dźe žiwa,
Ta tebje wſchak njeſabudźe,
Hacź ßo jej' cźaß tež pominje
A ſa tobu dom pſchińdźe.
Haj, moja luba macźerka,
Ja wěm, kak cźežko je nětk tebi;
Ssy luboh' nana ſhubiła,
Tež lubu dźowku Bóh wſa k ßebi,
Dwaj ßynaj a dwě dźowzy cźi
Ssu tež žno prjedy woteſchli
Pſches ßmjercź tu ſ teho ßwěta.
„Schtož cźini Bóh, wſcho dobre je",
To budź twój troſcht we twojej ſrudźbje,
Bóh wopuſchcźicź cźe njebudźe,
Kaž ßlubił je we ßwojej wucźbje.
Ach cźitaj, hdyž cźi ſtyſkno je,
Ssej rjane ſchpruchi — khěrluſche,
Bóh pſches nje troſcht da tebi.
Tu horzy dźak nětk prajicź mam
We wſchěch tych wurudźenych mjenje
Wſchěm ßußodam a pſchecźelam
A tež tym druhim wſchitkim rjenje,
A woßebje tej młodoſcźi,
Kiž ßu ju w kaſchcźu pyſchili
S tej nanajrjeńſchej pychu.
Dźak muſkej — žónſkej młodoſcźi
We Banezach a Wutokcźizach,
A toho runja w Lahowi,
Tež w Sarecźu — cźi ſ wjetſcha wſchitzy
Ssu płacźili to ſwonjenje
A ſ byrglemi tež ſpěwanje
A ſcheſcźo k rowu njeßli.
Haj, njebocźiczka wěſcźe Wam
Dźak horzy ſ njebjeß dele dawa,
Wy cźeta w Nowym Luſcźu tam,
Kiž je Waß jara lubowała,
Sa wſchitku wulku dobrotu
Pſchi žiwjenju a wumrjecźu;
Bóh ſapłacź Wam wſcho ſ hnady.
A tak ſpi, luba Marija,
Nětk cźiſche w twojim khłódnym rowje,
Hacź junu tón dźeń ſaßwita,
Hdźež Bóh tón Knjes po ßwojim ßłowje
Cźe ſaßo ſ njeho wubudźi
A waß wſchěch ſaßo ſjednocźi
A ſ hnady da wam ſbóžnoſcź.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Pětr Młónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 18. augusta 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jako so kněžor wutoru wječor do hroda Babelsberga wróći, so wón pschi małym njesboża sminy. Kněžorowy pohonc, hižom wobstarny muž, bě sabył, psched wrotami do Glienicke s kschudom sapraßnycź, schtož je snamjo, so dyrbja so wrota wotewricź. Duž wrota sawrjene wostachu a pohonc se spěschnymaj konjomaj do nich saje, tak so bu wosowe wojo hnydom słamane. Kněžor w wosu s měrom sedźo wosta a, po tym so bě so wojo k nusy sasso hromadu swjasako, do hroda dale jědźesche. Pohonc je so hnydom pensionirował.

— Runje kaž w Franzowskej a Awstriji so sa wobydlerjow kupy Jschije, wot wulkeho njesboża potrjechenych, tež w Němzach dobroćiwe dary hromadźa. Němski krónprynz je tajke hromadźenje sam do ruki wsał. Sběranje pjenjes w němskim kněžorstwje psches to wěsty politiski wuras dostanje. Italszy móża s toho widźecź, kajke wutrobne dźělbracźe němski lud sa wobžaromne woporv semjerźenja na Jschiji ma. Na namołwjenje němskeho krónprynza su so we wschěch stronach němskeho kněžorstwa komiteje sałożiłe, kotrež su wot najnahladnischich muži wodźene. Wunoschk sběrki budźe wěsće wulkotny, s najmjeńscha budźa so nahromadźene sumy tym w Franzowskej a Awstriji runacź móz.

— Sserbski kral Milan so w pschichodnym měßazu pschi awstriskich manövrach pola Szegedina a posdźischo na němskich kněžorskich manövrach pola Hamburga wobdźěli. Němski kněžor je krala Milana na wožebje pschecźelniwe waschnje na manövry pscheproßył a so toho dla Milanowej pschitomnosći pschi awstriskich a němskich manövrach wurjadna politiska ważnosć pschipißuje.

Awstrija. W Winje, Pestu a w Sagrjebje su so sańdźeny tydźeń wospjet njeměry měłe. W druhim měsće lud, s wjetscha s dźěłacźerjow wobstejazy, psched hoscźeńzom, do kotrehoż běsche pjecźa žid Scharf, po tym so běchu jeho w Tisza-Eszlarskim prozeßu njewinowateho wusnali, na dompucźu sastupił, někotre wječory sa sobu ropot hnajesche. Tele njeměry běchu wuras njepschecźelneho ludoweho smyßlenja napschecźiwo židam a dyrbjachu so skónčnje, dokelž so pschezo sasso wospjetowachu, wot wojakow a polizistow stužicź. Hórsche běchu dźěłacźerske njeměry, kotrež so pjatk wječor w Winje stachu. Na torhoschcźu, schottenring mjenowanym, so wječor na 3000 dźěłacźerjow psched polizajstwom shromadźi, so bychu dla konfiskazije Winskich sozialdemokratiskich nowin s halekowanjom demonstrirowali. Wyschnosć bě hižom dźeń prjedy wo wotpohladźe dźěłacźerjow shoniła a toho dla 2 bataillonaj wojakow a 350 polizistow hotowych dźerżesche. Dźěłacźerjo, kotsiž polizistow s mjetanjom plestrowych kamjenjow powitachu, dyrbjachu so se swětłym mjeczom rosehnacź. 38 njeměrnikow bu sajatych a 11 wožobow cźežko sranjenych. W Sagrjebje běsche ludowa njemdrosć pschecźiwo madźarskim napißmam na hamtskich kněžach wobroczena. Pschi prěnim nadběhu buchu ludowe cźrjódy wot wojakow roscźěrjene. Posdźischo sebi lud pschileżnischi cźaß wuhlada a s hamtskich kněžow wschě madźarske firmy swottorha a na nich s halekowanjom s nohomaj teptasche. Na straži lud sajatych njeměrnikow wußwobodźi a so na to domoj rozeńdźe.

Schpanišká. Wojerska revoluzija w Schpaniskej je so ruczischo, hacź wotczakachu, a bje wscheho krejpschelecźa poddußka. Wojazy su so po sdaczu pschesahe sběhnyli. Po prawym dyrbjesche so sběžk hakle w septembru stacź, w kotrymž cźaßu chzyschce kral pschi němskich kněžorskich manövrach pschitomny bycź. Cźeho dla njeměry pschesahe wudyrichu, njeje hischcźe wujaßnjene. Lud so sběžkej nihdźe pschisanknył njeje, tócź so wón rosschěricź njemózesche. Generalojo a wjetschi dźěl offizierow, kotsiž běchu kralej swěrni wostali, hakle žanu poruczność wot knježerstwa w Madridźe njeczakachu, ale rucźe a na swoje samßne samolwjenje revoluziju podtłócźichu.

Cźornohórska. Sańdźenu sobotu 11. augusta běsche w cźornohórskim hłownym měscźe Cetynju wěrowanje Sorki, starscheje prynzeßyny-dźówki wjerćha Nikity (Mikławscha) s prynzom Pětrom Karadźordźewiczom. Pschi wěrowanju běchu tež póßłanzy zusnych wjerćhow se swojimi knjenjemi, kaž tež cźornohórszy ministrojo, woßebni knjeża a wjele luda. Wěrowanje sta so wot metropolita (arzybiskopa). Po wěrowanju mějesche so sbožopschecźe se wschelakich stron a potom bě pyschna hoscźina w wjerćhowym hrodźe. Psched hrodom w sahrodźe bě wjerch tež hoscźinu sa 2000 Cźornohórzow wuhotowacź dał. Po hoscźinje so młodaj mandźelskaj na pucź do zusby podaschtaj a to najprjódzy do Parisa. — Na kwaß bě wjerch Nikita tež serbskeho krala Milana, swojeho sußoda, pscheproßył, tón bě pak so sapowjedźił. Mjenujzy prynz Pětr Karadźordźewicz je potomnik Sserba, kiž cźorny Jurij abo Kara Dźordźe rěkasche. Tutón bě Sserbow nawjedował, jako cźi pschecźiwo Turkam, swojim pschescźěharjam, w lěcźe 1804 s brónju w ruzy postanychu. Wón mějesche tehdy tajku móz, jako by Sserbow kral był, a tež tójschto cźaßa doscź sbožownje pschecźiwo Turkam wojowasche, doniž so 1813 wójnske sboże Turkam pschiwobrocźi, tak so dyrbjachu Cźorny Jurij a nimale wschitzy jeho generalojo a druzy woßebni Sserbja cźěkacź. Jenož jedyn nizschi nawjedował a pschi tym dobry wojował Mikosch Obrenowicź bě w Sserbskej wostał. Tutoho drje Turkowjo sa wjerćha pschipósnachu, ale wón s nimi, dokelž Sserbow jara podcźischcźowachu, w lěcźe 1815 s nowa wójnu sapocźa, kotruž tež doby, tak so jeho Sserbja 1817 sa swojeho wjerćha wuswolichu. W lěcźe 1830 jeho turkowski sultan, kiž mějesche pschezo hischcźe někajke wyschsche knjejstwo nad Sserbskej, jako serbskeho herbskeho wjerćha pschipósna. W lěcźe 1842 pak Sserbja, jako běchu prjedy Mikosscha a jeho syna wuhnali, Cźorneho Jurja syna Alexandra Karadźordźewicźa sa swojeho wjerćha wuswolichu. Po někotrych lětach dyrbjesche pak Alexander cźeknycź a bu Mikosch sasso s wjerćhom a po nim jeho syn Michał, kotrehoż mordarjo 1869 skónzowachu. Tehdy Alexandra Dźordźewicźa, nana horka naspomnjeneho Pětra, wobskorżowachu, jako budźische wón tajkich mordarjow na Michała naschcźuwał, so by po jeho smjercźi s nowa serbski wjerch był. Ssud pak Alexandra sa njewinowateho spósna. Po Michale bu jeho syn Milan serbski wjerch a po rusko-turkowskej wójnje serbski kral. Sswójba Karadźordźewiczow pak so w lěcźe 1878 zyle se Sserbskeje wupowjedźi, tak so so tež Pětrej Karadźordźewiczej pschi smjertnej schtrafje sakasa, so do Sserbije pscheßydlicź. — Po tajkim žadyn dźiw njeje, so Milan njeje do Cetynje na kwaß pschijeł. — Prynzeßyna Sorka, kotruž je pißał tutych rynczkow (J. E. S.) widźał a pódla cźesću měł, někotre słowa s njej poreczecź a jej ruku koschicź, — je rjana wyßoka knježna. — Powjeda so, so je rusti kněžor jejnemu nanej k jeje żeńtwje tajki kapital darił, so smeje wona s tutoho kóžde lěto 50,000 toler danje. Jeje mjeno Sorka (abo Zorka) by po naschej serbskej rěcźi Seŕka rěkało, pschetož wone wotwodźuje so wot serbskeho słowa Sorja, schtož serbski Serja, kacźanski Aurora a němski „die Morgenröthe“ rěka.

Dźakowny Usbjek.

Pschełožł wot M. D.

(Skónczenje.)

Jako Zeid a Haßan ßedźeschtaj a kumyß pijeschtaj, ßo stara Waczinka po khwili też k nimaj ßyny. Wona ßo jeju praschesche, hacź staj s Chiwy pschischkoj. „Haj", wotmolwi Haßan, „psched tsjomi dnjemi ßym tuto kraßne mésto wopuschczik." „Schto dha tam wo tych ruskich póßkanzach powjedachu? Dowoli dźé nasch wjerch zusym psches nasch kraj pucźowacź a naschim slé sapkaczicź, hdyż tutych zusbnikow wurubja?" „Né", Haßan wotmolwi, „nasch luby Mahmed-Rahim nochze niczo wo Ruskich wjedźecź. Wón je jich póßkanzow sajak." Waczinka s wjeßokosćze sawyska. „Wón", powjedasche Haßan dale, „wón Murawjewa žiweho sahrjeba. To budże wjeßele sa naß!"

Storginow, kiž bé to wscho ßkyschak, se ßwojeho léhwa slecza a sawoka: „To je kża, a hdyż by wasch chan (wjerch) to wo prawdźe sczinik, by wscha Rußowska jako jedyn muż postanyka a ßo nad Wami a nad Waschim chanom krwawnje wjeczika!" Storginow bésche do ßrjedź stwy stupik a bé ßwoje pistolije wucźahnyk, dokelž ßebi myßlesche, so ßo Khiwinzaj nétko na njeho walitaj; wón pak chżysche ßo wobaracź, tak dołho hacź móżno. Tola niczo ßo njesta. Haßan, kiž czinjesche, jako bychu jeho tajke ßkowa s zyka njejimake, niczo njewotmolwi, ale wjele wjazy na Waczinku sawoka: „Daj nam wjazy picź, jow masch prósny karan."

Taj dwaj pschecźelej béschtaj hižo jara wjele pikoj, toho dla Waczinka czinjesche, jako by Haßanowe żadanje njeßkyschaka. Ale tón, wschón rosnjemdrjeny, s cźeźkim jasykom żwamlicź pocza: „Daj na méscze, stare scherjenje, Ty drje myßlisch, so s Tobu żortuju!" „Tak je prawje", pschistaji Zeid, „mój móżemoj ßebi wschak popschecź; dźenßnischa nóz namaj wscho saruna!" Pschi tym pohlada tón stóstnik s boka na Storginowa, kotryż bé ßo lehnyk a po sdaczu s mérom spasche. — Waczinzy pak ßo wocźi kkyschczeschtej, każ dźiwjej kóczży. „A kak wjele dha tamle sa to dostanjemy?" ßo wona s czicha praschesche. „To njewém", Haßan praji, „ale Mahmed-Rahim njebudże skupy, — néhdże dźeßacź piastrow da." „Schto je dźeßacź piastrow? Tón zusbnik ma jich s najmjeńscha dwaczecźi pschi ßebi; po tajkim jeho sa dźeßacź do Khiwy póßkacź njetrjebamy", ta stara rjekny. Haßan a Zeid na méscze srosumischtaj, schto wona méni, a toho dla ßmějkotajo na nju mikotaschtaj.

Selim béschе mjes tym s mérom w ßwojim kucźiku ßedźak a czinjesche, jako by niczo s tych réczow njepytnyk. Wón bé pak wschitko jara derje kkyschak. Tak stych a żadkawych njebé ßebi Khiwinzow myßlik. „To nihdy njepschidam!" wón pschi ßebi praji. „Ale s mojej ranjenej ruku — a je to runje prawiza — schto móżu s njej wuskutkowacź?" Wón ßebi tu wéz chwilku rosmyßli a potom wobsankny, so ßo na sdacze spacź lehnje, so pak njewußnje a teju Khiwinzow ani wokomiknjenje s wocźow njepuschczi. — Taj dwaj pschezo hischcze po rjadu pijeschtaj a jako potom kkyscheschtaj, so Selim spi a ßmorczi, ßo dale rosréczowaschtaj. „Njemóht namaj tón tola radscho pomhacź?" praji Haßan. „Njech tón spi", ßméjesche ßo Zeid, „Usbjekojo maja bojasne ßwědomje; mój wschak toho hólczka ßamaj némeho sczinimoj. — Waczinka pó jstwě tam a ßem każesche a nétkotre rasy s dobrej wolu do Storginowa a Selima storczi; tola wobaj twjerdźe spaschtaj, każ ßo jej sesda; pschetoż wonaj ßo njehibnyschtaj.

„Nétko móżemoj sapoczecź", praji Haßan a wucźeże nóż. „Wostaj tola nóż!" ménjesche Zeid. „Czeho dla dyrbimoj hakle wo tej wézy Selimej néschto rjez; offiziera sadajicź, won wunjescź a sahrjebacź, hdyż ßmoj jeho wurubikoj, to je lépje. Prascha-li ßo Usbjek sa nim, dha rjeknjemoj, so je hižo dale pucźowak." „Ale tón poß?" praji Haßan. „Toho ja na ßo wosmu", Zeid wotmolwi. — Wonaj nétko mjelczo tam stupaschtaj, hdżeż Storginow leżesche, a Waczinka jimaj ßwécźesche. Hižo chzyschtaj sapoczecź jeho dajicź, dha Selim horje slecza a Waczinku postorczi, so ta se żałoßnym sarejenjom k semi padże a wobeju pjaneju Khiwinzow ßobu podtorże. Storginow tež poskoczi, tola bé czma wó jstwě, pschetoż ßwéza bé pschi powalenju hospoßy haßka. Wón ju rucże saßo saßwécźi a widżesche wobeju Khininzow na semi leżazeju; jeneho Arguß kußasche a dżerżesche, druheho Selim dajesche. To njeby ßo tak lóhży czinikо, hdyż njebyschtaj tak pjanaj bykoj. Storginow nétko też pomhasche, a dołho njetrajesche, dha béschtaj wobeju stóstnikow twjerdże swjasałoj. Jako chzyschtaj potom Waczinku sběhnycź, pokasa ßo, so bé morwa.

Selim na to Storginowej wschitko wupowjeda a tón ßo jemu wutrobnje dźakowasche. „Twój dźak hižo do prědka dostach", Usbjek praji, na ßwoju ruku a s wóknom won na konjemz pokasujo, hdżeż jeho kóń stejesche. „Tola pój nétko; wschak ßo hižo ßwétli; ßyn ßo na Haßanoweho konja, ja Tebje k Twojim ludźom dowjedu." — „A Zeid a Haßan?" woprascha ßo ruski wyschk. „Ja se ßwojimi bratrami saßo ßem pschińdu, potom chzemy hladacź, schto s nimaj sapoczinjemy", Selim wotmolwi. — Na to wobaj wujéchaschtaj, a Storginow bé bórsy w ruskim léhwje. To bé wulke wjeßele, ale hischcze wjele wjetsche sa nétkotre dny, jako ßo tam też Murawjew, jich luby kapitan, saßo wrócźi. Haßanowa powjescź bé wschak wérna byka, ale junu w nozy ßo Mahmed-Rahimej dźijesche, so je ruski zar ßwojeho póßkanza wjeczicź pschischok. Wón widżesche wo ßnje ßwój rjany kraj w rukach njepschecźelow, też ßwój harem (ßwoje żony) w ruzy kkéżora Alexandra, a ßebje ßameho k jenej skale pschibiteho. Jako wotzucźi, pschikasa Murawjewa puschczicź a jemu prajicź, so ma se ßwojimi ludźimi domoj cźahnycź. — Na ßwojim pucźu Murawjew nimo teje kibitki cźehnjesche, hdżeż bésche Storginow byk. Durje béchu wotewrjene, ale żane żiwe stworjeńczko tam njebé widźecź. Usbjekojo béchu Zeida a Haßana najskerje jako schklovow do zusby pschedali. To bé jeju myto.

Pschispomnjenje. Posdźischo Khiwinzojo saßo a wospjet saßo na ruske karawany a też hewak na Rußow nadpady czinjachu, hacź ßo néhdże psched 30 létami ruski kkéżor na tajke njekasanstwo rosßnéwa a wójsko na khiwinskeho chana póßla, kotrež wschón tamnischi kraj bórsy doby. Chan ßo ruskemu kkéżorej podczißny, wsa ruske poddanstwo na ßo a proschesche, so by pod ruskim wyschschim knjejstwom hischcze dale chan wostacź ßmél. Ruski kkéżor do toho swoli, a wot toho czaßa ßu Khiwinzojo smérni poddanjo a khiwinszy chanojo poßtuschni sastojniży byli. Nétczischi chan s czrjódźiczku woßebnych ludźi k krónowanju kkéżora Alexandra III. do Moskwy pschijédże, so by ßwoju pokornoscź wopokasał, a ßo wot tam do Petersburga poda, hdżeż je jeho a jeho ludźi knjeni Smolerjowa dwójzy widźila. Béchu to czornobruni brodaczi, hewak doscź pékni ludźo s dźiwnymi wyßokimi czornymi mézami, wobleczeni dźiwnu, tola pak jara pyschnu drastu a jich teßaki a kinżale méjachu ßléborne a stote nóżnje, kotrež béchu s parlemi a drohimi kamjenjemi wußadżane.

Ze Serbow.

S Budyschina. Jedyn wyschschi primanaŕ tudomneje realneje schule ßedźesche wóndano popołdnju w sahrodże ßwojeho nana, pschi rézy Sprjewi leżazej, jako wuhlada, so s napschecźiwneho brjoha jene dźéczo do wody padże. Wón khétsje rucże do czołma skoczíwschi, ßo pschewjese a jemu ßo też radźi, to dźéczo żiwe s wody wucźahnycź, kotrež wón ludźom, na brjohu stejazym, pschepoda a ßo wotßali. Czeje to dźéczo béschе, njeje snate.

— Hdyż ßo na żnjach poßleni wós żita domoj wjese, dha ßo po starym waschnju tu a tam wot czeledże a dźékaczerjow hospodarjej rjany żnjowy wénz pschepoda, w kotrymż ßu pékne schtuczki, żně nastupaze — a tutón wénz ßo potom dó jstwy pojßnje. — Druhdże podawaja tajki wénz w tu njedźelu, hdżeż ßo w wosßadże żnjowy ßwjedźeń ßwjecźi. — Saßo druhdże ßebi jón hospodaŕ ßam napleścź da a jón żnjowy ßwjedźeń wysche blida abo ßrjedź jstwy pojßnje. — Też powéscheja tajke wénzy na koßy abo hrabje, hdyż żnjeńzarjo a żnjeńzarki poßlenju fóru żita s pola domoj pschewodźeja. — W nétkotrych wßach je też waschnje, so tón wénz k tutej fórje pschiwjasaja. — Dokelž béchu **serbske** schtuczki, do tajkich żnjowych wénzow ßo hodżaze, hacź dotal czéżko dostacź, dha je jich nétko Smolerjez knihiczischczérnja w trojej wschelakoscźi naczischczała a móża ßo te ßame w wudawarni Serb. Nowin a nimale we wschéch zyrkwinskich wßach pola snatych pschedawarjow Serb. Nowin sa tuni pjenjes dostacź.

— Dla nasymskich manövrow, kotrež ßo w bliżschim czaßu sapoczinu, czinimy naschich czitarjow na to kedźbnych, so maja ßo w napißmach póstskich poßykkow na offizierow, wojerskich sastojnikow, podwyschkow a mużstwow, na manövru dźélbjerjazych, **regiment** każ też **bataillon**, **kompagnija** każ też **escadron**, **batterija**, **colonna** atd., pschi kotrejż dostawaŕ poßykki steji, podróbnje napißacź a so ma ßo poßykka **niz** do marsch- abo kantonnement-kwartiry, ale jenoż do dotalneho garnisonskeho mésta póßkacź, swotkal ju tamnische póstske sastojnstwa najrucźischo tam wobstaraja, hdżeż wojazy runje steja.

S Howmjowa. Tudomny ryczerkubleŕski najeńk, knjes Emil Max Kaiser, je sa tudomne ryczerkubło jako pschedstojiczer postajeny.

S Bukez. Njedźelu 5. auguſta popołdnju w 3 hodźinach mějesche ßo poßwjeczenje tudomneje, pschi wrotach noweho pohrjebnischcza natwarjeneje pohrjebneje hale. Knjes farař Kubiza pokasa w ßwojej, na Hebr. 4, 9—10 słoženej ßerbskej a němskej rěczi, kak ma tuto nowe twarjenje, hdyž wocži posběhnywschi pohladamy na jeho napißmo „Sakhód k měrej", bycz ſ prěnja: pomnik Bethel — kamjeń Jakuba —, pschi kotrymž měli njebjo wotewrjene widźecz; ſ druha: Eben Ezer — kamjeń Samuela —, pschi kotrymž ßo pomozy Božeje dopomnjamy, a ſ tſecza: kamjeń Ahſel, tamny ßwědk luboſcze a pschecželſtwa Davita a Jonathana, pschi kotrymž tež my luboſcze njeſabudźemy. — Na to ßlědowaſche poßwjeczenje ßamo w ßerbſkej a němſkej rěczi. — Skónczńje wuſpěwa ßo kherluſch „Ach, wostań pschi naß ſ hnadu." — Halu ßamu, kotraž je rjenje ſtajene twarjenje, je k. twarſki miſchtr Schmidt ſ Plóſka k powſchitkownej ſpodobnoſczi natwarił, ſchtož njech je tudy k jeho czeſczi a dalſchemu poruczenju naſpomnjene.

S Kupoje. Tudomny ryczerkubleŕ a nětcziſchi direktaŕ Budyſchſkich papjernikow, k. Fiſcher, je wot Jeho Majeſtoſcze krala Alberta ſa komerzijſkeho radźicżela pomjenowany.

S Wětrowa. Njedaloko naſcheje wßy w kerkach, Sarěczanſkemu ryczerkubłu ßłuſchazych, je ßebi pjatk 10. auguſta tudomny khěžeŕ Jakub Krawz, 45 lět ſtary, w czežkich myßlach pſches wobwěßnjenje ßam žiwjenje wſak. Wón ſawoſtaji wudowu, tola bjes dźěczi.

S Lubijſkeje wokolnoſcze. Pschi ſkładnoſczi manöwrow, w Žitawſkich ſtronach lětża wotdźerżomnych, doſtanu wojakow do kwartěry: Stary Lubij 23. auguſta 3 wyſchkow, 80 podwyſchkow a mużſtwow; 14. ſeptembra 1 wyſchka, 26 podwyſchkow a mużſtwow, 26 koni; Bělezy 29. a 30. auguſta 2 wyſchkow, 22 podw. a mużſtw., 16 koni; 14. ſeptembra 1 wyſchka, 18 p. a m., 20 koni; Wujeſd 14. ſept. 2 wyſchkow, 30 p. a m., 35 koni; Wulki Dažin 23. aug. 3 wyſchkow, 70 podw. a mużſtw., 1 konja; 27. auguſta 1 wyſchka, 50 p. a m., 1 konja; Mały Dažin 23. auguſta 4 w., 40 p. a m., 3 konje; 27. aug. 4 w., 40 p. a m., 3 k.; Dołhaczizy 14. ſept. 1 wyſchka, 21 p. a m., 16 koni; Habraczizy 14. ſept. 3 wyſchkow, 75 p. a m., 82 koni; Njeſnarjowy a Stwjeſchin 14. ſept. 1 wyſchka, 31 podw. a m., 33 k.; Khorjezy 29. a 30. aug. 3 wyſchkow, 42 p. a m., 32 k.; 14. ſept. 2 wyſchkow, 33 p. a m., 38 k.; Hłóſchina 14. ſept. 1 wyſchka, 33 p. a m., 35 k.; Bukezy 14. ſept. 18 podw. a mużſtwow, 18 k.; Ketlizy 29. a 30. aug. 2 wyſchkow, 36 podw. a m., 28 k.; 14. ſept. 1 w., 33 p. a m., 35 k.; Korbjelzy 14. ſept. 1 w., 10 p. a m., 9 k.; Kołwaſa 14. ſept. 2 wyſchkow, 33 p. a m., 38 k.; Khrapow 14. ſept. 15 p. a m., 15 k.; Koprzy 14. ſept. 16 podw. a m., 16 k.; Kuſk 14. ſept. 1 w., 23 p. a m., 25 koni; Lejno ſ Jawornikom 14. ſept. 7 podw. a m., 7 k.; Njechań 14. ſept. 18 p. a m., 18 k.; Noßaczizy ſ Jamu a Trußezami 14. ſept. 2 w., 35 p. a m., 40 k.; Woleſchniza 23. auguſta 3 wyſchkow, 90 podw. a m., 1 k.; 27. auguſta 4 wyſchk., 100 podw. a mużſtwow, 1 konja; 14. ſept. 2 w., 40 p. a m., 45 k.; Wopaleń 14. ſept. 12 p. a m., 12 k.; Wotlěhań 14. ſept. 1 w., 41 p. a m., 43 k.; Błózany 14. ſept. 15 p. a m., 15 k.; Rózan 14. ſept. 2 w., 24 p. a m., 18 k.; Wulka Sswónza 29. a 30. aug. 1 w., 46 p. a m., 48 k.; 14. ſept. 6 w., 46 p. a m., 49 k.; Mała Sswónza 29. a 30. aug. 6 w., 12 p. a m., 22 k.; 14. ſept. 1 w., 17 p. a m., 20 k.; Schpikały 14. ſept. 18 p. a m., 18 k.; Wujeŕ 29. a 30. aug. 5 w., 30 p. a m., 22 k.; 14. ſept. 5 w., 34 p. a m., 35 k.; Sserbſke Kundraczizy 29. a 30. aug. 11 p. a m., 9 k.; 14. ſept. 1 w., 13 p. a m., 10 k.; Sserbſke Pawłozy 29. a 30. aug. 1 w., 11 p. a m., 8 k.; 14. ſept. 1 w., 15 p. a m., 17 k.; Walowy 14. ſept. 1 w., 18 p. a m., 20 k.; Cžornjow 14. ſeptembra 8 podwyſchkow a mużſtwow, 8 koni.

Se Stareho Lubija. Schtwórtk tydźenja wobwěßny ßo tudy jedyn 13lětny ſchulſki hólczeż. Schto je jeho k tajkej hroſnoſczi nawabiło, nichtó njewě.

S Wukranczizy. Jeno na woßebite žadanje budź tudy hiſchcze krótke naſpomnjenje dweju, naſchej woßadże ſ Božeje miłoſcze njedawno wobradźeneju ßwjedźeńſkeju dnjów podate. Dźeń 24. julija mějachu lutherſzy duchowni diözeſy „Rosbórk nad Wódru" tudy ßwoju lětuſchu ſkhadźowanku. Prjedy dopołdniſchich a popołdniſchich rosrěczowanjow mějeſche ßo dopołdniſcha Boża ßłużba a wužiwanje ßwjateho wotkaſanja, na kotrymž ßo nimo duchownych tež dźěl woßadnych ſtawow wobdźěli, hacz runje běſche doſcz nuſny žnjeńſki czaß. — Dale pak na dnju ßwj. Jakuba ßwjeczeſche woßada mißionſki ßwjedźeń pschi najſpodobniſchim wjedrje a pschi wulzy bohatym a radoſtnym wobdźělenju niz jeno drje wſchěch woßadnych bjes wuměnjenja, ale tež wjele druhich pschecželow mißionſtwa woßebje ſe ßußodneje Sakſkeje. Wutrobnej a ſahorjazej prědowani, ſ kotrejuž dopołdnja němſke k. ſuperintendent Nagel ſ Rosbórka nad Wódru a popołdnju ßerbſke k. farař Jakub ſ Njeßwaczidła dźerżeſchtaj, nadźijamy ßo pschichodnje tež hiſchcze w czíſchczu doſtacz. — Wobſchěrnu rosprawu ſ lutherſkeho mißionſtwa w raňſchej Indiſkej tež dopołdnja k. duchowny Schnieber ſ Freyſtadta w Schleſynſkej podawaſche. Dalſche pokraczowanje ßwjedźenja po popołdniſchej ßerbſkej Božej ßłużbje ßlědowaſche wonka pſched Božim domom pod ſchtomami, hdźež hiſchcze wot wjazy duchownych ßo wſchelake luboſne a natwarjaze ßłowa rěczachu a ßo ßwjedźeńſke khěrluſche tež tudy ſ poſawnami pſchewodźachu. Ssyła ßwjedźeńſtich poßkucharjow ſawoſta popołdnju wot 2 hacz ſkoro do 6 hodź. nimale jenak wulka a nutrna. Dwoja dopołdniſcha a popołdniſcha jeno w Božim domje ſa mißionſtwo ſhromadźowana kollekta wunjeße, hacz runje je na wßach do žnjów najwjetſchi pjenježny njedoſtatk, wſcho do hromady 157 hr. 13 np. — Tuta ſbérka ßo njepſchikrótſchena do Lipſka wotpóßła, ſ woßebitym wuſtajenjom 57 hr. 13 np. ſa jubelſku zyrkej, lětża w Madurje twarjenu. — Bóh dobrocźiwy a miły położ na ßłowa a ſcherpatki, w jeho mjenje a k jeho czeſczi a na roſczenje a wupſcheſczéranje jeho kraleſtwa rěczane a ſkładowane, ßwoje hnadne a bohate žohnowanje! —

„Skutk njeßmě pſchеſtacź tudy,
Dóńž Jeſuß dobył je,
Dóńž wſcheho ßwěta ludy
Sa herbſtwo doſtanje!"

V.

S Wojerez. Sańdźenu ßrjedu ßo mandźelſka liſtynoſcherja Anderſa, kotraž hižom wjazy lět na wutrobinu khoroſcz czerpjeſche, ſ pola, hdźež bě dźěłała, domoj wróczi. Domoj pak njedóńdże. Pſched prěnjej měſchczańſkej khežu wona, wot Božeje ruczki ſajata, k ſemi padże a bu hnydom njeboha.

Se Sslepeho. W naſchej woßadże a wokolnoſczi ßo wjele ſkotu kupuje a pſchedawa. Duż bě hižom lěta dołho powſchitkowne požadanje, ſo bychu ßo w naſchej wßy ſkótne wiki měke. Naſch gmejnſki prjódkſtejeŕ Hano, kotryž ſ khwalobnej ßwěrnoſczu a wuſtojnoſczu ßwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawa a naſche prawe požadanja po możnoſczi ſpokoja, je dozpił, ſo Sslepo hermanki doſtanje. Te ßame śmeja ßo ſa lěto tſi raſy. Dny, na kotrež ßo wone poſtaja, ßo poſdźiſcho woſjewja. — Naſchu krajinu tón czaß trigononometriſzy, to rěka po tſi rózkach wuměrjuja. K położenju wuměrjenja ßo na kónzach tutych wobſchěrnych a dalokich tſirózkow trigononometriſke ſignale, to ßu wyßoke, ſchtyrirózkate a do kónza wubežaze tórmiki, na wyßokoležanych měſtnach twarja, tak ſo móże ßo ſ jeneho tórmika na druhi hladacz. Tajke tórmiki hižom pola Trjebina, Mikorasa, Kromole, Bloboſchoj a Hródka ſteja. — Ssrjedu 15. auguſta popołdnju czežke njewjedro ſe ßylnym wichorom, hrimanjom a krupobiczom pſches naſchu krajinu czehnjeſche. Krupy we wulkoſczi mjeńſchich kurjazych jejow padachu, wjele ſ nich na 20 grammow czežke, ßu nimo měry wjele ſchkody naczinike. Wſchudże ßu ſe ſchtomow ßad, liſcze a hałoſy ſdrěte. Wot wětra buchu najtołſche ſchtomy ſpowalene, mjeńſche ſchtomiki pak pschi korjenju wotwjertnjene. Hejduſchka, wowß, jahły a jeczmjeń a ſchtož běſche hewak hiſchcze ſ płodow na polach, je wſcho wot krupow ſbite. W wjele twarjenjach buchu na połnóznym boku, ſwotkel njewjedro pſchicżeże, wſchě wokna roſbite. Žito je nam hižom prjedy wuroſtko, nětko ßu ſ wumſacżom běrnow krupy wſchě pólne wupkody, kotrychž ßo hiſchcze nadźachmy, do zyła ſaniczike. Sa naſchich ratarjow ßo lětża wo prawdże ſrudne wuhlady wotewrja.

S Běłeho Khólmza. Knjes ryczerkubleŕ ſ Criegern nad Sprembergom pola Neuſalza je ßo pschi ßwojim pjeczlětnym tudomnym pſchebywanju ſtajnje jara pschecželniwje k Sserbam wopokaſał. Jako mějeſche ßo wěrowanje jeho hnadneje knježny

dźówki Margarethy ſ kralowſkim ſakſkim gardylieutnantom knjeſom Hanibalom ſ Lüttichau 5. auguſta w Sprembergu ſtacź, dha ßo po dobroſdaczu knjeſa ryczerkublerja ſ Criegern wobſankny, ſo ma ßo pod wjedźenjom tudomneho knjeſa wuczerja Horlizy 6 Běłokhołmczanſkich ßerbſkich holczkow do Spremberga podacź, ſo bychu tam ſ Khołmza najwutrobniſche ſbożopſchecźa 4. auguſta na pſchedkwaßnym wjeczoru pſchepodate. Tak ßo też ſta a podachu ßo 4. auguſta ßlědowaze tudomne holczki na pucź do Spremberga, mjenujzy Marja Ssykoriz, Marja Mótkez, Marja Wirthez, Madlena Kótlikez, Madlena Grobiz a Hana Mathejßez, wjedźene, kaž hižom ſpomnichmy, wot k. wuczerja Horlizy a hewak pſchewodźane wot mandźelſkeje tudomneho khěžnika Handrija Mótki, kotraž bě ßo dobroczinje ßobu podała, ſo by te holczki po potrjebnoſczi kedźbu měła a jim pſchi woblekanju pomozna była. — Haczź do Budyſchina ßo wſchitzy w hromadźe na wosu wjeſechu, ſ Budyſchina do Spremberga pak po żeleſnizy. Tam pſched wjeczorom pſchiſchedſchi, wobleczechu ßo holczki ßwoju ßerbſku ßwjedźeńſku draſtu a podachu ßo na knježi hród. Pſchecźelnje powitane, ſaſtupichu do pyſchneje ſale, hdźež běchu njewjeſta a nawoženja, kaž też wſchelazy woßebni hoſczo. Tam wuſtupi Madlena Grobiz, połſchěßnata lět ſtara, a rěczeſche ßlědowaze, němſki wotczińſchczane a mjes pſchitomnymi rosdawane pſchecźe, — pſchi poßlednich ßłowach dweju běkeju hołbikow, w wupyſchenym korbiku ßedźazeju, njewjeſcźe a nawoženi podajo. Tuto pſchecźe ma ßo ßerbſki tak:

Pomhaj Bóh Wam, knjeża cźeßni!
Tak Waß ßerbſzy poſtrowjamy,
A ſchtož wuczachu naß wjeßni,
To my tudy powjedamy.
S Běłoh' Khołmza pſchińdźechmy
Do Schpremberka khwatajzy.
Sserbſka ßwěra njekhablata
Je naß na pucź nawabika,
So by była wſchitkim ſnata
Luboſcź, kiž je pſchewodźika
Naß k Wam, cźeßna njewjeſta,
Wot naß wſchitkich cźeſcźena.

Dobropſchecźa lěpſche naſche
S zylej duſchu podawamy,
Njech Bóh żohnuj ßluby Waſche,
Wutrobnje to požadamy;
Kiž ßo wot Waß wuſwoli,
Njech Waß ſtajnje wobſboži.
Na to naſch dar pokaſuje,
Hołbje błyſchczo nježnje-bělo:
Nježna luboſcź wobſbožuje, —
Schto by Waju ſrudźicź ßmělo?
Wutrobje dwě w luboſczi,
Tej ſtej w prawej ſbóżnoſczi.

Naſcha Běłokhołmczanka ßwoju rěcź derje dokonja, cźehož dla ſe wſchěch ſtron khwalbu doſta. — Potom ßo pod nawjedowanjom k. Horlizy ßerbſki ſpěwaſche, a jako běſche pěßń „Hanka, budź wjeßeła“ wuſpěwana, ſpodobanja dla jara kleſkachu, haj, knjeża pſchińdźechu a ßo ſ ruku dźakowachu. — Woni budźichu najradſcho hiſchcźe wjazy ßerbſkich ſpěwow ßłyſcheli, ale k tomu cźaß njedoßahaſche, dokelž bě jich hewak hiſchcźe wjele pſchiſchło, kiž mějachu też ßwoje ſbożepſchecźa pſchepodacź. Potom ßo naſche ßerbſke hólczki kotreż chzychu na druhi dźeń po prawym ſahe doſcź domoj wujěcź, pſcheproßychu, ſo bychu ßo naſajtra, hdźež mějeſche ßo wěrowanje ſtacź, ſ dobom ſ kwaßnymi hoſcźemi na cźahu do zyrkwje wobdźěliłe. Wone ßo toho dla njedźelu tamniſchim woßebnym knjeżim pſchiſianknychu a wobydlerjo Spremberga a Nowoſalza je na zyrkwinym pucźu najcźeſtniſcho poſtrowjachu. Hewak wſchitzy jich pěknu ßerbſku draſtu khwalachu a ſo wone tak ßwěru pſchi ßerbſkej rěcźi woſtawaja, tola pak němſki tak cźiſcźe a jaßnje rěcźa. (Mjenujzy w tamnej ſtronje lud ßwoju němſku rěcź jara hubjenje wupraja.) Reje mějachu ßo po prawym hakle w 7 hodźinach ſapocźecź, ale ßerbſkeje deputazije dla ßo hižom na poł tſjoch ſapocźachu. Naſche Sserbowki ſtajnje rejwachu, pſchetož wokoło nich ßo rejwarjo rojachu, kaž pcźoły pſched kólczom. — Jako ßo wone w woßmej hodźinje na domojpucź podachu, wjele knježich tomu „ßerbſkemu kantorej a jeho Sserbowkam“ ſbože na pucź pſchejeſche. Woni ßu też naſajtra ſbożownje domoj pſchijěli. *S.*

S Delnich Luźiz pißaja „Bramborſke Nowiny“ a to:

S Gogolowa. W němſkich nowinach ſteji, ſo maja ßo tajzy knježa bórſy pſchipowjedźicź, kiž chzyli tudy ſa fararja bycź. Też je ſ dobom pißane, ſo ßu farſke dokhody létnje na 2700 mk. wobliczene. (Wo prawdźe pak je jich wjazy, dyžli 3000 mk.) — Też my proßymy tudy w naſchich Br. Nowinach, ſo by ßo tola chzył ßerbſki duchowny abo kandidat na naſche farſke měſto pſchipowjedźicź. Patron je: Rittergutsbeſitzer Malin in Groß-Gagel bei Cottbus.

S Grabina (němſki: Finſterwalde) piſche ßo, ſo je też létßa do tamniſcheho wokrjeßa 90 mk. ſa khudych Sserbow ſ „Budarjoweho wotkaſanja“ pſchiſchło. — Nam pak njeje ſnate, ſo bychu w Grabinſkim wokrjeßu nětko hiſchcźe Sserbja bydlili. A ſa to naſchi khudźi Sserbja, w Khocźebuſkim wokrjeßu bydlajzy, ſ Budarjoweho wotkaſanja niczo njedoſtawaja!

S Borkow, Prjawoſa, Strjażowa, Wjerbna, Deſchna a ſ Gor ßłyſchachmy ſańdźeny tydźeń móznu a żałoſtnu ſkórźbu wulkeje wody dla. Wjazy dyžli tyßaz ludźi bě ßo na brjohomaj rěki ſeſtupało, ſo bychu wodźe wobarali ßo pſchedrěcź. A pódla běſche kaž wójna; pſchetož cźi, kiž na lěwym boku bydla, chzychu, ſo by ßo woda radſcho na prawy brjóh wobrocźiła a tam dale běżała; cźi na prawym brjohu pak chzychu, ſo by ßo rěka na lěwym boku pſchedrěka a potom do boka běżała. Też ßo powjedaſche, ſo ßu po wojakow do měſta póßłali, ſo bychu cźi měr poſtajili, ale woni njepſchińdźechu. Tola je ßo woda dwójzy pſchedrěka, prěni ras na prjawożſki (prawy) bók; dokelž běſche pak tam doſcź ludźi, mózachu wumlětu dźěru ſpěſchnje ſ drjewom, ßtómu a druhimi wězami ſaracźicź a tak wulke njeſboże wot ßebje wotwobrocźicź. Potom pſchedyri pak woda na lěwej ſtronje a to na Gorjanſkim, a ſa někotre hodźiny běſche zyła nižina haczź k Wjerbnu a Borkowam kaž wulki jěſor, rjana wotawa je powodźena a niſke pola też pod wodu ſteja. — Hdy bychu ſ Prjawoſa do Gojazſkeho jěſora kanal wuryli, móhła ßo wulka woda po nim dele póßłacź a njeby nam tudy tajku ſchkodu naczinika.

S Popoz. My cźłowjekowjo ßmy ſawěrnje bojaſny ſplaj; pſchetož lědom nam Bóh luby Knjes ßwój prut pokaże, a hižo chzemy ſadwělowacź. Tak běſche létßa też ſ wuroſcźenjom naſcheho rjaneho żita. Żitowe hromady ßo ſelenjachu, a my ßebi myßlachmy, nětko je wſcho ſhubjene. Ale hlaj, hdyž ßmy ßnopy do brózhje ſwoſyli, widźimy, ſo je hiſchcźe wjele dobre woſtako. Nowinar je ſe ßwojeho wuroſcźeneho żita hiſchcźe dwanacźe krócź tejko namkócźił, haczź bě wußył, a to je ſawěſcźe hiſchcźe bohate Boże żohnowanje.

Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wužitku

do pokładniży Macźiży Serbſkeje dale ſapłacźichu (po 4 hr.): Knjeża farař Hadank w Popojzach, farař dr. Rencź w Wjeleczinje, ſeminarſki wyſchſchi wuczeŕ Fiedleŕ w Budyſchinje, farař Kubiza w Bukezach, farař Imiſch w Hodźiju, kantor Hatnik w Bukezach, tyſcheŕſki miſchtr a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Mlynk w Sarěczu, can. capitularis senior Kucźank w Budyſchinje, pſchekupz E. Měrſch w Budyſchinje, ſtud. duchownſtwa Handrik w Lipſku, wuczeŕ Wojnar w Bukezach, wuczeŕ Rjelka w Nowej Wßy pola Huczinу, kantor Bartko w Roßacźizach, farař Handrik w Maleſchezach, wuczeŕ Hoker w Hornjej Hórzy, kaplan J. Bart w Kalbizach, wuczeŕ Kral na Ssokolzy.

Do pokładniży Towarſtwa Pomozy dale ſapłacźichu abo darichu: Knjeża dr. med. Ducźman w Budyſchinje 2 hr., Hataß w Njeßwaczidle 1 hr., Kſchižank w Prěczezach 1 hr., ryczerkubleŕ Běbrach w Lejnom 1 hr., farař em. Wjazka w Budyſchinje 2 hr., ryczerkubleŕ Nutniczanſki w Zyżezach 1 hr., mlynk Lukaſch (Lukas) w Rakezach 1 hr., wyſchſchi rybak Hantuſch w Rakezach 1 hr., ſběrka pſchi wulětu Rakeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa hr. 1,20; gmejnſki pſchedſtojicźeŕ Wobeda w Hodźiju 1 hr., knjeni farařka Wjelanowa w Sslepom 10 hr.

Praſchenje a wotmolwjenje.

Luby knjes rěczeſpytniko, ſchto dha **Wy** wo nokożowanju ßłowczkow „tócź, duż, tuż“ ßudźicze?

Wotmolwjenje: Schtóż „tócź“ piſche, ma najwjazy hłoßow ſa ßebje, pſchetož Sserbja pruſkich hornich Luźiz, Polazy, Delnjokużicźenjo, Cźechowjo ſ Morawanjami a Sſkowakami tuto ßłowo po ßwojim waſchnju (toć, toś, tot') trjebaja. Schtóż pak „duż“ piſche, tón móże ßo na to powołacź, ſo ßo to ßłowczko pod tutej podobje (formje) wo prawdźe w Budyſchinje a wokoknoſczi wużiwa. Ale ſchtóż „tuż“ piſche, tón móże ßo jenoż ſ tym ſamolwicź, ſo je ßerbſku rěcź ſ nowowumyßlenym ßłowom wobohacźicź pomhał, kotreż dźě hewak nihdy żenje ani w Sserbach ani w druhich Sſkowjanach byko njeje. Tajke wobohacźenje pak Sserbam trjeba njeje, jim „tócź“ a „duż“ poknje a doſpołnje doßaha.

Rěczeſpytnik.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Wotroczży E. Běbrach, J. E. Běbrach, P. Jokuſch, J. T. Kſchižan a K. W. Pětſchka w Bórku k tomu ſtejachu, ſo ßu ßo a to prěniſchi tſjo 3. haprleje w nozy do Mannez kubła

a poßledniſchi 17. haprleje do Lehmannez kubka dobywali, ſo bychu tamniſche ßkužobne dźowki wopytali. Dla kaženja domjazeho měra E. Běbracha k dźeßacźdnjownemu, druhich wobſkorženych pak k ßydomdnjownemu jaſtwu ſaßudźichu. — Samkař Pawoł Miczka na Židowje bě jeneje žónſkeje dla ſe ſawiſczu podwyſchkej K. R. Merſiowſkemu pliſtu wotkožił. Miczku k pjatnacze mk. khoſtanja a ſapkacźenju prozeßnych khóſtow ſaßudźichu. — Hacź dotal njekhoſtane ßkužobne dźowki na knjeźim dworje w Wutokczizach Lejna Wirthez, Lena Fühlez a Auguſta Měrſchez běchu ßebi ſ guanoměchow, jich hoſpodarjej ßkuſchazych, ſchórzuchi ſeſchike. Dokelž bě ſchkodowany hoſpodař jich wobſkoržił, dyrbjachu ßo, njedźiwajo na maliczkoſcź wězy, wotßudźicź a doſta kóžda ſ nich po jenym dnju jaſtwa. — Ziwnoſczer E. L. Schubert w Khoßernju bě ßwoju krumu na hroſne waſchnje krjudowak. Wón bě ju ſ kijom njeßmilnje bił a ju ſe ſchkórnjemi do khlamy ſtorkał. Schubert ma ſa tajku njeczuczźiwoſcź a hruboſcź 15 mk. khoſtanja płaczicź. — Dźěłacźerja A. Kriſtinka ſ Noweje Wßy nad Sprewju běchu po proſchenju khodźazeho lapnyli a pſchi tym bě ßebi wón ſ wopißmom, ſa jeneho druheho wuſtajenym, ſ wuſkoſczow pomhacź pytał. Tajke pſcheſtupjenje jemu tſi njedźele arreſta a podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pſchinjeßy. — Marja Schweizerowa na Židowje bě ßwoju ßußodźinku Wernerowu „hkupu Liſu“ mjenowała. Sa tejle ßłowczźy ma wona 5 mk. pjenježneho khoſtanja płaczicź. — Cžeładnik R. H. Handrik ſ Hamora, napoßled pola młynka-najeńka Wagnera w Minakale ßkužazy, bě 26. junija ßwojemu hoſpodarjej ſa nimale 3 mk. wotrubow ſpakoſczik. Dwaj dnjej jaſtwa je jeho khoſtanje. — Hoſpodarſki pomoznik K. Penther ſ Wulkeje Dubrawy bě wobſkorženy, ſo je 21. junija wós ſ konjomaj pſched Wulko-Dubrawſkej korczmu ſaſtajił a do korczmu ſaſtupił, njebě pak, kaž je to pſchikaſane, konjej wupſchahnył. Tole pſcheſtupjenje jemu 5 mk. khoſtanja pſchinjeßy. — Marja ſwudowjena Młynkowa w Maleſchezach ßo k tſjom mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźi, dokelž bě ßo na tamniſchu Lejnu ſwudowjenu Schäferowu pſchißkodźaka. — Fórman J. Miczka ßo 15. meje t. l. ſ domownikom hoſczeńza „k jehnjeczu“ w domownikowej ſtwě dla konjazeho kupowanja ſwadźi, cžehož dla jemu domownik won kaſaſche. Dokelž pak Miczka, njedźiwajo na woſpjetne pſchikaſanje, ſtwu njewopuſchczi, dyrbjachu jeho ſ mozu won wuczíſchczecź. Pſchi tutym wuſtorkanju Miczka wulku haru cžerjeſche a ſ tym ſjawny porjad a měr kaženje. Kaženja domjazeho měra a njewuſchneho halekowanja dla ma Miczka ſchtyri dny jaſtwa wotßedźicź. — Hacź dotal njekhoſtany 38lětny hoſpodarſki pomoznik J. A. Rjencź ſ Kóſkow bě naléczo t. l. ſ jeneho pſchěrowa na Hajniczańſko-Khójnczańſkim puczu kamjeńtnu platu, Pjetaſchej w Roswodezach ßkuſchazu, wotewſał. Jeho khoſtanje wobſteji ſ dweju dnjow jaſtwa. — Tſinaczelětny A. Pětſch ſ Drožďźija, kotryž bě ſ tamniſcheho knjeżeho dwora nětkotre drainirſke roky, 27 np. hódne, kranył, bu, dźiwajo na jeho młodoſcź a maliczkoſcź kranjeneje wězy, jenož ſ poßwarjenjom pokhoſtany.

Přilopk.

* W Budyſchinje ßwjeczeſche 8. auguſta jěrcharſki miſchtr K. A. F. Naucka ßwój 50lětny měſchczańſki jubilej a ßo jemu wot rady, kaž też wot ſaſtupjerjow měſta ſbožopſchecźa doſtachu a też diplom pſchepoda.

* W němſkich Jeńkezach je nětko też póſtſka agentura ſakožena a to w domje pjekarja Arlta bliſko piwarnje.

* Nabubnjenje pola ſkota. Jednory ßrědk pſche nabubnjenje howjadow je ratař Stetzl ſpytał. Dwě cžerſtwej jeji ßo woſmjetej, na kónzu kóždeho ßo maka dźěrka wudypnje, bělkej ßo da wuběžecź, na to ßo jejo ſ terpentinowym wolijom napjelni, dźěrka ßo ſ khlěbom ſatyka, ſo njeby mokſchina ſ njeho běžała a wobej jeji ßo ſa ßobu tak daloko ſkoczeczu do pożeradka ßunjetej, ſo dyrbi jej póżrjecź. Bórſy ſapocžnje ſkoczeczu woſpjet horje ſtorkacź, a ſa 5—10 minutow je wono ſaßo tak ſtrowe, kaž prjedy. Tutón ßrědk ma ßo toho dla pſchede wſchěmi druhimi nakožicź, dokelž pſches njón žane druhe poſdźiſche khoroſcze njenaſtawaju. Stetzl dale praji: Ja ßym pſcheßwědczeny, ſo tón, kotryž je ras tutón ßrědk ſpytał, pſchi tejle khoroſczi žadyn druhi ßrědk pſchichodnje njenakoži. Ja ßym w lěcze 1877 na kuble knjeſa Eckera jón ßydom ras ſpytał a pſchezo ſ dobrym a ſpěſchnym wuſpěchom. Ja chzu hiſchcze ſpomnicź, ſo běſche ras jena krowa tak ſtraſchnje nabubnjena, ſo wjazy ſtejecź njemóżeſche. Wſchitzy mějachmy krowu hižom ſhubjenu a też ja dwělowach, hacź ßo hiſchcze ſdżerži, dokelž běchu mje pſchepoſdże ſawołali. Ja pak jej tola ſpomnjeny ßrědk podach, a hlej, ſa lědma 10 minutow bě wſchón ſtrach nimo a ſkoczo ſaßo ſtrowe.

* Wopacźne tolerje ßu tu khwilu wjele roſſchěrjene. W Barlinje bu poßlednje dny wjazy ſ nich nadeńdźenych. Wopacźne pjenjeſy ßu lohko na tym ſpóſnacź, ſo ßo tucźnje pſchimaju a ſo njeczíſcze klincža.

* Jedyn porjadny wopiłż, kotryż w tychle dnjach w Pariſu 70 lět ſtary wumrje, je pokſta lět dołho wſcho ßwěru do knihow ſapißował, ſchtož je ſa tutón cžaß wupił. Tutón tutak pſchede wſchěm wſchědnje wóßom kan wina wupi, ſchtož ſa pok ſta lět nahladnu liczbu, 146,000 kan, wucźini. Sa dźeń wón tſi krócź jědźeſche a k tomu ßebi wón porjadnje dwaj palenzaj ßkodźicź dawaſche, po tajkim ſchěſcź ſa dźeń, a ſa pok ſta lět 109,500 palenzow. Tak pódla pak tutón żiwy palenzowy ßud hiſchcze na 12 mjeńſchich ſchkleńczkow palenza wſchědnje po ſchiji dele liny. To wucźini ſa pok ſta lět 219,000 małych ſchkleńczkow palenza. Jeho najſtarſchi ſnacźi a pſcheczeljo ßo njemóżachu dopomnicź, ſo ßu jeho hdy ſtróſbeho widźili, a njedźiwajo na to bě wón tola ßydomdźeßacźlětnu ſtarobu doſcźahnył.

* Schottiſka jerjowa flota bu 8. auguſta wonka na morju wot wichora pſchekhwatana, kotryż je bjes rybarſkimi cžołmami wjele ſchkody naczinił. Hacź dotal drje maju powjeſcź, ſo je ßo jenoż cžołm podnurił, kotryż bu ſe wſchěm, ſchtož bě na nim, wot żołmow póżrjety. Se 600 kóżow, na jerjekojenje wujědźenych, je ßo jenoż 550 wróciło, a kaž domojwróczeni praja, je mało nadźije, ſo ßo ſhubjene kóże ſaßo namakaju.

* Mormonſki biſkop w Apleyu je njeknicźomny njeſkutk wobeſchoł. Wón je pod kożo, w kotrymż jeho dwě żonje ſpaſchtej, dynamitowu patronu pokożił a ju ſapalił . . .! Wbohej żonje buſchtej żadławje wopalenej a ſranjenej, tola wonej njewumrjeſchtej. Wſchě möble wó jſtwě buchu pſches rosbuchnjenje do kruchow rostorhane. Stóſtniſki biſkop derje ſtražowany w jaſtwje ßedźi. Njedźiwajo na to pak budże rosnjembrjeny lud ßo jeho mozowacź pytacź a jeho najſkerje do wußudźenja ſaraſycź.

* Straſchny pſchichodny nan. W Philadelfiji w Amerizy ßo njedawno jedyn wuwołany a wjele pytany lěkař woženi. Hižom dwě njedźeli po kwaßu ßo pola njeho ſkoro żadyn khory wjazy njepokaſa. Lěkař běſche ßebi mjenujzy dźowku rowarja wſak, a jako wo tym ludźo ſhonichu, mějachu pſched lěkarjom wulki ſtrach; woni ßo bojachu, ſo budże lěkař nětko ßwojemu pſchichodnemu nanej ſaßkužby pſchiwobroczicź pytacź a ßwojim khorym toho dla ſ wotpohladom wumrjecź dacź.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Jan Auguſt Schrybař, dźěłacźeř, ſ Marju Wjeliż. — Jan Auguſt Wyrgacź, dźěłacźeř, ſ Helenu Thereſiju Bartez.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Hana Helena, Pětra Schuſtera (Schewza), żiwnoſczerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Gerhard Hugo, Korle Adolfa Rjele, kopernikarja w Małym Wjelkowje, ß. — Jan Jurij, Jana Firle, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Pawoł Hermann, njem. ß. na Židowje.

Pětrowſka zyrkej: Ernſt a Hermann, Handrija Bohuwěra Auſta, dźěłacźerja, dwójniſtaj ßynkaj.

Katholſka zyrkej: Jakub, Jurja Schenkarja, wobydlerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 1. auguſta: Emma Martha, Jana Meltki, dźěłacźerja, dź., 1 l. 7 m. — 3. Khorla Ota, Jana Hermanna Wróbla, dźěłacźerja, ß., 7 m. 18 d. — Jan, Jana Mikanje, dźěłacźerja, ß., 4 l. 14 d. — 5. Jan Jenka, měſchczan a khěžeř, 67 l. 4 m. — 12. Hana Thereſija, Jana Kſchižanka, dźěłacźerja w Bórku, dź., 6 m. 18 d. — Jana Auguſta Frenzla, fabrikſkeho dźěłacźerja pod hrodom, morwonarodźeny ß. — Marja, Handrija Pětſcha, żeleſnicźneho wobkedźbowarja w Ratarjezach, mandźelſka, 62 l. 18 d. — 13. Hana Madlena, njebo Handrija Scholty, pomjenowaneho Cžěßle (Zimmermanna) na Židowje, wudowa, 68 l. 9 m. 1 d. — 14. Max Emil, njemandź. ß. w Dobruſchi, 1 l. 8 m. 4 d. — 15. Michał Kuba, wumjeńkař w Delnjej Kinje, 69 l. 10 m. 10 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje
11. auguſta 1883.

Žitowy dowos: 2884 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	50 kg.	8	33	8	93	8	33	10	12
Rožka ſtara	50 kg.	8	10	8	67	8	10	8	67
= nowa	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kg.	6	52	6	70	6	52	6	70
Wowß	50 kg.	6	80	7	20	6	80	7	20
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	14	87	15	54	15	88
Jahły	50 kg.	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	18	50	19	—	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	2	—	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſchenčna muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 774 ſchtuk, ſchtuka		6	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenčne wotruby		—	—	—	—	4	25	4	50
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	50

Waŕne khachle, hiſchcże zyle dobre, ßu tunjo na pſchedań pola
ſchkleńczeŕſkeho miſchtra
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy.

Wolij

k maſanju mkócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Najlěpſche
koßy a ßerpy, brußy a brußowe kunki
ßu doſtacź pola
W. Hultſcha
w póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Turkowſke a cžeſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchcźu.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Tſchaßeny a ſraty ſpadany ßad kupuje po zentnarjach ßadtlóczeŕnja na ſadnej bohatej haßy čzo. 3.

Wupſchedawanje

tapetow, rulowow a ſoſow

pola

Juliusa Siebecka
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 1.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, wołtarne ßwězy, wóſkowe ßwězy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokoloſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cžeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydkaŕſkich klamach pſcheßwědczicź.

Hermann Puy
na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Cžeſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſcźele ſe ſtazije Cžopliz (Teplitz) ſolidne a płaćizny hódne —
toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cžopliz.

Soſy a matrazy.

Soſy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale kofry, toſche, ſchulſke ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucža

C. Benedict
w macźicžnym domje na lawſkich hrjebjach čzo. 2.

No. 6. Konzeß. tworowe klamy No. 6.

Julius Bächmann
na wulkej bratrowſkej haßy
porucža:

Hamburgſke kódźniſke kholowy . .	po mk.	10.50,
jendźelſke kožane kholowy	= =	9.50,
němſke kožane kholowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manſcheſtrowe kholowy**	= =	3.50—4.50.

Krajne ſpěwarſke knihi we wſchelakich ſwjaſkach, ſ dróbnym a wulkim pißmom; **ßerbſke ſpěwarſke knihi** ſ dróbnym a wulkim pißmom, do ßomota a kože ſwjaſane; **žnjowe ſpěwy, ſbožopſchejaze kharty** porucža po najtuniſchich płaćizſnach

G. Rämsch na bohatej haßy.

Schpihele

we wulkim wubjerku, toho runja **poſlocźane** a **polirowane lejſty** k ſchpihelam a wobraſam we wſchěch ſchěrokoſcźach po tunich płaćizſnach porucža

Rudolph Wilhelm na ßerbſkej haßy.

Swój skład **wołmjanych** a **półwołmjanych möblowych damastow, kholowskich tkaninow**, wschelakich druzinow **klejdowych stoffow, pikéja** a **katuna, wupjerkow, zychow, běły** a **módry płat** kózdeje schérje, **módrocziſchcz, barchenty**, wschě druziny **podschiwka**, kaz tez **rubiſchcza, cziſchczane schórzuchi atd.** porucza ſ tutym dobrocziwemu wobkedzbowanju

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

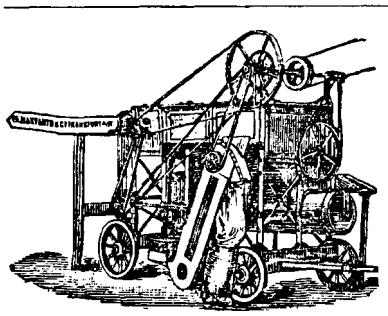

Mayfarthowa nowa patentna młócżaza maſchina

je wazne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona hizo pſchi dwěpſcheżnym dżéle żito dospołnje wuczíſczi, podawa runu hładku ſtómu a khoſchtuje lědom wjazy hacz jena hewajſcha młócżaza maſchina. Zyle żelesna twarba, najjednoriſchi mechanism ſtej khwalba tutoho nowoho ſyſtema. — Dżěławosćz w ſańdżenym lécże ßo wſchudże khwaleſche. — Skaſanja a khwalobne pſchipißma ſe wſchěch ſtron Němzow na żadanje franko a darmo.

Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcże a. M.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowazy magazin w Budyſchinje,

na lawſkich hrjebjach 8, ſ napſchecża noweje měſchczańſkeje ſchule,

porucza po tunich twjerdych płaczíſnach:

mużaze ſchaty,	**kupjelńſke ſchaty,**
żonjaze ſchaty,	**blidowe ſchaty,**
hólczaze ſchaty,	**kożowe ſchaty,**
holczaze ſchaty,	**hoſpodarſke ſchaty,**
prěnjo-ſchaty,	**kuchińſke ſchaty,**
ludżaze ſchaty,	**domjaze ſchaty.**

Na ſchuleŕſkej haßy 8. **K. R. Lory,** Na ſchuleŕſkej haßy 8.

rukajzar a bandagiſt,

porucza ßwój bohaty ſklad **rukajzow, bandażow, ßlow, ſhlipſow, kravatow, pjenjeżnych móſchnjow, zigarrowych etwijow, tobakowych móſchnjow** atd. pſchi potrjebje dobrocziwemu wobkedzbowanju.

Kożane kholowy ßo derje wupłókaju a barbja. Nowe kholowy po měrje ßo ſa krótki czaß po tunjej płaczíſnje ſeſchija.

Najwjetſchi wubjerk

derje a czíſczeßkodżazych **khofejow,** punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,

paleny kózdy tydzeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

pſchi jenoż dobrym, ſprawnym poßkużenju porucza

Carl Noack
na żitnej haßy.

Khofej, zokor

a wſchě druhe kolonialne twory, kaz tez **warjenja** a dobru **pſcheńczņu muku** w czerſtwej dobrej tworje a po tunich płaczíſnach porucza

Ed. Panzner
na garbarſkej haßy.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza jako jara płaczíſny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Sa krwěkhudych, bjesappetitnych atd.

Roberta Freygangowe

jenoż prawdżiwe żelesnjotne wużiwanſke ßrědki

Żelesnjoty likör, ſyrup, żoldkohórki, ſchokolady a bonbony.

Dostacz w **měſchczańſkej haptyzy** Max Schünemann w **Budyſchinje.**

Wulki ſklad khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =

pſchi wotewſaczu 5 puntow punt 5 np. tuńſcho.

Wſchě druziny, derje ßkodżaze, porucza

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecża khownej ſtraże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **żakety** ſe **ßuknа, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Jerje,

rjane tucżne ryby, ſchtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., poruczataj

bratraj Měrſchej
na żitnych wikach
w hoſczeńzu „k ſkotej hwězdże".

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodżazy hizom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wożebje dobrym ßkodże poruczataj

bratraj Měrſchej na żitnych wikach.

Najlěpſchu margarin-butru,

punt po 80 np., pſchi wotewſaczu wjazy puntow poměrnje tuńſcho. Tale butra je jara dobra a na pruhu wożebje poruczomna.

Richard Pötſchke
na khownym torhoſchczu pódla haptyki.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczíſnach

Richard Pötſchke
na khownym torhoſchczu pódla haptyki.
Pſchecżelne ßerbſke poßłinjenje.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. a. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mrk., m. do. genagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6⅜ Mrk. Bei gröss. Abnahm billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Na żadanje wjele wożadnych Michalſkeje zyrkwje je ßo czíſchczało a je ſa 10 np. na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje

na ſałożku Jap. ſkutkow 8, 26—38
dżewjatu njedżelu po ßwj. Trojizy
w Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje
wot
fararja **Dr. Kalicha**
dżerżane
a na żadanje ſ wjele ſtron wotczíſchczane.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now." za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.** Prěni zešiwk. Z wobrazom našeje wowki.

Bryle a **tłóczaki** ſa krótko- a dalokowidżazych wot 80 np. hacz do najlěpſchich druzinow porucza

czaßnikar a optikus **Joh. Gäth**
na rózku hoſpitalſkeje a kamjentneje haßy.

Pſchipóßłane.

Margarinbutra, w pſchekupſtwje ßo dale bóle roſſchěrjaza, hodzi ßo wożebje pſchi pjeczenju a k ſaczinjenju jědże, a pſchetrjebuja **kolonialnotwo-rowe klamy Richard Pötſchka** pódla měſchczańſkeje haptyki tydzeńſzy wjazy dyžli 6 zentnarjow. Pſchi takim wobſchérnym roſpſchedawanju móże knjes **Richard Pötſchka** ſtajnje jenak czerſtwu butru po tunich płaczíſnach poſkiczicz. **Sch.**

Mißionſki ßwjedźeń

pjatk 24. auguſta t. l. w Hodźiju

popołdnju w dwěmaj na **ßerbſkim kemſchenju** ſe ßwjedźeńſkim prědowanjom kn. fararja **Jakuba** ſ Njeßwačidła a potom w ſchtyrjoch na němſkim kemſchenju ſe ßwjedźeńſkim prědowanjom kn. fararja **Mrósaka** ſ Hrodźiſchća.

Na tutón ßwjedźeń najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

H. Imiſch, farař
a
J. Kſchižan, kapłan.

Žnjowe ſpěwy

w tſjoch družinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwinſkich wßach pola pſchedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacź.

Sahnacźe ſubybolenja, plombirowanja po najnowſchim ſyſtemje, ſubowe operazije, ſubyczišćenje wobſtara

A. Herold na žitnych wikach.

Rakečanske serbske towařstwo „Lipa“

změje přichodnu **njedźelu 19. augusta** swoju měsačnu zhromadźiznu.

Přitomnosć wšitkich sobustawow je nuzna, dokelž ma so zličbowanje zańdźeneho lěta předpołožić a dokelž ma so ważne wuradźenje stać.

Kliemand, městopředsyda.

Zarěčanske serbske towařstwo

změje swoje posedźenje **njedźelu 26. aug.** popołdnju w 5 hodźinach.

Přednošk je k. městopředsyda dobroćiwje přilubił.

Předsydstwo.

Jutſje njedźelu

reje

w Delnjej Hórzy, na cžož pſcheproſchuje

Scholka.

Kolbaßywukulenje

njedźelu 19. auguſta w Kóſłach.

P. Held.

Schulerjo namakaja dobry a tuni penſion w Budyſchinje na bohatej haßy 5, III.

Jedyn **krawſki** móže hnydom w Hornim Hunjowje do dźěła ſtupicź.

Würgatſch.

Krawſkeho wuczobnika pyta

Paul Richter w Delnjej Hórzy.

Móſchniczka ſ pjenjeſami bu namakana a je ßaßo dostacź cžo. 19 w Bónjezach.

Pětr Wawrik w Khróſcźizach
a
Hana Běrkez w Jaßońzy

poručataj ßo jako ßlubjenaj.

Za **serbsku studowacu młodosć** wuprajam wšěm **Bukičanam,** wosebje česćenemu **serbskemu towařstwu,** za lubosćiwe přijeće najwutrobniši dźak.

Hospodliwi Bukičenjo, Serbjo runje kaž Němcy — za čož sebi wosebite přispóznaće zjawnje wuprajić dowolamy — su hižom druhi raz wopokazali, kak jara maja serbskich studentow zańć. Přede wšěm smy najwjetši dźak dołžni wysokodostojnemu k. fararjej **Kubicy,** k. **dr. Błažikej,** k. kantorej **Hatnikej,** k. wučerjej **Błažikej,** kk. hosćencarjomaj **Křižanej** a **Heimrichej,** kk. **Mitašej, Fiebigerjej, Michałkej, Schreiterjej, Rychtarjej** a **Krónje** za lubosćiwe přenocowanje a hospodowanje.

Njezapomnite zwostanu nam nadobne wótčinske słowa k. zapósłanca **Keŕka,** z kotrymiž je nas do Bukec powitał, runje tak k. fararjej **Kubicy** wosebje krasna rěč, z kotrejž na zańdźene časy spominajo nas k nowemu dźěłu zahorješe, a k. wučerjej **Wojnarjej,** kiž nas z wustojnej rěču zwjeseli.

Skónčnje budź jenak wulki dźak k. fararjej Kubicy, česćenemu serbskemu towařstwu, k. kubl. **Cemjerje** z Kołwazy a k. twarskemu mištrej **Keŕkej** za woporniwosć, z kotrejž su nas hač nanajdarniwišo zastarali z piwom, kiž nam škropawu šiju zas zhładkowa.

Třikróćna hrimotaca sława wšěm!!! **Jurij Libš.**

Palma měra

na row

njebo **Marje Madleny,**

Jana Auguſta Kocha w Žornoßykach

mandźelſkeje.

Kaž ſrale žita poßyku
A ßnopy dom do brózńje woża,
Tak loni lubu mandźelſku
Je w młodych lětach ruka Boża
Pſches saźnu ßmjercź tu poßyka,
Do wěcźnej' brózńje dowjeſła,
Dom do njebjeſkoh' raja,
Hdźež wěcźnu ſbózńoſcź maja.
A tuta luba mandźelſka,
Wo kotrejž ßo nětk tudy rěcźi,
Je njebo Marja Madlena,
Kiž wumrjeła je w konſchim lěcźi,
Ta w Rabozach ßo narodźi,
Hdźež Wróblezy ßu rěkali;
Jej' nan ji wumrje ſahe jara,
Hdyž běſche ſchtyri lěta ſtara.
Ta bórſy po jej' narodźi
Je w měſcźe w ßerbſkej zyrkwi kſchcźena,
Na Ssokolzy bu we ſchuli
Hacž nanajlěpje roswucźena,
Je konfirměrowana tej
We měſcźe w zyrkwi Michałſkej,
Je potom ſ wjetſcha doma była,
Hdyž macź tež běſche wotemrjeła.
Hdyž bě lět ſchćeſcź a dwazyczi
A ßydom měßazow tu ſtara,
Sſo ſ Janom Kochom woženi
Do Zornoßyk. — Ach kak tam jara
Bě krótke tuto mandźelſtwo,
Sa ſchćeßnacźe dnjow ſkónczi ßo;
Hlaj, hdyž bě tydźeń khora była,
Je ßwojich pſches ßmjercź wopuſchćiła.
Ty wbohi luby mandźelſki,
Kiž ty ju lědom ſeſnał běſche,
Dha Bóh waj' ſaßo rosdźěli,
Kak jara rady ty wſchak chźyſche,
So byſchtaj w wěrnej luboſczi
P'ſchcźe dołho bykoj w hromadźi:
Duž k lěkarjej ji ſ cžaßom dźěſche,
Bóh wobſankny pak hinak běſche.
Ta ſawoſtaji po ßebi
Toh' wurubźenoh' mandźelſkeho;
Kaž wón ju w wěrnej luboſczi,
Tak lubowaſche wona jeho,
Tež jedyn ßyn, ji pſchirodny,
Je wo nju jara ſrudźeny
A bratr, dwě ßotſje pſchirodźeni,
Cźi njeſabudźa tebje ženi.
Pſchi twojim kaſchcźu, kotryž bě
Tak jara rjenje wupyſcheny,
Wot twojich lubych — kaž ßo wě,
Bě w cžornej draſcźe wobſtupjeny;
Hdyž tež tu małe ßyrotki
Wo tebje njeſßu płakali,
Dha druhi lud a pſcheczelniźy
Cźe jara wopłakachu wſchitźy.
Kak ßu cźe luby nan a macź
A ßotra w njebju powitali,
To njej' mi móžno wopißacź,
Kak ßu ßo woni ſradowali,
So tež ty, luba Marija,
Ssy ſ hnady ſbóžnoſcź doſtała,
Kiž ſaßłužił je Jeſuß tebi,
Wſak ſahe je ßwěta cźe k ßebi.
Ta pſchiwoła nětk ſ njebja wam:
„Wy, moji lubi, njepłakajcźe,
Ja nětk we njebju ſbóžnoſcź mam,
Tu ßej tež horzo požadajcźe;
Pſches prawu wěrnu pokutu
Sſo hotujcźe tež k wumrjeczu,
So njetrjebacźe tola ženi,
Hdyž pſchińdźe ßmjercź, byćź naſtróženi.
Tak ßy ty, luba Marija!
We Bukezach tam pohrjebana,
Hdźež jako cžeßna njewjeſta
Bě pſched krótkim tam wěrowana.
Spi derje w khłódnym rowje tam,
Hacž ſaßwita to ranje nam,
Hdźež junu ſ njeho wubudźeni
Ssmy na wěcźne ſaß' ſjednocźeni.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Pětr Młónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 25. augusta 1883.** **Lětnik 42.**

Žnjowy khěrluſch.

Ssmy ſaßo dočakali
Te lube Boże žně
A wot Boha je brali,
Kaž lěta druhe wſchě.
Nam ſemja ßwoje płody
Je ſaßo dawała,
So ſtury tak kaž młody
Tu ßwoju žiwnoſćz ma.

A kajke běſche lěto?
A kajke běchu žně?
Wſchak ratar kóždy wě to,
Bóh ſaßo ßmilny bě.
Naß ſa blido je ßadźił
Ssej wſchitkich hromadźe,
Skutk jeho je ßo radźił
Tak jara luboſnje.

Hdyž lakomnemu mało
Je pſcheńzy abo ržě
Sso lětßa ßnano ſdało,
Bóh wſchak to lěpje wě.
O ßmy dha teho hódni,
Schtož nětk ßmy doſtali?
A budźemy hdy hłódni
Pſchi Božej žiwnoſćzi?

Ach, ale wjedro žnjowe
Bě wonka woſtało;
Dny běchu mutne, cźmowe,
Kaž wo žnje njeje to.
Deſchćz wſchědnje daſche krjepicź
Bóh ßwojim mróčelam,
Sso pola budźa tepicź,
Sso hižom ſdaſche nam.

Schto tajku ſtaroſćz macźe?
Schto tak ßo bojicźe
A bórſy morkotacźe,
Kiž Boże dźěćźi ſcźe?
Bóh Knjes naß dyrbi ſtužicź,
Kiž jara hordźi ßmy;
Haj k temu dyrbja ßłužicź
Nam cžaßy mokroty.

Hdyž mudri mudrujeja,
So ßłónzo w winje je,
So deſchcźe ßylnje dźeja,
Je to jich molenje.
My horka njepytamy
Ssej winu mokroty;
Sa Boži prut ju mamy
A my we winje ßmy.

Ach hdźež pak krupy ſbiłe
Ssu žita na polach
A ſchkodu naczinińe
Ssu też na ſahrodach,
Tam Bóh chżył k lětu dawacź
Jim žně cźim bohatſche
A ženje njepſcheſtawacź
We ßwojej dobrocźe!

Ach, twoje Boże dary
A twoje dobroty,
Ty ſaſtararjo ſtary,
Ssej ſdobnje khwalimy.
Daj prawje nam jich wužicź
Cźi k cźeſcźi pſchiſtojnej,
A ſo jim damy ßłužicź
Też k ſbožu duſche ßej!

Pſches twoje ßwjate pruty
A pſches jich ſchwikanje
Budź kóždy wot naß hnuty,
A daj nam koſchicź je!
Nam ßłónzo twoje ßwěcźi,
To twoja luboſcź je;
Ty měcź chzeſch ßwoje dźěcźi,
Hdźež ſboże wěcźne kcźe.

Domaſchka.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Na manövrach, kotrež ßo wot 21. auguſta hacź do 13. ſeptembra w Žitawſkej wokolnoſcźi wotdźerża, ßo wſchě wotdźělenja kombinirowaneje 1. kralowſkeje ſakſkeje infanterie-diwiſije wobdźěla, mjenujzy: Leibgrenadier-regiment No. 100 (hewak w Draždźanach w garniſonje ſtejazy), 2. grenadier-regiment No. 101 (w Draždźanach), 3. infanterie-regiment No. 102 (w Žitawje), 4. infanterie-regiment No. 103 (w Budyſchinje), regiment tſělzow (Schützen-regiment) No. 108 (w Draždźanach), 2. jäger-bataillon No. 13 (w Draždźanach), regiment garde-jěſdnych (w Draždźanach), 1. regiment ulanow No. 17 (w Oſchatzu), 1. regiment huſarow No. 18 (w Großenhainje), 1. regiment pólneje artillerije No. 12 (w Draždźanach), 3. kompagnija pioniersſkeho bataillona (w Draždźanach), jedyn moſtowy train, dwaj wotrjadaj kolony ſa noſchenje, woženje a wothladanje khorych. Manövrirowanje ſtanje ßo ſ narańſcheje ſtrony Žitawy k Hirſchfeldej, Woſtrowzu, Rychnowej a Bjernacźizam. — Schtóž chze **na wojaka,** kotryž ma ßo na manövrach wobdźělicź, **liſt póßkacź,** tón najlěpje ſcźini, hdyž tajki liſt do jeho garniſonſkeho měſta póſcźele, to rěka, do měſta, hdźež wojakowy regiment abo wotdźělenje hacź dotal ſtejeſche. Tam wjedźa, hdźe pſchi manövrach wojak kóždy dźeń pſchebywa a woni jemu tam liſt hnydom póſcźelu, tak ſo jón wěſcźe a rucźe doſtanje.

— Portugalſki kral Ferdinand je ſe ßwojej knjenju mandźelſkej a jenym prynzom-ßynom 20. auguſta do Draždźan pſchijěł, ſo by ßwoju prynzeßynu-dźówku, wyßoku mandźelſku prynza Jurja, a hewak też krala Alberta a kralowu Karolu wopytał. — Albert, najmłódſchi ßyn prynza Jurja, kiž je dołho a cźežko khory był, počźina ßo polěpſchowacź. — Rumunſki kral 25. auguſta ſ Barlina do Draždźan pſchijědźe a kralowſku ßwójbu wopyta, wot tam pak ßo do Wina poda.

— Khěžor nětko porjadnje na hrodźe Babelsbergu njedaloko Barlina bydli a jenož druhdy do Barlina pſchijědźe. Miniſtrojo a wyßozy ſaſtojnizy dyrbja toho dla, hdyž maja ſ khěžorom něſchto wuradźowacź, k njemu na Babelsberg jěſdźicź.

— Na kralowſkim hrodźe Sansſouciju pola Potsdama, do kotrehož měſta želeſniza ſ Barlina wjedźe, měješche ßo 19. auguſta

kschcźeńza druheho prynza pruskeho krónprynza. Jemu kmótsjachu: khěžor a khěžorka, rumunski kral, schwedska krónprynzeßyna, edinburgski wójwoda a jeho knjeni mandźelska, hohenzollernski wjerch, schleswig-holsteinska wójwodka Adelheida, meklenburgsko-schwerinska wójwodka a schleswig-holsteinski prynz Khrystian a jeho knjeni mandźelska. Kschcźeńsku rěcź dźerżeschе wyschschi dwórski prědar a general-superintendent Dr. Kögel. Jako mějeschе ßo ßama kschcźeńza stacź, khěžor małeho prynza s ruki krónprynzeßyny na ruzy wsa a dźerżeschе ßwojeho najmłódscheho prawnuka (urenkel) tak dołho, doniž jeho duchowny wukschcźi. Jako běschе młody prynz kschcźeńsku wodu wucźuł, wón ßwój hłóß posběže a tak ßylnje wołaschе, so kmótsja spósnachu, so je jich mótk wěscze strowe hólczo. Dołho njetrajeschе, dha jemu jeho starschi bratsik, na rukomaj ßwojeje pěstonczе wotpoczowazy — najskerje s bratrowskeje luboscze — tež wołacź pomhaschе; tola dołho njetrajeschе, a wobaj ßo smérowaschtaj. — W ßwjatej kschcźeńzy dosta tón prynz mjena: Wylem Eitel Bjedrich Khrystian Khorla, rěkacź pak budźe Bjedrich (Friedrich). — Potom ßo młody prynz k macźeri-krónprynzeßynje donjeße, kotraž jeho na ßwój klin połoži, a duchowny woběmaj zyrkwine požohnowanje wudźěli.

— Khěžor je wupißał, so ma ßo němski khěžorstwowy ßejm (rajchstag) 29. augusta w Barlinje wotewricź.

— Pruske manövry ßo też sapoczinaja. K manövram 11. armeekorpsa, kotreż ßo w wokolnoscźi Homburga (w Heßenskej) w pschitomnoscźi khěžora a pruskich prynzow wotdźerża, 20. septembra schpaniski kral Alsons pschijědźe a tam hacź do 26. septembra wostanje. Toho runja k tutym manövram sakski kral, ßerbski kral, jendźelski krónprynz a kambridgski wójwoda pschijědu.

Awstrija. Skoro we wschěch wjetschich awstriskich městach ßu ßo sa krótki czaß njeměry měli. W Winje dźěkacźerjo psched polizajstwom halekowachu, w Pestu a Prasy běschе ßo ludowa njembroscź pscheczíwo židam wobrocźiła a w Sagrjebje Khrowatojo madźarske napißma s zkonistwa swottorhachu a je do błóta czißnychu. Bjes tym so podeńdźenja w Winje a Pestu žaneje woßebiteje ważnoscze nimaju, pschimaju njeporjady w Sagrjebje do Wuherskeje politiki. Wone maja ßo jako protest khrowatskeho luda pscheczíwo njesakońskim spytowanjam wobhladacź, s kotrymiž chzedźa Madźarojo Khrowatam jich politiske prawa pschikrótschecź. Jena s hłownych ßadow khrowatskeho sakonja rěka, so je w Khrowatskej, Sslawonskej a Dalmatiskej khrowatska rěcź s hamtskej rěczu. W tejle ßadze widźi lud jeniczku ale też najlěpschu bróń, s kotrejž móże ßo psched tyranstwom Madźarow wobaracź. Madźarszy sastojnizy ßu s tym, so na zkonskim twarjenju madźarske napißma město khrowatskich wutyknychu, na sjawne waschnje sakoń pscheskupili, a ßu po tajkim jeniczzy tucźi pschiczinu k njelubosnym njeměram dali. Duž budźa ßo njemérnizy, kotsiž ßo na swottorhanju madźarskich firmow wobdźělichu, s czejka wot ßudnistwa khostacź. Khrowatojo wschak ßu w Winje jako najlěpschi poddanjo awstriskeho khěžora znacźi. Khěžor Franz Josef njeje hischcze sabył na ßkužby, kotreż je jemu Khrowata Jelaczicź se ßwojim khrowatskim wójskom w tamnych czaßach wopokasał, jako wón psched 18 lětami na awstriski trón stupi, kotryž ßo pscheß madźarsku revoluziju straschnje khabłasche. A snata je też awstriska politika, so ßo wot awstriskeho knjeżerstwa Khrowatojo napschecźiwo Madźaram staja, je-li ßo tucźi awstriskemu knjeżerstwu podwolicź nochzedźa. — Też město Triest, hdźež ßo w poßlednischich lětach wjazy krócź njeporjady stachu, njeje s měrom wostało. Kaž pschezo, běchu też tón ras irridentistojo, pschiwißowarjo italskeje strony, kotraž chze Triest awstriskemu knjeżerstwu wutorhnycź, kažerjo měra. Woni, jako ßo wjeczor do narodneho dnja awstriskeho khěžora na torhoschczu wot wojerskeje hudźby hrajeschе, k czomuž wulka czrjóda ludu pschipoßłuchasche, petardu do luda czißnychu, kotraž s wulkim sawußnjenjom rosbuchny, tola nikoho njewobschkodźi. Lud, pscheß tutu njeknicžomnoscź rosnjemdrjeny, k italskej turnowni pschicźahny a tam wokna, durje a schtož hewak twjerde njebě, rosbi. Ludowe czrjódy po haßach czahajo wołachu: „Won s Italskimi, won s zusymi!“ Na druhi dźeń ßo njeměry wospjetowachu. Jedyn polizist, kotryž chzyschе jeneho njemérnika sajecź, bu wot tutoho s nožom k wutrobje kłóty. Pscheb czischczérnju némskich Triestskich nowin Italszy wulke halekowanje seczérichu. Jedyn redaktor tutych nowin bu na haßy nadpanjeny a czežko sranjeny.

Franzowska. Franzowske wójsko je w Tonkinje prěnje wulke dobycze scziniło. Franzowsojo ßu anamsku twjerdźisnu Haj Dzuong dobyli a je jim pschi tym 150 kanonow a 50,000 dollarow pjenjes do rukow panyło. Anamske wójsko pscheb Franzowsami do snutskowneho kraja zosa. Haj Dzuong leži k ranju anamskeho hłowneho města Hanoi a mějeschе wódnu dróhu, do tutoho města wjedźazu, pscheb njepschecźelom krycź. Pucź do Hanoia je po tajkim franzowskemu wójsku wotkryty a drje ßo nětko Franzowsojo dlicź njebudźa, ßo na Hanoi puschczicź a ßo jeho mozowacź. Po druhich powjescźach je dźělba Franzowsow zosacź dyrbjała a woni ßu 2 wyschkow a 15 muži morwych, 15 muži pak ranjenych shubili.

Czornohórska. Czornohórski wjerch Nikita je 19. augusta w Konstantinoplu sultana wopytał. Wón je prěni czornohórski wjerch, kotryž je ßwoju nohu do turkowskeho hłowneho města stajił. Do ßwojeho pucźowanja bě Nikita ßwojemu ludej wosjewił, so ßo k sultanej na wopyt poda, po tym so je s Turkowskej po lětstotetki dołhej wójnje měr wobsanknył. W Konstantinoplu je ßo czornohórskemu wjerchej jara woßobne a wulkotne powitanje wot sultana dostało. Sswój dompucź Nikita najskerje psches Bołharsku wosmje a ßo pschi telej składnoscźi s bołharskim wjerchom Alexandrom setka.

Nóz we wuherskim lěßu.

(Powjedancźko.)

Běschе to něhdźe pscheb někotrymi dwazecźimi lětami, jako my někotsi młodźi ludźo po Wuherskej (Ungerskej) pucźowachmy. Kraj a ludźo lubjachu ßo nam derje doscź, wjele lěpje, hacź běchmy ßebi prjedy myßlili. Mjes nami běschе też jedyn nasch Sserb, tak so móżachmy ßo s jeho pomozu s ludźimi někak srěczecź; pschetoż w Wuherskej bydla też ludy, kotrychż rěcź je na naschu ßerbsku jara podobna, mjenujzy ßu tam Sslowakojo, kotrymż nasch Sserb zyle derje rosumjeschе, a potom ludźo, kiž ßo też Sserbja mjenuja; tym pak nasch Sserb tak derje njerosumjeschе, tola pak ßo s nimi pschezo doßahajzy srěczа. Potom pschińdźechmy pak też do krajinow, hdźež běschе lud, kiž zyle hinak rěczeschе. To bě madźarski lud, kiž ma zyle hinaschu rěcź, hacź je ßerbska abo němska, ale, dokelż běchu mjes nimi też pak tu pak tam Sslowjenjo (Sserbja abo Sslowakowjo) a też Němzy, dha ßo tola tak někak dorosumichmy, hdyż bě nam jědźe abo picźa trjeba.

Skónczńje pschińdźechmy też do madźarskeje strony, hdźež běchu wulke lěßy. My njewjedźachmy najprjódzy, hacź bychmy psches nje pucźowali, dokelż ßo tam madźarskich rubjeżnikow bojachmy, wo kotrychż běchu nam ludźo prjedy w měscze Winje to a druhe njelubosne powjedali. Ale wschak je ßo nam dotal wscho derje radźiło, ßebi pomyßlichmy, dha radźi ßo nam też wěscze dale — a toho dla też dale dźěchmy. — A jako takle po hustym, cźěmnym lěßu cźehnjechmy, rjekny jedyn wot naß: „Hm, ja dźiwam ßo nad tym, so ßmy tak khróbli a wutrobicźi, pschetoż my ßmy tu tola też hižom ludźom tajkeho dźiwjeho napohlada setkali, kotrymż bych nochzył setkacź, hdyż bych ßam jeniczki był.“ — „Ach“, praji druhi,

„te cžaßy ßu ßo drje tola hižo minyli, hdžeż dyrbješche ßo tudy pucžowaŕ ſtajnje pſched rubješnikami ſtrachowacž."

„Haj, prawje macže", rjekny nĕchtó, kiž ßo ſ poboczneho pucžika ſ huſcžinow k nam na ſchĕŕſchu drohu pſchiwda, „haj, prawje macže, pſchetoż nĕtko ßu tu rubješnizy rĕdka wobrada. Ale pſched 40—50 lĕtami, haj, dha bĕſche jich w tymle lĕßu doſcž a na doſcž."

Muž, kiž, k nam pſchiſtupiwſchi tajkele ßkowa praji, mózješche nĕhdže 70 lĕt ſtary bycž, bĕ pak pſchi ßwojich wyßokich lĕtach hiſchcže zyle ſtrowy a pſchi tym doſcž ßylny. My wſchitzy na njeho hladachmy a jedyn wot naß tomu zuſbnikej rjekny: „Schto dha Wy po prawym mĕnicže?" — Wón na to wotmolwi: „Chzecže na mnje poßkuchacž, dha chzu Wam powjedacž, kajki ſtrach ßym ſ tymi, kiž tehdy ſo mnu bĕchu, rubješnikow dla wuſtak a kak je naß jedyn cžłowjek na dźiwne waſchnje pſched nimi ſwobarnowak."

„Powjedajcže, powjedajcže!" wſchitzy dźachmy.

„Hlejcže, moji knježa!" wón ſapocža, „je to nĕhdže 50 lĕt — ja bĕch tehdy 20 lĕt ſtary — ſo bĕch pohoncž pola wuherſkeho hrabje Schandora (Sandora). Tutón ſtajnje po ßwĕcže wokoło pucžowaſche. Sa cžaß mojeje dźeßacžlĕtneje ßłużby ßmy jara mało doma pobyli, najbóle bĕchmy pak w dalſchej pak w bliſchej zuſbje. Junu bĕchmy ßo ſ Morawſkeje do Wuherſkeje wrócžili — knjeni hrabinka bĕſche tež ßobu — a bĕchmy do tohole ßamßneho lĕßa pſchijĕli. Tón je tak dołhi, ſo naß tehdy nóz w nim pſchekhwata, a k tomu bĕ ßo tak ßylny wĕtr ſbĕhnyk, ſo hałoſy wot ſchtomow łamaſche a na pucž mjetaſche. Knjes hrabja toho dla wobſankny, w prĕnich kmanych huſcžinach pſchenozowacž, kaž bĕchmy to hižo druhdy tak cžinili; pſchetoż kucža bĕ tak wulka a na tajke waſchnje twarjena, ſo mózješchtaj hrabja a hrabinka w njej nutſka pĕknje doſcž pſchenozowacž, a w pſchitwarku bĕ ſa mnje a ſa mura, kiž bĕſche knjeniny ßłużobnik, tež tak pſchihotowane, ſo mózachmoj tam nĕkak ſpacž. — Po tajkim chzych ja po knjeſowej pſchikaſni runje do huſcžinow ſajĕcž, jako nam wulki ßylny woßebnje ſwoblekany muž napſchecžiwo ſtupi a nam ſe ſaßwĕcženej łatarnju do wocžow ßwĕcžeſche. Hrabja ſa piſtoliju hrabny a ſ woſa ſkocži. Ja to tež ſcžinich a ßo pſched njeho ſtupich, ſo bych jeho pſched prĕnim nadpadom ſakitował. Mój wobaj ßo pak na toho muża mĕrjachmoj. Ale tón wſchón ſpokojny woſta a poſtrowi naß ſ tymi ßkowami:

„Budź khwaleny Jeſuß Khryſt!"

„Do wĕcžnoſcže!" mój wotmolwichmoj a piſtoliju ſpuſchcžichmoj.

„Wy ſcže wot rubješnikow wobſtupjeni", tón muž ſ cžicha dale rĕcžeſche. „Pojĕdźcže ſo mnu, abo Waſcha ßmjercž je wĕſta. Ja ßym lĕkaŕ a ßym na domojpucžu wot khoreho prjedy naſhonik, ſo rubješnizy na Waß łakaja a ßym toho dla w lĕßu tak dołho pſchebywał, doniż pſchijĕdźecže, ſo bych Waß wot ſłóſtnikow wumóhł, a to tež dokonjam, hdyż ßo mi dowĕricže. Ja Boha ſa ßwĕdka bjeru, ſo wĕrnoſcž rĕcžu!"

Hrabja mjelcžeſche, ale jenoż mału khwilku; potom rjeknu: „Ja ßo Wam dowĕrjam; ſchtoż pſchikażecže, to ſcžinimy."

„Najlĕpje budže", praji lĕkaŕ, „hdyż ławej do klamy ſajĕdźemy; pſchetoż w tej mózu Wam najlózo pomhacž, dokelž ju derje ſnaju. Jeli pak tudy w lĕßu woſtanjemy, dha Wam njebych pomhacž móhł. Tócž pojĕdźcže ſo mnu!" (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. S liſtow ſ Texaſa ßmy ſhonili, ſo je k. duchowny Kilian w Sſerbinje ßwoje ſaſtojnſtwo ſtaroby dla ſłożił a ſo je na jeho mĕſto 1. julija t. l. nowy duchowny poſtajeny. My jeho mjeno hiſchcže njeſnajemy, tola ßmy ßłyſcheli, ſo je Sſerb a ſo ßerbſki pĕduje. — To drje je ſwjeßelaze, ſo ßerbſkej woßadże w Amerizy duchowny njepobrachuje, cžim ſrudniſcho je pak to, ſo tejko ßerbſkich woßadow tudy w Sſerbach žaneho ßerbſkeho duchowneho nimaja. Pomhaj, ſchtóž móże pomhacž!

— Naſche wójſko (4. infanterie-regiment No. 103) je ſańdźenu ßrjedu naſche mĕſto na nĕkotry cžaß wopuſchcžiło, ſo by ßo na prjódkſtejazych manövrach w Zitawſkej krajinje wobdźĕliło.

— Bjes tym ſo je ßo w Lubijſkim a Schĕrachowſkim wólbnym wokrjeßu agitazija ſa krajnoßejmſke wólby hižom pſched dlĕſchim cžaßom ſapocžała, njeje w Budyſchſkim wokrjeßu hiſchcže žana ſtrona do ſjawnoſcže ſtupiła. Liberalni ßo po ſdacžu hiſchcže ſ zyła rosßudźili njejßu, koho bychu wuſwolili. Tež konſervatiwni ßo hiſchcže ſ najmjeńſcha ſjawnje hibali njejßu, tola je ſnate, ſo ßu, kaž hižom ras pißachmy, dotalneho ſaſtupjerja Budyſchſkeho wokrjeßa, knjeſa kublerja Kerka w Rodezach, ſa ßwojeho kandidata poſtajili a ſo jeho w bliſchim cžaßu ſ wólbnym namołwjenjom ſjawnje k wólbje poruczeja. Knjes Kerk njeje ßo jenoż pſches ßwoje dołholĕtne wuſpĕſchne ſkutkowanje na ßejmje hódny wopokaſak dowĕrjenja, jemu hižom dwójzy pſchi wólbje wot Sſerbow ſpožcženeho, wón je ßebi tež pola ßwojich nĕhduſchich pſchecžiwnikow Nĕmzow pſchipósnacže a wulki pſchiwiſk dobył. Tuto dobycže lĕpje rĕcži hacž wſcho wukhwalenje a poruczenje a je wo prawdże najlĕpſche wopißmo, kotrež ßo naſchemu ßerbſkemu ſapóßłanzej wuſtaji.

— Toho dla, ſo by ßo ſa 6. wjeßny wólbny wokrjeß (do kotrehoż mĕſta a wßy Nowoſalzſkeho a Schĕrachowſkeho hamtſkeho ßudniſtwa ßłuſcheja), wólbny kandidat poſtajił, bĕſche ßo 15. auguſta w Schĕrachowje nĕhdže 200 wuſwolerjow ſeſchło. Woni pak ßo ſa jeneho kandidata ſjednacž njedachu, pſchetoż jena połojza rĕcžeſche ſa to, ſo by ßo k. fabrikant Matthes w Schönbachu wuſwolił, druha połojza pak ſe wſchej horliwoſcžu ſa to rĕcžeſche, ſo by ßo k. fabrikant Grützner w Hajnizach ſa ſapóßłanza do ſakſkeho ßejma wuſwolił.

— W 4. wólbnym wokrjeßu ſtaj ßo wot konſervatiwneje ſtrony tež dwaj kandidataj namjetowałoj, mjenujzy gmejnſki prjódkſtejeŕ Heinza w Dołhacžizach ßo k wuſwolenju porucža a ryczeŕkubleŕ Hähnel nad Koprzami.

— Tudomna nowa, na lubijſkej dróſy natwarjena Weigangez kamjenjocžiſchczeŕnja bu 15. auguſta prĕni krócž ſ elektriſkim ßwĕtłom wobßwĕcžena. Tuto nowe naprawjenje je ßo, kaž bĕſche widźecž, zyle derje radźiło.

— Dokelž je ßo lĕtßa ßad wurjadnje derje radźił, je Budyſchſke ßadplahowaze towarſtwo wobſankko, naſtymu ßadowu wuſtajenżu wotdźerżecž. Ta ßama njebudże pak jenicžzy na Budyſchſki wokrjeß wobmjeſowana, ale dyrbi ſa zyłu ſakſku Łużizu płacžicž.

— Jena žona, pola tudomneho ratarja Błażija dźĕłaza, bu 17. auguſta, jako ßłómu na bróżninej łubi worſchtowaſche, wot cžeżkeho njeſboża potrjechena. Wona ßo ſ nohu pſches deſku pſchekama a ßebi pſchi tym mjaßo wot pjaty hacž do briſtwje horje wot koże ſedrĕ. Rana je toho dla jara ſtraſchna, dokelž je hwiſdźel wobſchkodźena a ßu ßuche žiły rosrĕſnjene. Njedźiwajo na wulku boloſcž dobĕża žona k bliſchemu hojeŕſkemu pomoznikej, ſo by ßebi ßylnje krwawjazu ranu ſaſchicž daka. Žona budże najſkerje dołhi cžaß na khorym koži leżecž dyrbjecž.

— Nowa póſtſka agentura je ßo w Marinej Studni, hewak w póſtſkich naležnoſcžach do Pancžiz ßłuſchazej, ſakożika a 16. auguſta wotewrika.

S Michałſkeje woßady. Twarjenje abo pſchetwarjenje naſcheje fary ßo po Michale ſapocžnje a ßo bórſy do ſubmißije da. Po doprĕdnym nacžiſku twarſkich khóſtow, wot twarſkeho miſchtra k. Hołbjana naſtajenym, budże pſchetwarjenje fary wokoło 18,000 hriwnow płacžicž.

— Kónz ſeptembra budże ßo w naſchej zyrkwi Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń ßwjecžicž. Sa ßerbſke ßwjedźeńſke prĕdowanje hiſchcže nichtón poſtajeny njeje, nĕmſke ſmĕje k. zyrkwinſki radźicžeł Schmidt w Budyſchinje.

— Na nowym pohrjebniſchcžu na hrodźiſchku ßu ſ twarjenjom noweje khapały ſapocželi. Twarſke khóſty ßu na 7500 hriwnow wobliczene.

S Wjeleczina. Tudomny khĕžkaŕ Domaſch je na ßwojim polu bjes žitom ſtwjelzo namakał, ſ kotrehoż bĕ wóßom kłoßow, a to wſchĕ ſe ſornami, wuroſtko. Redakziji Serb. Nowin je ßo mjenowane ſtwjelzo na pokaſku pſchinjeßko, ſo by na tutu pſchirodnu žadnoſcž ſpomnika.

S Khwacžiz. Liczba dźĕcži naſcheje ſchulſkeje gmejny je w bĕhu poßlednich lĕt tak ßylnje pſchibĕraka, ſo rumy naſcheje ſchule wjazy njedoßahaju. Duž budże nuſne, ſo ßo pak nowa ſchula natwari, abo ſo ßo ſtara ſ pſchitwarom powjetſchi. Poſdźiſcho budża najſkerje tež pomozneho wucžerja pſchiſtajicž dyrbjecž, dokelž je roswucženje 200 dźĕcži ſa jeneho wucžerja pſchejara wobcžeżne a cžeżke dźĕło.

S Lichanja. Wutoru 21. auguſta pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do jeneje wólſche, pſchi tudomnym hrodże ſtejazeje, dyri. Błyſk, po njej dele ſajëwſchi, pſchi jejnych korjenjach ſemju horje ſtorha, pſcheſkoczi potom do pódla ſtejazeho ſchtoma a tež tam pſchi korjenjach ſemju ſwottorha.

S Khróſczíz. Na měſto dotalneho kantora Pjetaſcha, kotryż ßo Michała wyßokeje ſtaroby dla na wotpoczink poda, je ßo tudomny druhi wucżeŕ, knjes Pětr Hila, pſchi poßlednim ſchulſkim poßedżenju ſa kantora wuſwolił.

-č. S Rakez. W naſchim cżaßu mózeſch cżaſto ſpósnacź, ſo drje ßo ludźo na ßwětne wjeßele hotuja a żaneje prózy njelutuja, ſo bychu jo prawje porjeńſchili, njech by ßo to ſ wénzami abo na druhe waſchnje ſtało. — Tola, hdyż ma ßo zyrkwinſki ßwjedżeń ßwjecżicź, dha wſchak ßo tu abo tam radłubje prózy ſminjeja a k jeho powyſchenju niczo njecżinja. So pak ſa zyrkwinſke należnoſcże w ludźoch też hiſchcże dobre a khwalobne cżućża nadeńdżeſch, ſa to mózemy tudy pěkny pſchikład naſpomnicź. — Sańdżenu njedżelu ßwjecżeſche ßo w naſchej woßadże domkhowanka. Se wſchěch ſtronow a to woßebje wot Sserbow ſcżelechu ßo wénzy a pletwa ſa wupyſchenje naſcheho Bożeho doma, a bě ßo jich na 400 nawdało. Někotre ſ nich běchu jara rjane a nahładne a w nich ßo nam wutrobu hnujaze ßłowa, w ßerbſkej a němſkej rěcżi na żnjowy ßwjedżeń pokaſowaze, pſched woczi ſtajachu. Je to wo prawdże kraßny napohlad, hdyż do zyrkwje, tak wubjernje wupyſcheneje ſaſtupiſch a wuhładaſch, kak ßo w njej wſcho ſeleni a żołcżi. — Nimo teho pak, ſo běchu ßo młode holzy ſe wſchěch wßów ſa wudebjenje naſcheho Bożeho doma tak pěknje poſtarake, běſche ßo 26 ßerbſkich holzow ſ Rakez a ſ Kacżeje Korczmy ſjednocźiło, ſo bychu naſchu zyrkej pſchi ſkładnoſcżi tuteho ßwjedżenja hiſchcże na druhe waſchnje wupyſchiłe. Wone darichu nowy, kraßny tepich na woktař, — a budże tutón dar wjele, wjele lět na jich luboſcź k Bożemu domej dopomnjecź. Na nim widźiſch w ßerbſkej rěcżi te kraßne ßłowa: „Khwal teho Knjeſa, moja duſcha!“ S tajkim ßwjedżeńſkim wupyſchenjom a ſ tutym rjanym darom je ßo pak ſ nowa pokaſało, ſo tu hiſchcże wulka luboſcź k Bożemu domej knjeżi — a to je ſawěſcże dobre a wſcheje cżeſcże hódne dopokaſmo.

S Jamneho. Pjatk 17. auguſta, w nozy wokoło 1/2 11 hodź. ſady bróżnje ſahrodnika J. Doczka woheń wudyri, kotryż bróżeń a hródź do procha a popjeła pſchewobrocźi. Sady hródże běchu walcżki nakopjene, kotreż je najſkerje někajki ſtóſtnik ſapalił. Wot płomjenjow ßu ßo domkhowane żně ſaniczíke, pódla toho je w nich něſchto pjeriny kónz wſako. Domſke je ßo wohnjej wukhowało, dokelż je maßivne.

— Ssrjedu 22. auguſta wjecżor bu naſcha wjeß ſ nowa pſches wóhnjowu nuſu do njeméra ſtajena. W Doczkez ßußodſtwje bě woheń naſtał, kotrehoż pak ßo ſ cżaßom dohładachu, tak ſo bě mózno, jón ſbożownje poddußycź.

S Parzowa pißaja, ſo tam kandidat duchownſtwa knjes Pětſch w krótkim cżaßu ſa fararja pſchińdże.

S Mikoraſa. Pſchi ßylnym njewjedrje, kotreż 21. auguſta pſches holu cżehnjeſche, błyſk do khěże a hródże khěżkarja Zecha dyri a ſapali. S Zechez ßwójby pſchipadnje nichtón doma njebě a by ßo toho dla ſkót w płómjenjach ſpalił, hdyż njebychu ludźo, hnydom na pomoz pſchikhwatawſchi, ſkót, hižom khětro wopaleny, ſ hródże wucżahali. Je-li ſo ßo deſchcź pſchi wóhnju pſche wſchu měru ßylnje lał njeby, bychu ßo ßußodne twarjenja, ſe ßłómu kryte, ßobu wotpaliłe.

S Hródka powjedaja nam „Bramborſke Nowiny“ tón tydżeń to ßamo, ſchtoż ßmy tydżenja w Serb. Nowinach „ſe Sslepoho“ pißali. Na Hródk, Jaßeń, Ssyjk, Liſchkow atd. dżěchu krupy każ kurjaze jeja, wókna buchu ſrosbijane, wſchitkón ßad ſe ſchtomow jedrjeny, wſchitke płody na polach, woßebje jahły a wowß, do ſemje ibite. Kurwoty a ſajazy, kiż chzychu ßo pod běrnowym (kulkowym) jelom wukhowacź, krupy ſ wjetſcha ſabichu. Wot jeneho ſtadła kurwotow, kiż běchu na jedyn ſahon do běrnoweho ſela ſabężałe, njeběſche też niz jena jeniczka żiwa woſtała. Też jedyn cżłowjek je pſchi tym żiwjenje ſhubił, mjenujzy wotroczk Bohußław Pawlik běſche ſ Hródka ſ woſom hnoja na pola, pſchi Wojerowſkim ſchußeju leżaze, jěł a tam ßo ſta, ſo ßo konjej wot njewjedra ſpłóſcheſchtaj a cżěkaſchtaj. Wón chzyſche jeju ſdżerżecź, pſchi tym pak na ſemju padny a konjej jeho khětro wulki kruch ſa ßobu wlecżeſchtaj, ſchtoż jeho na cżěle tak ſtraſchnje wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche ſa někotre hodżiny wumrjecź.

Też w Żarowſkim wokrießu ßu tehdy krupy wjele ſchkody a żałoſcże naczinike.

S Khoczebuſa. Sańdżeny tydżeń wuléſy ſ tudomneho jaſtwa jedyn jaty, ale wojak, kiż tam na ſtraži ſtejeſche, to hnydom pytny a wołaſche ſa nim, ſo by ſtejo woſtał. Tola tón to njecżinjeſche, a wojak běſche toho dla po ßwojej pſchikaſni nuſowany, do njeho tſélicź. Wón trjechi jeho runje do wutroby, tak ſo běſche tón tſéleny hnydom morwy. — Wojakej, hacż runje běſche ßwoju pſchißłuſchnoſcź dopjelnił, běſche tola żel, ſo běſche toho cżłowjeka morił. Wón toho dla někotre dny hłowu powěſcheſche, tola ſkóncżnje ßebi rěcżecź daſche a bě ſaßo dobreje myßle, woßebje jako ſaßłyſcha, ſo je tón ſatſéleny jenoż njekniczomny cżłowjek był, kiż bě wſchelakich wulkich pſcheſtupjenjow dla k 22létnemu jaſtwu wotßudżeny. — Wojak ſa to, ſo bě ßwoju ßłużbu cżinił każ ßo ßłuſcha, 15 mk. myta doſta.

W Lutach běchu ßo 19. auguſta wojeŕſke towaŕſtwa ſ Wojerez, ſe Słeho Komorowa, ſ Wyßokeho Bukowa, Hósny, Koſchiny, Taczez, Wětenzy, Cżorneho Khółmza a Lipoje ſhromadżili, ſo by ßo w jich pſchitomnoſcźi wopomnik na lěta 1864, 66, 70 a 71 poßwjecźił.

Bohu k cżeſcźi a Sserbam k wużitku

do pokładnizy Macźizy Sserbſkeje dale ſapłacźichu (po 4 hr.): Knjeża farař Hórnik w Budyſchinje, pſchekupż M. Mjerwa w Budyſchinje, farař Garbař w Kotezach, referendar Hanowſki w Draždżanach, diakon J. Renez w Ketlizach, kubleŕ Khróſtak w Spytezach, cantor can. cap. Scholta w Budyſchinje, farař ryczeŕ Jmiſch w Hodżiju.

Do pokładnizy Towaŕſtwa Pomozy dale ſapłacźichu „abo darichu: Knjeża kantor Rada w Rakezach 1 hr., dżěkowjedżeŕ Nowak ſe Zidowa 3 hr., diakon em. Mrós w Budyſchinje 1 hr., diakon Matek w Kamjenzu 1 hr., farař ryczeŕ Jmiſch w Hodżiju 2 hr., rěcźnik Böhm w Budyſchinje 10 hr., R. Wyrgacź (Würgatſch) w Raſchowje 2 hr., wumjeńkař Polenk (Pohlenk) w Njeßwacźidle 1 hr., kubleŕ Senda w Maleſchezach 1 hr., kubleŕ Ernſt Wjeſař (Weſer) w Bukojnje 2 hr.

Praſchenje a wotmolwjenje.

Knjes rěcżeſpytniko, cżeho dla piſche ßo „khěżor“ ſ kh a niz ſ k, każ němſki „Kaiſer“ abo grichiſki kaisar?

Wotmolwjenje. W ßerbſkej rěcżi mamy w ſapoczatku ßłowa dwoje k, jene bjes pſchidycha, mjenujzy k, druhe pak ſ pſchidychom, mjenujzy kh. To bjes pſchidycha klinczi Němzam każ g a woni pißaja toho dla też wſchelake ßerbſka ßłowa, kotreż ßu do němſkeje rěcże pſchijeli, ſ g. Pſchirunaj Göbeln ſa Kobjeln, Kißliza abo Kißlik = Geißlitz, krupa = Graupe, kórka = Gurke, Królmuß = Grollmuß, Kochta = Gochte, Klin = Glien, kral = Grahl atd. — Sa to klinczi pak też Sserbam němſke g każ ßerbſke k a woni pißaja krosch w měſto Groschen. W ſapoczatku ßerbſkich ßłowow praji a piſche ßo pak kh 1) hdżeż maja druſy Sſłowjenjo ch; na pſchikład: khłódny = delnjołużiſki: chłodny; khléb = cżeſki: chleb; khmjel = dł. chmjel; khudy = cżeſki: chudy atd. A 2) praji a piſche ßo pſchi ſapoczatku ßerbſkich ßłowow kh, hdyż ßu tute ßłowa ſ zuſnych njeßłowjanſkich rěcżow wſate, kiż ßo tam jenoż ſ k piſchu, po tajkim: khěżor = Kaiſer, kaiſar; kharla = Kerl, khorla = Karl, khatrna, khata = Katherine, Käthe; khachliza = Kachel, khałdona = Kaldaune, khoprola = Korporal, khart abo kharta = Karte, khěrluſch = kyrie eleeson, khampor = Kampher, atd.

Wußudżenja.

Krajny ßud. Dżěkacżeŕ H. Löffler ſ Jeńkez bu, jako 3. meje t. l. po żeleſniznzy bjes Kubſchizami a Budyſchinom dżěſche, wot żeleſniſkeho nahladowarja Steglicha ſ tutoho ſakaſaneho pucża pokaſany. Měſto ſo by na Steglichowe ßłowa poſkhał, hrożeſche Löffler tutomu ſe ſaraženjom a dyri jeho woſpjet ſ kijom pſches ramjo a do żiwota. Jako na to Steglich żeleſniſkeho nahladowarja Selbmanna k pomozy ſawoła, ſpyta ßo Löffler wutorhnycź a ſ nohomaj do wobeju ſaſtojnikow ſtorkaſche. Duzy po pucżu do Kubſchiz ßo wón ſ nowa do Steglicha a poſdżiſcho do Selbmanna

ſ cžeſcźranjazymi rěcžemi da a chzyſche ßo na woběmaj poſdźiſcho krwawnje wjecźicź. Pſched ßudom drje Löffler winu njeprějeſche, tola ſpyta ju ſ tym woßkabicź, ſo wudawaſche, ſo je tehdom pjany był a ſ pjanoſcźu njewjedźał, ſchto cžini. Pſchepytanje pak dopokaſa, ſo drje je wón něſchto napity, tola niz tak pjany był, ſo ßo njeby wjazy wobknjeźicź móhł. Wón bu k měßazu a jenemu tydźenjej jaſtwa a 3 mk. pjenjeźneho khoſtanja ſaßudźeny.

Lawniſki ßud. 23lětny hacź dotal njekhoſtany wotrocžk J. A. Broda ſ Hornjeje Kiny bě 28. junija, jako ſ cželadnikom Hanuſchom trawu ßycžeſche, tutoho ſ koßyſchcźom do khowy dyrił. Cžělneho ſranjenja dla ma wón dwě njedźeli jaſtwa wotßedźicź a pódla toho khóſty prozeßa ſapkacźicź. — 25lětny dźěkacźeŕ E. F. Wicźas ſ Budyſchinka a 16lětny korbaŕ J. Adam w Jatſjobju běſchtaj ßo 15. meje w nozy do twarjenja kublerja Bartka w Minakale dobywakoj, ſo byſchtaj jeho ßkužobne dźowki wopytakoj. Pſchi tym běſchtaj wonaj kubine durje ſ mozu wupacźikoj a kublerjej Bartkej, kotryž jeju ſ domu wucźěri, bě Wicźas hroſył, ſo jemu wſchě koſcźe ſłama, hdyž by ſa nim pſchiſchoł. Wobaj wobſkorženaj buſchtaj ſe ſchěßnacźednjownym jaſtwom pokhoſtanaj. — 19lětny Kh. Kokel, 20lětny E. Zimmermann a 15lětna Marja Zimmermannez běchu wobſkorženi, ſo ßu ßwojej hoſpoſy, ſwudowjenej kublerźy Polanowej w Minakale, wjazy krócź żito, ßłómu a běrny kranyli. Pſchepytanje pokaſa, ſo běſche jich mandźelſka krawza Rjeka w Minakale ſ tym k pakoſcźenju wabiła, ſo bě jim ſa kranjene żito khléb lubiła, a ſo běſchtaj też wona a jejny muż kranjene żito ßebi wot Polanoweje cželedźe pſchinoſchecź dakoj. Paduchſtwa dla buchu Kokel a Zimmermann kóżdy k dwěnjedźelſkemu jaſtwu, Marja Zimmermannez k jenemu dnju jaſtwa, Rjekowa dla wabjenja k paduchſtwu a pſchekhowanja dla k wóßomnjedźelſkemu jaſtwu a k ſapkacźenju khóſtow ſaßudźeni.

Přilopk.

* Wo rubjeźnym nadpadźe w Shorjelſkej wokolnoſcźi pißaju tamniſche nowiny: Sańdźenu ßobotu w nozy dźěſche jedyn Shorjelſki rjemjeßlnik po dróſy ſ Leſchwitźy do Shorjelza. Na dobo pſched nim, kaž bychu ſe ſemje wuroſtli, ſchtyrjo mużojo ſtejachu, kotſiž jemu pucź ſaſtupichu. Jedyn ſ nich ßebi wot njeho cžaßnik, rjecźas a pjenjeſy żadaſche, hewak by jeho poßlednja hodźinka pſchiſchła. Njebojaſny rjemjeßlnik pak měſto żadanych wězow rubjeźnikej ßelenu pliſtu do woblicza kleßny, druheho pak ſ kijom ſ zyłym wotmachom pſches hłowu dyri. Rubjeźnizy, pſches njewotcžakane wobaranje tak pſcheßłapnjeni, ßo naſtróżeni do cžěkanja dachu.

* S Löwenberga (Lwowa) w Schleſynſkej pißaja: Sańdźenu ßobotu popołdnju je ßo w bliſkej wßy Wenig-Rakwitz ſatraſchny njeſkutk ſtał, pſchetoż tamniſchi kubleŕ Schäffer je tam na ſpomnjenym dnju pjecź ſe ßwojich ßedmich dźěcźi wobwěßnył a potom ſe ßobu to ßamo ſcźinił. Schäffer, hiſchcźe niz 40 lět ſtary, mějeſche hewak dobru khwalbu wo wßy a po wſchej wokołnoſcźi. Po ßmjercźi ßwojeje mandźelſkeje njebě pak wón wjazy tak pilny w dźěle, kaž prjedy. Na ſpomnjenym dnju bě ßo wón ſe ßwojej pſchichodnej macźerju, kotraž bě wothladanje jeho 7 dźěcźi na ßo wſała, tak jara ſwadźił, ſo ta jeho kubło wopuſchcźi. Jako běſche potom cželedź na poli, pſchińdźe wón na żadkawu myßliczku, kotruž też po móżnoſcźi wuwjedźe, mjenujcy wón wobſankny, ßwoje dźěcźi a ßebje ſkónzowacź. Po tajkim ßo najprjódzy khětro jara palenza napi, potom dźěſche na dwór, hdyž jeho tſilětne dźěcźo hrajkaſche, hrabny to, donjeße jo do ſtwineje komory a powěßnje jo tam ſa jedyn do ſcźěny ſabity hóſdź. Na to tam na pódlanſke hoſdźe hiſchcźe 4 dźěcźi ſpoweſcha. Scheſte dźěcźo, dźewjecźlětnu holcźku, bě też hižo doßahnył a chzyſche ju też powěßnycź. Ta jeho najprjódzy wutrobnje proſcheſche, ſo by ju puſchcźił, wón pak nochzyſche; toho dla ßo wona ſe wſchej mozu wobaraſche a jej ßo, dokelž bě wón pjany, też radźi, ſo ßo ſ jeho rukow wußuny a jemu cžekny. Jeho ſtarſcha, 13lětna dźowka běſche na poli. Po tajkim bě wón jene dźěło dokonjał, a druhe bě to, ſo ßo ßam na tu ßamu ſcźěnu pódla ßwojich, tam wißazych pjecźich dźěcźi powěßny. Ta dźewjecźlětna holcźka bě drje do wßy po pomoz běżała, ale ludźo běchu na polu, a jako bě něktorych ſ pola pſchiwjedła a tucźi ſ njej do pomjenowaneje komory ſtupichu, wißaſche tam ſchěſcź cžełow, kiž běchu hižo wſchě zyle ſymne, tak ſo bě wſcha próza k jich woživjenju zyle podarmo.

* Najſtarſchi cžłowjek na ßwěcźe. W Bogata, w amerikanſkej republizy San Salvatore, je ratař, ſ mjenom Michał Solis, żiwy, kotryž je nětko hižom 180 lět ſtary a kotryž ßo hiſchcźe pſchezo ſtrowy a cžerſtwy cžuwa. Pódla tutoho noweho Methuſalema w Bogata hiſchcźe druhi ſtary muż bydli, kotryž hižom w ßwojich dźěcźazych lětach Michała Soliſa jako ſtolětneho muża ſnajeſche. Nowy Methuſalem hiſchcźe pſchezo ſprózniwje w ßwojej ſahrodźe dźěła a je wjeßeleje myßle. Jedyn lěkaŕ ſ wcźipnoſcźu jeho cžěło pſchepyta a wunoſchk tutoho pſchepytanja w lěkaŕſkich nowinach woſjewi: Michał Solis ma jara ßylnu kożu; jeho wkoßy ßu ßněhběłe a dołhe kudźerjate. Wón měni, ſo je ßebi ßwoju ſtrowoſcź a cžerſtwoſcź pſches ßwoje porjadne a poměrne żiwjenje ſdźerżał. „Ja jenoż dwójzy ſa dźeń jěm", Solis praji, „tola ja jenoż ſtrowu a dobru jědź wużiwam. Cžaß k jědźi traje kóżdy ras poł hodźiny. Prěni a pjatnaty dźeń kóżdeho měßaza ßo ja poſcźu a piju póſtnaj dnjej pſchezo telko wody, hacź móżu ſnjeſcź. Ja żenje ſymne jědże njejěm."

* Kak hrabja Moltka mjelcźi, ßamo hdyž rěcźi, widźimy ſe ſcźěhowazeho powjedancźka. Jako pólnemu marſchalej w lécźe 1870 někotre dny do pſchipowjedźenja wójny ſ jeho kubła k pruſkemu kralej pſchińcź dachu, jeho jedyn ßußodny kubleŕ na żeleſnizy ſetka, kotryž ßo, wulzy ważne nowinki wo wójnje wotcžakujo, generala wopraſcha: „Nó, exzelenza, kak dha ſteji?" — „Ach", běſche Moltkowe wotmolwjenje, „luby knjes ßußodźe, ſe żitom ßym wſchak ſ pokojom, ale běrny, lube běrny . . .", a ßo, to prajiwſchi, poruczi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Herman Hörenz, rěcźnik w Wojerezach, ſ Hanu Antoniju Gerathewohlez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Auguſt Max, Wylema Auguſta Pätzolda, tyſcherja na Židowje, ß. — Khorla Herman, Jana Bohota, papjerniſkeho dźěkacźerja w Dobruſchi, ß. — Hana Auguſta, Jana Ernſta Guſtava Urbana, dźěkacźerja w Delnjej Kinje, dź. — Marja Hedwiga, Khorle Auguſta Frenzla, murjerja na Židowje, dź. — Marja Thereſija, Jana Bohuwěra Pjecha, żiwnoſcźerja w Zyżezach, dź.

Pětrowſka zyrkej: Richard Adolf, Handrija Mießnarja, ſchewza, ß. — Ota Willy, Emila Juliußa Polaka, pjekaŕſkeho miſchtra, ß. — Ernſt Richard, Jana Auguſta Bajera, lokomotiwu-tepjerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. auguſta: Helena Libſchiz, ſwudowjena Jähnowa, Auguſta Nowaka, dźěkacźerja, mandźelſka, 45 l. 4 m. — 12. Ernſt Max, Handrija Lorenza, měſchcźana a khěżerja, ß., 6 l. 4 m. — 13. Selma Hedwiga, Moritza Kſchiżanka, fabrikſkeho dźěkacźerja, dź., 8 l. 3 m. — 14. Jan Ernſt Ramſch, murjeŕſki, 20 l. 11 m. — Hana Helena, Pětra Schuſtera (Schewza), żiwnoſcźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 8 d. — 15. Michał Kuba, wobydleŕ w Delnjej Kinje, 64 l. 10 m. 21 d. — 16. Auguſta Martha Alwina, Khorle Auguſta Freudenberga, młynka na Židowje, dź., 8 m. 10 d.

Wjedro w Londonje 24. auguſta: Tużne.

W **lithografiſko-artiſtiſkim wuſtawje a cžiſchcźerni Leopolda Hodermanna** w Draždźanach na rózowej haßy 36 ſtaj pſched krótkim dwaj nabóżniſkaj wobraſaj dokonjanaj, kotrajž ſtaj nětko też w wudawarni Serb. Nowin widźecź. Wobaj wobraſaj ſtaj, ſchtoż jich pſchedmjet a jich wumělſke wudokonjenje naſtupa, wſcheho wobkedźbowanja hódnaj. Wonaj pſchedſtawjataj: 1. **Putnizy pſched klóſchtrom**, a 2. **Putnikoweje domojwrócźenje.** Originalej ſtaj wot ßławneho ruſkeho wobraſnika C. **Trutnowſkeho** 1881 dohotowanaj. Wobej kopiji ſtej ßwěru po originalomaj barbicźe a w akwarelojtym ſkizzo-waſchnju wuwjedźenej a ßo, dokelž matej woprawdźitu wumělſku hódnoſcź, wot wumělkzow a wumělſtwoſnajerjow wyßoko ważitej. Na prěnim wobraſu wuhladamy putnikow, kotrež ßwjecźata, pſched jenym ruſkim klóſchtrom wuſtajene, wobhladuja a kupuja. Dwanacźe zyłych figurow, żiwjenja a wuraja połnych, żiwy napohlad poſkicźa. Druhi temu podobny pendant ſe ßedmimi figurami pokaſuje putnikowu, ßo wrócźazu, kotraž khoremu dźěſcźu, wot macźerje podpjeranemu, wuſtrowjazy ſchiżik podawa. Je to hnujazy napohlad pſched ruſkim burſkim domom; w durjach ſteji doroſcźena holza, kotraž ſ tymi druhimi ßwójbnymi ßobucźuczźiwje pſchihladuje. Wobraſowa pſcheſtrěń je 34 cm. wyßoka, 46 cm. ſchěroka, prěcźneho wulkeho ſchtworoformata. K ſhotowjenju wſchelakich barbonéżnoſcźow mějeſche ßo k jenemu wobraſej 15 jenotliwych płatow naložicź. Dokelž je płacźiſna wobraſow tunja, może też mjenje ſamóżity ſ tajkimi dobrymi wobraſami ßwoju ſtwu wupyſchicź a pſchi tym też nabóżniſke cžuće podpjeracź. Hewak hodźitaj ßo tutaj wobraſaj też k **prämijowym pſchidawkam** a da nakładnik, ſa tym hacź ßo mjenje abo wjazy wobraſow kupi, położu płacźiſny jako rabatt, haj, dobreje wězy dla hiſchcźe wjazy.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje
18. auguſta 1883.

Žitowy dowos: 2905 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńža	8	33	10	12	8	33	10	12
Rožka ſtara	8	4	8	61	8	10	8	67
= nowa	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń	6	52	6	74	6	52	6	88
Wowß	6	10	7	20	6	80	7	20
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	15	54	16	5
Jahły	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	2	—	2	40	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sſkóma 600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 846 ſchtuk, ſchtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	25	4	50
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	25	5	50

50 kg. — 1 kilogr.

Hnój je na pſchedań na ßerbſkej haßy cžißko 9 po 1 ſkhodže.

Komoda, hiſchcže khětro nowa, je tunjo na pſchedań pola domownika w ſtotej krónje w Budyſchinje.

Najlěpſche
koßy a **ßerpy, brußy** a **brußowe kunki**
ßu dostacź pola
W. Hulkſcha
w póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Wolij

k maſanju mlócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.
A. Lorenz.

Turkowſke a cžěſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchcžu.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucža jako jara płaćišny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Wupſchedawanje

tapetow, rulowow a ſofow

pola

Juliusa Siebecka
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 1.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžeŕwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, wołtaŕne ßwěžy, wóſkowe ßwěžy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokoloſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cžeſcžene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕſkich klamach pſcheßwědčicź.
Hermann Puy
na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Cžěſke kamjeńtne wuhlo

we wſchěch družinach ſcžele ſe ſtazije Cžopliz (Teplitz) ſolidne a płaćišny hódne —
toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.
G. Fiedler w Turnje pola Cžopliz.

No. 6. Konzeß. tworowe klamy No. 6.

Julius Bächmann
na wulkej bratrowſkej haßy
porucža:

Hamburgſke kódźniſke khołowy . .	po mk.	10.50,
jendźelſke kožane khołowy	= =	9.50,
němſke kožane khołowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manſchetſtrowe khołowy**	= =	3.50—4.50.

A. Tschentscher,

ſchatowa fabrika a wuhotowazy magazin
w Budyſchinje,
na ławſkich hrjebjach 8, ſ napſchecža noweje měſchčanſkeje ſchule,
porucža po tunich twjerdych płaćišnach:

mužaze ſchaty,	**kupjelńſke ſchaty,**
žonjaze ſchaty,	**blidowe ſchaty,**
hólcžaze ſchaty,	**kožowe ſchaty,**
holcžaze ſchaty,	**hoſpodaŕſke ſchaty,**
prěnjo-ſchaty,	**kuchińſke ſchaty,**
ludźaze ſchaty,	**domjaze ſchaty.**

Najnowſche mlócźaze maſchiny ſa parne, cžehnitoſkótne a domjaze dźěło wot najjednorſcheje hacž do hermanko-najwucžiſcźazeje;
Najnowſche goeplowe ſkutkowarje 1-, 2-, 4- a 6pſchežne k dźěłu kóždeje maſchiny;
Najnowſche ßykanjowe maſchiny najwoßebniſcheje twarby a wuwjedźenja dźěłaja jako woßebitoſcź po najtuniſchich płaćišnach pod rukowanjom a pruhowanſkim cžaßom. Pſchipóßłanje po želeſnizy franko. Najnowſche katalogi po žadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech ßo ſamokwjeja. Saßopſchedawarjam wyßoki rabatt.
Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcže a./M.

Kloßowy mlókowy, wužitkowy a ſkótny pólver,

paket po 1½ punta po 1 mk. 25 np.,
porucža **měſchčańſka haptyka w Budyſchinje,** 6 na hłownym torhoſchcžu 6.

K kermuſcham

poruczam ſwój pſched lětom 1852 wunamakany a ſ kóždym lětom bóle žadany, **wote mnje ſameho jenož prawdźiwy fabrizirowany**

korjeńſki wolij (Gewürzöl) k tykanzy- a ſchtryzlepjeczenju.

Daj tutemu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzeſch pjeczwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenož tykanzam a ſchtryzlam najkraßniſche dobroßkłodźenje, ale pſchiſporja też hibanje a hicźe cźěſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $9\frac{3}{4}$ litra, ſchkleńza ſa 50 np. k 39 litram (prjedy 6 měrzam) muki doßahaza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knježa:

Auguſt Bartko,	**J. G. Klingſt Nachf.,**	**Arno Möckel,**	**Ad. Rämiſch,**
Wilh. Berger,	**Herm. Kirſchner,**	**G. A. Mager,**	**Guſtav Römer,**
Friedr. Braun,	**W. Kögler,**	**Ernſt Mittaſch** hewak Heinr. Jul. Lincke,	**Wilh. Schamlott,**
Otto Engert,	**Hermann Kunack,**	**Richard Neumann,**	**C. H. Schmidt,**
Ginzel & Ritſcher,	**Hermann Lemke,**	**A. Niemſchka,**	**Joh. Wannack,**
E. Glien,	**H. Lindner,**	**Carl Noack,**	**J. Rämſchez herbja** we Wóſporku,
J. T. Glien,	**C. A. Mickan,**	**Carl Pötſchka,**	**E. Krauſa** w Njeßwaczidle pola Rakez,
Th. Grumbt,	**Bratraj Měrſchej,**	**Richard Pötſchka,**	**P. Mickel** w Ketlizach,
Wilhelm Jacob,	**Joh. Mießner,**	**Guſt. Poſer,**	
Hermann Klemm,	**Moritz Mörba,**		

Guſtav Birus, G. L. Loeſcha, Oscar Methka w Kamjeńzu

a poruczam ja jich ſkład cźeſcźenym Sserbam a Sserbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ßo w nowſchim cźaßu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjeczwo zyle ſkaſy, dokelž ßo huſto ſchkódne wutki nałožuja, dha proſchu, ſo bychu ßo cźeſcźeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ßwěru na etiquettu hladali, hacž mjeno a firmu bleſchka a etiquetta wopſchija. **H. M.**

Behrisch & Co.

želeſolijerńja a maſchinowa fabrika w Lubiju w Sakſkej

załoženа 1855

porucza ßo k ſpěſchnemu wobſtaranju hrubje a doſpołnje wudźěłanych

maſchinowych dźělow, ſtolpow, rjemjenjowych tarczow, ſubatych a koniſkich kołow, patentnych różnych kijiſchczow, wóknowych ramzow atd.

po pſchipóßłanych abo ßamownych wſchelakich modellach.

Porjedźenja maſchinow wſchěch druźinow.

Schpihele

we wulkim wubjerku, toho runja **poſłoczane** a **polirowane lejſty** k ſchpihelam a wobraſam we wſchěch ſchěrokoſczach po tunich płaczišnach porucza

Rudolph Wilhelm na ßerbſkej haßy.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, žakſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ßkuſcha powuczaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach".

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetlarſka a žiwjeńſka wódka je wubjerny domſki ßrědk pſche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcźe. S powuczažym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach dóſtacź.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecźa hłowneje ſtraže (hawptwachi) porucza **létne jaki** a **žakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach.

Wulki ſkład khojeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =

pſchi wotewſacźu 5 puntow punt 5 np. tuniſcho.

Wſchě druźiny, derje ßkodźaze, porucza

Richard Neumann

6 na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Najwjetſchi wubjerk

derje a cźiſcźeßkodźazych **khojejow,** punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,

paleny kóždy tydźeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.

pſchi jenož dobrym, ſprawnym poßłuženju porucza

Carl Noack
na žitnej haßy.

Sa krwěkhudych, bjeſappetitnych atd.

Roberta Freygangowe

jenož prawdźiwe želeſnojte wužiwanſke ßrědki

Želeſnojty likör, ſyrup, žołdkohórki, ſchokolady a bonbony.

Dóſtacź w **měſchczanſkej haptyzy Max Schünemann** w **Budyſchinje.**

Pſchedawanje a **porjedźenje cźaßnikow** (ſegerjow) wſchěch druźinow, derje a tunjo, poſkicza **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

Do Adelaide

(w połodniſchej Awſtraliji)

wobſtara ſ parołódźu rataŕſkich a ſeńſkich dźěłacźerjow po **№ 164** ſa familiju

Adolph Hessel
w Draždźanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

Ruczne mlócżaze maschiny,
mlócżaze maschiny ſ gôpłowym cżěridłom,
schrótowe mlyny, ſzykanjowe maschiny
☛ w 5 wſchelakich wulkoſcżach, ☚
konjaze hrabje, rólne walzy,
universalne ſzyjate maschiny,
dżeczelſzyjate maschiny, wějne maschiny,
rěpowe rěſaki atd.

twarja w ſprawnej najnowſchej konſtrukziji a maja ſtajnje na ſkładże

Behrisch & Co.

żeleſolijerńja a maſchinowa fabrika
w Lubiju w Sakſkej.

Domſka a ſahrodniſka leżomnoſcż ſ wjazorymi wobydlenjemi a ſ kraßnym wuhladom je płacżiſny hódno na pſchedań. Hdże? to je ſhonicż w wudawarni Serb. Nowin.

W Stróži pola Wulkich Sdżar je **khěžniſka žiwnoſcż** ſe 6 kórzami leżomnoſcże, ſ polom abo bjes njeho na pſchedań. Woßebje by ßo wona ſa bětnarja hodżiła, dokelż ſtej dwě piwarni wo wßy.

25,000 tſěſchnych zyhelow

najlěpſcheje drużiny, k Seifertowej konkurßnej maßy w Dubrawzy ßłuſchazych a w tamniſchej zyhelniczi leżazych, ßu po tunjej płacżiſnje na pſchedań pſches konkurßneho ſarjadowarja **Klemenſa Nieckſcha** w Budyſchinje.

Awkzija trawy.

Wotawa na łukach, k **Kupjanſkemu** knjejſtwu ßłuſchazych, ſtejaza ma ßo

ſtrjedu 29. auguſta t. l.

pod wumënjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Tſecżina kupnych pjenjes ma ßo hnydom po ſcżinjenym pſchidyrjenju ſapłacżicż.

Seńdżenje rano w 9 hodżinach na kutnej łuzy pſchi Komorowſkim wjeßnym hacże.

W Jatſjobju, 23. auguſta 1883.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
E. Zettwitz.

Khoſej

we wulkim wubjerku porucża po tunich płacżiſnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchcżu pódla haptyki.

☛ Pſcheczelne ßerbſke poßłużenje.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtuniſcho porucża

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacż do najlěpſchich drużinow, jara derje ßłodżazy, porucża

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Nowe polnojerje

po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk ſa 60 nowe pjenjeżki,
rjane a ßo wulke wopokaſowaze, porucża

Guſtav Poſer.

Wot najwjetſcheje ważnoſcże ſa

wocżi kóżdeho.

Tuta jenoż ßama wěrnje prawdżiwa dr. Whitowa wodżiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringiſkej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna.

Dostacż w flakonach po 1 marzy w hrodowſkej haptyzy knjeſa **E. Menznera** w Budyſchinje.

Njech ßebi pak kóżdy wěſcże jenoż wo wěrnje prawdżiwu dr. Whitown wocżowu wodżiczku wot Traugotta Ehrhardta żada. Żanu druhu.

Wucżahi ſ liſtow: Knjeſej **Dr. Ehrhardtej.** Hižom wjazy krócż dach ßebi póßłacż wot Waſcheje **prawdżiweje dr. Whitoweje wocżoweje wodżiczki,** kotraż mi jara dobru ßłużbu cżinjeſche, cżehoż dla ju też dobrym pſchecżelam porucżich a ßłubich, ſo ju ſ nowa ſkaſam. (Skaſanje.) Barlin, w měrzu 82. Louis Schmidt, reſtaurateur. Dale: Dokelż ßym hižom prjedy Waſchu **dr. Whitowu wocżowu wodżiczku** nałożał a je pomhała. (Skaſanje). Pinneberg w Holſteinje, w měrzu 82. H. Rohwer, pſchekupz.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucża:

khoſej njepaleny, punt po 80—150 np., pſchi wotewſacżu 5 puntow wo 5 np. tuńſcho;
paleny khoſej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtuniſchich płacżiſnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorſki raffinade“;**
ſyrup dobry zokorowy 30—40 np.;
petroleum, pſchi 20 puntach 14 np. ſa punt; — też wſchitke druhe twory w najlěpſchej dobroſcżi a po wſchomóżno tunich płacżiſnach.

= Pſcheczelniwe ßerbſke poßłużenje. =

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbſkich cżaßopißow.

Najtuniſche a najwutrajniſche ßamodżełane **kofry** a **toſche** ma na pſchedań

rjemjenjerſki miſchtr **M. Müller.**

Kucżowe graty,

ſo by ſ nimi wurumowak, tunjo pſchedawa

M. Müller
na ſwonknej lawſkej haßy cżo. 8.

Nowy ßuchi **wowß** ſtajnje kupuje
E. Schmeiß w Budeſtezach.

Żnjowe ſpěwy

w tſjoch drużinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwinſkich wßach pola pſchedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacż.

Sahnacże ſubybolenja, plombirowanje po najnowſchim ſyſtemje, ſubowe operazije, ſubycżiſcżenje wobſtara

A. Herold na żitnych wikach.

Proſte a cżeżſche porjedżenje cżaßnikow po najtuniſchich płacżiſnach wobſtara

Joh. Gäth
na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Budyšska Bjesada

změje jutře njedźelu 26. auguſta **wulke třělenje z koncertom.** Wosoby, kotrež ſo na třělenju wobdźěla, ſu proſene, zo bychu dar, z najmjeńša 50 np. hódny, ſobu přinjesłe. Wječor **bal.**

Jutſje njedżelu 26. auguſta 1883

kołbaßywukulenje

w Kołwaſy. **Müller.**

Murjerjo

ßo pytaja wot

Jana Wollmanna w Ajeßwacżidle.

Wucżomnika,

je-li móżno **Serba** a niż pſchejara młodeho, pyta bórſy

pſchekupz **Friedr. Braun** w Budyſchinje.

Krawſkeho wucżobnika pyta

Paul Richter w Delnjej Hórzy.

Dwaj konjazaj wotroczżkaj, kiż ſtaj dobraj wothladowarjej koni, każ też dwě hródżnej dżówzy, kiż ßo na dejenje wuſtejitej, tola ſ dobrymi wopißmami, ßo na jene ryczerkubło pola Budyſchina k nowemu lětu do ßłużby pytaja.

Toho runja ßo tam jena dómſka dżówka, kotraż móże też trochu waricż, k 1. oktobrej pyta. Hdże? to je ſhonicż w wudawarni Serb. Nowin.

Pytaja ßo wotroczżzy, ßrěnkojo, rólni pohonczojo, wolazy, dżowki, khěżne a hródżne dżowki pſches pſchiſtajazu żonu **Heynoldowu.**

Na pucżu bjes Bukezami do Czornjowa je ßo **rubiſchko** namakało a je to ßame w **Czornjowje** cżißko 2 ſaßo dostacż.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 1. septembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Rumunski kral Khorla je schtwórtk tydženja pschipoldnju s Barlina do Draždžan pschijěł a so wot tam hnydom na kralowski hród do Pillnitza podał. — Kral Albert běsche sańdženu póndźelu s prynzom Jurjom w Zwickawje. Jako běsche so jimaj tamnischi regiment pschedstajił, so wobaj s extracźahom do Draždžan wrócźischtaj. — Prynz Bjedrich je so tón samón dźeń k Žitawskim manövram podał a jeho kwartira je pola barona s Keller w Ebersbachu. Po poručenju swojeho nana (prynza Jurja) ma młody prynz sa cźaß manövrow połnu słužbu infanterie-lieutnanta wobstaracź.

— Na khěžorstwowym sejmje w Barlinje budźe so woßebje wo pschipósnacże tych postajenjow jednacź, kotrež stej němske a schpaniske knježerstwo we wschelakich pschekupskich należnoscźach wujednakoj. Na prěnim měscże ma so wo zło, kotrež ma so sa němski spirituß, do Schpaniskeje pschedawany, rěcźecź, pschetož pschekupzy města Hamburga, kiž hischcże se wschěm do němskeho khěžorstwa njeßłuscheja, njejßu s tym złom, kotryž maja woni płacźicź, s pokojom. Tócź ma to khěžorstwowy sejm, kiž je so sa wcźerawschim wotewrił, rossudźicź. Jednanje wo to njebudże drje dołho tracź, tak so budźa so sejmszy sapóßłanzy najskerje hižom w tutych dnjach saßo domoj wrócźicź móz.

— Khěžor a khěžorka staj něhdże dwě njedźeli na hrodże Babelsbergu bydlikoj a jimaj tamnische pschebywanje derje tyjesche. Khěžor so husto pschekhadźowasche, husto doscź wón tež do Potsdama pschijědże, hdźež khěžorszy-kralowszy prynzojo se swojej swójbu pschebywachu. S khěžorku, kotraž běsche dleschi cźaß na nosy jara bědna, je so tež tójschto polěpschiło. Wona móżesche tola saßo s khodźenjom spytacź a je w poßleńschich dnjach, so na kij sepjerajo, wschědnje hižo něhdże 700 hacź 800 krocźel hicź móhła. Wona je so nětko na hród Homburg podała a khěžor je so do Barlina pschesydlił, hdźež hacź na dalsche wostanje. — Schtož khěžoroweho najmłódscheho prawnuka (urenkla) Bjedricha nastupa, kotrehož kschcźeńża so wóndano měješe, dha móżemy k tej tudy pschispomnicź, so je wón s wodu s rěki Jordana kschcźeny. Tutu wodu běsche pruski prynz Bjedrich Khorla, jeho bliski wuj, kiž bě w Palästinje pucźował, wot tam so bobu pschinjeßł. — Pruski krónprynz je sańdźeny tydźeń wójsko pak tu pak tam wobhladował. Wón to tež nětko cźini a směje tež hischcże dale tajkich wojerskich inspekzijow dla po kraju wokoło jědźicź.

— Wjerch Bismark hischcże w Kißingskich kupjelach (w Bajerskej) pschebywa a jemu tamnische lěkowanje pjecża derje tyje. Wot tam so najskerje na swoje kubło Friedrichsruhe wrócźi, tola radźa jemu lěkarjo, so by hischcże khwilu w Kißingenu wostał a tak swoju strowoscź hischcże lěpje wobtwjerdźił.

Awstrija. Rumunski kral, kiž bě psched někotrymi dnjemi na swojim domojpucźu s Barlina a Draždžan do Wina pschijěł a tam awstriskeho khěžora wopytał, je so 27. auguśta wot tam do Rumunskeje wrócźił.

— W Sahrjebje, hłownym měscże sjenocźeneho khrowatsko-ßławonsko-dalmatskeho kralestwa, kotrež je saßo s wuherskim (madźarskim) kralestwom — hacź runje pschecźiwo swojej woli — sjenocźene, běsche, kaž smy hižom tydźenja powjedali, wóndano ropot wudyrił a to toho dla, dokelž bě tam jedyn madźarski wyschschi sastojnik krajne wopony wupojßnycź dał, na kotrychž běsche pódla khrowatskeho tež madźarske napißmo. Tutón sastojnik běsche prjedy hižom dleschi cźaß tež sa to skutkował, so dawkowi běrki, kiž pod nim steja, Khrowatow dale a bóle s madźarskimi sliczbowanjemi a pißmami wobcźežowachu, kotrymž tola žadyn Khrowat njerosumjesche. Khrowatojo so toho dla pola madźarsko-wuherskeho ministerstwa w Peschcże saßo a wospjet saßo wobcźežowachu, ale to jim niczo njepomhasche, dokelž ministerstwo tež na wsche waschnje na to dźěła, so by madźarska rěcź a s njej Madźarjo dale a wjazy mozy w Khrowatskej dostali. Tócź so bebi lud w Sahrjebje sam pomhacź pytasche a pomjenowane wopony swottorha a rosbi. Ale hdyž so bebi něchtón swoje prawo s gwałtom dobycź pyta, dha je to we wschitkich krajach njesakońśki skutk. So tajkim so so madźarszy ministrjo pola awstriskeho khěžora jako najwyschscheho knjesa nad Khrowatskej atd. na Sahrjebskich sběžkarjow wobcźežowali. Wón je s ministrami toho dla radu składował a je so pjecża wobsankko, so maja so w Sahrjebje saßo tajke wopony wupojßnycź, kaž te rosbite běchu. — Najwoßebnischi krajny sastojnik w Khrowatskej rěka ban. So tajkim dosta tutón ban, kotryž w tu khwilu Pejacźewicź rěka, poručnoscź, so by nowe wopony, na kotrychž ma tež madźarske napißmo bycź, wudźělacź a wupowěßnycź dał. Tón pak wotmolwi, so wón to sczinicź njemóże, dokelž madźarska rěcź w Khrowatskej žaneho prawa nima a so wón toho dla swoje sastojnstwo radscho złoži. Khěžor je tajke złożenje sa dobre spósnał, pschi tym pak banej Pejacźewiczej poručił, so by hischcże wschě druhe sastojnske należnoscże tak dołho wobstarał, doniž budże nowy ban pomjenowany. Hacź pak wón tajkeho bórzy namaka, to so prascha. Mjes tym je pak madźarske ministerstwo dwaj madźarskaj regimentaj do Sahrjeba póßłało. Sa to je so pak w Sagorskej krajinje (w Khrowatskej) nowa hara staka; mjenujzy tamnischi burja tež wopony, na kotrychž běchu madźarske napißma, swottorhachu a spalichu. Se Sahrjeba póßła so tam toho dla tójschto madźarskeho wójska. — A w samej Madźarsko-Wuherskej je tež tu a tam njemér wudyrił a to woßebje pschecźiwo tamnischim židam. W wuherskim měscże Zaglaegerszeg bě so kschescźijan se židom swadźił a židej tamnischi židźi, kschescźijanej pak kschescźijenjo k pomozy pschiběžachu a poßleńschi po khwili židam durje a wókna wubiwacź poczachu. Wojazy sakrocźichu a biczkow k měrej nusowachu. Ale nasajtra wokolni burja do města pschicźeżechu a židow nadpadowachu. Woni

běchu wobronjeni a jako po khwili wojazy pschicźežechu, dha woni do wojakow a wojazy do nich tšělachu. Burja ßu pjecza 20 wojakow morili abo ranili. — Tón ßamy dźeń stachu ßo też w madźarskich městaschkach Czurgo a Keszthely nadpady na židow, a nasajtra w Großmogendorfje. Tudy ßo wot njeměrnikow někotre židowske wobydlenja a khlamy roszychnowachu a wurubichu, židźi pak puki dostachu.

— Na hrodźe Frohsdorfje w (Awstriji) je 24. auguſta tak mjenowany hrabja Chambord wumrjeł, my prajimy, tak mjenowany hrabja Chambord, pschetož wón běsche po prawym franzowski kralowski prynz a jako ßo 29. septembra 1820 narodźi, Franzowsam jara witane dźěczo. Ssobuſtawy jeho ßwójby mjenowachu ßo Bourbonojo a tuczi ßu wjele stow lět franzowszy kralojo byli. Jeho dźěd, franzowski kral Khorla X. (dźeßaty), bu w lěcze 1830 pschi tehdomnischej revoluziji wot Franzowsow wotßadźeny, a wotrjeknu ßo franzowskeho thróna k lěpschemu ßwojeho jeniczkeho wnuka (enkla), kiž bu też wot ßwojich pschecźelow jako 10lětny hólczež pod mjenom Hendricha V. (pjateho) sa franzowskeho krala wuwołany. Ale tuta kralowska kraßnoscź trajesche jenož jedyn dźeń, pschetož nasajtra dyrbjesche wón se ßwojim dźědom psched franzowskimi republikanarjemi do Jendźelskeje cźěkacź, a Franzowsojo ßebi potom jeho wuja Louis-Filippa Orleanskeho sa krala wuswolichu. Jako běsche Hendrich V. 18 lět stary, wón s Jendźelskeje pißmo wosjewi, w kotrymž ßwoje prawo na franzowski thrón dopokasowasche, ale ßkowa tutoho pißma jemu niczo njepomhachu, dokelž skutk pobrachowasche. S Jendźelskeje pscheßydli ßo wón do Awstrije, hdźež ßo hrabja Chambord abo Chambordski mjenowasche a to po franzowskim hrodźe Chambordźe (praj: Schambordźe), kiž jemu ßkuschesche. Jako běchu Franzowsojo w l. 1848 krala Louis-Filippa wuhnali, Hendrich V. s nowa franzowski thrón sa ßebje žadasche, ale podarmo, a wón je tajke žadanje někotre rasy wospjetował, a to sa cźaß noweho franzowskeho khěžora Napoleona III. a też potom, jako běchu tutoho franzowszy republikanarjo wucźischcźeli, a też hischcże w nowschim cźaßu, ale wschitke jeho ßkowa jemu niczo njepomhachu. W lěcze 1845 woženi ßo wón s modenskej prynzeßynu Marju, ale jeju mandźelstwo njeběsche s dźěcźimi žohnowane. — Wot wschelakich wjerchow pschipósnawasche ßo wón sa prawdźiweho franzowskeho krala. Awstriski khěžor je toho dla wudowu hrabje chambordskeho (Hendricha V.) w Frohsdorfje wopytał a na jeho pohrjeb, kiž směje ßo 2. septembra, ßu někotsi wjerchojo ßwojich póßłanzow jako pschewodźerjow póßłali. Hendrich V. bě poßleni franzowski Bourbon.

Franzowska. To je wěrno, so ßu Franzowsojo pschecźiwo Anamitam bitwu pola Haj-Dzonga dobyli. Ale runje tak wěrno je, so buchu na ßwojim pucźu do Hanoja wot Anamitow sbicźi a dyrbjachu zosacź. Tuta schkoda je pak pśches to poknje wurunana, so je franzowske wójsko anamske wobtwjerdźenja a batterije pschi rězy Hué dobyło. Anamitojo mějachu 700 morwych a wjele ranjenych, Franzowsojo pak jenož něschto lóhko ranjenych. — Anamski kral proschesche wo pschiměr, kotryž jemu franzowski general pschiswoli a też hnydom póßłanza do Huéja póßła, so by tón tam měr wujednał a to na to waschnje, so ßo anamski kral Franzowsam do wěsteje měry podcźißnje. Wón je hižo do toho swolił, so Huéske wobtwjerdźenja hacź na dalsche w franzowskej ruzy wostanu.

Rußowska. Khěžor a khěžorka staj ßo do danskeho hłowneho města Kopenhagena podałoj, so byschtaj tamnischu kralowsku ßwójbu wopytałoj. Mjenujzy ruska khěžorka je danska prynzeßyna. — Někotre nowiny chzedźa wjedźecź, so ruski khěžor na ßwojim domojpucźu s Danskeje do Rußowskeje němskeho khěžora w Barlinje wopyta abo ßo s nim w druhim měsćze seńdźe. — Warschawski general-gubernator Hurko je ßo do Odeßy podał, so by tam ßwojeho cźežko-khoreho ßyna wopytał.

Nóz w wuherskim lěßu.

(Pokracźowanje.)

A mój knjes mi kiwny, so bych dale jěł. Tócź ßo ja s knjenju hrabinku a s murom w kucźi dale wjesech, hrabja pak a lěkař sa nami pěschi dźěschtaj. Dołho njetrajesche a my psched korczmu sastachmy, s kotrejež s jenym wóknom, na pucź wukhadźazym, ßwětko wot ßwěžy, nutska wó jstwě na blidźe stejazeje, na naß won ßwěcźesche. Hrabja, dó jstwy pohladnywschi, bě khwilku kaž w njewěstoscźi, schto cźinicź, ale dokelž ßebi wschak ßam pomhacź njewjedźische, wón lěkarjej kiwny; tutón do wokeńzy sakkapa, něchtón wó jstwě ßwězu wsa a s njej woteńdźe. Dołho njetrajesche, dha ßo wrota do dwora wotewrichu, pod torožom stejesche korczmař se ßwězu w ruzy a sady njeho dwaj cźłowjekaj, kotrajž mějeschtaj runje tak njelubosne wobliczo, kaž wón. Ale to bě widźecź, so ßo wschitzy ßmějkotachu, jako wós do dwora jědźesche. Tola hdyž lěkař, kiž bě hacź dotal sady wostał, nětko też do dwora stupi, dha ßo ßmějkotanje do mjerjazeho hladanja pschewobrocźi. Korczmař ßwojimaj towarschomaj něschto scheptny a potom, na lěkarja ßo wobrocźiwschi, ßo jeho khwatnje praschesche: „Schto? Wy tu też scże? Njejscże dha ßo hischcże wot khoreho, kotryž bě, kaž Wy nam dopołdnja powjedaschcże, po Waß póßłał, saßo domoj wrócźili?“

„Nĕ“, wotmolwi lěkař, „tón khory mje prjedy wot ßebje njepuschcźi, dokelž mějesche wulke bolosćze. Na pucźu ßym tutych knježich dóscźahnył a jim radźił, so bychu pola Waß pschenozowali, dokelž pschi tym hubjenym wjedrje tola derje dale jěcź njemóża.“

Pschi tajkich ßkowach ßo korczmarjowe wobliczo s nowa rossaßni, ale jako lěkař rjekny, so wón też dale njemóże a toho dla tu nóz pschi nim wostanje, dha korczmař trochu kschiwje na njeho pohlada, tola pak hnydom saßo pschecźelniwe wobliczo pokasowasche.

„Po tajkim mózemy pola Waß pschenozowacź?“ wopraschа ßo hrabja korczmarja. Tutón wotmolwi: „Haj, hnadny knježe. Budźcże tak dobri a sastupcźe!“ A wón wjedźische naß horje do prěnjeho poskhoda (schoßa). Hrabja a jeho knjeni dostaschtaj khětro wulku stwu pschipokasanu, s kotrejež wóknom bě na pucź won widźecź. Ja konje do konjemza scźahnych a lěkař murej pomhasche, hrabjowe smachi do jeho stwy snoßycź. A wobaj ßo potom so mnu dó jstwy saßydlischtaj, kiž bě pódla teje, w kotrejž běsche hrabja se ßwojej knjenju. Wókna tuteje stwy do dwora won pokasowachu.

Jako bě korczmař woteschoł, pschikasa hrabja murej, so by s jeho kósrow wscho na blido sestajał, schtož bě tam k jědźi a k picźu sapakowane; pschetož hrabja stajnje tejko zyroby ßobu bjerjesche, so na dźeń abo dwaj doßahasche. Wón kasasche lěkarjej a nam wschěm, ßo sa blido ßynycź, so bychmy s nim jědli a pili. Lěkař toho dla ßwój płaschcź wotpołoži a my widźachmy, so žaneje brónje nima. Tola ßebi wón mały kožany waczok wotwjasa a na pódlanske blido położi.

My jědźichmy a pijachmy, hacź runjeż nam njewěstoscże dla tak prawje njeßkodźesche. Jako běchmy hotowi, prajesche hrabja k lěkarjej: „My ßmy Wam dźak winojcźi sa dotalne sastaranje, ale schto dha nětko dale?“ Lěkař wotmolwi: „Ja Waß, da-li Bóh, se wscheho stracha wumóżu. Ale so byschcże wjedźeli, schto Wam hrosy, dha poßłuchajcże!“ — A wón nam s cźicha powjedasche, so je dźenßa dopołdnja, jako běsche na pucźu k khoremu, w tutej korczmje pobył a w tej ßamej stwě, kotrejež wókna na dwór pokasuja, blisko jeneho wotewrjeneho wókna ßedźał, so by trochu wotpocźnył a pódla bleschu wina wupił a něschto sjědł. Pschi tym bě wón pytnył, so dwaj abo tsjo pod wóknom ßedźa a ßebi něschto sa nich ważne powjedaja. Wón bě toho dla wuschi nastajił a nutrnje poßłuchał, pschi cźimž bě saßłyschał, kaž bě jedyn wonka prajił: „Hlejcże, bratsja, dźenßa tucźnu rybu do nascheje ßycże dostanjemy. Ja ßym ßo psched khwilku s města wrócźił. Tam ja mjenujzy, w hoscźeńzu ßedźo a wino pijo, saßłyschach, kak tam jedyn jěsdny pschijěcha a hoscźeńzarjej rjekny, so je wot hrabje Schandora póßłany, sa kotrehož ma hospodu na nóz skasacź, dokelž tón se

ßwojej knjenju do měsța pschijědźe. Hoscźeńźar hnydom ßlubi, so budźe hrabi najlěpschu hospodu pschihotowacź, wschak hrabja derje płaczi. „Ja ßym toho dla", pschistaji tón człowjek pod wóknom, „khětsje rucźe ßem khwatał a to Janoschej (tak rěkasche korczmar) wupowjedał. Tón mi praji: Haha, tón bohaty Schandor pschijědźe, kiž wěczńje pucźuje a ma toho dla stajnje wjele pjenjes ßobu a drohu pychu pschi ßebi. Aj, toho skoteho ptaczka popadnjemy. Ale wón je derje wobronjeny a jeho ludźo ßnadź też. Tola naß je doscź, so ßo pscheđ nimi bojecź njetrjebamy. Ty s pjeczimi towarschemi póńdźesch jemu napscheczźiwo a jeho w huscźinach wysche korczmy wotkakasch a Wy potom skradźu sa nim poczehnjecźe. Ja pak s druhimi pjeczimi towarschemi na druhi bók póńdu a my jeho niże korczmy wotczaknjemy. Tam my jeho, hdyż na pucźu, kiž do města wjedźe, pschijědźe, wot prědka nadpadnjemy a Wy pak wot sady, tak so budźe w naschej ruzy, prjedy hacź ßo dohlada a żaneje brónje sapschimnje."

„Ja běch doscź ßkyschał", lěkař dale powjedasche, „a ßunych ßo s cźicha do tuteje stwy. Potom pak ßebi wotmyßlich, Waß pscheđ njesbožom, Wam hrožazym, wobarnowacź. Tócź ßym w lěßu na Waß cźakał a Waß też docźakał. Janosch pak, luby knjeże, je nawjedowar rubježneje bandy a ja ßebi myßlu, so by cźežko było, Waß wonka na pucźu pscheđ rubježnikami wukhowacź. Tudy pak, w jich hnězdźe, ßo mi to skerje radźi, a toho dla ßym Waß do ßameje lawjazeje klamy dowjedł."

„Ale, kak naß Wy wumóżecźe?" praschesche ßo Schandor. „To shonicźe, hdyż je ßo cźaß pschibližik. A ßebi myßlu, so bjes krejpschelecźa woteńdźe. Tola kak mamy na cźaßu?" „Dwanacźe budźe skoro bicź", wotmolwi hrabja, ßwój cźaßnik (segeŕ) wucźahnywschi, kiž běsche s drohimi kamjenjemi wußadźany. — Mjes tym pak bě ßo njebjo wujaßniko a měßaczk ßwěcźesche. Lěkař s wóknom won pohlada a rjeknu: „Dobre, nětko chzemy durje saraczicź a ßwězy haßnycź. Pschihotujcźe też ßwoje pistolije, je-li so by jich nam trjeba było, ale my drje je njepotrjebamy."

Hrabja a jeho mandźelska w ßwojej stwě wostaschtaj, my tsjo pak do druheje dźěchmy; ßwězy běchmy wschudźe haßli. Prjedy bě pak lěkař se ßwojeho waczoka měschk wsak, s kotrehoż někajki próchdróbny běły pólver bjerjesche a s nim dwanacźe titkow do pokojzy napjelni. Potom s měrom cźakachmy. Dołho njetrajesche a wonka ßo sahwisda a po khwilzy ßo to swospjetowa. „Woni tu ßu", rjekny lěkař, „s měrom!" A pschi tych ßkowach wón jene wókno wotewri. A dołho też njetrajesche, dha ßo wonka schudrowasche, jako by něchtón rěbl k murji stajał. Bórsy też człowjek po nim horje pschilěse. Ja widźach, kak ruzy wupschestrě, so by ßo sa wókno pschimnył a ßo s nim nuts spacźik. Ja ßo s hrosy pocźach, so mi pót jenoż tak s cźoka kapasche. W tym wokomiknjenju ßo něschto dźiwne sta. Lěkař s teje jeneje tych titkow běły próschk na dłoń wußypny a jón rubježnikej do woblicza duny, s dobom też tutoho hrabnu a dó jstwy nuts scźahny. Rubježnik ßebi to też lubicź dasche, pschetoż wón bě jakoż w womorje, hdźež człowjek ani nad ßwojim cźełom ani nad ßwojim duchom żaneje mozy nima.

Lěkař mje k ßebi kiwny a mój toho człowjeka na druhu stronu stwy dowlecźechmoj a tam na ławu ßadźichmoj, hdźež wón każ morwy s měrom ßedźo wosta. Bórsy druhi pschilěse a potom s khwilkami hischcźe schtyrjo rubježniży. Jim ßo wschitkim tak seńdźe, każ prěnjemu. — „Kraßnje!" lěkař ßo ßmějo scheptny, „nětko hischcźe Janosch a jeho towarschow!" A hlaj, sa krótki cźaß też cźi pschi tych druhich ßedźachu. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu mějesche Budyschska Bjeßada na tudomnym tšélnischcźu ßwoje lětusche tšélenje. Se stron knjenjow każ też knjesow bě tšélenje bohacźe wopytane. S knjenjow, kotrež s Bjeßadnej wětrotšélbu tšélachu, bu s kralowu knjeni rěsniska mischtrka Signerowa, s marschalku knjeni dr. Muzyna. Knjesojo lětßa prěni ras s wulkimi tšélbami do tarcźe, pschi tšélnischcźowej murji stejazeje, tšélachu. S kralom bu tu knjes kubleŕ Wjela se Schekez, s marschalom pak pjekarski mischtr Biesold s Budyschina. Wjeczor ßo tšélenju bal pschisamkny, kotryż bě wurjadnje wjele wopytany.

— Sańdźenu njedźelu pschipołdnju bě na bohatej haßy jedyn bundak do khěże pschekupza Königa saléšt. W tsecźim poskhodźe wón jenu komoru wotewrjenu nadeńdźe, w kotrejż khamor, pokny drasty napowschany, stejesche. Tajku witanu składnoscź wón njepuschcźi a wschu drastu s khamora wurumowa. Pakostnik by se ßwojim paduchstwom najskerje twóchnył, hdyż by ßo kłużobniza pschipadnje jeho njedohladała, jako po skhodźe dele ßahasche. Na jeje wołanje pschiběžachu ludźo, kotsiž bundaka pschimnychu a jemu kranjenu drastu, schěscź ßuknjow a schtyri por kholowow, wotewsachu. Tak połóženeho jeho na polizajstwo dowjedźechu, kotrež budźe ßo sa to staracź, so jemu sa bliżschi cźaß njebudźe móżno, ßo sa zusej drastu nacźahowacź.

— W naschim měscźe mějachmy 28. augusta wotdźělenje 12. regimenta pólneje artillerije, a 29. a 30. augusta stab a 4. a 5. eskadron regimenta gardyjéšdnych w kwartirje.

— Pschichodnu njedźelu 9. septembra ßo w Michalskej zyrkwi żnjowy ßwjedźeń ßwjecźi. Każ je ßkyschecź, chze tón ras mkodoscź Michalskeje woßady żnjowy ßwjedźeń s tym porjeńschicź, so Boži dom s wěnzami a pletwami dostojnje wupyschi. — Sa prědarja pschi ßerbskej Božej ßkużbje Gustav-Adolfskeho ßwjedźenja, kotryż ßo kónz septembra w Michalskej zyrkwi śmeje, je ßo knjes farar Mrósak w Hrodźischcźu wubrał.

— Kónz septembra t. l. wustupja po sakońskim postajenju s zyrkwinskeho pschedstojicźerstwa tudomneje Michalskeje woßady sastupjerjo wschelakich wßow. Te ßu: Židow, Tšélany, Wuriży, Jaßeńza, Rabozy, Hněwßezy, Makßezy, Hownjow, Khelno, Maky a Wulki Wjelkow, Sajdow, Sskona Borschcź, Cźemjeriży, Ratarjezy a Scźijezy. — Cźi ßamostatni hospodarjo, kiž ßu żenjeni abo nježenjeni, maja ßo hacź do 10. septembra t. l. pola ßwojeho gmejnskeho pschedstojicźerja jako wuswolerjo pschipowjedźicź. Jenoż tajzy móża ßo potom na wólbje nowych zyrkwinskich pschedstojicźerjow wobdźělicź. Wólba ßama śmeje ßo njedźelu 30. septembra po skónczenym dopołdnischim kemschenju w khapalni Michalskeje zyrkwje. — My ßmy pscheßwědczeni, so ßo cźescźeni wuswolerjo do wólby na to dopomnja, so je Michalska zyrkej woßebje a pschede wschitkim ßerbska zyrkej a so woni toho dla też Sserbow do zyrkwinskeho wubjerka wuswola.

— Ziwnoscźeŕ Langa s Khelna do wudawarnje Serb. Nowin wóndano spodźiwnu kruschej k wobhladanju pschinjeße. Na delnim dźěle tuteje kruschwje bě mjenujzy dospołne człowjske wobliczo narostko.

S Barta. Dotalny tudomny druhi wucźeŕ-vikar, knjes K. G. Lehmann (Wicźas), ßo 26. augusta jako tudomny druhi statny wucźeŕ wot knjesa fararja Rädy na ßwjedźeńske waschnje sapokasa.

S Hodźija. Pjatk 24. augusta mějachmy tu w naschej woßadźe rjany mißionski ßwjedźeń. Hižom někotre dny prjedy woßadni naschich 40 wßów wěnzy a pletwa pschinoschowachu a schmrěczki pschiwożachu do Božeho doma, kotryż bu s nimi psches wustojne ruki nanajlubosnischo wupyscheny. Też do wßy ßo rjane cźeßne wrota natwarichu. Hoscźi ßo tu wjele nańdźe. K ßempschińdźenju, każ też k domojwrócźenju tych, kotsiž po żelesniży pucźowachu, běchu woßadni jara swólniwje doßahazu liczbu wosow do Zicźenja na dwórnischcźo póßkali. Na tym ßwjedźenju běsche popołdnju w 2 hodźinomaj ßerbska a w 4 hodźinach němska Boża ßkużba. Na pok 2 hodźin ßo ßwjedźeński cźah, wobstejazy se schulskich dźěcźi woßadźinych 5 schulow, s dorosceneje mużskeje a żónskeje mkodźiny, wóhnjoweje wobory a wojeŕskeho towarstwa, na wßy srjadowa a potom pod swonjenjom wschitkich swonow, nawjedowany pscheš kk. kublerjow Khróstaka se Spytez a Kozora s Lutyjez a Debriczańskeho ryczeŕkubleŕskeho najeńka k. Böhmy, pschewodźeny wot 2 khorow posawnistow, pscheđ faru pschicźeże. Tu do cźaha sastupichu ßwjedźeńszy hoscźo: 31 duchownych, s wjetscha w ornacźe, a to 24 ßerbskich a 7 němskich, każ też k. zyrkwinski radźicźel dr. Schmidt s Budyschina, k. dwórski radźicźel Jakub s Draždźan, k. wokrjeßny schulski inspektaŕ dr. Wild s Budyschina, kk. ßerbßy studentojo ßerbskeho prědaŕskeho seminara w Hodźiju, 3 němßy studentojo a woßadźini zyrkwini prjódkstejerjo. Wot fary horje cźehnjesche cźah po Draždźańskej drósy nimo pohrjeb-

niſchcźa pſches wjeß horje do Bożeje ßwjatnizy. Zyrkej běſche tak pſchepjelnjena na ßerbſkim kemſchenju, ſo zyke cźrjódy do njeje ſaſtupicź njemóżachu. Na ßerbſkim prědowaſche k. farař Jakub ſ Njeßwaczidka po 5. Mójſ. 20, 3—4: Sskyſch ludo Boži: ty maſch ßwjatu wójnu wjeſcź pſchecźiwo póhanſtwu. Wopomń

1. jejne wojowanje a
2. jejne dobycźe. —

Na němſkim kemſchenju prědowaſche k. farař Mrósak ſ Hrodźiſchcźa po Jap. ſk. 10, 25—33: Sswjateho Pětrowe ſaſtupjenje do Korneliußoweho doma je khutne napominanje: Hajcźe ſkutk mißionſtwa:

1. Bóh chze jo měcź.
2. To ßame je nuſne.
3. Cźaß je ſ nim.

Wobej prědowani běſchtej jara kraßnej, a my proßymy wo to, ſo byſchtej ßo też wotcźiſchcźałej. Woktarnu Bożu ßkužbu ſaſtaraſchtaj na ßerbſkim kemſchenju k. farař Kubiza ſ Bukez do prědowanja a k. farař Räda ſ Barta po prědowanju, na němſkim k. farař Běrnik ſ Kluſcha do prědowanja a k. farař dr. Kalich ſ Budyſchina po prědowanju. Też je ßo nam wulzy ſpodobała ßerbſka każ też němſka moteta: „Tón Knjes je mój paſtyř", kotruż naſche Hodźijſke ſpěwarſke towarſtwo pod wuſtojnym wodźenjom naſcheho k. kantora Liſchki jara rjenje ſpěwaſche. Kollekta, do ſchkliczkow pſched zyrkwinymi durjemi ſkładowana, je ßo na 452 hr. 27 np. poſběhnyła. Wulki dźak pſchi tym wſchěm ßkuſcha woßebje też ßwjedźeńſkemu wubjerkej, kiž je wſchitko jara ßwěru ſa tón ßwjedźeń pſchihotował a naprawił. — Pſchi tutym ßwjedźenju buſchtaj też dwaj nowaj zyrkwinaj daraj prěni krócź do trjebanja wſataj: rjany běły woktarny rub, wot knjenje generaloweje hrabiny ſ Lippe nad Debrikezami, ßamoruczńje ſeſchity a wuſchiwany, każ też wulkotna, pſches zentnař cźeźka żeleſna Boża martra ſ tokſcźe poſkoczanym Božim cźełkom, kotraż delka na ßwojim podſtawku ſe ſkotymi pißmikami te waźne ßkowa w ßerbſkej rěcźi ma: Za was!

S Noweje Wßy pola Njeßwaczidka. Sańdźenu ßrjedu wjeczor na pół 11 hodźin w bróżni tudomneho knjeźeho fórbarka woheń wudyri, kotryż tu ßamu, każ też twarjenja żiwnoſcźerjow Hancźa a Eichlera w krótkim cźaßu do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Jimaj a fórbark-najeńkej je ßo wſcho domkhowane żito ſe ßynom a wotawu, każ też tójſchto naſtajeneho drjewa ſpaliło. Hancź njemějeſche ſawěſcźene a Eichler je hižo druhi krócź wot wóhnjoweho njeſboża domapytany; też ßu Hancźowi podružniży żałoſtnje ſchkodowali a je też pjecża něſchto ſkotu w płómjenjach woſtało. Na pomoz bě 5 ßykawow pſchijěło. — Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Hornjeho Wujeſda. Póndźelu 20. auguſta mějeſche ßo w tudomnej ſchuli ſapokaſanje naſcheho noweho zyrkwinſkeho wucźerja knjeſa Kubizy, dotal wucźerja w Bolborzach. Pſchitomni běchu ßobuſtawy ſchulſkeho pſchedſtojicźerſtwa a wſchelake ßobuſtawy ſchulſkeje gmejny, każ też dwě wyſchſchej rjadowni naſcheje ſchule. Sswjedźeń wotewri ßo ſ wuſpěwanjom něſkotrych khěrluſchowych ſchtuczkow, potom knjes měſtny ſchulſki inſpektař farař Wjazka rěcź dźerżeſche a ſapokaſanje wukonja. Jako běchu prěni ſchulſkeju rjadownjow ruku ſawdali, ßo knjes farař ſ rěczu na ſchulſke dźěcźi wobrocźi. S modlitwu knjeſa fararja a ſe ſpěwom dźěcźi ßo ßwjedźeń ſkónczi.

S Delnjeho Wujeſda. Sańdźenu wutoru je naſcha woßada noweho ſchulſkeho a zyrkwinſkeho patrona doſtała. Knjes ſ Rabenau, kotremuż hižom Manjow ſ Lěſkej, Rudej, Tranje, Lipiny atd. ßkuſcheja, je wutoru też Wujeſdźanſke ryczeŕkubło ſa 1 milijonu a něktore ſta tyßaz hriwnow pſchikupił. Każ w prjedawſchich cźaßach je nad Wujeſdom, Manjowym atd. nětko jedyn knjes. Dotalny knjes je Wujeſd wot 1. měrza 1873 wobßedźał a bě jón wot k. ſ Bredow kupił. Sswojemu nowemu knjeſej najrjeńſche ſboże pſchejemy.

S Khołma. W tudomnej zyrkwi je ſtary Lutherowy wobras, kotryż je njebocźiczki farař Łahoda w ßwojim cźaßu w jenym zyrkwinym kucźe namakał a jón ponowicź dał. Na tutym wobrazu ſteji, ſo je jón moleŕ Kliman 1545 we Wittenbergu dokonjał, po tajkim łěto do Lutheroweje ßmjercźe. *N.*

Wušła je „Łužica" čisło 9 (september 1883). Wobsah: Adressa serbskich towarſtwow Jeho Majestosći Kralej Albertej po Mylawskej njehodźe. Rozprawa k adressy. — Dopis. — Jan III. Sobieski, 12. septembra 1683—1883. Spěw w hornjołužiskej serbskej rěči wot Šymana, a w delnjołužiskej serbskej wot M. Kósyka. — Kamjenjowuhlowe podkopki pod Karpathami. (Pokračowanje.) Wot dr. J. Larasa. — Našim přećiwnikam. Wot dr. Pfula. — Dwaj spěwaj. И. М. — Duchowna nuza w serbskich Hornich Łužicach. z K. — Wo přihotowanju čaja. Š. — Serbski rozhlad. — Należnosće towarſtwow. — Zapis přinoškow a darow. — Dnjownica za september. — Listarnja. — Nawěſtki.

Znė pſches krupy ſbite.

Cźłowiſke dźěcźo, ſchto ßo rudźiſch
Wo żnė ſhubjene?
Wěř, ſo pſches to njewokhudźiſch!
Żnė ßu bohate,
Kiž tam horka tebi ſrawja
Pſches prut ſacżuty;
Hacź tu wutroby też krwawja,
Woſtań ſpokojny!
Maja ſrudne wohladanje
Pola łětuſche,
Dha wſchak naſche kedźbowanje
Budź, ſchtoż woſtanje!
Wócźko pſches ßyłſy nam hladaj
Horje na Boha!
Noha na kolena padaj!
Bóh naß lubo ma.
Běchu ſtwjelza roſkamane
Łětßa po krupach,
Běchu jara ſwotbiwane
Kłoßy na polach,
Wutroba pak k dowěrjenju
Naſcha ſběhaj ßo!
Wjeſcź ju dyrbi k poßylnjenju
Ssame njewjedro.

Směja mało naſche łubje
Sornow łětuſchich,
Ssmy wſchak hiſchcźe w Božim ßlubje,
Najebawſchi jich!
Sorno lěpſche do naß ßyte,
Skłowo Boże, je,
A te żnė ßu móznje kryte,
K kotrymż tu ßo dźe.
Budźemy dha łětßa tradacź
W nuſy hłubokej?
Bóh chze ßwojim wſchitko nadacź
A jich ſkublacź ßej.
Nadźija nam do pſchichoda
Stupaj w Boże mje!
Njenaſhonimy wſchak hłoda
Ani lacźnoſcźe.
Cźeſcźmy, cźeſcźmy wſchitzy Boha!
Wón je ſchkit a kryw,
My ßmy jeho zyrkej droha,
Jeho Boži ßyw.
Sswojim wón wſchak njewotkama
Żanu dobrotu;
Wón je wěcźna luboſcź ßama,
Duż też khwalmy ju!

Domaſchka.

Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wużitku

do pokładniży Macźiży Sserbſkeje dale ſapłacźichu (po 4 hr.): Knjeża farař Gólcź w Rakezach, farař Smoła w Njebjelcźizach, ſuperior a dwórſki kapłan Buk w Draždźanach, kapłan Cźornak w Seitendorfje.

Do pokładniży Towarſtwa Pomozy dale ſapłacźichu abo darichu: Knjeża dr. med. Pjetrjenz w Maleſchezach 3 hr., farař em. Rychtař w Budyſchinje 3 hr., wucźeŕ Halma w Dźiwocźizach 1 hr., kubleŕ Schpótka w Lětonju 1 hr., wucźeŕ Bartko w Noßacźizach 1 hr., tyſcherſki miſchtr Mitaſch w Bukezach 1 hr., referendar Hanowſki w Draždźanach 5 hr., wucźeŕ Suſchko w Wujeſdże pola Bukez 2 hr.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźełacźeŕ K. A. Schuſter ſ Trjebjeńz ſańdźeny měßaz po kraju po proſchenju khodźeſche a jako pſchi tym na Wóſporcźanſke leżomnoſcźe pſchińdże, wón na jenym polu, ſchewzej Mayej w Wóſporku ßkuſchazym, něktore pjeńki běrnow wutorże a je ßobu wſa. Schuſtera proſcherſtwa dla k ſchtyridnjownemu arreſtej ſaßudźichu, kotreż bě hižom ſ pſchepytowanſkim arreſtom wotßedźał. Paduchſtwa dla jeho njepokhoſtachu, dokelż bě wón zyrobu kranył a ßebi ſchkodowany jeho khoſtanje żadał njebě. — Cźeladnik W. P. Dirigen ſ Budyſchina, hižom wjazy krócź paduchſtwa dla wotßudźeny, w nozy 19. julija t. l. pola kublerja Mjeŕwy w Cźemerizach ſ woknom, ſ kotrehoż bě najprjedy ſchkleńzu wutłócźił, do domu ſaléſy a tam por ſchkórnjow krany. Hižom druhu nóz po tym Dirigen ſ nowa do Mjeŕwez dwora ſaléſy a ſ cźeledźineje komory dwaj poraj khołowow, něktore jaki a hiſchcźe druhe wězy ſebra. Dla dwajkrócźneho cźeźkeho woſpjetneho paduchſtwa doſta Dirigen 3 łěta jaſtwa.

Lawniſki ßud. 36łětna Marja Lejna Lawkſchowa ſ Wujeźka k tomu ſtejeſche, ſo je w lěcźe 1881 ſ jeneje ſahrody pſchi Tſelanſkej dróſy ſchaty a łětßa 19. julija ſ jeneho pola bliſko Konjez 2 litraj běrnow ſpakoſcźiła. Lawkſchowej jejne paduchſtwo ſchtyri dny jaſtwa a dźeń arreſta pſchinjeßy.

Přilopk.

* Na dwórniſchcźu w Hagenje je ßo 27. auguſta njewſchědne njeſboże ſtało. Schtyri połne tworowe woſy ßo wot żeleſniſkeho cźaha wottorhnychu a po khětro nahłej dróſy k dwórniſchcźu dele cźerjachu. Tu wone najprjódzy ſe ſchěnow wuſkocźiwſchi ßylnu

kamjeńtnu murju spowalichu a potom hischcże pśches murju dwórnischczoweho twarjenja do tutoho nuts sjędżechu. Jich nadbėh bė tak ßylny, so bu ßamo dźėl druheje scżėny, ſ cżakańnju mjesowazeje, wot nich wobschkodżeny. Rum, do kotrehoż bėchu wosy sjėke, bė kucheń dwórnischczoweje restawrazije; w njej bu wscho do zyła rosrażene a rosmjeczene. Holzam, w kuchni dźėłazym, ßo radźi cżeknycż, dokelż bėchu ßo ſ cżaßom dohladali, so ßo wosy pschibliża.

* Njedaloko Fürſtenwaldy w tychle dnjach jedyn worjoł (hodleŕ) na wulkeho pßa ſ powėtra dele slecża. Jedyn dźėłacżeŕ saßkyscha pßa schcżowkacż a żałoßnje skiwlicż a wuhlada na jeho khribjecże wulkeho ptaka, wobaj, poß a ptak pak w loscże pak po semi do bliskich keŕkow cżėrjeschtaj. Dźėłacżeŕ skoku po inspektora knjeżeho dwora khwatasche, kotryż do ptaka kulku wutsėli. Tutón bu trjecheny, puschcźi pßa a padże morwy na semju. Tola też poß bė morwy. Wón bėsche wot workoweho pyska a pasorow straschnje rosrubany. Jako ßebi satsėleneho worka, kotryż ſ wupscheſtrjenymaj kschidkomaj po schėrokoscźi schtyri kóhcże měri, bliże wobhladachu, namakachu wokoło jeho lėweje nohi skoty pjerschcżeń ſ napißmom H K S, o. A. a pod tutymi pißmikami ßłowo EPERIES; na druhim boku pjerschcżenja datum 10. ſeptembra 1827. — So worły wyßoku starobu doscżahnu, ßmy hižom cżasto ßłyscheli, a je tutón worjoł nowe dopokasmo sa to. Kak stary ptak bė, jako jeho pśched 56 lėtami puschcźichu? Schtó bė jeho wobßedźeŕ? S wotkel je pschischoł? Po ßłowje EPERIES je wón pak w Wuherskej pak w Schpaniskej ßwoju domisnu mėł.

* Żadławe njesboże je ßo ßobotu w manövrje pola Krojanki stało. Jedyn cżerwjeny husar wonka na polu wokoło khodżesche. Na dobo se stadła kruwow, kotreż bė njedaloko na pastwje, cżėlz na husara pschihna. Wojak rucże na bok skoczi, shrabny jeho sa rohaj a ßo, dokelż ßo pśched cżėlzom wobaracż njemóżesche, na jeho khribjet sbėhny. Tutón ßo nėtko, hischcże bóle spkóscheny, do bliskeho jėsora wali. Tu ßo wojakej radźi, ſ boka do wody skocżicż. Tola ſnjembrjene skocżo ßo toho dohlada, a jemu, sa nim płuwajo, hłowu tak straschnje rosbodże, so ßo ponuri a tepi. Hakle nėkotre hodżiny posdźisho husarowe cżėło ſ wody wucżahnychu.

* (Njewschėdny prozeß wo herbstwo.) Bjes njesbożownymi, kotsiż pschi semjerżenju na kupje Jschiji żiwjenje shubichu, ßo też opernski spėwaŕ Bonadio se ßwojej mandżelskej nadeńdże. Wonaj żanych dźėcżi njesawostajischtaj, sa to pak pjecż millijonow lirow. Mużowi herbja nėtko praja, so je wón najprjedy na ßwoje rany wumrjeł, a so po tajkim herbstwo jenicżży jim ßłuscha, żonini herbja pak saßo wudawaju, so staj wobaj mandżelskej hromadże w tym ßamym cżaßu wumrjekoj a so dyrbi ßo toho dla herbstwo dźėlicż. Wyschnoscź je poruczika, wobej cżėle wuhrjebacż a pschepytacż.

* Żnė. W Awstriji ßu lėtża powschitkownje dobre żnė měli. Derje je ßo radźiła pscheńża, jeczmjeń a běrny, mjenje derje rożka a wowß. Pscheńży budże ßo 11 millijonow, jeczmjenja 6 millijonow zentnarjow ſ Awstrije do wukraja wuwjesć móż. Rożka a wowß pak ßo wschón w kraju ßamym pschetrjeba. W Franzowskej ßu żnė ßrėnje byłe. Żito a wino budża toho dla ſ wukraja kupowacż dyrbjecż.

* Dwaj franzowskaj invalidaj staj ßebi w tychle dnjach, wobaj teje ßameje pschiczżiny dla, żiwjenje wsałoj. W Lyonje je komandant Arthur Delaumay na żadławe waschnje ßwojemu żiwjenju kónz sczinił. Delaumay, kotryż bu w poßlednjej wójnje pola Reichsofena wot jeneje kartecże cżėżko sranjeny, mėjesche wot toho cżaßa jara wulke bolosćże wutracż a toho dla w tychle dnjach wobsankny ßwoje cżėżke cżerpjenje na dobo skónczicż. W lėßu pola Cherbonnières jeho norweho namakachu. Komandantowa hłowa bė do zyła rosmjeczena a jeho ruzy bėschtaj do kruchow rostorhanej. Pódla njeho leżesche tysa schwabliczkow a sażehlerska bórniza. Delaumay bėsche ßo se ſapalenjom dynamitoweje patrony morił. Druhe runje tak ſrudżaze ßamomordarstwo je ßo w Barlinje podało. Hižom wobstarny wyschk, kotryż bė pola Almy a Solforina wojował, jako dopomnjenje na tejle bitwje bolostne rany ßobu pschinjeßy. Żałostne bolosćże bėchu woßebje w poßlednim deschcżikojtym cżaßu njesnjeßne. Dwaj mėßazaj ßo stary wojak stonajo na ßwojim łożu walesche. So by tajkej cżwili kónz sczinił, wotczini wyschk wokno ßwojeho bydła, pjecż skhodow wyßokeho, a ßo ſ wótrym kschikom na haßu dele cżißny. Nėkotre minuty posdźisho jeho ſ rosrażenym nopom ſ plestra sbėhnychu.

* Jenemu Livlandskemu hospodarjej, kiż bė do blizscheho městaschka na hermank dojėł, bėchu tam konja kranyli. Wón sa nim hacż do cżmiczki pytasche, ale jeho njenamakawschi, ßo ſrudny domoj wrócźi. W nozy wón wotucźi, dokelż bė ßo jemu sesdało, jako budźische jeho kóń wonka sarjehotał. S wónknom won pohladnywschi wón też wo prawdże wuhlada, so jeho kóń pśched dworom steji a je do zuseho wosa sapschehnjeny. Hospodaŕ toho dla bjes wulkeje hary won khwata a widźi tam, so na wosu dwaj cżłowjekaj twjerdże spitaj. Kóń bė toho dla, dokelż bėschtaj nėtczżischej wobßedżerjej wußnykoj, po ßwojej ßamßnej woli dale schoł a ßo po tajkim na domojpucż k ßwojemu prawemu knjesej podał. Jako tón teju dweju spizeju cżłowjekow wuhlada, pomyßli ßebi, so drje staj toho konja kranykoj; wón toho dla ßwoju cżeledź zyle ſ cżicha sebra, kotraż ſ postronkami a rjecżasami wobronjena, mjelczo k wosu pschistupi a wobeju spanzow prjedy twjerdże swjasa, hacż wonaj wotucźiwschej k rosumej pschińdżeschtaj. Wonaj pschepodaschtaj ßo potom ßudu, a tam ßo wußlėdźi, so staj wo prawdże toho konja kranykoj.

* Se Skwiry (w Rußowskej) pißaja: Swudowjena rycżeŕkubleŕka, kotrejż bė wscho jeje pschecżelstwo wotemrjeło a paduschni ludźo samóżenje wujebali, wobsankny, so chże hłodu wumrjecż a potom pśched Bożim wobliczom dobroproschenje sa hrėschne cżłowjestwo cżinicż. Tsi njedżele żaneje jėdże k ßebi njebjerjesche, tak so ju nimale bjes możow a bjes myßlow do hojernje donjeßechu. Tudy spytachu, jej jėdź pschinuſowacź, ale podarmo, wona ßo pschecżiwo tomu wobarasche. Duchowny, kotrehoż bėchu k njej powołali, ju roswucżowasche, so dźė budże ßamomordarka, je-li pschi ßwojim wotpohladanju wostanje, a so toho dla jeje cżėło potom żaneho cżeßneho pohrjeba njedostanje. Na to wona wotmolwi, so je jej wscho jene, hdże jeje cżėło wotpocżnje, jeje duch budże — a pschi tym wona ſ ruku k njebjeßam pokasa — tamle horka.

Najnowsche.

Khėżorstwowy ßejm w Barlinje ßo 29. augusta po khėżorowej poruczności wotewri. Sapółkanzow bė tejko pschitomnych, so móżachu ßo wuradżowanja sapocżecź. — Wjerch Bismark je ßo ſ Kißingena do gasteinskich kupjel (w Awstriji) pscheßydlił.

W Wuherskej madżarsży burja dale a bóle żidow nadpaduja, jich wobydlenja rosbiwaja a wurubjeja. W poßlednich dnjach je toho dla w schescźich městach wojsko do nadpadnikow tsėłako a nėkotrych satsėliko, nėhdże 60 pak cżeżko abo lóhko raniko.

Kral Albert a kralowa Karola 5. ſeptembra do Żitawy pschijėdżetaj a tam, każ też w tamnischej wokolnoscźi 6. a 7. ſeptembra wostanjetaj.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi ßo 16. njedżelu po ßwjatej Trojiży (sa tydżeń) lėtuschi żnjowy dźakny ßwjedżeń ßwjecźi. Sserbska Boża ßłużba ßo w 10 hodź. sapocżnje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan August, Handrija Fahlandta, dźėłacżerja na Żidowje, ß. — Hana, Jana Bohuměra Nowaka, dźėłacżerja a khėżerja w Delnjej Kinje, dź. — Max Ernſt, Jana Augusta Dejki, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, ß. — Amalija Martha, Jana Ernsta Lischki, żiwnoscźerja w Cźichońzach, dź.

Pětrowska zyrkej: Jan Herman, Jana Hendricha Wjeńka, krawza a wobydlerja, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 19. augusta: Augusta Martha, Khorle Augusta Němza, zyhelnika, dź., 1 l. 8 m. 21 d. — 21. Khorla Ernſt Mendel, wobßydny měschczan a barbarski mischtr, 47 l. 5 m. — 23. Hana, njebo Pětra Tacżinka na Żidowje, wudowa, wobydlerka Żidowskeje dźėłacżernje, 72 l. 7 m. 24 d. — 26. Amalia Lejna, Jana Ernsta Lischki, żiwnoscźerja a młynka w Cźichońzach, mandżelska, 35 l. 7 m. 8 d.

Wjedro w Londonje 31. augusta: Deschcźikojte.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
25. auguſta 1883.

Žitowy dowos: 2912 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńza		9	52	10	27	9	52	10	27
Rožka ſtara		8	10	8	48	8	23	8	67
= nowa		—	—	—	—	—	—	—	—
Jeczmjeń		6	52	6	88	6	88	7	43
Wowß		6	30	6	90	6	70	7	—
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		18	50	19	—	—	—	—	—
Běrny		2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	50	17	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	8	—	13	—	—	—	—	—
Sšyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sšlóma	600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1074 ſchtuk, ſchtuka		5	—	19	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	4	25	4	50
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	50

Kubło na pſchedań.

Herbſtwodźělenja dla ma ßo kubło cžißko 2 w **Pſchiſchezach**, 20 minutow wot měſta a Budyſkeho dwórniſchcža, ſ poknymi žnjemi, ſe žiwym a morwym inventarom pſchedacź. Tuto kubło wopſchija 147 kórzow leżomnoſcže, je zyle nowonatwarjene a bjes wumjeńka. — Wſcho dalſche wukaże poſtajeny fórminda knjes ryczerkubleŕſki najeńk **Schneider** w Splóſku pola Budyſchina.

W Delnjej Kinje je **khěža** cžo. 27 ſ dwěmaj ſtwomaj a rjanej ßadowej ſahrodu na pſchedań.

16 kamjeńtnych kortow,

ſa jenu a dwě krowje ßo hodźazych, je na pſchedań pola

A. Ackermanna w Porſchizach.

Najwjetſchi wubjerk

derje a cžiſtcžeßkodźazych **khofejow,**
punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,
paleny kóždy tydźeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.
pſchi jenoż dobrym, ſprawnym poßłuženju porucža

Carl Noack
na žitnej haßy.

Ša krwěkhudych, bjesappetitnych atd.

Roberta Freygangowe
jenoż prawdźiwe żeleſnojte wuźiwanſke ßrědki

Żeleſnojty likör, ſyrup, žołdkohórki, ſchokolady a bonbony.

Doſtacź w **měſchczanſkej haptyzy Max Schünemann w Budyſchinje.**

Cžeſcženych ratarjow ſ tym na to kedźbnych cžinju, ſo ja jadriwy **khlěb** ſa **rožku** punt ſa punt **wuměnjam.**

W. P. Pitzek na rózku ſahrodneje a hoſpitalſkeje haßy.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim reviru.

Wutoru 4. ſeptembra budźa ßo
57,5 R.metrow brěſowych ſchcźěpow,
261 = khójnowych ſchcźěpow,
29,5 = twjerdych pjeńkow,
4065 khójnowych walcźkow
ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 1/2 10 hodźinach w Slinje pſchi Łupjanſkim pucźu.

W Minakale, 25. auguſta 1883.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Awkzija trawy.
Wutoru 4. ſeptembra 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

budźe ßo **trawa k wotawje** na knježich łukach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo pſched ſapoczatkom awkzije woſſjewja.

Shromadźišna pſchi parkowym moſcże w Njeßwaczidle.

W Njeßwaczidle, 27. auguſta 1883. **Hrabinſki rentamt.**

Awkzija trawy.

Wotawa na Sprjewinſkich łukach ryczerkubłow **Kołbiza, Wyßokeje** a **Schcźenzy,** k **Rakeczanſkemu** knjejſtwu ßłuſchazych, ma ßo na ßłědowazych dnjach po parzellach (dźělbach) na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Schtwórtk 6. ſeptembra t. l. rano wot 9 hodźin w Kołbizu.
Sapoczatk na hrodowſkej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźinow w Wyßokej.
Sapoczatk pſchi Sprjewinym moſcże.

Pjatk 7. ſeptembra t. l. rano wot 9 hodźin w Schcźeńzy.
Sapoczatk na mkynſkej łuzy.

W Rakezach, 28. auguſta 1883. **R. Pelz,** wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Lipiczanſkim reviru.

Schtwórtk 6. ſeptembra t. l. budźe ßo
37,5 R.metrow khójnowych ſchcźěpow,
45 = khójnowych pjeńkow,
1347 khójnowych walcźkow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi Wochożanſkim hacże pſchi Hermanczanſkich mjeſach.

W Minakale, 29. auguſta 1883.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Wupſchedawanje.
Wutoru 5. ſeptembra

budźe ßo dźělba naſad ſtajenych draſtoklejdowych ſtoffow a ſbytkow (reſtow) po ſměſchnjetunich płaczišnach wupſchedawacź.

Alphons Schauseil
na bohatej haßy 67.

Kupowanje ßada.

Tſchaßeny a ſrały ſpadany ßad, jabłuka a kruſchwy kupuje po kóždej dźělbje

ßadtłóczerńja
na ſadnej bohatej haßy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucźataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

K nětčišchemu czaßu

poruczam ßwoju **prima-ſchtrykowanſku wołmu** po ßlědowazych ßměſchnje-tunich płaczišnach:

prawdźiwe jendź. melt. cžeßane pſchadło, złonſki punt mk. 3. —
" " **barbite wołmy,** " " " 3. —
" " **koleſkate pſchadło,** " " " 3. 30.
mohärowu wołmu (židźinojtu), ſa wulki ſkład jenoż . . . 33 np.
zefyrowu wołmu cžornu, ſa ſkład . . . . . 18 np.

W Budyſchinje. **E. Scheer**
3 na ſchulerſkej haßy 3.

NB. S dobom dowolam ßebi moje **derje pſchiſtejaze korſety** (wot **mk. 1** atd.), kaž tež mój ſtajnje derje ſrjadowany ſkład **rüſchow, ßeklow, ſchtrympow, ſokow, ſchlipſow** atd. atd. dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczicź.

Kóždy pſchiwos zuſych ſchijazych maſchinow w Němzach je njepotrěbny.

W lěcže 1882 je ßo po ſtatiſtizy, wot podpißaneho ſjenoczeńſtwa „Concordia" ſeſtajenej, **524,000** ſchijazych maſchinow **w tukraju fabrizirowało** a ßo te ßame we wſchěch kulturnych krajach ſemje rospſchedawachu, ſ wuwſaczom poknózneje Ameriki, kotraž pſches ſatraſchne zło kóždy pſchiwos njemóžny cžini.

Němſke ſchijaze maſchiny ßo hewak po wſchěm ßwěcže toho dla rad kupuja, dokelž ßu wubjerne. Pſchede wſchěm ma ßo mjenowacź jich **ßwědomniwe juſtirowanje, ſnamjenite pſchiſporjenje powoznych apparatow** a **rjad woßebnych porjedźenjow,** kaž to 132 patentow dopokaſuje, kotrež ßu ßo ſ 1879 němſkej ſchitomaſchinowej induſtriji jenoż wot khěžorſkeho patentſkeho ſaſtojnſtwa wudźělili.

My powołamy ßo **dźenża na Sedanſkim dnju** na ſtrowu myßl němſkeje publiki, **kotraž njebudże zuſe fabrikaty kupowacź, kotrež ßo w Němzach ßamych wjele lěpſche a tuniſche dźěłaja.**

Kóžda pſchedawarnja němſkich ſchijazych maſchinow je tak kmana, ſo móže lěpſchu ſchijazu maſchinu wobſtaracź, hacž tak mjenowane amerikanſke pſchedawarnje ſe ßwojej ſhromadnej tworu, a poruczamy pſchi ſapoczatku naſymſkeho cžaßa woßebje te pſchedawarnje ſchijazych maſchinow, kotrychž wobßedźerjo ßo jako „Concordia"-ßobuſtawy wopokaſaja. Woni ßu na to ßwoje ßłowo dali, **ſo jenoż wot němſkich fabrikantow ßwoje ſchijaze maſchiny bjeru.** Najwoßebniſchi pſchedawarjo k ſjenoczeńſtwu ßłuſcheja a dawaja woni w kóždym naſtupanju najwěſcźiſche rukowanje ſa kup dźěłakmaneje, trajneje, derje a elegantnje wuhotowaneje ſchijazeje maſchiny.

„Concordia",
ſjenoczeńſtwo němſkich ſchitomaſchinowych fabrikantow a pſchedawarjow.

Cžeſczenym Sserbam a Sserbowkam Budyſchina a wokołnoſcže ſ tutym najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ja

barbarńju a czíſchczerńju,

wot mojeho njebocźiczkeho muża **C. E. Mendela** wjedźenu, na dotalne waſchnje a pod tej ßamej firmu dale powjedu.

Sa dowěrjenje, nam ſtajnje w tak bohatej měrje wopokaſane, ßo najnaležniſcho dźakujo, proſchu ja, mi to ßame tež dale pſchiwobrocźicź.

W Budyſchinje, 28. auguſta 1883.

S poczeſczowanjom

Auguſta ſwudowjena **Mendelowa.**

NB. Ja ßym, kaž je ſnate, Sserbowka a ßerbſki derje rěczu a roſumju. Wſchě Sserbja a Sserbowki, kiž mje wopytaja, móža toho dla pſcheßwědczeni bycź, ſo budże jim ßerbſki a hewak najſprawniſcho poßłużene. **A. M.**

Ssejmſka wólba 11. ſeptembra.

Kandidat njewotwißnych wuſwolerjow je khěžeŕ

Khorla Herrmann Fahnauer w Budyſchinje,

prjedy kubleŕ w Bobolzach,

kotryž je tutón wokrjeß hižom wjazy krócź ſaſtupił.

Skórżba ſtareho nana.

Kak ſrudnje je tu na tym ßwěcźi,
To pak je to najſrudniſche,
So huſto doroſcźene dźěcźi
Pon, hdyž ßu wone ženjene,
Tym ſtarſchim ſa jich dobrotu
Wſchak cžinja ſtóſcź a ſrudobu.
Tak je mi ſ nowa ſe ßylſami
Jed'n ſtary nan to powjedał,
So ſ dźowkami a ſe ßynami
Na ßudniſtwo je puczował,
Kiž jeho wobſkorżili ßu,
Doniž hiſchcże kroſchik cžujachu.
A tutoh' wbohoh' nana mjeno,
Kiž ſprawny muž je pobóžny,
Kiž je mje wo to proßył jeno:
To ſtajicź dacź do Nowiny,
To budże potom woſſjewjene,
Hdyž njebudże jom' polěpſchene.
Nan wotczahnył je cžrjódku dźěcźi
A kóždom' tawſynt toleŕ dał,
A kaž je nětk tak huſto w ßwěcźi,
Ssam ſa ßo niczo wobkhował;
Nětk dyrbi — chze ßo ſeživicź —
Kaž praji, po proſchenju hicź.
Tón nan je dźěcźi ßwěru hladał
A ſ jědżu, ſ draſtu wobſtaral,
Je ßam we nuſy radſcho tradał,
Hacž ſo je dźěczom tradacź dał,
Haj, kóždy kuſk tón najlěpſchi
Ssu wot njoh' woni doſtali.
Kaž praji nan: tež ßrjedźa w nozy
Je huſto khodźił k lěkarjej,
Kak wjele ſtaroſcże a prózy
Je tola ſ kóždym cžinił ßej;
Kak wjele nozow bjes ſpanja
Je ſ macźerju był dźěcźi dla.
Wot jenoh' ßyna mandźelſkeje,
Tež to je wón mi powjedał,
Kiž ßama niczo měła njeje,
Ssyn je ßej zyle khudu wſał,
So wona je, o ſrudoba,
Na wbohoh' nana najhórſcha.
Duž móhł nětk nan na ſtare lěta,
Kaž praji to ſe ßylſami,
Zno dawno cžahnycź ſ toho ßwěta,
Hdźež je kaž wyſche na ßwěcźi,
Sso żiwy lehnycź do rowa,
So kónz by měła ſrudoba.
Tež woni dźěcźi horjeczahnu,
Duž budże ßo to wěſcże ſtacź,
Hdyž dźěcźi żiwe ſawoſtanu,
So budża ſ nimi tež tak hracź,
Kaž woni do toh' cžaßa tu
S tym wbohim nanom hrajachu.
Nan pak ſa dźěcźi Boha proßy
Se ſrudobu a ßylſami,
Je wſchitke na wutrobje noßy,
Bóh chzył jim wodacź po hnadźi,
Kaž nan, kiž k nim h'ſchcże luboſcź ma,
Jim ſ wutrobu wſcho wodawa.
Tón nan Waß ſtarſchich wſchitkich rjenje,
Kiž dźěcźi horjeczehnjecże,
Nětk proßycź dawa w Bożim mjenje:
Tak hłupi tola njebudźeże,
So chzyli dźěczom wſchitko dacź
A pon — kaž wón — ßo natradacź.
Hlaj, nan tón ſkerje na tym ßwěcże
Ssam ßebje ſ dźewjecź dźěcźimi,
Hacž jenoh' nana dźewjecź dźěcźi,
Tu na tym ßwěcże ſeżiwi;
Kak huſto zuſy ludźo tu
H'ſchcże ßmilniſchi, hacž dźěcźi, ßu.
Wy dźěcźi pak, kiž ſtarſchich macże,
Jim ſtajnje cžińcże dobrotu,
Wy ßej to myßlicź njetrjebacże,
So njewě Bóh jich ſrudobu,
So njetrjebaju junu hicź
Pſched Boži thrón waß wobſkorżicź.
Ty pak, mój wbohi luby nano!
Cžerp dale wſchitko ſcżerpliwje,
Schtó wě, po krótkim cžaßu ßnano
Bóh ſe wſcheho cże wumóże.
Proſch Boha, hdyž cźi ſtyſkno je,
Bóh wopuſchczicź cże njebudże.

Pětr Mtónk.

Pjaty wjeßny wólbny wokrjeß

(wßy prjedawscheho Wósporskeho ßudohamtskeho wokrjeßa a nětčzischeho Budyschskeho hamtsko-ßudniskeho wokrjeßa, tola s wuwsaczom wßow, k prjedawschemu Rakeczanskemu ßudniskemu hamtej ßłuschazych, wopschijazy).

Jako krajnoßejmskeho sapóßłanza konservativneje strony podpißani dotalneho dopokasaneho sastupjerja wólbneho wokrjeßa,

knjesa

gmejnskeho pschedstojiczerja a kublerja

Handrija Kerka

w Rodezach pola Pomorez,

Herrn

Gemeindevorstand und Gutsbesitzer

Andreas Strauch

in Rodewitz bei Pommritz,

namjetuja.

Wón sasłuži nasche dowěrjenje.

To wopokażemy najlěpje psches wjeleliczne wobdźělenje pschi jeho sasowuswolenju.

Wjeßny rychtar **Bartusch** w Khrapowje. Gmejnski pschedstojiczer **Wünscha** w Trußezach. Ryczerkublerski najeńk **Rychtar** w Kotezach. Ryczerkublerski najeńk **Stoß** w Maleczizach. Ryczerkubler **Wilhelmi** nad Kotezami. Ryczerkublerski najeńk **Schmuhl** w Lusku. Gmejnski pschedstojiczer **Winkler** w Zarkach. Gmejnski pschedstojiczer **Penther** w Wujeżku. Kubler **Beusch** w Wujeżku. Gmejnski pschedstojiczer **Stanga** w Wichowach. Ryczerkublerski najeńk **Günther** w Hrodźischczu. Ryczerkublerski najeńk **Zschucka** w Worzynje. Kubler **Wehser** w Skanezach. Gmejnski pschedstojiczer **Domsch** w Rakojdach. Gmejnski pschedstojiczer **Polter** w Kortnizy. Gmejnski pschedstojiczer **Kubasch** w Brěsezach. Gmejnski pschedstojiczer **Jalka** w Bukojnje. Wyschschi hajnik **Wiedemann** w Barcze. Gmejnski pschedstojiczer **Strietzel** w Dubrawzy. Wjeßny rychtar **Arban** w Drożdźiju. Wobßedźer ßwobodneho kubła **Schpótka** w Lětonju. Ryczerkublerski najeńk **Mittag** w Pschiwczizach. Ryczerkublerski najeńk **Scheffel** w Plußnikezach. Ryczerkubler **Jalka** nad Nadźanezami. Młynk-wobßedźer **Rychtar** w Jeńkezach. Ryczerkubler **Hetzer** nad Delnjej Kinu. Ryczerkublerski najeńk **Güntz** w Maleschezach. Ryczerkubler **Krausa** nad Cželchowom. Gmejnski pschedstojiczer **Handrik** w Brěsynje. Ryczerkublerski najeńk **Schwauß** w Hlinje. Ryczerkublerski inspektar **Hempel** w Kupoj. Wobßedźer fabriki **Reuter** w Nowej Wßy nad Sprewju. Ryczerkublerski najeńk **Wjeńka** w Sderju. Kralowski hajnik **Bruhm** w Polpizy. Ryczerkublerski najeńk **Kreller** w Małßezach. Prokurist **Fiedler** w Margarethskej Hěcze. Ryczerkubler **Gießner** nad Boranezami. Ryczerkubler **Trautmann** nad Hornim Hunjowom. Ryczerkublerski najeńk **Scheffel** w Ssólschezach. Farar **Imisch** w Hodźiju. Gmejnski pschedstojiczer **Pjetrasch** na Židowje. Gmejnski pschedstojiczer **Wobeda** w Hodźiju. Gmejnski pschedstojiczer **Zyz** w Dobranezach. Ryczerkublerski najeńk **Rehschuh** w Běczizach. Ryczerkublerski najeńk **Böhma** w Debrikezach. Rentier **Heßler** w Hornjej Borschczi. Młynk-wobßedźer **Czuschko** w Hrubjelczizach. Ryczerkubler ßwobodny knjes **s Wiedermann** nad Dźěchorezami. Wucžer **Wolff** w Hnaschezach. Gmejnski pschedstojiczer **Klingst** w Běłych Noßlizach. Fabrikski direktar **Schinkel** w Hornjej Hórzy. Ryczerkubler **s Prosch** nad Warnołczizami. Hajniski sastojnik **Opelt** w Huszy. Gmejnski pschedstojiczer **Steudtner** w Huszy. Ryczerkublerski najeńk **Schokta** w Ziczenju. Gmejnski pschedstojiczer **Lehnert** w Zokowje. Gmejnski pschedstojiczer **Probst** w Brěsy. Ryczerkubler **s Zenker** nad Ssemichowom. Wiczežny kubler **Klahra** w Tšelanach. Gmejnski pschedstojiczer **Pjech** w Hrubocźizach. Gmejnski pschedstojiczer **Lukasch** w Bónjezach. Gmejnski pschedstojiczer **Mieth** w Raschowje. Kubler **Kalich** w Bělczezach. Kubler **Broda** w Dźenikezach. Wobßedźer měschczańskeho kubła **Philipp** w Pschischezach. Gmejnski pschedstojiczer **Herrmann** w Rabozach. Hajniski mischtr **Walda** w Wujeżku. Ryczerkublerski inspektar **Weißflog** w Pomorezach. Pjekarski mischtr **Buk** w Małym Wjelkowje. Gmejnski pschedstojiczer **Pöstel** w Klukschu.

Serbska hłowna prědarska konferenca

póndźelu 3. septembra dopołdnja w dźesaćich w „złotym słóncu“ w Budyšinje. — Dźeński porjad: **Wuradźenje za Lutherowy štyristalětny jubilej.** Wo přitomnosć **wšitkich** zastojnskich bratrow należnje prosy

Předsydstwo.

Pilna **holza** ßo sa wyßoku msdu k 1. septembrej pyta na sahrodnej haßy (Gartenstraße) czißko 1.

Jena dźowka a dwě hródźnej dźowzy s dobrymi wopißmami ßo k nowemu lětu na jene burske kubło blisko Budyschina sa wyßoku msdu pytaju. Wscho dalsche je shonicź pola pschistajazeje žony **Heinoldoweje** w Budyschinje.

Wucžobnik pytany.

Hólczež, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże hnydom do wucžby stupicź na bohatej haßy czißko 10.

Wotroczzy a dźowki

pytaja ßo k nowemu lětu sa Draždźansku wokolnosćz. Wscho dalsche wukasa **August Kern** w Porschizach pola Budyschina.

Młody człowjek, kiž chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże ßo pschipowjedźicź na sahrodnej haßy czißko 1.

Kedźbu!

Wschitzy ßobuwobydlerjo ßu s tutym proscheni, so bychu ßo ßobotu w nozy w 11 hodźinach k wulkemu bombardementej pola **G. K.** w **N—dle** shromadźili. **B.**

Łužica čo. 9

1883 je wušła.

Na pucźu s Njeßwaczidła do Luha je ßo **por schkórnjow** namakało a ßu te ßame we Lomsku czißko 3 pola Njeßwaczidła saßo dostacź.

(Saposdźene.)

Knjesej **Bohuwerej Baltenej** na Židowje najlubosnischi dźak sa postrowjenje do domowiny a knježoju **A. Krügarju**, Borkojskemu, w Budyschynje nejhutschobnejschy žěk sa postrowjenje. **J. E. Smolerʃ.**

Studiosis Sorabicis, die XII. mensis Augusti h. a. congregatis, quippe qui me in patriam reversum nuncio per telegraphum perlato salutarent, gratias ago quam maximas. **J. E. Smolerus.**

K tomu czißłu Serbski Hospodar czißko 17 a jena pschiloha.

Pschiłoha k czišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. septembra 1883.

Najlěpsche
koßy a ßerpy, brußy a brußowe kóuki
ßu dostacź pola
W. Hultscha
w póstskej kowarni na žitnych wikach.

Wolij

k masanju mlócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.
A. Lorenz.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucźa jako něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschcźu.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźelbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadowanja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucźa jako jara płaczišny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Nowe polnojerje

po 4 a 5 np.,
15 schtuk sa 60 nowe pjenjezki,
rjane a ßo wulke wopokasowaze, porucźa
Gustav Poser.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucźa
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

rjane tucźne ryby, schtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., porucźataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach
w hoscźeńzu „k skotej hwězdźe".

Wupschedawanje

tapetow, rulowow a sofow

pola
Juliusa Siebecka
psched schulerskimi wrotami 1.

No. 6. Konzeß. tworowe klamy No. 6.

Julius Bächmann
na wulkej bratrowskej haßy
porucźa:

Hamburgske kóźniske kholowy . .	po mk.	10.50,
jendźelske kožane kholowy	= =	9.50,
němske kožane kholowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manschestrowe kholowy**	= =	3.50—4.50.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žolte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zuſy wokolonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo czeſczene hoſposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pscheßwědczicź.
Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Behrisch & Co.

żeleſolijerńja a maſchinowa fabrika
w Lubiju w Sakſkej

założena 1855

porucźa ßo k spěschnemu wobstaranju hrubje a doſpołnje wudźěłanych
maſchinowych dźělow, ſtołpow, rjemjenjowych tarczow, ſubatych a koniſkich kolow, patentnych różnych kijiſchczow, wóknowych ramzow atd.
po pschipóßłanych abo ßamownych wschelakich modellach.
Porjedźenja maſchinow wſchěch druźinow.

Ruczne mlócźaze maſchiny,
mlócźaze maſchiny ſ gołplowym czěridłom,
ſchrótowe mlyny, ßykanjowe maſchiny

w 5 wſchelakich wulkoſczach,

konjaze hrabje, rólne walzy,
univerſalne ßyjate maſchiny,
dźeczelßyjate maſchiny, wějne maſchiny,
rěpowe rěſaki atd.

twarja w ſprawnej najnowſchej konſtrukziji a maja ſtajnje na ſkładze

Behrisch & Co.
żeleſolijerńja a maſchinowa fabrika
w Lubiju w Sakſkej.

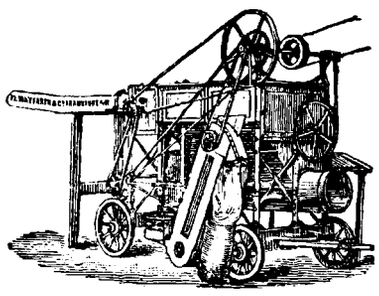

Mayfarthowa nowa patentna mlócźaza maschina

je ważne wunamakanje ża rataŕstwo; wona hižo pschi dwěpschežnym dźěle žito dospołnje wucźiśći, podawa runu hładku błómu a khoschtuje lědom wjazy hač jena hewaŕscha mlócźaza maschina. Zyle żelesna twarba, najjednoriśchi mechanism śtej khwalba tutoho noweho systema. — Dźěławosć w żańdźenym lěcźe żo wschudże khwalesche. — Skażanja a khwalobne pschipißma se wschěch stron Němzow na żadanje franko a darmo.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcźe a. M.

Schpihele

we wulkim wubjerku, toho runja **posłoczane** a **polirowane lejśty** k schpihelam a wobraśam we wschěch schěrokosćach po tunich płaćźišnach porucża

Rudolph Wilhelm na żerbśkej haßy.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowazy magazin

w Budyschinje,

na ławskich hrjebjach 8, ś napschecźa noweje měschćańskeje schule,

porucża po tunich twjerdych płaćźišnach:

mužaze schaty,	**kupjelńske schaty,**
žonjaze schaty,	**blidowe schaty,**
hólcžaze schaty,	**ložowe schaty,**
holcžaze schaty,	**hospodarśke schety,**
prěnjo-schaty,	**kuchińske schaty,**
ludźaze schaty,	**domjaze schaty.**

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., **pjerowe matrazy** ś klinowymi hłowakami wot 18 mk. hač do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

żamżne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucża

C. Benedict

w macźicžnym domje na ławskich hrjebjach cžo. 2.

Najtuńische a najwutrajńische żamodźěłane **kofry** a **tosche** ma na pschedań rjemjenjeŕśki miśchtr **M. Müller.**

Kucžowe graty,

so by ś nimi wurumował, tunjo pschedawa **M. Müller** na ſwonknej ławskej haßy cžo. 8.

Najlěpschu

margarin-butru,

punt po 80 np., pschi wotewsaću wjazy puntow poměrnje tuńscho. Tale butra je jara dobra a na pruhu woßebje porucžomna.

Richard Pötschke

na hłownym torhoschću pódla haptyki.

Khofej

we wulkim wubjerku porucża po tunich płaćźišnach

Richard Pötschke

na hłownym torhoschću pódla haptyki.

Pschecźelne żerbśke poßłużenje.

Wulki skład khofeja,

żyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny = 100—200 = = =

pschi wotewsaću 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě družiny, derje żłodżaze, porucża

Richard Neumann

6 na ſnutskownej ławskej haßy 6.

Na żadanje wjele woßadnych Michałskeje zyrkwje je żo cźiśchcźało a je ża 10 np. na pschedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje

na ſałožku Jap. skutkow 8, 26—38

dźewjatu njedźelu po ßwj. Trojizy

w Michałskej zyrkwi w Budyschinje

wot

fararja **Dr. Kalicha**

dźerżane

a na żadanje ſ wjele stron wotcźiśchcźane.

Żnjowe śpěwy

w tśjoch družinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwińskich wßach pola pschedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacź.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now.“ za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.** Prěni zešiwk. Z wobrazom našeje wowki.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucża:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaću 5 puntow wo 5 np. tuńscho;

paleny khofej, punt 1,00—2,00;

zokor, żyły a dróbny, po najtuńischich płaćźišnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorski raffinade“;**

syrup dobry zokorowy 30—40 np.;

petroleum, pschi 20 puntach 14 np. ża punt; — tež wschitke druhe twory w najlěpschej dobroscźi a po wschomóžno tunich płaćźišnach.

Pschecźelniwe żerbśke poßłużenje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich żerbśkich cźaßopißow.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napschecźa hłowneje śtraże (hawptwachi) porucża **letne jaki** a **żakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuńischich płaćźišnach.

Bryle a **khócźaki** ża krótko- a dalokowidźażych wot 80 np. hač do najlěpschich družinow porucża

cźaßnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Sahnacże zubbolenja, plombirowanje po najnowschim śystemje, zubowe operazije, zubneżiśczenje wobśtara

A. Herold na żitnych wikach.

Pschipóßłane.

Margarinbutra, w pschekupstwje ßo dale bóle rosschěrjaża, hodźi ßo woßebje pschi pjecżenju a k saczinjenju jědże, a pschetrjebuja **kolonialnotworowe klamy Richard Pötschka** pódla měschćańskeje haptyki tydźenśiży wjazy dyžli 6 zentnarjow.

Pschi tajkim wobschěrnym rospschedawanju móże kujes **Richard Pötschka** śtajuje jenak cźerśtwu butru po tunich płaćźišnach poskićźicź. **Sch.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 8. septembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Kral Albert pschijědže 30. auguśta na hród Moritzburg a poda ßo hnydom do ßwěrinza na honćwu, w kotrejž w cžaßu dweju hodźin 1 jelenja a 2 dźiwjej ranzy ßatßěli. — Nasajtra je portugalski krónprynz Don Karlos ſ Prahi do Draždźan pschijěł, ßo by ßakßku kralowßku ßwójbu wopytał. Na ßlědowazych dnjach ßebi Draždźany a wokolnoscź wobhladowasche. — Prynz Jurij, kiž bě prjedy we wschelakich městach wschelake dźělby ßakßkeho wójßka wobhladował, poda ßo ßańdźenu njedźelu do Barlina, hdźež w kralowßkim hrodźe pschenozowasche, póndźelu běsche pschi manöwrach pruskeje kawallerie-diwisije blisko Bisenthala pschitomny a wutoru wróćźi ßo ßaßo do Draždźan. — Prynz Bjedrich August mějesche w ßańdźenych dnjach ßwoju kwartiru pola kublerja a wjeßneho rychtarja Rimplerja w Rusdorfje. Wón mjes druhim też městaschko Bjernacźizy na někotre hodźiny wopyta. Wón ßwoje wojeŕske pschißłuschnoscźe wot ranja hacž do wjecžora w polnej měrje dopjelnja. Wschelakim ludźom ßo dźiwnje ßda, so tajki wyßoki prynz runje kaž žadyn druhi wojak ſ torniſtrom na khribjecźe ßwěru tam a ßem marschěruje. — K cžeßcźi krala Alberta a kraloweje Karole, kotrajž ßtaj 5. septembra wjecžor do Žitawy pschijěkoj, je ßo tam 6. septembra pyschny bal wot města wuhotował. Minakatßki hrabja Einßiedel, kiž w tu khwilu na ßwojim kuble Reibersdorfje (w Žitawßkej krajinje) pschebywa, je wyßokeju kralowßkeju mandźelßkeju na ßwój tamnischi hród na hoscźinu pscheproßył.

— Němski khěžor je 3. septembra ßakßkeho prynza Jurja dźeń po jeho pschijěźdźe do Barlina k ßebi na hoscźinu pscheproßył. — Němski khěžorstwowy ßejm je němsko-ßchpaniske pschekupske a zkonske postajenja ßa dobre spósnał, a bu toho dla ßańdźenu njedźelu wobßanknjeny. Po tajkim mózachu ßo ßapóßłanzy po wuradźowanjach, kotrež běchu jenož někotre dny trake, ßaßo domoj wróćźicź.

Awstrija. W khěžorßkim hrodźe Laxenburgu je wulke wjeßele, pschetož krónprynza Rudolfa mandźelßka, knjeni krónprynzeßyna Stefanija, je 3. septembra ßtrowu a cžerßtwu dźowcźiczku porodźiła. Je to krónprynzez prěnje dźěcźo. We wschelakich awstriſkich městach, woßebje w Prahy, wobydlerjo ßwoju radoscź nad tutym podawkom na to waschnje pokasachu, so dźakny Bożu ßkužbu wotdźerżachu, domy ſ khorhojemi wupyschichu a wjecžor pyschnu illuminaziju (poßwěcźenje) wuhotowachu. — To, so ßu Khrowatojo w ßwojim kraju wopony ßwottorhali, na kotrychž běsche pódla khrowatßkeho też madźarske napißmo, to je wuherßko-madźarske ministerstwo jara ßamjerßako; pschetož Madźarjo pytaja wschak na wsche waschnje, kak bychu khrowatßku rěcž a narodnoscź podcźischcźowali. Khrowatojo ßebi to lubicź njedawaja, a je-li chzedźa Madźarjo ſ gwaltom pschecźiwo nim ßkutkowacź, dha móże lóhko doscź krejpschelecźe naßtacź. Na žadanje wuherßkeho ministerstwa je khěžor postajił, so ma ßo wurjadny roskaßowar do Khrowatßkeje póßłacź. Sa tajkeho je general Ramberg pomjenowany, a wón ma poručznoscź, nowe krajne wopony ſ khrowatßko-madźarßkim napißmom wudźěłacź a ſ nowa wupowěßnycź dacź. Mjenujzy dotalny najwyßchi khrowatßki ßastojnik, ban Pejacžewicž, je ßo w tajkim naßtupanju ßarjekł. Mjes tym ßu Khrowatojo w někotrych městach ſ nowa hidźene wopony ßwottorhali a ßpalili. — A hdyž je w Khrowatßkej njeměr, dha je jeho w madźarßkej Wuherßkej hißchcźe wjele wjazy. Tam je ßo we wßchelakich madźarßkich městach a městaßchkach ßchcheßcźijanßki lud ſ nowa do židow dał, jich bije a jim domy a domjazu nadobu rosbiwa a wurubja. A hacž runjež ßo židam wojazy k pomozy ßcźeku a ßu pßchi tutej ßkładnoßcźi hižo wjele bicźkow a rubježnikow ßeßatßěleli, dha ßo tajke ropoty tola ßaßo woßpjetuja. — S zyła ßu ludźo w Awstriji w tu khwilu w někajkim njeměrje žiwi a to też w najnowßchim cžaßu w Winje. Tam ßu mjenujzy w tychle dnjach jara wulke wóhnje byli a ßu ßo někotre wobßchěrne drjewniſchcźa a fabriki wotpalike. A dokelž ßo wußlědźiło njeje, kak ßu wóhnje naßtake, dha ludźo někto ßozialdemokratam winu dawaju, ßo ßu woni te wóhnje ßakoželi. Ale to k wěrje podobne njeje; hdy bychu tam nihiliſtojo a kommunardojo byli, cźi bychu ßnadź tak cžinili, ale ßozialdemokratojo to njecžinja, hdyž też wězy wucźa, kotrež ßo někotremuzkuliž dźiwne bycź ßdadźa.

— Pohrjeb hrabje Chambordßkeho, kiž ßo po ßtarym prawje ßwojeje franzowßko-bourbonßkeje ßwójby jako franzowßki kral, kiž wón tola njeběsche, Hendrich V. mjenowasche, je ßo 3. septembra wotdźerżał. Jeho cźěło ßo ſ awßtriſkeho města Gorizy (Görz) ſ wulkej ßyku pschewodźerjow a pschihladowarjow do klóschtrßkeje zyrkwje w Kaßtagnowizzy wjeßesche, hdźež ßa hodźinu ſ nim pschijědźechu. Tam wjerch-arzybiskop w pschitomnoscźi wjele duchownych pohrjebne wobrjady wukonja a cźěło ßo do pohrjebneho wjelba donjeße. S Franzowßkeje běsche jara wjele tajkich knježi, kiž ßo k kralowßkej ßtronje džerża, na pschewodźenje pschischło. Po žadanju hrabinki-wudowy prynz Don-Karlos, potomnik ßchpaniſkeje bourbonßkeje ßwójby, pschewodźenje nawjedowasche, dokelž běsche poßleni ßobuſtaw franzowßkeje bourbonßkeje ßwójby ſ hrabju Chambordßkim wotemrjeł. To pak ßo franzowßkim pschewodźerjam njelubjesche, dokelž ßu ßebi tucźi ßyna prjedawscheho franzowßkeho krala Louis-Filippa ßa kandidata franzowßkeho thróna wuſwolili. Tutón prynz, kotryž ßo hrabja Parižßki mjenuje, ßo też toho dla na pschewodźenju njewobdźěli, dokelž njeběsche prěnje měßto pßchi tym ßamym dostał. — Hrabja Chambordßki je bamžej 400,000 frankow (frank płacźi 80 np.) wotkaßał.

Franzowßka. Anamßki kral je ſ Franzowßami měr ßcźinił, pßches kotryž je tutym někotre města ſ jich wokolnoßcźu wotßtupił. S tym pak někto chineßyßki khěžor ſ pokojom njeje, wudawajo, so ma wón wyßchße knjejßtwo nad Anamom a so ßo tam bjes jeho

dowolnosćze tajke wujednanja stacź njeßmědźa. A so by wón Franzowsow k tomu nusował, so bychu tu wěz też s nim wujednali, je wón 50,000 muži wójska wupóßłał, kiž ßu hižom tonkingske mjesy pschekročili a ßo Haidzuongej pschibližuja, kiž je wot Franzowsow wobßadźeny. Tócź je ßnadź móžno, so wójna bjes Franzowskej a Chinesyskej wudyri. Franzowske ministerstwo je toho dla wobsankko, ßwojemu, w Anamskej stejazemu wójsku tójschto wojakow na pomoz póßłacź.

Jendźelska. Wobydlerjo prjedawscheho ßamostatneho, s Jendźelcźanami mjesowazeho, irlandskeho kralestwa, njesastawaja sa to skutkowacź, so by Irlandska (abo Iriska) saßo někajku ßamostatnosćź dostała, hacź runje je Jendźelskej hižo někotre sta lět podcźißnjena. Jendźelszy ßu tam hacź do nowischeho cźaßa jara tyranszy sakhadźeli, tak so žadyn dźiw njeje, so ßu Iriszy s jich knjejstwom hischcźe pschezo jara njespokojni. Dokelž žaneho wójska nimaja, s kotrymž bychu pschecźiwo Jendźelcźanam wustupicź móhli, dha s jědojtymi rěcźemi a potajnym mordarstwom pschecźiwo nim skutkuja. Pschi tym pak też jich iriszy krajenjo, kiž někak s Jendźelcźanami dźerža, husto doscź jara schkoduja. Tak bě schtyrzycźi iriskich muži k jenemu tamnischemu jendźelskemu ryccźerkublerjej na žnjenske dźěło schło a to bě ßo jim wot krucźe-iriskeje strony sakasało. Woni pak tajku sakasnju njewobkedźbowachu a sta ßo toho dla, so ßo jim wot někoho s jědom sawda. Dwaj dźěłacźerjej staj wumrjekoj, wschitzy drusy pak cźežko khori leža.

Rußowska. Pschi poßwjecźenju noweje ruskeje zyrkwje w danskim khownym měscźe Kopenhagenje běchu też ßobustawy danskeje kralowskeje ßwójby, ruski khěžor a jeho knjeni mandźelska, kaž też grichiskaj kralowskaj mandźelskaj pschitomni. (My ßmy hižom tydźenja naspomnili, so je ruska khěžorka rodźena danska prynzeßyna a so je s khěžorom k danskej kralowskej ßwójbje na wopytanje pschijěła.) Ruski khěžor ßo pjecza 15. septembra saßo domoj wrócźi. — Warschawski general-gubernator Hurko je ßo s Odeßy saßo na ßwoje město wrócźił.

Južne Sskowjanstwo. Cźornohórski wjerch Nikita je w Konstantinoplu pola turkowskeho sultana derje pobył a je ßo wscha pschekora, kotraž běsche dla mjesow mjes Cźornohórskej a Turkowskej nastała, po žadanju wjercha Nikity skónczika.

— Sserbski kral Milan je pschi wopytanju awstriskeho khěžora jara pschecźelniwe pschijecźe namakał. — S Bołharskeje pißaja, so je tam ruski general Kaulbars, kotryž je bołharske wójsko s nowa srjadował, jara wjele němsko-ruskich offizierow do kraja scźahnył, kotsiž Bołharam lěpsche města prjecź bjeru. Tucźi toho dla žadaja, so by Kaulbars tajkich offizierow s Bołharskeje wupokasał.

Egyptowska. W delnim dźěle tutoho kraja, jako w Alexandriji, Kairu atd. je kholera dlějschi cźaß satraschnje sakhadźała a je tam 30,000 ludźi na nju wumrjeło. Nětko pak tam tak wotebjera, so drje ßo bórsy zyle shubi. — Sa to pak wona w hornjej Egyptowskej cźim ßurowscho wustupuje a tam wjele ludźi na nju mrěje.

A wo prawdźe, kak mózachmy to wopschijecź, schtož naschej wocźi widźeschtej. Psched nami ßedźachu dwanacźo rubježnizy s pokhilenej khowu a se sandźelenymaj wocźomaj bjese wscheho hibnjenja, jako bychu ßmjertne spanje spali. My wschitzy bychmy ßwojeje ßmjercźe wěscźi byli, je-li so by ßo pokna žiwjeńska móz do nich wrócźiła.

Lěkař pak prajesche: „Tudy wo žanym satanu ani wo žanym jandźelu rěcź bycź njemóže. Tu macźe jenož s lěkarjom cźinicź, to rěka, s mužom, kiž mozy pschirody (natury) snaje a derje wě, s kajkim pólverom ßo hodźi, cźłowjeka wot khoroscźe wuhojicź, s kajkim pak cźłowjeka moricź a skónczinje, s kajkim ludźom wschu móz s cźěła a dusche na khwilu rubicź. To poßleńsche mózecźe na tutych cźłowjekach widźecź; woni ßu rubježnizy a po tajkim ßu saßkužili, so ßym jim se ßwojimi pólverkami jich móz na khwilu rubił, a nadźějam ßo, so jich wyschnosćź na wschón cźaß njeschkódnych scźini."

„K tomu ßym też hižo pschihoty scźinił a w měscźe polizajskemu radźicźelej prajił, so drje budźe dźenßa polizajow a ßnadź też wojakow trjeba, a so by jich wón w hotowosćźi měł, hdyž po nich póscźelu. Toho dla, pohonczo! běž rucźe do konjemza, wuwjedź konje a sgratuj je. My drusy mjes tym wós pschihotujemy. Do toho sapschehń koni a cźěř tak spěschnje, hacź jenož konje wutraja, do města. Tam podaj tule papjeru polizajskemu radźicźelej a tón potom też wěscźe khětsje rucźe s polizajemi a wojakami ßem pschicźěri, so bychu tychle rubježnikow swjasali a do města ßobu wsali, hdźež jich potom do bydleńcźka ßadźa, s kotrehož wjazy na rubježnistwo khodźicź njesamóža."

„Ale", lěkař po krótkim pschemyßlenju prajesche, „schto jenož rěcźu! Ty tola wjele rucźischo do města pschińdźesch, hdyž ßo na konja ßynjesch a sa skak do města dolecźisch. Haj, tak scźiń, ale khětsje, khětsje, pschetož dlěhe hacź 7 hodźin ßnadź moje pólverki se ßwojej sparnej mozu s wěstoscźu njewudźerža! Do sakhadźenja ßkónczka dyrbi wscho hotowe bycź; pschetož psched ßkónczinymi pruhami mój pólverk wobstacź njemóže. Duž khwataj!" — Ja běžach do konjemza, tyknych tam jenemu naschich konjow khowoju a wusdu a skocźich na njeho, pschetož ßedła mi trjeba njebě a cźěrjach do města, něhdźe hodźinku sdaleneho. Sa 20 minutow tam běch, a dlěhe też njetrajesche, so běchu ßo schěscźo polizajowjo a schěscźo wojazy — wschitzy s natykanej tšělbu — na rěblowany wós ßynyli a sa mnu k holanskej korczmje pschihnachu. Psched njej woni s wosa slěsechu a so mnu do korczmy ßameje dóńdźechu, ale zyle s cźicha, so skóstnikow njebychu wubudźili.

Rubježnizy hischcźe pschezo s měrom ßedźachu a se žanym stawczkom njehibnychu. Polizajowjo a wojazy jich wobstupichu, jim ruzy a nosy swjasachu a potom jeneho po druhim na dwór wunjeßechu a na rěblowany wós położichu, s kotrymž běchu ßem pschijěli. Tam jich też hischcźe do rjecźasow sesankachu a s nimi wujědźechu; na jenym boku wosa dźěchu wojazy, na druhim polizajowjo; psched wosom polizajski radźicźel na konju jěchasche a sa wosom ja moje knjejstwo wjesech, pschetož knjes hrabja chzyssche tola też ßam widźecź, kajki kónz ta wěz dobudźe.

My jědźechmy a jědźechmy, ale rubježnizy hischcźe kaž morwi na wosu leżachu. Jako ßo nětko k městu bližachmy, ßkónczko wskhadźesche. Dźeń bě jaßny a dołho njetrajesche, so ßkónczne pruhi jatym do wocźow saßwěcźichu. Cźi wotzucźichu a chzychu wstanycź, ale to njemóžachu, dokelž běchu sesankani. Woni ßo kaž wrótni roshladowachu a njewjedźachu wo prědka, schto ma to na žebi, pschetož někajka drěmotka hischcźe nad nimi knježesche. Ale skónczinje počzachu se wschej mozu torhacź, so bychu ßo s rjecźasow wudrěli. Tola to běsche wscho podarmo. Kak ßo woni strózichu, jako polizajow a wojakow pódla wosa wuhladachu! Nětko spósnachu, schto je ßo s nimi stało a schto na nich cźaka. Woni s njemdroscźe a se stracha rejachu, ßakrowachu a saklewachu ßebje a druhich, ale to jim wscho niczo njepomhasche; rjecźasy wostachu zyke a rěblowany wós, na kotrymž leżachu, bórsy psched jastwom stejo wosta. Tam jich do najtwjerdschich komorow donjeßechu a k muri pschisankachu.

Dołho njetrajesche a powjescź, so je najstraschnische rubježniske paßmo sajate, ßo po měscźe a potom po wschěm kraju rosnjeße.

Nóz w wuherskim lěßu.

(Skónczenje.)

„A nětko sawołaj hrabju!" pschikasa mi lěkař. Ja to scźinich a hrabja po khwilzy dó jstwy stupi. Wón wschón prosty stejo wosta, jako tych dwanacźoch njebolakow, kiž běchu s wjetscha straschnje doscź wobronjeni, na kawje ßedźajzych wuhlada.

„Nó, schto dha k tomu měnicźe, knjes hrabja?" praschesche ßo jeho lěkař. Tutón, hischcźe kaž splóschceny, tschepjetajo wotmolwi: „Schto ja měnju? ßo mje praschecźe; ja měnju, so scźe pak satan, pak jandźel." A po tych ßłowach wón hischcźe dale splóschiwje wokoło ßo hladasche.

A jako ludźo ſhonichu, na kajke waſchnje bě ßo popadnyło, njeběſche dźiwanja žadyn kónz.

A hdyž potom ßud tu wěz do ruki wſa, dha to hiſchcźe bóle na ſjawnoſcź pſchińdźe. Na lěkarja hladachu, kaž na kuſkarja. Ssudźenje bě mjenujzy ſjawne, hdźež hrabja, mur a ja wobßwědčźichmy, ſo je naß lěkař jenož ſe ßwojimi pólverkami pſched rubježnikami wobrół a tutych ſ dobom ſ tymi ßamymi pólverkami tak pohłuſchił, ſo je womora nad nimi dobyła a jim do jaſtwa dopomhała.

Na ßudniſkim jednanju drje rubježnizy prějachu, ale ſe wſchěch ſtron tejko ßwědkow pſchińdźe, ſo bu jim wjazy hač dwě ſćźi rubjeńſtwow a 21 mordarſtwow dopokaſanych. Mjenujzy nětko, hdyž běchu wſchitzy ßobuſtawy tuteje bandy popadnjeni, dha ßo nichtó wjazy njebojeſche, pſched ßudom wěrnoſcź powjedacź. Prjedy, hdyž běchu jeneho abo druheho rubježnika ßadźili, ßo cźi, kotrychž bě wón wurubił, njeběchu ſwažili, pſchecźiwo njemu ßwědcźicź, dokelž wjedźichu, ſo jim, je-li to ſcźinja, rubježnikowi towarſchojo khěžu ſapała abo jich ßamych ſkónzuja. Nětko běſche hinak, nětk mózeſche kóždy ßwój rt bjes ſtracha wotewricź.

Ssudźenje trajeſche dołho doſcź, a dźiwnje běſche, kak ßo rubježnizy wurěčźowacź ſpytowachu. Tak jedyn, hiſchcźe khětro młody rubježnik, ßwoju winu ſ tym pomjeńſchicź pytaſche, ſo prajeſche: Knježa ßudnizy! ja drje tež nětko widźu, ſo rubježniſtwo po prawym niczo khwalobneho njeje. Ale doma ßu mi to hinak wukkadowali. Mój nan a mój dźěd běſchtaj tež rubježnikaj. Sskyſchcźe, kak je mi mój dźěd rubježniſtwo wukhwalował. Wón je mi wo tym cźaſto prědował, prawizy: „Hle, hólcźe, ja ßym «magyar ember (madźarſki cźłowjek)» a wěſch-li dha, kak ßu moji wótzowjo do kraja pſchiſchli? Woni pſchińdźechu ſ tajkej mozu a běchu tak derje wobronjeni, ſo tudomni ludźo, kiž běchu ſ wjetſcha ratarjo a wojowanja njeſwucźeni, pſched nimi wobſtacź njemóžachu. Woni dyrbjachu ßo nadpadnikam poddacź, kiž jim domy a dwory, pola a łuki wſachu a jich ßamych ßebi jako poddanow podcźińnychu, kiž dyrbjachu jim wſchědnje na robotu khodźicź, wulke dawki dawacź a hewak wſcho cźinicź, ſchtož dobywarjo wot nich žadachu."

„Tak mi mój dźěd powjedaſche. Ja pak ßebi myßlu: Hlaj, hdyž ßu naſchi wótzowjo tutón kraj dobyli a ßebi tudomny lud podcźińnyli, tak ſo wſcho, ſchtož w kraju a ludu běſche, jim ßłuſcheſche, dha ßmědźachu tež w kraju cźinicź a bracź, ſchtož jenož chzychu. Hdyž pak ßu ßebi naſchi wótzowjo tajke rubježne prawo dobyli, dha ßmy my, jich potomnizy, tajke prawo wot nich herbowali. Kóždy «magyar ember» je po tajkim herbſki rubježnik, a njemóže nam toho dła nichtó ſa ſło wſacź, ſo ßmy tež my Madźarjo, kotrychž tudy ßudźicźe, ßebi rubježniſtwo wuſwolili. Tócź, wyßokocźeſcźeni knježa ßudnizy, ßo ja tež nadźějam, ſo nam naſche herbſtwo pſchipóſnajecźe a naß bórſy ſaßo na ßwobodu puſchcźicźe!"

Tuta rěcź budźiſche drje pſched rubježnikami khwalby hódna była, ale pſched ßudnikami wona niczo njepomhaſche. — A jako bě ßo ſa pjecź dnjów ßudźenje ſkónczyło, wotßudźichu kóždeho rubježnika po tym, ſchtož běchu ßwědzy wo nim powjedali. Janoſch, nawjedowar rubježnikow, kaž tež ſchtyrjo jeho towarſchow, kotrymž bě mordarſtwo dopokaſane, ßo na ſchibjeńzu wotßudźichu, wſchitzy druſy pak k krótſchemu abo dłějſchemu jaſtwu.

Wjele ludźi potom k naſchemu knjeſej hrabi pſchiſtupi a chzychu podróbnje wjedźecź, ſchtož běſche w rubježnej korczmje nawjedźił. A jako běchmy domoj pſchijěli, hrabju jeho ſnacźi ſ daloka a ſcheroka teje ßameje pſchicźiny dła wopytowachu, tak ſo bě tych wěcźnych wopytow bórſy ßyty — a my toho dła ſaßo do zuſby wujedźechmy.

A lěkař, kiž bě naß wumóhł, tón hakle mějeſche wobcźežnoſcź a njemóžeſche ßo wcźipnych ludźi wobrócź, haj ta a druha knjeni wudawaſche ßo ſa khoru, ſo by ſamyßł měła, jeho k ßebi powołacź a ßo jeho pſchi tutej ſkładnoſcźi prěki a pó dlu wuwopraſchowacź. Ale tež wucźeni ludźo běchu ßwoju kedźbnoſcź na njeho wobrocźili; pſchetož to, ſo wón mozy Bożeje ſtwórby tak derje ſnajeſche, ſo bě ſ nětkajkimi pólverkami ſtraſchne paßmo rubježnikow njeſchkódnych ſcźinił, to jim jeho wědomnoſcź w najrjeńſchim ßwětle pſched wocźi ſtaji. A tuta jemu dopomha, ſo jeho na Winſki univerſitet jako profeßora powołachu."

Lubym Sserbam
pjateho wjeßneho wólbneho wokrjeża.

Chzemy Sserbja wostacź tu,
Mamy drje tež potrjebnoſcźe,
Kiž tu jeno ſnate ßu
Ludźom ßerbſkej' narodnoſcźe.
Sserbja, to wſchak wopomńcźe:
Sapóßłanz naſch Sserb njech je.
Sserbja! muža njepuſchcźmy,
Wo kotrymž ßo prajicź móże,
So je ßwoje mozy wſchě
Napinał na Sserbow ſboże,
S dobom pak tež ſ Němzami
Steji w dobrym pſchecźelſtwi.

Sserbja! ſ nowa wuſwolcźe
Muża, kotryž ſteji twjerdźi
Na podłožku biblije,
K Bożemu ßo ßłowu dźerži,
W ßłowach, ſkutkach widźecź da
Swětło ſprawnoh' kſchesćźana.
Handrij Kerk wſchak w Rodezy
Je muž, kiž bě dołhe cźaßy
Sapóßłanz naſch. Jenicźzy
Jeho wuſwolimy ſaßy:
Muża, kotryž wužiwa
Pſchipóſnacźe knježerſtwa.

Hač bě runje jeniczki
Sserb bjes Němzami na ßejmje,
Njej' pſchi žanej ſkładnoſcźi
Sapomnił na Sserbſtwo ženje:
Tajkoh' muża cźeſcźimy
S tym, ſo ſaß' joh' wolimy.

Na žadanje wjele Sserbow
pſches H. P. w Mjeſchizach

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sedanſki dźeń ßo w tudomnej měſchcźańſkej ſchuli ſ aktußom ßwjecźeſche a popołdnju mějachu ſchulſke dźěcźi pſchekhadźowanki w blížſchej a dalſchej wokolnoſcźi, ſ dźěła tež hač na Cźornobóh. — Jeho Majeſtoſcź kral Albert je dotalneho Oſchatzſkeho hamtſkeho hetmana, knjeſa ſ Boxberg, ryczerſkubleŕſkeho ßyna ſ Wulkeho Wjelkowa, ſa noweho Budyſchſkeho hamtſkeho hetmana pomjenował.

S Khanez. Tudomne wucźeŕſke měſto ma ßo bórſy ſaßo wobßadźicź. Lětna mſda wopſchija hač do poſtajenja 2. wucźerja, ſchtož ßo ßnadź hižo ſa někotre lěta ſtanje, wſcho do hromady 1190 mk. ſ darmotnym wobydlenjom a ſahrodu. Potom ßo tuta mſda wo 288 mk. pomjeńſchi. — Samołwjenja maja ßo hač do 15. ſeptembra t. l. pola kralowſkeho ſchulſkeho inſpektarja k. dr. Wilda w Budyſchinje ſtacź.

S Bacźonja. (Kath. P.) Schtwórtk 30. auguſta bě ſaßo wopomnjecźa hódny dźeń ſa naſchu wjeß; pſchetož na tym ßamym bu naſcha nowa zyrkej ſeſběhana. Hač runje to njebě w nowinach wojſjewjene, bě ßo tola tójſchto ludźi k tomu tudy ſhromadźiło. Popołdnju w pjecźich pſcheſta ßo dźěłacź, a na date ſnamjo ſeſtupachu ßo twarzy a jich pomozniży, wjeßni a pſchespólni, kaž tež hoſcźo ſ bliſka a ſ daloka, mjes nimi duchowni ſ Khróſcźiz, ſ Budyſchina, ſ Wotrowa, Różanta a Ralbiz, tež profeßor Seeck, miſchtraj Pawlik a Kaup atd. na raniſchej ſtronje zyrkwje. Najprjedy ſanjeße ßo khěrluſch: „Ach Wótcźe, Wótcźe luby naſch", kotrehož tſi prěnje ſchtucźki ßo nutrnje a mózniże ſ pſchewodom inſtrumentow wuſpěwachu. Na to mějeſche wyßokodoſtojny k. ſenior Kucźank jako pſchedßyda twarſkeho wubjerka pſchihódnu rěcź, w kotrejž naſtacźe a dalewjedźenje kraßneho zyrkwineho twara wopominaſche, nutrny dźak wſchitkim wuprajeſche, kotſiž ßu na to abo druhe waſchnje ſa tónle twar a pſchi nim ßobu ſkutkowali, a potom ſ dobrym pſchecźom ſkónczi, ſo bychmy ſa lěto tónle nowy Bożi dom k cźeſcźi Bożej a k ſpomoženju duſchow w pſchiſtojnej njewjeſcźinſkej pyſche wuhotowany widźecź móhli. S Bożej pomozu a pſchi dalſchej dobrej woli katholſkich Sserbow ßo to wěſcźe dokonja! Po ſkónczenju wutrobneje rěcźe ſpěwaſche ßo wot zyłeje ſhromadźiſny khěrluſch: „Tebje my Boha khwalimy." Potom bu ſ zyrkwineho ponoſchka rjany ſeleny ſchtom, ſ něhdźe 60 rubiſchkami ſa twarſkich dźěłacźerjow wupyſcheny, dele wſaty a do wßy njeßeny; dźěłacźerjo dźěchu w rjedźe a ſpěwajzy, wot hudźby (muſiki) pſchewodźeni. Cźi mějachu potom ſhromadnu wjeczeŕ na Roblez kuble, duchownſtwo a twarſki wubjerk pak pola Zurez. Wyſche toho mějachu tucźi a tež wſchitzy druſy wjeßni wobßedźerjo wjele hoſcźi. Wſchitko, ſchtož je k tomu ßwjedźenjej trjeba było, ßu Bacźonſzy rady wobſtarali

a wjeßela ßo hižo nětko na pschichodny hischcże wjetschi ßwjedźeń, na ßwjeczenje noweje zyrkwje!

S Hodźija. Bjes nami Sserbami mamy muža, kiž je jako nasch sapóßłanz hižo na wjazy sakskich ßejmach w Draždźanach nasche krajne, schulske a ratarske należnoscże tak ßwěrnje a derje sastupowak, so je ßebi nasch wschitkich wutrobny dźak a powschitkomne pschipósnacże sażłużił. Tež wschitzy konservativni kscheścźijanszy smyßleni Němzy nascheho pjateho wjeßneho wólbneho wokrjeża jeho tak wutrobnje cześcża, so ßebi żaneho druheho sapóßłanza sa ßwój wólbny wokrjeß njeżadaju, hacž jenicżzy nascheho lubowaneho ßerbskeho sapóßłanza, knjesa kublerja **Handrija Kerka** w Rodezach pola Pomorez (Herrn Gutsbesitzer **Andreas Strauch** in Rodewitz bei Pommritz). Toho, lubi ßerbszy bratsja, ßebi sażo s radoscżu wuswolmy! Pschi tym njelutujmy żaneje prózy! Pschecźiwna strona na sjawne a potajne waschnje wschitke mozy napina, so by nam tutoho jenicżkeho Sserba s wólby a se ßejma wucźischcźała, a wona ludźom druheho muża podtykuje, kotryż je ßo liberalnemu lěhwu pschisamknył a toho dla też nusneho dowěrjenja w naschim wólbnym wokrjeżu njewużiwa, każ je ßo to pschi wólbach hižo wjazy krócź wopokasało. So by pschecźiwnej stronje dobycże njepschipanyło, je zyle nusne, so kóżdy ßwoju wuswoleńsku pschiżłuschnoscź dopjelni, so muż pschi mużu sa nascheho Kerka hłoßujemy, a so woßebje też tych, kiž hewak njebychu na wothłoßowanje schli, napominamy a proßymy, so bychu s nami ßobu schli a s nami ßobu hłoßowali sa nascheho sapóßłanza Kerka. Sawěrnje, haniba a schkoda by sa naß było, hdy by ßo naschim pschecźiwnikam pśches naschn skombu a winu poradźiło, jich wotmyßlenje pschewjesć. Bóh to njedaj! Tócź wutoru 11. septembra w prawym cżaßu kóżdy ßwój hłóß wotedajmy sa nascheho dotalneho ßwěrneho sapóßłanza knjesa Kerka!

S pola. Haj s „pola" dżenßa do „pola" pißam, pschetoż moje ßkowa ßu na „polanow", to je: na mojich cżeścżenych ßußodow w wokolnych wßach, wobrocżene. Wy wschitzy wěscże, so krajina delka w pruskej Łużizy „hola" rěka, a so ßo Budyßka wokolnoscź „polo" a tón, kiž tam bydli, „polan" mjenuje. Ja pak mam dżenßa woßebny samyßk, ßo na tutych polanow wobrocźicź, pschetoż sakski pjaty wjeßny wólbny wokrjeß je wschak wot ßamych ratarjow wobydleny. Toho dla myßlu ßebi, so bychu tucźi ratarjo pschichodnu wutoru 11. septembra, hdżeż ma ßo sa naspomnjeny wokrjeß sapóßłanz do sakskeho ßejma wuswolicź, też tajkeho **ratarja** wuswolili, kiž je dołho ratař był a też hischcże **dżenßa** jako ratař a wjeßny wobydleŕ skutkuje. Tajkile muż, bjes ludźimi na wßy żiwy, móże najlepje wjedźecź, schto je jim trjeba, schto je jim wużitne a dobre; wón je spósnał, schto kublerja abo żiwnoscźerja cżischcźi; wón je nashonił, na cżoż kněżnik a kněżkař, rjemjeßlnik a ruczny dźełacźeŕ skorżi, a toho runja móże wón też należnoscże wjeßnych zyrkwjow a schulow rossßudźicź, — je-li so je jeho hewak Boża móz s wustojnoscźu a mudroscźu wuhotowała. Tajkeho muża pak, kiž je tak wobdarjeny, kiž je tak dołho ratař a hischcże **dżenßa** ßo wo rolu a łuku stara, kiž hischcże **dżenßa** na wßy bydli a derje wě, schtoż je wjeßnym ludźom — wot najbohatscheho kublerja hacž do najkhudscheho dźełacźerja — trěbne a nusne, tajkeho muża wy wschitzy snajecże: je to knjes Handrij Kerk (Strauch) w Rodezach. Toho dla dźicże pak też wschitzy pschichodnu wutoru w prawym cżaßu a wuswolcże jeho wschitzy sa ßwojeho sapóßłanza do druheje komory sakskeho ßejma. — Wón je hižom niz jeuoż na sakskim krajnym, ale też na naschim łużiskim provinzialnym ßejmje wjele krócź wopokasał, kak derje wón potrjebnoscże a żadanja ßwojeho wokrjeża snaje. A wón je na wustojne waschnje a s mudrym ßkowom, na ßejmje se wschej dostojnoscźu wuprajenym, to dozpił, so ßu ßo niz jeno wot provinzialneje, ale też woßebje wot krajneje wyschnoscże tajke potrjebnoscże a żadanja dopjelnike. A schtoż ma ßo woßebje wusběhnycź, wón je ßo pschi wschěm ßwojim dotalnym skutkowanju jako sapóßłanz pjateho wokrjeża stajnje jako tajki wopokasał, kiž snajesche, schtoż je wschitkim, kotrychż mějesche wón sastupicź, wo prawdże trjeba, a schtoż ßebi wschitzy żadaja. — Wón wjedźische po tajkim, sa cżo ma na ßejmje rěcżecź a hłoßowacź a wón snajesche też, kak ma tych, kiž tam ßobu wuradżowachu, sa to dobycź, schtoż ßebi jeho wólbny wokrjeß żadasche. Po tajkim njewostań pschichodnu wutoru żadyn wuswoleŕ doma, ale wschitzy njech du w postajenym cżaßu na postajene měsło, so bychu wschitzy ßwój hłóß sa kublerja a gmejnskeho pschedstojicżerja Kerka wotedali.

S Malescheż. Sańdżenu njedżelu jako 15. po ßw. Tr. ßwjecżesche ßo w naschej woßadże pschi jara bohatym wobdżelenju żnjowy ßwjedżeń. Wjele dnjow prjedy ßo hižom pschihoty sa tón ßamy stachu; se wschěch stronow scżelichu ßo wěnzy a pletwa k wudebjenju Bożeho doma. Wěnzow běsche ßo na 300 nawdako. Bjes nimi wuhladachmy nětotre rjane żnjowe wěnzy s pěknymi, na żnjowy ßwjedżeń ßo pocźahowazymi schtucźkami. Najkraßnischi napohlad pak mějesche ßwjaty woltař, kotryż běsche sahrodnik Thomas tudy s rjanymi wulkimi frostlinami se snatej wustojnoscźu hacž na najrjeńscho wudebił. Hdyż běchu ßo runje młode holzy s nimale wschitkich wßow woßady na wicźu wěnzow wobdżělike, běsche 6 holzow s Dobroschez wobsankyło, naschu zyrkej pschi składnoscźi tutoho ßwjedżenja hischcże na druhe waschnje wupyschicź. Wone pschepodachu nowe kraßne wonjeschka na woltař, kiž budźa lěta dołho tón ßamy porjeńschecź a na jich luboscź k Božemu domej dopomnjecź. Wone ßu s tym sjawnje wopokasałe, so lubuja te wobydlenje Bożeho doma a to měsło, hdżeż Boża cżescź bydli. Š.

S Njeßwacżidła. Ssrjedu 5. septembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań wustajeny: 350 howjadow, 48 ßwini a 270 proßatow. S.

S Minakała. Dokelż ßu w tudomnym schulskim wokrjeżu mjes dźećimi woßypizy (masry) wudyrike, dha je po poruczności wyschnoscże schulska wucżba hacż na dalsche sastajena.

S Wojerowskeho wokrjeża. (A.) Tudomny kralowski superintendent, knjes past. prim. Karaß w Wojerezach, je ßwoje sastojnstwo, kotreż je 20 lět ßwěru sastejał, njedawno staroby dla skożił a je evangelska wyschscha zyrkwinska rada s dobom s ministrom duchownych należnoscźow dotalneho tudomneho wokrjeżneho schulskeho inspektarja, knjesa fararja Kuringa w Łasu, na jeho měsło sa kralowskeho superintendenta postajiła. — Nam ßerbskim kscheścźijanam Wojerowskeho wokrjeża je to jara lubo, so je k. Kuring sa nascheho superintendenta wuswoleny, pschetoż wón je niz jenoż dobry prědaŕ, ale też prawy podpjeraŕ kscheścźijanstwa. Prěńsche kóżdy wě, kiž je jeho prědowacź ßłyschał, a poßleńsche dopokasuje to, so ßo wón sa to stara, so bychu ßerbske dźećźi w schuli też ßerbsku kscheścźijansku wucżbu dostałe. Hdyż ßnadź ßo hischcże w tej abo druhej ßerbskej schuli Wojerowskeho wokrjeża kscheścźijanska wucżba ßerbski njewucźi, dha jenoż ßo na noweho knjesa superintendenta wobrocźcże, tón wěscże kóżdej tajkej schuli dopomha, so potom po wukasni knjesa ministra s Goßler w njej ßerbske dźećźi też ßerbsku kscheścźijansku wucżbu w doßahajej měrje dostanu. — Ja chżu Wam, knjes redaktoro, tule wukasnju póßłacź, je-li chżecże ju wotcźischcźecź. — (My proßymy wo to, pschetoż nam je wona hischcże njesnata. Redakzija.)

S Kulowa. Naschi skotowikowarjo Bulang, Wetzlan, Haudrik a Wels běchu ßo 2. septembra s howjasym skotom na skótne wiki do Kinsbórka podali, ale dokelż ßo pokasa, so běchu tam howjada, na klachowu a klamowu khorosć cźerpjaze, pschiwjedli, dha buchu tamnische skótne wiki bórsy pschi jich spocżatku sastajene a dyrbjachu wschitzy drusy, kiž běchu tam se strowym skotom pschischli, tón ßamy hnydom domoj hnacź.

Se Sslepeho. S naschej woßadży je ßo 25. augusta t. l. 25 ludźi na pucź do Ameriki podało, so bychu ßo tam w Sserbinje sażydlili. Psched nětotrymi lětami je jich tam s nascheje wokolnoscże 77 wucźahnyło, tak so je jich tam wscho do hromady 102. Woni ßu kheżtro wulku kopizu pjenjes ßobu wsali, nětdże na 20,000 toleŕ, a hdyż ßo telko pjenjes do zuseho kraja wotwjedże, dha je to wěscże sa tudomny kraj njelubosna wěz a doscź wulka schkoda.

— W naschej ßußodnej woßadże, w Ssyjku, je ßo wobżarowanja hódny podawk stał, pschetoż tamnischi ßwěrny duschowpastyŕ, knjes B., je do cżeżkich myßlow sapadnył, tak so dyrbjachu jeho ßobotu 1. septembra do Hródka dowjesć, s wotkal ßu jeho potom do Barlina pschewjesli. Wón nam toho dla cżim bóle żel cżini, dokelż je, hacž runje běsche Němz, tola Sserbam wjele luboscże wopokasał.

S Delnich Łužiz pišaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Wjerbna. Pjatk 24. auguſta mějachmy tudy ſaßo wóhnjowe njeſboże: Jurjez hródże ßo wotpalichu. Nutska ſtejeſchtej dwě krowje, a ta jena ßo ſpali, druha pak móżeſche cźeknyćz, hacź runje bě jara wopalena. Woheń ßu małe dźěćźi ſawinowałe. Wone běchu dźeń prjedy widźałe, kak ludźo w jenym murjowanym konjemzu muchi a kuntwory wupalowachu. To bě ßo jim ſpodobało, tócź chzychu jo teź doma ſpytacź. Wone toho dla paſdźerje w hromadu nanoßychu, ſapalichu je — a njeſboże bě hotowe.

S Woßeńźka. Jedyn tudomny khěźnik wóndano w nozy ſaßłyſcha, ſo bě pata ſ kurjatkami pſchiſchła a zyrobu żadaſche. Wón toho dla ßwoju żonu wołaſche, dokelź pak ta niczo njewotmołwi, wón ßam wſtany a kurjatkam k jědźi ßypny. Rano wſtanywſchi żonu ſ nowa wołaſche; dokelź pak ta ſ měrom woſta, dóńdźe k njej, a hlaj, wona běſche njeboha a hižo wſcha ſymna a proſta. Boża ruczka bě ju ſajała.

Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wużitku

do pokładnizy Maczizy Sserbſkeje dale ſapłacźichu (po 4 hr.): Knjeża kaplan emer. Kóſlik w Stym Komorowje, farař Matek w Hucźinje, wucźeŕ Roſtok w Drjecźinje, ßerbſke towarſtwo w Bukezach, ßerbſke towarſtwo w Sarěczu.

Do pokładnizy Towarſtwa Pomozy dale ſapłacźichu abo darichu: knjeża cźaßnikař Schneider w Budyſchinje 2 hr., wyſchſchi ſeminarſki wucźeŕ Fiedleŕ w Budyſchinje 2 hr., Bukicźanſke ßerbſke towarſtwo 10 hr., kantor Sarink (Säring) w Hrodźiſchczu 1 hr.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Komorowſki żandarm Berger 13. junija wikowarja J. Schołtu ſ Rychwałda w korczmje w Jatſjobju pſchimny, dokelź bě na ßwoje wikowanje pſchemało dawkow dał. Schołta pſchi tym żandarma ſ tym pſchekłócź ſpyta, ſo jemu jenu hriwnu do ruki tłóczo praji: „Njepſcheradźcze mje jenoż, kupcze ßebi ſchkleńzu piwa!" Żandarm, ßo wě, tajke podtykowanje wotpokaſa a Schołta bu dla ſpytaneho pſchekłócźa wobſkorżeny. Ssud jeho k płaczenju 10 mk. ſaßudźi, pódla toho ßo tamna hriwna, ſ kotrejż bě wón żandarma pokupicź chzył, krajnej pokładnizy pſchipokaſa.

Lawniſki ßud. Wotroczk K. A. Miczka ſ Barta bě wobſkorżeny, ſo je w nozy 28. junija ßłużobnu dźowku Kerkez, w kożu leżazu, ſe ſamyßłom ſ kruchom drjewa do ruki dyrił, tak ſo wona někotre dny ſ njej niczo dźěłacź njemóżeſche. Miczka winu ſ tym wot ßo wotpokaſa, ſo wudawaſche, ſo ßo njeje do Kerkez měrił, ale ſo ßu puki wotroczkej Sozy, kotryż pódla Kerkez leżeſche, płaczíłe. Dokelź ßo jeho ſuprajenje wopaczne njewopokaſa a wón żanu ſtraſchnu bróń trjebał njebě, ſaßudźichu jeho jenoż lohkeho cźělneho ranjenja dla k dźeßacź mk. khoſtanja. — Dźěłaczeŕ M. Khěźnik na Żidowje a jeho mandźelſka doſtaſchtaj po jenym dnju arreſta, dokelź běſchtaj ßwoje dźěczi po proſchenju ßłakoj. — Cźeladnik T. Schczěpank, na knjeżim dworje w Dobruſchi ßłużazy, běſche ßo napſcheczo tamniſchemu ſchoßarjej a ßwojemu hoſpodarjej njepoßłuſchny ſadźerżał a ma tajkeho pſcheſtupjenja dla 3 mk. khoſtanja płaczicź. — Schulſki hólczeż F. E. Berger ſe Żidowa k tomu ſtejeſche, ſo je tudomnemu rjemjenjerjej Fiedlerjej jedyn khomot, měch łapow a jedyn próſdny měch a dale wikowarjej Herzogej tu jedyn měch łapow ſ tym wotpohładom kranył, ſo by tele wězy pſchedał a nadobyte pjenjeſy pſchecźinił. Młodoſtneho pakoſtnika ſ pjecźdnjownym jaſtwom pokhoſtachu. — Khěźerka Gertruda Lehmannez w Hrubjelczizach bě ßwojej ßotſje Lejnje, pola njeje bydlazej, hroſyła, ſo chze jej woczi wukałacź a jaſyk wurěſacź. Sswoje hrube waſchnje je wobſkorżena też ſ tym wopokaſała, ſo je ßwoju ßotru Marju, toho runja pola njeje bydlazu, ſ picżelu a ſ khoſchczom do hłowy a do khribjeta praka a ju ſ mozu wo ſemju cźißka. Dokelź ßotra Lejna, kotruż běchu jako ßwědka pſched ßud ſkaſali, na hłowne wußudźenje pſchiſchła njebě, bu wobſkorżena najprjódzy jenoż cźělneho ranjenja dla wußudźena. Jejne khoſtanje wobſteji ſ dwajměßacźneho jaſtwa.

Přilopk.

* Na żeleſnizy mjes Barlinom a Potsdamom je ſaſtaniſchczo, kotreż Steglitz rěka. Kóżdu njedźelu, hdyż je rjane wjedro, ßo wjele ludźi ſ Barlina w Steglitzſkej wokołnoſczi wukhadźuje a ſawjeßeluje. Tuczi ludźo ßo wjeczor na pomjenowanym ſaſtaniſchczu ſeńdu, ſo bychu tam do woſow ſaſtupili a ßo po żeleſnizy do Barlina wrócźili. Hdyż pak chzedźa do woſow, do Barlina wotjěſdźazych, ſaſtupicź, dha maja pſches wſchelake kolije na druhu ſtronu żeleſnizy hicź, pſchetoż tam je měſtro ſa Barlinſke woſy. Prjedy pak hacź móża ßo ludźo do Barlinſkich woſow ßydacź, dyrbja ſ tym tak dołho poczakacź, doniż je Barlinſki kourěrſki cźah nimo pſchejěł. Toho dla ßo pſchekhód, pſches kolije k Barlinſkim woſam wjedźajcy, tak dołho twjerdźe ſaſchlahuje, tak ſo ludźo ſ jeneje ſtrony na druhu hicź njemóża. — Sańdźenu njedźelu wjeczor bě ßo tam telko ludźi ſeſchło, ſo bě widźecź, ſo ßo na jenym cźahu do Barlina pſchewjeſcź njemóża. Kóżdy pak chzyſche na prěnim cźahu wotjěcź a njechaſche cźakacź. Ludźo ßo dale bóle k ſaſchlahowanju cźiſchczachu, tak ſo żeleſniſkich ſaſtojnikow, jim to ſakaſowazych, wotcźiſchczachu, ſaſchlahowanje na bók ßunychu a ſ hromadami na druhu ſtronu k Barlinſkim woſam cźehnjechu. Inſpektař ſaſtaniſchcźa, na kotrehoż ludźo wjazy njepoßłuchachu, kiż pak wjedźeſche, ſo kourěrſki cźah bórſy pſchijědźe, wupóßła toho dla jeneho ſaſtojnika ſ cźerwjenej latarnju, kotruż by tón tak dżeržał, ſo by ju wjedźeŕ kourěrſkeho cźaha hižom ſ daloka widźecź móhł a ſ tutoho ſnamjenja ſpóſnał, ſo dyrbi pſched ſaſtaniſchczom ſaſtacź, dokelź je ſtrach dale jěcź. Ale khwatniwi ludźo toho ſaſtojnika powalichu a jeho cźerwjenu latarnju rosraſychu. Po tajkim kourěrſki cźah, kiż w Steglitzu njeſaſtawa, ſ tajkej ſpěſchnoſczu pſchihna, każ hewak, a do ßrjedź ludźi, na kolijach ſtejazych, ſajědźe. Kſchik a hołk ßo k njebju ſběże, pſchetoż lokomotiwa a jeje woſy, ludźi powalejo podemlěwachu, tu hłowu mużej, tam ruku żonje wotrěſnychu, jeneho cźłowjeka po druhim podtorhowachu, doniż bě ßo do kołow tejko cźłowjekow ſapletko, ſo dale jěcź njemóżachu. Roskuſkowane cźěła, cźežko abo lóhko ranjeni ludźo ßo na wſchěch bokach walachu a ſchtóż bě żiwy, ſkiwleſche a wołaſche. Dwajapjecźdźeßat cźłowjekow bě do njeſboża pſchiſchło, 42 bě morwych a 10 ranjenych. Scheſczo tutych ßu tak cźežko wobſchkodźeni, ſo budźa drje też hiſchcże wumrjecź dyrbjecź. Kak wjele je lóżo ranjenych, tak ſo ßu ßami ſaſtaniſchczo wopuſchczicź a ßo domoj podacź móhli, njeje ſnate. — Mjes morjenymi běſche też Barlinſki měſchczan, kotryż běſche ßo na ßwjedźeńſkim tſělenju wobdźělił a tak derje tſělał, ſo bě ſ kralom. Wón bě hiſchcże ſe ßwojimi kralowſkimi ſnamjenjemi wupyſcheny, jako jeho lokomotiwa podtorhny a pſchejědźe. — Nětko po njeſbožu nichtón wopſchijecź njemóże, kak ßu tola ludźo — ludźo, wot Boha ſ roſumom wobdarjeni — tak wrótni bycź móhli a ßo tajkej żadławej ßmjercźi do klamy walili.

!! W tych dżeńßniſchich wotcźiſchczach Serb. Nowin, kotreż ßo w pjatym wjeßnym wólbnym wokrjeßu cźitaja, ßu wólbne papjerki ſ wucźiſchczanym mjenom knjeſa kubleŕja Keŕka w Rodezach pſchipokożene. Cźeſcźeni cźitarjo Serb. Nowin ßo należnje proſcha, ſo bychu tele papjerki wuſwolerjam rosdawali a jich pſchi tym napominali, ſo bychu je pſchi wólbje wotedali.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ßo jutſje njedźelu lětuſchi żnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjeczi. Sserbſka Boża ßłużba ßo w 10 hodź. ſapocżnje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Martha Marja, Jana Auguſta Mětracha, khěźerja a dźěłaczerja na Żidowje, dź. — Erneſtina Wylemina, Jurja Schmidta, khěźerja a krawza w Jeńkezach, dź. — Emma Marja, Bohuměra Wylema Schwarza, fabrikſkeho dźěłaczerja w Dobruſchi, dź.

Pětrowſka zyrkej: Johanna Jda, Khorle Ernſta Graſa, wuhlowego wikowarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 24. auguſta: Marja Hilez, Jana Mikławſcha Krala, kublerja w Czemjerzach, mandźelſka, 57 l. 6 m. — 29. Hańża Hilżbjeta, Alberta Pampucha, fabrikſkeho dźěłaczerja tu, dź., 3 l. 6 m. — Jan Ernſt Michałk, wobydleŕ w Nadźanezach, 58 l. 9 m. 7 d. — 3. ſeptembra: Michał Schäfer, żiwnoſczeŕ w Małym Wjelkowje, 75 l. 4 m. 17 d. — 4. Ernſt Herman, Jana Bohuměra Pjecha, żiwnoſczerja w Zyżezach, ß., 1 l. 2 m. 12 d.

Wjedro w Londonje 7. ſeptembra: Njewobſtajne.

Dobrowólna subhastazija leżomnosćże.

Wot podpišaneho hamtskeho šuda ma šo

20. septembra 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

khěžna leżomnosć, Cat.=No. 6 w Jatšjobju, k sawostajeństwu **Jana Pilopa** tam šłuschaza, po namjecże herbow pod wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź. Wona je na 750 mk. wješnogrychtšzy taksirowana, pschе woheń po wyšokosći 840 mk. tukhwilneje płaćišny sawĕšćena a ſ 8,96 dawkskimi jenosćemi napołożena.

Na kupjenje smyšleni šo ſ tutym pscheproschuja, so bychu k naspomnjenej termiji na tudomny hamtski šud pschischli, šwoju płaćenja=kmanosć dopokasali a dalsche wotcžakali.

W Budyschinje, 27. augusta 1883.

Kralowski hamtski šud.
Menšel. Kſr.

Wosjewjenje.

Sbytkoryćerkubło **Slyčzin,** k kotremuž nĕhdże 90 jutrow role a łuki, kaž tež potrjebny skót a morwy inventar šłuscha, ma šo pod spodobnymi wumĕnjenjemi hnydom dale pschenajecź.

Na to dźiwajcy šamoskutkowaćći, kmani ratarjo, kotsiž nusne pjenježne šrĕdki wobšedźa, chcyli šo bórsy na podpišaneho wobroćić.

W Łasu, 3. septembra 1883.

Falz, rentmischtr.

W Stróži pola Hućziny je **khěža** cžišło 13 se šadowej sahrodu na pschedań.

Kubło na pschedań.

Herbstwodźělenja dla ma šo kubło cžišło 2 w **Pschischezach,** 20 minutow wot města a Budyskeho dwórnischća, ſ połnymi žnjemi, se žiwym a morwym inventarom pschedacź. Tuto kubło wopschija 147 kórzow leżomnosće, je zyle nowonatwarjene a bjes wumjeńka. — Wscho dalsche wukaže postajeny fórminda knjes ryćerkublerski najeńk **Schneider** w Splósku pola Budyschina.

2 burskej kubli

pola Minakała, jene ſ 81 kórzami leżomnosćow sa 7500 toler, druhe pak se 54 kórzami leżomnosćow sa 6000 toler, **mam ja poručnosć,** wobstejnosćow dla, **hnydom pschedacź.**

Toho runja **małe khěžne leżomnosće, hosćeńzy** a **korčmy, młyny, pjekarnje** a **kowarńske leżomnosće,** kaž tež **wjele ratarskich hospodarstwow** po kupnej płaćišnje hacž do 20,000 toler.

O. John w **Rakezach** w Sakskej.

Nĕhdże džesacź metrow wuležaneho njetrjeneho **lenu** je na pschedań. Hdże? je šhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Awkzija.

Njedźelu 9. septembra popołdnju w 3 hodźinach ma šo w **Lětonju** pola khěžkarja **Jurka** wschelaka žónska a mužska drasta na pschešadźowanje pschedawacź.

Wotawa na Hněwšeczanskej gmejnskej łuzy ma šo **njedźelu 9. septembra t. l.** na pschešadźowanje pschedawacź. Shromadźišna popołdnju ½4 hodźin pschi łuzy.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje šłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaću 5 puntow hischće tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wošebje dobrym šłodže poručataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Dezimalne wahi

wschelakich wulkosćow porucza najtunischo

C. A. Mickan.

Najnowsche mlócžaze maschiny sa parne, cžehnitoskótne a domjaze dźĕło wot najjednorscheje hacž do hermanko-najwucžišćazeje;

Najnowsche goeplowe skutkowarje 1=, 2=, 4= a 6pschežne k dźĕłu kóždeje maschiny;

Najnowsche šykanjowe maschiny najwošebnischeje twarby a wuwjedźenja dźĕłaja jako wošebitosć po najtunischich płaćišnach pod rukowanjom a pruhowanskim cžašom. Pschipósłanje po želesnizy franko. Najnowsche katalogi po žadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech šo samolwjeja. Sašopschedawarjam wyšoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcže a./M.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlĕpschich, derje dźĕłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,

šamšne dźĕło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w macźicznym domje na lawskich hrjebjach cžo. 2.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, bĕrnjazu muku, petrolej, woltarne šwĕzy, wóskowe šwĕzy** pschedawam tak tunjo a dobre, so šo zusy wokołonoscheŕ se šwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej mĕricź njemóže. Wo tym móža šo cžesćene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydkarskich klamach pschešwĕdcźicź.

Hermann Puy
na šerbskej haśy w Budyschinje.

Najwjetschi wubjerk

derje a cžiscźešłodźazych **khofejow,**
punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,
paleny kóždy tydźeń dwójcy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.
pschi jenoz dobrym, sprawnym pošłużenju porucza

Carl Noack
na žitnej haśy.

Kupowanje šada.

Tschašeny a sraty spadany šad, jabłuka a kruschwy kupuje po kóždej dźělbje

šadtłóczerńja
na sadnej bohatej haśy.

Ssejmska wólba.

Na wuswolerjow pjateho wjeßneho wólbneho wokrjeßa,

wopschijazeho **wßy Budyschskeho** hamtskeho wokrjeßa a prjedawscheho **Wósporskeho** hamtskeho wokrjeßa s wuwsaczom prjedawscheho Rakeczanskeho hamtskeho wokrjeßa.

K **ßejmskej wólbje,** na dżeń **11. septembra t. l.** postajenej, poruczamy

knjesa kněžerja Carle Hermanna Fahnauera

w Budyschinje,

prjedy kublerja w Bobolzach pola Budyschina,

kiž je hotowosćż wuprajił, tajku kandidaturu pschijeczć!

Wuswolerjam nascheho wokrjeßa, kotryż **Fahnauer** hižo sastupowasche, je tón ßamy jako kharaktra twjerdy, njewotwißny, bjesßebiczliwy muż, każ też jako kmany a wustojny sapółłanz hischcże w najlepschim wopomnjenju a toho dla ßmy s połnym dowerjenjom teje nadżije, so kóżdy wuswoleŕ, kotremuż ßo tajke sastupjenje w interesu kraja każ też wólbneho wokrjeßa jako ßamo prawe sda, s nami na wólbnym dnju ßwój hłoß da sa

knjesa kněžerja Carle Hermanna Fahnauera

w Budyschinje.

Wólbny komité.

My kupichmy **125000 schtuk zigarrow** po wschelakich płaczisnach, s kotrychż je połoja psched krótkim dóschła, a pschedawamy tajke po **jara tunich płaczisnach.** Saßopschedawarjo dostanu mózność, s nami konkurrirowacż. S dobom poruczamy **knrjenske, schnupowanske** a **żwajanske tobaki** w **dopósnatych płaczisny hódnych dobroscżach.**

Pschedawarnja khežorskeje Straßburgskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje.

Czescżenym Sserbam a Sserbowkam Budyschina a wokolnosćże s tutym najpodwólnischo k nawjedżenju dawam, so ja

barbarnju a czischczernju,

wot mojeho njebocżiczkeho muża **C. E. Mendela** wjedżenu, na dotalne waschnje a pod tej ßamej firmu dale powjedu.

Sa dowerjenje, nam stajnje w tak bohatej merje wopokasane, ßo najnaleznischo dżakujo, proschu ja, mi to ßame też dale pschiwobrocżicż.

W Budyschinje, 28. augusta 1883.

S poczescżowanjom

Augusta swudowjena **Mendelowa.**

NB. Ja ßym, każ je snate, Sserbowka a ßerbski derje rěczu a rosumju. Wschě Sserbja a Sserbowki, kiž mje wopytaja, móża toho dla pscheßwědczeni bycż, so budże jim **ßerbski** a hewak najsprawnischo poßłużene. **A. M.**

Wosjewjenje.

S tutym czescżenym Sserbam k nawjedżenju dawam, so ßym ßo na **hrodowskej haßy** czißko **3** jako **pruhowany hojerski pomoznik** saßydlił. Torhanje a rjedżenje subow, ßadżenje piwalzow, kónkistajenje, srunauje wuwinjenych stawow a wschě druhe podobne lěkarniske dżěła ja najtunischo a najßwěrnischo wobstaram.

W Budyschinje, 26. julija 1883.

Jan Löffler,
pruhowany hojerski pomoznik.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecża hłowneje straże (hawptwachi) poruczа **letne jaki** a **żakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Znjowe spěwy

w tsjoch druzinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwinskich wßach pola pschedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacż.

Haptyka w Rakezach.

Najlepschi wużitkowy, mlókowy a **wobżerny pólver** sa howjasy skót, **salsowy pólver, reslituzijonski pólver** psche wsche klazanje koni, **wobżerny pólver** sa ßwinje, każ też **ßrědk psche czerwjenu, pólver psche mole, papjeru psche mole, jěd psche schwoby, nervowy balsam,** jenoż pola mje prawdżiwy dostacż, **schmrěkojehlinowy äther, algotinu,** hnydom subybolenje saczerjazu, **dr. Whitowu woczowu wodżiczku, woczowy balsam, fenchlowy měd, bróstsyrop, schokoladu, lěkarske mydła, barby k ßamobarbjenju** żonjazych smachow po 10 a 15 np. poruczа w snatej dobroscżi po najtunischich płaczisnach **R. Bredemann.**

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy bědnych s tutym wospjet na horejschu tinkturu kedżbnych czinimy, jako wo prawdże na najlepschi, **je-li niz jenicżki w skutku sprawny ßrědk** psche wupadowanje włoßow, każ też so by człowjek shubjene włoßy s nowa dostał, a je wona **woßebje też sa żónske,** kotrymż włoßy husto wot pscheměrneho nałożowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wużitna. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdżiwu jenoż knjes **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincka** na pschedań.

S tutym k nawjedżenju dawam, so wot nětka **dżěła pschistajazeho muża** w **Komorowje** pola Klukscha wobstaram. Ratarjam, knjezim a czeledżi toho dla ßwoju ßłużbu poruczam a lubju, so wschě żadanja, na mnje stajene, derje, tunjo a ßwěru wobstaram.

Jan Khežnik, krawz.

Pjaty wjeßny wólbny wokrjeß

(wßy prjedawscheho Wósporskeho ßudohamtskeho wokrjeßa a nětčišcheho Budyschskeho hamtsko-ßudniskeho wokrjeßa, tola ſ wuwsaczom wßow, k prjedawschemu Rakeczanskemu ßudniskemu hamtej ßłuschazych, wopschijazy).

Jako krajnoßejmskeho ſapóßłanza konservativneje strony podpißani dotalneho dopokasaneho sastupjerja wólbneho wokrjeßa,

knjesa

gmejnskeho pschedstojiczerja a kublerja

Handrija Kerka

w Rodezach pola Pomorez,

Herrn

Gemeindevorstand und Gutsbesitzer

Andreas Strauch

in Rodewitz bei Pommritz,

namjetuja.

Wón saßłuži nasche dowěrjenje.

To wopokażemy najlěpje psches wjeleliczne wobdźělenje pschi jeho saßowuswolenju.

Wjeßny rychtaŕ **Bartusch** w Khrapowje. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Wünscha** w Trußezach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Rychtaŕ** w Kotezach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Stoß** w Małeczizach. Ryczeŕkubleŕ **Wilhelmi** nad Kotezami. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Schmuhl** w Lusku. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Winkleŕ** w Zarkach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Penther** w Wujeżku. Kubleŕ **Wensch** w Wujeżku. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Stanga** w Wichowach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Günther** w Hrodźischczu. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Zschucka** w Worzynje. Kubleŕ **Wehſer** w Skanezach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Domsch** w Rakojdach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Polter** w Kortnizy. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Kubasch** w Brěſezach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Jalka** w Bukojnje. Wyschschi hajnik **Wiedemann** w Barcze. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Striehel** w Dubrawzy. Wjeßny rychtaŕ **Arban** w Drożdżiju. Wobßedźeŕ ßwobodneho kubła **Schpótka** w Lětonju. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Mittag** w Pschiwczizach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Scheffel** w Plußnikezach. Ryczeŕkubleŕ **Jalka** nad Nadźanezami. Młynk-wobßedźeŕ **Rychtaŕ** w Jeńkezach. Ryczeŕkubleŕ **Hetzer** nad Delnjej Kinu. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Günz** w Maleschezach. Ryczeŕkubleŕ **Krausa** nad Czelchowom. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Handrik** w Brěſynje. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Schwauß** w Hlinje. Ryczeŕkubleŕski inſpektaŕ **Hempel** w Kupoj. Wobßedźeŕ fabriki **Reuter** w Nowej Wßy nad Sprewju. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Wjeńka** w Sderju. Kralowski hajnik **Bruhm** w Polpizy. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Kreller** w Małßezach. Prokuriſt **Fiedleŕ** w Margarethſkej Hěcze. Ryczeŕkubleŕ **Gießner** nad Boranezami. Ryczeŕkubleŕ **Trautmann** nad Hornim Hunjowom. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Scheffel** w Ssólschezach. Faraŕ **Imisch** w Hodźiju. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Pjetrasch** na Židowje. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Wobeda** w Hodźiju. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Zyz** w Dobranezach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Rehſchuh** w Běczizach. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Wöhma** w Debrikezach. Rentier **Heßler** w Hornjej Borschczi. Młynk-wobßedźeŕ **Czuschko** w Hrubjelczizach. Ryczeŕkubleŕ ßwobodny knjes ſ **Wiedermann** nad Dźěchorezami. Wucźeŕ **Wolff** w Hnaschezach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Klingst** w Běłych Noßlizach. Fabriſki direktaŕ **Schinkel** w Hornjej Hórzy. Ryczeŕkubleŕ ſ **Prosch** nad Warnokczizami. Hajniſki saſtojnik **Opelt** w Huſzy. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Steudtner** w Huſzy. Ryczeŕkubleŕski najeńk **Schokta** w Ziczenju. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Lehnert** w Zokowje. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Probſt** w Brěſy. Ryczeŕkubleŕ ſ **Zenker** nad Ssemichowom. Wiczeżny kubleŕ **Klahra** w Tſělanach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Pjech** w Hrubocźizach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Lukasch** w Bónjezach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Mieth** w Raschowje. Kubleŕ **Kalich** w Bělczezach. Kubleŕ **Broda** w Dżenikezach. Wobßedźeŕ měſchczańskeho kubła **Philipp** w Pſchiſchezach. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Herrmann** w Rabozach. Hajniſki miſchtr **Walda** w Wujeżku. Ryczeŕkubleŕski inſpektaŕ **Weißflog** w Pomorezach. Pjekaŕski miſchtr **Buk** w Małym Wjelkowje. Gmejnski pschedstojiczeŕ **Pöſtel** w Klukſchu.

Kopornikarnja Richarda Albrechta

porucża trajne **wódne pónwje, kótły, khachlonki** w kóždej wulkoſczi.
Porjedźenja ſpěſchnje, derje a najtuniſcho.

Wucźobnik pytany.

Hólczez, kotryż chze **pjekaŕſtwo** nawuknycź, może hnydom do wucźby ſtupicź na lawſkej haßy czißko 10.

K prěnjemu oktobrej ßo jena kuchinſka a ſtwinſka holza na knježi dwór w Plußnikezach pyta.

Hoſposa

pytana a jeno tajka, kiž ßo derje wusteji pschi ſkocze a w pinzy. Wona ma też wſcho wobſtaracź, ſchtož ßo hewak hoſposy pschißłuſcha, kaž ſchaty, kucheń atd. Dalſche je nawjedźicź pola knjesa **Vogta**, hoſczeńzarja w ſlotym lawje na kamjeńtnej haßy.

Džak.

Wſchitkim, kiž ßu nam pschi wóhnjowym njeſbožu w nozy 29. auguſta k pomozy khwatali, kaž też mužſtwam Njeßwaczilſkeje, Rakeczanſkeje knjeżeje, Luhowſkeje, Rakeczanſkeje gmejnſkeje, Bóſchczanſkeje a Jaßeńczanſkeje ßykawy a woßebje tym, kiž ßu nam njewobſchkodźenym pschi tym wulkim a ſtraſchnym wětſiku na tſěchach k pomozy byli, prajimy ßwój najwutrobniſchi džak, ſ tej prózstwu, ſo by luby Bóh kóždeho pſched wóhnjowym njeſbožom ſwarnował.

W Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, 4. ſeptembra 1883.

Auguſt Wódnaŕ. Ernſt Tiſcher. Hanża Scholczina. Jurij Hawſch.

Płaczizna żitow a produktow w Budyſchinje

1. ſeptembra 1883.

Żitowy dowos: 2939 měchow.		Na wikach wot M Pf	Na wikach hacź M Pf	Na burſy wot M Pf	Na burſy hacź M Pf
Pſcheńza	1 kg.	8 23	10 71	9 23	10 71
Rożka ſtara	1 kg.	7 78	8 54	8 4	8 54
= nowa	1 kg.	— —	— —	— —	— —
Jeczmjeń	1 kg.	6 52	6 88	6 88	7 61
Wowß	1 kg.	6 30	6 90	6 50	6 95
Hroch	50 kg.	8 33	11 11	— —	— —
Woka	50 kg.	8 6	8 33	— —	— —
Raps	50 kg.	— —	— —	— —	— —
Jahły	50 kg.	14 —	16 —	— —	— —
Hejduſchka	50 kg.	18 50	19 —	— —	— —
Běrny	50 kg.	2 20	2 50	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 20	2 50	— —	— —
Pſcheńczna muka	50 =	7 50	17 50	— —	— —
Rżana muka	50 =	8 —	13 —	— —	— —
Ssyno	50 =	3 —	3 30	— —	— —
Ssłóma	600 =	16 —	17 —	— —	— —
Proßata	811 ſchtuk, ſchtuka	7 —	18 —	— —	— —
Pſcheńczne wotruby		— —	— —	4 25	4 50
Rżane wotruby		— —	— —	5 25	5 50

(K tomu czißku jena pſchiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 36 Serbskich Nowin.
Ssobotu 8. septembra 1883.

Duchesse (Düscheß)

najnowschi cžorny židźany stoff
k

njewjescźinskej drascźe.

Mjehke satinowe tkanje, błyschcźobohata twora,
łóhcź jenož mk. 3.50 a mk. 4.—

M. G. Freyberg na bohatej haßy,

na koßn s napschecźa pósta.

W khlamach ßo ßerbski rěcži.

Wupschedawanje

tapetow, rulowow a sofow

pola

Juliusa Siebecka
psched schuleŕskimi wrotami 1.

K nasymskemu skasanju

poruczam cžescźenym ßerbskim ratarjam ßwój skład khumschtnych hnójnych ßrědkow po najtunischich płacźisnach, kaž:

ff. parjenu koscźinu (muku),
ff. ßyru koscźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

s rukowanjom wopschijecźa pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, psches cžož ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

Behrisch & Co.

želesolijeŕnja a maschinowa fabrika
w Lubiju w Sakskej

— sałoženа 1855 —

porucza ßo k spěschnemu wobstaranju hrubje a dospołnje wudźěłanych

maschinowych dźělow, stołpow, rjemjenjowych tarcžow, subatych a koniskich kołow, patentnych róžnych kijischcźow, wóknowych ramzow atd.

po pschipóßłanych abo ßamownych wschelakich modellach.

Porjedźenja maschinow wschěch družinow.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kołmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Lamane nudle,

punt po 24 np., porucza jako jara płacźisny hódne **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Turkowske a cžěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschcźu.

Nowe połnojerje

po 4 a 5 np.,
15 schtuk sa 60 nowe pjenježki,
rjane a ßo wulke wopokasowaze, porucza
Gustav Poser.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza
Hermann Klemm na bohatej haßy.

K nětczischemu czaszu

poruczam szwoju **prima-schtrykowansku wołmu** po szlědowazych szměschnje-tunich płaczisnach:

prawdziwe jendź. melt. cžeszane pschadło, złonski punt mk. 3. —
" " **barbite wołmy,** " " " 3. —
" " **koleskate pschadło,** " " " 3. 30.
mohärowu wołmu (židźinojtu), sa wulki skład jenož . . . 33 np.
zefyrowu wołmu czornu, sa skład . . . . . 18 np.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schuleŕskej haszy 3.

NB. S dobom dowolam szebi moje **derje pschistejaze korsety** (wot **mk. 1** atd.), kaž tež mój stajnje derje srjadowany skład **rüschow, szeklow, schtrympow, sokow, schlipsow** atd. atd. dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczicź.

No. 6. Konzesz. tworowe klamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowskej haszy

porucza:

Hamburgske łódźniske kholowy . . po mk. 10.50,
jendźelske kožane kholowy . . . . " " 9.50,
němske kožane kholowy . . . . . " " 7.50,
jednore a dwójne **manschestrowe kholowy** " " 3.50—4.50.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowazy magazin

w Budyschinje,

na lawskich hrjebjach 8, s napschecza noweje měschczanskeje schule,

porucza po tunich twjerdych płaczisnach:

mužaze schaty,	kupjelńske schaty,
žonjaze schaty,	blidowe schaty,
hólczaze schaty,	łožowe schaty,
holczaze schaty,	hospodaŕske schaty,
prěnjo-schaty,	kuchińske schaty,
ludźaze schaty,	domjaze schaty.

Ruczne młóczaze maschiny,

młóczaze maschiny s gőplowym czěridłom,

schrótowe młyny, szykanjowe maschiny

w 5 wschelakich wulkosczach,

konjaze hrabje, rólne walzy,

universalne szyjate maschiny,

dźeczelszyjate maschiny, wějne maschiny,

rěpowe rěsaki atd.

twarja w sprawnej najnowschej konstrukziji a maja stajnje na składźe

Behrisch & Co.

želesolijeŕnja a maschinowa fabrika

w Lubiju w Sakskej.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje szłodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haszy.

Kuczowe graty,

so by s nimi wurumował, tunjo pschedawa

M. Müller

na swonknej lawskej haszy czo. 8.

Najtunische a najwutrajnische szamodźěłane **kofry** a **tosche** ma na pschedań

rjemjenjeŕski mischtr **M. Müller.**

Jerje,

rjane tuczne ryby, schtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach

w hosczeńzu „k słotej hwěsdźe".

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczisnach

Richard Pötschke

na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Pscheczelne szerbske poszłuženje.

Wulki skład khofeja,

szyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny " 100—200 " " "
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.
Wschě družiny, derje szłodźaze, porucza

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haszy 6.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow wo 5 np. tuńscho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtunischich płaczisnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorski raffinade"**;
syrup dobry zokorowy 30—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tež wschitke druhe twory w najlěpschej dobrosczi a po wschomóžno tunich płaczisnach.

Pscheczelniwe szerbske poszłuženje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich szerbskich czaszopiszow.

Proste a czežsche porjedźenje czaszników po najtunischich płaczisnach wobstara

Joh. Gäth

na róžku hospitalskeje a kamjeńtneje haszy.

Pschedawanje a **porjedźenje czaszników** (segerjow) wschěch družinow, derje a tunjo, poskicza **A. Mager** na szerbskich hrjebjach s napschecza stareje kaserny.

Do Adelaide

(w połodnischej Awstraliji)

wobstara s parołódźu ratańskich a seńskich dźěłaczerjow po **M. 164** sa familiju

Adolph Hessel

w Draždźanach,

C. A. Mathei,

HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na nèmskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 15. septembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedza ſa nje na **4. štwórtlěto 1883** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadza. Czi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tez w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Sſrjedu 5. ſeptembra wjeczor w 7 hodźinach kral Albert a kralowa Karola, prynzyßynje Jurjowa a Mathilda ſ extraczahom ſ Drazdźan na budyſchſke dwórniſchczo pſchijědźechu. Tu jich wſchelazy kralowſzy a měſchczańſzy ſaſtojnizy, kaž tez někotſi wyſchzy najpokorniſcho poſtrowichu, a po krótkim pſchebywanju wyßozy knjeza pod ßławuwołanjom ſhromadźeneho luda dale do Žitawy wotjědźechu. — Tón ßamy wjeczor na pół 9 hodźin woni do Žitawy pſchijědźechu, hdźez buchu tez najrjeńſcho powitani. Kral a kralowa w hoſczeńzu k ßłónzu wotſtupiſchtaj, pſched kotrymž ßo žitawſke ſpěwanſke towarſtwa ſeſtupachu a jimaj pěkne ſaſtaniczko wuſpěwachu a tſikróczny ßławu wunjeßechu. Jako bě ßo kral mikoſcziwje ſa to podźakował, wojerſka hudźba pſchicżeże a pěknje piſkaſche. — Naſajtra ßo kralowſka ßwojba k manövram poda a ßo wot tam pſchipołdnju do Žitawy wróczi. Popołdnju ßo k czeſczi tajkich wyßokich hoſczi rjany konzert wotdźerża a wjeczor bě bal, kotrehoż pjenjeżny wunoſchk albertſke towarſtwo doſta. Wonka bě wſcha wokolnoſcz najkraßniſcho poßwěczena a na balu wobej Majeſtoſczi ſe wſchelakimi pſchitomnymi mikoſczíwje porěczeſchtej. Dźeń 7. ſeptembra ßo wonej k hrabi ſ Einſiedel (nad Minakałom) do Reibersdorfa podaſchtej a tam někotry hodźiny pſchebyſchtej. Naſajtra ßo kral Albert ſaßo k manövram poda, kralowa Karola je pak wſchelake hoſpitale a hojerńje wopytała. Kral a kralowa ſtaj ßo 8. ſeptembra do Pillnitza wróczikoj a ßo ſandźenu póndźelu na někotre dny do Lipſka podaloj.

— K wulkim, tak mjenowanym khěžorſkim manövram, kiž ßo w bliżſchim czaßu wokolo Homburga wotdźerża, tam ßlědowazy woßebni knjeza pſchijědu: němſki khěžor, pruſki krónprynz a pruſzy prynzojo Wylem, Bjedrich Korla a Albrecht, ſakſki, ſchpaniſki a ßerbſki kral, tſjo jendźelſzy prynzojo, wulko-wójwodźe ſakſki a heßenſki, heßenſki landhrabja a někotſi němſzy wjerchojo.

— Po manövrach ſměje ßo 28. ſeptembra w tak mjenowanym Niederwaldźe nad Rheinom woßebje pyſchny ßwjedźeń. Tam je mjenujzy wulka poſtawa (ſtatua) Germanije abo němſkeho kraja poſtajena abo ßo w tychle dnjach w jeje najpoßledy hotowych kruchach poſtaji, a tuta Germanija je po napohladźe wulka ßylna žónſka, ſ mjedźe lata. Jeje poſtawa ßo 28. ſeptembra w pſchitomnoſczi němſkeho khěžora, kaž tez němſkich kralow a wjerchow na ßwjedźeńſke waſchnje wotkryje. Sswjedźeńſke měſto budźe ſ wojakami wobrubjene abo wobmjeſowane, něhdźe 290 wojerſkich towarſtwow — to je něhdźe 10,000 muži — ßo na tym ßwjedźenju wobdźěli, toho runja generalojo, kiž ßu ßo w poßlenej němſko-franzowſkej wójnje wuſnamjenjeli, pſchedßyda khěžorſtwoweho a krajneho ßejma, někotſi miniſtrojo atd. Hacz wjerch Bismark, kiž je wot khěžora woßebje pſcheproſcheny, tez pſchińdźe, je hiſchcże njewěſte. Wón je ſ najmjeńſcha ſ Gaſteina, hdźez tu khwilu tamniſche kupjele wuživa, na naprajchowanje wotmolwik, ſo hiſchcże njewě, hacz budźe jeho ſtrowoſcz tak kruta, ſo budźe ßo wón na ßwjedźenju w Niederwaldźe wobdźělicz móz.

Awſtrija. Sandźenu ßrjedu 12. ſeptembra ßo w Winje, kaž tez we wſchěch awſtriſkich, němſkich a ßłowjanſkich krajach na to ſpominaſche, ſo buchu Turkojo, kiž běchu Win woblehnyli, runje pſched 200 lětami jako 12. ſeptembra 1683 wot kſchesczijanow pod nawjedowanjom pólſkeho krala Ssobjeſkeho (Sobieskeho) tak ſbiczi, ſo ßo wot tuteho czaßa — ſ wuwſaczom Sserbije a Bołharſkeje — ani Sſkowjenjo ani Němzy pſched turkowſkim wójſkom wjazy bojecz njetrjebachu. Do lěta 1683 pak Turkojo wſchemu kſchesczijanſkemu ludu w donawſkich krajinach, Němzam, Polakam a Rußam ſ podczißnjenjom hrożachu, pſchetoż jich pſchemózy k kóždym lětom bóle pſchiběraſche. A tak budźiſche ßo tez ſtało, njebudźi-ſche kral Ssobieſki ſe ßwojimi Polakami khěžorej na pomoz pſchicżahnył. Druſy wjerchojo wſchak běchu tez pſchicżahnyli, kaž ſakſki khurwjerch, bajerſki khurwjerch a lothringſki wójwoda, ale woni njemózachu ßo na Turkow ſwažicz, dokelž běchu jich wójſka ßłabe. Ale jako pólſki kral Jan Ssobieſki, kiž běſche na wójnu ſ Turkami wuſtojny a bě jich hižo prjedy někotry krócz ſbił, ſe ßwojimi 50,000 muženi pſchicżeże, dha bě ſkerje nadźija na dobycże. Němſzy wjerchojo ßo hnydom Ssobieſkemu pſchiſanknychu a pod jeho wjedźenjom Turkow wot Wina wotraſychu. Schtóž chze tu wěz wobſchěrnje ſeſnacz, tón kup ßebi w wudawrani Serb. Nowin knižku „Kſchiž a połměßaz abo Turkojo pſched Winom w lěcże 1683.“ W tutej knižzy je k. wucżeŕ Wehla jara pěknje wopiſał, kak ßu ßo tehdy Turkojo do Awſtrije walili a Win woblehnyli, kak ßu ſakhadźeli a kak buchu tam poraženi. To a hiſchcże wſchelake druhe je w tej knižzy jara ſajimawje wopiſane. — A hewak móżemy hiſchcże pſchiſtajicz, ſo je ßo tehdy tez tójſchto Sserbow pod nawjedowanjom ſakſkeho khurwjercha Jana Jurja III. na wumóżenju Wina wobdźěliło. Mjenujzy nimale wſchón kraj, wot Sserbow wobydleny, tehdy k Sakſkej ßłuſcheſche. Snate pak je, ſo Sserbja wojerſtwo lubuja a ßu radlubje wojazy. Po tajkim je tez tak wjele hacz wěſte, ſo je w lěcz

1683 wjele Sserbow ſ khurwjerchom Janom Jurjom III. měſtu Winej k pomozy cžahnyło a ſo ßu tak pod wyſchſchim roskaſowanjom krala Ssobjeſkeho pódla Polakow a Němzow też Sserbja Win ſ turkowſkeje ruki wumóz pomhali. Potomniko tamnych Sserbow! kup ßebi toho dla knižku, w kotrejž je to wopißane.

— W Winje ßu w poßlenim cžaßu ſaßo někotre khětro wulke wóhnje byli a měnja ludžo, ſo ßu je ſtóſtnizy ſakožili. Ale jenož jeneho ſakožerja ßu doßahnyli a maja toho dla w měſcže dale ſtrach, ſo ßnadź budža ſ nowa wóhnje ſakožene.

— Nowonarodžena džowczičzka awſtriſkeho krónprynza Rudolfa je w ßwjatej kſchcženizy mjeno Hilžbjeta doſtała. Khěžor a khěžorka kmótſjeſchtaj.

— W Wuherſkej madžarſki lud hiſchcže pſchezo nadpady na židow cžini, jich wurubja a jim domy abo khlamy kaſy, hacž runje wojazy jara krucže pſchecžiwo nadpadowarjam wuſtupuja. Tójſchto tych ßamych bu pſchi tym ſatſélenych, ranjenych abo do jaſtwa wotwjedženych.

— W Khrowatſkej je měrniſcho w ſkutkach, ale cžim njeměrniſcho w myßlach, pſchetož tak derje woßebni knježa, kaž też měſchcženjo a burja na Madžarjow a jich wuherſke miniſterſtwo ßwarja, prajizy, ſo budža, hdyž też ſ cžicha, dha pak cžim wutrajniſcho pſchecžiwo Madžaram ſkutkowacž, doniž jich pſchemóz w Khrowatſkej, Sſkawonſkej a Dalmatſkej ſlemja.

— W Krakowje, w ſtarym pólſkim hłownym měſcže, je ßo k wopomnjenju Ssobjeſkeho dobycža nad Turkami tſidženſki pyſchny ßwjedžeń ßwjecžił a běchu ßo tam hoſcžo ſe wſchěch pólſkich krajow ſeſchli.

Franzowſka. Jednanja mjes Franzowſami a Chineſami anamſkeho kraleſtwa dla ßu ßo ſapocžałe a je chineſyſki khěžor toho dla ßwojeho póßłanza Tſenga do Pariſa póßłał, Ssnadź ßo měr wujedna, ſ najmjeńſcha Jendželcženjo jara k tomu radža, dokelž bychu hewak jich pſchekupſtwo a wikowanje ſ Chineſyſkej a ſ krajemi, ſ njej mjeſowazymi, jara ſchkodowało. Tſeng je w Londonje.

Rußowſka. Khěžor ſe ßwojej ßwójbu hiſchcže w Kopenhagenje pſchi danſkim kralu pſchebywa. Wón pak bě wo to proßył, ſo njebychu jeho dla wulke hoſcžiny a pyſchne ßwjedženje hotowali, dokelž chzyſche wón khwilu w prawym, poknym ßwójbnym pokoju a měrje žiwy bycž.

Južne Sſkowjanſtwo. Bólharſki wjerch, kiž běſche někotry cžaß ſ ruſkim knjeżerſtwom w někajkej njejednocže žiwy, je ßebi někto hinak pſchemyßlił a chze po ruſkej radže ſaſtupjerjow kraja k wuradžowanju powołacž a to po tym waſchnju, kaž to bólharſka konſtituzija abo wuſtawa žada. Wón bě mjenujzy tule wuſtawu ſaſtajił a po ßwojej woli bjes pſchiſwolenja krajnych ſaſtupjerjow knjeżeſche. Na to pak ßo lud hněwaſche a bě tak wěſta pſchekora w kraju. Ssnadź budže někto lěpje.

Egiptowſka. W delnjej Egiptowſkej, kaž w měſtomaj Kairu a Alexandriji kholera ſ mozu kónz bjerje a w hornjej Egiptowſkej też wotebjeracž pocžina.

Pjecžena wjewjerczka.

Prěnja pokaſka ſ knižki „Raſcha wowka“.

Něhdy pſchińdže Khatka wot Wowczerkez a bě wſcha ſbóžna, ſo je ji Wowczerkowa kuſk ſajecžeje pjecženje daka, ale ſo bě ji tak derje ßłodžałko, ſo to ani wupowjedacž njemóže, runje kaž poprjanzy. — „Sajaza?“ myßleſche ßebi kmótra; „ſ wotkal bychu jeho wſali? khodži dha Wowczerk do ſajazow?“ — Tu pſchińdže Hanka, najſtarſcha Wowczerkez holza, na wopyt. Ta dyrbjeſche na ſtajnoſczi pěſtonicž, dokelž mějachu doma kóžde lěto něſchto małe. Kmótra praſcheſche ßo jeje hnydom: „Schto pak ſcže dženża dobre k wobjedu měli?“ — Niczo dale, — jenož běrny“, wotmolwi Hanka. — „Schto jenož běrny? Wſchak mi naſcha Khatka runje powjedaſche, ſo je ji waſcha macž kuß ſajaza woptacž daka a ſo je tak derje ßłodžał.“ — „Ach ně, kmótra, to ſajaz byk njeje — to je było kuſk wjewjerczki; nan bě ju na Cžornej Horje doſtał; bě mjenujzy hajniſkeho ſ tſjomi wjewjerczkami ſetkał, kotrež bě ſa mordarje ſatſélił; nan wuproßy ßebi je wot njeho, dokelž bě huſto ßłyſchał, ſo maja wjewjerczki hiſchcže lěpſche mjaßo, dyžli ſajazy, je-li ßo jenož ſ lěßnymi worjeſchkami žiwja. Hajniſki jemu je dari, khwalo, ſo ßu wo prawdže něſchto woßobne. Nan pſchinjeßy je domoj, wódrje je, a macž je ſpjecže a nawari ſchklu běrnow, a tak mějachmy dobry wobjed. A hdyž Khatka k nam pſchińdže, da ji macž też kuſk. — Wóndano bě macž na dworje na dźele pobyła; ſchoßarjez Hilža bě pſchi kormjenju jenu hußyzu ſ bibaßku ſadußyła, tak ſo běchu ju doreſacž dyrbjeli; knjeni pak wo nju njerodžeſche, ale dari ju naſchej macžeri a my mějachmy na něſchto dnjow mjaßa a tuka na dołhi cžaß ....“ — Dži mi, dži“, wuraſy kmótra, „to cžłowjeka ſyma woběhuje! Cžakaj, Khata, ty njeſchwarne holcžiſko, ſo mi njebudžeſch wjazy ſajazy pola Wowczerkez jeſcž! Na blaku ßo mi dži wumycž; a ſo ßo mi niczeho ſ rukomaj njedótkaſch.“ A ſ tym ſchmórny ju ſ durjemi won.

Khatka pak wobkrucžeſche płaczo, ſo je ſajeczk dobry byk. Tu pſchińdže nank, a ßłyſcho, ſchto je ßo ſtako, rjekny ſ tyſku mjes porſtami wjercžo: „Schto ßo wadžicže; ſchtó wě, ſ cžim ßo holza hiſchcže wukormi. Wo dobrych a njedobrych jědžach njehodži ßo wurěczowacž a pſchepokaſacž. Kak, ſo hiſchcže ßam junu ſ jenej wjewjerczku pſchicžahnu?“ žortowaſche nank. — S tej mi njepſchińdž bliſko, a woſtaj mje ſ tymi bladami na pokoj!“ macž rjekny.

Pſchiſpomnjenje. „Raſcha wowka“ je knižka, kiž ßo ſa ſtarych a ſa mkodych hodži. Stari w njej tajke wězki namakaja, kiž ßu w ßwojich džěczažych a mkodoſtnych lětach ßami do ſkutka ſtajili abo na druhich wuhladali; mkodži pak w knižzy něſchtožkuliž nadeńdu, ſchtož je tajke, kajkež je ßo w jich žiwjenju zofako. „Raſcha wowka“ je ſ jěnym ßłowom knižka ſa kóždeho; po tajkim ſměje też kóždy, kiž ßebi ju kupi, ſ njeje ßwoje wokſchewjenje, hdyž ju cžita, a pódla też hiſchcže dobre powuczenje ſa žadanja a potrjebnoſcže cžłowſkeho žiwjenja.

Ze Serbow.

S Budyſchina. S krajnoßemſkich wólbow je kandidat ßerbſko-konſervatiwneje ſtrony, kubleŕ a gmejnſki prjódkſtejeŕ knjes Handrij Kerk ſ wulkej wjetſchinu jako dobycžeŕ wuſchoł. Tak daloko hacž ßu nam wólbne reſultaty do dženßniſcho dnja ſnate, doſta k. kubleŕ Kerk 1300, khěžeŕ Fahnauer w Budyſchinje 250 a kubleŕ Klara w Tſělanach něhdže 80 hłoßow. Liberalna ſtrona je ßo podarmo ſe wſchěmi mozami prózowała, ßwojemu kandidatej Fahnauerej ßydko na ſakſkim ßejmje wudobycž. Liberalna agitazia nihdže žaneho wuſpěcha měła njeje, hacž runje bě wurjadnje wótra a žiwa a ßo próza a pjenjeſy nihdže lutowałe njejßu. Tak běchu ßebi liberalni w kóždej wßy, hdžež ßo woleſche, muža, ſ wjetſcha krawſkeho abo ſchewſkeho, najeli, kotryž mějeſche wólbne papjerki liberalneho kandidata ludžom na ſchiju powſchecž a pſchi wuſwolenju na to hladacž, hacž by ßo někajka ſmyłka abo njeporjad njeſtałoj. Je-li ſo by ßo něhdže někajki njeporjad ſtał a by ßo wólba k ſpodobanju liberalnych njeſchlachcžika, maja tucži wotpohladanje, pſchecžiwo płacžiwoſczi wólby proteſtirowacž, runje kaž ßu to po poßlednich khěžorſtwo-ßejmſkich wólbach cžinili. Tón krócž běchu liberalni prěni raz na myßl pſchiſchli, Sserbow ſ tym ßlepicž, ſo papjery wo wßach roſſchěrjachu, kotrež pjecža dobre poczinki liberalneho kandidata ſe ßłódkimi ßłowami wukhwalowachu. Wopſchijecže tutych papjerow bě też do ßerbſkeje rěcže pſchełożene a dyrbjeſche bjes Sserbami měnjenje ſbudžicž, kaž ſo by liberalny kandidat Sserb a pſchecžeł Sserbow byk. Tola liberalni běchu ßo ſe ßwojim lepidłom na wopacžnu adreßu wobrocžili. Sserbja njeběchu tak politiſzy njeſraki, ſo bychu ßebi ſnateho pſchecžiwnika ßerbſkeje rěcže ſa ſaſtupjerja wſali. Woni ßwojeho dotalneho ſapółłanza k. Kerka, kotryž je nětko hižom 12 lět dołho ſ wulkej wuſtojnoſczu pjaty wjeßny wokrjeß na ßejmje ſaſtupował, ſ nowa muž ſa mužom wuſwolichu. Tola niz jenož ſe ſtron Sserbow, też wot Němzow je ßo ſa k. Kerka wjele hłoßow wote-

dako. Konservatiwne towarstwo, kotrež Sserbam jich prawa pschikrótczicź nochze, je žo, dokelž maja w pjatym wjeßnym wokrjeßu Sserbja wulku pschewahu, ſ rosßudženoſczu ſa k. Kerka wuprajiło a ſ khwalobnej dźękowoſczu ſa jeho wuſwolenje žwěru žobu ſkutkowało. So njedźiwajo na to ſe žrjedźiny konſervatiwnych nękotſi ſawiſtnizy, kotſiž ſnjeſcź njemóža, ſo jedyn Sserb na ſakſkim žejmje žyda, w poßlednim wokomiku kublerja Klahru w Tſélanach ſa napſchecźneho kandidatu naſtajichu, njeje ſa wuſwolenje k. Kerka ſe ſchkodu byko. Wulka wjetſchina konſervatiwnych njeda žo pſches tajki manöver ſamylicź a woſta k. Kerkej žwěrna, tak ſo kubler Klahra jenož něhdźe ſto hłoßow doſta. Wot Sserbow žo ſa Klahru po ſdaczu ſ zyła žanych hłoßow wotedako njeje. Sserbja pſchi wólbje we wſchěch ſtronach pjateho wokrjeßa žwoje žejmſke ſaſtupjerſtwo ſ połnym dowěrjenjom ſ nowa do rukow k. kublerja Kerka położichu, ſo by, kaž hacź dotal, tež w pſchichodźe dale Sserbow prawa ſakitował a ſa Sserbow intereßy ſkutkował.

— Knjes dr. Krügar na tudomnym žudniſtwje je pſched krótkim žwoje aßeßorſke pruhowanje wotpołożił a je khwalobnje wobſtał.

— Sa dołhe lěta Michakſka zyrkej pſchi žnjowym žwjedženju tak rjenje wupyſchena była njeje, kaž ſańdženu njedźelu. Młodoſcź w Delnjej Kinje, Brěſowje, Jeńkezach, Sréſchinje a Czichońzach a dwaj ſahrodnikaj ſ Budyſchina běchu k wudebjenju Bożeho doma na 110 wěnzow a wjele pletwow nawili a darili. Se Zidowa bě žo jedyn wěnz wot k. J. dał. Wurjadnje rjany wěnz ſ pólnymi a ſahrodnymi płodami běchu ſ Czichońz darili. Na woktař, kotryž žo létža woßebje rjenje ſ wěnzami, pletwami a ſchtomami kraßnjeſche, běchu dźěczi ſ Michakſkeje ſchule wſchelaki žad a pólne płody pſchinjeßke. — Sſrjedu ſa tydźeń, 26. ſeptembra, žo, kaž hižom ras pißachmy, w naſchej zyrkwi Guſtav-Adolfſki žwjedźeń wotdźerži. Hižom do prědka móżemy drje prajicź, ſo budźe tež pſchi tejle ſkładnoſczi naſcha zyrkej na pſchihodne waſchnje wupyſchena.

— Wójſko, tudy ſtejaze, mjenujzy 4. infanterie-regiment No. 103, je žo ſańdženu žrjedu wjeczor wokoło 11 hodźin ſ manövrow žem wróczíło. Wulka žyła luda wojakow na dwórniſchczu ſ hurawołanjom witaſche a jich wot tam do kaſernow pſchewodźeſche, duzy hura-wołanje woſpjetujo, na czož wójſko tež tak wotmolwjeſche. *F.*

— Tſecźa lětuſcha evangelſka Boża žłużba w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach ſměje žo 19. njedźelu po žwj. Trojizy, jutſje 16. ſeptembra 1883. — Spowjedź ſměje k. farař Imiſch ſ Hodźija a prědowanje k. farař Mrósak ſ Hrodźiſchcźa.

S pola a ſ hole. Kral. ſakſki žejm, pſches nowowólby runje ſaßo na 6 lét ſeſtajany, w krótkim czaßu hromadu ſtupi. Wjele je žo pſchi wólbnych běđženjach wo ſakoženju nowych żeleſnizow rěczało, ale to wſchitko naſtupaſche jenož pokodniſchi dźěl hornjeje Łużizy. Wosmjeſch-li pak khartu naſcheje Łużizy do rukow, dha widźiſch, ſo je pokodniſcha Łużiza zyle wot żeleſnizow hižom napjelnjena a pſchepjelnjena, połnózna hornja Łużiza pak ſ wuwſaczom Kohlfurtſko-Falkenbergſkeje zyle prózna. Nam žo ſda, ſo by jena najnuſniſcha żeleſnizow ta była, wo kotrejž je žo hižo dawno rěczało: żeleſniza **wot Budyſchina do Běkeje Wody.** Tuta wěz móhła žo lóhko do ſkutka ſtajicź, hdyž by ta żeleſniza ſchka wot Budyſchſkeho dwórniſchcźa pſches żeleſniſki wulki móſt wyſche Sprewje po Draždźanſkej liniji; hnydom ſady moſta by žo k połnozy dele nawróczicź měła a to na Mały Wjelkow, Minakał a wot jow na Delnjo-Wujeſdźanſke pſcheddwórniſchczo (vorbahnhof), hdźež wona Kohlfurtſko-Falkenbergſku liniju pſchekroczi; wot jow wjedźe žo pſchi Mużakowſkej dróſy do Hamora, Wochos hacź do Běkeje Wody, hdźež žo k Barlinſkej liniji a tež k Mużakowſko-Barſchczańſkej pſchiſanknje. To by wo prawdźe jara trěbna żeleſniſka linija była, trěbna ſa zyku hornju Łużizu, a ſo by žo ſadaniła, nad tym njeje dwělowacź. Duž žo nadźijamy, ſo naſchi ſaſtupjerjo tutu wěz ſpěſchnje a krucźe do rukow woſmu, a tak ſwjaſk mjes pokodniſchim a połnóznym dźělom horneje Łużizy (a tež ſ Winom a Barlinom) do ſkutka ſtaja, ſwjaſk mjes polom a holu!

S Klukſcha. Kaž w druhich woßadach ſměja žo tež w naſchej 23. ſeptembra nowowólby do zyrkwinſkeho prjódkſtejerſtwa. Pſchi nich žo wobdźěla: Klukſch, Lichań, Czelchow a Nowa Wjeß. My wuſwolerjow naležnje proßymy, ſo chzyli pſchi wólbje na to dźiwacź, ſo je naſcha woßada žerbſka a ſo žu jej toho dla žerbſzy ſaſtupjerjo nuſni. (Wopißanje žwjedženja pſchi położenju ſakkadneho kamjenja noweje ſchule žo ſa tydźeń wotczíſchczi.)

S Luha. Na tudomnym knježim dworje žu ſańdženy tydźeń paduſchi pobyli. Woni žu w druhim ſchoßu ſ wóknom do hrodu ſaléſli a tam wſchelaku ſkotu pychu, jako pjecź ſkotych pjerſchczenjow, ſkotu broſchu a žydym ſkotych naruczníkow kranyli. Na to žu žo pola knježeho najeńka Brühla nutſkłamali a ſ jeneho khamora 200 mk. wſali. Jedyn pakczik ſ kmótſjazymi liſtami, w kotrychž 1700 hriwnow leżeſche, žu paduſchi njepſchepytany na bok czíßli. S knježeho dwora žo woni do tudomneho młyna podachu. Tu toho runja ſ wóknom do delnjeje ſtwy ſaléſychu, tola wjazy dyžli 5 hriwnow tu njenamakachu. Rěbl, po kotrymž žu paduſchi do hrodoweho druheho ſchoßa horje léſli, žu woni ſ tudomneje kowarnje wſali a jón tam poſdźiſcho ſaßo donjeßli. Hacź dotal hiſchcże nutſkłamarjow wußlédźili njejžu.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. (A.) W lěcze 1881 běſche pſches k. fararja Wjelana w Sslepom, kaž tež pſches druhich knjeſow duchomnych a wjele pruſkich Sserbow najpokorniſcha próſtwa na kralowſkeho pruſkeho miniſtra duchownych, wuczbnych a lékarſkich naležnoſczow, knjeſa ſ Goßler w Barlinje, póßłana, w kotrejž žo proſcheſche, ſo by žo žerbſka rěcź w žerbſkich ſchulach w potrjebnej měrje nakožowała. Na tule próſtwu je wyßoki knjes miniſter wukaſnju póßłał, kotruž je kralowſki wokrjeßny ſchulſki inſpekthar, knjes farař Kuring w Laſu w žwojim czaßu k ſjawnemu nawjedźenju dał. Wona ma žo w žerbſkim pſchełożku tak:

W Barlinje, 16. januara 1882.

Waſcha Wyßokodoſtojnoſcź ſcże pod 23. januarom a potom pod 7. februarom ſańdženeho léta pſchedſtajenje, ſ wjele podpißmami wuhotowane, pſchepodali, w kotrymž žo na to ſkorži, ſo žo k tomu nuczi, žerbſki jaſyk ſe žerbſkich ſchulow zyle wuhnacź. K tomu je próſtwa pſchiſankњena, ſo by žo na to ſtutkowało, ſo by žo na žerbſkich wuczerſkich aſpirantow po potrjebje dźiwało a ſo by žo w žerbſkich ſchulach ſ najmjeńſcha nabożina, biblijſke hrónczko, thérluſch a czitanje dźěczom w jich macźerſkej a wutrobnej rěczi nawuczile.

Hdyž je žo k tutemu pſchedſtajenju kralowſke knježerſtwo w Liegnitzu žłyſchało a liczba naſpomnjenych ſchulow žo wurjadnje revidirowało, tež hiſchcże druhe nawjedźenja žo ſtachu, wotmolwjam Wam, kaž tež žobupodpißarjam pſchedſtajenja žłédowaze:

Kralowſkemu ſtatnemu knježerſtwu je ſdalene, a wone tež žaneho ſamyßła k tomu nima, ſo by žerbſku rěcź ſ naſpomnjenych ſchulow wucziſchczecź chzyło. Wone ma pak tu pſchiſłuſchnoſcź, žo ſa to ſtaracź, ſo njeněmſke dźěczi ſ wědomnoſczu němſkeje rěcze wuhotowane ſe ſchule do žiwjenja ſtupja.

So je to pod datymi wobſtejenjemi nuſnoſcź a ſa žerbſki lud dobytk, nad tutym žo tež mjes dohladnymi pſchecźelemi žerbſkeho luda njedwěluje. Tež ſpißowarjo pſchepodateho pſchedſtajenja žo tutemu pſcheßwědczenju njeſawěraja, hdyž žo ſkónczńje na tu próſtwu wobmjeſuja, ſo by žo nabożina, biblijſke hrónczko, thérluſch a czitanje žerbſkim dźěczom w jich macźerſkej rěczi doſtale.

Ja pſchiſpominam k tomu, ſo žo niczo pſchecźiwne wot kralowſkeho knježerſtwa pſchikaſako njeje a žo tež ſtutkownoſczi, w wurjadnej reviſiji dopóſnatej, njewotpowjeda, hdyž žo w pſchedſtajenju praji: „Naſcha mkodoſcź njewuknje wjazy w žwojej macźerſkej rěczi kſchesczijanſke hauptſchtuki, ſchpruchi, thérluſche, haj ani czitanje.“ Kralowſke knježerſtwo je wuraſnje ſakaſako, tele wotdźělenja w žerbſkich ſchulach němſki wuczicź dacź, hdyž žo bjes doßahajzeho ſroſumjenja pſchißwojeja. Stanje-li žo pak pſchißwojenje (aneignung) w žerbſkej rěczi, žo žamo roſumi, ſo žo tež w žerbſkej bibliji a w žerbſkich ſpěwarſkich knihach czita. Jenož hdźež dźěczi hižo doßahajzu wědomnoſcź němſkeje rěcze wobžedża, by žo na wyſchſchej ſtopjeni (oberſtufe) kſchesczijanſka wuczba němſki wudźělicź měła. Ale tež w tutym padże woſtanje, dźiwajo na konfirmandſku wuczbu, w žerbſkej rěczi wudźělomnu, kaž tež na Božu žłużbu, na rune waſchnje wukonjanu, pſchißwojenje nabożinſkeho ſ hłowu wuknjenja w tutej rěczi dowolene.

Je-li ſo by žo wot toho w jenotliwych padach wotſtupiło, dha bě tym, kotrychž to naſtupa, dowolene, žo toho dla na kralowſke knježerſtwo wobroczicź a žebi porjedženje (remedur) wuproßyczź.

So žo njeje tutón pucź pokrocził, ale ſo je je žo powſchitkowne hibanje w Hornjej Łużizy, tak daloko hacź ma wona žerbſke wobydlerſtwo, do ſkutka ſtajiło, je pſchi jeho hewaſchim tak loyalnym ſadžerženju napadnyczź dyrbjało.

Wuprawjenje žadanja a dopokaſane namjety žo tež bjes tajkich žrědkow dopelnja. Tak žebi, kaž je žo to po dopokaſmach ſtało, Kralowſke knježerſtwo da naležane bycź, po móżnoſczi wjele aſpirantow žerbſkeho jaſyka do prápparandſkich wuſtawow pſcheßadźicź. Tež namakaja tajzy prózowarjo, hdyž žu hewak do prědka tak nawjedźiczi, kaž žo ſłuſcha, woßebite wobkedžbowanje pſchi pſchijeczu do ſeminarow, a budźe žo tež Kralowſke knježerſtwo wo poſtajenje žerbſkich wuczerſkich kandidatow pſchi ſchulach jich macźerneje rěcze, tak daloko hacź je jemu móżno, ſtaracź. Tola njeležı w jeho mozy, jich tam ſtajnje dźerżecź, hdyž ſkładnoſcź pytaja a namakaja, na němſke ſchule pſcheńcź.

ſ Goßler.

S Dołheje Borschcźe. Tudomne wojerske towarstwo, kotremuż bě žo tež Wukrancźanske pschiwdako a s dobom tudomna schulska młodoscź žwjecźachu 8. septembra sedanski dźeń pod nawjedowanjom tyscherskeho mischtra Heinricha. Sswjedźeń žo derje radźi.

S Wochos. Na sedanskim dnju 2. septembra mějachmy tudy rjany žwjedźeń. Mjenujzy sjenocźene wochožansko-hamorjansko-cźělnjanske wojerske towarstwo běsche pola wojerowskeho rěsbarja Fordana pomnik k dopomnjenju na tych wojakow wudźěłacź dako, kiž běchu 1870—71 w němsko-franzowskej wójnje žwoje žiwjenje sa wótzny kraj woprowali. Tutón pomnik je žo tudy postajił a žo na spomnjenym dnju požwjecźi; na žwjedźenju pak žo tež wojerske towarstwa s Běleje Wody, s Kutow, Wuskidźe a Rychwalda wobdźělichu. W druhej hodźinje žo žwjedźenski cźah k pomnikej poda. Jako bě žo tam khěrlusch „Ja wumrjecź dyrbju, to wěm wěscźe" wot zykeje shromadźisny wuspěwak, dźerżeše rychwaldski knjes farar Stanga kražnu žwjedźenisku rěcź, w kotrejž na wustojne waschnje na to pokasa, so je tutón pomnik stajeny 1. k dźakownemu wopomnjenju panjenych, 2. k napominanju sa pschichodne splahi a 3. k Božej cźesczi. K wobsanknjenju wuspěwa žo khěrlusch „Njech Bohu dźakuje!" Jako běchu žo potom hischcźe rěcźe wot jenotliwych pschedžydow měte, wróczi žo cźah, kotremuż běchu žo tež wochožanske a cźělnjanske schulske dźěczi pschisanknyke, na to město, kotrež bě žo sa dalsche swježelenja pschihotowało. Posdźischo běchu reje w sali knjesa hoscźeńzarja Domaschki, kotrež tajke spodobanje namakachu, so hacź do ranschich hodźinow trajachu.

S Delnich Łužiz pišaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Bórkow. Wóndano pschipołdnju wokoło dwanacźich hodźin žo tudy domske a hródże žiwnoscźerjo Meschka wotpalichu a staj žo tež dwě žwinjecźi žobu spalikej. Jako žo na tórmje schtórmowacź pocźa, runje njewjesta a nawoženja w zyrkwi psched woltarjom stejeschtaj. Wschitzy, kiž běchu pschi wěrowanju, žo jara strózichu, a knjes duchowny s rěcźu sasta, tola jenoż na maku khwilku, dokelž bórsy sažłyschachu, so je woheń daloko wot jich wobydlenja.

Bohu k cześći a Sserbam k wužitku

do pokładnizy Macźizy Sserbskeje dale saplacźichu (na lěto 4 hr.): Knježa farar Jencź w Palowje, žerbske spěwanske towarstwo „Jednota" w Khróscźizach.

Do pokładnizy Towarstwa Pomozy dale saplacźichu abo darichu: Knježa kantor a wucźeŕ Jurk w Łasu 1 hr., kantor a wucźeŕ Ssmola w Maleschezach 1 hr., kantor a wucźeŕ Voigt w Klětnom 1 hr., kubleŕ Wehla w Kumschizach 1 hr.

Přilopk.

* Wot tych 28 sakskich wólbow žu 27 hacź dotal snate a to 17 konserwatiwnych, 6 pokracźowanskich, 3 nazionalne a 1 sozialistiska. (Kubleŕ Heinza w Dohacźizach je tež s nowa wuswoleny.)

* Do Noweje Wopakeje 4. septembra jedyn gefrajta budyskeho wójska do jeneho hoscźeńza sastupi a tam stwu wotnaja, prajizy, so jeho žotra bórsy sa nim pschińdże. Dołho tež njetrajesche a tež młoda, pěkna, derje swoblekana holza sastupi, kotraž měješe srudny napohlad a skoro niczo njerěcźesche, tola pak prajesche, so je na tym jeje wulka mucźnoscź wina. Wobaj žo bórsy do wotnajateje stwy podaschtaj, ale kak žo hoscźenzarjezy strózichu, jako rano tu holzu wonka morwu namakachu. Woni toho dla hnydom po jeje bratra běžachu, ale jako dó jstwy sastupichu, tutoho na schpundowanju morweho namakachu — a na blidźe prósnu bleschku, s kotrejž běsche žylny jěd schwablokišlik wupity. Na blidźe leżesche list, wot toho młodeho cźłowjeka napižany, w kotrymž stejesche, so žo jemu a jeho njewjescźi, pschetož ta morwa holcźka to běsche, niczo njeradźi a kóžda nadźija žo skasy a so staj toho dla wobsankkoj, žebi žiwjenje wsacź. W liscźe žo tež proschesche, so bychu wobeju do jeneho rowa pohrjebali, so wschak jeho nan wschě khósty saplacźi. Powjeda žo, so je tón młody cźłowjek tsi lěta w pruskim wójsku žłužił a potom w Budyschinje do sakskeho stupił. Skónczńje žo pokasa, so wón Jurak rěka a bě s Rychwalda, jeho njewjesta bě pak 19lětna dźowka zyhlekryjerja Reina w Wopakej, kotraž bě hacź dotal w Budyschinje žłużiła.

* Manöver pola Žitawy je žo se srudnym njesbožom skóncził. Jako bě wutoru dopołdnja general Holleben-Normann 103. infanterie-regimentej bożemje prajił a psches łuku k ulanam jěchasche, so by žo tež s tutymi roszohnował, pschecźišny žo na dobo jeho kóń tak, so general na semju padże. Jako jeho nětkosi lěkarjo a lěkarśzy žłužobnizy sběhnychu, pokasa žo, so je žebi wobej wobruczźy a jene rjebko skamak. Czoło bě wobodrjene a žiwot s krwju pobežany. Dołhi czaž sandże, prjedy hacź general sažo s womory wotucźi. — Hewak bě sa czaž manöwrow pola Fridersdorfa jedyn husar s konja panył a žebi pschi tym ruku skamak, pola Makeho Schunowa žo jedyn husarski kón pschecźišny, jěsdny pak njewobschkodźeny wosta, a pola Draužendorfa žo jedyn adjutant regimenta gardyjěsdnych s konja wali, a hacź tež běsche w wobliczu wobschkodźeny, dha tola sažo na konja slěsy a dalschu žłužbu czinjesche.

* Evangelsko-lutherske zyrkwine nowiny pischu: Kaž sandźene lěto, tak bu tež sažo lětsa w Sakskej provinzy pruskeho kralestwa lutherska Boża žłužba w pólskej rěcźi wotdźerżana. W tutej provinzy bydli mjenujzu jara wjele lutherskich Polakow, kotsiž žu žo tu wokoło městow Eislebena, Merseburka, Hale sažydlili, so bychu sa tudomne wulke zokorowe fabriki runklizu plahowali. Wulki dźěl tych žamych je s lutherskeje Pólskeje woždy, Odolanów pomjenowaneje. A toho dla běchu tež duchowneho tamneje woždy, s mjenom Harhausen, proživli, so by jim tón krócź w Eislebenje Boże žłowo prědował. To žo 25. julija sta w zyrkwi žwjateho Handrija, kotraž bu k tomu pschecźelniwje pschewostajena. Na 300 evangelskich Polakow bě žo tu seschko. Mózńje saklincźa, pschewodźeny wot kražnych pischcźelow, khěrlusch: Budź khwalba Bohu žamemu, abo kaž Pólski rěka: Chwała Bogu w wysokości. Na Božej wjecźeri wobdźěli žo 220 spowjednych. Po dokonjanej Božej žłužbje seńdźechu žo wschitzy w khapalni a pschepodachu k. duchownemu jako wopor dźaka sa duchowne wokschewjenje 170 hriwnow sa jeho žyrkej a woždu doma. Na to wobhladachu žebi s duchownym hromadże dom, w kotrymž bě žo dr. Marczin Luther narodźił. Na dompucźu poda žo duchowny tež hischcźe do Merseburka, so by tam dwě młodej lutherskej pólskej holcźzy, kotrejž běschtej na straschnu hkownizu skhorikej, woprajał. Pchichodne jutry žo tam, da-li Bóh, sažo lutherska Boża žłužba w pólskej rěcźi wotdźerži.

* Njewschědne město bě žebi 23. augusta jedyn wojak w Brandenburgu wuswolił, so by žebi na nim žiwjenje s wobwěžnjenjom wsał. Wón na wjerschk tórma tamnischich infanterie-kasermow saléšy a žo sa njón powžny. Wón bě derschertirował a žwojemu žiwjenju, dokelž žo khostanja bojesche, žam kónz scźinił.

* Wo hrósbnym mordarstwje s Nieder-Schönhausena pola Pankowa pišaju: Tamnischi dźěłacźeŕ Eichler, lěni njerodny cźłowjek a dundak, kotryž je hižom wjazy krócź w jastwje poželał, je žwoju žonu s nožom sakół. Wón bě žo s njej dźeń prjedy swadźił, pschi kotrejž składnoscźi bě jemu žona drjewjanz do hłowy cźiška, tak so jemu kula naléše. Dokelž žona jeho pukam s tym wucźekny, so žo do kuchinje sankny, hrożesche jej wón, so chze žo na njej žadławje wjecźicź. Wutoru wjecźor bě žo žona, jako bě žo s nowa s mužom wadźiła, hižo w 9 hodźinach se žwojimi tsjomi holzami do koža podała. Na dobo wokoła 10 hodźin — wotucźi starscha holza, pódla macźerje leżaza, psches macźerine žałožne kschiki. Skóstnik-muž bě jej, jako wona leżo spasche, tsi krócź s wótrym nožom hłuboko do hłowy kół. Pódla toho běschtej žoninej ruzy skałanej, najskerje bě žo wona s nimaj pshed dźiwuchom wobarała. Pschi tym bě wona s koža panyła a holzam pschiwołała: „Wołajcźe tola po pomozy, nan mje mori." Po tym so bě žadławz dźěcźom krucźe sakasał, so nježmědża harn cźinicź abo někoho sawołacź, wotžali žo a žo do Pankowa poda, hdźež chzyšche žebi w korcźmje palenz kupicź, tola korcźmaŕ jeho dla krwaweje ruki won cźišny. Nasajtra rano jeho w holi pod jenym schtomom spizy a s krwawej drastu namakachu a jeha sajachu.

* Semjerženje, kotrež sandźeny tydźeń kupu Krakatou a Jawu sapuscźi, je drje najžylnische, kotrež je žo na naschej semi w tutym létstotku stało. 25. augusta hrósbny podsemski bubot hrimasche, kotryž bě, wot kupy Krakotoy wukhadźujo, hacź do Suraponty a Batawije žłyschecź. Dokelž žo tajke podsemske hrimotanje na kupje Krakatoje, na kotrejž žo 48 woheńbluwazych horow licźi, czasto stawa, pschi prěnim wokomiku na to njekedźbowachu. Bórsy pak žo pokasa, so tón ras woheń po wschědnym njestraschnym waschnju

ſ horow njebluwa. W 11 hodźinach w nozy ſe 16 horow ſe ſatraſchnym wuſkanjom wóhnjowe trubjele wupraßnychu, kotrež krejczerwjene k njebju ßapachu. Podſemſki hrimot bě tak ßylny, ſo buchu wſchitzy cźlowjekojo wot ſtróżelow a ſtracha wobjecźi. Morjo w Suanda-dróſy ſapocźa ßo waricź a ſchumicź, a ſtrach ludźi bu najwjetſchi, jako na dobo horzy popjek padaſche a cźerwjenożahłe kamjenje dele praſkachu. Padanje kamjenjow bě najhórſche pſchi ſemjerżenju, wjele ſtow ludźi bu ſarażenych. Měſta Cheribon, Birtinzang, Samarang, Jogjakeita, Sourakeita a Sourabaya buchu pſches żahłe kamjenje ſapalene a na rospadanki rosbite. Njedźelu ßylnoſcź ſemjerżenja pſchiběraſche. Padanje popjeła dale trajeſche, běły dźeń wjazy njeſaßwita, jenož mózne wóhnjowe trubjele, ſ horow ßapaze, hróſbne ſcherjaze ßwětko dawachu. Pſchi jich błukim ßwětle běſche mózno, njewopißomnje dźiwi njeměr a ſchucżenje morja ſpósnacź, kotrež chżyſche po ſdaczu kupu póżrjecź. Pſchezo wyſche a wyſche ßo żołmy mjetachu a ſkónczńje ßo wyßoka wodowa hora na brjóh wali. Sa jedyn wokomik běchu tſi měſta a 50 wßow ſe wſchěm, ſchtož ßo w nich hibaſche a żiwjeſche, wot morja póżrjete. Pſchedměſto Batavia ſ 25,000 cźlowjekami, ſ wjetſcha Chineſami, měſto Anjer, w kotrymż 800 Europiſkich bydleſche, Bantam ſ 1500 wobydlerjemi a druhe njemjenowane wßy ſ najmjeńſcha ſe 40,000 wobydlerjemi ßu ßo w żołmach ſhubiłe. Póndźelu wjeczor ßo ſemjerżenje ſ nowa ſapocża. S njebja pſchi tym pſches padaze kamjenje a popjek ßwěcźate błyſki lětachu, wichory a wodowe ſtołpy, ſ morja ßo k njebjeßam ſběhaze, dachu ſpósnacź, kak bě powětr ſ elektrizitetu napjaty. Tak nóz ſańdźe a po dołhich hodźinach ßmjertneho ſtracha ranje ſaßwita. Padanje kamjenjow a popjeła pſcheſta, hory ani wóhnja ani lavy wjazy njebluwachu, ludźo ßebi ſaßo ſwěrichu, wokoło ßo hladacź. Sswět wokoło nich bě ßo wſchón pſcheměnił. Semja bě łóhcź wyßoko ſ popjekom pokryta a napohlad kupy zyle hinaki hacź prjedy. Hdźeż ßo prjedy 65 mil daloko hórkojta krajina Kandang cźehnjeſche, ſchumjeſche nětko morjo. Kupa Krakatoa ſe ßwojej 1000 łóhcźi wyßokej woheńbluwazej horu bě ßo ſhubiła; 16 tórmow, ſ kotrymiż ßo w nozy mórſke brjohi wobßwěcźachu, njeßu wjazy widźecź, měſto toho pak ßo pomaku ſ morja, hiſchcże pſchezo ßo warjazeho a howrjazeho, 14 nowych woheńbluwazych horow ſběhaſche a hróſbne pſcheměnjenje ßo ſ tym ſkónczi, ſo ßo vulkan Maha Meru do 7 nowych woheńbluwazych horow rosſchcźepi, kotrež nětko jene jeniczke wóhnjowe morjo pſchedſtaju. Popołdnju ßo na dobo Menak a ßrjedźne kupy w morju ponurichu a wot toho cźaßa ſemjerżenje pſcheſta, hacź runje hiſchcże pſchezo wſchě vulkany dale ßylnje woheń bluwaju. Tak daloko hacź ßo njeſboże pſchewidźecź da, je wokoło 80,000 cźlowjekow pak w morju, pak w wóhniwej lavje, pak pod padazymi żahłymi kamjenjemi a pod rospadankami żiwjenje ſhubiło. Pſchi mórſkim brjoſy leża tyßazy ſ dźela żadławje wohidźenych cźełow. Morjo hromady morwych rybow a druhe mórſke ſtworjenja wumjeta, bjes tym ſo rěki ſe ſnutſkowneho kraja cźlowſke cźełа, morwe tigry, leopardy, hady a wſchelaku druhu ſwěrinu ßobu wjedu. Powětr je pſches njepohrjebane cźełа ſkażeny a móże nětko pſches to hiſchcże mór a kholera wudyricź.

* W połnóznej Amerizy w ſtacże Minneſocże je ſtraſchny wichor wſchón kraj ſapuſcźił. Schtyrzeczi woßobow je pſches njón żiwjenje ſhubiło, na poł ſta bu cźeżko ranjenych. Tſeczi dźěl měſta Rocheſtera je ſaniczeny, toho runja też jeho wokolnoſcź. Liczba morwych pjecża nětkotre ſta wucźinja. Wichor żeleſniſki cźah powali, pſchi cźimż bu 25 cźlowjekow morjenych a 35 ſranjenych.

* Żitowe żně ßu na ſemi w jara wſchelakim cźaßu. W wulkim rózku: w Auſtraliſkej, w Wowym Seelandźe, w Cźili a tu a tam w Argentinſkej republizy; w małym rózku a w měrzu: w Narańſchej Indiſkej; w haprleji: w Mexiku, w Perſyſkej, Syriſkej a w Egipcże; w meji: w ßewjernych krajinach Małeje Aſiſkeje, w Chineſyſkej, w Japanje, Texaſu, Tunißu, Alżirje a Marokko; w juniju: w Kaliforniſkej, Schpaniſkej, Portugalſkej, Italſkej, Grichiſkej, Sizilſkej a w južnych krajinach Franzowſkeje; w juliju: w ſbytknych dźělach Franzowſkeje, w Awſtriſkej a Wuherſkej, w južnej Rußowſkej a w wjetſchim dźěle Sjenoczenych Schtatow Sſewjerneje Ameriki; w auguſcże: w Němzach, w Belgiſkej, w Niederlandach a w Daniſkej; w ſeptembrje: w Schottlandſkej, Schwedſkej, Norwegſkej a w Kanadźe; w oktobrje: w Finmarkenje.

* Chineſiſke kahodki. Jedyn jendźelſki fabrikant ßo w Pekingu wot jeneho chineſiſkeho mandarina na wobjed pſcheproßy. Wón ßebi zuſe jědże wubjernje derje ßkodźicź da. Runje ßo jemu kraßna pjecżeń poſkicźi, jako jemu hróſbnje do myßlow pſchińdże, ſo je ßnadź to kocża pjecżeń, dokelž je ſnate, ſo Chineſojo kóczki jědża. Wón wobſankny, ßebi wěz rosjaßnicź dacź. To pak njebě tak lohke, pſchetož Chineſa jendźelſki njeroſumjeſche a Jendźelczan pak chineſku rěcź njeſnajeſche. Tola Jendźelczan ßebi pomhacź wjedźeſche a ßo, na ſchklu pokaſujo, wopraſcha: „Miaw, Miaw?" Chineſa jeho derje ſroſumi a, ſ hłowu tſchaßo, wotmolwi: „Waw, Waw!" ſchtož rěkaſche: niz kocża ale pßycża pjecżeń.

* Spodźiwne wotkaſanje. W Majlandźe njedawno młody cźlowjek ſ woßobneje ßwójby na ſku khoroſcź wumrje, na kotruż bě hižom wot nalěcża cźerpił. W jeho teſtamencże ſcźěhowaze poſtajenje namakachu: „Sswojemu wujej, doktrej X., ßwoje cźěło a 5000 frankow wotkaſam." Tole wotkaſanje měješe ßwoje pſchicźiny. Junu młody cźlowjek, kotrehož bě ſboże ſ wulkim bohatſtwom wobdariło, ſe ßwojim prjedy mjenowanym wujom w Zürichu w jenym tamniſchim hoſcźenzu ßnědaſche a pokaſowaſche pſchi tym jara wulki appetit. „Ty pak pſche wſchu měru wjele jěſch" — praji wuj-doktor — „Ty ßebi wěſcże khoroſcź najěſch." „O ně!" wotmolwi młodźenz, „ja ßym ßo k tomu pſchiwucził, to je moje wſchědne ßnědanje." „Hdyż ßo ſ tym tak ma", lěkař ßmějo praji, dyrbju wěricź, ſo je twój żołdk hinak ſtworjeny, hacź pola druhich ludźi; po twojej ßmjercźi chżu twój żołdk pſchepytacź, ty dyrbiſch mi ßwoje cźěło wotkaſacź." — „Jara derje, ja tebi rad ßwoje cźaßne powoſtanki wotkaſam...." Na tajke waſchnje wujej bjes ßobu dale żortowaſchtaj; wonaj ßebi na to njepomyßliſchtaj, ſo budże hižom ſa nětkotre měßazy ſe żorta khutnoſcź. Hacź je doktor cźěło, jemu wotkaſane, wo prawdźe pſchepytał, njeje ſnate.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Korla Jaroměr Ramka, piwarński pohonc̆ a wobydleŕ, ſ Hanu Franziſku Wróblez. — Korla Juliuß Alwin Richter, knihiwjednik na Zidowje, ſ Alwinu Minnu Förſterez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Ernſt, Korle Bohuwěra Säuberlicha, żiwnoſcźerja w Khelnje, ß. — Jan Guſtav, Ernſta Hermanna Göbela, dźěłacźerja w Hněwßezach, ß. — Ida Marja, Korle Bohuwěra Krebſa, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź. — Ernſt Emil, Jana Korle Auguſta Scholty, ſchewza w Jaßońzy, ß. — Marja Thereſija, njemandź. dź. w Hrubjelcźizach.

Katholſka zyrkej: Richard Walther, Alberta Pampucha, fabrikſkeho dźěłacźerja tu, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 2. ſeptembra: Lena, Korle Auguſta Rycźerja, żiwnoſcźerja w Hrubjelcźizach, dź., 9 m. — 5. Paulina Emilia, Korle Bohuluba Schreibera, khlamarja a khěžkarja w Jeńkezach, dź., 11 l. 8 m. 18 d. — 6. Selma Thereſija, Korle Ernſta Nuczana, żiwnoſcźerja w Wurizach, dź., 4 d. — Herman, Handrija Bohuwěra Petſchki, żiwnoſcźerja w Zyżezach, ß., 1 m. — 8. Amalija Martha, Jana Ernſta Liſchki, żiwnoſcźerja a młynka w Cźichońzach, dź., 12 d. — Jurij Pawoł, Handrija Auguſta Halmy, żiwnoſcźerja w Sajdowje, ß., 5 m. 23 d. — 10. Marja Auguſta Kriegelez, Jana Korle Jaroměra Dunſcha, murjerja na Zidowje, mandźelſka, 23 l. 8 m. 10 d. — 11. Jan Maz, njemandź. ß. na Zidowje, 2 m. 16 d. — 12. Hana Paulina, njemandź. dź. na Zidowje, 3 m.

Wjedro w **Londonje** 14. ſeptembra: Rjane.

Lithografiſko-artiſtiſki wuſtaw a cźiſchcźerńja **Leopolda Hodermanna** w Draždźanach na różowej haßy 36 je wulki wobras ruſkeho khěžora **Alexandra III.** a jeho wyßokeje mandźelſkeje khěžorki **Marje Feodorowny**, prynzeßny-dźowki danſkeho krala Khryſtiana IX., wudała. Na prěni pohlad ſdatej ßo to fotografiji byc̆, tomu pak tak njeje, pſchetož ſtej to wolijocźiſchcźej, ſ pomozu pjecźich abo ſcheſcźich lithografiſkich plecźizow ſhotowanaj. Wobaj wobraſaj w royal-folio ſtaj ßo niz jeno derje radźitoj, ale ſtaj też originalomaj we wſchěm podobnaj a mataj tu woßebnoſcź, ſo jeju barba njewoblědnje, ale trajna woſtanje.

Leopolda Hodermanna wumělſki wuſtaw w Draždźanach je wobraſaj wyßokeju **awſtriſkeju khěžorſkeju mandźelſkeju** po ßwojim khwalobnym waſchnju wudał. Khěžor **Franz Joſef** je w uniformje ulanſkeho pólkownika a khěžorka **Hilžbjeta** w ßwojej kraßnej, woßebnej draſcże widźecź. W prěnim wokomiku měniſch, ſo ſtej też to dwě fotografiji, ale bórſy ſpósnajeſch, ſo ſtaj taj wobraſaj pſches lithografiſki barbocźiſchcź dokonjanaj. Wſcho je najkraßniſcho wuwjedźene a to w tajkej nježnoſcźi, ſo je to wo prawdźe ſpodźiwne. Wobraſaj wopſchijataj 36/48 zentimetrow a woblecźi ſtej połnej wſcheho wuraſa, kaž jón wumělſtwo żada.

Dobrowólna subhastazija leżomnoscze.

Wot podpißaneho hamtskeho ßuda ma ßo

20. septembra 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

khěžna leżomnoscź, Cat.-No. 6 w Jatsjobju, k sawostajeństwu **Jana Pilopa** tam ßłuschaza, po namjecze herbow pod wumënjenjemi, w termiji wossjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Wona je na 750 mk. wjeßnogrychtszy taksirowana, psche woheń po wyßokoscźi 840 mk. tukhwilneje płaczisny sawěscźena a s 8,96 dawkskimi jenoscźemi napokoźena.

Na kupjenje smyßleni ßo s tutym pscheproschuja, so bychu k naspomnjenej termiji na tudomny hamtski ßud pschischli, ßwoju płaczenja-kmanoscź dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 27. augusta 1883.

Kralowski hamtski ßud.
Meusel. Ksr.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje
8. septembra 1883.

Žitowy dowos: 3223 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	10	12	10	71	10	12	11	1
Rožka	8	23	8	61	8	33	8	61
Jeczmjeń	6	88	7	25	7	25	7	61
Wowß	6	30	7	—	6	60	7	—
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	14	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	18	—	18	50	—	—	—	—
Bërny	2	—	2	50	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Sskóma 600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 762 schtuk, schtuka	5	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	60

(50 kg.)

W Bukojnje pola Hucźiny je **khěža** czißko 38 s tsjomi kórzami pola na pschedań abo k Michalej na pschenajecze.

Žiwnoscź czißko 5 w Porschizach s 15 kórzami leżomnoscźow a bjes wumjeńka je na pschedań.

Herbstwodźělenja dla ma ßo **khěžna leżomnoscź** czo. 38 w Lusy s rjanej ßadowej sahrodu a s parzellu łuki póndźelu 24. sept. 1883 popołdnju w 2 hodźinomaj wjeßnogrychtszy na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Lusy, 9. septembra 1883.

Wjeßne grychty tam.

W Jeńkezach je Ducźmanez **łuka** na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola wobßedźerki na Lubijskej drósy czo. 6 w Budyschinje.

Jedyn ßylny **krumjazy wós** ma na pschedań wumjeńkař **Augst** w Praskowje.

Wulka **róla** k wjercźenju, hischcze w dobrym rjedze, je na pschedań na Wilhelmskej drósy czißko 5.

Jene hischcze zyle dobre khachlizate **khachle** ma tunjo na pschedań

Rud. Wilhelm na ßerbskej haßy.

---

8 wulkich wolijowych ßudow,
k wódnym ßudam ßo hodźazych, je na pschedań w mydkarni **Roberta Adama** w Budyschinje na swonknej lawskej haßy.

Dobru **pschenczniu muku** porucza k domkhowankam a kermuschom

C. Kahrowe.

Jerje,

rjenje słożene, schtuku wot 4 np., porucza

Richard Neumann
na snutsknej lawskej haßy 6,

Jeniczźy
po wschěch Němzach patentowanu

ff. margarin-butru,

kotraž ßo tež k pjecźenju woßebje hodźi, porucza w jenotliwym, kaž tež w cźworach

Richard Neumann
na snutsknej lawskej haßy 6.

Koprovitriol

(Mjedźo-serßawoscź),

zyły a tołczeny, k naczinjenju pschenży porucza najtunischo

Otto Engert,
drogowe khlamy

Ceara khofej,

seleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

seleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

seleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a móznje ßłodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje,

dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jeniczki wo prawdze sprawny ßrědk** k sdźerżenju włoßow (njech ßo cźitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tinkturu ma w Budyschinje jenoż **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleschach po 1, 2 a 3 mk.

Bryle a tłóczaki sa krótko- a dalokowidźazych wot 80 np. hacž do najlěpschich družinow porucza

cźaßnikař a optikus **Joh. Gäth**
na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haßy.

Haptyka w Rakezach.

Najlěpschi wužitkowy, mlókowy a **wobżerny pólver** sa howjasy skót, **salsowy pólver, reslituzijonski pólver** psche wsche klazanje koni, **wobżerny pólver** sa ßwinje, kaž tež **ßrědk psche czerwjenu, pólver psche mole, papjeru psche mole, jěd psche schwoby, nervowy balsam,** jenoż pola mje prawdźiwy dostacź, **schmrěkozehlinowy äther, algotinu,** hnydom subybolenje saczěrjazu, **dr. Whitowu wocźowu wodźiczku, wocźowy balsam, fenchlowy měd, bróstsyrop, schokoladu, lěkarske mydka, barby k ßamobarbjenju** żonjazych smachow po 10 a 15 np. porucza w snatej dobroscźi po najtunischich płaczisnach **R. Bredemann.**

Wot najwjetscheje ważnoscze sa

wocźi kóždeho.

Tuta jenoż ßama wěrnje prawdźiwa **dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna.**

Dostacź w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy kujesa **E. Menznera** w Budyschinje.

Njech ßebi pak kóždy wěscze jenoż wo wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocźowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta** żada. Žanu druhu.

Wucźahi s listow: Knjesej **Dr. Ehrhardtej.** Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźiczka** je mi tak woßebnu ßłužbu cźinila, so mózu ju kóždemu najlěpje poruczicź. (Skasanje.) W Sternbergu (na Morawje), 26./3. 82. Ferdinand Brenner. Dale: Nimale lěto cźerpjach na sahorjenje mikaczkow a wschě nałożene ßrědki niczo njepomhachu. Nětko dwě njedźeli trjebam Waschu **prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźiczku** a ßym nimale zyle sahojeny. Ja toho dla tajkeho wulkeho wuspěcha dla ßwoje najwyschsche pschipósnacze wuprajam. (Skasanje.) W Bainsdorfje p. Zwikawy, w měrzu 82. Otto Neubert jun.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. a. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 3½ Mrk., m. bo xcenagelten festen T.chsohl. für Frauen Dutzend 6¾ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Žujowe spěwy

w tsjoch družinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwinskich wßach pola pschedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacź.

S nakładom Macźizy Sserbskeje je wuschła a je w wudawarni Serbskich Nowin sa 40 np. dostacź ßlědowaza knižka:

Kschiž a palmęßaz
abo
Turkojo pscheð Winom
w lěcze 1683.
Spißał **Jan Wehla.**

A. Tschentscher

na lawſkich hrjebjach, ſ napſchecza měſchczanſkeje ſchule

porucza po **tunich, twjerdych płaćiznach:**

Mužaze ſchaty

ſwjerſchne koſchle	khornarje	ſtrowotne ſpodnje jeczki
nózne koſchle	manſchety	ſpódnje khołowy
chemiſetty	dybſaczne rubiſchka	ješdne khołowy
uniformſke koſchle	ſchlipžy	žłě
flanellowe koſchle	khrawaty	chemiſettowe knefle
puczowanſke nózne koſchle	cachenez	manſchettowe knefle
džělanſke koſchle	ſoki	
wojerſke koſchle	žiwotne powjaſy	

normalne koſchle a khołowy, ſyſtem prof. dr. Jägera.

Žonjaze ſchaty

dženſke koſchle	barchentowe žuknje	kuchińſke ſchórzuchi
nózne koſchle	žiwotne jeczki	dybſaczne rubiſchka
nózne jeczki	nózne khapy	khornarje
khołowy	rańſche rubiſchka	manſchety
ſhirtingowe žuknje	friſirſke mantle	židžane rubiſchka
wleczne žuknje	korſety	ſchawle.
ſchtepne žuknje	ſpódnje taille	
flizowe žuknje	domjaze ſchórzuchi	

Hóleżaze ſchaty

dženſke koſchle	ſchlipžy	dybſaczne rubiſchka
ſwjerſchne koſchle	khrawaty	chemiſetty
khornarje	ſpódnje khołowy	ſerviteur
manſchety	ſpódnje jeczki	cachenez.

Holczaze ſchaty

dženſke koſchle	barchentowe žuknje	ſchtaltki
nózne koſchle	ſhirtingowe žuknje	khornarje
nózne jeczki	ſchórzuchi	manſchety
khołowczki	korſety	dybſaczne rubiſchka.

Schaty ſa nowonarodżenych

koſchliki	kſchcżeńſke krywy	wupjerſki
jupki	kupanſke ruby	pjeluchi
łazki	tykane poželeſchka	podkohi
khapiczki	nawlecżenja	powiwaki.

Blidowe ſchaty

blidowe krywy ſe 6, 12, 18 a 24 ſalvetami

blidowe ruby	ſchalkowe trjeńſchcża	kuchinſke twjele
ſalvety	talerjowe trjeńſchcża	žakardowe twjele
khofejowe ruby ſ franzami	nožowe trjeńſchcża	damaſtowe twjele
dežertne ruby do.	trjeńſchcża	ſwjerſchne twjele
zykindrowe trjenja	waſſoprochowe ruby	frottirowanſke twjele
ſchkleńzowe trjenja	domjaze twjele	kupanſke twjele.

Ložowe ſchaty

Něhdže 85 ctm	ſchěroki	elſaſki ložowy damaſt ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	elſaſki ložowy damaſt ſa ſwjerſchne pożleſchcża.
„ 85 „	ſchěroki	čiſty płat ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	čiſty płat ſa ſwjerſchne pożleſchcża.
„ 85 „	ſchěroki	pikéj, ſchiffon, ſatin ſa nawlecżenja.
„ 85 „	ſchěroki	wupjerſk ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	wupjerſk ſa ſwjerſchne pożleſchcża.
„ 115 „	ſchěroki	dreſl ſa ſpódnje pożleſchcża.
„ 170 „	ſchěroki	płat ſa łožowe ruby.
„ 85 „	ſchěroke	ludžaze zychi.
„ 85 „	ſchěroki	njeczinjeny pjeroneſſel.

Schtepne krywy	ložowe krywy	couverts
pjerjowe krywy	plumeaux	džěczaze pożleſchka.

Běłe wołmjane twory ſ Elſaża

ſhirtingi	renforcé	pikéj
ſchiffon	croiſé	barchent
koſchlaze žukno	brillanté	cabłé
dowlas	ſatin	ložowy damaſt.

Czeſczenym wobydlerjam Klukſcha a wokolnoſcze ſ tutym k nawjedženju dawam, ſo žym na dženžniſchim dnju **ſchtrympařſke** a **wołmjanotworowe khlamy,** ſjenoczene ſ **płatowymi** a druhimi artiklemi wotewrił a budu žo prózowacź, ſo mojim czeſczenym wotebjerarjam ſtajnje ſe ſprawnej tworu poſłužu.

W Klukſchu, 7. ſeptembra 1883.

S poczeſczowanjom
A. Merſiowſky, ſchtrympař.

NB. Tež žo porjedźenja ſchtrympow, jakow, khołowow atd. derje a tunjo wobſtaraja. **A. M.**

Direktne
póſtſke parne łódźſtwo
Hamburg-Amerika.
Do New-Yorka łódźu
žrjedu a njedźelu
ſ Němſkimi parnymi łódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjézdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje a pſchewjeſne wumĕnjenja pola:

Notywotpiſowanje ſa žerbſke ſpěwanſke towarſtwa wobſtara organiſt **Erbe** w Małym Wjelkowje.

Džiwoczanſke žerbſke ev.-luth. miſſionſke towarſtwo

ſměje, da-li Bóh, jutſje popołdnju w **Lehnertez** domje w Zokowje miſſionſku hodźinu.

Pětr Młónk.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje **njedźelu 23. septembra** posedźenje.

Předsyda.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje **njedźelu 23. septembra 1883** swój 3. założeński ſwjedźeń z hoſćinu a balom w **Simonec hoſćeńcu** w **Rakecach,** na kotryž so też sobustawy druhich serbskich towarſtwow z tutym lubje přeprošeja.

Započatk w 1/2 6 hodź. popołdnju.

B. Krawc, předsyda.

Schulerjo móža dobru a tunju **penſijn** w pſcheczelnym ſtrowym wobydlenju dostacź. Dalſche je ſhonicź na ſchulſkich hrjebjach 10 w druhim poſkhodže.

Schewſki wuczobnik

žo k 1. oktobra t. l. wot podpiſaneho pyta.

E. Rößler
w Budyſchinje na ſchulſkich hrjebjach 11, delka.

Hólczez, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknycź, móže pola podpiſaneho do wuczby ſtupicź.

Na Židowje. **C. A. Broda,**
ſchewſki miſchtr.

Wosjewjenje.

Wokrjeżne ẑadplahowaze towarſtwa w **Budyſchinje, Žitawje, Lubiju** a **ẑadplahowaze towarſtwo** w **Wulkim Schunowje** (Groß-Schönau) budža w cžaßu **wot 5. hacž ẑobu 14. oktobra t. l.** w **Budyſchinje pſchi piwarſkej reſtawraziji** ſhromadnje ſa diſtrikt ſakſkeje Hornjeje Łužizy **wuſtajeńzu ẑada** a **ẑadowych wutworow, warjenja, apparatow k ſwužitkowanju ẑadu, inſtrumentow,** tak daloko hacž ẑu k ẑadplahowanju atd. trěbne, a **ẑadoweho pißmowſtwa** wotdžerżecź.

Cžeſcź mějo to ſ tutym k ſjawnemu nawjedženju dacź, dowolamy ẑebi, ẑo na wſchitkich ẑadplahowarjow, pſcheczelow ẑadplahowanja a hewajſchich intereßentow w Hornjej Łužizy ſ próſtwu, runje tak podwólnej kaž naležnej wobroczicź, ſo bychu naſpomnjene pſchedewſacże podpjerali a wuſtajeńzu po móžnoſczi bohacże ſ njeporóczńymi płodami a pſchihódnymi pſchedmjetami wobpółkali.

S dobom ſ wuſtajeńzu ẑu **ẑadowe wiki** wotmyßlene a ẑo toho dla kupowarjo ẑadu na tutu ſkładnoſcź kedžbni cžinja, dokelž budža wuſtajerjo nucźeni, mnohoſcź a je-li móžno tež płaczińu pſchedajomnych ẑadowych družinow napißacź.

Pſchipowjedženja wuſtajerjow proßymy hacž do 24. ſeptembra t. l. pod podróbnym ſapiſkom wuſtajomnych pſchedmjetow na knjeſa měſchczańſkeho ſahrodnika **Stolpa w Budyſchinje** dobroczińwje póßlacź, na cžož ẑo potom hnydom roſeſtajenje bliżſchich wuſtajeńſkich wumėnjenjow a poſtajenjom pſches woßebite pſchipißmo na pſchipowjedžerjow ſtanje.

W Budyſchinje, 10. ſeptembra 1883.

Direktorije
ẑadplahowazych towarſtwow w Budyſchinje, Žitawje, Łubiju a Wulkim Schunowje.

W **ratarſkej ſchuli w Budyſchinje** kaž tež w **ẑadowej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ſapoczńje ẑo bliżſcha ſymſka wuczba **pón-dželu 22. oktobra t. l.** Bliżſche wukaſanje dawa

direktar J. B. Brugger.

P. P.

Cžeſczenym wobydlerjam Bukez a wokolnoſcże ſ tutym k nawjedženju dawam, ſo **bětnarſtwo,** wot mojeho njeboczicžkeho muža wjedżene, w dotalnym waſchnju dale powjedu a proſchu, ẑo pſchi naſtawazej potrjebje dobroczińwje na mnje wobroczicź.

W Bukezach, 15. ſeptembra 1883. S poczeſczowanjom najpodwólniſcho

ſwudowjena **Windlerowa**

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now.“ za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**

Prěni a druhi zešiwk.

Kolbaßywukulenje

njedželu 16. ſeptembra w Kóſłach, na cžož najpodwólniſcho pſcheproſchuje

P. Held.

Wuczobnik pytany.

Młody cžłowjek, Serb a ſe ſchulſkimi wědomoſczemi derje wuhotowany, móże pod ſpodobnymi wumėnjenjemi jako **wuczobnik** do **Smolerjez knihiczińſchczerńje** w **Budyſchinje** ſaſtupicź.

Jedyn ſprawny, pilny **rólny wotroczik** namaka hnydom měſto na ryczerkuble w Sarěczu.

Jena **dželacjerſka familija** pyta ẑo k 1. januara 1884 na ryczerkubko w Splósku pola Budyſchina.

Wo wotczińſchczenje rjaneho duchapołneho prědowanja, wot knjeſa farara **Jakuba** na mißionſkim ẑwjedženju w Hodžiju džerżaneho, proßy Džiwoczańſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo.

Palma měra na row

njebo

Hany, Michała Jurenza ſ Běczíž

wudowy, wumrje w Budyſchinje.

O ẑmjercź! pſched tobu tola njej'
Tu nichtó weſty na tym ẑwěczi;
Ty dżeſch po ſtarych ludźi ẑej,
Ty dżeſch po młodych, haj tež dżěczi;
Ty woſmjeſch prjecž toh' bohacžka,
Kaž tež toh' khudoh' proſcherja —
Ty dżeſch, hdżež Bóh czi kaſa.

Tak dżewjateho junija
To lětża runje lěto běſche,
So ty ẑej loni do měſta
Po jenu lubu macźer dżěſche,
Kiž jeno lěta někotre
We Budyſchinje bydleſche
A hewak ſ Běczíž běſche.

A tuta luba macźerka
Je njebo Hana Jurenzowa,
Ta ẑama bě wot naroda
We młódſchich lětach pſchezo ſtrowa,
A hlaj, na ſtarſche léta je
Pſches hněwanje a rudżenje
Tu huſto khora była.

Ach hlaj, jej' luby mandżelſki
Na ẑwoje dżěło ſtrowy dżěſche
Na knježi dwór, hdżež na dżěli
Wón w Běczizach tam pſchezo běſche,
A tam ẑo wón — o ſrudoba —
Na fórje ẑyna pſchehlada,
S njej' padże a bě morwy.

A to ẑu lětża ẑydom lět,
So je tu macź to potrjechiło,
A lětża ẑu tſi léta něť,
So je ju ſ nowa wurudźiło,
Hdyž jeje dżówka Marija
Tež pſchińdże tak do njeſboża
We papjerniku w měſcże.

A tak bě, luba macźerka,
Twój běh tu ſ wjetſcha cžežki w ẑwěczi,
Ty ẑy ẑo ſ wjetſcha dyrbjała
Tu ẑama ſtaracź ſa te dżěczi,
Tež njebo dżowki dżěczatka
Ssy ſ nuſu horjeczahnyła,
Nan ſapomnik je běſche.

Twój běh ẑo nahle dokonja,
Hdyž ſchěſczapolſta lět bě żiwa,
Dha Bóh cże domoj ſawoła
A tak ẑwój cžaß ẑy dopjelnika
Bjes dołhej' cžežkej' khoroſcże;
Kaž ty wot Boha proſchesche,
Tak wußłyſcha wón tebje.

Ta twoja dżówka, kotraž tu
Cże wopytacź ẑo wjeßeleſche,
Ta trjechi tebje mrějazu,
Ta krej wot tebje ſ mozu dżěſche;
A hlaj, móhł rjez: ſa hodżinu
We rukach ẑwojej' dżówki tu
Ssy ty tu wudychała.

Tak ẑy nětk, luba macźerka,
Wſchej ſtaroſczi na ẑwěcże wuſchła,
Nětk kónz je wſcheho rudżenja,
Ssy k ẑwojom' wumóžnikej dóſchła,
Czi ẑu wſchě ẑyłſy ſetrjene,
Kiž na ẑwěcże tu płakaſche;
Kak je czi nětko derje!

Ty ẑy tu ſ cžaßom na ẑwěcże
Sso k ẑwojej ẑmjerczi hotowała
A w prawej wěrnej pokucże
Wſchě hrěchi Bohu wotproſchała;
Nětk je twój Bóh cże k ẑebi wſał,
Czi w njebju wěcżnu ſbóżnoſcź dał
Pſches Khryſta krwawne rany.

Ty ſawoſtaji ſa ẑobu
Tu jenu dżówku lubowanu,
Kiž k twojom' ẑmjertnom' bědżenju
Bóh póßłał je, kaž ſawołanu,
Tež dweju ẑynow. Jedyn je
Tam daloko we Frankfurcże,
Tón druhi tež njej' doma.

Tón ſtarſchi ẑyn tam ſ daloka
Njej' móhł czi pſchińcź na pſchewodżenje,
Tón tebje ſa cžaß żiwjenja
Na ẑwěcże njeb'dże widżecź żenje,
Hacž junu na tym ẑudnym dnju,
Hdżež Bóh po ẑwojim ẑlubjenju
Waß ſjednoczi wſchěch ſaßo.

A tak dha ſpi, nětk derje ſpi,
Ty naſcha luba macźi Hana,
Na Tuchorju na kerchowi
Do khłódnoh' rowa pohrjebana.
To je waſch troſcht we ſrudobi,
So Bóh cże k wěcżnej ſbóżnoſczi
Tež ſ hnady horjeſbudźi.

Na żadanje ſrudneje ſtarſcheje dżówki
Lejny żenjeneje **Steglichoweje** w Budyſchinje
pſches **Petra Młónka.**

Po tym, ſo ẑym ẑwój dom, loni pſches wóhnjowe njeſboże ſaniczeny, ſaßo natwarił, czuju ẑo nucźeny, wſchitkim tym, kiž ẑu mje pſchi nowotwarbje ſ fórami a ruczńym dżełom podpjerali, ſ tutym ẑwój najwutrobniſchi dżak wuprajicź. Woßebje pak dżakuju ẑo khěżerjej **Grőſchi** w Hrubocżizach ſa hoſpodu, ratarjej **Kſchiżanej** w Budyſchinje, kublerjej **Kſchiżanej** w Wurizach ſa ſaſtaranje ſkotu, kublerjej **Scholcże** w Torońzach, kublerjej **Bartej** w Tſélanach, ryczerkublerjej **Schönje** nad Jaẑońzu a ryczerkublerjej hrabi ſ **Lippe** nad Cžichońzami ſa wſchu mi wopokaſanu dobrotu.

Bóh luby Knjes chżył wſchitkim mojim dobroczelam jich ẑmilne ſkutki bohacże ſarunacź a jich pſchede wſchěm njeſbożom hnadnje ſwarnowacź.

Ernſt Schütza,
żiwnoſczeŕ w Hrubocżizach.

K tomu cžißku Serbski Hospodař cžißko 18 a jena pſchiłoha.

Pschiłoha k cžißłu 37 Serbskich Nowin.
Ssobotu 15. septembra 1883.

Duchesse (Düscheß)

najnowschi cžorny židźany stoff
k

njewjescźinskej drascźe.

Mjehke satinowe tkanje, błyschcźobohata twora,
łóhcź jenož mk. 3.50 a mk. 4.—

M. G. Freyberg na bohatej haßy,

na koßu s napschecźa pósta.

W khlamach ßo ßerbski rěcži.

Lamane nudle,
punt po 24 np., porucža jako jara płacźisny hódne **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Turkowske a cžěske ßlowki,
punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje
Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschcźu.

Wolij
k masanju młócźazych maschinow,
tuk
k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,
drjewowy wolij
k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,
kołmas
je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.
A. Lorenz.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kupowanje ßada.
Tschaßeny a srały spadany ßad, jabłuka a kruschwy kupuje po kóždej dźělbje
ßadtłóczeŕnja
na sadnej bohatej haßy.

A. Tschentscher,

schatowa fabrika a wuhotowazy magazin
w Budyschinje,
na lawskich hrjebjach 8, s napschecźa noweje měschcźanskeje schule,
porucža po tunich twjerdych płacźisnach:

mužaze schaty,	kupjelńske schaty,
žonjaze schaty,	blidowe schaty,
hólcžaze schaty,	łožowe schaty,
holcžaze schaty,	hospodaŕske schaty,
prěnjo=schaty,	kuchińske schaty,
ludźaze schaty,	domjaze schaty.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy s klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpschich, derje dźěłanych; dale kofry, tosche, schulske ranzy,
ßamßne dźěło,
we wulkim wubjerku tunjo porucža
C. Benedict
w macźicžnym domje na lawskich hrjebjach cžo. 2.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowskej haßy
porucža:

Hamburgske łódźniske kholowy . .	po mk.	10.50,
jendźelske kožane kholowy	= =	9.50,
němske kožane kholowy	= =	7.50,
jednore a dwójne manschestrowe kholowy	= =	3.50—4.50.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne žwězy, wóskowe žwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so žo zusy wokolonoscheŕ se žwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža žo cžesćene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheßwědcžicź.

Hermann Puy
na žerbskej haßy w Budyschinje.

K nětcžischemu cžaßu

poruczam žwoju **prima-schtrykowansku wołmu** po žlědowazych žměschnje-tunich płacžisnach:

prawdźiwe jendź. melt. cžeßane pschadło,	złonski punt	mk. 3. —
= = **barbite wołmy,**	= = =	3. —
= = **koleśkate pschadło,**	= = =	3. 30.
mohärowu wołmu (židźinojtu),	sa wulki skład jenoż . . .	33 np.
zefyrowu wołmu cžornu,	sa skład	18 np.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schulerśkej haßy 3.

NB. S dobom dowolam žebi moje **derje pschistejaze korsety** (wot **mk. 1** atd.), kaž tež mój stajnje derje srjadowany skład **rüschow, žeklow, schtrympow, sokow, schlipsow** atd. atd. dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczicź.

K nasymskemu skasanju

poruczam cžesćenym žerbskim ratarjam žwój skład khumschtnych hnójnych žrědkow po najtunischich płacžisnach, kaž:

ss. parjenu koscźinu (muku),
ss. žyru koscźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

s rukowanjom wopschijecźa pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, psches cžož žo kóždemu kupzej hnójne žrědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

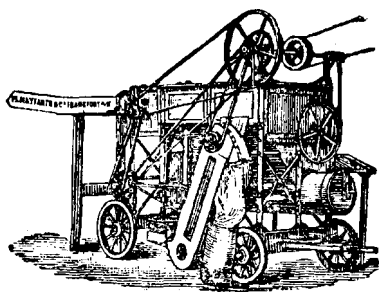

Mayfarthowa nowa patentna mlócźaza maschina

je wažne wunamakanje sa ratarstwo; wona hižo pschi dwěpscheżnym dźele žito dospołnje wucźischći, podawa runu hładku słomu a khoschtuje lědom wjazy hač jena hewajscha mlócźaza maschina. Zyle želesna twarba, najjednorischi mechanism stej khwalba tutoho noweho systema. — Dźeławosćź w sandźenym lećze žo wschudże khwalesche. — Skasanja a khwalobne pschipißma se wschěch stron Němzow na žadanje franko a darmo.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcze a. M.

Kopornikarnja Richarda Albrechta

porucźa trajne **wódne pónwje, kótły, khachlonki** w kóždej wulkosćźi.
Porjedźenja spěschnje, derje a najtunischo.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecźa khowneje straže (hawptwachi) porucźa **letne jaki** a **žakety** se **žukna, žomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płacžisnach.

Nowe polnojerje

po 4 a 5 np.,
15 schtuk sa 60 nowe pjenježki,
rjane a žo wulke wopokasowaze, porucźa
Gustav Poser.

Khofej

we wulkim wubjerku poruczja po tunich płacžisnach

Richard Pötschke
na khownym torhoschcźu pódla haptyki.
Pschecźelne žerbske poßłużenje.

Wulki skład khofeja,

žyry wot 70—160 np. po puncźe,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsacźu 5 puntow punt 5 np. tunscho.
Wschě druźiny, derje žkodźaze, porucźa
Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Khofej

wot najtunischich hač do najlěpschich druźinow, jara derje žkodźazy, porucźa
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Najwjetschi wubjerk

derje a cžischcźežkodźazych **khofejow,**
punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,
paleny kóždy tydźeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.
pschi jenoż dobrym, sprawnym poßłużenju poruczja
Carl Noack
na žitnej haßy.

Jerje,

rjane tucźne ryby, schtuku po 3 np., kopu po 1 mk. 80 np., poruczataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach
w hoscźeńzu „k skotej hwězdźe".

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje žkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcźe tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym žkodźe poruczataj
bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Jurij Valtin w Wojerezach

poruczja:
khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsacźu 5 puntow wo 5 np. tunscho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a drobny, po najtunischich płacžisnach. Wubjerny twjerdy **„ss. khežorski raffinade";**
syrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tež wschitke druhe twory w najlěpschej dobrosćźi a po wschomóžno tunich płacžisnach.
Pschecźelniwe žerbske poßłużenje.
NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich žerbskich cžaßopißow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 22. septembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi ßami cześczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa ßa nje na **4. štwórtlěto 1883** do prědka płaczicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadźa. Čzi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo ßa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póstach 1 mk. 25 np., s pschinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Kral Albert je ßo 13. septembra wječor s Lipska do Pilnitza wrócźił. Nasajtra bě s prynzom Bjedrichom Augustom na honćwje w Naundorfskim reviru. Ssrjedu 19. septembra je ßo do Lipska podał, tam pschenozował a wot tam 20. k manövram, pola Homburga wotdźerżomnym, wotjěł. W czaßu manövrow, to je hacź do 27. septembra, budźe kral Albert jako hósćź němskeho khěžora na khěžorskim hrodźe w Homburgu bydlicź. S Homburga ßo s khěžorom 28. septembra do Niederwalda poda k ßwjedźenju, kiž budźe ßo tam na tutym dnju pschi wotkrycźu postawy Germanije ßwjecźicź. Nasajtra pojědźe do Weiburga, so by tam s kralowej Karolu někotre dny pschi ßwójbje hohenzollernskeho wjerćha pobył, a kónz septembra ßo wobaj saßo do Draźdźan wrócźitaj.

— Dokelž je ßo pschi poßlenjej wólbje do sakskeho ßejma konserwatiwnej stronje tak derje radźiło, dha śmeje wona w druhej komorje wjetschinu, mjenujzy 42 sapósłanzow ßo k tutej stronje dźerži a zyła komora wopschija 80 sapósłanzow. Prěnja komora je nimale zyle konserwatiwna. Sakski ßejm budźe najskerje ßrjedź oktobra w hromadu powołany.

— Khěžor je ßo póndźelu k manövram 4. armeekorpsa a to najprjódzy do Merseburga podał, s wotkal ßo pak s wosom pak po żelesnizy wschědnje tam wjesesche, hdźež wójsko manövrirowasche. Pschi manövrach ßamych pak khěžor najbóle na konju jěchasche, schtož je pomnjecza hódne, hdyž wěmy, so je hižom 86 lět stary. Schtwórtk pschijědźe do Homburga, so by ßo w tamnej wokolnosczi na manövrach 11. armeekorpsa wobdźělił. Na tutych ßu też wschelazy pruszy prynzojo pschitomni, kaž też sakski, ßerbski a schpanisti kral, koho runja dwaj jendźelskaj prynzaj a tójschto němskich wjerćhow.

— W Wittenbergu ßo 12.—14. septembra pyschny ßwjedźeń pschi wotewrjenju museja abo sběrki, k czesczi Luthera shromadźenej, wotdźerża. Na tutym ßo też němski krónprynz wobdźěli, kotryž, kaž wón ßam prajesche, wot khěžora póßłany, najprjódzy list, jemu wot khěžora ßobu daty, sjawnje czitasche a potom też hischcże ßam rěcź dźerżesche. W ßwojim liscże praji khěžor k skónczenju: „K Bohu Knjesej pak ßo modlu, so bychu prjódkstejaze Lutherowske ßwjedźenje ßłużili k wubudźenju a rosschěrjenju evangelskeje pobóżnosczе, k wobarnowanju dobrych poczinkow a k wobtwjerdźenju měra w naschej zyrkwi!“ A krónprynz w ßwojej rěczi woßebje na to ważnosćź kładźesche, so bychu kschesczijenjo w nastupanju wěry mjes ßobu tola pěknje snjeßliwi byli. — Na ßwjedźeń bě ßo něhdźe 1000 duchownych seschło a hewak wjele hosczi.

— Wjerch Bismark hischcże w Gasteinskich kupjelach pschebywa. Wóndano bě ßwojeho Barlinskeho lěkarja, dr. Strucka, telegrafisźy k ßebi powołacź dał. Ludźo toho dla měnjachu, so je straschnje skhorił, ale kaž ßo potom wokasa, bě ßo jenoż w żołdku něschto skepsało, schtož pak je lěkař bórsy porjedźił, tak so żadyn strach dale njeje.

Awstrija. W tych awstriskich krajach, hdźež w poßleńschim czaßu njepokoj knjeżesche, je poczało měrnischo bycź, woßebje w Khrowatskej, tak so tam general Ramberg njeje trjebał wójsko powołacź a bróń nałożicź. K tajkemu polěpschenju je drje, kaž ßo s někotrych stron powjeda, woßebje ta powjesćź pomhała, so budźa madźarske napißma w Khrowatskej zyle saniczene a tam madźarskej rěczi wscha pschemóz wsata; dale, so wuhersko-madźarske ministerstwo Khrowatam njeßmě wjazy żane dawki nakładowacź, ale so śmeje k tomu jenoż khrowatski ßejm prawo; a skónczńje, so budźe ban Pejaczewicź w ßwojim czaßu saßo na ßwoje město postajeny.

— Awstriske knjeżerstwo ßebi hižo někotry czaß wschelaku prózu dawa, so by Sserbiju a ßerbskeho krala Milana do ßwojeho pschecźelstwa sapschadło. Awstriski khěžor je toho dla ßerbskeho krala, kotryž je jeho w sańdźenych dnjach w Winje wopytał, jara pschecźelnjwje pschijał a jeho wysche toho ßa cześtneho majicźela (inhaber) 97. infanterie-regimenta pomjenował. Kral Milan toho dla tutemu regimentej ßlědowazy telegramm póßła: „Psches mikosćź Jeho khěžorskeje Majestosczе ßa półkownika-majicźela 97. infanterie-regimenta pomjenowany, mam ßa prěnju a najspodobnischu pschiłuschnosćź, s tutym ßwojich nowych kameradow postrowicź.“ Półkownik (oberst) Němczicź podźakowa ßo na to se ßlědowazym telegrammom: „Nasch regiment je hordy na to, so ßo nětko s mjenom ßerbskeho krala mjenuje.“

— W Winje bu wóndano nowa czěska schula na ßwjedźeńske waschnje wotewrjena. Měschczańska rada bě ßo dołho pschecźiwo sałożenju tajkeje schule sapjerała, doniż ßo tamnischi Czechojo pola ministerstwa wobczežowachu a tuto radźe tajke njesprawne pschecźiwjenje sakasa, prajizy, so maja Němzy a Sslowjenjo jenajke prawo, po kotrymż ßmě kóždy lud schule w ßwojej rěczi měcź.

Bółharska. Bółharski wjerch, kiž bě psched dwěmaj lětomaj krajnu konstituziju sastajił, so by zyle po ßwojej woli skutkowacź móhł, je ju nětko tola saßo wrócźicź a ludowych sapósłanzow k wu-

radźowanju do ßejma powołacź dyrbjał. Bółharski ßejm abo ßobranije, kaź tam praja, bu wóndano wotewrjeny, so bychu sapóßłanzy najprjedy w nastupanju żelesnizy, kiź ma ßo psches kraj twaricź, ßwoje mënjenje wuprajili.

Franzowska. Franzowske wójsko je w Anamje tamnische wójsko s nowa sbiło. — Chinski póßłanz Tseng je ßo s Londona saßo do Parisa wrócźił a je pjecźa nadźija, so ßo mjes Chinesyskej a Franzowskej dobry mër wujedna. Chinesyski khëżor mjenujzy wudawajo, so ma wyschsche knjejstwo nad anamskim krajom, nochzysche mër, wot Franzowsow s anamskim kralom sczinjeny, pschipósnacź a toho dla wójsko na anamske mjesy póßła. Po dobrej radże, wot Jendźelczanow dostatej, je pak tuto wójsko saßo domoj powołał, tola pak je franzowske ministerstwo, na to njedźiwajo, s nowa nëschto wojakow do Anama wotpóßłało k poßylnjenju ßwojeho tamnischeho wójska.

Danska. Jendźelski minister-pschedßyda Gladston je wóndano do Kopenhagena pschijël. Dokelź tam w tu khwilu ruski khëżor pschebywa, dha je, kaź wschelake nowiny mënja, lóhko mózno, so je Gladston s tutym wo nëkajkich ważnych należnosczach jednał.

Rußowska. Khëżor ßo pjecźa bórsy s Danskeje domoj wróczi, dokelź ßo k twarbje zyrkwje, kotraż ma ßo tam natwaricź, hdźeż bu khëżor Alexander II. wot nihilistow ßmjertnje ranjeny, 27. septembra sakładny kamjeń na ßwjedźeńske waschnje pokoźi.

Bóh ßo njeda sa ßmëch mëcź.

„Ja ßym wërnosćź tutych ßłowow też junu w ßwojej młodosczi shonił", rjekny wóndano jedyn stary wyschk, jako nëchtón prajesche, so je nusna kźa dowolena. „Poßłuchajcźe, kajka ta wëż bësche!"

Bëch prënje lëto lieutnant a stejach w Barlinje, hdźeż se ßwojim lubodrohim towarschom Schcźëpanom w hromadże bydlach. Mój mëjachmoj hischcźe wschelake wojerske ertne a pißne pruhowanja wobstacź a bëchmoj też hiźo nëkotre sbożownje pschewinyłoj. Jenoż jene pißne dźëło, nastawk wo sapoczatku a skónczenju ßydomlëtneje wójny a wo jeje dobytkach sa Prusku mëjachmoj hischcźe dokonjecź. Mój to dźëło wot jeneho dnja k druhemu wotstorkowachmoj, doniż ßo dźeń, hdźeż dyrbjachmoj jo wotedacź, tak pschibliźi, so bëchmoj nusowanaj nóz psched nim bjes pschestacźa pißacź, so by tón nastawk hacź do ranja hotowy był. So bychmoj sasparnosćź sahnałoj, ßebi ßylny khojej nawarichmoj, ale sa Schcźëpana tola doscź ßylny njebësche, pschetoż tón mi po hodźinzy rjekny: „Mału khwilku dyrbju ßo lehnycź, ale njewostaj mje dołho leżazeho, sa hodźinku mje wëscźe sawołaj, so bych wstanył." Ja jeho toho dla wołach a saßo wołach, ale kóźdy ras wón hnydom saßo wußny.

W tsjóch rano bëch ja se ßwojim dźëłom hotowy a Schcźëpana proschach, so by tola nëtko wstanył a se wschej mozu dźëłał, pschetoż jenoż tak móhł ßwoje dźëło dokonjecź. Potom ßo k mërej podach, ale kak ßo strózich, jako sa nëkotre hodźiny wotzucźiwschi, mojeho sasparneho towarscha saßo w koźu wuhladach. Schto nëtko sapoczecź? Dobra rada bë droha. „Naschemu krutemu wucźerjej, knjesej wyschschemu lieutnantej M., ßo ja na żane waschnje bjes hotoweho nastawka pokasacź njeßmëm", mënjesche mój pschecźel. Samolwjej mje Ty, tak derje hacź samózesch, praj, so ßym khory!" To pak ßo mi s zyła njelubjesche, so dyrbju ßwojeho cźesczeneho wucźerja wobołhacź; tola pschecźela w nusy wopuschcźicź, to tola też cźinicź nochzych.

Jako ßo knjes wyschschi lieutnant sa mojim pschecźelom praschesche, wotmolwich, so je khorosczе dla doma wostał. „To je tola jara dźiwnje, so je wbohi Schcźëpan runje dźenßa, hdźeż ma ßwój nastawk wotedacź, tak nahle skhorił", rjekny knjes lieutnant. „Jemu je drje też żel, so jón njeje pschinjesćź móhł?" wón pschistaji. „Haj, jara żel!" ja rjeknych. „Je dha jara straschnje?" ßo mje wón dale wopraschа. „Ja nadźijam ßo, so niz, knjeże!" ja prajach. „Kajka khorosczź dha je jeho nadpadnyła? Wczera bësche wón tola hischcźe cźiły, kaź ryba w wodźe!" bëchu jeho dalsche ßłowa. Cźim dale ßo mje wón praschesche, cźim bóle ßo do kżow saschmatowach. Schto rucźe prajicź? Ja w wokomiknjenju żaneje khorosczе mjenowacź njemózach a toho dla wurasych: „Krej jemu s noßa a s huby bëži."

Hacź mi mój wucźeŕ wërjesche abo niz, to njewëm; bëch wjeßoły, so mje na pokoj wostaji. Ale strach mëjach, so ßo ßnadź njewërnosćź mojich ßłowow nëkak wupokaże. Ja toho dla po skónczenju pruhowanja domoj bëżach, so bych Schcźëpanej wscho wupowjedał a jeho napominał, so tola nëkotre dny njeby se jstwy schoł, dokelź by hewak moja nusna kźa na ßwëtko pschischła. Bëch hiźo wjeßoły, jako s haßy widżach, so wón pschi wóknje njeßedźi. To je tola mudrje wot njeho! ßebi pomyßlich. Tola Schcźëpan s zyła w bydleńskej stwë njebë; ja wotcźinich toho dla komorne durje, a do komory pohladach. Ale ja w ßwojim zyłym żiwjenju njejßym te strózele sapomnił, kiź mje tehdy sapschijachu. Psched kożom leżesche mój drohi pschecźel, wschón połny krwë a wscho bë krwawe wokoło njeho. Bësche tam wulka kuża krwë, a jako bliże pschistupich, wuhladach, so bë ßo krej s noßa a s huby won wulała, dokelź bë ßo tam nëhdźe żiłka pscherasyła. A jako Schcźëpana pschimnych, bë wón morwy a hiźo łódsymny.

„Schto prajicźe k tomu, moji lubi? Ja ßwoje żiwe dny też ani najmjeńschu kźu wjazy prajił njejßym, pschetoż stajnje mëjach te ßłowa psched wocźomaj: Bóh ßo njeda sa ßmëch mëcź."

M. D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Resultat krajnoßejmskeje wólby w Budyschskim wjeßnym wokrjeßu bu hakle sańdźenu ßobotu pschi hamtskim wuliczenju do cźista snaty a je wschudźe pscheßłapnył. Se 4173 sapißanych wuswolerjow je ßo 2225, po tajkim 53 % pschi wólbje wobdźëliło. S wotedatych kłoßow dosta knjes kubleŕ a gmejnski prjódkstejeŕ Handrij Keŕk w Rodezach 1849, rentier K. H. Fahnauer w Budyschinje 297 a kubleŕ Klahra w Tsëlanach 72. Hiźom dźeń po wólbje, jako prënje wólbne powjesczе dostawachmy, wjazy nad tym njedwëlowachmy, so je ßerbsko-konservatiwny kandidat k. kubleŕ Keŕk s wulkej wjetschinu ßwojeju pschecźiwnikow sbił. So pak wón tajku hobrsku wjetschinu, 1849 kłoßow, na ßwoju woßobu wobroczi, njebëchmy ßebi ani sważili wotczakacź. Pschi poßlednich krajnoßejmskich wólbach po zyłej Sakskej żanemu sapóßłanzej telko kłoßow pschipanyło njeje, kaź k. Keŕkej. W wulkich Draźdźanskich wotdźëlenjach njemózachu dobycźeŕszy kandidatojo wjazy hacź 1500 kłoßow hromadu swjesćź, woni po tajkim s 300 kłoßami niże k. Keŕka wostachu. Sserbski lud móże s hordosczu na to pokasacź, so ßo jeho sastupjeŕ, kotryż je po rodże a smyßlenju Sserb, na ßejmje bje-wschitkimi sapóßłanzami psches to wusnamjenja, so je ßo jemu wot najwjetscheje liczby wuswolerjow sapóßłanstwo dowëriko. Też w druhim nastupanju je ßebi ßerbski lud pschi krajnoßejmskej wólbje cźesćź dobył. W żanym wokrjeßu njebë wólbne wobdźëlenje tak ßylne, kaź w Budyschskim wjeßnym wokrjeßu. Bjes tym so druhdźe lëdma 30 prozentow wuswolerjow k wolenju pschińdźe, je w Sserbach psches 53 prozentow ßwoje wólbne prawo wużiwało. Naschi liberalni, kotsiż hewak pschi kóźdej składnosczi wudawaju, so Sserbja żaneho srosumjenja w politiskich wëzach nimaju, ßu psches tutu wólbu dobre powucźenje dostali, kotreż jich dotalne mënjenje wo Sserbach wëscźe porjedźi. Wscha próza liberalnych, jich wurjadnje wótra agitazija, jich wulke pjenjeżne wopory njejßu móhłe jich kandidatej k dobycźu dopomhacź. Runje psches to, so bë liberalna agitazija tón ras wjetscha, dyżli hdy prjedy, buchu Sserbjo nawabjeni, ßo wolenja njesminycź, ale ßerbskemu kandidatej ßwój kłóß wotedacź. W nëkotrych wólbnych wotdźëlenjach s wuswaczom dźëłaczerjow, na sdalenych mëstnach dźëłazych, ßo ani jedyn wuswoleŕ wolenja njewostaji. Tak ßo na pschikład w Hornim Hunjowje jedyn 83lëtny schëdźiwz, kotryż je na nosy ßłaby, k wólbje na wosu pschiwjesćź da a ßwoju papjerku s mjenom ßerbskeho kandidata do wólbnizy woteda. We wschëch stronach Sserbja pokasachu, so ßebi ßwoje politiske prawa ważicź wjedźa, a wschudźe, nëkotre małe wßy wuwsate, ßo wot nich sa wuswolenje ßerbskeho kandidata s widomnej sahorjenosczu skutkowasche.

— Wjele naschich cźitarjow chze rad wjedźecź, kelko kłoßow ßu cźi tsjo wólbni kandidaczi, kotrychż bëchu wuswolerjam sakskeho pjateho wjeßneho wólbneho wokrjeßa pschedstajili, w jenotliwych

wßach tutoho wokrjeßa dostali. Wy je po tym, kaž buchu sańdźenu ßobotu w Lawez hôtelu pod dohladowanjom kralowskeho wólbneho kommißarja sjawnje wuliczene, tudy ßobudźělimy a to tak, so kóždy ras te wßy w hromadźe mjenujemy, kotrychž wobydlerjo ßu w hromadźe wolili. F. rěka „Fahnauer" a Kl. pak „Klahra":

	Keŕt	F.	Kl.
Warnolczizy a Drjeczin	20	2	2
Wurizy, Rabozy, Tšélany a Nadźanezy	18	8	—
Delnja Kina, Bosankezy a Bórk	33	2	—
Boschezy a Zyžezy	25	2	—
Ssokolza, Hrubocźizy, Jaßeńza a Bónjezy	21	—	6
Brěsa, Ssemichow	13	8	—
Brěšow, Torońzy, Sréschin a Wyßoka	22	—	3
Bobolzy a Hornja Kina	7	10	—
Bolborzy, Blohaschezy, Janezy, Debrikezy a Debischkow	23	1	—
Libochow, Boranezy a Kschiwa Borschcź	23	3	—
Sder a Brěmjo	21	—	—
Brěsynka a Czelchow	17	6	—
Hucźina a Brěsyna	20	8	1
Kamjena a Bronjo	21	3	—
Konjezy a Kumschizy	14	1	3
Kobliży, Dobranezy a Czěschkezy	15	6	1
Khelno	7	1	—
Kupej, Jatsjob a Komorow	42	3	—
Nowa Wjeß a Koßernja	9	13	—
Khwaczizy, Dalizy a Jeschizy	23	2	—
Darin a Běczizy	14	1	—
Bělczezy a Dźenikezy	24	—	—
Demjany a Nowe D.	14	2	—
Dobruscha a Pschischezy	4	28	—
Plußnikezy a Dobraschezy	25	2	—
Rachlow a Delany	29	—	—
Brěsynka, Druźkezy a Khoczíza	10	—	—
Haßlow, Ssólschezy a Baczoń	24	—	—
Huska, Mała H., Kundraczizy a Holza	49	8	—
Hlina	21	1	—
Hnaschezy, Sstónkezy a Běle Noßlizy	43	12	—
Sdźer a Brěmjo	30	—	—
Hodźij a Bóscherizy	24	1	—
Wulke Debßezy, Małe D., Lejno, Małe Bobolzy a Mnischonz	42	2	1
Wulka a Mała Dubrawka	22	—	—
Žiczeń a Žiczeńk	11	5	—
Maty a Wulki Wjelkow, Sajdow	30	14	1
Hrubjelczizy a Dźěchorezy	21	4	—
Polpiza a Kißliza	25	2	—
Jenkezy	8	3	9
Budyschink	14	4	—
Dźiwocźizy, Mała Borschcź a Prajkow	20	5	—
Kluksch a Salhow	34	2	—
Lětoń a Krakezy	11	2	1
Kubschizy a Wadezy	6	6	5
Lichań	22	—	—
Posdezy, Czornezy a Liboń	12	—	—
Lemischow	4	4	—
Měrkow a Lutobcź	20	1	—
Maleschezy	24	7	—
Małßezy a Hněwßezy	12	6	—
Splósk, Wulka Khójniza a Lubjeńz	20	1	—
Mjeschizy	19	2	—
Prěczezy a Myschezy	20	—	—
Njesdaschezy a Mała Praha	16	6	—
Nowa Wjeß a Ruhethal	20	2	—
Delnja Hórka	29	4	—
Sczijezy, Hornja Borschcź a Ratarjezy	24	—	2
Horni Hunjow, Leschawa, Delni H., Strózischczo a Ssmochczizy	33	2	—
Hornja Hórka a Czorne Noßlizy	25	2	1
Czichońzy a Hownjow	11	3	3
Pomorezy a Wadezy	24	1	—
Pschiwczizy	17	3	—
Porschizy a Nowe P.	12	1	—
Radwor	40	1	—
Raschow	10	1	—
Sklona Borschcź a Czemjerizy	19	1	—
Ssowrjezy a Ssmjeczkezy	12	3	—
Židow	25	39	—
Dźěžnikezy	14	2	—
Trjebjeńzy	15	—	10
Wujeźk	26	1	—
Zokow	11	3	—
Hrodźischczo, Brěsezy, Kortniza, Wichowy a K. Wujeźk	74	3	—
Worzyn, Njechorń a Běla Hora	53	2	—
Drożdźij	24	6	1
Rakojdy a Skanezy	51	5	—
Bart	33	1	—
Bukojna a Dubrawka	32	—	—
Subrniczka a Stróża	22	8	—
Maleczizy	22	—	—
Noßaczizy	16	2	3
Lusk	53	—	—
Do hromady:	1849	297	72

— W 4. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je, kaž hižo naspomnichmy, kubleŕ Heinza w Dołhaczizach wuswolenty. Wón dosta 931 a ryczeŕkubleŕ Hähnel nad Koprzami 382 hłoßow.

— Sańdźenu njedźelu ßo lětusch tsecźa evangelska ßerbska Boża ßłužba w Draždźanach wotdźerża. Prědowanje měješe k. faraŕ Mrósak s Hrodźischcźa, spowjednu rěcź pak k. faraŕ Jmisch s Hodźija. Spowjednych ludźi běsche 181 a to 109 žónskich a 72 mužskich. Blizscha Boża ßłužba smeje ßo 2. njedźelu adventa t. l.

— Knjes profeßor dr. Schubart, kiž 1. oktobra t. l. rektaŕstwo Budyschskeho gymnasija nastupi, je ßo wóndano w Plauenje, hdźež běsche rektaŕ tamnischeho gymnasija a realki, se ßwojimi tamnischimi kollegami a schulerjemi najpschecźelnischo roszohnowak. Wón pschi tym wschelake wopomnjeńske dary a pěkne dobropschecźa dosta. — Tudomny knjes měschczanosta Löhr budże 29. septembra ßwój 25lětny sastojnski jubilej ßwjecźicź a to ßamo stanje ßo 3. oktobra wot knjesa Leunera, direktarja tudomneho evangelskeho seminara; knjes kantor Schaarschmidt pak ßo po 39lětnym skutkowanju 1. oktobra t. l. pensionirowacź da. Na jeho město pschińdże k. Miersch, rodźeny w Budyschinje, nětko wucźeŕ na gymnasiju w Chemnitzu.

— (O. D.) Wucźobnik tudomneho pschekupza S. běsche malenowu juschku němkomu pschedak a chzysche do blesche, s kotrejež bě ju lak, satyczku saßo satyknycź. Wón toho dla do blesche, kotruž bě na blido stajił, satyczku s mozu czischczesche. Pschi tym pak horni kruch blesche roslecźa a wón ßebi pschi tym nětkotre czrjopy tak straschnje do ruki sahna, so jemu tute tsi žikki pscherěsnychu. Krej jenož tak s nich pryskasche a dyrbjachu khětsje rucźe lěkarja k pomozy sawołacź, so by rany sawjasał.

— Tsilětne dźěczo dźěkacźerja Leipzigera měješe tamón tydźeń to njesboże, so se skhoda pschi mjaßowych jětkach s tajkim wotmachom na plestr dele padźe, so jemu krej s noßa a s huby běžesche.

— Pschi twarbje, kotraž ßo nětko w tudomnej Pětrowskej zyrkwi ma, dźěła też stukkataŕ Scheer s Ulma a jeho 15lětny ßyn. Tutón chzysche sańdźenu ßobotu na roschtach, na kotrychž stejo wobaj dźěkataj, něschto bliže k nanej donjescź, pschehlada pak ßo a s wyßokosćze 35 kóhczi na plestr dele padźe. Wón je ßo straschnje wobschkodźił a je toho dla njewěste, hacź pschi žiwjenju wostanje.

— Na horncźerskej haßy pocźa ßo wóndano w jenej khěži palicź, ale woheń bu prjedy podduscheny, hacź móżesche wjazy schkody naczinicź.

— Na poßlenim hermanku tudy jenu žónsku sajachu, kotraž běsche portemonej s zuseho dybsaka wucźahnyła. Wona wudawasche, so je s Rußowskeje a na pucźu do Ameriki, ale potom ßo pokasa, so bě s Awstriskeje. Lawniski ßud ju k jenomeßaczнemu jastwu wotßudźi.

— Mósk, mjes Wujeźkom a Wichowami psches rěku Lubatu wjedźazy, ßo nětko porjedźa, tak so ma ßo do skónczenja porjedźenja psches Wósporк a Hrodźischczo jěsdźicź.

S Kluksch a. Dokelž hižo s dlejscheho czaßa nascha schula sa schulske dźěczi wjazy tak prawje doßahacź nochzysche, bě schulske pschedstejiczerstwo po radźe kralowskeho schulskeho inspektarja k. dr. Wilda wobsankło, na ležomnosczi, k tomu kmanej, hischcze druhu schulu natwaricź. Twarba ßo knjesej murjerskemu mischtrej Kilianej w Wósporku poruczi. Sswjedźeńske położenje sakładneho kamjenja sta ßo 11. septembra a to psches knjesa fararja Birnicha w pschitomnosczi knjesa schulskeho inspektarja, kaž też k. ryczerkublerja Börnera, schulskeho pschedstejiczerstwa a wjele druhich. Potom ßo schulski ßwjedźeń wotdźerża, pschi czimž ßo schulske dźěczi s jědźu a piczom a hewak na wschelake waschnje roswjeßelichu.

S Tumiz, 14. septembra. Sańdźeny tydźeń wopuschczi naß Fichtez ßwójba, so by ßo do Ameriki podała. Běsche to nan, macź a 8 dźěczi — małych a wulkich. — Nowa schula sa naschu wjeß, Semizy a Birkenrod budże sa 2 njedźeli dotwarjena. Hacź ßo lětßa wobczehnje a hacź też druheho wucźerja dostanjemy, njejßmy hischcze shonili. — Psched krótkim wopuschczi naschu krajinu Zitawski k. wucźer Bjar (rodźeny w Woßyku), so by ßo do Chile w Amerizy pscheßyblił, hdźež je wucźerstwo w měsczе Valparaiso s najmjeńscha na 6 lět na ßo wsał.

S Worzyna. Jedyn s nascheje wßy wóndano se ßwojim 6lětnym ßynom do města Budyschina jědźesche. Hólczez leżesche na bóle sadnej dźělbje wosa, hdźež běsche tón wotewrjeny, na něka jkej dezy a spasche. Pola Nadźanez, hdźež pucź k městu khětro horje dźe, je drje ßo deka se spizym hólzom něka ßuwacź poczała a ßo stónczńje s nim s wosa wußuże, pschi czimž hólczez na twjerdy schußej tak móznje praßny, so bjes myßlow leżo wosta. Tajkeho jeho do domu dowjesechu, hdźež stej jemu ruzy a nosy jara saczeŕkej, tak so widźecź njeběsche, hacź je schto skamane.

S Czisk a. Wóndano běsche jedyn tudomny bur na skótnych wikach w Kalawje jeneho woła kupił. Wón s tym, kiž bě jeho pschedał, do jeneje korczmy sastupi, so by jeho tam sapłacźił. Jako bě ßo to stało, wón saßo woteńdźe, ale sabywschi ßwoju mósceń, kotruž běsche leżo wostajił. Posdźischo ßo na to dohladawschi, ßo spěschnje do korczmy wrócźi, ale mósceń bě prjecź a s njej něhdźe 250 mk. pjenjes, a wscho pytanje sa nimi běsche podarmo.

S Parzowa. Tudomny bursti ßyn August St. jědźesche 2. měrza na schußeju, kiž se Skeho Komorowa do Kalawy wjedźe, a to w spěschnym khelpanju, so by nětkotre wosy pscheseźahnył.

Pschi tym pak jenu žónsku pschejědźe a khětro doscź wobschkodźi, cžehož dla jeho wobskoržichu. Kralowski krajny žud w Khocźebusu jeho toho dla k 4 njedźelam jastwa saßudźi.

S Khołma. W nozy wot sańdźeneje njedźele k póndźeli młynski twarz Khorla Ramsch na domojpuczu s knježeje piwarnje do hata, pschi puczu leżazeho, padźe a žo tepi.

S Łasa. Tudomny druhi wucžeŕ k. P. Marx 1. oktobra žwoje město wopuschczi, so by žo do Barlina podał a žo na tamnischim konserwatoriju w hudźbje wuwucził.

S Delnich Łužiz pišaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Khocźebusa. Jedyn bur s Górjonowa wóndano žwój sapschah na haßy stejazy wostaji, žam pak do khlamow sastupi. Konjej pak s měrom njestejeschtaj, ale s wosom sa nim cźerjeschtaj a do wókna sajědźeschtaj, w kotrymž běchu wschelake mjenje bóle drohe twory wustajene. Tute buchu psches to mjenje bóle wobschkodźene a tajku schkodu dyrbjesche tón burik sarunacź, schtož bě sa njeho doscź droha wěz.

Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku

do pokładnizy Maczizy Sserbskeje dale saplaczichu (na lěto 4 hr.): Knježa dr. Jan Laraß w Karwinje, Jan Hajnza w Njeßwaczidle, wucžeŕ Jan Bórsch w Koblizach.

Do pokładnizy Towarstwa Pomozy dale saplaczichu abo darichu: Knježa gmejnski pschedstejicźeŕ Hermann w Lutyjezach 1 mk., wjeßny rychtaŕ Kozor w Lutyjezach 1 mk., Łahoda w Khanezach 2 mk., dr. Jan Laraß w Karwinje 2 mk.

K semjerženju na kupomaj Jawa a Ischia.

„Njebjo a semja budźa sahinyć, moje žłowa pak njebudźa sahinyć." Mark. 13, 31.

Wulke budźe žałosczenje
Pola ludźi na žwěcze,
Shonicź budźa semjerženje,
Kaž je w pißmje wěschczene.
Doły, hory, kupy, morja
Se žwojimi wodami
Wschě na wohenju žo horja,
Sswět pak khróbły pschi tym spi.
Padajcze, wy twjerde hory!
Roswalcze žo, skałoby,
Khowanki sa njetopory,
Puschczicze žo do hłubiny!
Wasche žylne sałoženje
Běsche jenož na khwilu;
Nětko wasche powalenje
Skoro budźe na czaßu.
Woheń hrósbny žapaj, semja,
Se žwojeho wóhnischcza!
Twoje stołpy njech žo slemja,
Spalene psches płómjenja!
Bubot straschny njech žo žłyschi
Psches kraje a psches morja,
Wschěch, kiž we nich bydła, tyschi! —
Wězow kónz žo pschibliža.

Padajcze, wy hwězdy nózne,
S njebjeß dele na semju!
Rospuschczicze žo, swjatki mózne,
Rosschěrjejcze strachotu!
Wschak je njebju powjedźene:
Sahinyć ma jeho twar;
Duž tež bycź ma dopjelnjene,
Swjate pißmo njeje łhaŕ.
Morja, waŕcze žo a kuŕcze,
Stejo wysche wohenja!
Kupy žwěta tež žo nuŕcze
Rostschaßene do morja!
Schtó, o schtó dha wam je prajił,
So budźecze wěcźnje stacź?
Schtó twar wobstajny wam stajił,
So dyrbicze na nim tracź?
Ale žłowo Jesußowe
Pschezo jenak wostanje,
Pschezo kraßne, pschezo nowe
Hacź do wscheje wěcźnoscze.
Sswět žo se strachotu minje,
Niz pak Boże kraleſtwo;
Tón, tón nihdy njesahinje,
Kotryž twari na žłowo.

D.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Hospodarski pomoznik Michał Rohark s Kulowa 4. haprleje t. l. w kaczej korczmje njedaloko Rakez hkupy žort sejhra, so s wosa Komorowskeje korczmarki Berganoweje, s Njeßwaczilskeho hermanka žo wrócźazeje, měch wotrubow, dwě pokrucze khléba a zentnaŕ běrnow wsa a na wós kublerja Hanczki s Rachlowa pola Wojerez położi. Domoj jědźo Berganowa pytny, so žu žo mjenowane wězy shubiłe, a žebi myßlo, so žu je Kulowczenjo kranyli, kotsiž běchu toho runja w kaczej korczmje s wosami sastali, jědźe wona hnydom sa měnjenymi paduchami, pschewodźena wot žiwnoscźerja Jurja Gana, tyscherja Jana Gana, žiwnoscźerja Jurja Möhna s Komorowa a wumjeńkarja Jurja Domascha s Wulkich Sdźar. Jako běchu k Hanczkowemu wosej dojěli, na nim Jan Gano shubjeny měch wotrubow leżazy wuhlada, a žebi wot Hanczki wotewsate wězy wrócźo žada. Tutón pak, kotryž wo pschekładźenju niczo njewě, jemu sapowjedźi, dowěrjene wězy pschepodacź a Gana, jako tón konja sa wusdu pschimnje, s kschudom psches hłowu praßnje. Jurij Gano, Jurij Möhn a Domasch buchu psches to nawabjeni žwojemu pschecźelej na pomoz pschińcź. Bjes tym běchu žo też dźěłacźeŕ J. F. Dietrich s Kulowa, kubleŕ M. Mickel a khěžkaŕ J. Cźěpiz s Rachlowa k wosej pschibližili, kotsiž na Hanczkowy bok stupichu a nětko bjes mjenowanymi mužemi horza bitwa nasta, s kotrejež nětkotsi biczzy s krwawjazymi ranami, módrjeńzami a sacźěkanymi wobliczami wunúdźechu. Tež na Hanczkoweho 13lětneho žyna, do swady žo njeměschazeho, běchu pschi tym se stron wobeju Ganow puki padałe. Dla cźělneho ranjenja buchu Hanczka a wobaj Ganaj k jastwu po jenym tydźenju, Dietrich a Mickel pak k jastwu po dwěmaj njedźelomaj a pódła toho wobaj Ganaj dla lóhkeho cźělneho ranjenja k pjenježnemu khostanju po 3 mk. wotžudźeni. Druhy wobskorženi žo khostanja sminychu. — Žiwnoscźeŕ Miczka s Khaßowa a wumjeńkaŕ Handrij Cźěßla s teje žameje wšy žo loni 9. dezembra w korczmje w Cźornym Hodlerju pola Radworja setkaschtaj, pschi kotrejž składnoscźi Miczka Cźěßlu namołwjesche, so by s nim hromadźe domoj schoł. Tutón pak Miczkowe napominanje w pschitomnoscźi druhich hoscźow se scźěhowazymi hrubymi žłowami wotpokasa: „S tym ja njepóndu, tón je sakl. mordaŕ a mje stónzuje." Cźěßli jeho njeczežne waschnje 15 mk. pjenježneho khostanja a sapkacźenje wußudźeńskich khóstow pschinjeßy.

Najnowsche.

— Sakski krajny žejm budźe najskerje 11. novembra t. l. wotewrjeny.

— W Žitawje bu 18. septembra sakładny kamjeń k tamnischej nowej katholskej zyrkwi na žwjedźeńske waschnje położeny. Knjes biskop Bernert pschi tym žwjecźeńske wobrjady wukonja a knjes faraŕ Kral sałożeńsku liscźinu, w kaczańskej a němskej rěczi spißanu, cźitasche. Jara wjele ludźi bě žo seschło a bě tež 15 katholskich duchownych se Sakskeje a Cźeskeje pschitomnych.

— Wjerch Bismark dźenża žobotu Gastein wopuschczi, so by žo na žwoje kubło Friedrichsruhe podał a tam hischcze nětotry cżaß w dobrym měrje pschebył.

— Sserbski kral Milan je wjerchej Bismarkej rjad běłeho worła (orden běłeho hodlerja) spožcził. Sserbski minister Katardźi jón Bismarkej do Gasteina pschinjeże.

— S Alexandrije w Egiptowskej pišaja s dnja 19. septembra: Na kholeru je w poßleńschich dnjach jenož tu abo tam nechtó wumrjeł; wona drje toho dla skoro sakhadźecź sastanje.

Přilopk.

* *M.* Pschi wulkej shromadźisnje hkowneho pczołarskeho towarstwa, kotraž žo wóndano w Wulkim Schunowje mějesche, nadeńdźechmy tež wjele Sserbow. Najwjetschu radoscź wuhotowa pschikhód jeneho Sserba, kiž běsche wjele lět „matka" pomjenowaneho towarstwa był. Wschitzy toho dla postanychu, jako knjes faraŕ Räda s Barta do shromadźisny sastupi. Sserbstwo dasche žo tam tež žłyschecź, pschetož wjeczor prjedy wunjeże žo tež „šerbska žława". — Bě žo na 3000 loßow wudało, na kotrež 351 dobytkow padźe, s kotrychž tež Sserbja tójschto dostachu.

* W nozy 13. septembra je žo w rózowym dole pola Lipska hrosne mordarstwo stało. Jedyn pschekupski, s mjenom Walther, žwoje pjecźlětne njemandźelske dźěczo do tamnischeho hata cźißny, so by je tepił. Wikowaŕ Gruhna, se žwojej mandźelskej s Gohlisa domoj duzy, saßłyscha dźěsczowe kschiki a k hatej pschikhwata. Wón hnydom do wody skoczi a dźěczo won wucźehnje. W tym žamym wokomiku słóstnik pschekupz revolver wucźehnje a dwójzy na Gruhnu wutsěli, kotryž žo na měscze morwy na semju wali. Mordaŕ cźěkasche, bu pak wot pschikhwatanych wojakow sajaty.

* Dwaj pschekupskaj wucžobnikaj w Wrótßkawju, Emil Pjetschka a Machner, běschtaj 4. septembra 3000 hriwnow hotowych a 150,000 hriwnow ruskich a wuherskich papjerjanych pjenjes žwojemu knjesej krankoj a s nimi cźekkoj. W Barlinje žo poliziji radźi, wobeju pakostnikow lapnycź. 150,000 hr. papjerjanych pjenjes, kotrež žebi njeběschtaj swažiłoj wuměnicź, běschtaj hižom prjedy žwojemu knjesej wrócźo pósłałoj.

* Jene Barlinſke nowiny powjedaja: Tež w jenej němſkej wſy je so 12. ſeptembra na to ſpomniko, ſo je 1683 na tutym dnju pólſki kral Sobieſki Turkow sbił a wot města Wina wotehnał. Mjenujzy město Win dari Sobjeſkemu ſa to, ſo bě jo wot Turkow wumóhł, kraſny wós, kiž je pjeza 3000 dukatow (cźerwjenych ſlotych) khoſchtował. Něhdźe 60 lět poſdźiſcho běſche tutón wós w Hornjej Schleſynſkej na kuble, kotrež bě jena potomniza ſpomnjeneho pólſkeho krala ſ tym woſom herbowaka. Tam jón w prěnjej ſchleſynſkej wójnje w lěcze 1742 pruſki general Kleiſt wſa a na ſwoje pomorſke kubło Radaz ſobu wotwjedźe, hdźež tutón wós ſa tamniſchu zyrkej do klětki pſchedźěłacź da. Wot tutoho cźaſa je ſo tam ſ tutoho woſa-klětki kóždu njedźelu prědowało. Rjane ſłoczane wupyſchenja, ſ kotrymiž bě tón Winſki dar wudebjeny, ſu hiſchcze nětko na klětzy widźecź; toho runja tež Sobieſkeho pißmiki J. S. R. P. to je: Johannes Sobieski Rex Polonorum (Jan S. kral pólſki), hewak tež běły worjoł (kiž je pólſki wopon) a wſchelake wobraſy turkowſkeje brónje. Na wjerchu je tež napißmo: Currus triumphalis Johannis Sobieski Regis Polonarum (triumfalny wós Jana Sobieſkeho krala Polakow). — Nětcźiſchi farař w Radazu je na horka ſpomnjenym dnju w ſwojej zyrkwi wurjadnu Bożu ſłużbu wotdźerżał a w ſwojej rěcźi na krala Sobieſkeho dokonjany ſkutk, ſa kſchesćijanſtwo tak ważny, ſpominał.

* Sajědojcźenje pſches kłobukowy podſchiwk. Jedyn pſchekupz w Außigu doſta njedawno ſtraſchnu wumpjeru na hłowje. Na cźole ſo cźěmnoczerwjene jětſeſchka pokaſowachu, kotrež dźeń wote dnja pſchezo bóle pſchiběrachu, tak ſo bě bórſy zyke wobliczo wot nich wohidźene. Dołho lěkarjo pſchicźinu njemóżachu wußlědźicź, kotrejež dla wumpjera naſtawaſche, doniž tele dny lěkarjej kłobuk khoreho do rukow pſchińdźe, pſches cźož ſo na dobo hudancźko wuhuda. Namódry kłobukowy podſchiwk bě mjenujzy ſe ſtraſchnym jědom anilinom barbjeny a nětk bě jaßne, ſo bě ſebi pſchekupz ſ tym krej ſajědojcźił.

* Zyganjo ſu w Wuherſkej powſchitkownje jako hubjeni wojazy ſnacźi. Woni tež wſchě móżne khumſchty ſapocźinaju ſo bychu ſo wojerſtwa ſminyli. Tak njedawno ſylny, ſróſtny zygan do měry pſchińdźe a by ſawěſcźe k wojakam kmany był, jeli ſo by kſchiwy porſt njemėł, kotryž, kaž wudawaſche, ſamo ſe wſchej prózu runy dźerżecź njemóże. Wſchě pospyty, porſt ſrunacź, ſu podarmo. Jenemu ſtaremu lěkarjej pak ſo wěz ſpodźiwna bycź ſda. Wón pſchecźelniwy k zyganej ſtupi a ſo jeho ſ dobrocźiwoſczu praſcha: „Mój ſyno, ſy ſo ty ſ kſchiwym porſtom narodźił, abo ſy ſebi jón poſdźiſcho wobſchkodźił?“ — „Ja mějach prjedy zyle ſtrowy porſt; hakle pſched dwěmaj lětomaj ſym ſebi porſt pſchi dźěle wuwinył, pſches cźož je ſo ſekſchiwił.“ — „To je tola ſchkoda“, ſnapſchecźiwi lěkař, „ty ſy hewak tajki kraßny pachoł a by rjany wojak był .... Praj mi, kajki bě porſt, prjedy hacž ſy ſebi jón wobſchkodźił?“ — Haj, knjes doktoro, praji zygan, pſches lěkarjowu dobrocźiwoſcź ſamyleny a na ſwoju rólu ſabywſchi; „porſt bě kaž moje druhe porſty, wón bě tajki.“ Pſchi tym jebarſki zygan ſwój wudawany kſchiwy porſt ſchibałemu lěkarjej wſchón runy pokaſa. „Pěkńje!“ ſawoła lěkař; „k wojerſtwu kmany!“ A pſcheßłapnjeny zygan ſo k rekrutam wotwjedźe.

* Morwa, kotruž do njebjeß puſchcźicź nochzedźa. Kak wulka je hiſchcze dźenßniſchi dźeń druhdy bjes ludom pſchiwěra, widźimy ſe ſcźěhowazeho podawka. W jenej pólſkej wſy, w Bajrakowſzy, bu jena młoda žona po porodźenju wot cźeźkeje womory wobjata, ſ kotrejež ſa 24 hodźin njewotucźi, tak ſo ſebi ludźo myßlachu, ſo je žona wumrjeła. Na druhi dźeń pak, jako ſo pſchecźelſtwo hižom na pohrjeb hotowaſche, wona wotzucźi. Młoda žona powjedaſche, ſo je w tamnym ſwěcźe pobyła, tola ſo ſu ju tam wotpokaſali. Jejne pſchecźelſtwo a wſchitzy wjeßnjenjo nětko měnjachu, ſo je žona wulka hrěſchniza, dokelž je jej Bóh pſchiſtup do njebjeß ſapowjeł. Njeſbożowna žona do ludoweho powjedanja wěrjeſche a ſo do kołwrótneje myßle da, ſo cźertej na žane waſchnje cźeknycź njemóże, kotryž poſdźiſcho tola po nju pſchińdźe. Wot žadławeho ſtracha cźwilowana, wobſankny wboha, ſwojemu žiwjenju kónz ſcźinicź, a ſa něktore dny tež ju wobwěßnjenu w jejnym domje namakachu. Hróſbna podawiſna pak ſ tym hiſchcze do kónza njebě. Wjeßnjenjo běchu twjerdźe wo tym pſchewědcźeni, ſo žona njeje jenož wulka hrěſchniza pſched Bohom bya, ale tež ſtraſchna kuſkarnicza, kotraž dyrbi ſo tež po ſmjercźi njeſchkódna ſcźinicź. Duž cźěło ſa włoßami ſe wßy na kſchižny pucź wlecźechu a je tam do jeneje jamy, ſ wodu napjelnjeje, cźißnychu, a to toho dla, ſo by kuſkarnicza ſuchotu, njepłódnoſcź abo nětajke druhe njeſbože na wjeß njepſchinjeßła. Sa něktore dny ſaßo jedyn bur wudawaſche, ſo je ſo jemu dźało, ſo je jeho duch kuſkarnicze proßył, ſo bychu jejny row ſe ſmjecźenej wodu krjepili a na njón kſchiž ſtajili, ſo by měra měła a wjeßnjenjow njeſcherika. Burjo po tutych ſłowach cźinjachu; pjenjeſy buchu nahromadźene a ſa nje wulki kſchiž kupjeny, kotryž ſo na ſmjecźeny row poſtaji. Wo wßy je ſ toho cźaſa ſ měrom a w rowje morweje tež. Pſchi tajkej ſrudnej pſchiwěrje je wo prawdźe jara nuſne, ſo ſo do luda něſchto roſßwětlenja pſchinjeße.

Cyrkwinske powjesće.

Pſchi Guſtav-Adolfſkim ſwjedźenju, 26. t. m., prěduje w Michalſkej zyrkwi popołdnju w 2 hodźinomaj farař Mrósak ſ Hrodźiſchcza w ſerbſkej Bożej ſłużbje a w 4 hodźinach zyrkwinſki radźicźel dr. theol. Schmidt w němſkej Bożej ſłużbje.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Bohulub Freigang, młynſki w Wujeźku, ſ Hanu Kopaczez na Židowje. — Jan Handrij Nucźan, wotrocźk w Hněwßezach, ſ Marju Sſykoriz w Małßezach. — Ernſt Jaromėr Hübner, wotrocźk w Sajdowje, ſ Hanu Khryſtianu Scholcźiz w Khelnje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Rudolf Arthur, Maxa Arthura Zwickera, piſchcźeletwarza na Židowje, ſ. — Ida Martha, Wylema Adolfa Gerhardta, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Khorla Emil, Khryſtofa Zyža, khěžkarja a dźěłacźerja w Nowych Cźichońzach, ſ. — Ernſt Ota, Jana Särinka, krawza na Židowje, ſ. — Max Richard, Jana Steinerta, dźěłacźerja w Ratarjezach, ſ. — Roſalia Marja, Ernſta Luiſa Linki, wuhnjerja na Židowje, dź. — Auguſta, Jurja Bjarſcha, dźěłacźerja w Hownjowje, dź. — Olga, Jana Kunzy, hoſcźeńzarja-najeńka w Hornjej Kinje, dź. — Jan Auguſt, njemandź. ſ. w Zyżezach.

Zemrjeći:

Dźeń 7. ſeptembra: Hańża Henczelowa rodź. Zimmermannez, wudowa w Hněwßezach, 69 l. — 14. Hana, Jana Jenki, žiwnoſcźerja w Jeńkezach, mandźelſka, 65 l. 10 m. 8 d. — 15. Marja, njebo Jana Ducźmana, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 73 l. 2 m. 13 d. — 16. Emma Marja, Bohuměra Wylema Schwarza, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź., 13 d.

Wjedro w **Londonje** 21. ſeptembra: Cźopłe.

* Pſchecźiwo **němſko-khěžorſkej tobakowej manufakturje w Straßburgu** bě bórſy potom, jako běſche wona ſwoje tobaki do wſchěch němſkich krajow pſchedawacź poczała, khětro wjele pſchecźiwnikow poſtanyło. A jich bu hiſchcze wjazy, jako rěkaſche, ſo budże jeje ſkutkowanje hiſchcze powjetſchene. Nad tajkim pſchecźiwniſtwom pak ſo tež dźiwacź njemóżemy, pſchetož ſpomnjena manufaktura móże ſ wulkimi pjenjeżnymi ſrědkami dźěłacź a toho dla pſchekupzam abo hewak ludźom, kiž wot njeje kupuja, wjazy dobytka pſchiſwolicź, hacž móża to druſy mjeńſchi ſabrikantojo cźinicź. Tucźi toho dla w wěſtym naſtupanju pſches nju ſchkoduja. Tuto ſo prěcź njeda. Ale pſchi tym je tež wěrno, ſchtož ſnadź někotſi praja, mjenujzy to, ſo maja pſches to, hdyž manufaktura tuńſcho pſchedawa, ludźo tež ſkładnoſcź, tuńſcho kupowacź. Toho dla ſo tež w ſhromadźiſnje, kotruž krajny wubjerk 26. haprleje w Straßburgu měješe, wo tym wſchitkim wobſchěrnje rěcźeſche a bu wobſanknjene, ſo ma pomjenowana tobakowa manufaktura dale wobſtacź. Pſchi tym ſo tež naſpomni, ſo to, ſchtož wona dźěła a pſchedawa, runje hubjene bycź njemóże, dokelž je wona w poßleńſchim cźaßu kóždy měßaz ſa 30,000 mk. ſchnupowanſkeho tobaka pſchedała. A jedyn wubjerkownik měnjeſche, ſo drje tež jeje zigarry njekmane njejßu, dokelž je nimale wſchitzy ſobuſtawy krajneho wubjerka ſwólniwje kurja. — W **Budyſchinje** ma wona ſwoju **pſchedawarnju** na **bohatej haßy** cźißło **13.**

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wječor 9 hodźin.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. junija 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyſchina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biſkopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,33	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyſchina	7,10	10,45	12,40	1,40*	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	2,43	5,33	10,23

* Jěſdźi jenož njedźelſke a ßwjate dny, toho runja ßobotu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyſchina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjeńza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Połcžnizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Połcžnizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

15. ſeptembra 1883.

Žitowy dowos: 3326 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńca	50 kg.	10	12	10	1	10	12	11	1
Rožka	50 kg.	8	23	8	73	8	23	8	73
Jeczmjeń	50 kg.	6	88	7	25	7	25	7	61
Wowß	50 kg.	6	30	6	80	6	70	6	80
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	50	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	17	50	18	—	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	—	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sstóma	600 =	18	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 931 ſchtuk, ſchtuka		6	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	60

Herbſtwodźělenja dla ma ßo **khěžna leżomnoſcž** čžo. 38 w Luſy ſ rjanej ßadowej ſahrodu a ſ parzellu łuki póndźelu 24. ſept. 1883 popołdnju w 2 hodźinomaj wjeßnogrychtſzy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Luſy, 9. ſeptembra 1883.

Wjeßne grychty tam.

Wulka awkzija.

Ssrjedu 26. ſeptembra ma ßo na ſchuli w Wulkich Sdźarach wſchelaki rólny grat a domjaza nadoba atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Awkzija.

Njedźelu 23. ſeptembra popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo w **Nowakez** khěži cžißko 52 w Boſchezach wſchelaka draſta, möble a domjaza nadoba ſa hotowe pjenjeſy pſches wjeßne grychty na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Koaks

ſ tudomneje gaſoweje fabriki

poručam k ſymſkej potrjebje a wobličam po ſcžěhowazych płacžiſnach:

ſ gaſoweje fabriki:

pſchi wotewſacžu jenotliwych zentnarjow zentnař po 60 np.,
" " fórow = 35 ztr. " " 55 "
pſchiwjeſenje do měſta ſa zentnař 10 np.

S mojeho ſklada na privatnym tworowym dwóriſchczu:

w jenotliwych zentnarjach zentnař po 65 np.

Pſchi wotewſacžu wjetſchich dźělbow pſchiſwolam woßebite poniżene płacžiſny.

Wopißma k wotwoženju w gaſowej fabrizy ßu w mojim komptoiru, na **žitnych wikach cžißko 5,** dostacź.

C. Thiermann w Budyſchinje.

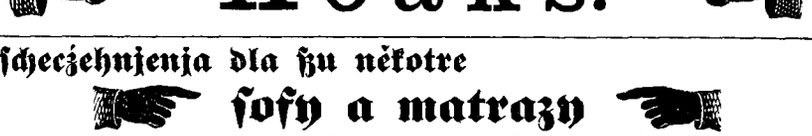

Koaks.

Pſchecžehnjenja dla ßu někotre

ſofy a matrazy

tunjo na pſchedań w domje wudawařnje Serb. Nowin.

K. A. Benedict.

Durſthoffſke ßuche drožđže

porucža kóždy dźeń cžerſtwe

Schmißez pjekařnja w Budeſtezach.

Dobru pſcheńczznu muku

porucža k **domkhowankam** a **kermuſcham**

C. Kahrowe.

Duchesse (Düſcheß)

najnowſchi cžorny židžany ſtoff

k

njewjeſcžinſkej draſcže.

Mjehke ſatinowe tkanje, blyſchcžobohata twora,

łóhcž jenož mk. 3.50 a mk. 4.—

M. G. Freyberg na bohatej haßy,

na koßu ſ napſchecža póſta.

W khlamach ßo ſerbſki rèczi.

Ssupróſchna **ranza,** bjes tſjomi na wubjerk, je pola **Handrija Nowotneho** w **Wyßokej** pola Rakez na pſchedań.

Rjane tucžne howjaſe mjaßo,
punt po 45 np.,
tucžne ßwinjaze mjaßo,
punt po 58 np.,
je wot ßrjedy 26. ſeptembra dostacž pola
rèſnika Beyera w Minakale.

Wolij

k maſanju mlócžazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſacžu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodžazy, porucža jako płacžiſny hódny

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſcži porucža po zyłym a jenotliwym tunjo

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacž pola

Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Na hermank w Rakezach

pſchińdu tón ras ſ bohatym wubjerkom

mužazeje a hólcžeje draſty,

moje ſtejniſchcžo ßo nadeńdže w krawſkim rynku a je na firmje ſeſnacž.

Pſches wulkotne kupje ſa hotowe pjenjeſy ßym po jara tunich płacžiſnach tworu dostał a ßym hižom wulki ſkład mužazeje a hólcžeje draſty džěłacž dał. Draſta je ſ najlěpſchich ſtoffow po najnowſchej modže na tajke waſchnje dźěłana, kaž ju hewak jenož na woßebite ſkaſanje dostawaſch.

Ja po ßłědowazych płacžiſnach poručžam:

300 ſymſkich nadwoblekarjow ſ dubloweho ſlokoneja, eſkimo a diagonala wot 15 do 40 mk.,
200 ſymſkich žaketow wot 10 do 30 mk.,
100 khěžorſkich mantlow ſ lodow a diagonala wot 15 do 40 mk.,
200 hotowych mužazych wobleczenjow w ßuknjowej a žaketowej faßonje wot 20 do 45 mk.,
100 prawdźiwych hońtwjerſkich jupow a žaketow wot 8 do 20 mk.,
300 porow bukſkinowych łazow a derje dźerżazych **kholowow** wot 5 do 21 mk.,
300 hólcžich wobleczenjow a mantlow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodžazych, w najnowſchich faßonach ſ garnironku a bjes njeje wot 5 mk.

Woßebje cžinju kedźbne na moje **kholowy ſ Hamburgſkeje jendźelſkeje koże** a proſchu ſkónczńje czeſczenych Sserbow, ſo bychu ßebi mój bohaty ſkład wobhladali.

S poczeſczowanjom

Abramſchik ſ Kamjeńza.

Powſchitkowna aſſekuranza w Trieſtu.

(Assicurazioni Generali.)

Załoženа w lěcže 1831.

Rukowazy ſond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

28 millionow 799 tyßaz 108 ſchěßnakow 6 krajzarjow.

Woheń-, krupobicže-, transport- a žiwjenje-ſawěſczenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow porucža ßo jako agent:

hamtſki ſkotolěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucža

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Kaſtanije

kupuje po kóždej dźělbje

Otto Engert.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now.“ za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeſerbšćił **F. R.**
Prěni a druhi zešiwk.

Notywotpißowanje ſa ſerbſke ſpěwanſke towarſtwa wobſtara organiſt **Erbe** w Małym Wjelkowje.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń w Budyschinje.

Ssrjedu, 26. t. m., popołdnju wot 2 hodźin budźe tudomne poboczne towarstwo Gustav-Adolfskeho wustawa ßwój lětny ßwjedźeń w tudomnej Michalskej zyrkwi ßwjeczicź.

Sserbske prědowanje, popołdnju w 2 hodźinomaj, je knjes farar **Mrósak** s Hrodźischcźa, němske w 4 hodźinach pschedßyda poboczneho towarstwa knjes dr. theol. **Schmidt** tu dobroczíwje pschedewsak.

Na prawje bohate wobdźělenje ßo město a wßy pschecźelnje pscheproschuja wot

dra. **Kalicha,** fararja pschi Ssw. Michalskej zyrkwi.

W Budyschinje, 17. septembra 1883.

W **ratarskej schuli w Budyschinje** kaž tež w **ßadowej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, sapoczńje ßo bliżscha symska wuczba **pónjelu 22. oktobra t. l.** Bliżsche wukasanje dawa

direktar J. B. Brugger.

K kermuschám

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjenski a zitronowy wolij

w bleschach a wuważeny,

tykanzowu barbiczku (safran),

ff. korjenje, zyłe a tołczene,

czékazu ßól

(flücht. Salz) k pjeczenju wurosczeneje pschenzy

hrodowska haptyka.

Koprovitriol,

zyły a tołczeny, k naczinjenju pschenzy poruczataj **bratraj Mérschej**

w hosczeńzu „k słotej hwězdze"

na žitnych wikach.

We wudawarni Serbskich Nowin je na pschedań: **Spěwna radosc;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Na žadanje wjele woßadnych Michalskeje zyrkwje je ßo czischczało a je sa 10 np. na pschedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje

na salożku Jap. skutkow 8, 26—38

dźewjatu njedźelu po ßwj. Trojizy

w Michalskej zyrkwi w Budyschinje

wot

farara **Dr. Kalicha**

dźerżane

a na žadanje s wjele stron wotczischczane.

Czesczenym wobydlerjam Klukscha a wokolnosczę s tutym k nawjedźenju dawam, so ßym na dźenßnischim dnju **schtrympařske** a **wolmjanotworowe khlamy,** sjenoczene s **płatowymi** a druhimi artiklemi wotewrik a budu ßo prózowacź, so mojim czesczenym wotebjerarjam stajnje se sprawnej tworu poßłużu.

W Klukschu, 7. septembra 1883.

S poczesczowanjom

A. Merstowsky, schtrympař.

NB. Tež ßo porjedźenja schtrympow, jakow, kholowow atd. derje a tunjo wobstaraja. **A. M.**

S nakładom Macźizy Sserbskeje je wuschła a je w wudawarni Serbskich Nowin sa 40 np. dostacź błědowaza knižka:

Kschiž a polměßaz

abo

Turkojo pscheð Winom

w lěcze 1683.

Spißał **Jan Wehla.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

zmeje **njedźelu 23. septembra 1883** swój 3. założeński swjedźeń z hosćinu a balom w **Simonec hosćeńcu** w **Rakecach,** na kotryž so tež sobustawy druhich serbskich towarstwow z tutym lubje přeprošeja.

Započatk w ½6 hodź. popołdnju.

B. Krawc, předsyda.

Młoda holza, kotraž chce dospołnje schwadlistwo nawuknycź, móże hnydom spodobne město dostacź na bohatej haßy 16 w sadnym twarjenju.

Holza

se wßy, ßerbskeje a němskeje rěcze mózna, ßo do khlamow a restawrazije w jenej zyrkwinskej wßy pyta. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Hospoša pytana.

Na jene wjetsche burske kubło njedaloko Budyschina ßo wustojna hospoša, niz zyle młoda, kotraž móże hospodarstwo ßamostatnje wjesćź, sa wyßoku msdu k nowemu lětu 1884 abo tež prjedy pyta. Tajke, kotrež wo to rodźa, njech ßwoje mjeno atd. w liscźiku w wudawarni Serb. Nowin bórzy wotedadźa.

Wuczobnik pytany.

Młody cźlowjek, Sserb a se schulskimi wědomosczemi derje wuhotowany, móże pod spodobnymi wumjenjenjemi jako **wuczobnik** do **Smolerjez knihiczischczerńje** w **Budyschinje** sastupicź.

Wuczobnika

k 1. oktobrej do ßwojich želeso- a krótkotworowych khlamow pytam. Wopyt pschekupskeje schule, jědź a hospoda w domje.

B. Fischer

na žitnej haßy w Budyschinje.

Kschiwducźinjaze ßłowa, kotrež ßym wo sahrodniku **Urbanje** w Holeschowskej Dubrawje rěcźak, s tutym jako njewěrne wróczo bjeru.

Handrij Kokla

w Holeschowskej Dubrawje.

Na row

Hańže, njebo **Handrija Bódlinka** s Bukez wudowy,

wumrje 62 lět stara.

Kak cźische, měrnje wotwolana
Wy buschcze s teje cźaßnosicze,
O derje Wam, nětk shromadźena
Scźe, kaž tu horzo žadaschcze,
K tym lubym, kotsiž pisches hnadu
We njebju ßu pschi Jesußu.
Doł ßylsow bě Wasch pucź we ßwěcze,
Kschiž, próza, srudne podacźa;
Zno jako dźěsczu w schestym lécze
Ssmjercź lubeho Wam nana wsa;
Dla khudoby nětk žyrotka
Dom wopuschcźicź scźe dyrbjała.
Bóh podjeru Wam bésche darił
Psches sprawnoh', ßwěrnoh' mandźelskoh',
Waj' žohnowajo, Wamaj stwarił
Dom, małe cźiche bydleńczko.
Ach — bórzy wschak, schtož měješchtaj,
Psches Božu woheń shubischtaj.
Dom nowy, kotryž natwarischtaj
Psches pomoz Božu s ludźimi,
Też kschesczijanstwu poßwjeczischtaj;
W nim běchmy khudźi — sbožowni:
Hacź nahle Boze wjedźenje
Też tuto sboże pschetorze.
Nan luby, wot naß wotßaleny,
Na pucźu k domu ßwojemu
Wot Božoh' błyska potrjechený
Ssmjercź nam'ka w wokomiknjenju:
Ach, to bě styst a srudoba,
Kiž njesnaje tu runjecźa.
A hacź bě runje Wasch pucź w ßwěcźi
Wot mało rózow pyscheny,
Bě Wasch trosht, so Bóh ßwoje dźěcźi
Psches cźernje wjedźe k sbóžnosczi;
Tak sczerpliwje scze snoßyła
Wscho, schtož Bóh Knjes Wam pschipóßła.
O derje Wam! nětk wohladacźe,
Schtož tu tak wěsce wěrjeschcze;
Nětk město ßylsow radosczmacze
A wjeßele, kiž njesandźe:
O derje Wam, nětk wobleka
Waß krej a prawdosczKhrystußa!

H. P. **Srudźene sawostajene dźěcźi.**

Po tym, so ßmoj ßwój dom, loni psches wóhnjowe njesboże saniczeny, s Bożej pomozu sałzo natwarikoj, cźujemoj ßo nucźenaj, wschitkim tym, kiž ßu naju pschi nowotwarbje s fórami a rucźnym dźěkom podpjerali, s tutym ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź. Wołzebje pak dźakujemoj ßo khěžerjej **Grószchi** w Hrubocźizach sa hospodu, ratarjej **Kschižanej** w Budyschinje, kublerjej **Kschižanej** w Wurizach sa saštaranje skotu, kublerjej **Schołcze** w Torońzach, kublerjej **Bartej** w Tšélanach, ryczerkublerjej **Schönje** nad Jaßońzu a ryczerkublerjej hrabi s **Lippe** nad Cźichońzami sa wschu wopokasanu dobrotu.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim naschim dobroczelam jich ßmilne skutki bohacze sarunacź a jich pschede wschém njesbožom hnadnje swarnowacź.

Žiwnosczer **Ernst Schlätza** a mandźelska

w Hrubocźizach.

(K tomu cźißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. septembra 1883.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najlepſchich druzinow, jara derje zkodzazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej hazy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho porucza

Hermann Klemm na bohatej hazy.

Jeniczzy
po wſchech Nemzach patentowanu
ff. margarin-butru,

kotraz zo tez k pjeczenju wozebje hodzi, porucza w jenotliwym, kaz tez w czworach

Richard Neumann
na ſnutsknej lawſkej hazy 6.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich placziſnach

Richard Pötſchke
na hlownym torhoſchczu pódla haptyki.

Pſchecznelne zerbſke poſluzenje.

Ceara khofej,

ſeleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

ſeleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

ſeleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a mozne zkodzazy, porucza jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack
na bohatej hazy.

Kupowanje zada.

Tſchazeny a ſraty ſpadany zad, jablka a kruſchwy kupuje po kozdej dzelbje

zadtlóczerńja
na ſadnej bohatej hazy.

Rozowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaz tez **wutrjeny len** kupuje po kozdej dzelbje a kozdy dzeń mechaniſka dzeło-pſchadowńja w Hajnizach, tola w Budyſchinje zo jenoz **trjeny len**, a to jenoz zobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje hazy, kupuje.

Najnowſche mlócżaze maſchiny ſa parne, czehnitoſkótne a domjaze dzelo wot najjednorſcheje hacz do hermanko-najwucżiſczazeje;

Najnowſche goeplowe ſkutkowarje 1-, 2-, 4- a 6pſchezne k dzelu kozdeje maſchiny;

Najnowſche zykanjowe maſchiny najwozebniſcheje twarby a wuwjedzenja dzelaja jako wozebitoſcz po najtuniſchich placziſnach pod rukowanjom a pruhowanſkim czazom. Pſchipózlanje po zeleſnizy franko. Najnowſche katalogi po zadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech zo ſamolwjeja. Sazo-pſchedawarjam wyzoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcze a./M.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **zołte mydło, czorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne zwězy, wóſkowe zwězy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo zo zuſy wokolonoſcher ſe zwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricz njemóże. Wo tym móża zo czeſczene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſchezwědczicz.

Hermann Puy
na zerbſkej hazy w Budyſchinje.

K nětcziſchemu czazu

poruczam zwoju **prima-ſchtrykowanſku wołmu** po zlědowazych změſchnje-tunich placziſnach:

prawdziwe jendz. melt. czezane pſchadło, zwonſki punt	mk.	3. —
= = **barbite wołmy,** = = =		3. —
= = **koleſkate pſchadło,** = = =		3. 30.
mohärowu wołmu (zidzinojtu), ſa wulki ſkład jenoz . . .		33 np.
zefyrowu wołmu czornu, ſa ſkład		18 np.

W Budyſchinje.

E. Scheer
3 na ſchuleriſkej hazy 3.

NB. S dobom dowolam zebi moje **derje pſchiſtejaze korſety** (wot **mk. 1** atd.), kaz tez moj ſtajnje derje ſrjadowany ſkład **rüſchow, zeklow, ſchtrympow, ſokow, ſchlipſow** atd. atd. dobroczinwemu wobkedzbowanju poruczicz.

Na ſchuleriſkej hazy 8. **K. R. Lory,** Na ſchuleriſkej hazy 8.

rukajzar a bandagiſt,

poruczа zwój bohaty ſkład **rukajzow, bandazow, zlow, ſhlipſow, kravatow, pjenjezny móſchnjow, zigarrowych etwijow, tobakowych móſchnjow** atd. pſchi potrjebje dobroczinwemu wobkedzbowanju.

Kozane kholowy zo derje wupłókaju a barbja. Nowe kholowy po měrje zo ſa krótki czaz po tunjej placziſnje ſeſchija.

Magazin pólſtro- wanych möblow

na taſchbarku 7 na taſchbarku 7

pſched tſelnikom.

Poruczam **ſofy, wulke ſtoły** a wſchě druhe **pólſtrowane möble** po najtuniſchej placziſnje.

R. Hennig, tapezirar.

Jerje,

rjenje ſkozene, ſchtuku wot 4 np., porucza

Richard Neumann
na ſnutsknej lawſkej hazy 6.

Turkowſke a czeſke zlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako nescho jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjazunym torhoſchczu.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecza hlowneje ſtraze (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **zakety** ſe **zukna, zomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich placziſnach.

Zujowe ſpěwy

w tſjoch druzinach zu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwiniſkich wozach pola pſchedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacz.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowſkej haßy

porucza:

Hamburgſke łódźniſke kholowy . . po mk. 10.50,
jendźelſke kożane kholowy . . . . = = 9.50,
němſke kożane kholowy . . . . . = = 7.50,
jednore a dwójne **manſcheſtrowe kholowy** = = 3.50—4.50.

Sofy a matrazy.

Sofy wot 27 mk., pjerowe matrazy ſ klinowymi hłowakami wot 18 mk. hacž do najlěpſchich, derje dźěłanych; dale kofry, toſche, ſchulſke ranzy,

ßamßne dźěło,

we wulkim wubjerku tunjo porucza

C. Benedict

w macźicznym domje na lawſkich hrjebjach cžo. 2.

K naſymſkemu ſkaſanju

poruczam cžeſcženym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płacźiſnach, kaž:

ff. parjenu koſeźinu (muku),
ff. ßyru koſeźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfosfat,
ſpodium-ſuperfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijecza pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pſches cžož ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Kopornikaŕnja Richarda Albrechta

porucza trajne **wódne pónwje, kótły, khachlonki** w kóždej wulkoſcźi.
Porjedźenja ſpěſchnje, derje a najtuniſcho.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Koprovitriol

(Mjedźo-ſerſawoſcź),

zyły a tołcženy, k nacźinjenju pſcheńzy porucza najtuniſcho

Otto Engert,
drogowe khlamy

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow wo 5 np. tuńſcho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtuniſchich płacźiſnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorſki raffinade“;**
ſyrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pſchi 20 puntach 14 np. ſa punt; — tež wſchitke druhe twory w najlěpſchej dobroſcźi a po wſchomóžno tunich płacźiſnach.

Pſchecźelniwe ßerbſke poßłuženje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbſkich cžaßopißow.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojeŕſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, žałſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ßłuſcha powucžaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“.

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetłaŕſka a žiwjeńſka wódka

je wubjerny domſki ßrědk pſche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nervowe khoroſcźe. S powucžazym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach doſtacź.

Haptyka w Rakezach.

Najlěpſchi wužitkowy, młókowy a **wobžerny pólver** ſa howjaſy ſkót, **ſalſowy pólver, reſtituzijonſki pólver** pſche wſche klazanje koni, **wobžerny pólver** ſa ßwinje, kaž tež **ßrědk pſche cžeŕwjenu, pólver pſche mole, papjeru pſche mole, jěd pſche ſchwoby, nervowy balſam,** jenož pola mje prawdźiwy doſtacź, **ſchmrěkojehlinowy äther, algotinu,** hnydom ſubybolenje ſacźěrjazu, **dr. Whitowu wocžowu wodźicžku, wocžowy balſam, fenchlowy měd, bróſtſyrop, ſchokoladu, lěkaŕſke mydła, barby k ßamobarbjenju** žonjazych ſmachow po 10 a 15 np. porucza w ſnatej dobroſcźi po najtuniſchich płacźiſnach **R. Bredemann.**

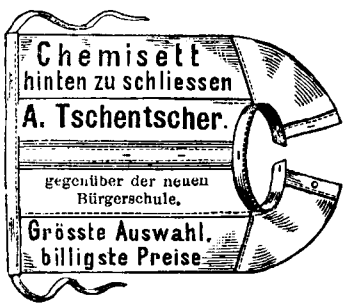

Pſchedkoſchliki ſady ſapnycź porucza **A. Tschentscher** w Budyſchinje.

Proſte a cźežſche porjedźenje cžaßnikow po najtuniſchich płacźiſnach wobſtara

Joh. Gäth

na róžku hoſpitalſkeje a kamjeńtneje haßy.

Pſchedawanje a **porjedźenje cžaßnikow** (ſegerjow) wſchěch družinow, derje a tunjo, poſkicza **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecza ſtareje kaſerny.

Do Adelaide

(w polodniſchej Awſtraliji)

wobſtara ſ parołódźu rataŕſkich a ſeńſkich dźěłacźerjow po ℳ **164** ſa familiju

Adolph Hessel
w Draždźanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 29. septembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čži ſami cżeſcżeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chżedża ſa nje na **4. štwórtlěto 1883** do prědka płaćicż, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadża. Čži, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcż dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkaſacż. Na ſchtwórtlěto ſapłaćži ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeſenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Jeho Majeſtoſcż kral Albert je prynza Bjedricha Auguſta, wójwodu ſakſkeho, dotalneho ſekondelieutnanta w 1. grenadier-regimencże No. 100, ſa premierlieutnanta powyſchił. — Kral Albert chżyſche po prawym po Niederwaldſkim ſwjedżenju kralowu Karolu, w Schwajzarſkej pſchebywazu, wopytacż. To ſo pak njeſta a wón ſo ſ naſpomnjeneho ſwjedżenja dżenża ſobotu do Draždżan wrócżi.

— Khěžor Wylem 20. ſeptembra pſched wjecżorom do Homburga pſchijědże. W druhim wosu pſchiwjeſechu ſo pruſki krónprynz ſe ſchpaniſkim kralom a heſſenſkim wjelwójwodu, dale pſchijědżechu ſakſki a ſerbſki kral ſe wſchelakimi druhimi wjerchami. Lud, kotrehož bě ſo jara wjele ſeſchło, khěžora a jeho hoſcżi ſ horliwym ſławuwołanjom witaſche. Naſajtra bě wulka parada zyłeho 11. armeekorpſa, kotryž general Schlotheim kommandirowaſche. — Po paradże běſche pyſchna hoſcżina na khěžorſkim hrodże, na kotruž běchu wſchitzy, na manövrach dżěl bjerjazy kralojo a wjerchojo pſcheproſcheni. Pſchi tutej ſkładnoſcżi khěžor ſławu na ſchpaniſkeho, ſakſkeho a ſerbſkeho krala wunjeſe, na kotruž ſchpaniſki kral ſe ſławu na němſkeho khěžora a na němſke wójſko wotmolwi. — Sſlědoważe dny wojazy wſchědnje manövrirowachu, tola bu druhdy jich ſkutkowanje pſches deſchcż pſchikrótſchene.

— Schpaniſki kral Alfons je ſchtwórtk Hamburg wopuſchcżił, ſo by ſo pſches Belgiſku a Franzowſku domoj podał. A ſerbſki kral Milan je dżeń prjedy wotjěł a to też, ſo by ſo domoj wrócżił. Khěžor pak je ſo pjatk ſ němſkimi kralemi a wjerchami, kaž też ſe wſchelakimi miniſtrami, generalemi a druhimi woſebnymi hoſcżemi k Niederwaldſkemu pomnikej podał. Pſchipołdnju běſche najprjódzy witanje tych wyſokich knjeżich, potom ſwjedżeńſke wotkrycże pomnika (poſtawy abo ſtatuy Germanije = Němſkeje), dale poſtrowjenje khěžora wot měſtow Rüdesheima, Mainza a Bingena, po cżimż na rězy Rheinje tójſchto wupyſchenych parokódżow nimo khěžora jědżeſche. Wot tam je ſo khěžor do Wiesbadena podał, ſo by tam ſe ſwojimi ſwjedżenſkimi hoſcżemi wobjedował. Ssobotu, to je dżenża 29. ſeptembra, poda ſo khěžor do Baden-Badena, hdżež ſ khěžorku, kotraž je tam hižo pſched nětkotrymi dnjami pſchijěła, něhdże tſi njedżele woſtanje, ſo by wot manövrowych a ſwjedżeńſkich napinanjow wotpocżnył. To jemu wěſcże kóždy popſcheje, hdyž wopomni, ſo je khěžor hižo 86 lět ſtary.

— Wjerch Bismark chże na ſwojim domojpucżu ſ Gaſteina do Friedrichsruhe nětkotre dny w Barlinje pſchebycż a je pjecża nětkotrym pruſkim miniſtram k nawjedżenju dał, ſo bychu tam k njemu pſchijěli, dokelž ma ſ nimi to a druhe w krajnych naležnoſcżach wujednacż. — Po nowſchich powjeſcżach w tu khwilu niczo tak ważneho njeje, cżehož dla byſchtaj němſki a ruſki khěžor w hromadu pſchińcż měłoj. Schtož ſtaj ſebi prajicż měłoj, to je ſo pſches wjercha Dołgorukeho ſtało, kotryž je po poruczności ruſkeho khěžora nětkotry krócż pola němſkeho khěžora pobył a to wuczinił, ſchtož bě trjeba. (Wjerch Dołgorukij je wojerſki połnomócznik ruſkeho khěžora w Barlinje.)

Awſtrija. W Khrowatſkej pſchezo hiſchcże žadyn prawy měr njeknježi, hacż runje je tam wuherſke miniſterſtwo khětro wjele wojakow póſłało. Burjo gmejnſkich pſchedſtejicżerjow, wucżerjow a duchownych pſcheſcżehaja, wo kotrychž měnja, ſo ſu tajzy, kotſiž ſ wuherſkim madżarſkim miniſterſtwom dżerża. Najſkerje dyrbi tajkeho měnjenja dla nětkotryżkuliž zyle njewinowaty pſchedſtejicżer, wucżer abo duchowny cżerpicż.

— Nětkotſi khrowatſzy woſebni knjeża, kotrychž je wuherſke miniſterſtwo do Peſchta powołało, ſo bychu tam ſobu wuradżowacż pomhali, kak by ſo w Khrowatſkej ſ nowa połny měr poſtajicż dał, ſu ſo ſarjekli a njejſu do Peſchta pſchiſchli, prajizy, ſo žaneho tajkeho wuradżowanja trjeba njeje. Pſchi tym woni na to kedżbne cżinjachu, ſo k poſtajenju tajkeho měra dale niczo trjeba njeje, hacż ſa jenož wuherſko-madżarſke miniſterſtwo pěknje wſcho to ſwěru dopjelni, ſchtož bu wucżinjene, jako je ſo Khrowatſka ſ Wuherſkej ſjenocżiła. Hdyž je po tajkim njepokoj w Khrowatſkej pſchecżiwo Madżaram wudyrił, dha ſu woni to ſami ſawinowali a chże-li toho dla wuherſko-madżarſke miniſterſtwo ſ Khrowatami měr měcż, dha dyrbi na to dżerżecż, ſo Madżarjo Khrowatam wjazy kſchiwdu njecżinja. — Sſerbſki kral Milan je na ſwojim domojpucżu 25. ſeptembra do Wina pſchijěł a ſo wot tam bórſy do Sſerbije podał. Mjenujzy jeho pſchitomnoſcż je doma nuſna; dokelž je ſerbſki lud do tamniſcheho krajneho ſejma tajkich mužow ſa ſapóſłanzow wuſwolił, kotſiž ſu po wulkej wjetſchinje pſchecżiwniży nětcżiſcheho ſerbſkeho miniſterſtwa. Tuto pak, kaž ſo Sſerbam ſda, jara na awſtriſkej ſtronje ſteji, tak ſo je ſo zyle wot Rußowſkeje wotwobrocżiło. A hacż runje Sſerbja ſwoju ſamoſtatnoſcż pſchewſcho lubuja, tak ſo nochżedża w niczim wot Rußowſkeje wotwiſowacż, dha woni tola měnja, ſo jim Awſtrija wěſcże w žanej naležnoſcżi pomhacż njebudże, ale jenož Rußowſka, hdyž budże to

trjeba, pomha. Duž wjetschina ßejmskich sapóßkanzow s ministerstwom psches jene njeje. Tola móże bycź, so wscho bjes rostorha woteńdźe, dokelž maja ßo na ßejmje abo na skupschćinje, kaž tam praja, jenoż wězy wujednacź, kotrež želesnizy a jich twarbu nastupuja.

— Na kerchowje němskeho, w Czechach leżazeho městaschka „Liboch" je dechant Czermak pohrjebany. Wón bě horliwy Czech, hacź runje běsche duchowny w němskej woßadźe, a je towarstwo „Sswjatobor" sakožił, kotrež ßo wo to stara, so ßo czěsy spißaczeljo a wucźeni w padu nusy s pjenjesami podpjeraja. Na to dźiwajo ßu jemu Czechojo w Libochu pomnik stajili, kiž bu wóndano na ßwjedźeńske waschnje wotkryty, pschi czimž ßo tež němske měschczańske sastupjerstwo a němske towarstwa wobdźělichu. Dr. Rieger, nawjedowar czěskeho ludu, ßwjedźeńsku rěcź dźerżeschе, w kotrejž mjes druhim rjeknu: „Mi ßo wutrobnje spodoba, so tež sastupjerjow tudomneje gmejny, kiž je po wulkim dźele němska, pschi tutym pomniku shromadźenych widźu, so bychu dopomnjenju a wótczinskej horliwosczi njebocźiczkeho Czermaka pschihódnu czesc wopokasali. Wón je ju saßkužił psches ßwoju ßwěrnosć jako duschow pastyr s woporami, kotrež je tudomnej woßadźe pschinjeßł. Jenoż w duchu tutoho muża mamy wobstejenja wobeju narodow — czěskeho a němskeho — wobhladacź a stajnje wopomnjecź, so matej tutej dwě narodnosczi po Bożej woli w tutym rjanym kraju pódla ßebje żiwej bycź, a so ßo woběmaj jenoż tehdy derje pódźe, hdyž ßo duchowne należnosczе wobeju narodnosczow tak derje s czěskeje kaž tež němskeje strony czesczа a ßo jich kubłanje s wobeju bokow podpjera." Tuta rěcź ßo tamnischim Němzam jara lubjesche a němske nowiny ju jara khwala. (Hdy by tola jedyn nahladny Němz w Hornich abo Delnich Łużizach w nastupanju tudomnych Sserbow a Němzow podobnu rěcź dźerżał, ta by ßo nam Sserbam tež jara spodobała. — Hm, my ßmy wschelake doczakali, ßnadź hischcze tež s němskeho rta pschecźelniwe ßkowa, Sserbam k lepschemu prajene, saßkyschimy! NN.)

Franzowska. Jednanje mjes Franzowskej a Chinesyskej, kotrež je ßo Anamskeje dla psched nekotrym czaßom sapoczało, hischcze skónczene njeje; tola sda ßo, so k dobremu kónzej powjedźe, tak so mjes woběmaj pomjenowanymaj krajomaj żana wójna njenastanje. — So je schpanischi kral wot němskeho khěżora sa czeßneho pótkownika 15. hulanskeho regimenta pomjenowany a so je wón tajku czesc pschijał, na to nětko wschelake franzowske nowiny jara ßwarja. A jich ßwarjenje je czim wótrische, dokelž tutón regiment w Straßburgu steji, to je w měscze, kotrež do tych ßkuscha, kiž ßu Franzowsojo po poßlenjej wójnje Němzam wotstupicź dyrbjeli.

Danska. Hdy ruska khěżorska ßwójba danske hłowne město Kopenhagen wopuschći, njeje hischcze wěste. — Sańdźeny pjatk je tam jendźelski krónprynz, tak mjenowany prynz Wales, na wopytanje danskeje kralowskeje ßwójby pschijeł. Jeho knjeni mandźelska je rodźena danska prynzeßyna.

Rußowska. Khěżor je k tomu pschiswolił, so maja ßo pschichodnje pak s nowa saßo wschelake summy pjenjes w wójsku salutowacź. — Sakładny kamjeń k zyrkwi, kotraż ßo tam natwari, hdźež bu prjedawschi ruski khěżor Alexander II. wot nihilistow ßmjertnje ranjeny, budźe pjecza 9. oktobra na ßwjedźeńske waschnje położeny.

Borowska Mizka.

Powjedancźko.

Na hacźenjach, kotrež wjeß Borow wot rěki Łóbja dźělachu, stejesche czrjóda burskich hólczatow. Woni běchu ßebi to ßurowe ßwjeßelenje wuswolili, so młode kóczki w rězy tepjachu. Runje běchu też saßo małe kocźatko do wody czißli, kotrež pak horje spkuwny a k brjohej płówasche. Ale njeßmilne hólczińska, na hacźenjach stejaze, s kamjenjemi do teje kóczki mjetachu. Jedyn kamjeń ju do hłowy trjechi; wona ßo mrějaza pschewali a ßo w żołmach shubi.

„Takle!" wołachu hólzy, „ta bě też prjecź, nětko poßlenja na rjad pschińdźe!"

Małka, leßna mizka hischcze na ruzy dwanacźelětneho hólza ßedźesche; wschě druhe kocze młodźata běchu hižo tepjene. Nětko běsche też jeje ßmjertna hodźina pschischła. Njeßmilne dźěczi njespominachu na ßłowa ßwjateho pißma: Prawy ßmili ßo nad ßwojim skotom, ale bjesbóżneho wutroba je njeßmilna. Woni na to njedźiwachu, so bě ta małka kóczka tak pěkna a leßna a połna stracha wokoło ßebje hladasche. Hižo ruka jeneho sa njej pschimasche a wona ßo na ßwoje nohi sepjerasche, jako by ßo psched ßmjercźu wobaracź chzyła. Ale schto pomhasche to psche ßamopaschnosczi hrubych dźěczi? Tola njejabzy ßo jej wumóżnik pschibliżi; bě to mały hólczez, kiž s pomasku w ruzy na hacźenja stupi a ßo nad tym swěrjatkom ßmili.

„Daj mi tu kóczku!" wón horliwje sawoła. „Jowle masch moju pomasku sa nju. Ja chzu ju ßobu domoj wsacź, so by moja małka ßotsiczka Hanka duschnu hrajku měła."

Poskiczena pomaska czehnjesche, a to skocźatko bu swólniwje sa nju wuměnjene. Jurk, kaž tón mały, dobrocźiwy burski hólczk rěkasche, s wumóżenej kóczku radostnje domoj khwatasche. Bórsy wona niz w żołmach Łóbja, ale w kóżku małeje holczki leżesche, kotraż s wulkimaj wocźomaj na ßwoju nowu towarschku hladasche a ßwojej rucźzy sa njej wupschesczerasche. Jeje bratsik pak pódla stejesche a ßo wutrobnje sradowasche, so mějesche jeho ßotsiczka tajke wjeßele nad tym wumóżenym swěrjatkom.

Lěto a dźeń bě ßo runje minył, so bě Jurk tu kóczku wot ßmjercze, jej hrożazeje, wumóhł. Hanka a Mizka, kaž jeje schtyrinohata towarschka rěkasche, w hromadźe wjeßele roscześchtej; haj Mizka bě hižo zyle dorosczena; Hanczicźka hischcze w kolebzy leżesche a njemóżesche hischcze běżkacź, bjes tym so Mizka czasto dosćź po domje a po dworje wokoło skakasche.

Czorna a czěmna nóz bě ßo na Łóbjo dele puschczika, kotrehoż żołmy wótsje schumjo dale khwatachu. Dwaj mużej po tych hacźenjach tam a ßem khodźeschtaj, kotrež tu wjeß wot rěki dźělachu. Hdyž ßo setkaschtaj, dha ßebi strachocźiwe ßkowa scheptnyschtaj. Wonaj běschtaj ßem póßkanaj, so byschtaj hacźenja wobkedźbowałoj, dokelž bě woda ßylnje pschibyła. Wo wßy pak ludźo hischcze wschudźe ßwěczachu, hacź runje bě hižo wo połnozy. Wschitzy hischcze ßedźachu, dokelž ßo bojachu, so ßo hacźenja pschetorhnu a ßo wjeß powodźi.

„Ja tu ßwoje żiwe dny tajku wulku wodu wuhladał njeißym, kaž dźenßa", rjekny jedyn teju straźnikow. „Budźa-li pak hacźenja, kotrež ßu hižo lodowe schkruty wobschkodźiłe, tajku wulku wodu wudźerżecź móz?"

„Wone dyrbja", druhi wotmolwi. „Jeli niz, dha njech budź Bóh nam a naschej wßy hnadny."

Straźnikaj dźeschtaj dale, kóżdy na ßwoju stronu. „Sskyschisch?" prajesche prěńschi, a ßo khwatajzy k ßwojemu towarschej bliżesche. „Mi je, jako by niże hacźenjow rěczka schwórczała."

Druhi poßkuchasche khwilku a potom rjekny: „Ty ßo mylisch, to je schumjenje rěki, kotrež tak klinczi."

Ale jeho towarsch njeda ßo s tajkim wotmolwjenjom směrowacź. Wón po hacźenjach dele dźesche, so by s wěstosczu shonił, kajke to schwórczenje je, kotrež bě saßkyschał. „Hacźenja ßo hibaja!" wón stónczńje sawoła. „Wone ßo torhaja — Bóh budź nam hnadny! — wone ßo torhaja a woda ßo s mozu psches nje czischczi!" Po tutych ßkowach běżesche do wßy, jeho towarsch toho runja, a wobaj poczeschtaj trubicź, schtoż bě snamjo, so bychu mużojo se wßy na pomoz pschischli. Wschitzy mużojo ßo hnydom pola gmejnskeho pschedstejicźerja shromadźichu, kiž pschikasa, so bychu dźěru, kotruż bě woda do hacźenjow wudrěła, satykali. Żonam bě pak porucźene, so bychu wschón skót psched zyrkej dohnałe, pschetoż Bożi dom na hórzy stejesche. To ßo sta. Jako pak ßo mużojo k hacźenjam bliżachu, ßylne schumjenje saßkyschachu. Nětotsi wołachu: „Khwatajcze, khwatajcze, hewak budźe posdźe!" A wschitzy do prědka dźěchu,

ale dołho njetrajeſche a woda hižo tak wyßoko ſtejeſche, ſo jim ſ wotpławjenjom hroženſche.

„Bóh pomhaj!“ ſawoła jedyn, „zyłe Łóbjo wala ßo k nam!“ — A woni cźěrjachu domoj, ſo bychu ſ najmjeńſcha tejko wukhowali, hacź bě móżno. Rujo a wujo ßo ſtót ſ hródźow cźiſchcźeſche, ſo by cźim rucźiſcho na hórku dóſchoł, hdźež zyrkej ſtejeſche. —

Burowka Mankowa běſche też ßwoje krowy, cźelata, wowzy a ßwinje k zyrkwi dohnała. Duzy wona ſpósna, kak móznje woda pſchibjeraſche. Wona toho dla, jako bě ßwój ſkót ßußodźinzy k wobkedźbowanju pſchepodała, ſaßo domoj khwataſche, hdźež bě ßkużobna dźówka bjes tym dźěcźi ſe ſpanja wubudźiła a ſwoblekała. Jako bě Mankowa k dworej pſchiſchła, brodźeſche jej dźówka napſchecźiwo, na kóždej ruzy jene dźěcźo dźerżo. „Nan tej dwě druhej pſchinjeße!“ wona rjekny a dale khwataſche. Macź pytaſche toho dla, kak by pſches wodu, wſcho wobdawazu, k domej pſcheléſcź móhła. To ßo jej ſkóncźnje, runje jako jeje muż ſtarſcheho hólza ſ rosbiteho wókna won tykaſche, radźi. Durje ßo, dokelž woda wyßoko ſtejeſche, na żane waſchnje wjazy wotewricź njedachu. Wone běchu, każ ſ twjerdymi ſankami ſeſankane. Nan poda ßyna macźeri a ta ſ nim k zyrkwi khwataſche. Mjes tym prózowaſche ßo nan ſe wſchej mozu, ſo by durje komory wotcźinił, hdźež mała Hanka w kolebzy leżo ſpaſche. Ale też tudy bě woda durje woblehnyła. A każ jara też nan w ßwojej uuſy ſa durje cźahaſche, jeho móz běſche ßkaba, — wón njemóżeſche je wotewricź. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dźeń 22. oktobra t. l. w tudomnej **ratarſkej,** każ też w **ßadowej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenocźenej, ſymſka wucźba ßo ſapocźnje. Licźba ſchulerjow je ſ kóždym lětom pſchibyła; ſchtož je wěſcźe wopokaſmo, ſo tuta ſchula woprawdźitu potrjebnoſcź dopjelnja. — Wucźba ratarſkeje ſchule wopſchija: němſku rěcź, ſtawiſny, ſemjopiß, licźbowanje, ſemjoměrſtwo, wobraſowanje a pißanje, pſchirodopiß, wjedrowědomnoſcź, chemiju, mineralogiju, zoologiju, ſkotolěkarſtwo, ratarſke knihiwjedźenje; wyſche toho w ßadowej a ſahrodniſkej ſchuli: ßadplahowanje, pomologiju, ßadſwużitkowanje, warjenjoplahowanje, drjewo- a kaßanzowědomnoſcź. — Woßebje ma ßo wuſběhowacź, ſo je tak derje w ratarſkej, każ też w ßadowej a ſahrodniſkej ſchuli bohatoſcź wucźbnych pſchedmjetow tak rospokożena, ſo je ſchulerjej — a hdy by też mało pſchihotowany był — ſkładnoſcź data, ßo też w ſymſkim półlěcźe wudokonjecź, mjes tym ſo w lětnim cźaßu w ßwojim powołanju ſkutkuje. — Ratarſzy ſchulerjo (tola ſ wuwſacźom ſelekty), każ też ſchulerjo ßadoweje a ſahrodniſkeje ſchule maja półlětnje 40 ℳ, a ſchulerjo ſelekty 70 ℳ ſchulſkich pjenjes ſapłacźicź. — Se ſchulu je penſionat ſjenocźeny, w kotrymž ſchulerjo półlětnje ſa 150 ℳ jědź a wobydlenje doſtanu. — Kóżde bliżſche wukaſanje knjes direktar **J. B. Brugger** radlubje da.

— (B. N.) Sańdźenu wutoru mějeſche wokrjeßny wubjerk tudomneho hamtſkeho hetmanſtwa ßwoju ſhromadźiſnu. Běſche to poßlenja, w kotrejž mějeſche knjes tajny radźicźel ſe Salza pſchedßydſtwo; poßlenja běſche wona toho dla, dokelž je wón, każ ßmy hižo pißali, ſa Budyſchſkeho krajſkeho hetmana powołany a ßwoje nowe ſaſtojnſtwo w tychle dnjach naſtupi. Jako běchu ßo wuradźowania ſkóncźiłe, wón ſaſtupjerjam wokrjeßa bożemje prajeſche a ßo jim ſa jich ßwěrne ßobuſkutkowanje dźakowaſche. Na to wuſtupi knjes rycźerkubleŕ Pfannenſtiel a wupraji w mjenje wokrjeßneho wubjerka ßwoje hłuboko ſacźute wobżarowanje nad tym, ſo je ßo knjes tajny radźicźel ſ wubjerkom roszżohnował, pokaſa pſchi tym na jeho bohate ſaßłużby wo wokrjeß a kak je wón toho dla wote wſchitkich cźeſcźeny a wyßoko ważeny. Skóncźnje wón nowemu knjeſej krajſkemu hetmanej Budyſchſki wokrjeß nanajlěpje poruczi.

— Pſched komißiju ſa jenolětnych wojeŕſkich dobrowólnikow ßo tudy wóndano ſe 7 tajkimi, kiž chzedźa jako dobrowólniży do wójſka ſaſtupicź, pruhowanje wotdźerża, kotrež pak jenoż 4 wobſtachu. — Wokrjeßny wuberk Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa je kk. rycźerkublerjow Hähnela nad Koprzami a Reichela nad Hornim Strawałdom ſa ratarſkich taxatorow tutoho wokrjeßa wuſwolił.

— Tudomny wokrjeßny hetman ſ Beuſt dawa w mjenje kralowſkeho komanda 1. infanterie-diviſije No. 23 ſa wſchu dobrocźiwoſcź, wojakam ſa cźaß manövrow wopokaſanu, wſchitkim, kotrychž to naſtupa, najlěpſchi dźak prajicź.

— Dźeń 24. ſeptembra popołdnju běſche dźówcźiczka tudomneho dźěłacźerja Löbelta, w 11. lěcźe ſtejaza, na płówazych tramach pſchi tudomnej tak mjenowanej dubarni (lohmühle), a jako wona nimopłówazy worjech wuhlada, ßo ſa nim nacźahny, ſo by jón wucźahnyła. Pſchi tym pak ßebi tak njeſbożownje pſchehlada, ſo do rěki padże a ßo tepi.

— Sańdźenu póndźelu ludźo nad warom w rěży Sprewi bliſko ſtareho wodowoda cźěło młodeje holzy namakachu. W njej ſpósnachu 20lětnu Bohacźez holzu, kotraż njebě zyły tydźeń nihdże widźecź była. Powjeda ßo, ſo je ßebi wona njeſpodobnych ßwójbnych wobſtejinoſcźow dla żiwjenje wſała. — Cźěło bórſy na pohrjebniſchcźo donjeßechu a tam pohrjebachu.

— Shromadźiſna Lubijſkeje diözeſy ſměje ßo lětża 17. oktobra w hoſcźeńzu „Wettinſki dwór“ w Lubiju.

S Michałſkeje woßady. To bě kraßny ßwjedźeń, kotryž ſańdźenu ßrjedu na ßwjatym měſcźe mějachmy. Budyſchſke pobocźne towarſtwo Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa ßwój lětuſchi ßwjedźeń w naſchej zyrkwi ßwjecźeſche. Tydźenje dołho ßo na njón wjeßelachmy a hotowachmy. Potrjebachmy jenoż namołwjenja wot naſcheho knjeſa fararja, a hnydom we wſchěch wßach naſcheje woßady a też w ßamym měſcźe pilne a pobóżne ruki wěnzy a pletwa wijachu a je wot njedźele wjecźora ßem na faru a do Bożeho doma noſchachu a wożachu, haj do ßrjedy pſchipołdnja běchu ßo zyłe ßepje wěnzow — pſches 900 — nanoßyłe, tak ſo bě ſtóncźnje lědom hiſchcźe żadyn blecźk w naſchim wulkim Bożim domje wyſche, je tam ſpoiſchecź. Woltaŕ a kſchcźelniza běſchtej ſ wonjeſchkami wupyſchenej, klětka, byrgle a kubje błyſchcźachu ßo ſ wěnzami a pletwami. Zyłe gmejny, każ też jenotliwe woßoby běchu tajku pychu wobſtarali a knjeża zyrkwjeńz Grolmus, tyſcheŕſki miſchtr Hilbjeńz, ratař Jakub, zyrkwinſki pſchedſtejicźeŕ Michałk atd. běchu wupyſchenje pěknje ſrjadowali. Wutoru wot ranja ßo cźeßne wrota pſched zyrkwinymi kłownymi durjemi twarjachu a ſ nanoſchenej pychu ßo woltaŕ a kubje debjachu. Běſche to, jako bychu ßo naſche ſahrodki ßwojeje kwětkoweje pychi k Bożej cźeſcźi wurubicź dałe. Tajki wo prawdźe bohacźe a rjenje wupyſcheny Boži dom ßmy lědom hdy wohladali. — Sſerbſka Boża ßłużba ßo popołdnju w 2 hodźinomaj ſapocźa a zyrkej bě wjele prjedy hižo pſchepjelnjena. Jako ßo ſaſwoni, cźehnichu knjes měſchcźanoſta Löhr, 16 duchowni a prjódkſtejeŕſtwo Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa wot fary pſches cźeßne wrota, kiž mějachu tej napißmi „Bóh żohnuj waſch nutskhód“ a „Sańdźcźe do jeho wrotow ſ dźakom“ do zyrkwje, hdźež buchu ſ byrglowej hudźbu powitani. Po wuſpěwanju ſawodneho khěrluſcha: „Pſchińdź, Knjeże Jeſu“ dźerżeſche naſch knjes farař dr. Kalich wołtaŕnu Bożu ßłużbu a cźitaſche 46. pſalm, na cźoż ßo ſynki Lutheroweho wěrykhróbkeho khěrluſcha „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam“ móznje k njebju żołmjachu. Na ſakładże liſta na Hebrejſkich 6, 7—11 rěcźeſche knjes farař Mrózak ſ Hrodźiſchcźa na ſajimawe waſchnje wo Guſtav-Adolfſkim towarſtwje, kajki je płód bratrowſkeje evangelſkeje wěry a to 1) ßwojeje dźěławoſcźe a 2) toho żohnowanja dla, kotrež na njej wotpocźuje. S khěrluſchom „Njech Bohu dźakuje“ a ſ pożohnowanjom, kotrež naſch nětuſchi duchowny, knjes farař Trautmann ſ Porſchiz wudźěli, ſkóncźi ßo ßerbſka Boża ßłużba. Darow ſa wotpohladanje Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa nawda ßo 179 hriwnow 82 np. — Němſka Boża ßłużba ſapocźa ßo w 4 hodźinach na to ßame waſchnje, każ ßerbſka. Naſch wyßokodoſtojny knjes zyrkwinſki radźicźel dr. Schmidt ſakoži ßwoje mózne, poſběhowaze a ſahorjaze prědowanje na 1 Kron. 29, 10 a wukładowaſche nam Knjeſowe ßłowo na Guſtav-Adolfſke towarſtwo: Hlaj, ſo by ty tomu Knjeſej khěżu natwariło k ßwjatnizy, pſchetoż 1) wón je cźe wuſwolił, jeho wola to wot tebje żada, a 2) budź troſchtny a cźiń jo, jeho pomoz je cźi wěſta. Němſka Boża ßłużba ſkóncźi ßo też ſ khěrluſchom „Njech Bohu dźakuje“ a pożohnowanje da nam knjes prim. Kuhn. — Bohate dary ßo ſ nowa pſched zyrkwinymi durjemi ſkładowachu a bě ſkładowanka cźim bohatſcha, dokelž cźi Sſerbja, kiž běchu na němſkim kemſchenju woſtali, też wſchitzy ßobu ſkładowachu, tak ſo ßo

186 hriwnow 76 np. nawda a posdźišcho žo hišchće 7 hriwnow pschiwda. — Bóh luby Knjes sapłacź wschěm, kiž žu k radźenju tutoho žadneho žwjedźenja skutkowali, sa jich wulku prózu a wschelake wopory, a žohnuj tutón nam njesapomnity žwjedźeń bohacźe na naschich duschach k czesczi žwojeho najžwjeczišcheho mjena.

S Radworja. Dokelž je tudy khorosćź disteritiž bjes dźěczimi wudyrika, dha je po pschikasni wyschnosćze wuczba w naschej schuli na czaž sastajena.

S Čžornjowa. Hódny wopomnik kschesczijanskeje luboscze je nasch njebocźiczki, na ryczerkubłomaj Čžornjowje a Łusku 18 lět jako ryczerkubłerski najeńk skutkowazy knjes Gustav Schmuhl w Łusku pola naž sałožik, woběmaj runje pomjenowanymaj gmejnomaj po žwojej poželenjej woli pschistojny czělny wós wotkasawschi. — Dale je žo pak jeho hetman Jan Lehmann s pschiswolenjom žwojeje lubeje mandźelskeje, kotrajž staj wjele lět w hromadźe hospodarikoj, hnuty sačžuk, k tutomu czělnemu wosej pschisprawny konjazy grat wudźěłacź dacź a je jón toho runja tutymaj gmejnomaj k dopomnjenju darik. Tutaj daraj je knjesa G. Schmuhlowy herba a naželědnik, knjes ryczerkubłerski najeńk Alfred Schmuhl w Łusku a Čžornjowje, s pschihódnej rěczu pschedstejicźerjomaj horka pomjenowaneju gmejnow k žamostatnemu sarjadowanju pschepodak, sa czož bu jemu wot tych, kiž to nastupa, najwutrobnischi a najpodwolnischi dźak prajeny.

S Rakez. Nasch knježi inspektar knjes Neumann wóndano w nozy wokoło hatow khodźesche, dokelž běsche woda s nich wotpuschczena a mějachu žo ryby s nich wukojicź. Tam jeho njejabzy dwaj człowjekaj nadpadnyschtaj, prjedy hacž mózesche žwoju tželbu nałožicź, a bórsy žo też hischće tseczi nadpadnik pschiwda. Tucźi tsjo słóstnizy inspektarja na semju czišnychu a jeho do praweho boka, do ruki a do jeneje bristwje kłóchu. Na wschě sboże pak tute rany straschne njejžu, tola žu jara bolosne.

S Ketliz. K Lutherowemu žwjedźenju dostanje nascha zyrkej wschelaku pychu na woltař, klětku a kschczelnizu a to s dobrowólnych darow naschich wožadnych. Jedyn dar je hižo hotowy a je k njemu też sakskowajmarski wjelwójwoda jako wobžedźeŕ někotrych ryczerkubłow w tudomnej wožadźe 300 mk. darik. Tutón dar staj dwaj krażnaj woltarnaj žwěczníkaj s poskoczaneje bronzy, a khoschtujetaj 862 mk. Tola je s tutych pjenjes sa naczisk (entwurf) tuteju žwěczníkow kralowski twarski mischtr Stöckhardt 300 mk. a rěsbaŕ Ehrenreich sa modell 150 mk. dostał, tak so žwěczníkaj, w Heinersdorffowej dźěłarni zyrkwinych žudobjow wudźěłanej, po prawym jenož 412 mk. khoschtujetaj, dokelž je žo sa naczisk a modell 450 mk. sapłaczilo. Tak žo też žkuscha, kaž wumělzy praja.

S Wóžlinka. Sa nascheho noweho druheho wuczerja bu k. K. Opitz, w tu khwilu pomozny wuczeŕ w Wulkim Röhrsdorfje, pomjenowany.

Se Sswinarnje. Něhduschi wuwołany paduch a nutskłamaŕ Heinrich njeje dołho żiwy był, jako běchu jeho na žwobodu puschczili. Wón je žwojich pschestupjenjow dla někotre lěta w Waldheimskim jastwje žedźał a hdyž běchu jeho 12. haprleje sańdźeneho lěta puschczili, dha wón w tudomnej krajinje jako kowaŕski sastupi a niz jeno derje dźěłasche, ale žo też tak derje wjedźesche, so pjenježne czežne myto dosta. Wot prjedawscheho njekniczomneho żiwjenja njebě na nim też ani próschka wostało a bě s njeho sprawny człowjek nastał. Jako wón wóndano w Harcze (Hartha) na łubju dźěsche, žo pschehlada, tak so dele padże a žo tak wobschkodźi, so dyrbjesche sa dwě njedźeli wumrjecź.

S Wojerowskeho wokrježa. Se Serbskich Nowin žmy wóndano shonili, kajku wulku mikosćź je knjes s Goßler, kralowski pruski minister duchownych, wuczbnych a lěkaŕskich należnosczow, wbohim žerbskim dźěczom, do pruskoželerbskich schulow khodźazym, s tym wopokasał, twjerdże pschikasawschi, so maja wuczerjo žerbske dźěczi kschesczijansku wuczbu a czitanje žwěru w žerbskej rěczi wuczicź. Tajka pschikasnja je wo prawdże najwjetscheho a najwutrobnischeho dźaka hódna. A hdyž žu pruszy Sserbja, so by žo jim tuta dobrota dostała, najpokornischu prósstwu swólniwje podpisali a ju wyžokoczeschczenemu knjesej ministrej póžkali, dha bychu woni nětko hischće wjele swolniwscho pišmo podpisali a knjesej ministrej póžkali, w kotrymž jemu žwój najnutrnischi dźak sa tajku jim a jich dźěczom wopokasanu kschesczijansku luboscź najpodwólnischo wosjewjeja. My prožymy toho dla knjesa fararja Kuringa w Łasu, kiž je wokrježny schulski inspektaŕ a w tu khwilu też tudomne superintendentske dostojnstwo wjedźe, so by tajke dźakne pišmo po žwojej snatej wustojnosczi sestajał, nam Sserbam Wojerowskeho, kaž też Rosbórkskeho wokrježa podpisacź dał a potom knjesej ministrej s Goßler póžkał abo s woželebitej deputaziju pschepodał. Ssnadź by też Sslepjanski k. farar Wjelan tak dobry był a by w pschejenosczi s k. fararjom Kuringom w Rosbórkskim wokrježu wscho nusne wobstarał, jeli by žo sa dobre spósnako. *A.*

Se Sslepeho. Schtwórtk 20. septembra wjeczor w 11 hodźinach tudy w Handrakez bróžni woheń wunźe a ju se wschěm, schtož w njej bě, do próchа a popjeła pschewobrocźi. Dokelž běsche tale bróžnja wo wžy jena s najwjetschich, běsche też khežkaŕ Matij Nowak žwoje žně do njeje składł a je te žame psches tutón woheń do czista shubił. Hacž runje wětr njedujesche, dha tola palaze kruchi wokoło lětachu, a njebudźische-li hosczeńzaŕ Horn se žwojej wuschiknosczu tak rucže na to twarjenje horje sleczał, kiž žo hižo wot lětazeho wóhnja palicź poczinasche, a njebudźische tam wón woheń sabił, dha by žo 9 twarjenjow, kiž žo jene sa druhe dźerża, žobu wotpaliko. — Hdy by žo tola Bóh luby Knjes žmilicź chzył a tu słóstnimu ruku na žwětko pschinježł, kotraž naž kóžde lěto, hdyž žu žně domoj skhowane, s naschimi žkómjanymi a drjewjanymi twarjenjemi do stracha staja a nam wulku schkodu hotuje!!

S Liska (Sslepjanskeje woždy). Wutoru 11. septembra rano w 3 hodźinach je žo na tudomnym knježim polu fajma, na 300 kóp żita wopschijaza, wotpaliła.

S Terpa. W nozy wot 23. k 24. septembra žu žo twarjenja tudomneho Kalmanez kubła wotpalike. Hewak w płómjenjach też dwě krumje, jedyn byk, jena jałojza, tsi žwinje a wscha pjerina kónz wsachu.

S Mužakowa. Tudomny kowaŕski mischtr Rieger je w tychle dnjach dźiwnu rostlinu na žwojim polu nadeschoł. Je to dwanacźe, na jenym stwjelzu stejazych żitnych kłóskow, kiž kczějachu, a tutón pjeńk rożki běsche na sahonje narostł, hdźež w tu khwilu běrny (kulki) steja.

S Delnich Łužiz pischu „Bramborske Nowiny" a to:

S Khocźebuza, 16. septembra. Dźenža je s tudomneho zentralneho jastwa wěsta Nakóńzowa s Boboloz něhdże s wyžokosczе schtyrjoch poskhodow dele skoczika, so by žo na tajke waschnje žama morika. Wona je žebi psches tajku satraschnosćź wobej nosy słamała a žo hewak tak czežko wobschkodźika, so w lazarecze, hdźež běchu ju donješli, bórsy wumrje. Wina toho, so běchu ju do jastwa žadźili, bě ta, so běsche žwojemu mužej s jědom sawdała, tak so bě tón wumrjeł, a žud bě ju toho dla k žmjerczi wotžudźik. Dokelž pak bě ta žónska žamodruha, dha bu jej wotpuschczene, so by prjedy porodźika, hacž žo jeje hłowa wotcza. — Powjeda žo, so je měka nasajtra hischće ras psched žud stupicź a tam žwojemu lubemu, prjedawschemu wotroczkej, kiž prějesche, do woczow prajicź, so je jej wón tón jěd wobstarał. Jako wona se słamanymaj nohomaj na semi leżesche, wołasche se wschej mozu: „Donjesczе mje do wody, ja chzu wumrjecź!" — Kak straschne je tola hrěcha myto, dyrbi tudy kóždy prajicź.

Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku

do pokładniży Maczizy Sserbskeje dale sapłaczichu (na lěto 4 hr.): Knježa J. Łuschanski, präses žerbskeho seminara w Prasy, towaŕstwo „Sserbowka" w Prasy, domownik Mikl. Hólka w Prasy.

Do pokładniży Towaŕstwa Pomozy dale sapłaczichu abo darichu: Knježa kaplan Scholta w Khróscźizach 1 hr., wuczeŕ Wjeńk w Róžencze 1 hr., kaplan Kumer w Khróscźizach 1 hr.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Hacž dotal njekhostana Hańža Wotowa w Delnjej Hórzy, kotraž bě 30. junija t. l. s pola, ryczerkublerjej s Rabenau žłuschazeho, něschto mało dźeczela wsaka, žo k jenodnjownemu jastwu sažudźi. — Budyschske hamtske hetmanstwo bě rěsnikej a korczmarjej Wolfej w Hucźinje 3 mk. pjenježneho khostanja napokładziko, dokelž bě 4. julija t. l. na schužeju bjes Bórkom a Hucźinu jědžo jedyn schtom powalił. Wolf žebi žudniske wu-

ßudźenje žadasche, w kotrymž ßo wón, dokelž jemu žaneje winy dopokasacź njemóžachu, njewinowaty wušna. — Cželadnik K. E. Israel, kowarski E. W. Reichel a murjeŕ K. A. Berger ſ Hodźija (poßledni hižom wjazy krócź halekowanja dla khostany) běchu w nozy 12. julija ſ tym, so ßo na puczu ſ Njeſdaschez do Hodźija bjes ßobu storkachu a do pschěrowa mjetachu, njewuschny njemĕr hnali. Israel a Reichel ßo toho dla kóždy po 10 mk. pokhostaschtaj, bjes tym so ma Berger 15 mk. płaczicź. — Cželadniźy E. R. Seyfried, J. Bartuſch, J. M. Bräuer a J. Ssykora, wschitźy ſ Njeßwaczidła, běchu w nozy 2. julija psched hoſczeńzom w Holeschowje na jedyn wós, ſ kotrymž bě hospodarski pomoznik Němz ſ Noweje Wßy tam saſtał, salĕſli, a ſ holzami, na nim ßedźazymi, wschelake njepschistojne žorty hrali, konje sapschahnyli a skónczńje prjecź jĕli. Němz jich namołwjeſche, so bychu ſ wosa stupili a jich, jako po jeho žadanju njeczinjachu, ſ kichudom dele honjeſche. Psches to rosſłobjeni, ßo woni do Němza ſ pukami dachu a jeho ßurowje pschebichu. Wosotwarz B. A. Róla se Scheschowa, kotryž Němza pschewodźeſche a mjenowanych cželadnikow ſ wosa honicź pomhasche, pschi tejle składnoſczi Seyfriedej se schkleńczanej bleschu krwawu ranu do hłowy wurasy. Seyfried, Bräuer a Ssykora buchu dla njewuschnoſczow kóždy k 5 mk. a dla cźĕlneho ranjenja k 25 mk., toho runja Róla dla straſchneho cźĕlneho ranjenja k 25 mk. pjenježneho khostanja saßudźeni. Bartuſch ßo khostanja sminy, dokelž ßo jemu dopokasacź njehodźeſche, so je ßo pschi halekanju abo biczu wobdźĕlik. — Wumjeńkarka Hana ſwudowjena Wagnerowa w Wulkej Khójnizy, kotraž bě na tamniſcheho kowarja Schmidta cześcźranjaze ßłowa rĕczała, ma 10 mk. khostanja a wußudźeńske khósty płaczicź. — Wjazy krócź khostany dźĕłaczeŕ K. J. Horak ſ Delnjeho Wujeſda bě runje ſ arresta puſchczeny, w kotrymž bě po proſchenju khodźenja dla pobył, jako jeho hižom saßo pschi proſchenju nadeńdźechu. Dźiwajo na jeho wulku nuſu a bědnoſcź (jeho ßu bjes podpjery puſchczili, a ßam ßebi niczo saßłužicź njemóże, dokelž ma prawu ruku sekſchiwjenu) wón jenož tſidnjowny arrest doſta. — Dźĕłaczeŕ Handrij Handrik se Židowa bu 12. julija w Budyſchinje njewuſchneho halekowanja dla sajaty. Jako jeho na radnu khěžu wjedźechu, ßo wón pſchecźiwo tomu ſ tym wobaraſche, so ßo ſ nohomaj ſapjeraſche a wokoło ßo bijeſche, a na polizajſtwu wón do jeneho wobornika ſ nohomaj kopaſche. Jeho khostanje wobsteji ſ tydźenja jaſtwa. — Dźĕłaczeŕ A. H. Schneider ſ Lětonja, hižo ras khostany, k tomu stejeſche, so je korczmarja-najeńka Wagnera w Konjezach wo 1 mk. 14 np. wobſchudźił a dale 40 np., jemu pschepodate, so by ſ nimi worcźiſnu saphacził, pſchekſchiwił. Schneiderej jeho njeſprawnoſcź pjecźdnjowne jaſtwo pſchinjeße.

Khostanſka komora. So ßo hrožeŕſke ßłowa, ßamo hdyž ßu w pſchekhwatanju cźinjene, wot ßudniſtwa cźežko khostaja, na to drje ßebi najſkerje pjekarſki J. P. Mikel ſ Dobruſche myßlik njeje, jako wjeczor 15. julija na rejach w Heldez hoſczeńzu w Hunczerizach wołaſche: „Dźenßa wjeczor ßo pſches mje hiſchcźe dwaj wóhnjej sakožitaj.“ Mikel bě ßo k tajkemu hroženju po ſdaczu pſches ſwadu ſe ßwojej lubku ſatorhnycź dał a toho dla jeho wudawanje pschi wußudźenju, so je jenož ſe žortom rĕczał a dwaj wóhnjej w khachlach mĕnił, na wĕrnoſcź podobne njebě. Dla kaženja ſjawneho mĕra ßo wón ſ dwĕnjedźelſkim jaſtwom, wot njeho hižom ſ pſchepytowanſkim arreſtom wotßedźanym, pokhoſta. — Mandźelſka korczmarja Schimanka w Drobach bě 10. mĕrza t. l. ſ podpjeru baby Hany Błažijoweje w Hatku ßwoje prĕnje dźĕczo porodźiła. Baba ßo dwě hodźinje posdźiſcho, ani so by prjedy njedźelniczu bliže pſchepytała a dalſche wotczakała, do Wjeßela poda, so by pola jeneje druheje njedźelnicze tykanzy pjekła. Dokelž w nozy Schimankowa straſchnje ſkhori, k njej ſ nowa babu sawołachu, kotraž nětko njedźelniźy, ſ czaßami wot symy tſchaßenej a w womorje leżazej, wobalenja wukaſa. Popołdnju Błažijowa saßo do Wjeßela na kſchcźiſna dźeſche, ſ wotkel jej dopołdnja 12. mĕrza ſ nowa k Schimankezom pſchińcź dachu. Bliżſche pſchepytanje nětko dowidźecź da, so ma Schimankowa hiſchcźe jene (dwójniſke) porodźenje wotczakacź. Bjes tym běchu njedźelniczine mozy tak wołłabiłe, so drje móžachu lĕkarjo hiſchcźe dźĕczo morwe na ßwĕt pſchinjeſcź, tola njedźelniczi žiwjenje ſdźerżecź, jim njebě móżno; Schimankowa bliżſchu nóz wumrje. Baba Błažijowa, njekedźbliweho morjenja dla wobſkorżena, njewjedźeſche ßwoju komdu ſ niczim druhim ſamołwjecź, hacź so ßo na to powoła, so njedźelnicze lĕkarjow rad pſchi ßebi nimaju. Po ſmyßle wobſkórżby saßudźichu Błažijowu k ſchĕſcźmĕßacznemu jaſtwu.

Přilopk.

* Po poßlenim ſkótliczenju je w Sakſkej 126,886 koni, kiž ßu 83 millijonow 666,216 mk. hódne, 18 mulow ſa 3930 mk., 26 wóßkow ſa 2034 mk., 651,529 howjadow ſa 133 millijonow 018,688 mk., 149,037 wowzow ſa 3 millijony 434,528 mk., 355,550 ßwini ſa 16 millijonow 765,547 mk. a 116,547 kosow ſa 1 millijon 870,825 mk. Tute naliczene howjada waża 438 millijonow 717,555 puntow, a wſchĕ tute ßwinje 34 millijonow 308,496 puntow.

* S Mnichowa. Sańdźenu ßrjedu kurierczah w Kufſtajnje pſches wopaczne ſtajenje kolije ſ lokomotivu, ſa kotruž běchu wosy ſe ſpiritußom powßnjene, w hromadu praßny. Wjazore woßoby buchu ſranjene. Spiritußowe wosy ßo ſapalichu, a woheń ßo tež na bliſko leżaze twarjenja wupſcheſtrje. Lokomotiwa kurierczaha bu rosraženа. Muž, kotryž je koliju wopak ſtajił, je pjecza do rĕki Inn ſkocził a ßo w njej tepił.

* Zortniwy ſubytorhaŕ je jedyn brodutruhaŕ, kotryž w Gajſinſkim wokrjeßu w Podolſkej guberniji na wſchĕch człowjekach, kotſiž ßo k njemu dla ſubybolenja wobrocźa, ßwoje khumſchty ſpytuje. Suby wón na ſczĕhowaze jednore waſchnje torha. Wón ßwojemu pazientej ſa bolazy ſub ßylnu bórnizu ſwjaſa, kotruž ſa hóſdź, do blida ſabity, powßnje. Nětko wón czerpjazeho proßy, so by ßo ſ měrom ſadźerżał a na hóſdź w blidźe kedźbował. Je ßo to ſtako, a khwila ßo ſminyła, ßo brodutruhaŕ wot ſady pſchibliži a khoreho ſ dołhej jehłu do khribjeta kałnje. Czerpjazy pſches to na dobo ſe wſchej mozu ſ hłowu ſatorhnje a — operazija je dokonjana, dokelž je ßo ſub pſchi tym wutorhnył. Druhdy pak ßo pſchi tajkich ſkładnoſczach dźiwne a njelubosne podawki ſtawaju. Tak ßo ras ſta, ſo ßo jedyn khory, jako bu khětro ßylnje wot brodutruharja kałnjeny, wulzy rosnjemdri a ſ wutorhnjenym ſubom na truharja ßo waliwſchi, tomu ßamemu ſ pjaſczu dwaj ſubaj wuraſy, kajkež ſapłaczenje ßo brodutruharjej wĕſcze ſpodobało njeje. Do zyła pak tutón ſpodźiwny khumſchtaŕ žanu hubjenu saßłużbu nima, hdyž ßo na tajke małe njelubosnoſcze njedźiwa, pſchetož wón ßebi ſa ſubytorhanje derje płaczicź dawa.

* W kralowſkim jendźelſkim artilleriſkim arſenalu w Woolwichu jena bomba, kaž kulojty kotoł wulka a hižom ſ rosbuchajzym wutkom natykana, ßo njejabzy nĕkak ſapali a tež hnydom roslecźa. Woheń ßo rosſchĕri a pſches to ßo tež druhe, tam leżaze bomby ſapalichu a jena po druhej rosbuchny, tak ſo ßo poł hodźiny ſdaſche, jako by ßo w bitwje tſĕłało. Bomby ſ arſenala daloko a ſchĕroko lĕtachu a to nĕkotrażkuliž pſches milu daloko ſlecźa. Ludźo, na kotrychž domy a do kotrychž wobydlenjow bomby lĕtachu a wſcho rosbiwachu a ſapalachu, dyrbjachu ßo delka w pinzach wukhowacź, ſo bychu pſchi žiwjenju wostali. Wjele khěžow je jara wobſchkodźenych a tójſchto tych ßamych je zyle ſkażenych. Woolwich ma napohlad, jako budźiſche jón njepſchecźel bombardirował.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Katholſka zyrkej: Jan Ernſt Bjedrich, wotroczk w Wudworje, ſ Madlenu Bĕtkez na Židowje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Herman, Jana Michała Pětſchki, khěžerja na Židowje, ß. — Ernſt Bruno Ewald, Khorle Ernſta Libſche, fabrikſkeho dźĕłaczerja w Dobruſchi, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 16. septembra: Paulina Hilžbjeta, Jaroměra Auguſta Woblika, reſtawratĕra, dź., 2 l. 4 m. — 17. Handrij Hanſk, dźĕłaczeŕ a wobydleŕ, 72 l. 10 m. — Handrij Ernſt, Handrija Lawki, dźĕłaczerja, ß., 3 l. 8 m. — 22. Jan Herman, Jana Auguſta Libſche, žiwnoſczerja w Dobruſchi, ß., 9 m. 12 d. — Jan Ernſt, Khorle Bohuwĕra Säuberlicha, žiwnoſczerja w Khelnje, ß., 22 d. — 24. Jurij Max, njemandź. ß. na Židowje, 4 m. 19 d. — Herman Ernſt, Handrija Jurza, khěžerja a rowarja na Židowje, ß., 2 l. 9 d. — 25. Max Richard, Jana Steinerta, dźĕłaczerja w Ratarjezach, ß., 15 d.

Wjedro w **Londonje** 28. septembra: Njewobſtajne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje
22. septembra 1883.

Žitowy dowos: 2847 měchow.		Na wikach wot M Pf	hacž M Pf	Na bursy wot M Pf	hacž M Pf
Pšeńža	50 kg.	9 82	10 71	10 12	11 1
Rožka	50 kg.	8 23	8 54	8 23	8 54
Jećmjeń	50 kg.	6 88	7 32	7 25	7 61
Wowš	50 kg.	6 40	6 80	6 50	6 80
Hroch	50 kg.	8 33	11 11	— —	— —
Woka	50 kg.	8 6	8 33	— —	— —
Raps	50 kg.	— —	— —	— —	— —
Jahły	50 kg.	13 —	16 —	— —	— —
Hejduschka	50 kg.	17 —	17 50	— —	— —
Běrny	50 kg.	1 70	2 —	— —	— —
Butra	1 kilogr.	2 10	2 40	— —	— —
Pšeńčžna muka	50 "	7 50	17 —	— —	— —
Rža muka	50 "	7 50	12 50	— —	— —
Ssyno	50 "	3 —	3 50	— —	— —
Sslóma	600 "	18 —	22 —	— —	— —
Proßata 672 schtuk, schtuka		10 —	19 —	— —	— —
Pšeńčžne wotruby		— —	— —	4 50	4 60
Rža wotruby		— —	— —	5 50	5 60

Restawrazija na pschedań.

Sswójbnych wobstejnoscžow dla je jena wjelewopytana restawrazija w Budyschskim pschedněšcže s franzowskim billardom, s wulkej sahrodnej ležomnoscžu a kehelnischczom, kotrež šo tepicž hodži, pod spodobnymi wuměnjenjemi na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola restawratěra **C. A. Manitza** na swonkownej lawskej haßy s napschecža wudawańje Serb. Nowin.

W Matßezach je **khěža** cžißko 6 se sahrodu tunjo na pschedań.

Haptyka w Rakezach.

Najlěpschi wužitkowy, mlókowy a wobžerny pólver sa howjasy skót, **salsowy pólver, reslituzijonski pólver** psche wsche klazanje koni, **wobžerny pólver** sa ßwinje, kaž tež **ßrědk psche cžerwjenu, pólver psche mole, papjeru psche mole, jěd psche schwoby, nervowy balsam**, jenož pola mje prawdžiwy dostacž, **schmrěkojehlinowy äther, algotinu**, hnydom subybolenje sacžerjazu, **dr. Whitowu wocžowu wodžiczku, wocžowy balsam, fenchlowy měd, bróstsyrop, schokoladu, lěkarske mydła, barby k ßamobarbjenju** žonjazych smachow po 10 a 15 np. porucža w snatej dobroscži po najtunischich płacžišnach **R. Bredemann.**

Jerje,

rjenje složene, schtuku wot 4 np., porucža
Richard Neumann
na snutsknej lawskej haßy 6.

Turkowske a cžeske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecža hłowneje straže (hawptwachi) porucža **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płacžišnach.

Cžeske kamjentne wuhlo

we wschěch družinach scžele se stazije Cžopliz (Teplitz) solidne a płacžišny hódne —

toho runja **kruchaty kalk** — 200 ztr. po 87 mk.

G. Fiedler w Turnje pola Cžopliz.

Najnowsche mlócžaze maschiny sa parne, cžehnitoskótne a domjaze dźělo wot najjednorscheje hacž do hermankonajwucžišcžazeje;

Najnowsche goeplowe skutkowarje 1-, 2-, 4- a 6pschežne k dźělu kóždeje maschiny;

Najnowsche ßykanjowe maschiny najwoßebnischeje twarby a wuwjedženja dźěłaja jako woßebitoscž po najtunischich płacžišnach pod rukowanjom a pruhowanskim cžaßom. Pschipóßłanje po želesnizy franko. Najnowsche katalogi po žadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech ßo samolwjeja. Saßopschedawarjam wyßoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcže a./M.

Wutoru a ßrjedu

2. a 3. oktobra t. l.

staju dźělbu **drastnych tkaninow, lama, bukskina, barchenta, rubischczow** a **jakow,** toho runja **sbytki** hacž do 10 metrow po tunich ale twjerdych płacžišnach na

wupschedawanje.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Wschě materialne twory,

jenož reelne a dobre twory, s pschecželnym poßłuženjom ßerbski a němski, porucža po tunich płacžišnach
Friedr. Braun w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Piwowe, winowe a spirituosowe khlamy

Friedr. Brauna
w Budyschinje na bohatej haßy 5
porucža ßwoje wubjerne twory po mózno tunich płacžišnach.

Cigarry a tobak

w wulkim wubjerku po nadpadnje tunich płacžišnach pschi potrjebje naležnje porucža **Friedr. Braun** w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisku dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Sporuschk (mutterkorn)

kupuje
měschczanska haptyka w Budyschinje.

Kastanije

kupuje po kóždej dźělbje
Otto Engert.

So bych wjelekróćnym napraschowanjam doscźćinił, ßym w mojich khlamach k

magazinej mużazeje a hólczeje drasty
tež
magazin knjenjazeje a holczeje drasty

założił. Moje prózowanje budże, tež w tajkim nastupanju jenoż dobru, sprawnu tworu po najtunischich płaćiśnach pschedawacź.

F. Schlesinger na ßerbskej haßy.

Wupschedawanje.

Ssrjedu 3. oktobra ma ßo wjetscha dźĕlba **nasadstajenych tworow** po wurjadnje tunich ale twjerdych płaćiśnach wupschedawacź.

Jan Jurij Pahn.

Wulki wubjerk

wißazych lampow ſ krywami wot 3 mk. 30 np., ſe ſteingutowymi abo blachowymi ſaßłonjatkami wot 1 mk. 25 np.

Blidowe lampy wot 2 mk., **ruczne lampy** po 50 np., **nózne lampy** wot 25 np., **mjedźeńzy, latarnje, ßmjetanki, dójne dónczki** a **hornyki, wódne khauy, boły** a **karany** jara tunjo.

Wulki wubjerk **ſchrofow** pschedam, ſo bych ſ nimi wurumował, niże ßamßneje kupneje płaćiśny.

Na Hoschiz haßy 24. Na žitnej haßy 10. **Herm. Rachlitz,** klampnarſki mischtr.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **administraciji časopisa „Łužica“** w **Budyšinje** su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Pschedkoſchlift
ſ thornarjom
poruča **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

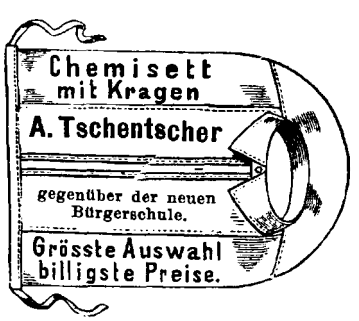

Koprovitriol
(Mjedźo-ſerſawoſcź),

zyły a tołczeny, k naczinjenju pschenźy poruča najtuniſcho

Otto Engert,
drogowe khlamy

We wudawarni Serbskich Nowin je na pschedań: **Spěwna radoſcź;** sběrka schulſkich spěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Koprovitriol,

zyły a tołczeny, k naczinjenju pschenźy poruczataj **bratraj Měrſchej**
w hoſcźeńzu „k ſłotej hwězdźe“
na žitnych wikach.

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa

wocźi kóždeho.

Tuta jenoż ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringiſkej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna.

Dostacź w flakonach po 1 marzy w hrodowſkej haptyzy knjeſa E. Menznera w Budyſchinje.

Njech ßebi pak kóždy wěſcźe jenoż wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku wot Traugotta Ehrhardta žada. Zanu druhu.

Wucźahi ſ liſtow: Knjeſej **Tr. Ehrhardtej.** Moja žona cźerpjeſche zyłe lěto na mózne ſahorjenje wocźow, ſo do ßłónczneho ßwětła hladacź njemóžeſche, jako pak bě 3 dny Waſchu **prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** po wukaſanju nałožila, ßo jejnej wocźi hižo hódnje porjedźiſchtej a po wutrjebanju niż zyłe jeneje bleſche běſchtej jeje wocźi doſpołnje ſahojenej a dźakuje ßo Bohu a Wam, ſo je wot tuteje njeſpodobnoſcźe wumóżena. Brennerhof, meja 82. Gladrow, wobßwědčene wot gmejniſkeho pſchedſtejicźerja. (L. S.) Dale: Waſcha **prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźka** hodźi ßo tež pſchi ſkotu nałožicź. Ratař tuteje wołotnoſcźe ma drohego konja, kotryž na wocźi cźerpjeſche a ßo wot ſkotołěkarja ſahojicź njemóžeſche, pſches wodźicźku bu wumóżeny a zyle ſahojeny. Bremerhaven, w haprleji 82. E. Rübke.

Na žadanje wjele woßadnych Michałſkeje zyrkwje je ßo cźiſchcźało a je ſa 10 np. na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje
na ſałožku Jap. ſkutkow 8, 26—38
dźewjatu njedźelu po ßwj. Trojizy
w Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje
wot
farara **Dr. Kalicha**
dźerżane
a na žadanje ſ wjele ſtron wotcźiſchcźane.

S nakładom Macźizy Sſerbſkeje je wuſchła a je w wudawarni Serbskich Nowin ſa 40 np. dostacź ßłědowaza knižka:

Kſchiž a połměßaz
abo
Turkojo pſched Winom
w lěcźe 1683.
Spißał **Jan Wehla.**

Žnjowe ſpěwy

w tſjoch družinach ßu w wudawarni Serb. Nowin a w zyrkwinſkich wßach pola pſchedawarjow Serb. Nowin po **10 np.** dostacź.

Holzy, kotrež chzedźa **ſchwadliſtwo** a **běłoſchicźe** doſpołnje nawuknycź, móża měſto dostacź pola **Rokoweje** pſchi mjaßowych hětkach po 2 ſkhodomaj.

Holza

ſe wßy, ßerbſkeje a němſkeje rěcźe mózna, ßo do khlamow a reſtawrazije w jenej zyrkwinſkej wßy pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Po ſnatym waſchnju

agent Singer=kompagnije wudźělenje mytow Amſterdamſkeje wuſtajeńzy ſaßo k tomu wuźiwa, ſo by němſki, jemu wſchědnje bóle njeſpodobny, fabrikat ponižował.

K rosjaßnjenju němſkemu publikej ſ tutym k nawjedźenju dawamy, ſo Singer=kompagnija na ſchijaze maſchiny, w Němzach pod tutym mjenom ſnate, ſ zyła žaneho myta dóſtała njeje, ale ſo ßo wulzy wutrubjeny cżeßny diplom wuraſnje na maſchiny nowſcheje abo druheje konſtrukzije poczahuje.

S pſchemyßlenjom je Singer=kompagnija w Amſterdamje ſe ſnatych Singer=maſchinow, ſnateje hromadneje twory, nadpadnje mało wuſtajiła, bjes tym ſo jejna wuſtajeńza wjele ſtow kołokółódźnych tepichowych a filzo=ſtupnjowych maſchinow pokaſowaſche.

Bjes ßydom němſkimi fabrikantami, kotſiž ßu ſ zyła w Amſterdamje wuſtajeli, doſtachu pódla druhich wuſnamjenjenjow hižom **tſjo ſkotu medaillu** a to ſa wubjerne dźěło a wurjadnu kmanoſcź **Singerſkeje ſchijazeje maſchiny** t. r. teje maſchiny, kotruž němſki lud najbóle kupuje, a budże tón ßamy po tutym rosjaßnjenju hódnoſcź noweje transatlantiſkeje reklamy po prawej měrje ważicź wjedźecź.

„Concordia“,
ſjenoczeńſtwo němſkich ſchijazych maſchinowych fabrikantow a pſchedawarjow.

Sswojim lubym Sserbam

k nawjedźenju dawam, ſo 1. oktobra korczmu **„Zum Jägerhof“** na **rózku kamjeńtneje haßy a žitnych wikow** pſchewoſmu.

Duž ßwojim lubym Sserbam wubjerne **ſymne** a **cźopke jědże** a **piwa** poruczam, na ßwoje dobre nowe koža po tunich płaczińſnach kedźbliwe cźinju a też na to pokaſuju, ſo ßo pola mje wupſchahacź hodźi.

S poczeſczowanjom
Jan Liebuſch
prjedy w Hättaſchez korczmje.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Młody cźłowjek, po móżnoſczi Sserb, móże pod ſpodobnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola
pſchekupza **Friedr. Brauna** w Budyſchinje.

Kolbaßywuknjenje

pola **J. Iſraela** w Drożdźiju.

Sskužobna holza ßo hnydom pyta wot **K. Rychtarja,** kłobukarja na ſnutskownej lawſkej haßy cźißko 6.

Hólczez,

kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycź, móże hnydom do wuczby ſtupicź pola
G. Wirtha
na rózowej haßy.

Wuczobnika

k 1. oktobrej do ßwojich żeleſo= a krótkotworowych khlamow pytam. Wopyt pſchekupſkeje ſchule, jědź a hoſpoda w domje.
B. Fiſcher
na žitnej haßy w Budyſchinje.

Wuczobnika

pyta **A. Mitaſch,** tyſcherſki miſchtr w Bukezach.

Palma měra

na row lubeho nana a mandźelſkeho
njebo **Khorle Gottfrieda Riczla**
w Sahorju.

Tak je też tebje, luby nano!
Ssmjercź nahle wſala ſe ßwěta;
Hlaj, jedyn ſchtwórtk, dha ſahe rano,
Toh' ſchěßnateho auguſta,
Ta ßmjercź tak njenadźijcy dźěſche
Do Riczlez domu w Sahorju.
Ta ßmjercź — kaž Bóh ji kaſał běſche —
Je ſchła na Bożu pſchikaſnju.
Wón ßrjedu pſchipołdnju h'ſchcże běſche
Tu cźiły, ſtrowy, wjeßoły,
A bu, prjeb' hacź ßo lehnycź dźěſche,
Wot Bożej' ruczki ſajaty;
Duž macź a dźówka, ßyn a jeho
Wſchak lubowana mandźelſka
Ssu tehdy byli wokoł njeho,
Hdyż ßmjercź joh' prjecź ſ toh' ßwěta wſa.
Wy pak, wy jeho druhe dźěczi,
Kiž wot njoh' běſchcże ſdalene,
Hdyż luby nan ßo na tym ßwěcźi
We ßmjertnej nuſy bědźeſche,
Wy khwataſchcże k njom' jara ruczе,
Hdyż ſrudnu powjeſcź dóſtaſchcże,
Hlaj, daloke ßu waſche pucze,
Duž k żiwemu pſchińcź njem'żeſchcże.

Wot njeho horzo lubowane,
K njom' wěrnu luboſcź měješchcże;
Kak běſchcże jara naſtrózane,
Hdyż ſrudnu powjeſcź dóſtaſchcże;
Kak ſechzyſchcże wy na tym ßwěcźi
S nim hiſchcże junkrócź poręczecź,
Hdyż pſchińdźeſchcże k njom' — lube dźěczi —,
Joh' żiwjenje bě hižom prjecź.

A tak wy tudy na tej ſemi
S nim wjazy rěczecź njeb'dźecże,
Hacź junu ſ nim a ſ jandźelemi
Scże w njebju ſaßo w hromadźe,
Hdyż njebudźe tam żenje, żenje,
Kaž tudy, żane dźělenje.
O, kak tam budźe kraßnje, rjenje
W tej ſbóżnoſczi do wěcżnoſcże.

Waſch nan, tón prjedy wobßedźeſche
We Małej Huſzy kowarńju,
Tam ßo jom' wjazy njelubjeſche,
Duž kupi kublo w Sahorju,
To wón pak ßwojom' ßynej daſche,
A to pſched tſjómi lětami,
Tak ſo nětk wjazy njetrjebaſche
Tak cżeżzy dźělacź ſ rukami.

Tón luby nan na tutym ßwěcźi
Bě żiwy ßydomdźeßacź lět
A lubu macź a ſchěſcź tych dźěczi
Je żiwych ſawoſtajił nět;
Haj, jenoh' ßyna lubowanoh',
Też pjecź tych dźówkow żiwych ßu
A jena dźówka — luby nano —
Je prjedy wuſchła ſe ßmjercźu.

Ta żenjena bě w Budyſchini,
Hdyż tyſcher bě jej' mandźelſki,
A to tak jara ſlě wam cźini,
So ſawoſtaji ßyrotki,
A hlaj, wot tſjóch tych lubych dźěczi
Bě pjecź lět tehdy najſtarſche,
To najmłódſche bě w druhim lěcźi,
Hdyż macź ßo pſches ßmjercź dźělеſche.

To runje tón dźeń ſchěſcź lět běſche,
Móhł rjez, tu ßamu hodźinu,
So wona pſches ßmjercź wotßał dźěſche,
Hdyż bě ßo wěrowała tu.
Cźi, kiž na jeje kwaßu běchu
Tón dźeń pſched ſcheſcźi lětami,
Nětk k jeje pſchewodźenju dźěchu
Scheſcźlětny dźeń we ſrudobi. —

Wy pak, o wboha luba macże!
Ja wěm, kak cżeżko wam nětk je,
Hdyż ſe ßylſami ſpominacże
Na rjane cżaßy ſańdźene;
Tón luby nan, tón bě żno prjedy
Dwaj krócź we ſtraſche żiwjenja,
Bóh pak je wam joh' ſdźerżał tehdy;
Khwal Boha ſa to, macżerka.

Wy pak, wy jeho lube dźěczi,
Kiž ſrudnje wo njoh' płakacże,
Wy jeho tudy na tym ßwěcźi
Nětk wjazy njewohladacże.
Ja wěm, ſo huſto wopytacże
Tam jeho row na kerchowi,
A ſ nutrnoſczu wuſpěwacże
Tam „Wótcże naſch“ ſe ßylſami.

Ty pak, o luby hnadny Bożo,
Spożcź tola kóždom' hrěſchnikej,
So pyta ßwojej' duſche ſbożo,
Hdyż hiſchcże na ßmjercź khory njej',
So njeb'dże pſches ßmjercź pſchekhwatany
We ßwojim hrěſchnym żiwjenju
A do wěcżnoſcże ſatamany,
Hdyż njeje cźinił pokutu.

A tak ſpi derje w khłódnym rowje,
Naſch luby nano — mandźelſki,
We Budeſtezach na kerchowje,
Hdźeż ßu cże ſ cżeſczu khowali,
Hacź ſaßwita to kraßne ranje
A Bóh naß wſchitkich wubudźi,
Hdźeż dokonja ßo ßmjertne ſpanje
A Bóh Waß wſchěch ſaß' ſjednoczi.

Jara ſrudźeni ſawoſtajeni
pſches **Pětra Mtónka.**

(K tomu cźißku jena pſchikloha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 39 Serbskich Nowin.
Ssobotu 29. ſeptembra 1883.

Duchesse (Düſcheß)

najnowſchi cžorny židźany ſtoff
k

njewjeſcźinſkej draſcźe.

Mjehke ſatinowe tkanje, błyſchcźobohata twora,
łóhcź jenož mk. 3.50 a mk. 4.—

M. G. Freyberg na bohatej haßy,

na koßu ſ napſchecźa póſta.

W khlamach ßo ßerbſki rěcži.

Wolij

k maſanju młócźazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Ceara khofej,

ſeleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

ſeleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

ſeleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a móznje ßłodźazy, porucźa jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Kupowanje ßada.

Tſchaßeny a ſrały ſpadany ßad, jabłuka a kruſchwy kupuje po kóždej dźělbje

ßadtłóczeŕnja
na ſadnej bohatej haßy.

K naſymſkemu ſkaſanju

poruczam cžeſcźenym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płacźiſnach, kaž:

ff. parjenu koſcźinu (muku),
ff. ßyru koſcźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijecźa pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pſches cžož ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Na hermank w Rakezach

pſchińdu tón ras ſ bohatym wubjerkom

mužazeje a hólcžeje draſty,

moje ſtejniſchcźo ßo nadeńdźe w krawſkim rynku a je na firmje ſeſnacź.

Pſches wulkotne kupje ſa hotowe pjenjeſy ßym po jara tunich płacźiſnach tworu doſtał a ßym hižom wulki ſkład mužazeje a hólcžeje draſty dźěłacź dał. Draſta je ſ najlěpſchich ſtoffow po najnowſchej modźe na tajke waſchnje dźěłana, kaž ju hewak jenož na woßebite ſkaſanje doſtawaſch.

Ja po ßlědowazych płacźiſnach poruczam:

300 **ſymſkich nadwoblekarjow** ſ dubloweho flokoneja, eſkimo a diagonala wot 15 do 40 mk.,
200 **ſymſkich žaketow** wot 10 do 30 mk.,
100 **khěžorſkich mantlow** ſ lodow a diagonala wot 15 do 40 mk.,
200 **hotowych mužazych wobleczenjow** w ßuknjowej a žaketowej faßonje wot 20 do 45 mk.,
100 **prawdźiwych hońtwjeŕſkich jupow** a **žaketow** wot 8 do 20 mk.,
300 **porow bukſkinowych lazow** a derje dźeržazych **kholowow** wot 5 do 21 mk.,
300 **hólcžich wobleczenjow** a **mantlow**, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźazych, w najnowſchich faßonach ſ garnironku a bjes njeje wot 5 mk.

Woßebje cžinju kedźbne na moje **kholowy ſ Hamburgſkeje jendźelſkeje koże** a proſchu ſkóncžnje cžeſcźenych Sserbow, ſo bychu ßebi mój bohaty ſkład wobhladali.

S pocžeſcźowanjom

Abramſchik ſ Kamjeńza.

Dobru pschenčznu muku

porucza k **domkhowaukam** a **kermuschan**

C. Kahrowe.

Pschecžehnjenja dla žu nĕkotre

sofy a matrazy

tunjo na pschedań w domje wudawarńje Serb. Nowin.

K. A. Benedict.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, bĕrnjazu muku, petrolej, woktarne žwĕzy, wóskowe žwĕzy** pschedawam tak tunjo a dobre, so žo zusy wokolonoscheŕ se žwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej mĕricź njemóže. Wo tym móża žo cžescžene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pschežwĕdcžicź.

Hermann Puy

na žerbskej haży w Budyschinje.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowskej haży

porucza:

Hamburgske kódžniske khołowy . . po mk. 10.50,
jendželske kožane khołowy . . . . . = = 9.50,
němske kožane khołowy . . . . . = = 7.50,
jednore a dwójne **manschestrowe khołowy** = = 3.50—4.50.

Wo

P. Kneifelowej

włožowej tinkturje.

Tuta woželna pod lĕkarskej wustojnoscžu nastata, sastojnjzy pruhowana tinktura žkuži pschede wschitkim k temu, so by cžĕrjazej mozy, najbóle jenož drĕmazej, kaž tež mrĕjazym włożowym koruschkam nowe žiwjenje saže dała a jim pobrachowazy žiwjazy wutk pschiwodźała. Njech kóždy włożobĕdny dowĕrnje tutu tinkturu nałożuje, kiž niž jenož wupadowanje włożow kaž tež plĕch wĕscže wotstroni, ale tež, hdźež je jenož najmjeńscha roscženja kmanoscź, žamo dołholĕtnym plĕchaczam jich włoży saže napłodźi, kaž to wjele, žamo sastojnjzy wobtwjerdzenych wopiżmow wopokaže. Wolije, balsam a pomada žu pschе horjejsche njespodobnoscže zyle bjes wužitka, hdyž tež je wukhwaluja. — Tuta tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haży dostacź.

Kopornikarńja Richarda Albrechta

porucza trajne **wódne pónwje, kótły, khachlonki** w kóždej wulkoscźi.

Porjedźenja spĕschnje, derje a najtunischo.

W **ratarskej schuli w Budyschinje** kaž tež w **žadowej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, sapocžnje žo bližscha symska wucžba **pónjdželu 22. oktobra t. l.** Bližsche wukasanje dawa

direktaŕ **J. B. Brugger.**

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płacžisnach

Richard Pötschke

na khownym torhoschcžu pódla haptyki.

Pschecželne žerbske poslužnjenje.

Rajž!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,
w wjetschich džĕlbach tójschto tuńscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej haży.

K kermuschan

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeński a zitronowy wolij

w bleschach a wuważeny,

tykanzowu barbiczku (safran),

ff. korjenje, zyle a tołcžene,

cžĕkazu žół

(flücht. Salz) k pjecženju wuroscženeje pscheńzy

hrodowska haptyka.

Khofej!

Kampinas, žyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tuńscho, wubjernje derje žkodźazy, porucza jako płacžisny hódny

Gustav Poser na jerjowej haży.

Butru!

Mĕschann butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej haży.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
žu dostacź pola

Gustava Posera na jerjowej haży.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje žkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wožebje dobrym žkodže porucžataj

bratraj Mĕrschej na žitnych wikach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlĕpschich druzinow, jara derje žkodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haży.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haży.

Jeniczzy

po wschĕch Němzach patentowanu

ff. margarin-butru,

kotraž žo tež k pjecženju wožebje hodźi, porucza w jenotliwym, kaž tež w cžworach

Richard Neumann

na snutsknej lawskej haży 6.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow wo 5 np. tuńscho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtunischich płacžisnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khĕžorski raffinade“;**
syrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tež wschitke druhe twory w najlĕpschej dobroscźi a po wschomóżno tunich płacžisnach.

Pschecželniwe žerbske poslužnjenje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich žerbskich cžažopižow.

Bryle a **klócžaki** sa krótko- a dalekowidźazych wot 80 np. hacž do najlĕpschich druzinow porucza

cžažnikaŕ a optikus **Joh. Gäth**

na rózku hospitalskeje a kamjeńtneje haży.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domn 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 6. oktobra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kral Albert je so sobotu wječor s Niederwaldskeho zwjedźenja do Drazdźan wrócił. Póndźelu pschipołdnju měješe wón wschelakich krajnych należnosćow dla se shromadnym ministerstwom poradźenje, w kotrymž so mjes druhim tež wotewrjenje blizšcheho sakskeho sejma na 12. novembra postaji. Wječor toho samoho dnja kral do Wina na wopytanje awstriskeho kněžora wotjědźe a s nim běše tež pruski prynz Wylem. Wobaj staj wot awstriskeho kněžora na wulku honćtwu pscheproschenaj, kotraž so w lěsach Schtajermarkskeje wotdźerži. — Kral Albert je dotalneho Oschatzskeho hamtskeho hetmana knjesa s Boxberg sa hamtskeho hetmana w Budyschinje, a asesora pschi Budyskim hamtskim hetmanstwje knjesa se Schröter sa hamtskeho hetmana w Oschatzu pomjenował. — Knjes dr. Stöckhardt, rodźeny w Budyschinje, a dlejschi czas profesor na lěsniskej akademiji w Tharandźe, je so pensionirowacź dał.

— Kněžor a kněžorka w Baden-Badenje pschebywataj. — Pruski krónprynz a jeho wysoka knjeni mandźelska so s prynzesynu Viktoriju na někotry czas do Schwajzarskeje podataj.

— Rěcź, kotruž němski kněžor pjatk tydźenja pschi zwjedźeńskim wotkrycźu postawy „Germanije“ dźerżeše, měješe so něhdźe takle: „Hdyž chze Bóh swoju wolu k wulkotnym podawkam na semi k wjedźenju dacź, dha wuswoli sebi k tomu czas, kraje a graty, so by so jeho wola dopjelniła. Lěcźi 1870—71 bě czas, w kotrymž tajku wolu saczuwachmy. Němski kraj, kiž bě pohroženy, posběže so w wótczinskej luboscźi, kaž jedyn muž, a grat bě němski lud w brónjach a jeho wjerchojo w prědku. Wschehomózny wjedźeše tute brónje po krwawnych wojowanjach wot dobycza k dobycźu a němski kraj steji nětko sjenocźeny w swětnych stawisnach. Millijony wutrobow su swoje modlitwy k Bohu posběhnyke a jemu sa tutu hnadu swój pokorny dźak pschinjeske a jeho khwalike, so je nas sa hódnych nadeschoł, jeho wolu dopjelnicź. Ale sa posdźišche czasy chze Němzowstwo sa tutón dźak trajaze snamjo dacź. W tutym smyslu je tutón psched nami stejazy pomnik wutworjeny, kiž ma so nětko wotkrycź. A s tymi skowami, kotrež ja tudy pschi położenju sakładneho kamjenja prajach, poswjecźam tutón pomnik: Panjenym k wopomnjecźu, žiwym k pschipósnacźu, pschichodnym splaham k nasledowanju. To daj Bóh!“ Kněžor bě tute skowa s njepschikrytej hłowu rěcźał a po njej němskim wjercham, pódla njeho stejazym, ruku sticźi. Pod piskanjom a bubnowanjom wscheje pschitomneje wojerskeje hudźby a pod hrimotanjom kanonow a hurawokanjom shromadźenych so pomnik wotkry, tak so bě nětko postawa Germanije se wschěch bokow widźecź. Wschitzy sebi klobuk abo mězu sejmachu a khěrlusch: Njech Bohu dźakuje — spěwachu a sa nim snaty, rheinska straž pomjenowany spěw: Hłóš hrima, howri po kraju, kaž mjecze brincza, žołmy du atd. — Jako běsche kněžor pomnik-postawu wobkhodźił a tak se wschěch bokow wobhladał, poda so s wjerchami psches Rüdesheim do Wiesbadena.

— Wjerch Bismark nětko na swojim kuble Friedrichsruhe pschebywa a ministrjo tam s Barlina k njemu jědźa, je-li jim to krajnych należnosćow dla trjeba.

Awstrija. W Khrowatskej je drje sasso měrno, ale wina toho, cźohóž dla je njeměr wudyrił, hischcźe tola zyle wotstronjena njeje. Wuherski minister Tißa je toho dla w Winje pobył a tam radu składował. Tam je so pjecza postajiło, so maja w Khrowatskej na krajowych domach a twarjenjach jenož napißma w khrowatskej rěcźi bycź a niz wjazy w khrowatskej a madźarskej, kaž bě to wuherske ministerstwo sawjescź spytało. Tola s wotstronjenjom tuteje jeneje wězy Khrowatojo s pokojom njejßu, ale žadaja sebi, so by kněžor khrowatski sejm w hromadu powołał a tón wschitko uradźił, schtož je w Khrowatskej sa sdźerżenje dobreho porjada trjeba. Kněžor Franz Josef je so bórsy po tym, jako běschtaj kral Albert a pruski prynz Wylem do Wina pschijěłoj, s tutymaj swojimaj wysokimaj hoscźomaj na honćtwu podał.

Franzowska. My běchmy hižo tydźenja na to spomnili, so wschelake franzowske nowiny jara na schpaniskeho krala Alfonsa swarjachu, dokelž je wón wot němskeho kněžora sa cźesneho półkownika pruskeho 15. hulanskeho regimenta pomjenowany a je tajku cźescź pschijał. A hnėw Franzowsow je cźim wjetschi, dokelž tutón regiment w Straßburgu steji, wważnym a wulkim měscźe Straßburgu, kotrež dyrbjachu Franzowsojo po poslenjej wójnje s dwěmaj provinzomaj Němzam wotstupicź. — Schpaniski kral běsche pak slubił, so so psches Franzowsku domoj poda, dokelž je to najrunischi pucź. Duž sebi ludźo hižo do prědka myslachu, so jemu Franzowsojo na jeho pucźu psches Franzowsku někajku schkerjedu nacźinja. A tak je so też stało. — Na to dwórnischcźo, na kotrež kral Alfons, němske manöwry wobhladawschi, w Parisu pschijědźe, běchu pschedsyda a někotsi ministrjo franzowskeje republiki pschischli, so bychu jeho powitali, kaž ma so to s tajkimi wosebnymi pucźowarjemi stacź. Tak daloko bě wscho pěkne. Ale jako schpaniski kral potom do wosa stupi, so by k schpaniskemu pósłanzej w Parisu dojěł a tam dźeń abo dwaj bydlił, dha ludźo na hasach, po kotrychž so wón wjesesche, na njeho njehornje wołachu, schkrěcźachu a hwisdachu. Jedyn abo druhi sawoła: Marsch do Barlina s tym hulanom! Druzy pak druhe kschiwdu cźinjaze skowa wołachu, haj jena žónska swój skłóncźnik roskłama a kruchi sa kralom cźisnu. So so jemu to njelubjesche, móże sebi kóždy myslicź, a wón wobsanknu toho dla Paris skerje a lěpje wopuschcźicź. Sa franzowske knježerstwo je to, kaž so rosumi, wulka hańba, so njeje tajkeho wysokeho hoscźa psched nadpadowanjom hrubych ludźi wobrócź móhło. Pschedsyda republiki toho dla k njemu pschińdźe a jeho wo wodacze proschesche, prajizy, so kraj sa to njemóże, schtož su

nětkotsi njebolazy sawinowali. A wón krala na wobjed pscheproßy; tón pak ßo ſ wopřědka sarjeknu, potom pak tola pschińcź ßlubi. Na tutym wobjedźe běchu też ſ wjetscha wschě ministrjo a mnoſy (wjele) woßebni knjeża. Schpaniſki kral pak potom dlěhe njewosta, ale ßo nasajtra do Schpaniſkeje na pucź poda. — S tymi hruboſcźemi pak, kotreż ßu Franzowſojo w Pariſu pschecźiwo kralej Alfonſej wobeschli, ßu ßebi ßami najbóle schkodźili. Mjenujzy schpaniſki lud w politiſkim napohladanju hacź dotal mjenje abo bóle ſ Franzowſami dźerżeſche, tola nětko je wón wschón njemdry na Franzowſow a Schpaniſzy bychu najradscho na tutych cźahnyli, hdy bychu k tomu mozy doscź měli. — W wěſtym nastupanju pak ta zyła njeluboſcź kralej Alfonſej nětkak k lěpſchemu ßłuži. Mjenujzy dźělba ſchpaniſkeho luda běſche pschecźiwo njemu, tak ſo w Schpaniſkej pſched nětkotrym cźaßom revoluzija wudyri, kotraż ßo ſ franzowſkeje ſtrony podpjeraſche. Revoluzija bu drje poraźena, tola pak wěſta pschecźelniwoſcź mjes Schpaniſkimi a Franzowſami dale knjeżeſche. Nětko pak ßu ßo Schpaniſzy, każ my hižo prajachmy, na Franzowſow rosnjemdrili, a ſa to ßwojemu kralej cźim wjetſchu pschecźelniwoſcź wopokaſuja. Franzowſojo pak bjes tym hiſchcźe pſchezo na njeho ßwarja. My pak ßebi myßlimy, ſo to Němzy wobžarowacź njetrjebaja, hdyž Franzowſojo ßwojeho poßlenjeho pschecźela ſhubja; pſchetoż cźim ßłabſchi nětko budźa.

Schpaniſka. Jako kral Alfons mjeſy pſchekrocźi, jeho Schpaniſzy ſe wſchěch ſtron najpſcheczelniſcho witachu, a jako wón do hłowneho měſta Madrida jědźeſche, běſche ßo wjazy dyžli 100,000 (ſto tyßaz) ludźi ſhromadźiło, ſo bychu jeho poſtrowili. Se wſchitkimi ſwonami ſwonjachu a ſ kanonami hrimachu. Zyłe měſto bě jemu k cźeſcźi ſ khorhojemi a wěnzami wupyſchene. Ludźo ßo pſchi witanju krala tak wokoło jeho woſa cźiſchcźachu, ſo dyrbjeſche tón zyle pomału jěcź, a po tym pucźu, po kotrymž kral hewak něhdźe 8 minutow hacź do kralowſkeho hroda trjeba, dyrbjeſche wón tón krócź nimale zyku hodźinu pſchecźinicź. Madridźenjo njejßu krala Alfonſa hiſchcźe ženje tak pſchecźelniwje witali, każ tón krócź. Jemu ßo jara lubjeſche a wón ßo ſkoro dodźakowacź njemóžeſche.

Sserbija. Dokelž je wjetſchina noweho ßerbſkeho ßejma pſchecźiwo dotalnemu miniſterſtwu, dha je kral Milan to ßamo ſe ßłužby puſchcźicź dyrbjak. Jeho pſchedßyda bě miniſter Pirocźanaz, a miniſter wucźbnych naležnoſcźow běſche knjes Nowakowicź, kiž pſched lětami redaktora Serb. Nowin dwójzy wopyta a tehdy też Budyſke ſchule ßwěru wobhladowaſche. Jeho intereßowaſche woßebje tak mjenowane pißanſko-cźitanſke waſchnje (ſchreibleſemethode), dokelž chzyſche to też w tamniſchich ßerbſkich ſchulach ſawjeſcź. — Pſchi puſchcźenju dotalneho miniſterſtwa ßo temu kral Milan rjenje dźakowaſche, prajizy, ſo jeho ſkutkowanje wſchu khwalbu ſaßłuži, każ je ßo to woßebje w tym pokaſako, ſo ßu dotalni miniſtrojo wſchitke wotdźělenja krajnych naležnoſcźow do dobreho rjada ſtajili. — Nowy miniſter-pſchedßyda, kiž je też miniſter ſnutskownych naležnoſcźow, je Chriſticź, miniſter ſwonkownych Bogicźewicź, druſy rěkaja Pjetrowicź, Pantelicź, Proticź a Spaßicź. Miniſter wucźbnych naležnoſcźow hiſchcźe poſtajeny njeje.

Bółharſka. Někotre nowiny powjedaja, ſo je bółharſki wjerch ßwój kraj wopuſchcźił. To pak wěrno njeje; wón je pěknje dom a woſtał.

Borowſka Mizka.

(Pokracźowanje.)

Bur Mank běſche poßleni, kiž ſ powodźeneje wßy k zyrkwi horje cźěkaſche. Wón njemóžeſche dlěhe w ßwojim domje woſtacź, pſchetož ßußodźa běchu jeho ſe iſtwy, ſ kotrejež ßo do Hanzyneje komorki dobywaſche, wutorhnyli, hewak budźiſche ßo tam tepił. S pokhilenej hłowu a ſ pokhmurjenym wobliczom wón k ßwojej žonje a ßwojim dźěcźom ſtupi. Schtož jeho rt prajicź nochzyſche, to jeho próſna ruka a jeho ßylſowatej woczi pokaſowachu.

„Handrijo!“ jemu jeho mandźelſka wſcha ſaſtróżena napſchecźiwo wołaſche, „hdźe maſch naſchu Hanku?“

„Ja ju nimam — Lóbjo ju ma“, wotmolwi wón ſ tupym pókmorwym hłoßom a wot mucźnoſcźe pſchemóżeny na ſemju padźe.

„Nano!“ jeho žona porókowajo ſawoła, „cźeho dla njejßy naſche dźěcźo, naſche lubowane dźěcźatko wumóhł?“

„Bóh pomhaj mojemu dźěſcźu!“ wbohi muž ſtyſknjwje rjekny, „mi bě to njemóžno. Tola — poßłuchaj! Schto to?“

Schumjenje njembrych žołmow wjazy tak ßylne njeběſche, dokelž běſchtej woda rěki Lóbja a woda wo wßy Borowje ßebi jenak runej a wobej jenak wyßokej. Koło wokoło ßo ſtraſchna wódna pſcheſtrěń pſches nóznu cźěmnoſcź błyſkotaſche a pſchi tym jene twarjenje po druhim podmlěwaſche. Tu ßo ta abo druha ſcźěna ſaßypny, tam ßo tſecha dele do wody wali. A mjes tym bě zyle derje hłóß wrěſchcźazeho dźěſcźa ßłyſchecź.

„To je moja Hanka, moja lubowana Hancźicźka!“ wołaſche wboha macź a žałoſcźo ruzy łamaſche.

„A Mizka też!“ — pſchiſtajichu jeje tſi dźěcźi, pódla njeje ſtejaze; pſchetož też ſkiwlenje kócźki běſche zyle derje ßłyſchecź. A wjazy a bóle ßo Hanzyne płakanje ſdalowaſche a jenož ſkiwlenje kócźki ßo hiſchcźe ſ cźaßami ſaßłyſchecź da. Skóncźnje bě też poßleni ſynk wocźichnył. Cźiſchina ßmjercze nad wodami wotpocźowaſche a Borowſkim wybydlerjam, na hórzy wokoło zyrkwje ſhromadźenym, ſdaſche ßo nóz bjes kónza bycź. A jako ßo ßwitacź pocźa, dha bě jenož wutupjenje a ſanicźenje widźecź a ſe wſchěch ſtron bě ſkorżenje ßłyſchecź. Najbóle pak wobaj Mankez mandźelſkaj žałoſcźeſchtaj. Wonaj běſchtaj najdróżſche kubło ßwojeje wutroby, ßwoju Hanku, ßwoju lubowanu Hancźicźku ſhubiłoj.

Pißane ſteji: Hlajcźe, ſo byſchcźe tych mólcźkich žaneho njeſazpili; pſchetož ja praju wam: Jich jandźeljo w njebjeßach widźa ſtajnje wobliczo mojeho Wótza w njebjeßach. — Tak mějeſche też mała Hanka ßwojeho jandźela, kiž mějeſche ju w ſakhadźenju dźiwich žołmow po Bożej woli wukhowacź. Bóh wſchehomózny, wo kotrymž rěka: Ty ßwojich jandźelow cźiniſch dychow a ßwojich ßłużobnikow wóhnjowe płómjenja — běſche wſchak tutemu dźěſcźu dźiwneho pomoznika dał. Bě to Mizka, naſcha ſnata kócźka, kiž mějeſche kolebku wobarnowacź, ſo ta nihdźe njeſaſtorcźi a ßo wot ſchumjazych žołmow njepowali.

Jako woda w komorje dale a wyſche ſtupaſche, tak ſo kolebka ſtóncźnje na njej płówaſche a ßo ßama kolebaſche, Hanka ßłódke ſpanje ſpaſche, a Mizka jej k nohomaj leżeſche. Po cźaßu komorna ſcźěna, kiž bě hlinjana, w ßwojich tycźkach womjahknu a do wody padźe, ſpize dźěcźo njewobſchkodźiwſchi. Bórſy potom ßo też napſchecźiwna ſcźěna ſaßypny. Na to pocźa ßo woda hibacź, haj, běžecź a kolebku pſches wotewrjenu ſcźěnu won wukoleba. Pſchi tym drje ßo kolebka tu a tam trochu ſtorcźi a ſpize dźěcźatko wotzucźiwſchi ſa macźerju płakaſche. Macź też płakanje ßwojeho lubuſchka ßłyſchesche, ale pomhacź jemu njemóżeſche. Mizka pak ßo mjawcźo k Hanzy lehny, jako by jej prajicź chzyła, ſo wona tola zyle wopuſchcźena njeje. Kócźka ſe ßwojej hłowu dźěcźo majkaſche a jej jeje makej rucźžy liſaſche. Hanka ßo pſchi tym ſměrowa a jako wonka khłódźazy wětr na nju ſaduwaſche, dha wona ſ nowa ſ měrom wußny.

Kolebka mjes tym po wodach k Lóbju płówaſche, Mizka pak ju mudrje wjedźeſche. Hdyž ßo kolebka na jenu ſtronu khilecź pocźa a ßo pſchewalicź hrożeſche, kócźka rucźe na druhu ſtronu ſkocźi a kolebku tak do runowahi nuſowaſche. Tak wona ſpochi cźinjeſche a pſches to też kolebku a dźěcźo pſched ſkaženjom wukhowa. Žołmy pod kolebku ſchumjachu. Swony ſe wſchěch bokow ſchtórmowajo na pomoz wołachu. Mjes tym pak też Mizka ßwój hłóß poſběže, jako by też wona na pomoz wołała. Tak ßo hodźina po hodźinje minu. Kolebka ſ dźěſcźom a kócźka pſchezo dale wote wßy a wot ſtarſchiſkeho doma płówaſche. Napoßledku ßo wulkemu kamjeńtnemu moſtej bliżeſche, kiž běſche bliſko jeneho měſta pſches rěku natwarjeny.

Bjes mostowymi stołpami žo woda w straschnym kružole wjercźesche a hrožesche kolebku ſ holczku a jejnej schtyrinohatej towarschku pózrjecź.

Mjes tym bě žwětły, běły dźeń nastał. Wulka cźrjóda ludźi na mosćze stejesche, kiž se želnostnymaj wocžomaj na te wěžy hladachu, kotrež běchu njemdre žołmy žobu torhnyłe. Durje, žudy, blida a stólzy, łoža, druha domjaza nadoba a tak dale po wodźe płówachu. Mjes nimi žo tež kolebka, nam hižom snata, cźumpasche. Se žylsowatymaj wocžomaj a ſ cźežkim sdychowanjom wschitzy na kolebku hladachu. Kóždy bě wěsćze hotowy, ju psched skaženjom wobrócź, hdy by to cźlowschej mozy móžno było. Kolebka žo pak na prawy pak na lěwy bók khilesche. Něktośi se strachom sakschicźachu, pschetož wona žo njejabzy psches měru na jedyn bók skhili. Ale Mizka běsche sažo pomozna a rucže na druhi bók skoczi. Kolebka žo sažo ſruna a žo khětsje rucže ſ wjercźatych žołmow do měrnischeje wody žuny. Wumóžena! wumóžena! ludźo wołachu a někotśi ſ radosćze sawyskachu. Nětko kolebka zyle pomału dale płówasche; dwaj rybakaj pak do cźołma skoczischtaj a sa njej jědźeschtaj. A dołho njetrajesche a wonaj ju k brjohej pschiwjedźeschtaj, hdźež jeje dweju maleju wobydlerjow cźikeju a cźerstweju wužadźischtaj. Jedyn tamnischi lěkař wobeju do žwojeho wobydlenja žobu wsa.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu 30. septembra tudomny měschćanosta, knjes Löhr, rycźeŕ saškužbneho rjada 1. klažy, žwój 25lětny sastojnski jubilej žwjecźesche a žo jemu pschi tym se wschěch stron wjele cźesćze a pschecźelniwosćze wopokasa. Hižo wjecźor prjedy žo jemu wot jeneho spěwanskeho towarstwa schtyrihłósne sastaniczko wuspěwa a nasajtra rano wojerska hudźba psched jeho wobydlenjom piskasche. Njedźelu dopołdnja wot 10 hodźin k knjesej jubilarej jena deputazija po druhej khodźesche. Najprjódzy pschińdźe k. krajski hetman ſ Beust, kotryž w mjenje krala Alberta sbožo pschejesche a po poruczności Jeho Majestosćze knjesej měschćanosćze komthurski kschiž albrechtskeho rjadu 2. klažy pschepoda. Potom sastupi deputazija wschelakich měschćanskich sastojnstwow, dale měschćanska deputazija ſ Kamjenza, Lubija a Zitawy, na to deputazija kralowskich sastojnstwow, evangelskeho a katholskeho duchownstwa, měschćanskich schulow, pschedstejicźerstwa Pětrowskeje a Michałskeje zyrkwje, gymnasija, wobeju seminarow atd. atd. Se strony Budyskich Sserbow bě k. redaktor komthur Smoleŕ pschischoł a knjesej jubilarej sbožo pschejesche, pschi tym na to spominajo, kak je žo knjes měschćanosta pschecźiwo njemu, kaž tež pschecźiwo Sserbam stajnje pschecźelniwje wopokasał, a kak žu žo tež Sserbja stajnje žwěru k městu dźerželi. Sa sbožopschecźe žo podźakowawschi knjes měschćanosta ſ posběhnjenym hłožom pschistaji: „Haj, Sserbja žu žwěrny lud, na Sserbow móže žo kóždy khróble spuschćecź atd. — Hewak běchu tež měschćanska garda, wojerske towarstwo a rěsniska jednota se smahowazymi khorhojemi a ſ wojerskej hudźbu pschicźahnuli, so bychu knjesej jubilarej wožebnu cźesćź wopokasali. Po dwěmaj hodźinomaj mějesche žo w sali tak mjenowaneje sozijetety k jubilarowej cźesćźi pyschna hosćźina, na kotrejž běsche wjele hosćźi ſ blíska a ſ daloka pschitomnych. — K skónczenju žwjedźenja njedźelu wjecźor pyschny faklowy cźah pschicźeže a w jeho pschitomnosćźi něhdźe 120 žobustawow wschelakich Budyskich spěwanskich towarstwow schtyri spěwy wuspěwachu. — Knjes jubilar je se wschelakich stron, jako wot sastupjerstwa města, wot měschćanskich sastojnikow, wot rěsniskeje jednoty, wot wjele jenotliwzow rjane a drohe dary dostał a jedyn běsche, kaž nam prajachu, psches 1000 mk. hódny. *x.*

— Kontrolne shromadźisny 1. wokrjeżneje Budyschskeje kompagnije smeja žo 5. a 6. novembra 1883 w Budyschinje, 7. w Njeżwacźidle a 8. w Barcźe. Na tutych kontrolnych shromadźisnach wobdźela žo jenož reserwistojo a dispozizionszy urlaubarjo. Landwěhristojo lětnika 1871 a jenolětni dobrowólnizy lětnika 1873, kotsiž buchu w cźażu 1. haprleje do 30. septembra sapokasani, žo pschi tutej składnosćźi do landschtórma pschepokasaja a maja žwoje wojerske poży hacź do 14. oktobra t. l. pola wokrjeżneho feldwebla Truöla wotedacź.

S Budyschskeje Michałskeje wožady. Sańdźenu njedźelu po dopołdnischej Božej žłužbje mějesche žo w Michałskej zyrkwi dopjelnjaza wólba nascheho zyrkwineho pschedstejicźerstwa. Sažowuswoleni buchu knježa: gmejnski rychtaŕ Valten a wumjeńkaŕ Handrij Rencź na Zidowje, kubleŕ Běrka (Lehmann) w Tšelanach, žiwnosćźeŕ Schołta w Hownjowje a kubleŕ Jokusch w Hněwožezach, nowowuswoleni pak knježa: leżomnosćźeŕ E. Hencź na Zidowje, kubleŕ Beer w Cźemjerzach a kubleŕski wumjeńkaŕ Wicźas (Lehmann) w Scźijezach. Wschitzy žu Sserbja, kaž žo sa žerbsku wožadu žkusicha.

S pola. W cźiżle 39. Serbskich Nowin je mjes druhim kruch rěcże wotcźischcźany, kotruž je nawjedowaŕ Cźechow dr. Rieger w Libochu (w němskich Cźechach) dźerżał, jako žo tam pomnik, Cźechej Cźermakej postajeny, na žwjedźeńske waschnje wotkry. Tutón žwjedźeń běsche tež wjele Němzow se žwojej pschitomnosćźu pocźesćźiło a běsche toho dla spomnjeny rěcźnik prajił, so žo jemu to jara spodoba, a běsche pschistajił, so žo woběmaj ludomaj — tak derje cźěskemu kaž němskemu — w Cźechach wěsćze derje póńdźe, hdyž žo duchowne należnosćze wobeju narodnosćźow tak derje ſ cźěskeje kaž tež němskeje strony cźesćźa a žo jich kubłanje ſ wobeju bokow podpjera. — A w Serb. Nowinach běsche tež pschistajene, so by žo to Sserbam derje spodobało, „hdy by jedyn nahladny Němz w Hornich abo Delnich Łužizach w nastupanju tudomnych Sserbow podobnu rěcź dźerżał". — Schtož ja wěm, kiž ja tuto pišam, dha wschak žu mjes Němzami tež mužojo, kotsiž sa prawo spósnaja, hdyž žu Sserbja po žerbskim waschnju žiwi, hdyž žwoju žerbsku rěcź rěcźa a cźesćźa, hdyž žerbske knihi a cźażopišy wudawaja, hdyž wědomnosćze ſ pomozu žerbskeje rěcże mjes žwojim ludom rospschesćźeraja. Ja pomnju, so je na jenym žerbskim spěwanskim žwjedźenju w Budyschinje knjes dr. Huth, a w Lubiju knjes Kretschmar tajke myžle wuprajił.*— A psched někotrym cźażom žym ja cźitał, schtož je Němz ſ korjeńskeho němskeho města**, knjes khěžorstwo-němski sapóžłanz dr. Reichensperger wo Sserbach rěcźał. A dokelž ja to w cźażopišu cźitach, kotryž ma žwojich cźitarjow jenož w wěstej dźělbje Sserbowstwa, dha dowolam žebi to, schtož je tam pišane, w wucźahu w Serb. Nowinach wospjetowacź, dokelž žo tute we wschěch stronach žerbskeho kraja cźitaja, tak so bychu žo dr. Reichenspergera žkowa wschudźe w Sserbach sesnake. Wo nim žo mjenujzy w „Kath. Požle" cźo. 13, 1883 powjeda. „Knjes dr. Reichensperger, radźicźel wyschscheho žudnistwa, sapóžłanz němskeho rajchstaga a pruskeho žejma, je Sserbow hižo sesnał, dokelž je psched někotrymi lětami w Delnjej Łužizy, w Bórkowach, pobył. Hischcźe nětko žo ſ wulkej radosćźu na tamnischi dobry pobóžny lud dopomni a na jeho dobre waschnja, wobžarowasche pak tež, so wbosy žerbšzy ludźo tam a něhdźeżkuli druhdźe žerbskich duchownych nimaja. — Wón 18. junija t. l. Budyschin wopyta. Shonischi, so je farska zyrkej Nascheje Lubeje Knjenje w Budyschinje zyrkej sa Sserbow, a žkyschawschi, so je tu wscha wokolnosćź žerbska, běsche jeho prěnje žkowo: Sdźerżcźe Boże dla tutón lud žerbski a wobkhowajcźe jemu wscho, schtož jón jako žerbski wusnamjenja! Wscho, schtož žerbski lud ma: jeho rěcź, drasta, waschnja a stare prawa žkuscha w hromadu, to wscho wucźinja jeho wožebity wusnam; wscho to dyrbi žo na wschě waschnje sdźerżecź pytacź. Jenož tak wostanje lud dobry." Tak je sprawny Němz, kiž ſ daloka pschińdźe, runje wscho to sa rjane a khwalobne spósnał, schtož nam njesprawni Němzowarjo jako něschto schpatne wumjetuja. *N.*

-č. S Rakez. Rakecźanske towarstwo „Lipa" žwjecźesche 23. septembra žwój tsecźi sakoženski žwjedźeń. Sserbska młodosćź njebě žaneje prózy lutowała, so by tutón ważny žwjedźeń prawje rjany a kražny shotowała. Płody jich dźěła spósna kóždy, kotryž do sale sastupi. Wscho běsche hacź na najrjeńscho ſ wěnzami a pletwami wupyschene. S napschecźa duri k pokodnju wiżachu tři kražne wěnzy. W jenym tych žamych cźitachmy lube žkowa: Bóh je ſ nami, wjedźe naš! — Spody tychle wěnzow wiżasche mjeno towarstwa — Lipa —, ſ rózow pěknje napleczene. K ranju běchu

* Wón skónczi žwoju rěcź ſ tymi žkowami: „Das Wendenvolk bleibe und blühe fort und fort! (To je: Sserbski lud njech wostanje a kcźeje dale a bóle!)"

** Mjenujzy: ſ Kölna nad Rheinom.

w rjanym wěnzu napißane ßkowa: Tracź dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtacź! — Nam njeje mózno, doſpołnje wopißacź, kak rjenje a kraßnje bě ſala na tutym dnju wudebjena. Schtóź tudy ſaſtupi, toho wutroba dyrbjeſche ßo wjeßelicź, hdyź luboſcź młodeho Sserbſtwa w tutych wupyſchenjach, dobrowólno darjenych, tak ſjawnu a widomnu wuhlada. — Pſchedßyda towaŕſtwa knjes Krawz ßwjedźeń ſ krótkej rěczu wotewri a po tutej wuſpěwa zyła ſhromadźiſna ſpěw: Hdźe ſtatok mój? Na to tſjo knjeza, mjenujzy k. kantor Rada, k. pſchedßyda a jeho k. bratr mały konzert wuwjedźechu, kiź je ßo, kaź ßmy ſe wſchelakich ſtron ßłyſcheli, jara lubił. — Po khwili pak ſapocza ßo ſa młodoſcź najważniſchi dźěl zyłeho ßwjedźenja. Młodźenzy ſ cźerwjenoliczkatymi knjeźniczkami ſeſtupachu ßo do koła a pod nawjedowanjom k. pſchedßyby rejwaſche ßo polonaiſa. Na nju ßlědowachu hiſchcźe něktore reje, tola wokoło 1/2 11 hodźin ſeßydachu ßo ſhromadźeni ſa blida a k. pſchedßyda wotewri hoſcźinu ſe ßławjenjom naſcheho lubowaneho a wot Sserbow wyßokocźeſcźeneho krala Alberta. Na to pſchejeſche knihownik towaŕſtwa k. murjeŕ Micźka towaŕſtwu dalſche ſboże a tycźe a wunjeße ßławu na „Lipu“. Po tym, jako bě wón wurěcźał, ſaſpěwa ßo prěni ſpěw „Dopomnjeńki“, kotruź běchu pſchecźeljo towaŕſtwa ſeſtajeli a do cźiſchcźa dali. Potom ßławjeſche pokładnik towaŕſtwa k. Pawlik na k. kantora Radu, kotryź hižo wjele lět w Rakezach pſchebywa a tu dźenßa ſ wjetſcha mjes tajkimi ßedźi, kotſiź ßu něhdy jako ſchulerjo k jeho nohomaj ßydali. Knjes pſchedßyda potom hoſcźi powita a wunjeße jim ßławu. Po tym powſtanu měſtopſchedßyda Sarěcźanſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa a pſchejeſche, ſo byſchtej ßo Rakecźanſke a Sarěcźanſke towaŕſtwo lěto wot lěta bóle ſtowaŕſchikoj. Jeho wutrobu hnujaze ßkowa ßo wſchitkim wubjernje luhjachu. Sa nim wunjeße bratr k. pſchedßyby, k. wucźeŕ Krawz, ßławu na pſchitomne lube knjeźny. Młodźi knjeża tutej ßławje ſe wſchej horliwoſcźu pſchihłoßowachu. — — Potom cźitaſche k. pſchedßyda pſchipiß, kotryź běchu tſjo pſchecźeljo towaŕſtwa ſ Budyſchina póßłali, a na to dwaj telegrammaj, kotrajź mějeſchtaj ßo tak: „Towaŕſtwu Lipje hrimotazu ßławu!“ — a „Societas Lipa vivat, crescat, floreat! (to je: Towaŕſtwo Lipa njech je žiwe, njech roſcźe a kcźěje!)“ — Knjes paleŕſki miſchtr Krawz wupraji ßwoju radoſcź nad wupyſchenjom ſale a dźakowaſche ßo młodoſcźi ſa luboſcź k Sserbowſtwu, kotruź je pſches to woſjewiła. — Knjes pſchedßyda ſpomni teź na wſchelake ſchcźuwanja pſchecźiwo naſchemu ßerbſkemu towaŕſtwu a dopokaſa, kak wopacźne a njeduſchne ßu byłe. — Wón ßławjeſche teź hiſchcźe na tych pſchecźelow towaŕſtwa, kotſiź běchu je ſ pocźeſcźowazym pſchipißmom ſwjeßelili. — Skóncźnje ſta ßo to napominanje, ſo bychu ßo wſchitzy pſchitomni na ßwjedźenju dale prawje mjes ßobu ſradowali, a ſ druhim ſpěwom „Dopomnjeńki“ ßo hoſcźina ſkóncźi. Po ſtarym ßerbſkim waſchnju ßo po hoſcźinje k rejam ſeſtupachmy a młodźenzy a holcźki ßo radoſtnje wjercźachu. Mjes druhimi rejami je ßo teź „Sserbſka reja“ rejwała a je ßo derje radźiła a teź derje lubiła. — Rańſche hodźiny hakle ſhromadźenych dźělichu, a ani hłoßa njejßmy ßłyſchili, kotryź njeby tutón rjany ßwjedźeń khwalił. My pak pſchejemy „Lipje“, ſo by hiſchcźe wjele tajkich ßwjedźenjow ßwjecźiła a ſo by dale ßerbſke barby wyßoko ważiła.

-č. S Rakecźanſkeje woßady. Jutſje njedźelu 7. oktobra popołdnju poßwjecźi ßo nowe pohrjebniſchcźo naſcheje woßady.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 3. oktobra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 390 howjadwow, 80 ßwini a 195 proßatow.

S Brěſyny pola Hucźiny. W ſahrodźe tudomneho žiwnoſcźerja Meltki (Hładkeho) je ßo njewſchědnje ſtworjena morchej wupłodźiła. S jeneho ßymjeſchka je 15 morchwjow wuroſtło, kotrež ßo wſchě pod jenej nacźu w hromadźe dźerža. Bjes nacźe wone pſches połdra punta waža.

S Wulkich Sdźar. (H. W.) Dźeń 1. oktobra wopuſchcźi naß naſch wyßokocźeſcźeny knjes kantor a wucźeŕ Mrózak po 48lětnej ſaſtojnſkej ßłužbje, ſo by, kaź jemu ſ wutroby pſchejemy, wjecźor ßwojeho žiwjenja w dobrym měrje a pokoju žiwy bycź móhł. Wón je ſ wucźerjom był w Stróži 1 lěto, w Narcźe 7 lět a w Wulkich Sdźarach 40 lět. Nimale wſchitzy tudomni wobydlerjo ßu k njemu do ſchule khodźili a jeho w napohladanju na jeho ßwěrne próżowanje wo ſchulu a woßadu ſ kóždym lětom bóle cźeſcźili a wyßoko ważili. Po tajkim žadyn dźiw njeje, ſo nam jeho wotkhód wulzy jara žel cźini. My jemu najwutrobniſche bożemje prajimy. — Dźeń prjedy, njedźelu 30. ſeptembra, bu naſch nowy kantor a wucźeŕ, knjes Garbaŕ, dotal wucźeŕ w Pſowjoch, do ßwojeho tudomneho ſaſtojnſtwa ſapokaſany. Na dnju, jako ßo k nam pſcheßydli, jemu ßwjedźeńſki cźah napſchecźiwo dźěſche. Tutón cźah wobſtejeſche ſ zyrkwinſkeje a ſchulſkeje rady, ſ wojeŕſkeho towaŕſtwa, ſ młodych holzow a hólzow a ſ naſcheho druheho knjeſa wucźerja ſe ſchulſkimi dźěcźimi. Naſch wyßokodoſtojny knjes duchowny Bergan noweho knjeſa kantora w mjenje woßady a ſchulſkeje gmejny wutrobnje witaſche. Na pucźu a do wßy dwě wotdźěleni herzow piſkaſchtej. Wjecźor běchu w woběmaj naſchimaj hoſcźeńzomaj herzy a tam wjeßołe žiwjenje dołho trajeſche. — My ßwěru pſchejemy, ſo by ßo naſchemu nowemu knjeſej kantorej pola naß a w naſchej woßadźe prawje derje lubiło.

S Noweje Łuki. Ssobotu 29. ſeptembra wjecźor krótko do 11 hodźin ſtej ßo tudy wumjeńk ſ hródźu a torožom, kaž też kólnja khěžnika Jurja Jazßkawa wotpalikoj.

S Łaſa. (H. W.) Wutoru 25. ſeptembra mějeſche ßu tudy generalna wucźeŕſka konferenza Wojerowſkeho wokrjeßa. Na njej wobdźělichu ßo niz jenož nimale wſchitzy wucźerjo tudomneho wokrjeßa, ale też 8 lokalnych ſchulſkich inſpektorow a tajny knjeźeŕſki a ſchulſki radźicźel Bock. Konferenza wotewri ßo ſe ſchtyrihłóßnym ſpěwom „S Knjeſom wſchitko ſapocźej“ a ſ wutrobnej modlitwu pſchedßyby, kralowſkeho wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora a ſuperintendenta, Łaſowſkeho knjeſa fararja Kuringa. Tutón potom w ßwojej roſprawje na to ſpomni, ſo je w wokrjeßu 49 (evangelſkich) ſchulow, w kotrychž ßo 5443 dźěcźi wot 62 wucźerjow roſwucźuje. Najwjazy dźěcźi khodźi do Łaſowſkeje (236), Njedźichowſkeje (221) a Wulkoſdźarowſkeje ſchule (160). — Wſchitke wokrjeßne ſchule maja 4856 mk. pjenježneho ſamóženja, ſ kotrehož ßamej Wyßokobukowſkej 872 mk. ßłuſcha. — Potom pokaſa k. wucźeŕ Rothenburg ſ Cźiſka ſ roſeſtajenjom jeneho, a k. wucźeŕ Łólk ſ Hermanez ſ roſeſtajenjom druheho ſpěwa, kak maja ßo ſpěwy ſe ſchulſkimi dźěcźimi wukožecź, a hewak k. wucźer Lincka ſ Janez jedyn naſtawk cźitaſche. — Po derje radźenej konferenzy, kotraž ßo rano 1/2 9 hodźin ſapocza a pſchipołdnju 1/4 2 hodźin ſkóncźi, ßo wſchitzy, kiź běchu na njej byli (jich bě něhdźe 80), w Wenzelez hoſcźeńzu na ſhromadnym prawje dobrym wobjedźe wobdźělichu, kotryź knjeni hoſcźeńzaŕzy Wenzelowej wſchu cźeſcź cźinjeſche. Po wobjedźe dźěchu do zyrkwineho konzerta a wopytachu też pěkny knježi park. — Pſchichodne lěto budźe tajka konferenza najſkerje w Ruhlandźe wotdźerżana. —ź.

S Jamneho. Pjatk tydźenja dopołdnja je ßo tu ſrudny podawk ſtał. Pola khěžkarja Khaſchpra, hdźež domſke wuporjedźachu, běchu pſched khěžu jamu wuryli a w njej kalk haſcheli. Jako běchu ßo dźěłacźerjo pſchi druhim ßnědanju dó jſtwy nuts podali, pſchiběža pſchipadnje jeniczki ſchtyrilětny Khaſchprowy ßynk k jamje a ſ dźěcźazej wcźipnoſcźu na bělu warjazu wodu hladaſche. Najſkerje je dźěcźo pſchi tym k jamowej kromje pſche bliſko pſchiſchło, kotraž je ßo pod jeho ſtupom wotdrjebiła, tak ſo hólz do warjazeho kalka nuts padźe. Na jeho kſchicźenje a žałoſcźenje drje hnydom na pomoz pſchiběžachu a jeho ſ horzeje mokſchiny wucźežechu, tola pomoz tu ſa dźěcźo žana wjazy njebě, dokelž bě ßebi tak ſtraſchnje cźěłko wopariło, ſo hižom ſa něktory hodźiny ßwoje młode žiwjenicźko w wulkich boloſcźach wudychny. Njeſboże ßo njemóhłe ſtacź, hdy budźiſche kalkowa jama ſawodźeta abo wobrodźena była. Njech ſa pſchichod tuto wobžaromne podeńdźenje jako powucźenje ßłuži, ſo bychu ßu pſchi kajkichžkuli twarach tajke naprawy w naſtupanju kalkowych jamow cźinike, ſo by nichtó wjazy pſches nje do njeſboża njepſchiſchoł. Niz jenož dźěcźi, też ſroſcźeni ßu, kaž je nam wědomne, hižom cźaſto w kalkowych jamach nahłu ßmjercź namakali. Woßebje ßu tajke njeſawodźete jamy w nozy ſtraſchne, hdźež cźłowjekej, do jamy panjenemu, nichtó na pomoz njepſchińdźe. Hdyź ßo tajkemu njeſbožownemu na wulke ſboże radźi, ſo ßo ßam ſ jamy wudobudźe, dha ma tola hiſchcźe dołho na ßwoje ſnjeſboženje ſpominacź. Saßrěbana kalkowa woda cźłowjeka ſ nutſka ſpali a jeho druhdy na dołhotrajaze khore kožo pſchinjeße.

S Delnich Łužiz piſaja „Bramborſke Nowiny“, a to:

S Popoj. Też ſtari ludźo njewjedźa ßo dopomnicź, ſo

bychu běrny (kulki) tak žohnowane byle, jakož lětša. Na mnohich (wjele) sahonach je jich trójzy tak wjele, kaž loni, dwójzy pak wschudže. Haj někotrażkuliž kopańka je hižo sa dźeń dźewjecź hektolitrow nakopała, a pschi tym žu běrne jara dobre. — Na Skjarboschczanskich polach je 10 koparjow sa dźeń pśches 60 měchow nakopało a druhdźe kóždy kopař s najmjeńscha 4 měchi sa dźeń.

S Hródka. Jena žona s tudomneje bliskoscźe žo jara na to hněwasche, so jeje muž palenz bóle lubowasche, dyžli žwoju mandźelsku a dźěcźi. Wona kupi toho dla wot jeneho wokolonoscherja pólork pschecźiwo palenzpiczu a žypny jón mužej do palenza. K tomu pschińdźe pak runje jedyn dobry pschecźel na wopytanje a wobaj tajki palenz pijeschtaj, cźehož dla bórsy wulke brjuchbolenje dostaschtaj. Lěkeŕ palenz pschepyta a hnydom wušlědźi, so je jědojity, tola radźi žo jemu skhorjenymaj pomhacź.

Se Zykowa. Jeneho 13létneho hólza dla běchu žo tudy wóndano wobojeli, dokelž wón domoj njepschińdźe. Hólz běsche, kaž žo posdźischo pokasa, žwoju mězu shubił a bojesche žo toho dla domoj hicź. Pjecź dnjow jeho pytachu a žebi hižo myšlachu, so je morwy, a hlaj! na scheśtym dnju namakachu jeho w bróžni leżazeho. Wón běsche žo wschón tón cźaž wot žada žiwił a mějesche dybsak hischcźe polny jabłukow.

S Lutoborja. Tśjo hólzy wot 7, 10 a 11 lět wóndano brunizu sběracź dźěchu, pschi tym pak na pschepadowatu městnoscź pschińdźechu, hdźež žo jedyn hłuboko pschepadnu a druhi hacź do kolen, kotrehož mózesche jeho bratr hischcźe wucźahnycź. Potom běžeschtaj wobaj po pomoz. Duzy trjechischtaj na žónsku, kotrejž to njesbože wupowjedaschtaj. Ta žo tam s někotrymi dźěłacźerjemi poda, hdźež bě žo tón hólz pschepadnuł, ale jako jeho wurychu, běsche hižo morwy.

Wušudźenja.

Lawniski žud. Dźěłacźeŕ Handrij Michałk s Mnischonza, paduchstwa dla hižom ras khostany, bě korcźmarjej Heldej w Kóskach kuihu khartow a dale pschi jenym pucźu w Hornjej Hórzy wěstej Rötigowej dźěcźaze poślescheźo kranył, a pódla toho po proschenju khodźił. Jeho khostanje wobsteji s dwěnjedźelskeho jastwa a tsidnjowneho arresta. — Dźěłacźerzy Hańža Kuhnez a Lena Gruhlez w Plužnikezach, kotrejž běschtej s jeneho tamnischeho knježeho pola něschto wowža sebrałoj, buschtej kóžda po jenym dnju jastwa sažudźenej. — Krawz Franz Melichar w Budestezach, kotryž bě wobskorženy, so je Hanu Marju Kucźkez na cźele ranił, bu njedožahazych dopokasmow dla njewinowaty wusnaty. Khósty wušudźenja žo skórźbnizy napokožichu. — Dokelž bě dźěłacźeŕ Handrij Mietsch w Nowych Małžezach tamnischu korcźmarku swudowjenu Kralowu wo 50 np. sjebał, pokhostachu jeho s jenodnjownym jastwom. — To žamžne khostanje žo dźěłacźerzy Marji Brodźinej s Komorowa pschižudźi, kotraž bě wobskorżena, so je s jeneho Sderjanskeho knježeho pola sa něhdźe 30 np. wowža wotewsała. — Cźěžla J. Raaffe w Hornjej Hórzy bě žo w pjanoscźi 10. augusta se žwojej žonu swadźił a jej pschi tym se žmjercźu hrosył. Dokelž žo Raaffa posdźischo se žwojej žonu sažo sjedna a dokelž běchu žo tamne hrožeŕske žłowa s pjanoscźu stałe, buchu wone dźiwajo na polózaze wobstejnoscźe milischo žudźene, tak so Raaffu jenož k płacźenju 10 mk. khostanja abo tsidnjownemu jastwu sažudźichu. — Dźěłacźeŕ P. J. Rostok w Radworju bě žwojeho nana w jeho bydku pschimnył, na blido žmyknył, s pjascźomaj na hłowu prał a jeho skóncźnje na sofa cźižnył, hdźež 68létny stary nan dleschi cźaž w njemozy leżo wosta. Rostoka dla tajkeho hrubeho a sa žiwjenje jeho nana straschneho pschescźěhanja k dwajmězacźnemu jastwu wotžudźichu. — Zimnoscźeŕ J. A. Kirschner w Bukojnje bě kublerjej Pětschzy w Subrniczźy jako wotrocźk žłužił a bě w juliju, dokelž bě žebi žiwnoscź kupił, tutu žłužbu žamopaschnje wopuschcźił. Jako jeho gmejnska wyschnoscź do njeje sažo wróczo dowjedźe, wón s nowa s njeje cźekny, njedźiwajo na to, so bě žo na scźěhwki tajkeho pschestupjenja kedźbny scźinił. Jeho khostanje wobsteji s tydźenja arresta.

Khostanska komora. Dźěłacźeŕ A. Kujaw s Noweje Wjeski, kotrehož žu hižom 10 krócź paduchstwa dla khostali, žwojej hosposy Knothowej w Budyschinje s kschinje prěni ras 1 mk. a posdźischo hischcźe 3 mk. krany. Kujawa k wóžomměžacźnemu jastwu a dwělětnemu shubjenju cźežnych prawow sažudźichu. — Runje tajki njepolěpschomny pakostnik je tsizecźilětny J. A. Marcźink s Dobraschez pola Delnjeje Hórki. Lědma bě s khostarnje puschcźeny a pola kublerja Dreślera w Dobraschezach žłužbu namaka, padźe sa někotre dny hižom sažo do žwojeho stareho njepocźinka a žwojimaj žobucźeladnikomaj Schmidtej a Urbankej schórzuch a por stupnjow sebra. Marcźinkej jeho pakoscźenje léto khostarnje a dwělětne shubjenje cźežnych prawow pschinježe.

Přilopk.

* S Budyschina. Sańdźenu žobotu w nozy žu žo paduschi tu dwójzy nutskamali, na tsecźim měscźe buchu hischcźe s cźažom sescherjeni. Po wschěm sdacźu žu žo woni najprjedy na tuchorskej drósy do ville, w kotrejž žudniski radźicźel Eberhardt bydli, dobywali. Woni žu po rěblu na verandu prenjeho poskhoda salěsli a s njesanknjenymi durjemi do jstwy stupili. Dokelž wo jstwje niczo žobuwsacźa hódne njenadeńdźechu a sekretař sańknjeny namakachu, wotsběhnychu wot tuteho horni dźěl a jón won na dróhu donjeżechu. Tu žu jón sady jeneje wosoweje remisy wotewrili, tola pódla jeneho skoteho peczafta a druhich maliczkoscźow žo w nim sa nich niczo hódne njepokasa. Njespokojni se žwojim prěnim cźahom podachu žo na tej žamej drósy do khěže, hdźež wěsta Hruslowa bydli. Ta žama ropot sažkyschawschi žwězu sažwěcźi, tola dokelž na dobo njemér wocźichny, žo sažo do koža lehny, hacź njebu pśches nowe buchotanje wubudźena. Hruslowa nětko se žwězu s woknom won požwěcźi a pschi tym wuhlada, kak schtyrjo mužojo s rěblom prjecź cźěkaju. Wotehnacźi paduschi do promenadow cźěrjachu a do Měrischez sahrody salěsychu. Wot tam bě jim mózno do wujěsda Měrischez khěže, na sahrodnym boku njesanknjeneho, pschińcź a žo do Glinez kolonialtworowych khlamow nutskamacź, do kotrychž s wujěsda durje wjedu. Hacž runje dyrbjachu tu cźežki sank, pśched durjemi wižazy wotbicź a durje žame, s nutska sažunjene wupacźicź, dha tola paduchow nichtó njepytny. W pjenježnych kaschczach woni wjazy 18 hriwnow njenamakachu, dokelž bě knjes Glin wjecźor do toho na wulke sboże wschě druhe pjenjesy do žwojeho bydła žobu horje wsak. Hewak žu paduschi s khlamow něschto zigarrow, a to runje najlpscheje druzźiny, wotewsali a žo potom na tym žamym pucźu, po kotrymž běchu pschischli, wotžalili. Paduschi hischcźe njejžu wušlědźeni, tola žo na jeneho tyscherja a krawskeho, kotrejuž žu wobeju sajeli, žylnje tuka, so staj pschi paduchstwje wobdźělenaj bykoj. — W wobydlenju tudomneho twarza Pistoriusa namakachu sańdźenu póndźelu dopokdnja papjerku, na kotrejž bě Pisteriusez žłužobna holza napisała, so žebi w Sprewi s tepjenjom žiwjenje wosmje. Holza, kotrejž po sdacźu cźežke myžle w hłowje hrajachu, bě tež wo prawdźe k hornjokužiskej želesolijerni běžała a tam pschi moscźe do wody skocźiła. Najskerje je pak holzy woda pschesymna była, cźohož dla kschiczo wo pomoz wołasche. Jedyn muž, pschipadnje nimo duzy, holzu hischcźe cźaža doscź se žołmow na žuche wucźeže. — Sańdźenu wutoru dopokdnja je žo jenoletny dobrowólnik Richter s Draždźan, kotryž bě hižom poł léta pola tudomneho regimenta žłužił, w žwojim wobydlenju s revolvrom satšelił.

* Na kupje Jschiji, kotraž bu hakle pśched krótkim pśches semjerženje žurowje sapuscźena, je wulki sliwk wjele schkody naczinił. Bjes tamnischimi wobydlerjemi je pśches nusu, do kotrejž žu pśches poślednje njesbožowne podeńdźenja pschischli, tyfus a druhe straschne khoroscźe wudyrile.

* W Irlandźe je tydźenja žylny wichor straschnje sakhadźał. Wschudźe buchu schtomy spowalane, mosty swottorhane a telegrafiske žerdźe podtorhane, tak so je na wschelakich dróhach wobkhad zyle sastał. W Dublinje bu jena modleŕnja wot wětra wotduta, tšechi s wjele khěžow wotkryte a wuhnje spowalene, pschi cźimž bu wjele cźłowjekow sranjenych. W Limeriku je po sdacźu wichor najwjetschu žylnoscź měł. W rězy Shanon žo jena kódź wot kótwizy wottorže a žo na kamjentnym brjosy rosrasy, pschi cźimž pjecźo matrosojo žiwjenje shubichu. Mósť, pśches rěku wjedźazy, wětsik žrjedźa roskama. Na hažach žo nichtó na nohomaj sdźerżecź njemózesche, a wjele ludźi, kotsiž buchu wot wětra powaleni, žu žebi nohi skamali.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Katholska zyrkej: Handrij Delan, pjekař pod hrodom, ſ Julianu Kanderez ſe Schüttenofena.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Margaretha Liddy, Pětra Augusta Rjencža, pomoznika w wodowodže, dź. — Lena Margaretha Gertrud, Korle Augusta Wróbla, kamjenjoczíſchczerja a wobhdlerja, dź. — Hedwiga, Korle Ernſta Miczki, tyſcherja a wobhdlerja, dź.

Michalſka zyrkej: Pawoł Herman, Fürchtegotta Leberechta Klugi, draſchlerja pod hrodom, ß. — Korla Herman, Jana Malcharja, ratarja na Židowje, ß. — Ida Hilžbjeta, Korle Moritza Müllera, khěžerja a fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Guſtav Emil, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeći:

Dźeń 20. ſeptembra: Madlena Wróblez, njebo Jana Sauera, dźěłaczerja tu, ſawoſtajena wudowa, 68 l. — 22. Hana Hecžikez, ſchwalcža ſ Kotez, 44 l. 5 m. — 26. Morwonarodźeny dwójniſki ß. Jana Korle Homle, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, a Martha, dwójniſka dź. toho ßameho, 15 hodź. — 27. Hańža, njebo Jurja Pinzela, wumjenkarja w Khróſcze, wudowa (w Malßezach na wopycze), 64 l. 27 d. — Jan Ernſt, Jana Mikławſcha, dźěłaczerja pod hrodom, ß., 1 l. — 28. Ida Hedwiga, Korle Auguſta Seicha, kowarja-najenka w Czichońzach, dź., 1 l. 2 m. 16 d. — Jan Jurij, Handrija Miczki, khěžerja a kowarſkeho miſchtra w Jeńkezach, ß., 1 l. 2 m. 9 d. — 1. oktobra: Amalia Auguſta, njebo Jana Bohuluba Königa, khěžerja a dźěłaczerja na Židowje, fabrikſka dźěłaczerka tam, dź., 18 l. 6 m. — 2. Hana Khryſtiana Schoſſigez, ſwudowjena Säubizowa, wobhdlerka dźěłaczerńje na Židowje, 70 l. 11 m. 8 d. — Jurij Michał, Korle Auguſta Haſchki, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, ß., 1 l. 4 m. 13 d.

Wjedro w **Londonje** 5. oktobra: Deſchcz.

Mały wudawk.

Czeſczeny knjes Brandto! Ja ßo uuczeny czuju Wam ſ tutym pſchede wſchitkim ßwój najnaležniſchi dźak prajicz, pſchetoż ja czerpjach dležſchi czaß na ßłaboſcz, lenje běženje krwje a ſadne ſatykowanje, dha mi pſcheczel radźi, ras ſ Waſchimi ſchwajzarſkimi pillemi ſpytacz; ja dach ßebi ſ haptyki ſchachtliczku pſchinjeſcz a wſach kóžde ranje 2—3 k ßebi, po wutrjebanju jeneje ſchachtliczki czujach ßo ſtrowy, kaž ženje prjedy; hnydom w prěnich dnjach pytnych ſpodobne czucze a mózu jenoż kóždemu tak khorowatemu radźicz, ſo by też ſ Waſchimi pillemi ſpytał. Heinrich Stahmann, horncžeŕ, Coswig w Anhaltſkej.

Płaczíſna žitow a produktow w Budyſchinje

29. ſeptembra 1883.

Žitowy dowos: 2997 měchow.		Na wikach wot M.	Na wikach wot Pf.	Na wikach hacž M.	Na wikach hacž Pf.	Na burſy wot M.	Na burſy wot Pf.	Na burſy hacž M.	Na burſy hacž Pf.
Pſchenża	50 kg.	10	12	10	71	10	12	11	1
Rožka		8	23	8	48	8	23	8	48
Jeczmjeń		6	88	7	32	7	23	7	61
Wowß		6	40	6	60	6	30	6	60
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny		1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſchenična muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	18	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 876 ſchtuk, ſchtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		—	—	—	—	4	80	4	85
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	75	5	80

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacz: 3. novembra t. l. khěžna leżomnoſcz czißko 17B w Hněwßezach, na 2250 mk. takſirowana.
Drjewowa awkzija: 9. oktobra w Wujeżku.

Herbſtwodźělenja dla je w Brěſynje pola Hucžiny **žiwnoſcz** czißko 42 ſ 9½ kórzom leżomnoſcze a ſe žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Wolij

k maſanju mkóczazych maſchinow,

tuk

k maſanju konjazeho gratu, rjemjenjow, ſchkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deſkowanych woſow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pſchezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoſchiz haßy 23 w dworje na pſchedań.

A. Lorenz.

Bróſtwon (kalmus),

ßyry a běleny, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach **hrodowſka haptyka.**

Pſchedawanje wužitkoweho drjewa.

Něhdże 400 ſchtomow **duboweho wužitkoweho drjewa** do 35^{I} a 53^{II}, a
= 400 = **wólſchow, brěſow, wjaſow, lipow** = 45^{I} = 34^{II}
ßu ſtejaze hnydom płaczíſnohódnje na pſchedań.

Czi, kiž wo to rodża, chżyli ßo na wobhladowanje resp. na pſcheßadźowanſke pſchedacże tutych drjewow wot **ßrjedy 10. oktobra t. l. rano w 9 hodźinach w hoſczenzu w Hucžinje** pola Budyſchina ſhromadźicz.

Wukaſanje poda też prjedy rendant **J. Roolf** w **Małej Subrnicžzy** pola Hucžiny.

H. G. Kubasch jun.

pſchi mjaßowych jětkach 1

ßwój wulki ſkład jenoż derje dźěłanych **ſymſkich nadwoblekarjow** a wſchu druhu hotowu **mužazu** a **hólczazu draſtu,** toho runja wulkotny wubjerk dobrych **draſtnych** a **nadwoblekarſkich tkaninow** najnaležniſcho porucża.

Skaſanja po měrje ßo ſtajnje po najnowſchej módże a po ſolidnych płaczíſnach wobſtaraju.

Pſchepoloženje khlamow.

Wot 1. oktobra t. l. je moja **pſchedawarńja muſkeje** a **hólczeje draſty** w

kupnizy torhoſchczowеje ſtrony, khlamy No. 1.

Sa dowěrjenje, mi hacž dotal w tak bohatej měrje wopokaſane, ßo najlěpje dźakujo, najpodwólniſcho proſchu, mi to ßame też w nowym pſchebytku wobkhowacz chzycz.

S poczeſczowanjom

Louis Gadt.

Najwjetſchi wubjerk

derje a czíſczeßkodźazych **khofejow,**
punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,
paleny kóždy tydźeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.
pſchi jenoż dobrym, ſprawnym poßłużenju porucża

Carl Noack
na žitnej haßy.

Kuczowe grathy

pſchedawa jara tunjo, ſo by ſ nimi wurumował **M. Müller**
na ſwonknej lawſkej haßy czo. 8.

Sporuſchk (mutterkorn)

kupuje **měſchczańſka haptyka** w Budyſchinje.

K kermuschам

porucza

tykanzowu wyrzu

w paketach po 10 a 20 np.,

korjeńſki a zitronowy wolij

w bleſchach a wuważeny,

tykanzowu barbiczku (ſafran),

ſſ. korjenje, zyłe a tołczene,

czékazu ßól

(flücht. Salz) k pjeczenju wurośćeneje pſcheńzy

hrodowska haptyka.

Ceara khofej,

ſeleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

ſeleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

ſeleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a móznje ßłodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack

na bohatej haßy.

Haptyka w Rakezach.

Najlěpſchi wužitkowy, mlókowy a **wobžerny pólver** ſa howjaſy ſkót, **ſalſowy pólver, reſtituzijonſki pólver** pſche wſche klazanje koni, **wobžerny pólver** ſa ßwinje, kaž tež **ßrědk pſche czerwjenu, pólver pſche mole, papjeru pſche mole, jěd pſche ſchwoby, nervowy balſam,** jenož pola mje prawdźiwy doſtacź, **ſchmrěkojeßlinowy äther, akgotiuu,** hnydom ſubybolenje ſaczerjazu, **dr. Whitowu woczowu wodźiczku, woczowy balſam, fenchlowy měd, bróſtſyrop, ſchokoladu, lěkarſke mydła, barby k ßamobarbjenju** žonjazych ſmachow po 10 a 15 np. porucza w ſnatej dobroſczi po najtuniſchich płaczišnach **R. Bredemann.**

Dr. Pattisona

wiczna wota,

najlěpſchi hojazy ßrědk pſche

wicz a rheumatismuß

wſchěch družinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicz, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu boloſcz.

W pakczikach po 1 mk. a w pokojcznych po 60 np. pſchedawa

H. Jul. Lincke.

We wudawarni Serbskich Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcz**; ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Wuhojenje

ßuchoczíny [lungenſchwindſucht]

(Tuberculose).

Tuta ſatraſchna khoroſcz, kotraž kóždolětnje tyßazy cłowjekow do **ſaźneho rowa** dowjedże,

je tež hiſcheze w najnjewěſczíſchich padach wuhojomna.

Ja ßym hižo huſto ſpytał a je ßo mi radźiło, tutu khoroſcz, pſched kotrejž ßo kaž pſched krjudom cłowjeczeńſtwa bojachu a kotraž tež najbóle nadźije pokne woßoby w najnježniſchim kćenju jich žiwjenja nadpadnje, w najwjazorych padach wuhojicź; toho dla je wěſcze derje, hdyž kóždy, kotryž ma jenož najmjeńſchu bojoſcz wo ßwoje płuza, hnydom moje lěkowanje roſumnje ſapočnje, pſches cžož ßebi wěſtoſcz a wulke ſmérowanje ſhotuje, ſo ßwoje cžěko wot korjenja ßuchoczíny (ſchwindſucht) a ſ boloſczow, ſ njej ſjenoczenych, wumóže.

Kaſchel a **kraki** njejßu kóždy raz pokaſma **ßuchoczíny,** ale **tłóczenje,** w **bróſcze-** a **bokukakanje** ßu ſnamjenja. Tuta khoroſcz ßo po prawym hakle pytnje, hdyž je ſkaženje w płuzach hižo pokrocziło a ßo **czežke dychanje** a **dybawoſcz ſchije** pokaſuje. Tehdy ßu ßo bakterije hižo dawno twjerdże ſaßynuke a ßwoje ſaniczenje ſapočzake; najbóle wboſy na płuza khori ßwoju khoroſcz ſa chroniſki katarrh dźerża a měnja, ſo dyrbja njedoſtatk krwě, ſ toho naſtawazy, kaž tež wotběranje a ßkaboſcz pſches prawje mózne jědże a picża wotſtronicz, to pak je wopaczne měnjenje, njech toho dla khory po mojej radże czini, pſchetož moje wukaſanje pokaże, ſo ßo hižo po někotrych dnjach czi khori, kotrychž to naſtupa, pſches pomjeńſchenje ßwojeho czerpjenja wo pſchiběrazym polěpſchenju pſcheßwědcza.

Richard Berger w Draždźanach—Blaſewitz.

Ja ßym ßam **póndźelu 8. oktobra t. l.** jenož rano wot 8 hacž popołdnju do 3 hodźin w **Budyſchinje** w hotelu **k běłemu konjej** k rěczam. (Tež liſtnje.)

Dźakne pißma ſa wuhojenje ßuchoczíny.

Czeſczeny knjes Bergero! Waſche lěkarſtwo pſche moju ßuchoczinu bě jara dobre, ja ßym ſaßo zyle ſtrowy, ſa czož ßo Wam njemóžu dosahowacź a budu ja wſchěm tajkim khorym jenož Waſche lěkowanje poruczecź.

Schedewitz pola Zwikawy, 29. haprleje 1883.

S dźakownym poſtrowom

Fr. Auguſta Dammowa, pſchi Raſchbergu.

Po Waſchim zirkularu, ſchtož doſtach, budźich Wam hižo dawno pißał, chzych pak dléjſchi czaß wotczakacź, hacž moje **ſahojene płuza** tež trajnje lěpſche woſtanu; dokelž ßo hacž dotal hiſchcze zyle derje mam, dha Wam to najpodwólniſcho woſſjewjam.

Meerane, 26. auguſta 1883.

C. F. Bleyl, na Chemnitzkej haßy 69.

Luby knjes Bergero! Ja Wam ſ tutym woſſjewjam, ſo mam ßo po wužiczu Waſcheho lěkarſtwa zyle derje, pſchetož moja khoroſcz, **ßuchoczina,** bě czežka, ja ßo Bohu dźakuju ſa tuto wuhojenje, njech bychu tola wſchě na płuza khori ſhonili, hdże a pſches koho pomoz namakaja.

Krimmitſchau, 27. auguſta 1883.

Joh. David Mittenzwey ſ dźowku, na Lipſkej haßy 273.

Wyßokoczeſczeny knjes Bergero! Po ſpodobnym ſkuſkowanju lěkarſtwa, wot Waß wukaſaneho, pſchecźiwo mojim khorym płuzam ßo ja nuczeny czuju, Wam to ſ radoſczu k nawjedźenju dacź. S krótka prajene: Pſches krute wobkedźbowanje Waſcheje pſchikaſnje ßym kaž nowonarodźeny. Sa to mój najwěrniſchi, najwutrobniſchi dźak. Je moje jenicžke žadanje, ſo by tola kóždy tajki khory Waſchu radu wužił. So ßym ßo komdźił, to mi po mojej prōſtwje wodajcze.

W Zwikawje, 3. meje 1883.

S nawjetſchim poczeſczowanjom

Robert Mehlhorn, pißmikiſtajer, na Lipſkej haßy 33.

Pſchepoloženje dźełarńnje a pſchedawarńnje.

Wot nětk ma ßo moje

täſchnarſtwo a tapezierarſtwo

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Sa dowěrjenje, mi dotal ſpožczene, ßo najlěpje dźakujo, najpodwólniſcho proſchu, mi to ßame tež w mojim nowym pſchebytku dobrocziwje wobkhowacź.

W Budyſchinje, 30. ſeptembra 1883.

S poczeſczowanjom

K. A. Benedict.

Wosjewjenje,

ßydla tudomneje Michalskeje zyrkwje nastupaze.

So by ßo pschehlad wo zyrkwinych stołach, w běhu cżaßa wuprósdnjenych, dostał, je zyrkwinske prjódkstejerstwo Ssw. Michalskeje zyrkwje tu wobsankło, wschě kupjene ßydła pschehladacź.

Tutoho samyßka dla ßo wschitzy mějicźelja ßydłow tudomneje Michalskeje zyrkwje prosscha, so bychu ßo w cżaßu 15. oktobra hacź do 15. novembra t. l. w prěnich dnjach tydźenja (ßobotu na żane waschnje) dopołdnja wot 8—12 hodźin pola podpißaneho jako tajzy pschipowjedźili a ßo se ßwojim rekognoszirowanskim pißmom wupokasali.

Zyrkwine stoły, kotrychźe ßo hacź do kónza dezembra t. l. nichtó njemozuje, ßo wot noweho léta jako wuprósdnjene wobhladuja a ßo dale pschedadźa.

W Budyschinje, 4. oktobra 1883.

Zyrkwinske prjódkstejerstwo Ssw. Michała.
Farař dr. **Kalich**, pschedßyda.

W **ratarskej schuli w Budyschinje** kaź też w **ßadowej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenocźenej, sapocźnje ßo bliźscha symska wucźba **pón-dźelu 22. oktobra t. l.** Bliźsche wukasanje dawa

direktař **J. B. Brugger.**

Sswojim lubym Sserbam

k nawjedźenju dawam, so 1. oktobra korcźmu **„Zum Jägerhof"** na **rózku kamjeńtneje haßy a żitnych wikow** pschewsach.

Duź ßwojim lubym Sserbam wubjerne **symne** a **cźopke jěźe** a **piwa** poruczam, na ßwoje dobre nowe koźa po tunich płacźisnach kedźbliwe cźinju a też na to pokasuju, so ßo pola mje wupschahacź hodźi.

S porjeschcźowanjom

Jan Liebusch
prjedy w Hättaschez korcźmje.

Runje je wuschła knihka: **Wumóźenje s wopiklstwa** a wotstronjenje jeho żałoßnych scźěhwkow. Wschěm njesbożownym ßo knihka darmo scźele wot „Deutsche medizinische Buchhandlung **Pankow** bei Berlin.

Zokorowy syrop wubjerneje ßłódkoscźe, punt po 18 np.,

jerje w ßudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., schtuka po 4—5 np.,

khosej po starych tunich płacźisnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacź do 140 np., pschi wotewsacźu 5 puntow s druźiny po 70 np. a wysche je kóźdy punt 5—10 np. tuńschi,

paleny khosej, punt po 80, 90, 100 hacź 200 np.; paleny khosej po 84 **np.** dyrbi ßo ßwojeho **dobreho ßylneho ßkoda** dla woßebje poruczecź.

Pódla toho poruczam płacźisny hódnu dźělbu wobstorkaneho **rolkateho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khěźorski wolij** po najtuńschich płacźisnach.

Adolf Rämsch,
kolonialtworowe khlamy pschi butrowych wikach.

Dickowa konzeßionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza żalba,
kotraź je ßo najbóle kóźdy ras jako dobra wopokasała, porucźa ßo w żerdkach po 30 np. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki.**

My jako woßebje płacźisny hódne scźěhowaze **zigarrowe druźiny** poruczamy:

№	95 a 88	. .	1 schtuka po	3 np.,
=	82	. . . .	12 =	= 40 =
=	80 a 78	. .	10 =	= 35 =
=	76	. . . .	12 =	= 45 =
=	77, 75 a 74	.	1 =	= 4 =
=	71	. . . .	10 =	= 45 =
=	70, 68, 67 a 65		1 =	= 5 =

toho runja wulki wubjerk lěpschich druźinow s rukowanjom sa jich wubjernu dobroscź, barby po żadanju.

Pschedawarnja
Straßburgskeje khěźorsk. tobakoweje fabriki
w Budyschinje na bohatej haßy.

Łużica čo. 10
1883 je wusła.

Dźiwocźanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo
smě je — da-li Bóh — jutsje sa tydźeń, 14. oktobra, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Schulerjo móża tunje bydło a hospodu dostacź na hospitalskej drósy pola knihiwjasarja **Fornera.**

Dwě hołzy, kotrejź chzetej schwadkistwo nawuknycź, móżetej hnydom sastupicź w mjaßowych jětkach cźißko 19 po 1 skhodźe.

Jena **dójka,** ßylna a strowa, ßo pyta psches **E. R. Pilza,** lěkarja a kaseńka
w Scherachowje.

Hosposa pytana.

Na jene burske kubło ßo hosposa, niz zyle młoda, sa wyßoku msdu pyta. Tajke, kotrež wo to rodźa a ßu hižom burske hospodarstwo sastałe, njech ßwoje mjeno w liscźiku w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

K dobrym konjom pytaja ßo pschi dobrej msdźe ródni a ßylni rólni wotroczźy, dwaj hnydom a dwaj k nowemu lětu, na rycźerkuble w Pschiwcźizach. **G. Mittag.**

Tón ßamy, kotryź je po pucźu s kwaßa w Lupjanskej Dubrawzy s jeneho pola bleschu palenza spakoscźik a ju wupił, ßo namołwja, so by ju saßo wrócźo dał.

Kschiwoducźinjaze ßłowa, 13. septembra t. l. pschecźiwo **Hanje Marcźinkez** w Mnischonzu wuprajene, ja s tutym jako na njewěrnoscźi sałożene po scźinjenym sjednanju psched smerzom nasad bjeru. **M. Mrósowa.**

Knjesej Njeßwaczilskemu.

Ty psched cźaßom mje wopuschcźi,
Mój luby towarscho,
A ßo tam horje pscheßydli
Do kraja hórskeho.

Kak srudny hladach k Porschizam,
Hdyź psched mlyn stupich ßo,
A myßlach, tam wjaz' njenam'kam
Wschak Njeßwaczilskeho.

Duź njemějach też wostacza
Tu wjazy żaneho,
A pscheßydlich ßo do města
Do mlyna delnjeho.

Duź nětko saßo proschu cźe,
Njesabudź bratrowstwo,
A wopytaj jow bórzy mje,
So by ßo dźerżało.

Twój pschecźel

Handrij Kerk,
prjedy w Pschiwcźizach, nětk w Budyschinje.

Na moje lube Sdźary.

Pschi ßwojim dźělenju praju tudy Wulko-Sdźarowskej woßadźe, schulskej gmejnje, wschitkim zyrkwinskim radźicźelam a sastupjerjam, wschitkim gmejnskim a schulskim prjódkstejerjam, a kóźdej woßobje woßebje ßwój najwutrobnischi dźak sa te mi w mojim sastojnstwje a domjazym żiwjenju tam na tak wschelake waschnje a tak jara bohacze wote wschěch stronow na 40 lět dokho — wot sapocźatka hacź do kónza — wopokasane luboscze a wulke dobroty. Ja njesamóżu je wschitke wobliczicź; wone ßu mi to cźeźke a hórke dźělenje jara polóźike. — Wulke Sdźary mi hacź do mojeje poßlenjeje hodźiny pschezo w najlubschim wopomnjecźu wostanu, a moja luboscź sa wschitkich ßo żenje a nihdy njepomjenschi. — Bóh żohnuj moje lube Sdźary!

W Budestezach, 1. oktobra 1883.

J. Mrósak, kantor em.

Wot redakzije.

Rosprawu wo jubileju knjesa seminarskeho direktarja a schulskeho radźicźela **Leunera** tudy móżemy hakle sa tydźeń pschinjesecź.

K tomu cźißku Serbski Hospodař cźißko 19 a jena pschiłoha.

Pschiłoha k cžißłu 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. oktobra 1883.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczisny hódny

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi porucza po zyłym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jeniczzy
po wschěch Němzach patentowanu

ff. margarin-butru,

kotraž ßo tež k pjecženju woßebje hodźi, porucza w jenotliwym, kaž tež w cžworach

Richard Neumann
na snutsknej lawskej haßy 6.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow wo 5 np. tuńscho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtunischich płaczisnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorski raffinade“;**
syrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tež wschitke druhe twory w najlěpschej dobrosczi a po wschomóžno tunich płaczisnach.

Pscheczelniwe ßerbske poßłuženje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbskich cžaßopißow.

Kupowanje ßada.

Tschaßeny a srały spadany ßad, jabłuka a kruschwy kupuje po kóždej dźělbje

ßadtłóczeŕnja
na sadnej bohatej haßy.

Wulki wubjerk

wißazych lampow s krywami wot 3 mk. 30 np., se steingutowymi abo blachowymi saßłonjatkami wot 1 mk. 25 np.

Blidowe lampy wot 2 mk., **ruežne lampy** po 50 np., **nózne lampy** wot 25 np., **mjedźeńzy, lataŕnje, ßmjetanki, dójne dónežki** a **hornyki, wódne khany, boły** a **karany** jara tunjo.

Wulki wubjerk **schrofow** pschedam, so bych s nimi wurumował, niže ßamßneje kupneje płaczisny.

Na Hoschiz haßy 24. Na žitnej haßy 10. **Herm. Rachlitz,**
klampnaŕski mischtr.

Dobru pscheńcžnu muku

porucza k **domkhowankam** a **kermuscham**

C. Kahrowe.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžeŕwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltaŕne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cžescžene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕskich klamach pscheßwědcžicź.

Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowskej haßy

porucza:

Hamburgske łódźniske kholowy . .	po mk.	10.50,
jendźelske kožane kholowy	„ „	9.50,
němske kožane kholowy	„ „	7.50,
jednore a dwójne **manschestrowe kholowy**	„ „	3.50—4.50.

W redakciji „Serbskich Nowin“ a administraciji časopisa „Łužica“ w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczisnach

Richard Pötschke
na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Pscheczelne ßerbske poßłuženje.

Turkowske a cžěske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa
na mjaßnym torhoschczu.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecza hłowneje straže (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

A. Tschentscher

na lawſkich hrjebjach, ſ napſchecza měſchczańſkeje ſchule

porucza po **tunich, twjerdych płaćiznach:**

Mužaze ſchaty

ſwjerſchne koſchle	khornarje	ſtrowotne ſpodnje jeczki
nózne koſchle	manſchety	ſpódnje khołowy
chemiſetty	dybſaczne rubiſchka	jěſdne khołowy
uniformſke koſchle	ſchlipžy	žlě
ſtanellowe koſchle	khrawaty	chemiſettowe kneſle
pnczowanſke nózne koſchle	cachenez	manſchettowe kneſle
dźěłanſke koſchle	ſoki	
wojerſke koſchle	žiwotne powjaſy	

normalne koſchle a khołowy, ſyſtem prof. dr. Jägera.

Žonjaze ſchaty

dźeńſke koſchle	barchentowe žuknje	kuchińſke ſchórznchi
nózne koſchle	žiwotne jeczki	dybſaczne rubiſchka
nózne jeczki	nózne khapy	khornarje
khołowy	rańſche rubiſchka	manſchety
ſhirtingowe žuknje	friſirſke mantle	židžane rubiſchka
wleczne žuknje	korſety	ſchawle.
ſchtepne žuknje	ſpódnje taille	
ſtlzowe žuknje	domjaze ſchórznchi	

Hólczaze ſchaty

dźeńſke koſchle	ſchlipžy	dybſaczne rubiſchka
ſwjerſchne koſchle	khrawaty	chemiſetty
khornarje	ſpódnje khołowy	ſerviteur
manſchety	ſpódnje jeczki	cachenez.

Holczaze ſchaty

dźeńſke koſchle	barchentowe žuknje	ſchtaltki
nózne koſchle	ſhirtingowe žuknje	khornarje
nózne jeczki	ſchórznchi	manſchety
khołowczki	korſety	dybſaczne rubiſchka.

Schaty ſa nowonarodźenych

koſchliki	kſchcźeńſke krywy	wupjerki
jupki	kupanſke ruby	pjeluchi
łazki	tykane poßleſchka	podkoſi
khapiczki	nawlecźenja	powiwaki.

Blidowe ſchaty

blidowe krywy ſe 6, 12, 18 a 24 ſalvetami

blidowe ruby	ſchalkowe trjeńſchcza	kuchinſke twjele
ſalvety	talerjowe trjeńſchcza	žakardowe twjele
khofejowe ruby ſ franzami	nožowe trjeńſchcza	damaſtowe twjele
deßertne ruby do.	trjeńſchcza	ſwjerſchne twjele
zyklndrowe trjenja	waſſoproſchowe ruby	frottirowanſke twjele
ſchkleńzowe trjenja	domjaze twjele	kupanſke twjele.

Ložowe ſchaty

Něhdźe 85 ctm	ſchěroki	elſaſki ložowy damaſt ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	elſaſki ložowy damaſt ſa ſwjerſchne poßleſchcza.
„ 85 „	ſchěroki	cziſty plat ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	cziſty plat ſa ſwjerſchne poßleſchcza.
„ 85 „	ſchěroki	pikéj, ſchiffon, ſatin ſa nawlecźenja.
„ 85 „	ſchěroki	wupjerk ſa ſahłwki.
„ 130 „	ſchěroki	wupjerk ſa ſwjerſchne poßleſchcza.
„ 115 „	ſchěroki	drell ſa ſpódnje poßleſchcza.
„ 170 „	ſchěroki	plat ſa łožowe ruby.
„ 85 „	ſchěroke	ludźaze zychi.
„ 85 „	ſchěroki	njeczinjeny pjeroneſſel.

Schtepne krywy	łožowe krywy	converts
pjerjowe krywy	plumeaux	dźěczaze poßleſchka.

Běłe wołmjane twory ſ Elſaßa

ſhirtingi	renforcé	pikéj
ſchiffon	croiſé	barchent
koſchlaze žukno	brillanté	cablé
dowlas	ſatin	łožowy damaſt.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje žłodźazy, porucza
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Koprovitriol,

zyły a tołczeny, k naczinjenju pſcheńzy poručataj **bratraj Měrſchej**
w hoſcźeńzu „k ſłotej hwězdźe"
na žitnych wikach.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje žłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym žłodźe poručataj
bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Pſchedawanje a **porjedźenje cžaßnikow** (ſegerjow) wſchěch družinow, derje a tunjo, poſkicza **A. Mager** na žerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

Na žadanje wjele woßadnych Michałſkeje žyrkwje je žo cźiſchcźało a je ſa 10 np. na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin:

Prědowanje

na ſałožku Jap. ſkutkow 8, 26—38
dźewjatu njedźelu po ſwj. Trojizy
w Michałſkej žyrkwi w Budyſchinje
wot
fararja **Dr. Kalicha**
dźerżane
a na žadanje ſ wjele ſtron wotcźiſchcźane.

S nakładom Macźizy Sſerbſkeje je wuſchła a je w wudawarni Serbskich Nowin ſa 40 np. dostacź žłědowaza knižka:

Kſchiž a połměßaz
abo
Turkojo pſched Winom
w lěcźe 1683.
Spißał **Jan Wehla.**

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now." za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeſerbšćił **F. R.**
Prěni a druhi zešiwk.

Do Adelaide

(w połodniſchej Awſtraliji)

wobſtara ſ parołódźu rataŕſkich a ſeńſkich dźěłacźerjow po № **164** ſa familiju

Adolph Hessel
w Draždźanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 13. oktobra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert ßo ſ hońtwow, na kotreż bě jeho awstriſki kněžor do Schtajermarkſkeje pſcheproßył, dźeń 12. okt. do Draždźan wróćźi. Wón je w spomnjenych hońtwach wjele wſchelakeje dźiwiny ſatſělił, woßebje też tójſchto kamſykow (gemſen). — W katholſkej dwórſkej zyrkwi w Draždźanach ßo 5. oktobra, kaž druhe lěta, ſa ſakožerja tuteho Božeho doma, ſakſkeho khurwjerćha a pólſkeho krala Bjedricha Augusta II. ſaduſchne mſchě wotdźerżachu. — Nowy Budyſki krajſki hetman, knjes ſe Salza, je 3. oktobra ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupił a 5. oktobra noweho hamtſkeho hetmana, knjeſa dr. ſ Boxberg, do jeho ſaſtojnſtwa ſapokaſał. — Sa pſchedßydu ev.-lutherſkeho krajneho konſiſtorſtwa je tajny radźicźel knjes D. O. ſ Berlepſch pomjenowany a 2. oktobra jako tajki ſapokaſany.

— Kněžor a kněžorka hiſchćże dale w Baden-Badenje pſchebywataj. Kněžorowa ſtrowosć je dobra, a wón, hač runje bě wjedro druhdy doſć hubjene, tola nimale wſchědnje po bliſchej abo dalſchej wokolnosći jěſdźeſche. Wón ßo do kónza oktobra do Barlina wróćźi, kněžorka pak ßo na někotry cźaß do Koblenza poda a toho dla poſdźiſcho do Barlina pſchijědźe. — Wjerch Bismark na ßwojim kuble Friedrichsruhe w Lauenburgſkej pſchebywa. Tam je jeho wóndano turkowſki miniſter Mukthar-paſcha wopytał a też pola njeho pſchenozował. Hač abo ſchto ſtaj w hromadźe wuradźowałoj, njeje ſnate. — Niederwaldſki pomnik wſcho do hromady 1 million 192,000 mk. khoſchtuje. Kněžor je wumětżej Schillingej, kiž je wumyßlił, kajki by tón pomnik bycź móhł, a kiž je jeho wudźěłanje wobſtarał, 30,000 hriwnow cźeßneho myta ſpožcźił. Knjes Schilling ſaßłuži tajki dar cźim bóle, dokelž je pjecźa pſchi wuſkutkowanju teje wěży wjele tyßaz (tawſynt) hriwnow khóſtow měł.

Awſtrija. Wuherſki ßejm je ßwoje wuradźowanja wóndano ſapoczał a w nich też khrowatſki njepokoj k rěcźam pſchińdźe a kak chze jón wuherſke miniſterſtwo wuhładkowacź. Mjenujzy tuto chze Khrowatam po móžnoſcźi jich wolu ſcźinicź a jim jich žadanja dla wotſtronjenja madźarſkich napißmow dopjelnicź. Někotſi ſapóßłanzy rěcźachu drje pſchecźiwo tajkej ſwólniwoſcźi miniſterſtwa, wſchitzy druſy běchu pak ſa tajke ſjednanje a toho dla miniſterſtwu pſchihłoßowachu. Tócź budźe ta ſwada najſkerje na měrnym pucźu wotſtronjena, hač runje bychu Madźarjo ſe ßwojim wuherſkim miniſterſtwom radſcho ſa to byli, ſo by ßo jim khrowatſki lud podcźißnył a hdy by ßo to też ſ mjecźom a wóhnjom ſtacź měko. Mjenujzy wuherſzy Madźarjo ßu najhórſchi njepſchecźeljo Sſkowjanow a po tajkim też Khrowatow. Tutych bychu woni rad dale ſe wſchej mozu podcźiſchcźowali a też tehdy, hdyž bychu ßo cźi ſpjecźowali, pſchetož woni ßebi myßła, ſo bychu nad ßamymi Khrowatami lóhko doſcź dobyli. Ale w nowſchim cźaßu ßu Madźarjo ſa tym pſchiſchli, ſo njebychu jenož ſe Sſkowjanami w Khrowatſkej cźinicź měli, ale też ſ tymi, kiž w Sſkawonſkej, Dalmatſkej, w Boßniji a Herzegowinje, w Sſerbiji a na Cźornej Horje bydla, a ſo bychu też Rumunojo, w Wuherſkej bydlazy, pſchecźiwo Madźarjam ſkutkowali — — a ſo bychu toho dla woni (Madźarjo) pſchěhrali. Tajkeje winy dla woni nětko ſ Khrowatami rjenje cźinja a pytaja, ſo bychu jich pſchi dobrym měrje ſdźerżeli, dokelž by hewak ta wěz ſa Madźarow hubjenje wupanyła.

— Grichiſki kral Jurij (Georgios), kotryž běſche ſe ßwojej knjenju mandźelſkej pola ßwojeju kralowſkeju ſtarſcheju w Danſkej na wopytanju pobył, je na ßwojim domojpucźu ſ njej do Wina pſchijěł, ſo by tam awſtriſkeho kněžora wopytał. Wón tam pjecźa zyły tydźeń woſtanje.

— Wobſanknjenje, ſa Awſtriju jara ważne, je ßo ſańdźeny tydźeń ſtało. Mjenujzy ßerbſki kral, bółharſke knježerſtwo a turkowſki ſultan ßu do toho ſwolili, ſo ßmě ßo żeleſniza, kotraž ſměje ſ Awſtrije do tutych ßußodnych abo pſches tute ßußodne kraje hicź, nětko ſkerje a lěpje twaricź ſapocźecź. Wona ſměje ſa awſtriſke pſchekupſtwo a wikowanje wulku ważnoſcź, pſchetož awſtriſzy kupzy budźa potom, hdyž budźe żeleſniza hotowa, ßwoje twory do pomjenowanych krajow wjele lóžo a wjele tuńſcho pſchedawacź móz, dyžli Jendźelcźenjo a Franzowſojo. Po tajkim budźa woni tam też wjele wjazy pſchedawacź a ſměja po tajkim wjele wjazy dobytka, hač dotal.

— Awſtriſki kněžor ßo na nowy tydźeń do Wuherſkeje poda a chze tam woßebje město Szegedin wopytacź, ſo by widźił, kak je ſ nowa natwarjene, jako běſche je ſtraſchne powodźenje pſched někotrymi lětami nimale zyle wutupiło.

— S Kutneje Hory w Cźechach piſaja, ſo ßu w tamniſchich ſtarych podkopkach ßlědy ßlěborowych žiłow nadeſchli a ſo budźa tam toho dla ſ nowa ſa ßlěborom kopacź, kaž je ßo to w prjedawſchich lětſtotkach ſ wulkim dobytkom ſtało. — Mjeſy mjes Awſtriju a Rumunſkej pſchezo hiſchćże doſcź ſnate njejßu, cźehož dla bě w tychle dnjach mjes awſtriſkimi a rumunſkimi wojakami dla jeneje kaſerny, na wopacźnym boku mjeſow natwarjeneje, ſwada wudyrika.

Franzowſka. My tydźenja powjedachmy, ſo ßu ßo wobydlerjo Pariſa pſchecźiwo ſchpaniſkemu kralej Alfonſej jara njehórniwje ſadźerżeli, jako tón wóndano pſches tuto město pucźowaſche. Woni, tucźi najhórſchi njepſchecźeljo Němzow, běchu mjenujzy to ſa ſko wſali, ſo bě ßo ſchpaniſki kral wot němſkeho kněžora ſa cźeſtneho półkownika (oberſta) 15. němſkeho hulanſkeho regimenta pomjenowacź dał. A to jich cźim bóle mjerſaſche, dokelž tutón regiment w Straßburgu ſteji, kiž ßu Franzowſojo po poßlenjej wójnje ſ dwěmaj krajinomaj Němzam wotſtupicź dyrbjeli. So běchu Pariżenjo pſchecźiwo ſchpaniſkemu kralej tajku njehańbicźiwu haru hnacź móhli, na tym běſche pjecźa franzowſki wojerſki

miniſter Thibaudin woßebje toho dla wina byk, ſo bě njebolakam harowacź dak, tak jara hacź běchu jenoź ßami chźyli, a njebě jich ſ wojeŕſkej mozy roſehnak. — Preſident republiki, kiź běſche bórſy ſhonik, kajki njelubosny ſacźiſchcź bě to na wſchěch kralow a wjeŕchow ſcźiniko, ſo bě ßo tajka njehornoſcź w Pariſu staka, je toho dla Thibaudina ſe ßkužby puſchcźik a generala Campenona ſa noweho wojeŕſkeho miniſtra poſtajik.

— Dokelź ßo chineſyſke knjeźeŕſtwo ſapjera a ſtajnje wujednanje wotſtorkuje, kotreź chze Franzowſka anamſkeho kraja dla ſ nim wobſanknycź, dha je franzowſke knjeźeŕſtwo ſ tym wójſkom, kotreź tam nadpady na Franzowſow cźinjeſche, wo měr jednacź pocźako. Tuto wójſko mjenuje ßo wójſko „cźorneje khorhowje" abo teź „cźorna khorhoj" a wobſteji ſ wjetſcha ſ wojakow, kiź ßu ſ chineſyſkeho wójſka cźekli, abo ſ tajkich ludźi, kiź ßu ßo jim pſchiwdali, dokelź doma ſ měrom źiwi bycź a dźěkacź nochźedźa. Franzowſojo ßu pjecźa jich nawjedowarjow ſ pjenjeſami pſcheklóli a jim kruch kraja do jich mozy dali, tak ſo je wójſko cźorneje khorhowje wſchón druhi kraj, kotryź chzychu Franzowſojo měcź, tutym wotſtupiko. Franzowſojo ßu wotſtupjeny kraj hiźo wobßadźili.

Schpaniſka. Wobydlerjam tuteho kraja ßo jara ſpodoba, ſo je franzowſki miniſter Thibaudin ſe ßkužby puſchcźeny. — Němſki khěźor je kralej Alfonſej toho dla, dokelź běchu jemu Franzowſojo w Pariſu kſchiwdu cźinili, ßlědowazy telegramm póßkak: „Ja wobźaruju, ſo ſcźe w Pariſu kſchiwdu cźerpicź dyrbjeli. Ja pak wěm, ſo bě wjele bóle na mnje wobrocźena, dyźli na Waß."

Borowſka Mizka.

(Skónczenje.)

Woda, kotruź bě powodźenje ßobu pſchinjeßko, běſche ßo po cźaßu ſaßo ſhubika. Ale wjeß Borow ßo wſchak hiſchcźe wupuſcźena a ſpadana pokaſowaſche. Wjele twarjenjow bě ſkaźenych a wotpkawjenych, druhe běchu pak jara wobſchkodźene a ſe ſaßypnjenjom hrožachu. Schtomy běchu podkamane abo ſ korjenjemi ſwutorhane. Sahrody a pola běchu ſ pěſkom a njerjadom pokryte. Tamniſchi pilni ludźo pak ßo hiźom prózowachu, ſo bychu ſchkodowanja tehdomneje ſtraſchneje nozy ſkerje a lěpje wuporjedźeli a ſpowalane domy ſaßo ſeſtajeli. Mankez dom teź ſ nowa twarjachu. Mank ßam mjes tym ſe ßwojej žonu, ſe ßwojimi dźěcźimi a ſkotom pola ßwojeho ßwaka pſchebywaſche, kiź někotre hodźiny wot Borowa wyſche horje pſchi Lóbju bydleſche. Wbohi Mank běſche w tamniſchej nozy trójzy ſchkodowak. Kaž jeho ßußodźa, tak mějeſche teź wón ſkaźenje ßwojeho doma a ſapuſcźenje ßwojich polow wobźarowacź. Ale wón běſche wſchak ßwoje dźěcźo, ßwoju maku, lubosnu Hancźicźku ſhubik. K tomu bě ßo khoroſcź jeho žoni pſchiwdaka, kotraź jeho cźiſchcźeſche a rudźeſche. Stróźele, naſymnjenje a mnohe (wjele) ßylſy, kotreź běſche wo ßwoje ſhubjene dźěcźo wupkakaka, běchu wina, ſo byſchtej jej wocźi ſtraſchnje ſabolakej. Wſchitke domjaze ßrědki, kiź ßo pſchecźiwo bolazymaj wocźomaj nakožowachu, niczo njepomhachu. Skónczńje Mankej powjedachu, ſo něhdźe ſchtyri mile wot Borowa w měſcźe wuwokany wocźi-lěkaŕ bydli, kiź je hiźom někotremužkuliź pomhak, kiź běſche na wocźi khory. Tócź Mankezy wobſanknychu, ßo na tuteho lěkarja wobrocźicź a jeho wo pomoz proßycź. Jako běchu pucźe ſaßo k jeſdźenju kmane, ßebi Mank wós naja, ſo by ſe žonu a dźěcźimi do měſta k lěkarjej jěk.

Woni wotjědźechu. Pucź pſches lěß wjedźeſche, w kotrymž ſtare, wyßoke lipy, duby a buki ſtejachu. Ale naſchi pucźowarjo na wyßokoſcź a rjanoſcź ſchtomow njekedźbowachu. Srudnaj a ſdychowataj wobaj mandźelſkaj pornjo ßebi ßedźeſchtaj. Wonaj ßwoje dźěcźo, ßwoju lubu Hanku, hiſchcźe pſchezo ſabycź njemóžeſchtaj. Po tym ſhubjenym dźěſcźu žedźeſche a ſdychowaſche nanowa a macźerna wutroba. K tomu mějeſchtaj hiſchcźe wo to ſtaroſcź, hacź budźe lěkaŕ khorej wocźi wuhojicź móz. Hdyž pak ſtarſchej němaj a ſrudnaj pódla ßebje ßedźeſchtaj, dha ßo teź dźěcźi, kaž běchu hewak ſwucźeni, njeſwažichu, mjes ßobu hrajkacź a trochu hary ſehnacź. Cźicho a mjelcźo ßo hodźina po hodźinje minu. Sa tſi hodźiny běchu ſ lěßa won a pſched jich wocźomaj ßo měſto rospſcheſcźěraſche, do kotrehož woni chzychu. Pſchi pucźu bě Boža matra abo kſchižowany Khryſtuß widźecź, kaž je to w tamniſchej ſtronje tajke waſchnje. Jako k ßwjecźecźu pſchijědźechu, Mank ſ wosom ſaſta. Wón ſe ßwojej žonu ſ wosa ſlěſe, a dźěcźi teź tak cźinjachu. Potom ßo nan a macź pſched Khryſtußowym wobraſom poklaknuſchtaj a dźěcźi ßo teho runja pokorichu. A hnydom wbohi, ſrudny nan ruzy k njebjeßam ſběhnu. Wón modleſche ßo, wón nutrnje a wótſje proſcheſche, ſo by mikoſcźiwy Sbóžnik jemu a jeho žonje ſcźerpliwoſcź ſpožcźik w jeju ſtyſku wo ſhubjene dźěcźo. Wón dale proſcheſche, ſo by luby Bóh jich wſchitkich pſched nowej ſrudobu wobarnowacź chzyk a macźeri tola ſaßo jaßnej a ſtrowej wocźi wobradźik. Mankowa ßkowa ßwojeho muža k wutrobje bjerjeſche a je, ſe ßwojej próſtwu ſjenocźene, k njebjeſkemu Wótcźej horje ſcźeleſche. A dźěcźi běchu teź ruczźy ſtyknuke, a ſe rta mólcźkich k trónej Božeje kraßnoſcźe ſdychnjeńczka horje ſtupachu, kotreź ßo temu Knjeſej tak derje ſpodobaju.

Jako běſchtaj ſtarſchej ßwoju modlitwu ſkónczikoj, bě na jeju wobliczu widźecź, ſo ſtaj měſtu ſpokojnoſcź, kaž teź poddacźe pod Božu wolu dobykoj. Wſchitźy ſaßo na wós ſlěſechu a tón jich dale wjeſeſche Maka wjeſka pſched měſtom leżeſche, do kotrehož běchu na pucźu. Woni tam ſaſtachu, ſo byſchtaj ßo konjej, kiź běſchtaj wuſtakoj, ſ pizu wokſchewikoj a napojikoj. Mjes tym nan a macź ſ korczmarjom a korczmarku powjedaſchtaj, kotrajź běſchtaj ßo ſ nimaj do rěcźow dakoj. Korczmarka jimaj wſchelake powjedaſche a Mankowa, kaž ſatorhnjena, ſe ſtólza ſkocźi, jako ſaßkyſcha, ſo je pſchi poßlenjej wulkej wodźe po Lóbju kolebka ſ makej holcźku a ſ kócźku pſchipkówaka; kak ſtaj dwaj rybakaj dźěcźo a ſkocźatko ſ pkówazeje kolebki na brjóh pſchinjeßkoj a kak je jeju dobrocźiwy lěkaŕ k ßebi do domu wſak. „Hacź teź to naſcha Hanka ſ Mizku njeběſche?" ßo Mankowa wſcha tſchepotajo ßwojeho muža praſcheſche. „Ach hdy by tak byko! Hdy budźiſche Hanka pſched ßmjercźu w žołmach wobarnowana woſtaka, ach hdy bych ju ſaßo na ßwojej ruzy wſacź a k wutrobje tkócźicź móhka!" „Daj to Bóh, daj to Bóh!" Mank pſchiſtaji a dźěcźi wokachu: „Hanka a Mizka ſtej w měſcźe!"

Dokho njetrajeſche a woni do měſta pſchijědźechu. Lědy běchu pſches měſchcźańſke wrota, dha ludźi, kotrychź ſetkachu, ßwěru wuwopraſchowachu. Cźi to ßame prajachu, ſchtož běchu w korczmje ßkyſcheli. Haj, woni pſchiſtajichu, ſo ſtej dźěcźo a kócźka runje pola toho lěkarja wucźek namakakoj, kotrehož chzedźa woni wo radu a wo pomoz proßycź. Duž ſtarſchej a dźěcźi k domej khwatachu, w kotrymž, kaž běchu jim ludźo pokaſali, lěkaŕ bydleſche. Woni běžachu po ſkhodźe horje a ſkónczńje dó jſtwy ſaſtupichu. Nan ſ hnutej wutrobu a dyrkotatym jaſykom wupowjeda, cźeho dla ßu pſchiſchli. Pódla njeho ſtejeſche, po zykym cźěle tſchepotajo, jeho žona, w jenym wokomiku nadźije, w druhim ſaßo bojoſcźe pokna. Dźěcźi pak ßo pó jſtwě roshladowachu, jako ßo pódlanſke durje wotewrichu. „Mizka, Mizka!" wſchě jenohlóßnje ſawokachu, pſchetož jich ſnata kócźka jim napſchecźiwo pſchiběża. Wona ßo radoſtnje k nim cźiſchcźeſche, kotreź po dźěcźazym waſchnju ſ njej rěcźachu. Na dobo teź kolebku wuhladachu, kotraź w kucźe ſtejeſche. A ßwoju ßotſicźku w njej wuhladawſchi, jeje mjeno ſ radoſcźe wyſkachu. Sslepa macź, tajke wyſkanje ßkyſchawſchi, ſawoka: „Hanka, luba Hanka!" a ſ komory jeje dźěcźazy hlóß wotmolwi. Macź jón na měſcźe ſpósna a wot muža wjedźena k durjam khwataſche. Jej pſchecźelniwa knjeni, lěkarjowa mandźelſka, napſchecźiwo ſtupi. Wona mějeſche Hanku na rukomaj a ju k wutrobje macźerje położi. Ta bě wſchu boloſcź a ſrudobu na dobo ſabyka a ßkowa radoſcźe a džaka ßo jej ſe rta žórlachu.

Naſche powjedanczko ßo k ßwojemu kónzej bliži. Mankez dom nowonatwarjeny ſteji a jich pola a luki ßu teź ſaßo w dobrym rjedźe, tak ſo na nich žaneho ſapuſcźenja wjazy widźecź njeje. Mankowa je ſaßo ſtrowa a jeje wocźi ſtej ſaßo tak jaßnej a widźazej, kaž do powodźenja běſchtej. Wjeßołe dźěcźi wokoło njeje hrajkaja a roswjeßeluja wutrobu ßwojeje macźerje. Mjes nimi je teź Hanka, tak ſpodźiwnje pſched ßmjercźu wukhowana. Tola Mizka je ſa někotre lěta wumrjeka. Ale wyſche khěžnych durjow je wona hiſchcźe

widźecź, pschetoż Mank je ju w měscźe wot rěsbarja s kamjenja wudypacź dał a tutón jeje wobras na hrjadu wysche duri postajił. Husto doscź tón abo ta dźaknje na nju spomni, a Jurk druhdy k macźeri abo k sotsje rjeknje: „Niz wěrno, to bě tola derje, so ja tehdy swoju pomasku dach a Mizku sa nju muměnich?“ A macź swoje dźěcźi wokoscha a praji:

Chze=li žołmow móz
A ta cźěmna nóz
Pózrjecź łódźicźku mi moju,
Wupschestrěj ty ruku swoju:
Kryj mje s luboscźu,
Wótcźe na njebju!

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu 3. oktobra direktaŕ tudomneho krajnostawskeho evangelskeho seminara, knjes rycźeŕ Leuner swój 25létny sastojnski jubilej swjecźesche. Po prawym bě so swjedźeń hižo sobotu 29. septembra sapocźał, hdźež dotalny krajski hetman s Beust se seminarskej deputaziju pschińdźe a jubilarej kralowski dekret pschepoda, psches kotryž bu knjes direktaŕ sa schulskeho radźicźela pomjenowany. Ssrjedu rano so k jubilarowej cźesćźi pschihódne sastaniczko wuspěwa, potom pschińdźechu dźěcźi seminarskeje schule, kotrež wobydlenje, hižo wudebjene, hischcźe wjele bóle s kwětkami wupyschichu. Na to deputazije wschěch měschcźanskich wyschschich schulow, kaž tež sastupjerjow měschcźanskich sastojnstwow a sobustawy duchownstwa sboże pschejachu. Sswjedźenski aktuš wotewri so s pschednoschkom k. jubilara, po cźimž so pod wjedźenjom k kantora Elßnera postajene spěwy pěknje wuspěwachu. Potom k. seminarski wyschschi wucźeŕ Schleinitz w mjenje wscheho seminarskeho wucźerstwa drohi album pschepoda, w kotrymž su wobrasy nětcźischich a prjedawschich seminarskich wucźerjow, po cźimž stari schulerjo sběrku wot 1200 mk. pschinjeßechu, so by so dań s njeje po woli k. direktarja w pschichodnych cźaßach nałożała. W mjeni sakskich seminarskich direktorow pschepoda k. Blumentritt, direktaŕ Budyschskeho katholskeho seminara, rjany cźaßnik, a w mjenje nětcźischich seminaristow jedyn wot nich pěkny wobras seminara, wot k. seminarskeho wucźerja Lauschki molowany. Se serbskeje strony k. redaktor Smoleŕ k. jubilarej strowje a sboże pschejesche, so jemu pschi tym sa to dźakujo, so je k. direktaŕ sa serbske schule, na seminaru tak dobrych wucźerjow niz jenoż w wucźeńskim, ale tež w serbskorěcźeńskim nastupanju pschihotował a pschihotuje. — Hewak k. jubilarej hischcźe k. krajski hetman se Salza, k. zyrkwinski radźicźeŕ dr. Schmidt a Zitawski měschcźanosta dr. Haberkorn sboże pschejachu; toho runja tež sastupjerjo Budyschskeho tachantstwa, ratarskeje a jahrodniskeje schule atd. — Po aktuši podachu so stari schulerjo na pohrjebnischcźo, hdźež na rowy swojich prjedawschich wucźerjow Dreßlera, Ruffanya, Bergta a Heringa wěnzy położichu. — Popołdnju wot 2 hodźinow bě swjedźeńska hoscźina w Lawez hotelu, na kotrejž so prjedawschi schulerjo a nětcźischi seminarscy wucźerjo wobdźělichu. Prěnja sława wunjeße so Jeho Majestoscźi kralej Albertej. — Knjes jubilar běsche tež wjele sbožopschejazych listow a telegrammow dostał, haj jedyn tajki telegramm běsche s dalokeho ruskeho města Charkowa a to wot prjedawscheho seminarista Grundmanna, kiž w tamnischim semjanskim knježniskim institucźe hudźbu wucźi.

— Sańdźenu póndźelu bu nowy direktaŕ tudomneho gymnasija, knjes dr. Schubart, psches knjesa měschcźanostu Löhra do swojeho sastojnstwa swjedźeńscy so sapokasany. Po k. měschcźanostowej rěcźi nowy knjes rektar na katheder stupi a swoje nahlady rosestaja, kotrež wón wo stejischcźu gymnasija k realnej schuli ma a schto sebi wo tym myßli, hdyž ludźo praja, so su schulerjo s dźěłami psches měru wobcźeżeni. Wón wobroczi so potom s rěcźu na swojich kollegow a schulerjow a skónczńje ju s tej próstwu, so by Bóh luby Knjes, kaž je jeho wukhod s Budyschskeho gymnasija žohnował, tež jeho nutskhod žohnowacź chcył. Na to noweho k. rektarja k. konrektaŕ dr. Kloß w mjenje gymnasialnych wucźerjow postrowi, primußojo wschěch klaßow k. rektarjej slub swěrnoscźe a poßłuschnoscźe s ruku sawdachu, po cźimž primuß gymnasija k. rektarja łacźanszy powita a jemu sbožo pschejesche. Hewak jemu k. dr. Schottin łacźanski spěw pschepoda a k. primarius Kuhn swjedźeń s modlitwu a gymnasijalny chor se spěwom skónczi.

— Kónz sańdźeneho měßaza je so k. dr. Muka do Kamjenicy (Chemnitza) pscheßydlił, so by swoje nowe wyschschowucźerske město na tamnischim gymnasiju nastupił. Tudomni Sserbja jeho wotkhód jara wobžaruja a su jemu k wobswědcźenju toho rjany fotografiski album se swojimi fotografijemi pschi roszohnowanju pschepodali. Hewak dosta wón tež hischcźe s druhich stron wschelake wopokasma luboscźe a wyßokowaženja.

— K wopytowanju Budyschskeje ratarskeje schule, hdźež so 22. oktobra wucźba sa symske półłeto sapocźnje, su so hacź dotal swědowazy młodźi ratarjo s nowa pschipowjedźili: J. Pietsch s Budyschina, K. J. Wünscha s Lauba, A. W. Mehner s Pirny, F. K. Rudolf s Frankfurta nad Wódru, R. Schulza s Birkenhaina, E. G. Eichler s Friedersdorfa, G. M. Eisold s Waitzdorfa, R. A. Rascha s Lohrsdorfa, G. E. Ebermann se Schunowa a. d. E., G. Hempel s Dürrhennersdorfa, E. B. Hancźa s Prytza, G. E. Hanspach s Kundraczicz, A. Thiel s Budyschina, C. A. Seydel s Langburkersdorfa, W. J. Weickelt se Sommerawa pola Reibersdorfa, K. A. Hajna (Heine) s Khanez, W. E. Hempel s Prytza, M. Kalich s Bělczez, K. A. Pjetschka (Pötschka) s Buscheriz, J. A. Dreßlaŕ s Delnjeje Hórki, A. Rychtaŕ s Noßacźiz, M. Spótka s Lětonja.

— Schtóž chze Budyschsku sadowu wustajeńzu hischcźe wohladacź, móże to jenoż hischcźe dźenża (sobotu) a jutsje (njedźelu) dokonjecź, pschetoż jutsje wjecźor 14. oktobra so wona wobsankuje. Se serbskeje krajiny su tam wustajili: knjes faraŕ Bróska w Kschischowje 14 druzin jabłukow a kruschwjow; k. wikowaŕski jahrodnik Fahnauer w Bobolzach 31 druzin kruschwjow, 13 dr. jabłukow a 1 druzinu wischnje; k. rycźeŕkubleŕ Krafft w Njesdaschezach 14 druzin kruschwjow a 6 dr. jabłukow, k. wucźeŕ Bartko w Noßacźizach 22 druzin jabłukow a kruschwjow; k. wobßedźeŕ knihicźischcźernje Donnerhak w Budyschinje 45 druzin jabłukow, kruschwjow a worjechow; k. kubleŕ Lětaŕ w Koblizach 19 druzin jabłukow, kruschwjow a wina; k. hoscźeńzaŕ=wobßedźeŕ Dittrich w Nowych Porschizach 28 druzin jabłukow a kruschwjow; k. kubleŕ Ernst Domsch w Skanezach 36 druzin jabłukow a kruschwjow; k. wobßedźeŕ schtomownje Schołta w Wjelecźinje 14 druzin jabłukow a kruschwjow; k. Aug. Schołta w Budyschinje 3 druziny; k. geometer Ranfft w Budyschinje 11 dr. jabłukow a kruschwjow; k. schußejowy wothladowaŕ Pětsch w Wadezach 16 druzin jabłukow; k. kubleŕ Philipp w Pschischezach wschelake druziny jabłukow a kruschwjow. (B. N.) (Skónczenje pschichodnje.)

— W sakskich Sserbach je so w poßlednim cźaßu w scźěhowazych wßach wucźerske město s nowa wobßadźiło: w Bolborzach s k. wucźerjom Domaschku, w Klukschu s k. vikarom Kozorom a w Pßowjach s k. vikarom Wróblom. Rakecźanske druhe wucźerske město so w bliżschim cźaßu wuprósdni. Knjes wucźeŕ Schneider so sa někotre njedźele do Draždźan, hdźež je w jenej privatnej schuli wucźerske sastojnstwo pschijał, pscheßydli.

— Sańdźenu ßrjedu popołdnju buchu wobydlerjo Budyschina psches schtórmowanje, woheń w pschedměscźe pschipowjedźaze, do njeměra stajeni. Jako wóhnjowa wobora, wot někotrych tyßaz wcźipnych ludźi pschewodźena, se ßykawu psched dwórnischcźo pschihna, hdźež běsche piecźa straschny woheń wudyrił, nihdźe žaneho wóhnja wuhladacź njemóžachu, khiba na bliskim polu hromadu skoro zyle spaleneho bernjazeho sela. Kur, s palazeje hromady do wyßoka stupazy, běsche straźnikam na měschcźanskich wěžach (tórmach) myßlicź dał, so so dwórnischcźo pali. Nascha wóhnjowa wobora pschi tutej składnoscźi, kaž hewak pschezo, s nowa pokasa, so je jara derje srjadowana. Hižom někotre minuty po tym, so běchu saschtórmowali, bě wona na mjenowane wopalnischcźo dojeła, móżesche so pak, dokelž jejneho dźěła na sboże trjeba njebě, hnydom saso wrócźicź.

— Pschi pschetwarje tudomneje Pětrowskeje zyrkwje je so w tychle dnjach hižom saßo njesboże stako, so jedyn dźěłaczeŕ s róschtow dele padże. Wón sebi hłowu a ruzy srani a budże so někotre tydźenje dołho wscheho dźěła wostajicź dyrbjecź.

— Wóndano bě 10létny syn Budyschskeje krawskeje wudowy Düringenoweje na Delnjohórczańskej drósy, něhdźe pol hodźiny wot města, na schtom saléśł, so by tam kastanije schcźipał. Pschi

tym mějeſche pak to njeſboże, ſo dele padże a ßebi niz jeno lěwu ruku ſłama ale też prawu wuwiny. S tej ſłamanej ruku bě ßo po někotrych dnjach tak pohórſchiło, ſo dyrbjachu ju jemu lěkarjo wotrěſacź.

S Bolborz. Naſch nowy wucźeŕ knjes Domaſchk, dotalny 2. wucźeŕ w Woßlinku, bu tudy 2. oktobra pěknje witany. Schulſke dźěćźi ſe ßwojim nakhwilnym ſchulſkim vikarom k. Kozorom ſ Prěčźez a ſchulſke prjódkſtejeŕſtwo běchu jemu hacź do Prěčźez napſchecźiwo cźahnyli. Schulſke dźěćźi běchu ßebi k tomu rjanu ſchulſku khorhoj ſhotowacź dałe. W Prěčźezach je k. piwarź Raza pſchecźelniwje ſ piwom wokſchewi a pod cźeßnymi wrotami, pſches darniwoſcź k. Huſchmana tam natwarjenymi, měſtopſchedßyda ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa k. kubleŕ Ssmoła ſ Leſchawy noweho wucźerja ſ pěknej ßerbſkej rěcźu powita. Pſched ſchulu w Bolborzach běchu też rjane cźeßne wrota a to pſches k. Ssmoku natwarjene a ſ tych ßo poſtrowjaze ßerbſke ßłowo „Witajcźe!“ napſchecźiwo błyſchcźeſche. Tudy k. farar ryćźeŕ Jmiſch noweho wucźerja w mjenje ſchulſkeho wokrjeßa wutrobnje witaſche a jeho potom naſajtra do jeho ſaſtojnſtwa ßwjedźeńſzy ſapokaſa.

S Myſchez. Dokelź je ßo liczba dźěćźi w Bolborcźanſkej ſchuli tak jara pſchiſporiła, ſo by ßo tam nowa wucźerńja ſa dweju wucźerjow natwaricź měła, dha ßu Prěčźezy, Myſchezy, Ssulſchezy a Ssulſcheczanſke ryćźeŕkubło tón namjet ſtajiłe, ſo by ßo ſa nje nowy ſchulſki wokrjeß ſ nowej ſchulu w Myſchezach ſakoźił.

S Wjeleczína. Sańdźenu ßobotu do naſcheje wßy ßudniſka komißija pſchińdźe, kotraż ßebi cźěło tudomneho dźeń prjedy ſemrjeteho revirſkeho hajnika Teubnera wobhlada. Pſches tuto podeńdźenje bě ßo w naſchej wokolnoſcźi wopacźna powjeſcź roſchěriła, ſo ßu Teubnera w lěßu nadpanyli a jeho ſkónzowali. S tutoho powjedanja je jenoź małý dźěl wěrny. Na Teubnera je drje ßo raz nadpad ſtał, tola niz ſańdźeny tydźeń, ale pſched poł lětom. Wón tehdom na Wołbramcźanſkim reviru ſe ſchtyrjomi muźemi w nozy na drjewowych paduchow, kotſiź běchu hiźom wjazy króćź wjetſche dźělby drjewa kranyli, łakaſche. Pſchi tym ßo wón wot ßwojich pſchewodźerjow dźěli a ßo na ßwoje njeſboże ßam ſ paduchami ſetka. Tucźi jeho pſchemóchu a jeho ſtraſchnje na hłowje ſranichu. Wot teho cźaßa bě Teubner běđny. Pſchi ſetkanju ſ paduchami běchu jeho ſ tajkej mozu na hłowu praßli, ſo njebu hłowa jenoź ſ wonka ſranjena, ale ſo buchu też moſhy roſtſchaßene. S toho naſta padawa khoroſcź, na kotruż je Teubner ſkóncźnje wumrjeł. Ssudniſka komißija mějeſche pſchepytacź, hacź je jeho khoroſcź wo prawdźe pſches ſcźěhwki tamneho nadpada naſtała. Po lěkarſkim wuprajenju je na wěrnoſcź podobne a lohko je móźno, ſo ßu puki na jeho hłowje ſ winu jeho jětſenja w hłowje byłe. Jeli ſo bychu ßo po tajkim paduſchi, wo kotrychź hacź dotal hiſchcźe niczo ſnate njeje, popanyli, bychu ßo woni ßmjertneho cźělneho ſranjenja dla khoſtali. Semrjety Teubner, młody, ßylny cźłowjek, běſche jara ßwěrny a wuſtojny hajniſki ſaſtojnik, duź ßo jeho ſaźna ßmjercź cźim bóle wobźaruje.

S Khwacźiz. Dokelź je dotalny ſměrz (friedensrichter) ſa Wulku a Mału Dubrawu, Khwacźizy, Dalizy a Jeſchizy, knjes gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Handrij Ponich (Panach) tudy, ſměrzowſtwo kłoźił, dha je nětko knjes kubleŕ Khorla Auguſt Lorenz w Dalizach ja noweho ſměrza poſtajeny.

S Porſchiz. Ssrjedu 10. oktobra ßwjecźeſche naſcha woßada 25létny jubilej toho dnja, na kotrymź běſche naſch luby wyßokodoſtojny k. farar Trautmann tudomne duchowne ſaſtojnſtwo naſtupił. Běchu ßo woßebje rjane cźeßne wrota pſched faru natwariłe. Wulkotnje rjana ßerbſka biblija, droha ßléborna tyſka a druhe pěkne dary ßo knjeſej jubilarej pſchinjeßechu, po tym jako běſche ßo jemu wot zyrkwinſkeho prjódkſtejeŕſtwa a ſchule ſ kk. wucźerjemi najwutrobniſche ſbożopſchecźa wuprajiło. Też ſ ryćźeŕkubłow a ſ druhich ſtronow ßo rjane jubelſke dary pſchepodachu. — Popołdnju ßo ſaſtojnſzy kk. bratſja ſe ßwojimi knjenjemi pola k. jubilara ſeńdźechu, ſo bychu jeho ſe ſbożopſchecźemi poſtrowili. — Bóh daj, ſo by naſch lubowany k. farar ßwoje ßwjate ſaſtojnſtwo hiſchcźe wjele lět mjes nami wjeſcź móhł.

S Khanez. Wutoru 16. oktobra budźe naſch nowy wucźeŕ k. Schołta ſ Tradowa, dotalny ſchulſki vikar w Klukſchu, tudy wot naſcheho k. fararja do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſany.

-dč. S Rakez. Sańdźenu njedźelu ſta ßo poßwjecźenje tudomneho noweho pohrjebniſchcźa. Hiźo 5. oktobra běchu młode holzy zyłeje woßady pletwa a wěnzy wiłe a ſ tymi naſajtra po poruczноſcźi tudomneho ßerbſkeho towaŕſtwa nětkoſi mużojo a młodźi hólzy pohrjebniſchcźo wupyſchichu. Woßebje woni klětku, ſa poßwjecźenje natwarjenu, wudebichu, dwoje cźeßne wrota natwarichu a hiſchcźe wſchelaku druhu pychu ſe ſchmrjókowych hałoſow pſchihotowachu. Sſerbſke holzy běchu też dwě tafli, jenu ſe ßerbſkim a druhu ſ němſkim napißmom, ſhotowacź dałe a jej pſchi wrotach pohrjebniſchcźa poſtajiłe. Njedźelu 7. oktobra ßo ßerbſke towaŕſtwo ſhromadźi a jemu ßo ßerbſke holzy zyłeje woßady pſchiſanknychu. Měſtopſchedßyda towaŕſtwa knjes Kliemand a pokładnik knjes Pawlik ſhromadźenych do cźaha ſrjadowaſchtaj. Tón pak běſche tajki, ſo tſjo młodźi hólzy ſ khorhowju do prědka dźěchu, ſa nimi pſches 50 młodych knjeźnow, wſchitke w ßerbſkej draſcźe a w ßerbſkich běłych khapicźkach, a potom ßobuſtawy towaŕſtwa, a tych běſche něhdźe 60 muźi. Cźah ßo na farſki dwór poda a wot tam popołdnju w 3 hodźinach wuſtupi a to w tym ſrjadowanju, ſo ſchulſka młodoſcź ſ kſchiźom cźah wotewri. Potom dźěſchtaj knjes faraŕ Gólcź a knjes kantor Rada, ſa nimaj wſchitźy zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo, dale ßerbſke towaŕſtwo a ßerbſke młode holzy. Sswjedźeńſki cźah druſy Sſerbja wobſanknychu, kaź też Němzy, a potom ßo też hiſchcźe němſke ſpěwanſke towaŕſtwo pſchiwda. — Pod ſwonjenjom ſwonow cźah ſ farſkeho dwora pſches ſtare pohrjebniſchcźo cźehnjeſche a dale pſches torhoſchcźo na nowe pohrjebniſchcźo, hdźeź ßo wokoło klětki ſeſtupa. — Duźy běſche ßo ßerbſzy khěrluſch „Jeſuß moja nadźija“ ſpěwał, a na nowym pohrjebniſchcźu ßo potom 3 ſchtucźki ſ khěrluſcha „Sbóźni, ſbóźni ßu cźi morwi“ němſzy wuſpěwachu. Na to dźerźeſche k. faraŕ najprjódzy němſku poßwjecźeńſku rěcź na podłożku Scź. Jana 5, 28. 29. Jako bě wón wurěcźał, ſpěwanſke towaŕſtwo motettu wuſpěwa, na to pak zyła ſhromadźiſna 2 ſchtucźzy ſ khěrluſcha „Schtó wě mój kónz?“, po cźimź k. faraŕ ßerbſku ßwjedźeńſku rěcź dźerźeſche a poßwjecźenje w ßerbſkej rěcźi wukonja. Hdyź bě ßo hiſchcźe jena khěrluſchowa ſchtucźka wuſpěwała, k. farar poźohnowanje w ßerbſkej rěcźi wudźěli, a k wobſanknjenju wſchitźy pſchitomni cźichi wótcźenaſch wuſpěwachu. — Pſchiſpomnicź mamy hiſchcźe, ſo ßo k. faraŕ ßerbſkim knjeźnam a ßerbſkemu towaŕſtwu luboſnje podźakowa ſa to njeſpróźniwe dźěło a wulku prózu, kotruż ßu pſchi wudebjenju pohrjebniſchcźa měli. — Dźak pak budź Bohu ſa to rjane wjedro, kotreż bě nam njedźelu wobradźił.

— Njedaloko Jeńſchez, w khójnach, tudomnemu ryćźeŕkubłu ßłuſchazych, njedźelu 7. oktobra Matija Němza, wobydlerja a knjeźeho dźěłacźerja ſe Sarěcźa, wobwěßnjeneho namakachu. Němz běſche wokoło 60 lět ſtary.

— Tudomny wuſtaw ſa khorych, na padawu khoroſcź cźerpjazych, je ßo do Hubertusburga, hdźeź tajki wjetſchi wuſtaw wobſteji, pſchepokoźił. Měſto njeho do Rakez wuſtaw ſa ßlepych pſchińdźe.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Lětuſche naſymſke kontrolne ſhromadźiſny 1. pruſkeho krajno-woborneho regimenta No. 6 ſměja ßo 6. novembra rano w 8 hodźinach w Wojerezach, 6. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj w Kulowje, 7. novembra rano w 8 hodźinach w Běłym Khołmzu a 7. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj w Delnim Wujeſdźe.

— W blizſchim cźaßu ßo 52. regiment, w Khocźebuſu a Kroßynje leźazy, do Gubina pſchepokoźi. Kroßyn jako ſarunanje ſa wotkhód wojakow nowu podwyſchkowu ſchulu doſtanje. Khocźebus na dalſche bjes wojakow woſtanje. Wot Gubina móźe ßo Pósnań ſa krótki cźaß doſcźahnycź a tak drje je ßo 52. regiment woßebje toho dla do jeneje garniſony ſjenocźił, ſo by ßo cźim ſpěſchniſcho k narańſchim mjeſam póßłacź móhł.

S Wojerez. Tudomne pcźołarſke towaŕſtwo wotdźerźa njedźelu 30. ſeptembra w Měrcźinkez hoſcźeńźu ßwój ſakoźeńſki ßwjedźeń, na kotrymź ßo też wjele wjeßnych ßobuſtawow ſe ßwojimi ženami a doroſcźenymi dźówkami wobdźěli. Wſchitkim je ßo jara derje lubiło, kaź móźe pißaŕ tutych rynczkow wobßwědcźicź. S khwalbu ma ßo też wuſběhnycź, ſo ßo tam ßerbſkeje rěcźe njehańbowachu, ale pěknje ßerbſki rěcźachu. — K tutemu jara wużitnemu towaŕſtwu dyrbjało pak hiſchcźe wjele wjazy wjeßnych ludźi pſchiſtupicź.

Židźinski.

S Delnjeho Wujesda. (H. W.) Pschi ßadowej wustajenży, kiž ßo 7. a 8. oktobra w Rosbórku mějesche, tudomny knjes farar Rycźeŕ prěnje cżeßne myto sa wustajeny ßad dosta. Pschi wustajenży, kotraž ßo psched 3 lětami w Niskej wotdźerża, bu jemu też prämija pschißudźena.

S Krjebje. (V. a. d. D.) Wóndano w jenej ßußodnej wßy muž pjany domoj pschińdźe a hrożesche ßwojej żonje, kotraž bě runje hornz ſ kropom, w kotrymž bě běrny (kulki) ſwariła, ſ wóhnischcża wſaka, ſo ju ſ nożom kole; ta jemu pak toho dla króp do woczow liny, a móże ßo nětko stacź, ſo muž widźenje na jenym wóczku ſhubi.

S Wochos. Żałostny podawk je naschu wjeß do wulkeje ſrudoby a wobżarowanja ſtajił. W ſamucźenju myßlow je ßo wóndano nasch tudomny, ſe wſchěch ſtron cżeſcźeny a wyßokoważeny k. hoſcźeńżaŕ Domaſchka w pinzy ßwojeho doma ſatſělił.

Bohu k cżeſcźi a Sserbam k wużitku

do pokładnizy Macźizy Sserbſkeje dale ſapłacźichu (na lěto 4 hr.): Knjeża farar Wjazka w Hornim Wujesdźe, gymnaſialny wucźeŕ dr. Muka w Kamjenizy (Chemnitz), ſtudent duchownſtwa Zur w Prasy.

Do pokładnizy Towaŕſtwa Pomozy dale ſapłacźichu abo darichu: Knjeża farar Wowczeŕk w Hubertusburgu 1 hr., kantor Hatnik w Bukezach 2 hr., wucźeŕ Kral w Budyſchinje 2 hr.

Do pokładnizy Delnjołużiſkeho Towaŕſtwa Pomozy ſapłacźichu abo darichu: Knjeża farar Hadank w Popojzach 30 hr., ryczeŕkubleŕ Langer w Wjelzej 1 hr. — (Pokładnik je k. duchowny ſ Lany [v. Lany] w Khocźebuju.)

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižom ſchtyri krócź khoſtana tkalcża Hana Khryſtiana Wawrichez a jeje ßyn, tkalcża Hana Khryſtiana Manitzowa, tkalz K. G. Měrſch a toho żona, murjeŕ K. A. Wawrich, njeżenjena tkalcża Marja Lena Iſraelez a teje 14lětny ßyn, wſchitzy hromadźe ſ Korſymja, běchu wobſkorżeni, ſo ßu pschi poßlednim hermanku w Budyſchinje na wſchelakich měſtnach kranyli. Jich paduchſtwo bě ßo jim derje ſchlachcźiło, pschetoż woni běchu telko w hromadu nakranyli, ſo dyrbjachu ßebi dźećzazy wós kupicź, ſo bychu na nim ſpakoſcźene wěży domoj wjeſli. Wawrichowu k pjecź lětam khoſtaŕnje a dźeßaczlětnemu ſhubjenju cżeßnych prawow, Měrſchowu a Manitzowu kóżdu k lětu tſjom měßazam khoſtaŕnje, tſilětnemu ſhubjenju cżeßnych prawow a dowolenemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu, Iſraela pak, dźiwajo na jeho mkodoſcź, jenoż k lětu tſjom měßazam jaſtwa ſaßudźichu.

Přilopk.

* Schlebjerdźak pola ſwěrjatow. Kurwoty, toho runja ſajazy na ſchlebjerdźaka (bandwurm) cźerpja. Wón je ßo wot wězywuſtojnych hižom jara cżaſto pola pólnych ſajazow a kurwotow nadeſchoł. Pola ſatſěleneje ſwěriny pſchebywa wón ſ wjetſcha bjes cźrjewami a mjaßom a je jara hibicźiwy, dokelž najſkerje nowy cźopku kwartir pyta. Se ſrakych jejow wotſtorcźenych ſtawow w ſwěrjecźowym cźěle waki naſtawaju, kotrež druhdy pola wowzow a ßwini wulkoſcź pjaſcźe doſcźahnu. Wone ßo też moſhowizy mjenuja, hdyž ßo ſ cźrjewow do moſhow pſcheßydla, pſches cźoż ſwěrjo na kołwrótnoſcź ſkhori. Jedyn ſtary wowcźeŕ waku ſ wowcźich moſhow pſches to wotſtroni, ſo do nopa (kóſcź je tam tak horza a tak mjehka, ſo móżeſch ju ſ porſtom ſhibowacź) na měſtnje, hdyž waka ßydaſche, dźěrku wuraſy a ſe ßykawu waku won wucźeże. Woſta wjedro wobſtajnje rjane, ßo wowzam żiwjenje ſdźerża, ſaſtupi pak mokre wjedro, ſ wjetſcha wowzy pſches operaziju kónz wſachu. Też kury maja ſchlebjerdźaka. Kruchi, w kurjazych jejach druhdy namakane, dale niczo njejßu, hacź ſrake wotſtorcźene dźěle ſchlebjerdźaka. Pschi warjenju jejow a pjecźenju kurwotow a ſajazow ßo wazyne jeja na ſboże ſkónzuja, hewak drje by ßo ſtako, ſo bychu waki też do cźłowſkich moſhow pſchiſchkle a tam tej ßamej khoroſcźi naſtacź dale, kaž pola wowzow.

* Na ſahrodźe hoſcźeńża w Regiſu pola Borny je ßo w tychle dnjach ſpodźiwny podawk ſtał. Ani ſo by nětkajke ſnamjo prjedy toho na nješchto pokaſało, ßo na dobo tſi kwadratne kóhcźe ſemje do hłubiny ſaßypnychu. Schešcź kóhcźi hłuboko ßo ſemja ſaßo ſtaji a najſpodźiwniſcho bě, ſo ßo naſtata dźěra hnydom ſe żeleſojtej wodu napjelni. Hdy by ßo ſaßypnjenje dźeń prjedy ſtako, jako na tamnym měſtnje runje běrny won dźěłachu, by ßnano cźłowſke żiwjenje do ſtracha pſchiſchło.

* W Peſchcźe jedyn tyſcheŕſki ſ mjenom Boda pola jeneje płókaŕnicze bydleſche, ſ kotrejež pjatnacźelětnej dźówku mějeſche lubowanje. W poßlednim cżaßu holza wo tyſcherja wjazy njerodźeſche a pſches to cżaſto wadźenje bjes nimaj naſta. Wjecżor 28. ſeptembra ßo ſaßo toho dla ſ roshorjenoſcźu rosrěcżowaſchtaj, pſchi cżimż Boda nóż wucźeże, ßo na płókaŕniczu a jejnu dźówku wali a jeju żałoßnje roſkała. Jako żadławz ßwojej woporaj w krwi leżazej widźeſche, ſtaji nóż k ßwojej ßamßnej wutrobje a ßo dwazecźi ras do żiwota kłó. Ssußodźa, ropota dla pſchiběżawſchi, jeho hižom morweho namakachu. Wobej żonje, kotrejž hiſchcże ßłabje dychaſchtej, buſchtej do hoſpitala donjeßenej, hdźež pak maja jenoż mało nadźije, ſo ßo jimaj żiwjenje ſdźerżi.

* Bitwa ſ wulkej myſchu. Jena młoda holza w Peſchcźe mějeſche w tychle dnjach bitwu ſ jenej wulkej myſchu wobſtacź. Holza myſch w dworje wuhlada a woſta ſtejo, ſo by widżała, hdźe hroſne ſwěriſko poběhnje. Na dobo myſch holzy na draſtu ſkoczi a ßo ſa nju pſchimny. Naſtróżana holza ßebi njeſwěri, ßo myſche dótknucź a pocża ſ hornim żiwotom tſchaſcź, ſo by na tajke waſchnje grawocźiwe ſwěrjo wotbyła. Jejne prózowanje pak bě podarmo. Bjes tym běchu ßo ßłużobne dźówki w dworje ſběżałe, kotrež chżychu ſwěriſko ſ kijemi wotehnacź. Tola pſches to bu wone hiſchcże bóle njemdre. Dokelž żadyn muž w khěži njebě, běżeſche ſkónczńje jena po ßußoda, kotryž hnydom na pomoz pſchińdźe, myſch ſhrabny a ſadaji. Ssamo nětko běſche hiſchcże cżeżko, myſchine paſory holzy, kotraž bě bjes tym do womory panyła, ſ prědkow wotſtronicź.

* Żónſke kleſki a jich ſcźěhwki. Jena dobra ßußodźinka na żonu jeneho měſchcźana w Koßmanoſu wſchelake njeduſchne wězki powjedaſche. Jako muž wo tym ſhoni a ßwojej żonje toho dla poroki cżinjeſche, ßo wona tak roshori, ſo ſ khěże wuběża a do hłubokeje wodoweje jamy ſkocźi. Muž, kotrehož hněw bě pſches to hnydom ſtużeny, ſa njej ſkocźi, ſo by ju ſ wody wucźahnył. Jemu pak ßo to njeradźi a jako ßußodźa na jeho wołanje pſchiběżachu, woni drje żonu żiwu ſ wody wucźahnychu, tola muž bě ßo hižom tepił.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Handrij Oskar Wicźas, fabriſki dźełacźeŕ na Židowje, ſ Marju Amaliju Klahrez tam. — Jurij Wicźas, cżeladnik w Sſkonej Borſchcźi, ſ Hanu Marju Budarjez na Židowje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Martha Klara, Jana Rychtarja, kublerja w Sſkonej Borſchcźi, dź. — Hedwiga Emma, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 26. ſeptembra: Handrij Młynk, khěżeŕ a kubleŕſki wumjeńkaŕ, 80 l. 1 m. — 27. Jan Ernſt, Khorle Ernſta Pětſchki, dźełacźerja a wobydlerja, ß., 6 l. 8 m. — 7. oktobra: Eleonora Wylemina, Jaroměra Auguſta Neumanna, murjerja pod hrodom, mandźelſka, 50 l. 7 d.

Wjedro w Londonje 12. oktobra: Mhła.

Po tym hacź je knjes Jan Löffler w Budyſchinje poſtajene pruhowanja khwalobnje wobſtał, je wón diplom jako pruhowany hojeŕſki pomoznik doſtał. Wy mózemy jeho cżeſcźenym Sserbam toho dla pſchi potrjebje porucźicź a to cżim bóle, dokelž je ßerbſkeje rěcże połnje mózny.

† „Concordia" woſjewja w nawěſchtkach tutoho cżiſła wuprajenje knjeſa Clemenſa Müllera, ßobuſtawa internazionalneje jury Amſterdamſkeje kolonialneje a exportneje wuſtajeńży, ſ kotrehož je jaßnje widźecź, ſo niż Singerkompagnija, ale němſka ſchitomaſchinowa induſtrija w naſtupanju Singerſkeje ſchijazeje maſchiny najwyſchſche wuſnamjenjenje doſta. Najnowſche nadpady a powjeſcże knjeſa Neidlingera wopſchijeja woprawdźite njewěrnoſcże, a ſda ßo nam, ſo ßmy tuto pokaſanje na ſpomnjeny nawěſchtk tak derje němſkej ſchitomaſchinowej induſtriji, kaž też naſchim cżitarjam winojcźi.

Spokojena.

Ja zyle lěto na widliſchcża w hłowje a na ſatykanje cżerpjach, też njechaſche ßo mi jěſcź, duż ſhonich wo ſchwajzaŕſkich pillach haptykarja R. Brandta a dach ßebi hnydom 2 ſchachtliczży ſ haptyki pſchinjeſcź a ßym po jich wutrjebanju nětko zyle ſtrowa, ſa cżoż tudy ßwój dżak praju. Wudowa Fr. Webelingowa w Spürenu p. Aplerbecka, w Weſtfaliſkej.

Telegrafiski bureau w předkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym skhodże, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacz wjeczor 9 hodźin.

Jěsdny plan żelesnizow wot 15. oktobra 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyschina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biskopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždżan	3,59	5,30	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyschina	7,10	10,45	12,40	—	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	—	5,33	10,23

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyschina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjenza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Polcźniży	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždżan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždżan do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Polcźniży	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjenza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje

6. oktobra 1883.

Žitowy dowos: 2542 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na burzy wot M	Na burzy wot Pf	Na burzy hacz M	Na burzy hacz Pf
Pschenża	50 kg.	9	52	10	83	10	12	11	83
Rožka	50 kg.	7	91	8	54	7	97	8	54
Jeczmjeń	50 kg.	7	10	7	43	7	23	7	61
Wowß	50 kg.	6	35	6	80	6	50	6	75
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	18	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 582 schtuk, schtuka		10	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	80	4	85
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	75	5	80

Khěża na pschedań.

Nowonatwarjena khěża s dwěmaj dospołnje dźělenymaj wobydlenjomaj je w zykym abo kóżda połojza woßebje se sahrodu abo bjes njeje w Boranezach pola Budyschina na pschedań

Wscho bliżsche je tam cźišło 1 shonicź.

My jako woßebje płacźišny hódne scźěhowaze **zigarrowe druzinу** poruczamy:

№ 95 a 88	1	schtuka	po	3	np.,
= 82	12	=	=	40	=
= 80 a 78	10	=	=	35	=
= 76	12	=	=	45	=
= 77, 75 a 74	1	=	=	4	=
= 71	10	=	=	45	=
= 70, 68, 67 a 65	1	=	=	5	=

toho runja wulki wubjerk lěpschich druzinow s rukowanjom sa jich wubjernu dobroscź, barby po żadanju.

Pschedawarnja

Straßburgskeje khěžorsk. tobakoweje fabriki w Budyschinje na bohatej haßy.

Wupschedawanje.

Dźělbu konschich **rubischczow na hłowu, taillowych rubischkow** a **kapotow** s wołmy a mohära pschedam, so bych s nimi wurumował, po kóżdej jenoż nětkaf spodobnej płacźišnje. Ja cźinju woßebje na to kedźbne, so ßu to wulke **kemschaze** rubischka na hłowu a so ßo s tym składnoscź dawa, wo prawdże nješchto tunjo kupicź.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

NB. W khlamach ßo ßerbski rěcźi.

Shawlowe rubischka,

se żidy, wołmy a półżidy, w rjanych nowych mustrach a w wulkim wubjerku, porucza schtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacz do 12 mk.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Barchent k koschlam!

dobru trajnu a njepuschczatu płókanjo-kmanu tworu pschedawam po ßlědowazych płacźišnach derje srjadowanu,

łóhcź wot	22 np.,	25 np.,	30 np.,	35 np.,	40 np.,	50 np.,
metr =	38 =	44 =	52 =	61 =	70 =	88 =

półwołmjane tkaniny sa ßuknje,

łóhcź 40 np.,	45 np.,	50 np.,	55 np.,	
metr 70 =	79 =	88 =	97 =	

koßmate barchenty a kalmnki,

łóhcź wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

běło-koßmate pikéje,

wulki sortiment, 6/4 schěroke,
łóhcź wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wschitke podschiwki,

jako **zanella, podschiwk do rukawow, dybsacźny drell, kroaséj, dwójne ßukno, żakonet, shirting** atd. we wschelakich barbach a srjadowany po jara tunich płacźišnach.

Sa **krawzow** a **schwadlicze** po fabrikskich płacźišnach.

Płacźišny ßym ja pschi wschitkich tworach tak tunjo postajił, so budża wěsće wschitzy mje wopytowazy s pokojom, woßebje pschi ßerbskim spěschnym a pilnym poßłużenju. Toho dla proschu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Poprawjenja dla

wosjewja knjes **Clemens Müller,** ßobustaw klaßy 42 internazionalneje jury kolonialneje a exportneje wustajeńzy w Amsterdamje ßlědowaze:

„Dokelž ßo mi cżesćź dosta, so ßo wot němskeho kněžorstwoweho kanzlerja ßa mytopostajazeho ßudnika wuswolich, mějach ja jako tajki a jako jenicżki wězywustojny a znajer ßa schijaze maschiny w klaßy 42 internazionalneje jury niz jenož němske, ale też wschitke wukrajne schijaze maschiny pruhowacź a něhdźne wusnamjenjenja ßa nje namjetowacź.

Singer Manuf. Co. běsche jara wulku liczbu maschinow, pod mjenom „Original-Singer-Nähmaschinen" w Němzach posticzenych wustajila, hewak pak też hischcże wjeleliczne maschiny nowscheje konstrukzije, kotrychž je, schtož ja wěm, jenož w mało exemplarach do Němskeje pschischło. Po ßwěrnym a wězyppschiměrjenym pruhowanju njemójach **prěńsche, po tajkim w tu khwilu wot Singer Manuf. Co. w Němskej pschedate maschiny k prämiirowanju namjetowacź, dokelž wutworam a spezialnje najwjazorym němskim fabrikam nikak rune njeběchu, ale w pschirunanju s nimi sa nimi rjadowachu;** napschecźiwo tomu mójach pak sa maschiny nowscheje konstrukzije atd. cżestny diplom namjetowacź a ßo tón wot klaßy 42 internazionalneje jury pschipósna.

Wuprajenja knjesa Neidlingera, so ßo tajke wusnamjenjenje
„niż ßnadź maschinam noweje konstrukzije dosta",

je toho dla nic po wěrnoscźi.

Ssobustawy jury mějachu ßo pschi pschißudźenju myta po postajenjach, w woßebitym regulatiwje wosjewjenych słožowacź a te njepospolja, **jara derje dźěłanym a s mnohimi praktiskimi porjedźenjemi wuhotowanym němskim fabrikatam** cżeßny diplom wudźělicź, tola pak móżachu ßo se 7 němskich wustajerjow, kotrychž maschiny ßo poßudźichu, 6 prämiirowacź a s nich hischcże 3 firmy se słotej medaillu wusnamjenicź.

Ja pschispominam hischcże, so moja firma k „Concordia", to je k „sjenoczeństwu němskich schitomaschinowych fabrikantow a pschedawarjow", njeßluscha, a toho dla daloko wote mnje leži, w nowinskej mjes knjesom Neidlingerom a tutym sjenoczeństwom hižo wjele lět wjedźenej swadźe, na tu abo druhu stronu stupicź, — moje wotpohladanje je jenicżźy

publiczy, kiž je wosjewjenje, horka naspomnjene cżitała, skutkownoscź wězy rosjaßnicź a sa nju prawe poßudźenje móżno scżinicź.

Jenož psches **wubjerne wudźěłki mózesche němska schitomaschinowa industrija** to wyßoke město dobycź, kotrež wona — pschi wschém pschißkodźenju se strony pschesmórskeje konkurrenzy a jeje sastupjerjow — na wikach zyleho ßwěta wobßedźi."

Tak daloko knjes Clemens Müller.

Njedyrbi-li nětko kóždeho, kiž ma cżucziwoscź pschistojnoscże w ßebi, s hněwom napjelnicź, hdyž widźi, kak wukrajan, kiž dyrbi kajkoscź ßwojich sastarjenych maschinow snacź, ßo swaži a wótznokrajnu industriju, kiž je jeho runje w Amsterdamje wulkotnje pschiwinyła, spóchi hani a saniczuje. Ajeh tola nětko němska publika spósnaje, so wscha reklama na schpatnym dźele Singer-kompagnije niczo pscheměnicź njemóże, a so publika jenož pjenjesy salutuje, hdyž pschichodnje němske schijaze maschiny, s najwyschscho-dostajomnym mytom krónowane psched maschinami Singer-kompagnije kupuje.

„Concordia",
sjenoczeństwo němskich schitomaschinowych fabrikantow a pschedawarjow.

Symske nadwoblekarje, ßukuje, kholowy atd.
derje a trajnje s nowa wobarbja a sa 8 dnjów hotowe scżini

parna barbarnja W. Kelling.

Wosjewjenje,

ßydła tudomneje Michalskeje zyrkwje nastupaze.

So by ßo pschehlad wo zyrkwinych stołach, w běhu cżaßa wuprósdnjenych, dostał, je zyrkwinske prjódkstejerstwo Ssw. Michalskeje zyrkwje tu wobsankko, wschě kupjene ßydła pschehladacź.

Tutoho samyßła dla ßo wschitzy mějicźelja ßydłow tudomneje Michalskeje zyrkwje prosscha, so bychu ßo w cżaßu 15. oktobra hacź do 15. novembra t. l. w prěnich dnjach tydźenja (ßobotu na żane waschnje) dopołdnja wot 8—12 hodźin pola podpißaneho jako tajzy pschipowjedźili a ßo se ßwojim rekognoszirowanskim pißmom wupokasali.

Zyrkwine stoły, kotrychž ßo hacź do kónza dezembra t. l. nichtó njemozuje, ßo wot noweho lěta jako wuprósdnjene wobhladuja a ßo dale pschedadźa.

W Budyschinje, 4. oktobra 1883.

Zyrkwinske prjódkstejerstwo Ssw. Michała.
Farar dr. **Kalich,** pschedßyda.

Na brunizowych podkopkach **Lusatia** w **Wukranczizach** leži wjele tyßaz kórzow ßucheje kruchateje a ßrěnjeje brunizy (braunkohle) na pschedań, też je tam wulka dźělba ßuczkojteje a ßypanskeje brunizy dostacź.

Bróstwon (kalmus),

ßyry a běleny, kupuje po najwyschschich płaczisnach **hrodowska haptyka.**

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóżdy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Sporuschk (mutterkorn)

kupuje
měschczanska haptyka w Budyschinje.

Sporuschk

kupuje **Otto Engert.**

---

50 jerjowych ßudow

ma tunjo na pschedań

Richard Pötschka
pódla měschczanskeje haptyki.

Kosaze, nasymske, sajecże a **karniklaze** kóżki kupuje stajnje po najwyschschich płaczisnach **Heinrich Langa**
na żitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Mój skład **nasymskich** a **symskich mězow** ja nětko, so bych s nimi wurumował, sa kóżdu jenož někak spodobnu płaczisnu pschedam.

H. Langa
9 na żitnych wikach 9
s napschecża skoteje hwězdy.

Mój wulki skład hotowych **żonjazych** a **mnżazych pjelzow, mufow, boaßow,** kaž też wschelakich **pjelzowych kóżkow** proschu ja pschi potrjebje dobrocźiwje wobkedźbowacź.

Heinrich Langa
9 na żitnych wikach 9
s napschecża skoteje hwězdy.

NB. Skasanja ßo na najlěpje wobstaraja.

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

kotraž je ßebi psches ßwoje wurjadne skutkowanje jako włoßy poßylnjazy ßrědk k sdźerżenju a pschisporjenju włoßow ßwětoßławu dobyła a drje też njedoscźehnjena wostanje (ßu tola najwjazy s nowa nastawazych włoßowych ßrědkow jenož hubjene podrażowanja tuteje originalneje tinktury) je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Lincke** dostacź.

Budyšska Bjesada.

Wěnčk, kotryž by so 17. oktobra wotdźeržeć dyrbjał, změje so hakle **njedźelu 28. oktobra.**

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

S tutym cześcźenym Sserbam k nawjedźenju dawam, so ßym ßo na **hrodowskej haßy cźißło 3** jako **pruhowany hojeŕski pomoznik** saßydlik. Torhanje a rjedźenje subow, ßadźenje piwalzow, kónkistajenje, ßrunanje wuwinjenych stawow a wschě druhe podobne lěkarniske dźěła ja najtuńscho a najßwěrnischo wobstaram.

W Budyschinje, 13. oktobra 1883.

Jan Löffler,
pruhowany hojeŕski pomoznik.

Schlebjerdźak (bandwurm) ſ hlowu,

hlistwy a **cźerwje.**

Tyßazy wot cźlowjekow na schlebjerdźak (bandwurm) cźerpja. Mako ſ nich je wěrneje pschicźiny stajneje njestrowoscźe snajomnych a ßo ſ wjetscha jako khori na **blědnizu, krejßhudoscź** a **hubjeny żołdk** lěkuja. **Schlebjerdźak** zyle **bjes straschnoscźe** a **boloscźe** po ßamßnej methodźe bjese wscheje prjedneje a **hłódneje kury** sa dwě hodźinje (**tež listnje**) wotstroni

Otto Flohr w Freibergu w Sakskej.

Wěste **znamjenja** bywazych wakow ßu: pytnjene woteńdźenje bibaskojtych a na kyrbsowe póczki podobnych stawow, abo hewasche waki. **Měnkiwe znamjenja** ßu: blědoscź woblicza, błuke wóczko, módre woka wokoło wóczkow, ßuchocźina, krjachocźina, pschezo napołożeny jasyk, ßłaboscź pschetkacźa, bjesappetitnoscź, wotměnjejo ſ wjelczim hłodom, njeczerstwoscź, ßamo womora nacź wutrobu abo po wěstej jědźi, horje stupanje dule hacź do schije, ßylne sběženje ßlěnow w hubje, żołdkowa kißalina, żahupalenje, cźasto horjestorkanje, wjercźenje, cźastne hłowubolenje, njeporjadne wuprózdnjenje, ßwjerbjenje w sadku, kolika, kulenje a żołmjaze hibanje, potom kałaze a zyzaze boloscźe w cźrjewach, pukotanje wutroby, **měßacźniwe mołenje.** Mój ßrědk wusankuje **kousso, granatny korjeń, santonin** a **kamału,** je **łohko** nałożecź a móże ßo hijom wot dwělětnych dźěcźi trjebacź.

Na wjelekrócźne żadanje ßym k rěcźam jenoż **ßobotu 20. oktobra** rano wot 9 hacź popołdnju do 3 hodźin (bjes pschipołdnischeho sastawka) w **Budyschinje** w **hoscźeńzu „k słotej hwězdźe“** wo jstwje cźißło 3 po I. poskhodźe.

Sa wuspěch ßo rukuje.

Mnohotne wopißma a dźakne attesty se wschěch stron Němskeje (tež wjele ſ Budyschina a wokołnoscźe) ßu k wobhładanju wupołożene. Ssrědk je **njejědojty** a tež na **spytanje** trjebany **zyle njeschkódny.** Kura njestanje ßo w hoscźeńzu, ale móże ßo wot kóždeho ßameho **bjes sadźěwka w dźěle** stacź.

Wulki wubjerk

wißazych lampow ſ krywami wot 3 mk. 30 np., se steingutowymi abo blachowymi saßkonjatkami wot 1 mk. 25 np.

Blidowe lampy wot 2 mk., **ruczne lampy** po 50 np., **nózne lampy** wot 25 np., **mjedźeńzy, latarnje, ßmjetanki, dójne dónejki** a **hornyki, wódne khany, boły** a **karany** jara tunjo.

Wulki wubjerk **schrotow** pschedam, so bych ſ nimi wurumował, niże ßamßneje kupneje płacźißny.

Na Hoschiz haßy 24. Na żitnej haßy 10.

Herm. Rachlitz,
klampnaŕski mischtr.

W blizschich dnjach wuńdźe ſ nakładom ßerbskeho lutherskeho knihowneho towaŕstwa:

Dr. Marcźin Luther.

Jeho żiwjenje a jeho skutki. Jubelski dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poskicźił **Jurij Jakub,** faraŕ w Njeßwacźidle.

Pianina w Amsterdamje prämiirowane. Tunjo za hotowe pjenjezy abo małe raty! **Fabrik Weidenslaufer, Berlin NW.** Bjez khóstow na pruhu. Prospekt darmo.

Młode piwo.

W Njeßwacźilskej piwaŕni budźe ßo wutoru 16. oktobra **běłe** a ßrjedu 17. oktobra **brune młode piwo** pjelnicź.

Pschikhódna hoscźina

w Starych Porschizach

jutsjc njedźelu 14. oktobra 1883.

Taffelt.

Podpißana, kotraż je płókanja a schicźa dospołnje wustojna, cześcźenych knježich **Bukez** a wokołnoscźe pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje proßy.

Mathilda Schwarzez
w domje knjesa Israela.

Dwě pschistojnej holzy, kotrejż chzetej plotowanje po najnowschej modże dospołnje nawuknycź, móżetaj do wucźby stupicź a tež hospodu dostacź w khumschtnej plotowaŕni na **wulkej bratrowskej haßy 24.** Wucźbny cźaß traje 2 hacź 4 njedźele.

Dwě holzy, kotrejż chzetej schwadlistwo nawuknycź, móżetej hnydom sastupicź w mjaßowej haßy cźißko 19 po 1 skhodźe.

Hosposa pytana.

Na jene burske kubło ßo hosposa, niz zyle młoda, sa wyßoku msdu pyta. Tajke, kotrež wo to rodźa a ßu hijom burske hospodaŕstwo sastałe, njech ßwoje mjeno w liscźiku w wudawaŕni Serb. Nowin wotedadźa.

Wucźobnik pytany.

Młody cźlowjek, Sserb a se schulskimi wědomoscźemi derje wuhotowany, móże pod spodobnymi wuměnjenjemi jako **wucźobnik** do **Smolerjez knihiczischczerńze** w **Budyschinje** sastupicź.

Spomnjenje

na prěnjolětne skutkowanje

knjesa fararja dr. Kalicha

w Budyschskej Michalskej woßadźe.

Praj, Michalska ty woßada,
Ssy dha ßo dopomniła
Dźeń woßmeho oktobera
A nasad pohladnyła,
Kak loni tehdy ßwjecźachmy
Tón ßwjedźeń ßwjaty, radostny
Tu w naschim Bożim domje.
Knjes doktor Kalich pschedstaji
Sso jako faraŕ nowy,
A psched woltarjom wupraji,
So k ßłużbje je hotowy;
Wón ßo tak ßwěru modlesche
A pschi tym Boha proschesche
Jom' dacź móz ſ wyßokoscźe.
Wón ſ tutej mozu rosßywał
Je Bože cźiste słowo,
Je khorych, khudych wopytał
A wo dnjo, w nozy ſ nowoh'
Je lubosnje naß troschtował
A naschej duschi k radźe stał,
Hdyż ßo jej chzyschche stysknacź.
Duż Bożo, Knjeże w njebjeßach,
Tak so mnu wschitzy prosscha:
Daj jemu we wschěch jeho dnjach
Tu kraßnoscź twojoh' sboża,
So by wón dale wucźił naß
A pokasował kóżdy cźaß
Do njebjeskeho raja.

M. M. ſ Cź.

Porjedźenje. W cźißle 38 Serb. Nowin str. 359 dyrbi rěkacź „Hunczeriza (Günthersdorf)“ w město „Kundracźizy“, schtoż „Kunnersdorf“ rěka. *M.*

(K tomu cźißku jena pschiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 41 Serbskich Nowin.
Ssobotu 13. oktobra 1883.

K kermuscham

porucža
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeński a zitronowy wolij
w bleschach a wuwaženy,
tykanzowu barbiczku (safran),
ff. korjenje, zyłe a tołcžene,
cžěkazu ßól
(flücht. Salz) k pjecženju wurosczeneje pscheńzy
hrodowska haptyka.

Zokorowy syrop wubjerneje ßłódkoscže, punt po 18 np.,
jerje w ßudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., schtuka po 4—10 np.,
khofej po starych tunich płacžisnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacž do 140 np., pschi wotewsacžu 5 puntow s družiny po 70 np. a wysche je kóždy punt 5—10 np. tuńschi,
paleny khofej, punt po 84, 90, 100 hacž 200 np.; paleny khofej po 84 **np.** dyrbi ßo ßwojeho **dobreho ßylneho ßłoda** dla woßebje poruczecž.
Pódla toho poruczam płacžisny hódnu dźělbu wobschkodźeneho **rołkateho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khěžorski wolij** po najtunischich płacžisnach.

Adolf Rämsch,
kolonialtworowe khlamy pschi butrowych wikach.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsacžu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płacžisny hódny
Gustav Poser na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi porucža po zyłym a jenotliwym tunjo
Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacž pola
Gustava Posera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža
Gustav Poser na jerjowej haßy.

Dobru pscheńcžnu muku

porucža k **domkhowankam** a **kermuscham**
C. Kahrowe.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžeŕwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, wołtaŕne ßwěžy, wóskowe ßwěžy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricž njemóže. Wo tym móža ßo cžescžene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕskich klamach pscheßwědcžicž.
Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

H. G. Kubasch jun.

pschi mjaßowych jětkach 1

ßwój wulki skład jenož derje dźěłanych **symskich nadwoblekarjow** a wschu druhu hotowu **mužazu** a **hólcžazu drastu,** toho runja wulkotny wubjerk dobrych **drastnych** a **nadwoblekaŕskich tkaninow** najnaležnischo porucža.
Skasanja po měrje ßo stajnje po najnowschej módźe a po solidnych płacžisnach wobstaraju.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann
na wulkej bratrowskej haßy
porucža:

Hamburgske łódźniske kholowy . .	po mk.	10.50,
jendźelske kožane kholowy	„ „	9.50,
němske kožane kholowy	„ „	7.50,
jednore a dwójne **manschestrowe kholowy**	„ „	3.50—4.50.

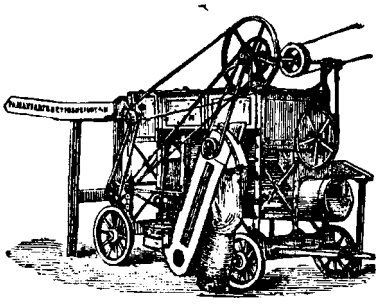

Mayfarthowa nowa patentna młócžaza maschina

je wažne wunamakanje sa ratařstwo; wona hižo pschi dwěpschežnym dźěle žito dospołuje wucžisczi, podawa runu hładku ßłómu a khoschtuje lědom wjazy hacž jena hewajscha młócžaza maschina. Zyle želesna twaŕba, najjednorischi mechanism stej khwalba tutoho noweho systema. — Dźěławoscž w sańdźenym lěcže ßo wschudźe khwalesche. — Skasanja a khwalobne pschipißma se wschěch stron Němzow na žadanje franko a darmo.
Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcže a. M.

W redakciji „Serbskich Nowin“ a administraciji časopisa „Łužica“ w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.
NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Pschepoloženje khlamow.

Wot 1. oktobra t. l. je moja **pschedawarnja mužskeje** a **hólczeje drasty** w

kupnizy torhoschczoweje strony, khlamy No. 1.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal w tak bohatej měrje wopokasane, so najlěpje dźakujo, najpodwólnischo proschu, mi to same tez w nowym pschebytku wobkhowacz chzycz.

S poczesczowanjom

Louis Gadt.

Pschepoloženje dźěłarnje a pschedawarnje.

Wot nětk ma so moje

tášchnarstwo a tapezierarstwo

na snutskownej lawskej hasy 8.

Sa dowěrjenje, mi dotal spoczżene, so najlěpje dźakujo, najpodwólnischo proschu, mi to same tez w mojim nowym pschebytku dobroczinje wobkhowacz.

W Budyschinje, 30. septembra 1883.

S poczesczowanjom

K. A. Benedict.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hłowneje straże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **jakety** se **sukna, somota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Ceara khofej,

seleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

seleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

seleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a mózne złodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack
na bohatej hasy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje złodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej hasy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej hasy.

Koprovitriol,

zyły a tokczeny, k naczinjenju pschenizy poruczataj **bratraj Měrschej**
w hosczenzu „k słotej hwězdze"
na zitnych wikach.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje złodźazy hizom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunischo, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wosebje dobrym złodze poruczataj

bratraj Měrschej na zitnych wikach.

Najwjetschi wubjerk

derje a czisczezłodźazych **khofejow,**
punt po 70, 80, 90, 100 a 120 np.,
paleny kóždy tydzeń dwójzy, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.
pschi jenoz dobrym, sprawnym posłuženju porucza

Carl Noack
na zitnej hasy.

Turkowske a czěske złowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjasnym torhoschczu.

Wolij

k masanju młócżazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz hasy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczisnach

Richard Pötschke
na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Pschecżelne serbske posłuženje.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow wo 5 np. tunischo;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a drobny, po najtunischich płaczisnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khězorski raffinade";**
syrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tez wschitke druhe twory w najlěpschej dobrosczi a po wschomózno tunich płaczisnach.

Pschecżelniwe serbske posłuženje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich serbskich czasopisow.

Wot najwjetscheje wazności sa

wocži kóždeho.

Tuta jenoz same wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot leta 1822 zwětoßławna.

Dostacz w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy knjesa E. Menznera w Budyschinje.

Rjech sebi pak kóždy wěsce jenoz wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta zada. Zanu druhu.

Wucżahi s listow: Knjesej **Dr. Ehrhardtej.** Ja sym spósnał, so je Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocżowa wodźiczka wo prawdze jara dobra** sa wocži. (Skasanje.) Königsberg w Frankenskej, meja 82. Fr. Gundelwein. Dale: Dokelz sym psched krótkim czasom **prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku,** wot Waß kupjenu, wutrjebał, a stej so mojej wocži psches nju polepschiłej, dha ja proschu. (Skasanje.) Hortel pola Bochuma, meja 82. Ludwig Schulz.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski sredk pschi difteritis, brunej, kaschelu, załsach a subybolenju. K kóždej schkleńzy sskuscha powucżaze pismo k nakoženju s firmu „Hanina haptyka w Drazdźanach".

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetlarska a ziwjenska wódka

je wubjerny domski sredk psche zołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosczе. S powucżazym pismom k nakoženju we wschech haptykach dostacz.

Runje je wusło a je dostać we wudawarni „Serb. Now." za **50 np.** nowe powjedańcko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**
Prěni a druhi zešiwk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 20. oktobra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kralowa Karola je so po jenoměsačnym pschebywanju na hrodźe Weinburgu w Schwajzarskej 11. oktobra do Draždźan wrócźiła a so wot tam na kralowski letni pschebytk w Strehlenje podała. Nasajtra tam tež kral Albert se swojeho wopyta s Awstrije pschijěde a potom s ministrami nětkotrych należnosćow dla radu składowasche. W nozy w 1 hodźinje so s prynzom Jurjom po pscheproschenju brunswikskeho wójwody na jeho wulke wobsedźeństwo Woleschnizu w Schlesynskej poda, so by so na tamnischej wulkej honćwje wobdźělił. Wot tam staj so njedźelu 14. oktobra sasso do Draždźan wrócźiłoj. — Minister znutskownych należnosćow knjes s Nostitz-Wallwitz je 11. oktobra Budyschsku sadowu a sahrodnisku wustajeńzu wopytał. Wón bě toho dla dopołdnja do Budyschina pschijěł a so pschipołdnju sasso do Draždźan wrócźi.

— Kněžor w Baden-Badenje pschebywa a wot tam wopyty cźini abo hosći k sebi pscheproschuje. Tež dawa wón husto dosć audijenzy, to rěka, wón dowola tomu abo druhemu po jeho próstwje, so smě psched njeho stupicź a jemu tajku abo hinaschu należnosć rospowjedacź. Mjes druhimi měješe němski pósłanz na kněžorskim ruskim dworje knjes se Schweinitz psched kněžorom Wylemom audijenzu a snadź, dokelž so bórsy na swoje město w Petersburgu wrócźi, wot njeho někajke poruczenja na ruskeho kněžora pschinješe. — Dźeń 16. oktobra měješe Freiburgski arzybiskop dr. Orbin psched kněžorom Wylemom audijenzu. — W poslenim cźasu je kněžor někotre listy dostał, w kotrychž so jemu s tej abo druhej njelubosnosću hrožesche. Wóndano w Barlinskim kněžorskim hrodźe cźłowjeka nadeńdźechu, kotryž na praschenje, schto tam chce, wotmolwi, so chce k kněžorej (hacž runje je tón w Baden-Badenje). Jako toho cźłowjeka pschepytachu, pola njeho też tajki hrožazy list namakachu; dale wušlědźichu, so je sajaty cźłowjek prjedy polizajski sastojnik był, so pak běchu jeho, dokelž bě wowrótnił, se słužby puschcźili, — a so je też hischcźe nětko wrótny. Duž drje ta zyła wěz žaneje ważnosće nima. — Kněžor so pjecza 22. oktobra do Barlina wrócźi. Mózno też je, so so bórsy na Wernigerodskich honćwach wobdźěli. — Pruski krónprynz je se swojej wyšokej mandźelskej Italsku wopytał a pschi tutej składnosći też tamnischu kralowsku swójbu postrowił. W tychle dnjach krónprynz se swojej swójbu (familiju) do Wiesbadena pschijěde a tam někotre njedźele wostanje, prjedy hacž so do Barlina wrócźi. — Turkowski general Mukhtar-pascha, kotryž běsche wóndano wjerćha Bismarka w Friedrichsruhu wopytał, je, kaž wschelake nowiny wudawaja, s tutym wopytom jara spokojny był, prajizy, so je po tym, schtož je wón nashonił, wjerch Bismark tola najlěpschi pschecźel turkowskeho knježerstwa. — Němski pschistaw (Hafen) Kiel so dale a bóle wobtwjerdźuje a wschelake němske twjerdźišny dostawaja też pschezo wjazy nowych a swylnych wobtwjerdźenjow. Mjes tutymi su też wschelake zyle želesne tórmy.

Awstrija. Po pschikasni wuherskeho ministra su so w Khrowatskej wschě tafle s madźarskimi napisami, po poruczności wuherskeho ministra finanzow tam prjedy na kněžorskich kněžach wupoisnjene, wot wyschnosće dele wsake a na jich město su so tafle **bjes** madźarskich napismow wupowěsnyke. W Sahrjebje (khrowatskim hłownym měsće) sta so to na wosebje swjedźeńske waschnje: sastojnizy s wojakami pschińdźechu, a tak dołho hacź delebranje a horjepojschenje taflow trajesche, wojeńska hudźba wjesoke kusli piskasche. W tutej należnosći su po tajkim khrowatszy Sslowjenjo nad wuherskimi Madźarami dobyli. — Awstriskemu kněžorej, kiž je w sańdźenych dnjach wuherske město Szegedin, psched nětkotrymi létami wot straschneho powodźenja nimale wutupjene, nětko pak jara rjenje nowonatwarjene, wopytał a se wschěch stron wobhladował, je so tam jara lubiło. Lud, njech běsche madźarski abo serbski (pschetož tam też tójschto južnych Sserbow bydli), kněžora wschudźe s najwjetschim poczesćowanjom postrowjesche. — Turkowski general Mukhtar-pascha je w tychle dnjach na swojim domojpucźu s Pruskeje do Wina pschijěł a tam pola kněžora audijenzu, s ministrami pak rosrěczowanja měł. Pschi tym je wón pjecza wěstu bojosć psched awstriskej politiku pokasował, prajizy, so drje budźe nowa želesniza, kotraž budźe so psches Sserbiju a Bólharsku do Turkowskeje twaricź, lóhko dosć też awstriski wojeński pucź do tutoho kraja. Na to je so jemu pak wotmolwiło, so je to zyle wopaczna myslicźka, pschetož sa awstriske knježerstwo njebudźe tuta želesniza niczo dale, hacź tajki pucź, po kotrymž budźa awstrisźy kupzy a fabrikantojo na lóhke waschnje swoje twory do Turkowskeje pschedawacź móz. A jenož toho dla so też ta želesniza natwari. — Awstriski kněžor je grichiskeho krala, kiž běsche něhdźe tydźeń w Winje na wopytanju, sa cźesnego pólkownika (oberśta) 99. infanterie-regimenta pomjenował.

Franzowska. Minister Ferry po kraju wokoło pucźuje a je w městomaj Rouen a Havre wulke rěcze dźerżał, w kotrychž skutkowanje presidenta republiki knjesa Grevy na wsche waschnje khwalesche a hewak też ludźom tu myslicźku saschcźěpicź pytasche, so je nětcźische franzowske ministerstwo runje tajke, kajkež je Franzowskej trjeba a so dyrbi so toho dla franzowski lud k tutomu ministerstwu dźeržecź a je swěru podpjeracź. Hacź budźa Franzowsojo k prěnjemu jeho słowam wěricź a k druhemu po jeho radźe cźinicź, to je drje jara njewěste. A hdyž so też to snadź khwilu stanje, dha tola dołho tracź njebudźe, — pschetož franzowski lud je, kaž je to znate, w swojim měnjenju a cźinjenju jara wobwjertliwy lud. — S franzowskeho wójska, kotrež w Anamskej steji, žane ważne powjesće njejsu pschischle a wo jednanjach s Chinesynskej je też dosć cźicho, tak so drje so też w tajkim nastupanju njeje niczo wosebite stało.

Rušowska. Ruski kněžor je so s kněžorku a swojimi dźěcźimi wot wopyta pola danskeje kralowskeje swójby domoj wrócźił.

— My ßmy pſched nětkotrym cžaßom powjedali, ſo nětcžiſchi ruſki kněžor krucže na to dźěła, ſo by mjes ßwojimi ſaſtojnikami njeczeßne ſkutkowanje a woßebje wſcho pſchekſchiwjenje krajnych pjenjes wukorjenił. A wón w tajkim naſtupanju žaneho ſaſtojnika njepſchepuſchczi a hdy by też wyßoke měſto měł. Kóždy, kiž ßo w nětcžim pſcheńdże, ßo ßudniſtwu pſchepoda. Tak je ßo też wóndano póſtſkemu generalnemu direktarjej Perfiljewej ſeſchko, kiž bu, hacž runje běſche pſchekſchiwjene pjenjesy hižo dawno ſaßo naſad ſapłacźił, k wotßadźenju wotßudźeny, kaž też k pjenjeżnej ſchtrafje wot 15,000 rublow (30,000 hriwnow).

— W podolſkim měſtaſchku Žiwonzy, hdźež wjele židow bydli, poczachu wóndano w židowſkej ſynagoſy, w kotrejž ßo runje Boża ßłużba dźerżeſche, woheń wołacź. Pſchi Bożej ßłużbje pak ßu židowſzy mużſzy delka, židowſke žónſke pak wot nich dźělene horka na woßebitej łubi ßedźa. A runje na tutej łubi bě ßo to woheńwołanje ſběhnyło a te žónſke do tajkeho ſtracha ſtajiło, ſo ßo te kaž bjes myßlow ſe wſchej mozu k durjam cźiſchczachu. To ſta ßo pak ſ tajkim pſchekhwatanjom, ſo bu pſchi tym ſchtyrzeczi žónſkich do ßmjercze ſateptanych a tſizeczi mjenje bóle wobſchkodźenych. A wo wóhnju nihdże niczo pytnycź njebě.

Južne Sſkowjanſtwo. W Bółharſkej nětko mjes ludom a wjerchom ſaßo dobry měr knježi, woßebje dokelž je ruſki kněžor nětkotrych wyſchkow, kotrychž bě tam dla ſrjadowanja bółharſkeho wójſka póßłał, ſaßo domoj powołał. Tuczi knjeża ßo mjenujzy wſchelakim Bółharam teje a druheje wězy dla njelubjachu.

— Se Sſerbije, wo kotrejž nětkotre nowiny wóndano powjedachu, ſo tam najſkerje pſchecźiwo kralej revoluzija wudyri, nětko pißaja, ſo je tam ſaßo wſcho ſ pokojom a ſ měrom.

— Cžornohórſki wjerch je wot ſchpaniſkeho krala woßebny, ſ drohimi kamjenjemi wußadźany rjad (orden) doſtał. — Prynzeßyna Olga, dźowka njebocźiczkeho wjercha Danila, je ßo ſ prynzom Jurjom Karadźordźewiczom woženiła.

Jeno junu pjany.

Powjedanczko ſ ludu.

W měſtaczku Jědlowje bě hermank. Dokelž ßo hižo ſyma bliżeſche, bě ßo też wjele wjeßneho ludu nahnało; tam dźěchu cźrjódy žonow a holzow, tu mużojo a žony w hromadźe. Mużojo wſchak njemějachu wjele ſczerpnoſcze, ſ jeneje budy do druheje khodźicź a kupowacź, lědma bě to najnuſniſche nakupowane, nuſowachu jedyn pſchemo druheho do korczmy. „Dźenßa dźě je hermank, to dyrbi ßebi człowjek něſchto wjazy popſchecź!" Schto ßebi žony chzychu? Mużam ßamym hicź dacź a potom ſa nimi běhacź, to ßo žanej njechaſche; nětkotra wſchak też ßama rady kuſk ßłódkeho palenza ßrěbny; duž dźěchu mużojo a žony do „ßerbſkeje korczmy". Hoſczeńzar bě Sſerb, roſumjeſche kóždemu dobre, pſchecźelne ßłowo prajicź; toho dla ßo ludźom pola njeho jara lubjeſche a też dźenßa bě jeho ſtwa wſcha khopata.

Horjeka napſchecźo durjam prěni ſa ſelenym blidom ßedźeſche ßylny, ſaßadźity muż ſe ſmorſkojtym, nimale blědym wobliczom. Nad ßylnje ſhibnjenym noßom ßwětleſchtej ßo wótrej ſchěrej wocźi, kaž byſchtej ßo chzyłoj kóždemu cźłowjekej do wutroby ſarycź. Schtóż cźłowjecże waſchnja derje ſnaje, by rjekł, ſo je to ſnamjo nahkeho hněwa. Dźenßa, kaž ßo ſdaſche, bě ßo jemu na hermanku derje radźiło, pſchetož prózdnjeſche jenu ſchkleńzu po druhej a dawaſche ju ſtajnje ſ nowa pjelnjecź; bjes dźiwa, ſo jemu pocża roſum a jaſyk cźežki bycź, tola pak rěcżeſche ſtajnje dale a huſto tajke ßłowa, kotrež drje ſtróſby njechał ſamolwjecź. Jeho ßußodej, kotryž bě nimale teje ßameje ſtaroby, bě dobrocźiwoſcź hižo na wobliczu widźecź. Sdaſche ßo, ſo ßwěru pſchipoßłucha, tola ženje niczo njewotmolwi; jenož ſ makymaj wócźkomaj mikotajo wuſnawaſche, ſo wſchitko ſa lutu wěrnoſcź njebjerjeſche. Jemu runje napſchecźiwo ßedźeſche holczo ſ rjanym wjeßołym wobliczom, ſ kotrehož dwě módrej wócźzy wcźipnje do ßwěta kukaſchtej. Sſłabej hładkej ruzy ſdaſchtej ßo pſchecźiwo burſkej draſcże ſkoro knjejſkej; tola ſchtóż by do dłónje pohladał, by wuſnacź dyrbjał, ſo ßo dźěła njebojitej. A ſchtó bě tuto holczo? Po podobnoſcźi woblicza bě hižo widźecź, ſo je dźowka prěnjeho bura. Toho dla też jemu tak huſto ſtaroſcźiwje do wocźow hladaſche, hdyž ßebi wón ſtajnje ſ nowa porjedźicź dawaſche. Rěcże ßame ſdachu ßo ji mało lubicź; cźim huſcźiſcho pak wobroczeſche hłowu do praweho boka, hdyžkuliž tam rěcźecź ſaßłyſcha. A ſchto dha mějeſche tam tak ważneho? Ssedźeſche napſchecźo ſtarſchemu burej ſchwižny młoduſch, runje tak ſhotowany, kaž tamnaj, ſe żołtymi kožanymi khołowami, ſ krótkim pjeſłom, měſto cźriji pak bě dołhe ſchkórnje wobuty. Też wonaj drje do towarſtwa tamnych tſjóch ßłuſcheſchtaj, runjeż bóle ßamoj ſa ßo powjedaſchtaj.

Ssylne rěcźenje a powjedanje pó jſtwje ſaſta na dobo, kaž by ſ pjaſcźu wo blido dyrił — wjeczorny ſwón ſaklincża ſ bliſkeje zyrkwje. Też w korczmje njeſabudźe bur ßwój wſchědny pacźeŕ, tócź też naſchi burja ßo modlachu, kaž běchu hižo wot młodoſcże ſwuczeni. Khwilu woſta wulka cźiſchina wó jſtwje, tu doklincża poßledni ſynk a ſ pſcheczelnym „dobry wjeczor" ſapocża ßo ſ nowa wjeßoła ſabawa. Se ſwonjenjom pak bě ßo też nětkotryžkuliž na póſdni cżaß dopomnił, tu a tam ſtawachu jedyn po druhim, bjerjechu ßwoje waczoki a dźěchu domoj.

Też tón ßylny blědy bur ſkónz blida dopi ßwoje piwo a ſtany, ßwojeho ßußoda na dompucź pominajo; holczo, młody a ſtarſchi bur běchu drje dawno hižo na to cżakali; hnydom ſeſtawachu bjes dołheho napominanja wot blida. —

Dwě hodźinje wot Jědlowa leži na ßnadnej hórzy wulki dwór, ſ tſjóch bokow ſ cźmowym lěßom wobdaty a Lěßnikez mjenowany. Sſkuſcheſche k njemu wjazy dyžli ſto jutrow pola a łuki a pódła hiſchcże tójſchto lěßa. Tole rjane kubło bě wobßedźeńſtwo Pětra Lěßnika, toho ßylneho, blědeho bura, kotrehož ßmy w Jědlowje w korczmje ſeſnali. Jeho żona, jeniczkeje dźówki macź, bě pſched lětom na ſymizu ſemrjeła. Do domu ßłuſcheſche pak hiſchcże nimo dźówki a nana bratr njeboheje macźerje, kotryž bě ſtajneje khorowatoſcże dla ßam ſa ßo woſtał. Lěßnika mějachu wſchudże ſa bohateho muża a to drje ſ dobrym prawom, dokelž mějeſche pódła rjaneho kubła hiſchcże tójſchto pjenjes. Bjes dźiwa, ſo ßo nětkotryžkuli młoduſch ſa jeho dźówku rad napraſchowaſche.

W tym naſtupanju pak ſdaſche ßo wěz hižo dawno ſwotrěcźana bycź; ſ najmjeńſcha ßebi ludźo tu a tam ſchukotachu, ſo je ßebi Lěßnik ſ Bukowſkim Rólnikom, toho runja burom, żeńtwu mjes ßwojej dźówku a jeho ßynom ßlubił, haj nětkotremużkuli ſdaſche ßo tale żeńtwa hižo wěſta, dokelž dźě ßo też Rólnikez Jurij a Lěßnikez Hańża jara rady widźeſchtaj a ßo hdy ſetkawſchi wjeßele w hromadźe powjedaſchtaj. A Lěßnik ßam w korczmje a też wſchudże druhdże ſ nikim druhim radſcho njepowjedaſche, hacž ſ Rólnikom; tak bě też dźenßa ſ nim na hermank ſchoł a też duzy domoj ßo wot njeho njedźělił. —

Naſchi burja, Lěßnik ſ dźówku a ſe ßwakom, Rólnik ſe ßynom, dźěchu ſ korczmy runu ſchcźežku domoj. Runjeż bě dróha ſchěroka, ſakožowaſche Lěßnik tola ſtajnje do ſchtomow a ſaběża ßebi huſto do łuże; wſchě druhe njeſboża, kotrež ßo napitym hewak ſtawaja, te pak ſe ßwojimi ßylnymi ſtawami pſchewiny. Poſdże duž doſcżeżechu jeniczku korczmu pſchi drósy. Tu pak ßo Lěßnikej něſchto jara ſpodźiwne ſeſda; niż jeno delka bě polna ſtwa ludźi, ale też horka běchu wókna wſchě roſßwětlene a jara wjeßołych hoſcźi ßrjedź piſkanja bě hacź na dróhu ßłyſchecź.

„Dundyr najnaj!" dźiwaſche ßo Lěßnik ßrjedź dróhi ſtejo, „ſchto ßo tola pola Boſcźijez njeczini? njejßym dźě niczo wo nękajkim kwaßu ßłyſchał!"

W tym ßamym wokomiku wuſtupichu tſjo hólzy ſ khěże a wuhladawſchi Lěßnika ßrjedź dróhi ſtejazeho, dźěchu hnydom k njemu.

„Aj, Lěßniko!" wołaſche jedyn, mjes tym ſo ßo tamnaj młodemu Rólnikej bliżeſchtaj, „derje, ſo dźecże, my ßmy hižo dawno na waß cżakali. Pola Boſcźija ßu dźenßa herzy a dobre piwo!"

„A ſ wotkal dha ßu herzy pſchiſchli?"

„S wotkal? Ja njewěm! W měſcże bě jim ſaßłużba mała, duž ſahe domoj dźěchu, duzy po pucźu ſaſtupichu pola Boſcźija. Boſcźij pak njeje hłupy; hdyž prěni ludźo ſ hermanka dźěchu, pſchikaſa herzam, ſo bychu reju ſapiſkali, a hlej! njebě ßo w ßwojich

myßlach mylik; zyły dom je horka a delka hacź do duri pokny. Tola pójcźe a njebudźecźe ßo mjersacź!"

Lěßnik ßebi khwilu rosmyßlesche, kaź by na radu wot ßwojich ludźi cźakał; tola Rólnik bě stajnje swuczeny po woli ßwojeho ßußoda ßo skožowacź, drusy pak jara derje wjedźachu, so Lěßnik husto doscź runje na wopak cźini, kaź je jemu schtó radźił. Jurij a Hańża drje byschtaj ßo pschejara rady trochu sawjeßelikoj a wuj Handrij jimaj to ſ zykej wutrobu pschejesche.

„Moje dla!" wurasy Lěßnik skónczńje, „njeschkodźi teź niczo, byrnjež hischcźe duzy po pucźu karan ßobu wsali. Handrijo!" wobrocźi ßo k ßwojemu ßwakej, „dźi ſ tymaj mkodymaj horje, hodźinu jimaj na reju popscheju, mój ſ Rólnikom saſtupimoj delka!"

S tym běchu wschitzy ſ pokojom. Jurij a Hańża khwataschtaj horje, so mózesche Handrij lědma ßobu, Lěßnik pak a Rólnik saſtupischtaj do hoscźinskeje stwy. Hacź runje bě stwa zyle pschepjelnjena, sestorkachu ludźo tola stólzy hromadu, so byschtaj ßo tak nahladnaj hoscźej ßynycź móhkoj. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wschěch evangelskich krajach ßo hotuja njebo Dr. M. Lutherowy 400létny jubilej ßwjedźeńszy wobeńcź a sa jeho dalsche dopomnjecźe ßo staracź. Měschczańske rady a saſtupjerstwa wulkich a małych městow, kaź teź zyrkwine a schulske prjódkstejerstwa schulske a pacźerske dźěcźi ſ Lutherowymi wobrasami a ſ knihami wo Lutherowym žiwjenju a skutkowanju wobdarja. Teź w naschich lubych Sserbach schulske a zyrkwine prjódkstejerstwa to ſ khwalobnej darniwoscźu cźinja. We wschěch sakskich ßerbskich woßadach, wo kotrychž powjescźe mamy, je ßo — po ßwěrnej, dźakahódnej radźe hłowneje konferenzy ßerbskich duchownych — wobsankko, pak se schulskeje, pak ſ zyrkwineje pokladnizy wschě schulske dźěcźi, małe kaź wulke, ſ Lutherowymi wobrasami rjaneho barbneho cźischcźa, a to sa ßerbske dźěcźi se ßerbskimi napißmami a sa němske dźěcźi ſ němskimi napißmami wobdaricź. Tak je ßo hacź do nětka hižom 5127 ßerbskich a 1602 němskich Lutherowych wobrasow skasało. Toho runja dostanu psches luboscźiwu staroscź schulskich abo zyrkwinych prjódkstejerstwow ßerbske pacźerske dźěcźi ßerbske jubjelske knihi „Dr. Marcźin Luther. Jeho žiwjenje a jeho skutki" wot k. fararja Jakuba w Njeßwacźidle nam Sserbam poskicźene, a němske pacźerske dźěcźi Dißelhofowe jubjelske knihi. Teź sa někotre pruske schule ßu ßerbske Lutherowe wobrasy a ßerbske Jakubowe jubjelske knihi ßebi skasali. — Dalische skasanja by k. pschekupz Ad. Rämsch na ßerbskej haßy abo teź wudawarnja Serbskich Nowin pschijała.

— (B. N.) (Skónczenje.) Na tudomnej ßadowej a sahrodniskej wustajeńzy běchu ſ tudomneje wokoknoscźe dale wustajili: kommißionski radźicźel Kupfer, rentier Andrä, inspektar dwórnischcźa Nikolai, fabrikski direktar Grimm, wucźer Sommer w Hucźinje 8 druzinow jabłukow, 5 druzinow kruschwjow, 3 druziny winowych kicźow a někotre spodźiwnje sroscźene morchwje; wumělski sahrodnik Heinza w Hłóschinje, kubler Mißgang w Ssmolizach 8 druzinow jabłukow, 1 druzinu wina; kowarski mischtr Müller na Zidowje 5 druzinow jabłukow a 5 druzinow kruschwjow, agent Franz 7 druzin kruschwjow a 3 druziny jabłukow, rentier Hälkisch 8 druzin kruschwjow, 1 druzinu jabłukow a 3 druziny winowych kicźow, zigarrowy fabrikant F. C. Lorenz 39 druzin jabłukow, 24 druzin kruschwjow, 2 druzinje kwětlow, 2 druzinje brěskow, 2 druzinje ßlówkow; ryczerkubler ſ Criegern nad Tumizami 46 druzin jabłukow, 3 druziny brěskow a 20 druzin kruschwjow; ryczerkubło w Ssmochczizach 102 druzinje jabłukow a kruschwjow; E. G. Mai w Warnokczizach 5 druzin kruschwjow a 9 druzin jabłukow, knježna Leontina Schenkowna w Zornoßykach pěkny sortiment jurinkow, jabłukow, kruschwjow, winowych kicźow, worjechow, ßlówkow a drěnkow; fabrikski direktar Kranz 9 druzin kruschwjow, 6 druzin jabłukow a hałožku, na kotrejž bě 20 kruschwjow wurostło; wikowarski sahrodnik Pjetschka (Pötschka) w Budyschinje kraßny sortiment jurinkow, wschelake warjenja spodźiwneje wulkoscźe, 16 druzin jabłukow, 19 druzin kruschwjow a 1 druzinu wischnje; knježi sahrodnik Khorla Bjensch (Bensch) w Radworju 24 druzin jabłukow, 21 druzin kruschwjow, 1 druzinu kwětle; kubler Müller w Měrkowje 14 druzin jabłukow a kruschwjow; pschekupz Mickel w Ketlizach 21 druzin jabłukow a 4 druziny kruschwjow, a wobßedźer schtomownje Kubisch w Ketlizach 50 druzin jabłukow a 30 druzin kruschwjow. — Wot wubjerka, se wschelakich wězy wustojnych knježi wobstejazeho, kotryž mějesche wußudźicź, kotsi wustajerjo ßu wusnamjenjenja hódni, dostachu ſ naschej wokoknoscźe a) cžestny diplom: kralowska schußejowa inspekzija w Budyschinje a w Lubiju, fabrikant Lorenz w Budyschinje; b) ßlěbornu medaillu: fabrikant Hünlich w Wjelecźinje, wobßedźer schtomownje Kubisch w Ketlizach, tajny radźicźel ſ Criegern w Budyschinje a Ernst Domsch w Skanezach; c) bronzowu medaillu: dr. phil. Hermann w Budyschinje, nóžnjer Butter tam, dr. Otto nad Ssmochczizami, wikowarski sahrodnik Pjetschka w Budyschinje, wikowarski sahrodnik Fahnauer w Bobolzach, rentier Andrä w Budyschinje a knježna Leontina Schenkowna w Zornoßykach; d) pschipósnawanske diplomy: fabrikant Schmidt w Debßezach, pschekupz Mickel w Ketlizach, fabrikski direktar Grimm w Budyschinje, W. Heinza w Hłóschinje, kommißionski radźicźel Kupfer w Budyschinje, wucźer Bartko w Noßacźizach, ryczerkubler Krafft nad Njesdaschezami, farar Bróska w Kschischowje, wobßedźer knihicźiskcźernje Donnerhak w Budyschinje, geometer Ranfft tam, ratar Müller w Měrkowje, hoscźenźar Dietrich w Nowych Porschizach a sahrodnik Bjensch w Radworju. — Dokelž sa tudomnu ßadowu a sahrodnisku wustajeńzu w kolonadach naschej piwarnje doscź města njebě, dha ßo sa nju hischcźe pschitwark natwari. Teź tutón bě polny najrjeńscheho ßadu a sahrodniskich pschedmjetow, dokelž běchu w tutym pschitwarku wschelazy ſ tudomneje wokoknoscźe wustajili.

— Na wokrjeßnej wucźerskej konferenzy, kotraž ßo sańdźeny schtwórtk w Budyschinje mějesche, ßo po swuczenym waschnju popołdnju konzert wotdźerża. W nim lětßa prěni ras teź jedyn ßerbski spěw, „Sserbsku meju" wot Kozora, pschednoschachu. Tutón jeniczki ßerbski spěw je ßo, kaź ßylny pokles pokasa, jara derje spodobał. Dokelž ſ wjele stron požadanje wuprajichu, so by ßo pschichodnje kóždy ras w tutym konzercźe ßerbski spěwało, budźa najskerje k lětu ſ nowa pschi tutej składnoscźi ßerbske spěwy do programma pschijate.

— Sa wokrjeßnu shromadźisnu Budyschskeho hamtskeho hetmanstwa ßo 15. novembra a sa wokrjeßnu shromadźisnu Lubijskeho hamtskeho hetmanstwa 6. novembra nowowólby směja.

— Jene Draždźanske nowiny powjedaja, so je tudy jena płókarnicźa na schaty hornczerki T., na blejsche leżaze, wjecźenja dla chlorkalk naßypała, kiž je tute schaty ſ pschepalenjom skasył. Ta płókarnicźa bu toho dla do jastwa ßadźena.

Hr. S Hornjeje Hórki, 9. oktobra 1883. Tudomna schulska gmejna dźenßa rjany ßwjedźeń ßwjecźesche, pschetož nowonatwarjeny schulski dom ßo na tutym dnju poßwjecźi. Wón na tym ßamym měscźe steji, hdźež stara, w lěcźe 1837 natwarjena schula stejesche, kotraž pak ßo w prěnich měßazach lětuscheho léta swottorha. Twarbu noweje schule knjes twarski mischtr Duda w Dobruschi pscheporucźenu dosta; sakładny kamjeń ßo 9. haprleje t. l. położi a sběhanje běsche hižo 30. meje. Hacź do 1. septembra bě twar zyle hotowy, tak so hischcźe khwila k wuskhnjenju wysche wosta. — Poßwjecźenje mějesche ßo na ßlědowaze waschnje: Pschipołdnju w 1 hodźinje shromadźichu ßo wschitke dźěcźi (199) pola khlamarja Holana w Cźornych Noßlizach, w kotrehož domje bě ßo schula ſ měßaza februara dźerżała a hdźež je teź knjes wucźer Hoker bydlił. Jako běchu tam dźěcźi wotßalny khěrlusch wuspěwale, ßo knjes wucźer Hoker knjesej Holanej sa pschecźelnjwe hospodowanje dźakowasche. S hudźbu cźehnichu potom schulske dźěcźi do Hornjeje Hórki a to najprjódzy psches ryczerkubło, hdźež ßo jim knjes ryczerkubler Lehmann pschiwda, hacź k pschedßydźe schulskeho prjódkstejerstwa, knjesej Thiermannej, wobßedźerjej ßwobodneho kubła. Tudy pschisanknychu ßo wysche njeho teź kralowski wokrjeßny schulski inspektar knjes dr. Wild, knjes farar Mrósak, knjes direktar Schinkel, wjazori knježa wucźerjo a drusy knježa schulszy prjódkstejerjo. Cźah wot tam k nowej schuli cźehnjesche, hdźež běsche ßo hižo wulka ßyła pschihladowarjow seschła, haj teź se ßußodnych schulskich gmejnow. Naspomnjeni knježa, prěnja schulska rjadownja a telko ſ druhich pschitomnych, hacź běchu sa nich města, sestupachu ßo w prěnjej klaßy a w khěži. Po wuspěwanju někotrych khěrluschowych schtucźkow, w Smolerjez cźischcźerni woßebje cźischcźanych, dżerżesche kralowski

wokrjeßny schulski inspektar knjes dr. Wild němsku poßwjeczeńsku rěcz na podłožku Josua 24, 15. Po wuspěwanju ßerbskeje khěrluschoweje schtuczki mějesche lokalny schulski inspektar knjes farar Mrósak po ßłowach Marka 10, 14, wysche domjazych duri stejazych, ßerbsku poßwjeczeńsku rěcz. S modlitwu, pożohnowanjom a wospjetowanym spěwanjom ßo wutrobu hnujaza ßwjeczišna skóncži. — Sa schulske dźěczi ßo potom maly schulski ßwjedźeń wotdźerża, k czemuż běchu někotrzi knjeża dobrowólne dary składowali. Wjeczor ßo ßwjedźeńska hoscżina wuhotowa, kotraż, se wschelakimi ßławami porjeńschena, ßo k powschitkownemu spodobanju pominy. — Schula pak tak derje psches ßwoju swonknu pyschnoscż, każ też psches ßwoju snutsknu wutwarbu Hornjohórczańsku schulsku gmejnu wo prawdże czeszczi. Wona je w poknym smyßku ßłowa: „Templ sa mólczkich." Pschi tym dowolamy ßebi na dweju knjesow spomnicz, kotrajż staj ßebi schulsku twarbu dakoj jara należanu bycz, a to pschedßyda schulskeho prjódkstejerstwa wobßedźer ßwobodneho kubła knjes Thiermann a schulski pokładnik knjes kowarski mischtr Khorla Marczink. Wutrobny dźak jimaj a Bože żohnowanje zykej schulskej gmejnje!

M. Se Semiz. Dostach w tutych dnjach do Semiz list s města Wincheſtera w Texasu wot prjedawscheho schulerja, kiż je w sańdźenym lěcze do Ameriki wucżahnył. — Wón pißa mjes druhim: Wot tudomnischich wobydlerjow ßo Sserbja wusnamjenjeja psches pilnoscż a derjehicze, każ też psches jich dobre wobßedźeństwa. Woni móża tśi rěcze: ßerbsku, němsku a jendźelsku. — — Psched někotrymi měßazami ßo mi składnoscż poskiczi, so mózach k. duchowneho Kiliana w Sserbinje wopytacz. Wón je pschi ßwojich wyßokich lětach hischcze strowy a czerstwy, tola je psched krótkim ßwoje sastojnstwo złożił a ßwojemu ßynej pschepodał. Tutón je w St. Lois studował. — (Listpißar je Němz a je jeho ßłowo wo Sserbach toho dla czim ważnische.)

S Wulkeje Dubrawy. Sańdźenu njedźelu 14. oktobra wotdźerża tudomne **khorychpodpjeraze towarstwo** w Frenzlez korczmje ßwój lětuschi sakożeński ßwjedźeń, na kotryż běchu ßo ßobustawy towarstwa se ßwojimi żonami a doroscżenymi dźówkami bohacze seschli. Jako běchu ßo na rejach sawjeßelili, knjes Pentar s Wulkeje Dubrawy na towarstwo a na jeho pschedßydstwo tśi krócz ßławjesche. Po nim wustupi k. Gusta Hataß s Makeje Dubrawy a dźerżesche ßlědowazu, wschěch hnujazu ßerbsku rěcz: Czeszczene ßobustawy nascheho khorychpodpjerazeho towarstwa! My ßwjeczimy dźenßa nasch lětuschi sakożeński ßwjedźeń k dopomnjenju na tamny dźeń, na kotrymż ßo psched tśjomi lětami prěnjokróczńje tudy sjenoczichmy, so bychmy towarstwo sakożili k lěpschemu czerpjazeho człowjestwa. Na tym ßamym městnje, hdźež my tehdom hischcze pod pschikrytej nadźiju sa Božim żohnowanjom k naschemu dobremu prjódkwsaczu do pschichoda shladowachmy, hdyż nasche sjenoczeństwo jenoż tśinacze ßobustawow liczesche, mózemy ßebi dźenßa k radoscżi ßobudźelicz, so nasche towarstwo w tu khwilu hižom sto a dweju ßobustawow liczi. — Czeszczene ßobustawy! My ßo pschi naschej dźenßnischej składnoscżi też dopomnimy na nascheho njeboczicżkeho towarscha Jurja Marczinka s Dobroschez, kotryż je prěni a lutki w běhu tych sańdźenych tśjoch lět psches czaßnu ßmjercz s nascheho towarstwa wotstupił. My ßmy jeho k wěcznemu wotpoczinkej pschewodźeli. Lóhka budź jemu, o semja, na Maleschanskim měradwórnischczu!

Nětk tebi, o Knjeże wschěch wężow,
To towarstwo poruczam,
Ty chzył jo do dalischich czaßow
A pschichoda żohnowacz ßam,
Też hdyż my ßo dyrbimy minycz
Tu s czaßneho żiwjenja,
A k próchej sapomnjecża shinycz
We podhórkach kerchowa.
Njech tehdom też kżéje a tyje
Nětczišche sjenoczeństwo,
So w hubjenstwach podpjeru smeje
To czerpjaze człowjestwo. —

Po skónczenju tuteje rěcze wunjeße wón s pschecżom, so by nasche towarstwo kżéło a tyło, 3króczńu ßławu pod powschitkownym pschihłoßowanjom a hudźbnymi synkami. Wschitkim je ßo tam na ßwjedźenju wubjernje spodobało, tak so ßo najpoßleńschi hakle w naranschich hodźinach wotßalichu. — My pak ßmy pschi tutym nowym towarstwje niz jeno wo jeho dobrym wotpohladze pschesßwědczeni, ale też wo pilnej nowej dźěławoscżi njeshubjeneho Sserbowstwa.

-č. S Rakez. Sańdźenu njedźelu mějesche ßo tu nowowólba zyrkwinskich pschedstejiczerjow a ßu ßo saßo s nowa czi wuswolili, kotsiż mějachu hacż dotal tuto sastojnstwo. Woßebje ważne je, so ßu Rakezy ßwojeho dotalnischeho ßerbskeho sastupjerja wobkhowali, knjesa kublerja Kliemanda, městopschedßydu ßerbskeho towarstwa.

S Jaßońzy. Nasch kasino mějesche sańdźenu njedźelu towarstwowy wjeczor. Knjes kubler Kokla-Lißak s Khróscżiz pschi tym pschednoschk „wo wocżehnjenju dźěczi" dźerżesche. Wulzy sajimawy pschednoschk ßebi powschitkowne spodobanje a pschipósnacże wjeleliczazeho wopytarstwa doby.

S Hory. Tudomny kubler Jakub Zyż bě wutoru wjeczor na hońtwje. S natykanej tśelbu po kerkach wokoło khodźo, wón sa někajkej hakosu wißajo wosta, psches czoż honacz dele praßny a ßo tśelba wutśeli. Na wulke njeßoże kulki (rehposteny) Zyżej do ramjenja sleczichu. Dleschi czaß budże trjeba, prjedy hacż budże straschna rana sażita.

S Kamjeńza. Tudy smeje ßo ßadowa a sahrodniska wustajeńza 25.—28. oktobra. Wustajerjow je ßo hižo psches 300 pschipowjedźiło.

S Lasa. Na město dotalneho druheho wucżerja, kiż je ßo do Barlina pscheßydlił, so by ßo tam w hudźbje wudokonjał, 1. novembra knjes Schmidt stupi. Wón je w tu khwilu domjazy wucżeŕ w Pósnańskej.

S hornjo-a delnjołużiskich mjesow. Hižo někotre njedźele ßu tudy ludźo psched dwěmaj rubjeżnikomaj w strasche. Wonaj rěkataj Just a Uhlich. Powjeda ßo, so staj wóndano w lěßu mjes Brětwej a Sprewizami jeneho Hródkowskeho wikowarja nadpanyłoj a jemu pjekarske twory, s kotrymiż wón wikuje, wsałoj. Někotre dny posdźischo staj pjecża njedaloko Wotschowa jeneho wotroczka, kiż tam s wosom jědżesche, s pistoliju w ruzy nusowałoj, so je jimaj pjenjesy, kotrez runje pschi ßebi mějesche, dacz dyrbjał. Hewak staj jemu wschelake wězy wsałoj, kotrez na wosu leżachu.

S pruskich stron. Stajeńske termije sa mużstwa reserwy krajneje wobory (landwehry) w wobßahu 2. a 3. kompagnije 2. (Mużakowskeho) bataillona 1. nawjeczornopruskeho regimenta No. 6 k wotbyczu lětuschich nasymskich kontrolnych shromadźisnow ßu ßlědowaze: w Běłej Wodże 8. novembra rano w 9 hodźinach pschi dwórnischczu; w Mużakowje 8. novembra popołdnju w 3 hodźinach pschi tśeleleŕni; na Spalenom 9. novembra rano w 8 hodźinach pschi hajnischim domje; w Steinbachu 12. novembra rano w 8 hodźinach pschi korczmje; w Dubzu 12. novembra popołdnju w 1 hodźinje na torhoschczu; w Niskej 13. novembra rano w 8 hodźinach pschi wětrniku; w Ullersdorfje 13. novembra popołdnju w 3 hodźinach pschi knjeżej palenzpaleŕni; w Wukranczizach 14. novembra rano w 9 hodźinach psched zyrkwju a to: Dubo, Borschcz, Horni Hbjelsk s Borschtku, Delni Hbjelsk s Wulkej Subrnizu, Jerchezy, Hornja a Delnja Wólschina s Lipinkami, Kamjenta Woleschniczka, Hornje Brußy, Wulki Radschow, Drěnow, Wukranczizy, Zympl s Turjom; w Krjebi 14. novembra popołdnju w 3 hodźinach a to: Hamor, Krjebja, Dyrbach, Wóßlicza Hora, Jamno, Koschla, Klětno, Kringelezy, Nowa Wjeß, Nowy Luboľń, Mikow, Woleschniza, Maky Radschow, Rychwałd, Pakostniza, Domswałd, Wylemozy, Wunschow, Zedlik, Czernski; w Rósbórku 15. novembra rano w 9 hodźinach pschi tśeleŕni. — Lětusche sastupjenje rekrutow do wójska stanje ßo 6. novembra.

S Czělneho. W nozy k 8. oktobru wokoło 1 hodźiny wotpali ßo tudomna knjeża brózeń. Wschitko, schtoż w njej bęsche, je ßo spaliło. Woheń drje je lóhko doscż sakożeny.

S Delnich Łużiz pißaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Brjasyny. Nasch woßokodostojny knjes farar Mucha je ßo wyßokeje staroby a wulkeje czělneje ßłabosczе a khorosczе dla pensionirowacz dał. W tu khwilu wobstara k. farar Kruschwiza se ßußodneje woßady duchownske dźěła a sańdźenu njedźelu je tudy k. kandidat Rieger prědował, a je nadźija, so ßnadź k nam sa fararja pschińdże.

S Piznja. Nóz psched Michałom wotpali ßo tudy Mischnarjez bróżnja, a je ßo w njej wjele ßyna a ßłómy spaliło. —

Tudy ßu fabriku ſa ſchkórnje a ſtupnje ſakožili a chzedźa wobucźe, w njej wudźěłane, do zuſnych ſemjow pſchedawacź. Toho dla je ßo 1. oktobra ſ dobom 18 ſchewſkich ßwójbow ßem pſcheßybliło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ a wobydleŕ gmejnſkeje khěže Jan Lorz w Minakale bě wobſkorźeny, ſo je ßo do wobydlenja ßwojeje žony wot njeho dźěleneje, nutſkamak a tam wſchelake wězy wotewſak. Dale bě wón ßwoju žonu a ßwojeho nana ſ tym na cźeſcźi franik, ſo bě ſ napſchecźa jimaj rěcźak: „S nanom a ſe žonu by najlěpje było, hdy by ßo jimaj kamjeń ſa ſchiju powßnyk a hdy byſchtaj ßo do wody cźißkoj abo hdy byſchtaj ßo pſchi prěnjej lěpſchej ſkładnoſcźi ſatſělikoj.“ Tajkich kſchiwoducźinjazych rěcźow dla Lorza k 15 mk. pjenjeźneho khoſtanja abo k tſidnjownemu jaſtwu ſaßudźichu. W naſtupanju wotewſatych wězow ßo wón khoſtanja ſminy, dokelž ßo jemu wotpohlad njepraweho mozowanja dopokaſacź njemóźeſche. — Dźěłacźeŕ J. A. Leupelt ſ Worklez, hižom pjecź ras khoſtany, kotryž běſche w Wětenzy cźeladnikej Žurej ſ njeſanknjeneho konjemza jene rubiſchcźo, w Jaworje hoſcźenzarjej Hanuſchej ſ khamora ſchěſcź zigarrow, w Schpitalu ſ jeneje ſahrody jenu koſchlu a ſ polow wokoło Kamjeńza buny, běrny atd. kranyk, kotrež w Kamjeńzu pſcheda, bu woſpjetneho pakoſcźenja dla k lětu wóßom měßazow khoſtaŕnje, pjecźlětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow a dowolenemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźeny. — Tſinacźelětny J. E. Richter w Maleſchezach ßo njedźiwajo na ßwoje mkodoſtne lěta na kranjenje kaž ſtary paduch wuſteji. Wón dwójzy do doma tamniſcheho khěžerja Lorenza ſalěſy a prěni ras 55 np., druhi krócź pak 23 mk. 50 np. ſpakoſcźi. Najſkerje ſ bojoſcźu pſched khoſtanjom Richter wjetſchi dźěl kranjenych pjenjes do papjery ſawalene ſaßo Lorenzej do domu pſchinjeßy. Cźeźkeho paduchſtwa dla doſta Richter tſi měßazy jaſtwa. — Dźěłacźeŕ Handrij Kudźela ſ Cźichońź je pſches ßwoje dołholětne kranjenje po zykych Kužizach wſchudźe ſnaty. Tutón njepolěpſchomny paduch, kotryž je pſches 20 lět ßwojeho žiwjenja w khoſtaŕnjach pſcheßedźak, bu 29. julija ſ khoſtaŕnje, hdźež bě 4 lěta darmotnu hoſpodu měł, puſchcźeny. W jeho domiſnje, w Cźichońźach, jeho dołho njecźerpjeſche a wón po ſwucźenym waſchnju po kraju cźahajo po proſchenju khodźeſche, kranjeſche a ludźi jebaſche. Po wſchěm ſdacźu je Kudźela toho dla kranył, ſo by cźim ſkerje a lěpje ſaßo do khoſtaŕnje pſchiſchoł. Jeho žadanje po ſwucźenym pſchebytku ßo jemu wot ßuda dopjelni, kotrež jeho k ſchěſcźlětnej khoſtaŕni, 900 mk. pjenjeźneho khoſtanja abo dalſchej ſchěſcźlětnej khoſtaŕni, dźeßacźlětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow, tſi njedźelam arreſta a dowolenemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźi.

Přilopk.

* Hwězdaŕſtwa wuſtojni wěſchcźa, ſo budźe 19., 20., 21. a 25. oktobra bohate a wobſchěrne cźiſcźenje hwězdow widźecź.

* Dokelž ßu brußnizy počźake druhi krócź kcźěcź, dha wjedra wuſtojni wudawaja, ſo bliźſcha ſyma jara ßurowa njebudźe.

* Jako w Blaſewizach pola Draždźan jedyn hoſpodaŕ do ßwojeje ſahrody ſtupi, wuhlada tam liſchku. Hacź runje jeho poß hnydom ſa njej cźerjeſche, dha wona tola ſbožownje cźekny. Nětko wjedźachu pak ludźo, kotrymž bě ßo pak tu pak tam hußyza abo kokoſch ſhubiła, kajki pſchecźel je ju wotnjeßł.

* W Wanewitzach pola Eilenburga běſche ßo na polu jenemu burej wół ſpłóſchał a ßo na njeho wobroćźił. Jena žona, kotraž tomu burej na pomoz pſchińdźe, bu wot woła ſhrabnjena, kotryž jej ſ rohomaj brjuch rosdrě a ju do wyßoka cźißny. Žona, macź ſcheſcźich dźěcźi, na ßmjertnym kožu leži.

* Kak ßo njewjeſta dobudźe. W Frankfurcźe nad Majnom bě ßo njedawno jedyn mkody cźłowjek horzo do jeneje mkodeje holzy ſalubował. Pſchi prěnjej lěpſchej ſkładnoſcźi wón ßwojej lubowanej pſched jejnym bydłom rjane wonjeſchko pſchepoda. Holzy ßo drje to derje ſpodobaſche, niz pak jejnemu nanej, kotryž rosnjemdrjeny mkodeho cźłowjeka pſchimny a jeho po ſkhodźe dele cźißny, tak ſo ßebi tón ruku ſłama. Tak ſlě pak kruty nan ſe ſalubowanym mkodźenzom měnił njebě. Wón jeho da do ßwojeho bydła donjeſcź a wot lěkarja ſawjaſacź. Jako bě ruka ſaßo ſtrowa, mkodźenz a mkoda holza ßwój ßlub ßwjecźeſchtaj a ßo nadźataj, ſo móźetaj bórſy kwaß hotowacź.

* W Praſy běſche hacź do někotrych lět tamniſchi univerſitet nimale zyle němſki. W nowſchim cźaßu ßu pak Cźechojo to dozpili, ſo je ßo w Praſy tež cźěſki univerſitet ſakożił. K tomu je woßebje dopomhało, ſo to, ſchtož běchu mudri ludźo k lěpſchemu cźěſkeje narodnoſcźe wumyßlili, lud tež ſe wſchej mozu do ſkutka ſtajicź pytaſche. Woßebje burſtwo njeje žaneje prózy a žanych pjenjes lutowało, ſo by ßo w cźěſkich zyrkwjach cźěſki prědowało a w cźěſkich ſchulach cźěſki wucźiło. Tak ßo jich wjeßne ſchule, kaž tež gymnaſije, kotrež woboje běchu prjedy nimale zyle němſke, do cźěſkich pſchewobroćźichu. A na poßledku ßu Cźechojo pſched lětom tež cźěſki univerſitet w Praſy doſtali, hdźež ßo wſcha wucźba ſ pomozu cźěſkeje rěcźe ſtawa. Na tutym univerſitecźe je w tu khwilu 713 ſtudentow prawiſniſtwa, 400 ſtudentow lěkaŕſtwa, 189, kiž ßu w filoſofiſkej fakultecźe ſapißani a 60, kiž haptykaŕſtwo ſtuduja; po tajkim 1362 ſtudentow. Studentow duchownſtwa je něhdźe 1000, kiž drje tež univerſitet wopytuja, hewak pak najbóle w tak mjenowanych duchownſkich ſeminarach ſtuduja; tak ſo by po prawym wſcho do hromady něhdźe 2362 cźěſkich ſtudentow było. — Na němſkim univerſitecźe w Praſy je w tu khwilu 1113 ſtudentow. Němſkich alumnow (ſtudentow duchownſtwa,) je tam pjecźa 178. Poſdźiſcho ſměje němſki univerſitet ßnadź wokoło 100 ſtudentow mjenje, dokelž na nim nětko hiſchcźe tejko Cźechow ſtuduje, kiž ßu do tuteho univerſiteta tehdy ſaſtupili, jako hiſchcźe žadyn cźěſki njeběſche.

* Na kajke waſchnje ßo w runinach połnózneje Ameriki ſkót plahuje, ſhonimy ſ powjeſcźow jeneho ſpißacźela, kotryž je ßwoje pucźowanje w tamniſchich krajach ſjawnje wopißał. Tón ßamy piſche: Plahowanje howjadow w runinach a dolinach połnózneje Ameriki ſtawa ßo ſ najwjetſchej ßurowoſcźu pſhecźiwo ſkotej. Wjele tyßaz (tawſynt) howjadow kóžde lěto wonka na runinach, hdyž na nich lodojte wětry howrja, ſmjerſnje a hłodu wumrje, dokelž maja jich wobßedźerjo wjazy wužitka, hdyž ſkotej kónz wſacź dadźa, hacź hdyž jón w ſymje žiwja a jemu hródźe twarja. Tradanje a cźerpjenje, kotrež dyrbi ſkót wuſtacź, prjedy hacź jón ßmjercź wumóźe, ßo wopißacź njehodźi. Wutrobina twjerdoſcź a njecźucźiwoſcź je kóždemu ſkótplahowarjej nuſna, kotryž ma ßwój ſkót na paſtwiſchcźach połnózneje Ameriki. Schtóž je jenu ſymu w runinach pſchětrał, tón tamny lodojty wětr ſnaje, w kotrymž cźłowjek, najtołſchi kožuch wobleczeny, hacź do koſcźow pſchemrěje. Stako ßo je, ſo honjerjo, pſhecźiwo wſchemu wjedru ſkrucźeni, na ßwojich woſach ſmjerſnychu, hdźež běchu pſched ſymnym wětrom wukhow pytali. Sſłaby ſkót, ſ nuſu ßo žiwjazy ſe ſmjerſnjenej trawu, ßo pſched tajkim wětrom ſhubjuje, ſtadło pſched wětrom cźěri a hdźež w puſcźinje nimo cźehnje, je jeho žałoſtne rucźe ßłyſchecź. Tſchepotajzy cźaha ſtadło po bjeſkóncźnych runinach, podarmo ſa wodu pytajo, ſo by palazu lacźnoſcź ſahnało. Wodowe dźěry ßu ſamjerſte, ßłabſchi ſkót ſpada a ßněh jón ſawěje. Do mrějazych howjadow ßo wjelki dadźa, pſhecźiwo kotrymž ßo ſe ßwojimi ßłabymi mozami wobaracź njemóźa. Strachotne rucźe wboheho ſkotu w wokomiku, hdźež póſnaju, ſo budźa žiwe ſeźrane, je do wutroby rěſaze. Stadło, ßmjertne rucźe ſaßłyſcho, ßwoje poßlednje mozy napina a dźiwje dale cźěri, wjelki pak ßo na panjene howjado wala. Wone chze ßo hiſchcźe ras ſběhnycź, tola wjelki je ſaßo dele ſtorhnu a jemu brjuch ſe ſubami rósdrěja, ſ kotrehož cźrjewa torhaja, prjedy hacź je kruwa kónz wſaka. Hdyž je wjelcźe ſtadło kruwu ſeźrało, potom ſaßo ſa howjadami cźěri. W ſymje 1871—1872 ßu wobßedźerjo ſtadłow tſi ſchtwórcźe ßwojeho ſkotu ſhubili. Naleźcźe 1881 bě wjele tyßaz ßłaknjenych howjadow pſchi rězy Arkanſas widźecź. Móźe ßo potom něchtó dźiwacź, ſo ßu tamni paſtyrjo njecźłowſzy ßurowzy? Schtóž pjenjeźneho wužitka dla ſkocźecźu najhórſche cźerpjenje njeßmilnje wutracź da, tón njech ma napohlad a waſchnje cźłowjeka, tola cźłowjek wón njeje.

* Kónz jeneho hracźka. W Pariſu tele dny ſtareho muža, w womorje leżazeho, na haßy namakachu a jeho do bliźſcheho ſpitala donjeßychu. Wón móźeſche ßłaboſcźe dla jenož ſ kiwanjom k roſumjenju dacź, ſo ſa tſi dny niczo wjazy jěść njeje. Jemu nětko wino, mloko a ſopu podachu, tola wón ßo wjazy ſhrabacź njemóźeſche a hiſchcźe tón ßamy dźeń wumrje. Jako ßo ſa nim wobhonjachu, naſhonichu, ſo wón Leon X... rěka a ſo je něhdy

jara bohaty był. Tola ßwoje samoženje bě na khartach rosmjetał, tak wón na pschikład w lěcže 1861 w Baden-Badenje ſa jenu nóz 300,000 frankow pschěhra. Jako niczo wjazy njemějesche, ßo wón psched ßwojej ßwójbu a pschecželstwom khowasche a ßo jako proscheŕ žiwjesche, tola ßamo też naproschene pjenjesy wón w korczmach ſ khartami a kóstkami rosbroji, tak so dyrbjesche skónczńje hkodu wumrjecź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Kowark, murjeŕ w Jeńkezach, ſ Hanu Augustu Mitaschez tam. — Khorla Gustav Kühna, rěsnik tu, ſ Hanu Lejnu Emiliju Wehnertez ſ Delnjeje Kiny.

Pětrowska zyrkej: Khorla August Dubski, dźěłaczeŕ w gasowej fabrizy, ſ Hanu Marczinkez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Pawoł Herman, Matyja Miczki, fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Hana Martha, Jana Sibera, fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Hana Martha, Khorle Augusta Kóczki, pohonczа w Dohruschi, dź. — Alwin Richard, Jana Wiczasa, khěžerja a dźěłaczerja na Zidowje, ß.

Pětrowska zyrkej: Martha Lejna, Khorle Ernsta Pětschki, dźěłaczerja a wobydlerja, dź. — Jan Max, Jana Hawscha, drózkarja a wobydlerja, ß. — Richard Pawoł, Jana Augusta Kobanje, dźěłaczerja a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 6. oktobra: Emma Lina, Jaroměra Augusta Woblika, reſtawratěra, dź., 4 l. 4 m. — 7. Hendrich Klemens, Jana Augusta Flaka, pohonczа a wobydlerja, ß., 2 l. 7 m. — 13. Emil Alfred, Ernsta Bohuwěra Emila Kunatha, tyscherja na Zidowje, ß., 4 l. 9 m. 26 d. — Hana Augusta, Jurja Wiczasa, dźěłaczerja na Zidowje, dź., 22 d. — 14. Hana, njebo Pětra Fastena, žiwnoscerja w Malym Wjelkowje, wudowa, 68 l. 8 d. — 16. Khorla August, Ernsta Wylema Lüki, khěžerja a ratarja na Zidowje, ß., 4 m. 24 d. — 17. Marja Martha, Ernsta Bohuwěra Emila Kunatha, tyscherja na Zidowje, dź., 1 l. 19 d.

Wjedro w Londonje 19. oktobra: Cžopte.

Czeho dla ßu lěpsche

dyžli druhe ßrědki? Tuto praschenje husto ßłyschachmy, hdyž ßo na tak mjenowane schwajzarske pille haptykarja R. Brandta spomni. Jenoż toho dla, dokelž tute niz kaž ßele, hórkowoda, mixtury a druhe pille spěschnje ßylnje wotwodźuja, czrjewa ßłabja a ſ tym jenoż hischcze wjetsche satykanje sakoża, ale, so czrjewa niz bóle hacž je trjeba wabja, muskle poßylnja a po czaßu wužiwanje lekarstwa zyle njenusne scżinja. Dostacź je schachtliczka tutych pillow po 1 mk. w snatych haptykach.

Fabrikant pianofortow **Weidenslauker, Berlin**, je ßwoje fabrikaty psches ßudniske sapißanje kitazeje marki „Mignon“ psched poczinjenjom sakitacź dał. Wschitke kulturne ludy semje kupuja tute woßebne instrumenty. Firma wobsteji ſ 1872.

Dobrowólne pscheßadżowanje.

Wot podpißaneho hamtskeho ßudnistwa maja ßo

29. oktobra 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

leżomnoscże **Jurja Schlotzy** w Khróscże, a to

khěžkarska žiwnoscź cžißko 13 palneho katastra a folium 13 leżomnostnych a hypothekskich knihow, toho runja

połnej parzelli cžißko 201 sahonskich knihow a folium 24 leżomnostnych a hypothekskich knihow a cžißko 202 sahonskich knihow a folium 31 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Khróst,

kotrež leżomnoscże, 2 hektaraj 85 arow (= 5 akrow 46 □prutow) ſ 68,44 dawkskimi jenoscźemi wobßahaze, ßu wot wjeßnych grychtow na

3210 hriwnow

taksirowane, **na městnje ßamym w Khróscże,** a toho runja tam **scźěhowazy dźeń** dopołdnja wot 10 hodźin **domkhowane žně** a **hospodarski grat,** tam ßo nadeńdźazy, psches tamnische wjeßne grychty na dobrowólne waschnje na pscheßadżowanje pschedawacź.

Pokasujo na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w korczmje w Khróscże wupowěßnjene, wopißanje leżomnoscźow a pscheßadżowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Schlotzez khěžkarskej žiwnoscźi seschli, k ßadżenju ßo samołwili, ßwoju płaczenjakmanoscź dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 18. oktobra 1883.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel. Dr. Krgr.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

13. oktobra 1883.

Žitowy dowos: 2479 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	50 kg.	9	52	10	71	10	12	10	83
Rožka	50 kg.	8	16	8	54	8	16	8	54
Jeczmjeń	50 kg.	6	88	7	43	7	23	7	61
Wowß	50 kg.	6	50	6	88	6	50	6	80
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	18	—	22	—	—	—	—	—
Prožata	846 schtuk, schtuka	8	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	80	4	85
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Khěža na pschedań.

Nowonatwarjena khěža ſ dwěmaj dospołnje dźělenymaj wobydlenjomaj je w zyłym abo kóžda połoja woßebje se sahrodu abo bjesnjeje w Boranezach pola Budyschina na pschedań

Wscho bližsche je tam cžißko 1 shonicź.

Wuhlopschedawarńja
Robert Philipp w Budyschinje
na garbarskej haßy 1

porucza cžesczenym tudomnym a wonkowskim wobydlerjam ßwoje najlěpsche **Mariascheinske** a **Oßegske** ßmołubłyschczate **kamjeńte wuhlo** w zyłym a po jenotliwym dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Dokelž budu ßo ßwěru prózowacź, mojich cžesczenych wotebjerarjow jenoż se sprawnej tworu po wasy a měrje najtunischo a najlěpje spokojicź, proschn wo wobkedźbowanje.

S najwjetschim poczesczowanjom

Robert Philipp.

Rudolf Wilhelm
na ßerbskej haßy cžißło 16

ßwój bohaty skład **rjenje toczenych, praßowanych** a **prostych schkleńzow,** toho runja **bělh, posłoczany** a **molowany porzelan** a **kamjeninu,** dale **schpihele, gardinowe žerdźe, rosety, polirowane lejsty** we wschěch družinach po jara tunich płaczisnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Koprovitriol,

zyły a tokczeny, k naczinjenju pschenży porucżataj **bratraj Mětschej** w hoscżeńzu „k słotej hwězdźe“ na žitnych wikach.

Turkowske a cžěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Wosjewjenje awkzije.

Pschecźehnjenja dla budźa ßo **njedźelu 21. oktobra t. l.** popołdnju wot 2 hodźin w **Rabozach** pola podpißaneho ßlědowaze pschedmjety, jako:

1 sofa, 1 drastkhamor, 1 komoda, 1 łožo, 1 kara, ławy, stólzy, handwjerski grat a wschelake druhe kmane wězy

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Langa,** wothladowar żelesnizy.

Poßleschczowe pjerje

ßo kupuje a pschedawa wot **Frödy** pschi rybjazych skhodźeńkach.

Wolij

k masanju młócźazych maschinow,

tuk

k masanju konjazeho gratu, rjemjenjow, schkórnjow atd.,

drjewowy wolij

k barbjenju deskowanych wosow, wrotow a płotow atd., punt po 20 np.,

kolmas

je pschezo po puntach a zentnarjach pola mje na Hoschiz haßy 23 w dworje na pschedań.

A. Lorenz.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucźa

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa

Hermann Klemm na bohatej haßy.

My jako woßebje płaczisny hódne scźěhowaze **zigarrowe druźiny** porucźamy:

№ 95 a 88	. .	1	schtuka po	3	np.,
= 82	. . . .	12	= =	40	=
= 80 a 78	. .	10	= =	35	=
= 76	. . . .	12	= =	45	=
= 77, 75 a 74	.	1	= =	4	=
= 71	. . . .	10	= =	45	=
= 70, 68, 67 a 65		1	= =	5	=

toho runja wulki wubjerk lěpschich druźinow s rukowanjom sa jich wubjernu dobroscź, barby po żadanju.

Pschedawarńja
Straßburgskeje khěžorsk. tobakoweje fabriki
w Budyschinje na bohatej haßy.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucźa ßwój wulki skład **koschloweho barchenta** po jara tunich płaczisnach. Wón je 5/4, 6/4 a 9/4 schěroki a płaczi metr: 35 np., 42 np., 45 np., 49 np., 53 np., 62 np., 70 np., 79 np., 88 np.; **stary łóhcź**: 20 np., 23 np., 25 np., 28 np., 30 np., 35 np., 40 np., 45 np., 50 np. Też porucźam runje tak schěroke **tkaniny sa ßukńje,** metr: 70 np., 79 np., 88 np.; stary łóhcź: 40 np., 45 np., 50 np.

Mój skład

nasymskich a symskich mězow

ja nětko, so bych s nimi wurumował, sa kóždu jenoż někak spodobnu płaczisnu pschedam.

H. Langa

9 na žitnych wikach 9

s napschecźa słoteje hwězdy.

Konditarńja W. Müllera

na mjaßowym torhoschczu

porucźa wschitke druźiny pjecźwa, jako **tykanzy, torty, pampuchi** se 6 wschelakimi pjelnjenjemi, **thejowe pjecźwo** wscheho waschnja, wulki wubjerk **zokrowych** a **schokoladowych tworow,** kaž też wschelake symne a cźopke picźa, jako **khofej, schokoladu, kakao, theje, piwa, likéry** a **wina,** ma też stajnje hotowe **kmótsjaze wonjeschka** a **kmótsjaze ßłódke titki** se wschitkimi někak požadanymi wupyschenjemi a skasanja najsprawnischo a najßwěrnischo wobstara. Tuta konditarńja poskicźa jara spodobny pschebytk, też ßo tam **ßerbski** rěcźi.

Swoju pschedawarńju

tapetow, rulowow, tepichow, möblowych tkaninow, blidowych rubow a gardinow

ßym 1. oktobra s Hoschiz haßy do

kupnizy (gewandhaus),

s nutskhodom na torhoschczowym boku,

pschepołożił. Ja ßo sa dowěrjenje, hacź dotal spožczene, rjenje dźakuju a proschu, so by ßo mi to ßame też dale sdźeržało.

S pocześcźowanjom

Ludwig Kuhlmann.

Cźescźenym tudomnym a wonkowskim wobydlerjam s tutym k nawjedźenju dawam, so ßym w domje mojeho nana **pjekarńju** sakożił. Dokelž budu ßo prózowacź, dowěrjenju, mi spožczenemu, doscź cźinicź a wotebjerarjam, mje poczescźowazym, s dobrej a derjeßkłodźazej tworu pożkužecź, proschu wo dobrocźiwe podpjeranje mojeho pschedewsacźa.

W Hrubocźizach, 20. oktobra 1883. **Jan Bohuwěr Scholta.**

Sa

ßedlarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drele w wulkim wubjerku,
kožopłat, cźorny a pißany,
płachty sa pokrycźe wosow,
sofowe poczehnjenja, damaßtowe a ripsowe,
wosowe ripsy, schěre a módre,
po wurjadnje tunich płaczisnach.

Ludwig Kuhlmann
w Budyschinje, na kupnizy (gewandhaus), nutskhód na torhoschczowym boku.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecźa hłowneje straże (hawptwachi) porucźa **letne jaki** a **żakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Pianina w Amsterdamje prämiirowane.
Tunjo za hotowe pjenjezy abo małe raty!
Fabrik Weidenslaufer, Berlin NW.
Bjez khóstow na pruhu. Prospekt darmo.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmeje přichodnu **njedźelu 21. oktobra** swoju měsačnu zhromadźiznu. Započatk w 4 hodź. popołdnju. Wšitke sobustawy na wopyt přeprošuje

Kliemand, městopředsyda.

21. a 22. oktobra

reje w Lahowje.

Na nje najpodwólnischo pscheproschuje

Hühna.

Generalna shromadźišna

provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo

w Budyschinje

wutoru 23. oktobra t. l. popołdnju w 3 hodźinach

w auli Budyschskeho gymnasija.

Dźeńśki porjad:

1. Rosprawa śliczbowanja a pokładnizy.
2. Powjesćże wo młodźeńskich towarstwach.
3. Pschednoschk towarstwoweho prědarja R. Seidela: „Schto mamy sa naß psche vagabundow (dundakow) cźinicź?"

Po § 5 wustawkow towarstwa ßo na to ßobustawy towarstwa, kotśiž wo wotpohladanja towarstwa rodźa, najpodwólnischo pscheproscheja.

W Budyschinje, 12. oktobra 1883.

ſ Zezschwitz, pschedßyda.

Wutrobny dźak.

Niz jenoż w mojim 52létnym skutkowanju w zyrkwi a schuli, ale też pschi mojim sastojnskim jubileju, pschi mojim dźélenju wot Minakała a pschi mojim pschebywanju w Psowjach ßu ßo mi na jara spodobne a swjeßelaze waschnje tak psche=wschu měru wjele wopokasmow ßwěrneje luboscże, dobroczinweho dźélbracźa a pocześcźowazeje pschecźelniwoscże dostałe a drohe, kaž też wjele snamjenjaze dary woprowali, so mam sa ßwoju ßwjatu pschißłuschnoscź, tudy sa to wschitko ßwój dźak sjawnje wuprajicź. Tón Knjes, kotryž je wscho derje cźinił, njech to kóždemu bohacże saruna!

J. A. Garbař, em. zyrkwinski wucźeŕ.

W Delnjej Kinje

śpěwny konzert

njedźelu 21. oktobra,

daty wot mužskeho śpěwanskeho towarstwa se Židowa.

Na to najpodwólnischo pscheproschuje

M. Wehnert.

Sapoczatk w 7 hodźinach.

Mužske śpěwanske towarstwo se Židowa.

Ratarśzy schulerjo móża hischcże rjanu tunju **peusiju** dostaeź na schulskich hrjebjach 10, po dwěmaj skhodomaj na prawym boku.

Wuczobnik pytany.

Młody cźlowjek, Sserb a se schulskimi wědomoscźemi derje wuhotowany, móże pod spodobnymi wuměnjenjemi jako **wuczobnik** do **Smolerjez knihiczischczerńze** w **Budyschinje** sastupicź.

Młoda holza, kotraż chze dospołnje schwadlistwo nawuknycź, móże hnydom spodobne město dostacź na bohatej haßy 16 w sadnym twarjenju.

Dwě holzy, kotrejž chzetej schwadlistwo nawuknycź, mózetej hnydom sastupicź w rěsniskej haßy cźißko 19 po 1 skhodźe.

Ssylnu **domjazu dźówku** pyta k 1. novembra rěsnik **Eyßler.**

Někotre stwinske a khěžne holzy a kuchaŕki s dobrymi wopißmami k nowemu létu pyta pschistajeŕski muž **A. Beyer** w Hodźiju pola Zicźenja.

Palenzowa blescha, na pucźu w Łupjanskej Dubrawzy leżaza, je toho dla sběhnjena, dokelž je wona kóždemu kwaßnemu hoscźej tak derje ßłuschała, kaž tomu, kiž wudawa, so je ju sapłacźił, tola pak to wěrno njeje; njech ßo tón ßamy sa ßwój nóß pschima a njech druheho pakoscźenja dla na pokoj wostaji, — hewak dale. — —

Tebi, o „Lipa Rakečanska", Ty młody štomo serbski, přiwoła z cuzby hišće po hórkim dźělenju za dalši přichod: kčěj, rosć a přibjeraj! wzmi pod Twoje zelene hałozy lube Delany sakske a pruske! Budź w lubosći a přejenosći pycha swojeho luda!

Bjarnat Krawc,
wučeŕ a dotal předsyda.

Palma měra na row

njebo

Marje, Khorle Schokty w Scheschowje

mandźelstseje.

Tak srudny podawk wo prawdźe
Njej' dołho był tu na tym ßwěcźe,
Kaž Scholcźiz dom we Scheschowje
Je potrjechił we tutym lěcźe,
Hdyž je ta macź — o srudoba —
Na cźežki porod wumrjela.
Hdyž tuta luba macźerka
Wě dwójnikow tu porodźiła
A styknu bolosćź pschětrała,
Wě wona hischcże tši dny żiwa;
Tej dźěcźatzy, kiž wumrjeschtej,
Tu macź też ßobu wsałej stej.
Ta luba macź, kiž psched létom
Je dwójnikow też porodźiła
Tak bolosnje a se styskom,
Ta wosta tehdy lědom żiwa,
Zno tehdy jeje żiwjenje,
Móhł rjez, na nitzy wißasche.
We mandźelstwje je była jow
Tu malo pisches tši léta żiwa,
Je dwaj krócź dweju dwójnikow
A jedn' krócź jene porodźila,
Tak so w tśilétnym mandźelstwi
Pjecź dźěcźatkow tu porodźi.
Ty ßy we ßwojej młodoscźi
Tu pschezo zyle strowa była,
Ach! ale w twojim mandźelstwi
Toh' wjeßela ßy malo měła;
O! kak cźi nětko derje je,
Prjecź je wschě styskne rudźenje.
A tak ßo twój běh dokonja,
Hdyž tśiżycźi lět běsche stara
Toh' dwazyteho augusta,
Wot ßwojich wopłakana jara,
A sawostaji sa ßobu
Tych starschich — muża — ßyrotku.
Nětk ßy po' schtyrjoch dźěcźatkow,
Pschi żiwjenju je jeno jene,
Bóh daj, so by wschak było jow
Tu k wschemu dobrom' wotcźehnjene.
Bóh ßmil ßo nad tej ßyrotku
Po ßwojej huadźe, ßmilnoscźu.
Twój luby nan a macź, kiž ßu
To dźěcźo dotal wotcźahnyli,
Cźi budźichu je s luboscźu
Też dale rad a lubje měli,
Tón nan pak jim to dźěcźo wsa
A něhdźe druhim ludźom da.
A tak wój starschej styskniwje —
Wy luby nano, luba macźe —
Wo lubu dźówku płakacźe;
Wy wschak ßej myßlicź njetrjebacźe,
So waju dźówka jeniczka
Je zyle sa waj' shubjena.
Ně! junu, junu budźetaj
Haj, junu tamnu stronu rowa —
S tym ßo wój starschej troschtujtaj, —
Ju wěcźe saßo dostacź s nowa,
Hlaj, Boże ßkowo w bibliji
To nam to twjerdźe wobkrucźi.
A tak spi, luba dźówka jow,
We Njeßwaczidle na kerchowje
Po' schtyrjoch lubych dźěcźatkow —
Móhł rjez — tu s nimi w jenym rowje,
Hacź Bóh waß wschěch saß' wubudźi
Psches hnadu k wěcźnej sbóżnoscźi.

Jara srudźenaj starschej

Jan Kschižan w Scheschowje
a jeho mandźelska
(psches Pětra Młónka).

Sjawny dźak!

S zyłej wutrobu wobżarujemy, so naß nasch dotalny wulzysaßkłużbny pschedßyda k. wucźeŕ **Bjarnat Krawz** wopuschcźi. Jemu ßmy wo prawdźe sa jeho njespróźniwe dźěło wulki dźak winojcźi. Wón je tu, hdźež hižo ßerbske cźucźa drěmachu, s zyłej mozu na to dźěłak, so bychu Sserbja saßo wotucźili a ßo na to dopomnili, so ßerbska krej w jich żiłach cźecże. Duž sałoži psched nětko wjazy dyżli 3 létami tu w Rakezach ßerbske towarstwo „Lipa" a stoži wschu móżnu próżu na dalsche roswiwanje tuteho ßerbskeho towarstwa. A sawěscźe! jeho próza njebě podarmo, jemu mamy ßo dźakowacź sa to, so tu nětko stejimy Sserbja sjednocźeni w ßerbskim towarstwje. Toho dla wuprajamy k. wucźerjej **Krawzej** hischcże junu ßwój najwutrobnischi dźak sa jeho njespróźniwe dźěło mjes Sserbami nascheje wossady, a proßymy Boha, so by jeho na dalschich pucźach se ßwojej hnadnej ruku wodźił.

W Rakezach, 15. oktobra 1883.

W mjenje pschedßydstwa
Kliemand, městopschedßyda.

K tomu cźißku Serbski Hospodaŕ cźißko 20 a jena pschiłoha.

Pschiłoha k czišłu 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. oktobra 1883.

Wupschedawanje.

Dźělbu konschich **rubischczow na hłowu, taillowych rubischkow a kapotow** ſ wołmy a mohära pschedam, ſo bych ſ nimi wurumował, po kóždej jenož někak ſpodobnej płaczišnje. Ja czinju woßebje na to kedźbne, ſo ßu to wulke **kemschaze** rubischka na hłowu a ſo ßo ſ tym ſkładnoſcź dawa, wo prawdźe něschto tunjo kupicź.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

NB. W khlamach ßo **ßerbſki** rěczi.

Shawlowe rubischka,

ſe židy, wołmy a półžidy, w rjanych nowych muſtrach a w wulkim wubjerku, porucza ſchtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacź do 12 mk.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Barchent k koschlam!

dobru trajnu a njepuschczatu płókanjo-kmanu tworu pschedawam po ßlědowazych płaczišnach derje ſrjadowanu,

kóhcź wot 22 np., 25 np., 30 np., 35 np., 40 np., 50 np.,
metr = 38 = 44 = 52 = 61 = 70 = 88 =

półwołmjane tkaniny ſa ßukuje,

kóhcź 40 np., 45 np., 50 np., 55 np.,
metr 70 = 79 = 88 = 97 =

koßmate barchenty a kalmuki,

kóhcź wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

běło-koßmate pikéje,

wulki ſortiment, 6/4 ſchěroke,
kóhcź wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wſchitke podſchiwki,

jako **zanella, podſchiwk do rukawow, dybſaczny drell, kroaséj, dwójne ßukno, žakonet, ſhirting** atd. we wſchelakich barbach a ſrjadowany po jara tunich płaczišnach.

Sa **krawzow a ſchwadlicze** po fabrikſkich płaczišnach.

Płaczišny ßym ja pſchi wſchitkich tworach tak tunjo postajił, ſo budźa wěſcźe wſchitzy mje wopytowazy ſ pokojom, woßebje pſchi ßerbſkim spěſchnym a pilnym poßłużenju. Toho dla proſchu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

H. G. Kubasch jun.

pſchi mjaßowych jětkach 1

ßwój wulki ſkład jenož derje dźěłanych **ſymſkich nadwoblekarjow** a wſchu druhu hotowu **mužazu** a **hólczazu draſtu,** toho runja wulkotny wubjerk dobrych **draſtnych** a **nadwoblekarſkich tkaninow** najnaležniſcho porucza.

Skaſanja po měrje ßo ſtajnje po najnowſchej módźe a po ſolidnych płaczišnach wobſtaraju.

Symſke nadwoblekarje, ßukuje, khołowy atd.

derje a trajnje ſ nowa wobarbja a ſa 8 dnjów hotowe sčzini

parna barbarnja W. Kelling.

Na brunizowych podkopkach **Lusatia** w **Wukranczizach** leži wjele tyßaz kórzow ßucheje kruchateje a ßrěnjeje brunizy (braunkohle) na pſchedań, też je tam wulka dźělba ßuczkojteje a ßypanſkeje brunizy doſtacź.

50 jerjowych ßudow

ma tunjo na pſchedań

Richard Pötſchka

pódla měſchczańskeje haptyki.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczišnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

Pſchecźelne ßerbſke poßłużenje.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Mój wulki ſkład hotowych **žonjazych** a **mužazych pjelzow, mufow, boaßow,** kaž też wſchelakich **pjelzowych kóžkow** proſchu ja pſchi potrjebje dobroczźiwje wobkedźbowacź.

Heinrich Langa
9 na žitnych wikach 9
ſ napſchecźa ſkoteje hwězdy.

NB. Skaſanja ßo na najlěpje wobſtaraja.

Koſaze, naſymſke, ſajecze a **karnikkaze kóžki** kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Sporuſchk

kupuje **Otto Engert.**

Bróſtwon (kalmus),

ßyry a běleny, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach **ßrodowſka haptyka.**

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadowanja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

W redakciji „Serbskich Nowin“ a administraciji časopisa „Łužica“ w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Dobru pšeńčznu muku

porucza k **domkhowankam** a **kermušcham**

C. Kahrowe.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cžerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cžorne** a **mašne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, wołtarne šwěžy, wóškowe šwěžy** pšchedawam tak tunjo a dobre, so šo zuby wokołonoščeŕ se šwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža šo cžešcžene hospody a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pšcheßwědcžicź.

Hermann Puy
na šerbskej haßy w Budyšchinje.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann
na wulkej bratrowskej haßy

porucza:

Hamburgske kódźniske khołowy . .	po mk.	10.50,
jendželske kožane khołowy	= =	9.50,
němske kožane khołowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manšchestrowe khołowy**	= =	3.50—4.50.

Pšchepoloženje khlamow.

Wot 1. oktobra t. l. je moja **pšchedawarnja mužskeje** a **hólcžeje drasty** w

kupnizy torhoschczoweje strony, khlamy No. 1.

Sa dowěrjenje, mi hacž dotal w tak bohatej měrje wopokasane, šo najlěpje dźakujo, najpodwólnischo proschu, mi to šame też w nowym pšchebytku wobkhowacź chzycź.

S pocześcźowanjom

Louis Gadt.

W blizschich dnjach wunźe s nakładom šerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa:

Dr. Marcźin Luther.

Jeho žiwjenje a jeho skutki. Jubjelski dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poskicźił **Jurij Jakub**, farar w Njeßwacźidle.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje šłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wošebje dobrym šłodźe porucźataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsacźu 5 puntow wo 5 np. tunscho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtunischich płacźišnach. Wubjerny twjerdy „**ff. khěžorski raffinade**“;
syrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — też wschitke druhe twory w najlěpschej dobroscźi a po wschomóžno tunich płacźišnach.

Pschecźelniwe šerbske poßłużenje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich šerbskich cźaßopišow.

K kermuscham

porucza

tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeński a zitronowy wolij
w bleschach a wuwaženy,
tykanzowu barbicźku (safran),
ff. korjenje, zyłe a tołcźene,
cźěkazu šól
(flücht. Salz) k pjecźenju wuroscźeneje pschenicy

hrodowska haptyka.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margariu-butru w snatej dobroscźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
šu dostacź pola

Gustava Posera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Ceara khofej,

seleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

seleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

seleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,

jara dobry a móznje šłodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**

Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Pschedawanje a **porjedźenje cźaßnikow** (šegerjow) wschěch družinow, derje a tunjo, poskicźa **A. Mager** na šerbskich hrjebjach s napschecźa stareje kaserny.

Do Adelaide
(w połodnischej Awstraliji)

wobstara s parokódźu ratarskich a semskich dźěłacźerjow po *M.* **164** sa familiju

Adolph Hessel
w Draždźanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 27. oktobra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wojerske towarstwo sakskich grenadierow je prynza Bjedricha Augusta, kiž je w tu khwilu wyschk grenadierskeho regimenta, sa swojeho czeßneho sobustawa pomjenowało. — Jeho Majestosć kral Albert pschijědże 20. oktobra s prynzomaj Jurjom a Bjedrichom Augustom do Tharanda. Tamnischi studentojo hajnistwa běchu so psched dwórnischczom sestupali a potom, jako bě jedyn wot nich wyßokich hosczi najpokornischo postrowił a kral so sa to mikoscziwje podźakował, kralej sławu wunjeßechu. Kral je so s prynzomaj wot tam na honćwu podał. — Dźeń 22. oktobra kral w drazdźanskim hrodże s ministrami dźełasche a radu składowasche a so wjeczor s prynzomaj, hižo horka naspomnjenymaj, na honćski hród w Wermsdorfje poda. — Jako wěrne so powjeda, so su so krajne dokhody (nutspschińdźenja) tak pschisporili, so budże so 20prozentski pschidawk dokhodneho dawka (Einkommensteuer) w swojim czasu spuschczicz móz. Też chze ministerstwo finanzow na krajnym sejmje tón namjet stajicz, so so pschichodnje njeby žadyn schußejowy pjenjes wjazy dawacz trjebał.

— „Kölnske nowiny“, kotrež też husto doscz s němskokněžorskeho ministerstwa nastawki dostawaja, wóndano pißachu: Nasche (němskokněžorstwowe) postajenje k Rußowskej, kotrež so w nowinach czasto jako tajke wudawa, so so ludźom strach twori, njeje po prawym tajke, so by móhło někoho do njeměra stajicz. So by němske kněžorstwo chzyło s Rußowskej wójnu sapoczecz, to žadyn rosumny, wězy wustojny człowjek wěricz njemóże, pschetoż wone też tehdy, hdyž by wójnu dobyło, njeby žaneho wužitka s toho měło. Duž su to jenoż hołe blady, hdyž so powjeda, so chze němske knježerstwo s ruskim wójnu wjesczi. A schtoż to měnjenje nastupa, jako by ruske knježerstwo s němskim wójnu sapoczecz chzyło, dha pruske knježerstwo derje wě, so ruske ani na to njemyßli. Hdyž też někotre ruske nowiny wójnu mjes Němskej a Rußowskej wěschcza, dha su to hołe blady; pschetoż tajke wěschczenje so dopjelnicz njemóże. — Pruski krónprynz je na swojim narodnym dnju s krónprynzeßynu do Baden-Badena pschijěł, so by tutón dźeń s kněžorom a kněžorku w hromadże był. Wón je so hischcze wjeczor do Wiesbadena podał, kněžor Wylem pak je so 23. oktobra rano do Barlina wrócził. Schtwórtk 25. oktobra wón na pscheproschenje hrabje Stollberga do Wernigeroda pschijědże, so by so na tamnischich wulkich honćwach wobdźělił. — S Friedrichsruha pißaja, so je strowosc wjerscha Bismarka nětko zyle dobra. Wón w krajnych należnosczach pilnje dźěła, so by tak derje pruskemu krajnemu, kaž też němskemu kněžorstwowemu sejmej wschelake nowe sakonje k wuradźowanju pschedpołożicz móhł.

Awstrija. Evangelska synoda tych awstriskich krajow, kotrež pod winske ministerstwo słuscheja, w tu khwilu w Winje wuradźuje. W prjedawschich czasach so w tutej synodże jenoż w němskej rěczi jednasche, hacz runje běsche wjetschina na najbóle słowjanska. Na lětuschej synodże je 64 deputirtow, s kotrychž 43 k augsburgskemu a 21 k reformirtskemu wěruwusnaczu słuscheja. W reformirtskej dźělbje su pjecza jenoż 4 Němzy. Duž je synoda wobsankka, so ma so protokoll hłownje w czěskej, pódla pak też w němskej rěczi napißacz. — Na Morawje su so loni czěske schule wo 32 pschisporiłe, němska pak tam žana pschirostka njeje. — S Khrowatskeje pißaja, so je so tójschto wójska, tam njeměra a sběžkow dla póßłaneho, saso do swojich prjedawschich garnisonow wróczilo, dokelž je w Khrowatskej saso wscho czicho. — Turkowski general Mukhtar-pascha je s Wina jara spokojeny wotjěł, dokelž su jeho tam pscheßwědczili, so awstriske knježerstwo žaneho sleho wotmyßlenja pschecziwo Turkowskej nima. Wón je so na swojim domojpuczu do Rumunskeje podał, so by tamnischeho krala wopytał a s jeho ministrami někotre należnosczе rosrěczał.

Franzowska. Anamskeje należnosczе dla je franzowske ministerstwo s Tonkinga powjesc dostało, so tam w poßleńschim czasu žane bitwy abo nadpady njejsu byłe. Chinesyske wójsko, kotrež bě mjesy hacz do Monkaja wobßadźiło, je so psched krótkim domoj wróczilo.

Rußowska. Najważnische ruske nowiny „Moskowskije Wědomosti“ pißaja: Postajenje němskeho kněžorstwa je tak spodobne, so dyrbi kóždy pschipósnacz, so je so jeho swjask s Awstriju jenoż k sdźerżenju měra stał. Rußowska, kaž naspomnjene nowiny praja, hlada też na wsche waschnje sa tym, so by so měr sdźerżał, a wona na žadyn swjask s Franzowskej njemyßli. A hdyž nětko franzowske nowiny wudawaja, so ruski minister swonkownych należnosczow knjes Giers do Parisa pschijědże, so by s franzowskimi ministrami jednał, dha je s tajkeho wudawanja widźecz, so drje bychu Franzowsojo radźi s Rußami do swjaska stupili, ale, praja „Moskowskije Wědomosti“, knjes Giers budże so psched nimi pasc a do Parisa njepóńdże. — K zyrkwi, kotraž ma so w Petersburgu tam natwaricz, hdyž bu kněžor Alexander II. 13. měrza 1881 wot nihilistow na žadławe waschnje smjertnje ranjeny, tak so bórzy wumrje, je so 18. oktobra sakładny kamjeń na swjedźeńske waschnje położił. Pschitomni běchu kněžor Alexander III. a zyła kněžorska swójba, ministrjo a generalojo, kaž też drusy wyßozy knjeza a sastupjerjo městow a wjeßnych wokrjeßow. Duchownstwo, kotrež poßwjeczenje wukonja, wobstejesche se wschelakich arzybiskopow, biskopow a druhich duchownych. Póßłanzy zusnych knježerstwow běchu też pschischli.

Serbija. Sserbski kral Milan je wot němskeho kněžora jedyn s najwoßebnischich pruſko-kralowskich rjadow, mjenujzy rjad (orden) czorneho wórka (hodlerja) dostał.

Wólharska. W tutym kraju měr a pokoj dale a bóle pschibjera, hacz runje bychu tam někotsi s nowa njejednotu mjes wjerchom a ludom sałożicz chzyli.

Jeno junu pjany.

Powjedanczko ſ ludu.

(Pokraczowanje.)

Wo wßy bě pſched nětkotrymi dnjemi muž wumrjeł, kotryž bě wjele ſe ſaprajenjom lěkował. To bě wěz, wo kotrejž hnydom roshorjene rěcže naſtachu. Někotſi běchu njewěriwi a wußměſchachu ſaprajenje, druſy je ßaßo khwalachu. Mjes tutymi bě też Lěßnik.

Rěczachu wjele, woßebje Lěßnik njemóżeſche ſaprajenje dowukhwalicz. Rólnik njebě ßo ſ wopředka ani do rěczow měſchał, tola hdyž ſkónczńje Lěßnik njepſcheſta khwalicz, pocża jemu napſchecżo rěczecz. Lěßnik bě pſchi jeho ßkowach na ßmjercz woblědnył; na dobo, hdyž Rólnik rěczecz pſcheſta, ſaliny ßo zyłe wobliczo ſ purpurowej krwju, wocżi ßo jemu tak rjez paleſchtej, ſo ßo Rólnik wſchón ſaſtróżi. Sa ßußodnym blidom poczachu ßo mjelczo ßmjecz, to pak Lěßnika cżim bóle roshori, na dobo poſkocżi ſe ſtólza, Rólnikej ſ pjaſczu do wocżow hrożo. „Schto? ty, ty, mi?“ wudrě ßo jemu ſe ſaſkobjeneje wutroby. „To — to cżi wotrunam!“

Někotſi burja, kotſiž běchu hižo huſto naſhonili, ſo Lěßnik roshněwany ßam ßebje njeſnaje, pſchiſkocżichu hnydom a hladachu jeho ſ dobrymi ßkowami ßaßo ſměrowacz. Tola to jeho hiſchcże bóle rosmjerſa; wſchón jachło hrabny do kapſy a wucżeże ßwětky nóż. Tola to bě buram pſchewjele; prjedy hacz ßo Lěßnik dopomni, poſkocżichu tſjo, ſchtyrjo a wudrěchu jemu nóż ſ ruki a ſtłócżichu jeho ßaßo na ſtólz. Lěßnik ſrosumi, ſo je tu ßłaby; ſe ſubami kſchipjo a ſe ſkobami ßo duſcho, hrabny karan a wuliny jón połny do ſchije. Khwilu woſta hiſchcże pokhmurjeny a ſamyßleny ßedżo, potom ſtany a żadaſche ßwój nóż ßaßo. Korczmař měſcheſche ßo nahladnemu hoſczej k woli do rěczow a kaſaſche ßebi nóż, prajiży, ſo jón hakle Lěßnikej woteda, hdyž domoj póńdże. Lěßnik dżeſche też bórſy domoj; korczmař pſchewodżeſche jeho hacz k durjam a pſchepoda jemu nóż. —

Rólnik woſta dżiwnje ſamyßleny ßedżo; bě jemu żel, ſo bě pjanemu Lěßnikej, kotrehoż nahły hněw tola dawno ſnajeſche, tak ßylnje napſchecżiwo rěczał, budżiſche wſchak dżé ſ měrniſchimi roſumniſchimi ßkowami to ßame prajicz a Lěßnika ſkerje pſchepokaſacz móhł. A ſchto, hdy by tónle podawk zyłe jeju pſchecżelſtwo ſkaſył? Potom dyrbjeſche winu na njeſbożu ßwojeho ßyna ßam ßebi pſchizpiwacz! Tola hacz do jutſiſcheho dnja, tak ßo ſaßo ßam troſchtowaſche, je ßo Lěßnikej ſ pjanoſczu też hněw ſhubił, a budże-li ſlě, wſchak je tam wuj Handrij, tón hižo wſcho ſaßo ſruna.

Horka na rejwanſkej łubi njebě nichtó niczo wo tutym podawku pytnył a korczmař bě mudry doſcz, ſo mjelczeſche.

Rólnik, kotremuż bě ßo toho runja w ſakurjenej korczmje woſtudżiło, wojowaſche ſe ßobu, hacz by, każ Lěßnik, ßam domoj ſchoł, abo ßwojeho ßyna ßobu wſak. Skónczńje wotmyßli ßebi, ſo ßam póńdże, jeno duzy praji korczmarjej, ſo by po khwili Handrija ſ młodymaj ſa nim póßkał.

Pomału a do myßlow ſanurjeny ſtupi do lěßa, kotryž ßo ſ boka korczmy ſapocżina a poł hodżiny daloko hacz k Bukowej, na druhim boku hacz k Lěßnikez kuble ßo roſpſcheſczéra. Tu a tam ſyboli ßo mjes hakſami měßaczk do cżmoweho lěßa, jeno Rólnikowy ſtop po ßuchich kijeſchkach a liſczach pſchedrěwa lěßnu cżiſchinu. Tu njejabzy ßłyſchi ßebi napſchecżiwo ßylnje teptacz, cżmowy ſczěn ßuwa ßo po ßwětkych ßmuhach mjes ſchtomami; bjes dwěla jemu něchtó napſchecżiwo dże. S nětkotrymi krocżelemi dóńdże na ßwětku hórku, tu ſteji Lěßnik ßam pſched nim; bě ßo najſkerje, dokelż bě pjany, po wſchelakich ſchcżeżkach w lěßu ſabłudżił. Lěßnik jeho ani njepytny, hłowu pojſchejo pak prěki, pak pó dlu ſtupajo dżéſche ßwoju ſchcżeżku. Rólnik njemózeſche ßo ſdżerżecz, ſawoła na njeho, tola dopominajo ßo rěczow w korczmje, njemóżeſche ßebi ſe żortom dobry bycz. „Hola, Lěßniko, hdże dha chżeſch? Mi ßo ſda, ſo tebi dżenßa lěkař njeby ſchkodżił, móhł tebi błud ſaprajicz!“

Lěßnik ſaſta a poſběże hłowu. Rólnik ſatſchepota, hdyž jemu do palateju wocżow, ſ krwju wobężaneju, pohlada.

„Ha!“ ſabórcża Lěßnik ſ dybawym hłoßom, „ty, ty ßy mje w korczmje pſchede wſchěmi hanił a nětko chżeſch mje hiſchcże wußměſchecz.“ S tym wucżahny nóż a wali ßo na Rólnika. Rólnik cżuje kałatu boloſcz, ſ rukomaj wokoło ßo hrabajo, pada jachło na ſemju.

S pſcherěſnjeneje ſchijineje żiły lije ßo krej ſ bokom.

Nad tajkim hróſbnym napohładom ßo Lěßnikej wſcha pjanoſcz a wſchón hněw ſhubi. Ruzy łamajo ſtejeſche pſched mrějazym Rónikom; chżyſche krej ſe ßwojim rubiſchkom ſaſtajicz, proſcheſche, ſpěwaſche w ßmjertnym ſtraſche paczerje, tola podarmo. Jeno nětkotre wokomiki — a pſched nim leżeſche proſte cżěło.

Tu ſaczu Lěßnik ßurowy ſtrach a njeſměrnu żelnoſcz; każ bjes myßlow cżěkaſche ſ njeſbożowneho měſta do lěßa. Po khwili hakle doroſumi zyku ßwoju ſłóſcz a pſchezo ßylniſcho a hróſbniſcho dobywachu ßo jemu ſtraſchne myßle do wutroby. Tola pódła hrjebaſche ßo też luboſcz k żiwjenju a ßwobodże a ſłożowaſche jeho myßle na ßrědki a pucże, kak móhł ſcżěhwki ßwojeho njeſkutka woßłabicz abo do zyła wotwobrocżicz. Krwawny ſkutk njebě nichtó widżał, ſchtó móhł ßo po tajkim ſważicz a jeho, bohateho Lěßnika, morjenja dła wobſkorżicz?

Lěßnik bě na dobo wſchón ſtróſby, ſo ßo nětko ſaßo derje po lěßu ſeſna. Dżéſche k makej rěczży, kotraż pod huſtymi kerkami pſches lěß nimo Lěßnikez kubła běži. Tu wumy ßebi ruzy, nóż a rubiſchko. Na to ſebra ßo a khwataſche po najkrótſchim puczu domoj.

Měrnje ſtejachu pſched nim twarjenja jeho kubła, jeno ſe ßwißlow ßutaſche nózna ßowa ßurowje do ßwěta, a tutón hłóß rěſaſche Lěßnikej każ ßudne ſatamanje do wutroby. K dobremu ſbożu njenadeńdże wuja a dżowku hiſchcże doma; ſ cżicha wotewri khěżu a khwataſche horje do ßwojeje komorki. So by wſchón podhlad ſadżéwał, njeſaßwěczi ani ßwězy; to bě prěnje dżéło, w khachlach żehliwe wuhło móznje roſżehlicz a hiſchcże krwawe blakate rubiſchko ſpalicz. Potom pytaſche w kapſy ſa nożom. Zahły ſtrach pſchejédże jemu pſche wſchě ſtawy — bě nóż ſhubił. — Ale hdże? Tam pſchi rěczży, toho móżeſche ßo jara derje dopomnicz, bě jón do kapſy tyknył. S nowa ſtupi jemu ſymny pót na cżoło; njewjedżiſche, ſ cżim ßebi pomhacz.

Tu ſaßłyſcha ſ dwora wjeßoke ßmjecże, ſpósna ßwoju dżówku, wuja a Rólnikez Jurja, kotryž jeju domoj pſchewodżeſche.

Lěßnik pytaſche ßo ſ mozu ſměrowacz, dżéſche po ſkhodże dele jim napſchecżiwo. Ssmějo poſtrowi jeho Hańża, a Handrij měnjeſche, dła ſwady ſ Rólnikom njetrjebał woſtaſchi wſcheho cżeknycz.

Lěßnik njepoßłuchaſche ani na Handrija, ani na dżówku, bě něſchto pytnył, po cżimż ßo jemu cżeża każ kamjeń wot wutroby ſhubi. Njebjeßa běchu ſe ſcherymi mróczelemi pokryte, ſymny wětſik cżehnjeſche ſ durjemi do khěże a huſty ßněh padaſche na ſemju. Hdyž ranje ſaßwita, je wſcha cżěř ſe ßněhom ſawěta! pomyßli pſchi ßebi.

Njeßłyſcheſche wjazy Jurjowe w bożemje, ani wuja, kiž ßo praſcheſche, kak je ſwada poczała a pſcheſtała; bjes wotmołwy dżéſche ſaßo do ßwojeje komorki. (Pokraczowanje.)

Joſef w Egiptowſkej.

Pſchełożił dr. **Pful.**

Lětkow mało liczach młody,
Schtyrnacże jich lědy běch,
Njebojach ßo ſłeje ſchkody,
Sa bratrami ſradny dżěch.
Nanej ſtadła kczéchu rjane
Na ſahonach Sichemſkich;
Tam ja dżěczo wupóßłane
Paſtyrjam ßo ſtowarſchich.

Hdżeż tſi palmy ßame ſteja,
Poklaknych ßo pſched Bohom.
Potom hroſnje na mnje dżeja,
Kiž ßu Jakubowy dom.
Pódła ßydła wubraneho
Jama běſche hłuboka:
Do teje mje płakazeho
Puſchczi cżrjóda bjesbóżna.

Nimo dżěchu dołhu dróhu
Iſmaelſzy pſchekupzy,
Saſtajichu khwatnu nohu
Njedaloko hłubiny.
Tym mje bratſja pſchepodachu,
Pſchedawſchi mje ſa ſłoto:
A ſ tym hrěchom ſkónzowachu
Ssnadź mi nana droheho!

Ze Serbow.

S Budyſchina. W tutych dnjach je naß naſch prjedawſchi krajan knjes J. Kóſlicz, w tu khwilu wyſchſchi kralowſki inżeněr

w měsće Nischu (w Sserbiji), wopytał. Wón je tam hižo tójschto lět krajny sastojnik. Kak je k. Kóslicj w žwojim cžažu se Skeho Komorowa, hdjež je jeho nan, kiž bě tam wjele lět žerbske diakonatstwo wobstarał a je tam nětko jako knjes diakon em. žiwy, do Sserbije puczował a kajke podeńdženja je na žwojim puczu měł, to je wón něhdy w Serbskich Nowinach wopisał. Wón je tež mjes južnymi Sserbami žwěrny pschecźel naschelo kužiskeho Sserbstwa wostał a je wotebjerał a cžitał „Łužicy".

— „Sserbska meja" wot Kozora, kotraž je žo w konzercźe sańdženeje wokrjeżneje wucžerskeje konferenzy pschednoschała a žebi pschi tym pola Sserbow a Němzow spodobanje a pschipósnacźe dobyła, je žo wot kk. kantora Beyera s Hucźiny, wucžerja Wróbla w Delnjej Hórzy, kantora Ssmoły w Klukschu a wucžerja Bórscha w Koblizach spěwała. Knjes wucžer Kozor w Hodžiju spěwanje s klavirom pschewodžesche. K lětu budža žo, kaž hižom spomnichmy, tež někotre žerbske spěwy pschi tutej składnosći spěwacź.

— Knjes Mikławsch Rachel se Schunowa pola Rakez bu po khwalobnje wobstatych pruhowanjach 17. oktobra t. l. na uniwersitecźe w Lipsku sa doktora mediziny, chirurgije a babjeństwa na žwjedženske waschnje promowirowany.

S Małych Debžez. Tudomny hoscźeńcar knjes Ernst Kowař, kotryž je na žwoje wubjerne jabłukowe wino a žadowy palenz hižom wjazy krócź medaille a cžežne diplomy dostał, bě žo njedawno tež na žadowej wustajeńzy w Hamburgu se žwojim winom a palenzom wobdźělił. Wón je žebi w Hamburgu s nowa cžežne wusnamjenjenje dobył, jeho wino a palenz prěnje wusnamjo, wulku žlěbornu medaillu, dosta.

S Rachlowa pod Cžornobohom. Psched krótkim bě jenemu ratarjej w Bělczežach cźelo s hródže do njedalokich kerkow Lubina cźekło. Wscho honjenje a pytanje sa skocźatkom bě podarmo, wono bě do husteho cžorneho lěža saběžało, hdjež je nichtó wjazy namakacź njemóžesche. Něhdže schtyri dny po tutym podawku tudomny korczmař Dejko s pžom do žwojeho revira na honitwu dźěsche. Na dobo jeho pož sa hustymi kerkami cźelo wuhna, njemóžesche pak je doscźahnycź. Dejko, kotryž bě hižom něschto wo cźeknjenym cźeleczu žłyschał, spěschnje tšelbu sběhny a ju na cźelo wutšěli. Wón bě žo tak derje měrił, so žo to žame hnydom po wutšělenju morwe na semju wali. Spomnjeny bělczeczański ratař je hischcźe tón žamy dźeń wjeżoku powjescź pschipóžłanu dostał, so je cźelko satšělene a so móže po nje do Rachlowa póžłacź.

S Nowych Błohaschez. Sańdženu póndželu 22. oktobra wjecžor w dźewjatej hodžinje wotpalichn žo tudy wschě twarjenja, k korczmařskej žiwnosći Augusta Janascha žłuschaze. Woheń je — kaž žo powjeda — w kólni, pschi domskim stejazej, wuschoł a płómjenjam hodżesche žo jeno skót a mało druheho wutorhnycź; spaliło je žo wschitko druhe, woženje wjele poželeschći. Janaschezy mějachu sawěscźene. — Ssykawje běschtej dwě žem na pomoz pschijěłej, hodžijska prěnja, małoborschcźanska druha. Woheń bě najskerje sakoženy a žo kólnja a domske na dobo palesche.

Se Zicžeńka. Ssobotu 20. oktobra rano w 7 hodžinach je žo fajma žłómy, tudomnemu knježemu dworej žłuschaza, kotraž bu hižom sańdžene lěto stajena, spaliła. Jeje sawěscźenje je 1. oktobra wotběžało, duž wobžedźeŕ žaneho sarunanja žwojeje schkody njedostanje.

S Delnjeje Hórki. Póndželu rano ½3 hodžin w domskim tudomneho sahrodnika Scholty woheń wudyri. Dokelž bě wětr na sboże wocźichnył, bě mózno, woheń na domske smjesowacź a psched nim žužodne twarjenja wobrócź. — Někotre hodžiny do toho žo njedaloko delnjo-hórcžanskich ležomnosćow fajma, kublerjej Wjazzy w Jeschizach žłuschaza, psches woheń do prócha a popjeła pschewobrocźi. Ludžo tukaja, so je někajki słóstnik woheń se samyžłom sakožił.

S Porschiz. (B. N.) Ssobustawy naschelo zyrkwineho prjódkstejerstwa žu nětko knježa: Jan Michel, kubler w Kumschizach; Pětr Schneider, kubler w Kubschizach; August Kozuschki, žiwnosćer w Boschezach; Khorla August Schpótka, wobžedźeŕ wicźežneho kubła w Lětonju, Pětr Schneider, žiwnosćer w Krakezach, a farař Hermann Julius Trautmann, pschedžyda.

S Bacžonja. Sańdženu póndželu žo kryjeŕ Mechela se Stareje Zyhelncže, kotryž tšechu tudomneje nimale dotwarjeneje zyrkwje kryjesche, pschi žwojim dźele wobžuny a žo s tšěchi na semju wali. Wón tak njesbožownje padže, so hnydom morwy ležo wosta. Mechela sawostaji mandźelsku a wjazy dźěcźi.

S Rakez. Njedźelu rano ½7 hodžin žu žo tu twarjenja khěžnika Makacža (Domschki) spalike. Wulke sboże pschi wschěm njesbožu bě to, so wětsik s wjecžora dujesche, tak so płómjenja na žužodne khěže, se žłómu kryte, njeżapachu. — Nascha kermuscha žo Lutherowho žwjedženja dla lětža tydźeń prjedy hacž hewak smeje.

S wojerowskeho wokrjeża. (E.-Ch.) Najwjetschu běrnu (kulku, neplu) je drje lětža wuhnjeŕ Scheuer w Wojerezach naplahował, pschetož wona waži pólpjata punta (2250 grammow). — Kulowska tšelerska jednota budže pschichodne léto 400létny jubilej žwojeho wobstacża žwjecźicź. Tehdy směje žo tež w Kulowje shromadne tšelenje sjenoczenych kužiskich tšelerskich jednotow.

S Kobjelina pola Mużakowa. Ssobotu 20. oktobra žu tudy krawza Prüfera sarasyli.

S Mużakowa. W Cžernizach 6. oktobra posdže wjecžor wěsteho Kaschpra s Jemjelizy toho dla, dokelž bě žo khětro napił a po tajkim žnadź pó cźmje njebudźische domoj trjechił, s restawrazije do hródže wobstarachu, so by tam pschenozował. Kaschpr njebě hischcźe dołho w hródži, jako restawrateŕ M. wucžu, so žo něhdže žmudži, a tež bórsy pytny, so je w hródži woheń. S pomozu jeneho pschecźela M. woheń sala. Ale Kaschpr, kotryž w hródži leżesche, bě žo sadużył. Sda žo, so je wón, so by widżał, hdje je, sapalku (schtrychowancźko), kotrychž mějesche hischcźe pjecź w dybsaku, sapalił a ju palazu do žłómy cźiżnył.

S Delnich Kužiz pišaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Khocźebuza. Nasch pilny žobudźěłacźeŕ na „Bramborskich Nowinach" knjes Mato Kożyk s Wjerbna chže žo na nowy tydźeń psches morjo do dalokeje zuzby podacź. Hižom w prěnjej młodosći mějesche wón to wotpohladanje na duchownstwo studowacź, ale khorowatosćze dla dyrbjesche tehdy žwoje studije wostawicź. Wón je nětko strowschi a chže w Ameriży duchowne sastojnstwo na žo wsacź, mjenujzy, hdyž budže tam na tajke sastojnstwo derje pschihotowany a je lud, kraj a rěcź nawuknył. — My wschak bychmy chzyli, so by wón radscho se žwojimi bohatymi darami tudy doma mjes nami a sa žerbski lud skutkował.

S Bobowa. Njesboże pschi honitwje. Dwě tudomnej žwójbje stej do wulkeje srudoby pschischkoj. Dwaj młodženzaj a to wujej dźeschtaj wóndano na honitwu. Jedyn sajaz bu satšěleny, ale tež młody Urask do schije trjecheny. Mjenujzy jeho wuj bě žo sa sajazom wobrocźił a pschi tym žo jeho tšelba žama wot žebje wutšěli. Najprjedy mějachu nadźiju, so žo saža wustrowi, a běsche tež hižo něschto lěpje, ale njejabzy bu s nim hórje a žobotu wjecžor je wumrjeł. Urask běsche hakle psched krótkim cžažom wot gardywojakow domoj pschischoł a bě strowy a pschistojny cžłowjek.

S Rogeńza. Kožaz L. běsche žebi lětža w meji w husćinach zygaru sapalił a potom sapalku, žo hischcźe palazu, na semju cźiżnył, tak so běchu žo wot njeje husćiny sapaliłe, a je žo poł jutra hole wotpaliło. Ssud wotžudźi jeho toho dla k 30 hriwnam khostanja.

Nowe knihi.

Runje žym pschecźitał najnowsche knihi naschelo žerbskeho pišmowstwa: „**Dr. Marcźin Luther.** Jeho žiwjenje a jeho skutki. Jubjelski dar k jeho 400létnemu narodnemu dnjej poskicźił **Jurij Jakub**, farař w Njeżwacźidle." To žu wubjernje rjane knihi, s kotrychž psched naschelo ducha stupa njeżmjertna ważnosćz a wěcźne požohnowanje Lutherowho žiwjenja a skutkowanja. Wulku dźakahódnu prózu je k. farař Jakub na tuto žwoje woženbne dźěło nałożił, kotrež je žerbskemu lutherskemu knihownemu towarstwu k tomu darił, so by jo se žwojim nakładom wudało. A tuto nasche žerbske knihowne towarstwo, kotrež s prawom lutherske rěka, njeje žanych nusnych wudawkow na to lutowało, so bychu tute knihi wo prawdže dostojne byle sa Lutherowy schtyristalětny jubilej. Papjera je jara dobra, běła a tolsta a pižmiki žu wulke a jažne. Pižmo kóždeje strony je s dwojej liniju wobrunbjene. K tomu žu te knihi s woženbnymi wobrasami wuhotowane, a to s wobrasami, kotrež njejžu wumyžłene abo njewěrne, ale kiž žu wschitke historiszy wěrne, po tak mjenowanych autentyskich wobrasach se žameho Lutherowho cžaża s nowa wudate; bjes tym so žu wschelake němske jubjelske knihi niz jenoż s wumyžłenymi, ale tež žamo s njewěrnymi wobrasami wuhotowane! Tak

ſteji, ſo jenoż nĕkotre pſchikłady pſchinjeßu, w jenych nĕmſkich knihach Luther w Wormßu jako tolſty muż w evangelſkej mĕſchniſkej draſcże na wyßokej klĕtzy pſched khĕżorom, kiż je na tym wobraſu ſ najmjeńſcha 30 lĕt ſtary, bjes tym ſo je po hiſtoriſkej wĕrnoſczi Luther delkach w bliſkoſczi tróna pſchi kawzy, na kotrejż jeho wudate ſpißy leżachu, w ßwojej mniſchej draſcże jako młody ſchwißny a khuduſchki mnich pſched jara młoduſchkim khĕżorom ſtał. Kak wjele njewĕrnoſczow jenoż na tutym jenym wobraſu! Wĕrnoſcż dyrbi bycż niz jenoż w ßłowach, ale też w wobraſach! W jenych druhich nĕmſkich jubjelſkich knihach leżi hrodowna zyrkej w Witenberku, na kotrejż durje je Luther ßwoje 95 praſchenjow pſchibił, pſched wyßokej horu; bjes tym ſo w zykej Witenberkſkej krajinje żana jeniczka hora njeje. Tu horu dyrbiſch ßebi prjecż myßlicż! ale cżeho dla je dha ßo ſ njewĕrnoſczu tam na wobras pſchinjeßła? — W jenych druhich nĕmſkich jubjelſkich knihach namakaſch zyłu cżrjódu wobraſow a bjes nimi jenoż ſchĕſcż wĕrnych. — Saßo w jenych nĕmſkich jubjelſkich knihach Luther na Wartburku w mĕſchniſkej draſcże ſ hładkim truhanym wobliczom ßeżo bibliju pſchekłożuje, bjes tym ſo je tam tola w ryczeŕſkej draſcże ſe ſaroſczenym brodatym wobliczom pſchebywacż dyrbjał a na pſchekłożku noweho teſtamenta dżĕkał. Wot wſchitkich tajkich a hinakich wumyßlenjow a njewĕrnoſczow cżiſte ßu naſche rjane a woßebne ßerbſke jubjelſke knihi. Na dostacże naſchich wĕrnych wobraſow je wſchak naſche knihowne towarſtwo wulki pjenjes, każ ßłyſchimy, na 300 hriwnow nałożicż dyrbjało, jenoż ſo by te tak mjenowane kliché-je dostało, wot kotrychż ßo potom te wobraſy na papjeru cżiſchcża. Ale my ßmy naſchemu ßerbſkemu knihownemu towarſtwu dżakowni, ſo je radſcho hódny pjenjes na dostacże wĕrnych wobraſow ważiło, hacż ßo ſa tuni pjenjes ſ njewĕrnymi wobraſami ſaſtarało. Njewĕrne wobraſy ßu też ſa tuni pjenjes drohe, haj pſchedrohe. — Pſchi nadobnym, kraßnym wuhotowanju naſchich ßerbſkich jubjelſkich knihow, kiż ßu runje 12 liſtnow ßyłne a derje ſwjaſane, bĕ mi jenoż jene ſpodżiwne, mjenujży to, ſo je ßo jich płacżiſna jenoż na 1 hriwnu a 50 np. poſtajiła, dokelż tola naſche ßerbſke knihi ßo w nakładach, kiż po ſtotyßazach liczża, wudawacż njemóża. Na napraſchowanje ßym pak ſhonił, ſo tunjota knihow, wot naſcheho ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa wudatych, ſ toho wukhadża, ſo prjódkſtejerjo a ſpißacżeljo naſcheho knihowneho towarſtwa wſcho bje wſcheho ſapłacżenja, darmo dżĕkaju, a ſo ßo pjenjeſy ſ roſpſchedatych knihow ſ pſchinoſchkami ßobuſtawow pſchezo ſ nowa nałożuja na wudawanje dobrych ßerbſkich knihow, kotrejż ßo rad kupuja. S toho pak ßo też lóhko roſymi, ſo towarſtwo na ßobuſtawach, kotſiż wſchĕ wudate knihi ſa ßwój mały pſchinoſchk — 1 hriwnu ſa lĕto — doſtawaju, lĕto wot lĕta roſcże a pſchibjera. Tak ßym wot towarſtwoweho pſchedßydy, k. ſararja ryczerja Jmiſcha w Hodżiju, ſhonił, ſo je lĕtßa, wot druhich nowych ßobuſtawow wothladane, jenoż pſches póßelnika Hataßa runje 555 nowych ßobuſtawow pſchiſtupiło a ßo ſapißacż dało. Bóh, luby Knjes, żohnuj dale naſche lube ßerbſke lutherſke knihowne towarſtwo, jeho wodżerjow a jeho ſpißacżelow!

Wußudżenja.

Pſchißażny ßud. 2. julija rano w 2 hodżinomaj ßo fajma ßłómy, kublerjej Kſchiżanej w Bórku ßłuſchaza, ſpali. Gmejnſki prjódkſtejeŕ Mucżeŕ ſ Bórka, kotryż w tutym cżaßu runje ſ Budyſchina domoj pſchińdże, ßo hnydom k fajmje poda a tam w roßojtej trawje ßlĕd, wot fajmy k kowarni wjedżazy, wuhlada. Jako Mucżeŕ, k kowarni pſchiſchedſchi, wo durje klapaſche a kowaŕ Rauſendorf do khĕże dele pſchicżĕri, tutón pſched durjemi, ſ nutſka ſaßunjenymi, dżĕkacżerja Runera, na podrużniſtwje tam bydlazeho, wuhlada. Rauſendorfej bĕ nadpadne, ſo Runer hiſchcże durje wotcżiniḱ njebĕ a ſo ßo komdżeſche, k Mucżerjej won ſtupicż. Runerowe ſadżerżenje na njeho tukanje wobrocżi, ſo ßnadż je woheń w fajmje ſakożiḱ. Bjes tym ſo mĕjeſche ſtatne rĕcżniſtwo winu wobſkorżeneho dopokaſanu, wuprajichu pſchißażni a ßud Runera ſa njewinowateho a ßo wobſankny, jeho hnydom ſ arreſta puſchcżicż.

Lawniſki ßud. 16lĕtna Hana Erneſtina Eiſoldez ſ Bĕlcżez bĕ loni w ſymje ßłużobnej holży Brodżiż w Budyſchinje jedyn ſkoty pjerſchcżeń ſpakoſcżiła a bu toho dla ſ dwĕnjedżelſkim jaſtwom pokhoſtana. Pódla toho bĕ wona wobſkorżena, ſo je pjenjeſy pſchekſchiwiła, kotrejż bĕ jako pſchedawarka ſodawody, haptykarjej Strauchej ßłuſchazeje, doſtała. Njedoßahazych dopokaſmow dla pak ßo wona tuteje wobſtórżby njewinowata ſpóſna. — Cżeladnik J. Wjela w Kubſchiżach, paduchſtwa dla hiżom khoſtany, pſched ßudom njeworĕjeſche, ſo je 30. junija ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej, ratarjej Rjencżej w Budyſchinje, jene błózko, a Rjencżowemu ßynej tobakowu trubku wſak. Jeho khoſtanje wucżini tſi tydżenje jaſtwa. — Dżĕłacżeŕ K. G. Thonig w Scżijezach bu w dworje woſotwarza Galla, pola kotrehoż jeho ßyn woſotwarſtwo wuknje, herjekał a halekował a njedżiwajo na Gallowu pſchikaſnju, ſo dyrbi ßo wotßalicż, tam ſawoſtał. Jemu dla każenja domjazeho mĕra tydżeń jaſtwa a dla njewuſchneho halekowanja tſi dny areſta pſchißudżichu. — Fabrikſki dżĕłacżeŕ J. F. Schmiedt ſ Hajniz, kotryż bĕ pjany do bydła dżĕłacżerja Schwarza w Lejnje ſtupił a hacż runje jeho wjazy krócż namotwjachu, ßo ſ njeho njewotßalił, tak ſo dyrbjachu jeho ſ mozu won cżißnycż, ma dla każenja domjazeho mĕra 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja płacżicż. — Tſinacżelĕtny ſchulſki hólż J. E. Mlink w Budeſtezach bĕ 12 hriwnow, ſwudowjenej Libſchowej w Sahorju ßłuſchaze, namakał a je wobkhował. Dżiwajo na polóżowaze wobſtejnoſcże Mlinka k płacżenju 15 mk. abo k 5 dnjam jaſtwa ſaßudżichu. — Sſkużobna dżowka Marja Lejna Heinkowa rodż. Gudżiż ſe Splóſka k tomu ſtejeſche, ſo je ſ wopacżnym wudawanjom kublerży Ducżmanzy w Hnewßezach 6 mk., ſchußejowemu wothladowarjej Pĕtſchej w Wadezach nĕhdże 30 np., khĕżerjej Ehrentrautej w Rodezach 1 mk. a kublerjej Petſchakej w Nowoßlizach 3 mk. wujebała. Sſydom njedżel jaſtwa je jejne khoſtanje. — Cżeladnik J. Hantuſch w Bórku bĕ ßo pſchecżiwo tamniſchemu gmejnſkemu prjódkſtejerjej Mucżerjej ſpjecżował, ſchtoż jemu pſched ßudom 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchinjeßy. — Fabrikſki dżĕłacżeŕ J. A. Barcż ſe Sdżarkow bĕ w lĕcże, jako pola wikowarja Meſſerſchmidta na Zidowje ſa wiſchnjeſchcżiparja ßłużeſche, tutemu jedyn połcż, ſpazirſki kij, ſchpihel, wſchelaku draſtu a ſ kaſchcża, kotryż ſ mozu wotewri, 37 mk. kranył. Pódla toho bĕ wón wuhnjerjej Giebwej ſ Güſtrowa, ſ kotrymż ßo na ßwojim dróhowanju ſetka, 3 mk. 50 np. wuklukał. Barcża k lĕtu tſjom dnjam khoſtarnje, dwĕlĕtnemu ſhubjenju cżeßnych prawow a dowolenemu podſtajenju pod polizajſku nadkedżbu ſaßudżichu. — Schĕßnacżelĕtnymaj dżĕłacżerjomaj F. J. Bergerej a E. W. Kloßej na Zidowje winu dawachu, ſo ſtaj 7. julija na haßy 74lĕtnej ſwudowjenej Kozorowej, dżĕcżazy. wós wjeſazej, ſ cżeżkej karu do khribjeta ſjĕkoj, tak ſo ßo ſtara żona cżißny a ßo na cżĕle wobraſy. Dokelż ßo wobſkorżenymaj njemóżeſche dopokaſacż, ſo ſtaj ſe ſamyßkom do Kozoroweje ſ karu ſtorcżikoj, buſchtaj jenoż dla njekedżbliweho cżĕlneho ranjenja k pjenjeżnemu khoſtanju po 6 mk. wotßudżenaj. — Młynſki E. Sedlich w Bukojnje bĕ wot ſahrodżineho płota korcżmarja Ssmoły w Rakojdach ſe ßekeru kruch drjewa wotrubnył a ßo poſdżiſcho ſe Ssmoliz korcżmy, do kotrejż bĕ ſaſtupił, hacż runje jemu wjazy krócż won kaſachu, njewotßalił. Dla wĕzywobſchkodżenja a każenja domjazeho mĕra jemu 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchißudżichu. — Hacż dotal njekhoſtany cżeladnik J. A. Wicżas w Boſchezach, kotryż bĕ ßwojemu hoſpodarjej kublerjej Rachlowzej nĕſchto dżecżela ſpakoſcżiḱ, ma dżeń jaſtwa wotßedżicż. — To ßamßne khoſtanje doſta Marja Gruhlowa w Sahorju, dokelż bĕ kublerjej Gruhlej tam ſa nĕhdże 30 np. wotawy wotewſała. — Tſinacżelĕtny J. E. Kaltſchmidt w Brĕſynzy bĕ 3. auguſta ſ pola żiwnoſcżerja Juraka tam ſa nĕhdże 30 np. dżecżela kranył a Kaltſchmidtowa macż bĕ, hacż runje wjedżeſche, ſo je dżecżel na njeſprawne waſchnje dobyty, tón ßamy pſchijała. Kaltſchmidtez hólż bu paduchſtwa dla wótrje poßwarjeny, Kaldſchmidtowa pak dla pſchekhowanja ſ dnjom jaſtwa pokhoſtana.

Khoſtanſka komora. Fabrikſzy dżĕłacżerjo Wagner, Stolla a Kriegel ſ Lejna bĕchu ßo 11. auguſta wjecżor ſ bobolcżanſkeje korcżmy duzy dom ſwadżili a ßo w Lejnje herjekajo roſeſchli, ſo bychu ßo domoj podali. Tajke herjekanje bĕ fabrikſkeho dżĕłacżerja J. Klappera ſ jeho bydła won ſwabiło a w nim pożadanje ſbudżiło, ßo ſ nĕkim do pukow dacż. Wón Wagnera wuhladawſchi ſa tutym ſkoczi a jeho ſ nożom do ramjenja kló. Wagner pſches doſtaty ſtork do pſchĕrowa pany a w tym ßamym wokomiku ſacżu, ſo jemu krej po ruzy dele cżecże. Po lĕkarſkim wuprajenju by rana jenoż mało hłubſcha trjebała bycż, ſo by ſkałnjenemu ßmjercż pſchinjeßła. Hacż runje Klapper wudawaſche, ſo je Wagnera jenoż ſ ruku do wobliczа dyrił, dha bĕ tola ſ pſchepytanja ſpóſnacż, ſo je jeho najſkerje ſ nożom ſtraſchnje ſranił; duż Klappera k ſchĕſcżmĕßacżnemu jaſtwu ſaßudżichu.

Přilopk.

* Jeho Majeſtoſcż kral Albert je emeritirowaneho rektarja budyſchſkeho gymnaſija, knjeſa dr. O. Kreußlera, ſa ſchulſkeho radżicżela pomjenował.

* Wjeß Dubrawka, kotraž hewak do hućinjanskeho póstskeho wokrjeża žłuschesche, je žo psched krótkim do bartskeho póstskeho wokrjeża sapokasała.

* W Hinterhermsdorfje pola Sebnitza 22. oktobra woheń wudyri, kotryž tak žylnje wokoło žo hrabasche, so žo 6 domskich a 5 bróžnjow wotpali.

* W Małych Radměrizach stej žo 11. oktobra bróžeń a kólnja sahrodnika E. Rencža s zyłymi žnjemi wotpalikej. Tola běchu žně sawěsćene.

* Němska khěžorka je kucharźy Marji Nyczkez w Boleßławje, kotraž je tam w jenym hospodarstwje 17 lět a w druhim 23 lět sa žobu se wschej pilnosću a žwěrnosću žłużiła, słoty saßłużbny kschiž spožczika.

* Wot shorjelskeho pschißažneho žuda buschtaj kubler Menzel a njewoženjena Karolina Sommerez s Neuhammera k žmjercźi saßudźenaj. Wobaj běschtaj wobskorženaj, so staj Menzelowej mandźelskej s jědom sawdałoj. Jako bě Menzel hižom ras podarmo žwojej mandźelskej s arsenikom khosej sawdał, žypny jej Sommerez hischće junkrócź jěd do khoseja. Menzelowa, kotraž khosej wschón wupi, někotre hodźiny posdźischo wumrje. Mandźelstwo bě bjes woběmaj 24 lět dołho najsbožownische było, doniž Menzel Sommerez, w gmejnskej khěži bydlazu, njesesna a s toho snajomstwo njenasta, kotrež wobeju k mordarstwu pohnu.

* Shorjelski pschißažny žud je 16. oktobra dźełaczerja E. J. R. Bartscha s Waldawy k žmjercźi wotßudźił, dokelž bě tutón w holzkirchenskim hosćeńzu (njedaloko Lubanja) 20lětneho primanarja Schmidta słóstniwje nadpanył a jeho s nožom tak straschnje do schije kłół, so bě tónle sa 20 minutow wumrjeł.

* W Grodźischću (w Delnjej Łužizy) praschesche wóndano w należnosći žwojeho sastojnstwa tamnischi stawnik (Standesbeamte) jenu wudowu, kak stara je. Wona wupósna, so je žo w lěcze 1840 narodźiła, tola pokasa žo posdźischo, so bě žo to s njej hižo w lěcze 1833 stało. A dokelž bě wona žwoje wupósnacze se sawdaczom ruki wobtwjerdźiła, ju žud tajkeje kžě dla k scheścźim njedźelam jastwa wotßudźi.

* Hródkowski kawniski žud wóndano někotrych burow, kiž běchu njedźelu bjes dowolnosće hamtskeho prjódkstejerja na polu dźěłali, kóždeho k 1 marzy schtrafy saßudźi, a gmejnskeho prjódkstejerja, kiž bě tež žobu był, k tsjom markam schtrafy.

* W Lubnjowje (w delnjožužiskich Błótach — Spreewald —) běchu, kaž hewak kóžde lěto, w tutym lěcze 13. oktobra krěnowe wiki. Tamnischi krěn žo do Sakskeje, Cžěskeje, Bajerskeje a do wulkich městow, jako do Barlina, Hamburka a Bremena pschedawa a wot tam do Ruskeje, kaž tež do Ameriki scźele. S Błótow žamych bě žo do Lubnjowa 250 czołmow, s krěnom napjelnjenych, pschiwjesło, a dokelž běsche s wonkowskich wožow tež tójschto wosow s tutej rostlinu pschijěło, dha bě 9 hacž 10,000 kóp krěna na pschedań. Kopa žo po 4 mk. 50 np. a tež po 5 mk. pschedawasche.

* Rubjeżnikaj Just a Uhlich, na kotrejuž běchmy tydźenja spomnili, w Delnich Łužizach hischće pschezo kranjetaj a rubitaj. Hacž runje wjele polizajow a żandarmow, haj tež něschto wojakow sa nimaj žlědźi, dha jeju hacž dotal tola njejžu popadnyli.

* S Hamburga je wjele srudnych powjesćow wo wulkim wětru, kotryž pschedpožleni tydźeń na morju sakhadźesche, pschischło. Wo dwazeczoch rybakach s kupy Finkenwerdera, kotsiž běchu na morjo wujěli, hacž dotal žaneho žłěda namakali njejžu a bohužel žo na dobre powjesće skoro wjazy czakacź njemóże, dokelž žu žo pschi holstajnskim brjosy wjazore roskamane rybarske czołmy pschipkawiše. Njebojasni Finkenwerderszy rybazy žu psches žwoju khrobłosćź na morju snaczi. Wjeß liczi 3000 wobydlerjow, bjes nimi žamo 200 wudowow a 400 žyrotow, kotrychž mužojo a nanojo žu s wjetscha wschitzy w żołmach žmjercź namakali.

* W Straßburgu je žo 22. oktobra hrósbne mordarstwo stało. Provisor Reebez haptyki, s mjenom François Lienhardt, žo w nozy se spanja klinkasche. Jako wón haptyzyne durje wotewri, žo na njeho pschedrascźeni mužojo walichu a jeho żadławje roskałachu a rosrubachu. Hłowa a žiwot buschtej jemu rosschćěpjenej, jena ruka wotrubnjena, druha pscherubnjena. Rubjeżnizy žu na to sa pjenjesami pytali, tola jenož jara mało namakali. Hodźinu po mordarstwje w haptyzy wojaka, pschi spitalnym walu strażowazeho, s rosraženym nopom a s hłubokeje rany krwawjazeho namakachu. Pódla czeżko ranjeneho, kotryž bě hischće žiwy, leżesche wopaczna broda a dołhi rěsniski nóż. Po wschěm sdaczu je wojakowy mordar tón žamy, kotryž je Lienhardta skónzował.

* W Nordhausenje kupi žebi wóndano jedyn měschczan hußyzu na wikach a sa nju 5 mk. 20 np. sapłaczi. Jako bě ju jeho żona doma sarěsała a wukutliła, w jeje żołdku słoty dźeßaczhriwnar (10 mk.) namaka.

* Wo wßy Blumenfeldże bě wóndano truta dwanacze jabłukow do kuta na liscze, tam hromadu sawěte, snoßyła a potom tsi njedźele na nich žydasche. Ale jeje prózowanje, młodźata wußedźecź, bě podarmo: jabłuka žo njepukachu a żane trutki žo s nich njewulahnychu.

* W Altenburgu mějachu w nozy wot žoboty k njedźeli lohke semjerżenje, tola njeje žo psches to żana schkoda stała.

* Dźěczo wot kóczki nažrane. Se Solothurna w Schwajzarskej pišaju: Hrosny podawk je žo w Nieder-Eurlinsbachu stał. Żona jeneho schewza bě žwoje małe dźěczo na khachlowu kawu žadźiła, bjes tym so w kuchni wobjed hotowasche. W tutym czaßu bě kóczka dó jstwy skoczika a žo do dźěscza dała, kotremuž wobliczo żałoßnje roskuża. Jako žo macź dó jstwy wrócźi, bě grawocźiwe kocźischczo wbohemu dźěscźu nóß, hubu a jene mikawczko wotżrało. Dźěczo je bórsy na žwoje rany wumrjeło.

* W nozy 26. oktobra bě w Sahrjebje (Agramje) w Khrowatskej 5 sekundow trajaze podseńiski bubot žłyschecź. W tym žamym czaßu žylny wichor howrjesche. Schkoda žo żana stała njeje.

* Wo straschnym semjerżenju w wokolnosći města Czeßme w Małej Asiji jendźelske nowiny scźěhowaze pišaju: Połkupa Czeßme a bliska kupa Skio je žo žylnje wot semjerżenja pschetschaßka. Najwjetsche sapusczenje je žo w krajinje k ranju Czeßme stało. Wschě wßy žu tu sapusczene, wschě twarjenja rospadane. Njesbożowni wobydlerjo njemějachu czaża, žo psched njesbożom wukhowacź; po swjerschnym pscheliczenju je na 1000 woßobow pod rospadankami žmjercź poczerpiło, Czi, kotsiž žu žmjercźi wuczekli, žu w wulkej nuzy, dokelž žu żyłe samoženje shubili. Na połkupje, wot semjerżenja domapytaneje, žo rósynki bjes póczkow, sultaniny mjenowane, płahuja. Na 20,000 ludźi je psches semjerżenje statok shubiło.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Theresija, Jurja Malcharja, khěžerja a dźełaczerja na Židowje, dź. — Augusta Bertha, Jurja Ernsta Schwibsa, fabrikskeho dźełaczerja na Židowje, dź. — Hana Lejna, Jurja Sommera, dźełaczerja w Delnjej Kinje, dź.

Pětrowska zyrkej: Khorla Max, Jana Khorle Lukascha, zyhelnika a wobydlerja, ž. — Max Božidar, Handrija Kubizy, cźěßliskeho polira a khěžerja, ž. — Jan Khorla, Jana Ernsta Kobanje, měschczana a rěsnika, ž.

Katholska zyrkej: Jurij Jan, Jana Augusta Wróbla, dźełaczerja w Czichońzach, ž. — Jakub a Pawoł, Miklawscha Rjeczki, żiwnosćerja w Dźěżnikezach, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 12. oktobra: Khorla August, Handrija Domascha, cźěßliskeho polira a wobydlerja, ž., 8 l. 16 d. — Emilija Frieda, Ernsta Oty Jurka, khachlestajerja, dź., 4 l. 2 m. — 15. Khorla Ernst, Jaroměra Hermana Schkody, dźełaczerja a wobydlerja, ž., 1 l. 5 m. — Marja Minna, Jana Bohuwěra Wobsta, dźełaczerja w Hrubjelczizach, dź., 2 l. 4 m. 9 d. — 17. Max Ernst, Jana Augusta Dejki, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, ž., 1 m. 23 d. — 20. Handrij Schneider, fabrikki dźełaczer na Židowje, 28 l. 7 m. 8 d. — 22. Oskar Bruno, Jaroměra Oskara Döhlera, fabrikskeho dźełaczerja pod hrodom, ž., 3 m. 13 d. — Jan August Pětschka, fabriksti dźełaczer w Dobruschi, 39 l. 2 m. 29 d.

Wjedro w Londonje 26. oktobra: Rjane.

Žadyn dwěl wjazy!

Schtóž je dotal hischće žaneho dwěła měł, so žu haptykarja R. Brandta schwajzarske pille wěsty, spěschny a spodobny domjazy a wuhojazy žrědk pschi khorosćach żołdka, czrjewow a krwe, tón czitaj wuprajenja, kotrež žu prěni mužojo lěkarskeje wědomosće wo tutych pillach wosjewili. Dostacź po 1 mk. w smatych haptykach.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym skhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacz wjeczor 9 hodźin.

Jěsdny plan želesnizow wot 15. oktobra 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyschina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biskopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,30	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyschina	7,10	10,45	12,40	—	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	—	5,33	10,23

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyschina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjenza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Polcznizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Polcznizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjenza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

20. oktobra 1883.

Žitowy dowos: 2489 měchow.		Na wikach wot hacz		Na bursy wot hacz	
		M Pf	M Pf	M Pf	M Pf
Pschenza		10 12	10 83	10 12	10 83
Rožka		8 23	8 54	8 23	8 54
Jeczmjeń		7 25	7 46	7 25	7 61
Wowß		6 70	7 —	6 70	7 —
Hroch	50 kg.	8 33	11 11	— —	— —
Woka		8 6	8 33	— —	— —
Raps		— —	— —	— —	— —
Jahły		13 —	16 —	— —	— —
Hejduschka		17 —	17 50	— —	— —
Berny		1 80	2 20	— —	— —
Butra	1 kilogr.	1 90	2 30	— —	— —
Pschenczna muka	50 =	7 50	17 —	— —	— —
Ržana muka	50 =	7 50	12 50	— —	— —
Ssyno	50 =	3 —	3 50	— —	— —
Ssłóma	600 =	19 —	23 —	— —	— —
Proßata	1074 schtuk, schtuka	8 —	18 —	— —	— —
Pschenczne wotruby		— —	— —	4 75	4 85
Ržane wotruby		— —	— —	5 40	5 80

Khěža s 2 kórzomaj leżomnosćże je hnydom na pschedań abo na pschenajecże. Wscho bliżsche je w „němskim domje (deutsches Haus)" w Scźijezach shonicź.

Kupicź ßo pyta

khěža s rjanej **sahrodu**, 2 hacz 6 kórzow wulkej a pschi domje leżazej, w rjanym pokoženju, w budyskej abo lubijskej wokolnosćzi. Schtóż ma tajku na pschedań, chzył to s pschistajenjom płaczisny w wudawarni Serbskich Nowin wosjewicź.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźelbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

S tutym poručam woßebje derje dźěłane tunje

matrazy.

Max Müller,

rjemjenjeŕski a ßedłaŕski mischtr na swonknej lawskej haßy.

Symske mantle

wot najtunischich hacz do najwubjernischich, s dobrych tkaninow, hižom wot 15 mk. — **Klejdowe stoffy** w wulkim wubjerku poručam po najtunischich płaczisnach.

August Grützner.

Na schuleŕskej haßy 8. **K. R. Lory,** Na schuleŕskej haßy 8.

rukajzaŕ a bandagist,

poručza swój bohaty skład **rukajzow, bandažow, ßlow, shlipsow, kravatow, pjenjeżnych móschnjow, zigarrowych etwijow, tobakowych móschnjow** atd. pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Kožane kholowy ßo derje wupłókaju a barbja. Nowe kholowy po měrje ßo sa krótki czaß po tunjej płaczisnje seschija.

Jenož prawe s tej snamku:

Sslodo-extrakt a **karamelle*** wot

L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pisches wjeleliczne dźakne pišma **dopósnate, dopokasane** a **najlěpsche** diätetske ßrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sažwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacz k **ßuchoczinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež dźakne pišmo Jeho Jaßnosćze **němskeho khěžorstwoweho kanzlerja, wjercha Bismarka.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschi 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Dokelž je mi wjazy města trjeba, pschedam 1 dwajpschežny wóknaty wós se schtyrimi ßydłami sa 200 mk., 1 toho runja wós sa 150 mk., kaž tež wschelake półkryte, wotewrjene wosy a 1 korbowós. Wschitke wosy ßu hischcźe w najlěpschim rjedźe.

N. Gall w Budyschinje
na Hoschiz haßy (Goschwitz).

Ssudy sa nutskładźenje kału

wschelakeje wulkoscźe ßu na pschedań w piwarni w **Rakezach.**

Kosaze kóžki,

kaž tež wschitke družiny druhich kóžkow kupuje po najwyschschich płacźisnach, a pschedawa molowprósdne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka
na garbarśkej haßy.

Tež ßo tam wschě družiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Bróstwon (kalmus),

ßyry a běleny, kupuje po najwyschschich płacźisnach **hrodowska haptyka.**

My jako woßebje płacźisny hódne scźěhowaze **zigarrowe družiny** poruczamy:

№ 95 a 88 . .	1	schtuka	po	3 np.,
= 82	12	=	=	40 =
= 80 a 78 . .	10	=	=	35 =
= 76	12	=	=	45 =
= 77, 75 a 74 .	1	=	=	4 =
= 71	10	=	=	45 =
= 70, 68, 67 a 65	1	=	=	5 =

toho runja wulki wubjerk lěpschich družinow s rukowanjom sa jich wubjernu dobroscź, barby po žadanju.

Pschedawarńja
Straßburgskeje khěžorsk. tobakoweje fabriki
w Budyschinje na bohatej haßy.

Wot najwjetscheje wažnoscźe sa

wocži kóždeho.

Tuta jenož ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna.

Dostacź w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy knjesa E. Menznera w Budyschinje.

Njech ßebi pak kóždy wěscźe jenož wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta žada. Žanu druhu.

Wucźahi s listow: Knjesej **Tr. Ehrhardtej.** S tutym Waß wo pschipóßłanje Wascheje **prawdźiweje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki** proschu, wona mi a mojim snatym derje tyje. Hohenlimburg, meja 82. Julija Haschkowa, wdwa. Dale: S toho czaßa, so ßu moja žona a dźěcźi Waschu **woczowu wodźiczku** nałožowałe, ßu jich bolazej wocži wjele lěpsche. (Skasanka.) Heklingen, meja 82. Eduard Richter.

Runje je wušło a je dostać we wudawarńi „Serb. Now." za **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**
Prěni a druhi zešiwk.

Magazin pólstro- wanych möblow

na taschbarku 7 na taschbarku 7

psched tsělnikom.

Poruczam **sofy, wulke stoły** a wschě druhe **pólstrowane möble** po najtunischej płacźisnje.

R. Hennig, tapezirać.

Wulka wupschedań

sa czaß hermanka

w hoscźeńzu k ßłónzu po 1 skh.

Ssobotu, njedźelu a póndźelu

jako 3., 4. a 5. novembra t. l.

maja ßo ßlědowaze twory po tunich płacźisnach do zyła wupschedacź:

Dźělba **žonjazeho ßukna,** jenobarbneho, modernskeje barby, kiž je lěpsche hacž lama, dwójnoschěroke, łóhcź 1 mk.

wołmjane jaki, schtuka 2 mk. a 2 mk. 50 np.,
hońtske lazy abo **lazy s rukawami** mjenowane, schtuka 4, 5, 6 a 7 mk.,
konjaze deki, schtuka 3 mk. 50 np. a 4 mk.,
běły tolsty barchent, łóhcź 30 np.,
lüstr, bruny a czorny, łóhcź 20 np.,
resty połßukna, ßo hodźaze k **jakam,** k **pjelzowym poczehnjenjam,** dwójnoschěroke, łóhcź wot 1 mk.,
resty k zyłym **mužazym** a **hólczim wobleeženjam** po kóždej jenož spodobnej płacźisnje,
pißane dybsaczne rubischka, schtuka 25 np.

Sarjadowaŕ.

W wudawarńi Serbskich Nowin móže ßo sa tydźeń sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow na lěto 1884.

Pschedźenak je ßo tón krócź woßebje derje radźił. Wón podawa wschelake wutrobu hnujaze powjedanczka s człowskeho žiwjenja, kotrež ßo jara pěknje cźitaja, tak so dyrbja ßo starym a młodym lubicź; wón poskicźa tež tójschto swjeßelazych žortow. K tomu je wjele wobrasow (bildow) pschidatych, kotrež powjedanczka a žorty tak prawje wukładuja, tak so móže ßo wschemu cźim lěpje srosumicź.

W redakciji „Serbskich Nowin“ a administraciji časopisa „Łužica“ w Budyšinje su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Hauffez hoſczeńz

na mjaßowym torhoſchczu w Budyſchinje

ßwoje ponowjene rumy lubym Sserbam rjenje porucza. W kóždym czaßu ßo **ſymne a czopke jěde, derje wothładane piwa** a **wina** po tunjej płaczišnje dobroczińwemu wobkedźbowanju poručeja.

Runje wuńdźe ſ nakładom ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa:

Dr. Marczin Luther.

Jeho žiwjenje a jeho ſkutki. Jubjelſki dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poſkicził **Jurij Jakub,** farař w Njeßwaczidle.

Wyššeho stabłěkarja dr. G. Schmidta

ßłyſchny wolij

ſahoji rucze a zyle **chroniſku hłuchoſcz, wuchoſpław, wuſchikakanje, też w najſtarſchich ſaßakłych padach! Wobczežne wuſchiſchumjenje a łóßke czežkoßłyſchenje ßo hnydom wotſtroni,** kaž ſta originalnych wopißmow wobßwědcza. — Płaczišna bleſche ſ wukaſanjom 3,50 mk.

Hłowny ſkład a engros-pſchedań ma haptykar

L. Heinemann

w Shorjelzu = Görlitz, Eliſabethſtraße 43.

Jadriwy **rjany khlěb** ßo punt ſa punt **na rožku** pſcheměnja na ſahrodnej haßy (Gartenſtraße) 1.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 28. oktobra **zhromadźiznu.** — Zajimawy přednošk je městopředsyda k. **Krawc** z Łuha dobroćiwje přilubił, duž lube sobustawy kaž też hoſći k bohatemu wopytej přeprošuje **předsyda.**

Bukičanske serbske towarſtwo

změje přichodny tydźeń **srjedu,** jako na reformacyskim swjedźenju, zhromadźiznu. Započatk w 4 hodźinach. Přednošk wot k. wučerja Kerka z Bukec: Luther.

Wšitke sobustawy towarſtwa so k tutej zhromadźiznje nanajnaležnišo přeprošuja. Hoſćo zu witani. **Předsydstwo.**

Budyšska Bjesada

změje **njedźelu 28. oktobra koncert** z **balom.** Započatk z dypkom ½8 hodźin wječor.

Předsydstwo.

Kermuſcha.

Njedźelu a pónđźelu jako 28. a 29. oktobra **reje** a wſchelake **piwa,** na czož najpodwólniſcho pſcheproſchuje

w Rakojdach **J. Schmoka.**

Holczki ſe wßow, kotrež chzedźa ſchwadliſtwo a pſchirěſowanje najlěpje nawuknycz, njech ßo pſchipowjedźa na hornczerſkej haßy czišło 15 po 2 ſkhodomaj.

Wuczobnik pytany.

Młody człowjek, Serb a ſe ſchulſkimi wědomoſczemi derje wuhotowany, móže pod ſpodobnymi wumenjenjemi jako **wuczobnik** do **Smolerjez knihiczišchczerńje** w **Budyſchinje** ſaſtupicz.

Ssylnu **domjazu dźówku** pyta k 1. novembra rěſnik **Eyßler.**

Někotre ſtwinſke a khežne holzy a kuchařki ſ dobrymi wopißmami k nowemu lětu pyta pſchiſtajerſki muž **A. Berger** w Hodźiju pola Zicženja.

W Khelnje wo wßy je ßo **konjaza deka** ſhubiła. Sprawny namakař chzył ju ſa dobre myto pola korczmarja **Kaplerja** tam wotedacz.

Palma měra

na row

njebo **Jurja Jeſchki** w Měrkowje.

To wěſcze kóždom' ſnate je
To wulke, czežke njeſbože,
Kiž w Měrkowje ßo loni ſta
Pſches ruku jenoh' mordarja.
Tón Jeſchkez nan we Měrkowje,
Kiž wós a konje mějeſche,
Ta ſprawna duſcha pobóžna
Bě pſchipoldnju jěł do měſta.
Hdyž jědźeſche pſched wječorom
S toh' měſta Budyſchina dom,
Hdźež woſył bě knjes Dittricha,
Kiž je tam ſa inſpektarja,
Dha njedaloko Měrkowa
Bu tſelený do žiwota,
A wumrje, k Bohu ſdychujo:
„Mój Jeſußo, mój Sbóžniko!“
A tutoh' ſtraſchnoh' mordarja,
Kiž też żandarmu Weidlicha
Tón ßamy wječor ſatſěli,
Ta wyſchnoſcz bórſy wußlědźi.
A tutón mordař běſche Bók,
Kiž běžeſche ſa woſom ſkók,
A luboh' nana ſatſěli,
Też rodźeny bě w Měrkowi.
Sa Dittricha nan Jeſchkez by
Tak bje-wſchej' winy morjeny
A ſa żandarmu Mitaſcha
Bók ſatſělił je Weidlicha.
A to bě w lěcze ſandźenym
(Ja dopomniczˊ ßo derje wěm)
Toh' jědnatoh' oktobera,
So tuto njeſboże ßo ſta.
Tak ßrjedu hižom było je
Tu lěto a dwě njedźele,
So, wboha luba mandźelſka,
Ssy ſ nowa ſtyſknje płakała.
Kak loni tón dźeń wjeßele
Toh' nana domoj hladaſchcze
A woßebje te dźěczatka,
Wſchak bě jim załta ßlubjena.
A hlaj, ta załta wo prawdźe
Też w woſu krwawa leżeſche,
Te dźěczi pak ſe ſtyſknoſczu
Tu załtu jěſcz wſchak njem'żachu.
Duž troſchtuj, Wótcze na njebju,
Te dźěczatka a macerku,
Kiž — hdyž też lěto ſaſchło je —
H'ſchcze ſrudnje płacża ſtyſkniwje.
Kak huſto ßo jim wot tebje,
Mój luby nano, wudźije,
So ſaßo tudy wjeßele
Scze tak kaž prjedy w hromadźe.
Ach haj, tam horka na njebju,
Hdyž też niz na tym ßwěcze tu,
Wy budźecze wſchak wjeßele
Na wěczne ſaßo w hromadźe.
Duž, luba macźe, njepłakaj,
Tym dźěczatkam pak powjedaj,
So wy też junu pónđźecze
Tam, hdźež waſch luby nan nětk je.
A tak, mój luby nano, ty
Bu ſe wſchej czeſczu khowany
Na minakalſkim kerchowi,
Hdźež twoje czěło czíſche ſpi.
Kak huſto macz a dźěczatka
Tam ſrudne ßylſy płakaja;
Jim je pak we jich ſrudobi,
Kaž bychu ſ tobu rěczeli.
Lět dwanacze bě w wojerſtwje
A dlějſchi czaß we Holſtajnje,
Duž towarſchojo ſ luboſczu
Cze k twojom' rowu njeßechu.
Ta duſcha pak je we njebju
Pſchi ßwojim lubym Sbóžniku,
Kiž ßy joh' horzo lubował,
Nětk je czi ſ hnady ſbóžnoſcz dał.
Ty ſawoſtaji ſa ßobu
Tu ſrudnu, ſtyſknu mandźelſku,
Też pjecz tych wbohich ßyrotkow
A bliżſchich — dalſchich pſchecželow.
A na poßledk dźak wutrobny
My ſ tutym wſchitkim prajimy,
Kiž ſ troſchtom, ſ radu, ſ pomozu
W tej nuſy pſchi naß byli ßu.
Bóh wobhnadź też toh' mordarja,
Kaž na kſchižu toh' ſchacharja;
Ssnadź je ßo wěrnje pokucził,
Prjed' hacz je ßmjercz tu pſchecerpił.

Ta jara ſrudna wudowa
Marja Jeſchzyna a te wbohe ßyrotki
(pſches Pětra Mlónka.)

(K tomu czišku jena pſchiloha.)

Pschiłoha k czišłu 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. oktobra 1883.

Poßleschczowe pjerje

ßo kupuje a pschedawa wot **Frödy** pschi rybjazych skhodźeńkach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucza ßwój wulki skład **koschlowego barchenta** po jara tunich płaczišnach. Wón je 5/4, 6/4 a 9/4 schěroki a płaczi metr: 35 np., 42 np., 45 np., 49 np., 53 np., 62 np., 70 np., 79 np., 88 np.; stary lóhcź: 20 np., 23 np., 25 np., 28 np., 30 np., 35 np., 40 np., 45 np., 50 np. Też poruczam runje tak schěroke **tkaniny sa ßuknje,** metr: 70 np., 79 np., 88 np.; stary lóhcź: 40 np., 45 np., 50 np.

Sa

ßedlarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drese w wulkim wubjerku,
kožoplat, czorny a pißany,
płachty sa pokrycze wosow,
sofowe poczehnjenja, damastowe a ripsowe,
wosowe ripsy, schěre a módre,
po wurjadnje tunich płaczišnach.

Ludwig Kuhlmann

w Budyschinje, na kupnizy (gewandhaus), nutskhód na torhoschczowym boku.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecza hłowneje straże (hawptwachi) porucza **sětne jaki** a **žakety** se ßukna, **ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Mój wulki skład hotowych **žonjazych** a **mužazych pjelzow, mufow, boaßow,** kaž też wschelakich **pjelzowych kóžkow** proschu ja pschi potrjebje dobroczźiwje wobkedźbowacź.

Heinrich Langa
9 na žitnych wikach 9
s napschecza słoteje hwězdy.

NB. Skasanja ßo na najlěpje wobstaraja.

Kosaze, nasymske, sajecze a **karniklaze kóžki** kupuje stajnje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Sporuschk

kupuje **Otto Engert.**

Mój skład

nasymskich a symskich mězow

ja nětko, so bych s nimi wurumował, sa kóždu jenoż někak spodobnu płaczišnu pschedam.

H. Langa
9 na žitnych wikach 9
s napschecza słoteje hwězdy.

Wuhlopschedawarnja Robert Philipp w Budyschinje

na garbarskej haßy 1

porucza cześcźenym tudomnym a wonkowskim wobydlerjam ßwoje najlěpsche **Mariascheinske** a **Oßegske** ßmołubłyschczate **kamjente wuhlo** w zykym a po jenotliwym dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Dokelž budu ßo ßwěru prózowacź, mojich cześcźenych wotebjerarjow jenoż se sprawnej tworu po wasy a měrje najtunischo a najlěpje spokojicź, proschu wo wobkedźbowanje. S najwjetschim pocześcźowanjom

Robert Philipp.

Rudolf Wilhelm

na ßerbskej haßy czišło 16

ßwój bohaty skład **rjenje toczenych, praßowanych** a **prostych schkleńzow,** toho runja **běły, poslocźany** a **molowany porzelan** a **kamjeninu,** dale **schpihele, gardinowe žerdże, rosety, polirowane lejsty** we wschěch druźinach po jara tunich płaczišnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczu.

Konditarnja W. Müllera

na mjaßowym torhoschczu

porucza wschitke druźiny pjeczwa, jako **tykanzy, torty, pampuchi** se 6 wschelakimi pjelnjenjemi, **thejowe pjeczwo** wscheho waschnja, wulki wubjerk **zokrowych** a **schokoladowych tworow,** kaž też wschelake symne a czopke picza, jako **khofej, schokoladu, kakao, theje, piwa, likéry** a **wina,** ma też stajnje hotowe **kmótsjaze wonjeschka** a **kmótsjaze ßłódke titki** se wschitkimi něka pożadanymi wupyschenjemi a skasanja najsprawnischo a najßwěrnischo wobstara. Tuta konditarnja poskicza jara spodobny pschebytk, też ßo tam **ßerbski** rěczi.

Wupschedawanje.

Dźělbu łonschich **rubischczow na hłowu, taillowych rubischkow** a **kapotow** s wołmy a mohára pschedam, so bych s nimi wurumował, po kóždej jenoż někak spodobnej płaczišnje. Ja czinju woßebje na to kedźbne, so ßu to wulke **kemschaze** rubischka na hłowu a so ßo s tym składnosćź dawa, wo prawdze něschto tunjo kupicź.

M. Th. Pech
na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

NB. W khlamach ßo **ßerbski** rěczi.

Shawlowe rubischka,

se židy, wołmy a półžidy, w rjanych nowych mustrach a w wulkim wubjerku, porucza schtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacź do 12 mk.

M. Th. Pech
na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Nowe drastne tkaniny

sa nasymski czaß wschědnje s fabrikazije ke mni pschikhadżeja.

Nowoscże w wulko- a małokarrirowanych stoffach.

Sa jenobarbne klejdy
mam ja 3 drużiny, kotrež ßo ßwojeje elegantnoscże a płaczisnyhódnoscże jara lubja.

we wschěch barbach, { **Czistowołmj. serge,** łóhcź po 50 np., = = = 60 = = **soleil,** = = 75 = } we wschěch barbach.

Dale poruczam

barbite czistowołmjane kaschemiry,
110 ctm. schěroke, łóhcź 100 np.

połwołmj. diagonale, 120 ctm. schěroke, łóhcź 60 np.,
= = 60 = = = 40 =
= = 60 = = = 35 =

Czorne żidżane tkaniny.

Czorne czistowołmjane kaschemiry,
wożebne fabrikaty.

Lama a flanell.

Na tutaj dwaj artiklej ßym wożebje ßwoju kedżbnoscź wobrocził. Psches snamjenite nowokupje je s nimi mój skład wurjadnje bohacże wuhotowany, a ja ßym jenoż najlěpschu **czistowołmjanu tworu** a jenoż spodobne mustry na skład wsał.

Płaczisnu sa najlěpsche lama postajich ja na

2 marcy

sa łóhcź.

Nowopschipołożene

7/4 schěr. czistowołmjane flanelle sa ßuknje,
łóhcź 120 np.

Tež tutón artikel ßym ja jenoż w najlěpschej tworje a pschi najkraßnischich mustrach wubrał.

Melirowane moltony
k jeczkam jara poruczomne
7/4 schěroke, łóhcź 175 np.,
5/4 = = 100 =
5/4 = = 50 =

K pěknym symskim drascżenjam poruczam

jendżelski cheviot,
jenobarbny módry a olivowy,
s czisteje wołmy, 10/4 schěroki, jako najlěpsche, schtož je dostacź.

Jakowe plüsche
w najwjetschim wubjerku,
łóhcź 170, 200, 250, 300, 350, 400 np.

Plüsche a krymarje
k wobschiwkam a wuhorkam.

Żidżane a patentne ßomoty.

K pjelzowym poczehnjenjam

poruczam

10/4 schěroke czistowołmjane a połwołmjane tkaniny,
łóhcź 150 a 200 np.

Barchent sa koschle,
najwjetschi wubjerk pola mje, wschědny pschikhad nowych póßykkow,
łóhcź 23, 25, 30, 35, 40 np.

Połwołmjane tkaniny sa ßuknje
w mustrach, na czistowołmjane tkaniny zyle podobne,
6/4 schěroke, łóhcź 40 a 50 np.,
4/4 = = 30 np.

Tolste barchenty, kalmuki, bibry
w wulkim wubjerku.

Wołmjane rubischka na hłowu
w jara wulkim wubjerku.

Moje płaczisny ßu pschi tworje, jenoż dobrej, k wumyßlenju najtunische.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy.

Manufakturske a módske twory, żidżane tkaniny, běle gardiny, rulowowy płat, wupjerki, tkaniny sa łoża, sofa-damast, kholowske zajki, ripsy, ßmuhaty płat, blidowe, łożowe a konjaze deki, módroplatowe schórzuchi, hotowe schórzuchi s kaschemira, mohära a moaréja, filzowe ßuknje, żidżane rubischka, tkaniny sa khorhoje, lapki sa lazy atd.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſćźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu doſtacź pola
Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho,
wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczíſny hódny
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitrouowy wolij
w bleſchach a wuwaženy,
tykauzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyłe a tołczene,
cźěkazu ßól
(flücht. Salz) k pjeczenju wuroſcźeneje pſcheńzy
hrodowska haptyka.

Ceara khofej,

ſeleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

ſeleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

ſeleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,
jara dobry a mózne ßkodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

50 jerjowych ßudow

ma tunjo na pſchedań
Richard Pötſchka
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Barchent k koſchlam!

dobru trajnu a njepuſchczatu płókanjo-kmanu tworu pſchedawam po ßlědowazych płaczíſnach derje ſrjadowanu,
łóhcź wot 22 np., 25 np., 30 np., 35 np., 40 np., 50 np.,
metr = 38 = 44 = 52 = 61 = 70 = 88 =

półwołmjane tkaniny ſa ßukuje,

łóhcź 40 np., 45 np., 50 np., 55 np.,
metr 70 = 79 = 88 = 97 =

koßmate barchenty a kalmuki,

łóhcź wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

běło-koßmate pikéje,

wulki ſortiment, 6/4 ſchěroke,
łóhcź wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wſchitke podſchiwki,

jako **zanella, podſchiwk do rukawow, dybſaczny drell, kroaſéj, dwójne ßukno, žakonet, ſhirting** atd. we wſchelakich barbach a ſrjadowany po jara tunich płaczíſnach.

Sa **krawzow** a **ſchwadlicze** po fabrikſkich płaczíſnach.

Płaczíſny ßym ja pſchi wſchitkich tworach tak tunjo poſtajił, ſo budźa wěſcze wſchitzy mje wopytowazy ſ pokojom, woßebje pſchi ßerbſkim ſpěſchnym a pilnym poßkuženju. Toho dla proſchu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

H. G. Kubasch jun.

pſchi mjaßowych jětkach 1

ßwój wulki ſkład jenož derje dźěłanych **ſymſkich nadwoblekarjow** a wſchu druhu hotowu **mužazu** a **hólczazu draſtu,** toho runja wulkotny wubjerk dobrych **draſtnych** a **nadwoblekarſkich tkaniuow** najnaležniſcho porucza.

Skaſanja po měrje ßo ſtajnje po najnowſchej módze a po ſolidnych płaczíſnach wobſtaraju.

No. 6. Konzeß. tworowe khlamy No. 6.

Julius Bächmann

na wulkej bratrowſkej haßy

porucza:

Hamburgſke kódźniſke khołowy . .	po mk.	10.50,
jendźelſke kožane khołowy	= =	9.50,
němſke kožane khołowy	= =	7.50,
jednore a dwójne **manſcheſtrowe khołowy**	= =	3.50—4.50.

Dobru pſcheńczną muku

porucza k **domkhowankam** a **kermuſcham**

C. Kahrowe.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woſkarne ßwězy, wóſkowe ßwězy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokolonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cźeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſcheßwědczicź.

Hermann Puy
na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Pianina w Amsterdamje prämiirowane. Tunjo za hotowe pjenjezy abo małe raty! **Fabrik Weidenslaufer, Berlin NW.** Bjez khóstow na pruhu. Prospekt darmo.

Khofej

we wulkim wubjerku porucža po tunich płaczíšnach

Richard Pötschke
na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Pschecželne šerbske poßłużenje.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje šłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym šłodže porucžataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Zokorowy syrop wubjerneje šłódkoscže, punt po 18 np.,

jerje w šudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., schtuka po 4—10 np.,

khofej po starych tunich płaczíšnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacž do 140 np., pschi wotewsaczu 5 puntow s družiny po 70 np. a wysche je kóždy punt 5—10 np. tuńschi,

paleny khofej, punt po 84, 90, 100 hacž 200 np.; paleny khofej po 84 **np.** dyrbi šo šwojeho **dobreho šylneho šłoda** dla woßebje porucžecz.

Pódla toho porucžam płaczíšny hódnu dźělbu wobschkodženeho **rolkatcho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khežorski wolij** po najtuníschich płaczíšnach.

Adolf Rämsch,
kolonialtworowe khlamy pschi butrowych wikach.

Turkowske a czěske šłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucža:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow wo 5 np. tuńscho;

paleny khofej, punt 1,00—2,00;

zokor, zyły a dróbny, po najtuníschich płaczíšnach. Wubjerny twjerdy „**ff. khežorski raffinade**“;

syrup dobry zokorowy 20—40 np.;

petroleum, pschi 20 puntach 14 np. sa punt; — tež wschitke druhe twory w najlěpschej dobroscži a po wschomózno tunich płaczíšnach.

Pschecželniwe šerbske poßłużenje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich šerbskich cžaßopißow.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mk., m. hohlgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6¾ Mk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Sswoju pschedawarnju

tapetow, rulowow, tepichow, möblowych tkaninow, blidowych rubow a gardinow

šym 1. oktobra s Hoschiz haßy do

kupnizy (gewandhaus),

s nutskhodom na torhoschczowym boku,

pschepołożił. Ja šo sa dowěrjenje, hacž dotal spožczene, rjenje džakuju a proschu, so by šo mi to šame tež dale sdžeržało.

S poczěscžowanjom

Ludwig Kuhlmann.

Najnowsche mlócžaze maschiny sa parne, cžehnitosktne a domjaze dźělo wot najjednorscheje hacž do hermanko-najwucžiscžazeje;

Najnowsche goeplowe skutkowarje 1-, 2-, 4- a 6pschežne k dźělu kóždeje maschiny;

Najnowsche šykanjowe maschiny najwoßebnischeje twarby a wuwjedženja dźělaja jako woßebitosc̆ po najtuníschich płaczíšnach pod rukowanjom a pruhowanjkim cžaßom. Pschipóßłanje po želesnizy franko. Najnowsche katalogi po žadanju franko a darmo. Sprawni agentojo njech šo samolwjeja. Saßopschedawarjam wyßoki rabatt.

Ph. Mayfarth & Co., maschinowa fabrika w Frankfurcže a./M.

Hermank.

K prjódkstejazemu hermankej porucžam **najtuníscho — najtuníscho:** wołmjane **dźěcžaze schtrympy** wot **20 np., wolm. soki** wot **30 np., wolm. žonjaze schtrympy** wot **60 np., wolm. schemiśety, mužaze, žonjaze** a **dźěcžaze lazy, dźěcžaze** a **žonjaze kapoty, dźěcžaze mězki, stupnje, jupki, klejdki, cachenezy** s **wolmy, bawmy** a **židy, spódnje kholowy, spódnje jaki, spódnje šuknje, rukajzy, korsety** wot **1 mk.** atd. atd.

Tež na moju **dopósnatu dobru prima-schtrykowansku wolmu, zlonski punt 3 mk.** — w **najrjeńschich, njepuschcžatych barbach** najpodwólnischo kedžbne cžinju.

W **Budyschinje.** **E. Scheer**

3 na schulerskej haßy 3 a w **budže na torhoschczu.**

Rjane konjaze deki

schtuku wot mk. 2. 25 porucža

W Budyschinje. **Ludwig Kuhlmann**

nětko s khlamami w kupnizy, nutskhód s hłowneho torhoschcža.

Bajerske tóczniki

we wschitkich wulkoscžach a tołstoscžach, w **drobnym sornu** kaž tež w **wótrym sornu,** k toczenju **maschinowych nožow, pikow** a wscheho **worzełoweho handwerskeho grata** porucža w **jenotkiwym** kaž tež w **wjazorym** po jara tunich płaczíšnach

J. G. Müller, sejlerńja a pschedawarńja tóczníkow w Budyschinje na kamjeńtej haßy.

Deschczomantle, žakety, rubischcža atd.

we wschěch modernskich barbach derje a trajnje pschebarbja

parna barbarnja W. Kelling.

„Serbske Nowiny“ wuchadźaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 3. novembra 1883.** **Lětnik 42.**

Wozjewjenje.

Wiczny dźeń, kotryž by so po dotalnym waschnju sobotu 10. novembra wotdźerżecź měł, so Lutherowcho swjedźenja dla na tutym dnju wotdźerżecź njemóže a je so toho dla na

pjatk 9. novembra

pschepołożił, schtož so s tutym k nawjedźenju dawa.

Měschczańska rada w Budyschinje, 26. oktobra 1883.

(B. N.) **Heerklotz, měschczański radźiczeł.**

Wozjewjenje.

Wot 1. novembra t. l. ludźazy póst s **Rakez** na **Budyschske dwórnischczo** 35 minutow posdźischo, po tajkim rano w 6 hodźinach 30 minutach wujěsdźa.

W Draždźanach, 26. oktobra 1883.

Khěžorski wyschschi póstski direktaŕ
tajny radźiczeł **Zschürchner.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Póndźelu 29. oktobra je so 10 lět minuło wot toho dnja, jako je Jeho Majestosćz kral Albert, wot Serbow wutrobnje lubowany a wyšokoczesćeny, sakski kralowski trón nastupił. Wón je w tutym czašu na sprawne a mudre waschnje wschitko wužił, schtož by k lěpschemu kraja a luda šłužicź móhło. Sa to šwědczi, so wumělstwa a wědomosće kčěja a so je so derjemčze wobydlerstwa hódnje pschisporiło. Bóh daj, so bychu pschichodne lětdźesatki jeho knježenja tež tak žohnowane byłe, kaž je so to w prěnim, runje minuwschim lětdźesatku stało. — Sakske krajne železnizy hacź do kónza tutoho lěta něhdźe 68 millijonow markow wunjesu. Je to tejko, kaž hischće ženje njewunjesechu, tak so budźa so krajne dawki na to waschnje ponižicź móz, so so pschidawk k dokhodnemu dawku spuschczi a schuzejowy dawk zyle spadnje. K temu tež to pomha, so lětuschi rěsniski dawk wokoło 900,000 mk. wjazy wunoschka da, dyžli konschi. Dokhody s krajnych lěsow su so tež khětro powyschili.

— S Barlina pišaja 26. oktobra: Dźenża psched pjecź a dwazyczimi lětami je pruski kral a němski khěžor Wylem po žadanju swojeho czežko khoreho bratra, krala Bjedricha Wylema IV. (schtwórteho), regentstwo abo sastupne wjedźenje pruskeho kralestwa na so wsak. Khěžor Wylem njeje pak 25lětne wróczenje 26. oktobra toho dla na wosebne waschnje swjeczicź chcył, dokelž je jemu dopomnjenje na tutón dźeń jara bolosne, pschetož domapytanje, kotrež bě tehdom psches to, so bě Bjedrich Wylem IV. na czěle a na duchu wosłabnył, na pruski kralowski dom pschischko, běsche doscź czežke a srudźaze. — Na honitwje w Wernigerodskim lěsu je khěžor Wylem tójschto swěriny satšelił. Wón je na wulku honitwu, kotraž so 8. novembra w lěsu „Schorfhaide“ smeje, mjes druhim tež krala Alberta, prynza Jurja a awstriskeho krónprynza Rudolfa pscheproszył. — Pruski krajny sejm budże najskerje 20. novembra wotewrjeny a khěžorstwowy sejm 15. januara. — Pruski krónprynz se swojej swójbu hischće pschezo w Wiesbadenje pschebywa. — Sakładny kamjeń k nowej khěžorstwowej sejmowni, w kotrejž budźa pschichodnje sapósłanzy němskeho khěžorstwoweho sejma wuradźowacź, so 18. januara położi, to rěka, na tym samym dnju, na kotrymž bu 1871 nětczišche němske khěžorstwo założene. — Generalfeldmarschal hrabja Moltke swjeczesche 26. oktobra swój 84. narodny dźeń. — Khěžor Wylem je so 26. oktobra s Wernigeroda do Barlina wrócził.

Awstrija. W tu khwilu tak mjenowana delegazija w Winje wuradźuje. Wona wobsteji s jeneje strony s tajkich sapósłanzow, kotsiž su s tych awstriskich krajow wubrani, kiž do winskeho rajchsratha słuscheja, a s druheje strony s tajkich sapósłanzow, kiž su sastupjerjo tych awstriskich krajow, kotrež do shromadneho wuherskeho sejma sastupjerjow scźelu. W srjedźisnje tuteje delegazije awstriski minister Kalnoky wóndano doscź wažnu rěcź dźerżesche a wosebje toho dla wažnu, dokelž je s jeho słowow spósnacź, so budże słoty měr, kiž w tu khwilu knježi, tež wěsće dale tracź. Kalnoky spomni pschi tym tež na to, so ludźo pschezo měnja, jako by Rußowska s Awstriju wójnu sapoczecź chzyła, a pschistaji, so je tajke měnjenje zyle wopacźne. Wón rjekny, so ani ruski khěžor ani ruske ministerstwo se žanej myslicźku na tajku wójnu njemysli a so sebi ju tež hewak nichtó w Rußowskej njeżada. Měnjenje wo ruskoawstriskej wójnje je, kaž minister prajesche, jenož s toho njestało, so někotre ruske nowiny ruski lud na Awstriju schczuwaja, ale ruski lud na jich schczuwanje njepossłucha. A s zyła je nadpad Rußowskeje na Awstriju wschak toho dla njemóžny, dokelž ma ruske knjeżerstwo hižo s należnosćemi swojeho samsneho kraja tejko snutskomneje staroscze a dźěła, so sebi na zusbu mysliczź njemóže. A hdy by tež snadź w Rußowskej něhdy někajka wójnska mysliczka pschemóz dostała, dha so wschak ani Awstrija ani Němska ani žadyn druhi kraj psched njej bojecź njetrjeba, dokelž su awstriske, němske

a italſke knježerſtwo ſwjaſk mjes ßobu ſcžiniłe, ſo budža ßebi ſ brónju w ruzy pomhacź, je-li ſo by Rußowſka ſ jenym abo druhim wójnu ſapoczęcź chzyła. So tajki ſwjaſk wobſteji, to pak ruſke knježerſtwo wě a budže ßo toho dla hižo ßamo pſchede wſchej wójnu paſcź, dokelž by wot njeje dale niczo njemęło, khiba lutu ſchkodu.

— W Khrowatſkej ſaßo pokny měr knježi a w Boßniji a Herzegowinje je tež ſ měrom, tak ſo je ßo tam rekrutirowanje, kotrež ßo tam wóndano mějeſche, bjeſe wſcheho ſadžěwka ſtało. Mjenujzy wobydlerjo tuteju krajow, kotrejuž je Awſtrija hakle pſched někotrymi lětami do ßwojeje ruki doſtała, nochzychu ßebi lubicź dacź, ſo bychu ßo jich ßynojo do awſtriſkeho wójſka brali, a toho dla pſchi prěnich rekrutironkach harn cžinjachu, ſ cžehož doſcź wulki ſběžk naſta, kotryž mózeſche awſtriſke knježerſtwo jenož ſ brónju w ruzy poddußycź a k tomu ſ tamnymi wobydlerjemi dołho doſcź wójnu wjedžeſche. Nětko pak, hdyž wobydlerjo Boßnije a Herzegowiny widža, ſo jich ßynojo w awſtriſkim wójſku žaneje nuſy ani najmjeńſcheje kſchiwdy njecźerpja, haj nětko tam wjazy młodych ludźi k rekrutironzy pſchińdže, hacž bě jich ſkaſanych.

Franzowſka. W Franzowſkej njepſchecźelſtwo pſchecźiwo Němzam dale a bóle pſchibjera, haj wone tak daloko dže, ſo tam němſkich dźełacźerjow a rjemjeßkniſkich pomoznikow ſ dźěła a ßłużby puſchcźeja. A tajkich Němzow, kiž ßu pſches tajku njepſchecźelniwoſcź ßwoju dobru ſaßłużbu ſhubili, je hižo wjele tyßaz (tawſynt). Mjes franzowſkimi miſchtrami a fabrikantami je jich drje hiſchcźe doſcź, kiž bychu Němzow dale w dźěle wobkhowali, ale druſy Franzowſojo to njecźerpja. — Mjes Chineſyſkej a Franzowſkej ßo anamſkich naležnoſcźow dla pſchezo hiſchcźe žane prawe ſjednanje ſtacź nochze. Chineſyſke knježerſtwo praji, ſo anamſki kral, dokelž hacž dotal pod chineſyſkim wyſchſchim knjejſtwom ſtejeſche, žaneho prawa nima ſ Franzowſami ßam něſchto wujednacź, ale ſo k temu wſchemu tež pſchiſwolenje chineſyſkeho khěžora ßłuſcha. Franzowſojo pak praja, ſo Chineſojo niczo do toho rěczecź nimaja, ſchtož woni ſ anamſkim kralom wuradźuja abo wobſankaja. A ſchto ſ tajkeho njewužitneho wadźenja wukhadža? W tu khwilu dale niczo, hacž ſo Franzowſka pſchezo wjazy wojakow do Anama ſcźele a ßebi pſches to wjele njewužitnych khóſtow cžini.

Rußowſka. Wſchelake němſke nowiny powjedaja, ſo chze tak mjenowane ßłowjanſke dobroczelſke towaŕſtwo w Petersburgu powjeſcźe wo ßwojim ſkutkowanju wudawacź a ſo je prěni ſeſchiwk tutych powjeſcźow w tychle dnjach wuſchoł. W tutym ſeſchiwku je mjes druhim ſjawnje a wuraſnje prajene, ſo towaŕſtwo na žane waſchnje na politiſke ſjenocźenje wſchěch Sſkowjanow njemyßli a ſo wone žaneje njepſchecźelſkeje myßle pſchecźiwo Awſtriji a Němſkej nima. Wjele wjazy ſacźuwa wone k Němſkej, tutej ſtajnej a dopokaſanej pſchecźelnizy Rußowſkeje, najwjetſche wyßokowaženje a pſchecźelniwe ſmyßlenje.

Jeno junu pjany.

(Pokracźowanje.)

Sswojeje ſtaroſcźe wo ſhubjeny nóž bě nětko wumóženy, ſa druhi pak bě hižo ſtarane. Lěßnik bě ßebi hižo pſched wjele lětami po ſhubjenym nožu, kotryž bě po ßwojim njebohim nanje doſtał, w Jědlowje pola nožerja hiſchcźe druhi na włóſk tajki dźěłacź dał, jeno ſo bě brjent (brink) trochu ſchěrſchi. Tónle nóž wucźeje ſ komody a tykny jón do kapſy. Nětko myßleſche, ſo ßmě wſchemu pſchichodej khróble do woczow hladacź. —

S blědym, ale tola ſ měrnym wobliczom ſtupi na ranje dó jſtwy, ſo by cželedźi wſchědne dźěło roskaſował. Njebě ßo wczera ſe ßwojej nadźiju mylił, ſkoro łóhcź wyßoko pſchikrywaſche ßněh ſemju. —

Wokoło pſchipołdnja pſchikhadźeſche wſchědnje ſ Jědlowa pſches Bukow a Lěßnikez kubło liſtnik. Stary wjeßoły mužik pſchinjeße ſtajnje pódla liſtow tež hiſchcźe wſchelku nowinku, kotruž jemu Handrij ſe ſchkleńczku wiſchnjoweho wotkupi. Dźenßa ſaſtupi wſchón ſaſtróżany, lědma móżeſche „dobre ranje" prajicź.

„Na, ſchto dha tebi je, Hiobje", praſcheſche ßo ßmějo Handrij, kotryž běſche ßam wó jſtwje, „ty drje ßy wczera na hermanku jara hłuboku do karana pohladał?"

„Tak wy hiſchcźe niczo njewěſcźe?" dźeſche Hiob ſ tſchepotazym hłoßom.

„Schto dha je ßo ſtało?" wupraſchowaſche ßo Handrij, nětko ßam ßo njeſboża bojo.

Hiob ſtupi krocžel bliže a ſaſchepota, ßo bojaſnje powohladujo: „Dźenßa rano ßo Rólnika morjeneho w lěßu namakali!"

Nad tutej powjeſcźu ſhubi ßo Handrijej wſcha krej ſ woblicža; dyrbjeſche ßo ſtólza dźerżecź, ſo njeby padnył.

„Morjeneho, prajiſch?" wuraſy ſkónczńje; „Rólnik morjeny, Bożo, to drje tola wěrno njeje!"

„Jurij", pocža Hiob ſaßo powjedacź, „pſchińdże wczera wokoło jědnacźich domoj. Dokelž bě doma wſcho cźma, myßleſche, ſo je nan hižo do koża, a ſo jeho njeby wubudźił, dźeſche hnydom do ßwojeje komory. Hdyž nan dźenßa rano dele dó jſtwy njepſchińdże, pocža ßo ſtaracź; dźeſche horje do jeho komory, ſo by hladał, hacž ßnadź je nan khory. Nadeńdże kožo próſne a hiſchcźe półßkane. — Nětko ſaja jeho ſtyſk, hnydom khwataſche ſ wotroczkom do lěża, ſo byſchtaj ſhubjeneho pytałoj. Dźeſchtaj po ſchcźeżzy do Boſcźijez korczmy, tola w ßněży móżeſchtaj jeno pomału do prědka. Tu nimale ſchtwórcź hodźiny wot Bukowa poſkicźi ßo jimaj žałoſtny napohlad: ſe ßněhom ſkoro zyle ſawodźety leżeſche Rólnik proſty a morwy, ſ krwju zyle ſamjerſnjeny. Jurjowu boloſcź nad tajkim njeſbożom móżecźe ßam ſhudacź! Mjes tym ſo Jurij pſchi cźěle woſta, wrócźi ßo wotroczk do wſy, ſo by pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja to woſjewił. Běch tam runje, hdyž pohoncź, kotryž dyrbjeſche ßudniſkich ſaſtojnikow ßem pſchiwjeſcź, wotjědže."

Handrijowe wobliczo bě ſtajnje bóle woblědnyło, ſymny pót ſtejeſche jemu na cźole. „A ſchtó je to był?" rjekny ſ wutkym hłoßom, „to hiſchcźe nichtó njewě?"

Wulka ßobuželnoſcź wobraſowaſche ßo na Hiobowym wobliczu. Khwilu hladaſche mjelcźiży do ſemje. „Lěpje, ſo pſcheſe mnje ſhoni, hacž wot druhich", rjekny ßam ſa ßo, na to ſaſchepta Handrijej do wucha: „Ludźo praja, Lěßnik, kotryž je hižo wczera pola Boſcźija na Rólnika nóž cźahał, je jeho ſakkół." — Handrij bě tajke ßłowa hižo wotcźakował, dopomniwſchi ßo Lěßnikoweho dźiwneho waſchnja, a tola ßo ſkoro bjes mozy ſwjeſe.

„Lěßnik je nóž na njeho cźahał?" woprascha ßo ſkónczńje, „korczmaŕ je tola jeno wo ßnadnej ſwadźe rěczał!"

„Ja ſhonich to wot burow, kiž ßu pódla byli a pſchi ſwadźe jeho ſměrowali."

Handrij wobrocźi ßo, ſo by ßwoju boloſcź potajił, a ſtupi k wókna; liſtnik praji w božemje a wopuſchcźi dom a dwór.

Pomału ßo Handrij ſaßo ſhraba. Runjež bě ßo jemu ſły podhlad hłuboko do wutroby ſarył, chzyſche tola ſ mozu na Lěßnikowu njewinu wěricź. Dźěſche ſe jſtwy, ſo by jeho wonka pytał a ſ nim rěczał. Tu pſchińdże jemu Lěßnik po dworje napſchecźiwo.

„Pětrje", dźeſche Handrij, „runje je liſtnik ſku powjeſcź ſ Bukowa pſchinjeßł. Rólnika ßu dźenßa w nozy w lěßu ſakkóli!"

„Schto rěcźiſch, ſakkóli?" dźiwaſche ßo Lěßnik; „to ja njewěrju, ſchtó dha dyrbjał Rólnikej něſchto ſekſchiwicź, Hiob je tebje ſa błaſna měł!"

„To wón ſawěſcźe njeje!" rjekny Handrij khutnje; „wón je mi ſ zyła hiſchcźe wjazy prajił, mjeno muża, kotrehož ludźo morjerja mjenuja."

„A to by był?" praſcheſche ßo Lěßnik khróble, tola kolenje jemu ſatſchepotaſchtej a wobliczo ſblědny.

Handrij wjedźeſche doſcź. „Pój nuts", wotmolwi ſ boloſcźu a ſe ſtrachom ſkoro płacźiży, „tam dyrbiſch wſcho ßłyſchecź."

Handrij dźeſche do prědka a Lěßnik ſ njewěſtej krocźelu ſa nim.

„Pětrje, Pětrje!" ſarěcźa Handrij durje ſacźinjwſchi ſe ßylſatym wócźkom, „kak huſto ßym tebje hižo proßył, ſo by ßwoju njeßměrnu roszahłoſcź poddußył, kak huſto tebi hroſył, ſo ßo do njeſboża a

hubjenstwa storczisch. Moje dobre skowa leczachu nimo kaž pluwy po wětsiku. Nětko su so moje wěschczenja straschnje dopelnike."

„Schto chzesch s tym prajicz?" wupraßny Lěßnik, „ty tola njechasch rjez . . . ."

„Ja niczo njeprajü, a njebudu niczo rěczecz, to směsch zyle w měrje bycz, dóńž mi swědomnje samo njekasa. Ja bych tak rady pschal, so bychu ludzo, kiž tebje sa morjerja wudawaju, njewěrnoscz rěczeli, a budu Boha proßycz, so by, hdyž so njesboże nětk wjazy sarunacz njehodzi, twoje dźěczo psched najhórschim swarnowal. Tola ty derje wěsch, so tebje snaju, mje njemózesch mylicz. Pohladaj do swojeje wutroby a budzesch mi rosumicz. Czesacz twojeho doma je tez moja a toho dla wostanje mój rt němy, tak dołho hacz mi swědomnje dowoli. Ale radzi-li so tez tebi, swětne khostanje wot so wotwalicz, khostazej prawdosczi Bożej nihdy njewucznknjesch!"

Lěßnik sebi niczo wjazy prajicz njeswěri; wóczko k semi skoziwschi dźěsche do swojeje komorki.

Pół hodziny posdźischo pschindze Hańza s Bosczijez korczmy, hdzez bě rano něschto wobstaracz schka. Tez tam bě so ska powjescz rosnjeßka. Bjes troschta a s płaczitymaj woczomaj sastupi do jstwy, hdzez Handrij do myßlow sanurjeny sa blidom sedzesche.

„Wujo!" sawoła s bolosczu tschepotajo, „Boże dla praj mi, je dha to wěrno, so je nan Rólnika sakkół?"

Handrij wstany a pschimny Hańzu sa ruku. „Směruj so!" rjekny dobrocziwje, hischcze je wina twojeho nana hola powjescz, a dóńž to je, dyrbisch tez to wěricz. Na wschelakich podhladach drje nusa njeje, toho dla pschiúdu czezke czaßy na naß; pschetoz kajkez wězy su, budze so nan s czezka kłódze wuwinycz móz!" —

Schtoz bě Handrij wěschczik, dyrbjesche so tez bórsy dopjelnicz. Słóscze podhladny bu Lěßnik hischcze tón samy dzeń wot dweju półzajow do Jedlowa dowjedzeny. Ssudnik, kotryž mějesche wěz pschepytowacz, měnjesche, so ma jara snadne dźěło psched sobu. Lěßnik je, tak sebi wukkadowasche, saskobjeny korczmu wopuschczik, w lěßu pak na Rólnika kakał, so by so, schtoz so jemu prjedy njeje radziło, sa kschiwdu wjeczik. Hacz je se wscheho spoczatka Rólnika sakkócz abo jeno s lóhka jemu wotrunacz chzył, wo to so nětko njestarasche; Rólnik bě morjeny a po tym mózesche so jeno skozowacz.

Tu wußlědźichu lěkarjo, kiž dyrbjachu Rólnika pschehladacz, wažnu a Lěßnikej jara spomózny wěz. S Lěßnikowym nozom, kotryž běchu jemu, kaž so rosumi, hnydom wsali, njemózesche Rólnik morjeny bycz, pschetoz tón budźische schěrschu ranu wudrěł, hacz Rólnikowa bě! tak rěkasche wußud sudniskich lěkarjow. Schtoz pak nóz nastupa, wobßwědczachu niz jeno burja ale tez korczmar Boscziji, so je tón samy, kotryž je Lěßnik tehdom hizo w korczmje na Rólnika czahał, haj Boscziji powjedasche, kak su so jemu wurěsane mjeno a sleborne czronka wozebje spodobale. To drje běchu wscho wažne dopokasy sa Lěßnika, tola sudnik njeda so tak spěschnje samylicz. Lěßnik mózesche dźě tez hischcze druhi runje tajki nóz měcz a jón po wobeńdźenym njeskutku s tymle pscheměnicz. Duž njelutowasche sudnik ani prózy, so by něhdze tajki nóz wucznschlił, tola podarmo.

Njedźiwajo na to bu Lěßnik tola wot pschißažnych sudzeny. Pschißažni pak wuprajichu po tutych wobstejenjach Lěßnika sa njewinowateho.

Lěßnik wrócźi so s jastwa saßo domoj a pomaku sdasche so wschitko saßo po starej koliji słozowacz. Wustojny wobkedźbowar drje by něschtozkuli hinak sudźił. Lěßnik so s woprědka jara ludźi sdalowasche; po někotrych njedźelach pocza drje saßo won khodźicz a swoje prjedawsche żiwe waschnje pokasowacz. Tola spomni-li hdy schtó tez wo najmjeńschim krwawnym njeskutku, stróži so Lěßnik a womjelkny a so bórsy wotßali s někajkej wurěczu so samolwjejo. Burja wudawachu tole waschnje najbóle sa snamjo ranjeneje czesce, někotsi pak běchu tola khróblischi a pytachu winu něhdze druhdze; runjez bě Lěßnik psched sudom njewinowaty spósnaty, njechachu tola do jeho njewinowatoscze wěricz. Kaž Lěßnikez czeledź wschelako powjedasche, njebě tez Lěßnik doma hinaschi; khodźesche husto zyły dzeń pokhmurjeny a bórkaty, s czehoz mějesche wozebje czeledź wjele czerpicz, Handrijej pak a swojej dźowzy dźěsche, tak wjele hacz so hodźesche, s pucza. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sakske kužiske provinzialne towarstwo sa **snutskowne mißionstwo** mějesche 23. oktobra w sali tudomneho gymnasija swoju generalnu schromadźisnu, kotruž městopschedßyda, knjes farar Imisch s Hodźija, s modlitwu wotewri. Potom pschedßyda towarstwa, knjes hamtski hetman s Zezschwitz s Kamjenza, pschitomnych powita, na czoz k. farar Scheuffler s Lěwałda lětnu rosprawu da a k. pschedßyda dokhody a wudawki s léta 1879—1882 rosestaja. Dale mějesche k. past. prim. Würkert s Lubija pschednoschk wo młodźeńskich towarstwach (Jünglingsvereine) a towarstwowy duchowny k. Seidel s Draždźan wukkadowasche: „Schto mamy psche a sa dundakow (vagabundow) czinicz?" pschi czimz dopokasa, so je najlepje, hdyž so sa nich tak mjenowane dźěkarske kolonije sakoża, w kotrychz so dundakojo najskerje a najlózo s nowa k trajazemu dźěku a domjazemu porjadkej pschiwucza. Wo tajkich kolonijach pschedßyda krajneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo, k. hrabja Vitzthum s Draždźan, wschelake powjedasche a k. past. prim. Würkert schromadźisnu s modlitwu skónczi.

— Pschedawanske města sa galanterijowe twory, kiž so hewak na schulskej haßy pschedawachu, su sa hermank nětko na żitne wiki do dwójneho rjada psched ratarskej schulu pschepokożene, sa to pak so nětko schwindy, korbjaky, korbiki a hrube pletwa na schulskej haßy pschedawaja.

— Tudy wo hrosnym skutku powjedaja. Wóndano je so mjenujzy pytnyło, so su so w Pětrowskej zyrkwi do pohrjebnych wjelbow, kotrez su pod katholskej dźělbu, słóstnizy nuts łamali a s cźełowych kaschczow, tam stejazych, wschelaku drohu pychu kradnuli. Někotsi tutych rubjeznikow su pjecza hizo wußlědźeni a do jastwa wotwjedźeni. Dwaj paduchaj staj pjecza wußlědźenaj, dokelz staj so samaj pscheradźikoj, pschetoz jedyn k druhemu prajesche: „Poczakaj jenoz, ja hizo rjeknu, so sy tu czełam pjerschczenje brał."

— Zakoßnu smjercz je sańdźenu srjedu w tudomnym wulkim młynje dźełacźer Gustav Adolf Rämsch wumrjeł. Wón bě tam sa masarja maschinow pschistajeny a bě, kaž bě jemu pschikasane, wutoru wjeczor do maschinow wolij nalał a pschi tym wolijowu khanu w delnim schoßu wysche jeneje transmißije stajił. Jako chzysche nasajtra rano wokoło 6 hodźin wolijowu khanu s jejneho postajenja saßo dele wsacz, saschmjata so jeho suknja do kónza wale, spěschnje so wjercźazeje, a w tym samym wokomiku bu Rämsch wot wale sobu wjercźeny. Najprjedy jemu schkórnje, s kotrymiz so do bliskeho wokna storkasche, s nohow wotleczichu, nětko do schkleńzy a do sczény s nahimaj nohomaj bijesche, kotrejz buschtej jemu żałoßnje rosrěsanej a rosraženej. Wala bě so bjes tym pschezo bóle do jeho drasty sawika a jemu brósť satkóczika, psches czoz so Rämschowemu żiwjenju khwatny kónz sczini. Rämsch tsi dźěczi po sobu sawostaji, kotrymz je macz hizo psched dwěmaj létomaj wumrjeła.

— Na łubi tudomnych starych kasermow je so srjedu rano wojak Michel s wossmeje kompagnije satsělił. Jeho bě njedawno wojerska ronda, jako w restawraziji „Eldorado" s halekowanjom měr kasysche, sajała, pschecźiwo czomuz so won sylnje spjeczowasche. Tajka njepoßkuschnoscz so krucze pokhosta, Michel bu na dlěschi czaß k draždźanskej khostanskej kompagniji wotßudźeny. Tón samy dzeń, kotryž dyrbjesche so do Draždźan podacz, sebi won se samomorjenjom żiwjenje skónczi.

— W jastwje tudomneho sudnistwa je sańdźenu srjedu korczmarski żiwnoscźer Janasch s Nowych Bloaschez s wobwěßnjenjom swojemu żiwjenju kónz sczinił. Kaž je snate, so 22. oktobra Janaschowe twarjenja wotpalichu. Wón bě swoje wězy wyßoko sawěscźene měł, duž na njeho tukachu, so je woheń sałożił, so by s toho dobytka měł. Pschepytanje je najskerje jeho winu dopokasało, a je so wón s bojoscźu psched khostanjom sa schnórku swojich spódnych kholowow wobwěßnył.

S Bělczez. Tudomny gmejnski pschedstejicźer a stawnik knjes Jan Lorenz je wot kralowskeje wyschnoscze jako směrz sa Bobolzy s Nowymi Bobolzami, sa Hornju Kinu, Dźenikezy, Bělczezy a Raschow pomjenowany.

S Porschiz. Luby knjes redaktoro! Nastawk wo naschim nětczischim zyrkwinskim prjódkstejerstwje, w czißle 43 Serbskich Nowin wotczischczany, je jara wopaczny. Najprjedy njeje Michel, ale Mickel

ſ Kumſchiz wuſwoleny; Pětr Krawz (Schneider) njeje ſ Kubſchiz ale ſ Konjez; kubleŕ Jan Auguſt Guda ſ Kubſchiz je zyle wuwoſtajeny, a w měſto Kozuſchki ma žo ſtajicź Kokuſchka. — Pſchiſpomnjenje redakzije. Tutón zyły naſtawk je ſ němſkich nowin wſaty, hdźež žu někotre wopaczność, kotrymž žu Serbske Nowiny ſ pſchehladanja hiſchcźe jenu pſchiwdake. Pſchichodnje budźe wſcho w dobrym porjadku.

S Rachlowa bukiczańſkeje woſady. Sańdźenu wutoru doſta žo najſtarſchemu wobydlerjej naſcheje wſy, ſtarodoſtojnemu knjeſej zyrkwinſkemu prjódkſtejerjej Albertej, wulka radoſcź. W pſchipósnaczu toho, ſo bě wón hewak jako wješny rychtaŕ a tež wjele lět jako zyrkwinſki prjódkſtejeŕ žwěru ſkutkował, bě žo jemu wot Kralowſkeje Majeſtoſcźe powſchitkowne cźežne ſnamjo ſpožczíko, kotrež žo jemu na naſpomnjenym dnju na žwjedźeńſke waſchnje pſchepoda. Běchu žo k tomu knježa kommišionſki radźicźel Kupfer ſ Budyſchina, faraŕ Kubiza ſ Bukez a ryczeŕkubleŕ ſ Rez-Thielau ſ Rodez do Rachlowa podali. Jow pſchepoda k. Kupfer k. Albertej, kotryž bě wſchón pſchežžłapnjeny, ſ pſchihódnymi žkowami cźežne ſnamjo, na cźož jemu k. faraŕ Kubiza w dlějſchej rěczi ſbožopſchecźa ſhromadneho bukiczańſkeho zyrkwinſkeho prjódkſtejerſtwa wupraji, a k. ſ Rez-Thielau jemu tež ſboże pſchejeſche. Knjes Albert bě jara hnuty a wupraji žwój wulki dźak ſa tuto jemu pſchihotowane njenadźite wješele. — Bóh tón Knjes pak chzył jemu hiſchcźe daliſchi ſpokojny wjeczor žiwjenja tudy wužicź dacź a njebjeſki kral jemu njebjeſke myto ſa žwěrnoſcź w žkužbje ſpožczicź.

S Bukez. Kaž naſcha woſada žaneho wopora ſa zyrkwinſke należnoſcźe njelutuje, je wona w nowiſchim czażu ſažo ſ tym wopokaſała, ſo je žo w njej 182 hriwnow ſa Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo nahromadźiło. — Tež k doſtojnemu žwjecźenju bliſkeho Lutheroweho žwjedźenja žo jow wſchitko žwěru hotuje a je žo k temu pſches dobrowólne dary, wot ſchulſkich dźěczi hromadźene, hižo pſches 300 hriwnow w hromadu nawdało. — Kóžda woſada, kotraž wopory ſa tajke wotpohladanja pſchinježe, žo pſches to žama cźeſcźi.

S Wósporka. Ssobuſtawy tudomneho zyrkwineho prjódkſtejerſtwa žu nětko knježa: ſtawnik E. G. Hüllner, rataŕ A. C. Jaurich, kowaŕſki miſchtr C. A. Wiedemann, rjemjenjeŕſki miſchtr M. W. J. Beyer, buſchkwjeŕ C. E. Gießel, kowaŕſki miſchtr J. E. Czoch, ſejleŕſki miſchtr E. A. J. Langa, ležomnoſcźeŕ J. T. E. Nitſcha a faraŕ Khorla Auguſt Marczka.

S Klukſcha. Na měſto ſemrjeteho gmejnſkeho ſtarſcheho Handrija Dorżana je žo tudomny gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Schuſter jako ſaſtupny ſtawnik (Standesbeamte) ſa Klukſch, Brěmjo, Komorow, Kißlizu, Kobjelń, Wulku Dubrawu, Połpizu, Jatſjob, Kupej, Lichań ſ Małym Lichanjom a Boroſchcźami, Nowu Wjeß nad Sprewju, Ruhethal, Sałhow, Sdźeŕ, Sdeŕ a Czelchow wot kralowſkeho krajſkeho hetmanſtwa pomjenował a do pſchiżżłuſchenſtwa wſak.

— Ssrjedu 24. oktobra žu žo pſchi twarje naſcheje noweje ſchule roſchty ſłamałe. Se ſchtyrjoch murjerjow, kotſiž pſchi tym ſ wyſoka dele panychu, ſtaj žebi dwaj rjebka ſłamałoj. — Dla Lutheroweho žwjedźenja žo naſcha kermuſcha tydźeń poſdźiſcho, po tajkim 18. novembra, ſměje.

S Hucźiny. Pola naž je hižom někotre lěta waſchnje, ſo paduſchi do naſcheje kermuſche tu a tam kranu. Tak žu woni w nozy 25.—26. oktobra ſahrodnikej Hólnikej 4 hužyzy a murjerjej Kobani 2 hužyzy ſpakoſcźili. W nozy poſdźiſcho žu žo w Subniczźy pola ſwudowjeneje Bělineje do hródże łamali a tam 2 młodej koſy ſarěſali. Pſchi žwojim dźěle je žnadź jich něchtó ſeſcherik, pſchetoż woni ſtaru koſu w hródźi woſtajichu, hacź runje běchu ju hižom wotwjaſali. Kaž žo powjeda, žu paduſchi kóžzy ſarěſaneju koſow Bělinej někotre dny poſdźiſcho ſ póſtom pſchipóžłali. Sańdźenu njedźelu žo hižom ſažo někajki njekmanik w Subniczźy na kranjenje měrjeſche, tola žo jemu jeho wotpohlad njeradźi. Sahrodnik Wagner ſ Noweje Wjeſki, ſ měſta domoj jědźo, pſched Běliz hoſcźeńzom ſaſta a do njeho na khwilu ſaſtupi. Jako žo ſažo k konjej wróczi, ſe ſpodźiwanjom wuhlada, ſo běſchtaj jemu wobaj poſtronkaj pſcherěſnjenaj. Hdy by někotre minuty poſdźiſcho pſchiſchoł, by žnadź kóń hižom kranjeny był.

S Komorowa žo nam piſche: Rjana wěz je, hdyž žo tu a tam ſpěw haji a plahuje. Pſches njón žo cźežka myžł roſjażni a roswjeżeli. Spěw cźłowjekow, hewak zuſych bjes žobu, k wjeżelemu towaŕſtwu wjedźe a bjes nimi pſchecźelſtwo twori. Sańdźenu njedźelu mějachmy tu w Miehlez hoſcźeńzu ſkładnoſcź, žo na rjanych ſpěwach, nam wot wujeſdźańſkeho mużſkeho ſpěwańſkeho towaŕſtwa poſkicźenych, wjeżelicź. Prózowanje tutoho towaŕſtwa je pſchipósnacza hódne; chorſke ſpěwy a ſolo „Róži" buchu ſe ſroſymjenjom a wulkej žwědomitoſcźu pſchednoſchene a jażnje pokaſachu, ſo žu žebi nawjedowaŕ a ſpěwarjo pſchi nawuknjenju jenotliwych ſpěwow wulku prózu dawali. Tež ma towaŕſtwo dobry kwartet a ſpěwy, wot njeho pſchednoſchene, žo wożebje derje lubjachu. Byrnjež by kruty žudnik to a tamo wuſtajicź měł, dha chzemy tola na to dźiwacź, ſo žłyſchachmy ſpěwańſke towaŕſtwo, ſe wſchelakich elementow wobſtejaze, bjes kotrymiž je mało muſikaliſzy wuczenych ſpěwarjow, tak ſo dyrbi žo jich ſkutkowanju ſażłużena khwalba doſtacź. Jara ma žo wobžarowacź, ſo bě konzert jara žłabje wopytany, a myżlimy žebi, ſo je khětro póſdny ſapoczatk (w 8 hodź.) a jara cźmowa nóz ſ pſchiczinu žnadneho wopyta było.

S Huſki. (B. N.) Ssobuſtawy naſcheho zyrkwineho prjódkſtejerſtwa žu nětko knježa: Auguſt Hancź, žiwnoſcźeŕ w Demjanach; Ernſt Guſtav Maj, wobžedźeŕ herbſkeho korczmarſtwa w Warnokcźizach; Michał Sahrodnik, žiwnoſcźeŕ w Hnaſchezach; Khorla Auguſt Steudner, khěžeŕ a ſejleŕſki miſchtr w Huſzy; Hendrich Młynk (Müller), kubleŕ w Kożarni; Khorla Auguſt Klingſt, khěžeŕ a rentier w Běłych Nożlizach; Khorla Auguſt Beyer, žiwnoſcźeŕ w Hunczerizach, a faraŕ Khorla Auguſt Jäckel, pſchedžyda.

Se Schpikakow. (B. N.) Schtwórtk 25. oktobra popołdnju w 5 hodźinach tudy woheń wuńdże, ſ kotrymž žo domſke a hródź khěžnika Handrija Ernſta Wünſche zyle wotpaliſchtej. — Tudy 26. oktobra Holbiz mandźelſkaj ſkhoriſchtaj a to na ſatraſchne brjuchbolenje. A wonaj tež bórſy wumrjeſchtaj. Dokelž běſchtaj hewak w dobrych wobſtejenjach žiwaj, dha nětko na to tukaja, jako budźiſche jimaj něchtó ſ jědom ſawdał.

S Kamjeńza. Na tudomnej žadowej wuſtajeńzy, kotraž žo 25. oktobra wotewri, žu mjes druhimi ſ naſcheje wokolnoſcźe cźežne myta doſtali: Ed. Janicaud w Kamjeńzu ſa žadowu tłóczerńju (pražu) a ſa žuſcheny žad, hamtſki nadróżny miſchtr Plagewitz w Kamjeńzu ſa ſběrku jabłukow ſe ſchużejow tudomneho wokrjeża, kantor Richter w Hauswałdźe, wumělſki ſahrodnik (kunſtgärtner) Rötſchka ſ Hennersdorfa, wyſchſchi hamtſki žudnik Philipp w Kamjeńzu a hrodowſki ſahrodnik Mieth w Worklezach.

S wojerowſkeho wokrjeża. Pomjenowani žu a do pſchiżłuſchnoſcźe wſaczi: ryczeŕkubleŕ Lüdecke w Wětenźy jako hamtſki prjódkſtejeŕ tam, młynſki rendant A. H. P. Rienecker w Delnim Wujeſdźe jako ſaſtupnik kubleŕſkeho prjódkſtejerja tam, rentmiſchtr Falz w Laſu jako hamtſki prjódkſtejeŕ tam, wyſchſchi hajnik Wenzel w Laſu jako ſaſtupnik hamtſkeho prjódkſtejerja tam, bur-kubleŕ M. Janaſchk w Sabrodźe jako gmejnſki prjódkſtejeŕ tam, bur-kubleŕ Jurij Hadank w Sabrodźe jako ſtarſki muž tam a bur-kubleŕ Kh. Kirſtan w Wulkim Czíſku jako ſtarſki muž tam.

S Delnich Łużiz piżaja „Bramborſke Nowiny" a to:

S Kożobuſa. Wumjeńkarka wudowa Nowzyna dźěſche wóndano do Gołbina, ſo by tam žwoju žwójbu wopytała. Ale wona pſchińdże jeno hacź do Popoj, hdźež bliſko pożlenjeje khěže k ſemi padże a běſche morwa.

S Khocźebuſa. Tſjo hólzy, kiž czíſteho žwědomja njemějachu, běchu žwojich ſtarſchich wopuſchczili a žo do žwěta podali. Ale woni daloko njepſchińdźechu, pſchetoż w Shorjelzu jich polizija pſchimnu a jich ſažo domoj póżła. — Na tudomnych butrowych wikach je ſańdźeny tydźeń někajki paduch jenej žonje 33 hriwnow (mk.) ſ kapſy wucżahnuł a ſ nimi woteſchoł.

S Grabina. Rubježnikow Juſta a Uhlicha pſchezo hiſchcźe nimaju. W Schakojzach ſtaj žo w nozy do korczmy nuts łamałoj a tam wjele kołbażow, tójſchto khlěba a butry a wyſche toho tež 300 zigarow kranyłoj. — S Kalawſkeje wokolnoſcźe nichtó wjazy žam jeniczki ſ butru do měſta njeńdże, dokelž žo kóżdy boji, ſo móhłoj rubježnikaj na njeho pſchińcź. Duž pſchezo zyła kopiza ludźi ſ dobom na wiki dże. — Tež w Ruzkowje ſtaj žo do korczmy nuts łamałoj a wot tam wſchelake wotnjeżłoj. Naſajtra žo 80 muži ſa nimaj poda a pſchepytachu lěž a kerki po wſchej wokolnoſcźi, namakachu tež jeju lehwo, ale taj ptaczkaj běſchtaj hižo

ſ njeho wulecźakoj. — Też w Łukajźy ſtaj w nozy do korcźmy ſaléſtoj, tola nózny ſtražnik jeju ſeſcheri, tak ſo woſtajiwſchi wſcheho, ſchtož běſchtaj ßebi tam hižo k wotnjeßenju pſchihotowakoj, rucźe cźeknyſchtaj.

S Bórkow. Woda je ſa Bórkowcźanow wužitna wěź a kóždy wě po tych rěcźkach, do kotrychž je ßo tudy Sprewja rosprómjeniła, doſcź wuſchiknje na cźołmach jěſdźicź a ßo tak pſched wodu na kedźbu bracź, ſo ßo jemu ſchkoda njeſtanje. Tola pak ßo ſkoro kóžde lěto ſtanje, ſo w tej abo druhej rěcźźy něchtó žiwjenje ſhubi. Tak bě ßo wóndano tſilětny ßynk kuparja M. Měſchka někak do réki ßunuł a ßo tam tepił. Jeho macź běſche ſtajnje ßwěru ſa nim hladała, ale jako wona wobjed pſchihotowaſche, běſche wón ſ doma wuběžał a do wody padnuł.

Se Zergonja. Tudomny dźěłacźeŕ K. běſche krumu na paſtwu dowjedł, ale jako poſdźiſcho po nju pſchińdźe, bě wona prjecź. Wón wſchu wokolnoſcź hacź do měſta ſa njej pſchepyta, ale ju nihdźe njenamaka.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik K. O. Paul w Barcźe, kotryž bě cźeladnikej Schneiderej w Porſchizach ſe ſparneje komory cźaßnik, 20 mk. hódny, kranył, ßo ſe ſchtyrinjedźelſkim jaſtwom pokhoſta. — Dla kſchiwducźinjazych ßkowow, pſchecźiwo Auguſcźe Lejnje Lehmannez w Brěſynzy rěcźanych, ma ratař A. Jurak w tej ßamej wßy 20 mk. pjenježneho khoſtanja płacźicź. — Ssydomnacźelětny cźeladnik J. Hanuſch w Hodźiju ßo k dnjej jaſtwa ſaßudźi, dokelž bě ſe ſahrody ßwojeho hoſpodarja něſchto jabłukow ſpakoſcźił. — Tón ßamy cźaß jaſtwa ma tkalz J. A. Großmann w Roswodezach wotpokucźicź, kotryž je ſ jeneho budyſchſkeho pola něhdźe pokdra maſki běrnow kranył. — Wóßomnacźelětny cźeladnik J. T. Schcźěpank, na knježim dworje w Dobruſchi ßkužazy, bě ſ jeneho ſchtoma ſa něhdźe 20 np. wiſchnjow ſeſchcźipał, ſo by je hnydom ſjědł. S tutych wiſchnjow běſchtaj ßebi fabrikſki dźěłacźeŕ E. B. Kröhna, w tu khwilu w Proßenje, a ßydomnacźelětny bětnařſki E. Rjecźka w Dobruſchi někotre daricź dałoj a je, hacź runje wjedźeſchtaj, ſo ßu kranjene, ſjědłoj. Schcźěpank ßo dla kranjenja zyroby k płacźenju 2 mk. ſaßudźi, bjes tym ſo Kröhna dla pſchekhowanja dźeń jaſtwa a Rjecźka dla pſchekhowanja poßwarjenje doſta.

Pſchiſażny ßud. Pjecźadwazecźilětna ßkužobna dźowka Marja Janaſchkez, ſ pſchimjenom Młynkez, ſ Bórka pola Wojerez, kotraž bě hižom w lětomaj 1879 a 1880 njemandźelſzy porodźiła, lětßa 30. junija, jako w Krěpizach ßkuźeſche, tſecźemu njemandźelſkemu dźěſcźu žiwjenje da. Jejny hoſpodař, tak rucźe hacź bě porodźenje pytnył, hnydom po babu póßła. Janaſchkez pſched babu wudawaſche, ſo je dźěcźo morwe na ßwět pſchiſchło, a ſo je ßo wot njeje do hnójniżoweje jamy cźißło. Na druhi dźeń pak holza morwe dźěcźo w kaſchcźiku ſ komory pſchinjeßy a lěkařſke pſchepytanje pokaſa, ſo je dźěcźo żiwe porodźiła a ſo je ßo ſadußło. Janaſchkez pſched ßudom winu dléje njeprejeſche. Wona ßo wuſna, ſo je w nozy hnydom po porodźenju na dźěcźo cźeźke poßleſchcźo położiła, ſ wotpohladom, je pſches to moricź. Jako je ſa někotre hodźiny wotucźiła, je dźěcźo morwe było. Janaſchkez ßo ſ dźiwanjom na połóżaze wobſtejnoſcźe k tſilětnemu jaſtwu ſaßudźi, ſ cźehož ßo jej tſi měßazy pſchepytanſkeho arreſta ſpuſchcźichu.

Přilopk.

* Jako wóndano w Oſchatzu garbař Döring pßa rěſaſche, nóż někak wotſkocźi a jeho tak ſtraſchnje kłó, ſo dyrbjeſche ſa krótki cźaß na wukrawjenje wumrjecź. Döring pjecź njewotcźehnjenych dźěcźi ſawoſtaji.

* Njeknicźomna ſtóſcź. Jako chżyſche ſańdźenu ßobotu hoſpoſa w pjekařſkim hoſcźeńzu w Barlinje w khachlach woheń cźinicź, w nich dwanacźepuntowſku rosbuchnjeńſku kulu, ſchrapnel mjenowanu, namaka. Żonje bě nadpanyło, ſo běchu khachlowe durcźka něſchto wotcźinjene, duž palazu tſchěſku hnydom nuts njepołoži, ale najprjedy pohlada, ſchto ßnadź by w khachlach leżało. Pſches tutu kedźbliwoſcź je ßo wulke njeſboże wotwobrocźiło. W pódlanſkej jſtwě bě na 200 hoſcźi pſchitomnych a też w rejwanſkej ſali, ſ boka leżazej, toho runja hoſcźo pſchebywachu. Hoſcźeńzarka, ſtraſchnoſcź kule, po ſwonkownym na winowu bleſchu podobneje, njeſnajo, położi ju ſe ſpodźiwanjom na bok, a hakle jedyn pjekařſki, kotryž bě pola artillerije ßłużił a pſchipadnje nimo pſchińdźe, żonje rosjaßni, kajke ſtraſchne namakanje je ſcźiniła. Słóſtnika, kotryž je kulu do khachlow położił, hiſchcźe wußlědźili njejßu.

* Pſchi twarbje na werdawſkim dwórniſchcźu ſaßypnychu ßo ſańdźeny tydźeń twarſke roſchty, na kotrychž tſjo murjerjo ſtejo dźěłachu. Dwaj wot nich ſ łóhkimi ranami woteńdźeſchtaj, jenemu pak ßo pſchi delepanjenju wobej noſy wyſche kułkow ſłamaſchtej.

* Jako ſańdźenu ßobotu dwě dźěłacźerźy ſ fabriki do Gautſcha domoj dźěſchtej, jimaj w kerkach někajki njebołak pucź ſaſtupi a wot njeju żadaſche, ſo byſchtej jemu zyku mſdu dakoj, kotruž běſchtej runje w fabrizy ſa zyky tydźeń wupłacźenu doſtałej. Ale dokelž wonej jara proſcheſchtej, dha bě ſ tym ſ pokojom, ſo jemu kóžda hriwnu (mk.) da.

* W präſidialnym polizajſkim twarjenju w Frankfurcźe je ßo ſańdźenu ßrjedu ßylne dynamitowe rosbuchnjenje měło. Dynamit abo nitroglyzerin bě ßo wot ſłóſtniſkeje ruki pod ſkhód położił. Pſches rosbuchnjenje ßo murja pod ſkhodom pſcheraſy, wſchě wokna w domje hacź do druheho ſchoßa a wrota polizajſkeho twarjenja buchu rosraźene. Hacź runje bě wjele ſaſtojnikow w twarjenju pſchitomnych, dha ßo tola nichtó wobſchkodźił njeje. Jako rospadanki rosraźeneje murje w hromadu mjecźechu, namakachu w nich wóßom ſ dźěła rosplaznjenych kułow, po waſchnju ſchrapnellow dźěłanych, horka ſ małej dźěrku a ſnutska ſ nitroglyzerinom pjelnjenych. Wyſchnoſcź tuka, ſo je ßo tutón dynamitowy nadpad ſe ſtron ſozialdemokratow ſtał.

* W Egiptowſkej běſche kholera pſched někotrym cźaßom nimale zyle ſaſtała, w poßlednich dnjach je pak tam w Alexandriji ſ nowa ſakhadźecź poczała.

* W Smyrnje a wokolnoſcźi je ſańdźeny tydźeń ſ nowa ſemjerźenje było. Měſchcźańſka murja, wodowód a jena moſcheja buchu ßylnje wobſchkodźene. W Kapanvurlu bu pſches 200 ludźi cźeźko ſranjenych.

* Jank: Nano, kajke dha ßu to ſelene hory? Nan: To ßu winizy, a ſchtož tam widźiſch, to ßu winowe pjeńki. Jank: Doſtawamy dha wot nich wino? Nan: To ßo wě, mój ßynko. Jank: Ale, nano, hdźe roſtu dha te piwowe pjeńki? —

Klamowa a klachowa khoroſcź

je wudyrika mjes ſkotom kublerja Michała Ponicha w Boſankezach, kaž też mjes ſkotom ratarja a ſahrodnika C. G. Kutſchki na ßukelńſkej haßy w Budyſchinje, toho runja mjes ſkotom żiwnoſcźerja Handrija Barta a Jurja Waty w Brěſynje. — Saſtaka je tuta khoroſcź mjes ſkotom pjekarja Ernſta Leſche w Klukſchu a rycźerkubleŕſkeho najeńka Günthera w Njeßwacźidle. (B. N.)

Cyrkwinske powjesće.

25. njedźelu po ßwj. Trojizy (Lutherowy ßwjedźeń) ſměje ßo w Michalſkej zyrkwi rano w 8 hodźinach němſka Boża ßłužba.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Ernſt Max, Khorle Ernſta Scholty, żiwnoſcźerja w Howniowje, ß. — Khorla Ernſt a Hana Amalija, Khorle Ernſta Halki, żiwnoſcźerja w Bobolzach, dwójniſkej dźěſcźi. — Emma Marja, Jana Auguſta Měrſcha, khěżerja na Židowje, dź. — Hana Hedwiga, Khorle Ernſta Pjetraſcha, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Pawoł Herman, Jana Franza Stangi, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Emma Amalija, Jana Nowaka, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Emma Amalija, Khorle Auguſta Rjecźki, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Hana Marja, Jakuba Polenka, wikowarja tudy, dź.

Katholſka zyrkej: Jurij Jan, Jana Jakuba Krala, żiwnoſcźerja w Cźemjerizach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 18. oktobra: Martha Thereſija, Handrija Mužika, dźěłacźerja tudy, dź., 5 l. 6 m. — 27. Hańża, Michała Kalicha, wumjeńkarja w Ratarjezach, mandźelſka, 61 l. 4 m. 13 d. — Hana Karolina Mannowa, wumjeńkařka ſ Kamjeńtych Wolbramoz, na wopytanju w Bórku, 54 l. 10 m. 3 d. — Ernſt Max, njem. ß. w Dobruſchi, 1 m. — Jan Libſcha, wumjeńkař w Rabozach, 71 l. 9 m. 18 d.

Wjedro w Londonje 2. novembra: Rjane.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
27. oktobra 1883.

Žitowy dowos: 2171 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńža	50 kg.	10	12	11	1	10	12	11	1
Rožka	50 kg.	8	23	8	48	8	23	8	48
Jeczmjeń	50 kg.	7	39	7	53	7	39	7	61
Wowß	50 kg.	6	50	7	—	6	80	7	—
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Sšyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sklóma	600 =	19	—	23	—	—	—	—	—
Proßata	894 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	75	4	85
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	40	5	80

Nowa khěža se sahrodu je pscheměnjenja dla s dobrymi wuměnjenjemi tunjo na pschedań. Wscho dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

W Wulkej Subrnizy staj dwaj **kólczej** s pczołami na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola **Simona** tam.

Herbstwodźělenja dla budże so njebocźiczkemu **Handrijej Grószchi** w **Mjeschizach** sšuschaza **sahrodniska** zjwnosćz kat.-no. 11, w lezomnosćzach něhdże 13 kórzow pola a luki, kaž tez $3\frac{1}{2}$ kórza kerkow wopschijaza a s dobrymi maßivnymi twarjenjemi

póndźelu 12. novembra t. l.
dopołdnja w 11 hodźinach

w zjwnosczi sšamej pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, wjeßnogrychtszy na pscheßadźowanje pschedawacz. **Herbja.**

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 7. novembra t. l. dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin budże so, k **Jordanez** kubku w **Mjesdaschezach** sšuschaza, pschi lutyjczanskich mjesach wjetscha dźělba bresow a druheho lisczoweho drjewa k wurodowanju, toho runja schmrěki, bjes kotrymiž su twarske schtomy, płotowe ryhele, žerdże a klozy, po loßach na pscheßadźowanje pschedawacz.

W Njesdaschezach, 1. novembra 1883.

P. Jordan.

Drjewowa a sšlanjowa awkzija.

Bližschu **sšrjedu 7. novembra t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj** budże so wot **Frenzelez zjwnosćze** w **Drobach** pschi tórfowych jamach a pschi psowjanskim puczu

něhdże 70 loßow stejazeho khójnoweho palneho drjewa, kaž tez pschitomne sšlanje pod wuměnjenjemi, psched awkziju wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Wagner.

Schlesynske schtrympy a soki porucza

P. Mickel w Ketlizach.

Symske mantle

wot najtunischich hacž do najwubjernischich, s dobrych tkaninow, hižom wot 15 mk. — **Klejdowe stoffy** w wulkim wubjerku poruczam po najtunischich płaczišnach.

August Grützner.

Wulka wupschedań

sa czaß hermanka

w hosczeńzu k sšlónzu po 1 skh.

Ssobotu, njedźelu a póndźelu
jako 3., 4. a 5. novembra t. l.

maja so sšlědowaze twory po tunich płaczišnach do zyła wupschedacz:

Dźělba **jonjazeho sukna,** jenobarbneho, modernsteje barby, kiž je lépsche hacž lama, dwójnoschěroke, łóhcz 1 mk.

wolmjane jaki, schtuka 2 mk. a 2 mk. 50 np.,
honťske lazy abo **lazy s rukawami** mjenowane, schtuka 4, 5, 6 a 7 mk.,
konjaze deki, schtuka 3 mk. 50 np. a 4 mk.,
bělh tolsty barchent, łóhcz 30 np.,
lüstr, bruny a czorny, łóhcz 20 np.,
resty połßukna, so hodźaze k **jakam,** k **pjelzowym poczehnjenjam,** dwójnoschěroke, łóhcz wot 1 mk.,
resty k zyłym **mužazym** a **hólczim wobleczenjam** po kóždej jenoz spodobnej płaczišnje,
pißane dybsaczne rubischka, schtuka 25 np.

Sarjadowař.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltaine sšwězy, wósskowe sšwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so so zusy wokołonoscheŕ se sšwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricz njemóže. Wo tym móża so czesczene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheßwědczicz.

Hermann Puy
na sšerbskej haßy w Budyschinje.

Ajekaschluz!

Jenoz prawe s tej znamku:

Sšłodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopołasane** a **najlepsche** diätetiske sšrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sažwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacž k **sšuchoczinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tez **sastojnske** dźakne pißmo hłownehho sarjadowanja **czerwjeneho tschiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacz w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na zitnych wikach.

Bajerske tóčźniki

we wschitkich wulkoscźach a tołstoscźach, w **drobnym sornu** kaž też w **wótrym sornu**, k tocźenju **maschinowych nožow, pikow** a wscheho **worzełoweho handwerskeho grata** porucźa w **jenotkiwym** kaž też w **wjazorym** po jara tunich płaćišnach

J. G. Müller, sejlerńja a pschedawarńja tóčźnikow w Budyschinje na kamjentej haźy.

Dobru pschenčźnu muku

porucźa k **domkhowankam** a **kermuscham**

C. Kahrowe.

Deschćźomantle, žakety, rubischcźa atd.

we wschěch modernskich barbach derje a trajnje pschebarbja

parna barbarńja W. Kelling.

Cźěske poźleschćźowe pjerje!

k tutemu **hermanku** saźo pschińdźe a źo po najtuńschej płaćišnje pschedawa. Poźleschćźowe pjerje wot 1 mk., 1½, 2, 2½, 3 mk.; pólmoschk 3½, 4 mk.; čźisty moschk 5 mk. Schite wupjerki źu hnydom k pjelnjenju hotowe. **Pschedawaja źo kaž hewak stajnje w hoscźeńzu „Münchner Hof (Mnichowski dwór)“ na hornčźerskej haźy.**

J. Kirschberg s Frankfurta a Shorjelza.

Mojim cześćenym wotebjerarjam s Budyschina a wokolnoscźe k nawjedźenju,

so źym někotre wulke dźělby **wołmjaneho pschedźena, korsetow,** kaž też najrjeńsche **schwajzarske wuschiwanja, vigogne, schtrympy, soki,** kraźne puppy wot 15 np., pupjaze hłójcźki pěknje s wóska late a s gypsom wulate, toho dla jara trajaze, **naknpik** a je dla nakupjenja w dźělbach tunjo pschedawacź mózu. Dale pschedawam moje, jenož dobre dopósnate zwjerny sa ruku a maschinu, kaž też źidu, bórdu, schnóry, banty, zanki, s zyła źu wschitke artikle sa krawzow a schwadlicźe dospołnje pola mje pschihotowane. Ja budu wscho tak pschedawacź, so budźe twora dobra, měra a waha prawa, sa čźož rukuju, tak so budźe kóždy zyle s pokojom. — Krawzam a schwadlicźam ja wscho k jich źamźnemu dobytku na najlěpje porucźam a źebi prózu dawam, wschitkich, kiž mje wopytaja, we wschěch artiklach spokojicź. Zwjerny mam w 80 yardach po 50 np. duzent, 200 yardow 4 rołki 50 np., 1000 yardow 30 np., w duzentach hischcźe tuńscho, schewski konopjowy zwjern 20 wulkich kubłuchow 90 np. — Mały sbytk stupnjow a tosłow móźa wikowarjo pola mje tunjo kupicź.

H. E. Kuhn s Draždźan,

se stejischcźom pschi hłownej straži (hawptwasche).

Sswoju pschedawarńju

tapetow, rulowow, tepichow, möblowych tkaninow, blidowych rubow a gardinow

źym 1. oktobra s Hoschiz haźy do

kupnizy (gewandhaus),

s nutskhodom na torhoschcźowym boku,

pschepołożił. Ja źo sa dowěrjenje, hacź dotal spožcźene, rjenje dźakuju a proschu, so by źo mi to źame też dale sdźeržało.

S pocześcźowanjom

Ludwig Kuhlmann.

Dokelž je mi wjazy města trjeba, pschedam 1 dwajpschežny wóknaty wós se schtyrimi žydłami sa 200 mk., 1 toho runja wós sa 150 mk., kaž też wschelake półkryte, wotewrjene wosy a 1 korbowós. Wschitke wosy źu hischcźe w najlěpschim rjedźe.

N. Gall w Budyschinje na Hoschiz haźy (Goschwitz).

50 jerjowych źudow

ma tunjo na pschedań

Richard Pötschka

pódla měschcźanskeje haptyki.

Ssudy sa nutskładźenje kalu

wschelakeje wulkoscźe źu na pschedań w piwarni w **Rakezach.**

Wyššeho stabłěkarja dr. G. Schmidta

Słyschny wolij

sahoji rucźe a zyle **chronisku hłuchosćź, wuchospkaw, wuschikakanje, też w najstarschich saźakłych padach! Wobcźežne wuschischumjenje a lóhke cźežkoźkyschenje źo hnydom wotstroni,** kaž sta originalnych wopišmow wobźwědcźa. — Płaćišna blesche s wukasanjom 3,50 mk.

Hłowny skład a engros-pschedań ma haptykar

L. Heinemann

w Shorjelzu = Görlitz, Elisabethstraße 43.

Kosaze kóžki,

kaž też wschitke druźiny druhich kóžkow kupuje po najwyschschich płaćišnach, a pschedawa molowpróstne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka

na garbarskej haźy.

Też źo tam wschě druźiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Kosaze, nasymske, sajecźe a karniklaze kóžki kupuje stajnje po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Langa

na žitnych wikach,

pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Roźowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje źo jenož **trjeny len**, a to jenož sobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haźy, kupuje.

Mój wulki skład hotowych **žonjazych** a **mužazych pjelzow, mufow, boaźow,** kaž też wschelakich **pjelzowych kóžkow** proschu ja pschi potrjebje dobrocźiwje wobkedźbowacź.

Heinrich Langa

9 na žitnych wikach 9

s napschecźa słoteje hwězdy.

NB. Skasanja źo na najlěpje wobstaraja.

Wotewrjenje khlamow.

Cześćenym Sserbam w **Wósporku** a wokolnosći k nawjedźenju dawam, so ßym ßo tu w domje knihiwjasarja **Rieschela** jako **klampnař** saßydlił a poruczam ßo k wobstaranju wschěch dźěłow, do klampnařstwa ßłuschazych, a lubju, so wschě žadanja spěschnje, derje a tunjo wobstaram.

S dobom ßwoju pschedawařnju wschěch klampnařskich wudźěłkow po tunich płaczisnach poruczam.

W Wósporku, w oktobru 1883.

S poczeszczowanjom
Moritz Rammer.

S tutym najpodwólnischo wosjewjam, so ßym w **Rakezach**

schkleńzowe a materialtworowe khlamy

wotewrił a proschu toho dla wobydlerjow Rakez a wokolnosće, so bychu mje dobroćiwje a husto woppytali.

Clemens Clauß, schkleńčer w Rakezach.

Hauffez hoszczeńz

na mjaßowym torhoschczu w Budyschinje

ßwoje ponowjene rumy lubym Sserbam rjenje porucza. W kóždym czaßu ßo **symne a czopke jědze, derje wothladane piwa** a **wina** po tunjej płaczisnje dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczeja.

W wudawařni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow na lěto 1884.

Pschedźenak je ßo tón krócź woßebje derje radźił. Wón podawa wschelake wutrobu hnujaze powjedanczka s człowskeho žiwjenja, kotrež ßo jara pěknje czitaja, tak so dyrbja ßo starym a młodym lubicź; wón poskicza też tójschto swjeßelazych žortow. K tomu je wjele wobrasow (bildow) pschidatych, kotrež powjedanczka a žorty tak prawje wukładuja, tak so móże ßo wschemu czim lěpje srosumicź.

W wudawařni Serbskich Nowin je sa 1 hr. 50 np. dostacź:

Dr. Marczin Luther.

Jeho žiwjenje a jeho skutki. Jubjelski dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poskicził J. Jakub, farař w Njeßwaczidle.

We wudawařni Serbskich Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćz;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Bróstwon (kalmus),

ßyry a běleny, kupuje po najwyschschich płaczisnach **Hrodowska haptyka.**

Nowy jědźny lany wolij

porucza

P. Mickel w Ketlizach.

NB. Też ßu pola njeho **serbske protyki** na lěto 1884 dostacź.

Wo **P. Kneifelowej**

wloßowej tinkturje,

dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jeniczki wo prawdje sprawny** ßrědk k sdźerženju wloßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tinkturu ma w Budyschinje jenož **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleschach po 1, 2 a 3 mk.

My jako woßebje płaczisny hódne scźěhowaze **zigarrowe druziny** poruczamy:

№ 95 a 88	. .	1 schtuka po	3 np.,		
= 82	. . . .	12	=	= 40	=
= 80 a 78	. .	10	=	= 35	=
= 76	. . . .	12	=	= 45	=
= 77, 75 a 74	.	1	=	= 4	=
= 71	. . . .	10	=	= 45	=
= 70, 68, 67 a 65		1	=	= 5	=

toho runja wulki wubjerk lěpschich druzinow s rukowanjom sa jich wubjernu dobroscź, barby po žadanju.

Pschedawařnja
Straßburgskeje khěžorsk. tobakoweje fabriki
w Budyschinje na bohatej haßy.

Trajne **filzowe stupnje** a **filzowe tosle** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach porucza **Hugo Lehmann**
na swonknej lawskej haßy 1.

Pschedeschczniki

wot ℳ. 1.50 hacź k najlěpschim a najrjeńschim porucza **Hugo Lehmann**
na swonknej lawskej haßy 1.

Filzowe khlobuki

sa hólzow wot ℳ. 1.25,
sa mužow wot ℳ. 2.25,
hacź do najrjeńschich dobroscźow, kaž też **stoffowe, hońtske** a **židzane khlobuki** w bohaczje srjadowanym wubjerku po zyle tunich płaczisnach porucza

Hugo Lehmann
na swonknej lawskej haßy 1.

Porjedźenja ßo rucze a tunjo wobstaraja.

Dr. Pattisona

wiczna wota,

najlěpschi hojazy ßrědk psche

wicź a rheumatismuß

wschěch druzinow, jako: wobliczo-, bróst-, schiju- a subybolenje, hlowjazu, ruczny a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu boloscź.

W pakczikach po 1 mk. a w polojczných po 60 np. pschedawa **H. Jul. Lincke.**

Młoda ßerbska holza ßo k nowemu lětu do Budyschina do ßłužby pyta. Hdźe? je shonicź w wudawařni Serb. Nowin.

Pyta ßo.

Holza s pschistojneje ßwójby, kotraž pak dyrbi ßo na skótne hospodařstwo wustejecź, pschi wyßokej msdźe k nowemu lětu město namaka. Dopraschecź pola **H. Hoffmanna,** tyscherskeho mischtra w Budyschinje na taschbarku 2.

Dwaj hólzaj, kotrajž chzetaj po jutrach tudomne schule wopytacź, namakataj pola podpißaneho dobry a tuni pension.

Maschinist **Paul**
na mjaßowym torhoschczu 15 po 2 skhodomaj.

K 1. januara 1884 ßo kmany **rólny pohoncź** na rycźerkubło w **Sarečzu** pyta.

K tomu czißłu Serbski Hospodař czißło 21 a jena pschiloha.

Pschiłoha k czišłu 44 Serbskich Nowin.
Ssobotu 3. novembra 1883.

Wupschedawanje.

Dźělbu konschich **rubischczow na hłowu, taillowych rubischkow** a **kapotow** ſ wołmy a mohära pschedam, ſo bych ſ nimi wurumował, po kóždej jenož někak ſpodobnej płaczišnje. Ja czinju woßebje na to kedźbne, ſo ßu to wulke **kemſchaze** rubiſchka na hłowu a ſo ßo ſ tym ſkładnoſcź dawa, wo prawdźe něſchto tunjo kupicź.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

NB. W hłamach ßo **ßerbſki** rěczi.

Shawlowe rubiſchka,

ſe židy, wołmy a półžidy, w rjanych nowych muſtrach a w wulkim wubjerku, porucza ſchtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacź do 12 mk.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

Rudolf Wilhelm

na ßerbſkej haßy czišło 16

ßwój bohaty ſkład **rjenje toczenych, praßowanych** a **proſtych ſchkleńzow,** toho runja **běły, poſloczany** a **molowany porzelan** a **kamjeninu,** dale **ſchpihele, gardinowe žerdźe, roſety, polirowane lejſty** we wſchěch družinach po jara tunich płaczišnach dobroczišwemu wobkedźbowanju porucza.

Konditarńja W. Müllera

na mjaßowym torhoſchczu

porucza wſchitke družiny pjeczwa, jako **tykanzy, torty, pampuchi** ſe 6 wſchelakimi pjelnjenjemi, **thejowe pjeczwo** wſcheho waſchnja, wulki wubjerk **zokrowych** a **ſchokoladowych tworow,** kaž tež wſchelake ſymne a czopke picza, jako **khofej, ſchokoladu, kakao, theje, piwa, likéry** a **wina,** ma tež ſtajnje hotowe **kmótſjaze wonjeſchka** a **kmótſjaze ßłódke titki** ſe wſchitkimi někak požadanymi wupyſchenjemi a ſkaſanja najſprawniſcho a najßwěrniſcho wobſtara. Tuta konditarńja poſkicza jara ſpodobny pſchebytk, tež ßo tam **ßerbſki** rěczi.

Mój ſkład

naſymſkich a ſymſkich mězow

ja nětko, ſo bych ſ nimi wurumował, ſa kóždu jenož někak ſpodobnu płaczišnu pſchedam.

H. Langa
9 na žitnych wikach 9
ſ napſchecza ſloteje hwězdy.

Wuhlopſchedawarńja
Robert Philipp w Budyſchinje

na garbarſkej haßy 1

porucza czeſczenym tudomnym a wonkowſkim wobydlerjam ßwoje najlěpſche **Mariaſcheinſke** a **Oßegſke** ßmołubłyſchczate **kamjeńte wuhło** w zykym a po jenotliwym dobroczišwemu wobkedźbowanju. Dokelž budu ßo ßwěru prózowacź, mojich czeſczenych wotebjerarjow jenož ſe ſprawnej tworu po waſy a měrje najtuniſcho a najlěpje ſpokojicź, proſchn wo wobkedźbowanje. S najwjetſchim poczeſczowanjom

Robert Philipp.

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuwaženy,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyłe a tołczene,
czěkazu ßól
(flücht. Salz) k pjeczenju waroſczeneje pſcheńzy
hrodowska haptyka.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu doſtacź pola
Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Ceara khofej,

ſeleny, 1 punt 65 np.,
paleny, 1 punt 85 np.

Mexico khofej,

ſeleny, 1 punt 80 np.,
paleny, 1 punt 100 np.

Surinam khofej,

ſeleny, 1 punt 100 np.,
paleny, 1 punt 130 np.,
jara dobry a móznje ßłodźazy, porucza jako wulzy jara **tuni**
Hermann Kunack
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Hermank.

K prjódkstejazemu hermankej poručam **najtuniſcho — najtuniſcho:** wolmjane **dźěćźaze ſchtrympy** wot **20 np., wolm. ſoki** wot **30 np., wolm. ȥonjaze ſchtrympy** wot **60 np., wolm. ſchemiſety, mužaze, ȥonjaze** a **dźěćźaze lazy, dźěćźaze** a **ȥonjaze kapoty, dźěćźaze měźki, ſtupnje, jupki, klejdki, cachenezy** ſ **wolmu, bawmu** a **ȥidu, ſpódnje kholowy, ſpódnje jaki, ſpódnje ȥuknje, rukaźy, korſety** wot **1 mk.** atd. atd.

Też na moju **dopósnatu dobru prima-ſchtrykowanſku wolmu, złonſki punt 3 mk.** — w **najrjeńſchich, njepuſchćatych barbach** najpodwólniſcho kedźbne cźinju.

W **Budyſchinje.** **E. Scheer**

3 na ſchuleŕſkej haȥy 3 a w **budźe na torhoſchću.**

Barchent k koſchlam!

dobru trajnu a njepuſchćatu płókanjo-kmanu tworu pſchedawam po ȥlědowazych płaćźiſnach derje ſrjadowanu,

łóhćź wot 22 np., 25 np., 30 np., 35 np., 40 np., 50 np.,
metr = 38 = 44 = 52 = 61 = 70 = 88 =

pólwolmjane tkaniny ſa ȥuknje,

łóhćź 40 np., 45 np., 50 np., 55 np.,
metr 70 = 79 = 88 = 97 =

koſȥmate barchenty a kalmuki,

łóhćź wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

běło-koſȥmate pikéje,

wulki ſortiment, 6/4 ſchěroke,
łóhćź wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wſchitke podſchiwki,

jako **zanella, podſchiwk do rukawow, dybſaćny drell, kroaſéj, dwójne ȥukno, ȥakonet, ſhirting** atd. we wſchelakich barbach a ſrjadowany po jara tunich płaćźiſnach.

Sa **krawzow** a **ſchwadlicźe** po fabrikſkich płaćźiſnach.

Płaćźiſny ȥym ja pſchi wſchitkich tworach tak tunjo postajił, ſo budźa wěſće wſchitzy mje wopytowazy ſ pokojom, woȥebje pſchi ȥerbſkim ſpěſchnym a pilnym poȥłużenju. Toho dla proſchu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech

na hłownym torhoſchću, pódla měſchćańſkeje haptyki.

H. G. Kubasch jun.

pſchi mjaȥowych jětkach 1

ȥwój wulki ſkład jenož derje dźěłanych **ſymſkich nadwoblekarjow** a wſchu druhu hotowu **mužazu** a **hólčazu drastu,** toho runja wulkotny wubjerk dobrych **drastnych** a **nadwoblekaŕſkich tkaninow** najnaležniſcho poručza.

Skaſanja po měrje ȥo ſtajnje po najnowſchej módźe a po ſolidnych płaćźiſnach wobſtaraju.

Rjane konjaze deki

ſchtuku wot mk. 2. 25 poručza

W Budyſchinje. **Ludwig Kuhlmann**

nětko ſ khlamami w kupnizy, nutskhód ſ hłownego torhoſchća.

Sa

ȥedlarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drele w wulkim wubjerku,
kožoplat, cźorny a piȥany,
płachty ſa pokrycźe woſow,
ſofowe poczehnjenja, damaſtowe a ripſowe,
woſowe ripſy, ſchěre a módre,
po wurjadnje tunich płaćźiſnach.

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje, na kupnizy (gewandhaus), nutskhód na torhoſchćowym boku.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecźa hłowneje ſtraże (hawptwachi) poručza **lětne jaki** a **ȥakety** ſe **ȥukna, ȥomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćźiſnach.

Khofej

wot najtuniſchich hač do najlěpſchich druźinow, jara derje ȥłodźazy, poručza

Hermann Klemm na bohatej haȥy.

Poȥleſchćowe pjerje

ȥo kupuje a pſchedawa wot **Frödy** pſchi rybjazych ſkhodźeńkach.

Emil Wehrle

na jerjowej haȥy

poručza ȥwój wulki ſkład **koſchloweho barchenta** po jara tunich płaćźiſnach. Wón je 5/4, 6/4 a 9/4 ſchěroki a płaćźi **metr:** 35 np., 42 np., 45 np., 49 np., 53 np., 62 np., 70 np., 79 np., 88 np.; ſtary łóhćź: 20 np., 23 np., 25 np., 28 np., 30 np., 35 np., 40 np., 45 np., 50 np. Też poručam runje tak ſchěroke **tkaniny ſa ȥuknje,** metr: 70 np., 79 np., 88 np.; ſtary łóhćź: 40 np., 45 np., 50 np.

Khofej

we wulkim wubjerku poručza po tunich płaćźiſnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchću pódla haptyki.

Pſchećźelne ȥerbſke poȥłużenje.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ȥłodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaćźu 5 puntow hiſchćźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woȥebje dobrym ȥłodźe poručataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Turkowſke a cźeſke ȥlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., poručza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaȥnym torhoſchću.

Pſchedawanje a porjedjenje cźaȥnikow (ſegerjow) wſchěch druźinow, derje a tunjo, poſkića **A. Mager** na ȥerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 10. novembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. K czesczi mjeninow Jeje Majestosće kraloweje Karole wojerska hudźba we wschitkich městach, hdźež sakszy wojazy steja, njedźelu rano po hańach czahajo pěknje piskasche a hrajesche. Psched kralowskim lětnim hrodźikom w Strehlenje běschtej tež dwě drazdźanskej wojerskej hudźbnej kapelli stupiłej a kralowej Karoli, tam pschebywazej, pěkne ranische sastaniczko pschednjeżeschtej. Knjeni kralowa sa to herzow s khosejom a tykanzom poczesczi a kral Albert tež s nimi khwilku rozrěczowasche. — Sandźenu njedźelu awstriski krónprynz Rudolf se swojej knjenju mandźelskej do Drazdźan pschijěde, hdźež jeju kral Albert se wschelakimi wożebnymi knježimi najpschecźelnischo powita. Wonaj mózeschtaj pak jenoż maku khwilku sawostacź a wotjědźeschtaj bórzy sažo, so byschtaj w prawym czażu do Barlina pschijěłoj. — Nowy kralowski budyski krajski hetman se Salza a Lichtenau je w sandźenych dnjach Kamjenz a Zitawu wopytał a tam wscho wobhladował, schtoż do jeho sastojnistwa słuscha. — Kral Albert je knjesej Schaarschmidtej, pensionirowanemu gymnasialnemu wuczerjej a kantorej w Budyschinje, sa- ßłużbny rjad (orden) prěnjeje rjadownje spožcził.

— Jako so něhdże psched tydźenjom pruski prynz Albrecht a jeho knjeni mandźelska, kotrajž w tu khwilu w Schlesynskej na swojich tamnischich kubłach pschebywataj, s jeneho wopyta wjeczor domoj wjeseschtaj, pohoncz wulkeje kurjawy dla prawy pucź smyli, tak so so wós swrócźi. Pschi tym měješe knjeni prynzessyna to njesboże, so sebi prawu nohu wysche kulki skama. Po nowschich powjesczach je nadźija, so noha zyle derje sažije. — Po pscheproschenju Jeho Majestosće khěžora Wylema staj njedźelu wjeczor awstriski krónprynz Rudolf a jeho knjeni mandźelska do Barlina pschijěkoj. Hacź runje bě wjedro njelubosne, dha běsche jimaj khěžor tola hacź na dwórnischczo napschecźiwo pschijěł a jeju tam najlubosnischo witasche. To sta so też wot prynza Wylema a Bjedricha Khorle a hewak wot někotrych zusych němskich prynzow. Potom jědźechu wschitzy na kralowski hród, hdźež w hromadźe wjeczerjachu. — W lěsu Schorfhaide so 8. a 9. nov. wulke honćwy wotdźerżachu, na kotrychž so wysche pomjenowanych wożebnych knježich też Jeho Majestosćz kral Albert wobdźěli. — Někotre nowiny powjedaja, so je też ruski prynz Wladimir na te honćwy pscheproscheny był, ale so je so sarjekł, dokelž, kaž jene nowiny wudawaja, njeje chzył s awstriskim krónprynzom w hromadźe bycź. Druhe nowiny pak powjedaja, so wón hakle 11. novembra do Barlina pschijědźe, dokelž je wo prawdźe hakle k tutomu dnju wot khěžora pscheproscheny.

— S prusko-pólskeho městaschka Derschawy psched někotrymi dnjemi pišachu, so su tam wěsteho Pjotrowskeho do jastwa sadźili, dokelž bě so prjedy sam wusnał, so je wot ruskich nihilistow k tomu najaty, so by wjercha Bismarka skónzował. Posdźischo powjedachu někotre nowiny, so drje je tutón cźlowjek jenoż wudawał, jako by ruski nihilist był, ale so je jenoż toho dla tak rěczał, so bychu jeho w jastwje darmo żiwili, dokelž wón żanych pjenjes wjazy pschi sebi njemějesche. A wón, kaž tute nowiny pschistajeja, Pjotrkowski njerěka, ale mjenuje so po prawym w. Düßeldorfer a je Němz. — Pósnańska (Posenska) twjerdźisna je po dołholětnym, wot pruskeho knježerstwa wjedźenym twarjenju nětko nimale zyle dotwarjena a wona je drje najwjetscha a najtwjerdscha němska twjerdźisna mjes tymi, kiž su so w sandźenych a tutych lětach bliże abo dale ruskich mjesow natwarike. Ruske knježerstwo tajkich twarbow hacź dotal kedźbu njemějesche, nětko pak je w ruskej Pólskej też počzało twjerdźisny twaricź a budźe mjes nimi twjerdźisna Kowno pjeczа najtwjerdscha. Sda so pschi tym, jako by ruski khěžor s tym němskemu prajicź chzył, twarja so pola waß twjerdźisny, dha ja hinak njemóżu, hacź so dyrbju je pola naß też twaricź.

Awstrija. W Khrowatskej so nowy měr a pokoj cźim dale cźim bóle wobtwjerdźuje, dokelž wuherske ministerstwo wscho wotstronicź pyta, na cźoż so Khrowatojo mjersaja. Wone je toho dla, kaž běsche prjedy hižo nowe tafle bjes madźarskeho a jenoż s khrowatskim napißmom wuhotowane wupowěschecź dako, nětko też pschikasako, so maja wschě schtemple a sygle, wot kralowskich sastojnstwow w Khrowatskej trjebane, pschichodnje jenoż khrowatske napißma měcź. — Sa khrowatskeho bana, kaž tam najwyschschi krajny sastojnik rěka, budźe najskerje też jedyn Khrowat postajeny. — Awstrischy Němzy, kiž běchu so hacź dotal wot prazskeho němskeho kasina, kotrehoż sobustawy su pak najbóle żidźa, wodźicź dali, nochzedźa sebi to wjazy lubicź dacź, dokelž je skutkowanje prazskich kasinotow awstriskemu Němzowstwu jenoż k schkodźe było. Wožebje cźi awstrischy Němzy, kiž na pruskich a saskich mjesach bydla, su so wot prazskich Němzow a němzowazych żidow wottorhnuli.

Franzowska. Jednanja mjes Franzowskej a Chinesyskej hischcze żaneho kónza dobyte njejßu. Franzowske ministerstwo pak, kaž so sda, wulku ważnosćz na to njekładże, ale skutkuje dale po tym, schtoż je s anamskim kralom wujednało, to rěka, tamnische franzowske wójsko tu krajinu dale a sylnischo wobßadźuje, na kotruż je wot anamskeho krala k tomu polne prawo dostało.

Jendźelska. W Londonje maja podsemsku żelesnizu. Jako so po tutej 29. oktobra wjeczor runje wjele dźěłaczerjow s fabrikow domoj wjesesche, so na dwěmaj městnomaj straschne rosbuchnjenje sta, psches cźoż bu 38 dźěłaczerjow mjenje bóle ranjenych. Nětko so powjeda, so su irischy sběžkarjo, kiž so fenijerjo mjenuja, tajku skóscź s dynamitom do skutka stajili a so hroża, jendźelskim městam hischcze wjele wjazy schkody naczinicź, dokelž Jendźelczenjo irski lud hižo wjele stow lět satraschnje pschesczěhaja a podtłóczuja.

Rußowska. Minister swonkownych naležnosczow, knjes Giers, kiž so hischcze w tutym měßazu do Montreuxa w Schwajzarskej poda, so by tam swoju khoru dźówku wopytał, chze na swojim

puczu Barlin wopytacź. Hacź pak też k wjerchej Bismarkej do Friedrichsruha dojěbźe, njeje hischcźe wěste. Na domojpuczu wón Win wopyta. — Schtoż pschekoru nastupa, kotruż je bólharski wjerch ſ něktorymi ruskimi wyschkami měł, kiž w jeho ßłużbje stejachu, dha ruske knjeżerstwo tajkej njejednocźe żaneje ważnoscźe njepschipißuje, dokelž wě, so zyły bólharski lud na ruskej stronje steji.

Sserbija. Sserbski kral Milan je se ßwojim ministerstwom wobsanknuł, so ma ßerbski lud wschu ßwoju domjazu bróń wotedacź a je toho dla sastojnikow wupósłał, kiž maja tutu bróń wot luda bracź. Tola tuto wobsanknjenje njeje drje runje jara dobre było, pschetoż tamnischi Sserbja ßu ſ dawnych cźaßow na ßwoju ßamßnu bróń swucźeni a bychu ju toho dla njerad parowali. Po tajkim ßu ßo w něktorych krajinach sarjekli, bróń wotedacź, a jako bu toho dla wójsko na nich póßkane, dha ßu ßo pschecźiwo tomu spjecźili, każ też tu a tam ſ wójskom wojowacź poczeli.

Jeno junu pjany.

(Pokracźowanje.)

S nahłej Rólnikowej ßmjercźu bě ßo snajomstwo mjes Jurjom a Hańźu wjele pscheměniło. Jurij drje ſ wopředka na Lěßnikowu winu nihdy wěricź njechasche, spominajo na to, kak pschecźelnje staj Lěßnik a nan wecźnje se ßobu wobkhadźowałoj. Tola hdyž ßo dźeń a bóle snamjenja powjetschachu, njemóżesche ßo też wjazy podhlada wobrócź. Tola dyrbjał-li ßo hdy jeho njeskutk też sjawnje dopokasacź, bě tola twjerdże pschesßwědcźeny: Lěßnik njeje nana ſ wotpohladom, ale jeno ſ hněwom roshorjeny ſ pschekhwatanjom morił. Niz mjenje wosta pak też posdźischo, hdyž bě Lěßnik hižo saßo ßwobodny, někajke jère cźucźe w jeho duschi. Wutroba khilesche ßo stajnje ſ mozu k Lěßnikej Hańźi, tola wecźnje stupi krwawy nanowy scźěn mjes njeju.

Tak bě ßo wjele njedźeli minyło. Tu trjechi ßo Jurij pschipadnje w Jědlowje ſ Lěßnikom. S mozu ßo pschewinywschi stupi Jurij pschecźelnje, każ hdy prjedy, k njemu; tola Lěßnik jeho hrubje a pokhmurjenje wotpokasa. S tym ßo Jurij njeßměrnje srudźi a njespyta ßo jemu wot toho cźaßa wjazy bliżicź. Krótki cźaß posdźischo pschińdże wuj Handrij do Bukowa a sastupi też pola Jurja; pschinjeße jemu postrowjenja wot Hańże, kotraż toho runja pod srudnymi wobstejenjemi wjele cźerpjesche. „Ja ßym", pschistaji skóncźnje dobrocźiwy wuj, „njesprawne sadźerżenje ßwojeho ßwaka w Jědlowje pschecźiwo tebi shonił a jemu tole porókował; njebudź na njeho sły, je jeno pod ßwojej pokhmurnoscźu ßwoju ßamßnu bolosćź nad naschim hubjenstwom potajicź chzył. Ja jeho derje snaju a wěm, so by twój a Hańźiny kwaß ßam najradscho widźał. Toho dla jemu radźach, so by se żeńtwu wschemu na dobo kónz scźinił; tola nětkle njecha ßebi hischcźe rěcźecź dacź, cźeho dla, to posdźischo shonisch. S zyła jeno niz nadźiju a dowěru na Boha spuschcźicź, Hańża wostanje tebi ßwěrna, jeno scźerpliwoscź, a wscho budże saßo lěpje!" S tajkimi ßkowami bě Jurij spokojeny.

Tak bě ßo lěto minyło. Pod wschelakimi nowymi powjescźemi, kotrež dźě ßo po wßach lóhko měnjeja, bě Rólnikowa nahła ßmjercź pomału sabyta. Woßebje nahła a ßylna syma cźinjesche buram wjele dźěła. Hłuboki ßněh krywasche pola, wětsik sawalesche wschě pucźe a dróhi; jedyn dźeń tajesche, druhi saßo mjersnjesche a na to pschińdże saßo ßněh. S tym bě ßo woßebje w lěßach na schtomy wjele napojschało, so ßo něktorыźkuli schtom stama. Woßebje bě ßo w lěßu sa Lěßnikej kubłom wjele schkody stało: leżachu tu zyłe hromady podłamanych schtomow. Toho dla ßo knjes a bukowska gmejna, kotrymajź tutón lěß ßłuschesche, sjednaschtaj, zyły lěß sbicź a potom ſ nowa ßadźecź. K tomu póßła knjes hajnika, kiž by to dźěło wjedł a wobhladował. Twjerdak, tak tón hajnik rěkasche, pschińdże też sa něktore dny a saßydli ßo pola korczmarja Boscźija. Burja njemóżachu ßo se ßwojej wcźipnoscźu sdźerżecź a pschińdźechu hnydom prěni wjecźor ſ cźrjódami do korczmy, so bychu noweho hajnika wohladali. Je-li pak ßebi myßlachu, so někoho woßobneho wuhladaja, běchu ßo mylili. Twjerdak, runjeż do rjaneje drasty swoblekany, ßo jim do zyła njelubjesche. Ssrjedź woblicźa nad schescheratej cźornoschěrej brodu wupjerasche ßo ſ tobakom womasany nóß, pod niskim cźołom błyskotaschtej ßo wótrej kakatej schěrej wocźi, na hłowje błyschcźesche ßo ßrjedź ßerschcźatych włoßow wulki plěch; nahle cźerwjenej a bórsy saßo blědnjazej lizy njeßwědcźeschtej sa dobru strowotu. Burja, swucźeni po swonkownym ßudźicź, njeběchu jara swjeßeleni; něktoryźkuli dowoli ßebi jěry żort.

Twjerdak pak tola něschto wobßedźesche, schtoż ßo wjeßnemu ludej wecźnje lubi, dobru hubu. A tu też jara derje trjebasche; bě ſ zyła w ßwojich rěcźach jara leßny a wuschikny, duż ßo jemu radźi prěni sacźischcź sa někotre dny wurunacź. —

Syma bě ßo minyła; na dobo dujesche cźopły wětsik, ſ kóżdym dnjom ßylnische ßkónzo wuwabi tu a tam prěnju kwětku ſ pupkow.

S tšélbu na khribjecźe wuńdże Twjerdak na ranje do lěßa, so by sa ßwojimi dźěłacźerjemi pohladał. Tójhdy po lěßu pokhodźiwschi trjechi muża, kiž pjeńki kopasche.

„Rjane wjedro dźenßa", sarěcźa dźěłacźeŕ ßo na ßwoju ßekeru sepjerajo, „jeno schkoda, so lěß wjazy njesteji, to móhli ras kraßny spěw drósnow a ßokobikow ßłyschecź! Tola tak je! Psched někotrymi lětami pschińdże wichor, lětßa ßněh a wscha kraßnoscź bě nimo. Ja snajach tu kóżdy blecźk, kóżdy kerćźk a schtom; hdy bychu te rěcźecź móhłe, bychu wjele wo dobrym a skym powjedałe! Haj, haj, wo dobrym a skym, a Bohu żel, każ dźě to je na ßwěcźe, wo skym najwjazy. Wy drje scźe też hižo wo njesbożownej stawisnje ßłyschał, kotraż je ßo tule psched někotrym cźaßom stała."

„Ně, ani ßłowcźka."

„To drje wěrju; pschetoż to ßo rady njepowjeda; tola wy scźe zusy, wam niczo na tym njesaleźi." Muż chzysche saßo na ßwoje dźěło hicź, tola Twjerdak jeho sdźerża. „Aj, cźeho dla niz?" rjekny; „proschu, powjedajcźe mi!"

„Psched schtyrjomi měßazami bě lěto", sapocźa dźěłacźeŕ powjedacź, „so ßo dwaj buraj, hewak stajnje pschecźelej, w korczmje pola Boscźija swadźischtaj. Swada drje budźesche hižo tam krwawna była, njebudźichu-li drusy hoscźo wobarali. Jedyn teju burow woteńdże ſ hněwom, sa pół hodźiny druhi — nasajtra namakachu jeho w lěßu sakkóteho. Roshorjenoscź a haru mjes ludźimi mózecźe ßebi ßam myßlicź, a to cźim bóle, dokelž běschtaj wobaj buraj jara bohataj. Ssud ßo hnydom wězy pschimasche a tykny podhladneho do kłódy; tola dokelž lěkarjo wuprajichu, so je rana morjeneho pornjo nożej, kotryż mějesche podhladny pschi ßebi, maka, wuprajichu jeho sa njewinowateho. Puschcźichu jeho ſ jastwa, tola hischcźe dźenßa ßu ludźo, kiž do jeho njewinowatoscźe wěricź njechadźa. — Ale ja tu bachtam a moje dźěło njepokracźuje."

Dźěłacźerjowa powjescź bě Twjerdakowu swědawoscź roshorika: schtó móhłoj jeno taj buraj bycź, kotrejuż dźěłacźeŕ najskerje mjenowacź njechasche?

Mjes tym bě dźěłacźeŕ do jeneho pjeńka dźěru wuwjercźał, pólvera do njeje naßypał a ſ klozkom satykał. „Nětko kedźbujcźe", rjekny, „kak spěschnje budźe pjeńk se semje." Prajiwschi dźěsche, hajnika ßobu nusujo, nimale pjecźdźeßacź krocźeli dale. Stejeschtaj někotre wokomiki, na dobo ßurowje praßny, każ móschk wulecźa pjeńk se semje a wysche njeho někotre schcźěpki. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssobotu 3. novembra t. l. ßwjecźesche sprawny kschescźijan a dobry Sserb, tudomny knjes wyschschi seminarski wucźeŕ Fiedleŕ ßwój 25lětny sastojnski jubilej, pschetoż na tutym dnju běsche runje 25 lět, so bě ßo na budyskim krajnostawskim seminaru do sastojnstwa sapokasał, jako bě hižo prjedy někotre lěta w schulskim powołanju skutkował. Sańdźenu ßobotu rano w 6 hodźinach pschińdźechu wucźomzy dweju prěnjeju seminarskeju klaßow do wobydlenja knjesa jubilara a postrowichu jeho ſ wuspěwanjom khěrluscha „Hdy bych ja ſ tawsynt jasykami" a ſ Zöllnerowym khwalospěwom „Bohu dźak, wón je ta luboscź". Dopołdnja w 11 hodźinach pschiwjedże knjes schulski radźicźel a seminarski direktaŕ Leuner deputaziju jubilarowych kollegow a dźerżesche rěcź, w kotrejż na tu ßwěrnoscź pokasowasche, ſ kotrejż je k. jubilar w ßwojim ważnym sastojnstwje stajnje skutkował a pschi tym woßebje też to wusběhowasche, so je tón ßamy nětko hižo tejko lět na seminaru kschescźijanstwo ſ Bożim żohnowanjom twarił. Knjes Fiedleŕ na tajku rěcź ſ pschihódnymi ßkowami wot-

molwi, pschi tym ßo najwutrobnischo dźakujo. Jemu ßo potom hischcźe druhe sbožopschecźa dostachu, toho runja sbožopschejaze listy a khartki, kaž też wschelake dary luboscźe a wyßokowaženja. Mjes listami běsche też jedyn wot nascheho ßławneho ßerbskeho komponista knjesa Kozora. Hewak dowolamy ßebi na to spomnicź, so knjesej jubilarej wucźomzy jeho klaßy, kotsiž běchu jemu prjedy hižo wucźeńsku stwu, katheder a stólz s wěnzami a kwětkami rjenje wupyschili, fotografisku taflu se ßwojimi wobrasami pschinjeßechu. — Se ßerbskeje strony běsche k. redaktor Smoler pschischoł, so by knjesej jubilarej najwutrobnischo sboże pschał a ßo jemu dźakował sa wschu jeho prózu, kotruž je tejko lět na Sserbstwo ważił, a sa tu ßwěrnosć, kotruž je Sserbam wschón cźaß poßwjecźił. — A my myßlimy ßebi, so maja Sserbja knjesej Fiedlerjej wo prawdźe dźakowni bycź, hdyž wopomnja, kelko dobrych ßerbskich wucźerjow je wón k prawemu sastaranju jich powołanja pschihotował, a hdyž ßo dale na to pokasa, so je wón hižo 27 lět macźicźny ßobustaw a mjes tym 17 lět macźicźny knihownik a wubjerkownik, so bě 16 lět pißmawjedźer budyskeje Bießady a 8 lět redaktor Luźicźana. A hdyž ßebi hischcźe na ßerbske spěwanske ßwjedźenje pomyßlimy, kelko dźěła a staroscźe je měł, kelko mjersanja a sawiscźe je sa ßwoju dobru wolu pschětracź dyrbjał, so by wěz kóždy ras tak pschihotował, so móżesche ßo k spokojnoscźi publiki a s khwalbu sa Sserbstwo dokonjecź. Haj, k. redaktor měješche zyle prawje, hdyž pschi ßwojim sbožopschecźu prajesche, so ßu Sserbja knjesej jubilarej najwjetschi dźak winojcźi. — Bóh pak chzył knjesa Fiedlerja a jeho cźesćenu ßwójbu sa to s cźaßnym a njebjeskim mytom žohnowacź! *R.*

— Diakon-vikar pschi tudomnej Michalskej zyrkwi, k. H. Měto, je ßwoje druhe pruhowanje njedawno khwalobnje wobstał.

— Bjes tymi katholskimi kandidatami theologije, kotsiž ßu sańdźenu wutoru w Budyschinje psched kralowskim komißarom, tajnym radźicźelom Bornemannom, ßwoje kulturne a statne pruhowanje khwalobnje wobstali, běschtaj też dwaj Sserbaj, k. Michał Bjedrich a Jurij Libsch.

— W milym wjedrje lětuscheje nasymy wschelake kwětki a rostliny s nowa pocźinaju wubiwacź, kćěcź a srawicź, runje kaž bychmy hischcźe ßrjedź lěcźa byli. Tak sańdźenu njedźelu jena cźesćena cźitarka Serb. Nowin s Wyßokeje pola Cźornoboha do nascheje redakźije někotre malenowe hałožki pschinjeßy, na kotrychž wjetscha liczba srałych a njesrałych płodow, haj ßamo někotre kćenja wißachu.

S Budestez. K Lutherowemu ßwjedźenju smėje ßo tudy 10. novembra po wjecźornej Bożej ßłużbje faklowy cźah s dwórnischcźa hacź psched zyrkej.

S Radworja. Tudy je ßo 31. oktobra wjecźor w 6 hodźinach wumjeńske twarjenje swudowjeneje Haschineje wotpaliło. Kak je woheń wuschoł, njeje snate.

S Njeßwacźidła. Po sakońskim postajenju ma lětßa we wschitkich evangelsko-lutherskich zyrkwjach nascheho wótzneho kraja pokoja zyrkwinskich prjódkstejerjow se ßwojeho sastojnstwa wustupicź a cźi ßami ßmėdźa ßo pak saßo, pak drusy na jich město wuswolicź. Tak też pola naß. Wustupicź mějachu tudy knjeża: Schneider w Wulkim Pschěsdrjenju, Hobrak w Łusy, Pjetschka se Scheschowa, Krecźmar se Sarécźa, Prósk a s Noweho Łuscźa, a wot exemtnych ryczérkubleŕ dr. Hermann nad Wutołcźizami. Njedźelu 28. oktobra, hnydom po němskich kemschach, měješche ßo nětko wólba nowych sastupjerjow a buchu saßo wuswoleni: Hobrak s Łuha a Pjetschka se Scheschowa, s nowa wuswoleni pak: žiwnoscźeŕ a wojnarski mischtr Bohuwěr Pjetschka s Łahowa, žiwnoscźeŕ Pětr Jordan s Krónzy a žiwnoscźeŕ Khorla Nowak s Łuscźa. Wot exemtnych bu hižom něschto cźaßa prjedy knjes dr. Hermann saßo wuswoleny. Na ßwjedźenju reformazije buchu tucźi nowowuswoleni ßwjedźeńszy do jich sastojnstwa sapokasani. Bóh daj, so bychu naschi zyrkwinszy prjódkstejerjo ßwój ßlub, psched Bożim woltarjom wotpołożeny, ßwěru dźerżeli, w ßwojich domach, kaž też s wonka tych ßamych woßadźe s dobrym pschikładom prjódkschli a ßo sa sboże a lěpsche nascheje woßady derje starali. K tomu spožcź jim tón Knjes ßwoje njebjeske žohnowanje!

— Ssrjedu 7. novembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań nastajany: 561 howjadow, 60 ßwini, 230 proßatow.

S Hucźiny. Tudy mějachmy 18. oktobra rano tak ßylny wětr, so wón jedyn wós na drósy s Maleschez powrócźiwschi też pół łóhcźa tołsty schtom wotwjertny. Też je wón jara wjele schtomjazych kolikow wotlemił.

S Lichanja. Rjane stare schtomy w tudomnym knježim parku ßu ßo pschedali (pjecźa sa 7000 mk.) a budźa ßo bórsy puschczecź. — Brésy a duby na drósy wot Cźelchowa do Hucźiny ßo, kaž ßo powjeda, wukopaja a ßo naléto na jich město ßadowe schtomy naßadźeja. To je mudra myßliczka.

S Minakała. W naschej woßadźe ßo k cźesćzi Lutheroweho ßwjedźenja njedźelu 11. oktobra ßwjedźeński cźah wotdźerži.

S Ralbiz. Nasch wyßokodostojny k. farař kanonikus Bjensch sańdźenu njedźelu ßwój połstalétny duchownski jubilej ßwjecźeschе. Knjesej jubilarej, kotryž ßo hischcźe najlépscheho strowja swjeßela, ßo pschi tutej składnosczi s wjele stron dopokasma luboscźe a pschiwißnoscźe dostachu.

S Wuskidźe. Tudomny khěžnik Khrystian Pjech je psched někotrymi dnjami pschi wuhlopalenju w skarbischowskim lěßu ßwoje žiwjenje na žałostne waschnje shubił. Wón na padazu khoroscź cźerpjesche a bě ßo tuta w nozy k 27. oktobra, hdźež wón pódla wuhelza w ßłómjanej khěcźe nozowasche, pak saßo na njeho daka, tak so bě wón khětro dołho w womorje leżał. Mjes tym bě ßo hěta někak sapalika a běschtej ßo jemu psches to wobej nosy hacź k žiwotej horje a wobej ruzy hacź do łóhcźa wopalikej. Jako bě Pjech saßo k ßebi pschischoł, běsche ßo pod satraschnymi bolosczemi tola někak k ßwojemu, něhdźe hodźinu sdalenemu wobydlenju dowlekł, s wotkal jeho nasajtra do mużakowskeje hojerńje dowjesechu, hdźež wón po někotrych hodźinach wumrje. Wón žonu a dwě dźěsczi sawostaji.

S Rychwałda. Na hermanku a skótnych wikach, kiž ßo 29. oktobra tudy mějachu, běsche 480 howjadow na pschedań ßem pschihnatych. Płacźisna młodeho skotu bě wot 75 do 105 mk., płacźisna krumow wot 105 do 180 mk., a wołow wot 210 do 240 mk. Kupowarjow běsche khětro wjele.

Schtyristałétny jubilej

narodneho dnja Dr. Měrcźina Luthera

10. novembra.

Dźeńß s wjeßelom a radosczu
Na tym tak ważnym ßwjatym dnju
My evangelszy khcheścźenjo
Tu dopomnjamy dźaknje ßo,
Kaž psches Měrcźina Luthera
Bóh zyrkej s nowa srjadowa.

Dźeńß runje schtyri sta lět je,
So w městaczku Eislebenje
Na dźeßatym novemberi
Sso Měrcźin Luther narodźi:
Duż dźeńß ßo s dźakom k Bohu pschibliża
Też zyrkej evangelsko-lutherska.

Haj, saßo cźistu wucźbu my
Psches tutoh' muża dostachmy,
A ßłowo Boże w bibliji,
Kiž běsche każ pod sankami,
To je nam saßo pschinjeßene na ßwětło,
Nětk kóždy wobhonicź w nim móże ßo.

Nětk saßo mamy Jesuża
Sa jeniczkeho ßrědnika,
Kiž naß we ßwojej ßwjatej krwi
Psched ßwojim Wótzom sastupi,
A k tomu ßo my tola jenicźzy
Wschak w naschej hrěschnej nusy wołamy.

Ty pak, o luby Bożo ty,
Kiž knjes a wodźer zyrkwje ßy,
Sdźerż stajnje cźistu wucźbu nam
A njedawaj pschincź bludam k nam,
Njech pschiwěra a też ta njewěra
Pschez' wostanje tu wot naß sdalena.

* * *

A ty, katholski bratsje! ty,
Ach njebudź tola na naß sły,
So spěwamy dźeńß wjeßele
Nětk Bohu dźakne khěrlusche,
So wón tu s noweho psches Luthera
„Budź ßwětło!" s njebjeß dele pschikasa.

Tak, lubi bratsja katholszy,
Kiž w hromadźe tu bydlimy,
My chzemy w wěrnej luboscźi
Bycź dale žiwi w hromadźi,
Wschak mamy jenoh' Boha — sbóżnika,
Kiž sa naß ßo a sa waß moricź da.

Wschak, hdyž też, lubi bratsja, wy
Tón narodny dźeń bamžowy
Tu s wulkej cźesćzu ßwjecźicźe,
Dha do myßlow nam njepschindźe,
So chzyli tola něhdźe hnéwacź waß,
Duż proschu: njehnéwajcźe wy też naß.

Pětr Mtónk.

Wschelecźisny, Lutherowy ßwjedźeń nastupaze.

Po waschnju Gustav-Adolfskeho wustawa je ßo psched nětcźiscim Lutherowym ßwjedźenjom němski Lutherowski wustaw (Lutherstiftung) sałożił, kotrehoż pschedßydstwo ma w Lipsku ßwoje ßydlischcźo. Tuto pschedßydstwo smėje Lutherowski wustaw sarjadowacź a ßwěru sa tym hladacź, so ßo nawdate pjenjesy po postajenju statutow nałoża. Mjenujzy dań s tutych pjenjes abo w padu nusnoscźe też wěste

dźělby tych ſamych budźa ſo woſebje k hódnemu wotcźehnjenju ſynow a dźówkow němſkich evangelſko-lutherſkich duchownych a wucźerjow nałożowacź. Kóždа krajina ma prawo, pjenjeſy, k tomu w njej nahromadźene, ſamoſtatnje tak wužicź, kaž to ſtatuty wuſtawa prjódkpiſaja, tola ma ſo wo tym lipſcźanſkemu pſchedſydſtwu wſcho trěbne k nawjedźenju dacź. Ssobuſtaw tuteho pſchedſydſtwa je tež tamniſchi farař Pank, rodźeny delnjołużiſki Sserb. — Hdyž pak ſo Němzy pſchi ſkładnoſcźi Lutheroweho ſwjedźenja takle ſa němſke duchownſtwo a wucźerſtwo ſtaraja, njemóhło dha ſo to ſame tež wot Sserbow runje tak ſa ſerbſke duchownſtwo a wucźerſtwo ſtacź a to na to waſchnje, ſo ſo pjenjeſy, ſa Lutherowſki wuſtaw w Sserbach nahromadźene, k lěpſchemu ſerbſkeho duchownſtwa a wucźerſtwa nałoża? Sarjadowanje nahromadźenych pjenjes by pſchedſydſtwo Towarſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow ſwólniwje na ſo wſako a wudźělenje danje na duchownſkich a wucźerſkich dźěcźi byſchtej wěſcźe tež ſerbſka ſakſka a pruſka duchownſka konferenza, kaž tež macźicźny pädagogiſki wubjerk, ſe ſakſkich a pruſkich ſobuſtawow wobſtejazy, radlubje wobſtarakej. A pſchi tym by tež k. farař Pank, prjedy pruſki, nětko pak ſakſki duchowny, kóždy cźaſ ſwólniwje ſ dobrej radu pomozny był, woſebje dokelž je jako dobry Sserb ſnaty. A hdyž by ſo ſerbſkemu duchownſtwu a wucźerſtwu ſ kóždym lětom bóle pomhało, dha tež bórſy tón cźaſ ſaſtupi, hdźež ſměja Sserbja dobrych duchownych a wucźerjow na wubjerk, tak ſo njebudźa, kaž ſo w tu khwilu we wſchelakich woſadach Bohu žel ſtawa, pſchi wjelelětnym cźakanju na ſerbſkeho duchowneho a tajkeho wucźerja ſe ſwojimi dźěcźimi w duſchi ſawutlicź dyrbjecź, dokelž ſo jim Boże ſłowo abo kſcheſcźijanſka wucźba ſ pomozu ſerbſkeje rěcźe njepodawatej.

A hdy by ſo prawy ſrědnik namakał, by drje tež Gustav-Adolfſki wuſtaw po tej měrje, jakož Sserbja ſa njón ſkładuja, ſerbſkim woſadam ſa jich zyrkwinſke a ſchulſke naležnoſcźe pjenjeſy ſpożcźował. My mamy k tomu hižo w katholſkej zyrkwi dobry pſchikład, a ſchtož je w tutej mózno, to njemóže tola w evangelſko-lutherſkej njemóžnoſcź bycź. „Katholſki Poſoł“ (cźo. 21, 1883) piſche w tajkim napohladźe: „W lěcźe 1849 ſałożi ſo towarſtwo ſwjateho Bonifazija, kotrež by ſa katholikow podobnje ſkutkowało, kaž lutherſke Guſtav-Adolfſke towarſtwo ſa proteſtantow. Tež w woběmaj katholſkimaj diözeſomaj Sakſkeje je towarſtwo ſ. Bonifazija hižo wjele darow ſa zyrkwje a ſchule podało. Wſchak wěſcźe, ſo ſo w ſpoczatku junija kóžde lěto wopor ſa towarſtwo we wſchěch zyrkwjach ſkładowaſche, kotryž ſo dotal pſchedſydſtwu, w Paderbornje ſwoje ſydło mějazemu, ſcźeleſche, po cźimž ſo wot tam ſaſo dźěl knjeſej biſkopej ſa naſche (ſakſke) potrěbne zyrkwje a ſchule wrócźo póſłа. — W najnowſchim cźaſu je pak pſchedſydſtwo w Paderbornje wobſankło, ſo chze wſchitke dary abo wopory, kotrež ſo w naſchej (łużiſkej) diözeſy ſhromadźa, wot nětka tež naſchej diözeſy pſchewoſtajicź, hdyž jenož ſo to ſłownemu pſchedſydſtwu w Paderbornje woſjewi. Tajkeho wužitneho poſtajenja dla je pak naſch hnadny k. biſkop porucźił, ſo by ſo tež pola naš woſebity wubjerk towarſtwa ſ. Bonifazija ſałożił, kotryž by wo ſhromadźowanje darow pódla kóždoletneho wopora hiſchcźe woſebje ſo ſtarał pſches pſchinoſchki ſobuſtawow towarſtwa ſ. Bonifazija. Pſchedſydła wubjerka je k. ſenior Kucźank, druhe ſtawy ſu k. farař Hórnik a dopołdniſchi prědař k. Schönberner w Budyſchinje, k. farař Werner w Khróſcźizach a k. farař Müller w Woſtrowzu.“ — A my tudy ſ nowa prajimy: Schtož je w katholſkim towarſtwje ſ. Bonifazija mózne, dyrbi tež w evangelſkim Guſtav-Adolfſkim towarſtwje mózne bycź. Tola — ſłowna wěz woſtawa nětko a woſtanje tež pſchichodnje **Towarſtwo Pomozy**, kotrež ma po ſwojich wuſtawkach, wot wyſchnoſcźe wobtwjerdźenych, niz jenož prawo, ale tež pſchiſłuſchnoſcź: ſ pjenjeſami podpjeracź młodych Sserbow, kotſiž ſo na ſeminarach, gymnaſijach a univerſitetach ſa wucźerſtwo, prědarſtwo, rěcźniſtwo abo lěkarjenje atd. mjes Sserbami pſchihotuja. Po potrjebnoſcźi ſmědźa ſo tež ſerbſzy wucźomzy druhich wyſchſchich wuſtawow (mjes nimi tež ratarſkeje ſchule) podpjeracź.

* * *

Saſtupjerjo měſta Barlina ſu k Lutherowſkemu wuſtawej 100,000 mk. pſchiſwolili a wyſche toho 50,000 mk. ſa Lutherowy pomnik, kiž ma ſo w Barlinje ſtajicź. — W Draždźanach ſo tež tajki Lutherowy pomnik poſtaji a ſo tam tež k dopomnjenju na Lutherowy ſwjedźeń zyrkej natwari. Na ſwjedźenju ſamym ſměje ſo tam wulkotny faklowy cźah, na kotrymž ſo něhdźe 10,000 faklenoſcherjow wobdźěli. — W Lipſku ma ſo toho runja Lutherowy pomnik ſtajicź. Tež chzedźa ſo wſchelazy tamniſchi měſchcźenjo, hacź runje njejſu lutherſkeho wěruwuſnacźa, do wěſteje měry na Lutherowym ſwjedźenju wobdźělicź. — W Wittenbergu ſo 31. oktobra ſwjedźeń ſ wulkotnym cźahom pſches měſto ſwjecźeſche a w Wormſu ſta ſo to 2. novembra na podobne waſchnje. Heſſenſki wjelwójwoda a jeho miniſtrjo běchu pſchihladowarjo; pruſki krónprynz bě ſ Wiesbadena hrabju Seckendorfa jako ſwojeho ſaſtupnika pósłał. W zyrkwi ſo popołdnju ſwjedźeńſke dźiwadło hrajeſche, w kotrymž ſo najwažniſche podeńdźenja ſ Lutheroweho žiwjenja pſchedſtajichu. — W Barlinje ſo pſchi ſkładnoſcźi Lutheroweho ſwjedźenja na ſwjedźeńſkim cźahu tež wyſchſchi měſchcźanoſta Forkenbeck, kiž je katholik, wobdźěli, toho runja tež pſchedſtejicźeŕ měſchcźanſkich ſaſtupjerjow, pſchekupz Straßmann, kiž je žid.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Schulſki hólcźeż Jurij Hebrich ſ Hory bě wobſkorženy, ſo je w kerkach žiwnoſcźerja Schérza na Horje a kublerja Bruſka w Khróſcźizach woheń ſałożił, ſ bydła cźěßle Wałdy w Prawocźizach pakcźik ſchwabliczkow a ſ Wałdez dwora jedyn theerowy barbicź kranył. Dale bě wón ſe ſchtomow, bjes Horu a Khróſcźizami ſtejazymi, ſkoru wurěſał, ſo by ſ njeje, kaž wudawaſche, tyſy dźěłał. Schulſkeho hólza Kuſchka bě Hebrich nawabił, ſo by w kerkach gmejnſkeho prjódkſtejerja Juſta w Jaßońzy ßłanje ſapalił. Hebricha dla woheńſałożenja, paduchſtwa, wězywobſchkodźenja a dla wabjenja k woheńſałożenju k lětu a ſchtyri měßazam jaſtwa wotßudźichu. Kuſchka, pſchi wotcźehnjenju khětro ſanjerodźeny a tež duchownje ßłaby hólcźeż, ßo ſ dźiwanjom na połóżaze wobſtejnoſcźe ſ jenotydźeńſkim jaſtwom pokhoſta. — Dźěłacźeŕ K. E. Kmoch ſ Mjeſchiz, hižom dwójzy paduchſtwa dla khoſtany, bě w Budyſchinje ſ jeneje ſahrody bleſche, ſchaty atd. a ſ jeneje pinzy 3 punty khlěba wotewſał. Jeho khoſtanje wobſteji ſe 6 njedźel jaſtwa, 2 dnjow arreſta.

Powołanſka komora. Kubleŕ K. A. Marcźink a jeho ßußod Maniza w Błózanach běſchtaj 28. haprleje t. l. pſches ßwoje ležomnoſcźe pſchěrow w hromadźe rykoj. Maniz ßo dorna, pſchi tym dobyteho, mozowaſche, a pſches to ßo Marcźink tak roſſkobi, ſo Manizoweho konja ſe żeleſnymi hrabjemi pſches hłowu dyri a wbohemu ſkoczecźu pſchi tym mikawczku pſcheraſy. Marcźink, kotryž bě ßo toho dla wot lubijſkeho ławniſkeho ßuda k dwěnjedźelſkemu arreſtej wotßudźił, ßo pſchecźiwo tutomu wußudej na druhu inſtanzu wobrocźi. Ta ſama, dźiwajo na roshorjenoſcź, w kotrejž bě wobſkorženy był, jeho khoſtanje do pjenjeżneho pſchemèni a jeho k płacźenju 50 mk. wotßudźi.

Přilopk.

* Wo wßy Vogelgeſangu pola Pirny běſche murjeŕ Hartmann ſe ßwojej żonu w ſtajnej ſwadźe żiwy a ſ njej tak njelubośnje wobkhadźeſche, ſo wona ßud proſcheſche, ſo by ju wot njeho roswěrował. Hartmann pak na terminju njeńdźeſche, prajizy, ſo żadyn ßud żaneho prawa k roswěrowanju nima. A jako běſche Hartmann potom ſe ßwojej żonu ßam doma, wón durje ſeſanka, pſchinjeße natykanu tſělbu a ßekeru dó jſtwy, ßyny ßo na kanapej, tykny horni kónz tſělby do huby a pſchikaſa ßwojej żonje, ſo dyrbi wona tſělbu, takle pſchihotowanu, wutſělicź, abo wón ju hewak ſe ßekeru ſaraſy. A dokelž tajke hroženje dale a bóle pſchibjeraſche, dha wona ſłóncźnje tſělbu wutſěli a tež hnydom ſ wóknom won cźekny. Pſchi wutſělenju běſche ßo tſělba roſpukła, jeje muż nje běſche pak morwy, ale bě jenož w hubje a po wobliczu ranjeny. Hartmann tež ſ domu wuběża, do kotrehož pak jeho ludźo ſaßo donjeßechu, rěcźecź pak wjazy njemóżeſche. Lěkaŕ jemu rany ſawjaſa, żonu pak do hamtſkeho jaſtwa wotwjedźechu. — Poſdźiſcho wußłędźichu, ſo bě Hartmann tſělbu toho dla tak ßylnje natykał, ſo by wona pſchi wutſělenju roſleczała a żonu ſaraſyła. Tuta po tajkim najſkerje bjes ſchtraſy woteńdźe.

* Sańdźeny pjatk w nozy je ßo w Elberfeldźe hroſny njeſkutk ſtał. Mandźelſkej brodutruwarja Zietha bu w jejnym bydle nop

ſ hamorom roſtraženy. Njedźiwajo na to je njeſbožowna žona pſchezo hiſchcźe žiwa a, hdyž ßo jej druhdy myßle wrócźa, ßwojeho mandźelſkeho, ſ kotrymž ßo ſnjeſcź njemóżeſche, mordarja mjenuje. Tutoho ßu hnydom ſajeli, tola wón ſe ſaßakloſcźu prěje, ſo je mordarſtwo wobeſchoł.

* W Emerslebenje je 24. oktobra na 250 woßobow, kotrež běchu wot jeneho trichinateho ßwinjecźa mjaßo jědli, na trichiny ſkhoriło. Tſizecźo ßu hižom na žadławu khoroſcź wumrjeli. W někotrych ßwójbach njeje ani jena woßoba khoroſczi wukhowana woſtała. Woßebje cźežko maja khudźi ludźo pod khoroſcźu cźerpicź, kotſiž ßu pſches nju do najwjetſcheje nuſy ſtorcźeni.

* W měſcźe Oldenburgu ſteji tójſchto wojakow, kiž ßu poddanjo oldenburgſkeho wjelwójwody, kotryž też w tutym měſcźe bydli. Dokelž Oldenburgſka k němſkemu khěžorſtwu ßkuſcha, dha je też oldenburgſke wójſko dźělba němſkeho wójſka. Pſched nětkotrym cźaßom bě ßo pruſki major Steinmann k wójſku, w Oldenburgu ſtejazemu, pſcheßadźił. Wón wojakam wſchelake njelubosne wudma dawaſche a wudmo „Wy oldenburgſke woły" jara huſto trjebaſche. Wěžy wuſtojnym pak je ſnate, ſo ßu oldenburgſke howjada jara wuwołany ſkót a ſo toho dla oldenburgſki wół wěſtu nahladnoſcź a khwalbu mjes druhimi wokami wuživa. Oldenburgſzy wojazy njechachu pak wěricź, ſo chze jich major Steinmann ſ tym khwalicź, hdyž jich oldenburgſkich wołow mjenuje, ale woni měnjachu, ſo chze jich ſ tajkim wudmom wjele wjazy tak prawje jara hanicź. Toho měnjenja běchu też tamniſchi offizierojo a Steinmanna toho dla, ſo je ſ tutym wudmom oldenburgſkemu ludej wulku kſchiwdu ſcźinił, na duell žadachu. Duž ßo ſ jenym tutych offizierow tſělesche a jemu ledźbu ſ kulku rani. Powjeſcź wo tym oldenburgſkich měſchcźanow hiſchcźe bóle roshori a woni wobſanknuchu, Steinmanna ſ tym pokhoſtacź, ſo jemu wězy w jeho wobydlenju rosbija. Ale tajke wotpohladanje bě polizija ſahe doſcź ſhoniła a toho dla ludowemu nadpadnjenju na Steinmannowe wobydlenje wobaraſche a też, jako bě hiſchcźe wojakow k pomozy powołała, nětkak dowobara. A dokelž je Steinmann rodźeny Prußak, dha ludźo pſchi tej harje na Prußku jara ßwarjachu a Prußakow ſe wſchelakimi njelubosnymi ßłowami hanjachu. Žadyn oldenburgſki offizier pak nětko ſe Steinmannom wjazy njerěcźi a wjelwójwoda jeho też wjazy na ßwój hród njepuſchcźi, a ſchtož je najwažniſche, dha je ta wěz też němſkemu khěžorej k nawjedźenju data.

* W Duxu wóndano jedyn 15lětny młodźenz w wobydlenju ßwojeju ſtarſcheju ſ jenej piſtoliju hrajkaſche. Tuta ßo njejabzy wutſěli a kulka młodźenzowu macź tak ſtraſchnje do ſkrónje trjechi, ſo wona morwa k ſemi padźe. Toho młodeho cźłowjeka to tak w myßlach poraſy, ſo wón też pospyta ßebi žiwjenje wſacź, ſchtož pak ludźo, kiž běchu na pomoz pſchiběželi, ſadźěwachu. Wón je potom wowrótnił.

* W Brjeſinjowje pola Prahi w tychle dnjach ſplóſcheny cźełz jenu ßłužobnu dźówku na rohi wſa a ju do loſta cźißny. Jako wona na ſemju padźe, ßo ſnjemdrjene ſkocźo ſ nowa do njeje da a ju ſ rohomaj bodźeſche. Jenož pſches to, ſo někotſi mužojo na holzyne žałoſcźenje pſchiběžachu a cźełza wot njeje wuhnachu, ßo wona žałoßnej ßmjercźi wukhowa. Holza bu wjazy krócź ſranjena, jene ramjo bě jej dwójzy ſkamane.

* Stara luboſcź njeſańdźe. Parižſke nowiny wo ſcźěhowazym duſchnym powjedancźku pißaju: Wjerch Amalfi w Neaplu ßo pſched 40 lětami do jeneje holzy ſalubowa, tola wſchelakich ſadźěwkow dla jemu móżno njebě, ſo by ßo ſ njej wěrowacź dał. Nětko je ßo ſkóncźnje jeho horze požadanje dopjelniło. Pſched tydźenjom wón ßwoju něhduſchu lubu, w jenych woßobnych parižſkich khlamach ßłužazu, nadeńdźe. Njedźiwajo na pſchitomnych ludźi wón runu ßmuhu na nju pſchihna a wobaj ßo luboſnje wobjimaſchtaj. Kwaßny dźeń ßo hnydom poſtaji a ſbožowny nawoženja ßo ſ njewjeſtu do Neapla wrócźi. Wjerch je 72 lět ſtary a njewjeſta je wóndano hižom ßwój 62. narodny dźeń ßwjecźiła.

* Po pſchikaſni ſchwedſkeho krala Oskara II. matej ßo pſchichodne nalécźe cźěle něhduſcheho ſchwedſkeho krala Guſtava Adolfa IV. a jeho ßyna, prynza Guſtava Waſy, do Stockholma pſchewjeſcź a ßo w tamniſchej Ritterholmszyrkwi khowacź. Guſtav Adolf IV. bu po dołholětnej ſwadźe ſe ßwojim ludom wuhnaty a ßo jemu a jeho herbam tehdom prawo na ſchwedſki trón wotrjekny. Kral Guſtav ßo do Němſkeje a poſdźiſcho do Schwajzarſkeje poda, hdźež je dołhe lěta žiwy był. Jeho ßyn Guſtav, prynz Waſa mjenowany, bě późny marſchal-lieutenant w awſtriſkim wójſku a cźaſto pſchi khěžorſkim dworje w Winje jako rad widźany hóſcź pſchebywaſche. Pſchewjedźenje popjeła wobeju mužow ßo najſkerje na namołwjenje ſakſkeho dwora ſtanje. Kralowa Karola je, kaž je ſnate, jeniczka dźówka prynza Guſtava a wnuczka Guſtava Adolfa IV., kotryž je w ßwojim cźaßu pſches woženjenje ßwojeju dźówkow ſ badenſkej a oldenburgſkej wulkowjerchowſkej ßwójbu do wuſkeho pſcheceźelſtwa ſtupił.

* Po najnowſchim liczenju je naſcha ſemja nimale wot 1400 millijonow cźlowjekow wobhydlena. S tutych je 800 millijonow póhanow, 425 millijonow kſchesczijanow, 120 millijonow muhamedanow a 7 millijonow židow. S kſchesczijanow je 215 millijonow katholikow, 122 millijonow proteſtantow, 80 millijonow prawoßławnych (grichiſko-katholſkich) a 8 millijonow wſchelakich ſektirarjow.

Klamowa a klachowa khoroſcź

je mjes ſkotom khěžerja Pětra Brody w Nowych Porſchizach, kaž też kublerjow Krala a Beera w Cźemjerizach wudyrika; toho runja mjes ſkotom žiwnoſcźerjow Jana Schuſtera a Jurja Granicha w Brěſynje, kublerjow Handrija Nowaka a Jurja Fryczе, khěžnikow Auguſta Schaky a Jana Karicha, ſahrodnikoweje wudowy Ssymankoweje, khěžnika Michała Haaſy a ryczerkubleriſkeho najeńka Oehmy w Lipiczu, gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Běrki w Sdźeri a žiwnoſcźerja Mucźinka w Bjedruſku. — Mjes ſkotom žiwnoſcźerja Liſchki w Delnjej Hórzy je tuta khoroſcź ſaſtała.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje ßo ßobotu 10. novembra popołdnju w 2 hodźinomaj k pſchihotowanju na Lutherowy ßwjedźeń ßerbſka liturgiſka Boża ßłužba.

Njedźelu 11. novembra rano w 8 hodźinach budźe farař dr. Kalich němſki předowacź wo Hebr. 13, 7—9. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźe dźěcźaza Boża ßłužba ſe ßerbſkim a němſkim pſchednoſchkom diakona-vikara Měta.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt Budař, fabrikſki dźěłacźeŕ a wobydleŕ w Mniſchonzu, ſ Hanu Helenu Pjetraſchez ſ Dźěžnikez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Auguſta, Khorle Auguſta Kahle, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Bertha Klara, Bjedricha Auguſta Päprerja, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Khorla Auguſt, Khorle Kowarka, murjerja w Jeńkezach, ß. — Hana Emilija, Jana Khorle Pomhajboha Ehrentrauta, zyhelſkeho miſchtra w Delnjej Kinje, dź. — Hana Martha, njem. dź. w Delnjej Kinje.

Pětrowſka zyrkej: Helena, Handrija Měrczina, kłobukarſkeho pomocznika a wobydlerja, dź. — Ernſt Oskar Pawoł, Jana Khorle Mulki, dźěłacźerja a wobydlerja, ß.

Katholſka zyrkej: Ernſt Jurij, Jana Auguſta Běle, krawza, ß. — Emma, Jana Klapra, fabrikſkeho dźěłacźerja w Lejnje, dź. — Marja Emma, Jana Wójczěcha Wjelſa, ſchewza w Lejnje, dź. — Aloiſija Gertruda, Joſefa Strnada, ſchewza, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. oktobra: Marja Martha, Guſtava Adolfa Scholty, khěžerja a murjerja na Židowje, dź., 2 l. 1 m. — 28. Arthur Alwin, Jana Bohuwěra Schramy, ſtražnika, ß., 1 l. 6 m. 19 d. — 3. novembra: Bjedrich Wylem, Jana Auguſta Klingſta, khěžerja na Židowje, ß., 1 l. 5 m. 14 d. — 4. Pawoł, Wylema Schmidta, kamjenjerja na Židowje, ß., 11 m. 22 d. — 5. Max Hugo, Ernſta Luwija Linki, wuhnjerſkeho miſchtra na Židowje, ß., 1 l. 3 m. 6 d.

Wjedro w Londonje 9. novembra: Rjane.

Wjele podarmo!

Zweibrücken w Rheinpfalzy. Czeſczeny knjeże! Waſche ßamodźełane pille wužiwam hižo dlěſchi cźaß a njetrjebam je niz jara huſto, nětk doßaha kóždych por dnjow 1 pilla, ſo by wukhad w rjedźe dźerżała. Ja cźerpjach hižo wjazy lět na żoldkbolenje a njeappetitnoſcź a na ſle ſatwjerdnjenje, ja wjele ßrědkow nałożich, kotrež drje na wokomik pomhachu, ale tola ſ njeſpodobnoſcźemi ſjenoczene běchu, mjes tym ſo Waſche pille najſpodobniſcho ſkutkuja a mam ßo ja zyle derje pſchi wužiwanju Waſchich pillow, ſa cźož ßym Wam wjele dźaka winojty. Ja mam drje hiſchcźe na dołhi cźaß pille, proſchu pak, dokelž je runje ſkładnoſcź, mi 3 ſchachtliczki po 1 mk. pſches póſtſke ſapłacźenje póßłacź. S poczeſczowanjom Rud. Coutwier, podwyſchk.

Prawdźiwe haptykarja Rich. Brandta ſchwajzarſke pille ßu w ſnatych haptykach doſtacź a dyrbi kóżda ſchachtliczka jako etiket běły kſchiž na cźerwjenej podkoſy a mjenocźah R. Brandta měcź.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšinje
3. novembra 1883.

Žitowy dowos: 3269 měchow.		Na wikach wot M Pf	hač M Pf	Na burjy wot M Pf	hač M Pf
Pšeńca	50 kg.	9 52	11 1	10 12	11 1
Rožka	50 kg.	8 39	8 67	8 23	8 67
Jeczmjeń	50 kg.	6 88	7 39	7 39	7 61
Wowš	50 kg.	6 50	6 90	6 50	7 —
Hroch	50 kg.	8 33	11 11	— —	— —
Woka	50 kg.	8 6	8 33	— —	— —
Raps	50 kg.	— —	— —	— —	— —
Jahły	50 kg.	13 —	16 —	— —	— —
Hejduschka	50 kg.	17 —	17 50	— —	— —
Běrny	50 kg.	1 80	2 —	— —	— —
Butra	1 kilogr.	1 80	2 20	— —	— —
Pšeńcžna muka	50 =	7 50	17 —	— —	— —
Rjana muka	50 =	7 50	12 50	— —	— —
Ssyno	50 =	3 —	3 50	— —	— —
Ssłóma	600 =	19 —	23 —	— —	— —
Proßata 692 schtuk, schtuka		10 —	21 —	— —	— —
Pšeńcžne wotruby		— —	— —	4 75	4 85
Rjane wotruby		— —	— —	5 40	5 80

Herbstwodźělenja dla budže ßo njebocźicžkemu **Handrijej Gróschi** w **Mjeschizach** ßłuschaza **sahrodniska** ziwnosćz kat.-no. 11, w leżomnosćach něhdże 13 kórzow pola a łuki, kaž tež $3^1/_2$ kórza kerkow wopschijaza a ſ dobrymi maßiwnymi twarjenjemi

póndźelu 12. novembra t. l.
dopołdnja w 11 hodźinach

w ziwnosćzi ßamej pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, wjeßnogrychtšzy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Herbja.**

Na knježim dworje w Hownjowje ßu **proßata** na pschedań.

Ssudy ſa nutskładźenje kalu
wschelakeje wulkosćze ßu na pschedań w piwarni w **Rakezach.**

Bróſtwon (kalmus),
ßyry a běleny, kupuje po najwyschschich płaczišnach **hrodowska haptyka.**

Koſaze kóžki,
kaž tež wschitke druźiny druhich kóžkow kupuje po najwyschschich płaczišnach, a pschedawa molowprósdne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka
na garbarſkej haßy.

Tež ßo tam wschě druźiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Koſaze, naſymſke, ſajecže a karniſlaze kóžki kupuje ſtajnje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wulki wubjerk
konjazych krywow
wot 2 mk. 25 np.,
hotowe kožane ſale
wot 2 mk. 50 np.
porucza ßedlarſki mischtr **T. Albert**
na hornczerſkej haßy.

Emil Lorenz
w Budyschinje
na bohatej hasy 7,

najtunischa pschedawarnja ſtaplowych twořow:

koſchlowe barchenty woßebneje dobroscze, łóhcź hižo wot 20, 23, 26, 32 np.;
jakowy biber, łóhcź 28 np.;
ßuknjowe tkaniny, półwołmjane, łóhcź 38 np.;
$^7/_4$ **ſchěroke ßuknjowe tkaniny,** czistowołmjane, hładke a karrirowane, łóhcź 105 np.;
$^8/_4$ **ſchěroke lama** (hładke), **köpr, diagonal, velour** atd., kraßne mustry, łóhcź wot 68, 80, 120, 150 np.;
dwójny lüſtr, jadrna twora, łóhcź wot 18 np.;
diagonale w czerſtwych rjanych barbach, łóhcź wot 30 np.;
$^8/_4$ **ſchěroke kaſchemiry,** czorne a barbite, łóhcź wot 70 np.

Wulki skład wołmjanych, židźanych a połžidźanych **rubiſchkow** po płaczišnach, wo prawdže jara tunich. Woßebnu kedźbnosćz saßłuża wysche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koſchle

ſa mužow, žónſke a dźěczi, derje pschileżaze, trajnje dźěłane a ſ najlěpschich ſtoffow.

Wikowarjo a wikowarki dostanu woßebite płaczišny.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow na pschestupne lěto 1884.

Ajekaſchluz! Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Huste-Nicht
Gerichtl. geschützt.

Ssłodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pšches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetiſke ßrědki pschi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſaźwanju, ſchiju- a bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hač k ßuchoczinje.** — Wyſche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **dźakne pißmo wot Jeho Excellenzy pólneho marſchala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Nowe drastne tkaniny

sa nasymski czaß wschědnje s fabrikazije ke mni pschikhadżeja.

Nowoscże w wulko- a małokarrirowanych stoffach.

Sa jenobarbne klejdy
mam ja 3 drużiny, kotrež ßo ßwojeje elegantnoscże a płaczisnyhódnoscże jara lubja.

we wschěch barbach, { **Czistowołmj. serge,** łóhcź po 50 np., = = = 60 =, **soleil,** = = 75 = } we wschěch barbach.

Dale poruczam

barbite czistowołmjane kaschemiry,
110 ctm. schěroke, łóhcź 100 np.

połwołmj. diagonale, 120 ctm. schěroke, łóhcź 60 np.,
= = 60 = = = 40 =
= = 60 = = = 35 =

Czorne żidżane tkaniny.

Czorne czistowołmjane kaschemiry,
wożebne fabrikaty.

Lama a flanell.

Na tutaj dwaj artiklej ßym wożebje ßwoju kedżbnoscź wobrocził. Psches snamjenite nowokupje je s nimi mój skład wurjadnje bohacże wuhotowany, a ja ßym jenoż najlěpschu **czistowołmjanu tworu** a jenoż spodobne mustry na skład wsak.

Płaczisnu sa najlěpsche lama postajich ja na

2 marcy

sa łóhcź.

Nowopschipołożene

7/4 schěr. czistowołmjane flanelle sa ßuknje,
łóhcź 120 np.

Tež tutón artikel ßym ja jenoż w najlěpschej tworje a pschi najkraßnischich mustrach wubrał.

Melirowane moltony
k jeczkam jara poruczomne
7/4 schěroke, łóhcź 175 np.,
5/4 = = 100 =
5/4 = = 50 =

K pěknym symskim drascenjam poruczam

jendżelski cheviot,
jenobarbny módry a olivowy,
s czisteje wołmy, 10/4 schěroki, jako najlěpsche, schtoż je dostacź.

Jakowe plüsche

w najwjetschim wubjerku,
łóhcź 170, 200, 250, 300, 350, 400 np.

Plüsche a krymarje
k wobschiwkam a wuhorkam.

Żidżane a patentne ßomoty.

K pjelzowym poczehnjenjam

poruczam
10/4 **schěroke czistowołmjane a połwołmjane tkaniny,**
łóhcź 150 a 200 np.

Barchent sa koschle,
najwjetschi wubjerk pola mje, wschědny pschikhad nowych póßylkow,
łóhcź 23, 25, 30, 35, 40 np.

Połwołmjane tkaniny sa ßuknje
w mustrach, na czistowołmjane tkaniny zyle podobne,
6/4 schěroke, łóhcź 40 a 50 np.,
4/4 = = 30 np.

Tolste barchenty, kalmuki, bibry
w wulkim wubjerku.

Wołmjane rubischka na hlowu
w jara wulkim wubjerku.

Moje płaczisny ßu pschi tworje, jenoż dobrej, k wumyßlenju najtunische.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy.

Manufakturske a módske twory, żidżane tkaniny, běle gardiny, rulowowy płat, wupjerki, tkaniny sa loża, sofa=damast, kholowske zajki, ripsy, ßmuhaty płat, blidowe, łożowe a konjaze deki, módropłatowe schórzuchi, hotowe schórzuchi s kaschemira, mohära a moaréja, filzowe ßuknje, żidżane rubischka, tkaniny sa khorhoje, lapki sa lazy atd.

C. Kranchera khofejownja a konditarńja

w firmje: **W.** swud. **Herzog** na mjaßowym torhoschczu.

Czeschczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnoscże, woßebje mojim wyßokowaženym hoschczam a dobropschejerjam ſ tutym najpodwólnischo wosjewjam, so ßym ja k rosschěrjenju mojeje **khofejownje** a **konditarńje**

kurjeńſki a towarſchny pſchebytk

w prěnim poſkhodże mojeho doma ſrjadował a dźenża wotewrił.

Ja budu ßo ſtajnje prózowacz, jenoż woßebne **ſymne** a **czopke picza**, czerſtwe **deßertne pjeczwo**, derje wothladane **wina** a **delikateßy** podawacz, każ ßebi pſches pſcheczelniwe, ſpěſchne poßkuženje a pſches najtuniſche, mojim dotalnym czeſczenym hoſczam hižo ſnate płaczińy mojeho ſtajnje dobreho **khofeja** a **tykanza** dowěrjenje wſchěch mje poczeſczowazych dobycz a wobkhowacz a proſchu najpodwólnischo wo dobrocziwe podpjeranje a wjeleliczne wopytowanje mojeho etabliżementa.

W Budyſchinje, 1. nov. 1883.

S poczeſczowanjom najpodwólnischo
Clemens Krancher, konditar.

Wotewrjenje khlamow.

Czeſczenym Sserbam w **Wósporku** a wokolnoſczi k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßo tu w domje knihiwjaſarja **Rieſchela** jako **klampnař** ſaßydlił a poruczam ßo k wobſtaranju wſchěch dźěłow, do klampnarſtwa ßluſchazych, a lubju, ſo wſchě żadanja ſpěſchnje, derje a tunjo wobſtaram.

S dobom ßwoju pſchedawarńju wſchěch klampnarſkich wudźělkow po tunich płaczińach poruczam.

W Wósporku, w oktobru 1883.

S poczeſczowanjom
Moritz Rammer.

Rjane konjaze deki

ſchtuku wot mk. 2. 25 poruczа

W Budyſchinje. **Ludwig Kuhlmann**

nětko ſ khlamami w kupnizy, nutskhód ſ hłowneho torhoschcża.

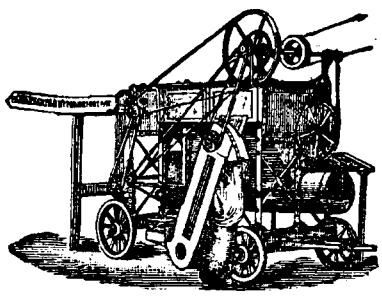

Mayfarthowa nowa patentna młócżaza maſchina

je majne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona hižo pſchi dwěpſcheżnym dźěle żito doſpołnje wuczińczi, podawa runu hładku ßłomu a khoſchtuje lědom wjazy hacz jena hewajſcha młócżaza maſchina. Zyle żeleſna twarba, najjednoriſchi mechaniſm ſtej khwalba tutoho noweho ſyſtema. — Dźěławoſcz w ſańdżenym lěcże ßo wſchudże khwaleſche. — Skaſanja a khwalobne pſchipißma ſe wſchěch ſtron Němzow na żadanje franko a darmo.

Ph. Mayfarth & Co., maſchinowa fabrika w Frankfurcże a. M.

Deſchczomantle, żakety, rubiſchcża atd.

we wſchěch modernſkich barbach derje a trajnje pſchebarbja

parna barbarńja W. Kelling.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojeńſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, żałſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ßłuſcha powuczaze pißmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Drażdżanach“.

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetlarſka a żiwjeńſka wódka je wubjerny domſki ßrědk pſche żołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nervowe khoroſcze. S powuczażym pißmom k nałoženju we wſchěch haptykach dostacz.

Wyššeho stabłěkarja dr. G. Schmidta

ßłyſchny wolij

ſahoji rucże a zyle **chroniſku hłuchoſcz, wuchoſpław, wuſchikakanje, też w najſtarſchich ſaßakłych padach! Wobczeżne wuſchiſchumjenje a łóhke czeżkoßłyſchenje ßo hnydom wotſtroni,** każ ſta originalnych wopißmow wobßwědcża. — Płaczińa bleſche ſ wukaſanjom 3,50 mk.

Hłowny ſkład a engros-pſchedań ma haptykar

L. Heinemann

w Shorjelzu = Görlitz, Eliſabethſtraße 43.

W wudawarńi Serbskich Nowin je ſa 1 hr. 50 np. dostacz:

Dr. Marczin Luther.

Jeho żiwjenje a jeho ſkutki. Jubjelſki dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poſkicził Jurij Jakub, farař w Njeßwaczidle.

Łužica čo. 11 1883 je wušła.

W Rakezach ßo 12. nov. t. l. wolijbicże ſapoczńje.

Wolijbicże.

Sſrjedu 21. novembra t. l. a ßlědowaze dny ßo w **mkynje** w **Slyczinje wolij bije.** **A. Waurich,** mkynſki miſchtr.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev.-luth. miſſionſke towarſtwo

ſměje — da-li Bóh — njedźelu ſa tydźeń, **18. novembra t. l.,** popołdnju w dwěmaj **miſſionſku hodźinu** w domje kubl. **Lenerta** w Zokowje. **Pětr Mlónk.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje njedźelu za tydźeń, **18. novembra,** swoju měsačnu zhromadźiznu w towarſtwowym lokalu. Wo powſitkowny wopyt prosy

Kliemand, městopředsyda.

Dwaj hólzaj, kotrajż chzetaj po jutrach tudomne ſchule wopytacz, namakataj pola podpißaneho dobry a tuni penſion.

Maſchiniſt **Paul**
na mjaßowym torhoſchczu 15 po 2 ſkhodomaj.

K dnju 10. novembra 1883.

Dźeńż pſched ſchtyri ſta lětami
Tam we měſcze Eislebeni
Sſo mały hólczik narodźi,
S tym ßwojich ſtarſchich ſwjeßeli.
Nan Luther, hdyż joh' ſchczicz je dał,
Je jeho Měrczin mjenował;
We ſchczeńzy pak to dźěczatko
Je ducha dary dóſtało;
Toh' ducha teje mudroſcze
A prawej' bohabojoſcze;
So khróbleho też ducha ma,
Tón młodżeńż bórſy pokaſa.
Wón bě tón prawy Gideon,
Do Božich wójnow czehnje won;
Njepſchecżel cżěka ſ bitwiſchcża,
Hdyż Knjeſa mjecz ßo widżecz da.
Wón khorhoj ſchiża ßwjateho
Je dżeržał ſtajnje wyßoko,
Je wucził, ſo pſches Khryſta krej
My budżemy wot hrěcha frej.
Shromadnoſcz jeho wuczby pak
Sſo wopſchijecz da ſ krótkim tak,
So ſkutki ßame njeplacża,
Pſched Bohom prawych njeczinja,
Ale ta droha ſaßłużba
Njewinowatoh' jehnjecża
Naß pſched Bohom tam ſaſtupi,
Wot wſchitkich hrěchow wuczińczi.
Matheſius tak ſpěwaſche:
Wón tajſa prawa lipa je,
Na kotruż pczoły ſ daloka
Pſchilecża a měd dźěłaja.
My Bohu ſa to dźakni ßmy,
Hdyż po tej wěrje cżinimy,
Kiż wótzojo ßu wuczili,
S tym wopomnik ßej ſtajili.
Cżi pak, kiż tak ßu wuczili
A k prawdoſczi tu pomhali,
Tam ſměja prawdoſcz njebjeſku,
Każ hwězdy ßwěcża na njebju.

M.

(K tomu cżißtu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišłu 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. novembra 1883.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. **margarin-butru** w ſnatej dobroſczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu doſtacz pola
Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomĕrnje tuńſcho,
wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho porucza
Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow wo 5 np. tuńſcho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtuniſchich płaczišnach. Wubjerny twjerdy „**ff. khĕžorſki raffinade**“;
ſyrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pſchi 20 puntach 14 np. ſa punt; — tez wſchitke druhe twory w najlĕpſchej dobroſczi a po wſchomózno tunich płaczišnach.

Pſchecželniwe ßerbſke poßłuženje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbſkich czaßopißow.

K kermuſcham

porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ff. korjenje, zyłe a tołczene,
czĕkazu ßól
(flücht. Salz) k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy
hrodowska haptyka.

Mój wulki ſkład hotowych
žonjazych a mužazych pjelzow, muſow, boaßow,

kaž tez wſchelakich **pjelzowych kózkow** proſchu ja pſchi potrjebje dobroczinje wobkedźbowacz.

H. Langa
9 na žitnych wikach 9
ſ napſchecza ſloteje hwĕſdy.

NB. Skaſanja ßo na najlĕpje wobſtaraja.

Wuhlopſchedawańja
Robert Philipp w Budyſchinje
na garbarſkej haßy 1

porucza czeſczenym tudomnym a wonkowſkim wobydlerjam ßwoje najlĕpſche **Mariaſcheinſke** a **Oßegſke** ßmołubłyſchczate **kamjeńte wuhlo** w zyłym a po jenotliwym dobroczinemu wobkedźbowanju. Dokelž budu ßo ßwĕru prózowacz, mojich czeſczenych wotebjerarjow jenož ſe ſprawnej tworu po waſy a mĕrje najtuniſcho a najlĕpje ſpokojicz, proſchn wo wobkedźbowanje.

S najwjetſchim poczeſczowanjom
Robert Philipp.

H. G. Kubasch jun.
pſchi mjaßowych jětkach 1

ßwój wulki ſkład jenož derje dźĕłanych **ſymſkich nadwoblekarjow** a wſchu druhu hotowu **mužazu** a **hólczazu draſtu**, toho runja wulkotny wubjerk dobrych **draſtnych** a **nadwoblekarſkich tkaninow** najnaležniſcho porucza.

Skaſanja po mĕrje ßo ſtajnje po najnowſchej módze a po ſolidnych płaczišnach wobſtaraju.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woltańe ßwĕzy, wóſkowe ßwĕzy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokolonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej mĕricz njemóže. Wo tym móża ßo czeſczene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſcheßwĕdźicz.

Hermann Puy
na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Wupſchedawanje.

Dźĕłbu łonſchich **rubiſchczow na hłowu, taillowych rubiſchkow** a **kapotow** ſ wołmy a mohära pſchedam, ſo bych ſ nimi wurumował, po kóždej jenož nĕkak ſpodobnej płaczišnje. Ja czinju woßebje na to kedźbne, ſo ßu to wulke **kemſchaze** rubiſchka na hłowu a ſo ßo ſ tym ſkładnoſcz dawa, wo prawdze nĕſchto tunjo kupicz.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla mĕſchczańſkeje haptyki.

NB. W khlamach ßo **ßerbſki** rĕczi.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrſchej na žitnych wikach.

Turkowſke a cžeke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., poruczja jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druzinow, jara derje ßkodźazy, poruczja

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Zokorowy ſyrop wubjerneje ßkódkoſcże, punt po 18 np.,

jerje w ßudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., ſchtuka po 4—10 np.,

khofej po ſtarych tunich płaczíſnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacž do 140 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow ſ druzinu po 70 np. a wyſche je kóždy punt 5—10 np. tuńſchi,

paleny khofej, punt po 84, 90, 100 hacž 200 np.; paleny khofej po 84 **np.** dyrbi ßo ßwojeho **dobreho ßylneho ßkoda** dla woßebje poruczecź.

Pódla toho poruczam płaczíſny hódnu dźělbu wobſchkodźeneho **rolkateho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khežorſki wolij** po najtuniſchich płaczíſnach.

Adolf Rämsch,
kolonialtworowe khlamy pſchi butrowych wikach.

Khofej

we wulkim wubjerku poruczja po tunich płaczíſnach

Richard Pötſchke
na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

Pſchecżelne ßerbſke poßłużenje.

Sa

ßedlarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drele w wulkim wubjerku,
kožoplat, cžorny a pißany,
płachty ſa pokrycże woſow,
ſofowe poczehnjenja, damaſtowe a ripſowe,
woſowe ripſy, ſchěre a módre,
po wurjadnje tunich płaczíſnach.

Ludwig Kuhlmann
w Budyſchinje, na kupnizy (gewandhaus), nutskhód na torhoſchczowym boku.

Emma ſwud. Vorwerkowa

ſ napſchecża hłowneje ſtraże (hawptwachi) poruczja **letne jaki** a **zakety** ſe **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Dobru pſcheńczny muku

poruczja k **domkhowankam** a **kermuſcham**

C. Kahrowe.

Bajerſke tóczniki

we wſchitkich wulkoſczach a tołſtoſczach, w **drobnym ſornu** kaž tež w **wótrym ſornu,** k toczenju **maſchinowych nožow, pikow** a wſcheho **worzełoweho handwerſkeho grata** poruczja w **jenotliwym** kaž tež w **wjazorym** po jara tunich płaczíſnach

J. G. Müller, ſejlerńja a pſchedawarńja tóczńikow w Budyſchinje na kamjentej haßy.

Shawlowe rubiſchka,

ſe židy, wołmy a półžidy, w rjanych nowych muſtrach a w wulkim wubjerku, poruczja ſchtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacž do 12 mk.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

Barchent k koſchlam!

dobru trajnu a njepuſchczatu płókanjo-kmanu tworu pſchedawam po ßlědowazych płaczíſnach derje ſrjadowanu,

kóhcź wot	22 np.,	25 np.,	30 np.,	35 np.,	40 np.,	50 np.,
metr =	38 =	44 =	52 =	61 =	70 =	88 =

półwołmjane tkaniny ſa ßukuje,

kóhcź	40 np.,	45 np.,	50 np.,	55 np.,
metr	70 =	79 =	88 =	97 =

koßmate barchenty a kalmuki,

kóhcź wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

běło-koßmate pikéje,

wulki ſortiment, 6/4 ſchěroke,
kóhcź wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wſchitke podſchiwki,

jako **zanella, podſchiwk do rukawow, dybſaczny drell, kroaſéj, dwójne ßukno, ſakonet, ſhirting** atd. we wſchelakich barbach a ſrjadowany po jara tunich płaczíſnach.

Sa **krawzow** a **ſchwadlicze** po fabrikſtich płaczíſnach.

Płaczíſny ßym ja pſchi wſchitkich tworach tak tunjo poſtajił, ſo budźa wěſcże wſchitzy mje wopytowazy ſ pokojom, woßebje pſchi ßerbſkim ſpěſchnym a pilnym poßłużenju. Toho dla proſchu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

Swoju pſchedawarńju

tapetow, rulowow, tepichow, möblowych tkaninow, blidowych rubow a gardinow

ßym 1. oktobra ſ Hoſchiz haßy do

kupnizy (gewandhaus),

ſ nutskhodom na torhoſchczowym boku,

pſchepołożił. Ja ßo ſa dowěrjenje, hacž dotal ſpožczene, rjenje džakuju a proſchu, ſo by ßo mi to ßame tež dale ſdžeržało.

S poczeſczowanjom

Ludwig Kuhlmann.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 17. novembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestoscź kral Albert je žo ſ prynzom Jurjom njedźelu w nozy ſ Barlina do Draždźan wrócźił. Wonaj běschtaj žo 9. novembra po pscheproschenju němskeho kněžora do Barlina podałoj, so byschtaj žo na někotrych honćtwach wobdźělikoj, kotrež žo njedaloko Barlina w tamniſchich lěžach wotdźerżachu. — Sapóßłanzy ſakſkeho žejma žu žo póndźelu k dalſchemu ſkutkowanju w Draždźanach ſhromadźili. Kral je tež tón krócź komornika ſ Zehmen ſa pſchedžydu prěnjeje komory pomjenował, a druha komora je tež žwoje prjedawſche pſchedžydſtwo ſ nowa wuſwoliła, mjenujcy žitawſkeho měſchćanoſtu dr. Haberkorna ſa pſchedžydu, draždźanſkeho wyſchſcheho měſchćanoſtu Streita a rycźerſkublerja dr. Pfeiffera ſa městopſchedžydow. — Ssejm bu žrjedu wot krala Alberta na žwjedźeńſke waſchnje wotewrjeny a wón mjes druhim tež na to ſpomni, ſo budźe žejmej wot miniſterſtwa mjes druhim tež tón namjet ſtajeny, ſo by žo dokhódny dawk wo dotalny pſchidawk ponižił a ſo by ſchužejowy dawk na krajnych dróhach zyle ſpanuł. — Budyſki krajſki hetman knjes ſe Salza a Lichtenau je 8. novembra Wóſpork wopytał a tam na radnej kněži wſcho ſkutkowanje a tež nalutowarńju wobhladał. Jako běſche potom k. fararja Marczku wopytał, dźěſche ſ k. měſchćanoſtu Wittigom do měſchćańſkeje ſchule, hdźež w dwěmaj klažomaj khwilu wucźbje pſchipožkuchowaſche.

— Awſtriſki krónprynz Rudolf a jeho knjeni mandźelſka ſtaj ſańdźenu žobotu wječor Barlin wopuſchćiłoj a žo po želeſnizy runy pucź do Wina wrócźiłoj. — Wjele rěcźenja je to naczińiło, ſo žo pruſki krónprynz po poručznoſcźi žwojeho nana-kněžora na pucź do Schpaniſkeje poda, ſo by tamniſcheho krala wopytał a jemu tak jeho barlinſki wopyt wurunał. Krónprynz pak po runym pucźu pſches Franzowſku njepopucźuje, ale žo do Italſkeje poda, ſwotkal na pruſkej kódźi po morju do Schpaniſkeje pojědźe, hdźež w Barzelonje na kraj wuſtupi. Schpaniſki kral je wulke pſchihoty k krónprynzowemu wožebje pſchecźelniwemu powitanju ſcźinił. (Wotjěſd je pjecźa wotſtorcźeny.)

Awſtrija. Sa najwyſchſcheho khrowatſkeho ſaſtojnika, po tajkim ſa tamniſcheho bana, chžyſche kněžor generala Filipowicźa poſtajicź. Tutón by Khrowatam tež prawy był, dokelž je rodźeny Khrowat, ale wón nochże to ſaſtojnſtwo na žo wſacź, dokelž je khorowaty.

Franzowſka. Franzowſojo žo njemało na to mjerſaja, ſo pruſki krónprynz ſchpaniſkeho krala wopyta, kotrehož běchu tak hanili, jako na žwojim pucźowanju ſ Němſkeje pſches Paris domoj jědźeſche. Woni derje cźuja, ſo žo někto ſchpaniſki kral hiſchcźe wjele bóle k Pruſkej pſchiwobrocźi a žo ſchpaniſki lud dale wjazy wot Franzowſkeje wotwobrocźi.

Ruſkowſka. Miniſter ſwonkownych naležnoſcźow knjes ſ Giers je na žwojim pucźu do Schwajzarſkeje do Barlina pſchijěł. Tam mějeſche wón dlějſchu awdijenzu pola Jeho Majeſtoſcźe kněžora Wylema a nasajtra žo tež k wjerſchej Bismarkej do Friedrichsruha poda, hdźež běſche jeho tón k žebi pſcheproſył. Schto ſtaj w hromadźe wuradźowałoj, njeje hiſchcźe ſnate.

Sserbija. W někotrych wokrjeżach nochżychu Sserbja, kaž bě kral Milan pſchikaſał, bróń wotedacź. Kral toho dla wojakow na nich póßła, kotrymž pak žo woni ſpjecźichu. Ale wojazy jich bórſy zyle ſbichu, tak ſo žo jim tójſchto ſběžkarjow podda, druſy pak do Bółharſkeje pſchestupichu. A dokelž je kral Milan tež nawjedowarjow ſpjecźenja do jaſtwa žadźicź dał, dha je, kaž žo ſda, ſběžk nětko zyle poražený.

Jeno junu pjany.

(Pokracźowanje.)

Twjerdak bě hnydom ſa rostſělenjom bliſko pſchi žebi někajki ſchcźerk ſaßkyſchał, kaž hdyž želeſo na kamjeń dyri. Hdyž dźěłacźeŕ wotſtupi, ſo by dźěło wobhladał, ſkhili žo Twjerdak a ſběže nóž, kajkiž bě hižo pola burow wjazy raſow widźał. Brink drje bě wot ſerſawiſny roſežrany, tola žłěborne cźrónka běchu hiſchcźe zyle žwětke, ſo móżeſche na nich jara derje wurěſane mjeno „Lěßnik“ cźitacź. Kaž ſ błyſkom pſchejědźechu jemu wſchelake myßle hłowu, woženbje, ſchtož bě jemu dźěłacźeŕ runje powjedał. Ssnadź bě to nóž, na kotrymž cźeſcź a žiwjenje druheho wißaſche. Bjes toho ſo by dźěłacźeŕ ſchto pytnył, žuny nóž do kapſy a woteńdźe.

Doma bě jemu žnadno, žo ſa wſchěm dopraſchecź.

Po tajkim tež žudnik bě na druhi tajki nóž myßlił; jeno tomu, ſo žo tónle nóž namakacź njehodźeſche, dźakowaſche Lěßnik žwoje žiwjenje! Twjerdak wobhlada žebi žwěru nóž, wotſchkraba ſerſawiſnu a dźiwje wjeßele napjelni jemu wutrobu, pſchetož ſpody běchu hiſchcźe jara derje krwawe blaki widźecź. Chżyſche to, ſchtož bě namakał, po žwojim waſchnju najlěpje wužicź. Njeſnajeſche drje Lěßnika bliže; bě jeho někotre raſy w korcźmje trjechił, ale jeno, ſo by žo nad jeho hordoſcźu mjerſał, dokelž žo ſ nim ſeſnacź njechaſche.

„Cźakaj jeno, ty hordy ducho“, ſradowaſche žo Twjerdak; „chżu tebi pſchileżnoſcź dacź, ſo by Twjerdaka ſpóſnał!“

Naſajtra dźěſche do Jědlowa. Pola nožerja w wókńje widźeſche noże, kotrež běchu na jeho namakany zyle podobne. Khwilu poſdźiſcho mějeſche hižo jedyn tajki nóž kupjeny. Hnydom dźěſche ſaßo domoj. Twjerdak móżeſche pěknje ryßowacź a to jemu někto derje k ruzy pſchińdźe. Sa khwilu bě na nowym kupjenym nožu runje tak rjenje mjeno „Lěßnik“ wurěſane, kaž na ſtarym. So pak by žo nóž tola trjebany a ſtary ſdał, wottoczi jón žylnje na kamjenju, potom położi jón na pok hodźiny do kißała a na to do ſemje. Sa dwaj dnjej, hdyž jón ſ nowa wuhrjeba, bě brink ſkoro zyle ſerſawy.

Někto bě Twjerdak k wuwjedźenju žwojeho ſamyßła hotowy.

Hnydom na druhi dźeń dźěſche Twjerdak k Lěßnikezom. Lěßnik runje w ſahrodźe ſchtomy wobrěſowaſche. „Dobre ranje, Lěßniko“, ſtrowjeſche Twjerdak, „hižo tak pilny?“

Se ſchtoma žo jeno njeſroſumliwje ſabórcźa; bjes toho ſo by žo w žwojim dźěle mylicź dał a na hajnika kedźbował, ſaléje Lěßnik na druhu hakoſu a wobrěſowaſche dale.

„Chżu tola naſhonicź“, bórcźeſche Twjerdak žam ſa žo, „hacź ty tam na ſchtomje wuſchow a huby nimaſch. — Hej, Lěßniko!“ ſawoła ſ wótrym hłoßom, „njeßłyſchicźe dha? žym dźenža nóž w lěßu namakał ſ waſchim mjenom, a žym žem pſchiſchoł, ſo bych jón wam pſchepodał.“

Lěßnik na dobo po zyłym cźěle ſatſchepota; dyrbjeſche žo halſy dźerżecź, ſo njeby dele padnył. Spěſchnje ſaléſe po rěblu dele a ſtupi k Twjerdakej, kiž bě jeho ſtróżele derje pytnył.

„Nóž ſcźe namakał, knjeże hajniko“, rjekny Lěßnik ſ wutłym hłoßom, runjež žo ſ zyłej mozu napinaſche měrny bycź, „nóž, kiž mi žłuſcha?“

„Haj, wasche mjeno steji na nim!“ Prajiwschi wuczeże Twjerdak s kapsy nóż.

S tschepotazej ruku hrabny Lěžnik sa nim, lědma swěri žebi na njón pohladacź. „Haj, haj“, rjekny skónczenje, „to móże byczź“; s dobom pohlada bojasliwje s boka na Twjerdaka; na to kaž wolóżeny wodychny. Symne khutne Twjerdakowe wobliczo jemu žwědczesche, so Twjerdak jako zusbnik ani najžnadnische myžle wo waznosczi tutoho noża njemějesche. „Tón nóż je mój!“ rjekny dale, „psched pok lětom pytnych, so jón wjazy nimam, njemyžlach pak, so žym jón shubił, ale so je jón wotroczk kradnył; wuhnach jeho se žłużby!“ Lěžnik bě tola hischcze tak czuczliwy, so žo nad tajkej kžu trochu saczerwjeni.

Pomaku dźěschtaj nimo sahrody do dwora; tu pschińdźeschtaj nimo stareje studnje s rospadanej murju a se shnikym wupaženjom, s czehoż bě widźecź, so žo studnja wjazy njetrjeba.

Twjerdak wosta stejo a hladasche do hlubiny. „Hdy bych ja byk, kaž wy“, rjekny, „bych studnju hižo dawno s pjerschczu sawosyczź dak, pschetoż kaž widźu, ju wjazy njewužiwacze. To pak je czim hórje. Bjes dwěla je studnja do pokojzy s błótom napjelnjena, s kotrehoż wožebje w lěcze njestrowe pkuny stupaja. Hu! schtóż by tam nuts padnył, dyrbjał na wěczne žkónczneho žwětka parowacź.“

Lěžnik bě hižo prjedy, hdyž se sahrody do dwora dźěschtaj, sa studnju hladał, nětkle žo po zykym wobliczu sawježeli, kaž by něschto jara wažne nadeschoł. Twjerdak bě žebi tole mjelczo wobhladał, swonkownje czinjesche pak, kaž niczo s toho. Stupi wot studnje a dźěsche s Lěžnikom dó jstwy.

Nutska žedźesche Hańža se schiczom pschi wóknje, hdyž s nanom zuseho sastupicź widźesche, stróji žo; niz mjenje witasche jeho a pschinježe, kaž ji nan poruczi, jěsczź a picź na blido. Twjerdak rěczesche wo wschelakich wězach; rosumjesche Lěžnika tak směrowacź, so by žo tón skerje na wscho druhe hacž na to dopomnił, so hajnik jeho straschnu potajnosczź snaje. Pódla pak pohlada też druhdy na Hańžu a tu dopomni žo na nowy samyžk, kotryž móhł jemu wjele wužitka dobycź; tola nježmědźesche dołho sa tym dale myžlicź a Lěžnika, kotrehoż stajny njemér a njedoczakliwosczź jara derje spósna, s woczow puschczicź.

Sa pok hodźiny woteńdże, dźakujo žo sa hospodliwosczź a lubjo, so bórsy saže pschińdże. Wonka wobroczi žo po najkrótschim puczu do lěža. Duzy pak wohladowasche žo husczischo do sady, so by wschitko widźał, schtoż žo pola Lěžnikez na dworje stawa. W lěžu sa hustymi schtomami wosta stejo, tola s tutoho blaka widźesche drje sahrodu a staru studnju, ale niz zyły dwór a khěžne durje. Dźěsche toho dla kedźbliwje dale na lěwizu, dóniž njemózesche wjetschi dźěl twarjenjow a zyły dwór pschewidźecź. Tu czakasche pok hodźiny, hodźinu, tola niczo wažne njewidźesche; stónczenje wotewrichu žo durje a Hańža pschińdże s karanom po wodu; posdźischo khodźachu dźówki kruwom dawajo won a nuts. Ssmerki padachu a Twjerdak stejesche s kóždym wokomikom njesczerpliwischi hischcze na starym blaku. „Dyrbjał-li žo w žwojej nadźiji tola mylicź?“ sabórcza mjersazy do žo, „abo je Lěžnik napožledku pytnył, so chzu jeho sjebacź? Wscho jene, mam dźe jeho w mozy!“

Twjerdak chzyschе hižo woteńcź, tu na dobo pschińdże Lěžnik, tola niz s khěže ale pomaku wob rózk twarjenja a wot tam wobroczi žo do sahrody. Nětko hajnik, schtoż jenoż mózesche, wocźi napinasche, tola schtoż bě wotczakował, žo njesta. Lěžnik dźěsche nimo stareje studnje, kaž niczo s toho. Na khwilu shubi žo sa plotom, kotryž sahrodu wobdawasche, wróczi žo potom s piku w ruzy do dwora. S wotměrjenej krocželu bliżesche žo k starej studni, stupi k muri, prawa ruka hibasche žo horje a dele, Lěžnik pokhili žo jeno wokomik do studnje, a dźěsche potom saže do khěže.

Twjerdak by najradscho wótsje sawyskał, wón bě tola prawje myžlił; nóż leżesche hłuboko w studni. Pomaku dźěsche domoj a wuradźowasche, kak by Lěžnika najlepje popadnył. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lutherowy žwjedźeń je žo w tudomnych evangelsko-lutherskich wožadach zyrkwinszy a też s wonka zyrkwje na žwjedźeńske waschnje wotdźerżał. W žerbskej Michalskej zyrkwi mějesche žo wón zyle nimale tak, kaž je žo to po poruczenju sakskeho evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa wot 20. měrza a po namjecze konferenzneho pschedžydy, k. fararja Imischa, wot sakskeje žerbskeje duchownskeje konferenzy 3. septembra t. l. jenohłóžnje wobsankło. Mjenujzy žobotu 10. novembra mějesche žo w schuli w pschitomnosczi schulskich prjodkstejerjow a, tak daloko hacž mózno, też k. duchowneho psches k. wuczerja aktuž dźerżecź. Po nim kóžde schulske dźěczo Lutherowy wobras dosta. — Ssobotu popołdnju wot 1 hacž do 2 hodźin žo se wschěmi swonami swonjesche. Posdźischo bě liturgiska Boża žłużba s krótkej rěczu, a je žerbske liturgiske teksty k. farař Domaschka w Nožaczizach wobstarał, kiž buchu s nakładom žerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa czischczane. — Njedźelu 11. novembra dopołdnja bě Boża žłużba tajka, kaž na róczných czažach, a popołdnju běsche kemschenje sa schulsku młodźinu, pschi kotrejž k. duchowny rěcź dźerżesche. Po jeje skónczenju žo žerbskim paczerskim dźěczom žiwjenjoběh Dr. M. Luthera, wot k. fararja Jakuba w Njeżwaczidle spižany darmo wudźěli. Němske dźěczi dostachu k. Diželhoffowu knihu. — Schtoż my wěmy, dha je žo s najmjeńscha 5200 žerbskich Lutherowych wobrasow mjes schulske dźěczi a 798 spomnjenych žerbskich jubjelskich knihi mjes paczerske dźěczi darmo rosdało.

S Budestez. So budestczanska wožada rosumi, žwoje žwjedźenje derje žwjeczicź, je husto pokasała, wožebje też pschi poždwjeczenju žwojich swonow; tola Lutherowy žwjedźeń je wona 10. a 11. novembra tak wulkotnje žwjeczikła, so wschitko pschetrjechi, schtoż žmy hacž dotal žwjeczili. Boži dom bě psches pschecźelniwe ruki s pletwami a wěnzami a se schmrěkowymi hakosami nanajbohaczischo wupyscheny. Psched kschczelnizu stejesche žrjedź rostlinow a kwětkow Lutherowa büsta, woktaŕ bě wot žadnych wulkich a małych schtomow zyle wobdaty, so běsche tam kaž seleny haj. Popołdnju 10. novembra žo w schulach wožady žwjatoczinosczź wotdźerża, po kotrejž paczerske dźěczi jubjelsku knižku, wo Lutheru spižanu, a druhe dźěczi Lutherowy wobras dostachu — a potom pola schulskich domow schtomy k dopomnjenju sa pschichodne czažy žadźichu. — Popołdnju w 4 hodźinach czehnjesche wojerske towarstwo s hudźbu na pohrjebnischczo, hdźež pola pomnika sa panjenych wojakow dwě lipje žadźi, po tym so běschtaj k. pschedžyda A. Sommer a k. farař Mrósak rěcź dźerżałoj. — Wjeczor w 5 hodźinach dźerżesche žo w zyrkwi, w kotrejž ani měsło ani haska ani skhód prózny njewosta, rjana liturgiska Boża žłużba, k kotrejž běsche k. farař khěrlusch czischczecź dał a pschi kotrejž žerbsku a wožebitu němsku rěcź dźerżesche. Ale hdyž s Božeho doma wustupichmy, kak běchmy pscheżłapnjeni! Zyke Budestezy běchu kaž morjo žwětke! Wschitke wókna po zykej wžy a też w žužodnych wžach žo błyschczachu w žwětle a k tomu palesche žo bengalske czerwjene a selene płómjo na wěži a na hažach a po khwilzy czehnjesche wulkotny a dołhi, wot k. A. Schmiža srjadowany faklowy czah nimo zyrkwje na dwórnischczo psches zyku wjeż; haj, to bě illuminazija a czah, so Budestezy psched žanym městom nasad stupicź njetrjebaju. Tak žo na pschikład na dwórnischczu na 700 žwězow žwěczesche. Wokoło 8 hodźin žo wschitko s wotspěwanjom khěrluscha „Jed'n twjerdy hród“ a se spalenjom faklow psched zyrkwju stónczi, a kóždy s měrom domoj dźěsche. — Njedźelu dopołdnja žo Božej žłużbje kaž hewak se spowjedźu wotdźerżeschtej — a stej wěsce kóždeho, kiž je w wurjadnje połnym Božim domje žobu spěwał a pożłuchał, połnje spokojitej a wolschewitej a w luboscźi k žwojej zyrkwi wobtwjerdźitej. Popołdnju w 3 hodźinach czehnichu psches 300 dźěczi — a to jenoż s wyschschich rjadownjow, dokelž sa mjeńsche njebychu města dožahałe — s khorhowjemi do zyrkwje, kotraž pak bě tak połna luda, so dźěczi jenoż s wulkej prózu někak městaschko namakachu, tak so dyrbjachu też na skhodże sa lubo wsacź. Wulzy jara žo wote wschitkich stron wobžarowasche, so dyrbjachu, hdyž města tak jara pobrachowachu, radźine loże sanknjene a prózne wostacź. Po kražnej Božej žłużbje, pschi kotrejž k. farař saže žerbsku a wožebitu němsku rěcź dźerżesche, swony mózhje sawonichu a kónz žwjedźenja pschipowjedźichu. — Sswjedźeń je skónczeny, nam pak wostanje rjane dopomnjenje na jeho powschitkomne radźenje, kaž s nowa sahorjena luboscź k naschemu Lutherej a zyrkwi czisteho Božeho žłowa. — Wožada je psched zyrkwinymi durjemi kollektu składowała a 147 hriwnow nawdała, so byschtaj žo staraj a drohaj žlěbornaj khelichaj se

schkliczkomaj s nowa postoczikoj, — mkodźina pak je s dobreje wole psches 200 hriwnow nahromadźika a chze Lutherowu a Melanchthonowu büstu a hischcze druhi dar sa Boži dom kupicź. — S wěže kaž tež s druhich twarjenjow žo khorhowje smahowachu a běsche městno psched zyrkwju rjenje se schmrjókami pyschene. — W Wulkich Debžezach, kaž tež w Raschowje stej gmejnje dopomnjeńske kamjenje se žerbskim napišmom stajikej a pódla lipy naždźakej. — W druhich wžach wožady žu schtomy k dopomnjenju sa pschichodne czaży žadźili. Dźělbranje na Lutherowym žwjedźenju běsche pak powschitkomne a bjese wscheho napominanja kaž s wutroby evangelskeho luda sroscźene.

S Delnjeje Hórki. K czeschi 400létneho Lutheroweho žwjedźenja žu psched naschej wžu na horje, Kwicź mjenowanej, pomnik postajili. Na kóždym jeho schtyrjoch bokow žu w žerbskej rěczi se slotymi pišmikami žkowa, na reformaziju žo poczahowaze, do kamjenja wurubane. Požwjeczenje pomnika žo sańdźenu žobotu pod wulkotnym wobdźělenjom sta.

S Wjeleczina. Tamny tydźeń w lěžu skakarja Schoberja s naschej wžy morweho namakachu. Najskerje je stareho muża na dompuczu Boża ruczka sajaka. — Lutherowy žwjedźeń je žo tu w schulach kaž w Božim domje na jara žwjedźeńske waschnje žwjeczik. Mějachmy dwójzy wulkotny czah mkodźiny a wschěch naschich towarstwow. K dopomnjenju na tutón dźeń žo nowa rjana woltarska płachta kupi. — Sańdźenu njedźelu tudy w domje bura Hantuscha (Dejki) woheń wudyri a jón s pschitwarjenej kólnju do prócha a popjeka pschewobroczi.

S hór. Na łužiskich horach, a to najbóle wokoło Czornoboha, žo wjeczor 10. novembra žwjedźeńske wóhnje k czeschi 400létneho jubileja Dr. Marczina Luthera palachu.

S Czornjowa, 6. novembra. Pschi wólbje sapóžłanza wžow, do 19. wólbneho wokrjeża žłuschazych, žo dźenża kubler, gmejnski pschedstejicźer a krajnoželmski sapóžłanz k. Keŕk s Rodez saže jenohłóžnje s nowa wuswoli a wón tajke wuswolenje swólniwje pschija.

S Bukez. Sańdźeny reformazijski žwjedźeń měješche nasche žerbske towarstwo po dlějschim czażu (dokelž žo w lěczu nusnych ratarskich dźělow dla žane porjadne shromadźisny njedźerża) saže poželenje. Knjes pschedžyda Keŕk shromadźenych powita a tež woželbje na shromadźisnu žerbskeje studowazeje mkodosczе pokasa, kotraž běsche žo k powschitkomnej spokojnosczi tudy měka a psches kotruž běsche nasche žerbske towarstwo saže wabjenje k dalischemu žwěrnemu skutkowanju w Sserbowstwje saczuko. Na to dźerżesche k. wucźeŕ Keŕk s Bukez duchapołny a sajimawy pschednoschk wo Lutheru a rěczesche woželbje wo pschiczinach reformazije. Wón rospschescźěrasche žo woželbje na wobstejenja tehdomnischeho czaża a s tutych jaždnje dopokasa, kak žo reformazija pschihotowasche, kotraž žo potom wot Marczina Luthera sapocza a wuwjedże. Dale rosestaja k. pschednoscheŕ Lutherowy žiwjenjoběh, pschede wschěm na to pokasujo, schto bě jeho k wulkemu skutkej reformazije najbóle samóhko. — Dokelž bě pschednoschk hižo nimale wscho nusne wopschijał, dha bě debatta jenož krótka, — a jako běsche žo k. pschednoscherjej derje saželużeny dźak towarstwa psches móznu tsikróczny žlawu dostał, bu shromadźisna se spěwom „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh žam" skónczena.

D. S Njeżwaczidka. Na 400létny jubilej Lutherowego naroda běchu nascha zyrkej a nimale wschě domy nascheje wžy se schmrěkowymi hakosami, wěnzami a pletwami žwjedźenszy wudebjene, kotreż poželednische žo s dźěla prěki psches hažu wot jeneho doma na druhi czehnjechu. Najwjetscha saželužba wo tu rjanu swonkownu pychu — hdyž tež žu sahrodniske a tež druhe wustojne ruki na wjazy městnach žobu pomhale — žłuscha mischtrej Jurjej Patozy, kiž je Boži dom saže tak krażnje wuhotował, a mkodym holzam Njeżwaczilskeje wožady, kiž žu s khwalobnej swólniwosczu a se snajomej wuschiknosczu po žwjatoku a žamo tež w nozy na wěnzach a pletwach dźělale. Wysche selenych snamjenjow žwjedźeńskeho wjeżela pak smahowachu žo na wjele domach seleno-běle krajne khorhowje, s dźěla wot žerbskich barbow pschewodźane. Na jenej, psches hažu sczehnjenej pletwje wižasche — wot sahrodnika s pižanych kwětkow sczinjeny — Lutherowy wopon, kajkiž je knjes farar Jakub w žwojich knihach „Dr. Marczin Luther" wopisał a wotsnamjenił. Na jenym domje bě Lutherowy wobras, se slotej zyfru „400" wuhotowany, w wěnzu wupowěscheny. Psched něktorymi domami widźachmy žerbske napišma, kaž n. psch.: „Stejcze twjerdże w wěrje!" a jedyn wobydleŕ běsche khěrluschowe žkowa: „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh žam", němszy a žerbszy napižane, sa wjeczorne rossžwětlowanje (transparent) pschihotował. Někotsi běchu na postrowjenje a powitanje swonkownych schulskich dźěczi czeschtne wrota stajeli; a hischcze drusy žu žwoje wjeżoke dźělbranje na wożobnym žwjedźenju potom hischcze hinak, kaž n. psch. psches wjeczorne poždwětlowanje wóknow atd., wopokasowali. Sswjedźeń žam pak žo žobotu 10. novembra s tym sapocza, so žo dźeczom, kiž běchu žo njedźelszy swoblekane w žwojej wucźerni seschke, samyšk a ważnota toho žwjedźenja k wutrobje wjedźesche, a so žo jim Lutherowe wobrasy se žerbskim napišmom rosdawachu, němskim dźeczom pak wobrasy s němskim napišmom. Potom czehnjechu schulske dźěczi se žwojimi khorhowjemi na to městno, hdźež žo psched saru pschi němskej a žerbskej žwjedźeńskej rěczi w pschitomnosczi knjesa kollatora pod tsikróczným wutsělenju mörsarja Lutherowy schtom žadźi, a to buk. Czeho dla je žo buk wuswolił? Po mojim sdaczu toho dla, dokelž bu Luther na jenym puczowanju njedaloko Eisenacha pschi něktrych wyžokich bukach wot žwojich sakitarjow sajaty, kotsiž jeho žamžneje wěstoty dla na hród Wartburg wotwjedźechu, hdźež je žo wón potom na pschekoženje biblije dał, a tak reformaziju poknje sakożik. Pschipołdnju wot 1 hacź 2 hodźin žo zyrkwinski žwjedźeń se wschitkimi swonami saswonjowasche. W 2 hodźinomaj bě žerbska liturgiska Boża žkužba a to jenož žerbska, kaž bě zyrkwinske prjódkstejerstwo w poknej psches jenosczi s němskimi žobustawami toho žameho wobsankko. Njedźela 11. novembra bu rano w 7 hodźinach s wjazykróczným wutsělenjom postrowjena a žwjeczesche žo potom kaž wyžoke róczny dny, wěso s dwojim dopołdnischim kemschenjom, žerbskim a němskim, kiž běschtej — runje kaž prjedy spomnjena liturgiska Boża žkužba — wot jara wjele ludźi wopytanej, kotrymž knjes farar 1) Lutherowe běženje w Wormžu, 2) Lutherowe dobycze na Wartburgu a 3) Lutherowy žabbat w Eislebenu w žwojej wubjernej rěczi psched wocźi stajesche. Wokoło połodnja žo woždadne dźěczi w žwojich wucźerńjach shromadźowachu a pschicźežechu potom, wot njeżwaczilskich na mjesach powitane a wot hudźby pschewodźane, pod wjedźenjom žwojich knjesow wucźerjow do Njeżwaczidka, hdźež žo na torhoschczu sestupachu, pschi czimž jich pyschne — sa Njeżwaczidko, Kuh a Bóschizy na žwjedźeń nowokupjene — khorhowje wohladachmy, kiž běchu po barbach sakonske, abo tež łužiske a žerbske a kiž mějachu s dźěla žerbske a s dźěla němske napišmo. Na torhoschczu bě žo tež jara wjele doroscźenych ludźi seschko. Knjes farar, kiž bě žwjedźeńskemu czahej na torhoschczo napschecźiwo schoł, postrowi shromadźenych s němskimi a žerbskimi žkowami, a schulske dźěczi wuspěwachu žerbszy prěnju a druhu schtuczku khěrluscha „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh žam". Na to hudźba tón žamy khěrlusch sapiska a žwjedźeńsku czah nastaji žo pschi swonjenju wschitkich swonow na pucź do zyrkwje, do kotrejež dźěczi runje w 2 hodźinomaj sastupichu a kotraž bu bórsy wot ludźi napjelnjena a pschepjelnjena. Po saspěwanju žerbskeho khěrluscha dźerżesche knjes farar dźěczom najprjedy žerbsku rěcź; potom sczěhowasche němski khěrlusch a němska rěcź; na to rosdawachu žo paczeŕskim dźěczom horjeka naspomnjene knihi „Dr. Marczin Luther", němskim dźěczom Dißelhoffowe Lutherowe knihi. Sserbske požohnowanje a khěrlusch „Njech Bohu dźakuje" wobsankny pschi posawnach spěwany w 4. hodźinje tu rjanu zyrkwinsku žwjatoczność, po kotrejž bu dźěczom tež czělne wokschewjenje poskiczene. Tsikróczne wutsělenje runje w 5 hodźinach skónczi tón rjany žwjedźeń, kiž starym a mkodym wěsce na czaż žiwjenja njesapomnity wostanje, kaž starschi ludźo mjes nami hischcze dźenża s radosczu wo tych wulkich evangelskich žwjedźenjach rěcża, kotreż žu sa mkode wohladali a žobu žwjecźili. K dopomnjeczu na tutón žwjedźeń je jena kschesczijanska hospoza njeżwaczilskeje wožady drohu Božu matru na Boži woltaŕ skasała, kotraž budże wokoło hód hotowa, a hewak žo tón žamy czaż zyrkwi krażny žwěczník dari.

S Klukscha. Lutherowy žwjedźeń sapocza žo tu žobotu 10. novembra na to waschnje, so žo dźeczi wschěch schulow pod wobdźělenjom schulskich prjódkstejerjow atd. k schulskemu aktużej shromadźichu. Po wuspěwanju khěrluscha „Jed'n twjerdy hród" dźerżesche tudy knjes kantor Schuster žwjedźeńsku rěcź wo Lutherowym

žiwjenju, a dźěćźi nětotre ßem ßłuschaze spěwy deklamowachu, po czimž ßo jena khěrluschowa schtuczka wuspěwa a kóžde dźěćźo Lutherowy wobras dosta. Potom cźehnjechu wschitke 4 klaßy se schulskimi prjódkstejerjemi a ſ k. lokalnym schulskim inspektarjom na pohrjebnischćźo, hdźež bu Lutherowa lipa na ßwjedźeńske waschnje ßadźena. — Wjecźor toho ßameho dnja bě ßo woßada do Bożeho, kraßnje wupyscheneho doma shromadźika, so by němskemu a ßerbskemu pschihotowazemu prědowanju pschipoßłuchała. Njedźelu běsche ßwjedźeńska Boża ßłužba najprjódźy ſa Sserbow a potom też ſa Němzow a prědowasche k. farař Birnich wo ßłowach 2. Kor. 10, 15. — Popołdnju shromadźichu ßo wojeŕske towarſtwo, gmejnſzy, schulſzy a zyrkwinſzy prjódkstejerjo, schulske dźěćźi, dorosćźena młodoſcź a wjele woßadnych a dźěchu w nahladnym cźahu pod synkami ſwonow a posawnow do Sdźerje, so bychu ßo tam ſ druhimi woßadnymi sjenocźili a w wulkotnym cźahu do zyrkwje cźahnyli. W cźahu běchu 19 wulkich khorhowjow a jara wjele małych. Młodoſcź zyrkwi wschelake dary ßobu pschinjeße, jako: 1 Božu martru, 2 khorhowi, 1 płachtu na kschcźelnizu, wołtarnu bibliju a wschelaku pychu. — Popołdnischa Boża ßłužba, hdźež ßo ßerbske a němske prědowanje na podłožku Pſ. 100 dźerješche, bě tak pschepjelnjena, so dyrbjesche wjele poßłucharjow pſched zyrkwinymi durjemi stacź. Kollekta ſa nasche pschichodne Lutherowe byrgle Mk. 70 a 31 np. wunjeße. Też chzemy hischcźe na to ſpomnicź, so wschě konfirmandojo a konfirmandki po ßwojej narodnoſcźi pak ßerbske pak němske wopißanje Lutheroweho žiwjenja dostachu. Shromadne zyrkwinske prjódkstejerſtwo běsche naschej zyrkwi na tutym dnju rjanu wulku Lutherowu fotografiju dariło. Knjes zyrkwje chzył pak tutón ßwjedźeń zyłej woßadźe k trajazemu žohnowanju ſpožcźicź.

S Dubeho. Ssadoschtomownja (Obſtbaumschule) naſcheho ryczerkubła ma w tudomnej wokołnoſcźi dobru khwalbu, toho runja pak też w Awſtriji a Rußowſkej. W tajkim nastupanju ſ Odeßy, ruſkeho pſchi cźornym morju leżazeho měſta, liſt ßem pſchińdźe, w kotrymž ßebi jeho pißař tójſchto ßadźeńkow ſkaſuje.

S Rychwałda. Tudy ßo 6. novembra wjecźor w dźeßatej hodźinje bróžeń a hródź gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Hubacźa wotpali. Woheń je, kaž tukaja, najſkerje ſakoženy.

S Lipinkow. Jako w ſkale tudomneho hoſcźeńzarja Gudy wóndano dwaj dźěłacźerjej kamjeń rostſěleſchtaj, ſta ßo pſchi rosbuchnjenju ta njeſpodobnoſcź, ſo ßo jenemu jedyn porſt praweje ruki pſcherasy, druhemu pak kruch kamjenja do woblicźa ſlecźa a jemu ſuby tak wobſchkodźi, ſo dyrbjachu ßo jemu tſi wuwſacź.

S Wukrancźiz. W nozy 6.—7. novembra wotpali ßo tak mjenowany wowcźerſki fórbark, k tudomnemu ryczerkubku ßłuſchazy.

S Wulkich Sdźar. Dźeń 6. novembra mějachmy tudy žadny ßwjedźeń, mjenujzy na naſchej farje běſche trojaki kwaß. Naſch wyßokodoſtojny a wot zyłeje woßady lubowany knjes farař Bergan na tutym dnju ſe ßwojej wyßokocźeſcźenej knjenju mandźelſkej ßwój ßlěborny kwaß, po tajkim ßwój 25lětny mandźelſki jubilej ßwjecźeſche, a jeho jena knježna dźowka ſ knjeſom fararjom Dobruckim w Wojerezach, druha knježna dźowka pak ſ knjeſom diakonom Mětom w Budyſchinje do mandźelſtwa ſtupi a wobaj ßlubjenaj poraj ßo w naſchej zyrkwi wěrowaſchtaj. — Dokelž je knjes jubilar ßobuſtaw naſcheho wojeŕſkeho towarſtwa, ßo jemu wot tutoho k jeho jubileju ſboże pſchejeſche a jubjelſkemu porej ßo też dar pſchepoda, k cźeſcźi wſchěch pomjenowanych porow pak ßo potom w hoſcźeńzu k winowej kicźi balſka hudźba wotdźerża.

S Wojerez. Też tudy je ßo Lutherowy ßwjedźeń na wubjernje pyſchne waſchnje ßwjecźił. Hižo pjatk wjecźor ßo wón ſe ſwonjenjom wſchěch ſwonow pſchipowjedźi, ßobotu dopołdnja mějeſche ßo ßwjedźeń najprjedy w měſchcźańſkich ſchulach, pſchipołdnju pak pſchiwjeſechu ßo na pěknje wupyſchenych woſach ſchulſke dźěćźi wſchěch woßadnych wßow, kiž ßo po ſjednocźenju ſ měſchcźańſkimi ſchulſkimi dźěćźimi w dołhim cźahu k dźěćźazej Božej ßłužbje do kraßnje wudebjeneje zyrkwje podachu. Tuto wudebjenje ſ pletwami bě ßo wot cźiſkowſkich młodych holzow ſ wulkej próżu wobſtarało. Po Božej ßłužbje wjedźechu ßo wjeßołe cźrjódy wjeßnych dźěćźi wot kk. wucźerjow do hoſcźeńzow, hdźež buchu ſ cźopłym khoſejom a zaktu derje wokſchewjene a potom ßo ſaßo na ßwój dompucź podachu. — Wjecźor tohole dnja 1/2 6 hodźin mějeſche ßo liturgiſki kemſch a po nim ſapocźa ßo illuminazija, kiž bě tak kraßna a powſchitkomna, kaž hiſchcźe ženje w naſchim měſcźe njeje była. W 8 hodźinach ſpěwachu muſke chory pod wuſtojnym nawjedowanjom k. kantora Cźinſkeho 8. pſalm na torhoſchcźu pod hołym njebjom, na cźož k. měſchcźanoſta Laubengeyer jadriwu rěcź dźerżeſche, w kotrejž na ważnoſcź toho dnja dźiwaſche. Potom wuſpěwa ßo němſki „Jed'n twjerdy hród" a naſajtra njedźelu rano w 7 hodźinach ſpěwaſche zyrkwinſki chor tón ßamy khěrluſch pod pſchewodom měſchcźańſkeje hudźby ſ zyrkwineje wěże. Dopołdnja 1/2 9 hodźin podachu ßo wſchitke měſchcźańſke ſaſtojnſtwa a towarſtwa do zyrkwje k němſkej ßwjedźeńſkej Božej ßłužbje, hdźež k. ſuperintendent Karaß pěknu rěcź dźerżeſche. Po ſkónczenju němſkeje Božeje ßłužby wotdźerża ßo też ßerbſka. K tej běſche ßo w prawym cźaßu ßerbſka młodźina ſ woßadnych wßow w jenotliwych cźahach pod nawjedowanjom ßwojich kk. ſchołtow (gmejnſkich prjódkſtejerjow) a ſ hudźbu na tudomnym torhoſchcźu ſeſchła, hdźež ßo do jeneho wulkeho cźaha ſrjadowa. Dawaſche ßo kraßny napohlad, hdyž na te rjane ßerbſke holczki w jich najrjeńſchej pyſche pohladachmy. Kóžda bě ſ rjanym ſelenym wěnzom wudebjena. A cźi ßerbſzy młodźeńzy, — nimale wſchě běchu rjaneho wyßokeho ſrosta a ſe ſtrowym cźerwjenolizatym wobliczom. Tutón ßerbſki cźah je też na tudomnych Němzow jara ſpodobny ſacźiſchcź ſcźinił.* — Też nětotre wjeßne wojeŕſke towarſtwa běchu ßo pſchiſanknyli. Sſerbſke ßwjedźeńſke prědowanje, pſchi kotrymž běſche zyrkej wot pſchipoßłucharjow tak napjelnjena, ſo wſchitzy měſta njenamakachu, mějeſche naſch farař k. Dobrucki, a wón tak wot wutroby rěcźeſche, ſo drje žadyn pſchipoßłuchać njeje njehnuty wostał. — Po kemſchach ßo ßerbſki cźah ſaßo na torhoſchcźo poda, hdźež ßo ſkónczńje ßwjedźeńſki khěrluſch „Jed'n twjerdy hród" hiſchcźe ras wuſpěwa. — Potom jenotliwe wotdźělenja ſaßo do ßwojich wßow domoj cźehnjechu. Tam ßwjedźeń też hiſchcźe dale ſ tym ßwjecźachu, ſo ßo w korczmje pſchi ſchkleńzy piwa, wot gmejny darjeneho, ſhromadźichu a ßo jim wo Lutheru a jeho ſkutkowanju pſchednoſcheſche. Bóh wſchehomózny pak daj, ſo by Lutherowy ſkutk, ſ kotrymž je wón Němzam ſ jich macźernej rěcźu Boże ßłowo a kſcheſcźijanſku wucźbu pſchiſtupnej ſcźinił, też tola Sserbam wſchudźe k tomu dopomhał, ſo bychu w zyrkwi Božu ßłužbu a jich dźěćźi w ſchuli kſcheſcźijanſku wucźbu ſ pomozu ßwojeje ßerbſkeje macźerneje rěcźe dostali. Wſchak kóždy wězy ßwědomy wě, ſo ßu Sserbja woßebje toho dla tak lohko reformaziju pſchiwſali, dokelž ſ njej ßerbſku rěcź do zyrkwje a ſchule dostachu. — Toho dla njech pak też naſchi ßerbſzy knježa duchowni ßwěru na to kedźbuja, ſo ßo jich ßerbſkim kemſcherjam ſtajnje ßerbſke Boże ßłowo w bohatej měrje podawa, a naſchi ßerbſzy knježa wucźerjo njech ſ runej ßwěrnoſcźu na to hladaja, ſo ßo jich ßerbſkim ſchulſkim dźěćźom doſpołna ßerbſka kſcheſcźijanſka wucźba dostawa. Njecźinja woni tak, dha ſkutkuja pſchecźiwo Lutherowym ſaßadam a podtłóczuja ßwobodu evangelſkeje zyrkwje.

* „Hoyerswerdaer Wochenblatt" w ßwojim cźißle 90 piſche: „Der Glanzpunkt des Feſtes war unſtreitig der Feſtzug der wendiſchen jungen Mädchen und Burſchen aus dem ganzen Kirchſpiel. — Nur wer den ausgeprägt kirchlichen Sinn unſerer wendiſchen Kirchgemeinde-Mitglieder kennt, findet die immerhin bedeutenden Opfer, welche für die Garderobe gerade dieſes Tages gebracht worden ſind, erklärlich; der liebe Gott ſelbſt muß ſeine helle Freude an den durchſchnittlich jugendlich kräftigen, geſchmückten Mädchengeſtalten gehabt haben; es waren ihrer ungefähr 250. Auch die Burſchen, deren Zahl nicht ganz ſo hoch war, waren zum Theil mit kleinen, grünen Kränzen geſchmückt. Dem Zuge ſchloß ſich der Kriegerverein Groß-Zeißig an, der mit Fahne und Muſik erſchienen war; die alten Soldaten rückten in ſtrammſter Haltung unter Führung ihres Kommandeurs Herrn Balzer jun. zur Kirche." — To rěka: Najwjetſcha ßwjedźenjowa pyſchnoſcź běſche bjes dwěla ßwjedźeńſki cźah ßerbſkich młodych holzow a hólzow ſ zyłeje woßady. — Jenoż ſchtóž wuraſnje zyrkwinſke ſmyßlenje naſchich ßerbſkich woßadnych ſnaje, tón móże ßebi doſcź wulke wopory, ſa drastu runje tutoho dnja nałożene, wukłaſcź; luby Bóh ßam běſche ßwoju jaßnu radoſcź nad tutymi młodoſtnje ßylnymi, pyſchenymi holczkami měcź dyrbjał; jich běſche něhdźe 250. Też hólzy, kotrychž cźiſcźe tak wjele njeběſche, běchu ſ dźěła ſ małymi, ſelenymi wěnczkami wupyſcheni. Tomu cźahej pſchiſanknu ßo wulkocźiſkowſke wojeŕſke towarſtwo, kotrež bě ſ khorhowju a hudźbu pſchiſchło; ſtari wojazy, ßo najruniſcho dźerżo, pod wjedźenjom ßwojeho kommandéra knjeſa Balzarja młódſcheho k zyrkwi dźěchu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Ssydomnacźełětny J. A. Helaß, w Delnim Hunjowje ſa wolazeho ßłužazy, bě khamor tamniſcheje mlokokoweje žony Wicźaſoweje tſi krócź ſ wopacźnym kluczow wotewrił

a ſ njeho kóždy ras 2 mk. ſpakoſćił. S dźiwanjom na jeho młodoſcź ßo wón dla tutoho woſpjetneho paduchſtwa k tſimeßaczneмu jaſtwu ſaßudźi. — Dźełaczeŕ Handrij Hennig, mjenowany Tilliſch ſ Maleſchez, hižom 11 ras khoſtany paduch, kotrehož k wußudźenju ſe ſhorjelſkeje khoſtaŕnje pſchiwjedźechu, ſo je 18. meje, jako běchu jeho runje ſ draźdźanſkeje khoſtaŕnje puſchczili, korczmarjej Hennigej w Pſchiwczizach ſ wopaczнym wudawanjom, ſo na pſchiwczanſkim knjeźim dworje jako tſechikryjeŕ dźełka, 27 np., tam pſchepitych, wujebał a w nozy 21. meje ßo w Nadźanezach pola korczmarja Mitaſcha nutsłamał a tam ßwinjaze plezo, kołbaßu, palenz, dwaj ſchórzuchaj a 5 mk. kranył. Hacź runje Tilliſch k niczemu njeſtejeſche, dha jeho tola winowateho wuſnachu a jeho k lětu a ſchéſćź meßazam khoſtaŕnje a ſhubjenju cźeßnych prawow wotßudźichu. Pódla toho ma Tilliſch pjecź lět ſchéſćź meßazow khoſtaŕnje, jemu lětßa w ſeptembrje wot ſhorjelſkeho ßuda pſchißudźenych, wotßedźicź. — Dźełaczeŕka Hana Khryſtiana Hermanowa w Wyßokej, kotraž bě ſ pola kublerja Mawna ſa něhdźe 96 mk. żita wótewſaka, doſta pjecź meßazow jaſtwa.

Lawniſki ßud. Dźełaczeŕ K. T. Purſcha w Małej Borſchczi bě wobſkorżeny, ſo je ßwoju żonu, pſchichodnu macź a ſchtyrilětneho ßyna ſ wótrohranitym kijom nimo měry bił a jim na ſtrowoſczi pſches to ſchkodźił. Pſchi pſchepytanju pak ßo pokaſa, ſo je Purſcha jenoż prut trjebał, duż ßo khoſtanja ſminy. — Dokelż bě kowaŕ Handrij Bartko w Budyſchinku w tamniſchej gmejnſkej khěži njewuſchnu haru hnał, jeho k tſidnjownemu arreſtej ſaßudźichu. — Hoſpodaŕſki pomoznik K. A. Gerſch w Worzynje bě ßo w pjanoſczi do dźełaczerja Nowaka ſe ßynowymi widłami dał. Tajkeho ſtraſchneho bicźa dla ma Gerſch 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja płaczicź, jeli ſo njepłaczi, pjecź dnjow jaſtwa wotpokucźicź. — Sſłużobna dźówka Hana Bartkez w Hownjowje bě lětßa w lěczu tamniſchemu ryczeŕkublerjej Kaiſerej 7 jejow a kakowu hłojczku kranyła. Dźełaczerka Henrietta Kudźelina na Żidowje bě ßebi tutu kakowu hłojczku wot Bartkez daricź dała, hacź runje wjedźeſche, ſo je ſpakoſczena. Wobej wobſkorżenej buſchtej, prěniſcha dla paduchſtwa, druha dla pſchekhowanja, k jenodnjownemu jaſtwu wotßudźenej.

Powołanſka komora. Dźełaczeŕ K. G. Kokla a rěźniſki K. Meltka na Żidowje běſchtaj ßo dla pukow, kotrež běchu ßo 16. februara pod hrodom bjes wojakami a zywiliſtami měłe, prěniſchi k ſchtyrinjedźelſkemu a poßledni k jenonjedźelſkemu jaſtwu wotßudźiłoj. Wobaj wobſkorżenaj ßo na wyſchſchi ßud pſcheczíwo tutemu wußudej powołaſchtaj, dokelż běſchtaj ßo pjecża jenoż wobarakoj. Napſcheczo nimaj pak ſtatne rěczniſtwo měnjeſche, ſo je jeju khoſtanje pſche niſke a ßo toho runja pſcheczíwo tomu powoła. Po druhim pſchepytanju ßo Koklowe khoſtanje na dwaj meßazaj jaſtwa powyſchi, Meltka pak ßo ſ zyła khoſtanja ſminy, dokelż jeho wudawanje, ſo je ßo ſ kijom jenoż pſcheczíwo wojakej, ſe ßwětłym teżakom ßo do njeho dawſchemu, wobarał, ſa wopaczne dopokaſacź njemóżeſche.

Přilopk.

* Blisko Ruppersdorfa bu wóndano 20lětny Hauſer wot hornczeŕſkeho Sperlicha ſ nożom ſakłóty. Wonaj běſchtaj ßo prjedy na rejach ſwadźiłoj. Hauſer je jeniczki ßyn jeneje wudowy; Sperlicha ßu do jaſtwa wotwjedli.

* Kralowſke krajſke hetmanſtwo w Lipſku je ſerżantej 134. infanterie-regimenta, E. W. Liſtej, cźeßne pjenjeżne myto ſpożczíło, dokelż bě wón, na ßwój ßamßny ſtrach njehladajo, tſilětneho hólza wot ßmjercźe tepjenja wumóhł.

* Němſki khěżor je poruczíł, ſo ma ßo w Jeho mjenje kóždej pruſkej evangelſkej ludowej ſchuli wobras „Luther w ßrjedźiſnje ßwojich ßobudźełaczerjow, bibliju pſchekożujo" jako dar pſchepodacź.

* W Grichiſkej ßu kónz oktobra po ſtraſchnych ſlíwkach wulke wody měli. Dolina mjes horomaj Olymp a Oßa je ßo do jěſora pſchewobrocźiła. Měſto Larißa bě tſi dny powodźene a je ßo tam na 300 twarjenjow ſaßypnuło a 5 cźłowjekow ßo ſatepi. Mjes Trikalu a Larißu ßu někotre wßy zyle ſkażene.

* Kranjena lokomotiwa. S New-Yorka pißaju: Někotre hodźiny do bankerota towaŕſtwa, kotremuż South-Eaſtern-żeleſniza ßłuſcha, jedyn zuſy knjes na dwórniſchczo pſchińdźe, żadaſche ßebi ekſtracźah na dalſchu ſtaziju a ſapłaczi ſa to 60 dollarow. Tak bórſy pak hacź bě cźah na mjenowanu ſtaziju dojeł, tamniſchi ßudnik w mjenje zuſeho knjeſa lokomotiwu cźaſaſche, kotryż bě ſ tutej leſczu pjenjeſy, jemu wot towaŕſtwa płaczomne, wunuſowacź chżył. W bliżſchej nozy ßo lokomotiwa ßwěru ſtrażowaſche a ßudnikowy ßyn ſ jenym druhim mużom na njej ſpaſche. Wonaj pak buſchtaj jara njelubośnje budźenaj wot ſcheſcźich mużow, kotſiż na jenej druhej lokomotiwje pſchiježchi, ſtrażnikow pſchemochu, ſpanzow ſ lokomotiwy cźißnychu, tutu ſa ßwoju pſchipowßßnychu a ßo na to w cźmowej nozy ſhubichu, prjedy hacź ßo naſtróżeni ſtrażniży toho dohladachu.

* Na měſchczańſkej haßy ſetka kmótr ßwojeho mótka a rjekny: „Aj, Janko, hdże dha hižo tak ſahe dźeſch?" — Jank wotmolwi: „K pſchekupzej. Ja mam maczeri punt zokora pſchinjeſcź." — Kmótr: „To je pěknje. Ale ſo tola pjenjeſy duzy njeſhubiſch!" — Jank: „Ně wſchak ... my tam pożczujemy."

* Knjes Pimpuß, kiż bě ſaßkyſchał, ſo ßo jeho pſchecźel Pampuß bórſy wożeni, jemu rjekny: „Tebi njemóżu k żeńtwje ſbože pſchecź, dokelż twoju njewjeſtu njeſnaju, jej pak njemóżu toho dla ſbože pſchecź, dokelż tebje ſnaju."

Klamowa a klachowa khoroſcź

je mjes ſkotom ryczeŕkublerſkeho najeńka Gregora w Brěſynje, żiwnoſcźerja H. Nowaka w Lipiczu, kublerja Müllera w Měrkowje, wyſchſcheho hajnika Nieprajchka w Njeßwaczidle a khěżerja Brody w Nowych Porſchizach **ſaſtała.**

Cyrkwinske powjeſće.

Pokutny pjatk 26. novembra ſměje k. diakonus Měto rano w 7 hodźinach němſku ſpowjednu rěcź.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Bohuwěr Röſeck, cźeladnik w Pſchiſchezach, ſ Hanu Khryſtianu Mikelez w Ratarjezach. — Khorla Auguſt Kubenz, hoſpodaŕſki pomoznik ſe Ssowrjez, ſ Marju Lejnu Lipkez ſ Hrubocźiz. — Jan Wjazka, pohonca w Cźichońzach, ſ Madlenu Pütſchikez tam. — Ernſt Auguſt Hermann Söhnel, cźeladnik w Sajdowje, ſ Hanu Frenzelez tam. — Jan Grohmann, ſahrodniſki żiwnoſcźeŕ na Holzy, ſ Marju Błażijez ſ Ratarjez. — Jan Auguſt Heida, młyn-wobßedźeŕ w Brěſowje, ſ Hanu Marju Petſchez ſ Hrubocźiz.

Katholſka zyrkej: Pawoł Koplanſki, dźełaczeŕ tu, ſ Auguſtu Minnu Brunnerez ſ Lejna.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Richard Ota, Michala Auguſta Wicźaſa, żiwnoſcźerja w Hrubocźizach, ß. — Ernſt Wylli, Ernſta Jurja Klingſta, tyſcherja na Żidowje, ß. — Jan, njemandź. ß. w Pſchiſchezach.

Pětrowſka zyrkej: Jan Auguſt, Auguſta Plazaka, dźełaczerja a wobydlerja, ß.

Katholſka zyrkej: Hana Martha, Felixa Bernharda Balzarja, murjerja a wobydlerja na Żidowje, dż.

Zemrjeći:

Dźeń 31. oktobra: Hana Khryſtiana Hilżbjeta Wießnerez, njebo Moriza Auguſta Flanderki, bywſcheho měſchczana a pſchekupza, ſawoſtajena wudowa, 69 l. 8 m. — 1. novembra: Guſtav Adolf Rämſch, młyńſki dźełaczeŕ a wobydleŕ, 33 l., pſchińdże w młynje k njeſbożu.

Wjedro w Londonje 16. novembra: Symne.

Dźakowne pſchipóſnacje!

K lěpſchemu cźerpjazeho cźłowjeſtwa ßo nucźeny cźuju, pſche-wſchu měru dobre ſkutkowanje ſchwajzaŕſkich pillow knjeſa Brandta ſjawnje khwalicź a jich wužiwanje horzo poruczicź. Ja ßam mějach wjele lět jara ſtraſchnu cźrjewokhoroſcź, kotraž bě hižo poczała chroniſka byćź. Po naloženju wſchitkich k wuhojenju tuteje khoroſcze ſnatych ßrědkow, kiż pak wſchě jenoż pomjeńſchenje niz pak wuhojenje cźerpjenja pſchinjeßechu, radźeſche mi ſtónczńje naſch jara wuwołany lěkaŕ, ſo bych ſchwajzaŕſke pille nałożował, a pomhachu mi te tak doſpołnje, ſo běch po jich wužiczu wot mojeje khoroſcze zyle wuhojeny. Ja mam po tajkim pódla Boha ſa tutón dobry wuſpěch jenicźży ßamo woßebnym, zyły organiſmus reſtawrirowazym ſchwajzaŕſkim pillam ßo dźakowacź, kotrež kóżdemu cźerpjazemu poruczam, cźim bóle, dokelż ßu tute, po ßłowach naſcheho lěkarja a wjele druhich, we wſchěch padach jenoż wużitne a pod żanym wuměnjenjom ſchkodźicź njemóża. S poczeſcźowanjom najpodwólniſcho mandźelſka Hermanna Feldmanna w Bonnje nad R. — Doſtacź po 1 mk. w ſnatych haptykach.

Nawěſchtki, naſtupaze awkzije, woſjewjenja, konkurſy, płaczenja, emißije, jěſdne plany, generalne ſhromadźiſny, lětne ſliczbowanja, licitazije, ſubhaſtazije, ſubmißije, tarify, vakanzy, pſchedawanja, pſchenajeczа atd. wobſtara po tarifnych płaczińach ſa **wſchě nowiny annoncowa expedizija Haaſenſtein & Vogler w Draźdźanach, Wilsdrufferſtraße 24.** Sa **Budyſchin** a wokolnoſcź je w tutym měſcze ſaſtupnik **M. Weiſer.**

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje

9. novembra 1883.

Žitowy dowos: 1883 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńcza	50 kg.	10	12	10	71	10	71	10	83
Rožka	50 kg.	8	23	8	54	8	42	8	54
Jeczmjeń	50 kg.	7	25	7	46	7	46	7	61
Wowß	50 kg.	6	55	7	—	6	70	7	—
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	2	—	2	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	22	—	25	—	—	—	—	—
Proßata	582 schtuk, schtuka	6	—	20	50	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	70	4	80
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	40	5	70

Khěža na pschedań.

Jena nowonatwarjena bydleńska khěža s dwěmaj dźělenymaj wobydlenjomaj a se sahrodu je na pschedań w Boranezach cźišło 1. Płaćizna 3000 M. —.

W Kołwasy pola Pomorez je **khěža** cźo. 10 se sahrodu hnydom tunjo na pschedań abo na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola **Hany Wöhmeroweje** tam.

Na knježim dworje w Hownjowje ßu **proßata** na pschedań.

Kosaze kózki,

kaž tež wschitke družiny druhich kózkow kupuje po najwyschschich płaćizńach, a pschedawa molowpróśdne pjelzowe kózki

Gustav Naucka
na garbarskej haßy.

Tež ßo tam wschě družiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Kosaze, nasymske, sajecźe a **karnikłaze kózki** kupuje stajnje po najwyschschich płaćizńach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Czerstwe jerje,

schtuku po 4—6 np., porucza

Arno Möckel
na ßerbskej haßy czo. 13.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 19. novembra dopołdnja w 9 hodźinach budźe ßo na konjecźanskim reviru 50—60 stejazych loßow ßylneho palneho drjewa k spuschcźenju a wurodowanju s nahladnym, tam leżazym liscźowym ßłanjom na pscheßadźowanje pschedawacź. Napłacźenje ma ßo po 3. dźele stacź. — Blizšche wuměnjenja na dnju awkzije. Shromadźišna w korczmje

w Konjezach pola Porschiz.

J. Kühna.

Awkzija leßowego ßłanja.

Wutoru 20. novembra t. l. budźe ßo na

kupjanskim reviru

40 loßow kopanskego a hrabanskego ßłanja

na dźělbach, hdźež ßo schtomy spuschcźeja, sa hotowe pjenjesy a pod wuměnjenjemi, psched sapoczatkom awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach w hoscźeńzu w Komorowje.

W Jatsjobju, 14. novembra 1883.

Hajniske sarjadnistwo.
E. Zettwitz.

Wupschedawanje.

C. Langermann w Budyschinje

na ßerbskej haßy cźišło 12

wulku dźělbu **nadwoblekarjow, mužskich** a **hólczich wobleczenjow** po ßměschnje tunich płaćizńach porucza. Skasana drasta po měrje ßo khwatnje a tunjo seschije.

Heinrich Drescher w Wojerezach

na ßlokomorowskej haßy

porucza hacž na dalsche

jenož cźiste derjeßłodźaze khofeje palene **100 np., 120, 140—200 np.,**
toho runja „ njepalene **80 np., 90 hacž 150 np.,**
ff. raffinadozokor zyły pt. **45 np.,** w kehelu tunischo,
do. mlěty „ **42 np.,**
f. lompozokor w kruchach wot 6—7 pt. (zokor sa pczołki) pt. **42 np.,**
farinozokor 36—40 np.,
ff. zokorowy syrop pt. po **25 np.,**
jadrojte mydła zyle ßuche pt. **40** a **48 np.,**
pópjer, korjenje, zymt, zyle cźiste **(ßamotołczene)** } najtunischo,
najlepschi hamburgski ßwinjazy schmalz } najtunischo,
prima margarinbutru } najtunischo,
jerje małe schótske 3 schт. **10—12 np.,**
crown- a fellowe jerje jara rjane po **6—10 np.,**
dobre wotležane **zigarry** po wschelakich płaćizńach,
žitne palenzy 30 % litr wot **22** hacž **55 np.,**
ßłódke dwójne palenzy litr **50 np.,**
ff. liqueury litr **100—120 np.,**
petroleum 15 np., pschi **10 pt. 14 np.**

Pschi wotkupjenju wjetschich dźělbow poměrnje tunischo.

Rjane konjaze deki

schtuku wot mk. 2. 25 porucza

W Budyschinje. **Ludwig Kuhlmann**

nětko s khlamami w kupnizy, nutskhód s hłowneho torhoschcźa.

Ajekaschluj! Jenož prawe s tej znamku:

Sslodo-extrakt a **karamelle*** wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokasane** a **najlepsche** diätetske srědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoszi, sazwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha hacž k zuchocźinje.** — Wyschе wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **dźakne pißmo Jeho Swjatosce bamża Leo XIII.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.

Fabrikantojo C. J. van Houten & Zoon,

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaćisnach

Richard Pötschke

na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Pscheczelne ßerbske poßłuženje.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grütznerez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Wyššeho stablěkarja dr. G. Schmidta

ßłyschny wolij

sahoji rucze a zyle **chronisku hłuchoscz, wuchospław, wuschikałanje, tež w najstarschich saßakłych padach! Wobczežne wuschischumjenje a łóhke czežkoßłyschenje ßo hnydom wotstroni,** kaž sta originalnych wopißmow wobßwědcza. — Płaćisna blesche s wukasanjom 3,50 mk.

Hłowny skład a engros-pschedań ma haptykař

L. Heinemann

w Shorjelzu = Görlitz, Elisabethstraße 43.

Wot najwjetscheje ważnoscze sa

wocži kóždeho.

Tuta jenož ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna.

Dostacz w flakonach po 1 marzy w hrodowskej haptyzy knjesa **E. Menznera** w Budyschinje.

Njech ßebi pak kóždy wěscze jenož wo wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta žada. Žanu druhu.

Wuczahi s listow: Knjesej **Tr. Ehrhardtej.** Psched někotrymi měßazami dostach sahorjenje woczow, kotrež pschibjerasche a ja na wobej wocži woßlepich. W prawym czaßu hischcze ßłyschachmy wo Waschej **prawdźiwej dr. Whitowej woczowej wodźiczzy,** my ju kupichmy w jenej haptyzy njedaloko Opola. Po wužiczu 5 bleschow ßym ßo tak daloko porjedźił, so móžu zyle derje czitacz, schtož s najwutrobnischim dźakom k wunamakarjej a hotowarjej teje ßameje wusnawam. (Skasanka.) W Opolu, meja 82. Jan Cebula. Dale: Po tym hacž ßym poßleni flacon Wascheje **prawdźiweje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki** dostał, je ßo moja wocziboloscz polěpschiła. (Skasanka.) Landenhausen, meja 82. Katharina Dietzowa.

W wudawaŕni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow na pschestupne lěto 1884.

Emil Lorenz

w Budyschinje

na bohatej hasy 7,

najtunischa pschedawaŕnja staplowych tworow:

koschlowe barchenty woßebneje dobroscze, łóhcz hižo wot 20, 23, 26, 32 np.;

jakowy biber, łóhcz 28 np.;

ßuknjowe tkaniny, półwołmjane, łóhcz 38 np.;

7/4 **schěroke ßuknjowe tkaniny,** czistowołmjane, hładke a karrirowane, łóhcz 105 np.;

8/4 **schěroke lama** (hładke), **köpr, diagonal, velour** atd., kraßne mustry, łóhcz wot 68, 80, 120, 150 np.;

dwójny lüstr, jadrna twora, łóhcz wot 18 np.;

diagonale w czerstwych rjanych barbach, łóhcz wot 30 np.;

8/4 **schěroke kaschemiry,** czorne a barbite, łóhcz wot 70 np.

Wulki skład wołmjanych, židźanych a połžidźanych **rubischkow** po płaćisnach, wo prawdźe jara tunich. Woßebnu kedźbnoscz saßłuža wysche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koschle

sa mužow, žónske a dźěcźi, derje pschiležaze, trajnje dźěłane a s najlěpschich stoffow.

Wikowarjo a wikowaŕki dostanu woßebite płaćisny.

Wulki wubjerk

konjazych krywow

wot 2 mk. 25 np.,

hotowe kožane fale

wot 2 mk. 50 np.

porucza ßedłaŕski mischtr **T. Albert**

na hornczeŕskej haßy.

Wotewrjenje khlamow.

Czesczenym Sserbam w **Wósporku** a wokołnosczi k nawjedźenju dawam, so ßym ßo tu w domje knihiwjasarja **Rieschela** jako **klampnaŕ** saßydlił a poruczam ßo k wobstaranju wschěch dźěłow, do klampnaŕstwa ßłuschazych, a lubju, so wschě žadanja spěschnje, derje a tunjo wobstaram.

S dobom ßwoju pschedawaŕnju wschěch klampnaŕskich wudźěłkow po tunich płaćisnach poruczam.

W Wósporku, w oktobru 1883. S poczesczowanjom

Moritz Rammer.

Bratram Słowjanam!

Hižo junu wjeseleše so češki narod, zo zastupnikow swojich słowjanskich bratrow, kaž tež swojich přećelow z druhich narodow powita jako swědkow swjedźeńskeho wotewrjenja Narodneho Dźiwadła.

Dwě lěće minuštej so z toho dnja, zo zrudny wosud wjesołu nadźiju do njesměrneje žałosće přewobroći. Ale narod češki, w tak mnohich ćerpjenjach pruhowany a we wšelakim wojowanju wobkrućeny, njewosłabi w swojim zamysłu ani tajkich přećiwnosćow dla, přewobroćacych drje ze zničacym wóhnjom krasne dźěło a prócowanje wjele lět do prócha, njezničacych pak nadobnu woporniwosć a prócniwosć češkeho luda. Krasniši jako prjedy steji dźensa před nami twar Narodneho Dźiwadła.

W dźeń 18. novembra budźe tutón hordozny dom Muzow poswjećeny słowjanskemu wumělstwu. Wón budźe tež přichodnym splaham trajacy pomnik našeho nowonarodźenja, rěčniwy swědk našeho pokročenja w dźěławosći a w mocy ducha češkeho.

Na Was wšitkich, bratřa, kotřiž so stajnje wobdźělišće na našem wotmyslenju, wobroćamy so nětko, zo byšće wotewrjenje Narodneho Dźiwadła, wokomik w našem žiwjenju tak ważny, z nami swjećić přišli a nam z tym nowy dopokaz bratrowskeho zmyslenja k nam poskićić chcyli.

Přińdźće toho dla, z nami so zradować Wšitcy, kotrychž krewny zwjazk a duchowna přikhilnosć k nam wjedźe, Wšitcy, kotřiž sće dźěći maćerje Sławije.

Wozjewće nam, zo a hdy přińdźeće, zo bychmy Wam w tutych dnjach zhromadneho zradowanja mjez nami móhli přihotować město w swojej srjedźiznje.

W Prazy, 8. novembra 1883.

Wubjerk
za zrjadowanje Narodneho Dźiwadła w Prazy.

W Budyschinje, 10. novembra 1883.

Cžeſcženym wobydlerjam Budyſchina a wokolnoſcže ſ tutym najpodwólniſcho woſjewjam, ſo ßym dźenßa wjele lět tudy wobſtejazu **optiſku dźěłarńnju** a **pſchedawarńnju knjeſa Adolpha Wagnera** pſchewſał a tu ßamu pod firmu

Gustav Klöppel,

prjedy **Adolph Wagner,**

w ſnatym ſprawnym waſchnju mojeho knjeſa prjedownika dale powjedu. S dobom ſjenoczam ſ tej ßamej

mechaniſku dźěłarńnju,

kotruž cžeſcženym Sserbam ſ tutym najnaležniſcho poruczam.

Gustav Klöppel,
optikus a mechanikus.

Kharty k hraczu

(knihu po 36 a 32 kopjenach) poruczja najtuniſcho

pſchedawarńnja
khěž. ſtraßburgſk. tobakowcje manufaktury
w Budyſchinje.

Tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 60 np.,
czerſtwe tuczno pt. po 70 np.,
tuk pt. po 70 np.,
ßuſchene tuczno pt. po 80 np.,
dobru běku kolbaßu pt. po 70 np.

pſchedawa

Otto Pötſchka, rěſniſki miſchtr
na kotolnej haßy pódla piwarſkeje reſtawrazije.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje jutře njedźelu, **18. novembra,** swoju měsačnu zhromadźiznu w towarſtwowym lokalu. Wo powšitkowny wopyt prosy

Kliemand, městopředsyda.

Bukiczanſke ratarſke towarſtwo

ſměje wutoru 20. novembra t. l. popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu a budźe knjes profeßor **Dr. Heiden** pſchednoſchk wo **ſymſkim pizowanju-futrowanju** dźerżeć.

Zarěčanske serbske towarſtwo

změje swoju zhromadźiznu **njedźelu 25. novembra** popołdnju w 5 hodźinach. Přednošk je k. Piwarc z Wětrowa dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Na Židowje je jena **ſtwa** hnydom abo k nowemu lětu na pſchenajeczе. Dalſche je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Sserbſka katholſka **holza** ſ dobrymi wopißmami, kotraž ma luboſcz k dźěczom, ßo k nowemu lětu abo poſdźiſcho pyta wot **Max Mütze** na bohatej haßy 11.

Tſizeczi markow myta

lubju tomu, kotryž mi ſakożerja abo roſpſcheſczerarja jeneho hrubeho pſchißkodźenja pſcheczіwo mi tak dopokaże, ſo mózu jeho pſched ßudom wobſkorżicz.

W Bukezach, 13. novembra 1883.

Guſtav Wilh. Katzer.

Njechornjanſkim młodym holzam ßo wutrobny dźak ſa to wupraja, ſo ßu ßo 11. novembra t. l. pſchi cžahu Lutherowego ßwjedźenja tak jara bohacze wobdźěliłe.

Młodźi hólzy
hrodźiſchczanſkeje woßady.

Knjeſej Handrijej Keŕkej

w Budyſchinje.

(Sapoſdźene.)

Kak ſabycz bratrowſtwo móhł naju,
Hdyž, pſcheczelko, mi ßwěrny ßy?!
Wěř, luby, jow jich wjele ſnaju,
Pak žaneho, kaž ßy mi Ty.
A njechaſch wopytacz mje ženje?
Pſchińdź — kožuch njeſabudź pak ßej —
Mjes horami je hiſchcze rjenje,
Hacz runje nalécze wjaz njej'.
Mam khwile ras, ßo ßunu k Tebi;
Chzeſch wjedźecz, hdże tez dale, he?
Knjes Schołta ſ Toroňz tón chze ßebi
Na kolbaßu pſcheproßycz mje.
Tež luhowſti Krawz bórſy kała,
Hdy w Rodezach Handriko — wěſch!
Njech pißa ßotſiczka mi mała;
Njej' trjeba, ſo ßam wſchitko ſjeſch.
Drje njebych mjes horami woſtał,
Pak nimam nuſu tu a ſtóſcz,
Wot porſchiſkich ßym młynkez doſtał
Ssem kermuſchnoh' tykanza doſcz.
Ssej pſcheczelow wyßoko wažu,
Kiž ſ horſchczemi dawaja mi,
Czi ſ Tobu, hdyž ßo ženicz ſwažu,
Na kwaß budźa pſcheproſcheni.

Twój ßwěrny pſcheczel **Njeßwaczilſki,**
maſchiniſt pola k. **Wehle** w Korſymju.

Knjezej miſtrej **Mättigej** w Wujezdźe pola Pomorec praji za krasnaj wobrazaj (Khrystus a Luther), našej šuli darjenaj, z tutym zjawnje najwutrobniši dźak

šulske prjódkstejeŕstwo.

S tutym praji wyßokocžeſcženej knjeni mandźelſkej wyßokodoſtojneho knjeſa duchownego **Wjelana** w Sslepom wjele ßerbſkich ſtarſchich ßlepjanſkeje woßady ßwój najwutrobniſchi dźak ſa to, ſo je **wona** jich dźěczom ßobotu Lutherowego ßwjedźenja tajku luboſcz wopokaſała a je ſ dobrym khoſejom a ſ załtami bohacze wobdariła.

Wot redakcije.

Dokelž smy tuto čisło „Serb. Nowin“ wobstejenjow dla zažo čišćeć dyrbjeli, móžemy nastawki, nam štwórtk popołdnju připósłane, hakle za tydźeń wozjewić.

K tomu cžißku Serbski Hospodaŕ cžißło 22 a jena pſchiloha.

Pschiłoha k czišłu 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. novembra 1883.

Jene zyle nowe **żeleſne khachle** (tak mjenowany regulirofen) ßu pſchemēnjenja dla tunjo na pſchedań na tuchorſkej drósy czo. 4.

Rjane tuczne howjaſe mjaßo pt. 50 np.,
„ „ **ßwinjaze mjaßo** pt. 60 np.
porucza

Karl Kühna
na bohatej haßy czo. 28.

Turkowſke a czēſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako nēſchto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najlēpſchich druzinow, jara derje ßkodżazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Butru!

Mēſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu doſtacz pola

Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetſchich dżēlbach tójſchto tuńſcho, porucza

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomērnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodżazy, porucza jako płaczišny hódny

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khoſej njepaleny, punt po 80—150 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow wo 5 np. tuńſcho;
paleny khoſej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtuniſchich płaczišnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khēżorſki raffinade“;**
ſyrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pſchi 20 puntach 14 np. ſa punt; — tez wſchitke druhe twory w najlēpſchej dobroſczi a po wſchomózno tunich płaczišnach.

Pſchecżelniwe ßerbſke poßłużenje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbſkich cżaßopißow.

Shawlowe rubiſchka,

ſe żidy, wołmy a półżidy, w rjanych nowych muſtrach a w wulkim wubjerku, porucza ſchtuku po 25 np., 40 np., 60 np., 75 np., 100 np., 125 np., 150 np., 180 np., 200 np., 250 np., 285 np., 300 np., 350 np. hacz do 12 mk.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla mēſchczańſkeje haptyki.

Barchent k koſchlam!

dobru trajnu a njepuſchczatu płókanjo-kmanu tworu pſchedawam po ßlēdowazych płaczišnach derje ſrjadowanu,

łóhcż wot 22 np., 25 np., 30 np., 35 np., 40 np., 50 np.,
metr = 38 = 44 = 52 = 61 = 70 = 88 =

półwołmjane tkaniny ſa ßuknje,

łóhcż 40 np., 45 np., 50 np., 55 np.,
metr 70 = 79 = 88 = 97 =

koßmate barchenty a kalmuki,

łóhcż wot 35— 60 np.,
metr = 62—105 =

bēło-koßmate pikéje,

wulki ſortiment, 6/4 ſchēroke,
łóhcż wot 40—120 np.,
metr = 70—210 =

wſchitke podſchiwki,

jako **zanella, podſchiwk do rukawow, dybſaczny drell, kroaſéj, dwójne ßukno, żakonet, ſhirting** atd. we wſchelakich barbach a ſrjadowany po jara tunich płaczišnach.

Sa **krawzow** a **ſchwadlicze** po fabrikiſkich płaczišnach.

Płaczišny ßym ja pſchi wſchitkich tworach tak tunjo poſtajił, ſo budża wēſcze wſchitzy mje wopytowazy ſ pokojom, woßebje pſchi ßerbſkim ſpēſchnym a pilnym poßłużenju. Toho dla proſchu wo prawje bohate wopytowanje.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchczu, pódla mēſchczańſkeje haptyki.

Mój wulki ſkład hotowych

żonjazych a mużazych pjelzow, muſow, boaßow,

każ tez wſchelakich **pjelzowych kóżkow** proſchu ja pſchi potrjebje dobroczżiwje wobkedżbowacż.

H. Langa
9 na żitnych wikach 9
ſ napſchecża ſloteje hwēſdy.

NB. Skaſanja ßo na najlēpje wobſtaraja.

Wuhlopſchedawarńja
Robert Philipp w Budyſchinje
na garbarſkej haßy 1

porucza czeſczenym tudomnym a wonkowſkim wobhdlerjam ßwoje najlēpſche **Mariaſcheinſke** a **Oßegſke** ßmołubłyſchczate **kamjeńte wuhlo** w zykym a po jenotliwym dobroczżiwemu wobkedżbowanju. Dokelż budu ßo ßwēru prózowacż, mojich czeſczenych wotebjerarjow jenoż ſe ſprawnej tworu po waſy a mērje najtuniſcho a najlēpje ſpokojicż, proſchu wo wobkedżbowanje.

S najwjetſchim poczeſczowanjom

Robert Philipp.

C. Kranchera khofejownja a konditarńja

w firmje: **B.** swud. **Herzog** na mjaßowym torhoschczu.

Czeschczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnoschze, woßebje mojim wyßokowaženym hoschzam a dobropschejerjam s tutym najpodwólnischo wosjewjam, so ßym ja k rosschěrjenju mojeje **khofejownje** a **konditarńje**

kurjeński a towarschny pschebytk

w prěnim poskhodze mojeho doma srjadowak a dźenża wotewrił.

Ja budu ßo stajnje prózowacz, jenoż woßebne **symne** a **czopke picza,** czerstwe **deßertne pjeczwo,** derje wothladane **wina** a **delikateßy** podawacz, każ ßebi psches pschecźelniwe, spěschne poßkuženje a psches najtunische, mojim dotalnym czeschczenym hoschzam hižo znate płaczisny mojeho stajnje dobreho **khofeja** a **tykanza** dowěrjenje wschěch mje poczeschczowazych dobycz a wobkhowacz a proschu najpodwólnischo wo dobrocziwe podpjeranje a wjeleliczne wopytowanje mojeho etablißementa.

W Budyschinje, 1. nov. 1883.

S poczeschczowanjom najpodwólnischo
Clemens Krancher, konditar.

Swoju pschedawarńju

tapetow, rulowow, tepichow, möblowych tkaninow, blidowych rubow a gardinow

ßym 1. oktobra s Hoschiz haßy do

kupnizy (gewandhaus),

s nutskhodom na torhoschczowym boku,

pschepoložił. Ja ßo sa dowěrjenje, hacz dotal spožczene, rjenje dźakuju a proschu, so by ßo mi to ßame tez dale sdźerżało.

S poczeschczowanjom

Ludwig Kuhlmann.

Powschitkowna assekuranza w Trieście.

(Assicurazioni Generali.)

Założena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

28 millionow 799 tyßaz 108 schěßnakow 6 krajzarjow.

Woheń-, krupobicze-, transport- a żiwjenje-sawěschczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěschczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.

Wo **P. Kneifelowej** **wloßowej tinkturje.**

Knjesej P. Kneifelej w Draždźanach. — Wascha tinktura ma ßo wo prawdze poruczecz, wona je saßo na mojej plěchatej hłowje nowym wloßam narosch daka. Někotrzi s mojich towarschow, kotziž toho runja na wupadanje wloßow czerpjachu, ßu na moju radu Waschn tinkturu s dobrym wuspěchom nałożowali a ßu Wam sa Wasch wubjerny ßrědk jara dźakowni, ja proschu (nětko schežuje skasanje). — S poczeschczowanjom **G. A. Ploeger,** pschekupz w Barlinje na alexandrinskej drózy 37a.

Tuta ßławna tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż prawdziwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Heinr. Jul. Lincke** pschi hrodowskej haßy dostacz.

Deschczomantle, żakety, rubischcza atd.

we wschěch modernskich barbach derje a trajnje pschebarbja

parna barbarńja W. Kelling.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 1 hr. 50 np dostacz:

Dr. Marczin Luther.

Jeho żiwjenje a jeho skutki. Jubjelski dar k jeho 400lětnemu narodnemu dnjej poskicził Jurij Jakub, farar w Njeßwaczidle.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodze poruczataj

bratraj Měrschej na żitnych wikach.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Sa

ßedlarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drele w wulkim wubjerku,
kožopłat, czorny a pißany,
płachty sa pokrycze wosow,
sofowe poczehnjenja, damastowe a ripsowe,
wosowe ripsy, schěre a módre,
po wurjadnje tunich płaczisnach.

Ludwig Kuhlmann
w Budyschinje, na kupnizy (gewandhaus), nutskhód na torhoschczowym boku.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hłowneje straże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **żakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mrk., m. bo'zenarteiten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6⅔ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Wolijbicze.

Ssrjedu 21. novembra t. l. a ßledowaze dny ßo w **młynje** w **Skyczinje wolij bije. A. Waurich,** młynski mischtr.

Heinr. Wenk

na swonkownej lawskej haßy

porucza ßo k schiczu mužskeje a hólczazeje drasty.

Pschedawanje a **porjedżenje** czaßnikow (segerjow) wschěch družinow, derje a tunjo, poskicza **A. Mager** na ßerbskich hrjebjach s napschecza stareje kaserny.

Do Adelaide

(w połodnischej Awstraliji)

wobstara s parołódzu ratarskich a semskich dźěłaczerjow po ℳ **164** sa familiju

Adolph Hessel
w Draždźanach,
C. A. Mathei,
HAMBURG, Rödingsmarkt 57.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 24. novembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Měšćanska rada w Lipsku běše tamón tydźeń krala Alberta, kaž tež prynza Jurja a prynza Bjedricha Augusta na hońtwu pscheproßyła. Duž ßo tam woni pjatk tydźenja podachu a hońtwa ßo na böhlizsko-ehrenbergerskim reviru wotdźerža. Wyßozy knjeza stśělachu tam 28 ßornikow, 30 ßornow, 17 sajazow, 1 liščku a 1 fasana. Po hońtwje běše hosćina w lipsćanskim kralowskim hrodźe a wječor w 8 hodźinach wróćićhu ßo kral a prynzojo saßo do Draždźan. — Mjes wschitkimi, do němskeho kněžorstwa ßłuschazymi krajemi, je sakske kralestwo w poßlednich lětach drje najlepje hospodariło. Minister finanzow knjes ſ Könneritz sapóßłanzam shromadźeneho sakskeho ßejma wóndano rosestaja, so je ßo w krajnych kaßach hacž do kónza sańdźeneho schtwórtlěta hižo 12 millijonow hriwnow (mk.) wusbytkowało, a so ßo, kaž móže wón ſ wěstoscu do prědka wěschćicź, tuta summa do kónza lěta hacž do 17 haj ßnadź do 18 millijonow powyschi. Sapóßłanzy wschitkich stronow běchu ſ tajkej powjesću derje spokojeni, tež sozialno-demokratska strona, hacž runje pschi tym tón sapóßłanz tola hischće to, tamón saßo něschto druhe žadasche. Wschitzy pak ministrowu wustojnosć a jeho, po zyłym kraju skutkowazych sastojnikow pilnosć a ßwěrnosć khwalobnje pschipósnachu. Wusbytkowane pjenjesy budźa najskerje k twarbje nowych želesnizow a wschelakich krajnych twarjenjow nałożene, hewak pak budźe tajke bohatstwo w krajnych kaßach k tomu pomhacź, so ßo najprjódzy pschidawk dokhódneho dawka spuschći a schußejowy dawk zyle spanje.

— S Barlina pißaja, so je ßo pruski krónprynz sańdźenu ßobotu rano w dźewjatej hodźinje na pucź do Schpanskeje podał. S nim pjećź offizierow jako adjutantojo ßobu jědźechu a mjes nimi generalaj Mischko a Blumenthal. Krónprynz bě tež ßwojeho dwórskeho marschala Normanna ßobu wsał a někotrych wyschschich a nižschich ßłužobnikow. Wón je ßwój pucź psches Schwajzarsku nastajił a na schwajzarsko-italskich mjesach jeho wotpóßłanz italskeho krala, general-adjutant Carava, w kralowym mjenje witasche a ßo ſ nim po želesnizy wjesesche. Wonaj póndźelu rano bórzy po pólnozy do wulkeho italskeho pschimórskeho města Genua pschijědźeschtaj, hdźež jeho na dwórnischću němski póßłanz na kralowskim italskim dworje, němski generalny konsul, kommandantojo němskich a ruskich łódźow, w tamnischim pschistawje pschebywazych, postrowichu. To ßamo čzinjachu tež wschelazy Němzy w Genui bydlazy. Hewak witachu krónprynza wschitzy tamnischi kralowszy a měschćanszy sastojnizy, kaž tež offizierojo ruskeje wojerskeje łódźe „Sswětlana“. Wyšche toho běchu tež wschelazy měschćanosty wokolnych městow k postrowjenju pschischli. Wojerska hudźba prusku narodnu hymnu piskasche, dwórnischćo bě ſ pruskimi, němskimi a italskimi khorhowjemi wupyschene a wjele tyßaz měschćanow krónprynzej hura wołasche. S dwórnischća ßo wón do kralowskeho hrodu dowjese, so by tam pschenozował, a lud tam hischće khwilu psched wóknami wokoło cźahasche a sastaniczka spěwasche. Dopołdnja w 11 hodźinach mějesche genuesyski měschćanosta (burgemischtr) ſ radnymi knježimi psched krónprynzom awdijenzu, pschi čzimž jim wón ßwoju spokojnosć nad tym wupraji, so ßu jeho w Genui tak pschecźelniwje witali. Popołdnju w 2 hodźinomaj ßo krónprynz do pschistawa (Hafen) poda, so by tam do němskeje wójnskeje łódźe „Adalbert“ stupił a na njej do Schpanskeje wotjěł. Jena kompagnija pěschkow pola pschistawa stejesche a krónprynzej wojerśku cześć wopokasa. Jako wón sastupjerjam města bożemje prajesche, rjekny wón, so budźe ßo stajnje na pschecźelniwosć, jemu wot italskeho luda a krala wopokasanu, radlubje dopomnjecź. W tym wokomiku, jako krónprynz do łódźe sastupi, dachu se wschitkich němskich, italskich a ruskich, w pschistawje leżazych łódźow pěknym khorhowjam smahowacź, mužstwa na nich w paradźe stejachu a hudźba italsku a prusku narodnu hymnu piskasche, ſ kanonami ßo tšělesche a lud hura wołasche. Wjele łódźow krónprynzowu łódź hischće wulki kruch do morja pschewodźesche. S krónprynzowej łódźu pak hischće tši němske wojerske łódźe ßobu do Schpanskeje wotjědźechu. Wón mějesche tam najskerje ßrjedu pschijěcź a w měsće Valenzija na kraj wustupicź, hdźež je jemu schpanski kral pyschne kralowske wosy napschecźiwo póßłał. Tež bě tam k jeho cześći batterija pólneje artillerije postajena, so by pschi jeho pschijěždźe tšělała, a wyšche toho běchu ßo tam 10 bataillonow pěschkow, 2 regimentaj jězdnych a 1 regiment artillerije na woběmaj bokomaj pucźa postajili a psched nim bróń präsentirowachu.

— Pruski krajny ßejm ßo wutoru 20. novembra wotewri a w rěcźi, kotruž minister cźitasche, běsche prajene, so ßu ßo krajne pjenježne należnosće tak polěpschiłe, so je ßo w kralowskich kaßach hódny zbytk nahromadźił. Po tajkim njebudźa ßo krajnych należnosćow dla žane pjenjesy pożcźowacź trjebacź. Najskerje budźe pak nowy dawk na kapitale pjenježnikow a bohaczkow położeny, hewak budźa drje wschelake dotalne želesnizy wot kraja kupjene a někotre nowe twarjene, je-li ßejmszy sapóßłanzy do toho swola. (To pak ßo najskerje ſ wěstoscu stanje.)

Awstrija. Sańdźenu njedźelu bu wulke cześke narodne dźiwadło (theater) w Prasy na ßwjedźeńske waschnje wotewrjene. Twarba je ßo pschi wschém njesbožu, kotrež ju potrjechi, kraßnje radźiła, a Cźechojo móża na tutón pomnik ßwojeje horliwosće a wutrajneje wopórniwosće wo prawdźe hordźi bycź. Mjenujzy tuto dźiwadło, kotrež psches millijon schěßnakow khoschtuje, je ßo wołebje psches to natwaricź móhło, so Cźechojo ßwěru sa nje pjenjesy składowachu. A jako běsche wone w l. 1881 po prawym hotowe, tak so běsche hižo dźeń wotewrjenja postajeny, sta ßo to njesboże, so woheń w nim wudyri a twarjenje tak wobschkodźi, so bě k jeho wospjetowanemu wutwarjenju na 80,000 schěßnakow trjeba. Ale horliwi Cźechojo ßo psched tym njestrózichu, woni prajachu, my budźemy khwilu lutowacź a se sjenoczenymi mozami nusnu summu nalutowacź. A tak ßo sta, kóždy je po ßwojej mozy dał a njeje ßo też najkhudschi cźěski khěžkař w najmjeńschej cźěskej wšy wusankył, — a hlaj, sa dwaj měßazaj běchu wjazy dyžli 80,000, mjenujzy na 100,000 schěßnakow nawdali, a dźiwadło mózesche ßo hischće rjeńsche wutwaricź, hacž bě wupalene było.

Serbija. Wojerski ßud je dweju sakożerjow a nawjedowarjow sběžkarstwa k ßmjercźi wußudźił. Wonaj rěkataj Didicź a Gusicź a buschtaj 19. novembra w Sajczarju satšělenaj.

Rußowska. Někotre němske nowiny ßu wudawałe, so je minister Giers też wołebje toho dla do wukraja pucźował, so by tam sa ruske knježerstwo pożcźonku wot 20 millijonow rublow do skutka stajił. Na tym pak žane ßłowo wěrne njeje.

— So je ruski minister Giers pola němskeho khěžora dlějschu audijenzu měł a potom tež pola wjerha Bismarka pobył, kiž ßo k njemu jara lubosnje sadźerža, nětko pruszy a awstriszy politikarjo sa sjawne snamjo měra wukkaduja.

Jeno junu pjany.

(Pokraczowanje.)

Wot toho dnja bě Twjerdak husto pola Lěßnikez; tež w korczmje ßo k Lěßnikej tkóczesche a czinjesche, kaž by jeho dobry pschecżel był, runjez Lěßnik ßam wo tym njerodżesche. Buram sdasche ßo spodżiwne, tu a tam běchu hižo jěre żorty ßłyschecz, na wěrnu winu ßo nichtó njedopomni. Twjerdak sapocza ßwój samyßł s tym, so ßebi pola Lěßnika husto hromadu pjenjes pożczi, schtoż jemu Lěßnik s wopředka swólniwje da. Skónczńje pak ßo jeho sczerpliwosczy miny a wón Twjerdaka jara krucze wotpokasa.

Twjerdakej, kaž ßo sdasche, bě to wscho jene, khutnje sarěcza wo něczim druhim. „Poskhajcze, Lěßniko, lěcze s czopkymi dnjemi je psched durjemi; dopomnicze ßo, schtoż ßym wam wo waschej starej studni prajił a wo błócze a schkódnych płunach? Ja bych studnju hnydom samjetacz dał; pschetoż se starej studnju ma ßo, kaž se stolétnym ßwjeczeczom, nichtó na to njekedżbuje a tola husto tczi wjazy nutska, hacz by człowjek wěrił. Kajke ßoże, so te wězy rěczecz njemóża, hewak bychmy druhdy prawje dżiwne stawisny ßłyscheli, njeje wěrno Lěßniko?" Prajiwschi sczahny hubu, kaž by ßo chzył wußmjecz, a kaž had na ßwój wopor wudżěra, sary Twjerdak ßwojej kakatej woczi do Lěßnikoweho blědeho wobliczа. Lěßnikej poczachu kolena tschepotacz; nětko bě shonił, so Twjerdak wscho wjedżesche, so niz jeno ważnosczy noża snajesche, ale so bě ßebi też wotkakał, hdyż jón Lěßnik do studnje czißny. Stejesche tu njewjedżo ani ßłowczka wotmolwicz, a też hajnik niczo njepraji, so by Lěßnikej czaß k dospołnemu rosmyßlenju wostajił. Se ßłym poßměwkom sarěcza skónczńje: „Je mi wo prawdże prawje njelubo, so mi tón ras pomhacz njemóżecze, pschetoż smeju psches to njelubosnosczе; smějecze ßnadż sa někotre dny pjenjesy?"

Lěßnik bě s tym tak satrascheny, so też nětko hischcze wotmolwicz njemóżesche; khwatajzy běżesche do ßwojeje komory; sa khwilu pschinjeße horschcz słotych, kotrež hajnikej njeliczene poda. Twjerdak ßo s krótka podżakowa a ßunywschi pjenjesy do kapsy woteńdże.

Hdyż bě ßo hajnik wotßalił, swjese ßo Lěßnik do hromady; s rukomaj wobliczo sakrywajo pocza bolosczіwje żałosczicz, kaž by chzył sadwělowacz. Dołho ßedżesche samyßleny, napinasche wschu duchownu mózg, so by někajku pomoz namakał — podarmo! Czeżka wina dżesche jemu czim ßylnischo na myßle. W komorzy bywasche jemu skónczńje wusko, duż dżesche won a bjes wscheho wotpohlada s dwora do lěża.

Czim dale ßo Lěßnik wot ßwojeho doma sdalowasche, czim pomalscho bu jeho stup. Żyły strach, kotryż bě hižo sabył, ßo njeßmilnje s nowa wobnowjesche. Kak jeno móże pschipad tak njemiłoscziwje człowjeczemu żiwjenju schkodżecz? Lěßnik bě, hdyż ßněh tajesche a ßo s mozu do bliskeje rěczki rosliwasche, kóżdy mochowy pjenczk, kóżdu trawiczku, kóżdy kerk se spódka na hruby bok pschewobrocał, dny dołho s najwjetschej pilnosczu, kotruż móże jeno ßmjertny strach wuskutkowacz, kóżdy bleczk pschepytał, podarmo — njemóżesche shubjeneho noża namakacz! a nětko bě tomule Twjerdakej, kotryż ßebi s nim njeßmilnje hrajesche, do rukow pschischoł. Do ßwojeho njesboża samyßleny, njepytny ani, so bě ßo k korczmje, kotruż běchu dżełaczerjo na bliskej żelesnizy s deskow natwarili, pschiblížił. Chzyschche ßo hnydom saßo wrócicz, pschetoż w korczmje knjeżesche wjeßełosczy, kotraż k jeho srudnym myßlam njestejesche; tola korczmar bě jeho hižo wuhladał; hnydom stupi s duri a nusowasche żadneho hosczа ßobu nuts. Lěßnik ßo se żanym dżełaczerjom njesnajesche, tola wschěch pschecżelny postrow czinjesche jemu derje; ßydże ßo k nim do rynka a da ßo s nimi do rěcze. Rěcz bě najbóle wo wulkej mozy dynamita. Jedyn dżełaczer, kotryż bě prjedy hižo na druhich żelesnizach dżełał, powjedasche, kak ßu druhdy jeno s někotrymi patronami zyke hory potseleli. Lěßnik, kotryż drje bě też hižo wo dynamitu ßłyschał, njemóżesche ßebi tola wo tajkej patronje niczo prawe myßlicz. To bě dżełaczerjej winy dosczy, so by po jenu tajku patronu schoł a ju sjawnje pokasał.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nasche „ßerbske lutherske knihowne towarstwo", kotrež je nam hižom wjele rjanych ßerbskich knihow sa tuni pjenjes wudało, ma nětko też w Sakskej jara lubeho ßwěrneho póßelnika, Gustu Hataßa s Makeje Dubrawy, kiż je połneho dowěrjenja hódny a toho dla też s wulkim żohnowanjom skutkuje. Jako tón ßamón na sańdżene lěto wudate knihi **„Boże dżěczo"** (tsi wobrasy s młodosczе nascheho Sbóżnika) wot k. fararja Ssykory se Ssmilneje a **„Boži sakoń"** (prědowanja wo Bożich dżeßacz kasnjach) wot k. fararja Jakuba w Njeßwaczidle w naschich sakskich ßerbskich woßadach rosnoschowasche, pschistupi runje 555 nowych ßobustawow do knihowneho towarstwa. Po wuńdżenju jubjelskich knihow **„Dr. Marczin Luther"** wot k. fararja Jakuba w Njeßwaczidle je ßo nasch Hataß saßo na pucz ßwojeho powołanja podał a te knihi hižom w njeßwaczilskej a rakeczanskej woßadże rosnoßył. Nětko w hodżijskej woßadże je rosnoschuje. W tutych tsjóch woßadach je k dotalnym ßobustawam saßo 137 nowych ßobustawow ßo psches njeho do towarstwa samołwiło. W bližschich dnjach chze ßo Hataß do bukiczanskeje woßady podacz. Bóh żohnuj wschudżom jeho ßwěrne skutkowanje!

S Budyschina. Wutoru 6. novembra wotpokożichu na tudomnym tachantstwje lětuschi tsjo kandidatojo duchownstwa kk. Julius Junge se Seitendorfa, Mikławsch* Bjedrich se Ssmjerdżazeje a Jurij Libsch s Mikocziz khwalobnje ßwoje statne wědomostne pruhowanje. Prěnische wotbywasche knjes seminarski direktor Blumentritt pod pschedßydstwom knjesa Bornemanna, tajneho schulskeho radżiczerja s Draždżan, a poßlednische nawjedowasche hnadny knjes biskop s knjesomaj kapitularomaj tudomneho tachantstwa. Je nadżija, so móża ßo potrěbne pschihoty tak spěchowacz, so bychu mjenowani knjeża hischcze lětßa ßwjate ßwjeczisny dostali. (K. P.)

S Hodżija. Jubjelskaj dnjaj staj nimo; ale ßwjedżeńske prědowanja nascheju kk. duchowneju ßu ßo nam hłuboko do wutroby saryke, a hischcze mi w pomjatku klinczi rjana ßerbska moteta nascheho spěwanskeho khora. Nasche ßwjedżeńske czahi ßu saßo roseschłe, a nasche błyschczaze poßwětlenje je ßo wußwěcziło, ale naschu Bożu ßwjatnizu hischcze debi wubjerna pycha, n. psch. na wobłożenju wschěch łubjow hrónczka w woběmaj ryczomaj, mjena a liczbniki s pschibiwanych schmrjókowych a jědlinych hałożcziczkow sestajane, kaž bychu se seleneje mjedże late byke. Tak tam steji: Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam. Bože słowo je prawa wučba. Cistaj sakramentaj. Rom. 1, 17. — 1483. 1883. Eisleben. Wittenberg. Worms atd. — Lipa, w bliskosczi Bożeho doma ßwjedżeńszy ßadżena, dyrbi hischcze k naschim potomnikam ryczecz, kaž też Lutherowe barbne zyrkwine wókno, kiż ma ßo wobstaracz s pomozu bohateho wopora, kiż bu na tym ßwjedżenju składowany.

S Kamjeńza. Psches lubosczіwu ßwěrnosczy nascheho lubowaneho k. kapłana Mateka mějachmy ßwój woßebity ßerbski Lutherowy jubilej, ßobotu w Kschidowje se schulskej młodżinu czornjowskeje schule, njedżelu tudy ßerbski czah s torhoschcza a wubjernje kraßne ßerbske prědowanje.

S Lupoje. Wschitzy ßo bojachmy, so budżemy na jubjelskimaj dnjomaj nascheho Luthera wscheho kemschenja parowacz dyrbjecz, dokelż duchowni, kiż, ßo wotměnjujo, hewak s czaßami nam prěduja, na tym żadnym ßwjedżenju njemóża ßamu ßwoju woßadu wopuschczicz. Ale k naschej radosczi da ßo na wutrobne żadanje lipsczanski k. student Waktar hotoweho namakacz, lipsczanskich ßwjedżeńskich kraßnosczi njewużiwacz a do nascheje jednoreje wjeski pschińcz a nam tón ważny jubilej se wschej prědarskej połnosczu wuhotowacz. Tak je nam ßobotu liturgisku Bożu ßłużbu se ßerbskim prědowanjom s wołtarja, njedżelu dopołdnja ßerbske a němske ßwjedżeńske prědowanje a popołdnju saßo na schulskim kemschenju ßerbski a němski s wołtarja prědował. Wschitke jeho prědowanja běchu jara, jara rjane. Woßebje ßo njemóżachmy nad tym dodżiwacz, kak je ßo k. Waktar ßerbskeje ryczе tak połnje mózny sczinił, kiż je tola hakle loni sapocżał ßerbski wuknycz. Też my prajimy: Horzy dżak nascheho zykeho ßerbskeho luda naschemu ministerstwu ßłuscha, so je ßerbski prědarski seminar w Hodżiju sakożił, s kotrehoż tajzy ßerbszy prědarjo wukhadżeja. A k. Waktarjej do Lipska pišamy: Bóh wam sapłacz waschu lubosczy a wokschewcze naß bórzy saßo s waschim prědowanjom!

* Niz „Michał", kaž bě czo. 45 Serb. Nowin pschecżischczane.

Se Ssmilneje. W tudomnej zyrkwi ßo pschi Lutherowym ßwjedźenju ſ kraßneho, wot młodźiny zyleje woßady darjeneho krónſkeho ßwěcźnika kemſcherjam prěni krócź ßwěcźeſche. Hewak ßo też ßwjedźeńſke ſchtomy ßadźachu, kaž n. pſch. jedyn pola tumiczańſkeje noweje ſchule.

S Njeßwaczidła. Tekſt ßwjedźeńſkeho prědowanja na Lutherowym ßwjedźenju bě Pſalm 119, 13—17. Roskładk rěkaſche takle: 1) Lutherowe bědźenje w Wormſu; 2) Lutherowe dobycźe na Koburgu (niz „Wartburgu", kaž běſche tydźenja woſjewjene) a 3) Lutherowy ſabbat w Eislebenje.

S Delnjeje Hórki. Na rjane waſchnje je delnjohórczańſka gmejna Lutherowy jubilej ßwjecźiła. Wona je mjenujzy na bliſkej horje k dopomnjeczu na Luthera wulki kamjeńtny pomnik ſe ßerbſkim napißmom ſtajicź daka. K ranju ßu te ßłowa widźecź: K dopomnjeću na Dr. M. Luthera — 10. nov. 1483 — 1883, k wjeczoru te ßłowa: Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam, k połodnju: Česć budź Bohu! a k połnozy: Dar Hórčanow. Dołhi ßwjedźeńſki cźah cźehnjeſche 11. novembra na horu, hdźež mějeſche ßo Lutherowy pomnik poßwjecźicź. Jako běſche ßo khěrluſch „Jed'n twjerdy hród" wuſpěwał, dźerżeſche k. farař Handrik ſahoritoſcźe połnu rěcź, w kotrejž też na to ſpominaſche, ſo budźe tutón pomnik pſchichodnym narodam pſchipowjedacź, kak wyßoko ßu ßebi Sserbja ßwoju evangelſko-lutherſku wěruważili. Se ſpěwom: „Njech Bohu dźakuje" ßo ßwjedźeńſki akt ſkónczi. — Dźak ßłuſcha Hórczanam ſa te wulke woporv, kotrež ßu pſchi tym pſchinjeßli, a woßebita khwalba ſa tu ßwěrnoſcź, ſ kotrejž ßu na to dźěkali, ſo je ßo wot ßerbſkeje gmejny ßrjedź Sserbow też ßerbſki pomnik ſtajił. Sskawa tajkej gmejnje!

S Minakała. Też tudy je ßo Lutherowy ßwjedźeń ßwjedźeńſzy wotdźerżał. Ssobotu 10. novembra rano w 9 hodźinach mějeſche ßo ſchulſki aktuß, wot 1—2 hodźin ßo ßwjedźeń ſaſwonjeſche a wjeczor w 6 hodźinach ßo w Bożim domje, kraßnje wupyſchenym, ßerbſka liturgiſka Boża ßłużba a němſki pſchednoſchk dźerżeſche. Jako běſchtej ßo 11. novembra dopołdnja ßwjedźeńſkej Bożej ßłużbje wotdźerżałej, ſta ßo popołdnju w 2 hodźinomaj pod ſwonjenjom ſwonow a pod ſynkami khoralneje hudźby ßwjedźeńſki cźah po wßy, na kotrymž ßo wyſche wſcheje ſchulſkeje a doroſcźeneje młodoſcźe wſchitzy ſchulſzy a zyrkwinſzy prjódkſtejerjo a mnoſy woßadni wobdźělichu. Cźah cźehnjeſche pſches wſchelake cźeßne wrota k knježemu hrodu, hdźež ßo wyßozy hrabinſzy knježa ſ Minakała a Lomſka, kaž też k. knježerſki radźicźel ſ Tümpling ſ Budyſchina pſchiwdachu. Potom mějeſche ßo ßwjatoczna, ſe wſchelakim khoralnym, intonaziiſkim a kwartettnym ſpěwom, kaž też ſ hracźom na byrglach a ſe ßerbſkimi a němſkimi rěcźemi wuhotowana Boża ßłużba. Pſchi tym pſchepoda ßo pſched woltarjom, wot knjeni hrabinki ſ Einſiedel najdoſtojniſcho wobleczenym, knjeſej fararjej Kordinje wjele ßwjedźeńſkich darow ſa zyrkej, jako: drohi tepich wot k. pſchekupza Arthura Kaniga w Minakale, woltarny karan wot minakaſkeje a hatkowſkeje młodźiny, kſchcźeńſki karan wot lipiczańſkeje, drobjanſkeje, pſowjanſkeje a komſczańſkeje młodźiny, dwě woltarnej wonjeſchzy ſ vaſomaj wot wjeßelanſkich młodych holzow, dwaj woltarnaj ßwěcźnikaj ſe ßwězomaj wot wjeßelanſkich młodych hólzow, kaž też kraßna khorhoj wot komſczańſkeje a khróſczańſkeje młodźiny, k kotrejež kupjenju běſche też k. hrabja Adolf ſ Einſiedel bohaty pſchinoſchk dał.

S Ketliz. Też w naſchej woßadźe je ßo Lutherowy ßwjedźeń jara rjenje wotdźerżał. Ssobotu dopołdnja cźehnjechu dźěcźi tudomneje ſchule pod ſynkami hudźby k hornjej ſchuli, ſo bychu tam ßwjedźeńſki ſchtom a to jabłoń ßadźiłe, kotruž bě k. Jubiſch ſe ßwojeje ſchtomownje darił. Pſchi tym k. farař Rencź rěcź dźerżeſche. Jako běchu ßo potom dźěcźi a wucźerjo ſe ſafarowanych ſchulow pſchiwdali, cźehnjechu wſchitzy na farſki dwór a wot tam do wupyſcheneje zyrkwje, hdźež mějeſche ßo dźěcźaza Boża ßłużba. Dźěcźi wuſpěwachu němſku a ßerbſku ariju a k. diakon Rencź němſku a ßerbſku rěcź dźerżeſche na ſakładźe Jana 7, 38. Njedźelu rano w 7 hodźinach běſche kemſchenje, kaž hewak, a w 9 hodźinach cźehnjeſche ßwjedźeńſki cźah, na kotrymž ßo też knjejſtwa wobdźělichu, do zyrkwje, hdźež ßo najprjódzy němſka Boża ßłużba wotdźerża a k. farař Rencź wo Jana 14, 6—7 prědowaſche, ſchtož ßo też w ßłědowazej ßerbſkej Bożej ßłużbje ſta, kotraž ßo w 2 hodźinomaj ſkónczi, a kotrejž ßo hiſchcźe němſki a ßerbſki něſchpor pſchiſankny. Tak derje do němſkeje, kaž też do ßerbſkeje Bożeje ßłużby dopołdnja rjany cźah doroſcźeneje młodźiny cźehnjeſche a pſches to ßwjedźeń jara porjeńſchi. — Pſchi ſkładnoſczi tutoho ßwjedźenja je naſcha zyrkej rjane dary doſtała, mjenujzy: krywadło na woltař, klětku a kſchcźelnizu, ſe ſkotom wuſchite; dwaj cźežkaj poſkoczenaj woltarnaj ßwěcźnikaj ſ podkłohomaj, rjanu woltarnu bibliju, hoczkowane woltarne krywadło, rjany pólſtrowany ſahwczk ſa ſpowjednych ludźi, dwě vaſy ſ wonjeſchkomaj wot karlsbrunnſkeje młodźiny, wulku taflu nad hłownymi durjemi ſ napißmom pſalma 100, 2. — Hewak ßo hiſchcźe ſchtomy ßadźichu a to w Wulkim Dažinje buk, w Luchowje lipa a w Rózanje dub. (O. D.)

S Rakez. Też pola naß je ßo Lutherowy ßwjedźeń pěknje ßwjecźił a to ßobotu dopołdnja najprjódzy w ſchuli, hdźež k. kantor Rada wubjernje rjanu rěcź wo Lutherowym žiwjenju a ſkutkowanju dźerżeſche, po kotrejž někotre ſchulſke dźěcźi to a druhe wo Lutheru pſchednoſchowachu. Hoſcźom, kiž běchu tam pſchiſchli, ßo wſcho derje ſpodobaſche. Zyrkej běſche ſ pletwami a wěnzami jara wupyſchena, też bě tam Lutherowa büſta wuſtajena, kotruž běchu někotre němſke młode holzy ſ Rakez darike. Dale widźachmy tam Lutherowy a Melanchthonowy wobras, kiž běſchtaj wot młodych holzow w Komorowje darjenaj, hewak rjanu woltarnu bibliju, wot młodych holzow w Stróži darjenu. Wjele twarjenjow bě ſ pletwami a wěnzami wupyſchenych a běchu też někotre cźeßne wrota natwarjene. — Popołdnju wot 2—3 hodźin ßo ſwonjeſche, po cźimž ßo liturgiſka Boża ßłużba ſapocźa a pola kemſcherjow dobre ſpodobanje namaka. — Wjeczor bě zyła wjeß illuminirowana a ßo też ſ cźaßami cźerwjene a ſelene bengaliſke płómjenja palachu, a běſche wjeß hacź do 10 hodźin poßwětlena. — Njedźelu dopołdnja bě Boża ßłużba, kaž na róczných cźaßach, popołdnju pak ßo wſchitke woßadne ſchule na wßy ſhromadźichu. Na cźahu, pſched kotrymž mužſtwa wóhnjoweje wobory dźěchu a ßo krucźe ſa ßwobodny pucź hacź do zyrkwje ſtarachu, wobdźělichu ßo pſches 200 ßerbſkich młodych holzow w běłych khapiczkach, a někotre němſke, dale wojeńſke towarſtwo, ſpěwanſke towarſtwo, ſwonowy wubjerk, ßerbſke towarſtwo „Lipa", turnſke towarſtwo, kaž też młodźi hólzy a mužojo ſ někotrych wßow, wſchitzy mjenje bóle ſ khorhowjemi. Cźah ßo pod ſwonjenjom do Božeho doma poda, ſa nim pak druſy woßadni, tola tam wſchitzy měſta njenamakachu a dyrbjeſche jich hiſchcźe wjele wonka woſtacź. Jako bě ßo němſki khěrluſch wuſpěwał, dźerżeſche k. farař Gólcź jadriwu němſku, kaž też tajku ßerbſku rěcź, a po wuſpěwanju khěrluſcha „Jed'n twjerdy hród" ßo Boża ßłużba ſkónczi. Po njej knjeni faraćka ſchulſke dźěcźi ſ khoſejom a zaktami woſchewi, ſa cźož jej najwutrobniſchi dźak prajimy. — Bóh daj, ſo by kóžda woßada, kotraž je tajki ßwjedźeń ßwjecźiła, ſ tym we ßebi Boži dom natwariła, jón ſ darom Božeho ßłowa wupyſchiła, ſ wěru do Jeſom Khryſta, naſcheho Sbóžnika, ßwoju wutrobu illuminirowała a tak ſ rosjaßnjenej duſchu po tym wuſkim pucźu k wěcźnemu ſbóžnemu žiwjenju ſańcź móhła.

Handrij Kliemand, zyrkwinſki prjódkſtejeŕ.

S Wóßlinka. Też tudy bu Lutherowy narodny a kſchcźeńſki dźeń ßwjedźeńſzy wobeńdźeny. Ssobotu 10. novembra dopołdnja ßo w naſchich ſchulach w pſchitomnoſczi ſchulſkich prjódkſtejerjow a druhich pſchecźelow aktuß wotdźerża, pſchi kotrymž kóžde dźěczo rjany Lutherowy wobras doſta, a pſched zyrkwju buchu pod ſpěwanjom a rěcźemi 4 lipy ßadźene, ſchtož ßo też w Jitru a Wyßokej tak ſta. Naſch zyły Boži dom bě hacź na najrjeńſcho, kaž hiſchcźe njejßmy widźeli, ſ połnej bohatej pychu wupyſcheny ſe ſelenymi ſtołpami, pletwami, wěnzami, napißmami, krónami atd. Woßadna młodoſcź je pſches dobrowólne dary rjanu, cźornu ßuknjanu płachtu, ſ běłej židu rjenje wuſchitu, na woltař a klětku pſchihotowacź daka, knježna Berta ſ Zehmen je ſ wulkej próżu kraßnu běłu batiſtnu płachtu na Boži woltař wudźěłała, k. ſapóßłanz Hildebrand je tepich na a pſched woltař, Jitſjan k. ſ Kanig ſelene khumſchtne palmy na woltař, kaž też nowu khorhoj ſa ſchulſke dźěcźi, dobrcźańſki k. Otto rjane Lutherowe wobraſy do ſchulow darił. Popołdnju wot 1—2 ßo ſwonjeſche a na to mějeſche ßo liturgiſka Boża ßłużba, ßerbſki a němſki, wjeczor Lutherowy khěrluſch ſ wěże dele ſaſpěwany ſaklincza a w wjele domach buchu wókna ſe ßwěcźkami roſßwětlene.

Njedźelu rano hacź do 9 hodźin pschicźeże se wschěch stronow cźeßna mkodoscź se ßwojimi khorhowjemi a ſ posawnami, wot gmejnſkich a zyrkwinych prjódkſtejerjow wjedźena, ſpěwajo do farſkeho dwora, hdźež ßo do pyschneho ßwjedźeńſkeho cźaha ſeſtaja a pod swonjenjom khěrluſch ſpěwajo ſ duchownym, wucźerjemi, zyrkwinymi a wjeßnymi prjódkſtejerjemi do Bożeho domu cźehnjeſche; běſche jich w hromadźe pſches 300 mkodych ludźi, holzy w cźornej a běłej ſpowjednej drascźe a ſe ſelenymi wěnczkami na hkowje; pschi jich wohladanju hibachu ßo w naß podobne ſacźucźa, kaž běchu tydźenja w wojerowſkich nowinach wopißane. Pschi Bożej ßkužbje bě Bożi dom pschepjelnjeny, ſpěwanſki khor rjanu motetu wuſpěwa a prědowanje ßo dźerźeſche po Hebr. 13, 7—9. — K němſkim kemſcham pſchewodźeſche ßerbſka mkodoscź hiſchcźe ßwojich němſkich towarſchow w ßwjedźeńſkim cźahu do zyrkwje, wojerſke towarſtwo ſe ßwojej jara rjanej khorhowju nawjedowaſche cźah; Boża ßkužba dźerźeſche ßo runje tak, kaž ßerbſka. — Popołdnju w 2 hodźinomaj luboſny cźah ſchulſkich dźěcźi ſe wſchěch 4 ſchulow, kiž běchu ßebi k powitanju napſchecźiwo ſchli, ſ khorhowjemi ſpěwajo do Bożeho domu saſtupi k ßwojej dźěcźazej Bożej ßkužbje, pſchi kotrejž bě ſaßo zyła zyrkej pſches měru połna ludźi; k wobſankњenju ſeſtupachu ßo pacźerſke dźěcźi wokoło woktarja a doſta kóžde ſ pſchihodnym ßkowom a napominanjom ßerbſke abo němſke knihi k pſchichodnemu dopomnjecźu na tajki jubilejſki ßwjedźeń, kotrehož żiwe a dźakne wopomnjenje njech wſchitkim żohnowane wostanje.

S Palowa. Też w naſchej woßadźe je ßo 10. a 11. novembra Lutherowy ßwjedźeń hacź najrjeńſcho ßwjecźił. Schulſka mkodoscź měješche ßwjedźeńſke cźahi ßobotu dopołdnja do ſchule a njedźelu popołdnju do zyrkwje a bu wot njeje ßobotu dopołdnja mkódna lipa na horje njedaloko ſchule ßadźena, kiž mjeno „Lutherowa lipa" doſta a bu ſ wěnzami a ſ pletwami rjenje wupyſchena. Do ſchulſkeju ſtwów buchu Lutherowe wobraſy wot naſcheho knjejſtwa darjene a ſchulſka mkodoscź bě ßebi nowu khorhoj k ßwojim cźaham wobſtarała. Njedźelu dopołdnja bě ßwjedźeńſki cźah do Bożeho doma, na kotrymž běchu doroſcźena mkodoscź, wojerſke a ſpěwanſke towarſtwo, knjeſaj kollator a farař a wſchitzy woßadni, gmejnſzy a ſchulſzy prjódkſtejerjo wobdźěleni. S dwěmaj hudźbnymaj khoromaj a ſ khorhojemi cźehnichmy do zyrkwje, hdźež bě ßwjedźeńſke prědowanje po ßkowach ßwj. pißma: Prawych ſchcźežka je kaž jaßna ßwěza. (Pſchißł. Sal. 4, 18.) Bożi dom bě k dopomnjecźu na tutón ßwjedźeń kraßne dary doſtał: nowe poßlěbornjene ßwěcźniki, nowu bibliju a nowu poßlěbornjenu tyſku ſa wobkatki na woktař, toho runja nowy teppich, nowe běharje ſ wobeju bokow woktarja, dwaj wulkaj wobraſaj, jedyn Lutherowy, druhi Melanchthonowy atd. Tak derje ßobotu, kaž też njedźelu wjecźor mějachmy Bože ßkužby w poßwěcźenej zyrkwi a bě tak derje ßobotu wjecźor němſka liturgiſka Boża ßkužba, kaž też njedźelu wjecźor ßerbſka bohacźe wopytana.

Se Semiz. (B. N.) Nowa ſchula ſa Birkerodu, Semizy a Tumizy ßo 12. nov. poßwjecźi. Dotal běſche ſchula w Semizach, nowa pak je w Tumizach. Knjes wucźeř Mucźink, kiž je 38½ lěta w ſtarej ſchuli ſkutkował, ßo ſ njej na pſchihódne waſchnje roßżohnowa, a potom cźehnjeſche dołhi ßwjecźeńſki cźah pſches Semizy, Birkerodu a Tumizy k nowej ſchuli, pſched kotrejž běſche mkodźina cźeßne wrota natwariła. Tam ßo najprjódzy khěrluſch wuſpěwa a potom knjes wokrjeßny ſchulſki inſpektor dr. Wild hnujazu rěcź dźerźeſche, w kotrejž, na minywſche ßwjedźeńſke dny pokaſawſchi, dopokaſa, ſchto je wulki reformator ſa němſku ſchulu ſcźinił a kajke je wón woßebne ſnamjo ſa wucźerjow. Na to knjes farař Ssykora dlějſchu modlitwu wuſpěwa a nowu ſchulu poßwjecźi. S khěrluſchowej ſchtucźku „Njech Bohu dźakuje" a ſ Wótcźenaſchom ßo poßwjecźenje ſkónczi. — Na to ßo cźah, w kotrymž wſchě hólzy khorhojcźki a holzy pak kijeſchki ſ wěnzami w ruzy njeßechu, na dwórniſchcźo do reſtawrazije poda, hdźež buchu ſchulſke dźěcźi ſ khoſejom a zaktami wokſchewjene. — Pjatk mějachmy w tudomnej reſtawraziji bal, dokelž bu tumicźanſke pcźołarſke towarſtwo pſched 25 lětami do ſwjaſka hkowneho ratarſkeho towarſkeho pſchijate, a naſche pſched 15 lětami ſałożene ratarſke towarſtwo (kotrež ma pſches 60 ßobuſtawow) na tutym dnju ßwoje ſtote (100.) poßedźenje wotdźerża. Něhdźe 120 woßobow ßo na balu wobdźěli.

S Blunja. Na Lutherowym ßwjedźenju cźehnjechu ſe Sabroda a Bjesdowa tamniſche ſchulſke dźěcźi, doroſcźena mkodźina, wojerſke towarſtwo a woßadni ſ kóždeje wßy w woßebitym cźahu do Blunja, hdźež najprjódzy Sabrodſzy a potom Bjesdowſzy pſchicźahnychu. Tam jich k. farař Kopf ſ pěknej rěcźu witaſche a khěrluſch „Tón Knjes mój ßwěrny paſtyř je" ßo wuſpěwa. Potom ßo wſchitzy ſ Blunjanſkimi pod piſkanjom khěrluſcha „Jed'n twjerdy hród", kaž też pod ſwonjenjom ſwonow pſches rjane cźeßne wrota do zyrkwje podachu, kotraž běſche rjenje wupyſchena. Po němſkej a ßerbſkej Bożej ßkužbje ßo wſchitzy pod wulkimi lipami pſched pohrjebniſchcźom ſeſtupachu a po ßkyſchenju krótkeje rěcźe khěrluſch „Njech Bohu dźakuje" wuſpěwachu. Potom pod ſynkami hudźby dołhi ßwjedźeńſki cźah ſ kraßnymi khorhowjemi po wßy dźěſche. Wón ßo derje ſpodobaſche, woßebje pak ßo ßerbſka doroſcźena mkodźina jara lubjeſche, pſchetož holzy běchu jako druźki, hólzy pak jako ßwatojo ſwoblekani a ſ wěnzami a pißanymi rubiſchkami wudebjeni. Pſched ſchulu pſchiſchedſchi ßo zyły cźah ſ knjeſom duchownym wot wojerowſkeho fotografa Langi fotografowacź da a to w ſchtyrjoch fotografijach. Na jenej widźiſch ſchulſke dźěcźi ſe ßwojimi knjeſami wucźerjemi a na druhich tſjóch doroſcźenu mkodoscź ſ Blunja, Sabroda a Bjesdowa. Dokelž ßu fotografije tunje, ßebi drje tam kóždy dom jenu kupi. (H. W.)

S Hbjelſka. Sa naſcheho noweho kantora je k. wucźeř Pawoł Günther w Wuſkidźi wuſwoleny. Wón je dobry Sserb, a to naß cźim bóle ſwjeßeluje, dokelž je naſcha woßada bjes duchowneho a też, Bohu żel, wuhlad njeje, ſo ßo fara bórſy wobßadźi.

S Wochos. Naſcha kraßna nowa fara ſteji próſna a woßada cźaka ſe żedźenjom na duchowneho. Runje pola naß je najtrěbniſche, ſo by tuta wulka duchowna nuſa ſkerje a lěpje kónz měła. My hladamy, my proßymy — wſchitko podarmo! O hdy by ßo tola tón Knjes ßmilił a nam fararja póßłał ſa naſchu woßyrocźenu woßadu. Kajki to tola hiſchcźe kónz woſmje? Ach Knjeże Bożo w njebjeßach, ßmil ßo nad nami! — Póhanam ßo wot mißionarow w jich rěcźi Boże ßłowo prěduje, a my Sserbja, kotrychž wótzojo ßu nimale pſched 1000 lětami kſchesćijanſtwo pſchijeli, a kiž mamy ſuperintendentow a generalſuperintendentow, konſiſtorſtwa a wyſchſche konſiſtorſtwa, zyrkwinych radźicźelow, kaž też zyrkwinu niżſchu a wyſchſchu radu, kiž my zyrkwje a fary twarimy — my wboſy ßerbſzy kſchesćijenjo dyrbimy ßerbſkeho Bożeho ßkowa parowacź a to tak dołho, ſo móhli druhdy ſadwělowacź! Ssmy my na tym wina abo naſcha pruſko-lutherſka zyrkej? pſchetož ſakſko-lutherſka zyrkej ma ßerbſkich duchownych w doßahajej měrje. Hdy by nam to něchtón w Serbskich Nowinach wukożił a nam pódla dobru radu dał — my bychmy po njej cźinili a hdy bychmy do Ligniży abo do Wrótßławja, haj do ßameho Barlina hicź dyrbjeli.

Se Zidźinoho. W nozy 21. novembra a to na pół 2 hodźinow wudyri tudy pola ratarja Mateja Jandy ſtraſchny woheń, kiž Jandowy dwór a hewak hiſchcźe 4 druhe dwory do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Mjenujzy hewak ßu ßo hiſchcźe ratarjo Pjetſch, Mětan, Schołta a Rak wotpalili. Najſrudniſche je pak to, ſo je Jandowa 12lětna dźowčźiczka żałoßnu ßmjercź w płómjenjach namakała, też wſchón ſkót a zyłe żně ßu ßo jemu ſpaliłe.

S pola. Hdyż ßo po ſakſkej a pruſkej Hornjej Łużizy wobhladujemy, dha lóhko ſpóſnajemy, ſo tu hiſchcźe dwě żeleſniży pobrachujetej. Jena by dyrbjała prěki hicź, mjenujzy ſ Budyſchina do Běłeje Wody, kaž ßmy to hižo w cźißle 37 Serbskich Nowin roſeſtajeli, druha pak by ßo pó dlu wot Łubija do Kamjeńża atd. natwaricź měła. Tuta by ßnadź najlěpje tajkele nawrócźenje měcź móhła, mjenujzy ſ Łubija na Ketlizy, Wóſpork, Hrodźiſchcźo, Bart, Maleſchezy hacź do Radworja a wot tam dale pſches Njeßwaczidło do Kamjeńża atd. Tak by tuta żeleſniza ßwoju dróhu nimale ßrjedźa łubijſko-biſkopſkeje a wojerowſko-wujeſdźanſko-niſcźanſkeje żeleſniży wjedła a tak tej krajinje pomhała, kotraż je ſe ßwojimi pólnymi, lěßowymi a rucźnymi wupłodami pak na Łubij a dale, pak na Kamjeńż a dale pokaſana. A ſo byſchtej też Budyſchin a krajina, wyſche njeho leżaza, najbliżſchi pucź do Kamjeńża měłoj, dha k tomu njeby dale niczo trjeba było, hacź ſo by ßo ſe ſakſko-ſchleſynſkeje żeleſniży jena wotnoha ſ Budyſchina do Radworja natwariła, ſwotkal by potom parowós dale do Kamjeńża jěł. Haj, naſpomnjena wotnoha móhła też hłowny ſałożk k tomu bycź, ſo ßo ſ Radworja żeleſniza, kotruż hižo wjele lět żadaja, mjenujzy

żelesniza hacz do Běkeje Wody wutwari. Potom by kraj dale a bliže Budyschina lóhki pucź k ranju do Schlesynskeje a k wieczoru do sakskich herbskich krajow, k pokodnju pak do Czech a k pólnozy do Pruskeje měł a by wscho, schtoż ma na pschedań, na lóhke waschnje pschedacź, a schtoż ma trjeba, na lóhke waschnje kupicź móhł. Wěrno drje je, so ta krajina, po kotrejż by nowa żelesniza wot Lubija do Kamjeńza wjedła, w tu khwilu wjele wulkich fabrikow nima, — sa to je pak wona tak płódna, so směje stajnje tejko s polow a hródżow k wotwoženju, so żo s tym saruna, schtoż s fabrikow njedoßaha. A hdyż żu żo hacz dotal żelesniży woßebje jenoż sa fabrikantow a měschczanow twarike, dha drje je nětko skónczńje na czaßu, so żo sa měschczanow a wjeßnych ratarjow w hromadże też jena żelesniza natwari. Po tajkim by drje najwjetschi czaß był, so bychu żo wjeßni sapóßłanzy sakskeho krajneho żejma, mjenujcy knjeża Kerk, Heinza, Hildebrand a Beeg se sapóßłanzami sjenoczili, kiż Lubij, Budyschin a Kamjeńz na żejmje sastupuja. A hewak bychu żo jim też najskerje czi knjeża pschiwdali, kotsiż nětko wo sakoženje żelesniży s Budyschina do Kamjeńza a dale tutoho města jednaja. A hdyż żo takle sastupjerjo městow a wßow sjenocza, dha wschak potom czeżko njebudże, so sjenoczeni měschczenjo a wjeßnjenjo petiziju wo natwarjenje żelesniży podpißaja a ju psches żwojich sapóßłanzow sakskemu żejmej prjódkpokożicź dadża. — A żejm a ministerstwo byschtaj drje tajku sjenoczenu měschczańsko-wjeßnjansku próstwu wěscze dopjelnicź wjedźikoj.

S Ralbiz. (Kath. Posoł.) Tudy je żo njedźelu 4. novembra jara żadny żwjedźeń żwjeczźik, żwjedźeń, kajkehoż Ralbizy a farska zyrkej tam hischcze wohladake njejßu. Knjes Jakub Bensch, rodżeny 1808 w Nowoßlizach a na měschnika żwjeczźeny w khróscźańskej zyrkwi l. 1833, bě 12. oktobra t. l. 50 lět żwojeho měschnistwa dokonjał. Dokelż pak je żwój prěni wopor Bożeje mschě 3. novembra 1833 żwjeczźik, chżysche żebi też tutón dżeń abo scźěhowazu njedźelu, 4. novembra, sa żwjedżeń żwojeje sekundizy wuswolicź, schtoż je żo też stako. Czaß tychle 50 lět je wyßokodostojny knjes na wjazorych městach měschnisku żłużbu sastawał. Hdyż bě wußwjeczźeny někotry czaß pola dwórskeje zyrkwje w Draždżanach skutkował, pschińdże 1834 jako kapłan do Radworja, wot tam 1837 sa farskeho administratora do Wotrowa a 1838 sa kapłana do Khróscźiz. 24 lět je tam skutkował, hacz 1862 duschipastyrstwo żwojeje narodneje woßady jako farař pschija. Tak je nětko 21 lět w zyrkwi, w kotrejż je kschczeny, w kotrejż je prěnje żwjate woprawjenje dostał, w kotrejż bu sa diakona żwjeczźeny a w kotrejż je żwój prěni wopor Bożeje mschě żwjeczźił, jako wjednik a pastyr pobożneje woßady skutkowazy. Duchowna wyschnoscź je jeho saßłużby w duchownym sastojnstwje hižom w l. 1876 s tym pschipósnała, so je jeho sa kanonika kapitole żwj. Pětra w Budyschinje pomjenowała, a je k. Bensch prěni ralbiczański farař, kotremuż je żo tuta czestna dostojnoscź dostała. S tajkich winow pschistejesche też woßadże, so żo s tak powschitkownym cześcźowanjom a dżakom na jeho jubilejskim żwjedżenju wobdżěli. Tola niz jeno woßada cześcźesche s dobrym prawom żwojeho duschipastyrja, też biskop s zykym duchownstwom wopokasa żwoje dżělbracze a wjeßekoscź nad tym, so je Bóh k. jubilarej tajki żwjedżeń doczakacź dał, hacz runje mějesche wón, woßebje hacz do 55. lěta, żo se wschelakej khorowatoscźu bědźicź. — Sswjatoczńoscź pak mějesche żo tak: Hižom żobotu popołdnju pschińdżechu sastupjerjo safarowanych gmejnow, so bychu knjesej jubilarej sboże pscheli a woßadny dar, rjany khelich, pschepodali. Wjeczor pschińdżechu żobustawy różeńczańskeho a schunowsko-konjeczańskeho spěwarskeho towarstwa a spěwachu shromadnje sastaniczko pod nawjedowanjom k. wucżerja Wenki. Też běchu dżěczi ralbiczańskeje a różeńczańskeje schule se żwojimaj kk. wucżerjomaj hižom prjedy spěwale. Wo wßy żo wjeßele tělesche hacz hłuboko do nozy, też běsche wokoło fary illuminazija. Na żwjedżeńskim dnju samym pschińdżechu duchowni, wucżerjo, pschecźeljo a snacźi k. jubilarej sboże pschecź; też bu jemu wjele sbożopschecźow s daloka a bliska s listami a telegrammom pschipóßłanych. Běchu pak tu pschischli: Hnadny knjes biskop, k. kanonikus senior Kucźank s Budyschina, k. probst dr. Eiselt s klóschtra, k. farař Werner s Khróscźiz, k. administrator Tadej Natusch s Różanta a k. kapłan Skala s Budyschina. Tak bě s ralbiczańskim kapłanom k. Bartom 7 duchownych wokoło knjesa jubilara. Hižom do 8 hodź. pschijědże hnadny knjes biskop s Budyschina, a bu wot pschitomnych duchownych pokornje powitany. Něschto do 9 hodź. poda żo cźah duchownych a spěwarjow s khorhowjemi na faru po knjesa jubilara, kotryż, wobleczeny khóruch a stolu, pschi blidku (każ primiziant) kleczesche. Po wuspěwanju modlitwy wjedźechu tak k. jubilara w żwjatoczńym cźahu do zyrkwje; swonjesche żo, a lud spěwasche khěrlusch: „Ach wobkrjeṕ". Pucź do zyrkwje pak běsche, każ też zyrkej a fara s pletwami, wěnzami, schmrjókami a kraßnymi czestnymi wrotami nadobnje wudebjeny. W cźahu żamym bě 11 małych druźkow s Ralbiz a Różanta, kotrež psched k. jubilarom różicźki scźelechu. Do zyrkwje sastupiwschi krjepjesche k. jubilar shromadżeny lud, a k. wucżeŕ Hizka s pischcźelemi sapiska. Hacz do poßlednjeho městaczka běsche Boži dom napjelnjeny s pobożnymi ralbiczańskeje a żußodnych woßadow. Pola wupyscheneho wulkeho woltarja cźakasche knjes biskop a powita k. jubilara s praschenjom: „Schto żadasch, cześcźomny měschniko Boži?" a tón wotmolwi: „Żadam Bożu żmilnoscź a hnadu jubileja." Na sakładże tutych żłowow dżerżesche nětko k. biskop dlějschu żwjedżeńsku rěcź. Rosestaja, kak měschnik se strachom a bojoscźu na tak dołhe lěta połne samołwjenja do sady hlada, so pak tola saßo s dowěru k tomu Knjesej pohladuje, każ też knjes jubilar wo żmilnoscź Bożu proßy. Naspominasche saßłużby a domapytanja Boże w żiwjenju k. jubilara a wobkrucźesche, kak żmy dżenża wschitzy shromadżeni, żwój dżak a żwoje próstwy s k. jubilarom sjenoczicź. S luboscźiwej pschecźelniwoscźu spominasche hnadny knjes też na tamny cźaß, w kotrymż běschtaj s k. jubilarom w studijach towarschej byłoj. Na to pschedewsa k. biskop rjane zeremonije a modlitwy, kajkeż żu wot zyrkwje pschi sekundizy (50lětnym měschniskim jubileju) postajene; staji k. jubilarej różmarjowu krónu na hłowu żo modło: „Budź żwěrny Knjesowy żłużobnik hacz do żmjercze, a tón Knjes da tebi krónu żiwjenja; pschetoż schtóż wutraje hacz do kónza, tón budże sbóżny." Potom da jemu kschiżowy kij do ruki prajiży: „Wsmi, cześcźomny Knjesowy měschniko, kij kschiża jako podpjeru żwojeje starosty. Daloko budź wot tebje żo khwalicź, khiba w kschiżu nascheho Knjesa Jesuża Khrystuża, psches kotrehoż wot pózcźiwoscze k pózcźiwoscźi pokracźujo by dospěł k hordoscźi wěcźnej." Po wschelakich modlitwach skóncźnje pożohnowa k. jubilar shromadżeny lud s wupschestrjenej ruku. Scźěhowasche żwjedżeńske prědowanje, kotrež mějesche k. kapłan Skala s Budyschina, jako bywawschi wjazlětny kapłan k. jubilara. Na podłożku żłowow (Apokalypßu 2, 10): „Budź żwěrny hacz do żmjercze, a dam tebi krónu żiwjenja", roskoży jubilejsku krónu a jubilejski kschiż jubilarskeho měschnika. Po prědowanju hotowasche żo k. jubilar na wopor noweho sakonja, kotryż chżysche nětko, każ nětdy psched 50 lětami, se wschej żwjatoczńoscźu żwjeczźicź. W kraßnym nowym ryswje, kotrež bě jemu klóschtr Marijna Hwězda jako patrón zyrkwje darił, stupi k woltarjej; żłużachu jemu kk. senior Kucźank a probst Eiselt jako paranymfaj, farař Werner a kapłan Bart pak jako levitaj. Po měschnikowym woprawjenju pschistupichu bliżschi pschecźeljo k. jubilara k woltarjej a dostachu s jeho ruki żwj. woprawjenje. Njeběsche wschak mjes nimi żadyn wjazy s tamnych, kotsiż běchu pschi prěnjej Bożej mschi k. jubilara k Božemu blidu pschistupili, dokelż żu hižom do wěcźnoscze woteschli, ale jich dżěczi. Hdyż bě żo po kemschach k. jubilar saßo se żwjatoczńym cźahom na faru dowjedł, shromadżichu żo tam wschitzy duchowni, kotrymż żo mjes tym też k. farař Ssmoła s Njebjelczicź pschisamknu, też wucżerjo a gmejnszy pschedstejerjo ralbiczańskeje woßady, so bychu k. jubilarej żwoje sbożopschecźa wuprajili. W pschitomnoscźi wschitkich pschepoda tu knjes biskop s krótkej rěcźu k. jubilarej żwjatoczńe ryczerski kschiż 1. klaßy Albrechtskeho rjada, kotryż běsche jemu Jeho Majestoscź kral Albert w pschipósnaczu jeho dołholětnych saßłużbow wo zyrkej a kraj spożcźił. Też żo druhe dary wot duchownych, snatych a krejnych pschecźelow pschepodachu abo wobhladowachu, mjes druhimi rjany najnowschi brevir wot k. biskopa, dwě ritualnej knisy wot kk. kapitularow, pysche mißale wot duchownych żobubratrow k. jubilara, kotrež bu pschi Bożej mschi też prěni krócź trjebane, nowe ziborium wot dobreho snateho, knihi sa Boże mschě po morwych s kraßnej dedikaziju wot k. kapłana Krause, żerbska votiwna tafla, wschelaka stwina nadoba, żwjecźatka a t. d. Nade wschitkimi tajkimi dopokasami luboscze bě k. jubilar tak hnuty, so se żylsami saßo a saßo wulku luboscź wschudżom żo wossjewjazu

wopominaſche. Pſchi wobjedźe ßo wjeßole ßławy ſakſkemu kralej, k. biſkopej a k. jubilarej wunjeßechu. Popołdnju pſchijědźeſchtaj tež kk. kapłanaj Auſt ſ Worklez a Kummer ſ Khróſćiz. Pſchiſpomnicź ßo hiſchće dyrbi, ſo je woßada a woßebje wjeß Ralbizy pod wuſtojnym nawjedowanjom wſcho cźiniła, ſo by ßwjedźeń doſtojnje pſchihotowała. Zyrkej a fara běſchtej ſ khorhowjemi w bamžowych, ßerbſkich, ſakſkich a němſkich barbach pyſchenej. Schtož jeno lěß, polo abo ſahrodki ſeleneho a kcźějazeho hiſchće ſkicźa, bě ßo wužiło ſa wulku mnohoſcź wěnzow a pletwow, po zyłych nozach běchu ßo wěnzy wike a druhe pſchihoty cźinike; móże pak ßo tež pſchipóſnacź, ſo je ßo wſcho to derje radźiło. Sso roſumi, ſo bu tež na ßwjedźeńſkim dnju tſělane (tež ſ tołkacźemi abo mörſarjemi). Wjecźor buchu hiſchće k. jubilar a hoſcźo ſ wóhnjoſtrojom (feuerwerk) pſcheßłapnjeni, kiž je ßo jara ſpodobał, kaž tež wuſchiknje pſchihotowany transparent: „To je tón dźeń, kotryž je ſcźinił tón Knjes". S tutymi ßłowami kónczamy ßwoju rosprawu a ſ wutrobnym pſchecźom: Bóh ſdźerž k. kanonikußa Benſcha hiſchće dołho pſchi mozy a ſtrowocźe, dopjelń wſchitke nutrne modlitwy, kotrež ßu duchowni bratſja, pſchecźelſo a woßebje jeho woßada ſ nim ſjenocźeni Bohu woprowali, a ſpožcź jemu po bohatych ſaßłužbach ſa cźaß a wěcźnoſcź tamnu krónu, kotraž njewjadnje, krónu wěcźneho žiwjenja!

Sſejmſki dopiß.

Draždźany, 15. novembra. Dokelž běchu w lětach do léta 1880 ſakſke krajne dokhody (nutſpſchińdźenja) we wſchelakim naſtupanju jara wotebjerake, dha dyrbjeſche ßo 50prozentny pſchirażk (to je: połojza) na dokhodny dawk pſchipłacźicź. Hewak ßo tež khóſty ſa wſchě hamtſkoßudniſke ſkutkowanja w kupnych, hypothekſkich a herbſkich naležnoſcźach wo 25 prozentow (wo 1/4) powyſchichu. Pſchi tym móżachu ßo jenož krajne wudawki, na kotrychž ſapłacźenju ßo po krajnej wuſtawje pjenjeſy požcźicź njeßměďa, někak wotwjeſcź. W tu khwilu je pak zyle hinak. Knjes miniſter finanzow je ßejmſkim ſapóßłanzam hižo ſakoń a wujednanje pſchipóßłak, po kotrymž ma ſpomnjeny pſchirażk zyle ſpanycź a toho runja tež ſchußejowy pjenjes (Chaußeegeld). Tola měni tójſchto ſapóßłanzow, ſo by ſchußejowy pjenjes hiſchće woſtacź móhł, dokelž wſchak móże tón, kiž wós a konje woßedźi a po ſchußejach jěſdźi, pſchi tajkej ſkładnoſcźi 12 abo 25 np. dacź. — — S zyła drje móże ßebi knježerſtwo na poniženje dawkow myßlicź, dokelž ßu ßo krajne dokhody wo wjele pſchiſporike. Tajke wjetſche dokhody mějachu woßebje krajne lěßy a želeſniży. Tež naſcha ſhorjelſko-draždźanſka želeſniza je w ſańdźenych lětach pſches 7 prozentow danje daka, ſchtož je pſchezo ſpomnjenja hódne, hdyž wěmy, ſo je ßo na jeje twarjenje a wuhotowanje nimale 32 millijonow hriwnow nałožiło. — Tež dokhodny dawk pſches półdra millijona wjazy wunjeße, hacź bě poſtajene. — S toho je widźecź, ſo ßu w Sakſkej krajne pjenježne wobſtejenja wjele lěpſche, dyžli pſched někotrymi lětami. Toho dla ßo tež mjes ratarſkimi ſapóßłanzami wo tym rěcźi, ſo by ßo tež gruntſki dawk wot 4 na 2 pjenježkaj poniził, ale hacź ßo to ſtanje, to naſchim lubym ratarjam hižo ſa wěſte ßlubicź njemóżemy. *H. K.*

Přilopk.

* S Budyſchina. Dla kralowſkich mjeninow bě tu 21. t. m. wojerſka reveilla.

* S Budyſchina. Na nowoſalzſkej dróſy je ßo ſańdźenu ßrjedu ſrudny podawk ſtał, kotryž ſ nowa na nuſnoſcź pokaſuje, ſo dyrbja ßo ſchwabliczki pſched dźěcźimi derje khowacź a wobarnowacź. Mjenowany dźeń wjecźor ßo mandźelſka tyſcherja Höpy, w tyſcherni želeſolijernje Goetjes & Schulze dźěłazeho, do ſnutſkowneho měſta poda, ſo by wſchelake potrěbnoſcźe ſa pſchichodny dźeń kupiła. Sswojej dwě małej dźěſcźi wona bjes tym doma ßamej woſtajiwſchi do jſtwy ſankny. Jako ßo žona domoj wrócźi, pſched ſtwinymi durjemi ſtonanje a žałoſcźenje ſaßłyſcha. Durje ſpěſchnje wotewriwſchi ßo jej hróſbny napohlad poſkicźi. Na ſchpundowanju ſchtyrilětny ßynk ſ wopalenym cźěłom morwy leżeſche. Mjeńſche dźěcźo bě hižom poł ſaduſchene a je ßo jenož pſches to ßmjercźi wutorhnyło, ſo macź w poßlednim wokomiku domoj pſchińdźe a je do cźerſtweho powětra donjeßy. S dźěſcźowych rěcźow ſhonichu, ſo je ſtarſchi bratr ſchwabliczki, ſa khachlemi wißaze, dele ſcźahnył a, ſ nimi hrajkajo, je ſažehlił. Pſchi tym ßo jeho draſta ſapali a płómjo jeho cźěło woßebje na bróſcźe a na brjuſche tak ſtraſchnje wopali, ſo hižom prjedy wumrje, hacź ßo macź domoj wrócźi.

* Rubjeżnikaj Juſt a Uhlich, kiž na pomjeſach Hornjeje a Delnjeje Łužizy ſakhadźeſchtaj, buſchtaj wóndano wot hrabinſkeho Solmſkeho hajnika Pößlera ſ Hußokeje ſ pomozu někotrych drjewopuſchcźerjow ſajataj a do jaſtwa w Grabinje dowjedźenaj.

* Pjecźlětna dźówcźiczka wěſteho Heiniga w Niederwieſy bě tam ſe ßwojej macźerju wóndano do jeneje bróżnje ſtupiła, dźež młócźaza maſchina dźěłaſche. Njejabzy dźěcźo ſ lěwej nohu do maſchiny pſchińdźe, kotraž kruch nohi wottorhny. Duž dyrbjeſche ßo druhi kruch tež wotrěſacź, holcźka pak to pſchětra a ßo w ßwojich dźěcźazych myßlach praſcheſche, hacź budźe jej Bóh luby Knjes tola ſaßo druhu nohu naroſcź dacź. Naſajtra pak wona wumrje, dokelž běſche wjele krwě ſhubiła.

* W Neuſtädtelu 9. novembra w nozy woheń wudyri, a hacź runje bě bórſy tójſchto ludźi k haſchenju pſchiběžało, dha ßo tola w dwěmaj hodźinomaj 5 domſkich a něſchto bróżnjow wotpali.

Klamowa a klachowa khoroſcź

je mjes ſkotom kublerja Handrija Žida a Pawoła Seilera w Bórku wudyrika. Sa to pak je tuta khoroſcź mjes ſkotom kublerja Michała Ponicha w Boſankezach, kublerja Jana Beera a žiwnoſcźerja Jana Krala w Cźemjerizach, a žiwnoſcźerja Mucźinka w Bjedruſku ſaſtała.

Dokelž je móſt na pucźu mjes Budeſtezami a Kóſkami doporjedźany, móże ßo tam ſaßo jěſdźicź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Locka, gaſofabrikſki dźěłacźer na Židowje, ſ Hanu Khryſtianu Scholcźiz tam. — Khorla Auguſt Ulbricht, wóſka, ſ Wylemínu Hanžu Langez, ſwudowjenej Weidnerowej na Židowje. — Handrij Kſchižank, khlamař-najeńk w Budeſtezach, ſ Hanu Wehliz ſ Dobruſche.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Martha, Khorle Auguſta Khěžnika, khěžerja pod hrodom, dź. — Ernſt Herman, Jana Auguſta Běbracha, kublerja w Jeńkezach, ß. — Hana Marja, Handrija Auguſta Jeremiaßa, žiwnoſcźerja w Delnjej Kinje, dź. — Ernſt Herman Jan, Jana Ernſta Pehſy, dohladowarja dźěłarnje na Židowje, ß. — Pawoł Herman, Bjedricha Hermana Wilda, fabrikſkeho dźěłacźerja pod hrodom, ß. — Ota Max, Iwana Weißbacha, khěžerja a pjekarſkeho miſchtra w Sajdowje, ß. — Marja Hedwiga, Khorle Auguſta Brody, ſchewza na Židowje, dź. — Selma Auguſta, Jana Auguſta Stangi, žiwnoſcźerja w Maleſchezach, dź. — Khorla Auguſt, Jana Khorle Heiny, žiwnoſcźerja w Delnjej Kinje, ß. — Ernſt Guſtav, njem. ß. w Zyżezach.

Pětrowſka zyrkej: Bjedrich Pawoł, Jana Mjedała, pohonca, ß. — Max Oskar, Jakuba Ernſta Dóržana, reſtawratéra, ß. — Marja a Auguſta, Mikławſcha Wicźaſa, pohonca, dwójniſkej dźowzy.

Katholſka zyrkej: Hana Martha, Bernharda Balzarja, murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. novembra: Jurij Khorla Joſef, Jana Khorle Handrika, tyſcheſkeho miſchtra, ß., 1 l. 5 m. — 13. Handrij Němſchka, pſchekupz, 44 l. 2 m. — Pawoł Jan, Jakuba Bjarſcha, murjerja, ß., 1 l. — 15. Jan Wicźas, bywſchi wojnař w Sſtonej Borſchcźi, 77 l. 7 m. 5 d.

Wjedro w **Londonje** 23. novembra: Mike.

Sa žónſke!

Hižo huſto ßmy žony a holzy ſkoržicź ßłyſcheli, ſo po naloženju toho abo tamneho poruczeneho ßrědka w měſto połóženja wjetſche bolosće ſaſtupichu. Toho dla bychmy chžyli wſchitkich tajkich, kiž maja trjeba wotewrjaże ßrědki naložecź, pſched tym warnowacź, ßo k wótrym wotwodźazym ßelam, wodźicźkam, pillam abo mixturam pſchiwobroczicź, ale jenož haptykarja R. Brandta ſchwajzarſke pille, wot prěnich mediziniſkich autoritätow poruczene, naložecź, a ßu wone w ſchachtliczkach po 1 mk. w ſnatych haptykach doſtacź.

Hellerowe hrajadła.

Wšelake wokrjesy wumělſtwa, mechaniki a industrije nimaja w swojej cyłosći žadyn druhi předmjet pokazać, kotryž so tak wubjernje k pěknemu **hodownemu daru** hodźi, kaž tute jako najdospołniše **Hellerowe hrajadła**, kotrež so na wšěch wustajeńcach, najposledy w **„Melbourne 1881"** a w **„Zürich 1883"** z **prěnim mytom** krónowachu.

Schtóž chże nowiny, ſa nawěſchtki najkmanſche (woßebite cźaßopißy), najlepje nawjedźicź, tomu poruczamy, ſo by ßo na **annonćowu expediziju Haaſenſtein & Vogler** w **Draždźanach, Wilsdrufferſtraße 24**, wobrocził. Sa **Budyſchin** a wokolnoſcź je w tutym měſcźe ſaſtupnik **M. Weiſer.**

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
17. novembra 1883.

Žitowy dowos: 2277 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hač M	Na bursy hač Pf
Pšeńca	50 kg.	9	52	11	1	10	71	11	1
Rožka	50 kg.	8	29	8	54	8	42	8	54
Jačmjeń	50 kg.	7	25	7	46	7	46	7	61
Wowš	50 kg.	6	50	6	90	6	70	7	—
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kg.	1	90	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	10	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sstóma	600 =	22	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 1164 schtuk, schtuka		8	—	20	50	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	4	70	4	80
Rjane wotruby		—	—	—	—	5	40	5	70

Khěža na pschedań.

Jena nowonatwarjena bydleńska khěža s dwěmaj dźělenymaj wobydlenjomaj a se sahrodu je na pschedań w Boranezach čišło 1. Płaćišna 3000 M. —.

Pschedawanje **proßatow** je ßo sapočało. **Proßata** a **běharje** (lejfarje) po 5, 10, 15 hač 36 mk. Proßata ßu woßebje rjane.

Knjejstwo w Lichanju.

Na knježim dworje w Hownjowje ßu **proßata** na pschedań.

Derje dźerżana **schijaza maschina** sa mužiku drastu a jene **pschirěsne blido** stej tunjo na pschedań. Hdže? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Kosaze kóžki,

kaž tež wschitke druziny druhich kóžkow kupuje po najwyschschich płaćišnach, a pschedawa molowpróšdne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka
na garbarskej haßy.

Tež ßo tam wschě druziny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Kosaze, nasymske, sajecze a **karniklaze kóžki** kupuje stajnje po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Czerstwe jerje,

schtuku po 4—6 np., porucza

Arno Möckel
na ßerbskej haßy čo. 13.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisка dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Wuhlopschedawarnja
Robert Philipp w Budyschinje
na garbarskej haßy 1

porucza cześcźenym tudomnym a wonkowskim wobydlerjam ßwoje najlěpsche **Mariascheinske** a **Oßegske** ßmołubłyschczate **kamjeńte wuhlo** w zyłym a po jenotliwym dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Dokelž budu ßo ßwěru prózowacź, mojich cześcźenych wotebjerarjow jenož se sprawnej tworu po wasy a měrje najtunischo a najlěpje spokojicź, proschn wo wobkedźbowanje. S najwjetschim pocześcźowanjom

Robert Philipp.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na ſnutsknej lawskej haßy

porucza w najwjetschim wubjerku po najtunischich płaćišnach:

plüsch, lama, póllama, barchent, wolldick,

kaž tež **drastne tkaniny, shawlowe** a **hlowjaze rubischka** kóždeje druziny w najnowschich mustrach.

Konjaze deki

porucza dobre a najtunische

Eduard Hartmann
na ſnutsknej lawskej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 np. dostacź:

Pschedzenak.

Protyka sa Sserbow na pschestupne lěto 1884.

Njekaschluj! Jenoż prawe s tej ſnamku:

Ssłodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pśches wjeleliczne dźakne pißma dopósnate, dopokasane a najlěpsche diätetske ßrědki pschi kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscźi, sażwanju, schiju- a bróstbolenju, wot najjednorscheho katarrha hač k ßuchoczźinje. — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež dźakne pißmo Jeho Jaßnoscze němskeho khěžorstwoweho kanzlerja wjercha Bismarka.

* Extrakt bleścha po 1 mk., 1,75 a 2,50. Karamelle měschk 30 a 50 np. — Dostacź w Budyschinje pola J. G. Klingst Nachfolger a pola bratrow Měrschow na žitnych wikach.

Tučne ßwinjaze mjaßo punt po 60 np.,
czerstwe tučno pt. po 70 np.,
tuk pt. po 70 np.,
ßuschene tučno pt. po 80 np.,
dobru běku kołbaßu pt. po 70 np.
pschedawa

Otto Pötschka, rěsniski mischtr
na kotołnej haßy pódla piwarskeje restawrazije.

Wulki sklad khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.
Wschě druziny, derje ßłodźaze, porucza

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawskej haßy 6.

Kharty k hraczu

(knihu po 36 a 32 kopjenach) porucza najtunischo

pschedawarnja
khěž. straßburgsk. tobakoweje manufaktury
w Budyschinje.

Wobluki

wokoło wobrasow we wschěch druzinach tunjo dźěła

poslocźeŕ **Adolf Grundmann**
na lawskich hrjebjach
pódla wudawarnje Serb. Nowin.

Ssrjedu 28. novembra l. l.

hermank w Wulkich Sdžarach,

pola hosćeńza „k winowej kiczi“ pschi schußeju.

W Budyschinje, 10. novembra 1883.

Cżesćcżenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosćze s tutym najpodwólnischo wosjewjam, so sym dźenża wjele lět tudy wobstejazu **optiſku dźĕlańnju** a **pſchedawańnju knjeſa Adolpha Wagnera** pschewsak a tu samu pod firmu

Gustav Klöppel,

prjedy **Adolph Wagner,**

w snatym sprawnym waschnju mojeho knjesa prjedownika dale powjedu. S dobom sjenocżam s tej samej

mechaniſku dźĕlańnju,

kotruż cżesćcżenym Sserbam s tutym najnaležnischo porucżam.

Gustav Klöppel,
optikus a mechanikus.

Konditańnja a khofejownja
Roberta Mücke

na hoschiz haży a rózku ſeminarſkeje dróhi.

Wschĕdnje nowe **pjecżwo** we wulkim wubjerku, **symne** a **cżopke picża** kóždeje druźiny. Wulki ſklad **ſſ. póprjanzow, zokrowych tworow** a wożebje rjanych **hodownych wĕzow.**

Wschitke **kwĕtkowe wonjeſchka** (bouquety), **palmowe halosy, njewjesćińske wĕnzy** a **wonjeſchka** s morwych a żiwych kwĕtkow stajnje wobstara

sahrodnik **Paul**
na knjeżim dworje w Lichanju.

Khofej

wot najtuńischich hacż do najlĕpschich druźinow, jara derje ſkłodźazy, porucża

Hermann Klemm na bohatej haży.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now.“ po **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**
Prĕni, druhi a třeći zešiwk.

Wot najwjetſcheje ważnoſcże ſa

wocży kóždeho.

Tuta jenoż ſama wĕrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbrettenbachu w Thüringſkej je wot lĕta 1822 ſwĕtoſławna.

Dostacż w flakonach po 1 marzy w hrodowſkej haptyzy knjeſa E. Menznera w Budyſchinje.

Rjech ſebi pak kóždy wĕſcże jenoż wo wĕrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta żada. Zanu druhu.

Wucżahi s listow: Knjeſej **Tr. Ehrhardtej.** Każ wĕcże, ſym loni junu ſebi Waſchu **prawdźiwu dr. Whitowu wocżowu wodźiczku** pſchinjeſcż dał, kotruż nĕkotſi s mojeho pſchecżelſtwa nałożowachu, kiż Wam nĕtko najluboſnischi dźak praja. (Skasanka.) Górow, ſchubinſkeho wokrjeża, junija 82. Rudolf Barż. Dale: Dokelž je mi **prawdźiwa dr. Whitowa wocżowa wodźiczka,** mi wot Waż pósłana, hižo prjedy pschi rheumatiſkim ſahorjenju wocżow dobru ſłužbu cżiniła, proſchu (Skasanka). Erfurt, ſeptbr. 82. Madlena Skemnitiuſa na janſkej haży.

Wſchĕ druźiny **ſerbſkich** a **němſkich protykow, kmótſtinſkich liſtow** wot 6 np., **ſpĕwanſke knihi** s wulkim a dróbnym pišmom, derje swjasane, po tunich płacżiſnach porucża

Bernhard Gelbe
pschi mjaßowym torhoſchcżu 4.

„Melbourne 1881.“ — I. myto — „Zürich 1883.“

Hrajadła

4 hać 200 kuskow hrajace; z expresiju abo bjez njeje, z mandolinu, bubonom, zwónčkami, kastagnettami, njebjeskimi hłosami, harfu atd.

Hrajace tyski

2 hać 16 kuski hrajace; dale necesäry, cigarrowe ſtejadła, šwajcarſke kněžki, fotografijowe albumy, pisadła, rukajcowe kašćiki, listywobcżerje, kwĕtkovazy, cigarrowe etuije, tobakowe tyski, dźĕłoblida, bleše, piwne škleńcy, stólcy atd., **wšo z hudźbu. Stajnje najnowše a najlĕpše, wosebje kmane k hodownym daram, poruča**

J. H. Heller, Bern (w Šwajcarſkej).

Jenoż direktne kupjenje rukuje za prawdźiwosć; illustrowane płaćiznow listy scżelu franko.

100 najrjeńſich wudźĕłkow w hódnoſci 20,000 frankow ſo mjez kupowarjemi hrajadłow wot nowembra t. l. hać do 30. haprleja 1884 jako prĕmije rozdźĕla.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje **njedźelu 2. decembra** swoju zhromadźiznu. Knjez Krawc z Draždźan přijědże a budże zajimawy přednošk dźerżeć. Prosymy toho dla wo bohaty wopyt.

Předsydstwo.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje za tydźeń, **1. njedźelu adventa, zhromadźiznu.** Přednošk wot k. kantora Hatnika z Bukec: „Luther jako reformator.“ Wšitke sobustawy so k tutej zhromadźiznje nanajležnišo přeprošuja. Hosćo su witani; započatk w 4 hodź.

Předsydstwo.

Wopilſtwo!!

Tutón ſbożokażeŕ njeliczomnych ſwójbow hodźi ſo wuhojicź. Najlĕpschi a najwĕſcżiſchi ſrĕdk mam ja pſche to.

Tež tak, ſo picżk ſam niczo wo tym njewĕ, ſo rucże a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyschinje na ſnutſknej lawſkej haży 6.

W Scżijezach cżišćo 8 je **ſtwa** s komoru na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicź w Hnaſchezach cżišćo 16.

Na dróſy s Bobolz do Budyschina je so **pſchedeſchcżnik** namakał. Wón je saßo dostacź w Bobolzach cżišćo 20.

Wutrobny dźak!

Dokelž ſmoj s Bożej pomozu saßo natwarikoj, cżujemoj so nucżenaj, ſwój najwutrobniſchi dźak wuprajicź wſchitkim tym, kiż su naju po wóhnjowym njeſbożu wot 30. dezembra l. l. s jĕdźu, draſtu a pjenjesami s daloka a s blíſka tak bohacże wobdarili, tež wſchitkim tym, kiż so po naſchim ſkocże tak pſchecżelnjwje horjebjerjechu. Toho runja dźakujemoj so wutrobnje wſchitkim, kiż su naju pſchi nowotwarbje s fórami a rucżnym dźĕłom ſwjeżeleli. Tež wutrobny dźak gmejnam w Hrubocźizach, Tſĕlanach, Wurizach, Jeńkezach, Rabezach, Torońzy, Srĕſchinje, Raſchowje, Błohaſchezach, Bolborzach s wokolnoſcżu; woßebity dźak knjeſej kublerjej Pjechej w Hrubocźizach ſa wobydlenje a hródź, namaj tak lubosnje poſkicżenej, toho runja knjeſej Handrijej Gröſchi a knjeſej Auguſtej Wicżaſej tam, każ tež wutrobny dźak wyßokocżeſcżenemu k. ryczerkublerjej Schönje nad Jaßeńzu ſa dobrotu, namaj wſchelako wopokasanu, toho runja tež wyßokocżeſcżenemu hrabi s Lippe nad Cżichońzami. Wyſche toho hiſchcże wutrobny dźak knjeſam kublerjam Henczej w Dźĕżnikezach, Henczej w Wulkich Debßezach, Bährej w Błohaſchezach, Janej Schmoke w Leſchawje a knjeſej Lehmannej w Janezach. Woßebje tež wutrobny dźak wyßokocżeſcżenemu wobydleŕſtwu Budyschina a Zidowa ſa dary, namaj tak bohacże ſpożcżene. Bóh luby Knjes chżyk wſchitkim bohaty ſarunaŕ bycź a jich pſchede wſchitkim njeſbożom hnadnje ſwarnowacź.

W Hrubocźizach, 24. novembra 1883.

Khorka Langa a mandźelſka.

(K tomu cżišću jena pſchiloha.)

Pschiłoha k czišłu 47 Serbskich Nowin.

Sobotu 24. novembra 1883.

Wupschedawanje.

C. Langermann w Budyschinje

na ßerbßkej haßy cžišło 12

wulku dźělbu **nadwoblekarjow, mužßkich** a **hólczich wobleczenjow** po ßměßchnje tunich płaczišnach porucza. Skasana drasta po měrje ßo khwatnje a tunjo seschije.

Emil Lorenz

w Budyschinje

na bohatej hasy 7,

najtunischa pschedawarnja staplowych tworow:

koschlowe barchenty woßebneje dobroscze, łóhcź hižo wot 20, 23, 26, 32 np.;

jakowy biber, łóhcź 28 np.;

ßuknjowe tkaniny, półwołmjane, łóhcź 38 np.;

7/4 **schěroke ßuknjowe tkaniny,** cžistowołmjane, hładke a karrirowane, łóhcź 105 np.;

8/4 **schěroke lama** (hładke), **köpr, diagonal, velour** atd., kraßne mustry, łóhcź wot 68, 80, 120, 150 np.;

dwójny lüstr, jadrna twora, łóhcź wot 18 np.;

diagonale w cžerstwych rjanych barbach, łóhcź wot 30 np.;

8/4 **schěroke kaschemiry,** cžorne a barbite, łóhcź wot 70 np.

Wulki skład wołmjanych, židźanych a połžidźanych **rubischkow** po płaczišnach, wo prawdźe jara tunich. Woßebnu kedźbnosć saßłuža wysche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koschle

sa mužow, žónske a dźěcži, derje pschileżaze, trajnje dźělane a s najlěpschich stoffow.

Wikowarjo a wikowarki dostanu woßebite płaczišny.

Wulki wubjerk

konjazych krywow

wot 2 mk. 25 np.,

hotowe kožane fale

wot 2 mk. 50 np.

porucza ßedlarski mischtr **T. Albert**

na hornczerskej haßy.

Deschczomantle, žakety, rubischeža atd.

we wschěch modernskich barbach derje a trajnje pschebarbja

parna barbarnja W. Kelling.

Raiß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,

w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,

ff. margarin-butru w snatej dobroscži

porucza po zyłym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,

„ po 6 np., „ „ 75 „

ßu dostacž pola

Gustava Posera na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,

„ paleny „ „ 100 „

pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Zokorowy syrop wubjerneje ßłódkoscze, punt po 18 np.,

jerje w ßudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., schtuka po 4—10 np.,

khofej po starych tunich płaczišnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacž do 140 np., pschi wotewsaczu 5 puntow s druzˇiny po 70 np. a wysche je kóždy punt 5—10 np. tuńschi,

paleny khofej, punt po 84, 90, 100 hacž 200 np.; paleny khofej po 84 **np.** dyrbi ßo ßwojeho **dobreho ßyłneho ßłoda** dla woßebje poruczecž.

Pódla toho poruczam płaczišny hódnu dźělbu wobschkodzeneho **rolkateho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khežorski wolij** po najtunischich płaczišnach.

Adolf Rämsch,

kolonialtworowe khlamy pschi butrowych wikach.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Turkowske a cžeske ßłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Wupschedawanje.

Dźelbu konschich **rubischczow na hłowu, taillowych rubischkow** a **kapotow** ſ wołmy a mohära pschedam, ſo bych ſ nimi wurumował, po kóždej jenoż někak ſpodobnej płaczíſnje. Ja czinju woßebje na to kedźbne, ſo ßu to wulke **kemſchaze** rubiſchka na hłowu a ſo ßo ſ tym ſkładnoſcź dawa, wo prawdźe něſchto tunjo kupicź.

M. Th. Pech

na hłownym torhoſchczu, pódla měſchczańſkeje haptyki.

NB. W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Mój wulki ſkład hotowych

žonjazych a mužazych pjelzow, muſow, boaßow,

kaž tež wſchelakich **pjelzowych kóžkow** proſchu ja pſchi potrjebje dobroczíwje wobkedźbowacź.

H. Langa

9 na žitnych wikach 9

ſ napſchecźa ſloteje. hwězdy.

NB. Skaſanja ßo na najlěpje wobſtaraja.

Heinrich Dreſcher w Wojerezach

na ſtokomorowſkej haßy

porucza hacź na dalſche

jenoż cziſte derjeßłodźaze khofeje palene **100 np., 120, 140—200 np.,**
toho runja „ njepalene **80 np., 90 hacź 150 np.,**
ff. raffinadozokor zyły pt. **45 np.,** w kehelu tuniſcho,
do. mlěty „ **42 np.,**
f. lompozokor w kruchach wot 6—7 pt. (zokor ſa pcjołki) pt. **42 np.,**
farinozokor 36—40 np.,
ff. zokorowy ſyrop pt. po **25 np.,**
jadrojte mydła zyłe ßuche pt. **40** a **48 np.,**
pópjeŕ, korjenje, zymt, zyłe cziſte **(ßamotołczene)** } najtuniſcho,
najlěpſchi hamburgſki ßwinjazy ſchmalz } najtuniſcho,
prima margarinbutru } najtuniſcho,
jerje małe ſchótſke 3 ſcht. **10—12 np.,**
crown- a fellowo jerje jara rjane po **6—10 np.,**
dobre wotležane **zigarry** po wſchelakich płaczíſnach,
žitne palenzy 30 % litr wot **22** hacź **55 np.,**
ßłódke dwójne palenzy litr **50 np.,**
ff. liqueury litr **100—120 np.,**
petroleum 15 np., pſchi **10 pt. 14 np.**

Pſchi wotkupjenju wjetſchich dźělbow poměrnje tuniſcho.

Rjane konjaze deki

ſchtuku wot mk. 2. 25 porucza

W Budyſchinje. Ludwig Kuhlmann

nětko ſ khlamami w kupnizy, nutſkhód ſ hłowneho torhoſchcza.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woſtarne ßwěžy, wóſkowe ßwěžy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokołonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móża ßo czeſczene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſcheßwědczicź.

Hermann Puy

na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczíſnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.

Pſchecźelne ßerbſke poßłužnje.

Sa

ßedłarjow a tapezirarjow!

Matrazowe drele w wulkim wubjerku,
kožoplat, czorny a pißany,
płachty ſa pokrycźe woſow,
ſofowe poczehnjenja, damaſtowe a ripſowe,
woſowe ripſy, ſchěre a módre,
po wurjadnje tunich płaczíſnach.

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje, na kupnizy (gewandhaus), nutſkhód na torhoſchczowym boku.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Wyššeho stablěkarja dr. G. Schmidta

ßłyſchny woliż

ſahoji rucźe a zyłe **chroniſku hłuchoſcź, wuchoſpław, wuſchikakanje, tež w najſtarſchich ſaßaklych padach! Wobczežne wuſchiſchumjenje a łóhke czežkoßłyſchenje ßo hnydom wotſtroni,** kaž ſta originalnych wopißmow wobßwědcźa. — Płaczíſna bleſche ſ wukaſanjom 3,50 mk.

Hłowny ſkład a engros-pſchedań ma haptykar

L. Heinemann

w Shorjelzu = Görlitz, Elisabethſtraße 43.

Jurij Valtin w Wojerezach

porucza:

khofej njepaleny, punt po 80—150 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow wo 5 np. tuniſcho;
paleny khofej, punt 1,00—2,00;
zokor, zyły a dróbny, po najtuniſchich płaczíſnach. Wubjerny twjerdy **„ff. khěžorſki raffinade“;**
ſyrup dobry zokorowy 20—40 np.;
petroleum, pſchi 20 puntach 14 np. ſa punt; — tež wſchitke druhe twory w najlěpſchej dobroſcźi a po wſchomóžno tunich płaczíſnach.

Pſchecźelniwe ßerbſke poßłužnje.

NB. Agentura Serbskich Nowin a druhich ßerbſkich czaßopißow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 1. decembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždżan pišaja, so je khorowatosć prynza Alberta tak wotewsała, so šmě šo wón wschědnje wonka khwilu wokoło wosyć dacź. — W druhej komorje sakskeho šejma jednachu w tychle dnjach wo nowy hórski sakoń, wot ministerstwa k wuradźowanju pschedpołoženy. — W druhej komorje je šo wóndano do sakońdawazeje kommišije sapóšłanz Kerk jako šobustaw wuswolił. To je wulka čjesć sa nascheho šerbskeho sapóšłanza, pschetož tuta kommišija je tak ważna, so šo kóždy do njeje njewuswoli.

— S Barlina pišaja, so běsche šo Jeho Majestosć khěžor Wylem na Letzlingenskej honćwje trochu sasymnił, tak so jemu lěkarjo radźachu, wó jstwje wostacź. Khěžor też jedyn dźeń tak cźinjesche, tola hižo na druhi běsche sašo tak cźerstwy, so móžesche šo na wotewrjenym wosu wonka schpazirom wosyć. — W pruskim šejmje šo w tu khwilu wo nowy dawk jedna. Ministerstwo je mjenujzy namjet stajiło, so bychu sapóšłanzy dawk pschiswolili, kotryž bychu kapitalistojo (bohacźzy) po měrje šwojeho pjenježneho samóženja dawacź měli. Ta strona, kotraž s kapitalistami dźerži, je pschecźiwo tutemu dawkej smyšlena a měni, so by šo wjele wjazy wot kapitalijow, kiž w leżomnostnym wobšedźeństwje (Grundbesitz) tczi, tajki dawk dawacź dyrbjał. Ta strona pak, kotraž s ratarstwom dźerži, měni, so by dawk, na kapitalije położeny, zyle prawy był, dokelž je wunoschk s kapitalijow stajnje wěsty, wunoschk ratarstwa pak stajnje dosć njewěsty. Kotra strona dobudźe, njeje hischcźe wěste. — Pschedšydstwo pruskeho šejma měješe 27. novembra pola khěžora awdijenzu. Tutón, kaž bě widźecź, wschón cźerstwy, rěcźeše s pschischedschimi knježimi też wo krajnych dokhodach a wudawkach a wošebnu spokojnosć s tym wupraji, so je po dołhim cźašu skónczńje krajne sliczbowanje bjes njedostatka wobsanknjene, haj so wone hischcźe wusbytk pokasuje. Hewak wobkrucźesche khěžor jako zyle wěste, so budźe połny měr knježicź, k cźemuž wošebje to dopomha, so je nowe twjerde pschecźelstwo mjes Rušowskej a Němskej wobsanknjene. — Pucźowanje pruskeho krónprynza je šo hacź dotal krašnje radźiło; jenicźka njespodobnosć běsche ta, so krónprynzowe łódźe blisko Schpaniskeje šylne wichorjenje doscźahny, tak so wón wjecźor na kraj wustupicź njemóžesche, ale to hakle nasajtra rano sčzini. Wón pak w měsćze Valenciji wustupi, hdyž běsche jemu k cźesći pucź wot pschistawa hacź do kralowskeho hrodu s wjetscha wot kěraširow wobšadźeny; lud s mozu šławu wołasche a knjenje a knježny s rubischkami machachu. Krónprynz šo jim lubjesche, pschetož bě šłyschecź, kak mjes šobu rěcźachu: „Wón je wo prawdźe kaž wjerch; a kajki je rjany muž a kak pschecźelniwje wokoło šo shladuje!“ Pschejěsd s Genuy, hdyž bě krónprynz do łódźe stupił, hacź do Valenzije, trajesche něhdźe 72 hodźin. Na kralowskim hrodźe w Madridźe jeho jara pschecźelnje witachu, wošebje sta šo to wot knjenje kraloweje, kraloweje macźerje a wowki. Wjecźor bě krónprynz w dźiwadle, hdyž bu jemu něktory krócź šława wunješena. Nasajtra jemu k cźesći kral s 15,000 wojakami pyschnu paradu wotdźerža, pschi kotrejž šo pruska narodna hymna piskasche. Też pschi tutej składnosći jemu lud šławu wołasche. Wón bě w uniformje pomorskich kěraširow. Njedźelu běsche krónprynz w evangelskej Božej šlužbje, hdyž duchowny Fliedner němski prědowasche. Popołdnju dyrbjesche krónprynz pschihladowacź, kaž schpanišzy khumschtarjo s njemdrymi bykami wojuja, a potom běsche na kralowskim hrodźe pyschna hoscźina. Nasajtra krónprynz s kralom akademiju prawisnistwa wopyta, a šo akademizy njemało dźiwachu, jako wón na to spomni, so je doktor prawisnistwa. Woni jeho drje toho dla sa cźešneho šobustawa šwojeje akademije pomjenowachu. Na šlědowazych dnjach je krónprynz wschelake hrody a też šušodne města wopytał.

Awstrija. Awstriski krónprynz Rudolf a jeho knjeni mandźelska staj 26. novembra do Prahi pschijěkoj, so byschtaj tam cźěske narodne dźiwadło wopytakoj. Lud jeju na wšach se šławuwołanjom witasche a to šo potom też wjecźor něktory krócź w dźiwadle wospjetowasche. Pschi tutej składnosći krónprynz Rudolf k direktarjej dźiwadła w cźěskej rěcźi prajesche: „Wy macźe nětko wulke, rjane a pyschne dźiwadło, wošebne mozy a dobru hudźbu. Wułožki šu wschak wulke byli. Ja Wam pscheju, so by šo dźiwadło stajnje derje wopytowało.“

Franzowska. Franzowske nowiny šu nimale sastałe na to bórcźecź, so je šo pruski krónprynz do Schpaniskeje podał. Franzowsojo maja wschak też nětko druhu staroscź, pschetož chinesyski khěžor Anama dla po jich woli cźinicź nochze, ale Franzowskej s wójnu hrosy, je-li so ta w anamskim kraju dale stupi, hacź šo jemu lubi. Franzowske ministerstwo chze toho dla wjazy wójska do Anamskeje pósłacź.

Jendźelska. Jendźelcźanam šo ta powjescź s zyła njespodoba, so by šnadź wójna mjes Chinesyskej a Franzowskej wudyricź móhła, pschetož jich pschekupstwo a wikowanje by psches tajku wójnu žałošnje schkodowało. A wysche toho šo jim też naležnosće w Egiptowskej njelubja. Woni chzychu, so bychu pjenjes salutowali, šwoje wójsko s Egiptowskeje domoj powołacź. Nětko pak je šo stało, so je tak mjenowany muhamedanski falschny profet wójsko, wot egiptowskeho knježerja na njeho pósłane, do cźista sbił, tak so je wot tutoho egiptowskeho wójska lědy 5—6 wojakow wysche wostało. Nětko je strach, so naspomnjeny profet se šwojimi ludźimi na Egiptowsku pschicźehnje. Jendźelcźenjo njebudźa toho dla šwoje wójsko s Egiptowskeje domoj powołacź móz, ale budźa je drje tam wjele wjazy hischcźe powjetschicź dyrbjecź. — Powjeda šo, so je falschny profet hižo mužow wupósłał a to k tomu, so bychu Egipcźanow na Jendźelcźanow schcźuwali.

Ssejmſki dopiß.

W Draždźanach, 27. novembra. Jedyn tych ſakonjow, kiž wožebje ratarſtwo nastupaja, je drje tón wo konjekowanju, kotryž je žo wóndano ſapóßłanzam ſakſkeho žejma k wujednanju pſchedpokožił. My toho dla ſa nuſne dźeržimy, naſchim lubym ratarjam wuſwolerjam ſ njeho najwažniſche žobu dźělicź. — W § 1 (w prěnim paragrafu) rěka, ſo wot 1. januara 1885 jenož tajzy kowarjo konje kowacź žmědža, kiž žu to hacź dotal cźinili abo žo wot wěſteje kommißije w kowanju pruhowacź dali a tajke pruhowanje wobſtali. § 3 praji: Je-li něchtón, kiž je njepruhowany, w kowanju ſaſtanje, ſechze pak to žame poſdźiſcho ſaßo cźinicź, tón to njeßmě, khiba ſo žo prjedy pruhowacź da a pruhowanje wobſteji. A w § 4 je prajene, ſo tón, kiž bjes wobſtateho pruhowanja kowa, ſakońſku ſchtrafu dóſtanje. — Tajke pruhowanje wotpokoži žo pak w draždźanſkej ſkotolěkarſkej ſchuli, pak pſched krajnoſtawſkej kommißiju w Minakale, kaž je hacź dotal w Łužizy waſchnje byko. Hdźe pak kowarjo konjekowanſku wuſtojnoſcź nawuknu, kaž žo to pſchi pruhowanju žada, to je kóždemu ſawoſtajene. — Pruhowanje wobſteji w wudźěłanju dweju jednoreju pódkowow a w wobkowanju konja, k tomu pſchiwjedźeneho; dale pak też w wudźěłanju woßebiteje pódkowy ſa njeporjadne abo khore kopyto, kaž też we wſchelakim ertnym napraſchowanju wo ſtrowym a khorym kopytu. — Schtóž tajku pruhu derje wobſteji, diplom jako konjekowarſki miſchtr (Hufbeſchlagmeiſter) dóſtanje a žmě tajke wuſnamjenjenje też w pißmach abo w firmje nakožecź. Pſchi jednorym wobſtacźu pruhi dóſtanje žo jenož pomjenowanje „pruhowany konjekowar (geprüfter Hufſchmid)“. — Sa pruhowanje ma žo w Draždźanach 14 mk. ſapłacźicź, w Minakale pak drje woſtanje, kaž je dotal; mjenujzy pruhowanje je darmo. — — To žu najwažniſche poſtajenja tutoho ſakonja, tola je móžno, ſo žo pſchi jeho wujednanju to a druhe w nim pſcheměni. A žerbſzy ratarjo nam drje dowola, hdyž jim w žwojim cźaßu naſpomnimy, ſchto je žo w nim pſcheměniko abo pſchiſtajiko. *H. K.*

Jeno junu pjany.

(Pokračowanje.)

Lěßnikej pſchińdźe na dobo ſpěſchna myßliczka; hdy by žam ſ tajkejle patronu ſtaru ſtudnju potſělicź móhł! Kaž dźěłacźer powjedaſche, dyrbjała jeniczka patrona w ſtudni wſcho do hromady rosmlěcź.

Hdyž wſchitzy ſtawachu, ſo bychu ſaßo na dźěło ſchli, ſdźerža Lěßnik dźěłacźerja, kiž bě patronu pſchinjeßł, ſa ruku. Powjedaſche jemu, ſo chzył rady ſtaru ſtudnju ſaßypacź, wulkeje hłubokoſcźe dla pak žo hiſchcźe njeje k tomu pſchihotowacź móhł. Na to woprascha žo, kaž niczo ſ toho, hacź njeby móhł ſ patronu ſtudnju powalicź.

Dźěłacźer bě hnydom ſwólniwy, jemu patronu wotſtupicź.

Duzy domoj dychaſche Lěßnik ſaßo lózo; nětko dźě mějeſche žrědk, ſ kotrymž móżeſche na dobo žwědka žwojeje ſtóſcźe ſniczicź. Njech by Twjerdak poſdźiſcho prajił: Ty žy namakany nóž do ſtudnje cźißnył, ty žy ſtudnju, dokelž ja wo tym wjedźach, ſpowalał, ſo by tak njekniczomny nóž ſnicził! wón njemóżeſche to wjazy dopokaſacź. Jeno jena wěz cźinjeſche jemu ſtaroſcź. Po dźěłacźerjowych rěcźach naczini rosbuchnjenje patrony wulku haru; kak dyrbjał tu žwojim ludźom wukłaſcź? Njeby žnadź napoßledku roſumniſcho byko, hdy by ſtudnju, kaž Twjerdak radźeſche, ſe ſemju ſamjetał? Ale potom woſta nóž kaž prjedy w ſtudni, a ſemja móhła žo ſaßo ſ lóhka wumjetacź! Ssam ſe žobu njemudry pſchińdźe domoj.

Wjecźor žo pſchibliži a bywaſche po domje a po dworje cźicho; cźeledź dźěſche k měrej, Handrij a Hańža prajeſchtaj dobru nóž a też Lěßnik dźěſche do žwojeje komory. Tola njecźujeſche mucźnoſcźe w žwojich ſtawach, ſtrach pſched njeſbožom bě jeho njeßměrnje roshorił. So by cźerſtwy powětr žrěbał, wotewri wókno a hladaſche do cźmoweje nozy. Saßo žutaſche ſe žwißlow žowa. Sa lěßom, kotryž pſchecźiwo módremu, ſ hwězdami pokrytemu njebju dźiwnje woteſtawaſche, ſtupaſche tokſta murja mróczelow na njebjo. Bórſy roſžwětlachu žahke błyſki mróczna, dołho njetrajeſche a też dudławy hrimot rosdrě nózny cźiſchinu. Tole Lěßnika na dobo tak ſawjeßeli, ſo by móhł wótſtje ſawyſkacź; naſtawaze njewjedro móżeſche jemu pſche wſchě ſadźěwki pomhacź. Mróczna wjeſechu žo cźim dlěje cźim ſpěſchniſcho bliže, na dobo wudyri wichor ſ wulkej mozu; minuty dołho ſdachu žo njebježa ſ błyſkami kaž palaze, pódla hrimot žałoſtnje hołkotaſche. Lěßnik bě žo rosmyßlił. Hrabnywſchi patronu dźěſche po ſkhodźe dele do dwora, pſchiwjaſa ju na cźeźki kamjeń, ſo by žo w ſtudni na nim rosraſyła. Ani žiwe ſtworjenje žo njehibaſche, hdyž po dworje k ſtudni krocźeſche. Na to ſwjaſa kamjeń ſ patronu na dołhi powjas a puſchcźi jón pſches wobhrodu někotre łóhcźe do ſtudnje. Potom wrócźi žo ſaßo k khěžnym durjam, ſ jenej ruku powjas žylnje naczahujo, ſ druhej ſ kuluſchka wotkułkujo. Pſched khěžu wucźeże nóž, pſcherěſny powjas, kamjeń a patrona padźeſchtaj do ſtudnje. Lěßnik ſkoczi ſpěſchnje do khěže a ſapraßny ſa žobu durje. Na dobo naſta žałoſtny hrimot, ropot a ſchumjenje, kaž by žo zyła ſemja ſatſchaßowała. Khěžne durje khodźo klepotachu, wokna ſchcźerczo padachu. Se ſtrachom tſchepotajo khwataſche Lěßnik po ſkhodźe horje.

Nětko naſta ſ dobom žiwjenje po dworje. Naſtróżany Handrij běžeſche prěni won, Hańža pſchińdźe na wſchěch ſtawach tſchepotajo ſe žwojeje komory, praſchejo žo nana, kotryž runje nimo njeje ſa Handrijom ſaßo dele khwataſche, ſchto je to do ſtraſchneje hary. Nan wotmolwi jenož ſ krótka troſchtujo, ſo njeje niczo ſke, a běžeſche dale.

Po dworje běhachu hižo wotrocźzy a dźówki ſ latarnjemi do hromady; do jich ſtrachoſcźiwych rěcźi a praſcheni měſchachu žo wujo a harujo hróſbne pßy.

Mjes tym bě Handrij k ſtarej ſtudni bliſko pſchiſchoł, a tu ſpósna ſ dobom winu dźiwneje hary. Wo wobhrodźe ſtareje ſtudnje njebě niczo wjazy widźecź, ſtudnja bě nimale hacź do wjercha ſaßypana.

Cźeladnizy wobhladowachu žebi to ſ němej bojoſcźu. Nichtó nad tym njedwělowaſche, ſo je błyſk do ſtudnje dyrił, wſcho rosdrěł a ſpowalał.

Nahły deſchcź wuhna wſchěch ſaßo do twarjenja; dokelž njewjedro wjazy tak ſtraſchne njebě, hladaſche kóždy ſaßo měra. —

Pſchichodnu njedźelu wjecźor pſchińdźe Twjerdak ſaßo k Lěßnikezom. Dźiwny poßměwk pſcheběža jemu po wobliczu, hdyž bě wot paſtyrja, kiž žwoju trubku kurjo do lěża dźěſche, ſhonił, ſo je błyſk do ſtareje ſtudnje dyrił.

Lěßnik drje bě Twjerdaka hižo naſdala hicź widźał, a pſchińdźe jemu po dworje napſchecźo. „Njeje wěrno?“ rjekny Lěßnik žmějo na ſaßypanu ſtudnju pokaſujo, „ja mam tola też hiſchcźe ſboże! Waſche žłowa wo njeſtrowoſcźi płunow njedachu mi měra, myßlach hodźiny dołho, kak bych tomu najlěpje a najſpěſchniſcho wotpomhał, nětko je błyſk wſcho ſrumował!“

„Błyſk?“ wotmolwi Twjerdak maſnje, „ja drje chzu wam wěricź, ſo je wam to błyſk k woli ſcźinił, ale ſchcźěpki, kotrež w ſahrodźe leża, a žama ſaßypana ſtudnja pokaſujetej, ſo je też hiſchcźe druha pomoz móżna była.“

„Wukkadujcźe žebi, kaž chzecźe“, wotmolwi Lěßnik ſymnje, krucźe hajnikej do wocźow hladajo; na to pſchiſtaji hiſchcźe hanjo: „Schkódnym płunam je nětko pucź ſakaſany, a też ſłych duchow, kotrež móhli, kaž praješchcźe, hiſchcźe njenadźizy haru ſehnacź, njetrjeba žo nichtó wjazy bojecź!“

„Měnicźe?“ woprascha žo Twjerdak dźiwnje žo poßměwajo. „Wy rěcźeſchcźe prjedy wo žwojim ſbožu, njech dha wam też ja žwoje wupowjedam: je dźiwnje, ſo mam ja to ſboże, w lěžu lute noże namakacź.“ Prajiwſchi wucźeże ſ kapſy nóž, pſched kotrymž žo Lěßnik tak ſtróži, ſo wſchón ſarża.

„Kak móżecźe mje jeno ſa tak hłupeho měcź“, hanjeſche Twjerdak, a wócźzy žo jemu tak rjez paleſchtej, „ſo wam mi a tebi niczo woßudny nóž dam? Ja derje wjedźach, ſchto ſ nim ſworacźe, a waſche dotalne ſadźerženje je moje myßle dospołnje dopokaſało. Nóž, kotryž ſcźe wy do ſtudnje cźißnył, žym w Jědlowje pola nožerja kupił a tak daloko pſcheměnił, ſo bych waß ſ nim ſjebał. A to je žo mi kraßnje radźiło, wy ſcźe rjenje do paßli ſchoł.“

Lěßnikowe ſtróżele pak běchu žo na dobo pſcheměnike do žałoſtneho hněwa; jeho hewak trochu pokhilene cźěło žo hladajzy ſběhaſche, kaž by roſtło. „Ha, jebako!“ ſabórcza žurowje na njeho hladajo a bliže ſtupajo, „ty žy žo ſwažił, ſo mnu hracź?“

Twjerdak pak jemu jeno ſ jěrym žměchom wotmolwi, a to Lěßnika hiſchcźe bóle roshori; hrabnywſchi do kapſy wucźeże nóž

a dźěšche ſ nim na Twjerdaka. Tola tón bě doscź kedźbliwy a skoczi do boka, Lěßnik rubny ſ nožom do powětra. Nětko pak ßo tež Twjerdak staješe; namakany nóž Lěßnikej pokasujo: „Jeno bliže!“ hanješe; „potom njech ßo Rólnikowa krej, kotraž hischće na tymle brinku wißy, ſ waschej krwju smětscha!“

Hdyž Lěßnik to wußkyscha, spadže jemu ruka, kaž slemjena, a cźěło swjese ßo do hromady. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Knjes farař em. Jan Wicźas-Lehmann, w ßwojim cźaßu Wjeleczański duchowny, rycźeŕ atd. je 22. novembra tudy semrěł, hdyž běsche ßwoju starobu na 80 lět pschinjeßł. — Njebocźiczki, kiž běsche ßwoje poßlenje 8 lět jako emeritus w měscźe bydlił, je ßo 1803 w Tšělanach narodźił, hdźež jeho starschej burske wicźežne kubło wobßedźeschtaj. — Sswoje prěnje duchowne sastojnstwo měješe jako kapłan 4 lěta w Njeßwaczidle; wot lěta 1830—1875 běsche w Wjeleczinje ſ duchownym, a je po tajkim ſ zyła 48 lět w duchownym sastojnstwje sbožownje skutkował. Sakski kral běsche jeho 1875 pšches pomjenowanje sa rěcźerja prěnjeje rjadownje albrechtskeho rjada cźeßnje wusnamjenił. — Wutoru 27. novembra bu jeho cźěło pod wulkej cźescźu a powschitkownym dźělbracźom w Wjeleczinje khowane pschi stronje jeho mandźelskeje, kotraž běsche jemu pšched 28 lětami do wěcźnoscźe prjedy schła. Njech wotpocźuje w měrje po dołhim spróznym dźěle!

S Budyschina. Sa tudomnu wokrjeßnu shromadźisnu ßu ßo jako sapółłanzy wuswolili: měschcźanski radźicźel Heerklotz a wobßedźeŕ fabriki R. M. Reinhardt w Budyschinje, gmejnski pšchedstejicźeŕ Jan Nowak w Minakale, rycźeŕkubleŕ Lindner nad Horu, gm. pr. Lehman w Delnich Pózkowach, gm. pr. Tromler w Petersbachu, fabrikant Richter w Wjernarjezach, gm. pr. Vogel w Barcźe, wicźežny kubleŕ, gm. pr. Schpótka w Lětonju, fórbarski kubleŕ, gm. pr. Pjetrasch na Židowje a kubleŕ Pjech w Libonju. — Sa budyski hamtski wokrjeß buchu 26. novembra t. l. na lěto 1884 jako ławniży (Schöffen) mjes druhimi wuswoleni: kubleŕ Barth w Tšělanach, kubleŕ Běbrach w Trjebjeńzach, fórbarski kubleŕ Dietza na Židowje, kubleŕ Herrmann w Wurizach, rycźeŕkubleŕ Hetzer nad Delnjej Kinu, kubleŕ Klara w Tšělanach, pschekupz Kayser (Khěžor) w Budyschinje, směrz a gm. pschedstejicźeŕ Klingst w Běłych Noßlizach, cźaßnikaŕ Köchler tudy, kubleŕ Kral w Cźemjerzach, kubleŕ Wicźas w Tšělanach, kubleŕ Měrcźink w Hrubjelcźizach, fórbarski kubleŕ Nostitz na Židowje, kubleŕ Mitscherling w Pschischezach, kubleŕ Rychtaŕ w Hornjej Kinje, cźaßnikaŕ Schneider tudy, gm. pschedstejicźeŕ Steudtner w Huszy, ßwobodny kubleŕ a směrz Thiermann w Hornjej Hórzy, kubleŕ Wels w Hněwßezach, fabrikant Werner w Małym Wjelkowje, rentier Michał Kschižank tudy, rěsništi mischtr Hermann Kschižank na Židowje a rentier Handrij Kschižank w Posdezach. — Wot 3. do 8. dezembra budže tudomny pschißažny ßud jednacź a směje 9 wobskorženych ßudźicź.

Se Splóška. Knjesej hajnikej Hendrichej Kramerej je ßo w pschipósnacźu jeho dołholětneje, ßwěrneje a khwalobneje ßłużby na tudomnym rycźeŕkuble powschitkomne cźeßne snamjo spožcźiło a 24. novembra pschepodało. Po k. Kramera, kotryž hižo 40 lět w ßłużbje knjesa komornika ſ Ziegler a Klipphausen, w Kumwałdźe bydlazeho, steji, popołdnju wós jeho knjejstwa pschijědźe a jeho ſ jeho ßwójbu do Kumwałda dowjese. Tam ßo jemu ta wožebna cźescź dosta, so jemu knjes krajski hetman je Salza a Lichtenau po pschihódnej rěcźi spožcźene cźestne snamjo ßwjedźeńszy pschepoda; jeho knjejstwo pak jemu regulator dari.

S Bukez. Kaž w druhich ßerbskich wožadach je ßo tež w naschej Lutherowy ßwjedźen jara rjenje wotdźerżał. Ssobotu 10. novembra dopołdnju měješe ßo we wschitkich schulskich klaßach nascheje schule w pschitomnoscźi schulskich prjódkstejerjow a druhich hosczow aktuß, pschi kotrymž kóžde dźěcźo rjany Lutherowy wobras dosta, kaž tež knižki wo Lutheru, ßerbske dźěcźi ſ wyschschich klaßow, te ßame, kotrež je k. farar Jakub spißał. Schulske stwy běchu rjenje ſ wjetschim Lutherowym wobrasom (kiž tež jow sawostanje) a ſ wěnzami pyschene. Po aktußu ßo wot schulskeje mkodoscźe ſ pschihódnej rěcźu k. kantora Hatnika pola schule mkoda lipa ßadźi. Po połdnju ßo w zyrkwi, kotraž bě kraßnje ſ wěnzami, ſ pletwami a hałožkami wudebjena, w ßerbskej a němskej rěcźi liturgiska Boża ßłużba dźerżeše. Njedźelu dopołdnja měješe ßo po waschnju wyßokich rócźnych cźaßow ßwjedźeńska Boża ßłużba, pschi kotrejž k. farař Kubiza wubjerne ßwjedźeńske prědowanje na sakładźe khěrluscha „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh ßam“ dźerżeše. Po połdnju w 1 hodźinje srjadowa ßo ßwjedźeński cźah, wobstejazy se schulskeje wotroscźeneje mkodoscźe se ßwojimi khorhowjemi, kótwizami a wěnzami, kaž tež se schulskeho a zyrkwinskeho prjódkstejerstwa a tutón a cźehnische ſ hudźbu po wßy do Božeho domu, hdźež ßo na to Boża ßłużba sa dźěcźi měješe. Po jeje skónczenju dostachu schulske dźěcźi w schuli khosej a pjeczwo, Lutherowe rózki mjenowane, a wotroscźena mkodźina ßadźeše dwě lipzy na kerchowje. Ta ßama wuwjedźe tež wjeczor jara rjany błyschcźazy lampionowy cźah, kajkiž ßo hischcźe njebě w naschej wßy widźał. Kaž běchu hižom wo dnjo tudy wschelake khěže se smahowazymi khorhowjemi pyschene, tak ßo tež wjeczor illuminirowasche a jow a tam ßo bengaliske płómjenja palachu. W zyrkwi namakachu ßo jako ßwjedźeński dar rjane wonjeschka a wožebny teppich, kotryž bě k. hrabja Breßler w Kusku darił.

S Kupoje. Njedźelu 1. adventa ßo w naschim Božim domje Boża ßłużba směje ſ němskej spowjedźu a němskim a ßerbskim prědowanjom. Boża ßłużba ßo wot k. diakona Měta ſ Budyschina sastara.

S Wojerez. Tudomny superintendent a pastor primarius, rycźeŕ knjes Wylem Karraß, je sańdźenu njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj w 81. lěcźe ßwojeje starosby wumrjeł. Boża rucźka bě jeho sajała. Jeho cźestne khowanje měješe ßo schtwórtk 29. novembra popołdnju.

S Kulowa. Wožebna pycha nascheho pohrjebnischcźa je pomnik tudomneho njebocźiczkeho knjesa fararja a duchownskeho radźicźela J. Schneidera. Tutón pomnik je gothiskeje formy a něhdźe 6 metrow wyßoki, a je jara pěknje wudźěłany wot wojerowskeho rěsbarja Fórdana po nacźisku ßławneho twarskeho mischtra Statza, kiž na kölnskim domje twarjesche. (H. W.)

S Delnjeho Wujesda. (H. W.) Njesapomnity nam Lutherowy ßwjedźeń wostanje, kaž ßo tudy 11. novembra ßwjecźesche. — Zyły tydźeń prjedy běchu mkode holzy zykeje wožady pilnje dźěłake, so bychu nasch Bożi dom, hižo hewak tak rjenje wuhotowany, k tutomu ßwjedźenju dostojnje wudebiłe. Se wschej wustojnoscźu běsche wupyschenje wobstarane a nascha zyrkej ßo na pomjenowanym dnju w tajkej pysche kraßnjesche, kaž drje ßo to hischcźe ženje stało njeběsche. Pšches to ßo hižo wutroba k nutrnoscźi wabjesche, cźim bóle pak hischcźe, jako nam nasch wyßokocźesceny knjes farař Rycźeŕ móznje hnujaze ßwjedźeńske prědowanje dźerżesche. A bě dopołdnja Bożi dom hižo pschepjelnjeny, dha wón sa kemscherjow po połdnju ani doscź města poskicźicź njemóżesche. — Dołhi ßwjedźeński cźah, wobstejazy ſ dźěcźi wobeju schulow, kaž tež ſ zyrkwinskich a schulskich prjódkstejerjow a wjele wožadnych po połdnju w 3 hodź. wot fary k zyrkwi cźehnjesche. Se smahowazymi khorhowjemi schulska mkodoscź dźěsche, so by ßo na liturgiskej nutrnoscźi wobdźěliła. Knjes farař bě ßebi tu ßamu sa pschikład wsał, kotruž je superintendent Rietschel 12. septembra w wittenbergskej hrodowskej zyrkwi dźerżał. — Nascha zyrkej je tež trajazu dopomnjeńku na tutón ßwjedźeń dóstała. Doroscźena wožadna mkodźina je jej mjenujzy reliefny wobras darika, kotryž Luthera w jeho cźělnej wulkoscźi pschedstawja, a je jón profeßor Härtel ſ broncirowaneho gypsa ſhotował.

S Klětneho. Tamnu ßobotu stupischtaj tudomnaj żelesnicźnaj dźěłacźerjej Schiwart a Zorn na cźah, kiž ſ Mikowa do Klětneho jědźesche, a skocźischtaj ſ njeho, jako běsche wón w spěschnym jědźenju. Pschi tym ßebi prěnjschi ruku słama, poßleńschi ßo pak tež wobschkodźi a bu toho dla do wokrjeßneje hojeŕnje dowjesený.

Wšelčizny.

* S Draždźan. Na hoscźinje, na kotruž bě kralowska Majestoscź po wotewrjenju ßejma sapółłanzow wobeju komorow pscheproßyła, měješe nasch ßerbski sapółłanz k. Keŕk tu wožebnu cźescź, so kral Albert khětru khwilu ſ nim porěcźa. Wón ßo najprjedy sa Sserbami a jich wobstejenjemi ßwěru napraschowasche a skónczne k kultußministerialnemu radźicźelej Roßmannej, kiž pódla stejesche, k. Kerka na ramjo plazajo, te ßkowa prajesche: „Tón je jeniczki Sskowjan, kotrehoż w druhej komorje mamy.“ — Spomnjeny

k. Roßmann je generalny direktar wschěch kralowskich sakskich musejow, kotrež wschelake wuměłske (Kunst-) sběrki wopschijeja. Wón k. Keŕkej mjes druhim tež wukładowasche, kajke wulke samóženje w tutych sběrkach tczi a měnjesche, so je wobrasarnja (Bildergallerie) ßama 28 hacz 29 millijonow hriwnow hódna a so bychu Jendżelczenjo sa wobras Rasaeloweje madonny (Bożeje maczerje) na měsczе millijon hriwnow sapłaczili, dokelż je najlěpschi wobras najßławnischeho molerja ßwěta. Runje tajku hodnosczi ma tež tak mjenowany seleny wjelb, w kotrymż je kraßna sběrka wschelakich wudżělkow s drohich kamjenjow, se stota a ßlěbora, każ tež s druheje wschelakeje mjenje a bóle droheje mjedże. S zyła, rjekny k. Roßmann, 100 millijonow hriwnow (mk.) njedoßaha, schtoż ßu kralowske museje w hromadże hódne.

* S Lipska. Łużiske prědarske towarstwo tudy je k dopomnjeczu na lětuschi Lutherowy jubilej stipendium hromadżecz sapoczało k podpjeranju khudeho Łużiskeho studenta bohawucżenosczе. Toho dla proßy ßwojich starych knjesow a ßobustawow, so bychu dobrowólne dary k tomu bohacze pschipóßkali. 10. dezembra ßwjeczi wone 167. lětny sakożeński ßwjedżeń.

* Němske nowiny „Hoyerswerdaer Wochenblatt" czo. 94 t. l. ßu doscz sympathiski nastawk wo Sserbach wotczischczake, w kotrymż ßo khwalobnje spomina na Maczicu Serbsku, na „Mißionske powjesczе", na „ßerbske lutherske knihowne towarstwo", na „delnjoßerbsku Maczizu", na hornjo- a delnjołużisko-ßerbske „Towarstwo Pomozy" atd. A skónczнje ßo praji: „Hdyß a hdyß ßo tute towarstwa tež wot rodżenych Němzow podpjeraja. A ßnadż tele ryncżki k tomu pomhaja, so ßo naspomnjenym ßerbskim pschedewsaczam hischczе wjazy wutrobow pschiwobroczi; pschetoż Sserbja njesteja wschak na politiskim, Němzam pschecziwnym stejischczu: woni ßu wjele wjazy ważna podpjera zyrkwinszy (a loyalnje) smyßlenjeho, w naschej krajinje k sbożu hischczе w bohatej měrje wobstejażeho elementa."

* S Prahi. W czěskich nowinach je wotczischczane, so drje je twarski wubjerk czěskeho narodneho dźiwadła tež łużiskich Sserbow k ßwjedżeńskemu wotewrjenju toho ßameho pscheproßył. Dokelż pak je ßo tajke pscheproschenje hakle 17. novembra w Serb. Nowinach wosjewicz móhło, dha drje je to pschepozdże było; pschetoż naspomnjene wotewrjenje je ßo hižo nasajtra 18. novembra stało. To je po tajkim najskerje wina było, so se Sserbow njeje nichtón do Prahi pschińcz móhł, a wysche toho běchu tajzy, kiż wo tu wěz rodżachu, pak psches sastojnstwo, pak psches ßłużbu tak twjerdże swjasani, so dyrbjachu doma wostacz. Jenicżki, kiż budżische khwile měł, běsche redaktor Smoleŕ, ale tón je hischczе tak ßłabeje strowosczе, so ßo w nětczischim, hižo doscz symnym czaßu na pucz do Prahi sważicz njemózesche. Jemu je to wěsczе jara żel było, dokelż je pschi ßwjedżenju, kiż ßo w lěczе 1868 pschi pokożenju sakładneho kamjenja noweho dźiwadła w Prasy wotdżerża, tam Sserbstwo sastupił.

* Czěske narodne dźiwadło, wo kotrymż w cz. 47 Serb. Nowin trochu wopaki smotanu powjesczi czitachmy, je wscho do hromady 3 millijony 200,000 schěßnakow, po tajkim na 2 millijonaj toleŕ khoschtowało, kotruż summu ßu ßami Czechojo nawdali, s wuwsaczom dara awstriskeho khěżora a prynzow, a s wuwsaczom 3500 schěßnakow, kotrež ßu Němzy darili. Jako běsche ßo dźiwadło w l. 1881 tak daloko natwariło, so ßo hižo dżeń jeho wotewrjenja postaji, sta ßo to njesboże, so w nim woheń wudyri, kiż jo s nutska wupali. A dokelż ßo schkoda na 800,000 schěßnakow wobliczi, dha mějesche twarski wubjerk wulki strach, hacz budże telko pjenjes nasběracz móz. Ale jeho strach bě njepotrěbny, pschetoż Czechojo w běhu tsjoch měßazow wjazy nawdachu hacz bě żadane, mjenujzy psches 1 millijon schěßnakow. — — Snate drje je, so ßu Czechojo dla sakitanja ßwojeje narodnosczе jara wopornjwi, ale tajkeje wopornosczе ßo tola njebě nichtón nadżak. **Wschitzy** dawachu po ßwojej mozy, bohaty wjaz, mjenje wobßedżazy mjenje, tola żadyn ßo njewusankny. Haj, powjeda ßo, so ßu tež ßami proscherjo składowali a to kóżdy tydżeń po krajzarju (2 np.), a jedyn, kiż bě 10 lět składował, mózesche ßo khwalicz, so je na tajke waschnje 10 hriwnow 40 np. nawdał. — — S toho wscheho móhli ßebi naschi Sserbja dobry pschikład wsacz a Maczizy Sserbskej k twarbje noweho maczicznеho doma pjenjesy — hdyż tež niz wschě daricz — dha tola s najmjeńscha po potrjebnosczi na nětotry czaß **pożczicz**, hdyż maczicżny twarski wubjerk pschińdże a jich wo to proßy. Je pak najwjetschi czaß, so na twarbu maczicznеho doma twjerdże pomyßlimy, pschetoż tutón dom je sa Sserbstwo nusny, haj jara nusny.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Dżełaczerja Jana Röhlu s Krakez, hižom tsi króczi khostaneho, běchu 10. měrza pschi wußudżenju pschepokasali, so je loni 2. dezembra, jako ßo w brěsynczanskej korczmje msda wupłaczowasche, dränirskemu dżełaczerjej Lischzy 3 mk. spakosczik. Röhla, kotrehož tehdom k schtyrimeßaczнemu jastwu wotßudżichu, ßebi posdżischo s nowa pschepytanje żadasche. Pschi tym drje ßo wón zyle wusprawnosczicz njemózesche, tola ßo jemu radżi, hlownu winu wot ßo wotwalicz, tak so ßud jeho winowateho spósnacz njemózesche a prěńschi wußud sběhny. — Dżełaczerka swudowjena Röhlowa w Delnjej Hórzy, hižom dwójzy paduchstwa dla khostana, bě lětża julija a augusta s leżownosczow delnjohórczanskeho knjeżeho dwora něschto ßyna a dżeczela, něhdże 80 np. hódneho, wotewsaka. Wospjetneho paduchstwa dla wona tsi měßazy jastwa dosta. — Jako 8. augusta żandarm Berger s Komorowa na ßwojim wobkhodże, do Kißliz pschischedschi, do Garbarjez korczmy sastupi, wupłatowaty krawz Pětr Kuba s Hucżiny w pschitomnosczi korczmarja praji: „Tam tež tajki dundak dże!" Dla tajkeho czeszczranjenja Kubje 10 mk. pjenjeżneho khostanja abo tsi dny arresta pschißudżichu. — Wußudżenje pschecziwo Janej Herzej w Khrósczе, kotryż bě toho runja s hanjazymi rěczemi żandarmu Bergera w Komorowje na czeszczi ranił, ßo wotstorczi, dokelż bě ßwědk Handrij Wyrgacz s Khrósta bjes samolwjenja s wußudżenja wuwostał. Wyrgacża toho dla po khostanskim prozeßnym porjedże s 10 mk. abo pjeczdnjownym arrestom pokhostachu. Pódla toho ma wón khósty, psches jeho wuwostacze nastate, sapłaczicz. — Hižom dżeßacz ras khostany krawz J. E. Kalich w Budyschinje bě lětża septembra ßwojej tehdomnischej hospoży, fabrikskej dżełaczerży Richterez s Hajniz, hłowak a njedżelsku ßuknju wotewsał a woboje sastajił. Na to ßamo waschnje Kalich jedyn symski nadwoblekar wotbudże, kotryż bě jemu pschekupski Vogel dla wuporjedżenja a wuczischczenja pschinjeßł, a jene khołowy, k wuporjedżenju dostate, Kalich jenemu domownikej pscheda. Wobskorżenemu jeho wospjetne paduchstwo a pschekschiwjenje wóßom měßazow jastwa, wot kotrehož ßo měßaz pschepytowanskeho arresta wotliczi, a dwělětne shubjenje czeßnych prawow pschinjeßy. — Schewza J. E. L. Wiczasa s Barta běchu lětża w nalěczu, jako do měry pschińdże, sa k wojerstwu kmaneho spósnali a jeho k trainej wusběhnyli. 10. novembra dyrbjesche wón sastupicz. Gmejnski prjódkstejer pak do toho czaßa wosjewi, so je ßo Wiczasej 11. augusta horni stawczk schtwórteho porsta lěweje ruki wottselik a so drje toho dla njebudże ßłużicz trjebacz. Pschecziwo Wiczasej ßo toho dla tukanje sběhny, so je ßebi porstowy stawczk se samyßkom wottselik, so by ßo psches to wojerstwa sminył. Pschepytanje wobskórżby ßo wot ßuda njesta, dokelż tutón spósna, so Wiczas wojerskemu ßudej podsteji. Wón budże po tajkim wot tutoho ßudżeny.

Powołanska komora. Mandżelsku żiwnosczerja Bałzarja w Lichanju běchu k 5 mk. pjenjeżneho khostanja wotßudżili, dokelż bě 5 howjadow w hacze, kupjanskemu knjejstwu ßłuschazym, paßka. Jejne powołanje pschecziwo wonomu wußudej bě podarmo.

Sawniski ßud. Hacz dotal njekhostany dżełaczer A. R. Sauer na Židowje, kotryż bě loni nasymu dżełaczerjej Kulzy w Makej Subrniczzy jenu mězu kranył, ßo s jenodnjownym jastwom pokhosta. — Wotroczkej K. A. Platzej w Makej Subniczzy winu dawachu, so je w nozy 22. augusta saschlahowanje na jenym hlinjanskim mosczе pschejeł. Njedoßahazych dopokasmow dla ßo wón njewinowaty wusna. — Sskużobna dżowka Hana Theresa Miczkez se Stróże bě ßłużobnej dżowzy Krügerez w Konjezach kożany paß, 2 mk. pjenjes a dale ßłużobnej dżowzy Strehlez drjewjanzy kranyka. Jeje khostanje wobsteji s jenotydżeńskeho jastwa. — Khěżkarjej Jurij Bohmann a H. Marko w Komorowje pola Rakez, kotrejuż hußy běchu pjecza lětża w nalěczu na polu, żiwnosczerjej Wukaschej ßłuschazym, běhake, buschtaj njewinowataj wusnataj.

Klamowa a klachowa khorosćz

je mjes skotom ratarja Kutschki na ßukelnskej haßy w Budyschinje a ryczerkubleŕskeho najeńka Oehmy w Lipiczu sastała.

Přilopk.

* Pschi składnosczi Lutheroweho jubileja je ßo wjele wo Lutherowych potomnikach pißało a je ßo tón abo druhi, kotryż ßo Luther mjenuje, jako woprawdźity potomnik wulkeho reformatora wudawał. Najnowschе a najhłubschе pschepytanje wo Lutherowym rodźe a toho runja wo rodźe Kathariny s Bora je dopokasáko, so je Lutherowy mużski ród wotemrjeł a so tamne wudawanje wo Lutherowych potomnikach, naschim czaßu żiwych, wěrne njeßu. Drażdżanski rěczнik Bohulub Luther, kotryż tam 3. novembra 1759 semrje, bě poßledni Lutherowy potomnik. Sajimawe, woßebje sa naß Sserbow je wußlědżenje, so ma Katharina s Bora ßerbske mjeno. Khójna ßo w wschelakich ßerbskich stronach „bór" mjenuje. Wjazy ßerbskich wßow ßu po khójnach, tam něhdy rosczazych, mjeno dostałe, tak na pschikład Bórk, Borschcź, Boroschcźa a druhe. Tež w Němzach, hdźež bě prjedy kraj wot Sserbow wobhydleny, namakamy tajke mjena. Njedaloko Noßena nadeńdźetej ßo dwě wßy Sserbski Bór (Wendisch Bora) a Němski Bór (Deutsch Bora). Wobej wßy ßłuschеschtej w czaßu reformazije ßwójbje, s kotrejež je Lutherowa żona Katharina rodźena. S Lutherowеje ßwójby żanych potomnikow wjazy njeje, duż nichtó prawo nima, byrnjež by Luther rěkał (w Němzach a Jendźelskej ßo tuto mjeno we wschěch czaßach nadeńdźe), Luthera sa ßwojeho prjedownika wudawacź.

* W sparnych komorach jeneje drażdżanskeje kaserny je reserwist Michał Graduschch s Wochos na to njehańbicźiwe waschnje wojakow wobkradnył, so w nozy, hdyż woni spachu, jich kholowy pschepytowasche a s nich portemoneje, pjerschczenje atd. bjerjesche, tak so ßo wbosy wojazy potom rano njemało dźiwachu, hdźe je to wscho wostało. Po czaßu pak paducha tola wußlědżichu a wón 5 lět 5 měßazow khostarnje pschißudźene dosta.

* Pschi schußeju, kotryż psches próchnowske hona wjedźe, wóndano morweho muża namakachu. Każ s papjerki, pola njeho namakaneje, spósnachu, běsche to wěsty Roguschch s Wukranczіz.

* Wo sajeczu rubjeżnikow Justa a Uhlicha pißaju: Hajnik Rößler s Weißagka bě hižo někotre dny prjedy jeju ßlěd nadeschoł a też khowanku w kalkownjach bjes Weißagkom a Großbahrenom, w huschczinje s hłubokimi jamami pschecźehnjenej, wußlědźił. Jako mějachu wěstoscź, so pytanaj w ßwojim skhowje pschebywataj, hajnik a jeho ludźo městno derje wobstupachu a ßo se wschěch stron k pschebytkej rubjeżnikow bližachu. Nadpad na njeju ßo s tajkej spěschnosczu sta, so ßebi rubjeżnikaj, s kotrejuż jedyn spasche, druhi pak drastu płatasche, na wobaranje pomyßlicź njemóżeschtaj. Pola rubjeżnikow 40 mk. pjenjes, 2 nowaj revolwraj, 1 pistolu, jenu dwěrołatu tschelbu, namakachu. Wschě tschelby běchu s kulkami natykane. Pódla toho hischcze pjecź patronow sa revolwry, prósne a połne palenzowe blesche, warne ßudobje a wopißma, na wopaczne mjena wustajene, w khowanzy nadeńdźechu. Hajnikej Rößlerej Just a Uhlig pschi rosrěczowanju powjedaschtaj, so staj ßo na druhi dźeń chzyłoj do Torgowa podacź, so byschtaj tam dźełko na łubjowych czołmach pytałoj a na tajke waschnje do Hamburga dele dojełoj. — Dźeń prjedy hacź ßo Just a Uhlig sajeschtaj, běsche bataillon jegerjow, w Lubnjowje stejazych, poruczнosczj dostał, so by w wokolnosczi Kalawa sa rubjeżnikomaj ßlědźił. Kwartiry sa wojakow běchu hižo w Kalawje wobstarane.

* S Günsa w Awstriji ßo pische: W wjeszy Günsecku ßo stary wumjenkaŕ, s mjenom Matyj Praczner, se ßwojim pschichodnym ßynom a se ßwojej dźowku swadźi, dokelž jomu taj pjenjesy do korczmy dacź nochzyschtaj. Pschi wadźenju ßo schěsczdźeßaczlětny schědźiwz tak rosnjemdri, so kopoł, w jeho blіskosczi leżazy shrabnywschi ßo s tutym do pschichodneho ßyna da, a jemu skoro wóczko wubi. Potom ßo na ßwoju ßamodruhu dźowku wali, czißny ju k semi, stupasche na njej s nohomaj a wysche jeje hkowy hrożo s kopołom sejhrawasche. Prjedy pak hacź do żony dyri, jeho pschichodny ßyn wot sady k semi storhny, wuwiny jemu kopoł a potom se ßwojej żonu do Günsa czekny, hdźež podawk poliziji wosjewi. Parczner, bórsy ßo shrabawschi sa mandźelskomaj běżesche, tola na poł puczu ßebi hinak pomyßli a ßo saßo domoj wróczi. W khlamarni ßebi někotre pakczіki schwablickow kupi, sapali na pjecź městnach dom a potom na bróżninu łubju khwatasche. Tam ßo wón do ßyna sary a s poßlednim pakczikom ßyno wokoło ßebje sapali. Wó jstwje, komorje a hródźi ßo woheń s czaßom wot ßußodow pytny a ßo wot nich saduß, też wschón skót ßo płómjenjam wukhowa. Jako płómjenja hižom s tschi won ßapachu, ludźo, kotsiż běchu Parczнera ßo domoj wróczicź widźeli, jeho sa mjenom wołachu, tola rosnjemdrjeny starz ßo hrósbnje woschczerjo jim wotmolwi: „Dajcze ßo mi jenoż pjez, ja chzu ßwojemu pschichodnemu ßynej jenoż nеschto k lubu sejhracź." Żaneje pomozy wjazy sa njeho njebě. Brożeń ßo se wschěmi domkhowanymi żnjemi do czіsta spali a hakle na druhi dźeń wumjenkarjowe do zyła swuhlene czёło w popjele namakachu.

* Jenoż s dwěmaj żonomaj. Wjerch Siu-Indijanow Sitting Bull, kotrehoż běchu mißionarojo dołhi czaß wo kschesczijanskej wěrje roswucżowali, chzyschе ßo skónczнje kschczicź dacź. Krótko do kschczenizy pak duchowny shoni, so ma kschczeńz dwě żonje; wón jemu toho dla poruczi, so by ßo jeneje żony wsdał. Tola Sitting Bull wotmolwi: „Mi je ßo 60 lět minyło, a ßym pschezo dwě żonje abo wjazy měł. A hdyż ßměm jeno s jenej żonu kschesczijan bycź, dha radscho póhan wostanu." Kschczeniza dyrbjesche ßo toho dla na njewěsty czaß wotstorczicź.

* W Alabamje, wo połnóznych amerikanskich sjenoczenych statach, mějesche ßo wóndano běły woßoł, kotryż bě 45 lět dołho pola wojerstwa ßłużił, se ßłużby puschczicź. Offizierojo regimenta ßo na wójnskeho ministra w Washingtonje s prósstwu wobroczichu, so by woßoł hacź do ßwojeho kónza pschi regimencze wostał a ßo katej njepodał. Wójnski minister na to bórsy poruczi, so ma ßo woßoł, kotryż je bjes druhim też na poßlednjej mexikanskej wójnje ßobu pobył, hacź do ßwojcje ßmjercze na statne khosty żiwicź a so żaneje ßłużby wjazy ßobu czinicź njetrjeba. Mjes wjele tyßazami pensionarami, kotsiż ßu ßebi druhdy s jebaŕskimi ßrědkami pensiju dobyli, je tón běły woßoł s wěsta jedyn s tych, kotsiż ßu ßebi statne sastaranje s dobrym prawom saßłużili.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Bohuwěr, Jana Augusta Alberta, kublerja w Zyżezach, ß. — Hana Pawlina Margaretha, Hendricha Oty Königa, fabrikskeho dźełaczerja w Dobruschi, dź. — Hana Lena, Michała Mitascha, fabrikskeho dźełaczerja na Zidowje, dź. — Ota Alfred, Alfreda Dschenfziga, kamjenjoczіschczerńskeho dźełaczerja na Zidowje, ß. — Hana Lena, Augusta Jeremiaßa, dźełaczerja w Delnjej Kinje, dź. — Ernst Hermann, njemandź. ß. na Zidowje. — Jan Ernst, njemandź. ß. na Zidowje.

Pětrowska zyrkej: Hana Martha, Khorle Pawlika, dźełaczerja a wobhydlerja, dź. — Zeny Lina, Michała Měta, schewza a wobhydlerja, dź. — Khorla August, Ernsta Augusta Libsche, fabrikskeho dźełaczerja a wobhydlerja, ß. — Hedwiga Lena, Ernsta Jana Michałka, dźełaczerja na żelesnizy a wobhydlerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 15. novembra: Jan, njemandź. ß. w Pschischezach, 1 d. — 16. Hana Khrystiana Nisonez, Khorle Jaroměra Beckera, krawza na Zidowje, mandźelska, 34 l. 5 m. — 17. Lena Garbarjez, Jurja Bobaka, dźełaczerja w Delnjej Kinje, mandź. 60 l. 5 m. 14 d. — 18. Ernst Max, Khorle Ernsta Scholty, żiwnosczerja w Hownjowje, ß. 1 m. 7 d. — Hana Marja Nowakez, njebo Jana Khorle Wiczasa, dźełaczerja na Zidowje, wudowa, 58 l. — 19. Marja, Mikławscha Wiczasa, dwojnik. dź. 8 d. — 25. Richard Max, Jaroměra Wylema Röthlinga, frbrikskeho dźełaczerja na Zidowje, ß. 2 l. 10 m. 21 d. — 26. Karolina Friederika, njebo Jana Khorle Philippa, dźełaczerja na Zidowje, wudowa, 66 l. 2 m.

Wjedro w **Londonje** 30. novembra: Mile.

Moji lubi Sserbja!

K prjódkstejazemu hodownemu czaßu móju ja najlepje kolonialtworowe a zigarowe khlamy knjesa Richarda Pötschki w Budyschinje pódla měschczańskeje haptyki poruczicź. Tute khlamy skutkuja ßwěru po sprawnych saßadach a je tam pschecźelniwe ßerbske poßłużenje. Sch.

Schtóż chze něschto annoncirowacź, salutuje wschu prózu, pórto a pódlanske spesy, hdyż to porucza **prénjej a najstarschej annonçowej expediziji Haasenstein & Vogler w Drażdżanach, Wilsdrufferstraße 24.** Sa **Budyschin** a wokolnosczj je w tutym mescze sastupnik **M. Weiser.**

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

24. novembra 1883.

Žitowy dowos: 3354 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hač M	Na bursy hač Pf
Pšeńža	50 kg.	9	64	10	71	9	64	10	71
Rožka		8	23	8	54	8	23	8	54
Ječmjeń		7	25	7	46	7	46	7	61
Wowš		6	50	6	80	6	60	6	80
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	90	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Pšeničžna muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	22	—	25	—	—	—	—	—
Proßata	982 schtuk, schtuka	6	—	18	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby		—	—	—	—	4	70	4	85
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

W Brěsynje pola Hučiny je jenoschoßna maßiwna **khěža** cžišło 9 ſ rjanej, wulkej ßadowej ſahrodu na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola gmejnſkeho prjódkſtejerja tam.

Khěža na pschedań.

Jena nowonatwarjena bydleńska **khěža** ſ dwěmaj dźělenymaj wobydlenjomaj a ſe ſahrodu je na pschedań w Boranezach cžišło 1. Płaczišna 3000 M. —.

Ssupróſchna **ranza** je na pschedań w Rakezach cžišło 103.

Pschedawanje **proßatow** je ßo ſapočžako. **Proßata** a **běharje** (lejfarje) po 5, 10, 15 hač 36 mk. Proßata ßu woßebje rjane.

Knjejſtwo w Lichanju.

Tučne ßwinjaze mjaßo punt po 60 np.,
cžerſtwe tučno pt. po 70 np.,
tuk pt. po 70 np.,
ßuſchene tučno pt. po 80 np.,
dobru běłu kolbaßu pt. po 70 np.
pschedawa
Otto Pötſchka, rěſniſki miſchtr
na kotołnej haßy pódla piwarſkeje reſtawrazije.

Filzowe klobuki,
ſtoffowe klobuki,
židźane klobuki,
dźěcžaze klobuki,
mězy,
bunzle,
filzowe toſle,
pſchedeſchcžniki,
ſchpazirſke kije,
krawaty,
rukajzy
w bohatym wubjerku po jara tunich płaczišnach porucža

Hugo Lehmann
na ſwonkownej lawſkej haßy 1, pódla wudawarnje Serbskich Nowin.

Porjedźenja klobukow ſpěſchne a tunje.

K pjeczenju kolaczow

poruczamy naſchu

pſcheńczną muku (Kaiſer- a Griesleranszug)

w ſnatej wubjernej dobroſczi.

W Budyſchinje, w dezembru 1883.

Budyſka ßuknowa fabrika a khumſchtny młyn
prjedy C. G. E. Mörbitz.

Hody.

K hodam poruczam po dopósnatych tunich płaczišnach:
khowjaze a taillowe rubiſchka, cachenez ſa dźěczi, knjenje a mužow hač k najzunſchim genram, dźěcžaze a žonjaze kapotty, mužaze, žonjaze a dźěcžaze lazy, wolmjane dźěcžaze a žonjaze ſchtrympy wot 20 resp. 60 np., wolmjane ſoki wot 30 np., rukajzy ſa mužow, žónſke a dźěczi, dźěcžaze ſtupnje, jupki, klejdki, mězki atd. atd. Spódnje jeczki a ſpódnje khołowy wſchelakeje dobroſcže, dźěcžaze ſchawle wot 20 np., žónſke korſetty wot mk. 1 atd. atd.

W Budyſchinje. **E. Scheer**
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Friedrich Braun

w Budyſchinje na bohatej haßy 5.

Materialtworowe, zigarrowe, winowe, piwowe a ſpirituoſowe khlamy.

Jara tunje płaczišny. — Jenož najlěpſche twory.
Najkedźbniſche poßłużenje **ßerbſki** a němſki.

Gustav Römer,

cžrjewowa pſchedawarnja en gros a en détail
w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy cžo. 7,
poruča wſchě druźiny ßelenych a tež **tajkich rußowſkich wowcžich cžrjewow** w nowej najlěpſchej tworje.

Njekaſchluj! Jenož prawe ſ tej ſnamku:

Sſlodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pśches wjeleliczne dźakne pišma **dopósnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetiſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dyhawoſczi, ſaźwanju, ſchiju- a bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hač k ßuchocžinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipósnaczow mamy tež **ſaſtojnſke dźakne pišmo** ſłowneho ſarjadowanja **cžerwjeneho kſchiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacž w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Konditarnja a khofejownja
Roberta Rücke

na hoſchcz haßy a rózku ßeminarſkeje dróhi.

Wſchědnje nowe **pjeczwo** we wulkim wubjerku, **ſymne a cžopke picža** kóždeje druźiny. **Wulki ſkład ſſ. póprjanzow, zokrowych tworow** a woßebje rjanych **ſłodownych wězow.**

Shorjelſki magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje drasty.

Symſke nadwoblekarje
ſ najwſchelakſchich tkaninow,
khěžorſke mantle,
župany (ſchlafroki),
mužaze wobleczenja,
hólczaze wobleczenja,

knjenjaze mantle
wſchěch modernſkich façonow a ſtoffow, jako:
khornarſke mantle,
haveloki,
paletoty,
holcze mantliczki,

jopy, hólczaze mantle

porucža w najwjetſchim wubjerku po ſpodźiwnje tunich płaczišnach

Shorjelſki magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a hólczazeje drasty,

t. j.

Moritz Wassermann

19 na bohatej haßy 19.

Jěſdne konje a tajke k hrajkanju, ručzne a puczowanſke kofry, žónſke, holcze a hólcze toſche, ſchulſke ranzki, dźěćźaze ſchórzuchi, kurierſke, ručzne a dróhowanſke wobwißne toſche, puczowanſke krywy, plaidowe rjemjenje, tykane a gumijowe ßlě, ff. zigarrowe etwije, portemonneje atd. Tykane ßlě a puczowanſke toſche ßo tunjo a derje dźělaju.

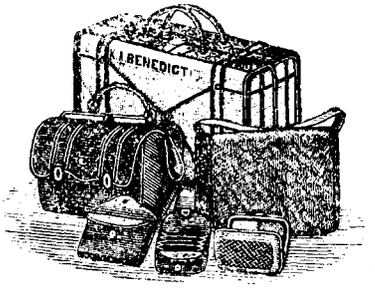

Wulki wubjerk. Tunje płaczišny.

K. A. Benedict na ſnutskownej lawſkej haßy czißło 8.

K ſeſchiczu

po měrje

poručam ja wulki wubjerk **ſtoffow** ſa **nadwoblekarje, wobleczenja** a **kholowy** k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Moritz Wassermann

19 na bohatej haßy 19.

1883. **Hody!** 1883.

Kolonialtworowe a zigarrowe khlamy

pſchekupza

Richarda Pötſchki w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczanſkeje haptyki

poručeja:

rózynki wulke,
rózynki małe,
zokor zyły,
zokor mlěty,
mandle ßłódke,
„ hórke,
zitronat,
najlěpſchi ſafran,
ſrale mlěte maciſkwěty,
„ „ zymt,
wſchelake korjenje,
atd. atd. atd.

po jenož myßlimo tunich płaczišnach

pſchi ßerbſkim pſcheczelniwym ſprawnym poßłużenju.

Schtomownja w Porſchizach

porucža k nalětnemu ßadźenju **jabłonje, kruſchwiny** a woßebje wyßoke **wiſchnjowe ßadźeńki** po najtuniſchich płaczišnach.

Edmund Voigt.

Czeſczenym Sserbam poručam ja wſchitke družiny **ßucheho warjenja** najlěpſcheje dobroſcze a po ſprawnych płaczišnach. Tež warjenje ſa **jeczmjeń** wuměnjam a rjany **wowß** ſtajnje po najwyſchſchej płaczišnje kupuju.

S poczeſczowanjom

E. Schmiß w Budeſtezach.

Pſchedawanje a **porjedźenje** cžaßnikow (ſegerjow) wſchěch družinow, derje a tunjo, poſkicža **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecża ſtareje kaſerny.

We wšěch kniharńjach w **Budyšinje**, kaž też po cyłej Sakskej staj dostać nowo wudataj

wobrazaj wysokeju sakskeju kralowskeju mandźelskeju
(krala Alberta a kraloweje Karole),

wonaj staj w wolijobarbnym čišću na fotografiske wašnje, woprawdźitym fotografijam spodźiwnje podobnaj, krasnje dokonjanaj, wulkosć 34/48 cm., do 4rožkateho wobłuka, kóždy wobraz jeno za $2^1/_4$ mk.

W **Draždźanach**, rožowa hasa 36.

L. Hodermann, wumělski nakład
(kommissionska předawarńja).

NB. **Elegantnje zawobłukowane wobrazy z krónu a bjez njeje so rad wobstaraja a najtuńšo wobliča. — Wobrazaj staj w wudawarni „Serb. Nowin" widźeć.**

Eduard Hartmann

w Budyschinje na ſnutsknej lawſkej haßy

porucza w najwjetſchim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach:

plüſch, lama, póllama, barchent, wolldick,

kaž też **draſtne tkaniny, ſhawlowe** a **hłowjaze rubiſchka** kóždeje družiny w najnowſchich muſtrach.

Konjaze deki

porucza dobre a najtuniſche

Eduard Hartmann
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Wſchě družiny **ßerbſkich** a **němſkich protykow, kmótſinſkich liſtow** wot 6 np., **ſpěwanſke knihi** ſ wulkim a dróbnym pißmom, derje ſwjaſane, po tunich płaczišnach porucza

Bernhard Gelbe
pſchi mjaßowym torhoſchczu 4.

Kharty k hraczu

(knihu po 36 a 32 kopjenach) porucza najtuniſcho

pſchedawarńja
khěž. ſtraßburgſk. tobakoweje manufaktury
w Budyſchinje.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa"

změje **njedźelu 2. decembra** popołdnju w 2 hodź. swoju zhromadźiznu. Knjez Krawc z Draždźan přijědźe a budźe zajimawy přednošk dźeržeć. Prosymy toho dla wo bohaty wopyt.

Předsydstwo.

Woſjewjenje.

Džiwoczanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, 9. dezembra, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionſku hodźinu. **Pětr Mlónk.**

Wuſtojna młoda ßerbſka **holza** móže hnydom abo k nowemu lětu pola mje do ßłužby ſtupicz.

Mandźelſka tachantſkeho wuczerja **Almerta.**

Wſcho bliſche je pola domownika w tachantſkej ſchuli ſhonicz.

Z Klukša, 28. novembra.

My smy našemu wysokočesćenemu knjezej kantorej Šusterej jara dźakowni, zo nas při kóždej swjedźeńskej składnosći na serbskich kemšach z luboznymi serbskimi spěwami swojich šulerskich dźěći zwjeseleše. Čim bóle pak je nas zrudźiło, hdyž šulske dźěći zańdźenu njedźelu na serbskej Božej službje němski spěw „Wie ſie ſo ſanft ruhn" (Spěwna radosć čo. 63) spěwachu, hač runje mamy tola w tutej knižcy też połny serbski text tutoho spěwa. Abo je snadź to nowa přikaznja, zo budże so w nowym cyrkwinym lěće na serbskej Božej službje němski a na němskej serbski spěwać? Je-li Němcy serbski spěw na němskej Božej službje lubuja, dha wšak njech jim k. kantor po jich woli ſčini, my Serbja pak należnje wo to prosymy, zo by wón na serbskich Božich službach jenož **serbscy** spěwać dał.

Palma měra na rów

njebo

Lejny, Auguſta Scholty w Janezach
mandźelſkeje.

O ßmjercź, o ßmjercź, ty pſchezo ſaßy
Ssy jenu młodu macź tu wotwjedła,
Kiž běſche jara krótke cžaßy
We ßwojim mandźelſtwje tak ſbožowna;
Jej' mandźelſki by ßmjercźi wjele dał,
Hdy by ju dłeje žiwu wobkhował.
Ta ßama běſche narodźena
We Müßigankez domje w Drěwižach
A w Laſu w Božim domje kſchcźena,
Je ſchulu wukhodźiła w Slyczinje,
Sslub kſchcźeńſki wobnowiła w Laſu je,
Pon w Wucźkezach po' Kraliz ßłużeſche.

Tam je toh' luboh' mandźelſkeho,
Kiž na ßłużbje bě też tam, ſeſnała
A hnydom lubowaſche jeho,
Hdyž běſche ſprawna duſcha pobožna,
Duž ſtupi ſ nim do ßwjatoh' mandźelſtwa
A loni do hód ſ nim ßo ſwěrowa.
Pół lěta wona khora běſche
A druhdy wjele cźerpiła je tej,
Jej' mandźelſki jej ſ cžaßom dźěſche
Do Budyſchina k mudrom' lěkarjej,
Tu podarmo bě pomoz lěkarſka —
Bóh ju tak ſahe k ßebi domoj wſa.
Tak dźěſche wona ſ toho ßwěta
Pjatk wjecžor dźewjatoh' novembera,
Hdyž pſchinjeßła bě ßwoje lěta
Na tſi a dwažyczi pok měßaza:
Tón dźeń, hdyž běchu loni na kwaßu,
Ju lětßa k jeje rowu njeßechu.
Kak jara cźežko ji to běſche
Sso dźělicź wot toh' luboh' mandźelſkoh',
Kak jara rady wona chzhſche
H'ſchcźe dłeje pſchi nim bycź a wokoł njoh'.
Kak ſrudnje hladaſche na dźěcźatko,
Hdyž dyrbjeſche ßo dźělicź wot njeho.
Ty pak, o luby wbohi nano,
Kiž horzy Boha wo nju proſcheſche,
Ty myßleſche ßej pſchezo ßnano,
So ſaßo dobru ſtrowoſcź doſtanje,
Ach, ale ach — ſchto pak ßo tola ſta,
Bóh wſchak ju pſches ßmjercź k ßebi domoj wſa.
Ach, poddaj ßo do Božej' wole
A měň: „Schtož cžini Bóh, wſcho dobre je",
Hdyž dopósnacź też njemóž'ſch tole
A woſtanje cźi tudy potajne;
Haj, junu tam w tej ſbóžnej wěcžnoſczi
B'dźeſch Boha ſa to khwalicź dźakownje.
Wy pak, wy wboha luba macźe,
Ja wěm, kak jara cźežko wam nětk je,
Haj, wam ßo ßamo wot ßo płacźe,
Hdyž jow a tam jej' wězy widźicze,
Hlaj, wona pak wam ſ njebjeß pſchiwola:
Ach njeplacź, njeplacź, luba macźerka!
Ach troſchtujcźe ßo ſ Božoh' ßłowa,
Ssej we nim troſchtne ſchtucźki cžitajcźe,
Hdyž Bóh waß nětko ſaßo ſ nowa
Pſches ßmjercź tej' lubej' dźowki ſrudźił je;
Hdyž pſches ßmjercź Bóh, to hiſchcźe dołho njej',
Toh' luboh' mandźelſkoh' je prjecź wſak tej'.
Cźi, kiž ßu njebocźicźku ſnali
A ſ kotrymiž je wona ßłużiła,
Hlaj, cźi ßu mi to powjedali,
So běſche ſprawna duſcha pobožna,
Duž pſchi jej' wupyſchenym kaſchczu tu
Też zuſy ludźo wo nju płakachu.
Ty wěſch, o luby hnadny Božo,
Schto budźe nětk ſ tej wbohej ßyrotku;
Ach ſpožcź wſchak tola ji to ſbožo,
So k jeje dalſchom' horjecźehnjenju
Tu ſaßo ſprawnu macźer doſtanje,
Kiž ju też tak kaž ßwoje lubuje.
Ta ſa ßobu tu ſawoſtaji
Toh' mandźelſkoh', macź prawu, ßyrotku,
A też do wulkej' ſrudźby ſtaji
Toh' luboh' nana, macźer pſchirodnu,
Dwě ßotſje, ßydom bratrow w hromadźe
A pſchecźelſtwo, ji bliſche — daliſche.
Dha ſpi nětk derje w khłódnym rowje,
Ty luba macźe — dźówka — mandźelſka,
We Hodźiju tam na kerchowje,
Hdźež ßy ty ſe wſchej cźeſcźu hrjebana,
Hacž Bóh cźe junu ſ njeho wubudźi
A ſ nowa waß wſchěch ſaßo ſjednocźi.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych,
macźerje a ſchtyrjoch bratrow: **Auguſta, Khorle, Michała** a **Jakuba**
pſches Pětra Mlónka.

Wot redakcije.

Knjezej Domšej w Sk. Waš nastawk wo cokornicy (Zuckerrübe) budże w bližšim čisle „Serbskeho Hospodarja" wotćišćany, zo bychu sebi jón naši česćeni ratarjo na prawym měsće přečitać móhli.

K tomu cžißku Serbski Hospodař cžißko 23 a jena pſchiloha.

Pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. dezembra 1883.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Koſaze kóžki,

kaž tež wſchitke druźiny druhich kóžkow kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach, a pſchedawa molowpróſdne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka
na garbarſkej haßy.

Tež ßo tam wſchě druźiny kožow derje a tunjo wuharuja. **G. N.**

Koſaze, naſymſke, ſajecže a karniſkaze kóžki kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaćiſnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucža
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſćži
porucža po zyłym a jenotliwym tunjo
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu doſtacź pola
Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucža jako płaćiſny hódny
Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Turkowſke a cžěſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucža jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoſchcžu.

Czerſtwe jerje,

ſchtuku po 4—6 np., porucža
Arno Möckel
na ßerbſkej haßy cžo. 13.

Wupſchedawanje.

C. Langermann w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy cžiſło 12

wulku dźělbu **nadwoblekarjow, mužſkich** a **hólcžich wobleczenjow** po ßměſchnje tunich płaćiſnach porucža. Skaſana draſta po měrje ßo khwatnje a tunjo ſeſchije.

Emil Lorenz

w Budyſchinje

na bohatej hasy 7,

najtuńſcha pſchedawarnja ſtaplowych tworow:

koſchlowe barchenty woßebneje dobroſcže, łóhcź hižo wot 20, 23, 26, 32 np.;
jakowy biber, łóhcź 28 np.;
ßuknjowe tkaniny, półwołmjane, łóhcź 38 np.;
7/4 **ſchěroke ßuknjowe tkaniny**, cžiſtowołmjane, hładke a karrirowane, łóhcź 105 np.;
8/4 **ſchěroke lama** (hładke), **köpr, diagonal, velour** atd., kraßne muſtry, łóhcź wot 68, 80, 120, 150 np.;
dwójny lüſtr, jadrna twora, łóhcź wot 18 np.;
diagonale w cžerſtwych rjanych barbach, łóhcź wot 30 np.;
8/4 **ſchěroke kaſchemiry**, cžorne a barbite, łóhcź wot 70 np.

Wulki ſkład wołmjanych, židźanych a połžidźanych **rubiſchkow** po płaćiſnach, wo prawdźe jara tunich. Woßebnu kedźbnoſcź ſaßłuža wyſche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koſchle

ſa mužow, jónſke a dźěcźi, derje pſchileżaze, trajnje dźěłane a ſ najlěpſchich ſtoffow.

Wikowarjo a wikowarki doſtanu woßebite płaćiſny.

Mój wulki ſkład hotowych

žonjazych a mužazych pjelzow, mufow, boaßow,

kaž tež wſchelakich **pjelzowych kóžkow** proſchu ja pſchi potrjebje dobrocźiwje wobkedźbowacź.

H. Langa

9 na žitnych wikach 9

ſ napſchecža ſloteje hwězdy.

NB. Skaſanja ßo na najlěpje wobſtaraja.

Deschczomantle, żakety, rubischcza atd.

we wschěch modernskich barbach derje a trajnje pschebarbja

parna barbarnja W. Kelling.

Wuhlopschedawarnja
Robert Philipp w Budyschinje
na garbarskej haßy 1

porucza cżeschcżenym tudomnym a wonkowskim wobydlerjam swoje najlěpsche **Mariascheinske** a **Oßegske** smokublyschcżate **kamjente wuhlo** w zykym a po jenotliwym dobrocżiwemu wobkedżbowanju. Dokelž budu so swěru prózowacż, mojich cżeschcżenych wotebjerarjow jenoż se sprawnej tworu po wasy a měrje najtunischo a najlěpje spokojicż, proschn wo wobkedżbowanje. S najwjetschim poczeschcżowanjom

Robert Philipp.

Heinrich Drescher w Wojerezach
na stokomorowskej haßy

porucza hacż na dalsche

jenoż cziste derjeßłodżaze khofeje palene **100 np., 120, 140—200 np.,**
toho runja „ njepalene **80 np., 90 hacż 150 np.,**
ff. raffinadozokor zyły pt. **45 np.,** w kehelu tunischo,
do. mlěty „ **42 np.,**
f. lompozokor w kruchach wot 6—7 pt. (zokor sa pczołki) pt. **42 np.,**
farinozokor 36—40 np.,
ff. zokorowy syrop pt. po **25 np.,**
jadrozte mydła zyle suche pt. **40** a **48 np.,**
pópjer, korjenje, zymt, zyle czyste **(samotołczene)** } najtunischo,
najlepschi hamburgski swinjazy schmalz }
prima margarinbutru
jerje małe schótske 3 scht. **10—12 np.,**
crown- a fellowo jerje jara rjane po **6—10 np.,**
dobre wotleżane **zigarry** po wschelakich płaczisnach,
zitne palenzy 30 % litr wot **22** hacż **55 np.,**
słódke dwójne palenzy litr **50 np.,**
ff. liqueury litr **100—120 np.,**
petroleum 15 np., pschi **10 pt. 14 np.**

Pschi wotkupjenju wjetschich dżělbow poměrnje tunischo.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cżerwjene marmorirowane** a **żołte mydło, cżorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne swězy, wóskowe swězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so so zusy wokolnoscheŕ se swojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricż njemóże. Wo tym mója so cżeschcżene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pscheswědczicż.

Hermann Puy
na serbskej haßy w Budyschinje.

W Budyschinje, 10. novembra 1883.

Cżeschcżenym wobydlerjam Budyschina a wokolnoscże s tutym najpodwólnischo wosjewjam, so sym dżesa wjele lět tudy wobstejazu **optisku dżěłarnju** a **pschedawarnju knjesa Adolpha Wagnera** pschewsak a tu samu pod firmu

Gustav Klöppel,
prjedy Adolph Wagner,

w snatym sprawnym waschnju mojeho knjesa prjedownika dale powjedu. S dobom sjenoczam s tej samej

mechanisku dżěłarnju,

kotruż cżeschcżenym Serbam s tutym najnaležnischo poruczam.

Gustav Klöppel,
optikus a mechanikus.

Runje je wušło a je dostać we wudawarni „Serb. Now." po **50 np.** nowe powjedańcko:

Naša Wowka

wot **Bożeny Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**
Prěni, druhi a třeći zešiwk.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".
Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Khofej

wot najtunischich hacż do najlěpschich druzinow, jara derje sswodżazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczisnach

Richard Pötschke
na hlownym torhoschczu pódla haptyki.

☛ **Pschecżelne serbske poßluženje.**

Wulki sklad khofeja,

syry wot 70—160 np. po puncże,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tunischo.
Wschě druzinу, derje sswodżaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje sswodżazy hizom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunischo, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym sswodże porucżataj

bratraj Měrschej na zitnych wikach.

Wschitke **kwětkowe wonjeschka** (bouquety), **palmowe hakosy, njewjesczinske wěnzy** a **wonjeschka** s morwych a zywych kwětkow stajnje wobstara

sahrodnik **Paul**
na knjezim dworje w Lichanju.

Wopilstwo!!

Tutón swożokażeŕ njeliczomnych swójbow hodźi so wuhojicż. Najlěpschi a najwěsczischi srědk mam ja psche to.

Tež tak, so piczk sam niczo wo tym njewě, so rucże a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyschinje na snutskej lawskej haßy 6.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 8. decembra 1883.** **Lětnik 42.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nĕsnizy w Chemnizy ßu ßebi tam nowe wobschĕrne twarjenje ſ pschebytkami ſa ſkótrĕſanje a ſ hródźemi ſa hoſpodowanje ſkotu natwarili a potom krala Alberta proßyli, ſo by pſchijĕł a to twarjenje wobhladał. Kral je jim jich wolu dopjelnił; pſchetoż wón tam ſ miniſtrom knjeſom ſ Noſtitz-Wallwitz a ſe wſchelakimi woßebnymi knjeźimi 3. dezembra pſchijĕźe. Tamniſchi rĕſnizy bĕchu ßo w pyſchnym rjedźe pſched naſpomnjenym twarjenjom ſeſtupali, a krala ſe ßławuwołanjom witachu. Kral ßebi potom nĕhdźe hodźinu dołho wſcho ßwĕru wobhladowaſche a ßwoju ſpokojnoſcź nad wuſtojnej twarbu wupraji. Też wón ſ tym abo druhim rĕſniſkim miſchtrom porĕcźa a pſchi wotkhodźe ſtarſkemu miſchtrej Kikelhanej ruku da. Wón je ßo tón ßamy dźeń ſaßo do Draždźan wrócźił.

— Sapóßłanzy ſakſkeho ßejma ßu hacź dotal ſ wjetſcha wſchĕ pjenjeſy pſchiſwolili, kotrež miniſterſtwo w naſtupanju wſchelakich krajnych naležnoſcźow trjeba.

— S Barlina pißaja, ſo je kněžor zyle ſtrowy, tak ſo móže audijenzy dawacź a ſ miniſtrami wſchĕdnje wſcho wobſtaracź, ſchtoż ßebi krajne naležnoſcźe žadaja. — Wjerch Bismark hiſchcźe pſchezo w Friedrichsruhe bydli a drje hakle w januaru do Barlina pſchijĕźe. — W pruſkim ßejmje drje ßebi druhdy ſapóßłanzy wſchelakich ſtron (partajow) jedyn druhemu napſchecźiwo rĕcźa a miniſtram wſchelake wumjetuja, ſkóncźnje tutym pak tola nimale wſchĕ jich žadanja dopjelnjeja. — Pruſki krónprynz hiſchcźe w Schpaniſkej pſchebywa a je ßo jemu radźiło, pſchecźelniwoſcź nimale wſcheho tamniſcheho luda dobycź, pſchetoż wón wĕ pĕknje rĕcźecź a ßo hewak mudrje ſadźerźecź. Wón prjedy hiſchcźe nĕkotre ſchpaniſke města wopyta, hacź ßo na domojpucź poda. Wón bĕ pjecźa wobſankнył, pſches Franzowſku domoj pucźowacź, ale na radu wjerćha Bismarka, kiž k pſchiſtojnoſcźi Franzowſow pſchecźiwo pruſkemu krónprynzej žaneje praweje dowĕry nima, ßo wón radſcho po morju domoj dowjeſe.

Awſtrija. Kněžor je dotalneho wuherſkeho krajneho ſaſtojnika hrabju Khuen-Hedervary ſa khrowatſkeho bana, to rĕka, ſa najwyſchſcheho ſaſtojnika w Khrowatſkej pomjenował. Khrowatam by general Filipowicź lubſchi był, tola dokelź wón ßwojeje khorowatoſcźe dla ßo kněžorej ſarjeknucź dyrbjeſche, dha wſchak woni też ſ hrabju Khuenom derje doſcź ſa lubo woſmu. Mjenujzy woni ßu wſchak ſ tym tejko dobyli, ſo je jim wuherſko-madźarſke miniſterſtwo hacź dotal wſchĕ jich žadanja mjenje abo bóle dopjelnicź dyrbjało. — W Winje je ßo w tychle dnjach awſtriſko-kněžorſtwowy ßejm abo rajchsrath wotewrił. Wjetſchinu w nim maja Cźechowjo, kaž też Polazy a druſy, kiž ßo k cźĕſkim a pólſkim ſapóßłanzam dźerża. — Na wuherſkim ßejmje ßu ſapóßłanzy pſchiſwolili, ſo ßmĕdźa ßo w Wuherſkej kſchеſcźijenjo ſe židowkami a židźi ſ kſchеſcźijankami ženicź.

Franzowſka. Hacź budźe wójna mjes Franzowſami a Chineſami, to hiſchcźe zyle wĕſte njeje. — Nĕkotre nowiny bĕchu powjedałe, ſo ßu Chineſojo Franzowſow w Anamſkej nadpadnyli, ſo ßu jich pak Franzowſojo wotraſyli. Druhe nowiny pak wudawaja, ſo na tym niczo wĕrne njeje, a franzowſke miniſterſtwo njeje w tajkim naſtupanju hacź dotal też hiſchcźe žaneje powjeſcźe wot ßwojeho, w Anamje kommandirowazeho generala doſtało.

Jendźelſka. Jendźelſke miniſterſtwo budźe drje ßwoje, w Egiptowſkej ſtejaze wójſko bórſy powjetſchicź dyrbjecź, dokelź ßo jako wĕſte powjeda, ſo ßo Mahdi abo mohamedanſki falſchny profet, kiž je egiptowſke, na njeho pózßłanee wójſko do cźiſta ſbił, na ßamu Egiptowſku cźahnucź měri.

Rußowſka. Nĕkotre nowiny powjedaja, ſo chże ruſki kněžor w ßwojim kraju tajku konſtituziju abo wuſtawu ſałožicź, kaž ju ludy w nawjecźornych europiſkich krajach maja, hdźež ſapóßłanzy, wot luda wuſwoleni, w ßejmach ſ miniſtrami krajne naležnoſcźe wuradźuja. Też wudawaja tajke nowiny, ſo je kněžor hižo mužow wubrał, kiž bychu wuradźili, kajka konſtituzija by w Rußowſkej město doſtacź měła. — Nam pak ßo ſda, ſo drje ruſki kněžor najſkerje jenož tajku konſtituziju wuſwoli, po kotrejž wón ßam tych muži powoła, kiž bychu ſ jeho miniſtrami krajne naležnoſcźe wuradźowali.

Sſejmſki dopiß.

Pſched nĕkotrym cźaßom je ßo ſapocźało wo tym rĕcźecź, ſo by ßo wot Lubija pſches Ketlizy na Wóſpork po ßerbſkich wßach hacź do Radworja a wot tam dale do Kamjeńza atd. żeleſniza twarika. Też by ta ßama pobocźnu liniju ſ Budyſchina hacź do Radworja mĕcź dyrbjała, hdźež by ßo na jenu ſtronu, kaž hižo prajachmy, do Kamjeńza, na druhu pak do Delnjeho Wujeſda a dale jĕdźiło. A hdyž ludźo mĕnja, ſo bychu ßo, tak daloko hacź to Sakſku naſtupa, pjenjeſy k tajkej twarbje hižo na nĕtcźiſchim ſakſkim ßejmje dowolicź mĕle, dha dowolamy ßebi w ßlĕdowazym na to ſpomnicź, kak nĕtko ſ zyła ſ twarjenjom żeleſnizow w Sakſkej ſteji. S toho ſpóſnajemy, ſo ßebi ratarjo hižo nĕtko njetrjebaja ſtaroſcź cźinicź, jako bychu inżenĕrojo bórſy pſchiſchli a żeleſnizu pſches jich ležomnoſcźe wottykali. — Na ßejmje ßo pſched nĕkotrymi lĕtami pjenjeſy k nĕkotrym żeleſnizam pſchiſwolichu, kiž ßo nĕtko twarja abo twaricź ſapocźnu. Na nĕtcźiſchim ßejmje by knjeżerſtwo rad 14 millijonow hriwnow k tomu dowolene widźiło, ſo by wone twarbu 5 żeleſnizow ſapocźecź abo dotwaricź móhło. Tajke żeleſnizy bychu ßo potom hakle 1885 a 1886 twariłe abo dotwariłe, dokelź k tomu wumĕrjenja a druhe pſchihoty wjele cźaßa trjebaja. — Wyſche tychle 5 żeleſnizow bĕ ßo pak hacź do 22. novembra t. l. runje 22 petizijow wo twarjenje żeleſnizow na ßejm wotedało, wot kotrychž budźe pak lĕdy żana k twarjenju dowolena, hacź runje ßu mjes tymi też tajke, wo kotrež ßo hižo 10 haj 15 lĕt proßy. Petizija wo „ßerbſko-

łužiſku żeleſnizu" pak hiſchcże pódla njeje a ßo też w tu khwilu hiſchcże niczo wo njej njepowjeda. Tola njedźiwajo na to, ßo podpißany hižo naležnje mjes ſapóßłanzami wo tu wěz ſtara. — S tajkich woprawdźitych wobſtejenjow drje ßo trochu roßßudźicź da, hdy by ßnadź rjad na twarjenje „ßerbſko-łužiſkeje żeleſnizy" pſchiſchoł. Nam ſdaſche ßo toho dla nuſne bycź, teje naležnoſcże dla tym, kiž wo nju rodźa, krótku roſprawu k ruzy dacź. — Pſchi tym pak ßo njeßmě nichtón mylicź abo wottraſchicź dacź, ale njech ßo jenoż ta wěz ſkerje a lěpje do rukow woſmje: pſchetoż bjes ſapoczatka żaneho kónza doczakacź njemóżemy. *H. K.*

Jeno junu pjany.

(Pokracžowanje.)

„Hrał ßym ſ wami — prajicże", dźeſche Twjerdak dale, ßwojej wótrej woczi na Lěßnika ſkožujo; „wy macże prawje, hacź dotal ßym hrał, tola nětko budu khutny, ßym hracża ßyty. Wy ſcże Rólnika w lěßu ſaklół a potom nóż, ſ kotrymž ſcże ſłóſcź wuwjedł, ſhubił; ſcże pak doma jedyn druhi k ßebi tyknył, kotryž mějeſche ſchěrſchi brink a tón je waß wumóhł. Budźiſchcże-li tehdom ſ tymle nožom pſched ßudnika ſtupił, budźiſche ßo wußud zyle hinak wobrocźił, a hiſchcże dźenża by ßo to ßamo ſtało, hdy bych ßwój dopokas komu pſcheradźił. Prawy nóż ßebi ſkhowach, tola ſo bych zyle wěſty był a waß cźim krucźiſcho ſapſchadł, dyrbjach wobkedźbowacź, kajki ſacźiſchcź by dopomnjecże na tamny njeſkutk na waß ſcźiniło, hdy byſchcże nóż wohladał. Ja ßym ßwój wotpohlad doſpołnje dozpěł, lěpje hacź ßym ßo toho nadźał. Wy ſcże w mojej mozy, trjeba jeno jeneho ßłowa — a ſ waſchej ßwobodu a cźeſcźu je ßo ſtało!"

Lěßnik hladaſche do ſemje, pſchecźiwo rěcźam tutoho cźłowjeka njemóżeſche wotmolwicź. „Twjerdako!" ſarěcża ſ wutkym khłoßom; ſchto macże wužitka ſ toho, ſo mje tak njeßmilnje cźwilujecże? Dajcże mi nóż a ßlub, ſo na wěcźne mjelcźicże, ja chzu wam kralowſzy mytowacź!"

Twjerdak ßo ſawjeßeli. „Mi ſawěſcże wo to njeje", rjekny, „waß a waſchu ßwójbu do njeſboża ſtorcźicź, na wopak móžu prajicź, ſo je tajke ſakhadźenje pſchecźiwo mojim ſamyßłam. So pak mam prawo, ſa mjelcźenje myto żadacź, wy ßami pſchipóſnawacże; kajke myto pak bych żadał, to mam ja poſtajicź; wy trjebacże jeno ßwoje ſboże ſ mojim nětkak ſjenoczicź a wſcho je ſabyte a ſrunane!"

Lěßnik njedoroſumi, ſchto hajnik měni, ale cźujeſche, ſo niczo dobre njebudże; bojaſliwje a praſchejo hladaſche na hajnika.

„Wy macże dźówku, Lěßniko", dźeſche hajnik po khwili, „kotraž je mje ſe ßwojej rjanoſcźu ſawjedła; dajcże mi Hańžu ſa żonu — a wſcho, ſchtož je waß poßledni cźaß traſchiko, je ſabyte a pohrjebane."

Tole ſaßłyſchawſchi ſtupi Lěßnik ſaſtróżeny krocźel do ſady. „Sswoje njewinowate, duſchne dźěcźo w mozy tajkehole ſłóſtneho cźłowjeka? Nihdy!" rjekny ſkoro wótſje a pſchikry wobliczo ſ woběmaj rukomaj.

Twjerdak ſhladowaſche khwilu mjelczo na ßwój njeſbożowny wopor. „Ja rady wěrju", rjekny potom, „ſo bohaty Lěßnik ßwoje jenicźke dźěcźo nětkajkemu hajnikej njeda, mužej bjes wěſteho ſaſtojnſtwa, bjes nahladnoſcże. Ja ßym khudy cźłowjek a bych drje tajki też cźaß żiwjenja woſtał, hdy by ßo dóńt nade mnu njeßmilił. Tónle dóńt pak dyrbi mi ſ mojej mudroſcźu, ſ kotrejž ßym jenicźzy bohaty, ſapowjedźene ſboże dobycź pomhacź. Moje dźěło a ſaſtojnſtwo je ſa nětkotre njedźele nimo, potom dyrbjał ſaßo do ßwojeje hubjeneje ßłużby. To ja njecham. Runje je hajniſke měſto na knježim dworje próſdne; jeli ßo na nje ſamołwjam, bjes toho, ſo by mje ſchtó nahladniſchi podpjerał, pſchepadnu ſe ßwojej próſtwu. Toho dla bych waß proßył, ſo byſchcże ßo trochu ſa mnje ſtarał; wy ſcże ſ knjeſom ſnaty, dźicże tam a prajcże jemu moju próſtwu, wón wam ſawěſcże pſchiſwoli a knježeho hajnika ßo potom waſcha dźówka hańbowacź njetrjeba." Twjerdak, kotryž na Lěßnikowym wobliczu widźeſche, ſo ßebi wón tule wěz rosmyßła, bě mudry doſcź, ſo jeho pſchejara njenucźeſche. „Po tajkim Lěßniko", rjekny ßo ſawrócźejo, ſo by dale ſchoł, „rosmyßlcże ßebi tu wěz; ſa tydźeń je cźaß nimo a poſdźiſcho njehodźi ßo ſkomda ſaßo ſarunacź!" Prajiwſchi to woteńdże.

Samyßleny a bjes rěcże khodźeſche Lěßnik pſchichodne dny po dworje. Ras rano pak da ßebi Hańži njedźelſku draſtu pſchinjeſcź, ſwobleka ßo jara ſtaroſcźiwje a dźěſche potom nikomu niczo njeprajiwſchi na hród do Bukowa.

W hrodowſkim dworje pſchińdże jemu ſtary łužobnik, kotrehož ſa wjele měßazow hižo widźał njebě, ſ pſchecźelnym poſtrowom napſchecźiwo. Też knjes ßam jeho jara pſchecźelnje pſchija; ſ tym bu Lěßnik zyle ſměrowany a khróbły a pocża bjes dołheho komdźenja wo ßwojim samyßku rěcźecź.

Lědma pak bě knjes Twjerdakowe mjeno ſaßłyſchał, pokhmuri ßo jemu wobliczo. „Twjerdak!" ſarěcża ſpěſchnje; „ſcże też wy ßo ſ tym njedoczinkom ſeſnał, abo traſch pſches njeho do ſchkody pſchiſchoł?"

Nad tajkej rěcźu ſaſtróżeny hladaſche Lěßnik ſ wulkimaj woczomaj na knjeſa.

„Abo njewěſcże dha", rěcźeſche knjes dale, „ſo tón cźłowjek niż jeno nam ale też Bukowſkej gmejnje njekniczomnje kradnje? Shonich ſ wěſteho kužoła", pſchiſtaji knjes, hdyž Lěßnik cźinjeſche, kaž by nochcył wěricź, „ſo je Twjerdak někotre hromady walcźkow pſchedał a pjenjeſy ſa to njewotedał. Tola tón cźłowjek dyrbi mi ſ woczow! Do njeſboża jeho ſe ſkórżbu ſtorcźicź njechamy, tola ſe ßłużby jeho puſchcźimy."

Lěßnik powjedaſche knjeſej, ſo je ßo ſ hajnikom, kotrehož cźěmne ſtrony ſnał njeje, ſpſchecźelił; „a mi by jara njelubo było", pſchiſtaji, „hdy by ßo tak nahle ſe ßłużby póßłał." S tym wupraji próſtwu, ſo by Twjerdak ſ najmjeńſcha cźaß jemu pſchepodateho dźěła w ßłużbje woſtał. W dalſchej rěcźi wo Twjerdakowej naležnoſcźi njeſwěri ßebi ani rěcźecź.

Knjes drje ſ Lěßnikoweho waſchnja widźeſche, ſo je ſ druhim wotpohladom do hrodu pſchiſchoł, hacź ſo by ſa hajnika dobre ßłowa dawał; dokelž pak Lěßnik niczo dale njepraji, mjelcźeſche też wón, ßlubi jeno, ſo jeju pſchecźelſtwa dla próſtwu dopjelni.

Po tym ßo Lěßnik wotßali. Duzy domoj roſmyßłowaſche, kak by Twjerdakowy njeſkutk pſchecźiwo njemu wužił; nadźijeſche ßo ſ najmjeńſcha, ſo, hdyž jemu to pſchekſchiwjenje naſpomni, jeho tola trochu ſatraſchi.

Twjerdak pſchińdże někotre hodźiny poſdźiſcho ſ połnej dowěru, kotruž pak Lěßnik ſe ßwojej powjeſcźu khětſje poraſy, ale wſchu khróbłoſcź jemu tola wſacź njemóżeſche. „Njech je", rjekny ſymnje, „mam dźě hiſchcże pjecź abo ſchěſcź njedźeli cźaßa, a mjes tym ßo mi hižo radźi, někajki pucź namakacź."

Lěßnik myßleſche, ſo ßo Twjerdak po tak njelubołnej powjeſcźi ſ hromadu pjenjes ſpokoji, tola Twjerdak njechaſche nětko wo tym niczo wjedźecź, Lěßnik pak hiſchcże nadźiju njeſhubi. —

Mjes tym bě ßo naſyma pſchibliżiła; ſymny wětſik dujeſche po polach a ſchtomy poczachu żołtnycź. Bohate żně běchu buram bróżnje napjelnike; bjes dźiwa, ſo běchu wſchudże wjeßołe woblicża. Tute wjeßele wuſnawaſche ßo woßebje w Bukowje na kermuſchi. Hižo ſ naſdala běchu ßłyſchecź bórczaze dundry, wrjeſkate trompjety a piſchcźate piſchcźele, ſo nětkotremužkuli hólzej ßo noſy duzy po pucźu ſawjercźiſchtej.

Też wuj Handrij bě ſ Hańžu pſchiſchoł, mjes tym ſo Lěßnik ßam żaneho lóſchta njemějeſche. Bórſy ſa nimaj pſchińdże też Rólnikej Jurij.

Jurij bě hižo tójſchto raſow ſ Hańžu do reje ſchoł, nětko ßedźeſche runje ſ njej a Handrijom ſ boka ſa blidom, tu pſchińdże Twjerdak, ſo by ßebi Hańžu na reje kaſał. Hańża, kotraž ßo jeho hewak hižo doſcź bojeſche, bě ßo na tym wſcha ſaſtróżika, pohladawſchi pak Jurjej do woczow, dźěſche ſ Twjerdakom rejwacź. Tola ſ tym njemějeſche Twjerdak hiſchcże doſcź, pſchińdże ſaßo a ſaßo, ſo ßebi Hańża ſkónczńje wotmyßli, jeho wotpokaſacź. Hdyž wón toho dla ſaßo pſchińdże, wotmolwi jemu ſ krótka, ſo njepóńdże.

Hórzy ßo poßměwajo woteńdże Twjerdak. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W poßedźenju tudomneho wokrjeßneho wubjerka, kotrež ßo 28. novembra mějeſche, ßo mjes druhim pod ßobuwuradźowanjom ſchulſkeho inſpektarja knjeſa dr. Wilda też wobſanknu, ſo by ßo miniſterſtwo kultußa a ſjawneho wucźeńſtwa wo podpjeru ſa ludowe knihownje w Budeſtezach, Smilnej, Hornim

Wujeſdźe a Wjeleczinje proßyło. Dale ßo po namjecźe knjeſa ryczerkubleria Pfannenſtiela poſtaji, ſo ma ßo ſa wokrjeßnu dźěkarnju na Zidowje harmonium kupicź.

— Wutoru tydźenja wjeczor měješe tudomna Sserbſka Bjeßada ßwójbny wjeczor na tſělerni a běſche ßo ſ měſta a ſe wßow telko ßobuſtawow a witanych hoſczi ſeſchło, ſo pſchi wjeczeri měſta njedoßahachu. Dokelź bě hoſpodař k. Bötig ßwinjo ſarěſacź dał, dha běſche pſchi wjeczeri tež czorna tunka a dobra kołbaßa, ſchtoż wſchitkim derje ßłodźeſche. — Pſchi tſělenju wo dobytki bu k. kubler Müller (Młynk) ſ Měrkowa ſ kralom a na knjenjazej ſtronje doſtaſchtej knjeni Bukowa, mandźelſka k. wyſchſcheho żandarma Buka, a knjeni Grolmußowa, mandźelſka k. dr. Grolmußa, najwjetſche dobytki. Hewak ßo hudźba a rejwanſka ſabawa derje ſpodobaſche.

— Sańdźenu njedźelu pocza ßo na naſchich łužiſkich horach, woßebje na Pichowje, Lubinje a Czornobohu, ßněh bělicź, delka pak bě rucze wottak. Ale wutoru a ßrjedu je ßo jeho telko naſchło, ſo drje ſ wjetſcha leżo woſtanje.

— Sałoženje zokoroweje fabriki w Hornich Łužizach je nětko wěſte, wokoło 1,600 000 hriwnow a 900 hektarow rěpoweje role je ßo hižom na to ſapißało. Jedyn wulki pſchekupz w němſkej Hornjej Łužizy je ßam 200,000 hriwnow ſapißał a jedyn ryczerkubler 100,000 hr. Lubijſka měſchczańſka rada, kotraż by najradſcho fabriku na ßwojich leżomnoſczach twarjenu měła, je ßo pſchi ſapiſanju ſ 1000 hriwnami wobdźělika.

— Lětuſcha ſchtwórta evangelſka ßerbſka Boża ßłużba w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach ſměje ßo jutſje 2. njedźelu adventa (9. decembra) dopołdnja wot 11 hodźin. — Spowjedź budźe k. duchowny Garbař ſ Kotez a prědowanje k. duchomny Imiſch ſ Hodźija dźerżecź.

S Michalſkeje woßady. Póndźelu tydźenja je ßo cźěkowa komora a khapałka, ſa pohrjebniſchczo na Hrodźiſchku natwarjena, na ßwjedźeńſke waſchnje poßwjeczika.

S Bukez. Sańdźenu njedźelu měješe naſche ßerbſke towaŕſtwo ſaßo ſhromadźiſnu. Jako bě ju w 5. hodźinje k. pſchedßyda Kerk wotewrił, dźerżeſche na to knjes kantor Hatnik wubjerny a ſajmawy pſchednoſchk wo Lutheru jako reformatoru. Najprjódzy rěczeſche wo ßwědczenjach, ſ kotrymiž je Luther ſa ßwoju wuczbu wuſtupował, kaž w Augsburgu pſched kardinalom Kajetanom, w Lipſku pſched Dr. Eckom a ſakſkim wójwodu Jurjom a w Wormſu pſched němſkim khěžorom a němſkimi wjerchami. Potom powjedaſche wo roſpſcheſcźěranju reformazije, wo jejnych pſchecźelach a njepſcheczelach, też wo ſadźěwkach, ſ kotrymiž měješe reformazija wojowacź, kaž n. pſch. burſka wójna, njeſjednanje ſ reformirtſkimi. Na to wuſběhowaſche pak też woßebje pomozne wězy, kiž běchu najbóle k roſpſcheſcźěranju ßłużiłe, kaž n. pſch. wſchelake pißma Lutherowe, jeho ſpěwy, wulki a mały katechismuß, a napoßledk hiſchcze na Augsburgſke wěruwuſnacze evangelſkich ſpominaſche. Po ſkónczenju pſchednoſchka měješe ßo debatta, w kotrejž pak ßo bóle wo maliczkoſczach rěczeſche, dokelź běſche hižo wſchitko w pſchednoſchku roſeſtajane. Jako běſche ßo k. pſchednoſcherjej derje ſaßłużeny dźak towaŕſtwa wuprajił, ſkónczi ßo w 8. hodźinje ſhromadźiſna.

S Małeho Budyſchinka. Wjeczor 30. novembra w 7 hodź. w njewobydlenej, Janej Zarjej ßłuſchazej khěži woheń wudyri a niż jenoż tutu ale też twarjenja khěžnikow Gruhla, Eichlerja a Běrki do prócha a popjeła pſchewobroczi. Wſchitke hoſpodaŕſke ſarady a wjetſchi dźěl domjazeje nadoby ßo ſpalichu. Haj nětotſi dyrbjachu też ßwoju draſtu w płómjenjach woſtajicź. — Sa wotpalenych tamniſchi knjeża farař Krüger, ryczerkubleŕſki najeńk Kretzſchmar a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Frycża wo ßmilne dary proſcha. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Njeßwaczidła. Sſrjedu 5. decembra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót naſtajany: 270 howjadow, 60 ßwini, 220 proßatow.

S Minakała. Knjeſa hrabju ſ Einſiedel je draždźanſke ſkótſakitanſke towaŕſtwo dla jeho ſaßłużbow wo ſałoženje roſumneho konjekowanja ſa ßwojeho cześtneho ßobuſtawa pomjenowało.

S Wulkich Sdźar. Wot ſapoczatka lěta 1884 ßo tudy żane ſkótne wiki wjazy **nje**ſměja.

S Delnjeho Wujeſda. Sańdźenu ßobotu 1. dezembra ßwjeczeſche naſch wyßokodoſtojny knjes farař Ryczeŕ ßwój 25lětny ſaſtojniſki jubilej a doſta pſchi tutej ſkładnoſczi wſchelake wopokaſma luboſcze a wyßokowaženja. — Podróbnu roſprawu w bliżſchim cźißle Serb. Nowin podamy. *D.*

S Hornjeje Stróże. Schtwórtk tydźenja w nozy ßu paduſchi pola tudomneho ſahrodnika Pětrki pjecź huß ſ khlěwa kradnuli, na ſahrodze ſarěſali a potom ßobu wſali. Woni běchu, ſo bychu jich wobydlerjo pſchi jich pakoſczenju njepſchekhwatali, khěžu ſatykali, kaž ßo rano pokaſa, jako chzychu Pětrkezy ſ domu na dwór wuſtupicź.

S Wojerez. (H. W.) Cźěko naſcheho wyßokocżeſcźeneho njebocźiczkeho knjeſa ſuperintendenta Karraßa ßo 26. novembra popołdnju khowaſche. Najßwěrniſcha luboſcź a pſchecźelniwoſcź ßo pſchi tym wobſchěrnje pokaſowaſche. Njepſchewidny cźah, wotewrjeny wot ſchulerjow měſchczańſkeje ſchule pod nawjedowanjom k. kantora Cźinſkeho, cźehnjeſche wot żarowanſkeho doma k zyrkwi. Cźělny kaſchcź bě jara wupyſcheny a ſa nim dźěchu ſrudni ſawoſtajeni, evangelſzy duchowni naſcheho wokrjeża, kaž też ſe ßußodneje Sakſkeje, wokrjeżni wuczerjo, měſchczańſka rada a ſaſtupjerjo měſta, zyrkwinſka deputazija a najwjetſchi dźěl měſchczanow, też běchu wjeßne gmejny ßylnje ſaſtupjene. Jako běſche ßo kaſchcź pſched woktař ſtajił a ßo wot zyrkwineho chora khěrluſch wuſpěwał, dźerżeſche ſaſtupnik ſuperintenduru k. farař Kuring ſ Laſa hnujazu wopomnjeńſku rěcź, na kotruż ſhromadźeni pſchewodźerjo nutrnje poßłuchachu. — S wuſpěwanjom druheho khěrluſcha ßo zyrkwinſke wopomnjecze ſkónczi, kaſchcź ßo na wudebjeny cźěkowy wós ſtaji a na pohrjebniſchczo wjeſeſche. Wuczerjo ſe ſchulſkmi dźěcźimi pſched nim dźěchu a druſy pſchewodźerjo ſa nim. Na pohrjebniſchczu ßo njebocźiczki pódła rowa k. ſuperintendenta Kubizy do ſemje puſchczi a k. diakon Kopf pſched wotewrjenym rowom ßkowa boloſcze, troſchta a nadźije rěcźeſche, ſ poczeſcźowanjom na njebocźiczkeho ſpominajo.

S Mużakowa. Sańdźeneho 25. novembra tudy na pucźu do ßwojeho wobydlenja penſionirowany wyſchſchi hajnik Bertram, 59 lět ſtary, wumrje. Boża rucźka bě jeho ſajała. — Dokelź je naſche knjejſtwo druheho knjeſa doſtako, je ßo wjele wyſchſchich ſaſtojnikow ſe ßłużby puſchcziło a penſionirowało. Najwyſchſcha lětna penſija wopſchija 2000 hriwnow. Penſionirowanaj ſtaj też mjes druhimi direktor Rieloff a rentmiſchtr Clement.

S Delnich Łużiz piſaja „Bramborſke Nowiny“ a to:

S Gorneje. Naſche Bramikez dźěcźi dźěchu wóndano na Kſchiſchowſki fórbark ßobu na pohrjeb. Tam běſche Kochanezom jene dźěcźo na ſcharlach wumrjeło a druhe jich dźěcźi też khore leżachu. Bramikezy njeběchu ßebi drje myßlili, ſo ſcharlach dale pſchima a natykuje a jich dźěcźi dźěchu toho dla k tym khorym dó iſtwy a k łożu. Ale lědy běchu wot pohrjeba domoj pſchiſchkle, dha leżnu ßo najprjedy jene a potom wſchitke druhe, tſi bórſy wumrjechu a pſched tydźenjom je też ſchtwórte pohrjebane, tak ſo ſtaj Bramikez ſtarſchej ſa krótki cźaß wſchě ßwoje dźěcźi pſches pomjenowanu khoroſcź ſhubiłoj.

Se Saſpow. Tudomny bur M. běſche pſched lětami woßyrocźeneho a wopuſchcźeneho hólza k ßebi wſak. Tutón hacź do nětcźiſcheho cźaßa pola njeho ßłużeſche, ale ſkónczńje ßo ſta, ſo bě ßebi njewjeſtu wuſwolił, a hodźinka wotßalenja ßo bliżeſche. K dźakej ſa jeho dołhu a ßwěrnu ßłużbu jemu M. 600 toler (praj: ſchěſcź ſtow toler) dari a ßlubi wyſche toho hiſchcze, ſo jemu wulki kwaß wuhotuje. Ani jene ani druhe nochzyſche pak tón poniżny ßłużobnik pſchiwdacź, prajizy, ſo wſchak je hižo tak doſcź dobroty pola M. wużił. Tola tak derje hoſpodař, każ też hoſpoſa prajeſchtaj, ſo je ßebi to derje ſaßłużił, tak ſo dyrbjeſche dotalny wotroczk poßłuſchny bycź. Wón dyrbjeſche pjenjeſy bracź a wyſche toho bu jemu pyſchny kwaß wuhotowany.

Wšelčizny.

* Hižo ſaßo jene **n**ěmſke nowiny, kiž maja w kraju wulku ważnoſcź, wo Sserbach khwalobnje piſaja a dobru radu dawaja k ſdźerżenju ßerbſkeje rěcze a narodnoſcze. Ssu to nowiny „Dresdner Nachrichten“, kotrež ßo wſchědnje w 38,000 exemplarach (wotcźiſchcźach) wudawaja. Wone piſaja w ßwojim lětuſchim cźißle 338 ßlědowaze: „Nowiny „Dresdner Nachrichten“ ßu huſto na tych dwěrěcźniwych (zweiſprachigen) cźłowjekow (t. j. Sserbow) ſpominake. Po „Serbskich Nowinach“ je jedyn Němz też tſirěcźniwych cźłowjekow w Amerizy wußlědźił, wo kotrychż wón ßwojemu

pschecźelstwu domoj pische, so ßo woni psches pilnoscź, psches dobre ratarske hospodarstwo a toho dla też psches samóžitoscź pěknje wusnamjenjeja. Ssu tu Sserbja, kotsiž něhdźe psched 30 létami s lutherskim duchownym Kilianom se sakskeje a pruskeje Luźizy — něhdźe 1200 ludźi — do Serbina w Texasu wucźahnuchu, kotsiž ßu ßo pak psches nowych wucźahowarjow na někotre tyßazy (tawsynty) pschisporili. Woni maja nětko dwě zyrkwi, w kotrymajž ßo jim ßwjaty evangelij w jich ßerbskej maczernej rěczi pschipowjeda, schtož ßo — Bohu žel! — we wschelakich ßerbskich zyrkwjach w naschej Luźizy njestawa. Tuczi amerikanszy Sserbja rěcza tam mjes ßobu ßerbski, s někotrymi tam bydlazymi Němzami pak němski, s Amerikanarjemi a Jendźelczanami jendźelski. A po statistiźy němskeho khěžorstwa ßerbske a pólske dźěczi w ßwojich schulach, hdźež ßo němski wucźi, sa 8 lět ani pißacź ani czitacź njenawuknu! — Tajzy tsirěczniwi ludźo ßu też w Awstraliji, hdźež je jich s lutherskim duchownym Kaplerjom w lěcze 1848 wokolo 1000 a w lěcze 1850 s lutherskim duchownym (?) Pjenczkom (Penzigom) 800 Sserbow wucźahnuko. Stajne wotebjeranje* ßerbskeho wobydlerstwa njestawa ßo niz jenoż psches pscheněmczenje, ale wjele skerje psches ßylne wucźahowanje, — ßerbsko-katholske wobydlerstwo je ßo pak mjes tym wěscze móznje pschisporiko. Wina wucźehnjenja do Texasa a Awstralije njeleži (jenoż) w nabóžinskich měnjenjach, ale wina toho bě woßebje lěpscha skladnoscź k seźiwjenju, w tamnischim kraju ßo poskiczaza. A wysche toho ßu też w sjenocźenych amerikanskich krajinach zyrkwinske wobstejenja lěpsche a wucźbna methoda (waschnje) je prawischa, dyžli w Luźizy a w narańschich (pólskich a litwjanskich) provinzach Pruskeje. W nastupanju njedostatka ßerbskich duchownych a wucźerjow w Luźizach protestantske Němzowstwo žaneje ßobuželnosćze njepokasuje. Hdyž katholske towarstwo ßwjateho Bonifazija kollekty, wot katholskich Sserbow skladowane, też tutym wostaji, w czimž wone jara nadobnje stutkuje, dha ßo Gustav-Adolfske towarstwo wo duchownu nusu Sserbow jara mako stara, hacź runje je tuta nusa pola protestantow wjele wjetscha, hacź pola katholikow. Hdy by Gustav-Adolfske towarstwo kollekty, sa nje wot Sserbow skladowane, protestantskim Sserbam wostajiko, dha by jenoż w sakskej Luźizy kóžde lěto 5—6 mlodych ludźi na universitetach, gymnasijach a seminarach jara nahladne stipendije (pjenježne podpjery) dostacź móhko, dokelž Sserbja po pomerje jich liczby s najmjenscha dźeßacź krócź telko Gustav-Adolfskemu towarstwu dawaja, hacź Němzy. Wysche toho kapitalije, hacź dotal (wot Towarstwa Pomozy sa studowatych Sserbow) s wulkej prózu nasběrane, woběmaj wěruwusnacźomomaj ßkuscheja a njeißu jenoż sa ßamych studentow duchownstwa, ale sa wschitkich studowatych shromadnje postajene, njedźiwajo na wěru abo wěruwusnacze. Dotalne prosceŕstwa sa studowatych Sserbow mjes Polakami a Rußami, (poßleńschi) niczo sa wusnawarjow druheje wěry njedawaja, zyle kaž Němzy (s druhimi narodnoscźemi czinja), ßu hańba (eine Schmach) sa protestantske Němzowstwo atd." — Tak naspomnjene **němske** nowiny rěcza; a njeby dha toho dla nětko najwjetschi czaß byk, so by ßo tak derje sakska, kaž też pruska ßerbska konferenza w relativnym sjenocźenju s Towarstwom Pomozy w tajkim nastupanju na pschedßydstwo Gustav-Adolfskeho towarstwa wobrocźiło? A je dha ßo w napohladźe na pjenjesy, kotrez ßu ßo w Sserbach sa nowosałożeny Lutherowski wustaw nawdake, ßnadź wot wobeju konferenzow hižo něschto stako, mjenujźy stej ßo wonej na pschedßydstwo tutoho wustawa w Lipsku wobrocźikej, so bychu ßo tele pjenjesy jenoż k lěpschemu **ßerbskeho** duchownstwa a wucźerstwa nałożike? (Pschirunaj Serb. Nowiny czo. 45 t. l.) *M.*

* Němske, w Rosbórku wukhadźaze nowiny „Der Volksfreund aus der Oberlausitz" pißaja w czißle 97 ßlědowaze: „Wochožanska woßada je hižo nimale tsi lěta bjes duschipastyrja a njeje hischcze žana nadźija na wobßadźenje tutoho města, hacź runje je ßo tam sa czaß vakanzy kraßny farski dom natwarik. S zyka je hižo dlějschi czaß wulki njedostatk ßerbski-rěczazych duchownskich kandidatow a fararjow a tajzy ßu tola sa ßerbskich wobydlerjow zyle nusni. Tola niz jeno Wochosy, ale też hischcze wjele druhich zyrkwinskich wßow (Krjebja, Dolha Borschcź, Jabkońz) w rosbórskim a wojerowskim wokrjeßu (Čžorny Kóhłmz, Parzow, Sprewizy atd.) czakaja na wobßadźenje farskich měst se ßerbskimi duchownymi. Liczba pobrachowazych knjesow duchownych je ßo pak hischcze powjetschika psches wotemrjecze k. superintendenta Karraßa w Wojerezach." *G. N. A.*

* Naschi Sserbja pschi wschěm podczischczowanju njewotebjeraja, ale wjele wjazy pschibywaja; pschetož po statistiskich powjescźach wyschnoscze běsche jich w Hornich a Delnich Luźizach w lěcze 1842 wokolo 142,000 a nětk je jich psches 168,000.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Žiwnoscźer Michał Krawczik w Sakhowje bě wukas, psche skótnu khoroscź wudaty, so bě 3. oktobra ßwoju krowu, do Brěsowa pschepožczenu, hdźež bě tehdom klamowa a klachowa khoroscź wudyrika, k ßebi domoj dowjescź dał a njebě wschak gmejnskemu prjódkstejerjej žanu powjescź pschipóßkał. Wón ßo toho k 10 mk. pjenježneho khostanja abo 5 dnjam arresta saßudźi. — Kowarski K. A. Greulich s Brußow, kowar K. H. Paul a hospodarski pomoznik K. H. O. Paul s Barta běchu wobskorženi, so ßu 23. augusta rano w dwěmaj hodźinomaj na wßy psched Langez hoscźeńzom w Barcze haru hnali a ßo pschi tejle skladnoscźi pschecźiwo žandarmej Rösebergej spjecźowali. Kóždy wobskorżeny ma 6 mk. pjenježneho khostanja płaczicź abo tsi dny arresta wotßedźicź. — Dźěkacźerjej Khr. J. Dürlichej w Maleschezach a jeho mandźelskej, paduchstwa dla hižo ras khostanej, ßo wina dawasche, so staj kranykoj, a bě Dürlich pjecza se sahrody kowarja Döringa schcźěpu drjewa, jeho žona pak kruch drjewa psched khěžu krawza Ssykory w Maleschezach leżazy, wotewsak. Dürlichej jeho paduchstwo dźeń jastwa pschinjeße, bjes tym so ßo jeho žonje s dźiwanjom na jejne prjedowne pokhostanje dwajdnjowne jastwo pschißudźi. — August Patoka w Małej Subrniczźy, wot kublerja J. E. Nowaka w tej ßamej wßy dla ranjenja cźesćze wobskorżeny, ßo k 5 mk. pjenježneho khostanja saßudźi. — Rycźerkubler-najeńk Lüttich w Hucźinje, kotryž bě cźesćźeranjenja dla wot H. Wiederwacha w Barcze wobskorżeny, ßo khostanja sminy, dokelž bě jeho Wiederwach tohorunja na cźesćzi pschimak. Skórżbnikej ßo sapłacźenje khóstow pschißudźi. — Palerej E. M. H. Hensel w Mikkezach, hižom ras dla cźinjenych njewuschnoscźow khostany, bě, jako jemu w nozy 21. septembra w Ducźmannej korczmje w Haßlowje gmejnski prjódkstejer Hencź won kasasche, dokelž s halekowanjom měr każesche, tutoho s kschiwducźinjazymi ßkowami na cźesćzi ranik. Jeho khostanje wobsteji s tsjoch dnjow arresta. — Dokelž bě mandźelska murjerja Kubizy w Delnjej Hórzy 14. augusta s jeneho pola tamnischeho rycźerkubka schórzuch pokny dźecźela wotewsaka, saßudźichu ju k jenodnjownemu jastwu. — To ßamßne khostanje dosta khěžkař J. Bawska w Khwacźizach, kotryž bě w nozy 17. septembra se sahrody tamnischeho žiwnoscźerja Mlynka jabłuka, něhdźe 50 np. winojte, spakoscźił. — Dźěkacźerka Lejna Domaschkez w Pschiwcźizach bě na zyrkwinskeho wucźerja Ssuschka w Budyschinku w pschitomnoscźi někotrych žonow a dźěcźi cźesćźranjaze ßkowa rěcźała. Wona na to tydźeń jastwa dosta.

Khostanska komora. Sskužobna dźowka swudowjena Heinkowa, se Splóska rodźena, bě na ßudnistwje w Lubiju a Budyschinje wudawała, so wona swudowjena Winklerowa rěka a s tym falschowanje urkundow sawinowała. Jejne wurěcze, so je ßo po ßwojim pschirodnym nanje Winklerju mjenowała, so wo mjenje ßwojeho muża, kotryž je wopilstwu jara poddaty byk, rodźiła njeje, so ßebi pschi tym na niczo dale myßliła njeje atd. njeběchu na wěrnoscź podobne, woßebje teho dla niz, dokelž njeby sa nju s wužitkom byko, hdy by ßud wschelake podeńdźenja jejneho sańdźeneho žiwjenja znał. Heinkowej ßo měßaz jastwa pschißudźi. — Amalija Augusta swudowjena Jeremiaßowa s Wuhancźiz pola Kumałda je sa žónsku snata, kotraž, hacź runjež ßo se žanej swonkownej rjanoscźu hordźicź njemóże, mužow do ßwojich koßydłow wabi a jich potom prawje wukluka. Na to ßamßne waschnje wona hospodarskeho pomozníka Wicźasa w Boschezach, s kotrymž bě ßo ras setkała, wuwužiwacź spyta. Wona ßebi wot njeho, jemu se skórżbu hrožo, 50 mk. żadasche, toho runja też jeho nanej pjenjesy, wudawajo, so ma doktorske khósty płaczicź, wunusowa. Bjes tym so bě ßo Jeremiaßowej prjedy jejne wobschudźenstwo pschezo schlachcźiko abo s najmjenscha žanych słych scźěhwkow njemějesche, bu wona tón ras wot ßudnistwa dla spytaneho wunusowanja a jebanstwa k pjecźměßacznemu jastwu a dwělětnemu shubjenju cźeßnych prawow wotßudźena.

Přilopk.

* Pjatk tydźenja běchu tak cźerwjene a na płómjenja podobne wjeczorne serja, kaž drje ßmy je lědy hdy widźeli. Ssobotu ßo wospjetowachu, tola běchu tójschto ßkabsche. Ludźo ßebi pschi jich wohladanju tu a tam myßlachu, so je něhdźe woheń wudyrił a we wschelakich městach ßo toho dla hižo na haschenje hotowachu. Tute serja běchu daloko a schěroko widźecź, kaž w Sakskej, tak tež w Pruskej a w Awstriskej, a někotsi ludźo wěschczachu, so wone na wójnu abo na mór pokasuja. Drusy pak wukkadowachu, so ßu tute serja toho dla tak jara cźerwjene byłe, dokelž je pched wjeczorom mhła (kurjawa) jara husta była, s cźehož pak ßo dale niczo wěschcźicź njehodźi, hacź to, so bórsy deschcź a sa nim ßněh s mjenschej abo wjetschej symu pschińdźe.

* Njedźelu wjeczor hrosna powjescź wo skónzowanju jeneje holzy město Khemniz pscheběża. Wo khěži jeneho twarjenja na neesiskej drósy jenu ßkužobnu holzu s pscherěsnjenym krkom w krwi płuwazu namakachu. Sslědźenje, hnydom ßo mějaze, poda, so je wokoło 7 hodźin jedyn starschi muż skónzowanu holzu k ßebi sawołał. Krótki cźaß po tym wbohu holzu morwu namakachu.

* Pola wikowarja Nycze w Sprojzach ßu w nozy k 29. novembra słóstnizy tójschto kołczow wurubili a je snutskownje zyle skasyli. Nycza je tomu 20 mk. myta wustajił, kiž rubjeźnikow wußlědźi a jemu wosjewi.

* Konsche powodźenja w delnjokužiskich Błótach, kotrež woßebje dla wuskosce rěki mjes Lubnjowom a Lubinom nastachu, ßu tam pjecza na pół millijona mk. schkody nacźiniłe. Nětko poczina ßo na to myßlicź, kak by ßo rěka skerje a lepje rosschěrika.

* W Ruhlandźe je wobydleŕ Grünberg wóndano ßwoju żonu skónzował. Wonaj běschtaj ßo swadźikoj, pschi cźimž ßo wón tak rosnjemdri, so nóż hrabnu a żonu do hornjeho bjedra kłó, hdźež wulku żiłu pscherésnu, cźohož dla ßo żona, prjedy hacź lěkaŕ pschińdźe, wukrwawi a hnydom wumrje. Grünberga pak do jastwa wotwjedźechu.

* Rano 28. novembra ßu ßo w Krakowje pola Kinsbórka domske a pódlanske twarjenja khěżerjow J. G. Kuncza a K. F. Schwibsa wotpaliłe.

* (Hischcźe hórje.) „Ja Wam praju, tónle Majer je tak skupy, so by ßo dla shubjeneho kroschka pojßnuł." — Druhi praji: „Ach, to hischcźe niczo njeje; ja ßym w ßwojej młodoscźi wěsteho Krempla snał, kiž bě hischcźe wjele skupischi. Tomu bě ßo dźako, so je nowy pjenjezk shubił; to jeho tak mjersasche, so ßo wo prawdźe wobwěßnu."

* (Hłuboko srudźeny.) „Ale hańbuj ßo tola, Handrijo a njepkakaj bjes kónza. S tym tola ßwoju njebocźiczku mandźelsku njewoźiwisch!" — „To wschak wěm, Jurjo, ale ja wschak ßym tajki, so kóżdeje maliczkosćze dla pischcźu."

Klamowa a klachowa khorosćź

je mjes skotom kublerja Żida a kubleŕskeho najeńka P. Seilera w **Bórku sastała.**

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje jutrje, 2. njedźelu adventa, rano w 7 hodź. farać dr. Kalich němsku spowjednu rěcź, w 8 hodźinach wón dotalneho diakonskeho vikara Měta sa diakona sapokasa, na cźoż tutón ßwoje němske nastupne prědowanje śmeje. W 10 hodźinach ßo diak. Měto ßerbskej gmejnje pschedstaji a potom ßerbski prěduje.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Liebig, młynk tu, s Hanu Theresiju Nowakez tu.

Pětrowska zyrkej: Khorla Wylem Heida, dźełacźeŕ a wobydleŕ, s Hańżu Schokcźiz.

Katholska zyrkej: Michał Luscźanski, wobydleŕ tu, s Madlenu Lenczez s Daliz. — Jan Urban, fabriski dźełacźeŕ w Budestezach, s Barbaru Grafez tam. — Ernst Běły, krawz tu, s Hanu Schpitankez tu.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jaroměr Max, Ernsta Hermanna Frenzela, cźeßle na Żidowje, ß. — Minna Martha, Khorle Augusta Ungera, fabrikskeho dźełacźerja na Żidowje, dź. — Khorla Ernst, Jana Handrija Nucźana, cźeladnika w Hněwßezach, ß. — Hana Krystiana, njemandź. dź. w Delnjej Kinje.

Pětrowska zyrkej: Ota Wylem, Jana Ernsta Schierza, piwaŕskeho pohonca, ß. — Ernst Albert, Ernsta Bohuwěra Gudy, měschcźana a restawratěra, ß.

Katholska zyrkej: Jurij Albert Max, Khorle Gustava Berndta, krawza na Żidowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 22. novembra: Jan Wicźas, farać emer., 79 l. 11 m. — Khorle Bohumiła Kokle, fabrikskeho dźełacźerja na Żidowje, morwonarodź. ß. — 27. Augusta, Miklawscha Wicźasa, pohonca a wobydlerja, dwójniska dź. 16 d. — 4. dezembra: Jan August, Handrija Fahlanta, dźełacźerja na Żidowje, ß., 3 m. 20 d.

Serbski Hospodaŕ cźißło 23 je tydźenja wuschoł. Wopschijecźe: Wjele jědu — malo mjedu. — Pczoła w symje. — Roswucźowaze dróbnoscźe. Překlepany Bosćij.

Katholski Posoł cźo. 23 je tydźenja wuschoł. Wobsah: Boże dźěcźo. — Hischcźe jónu: „je wscho prawje?" — Cźłowjek a schtom. — Wot redaktora Krajana. — Z Łužicy a Sakskeje. — Z cyłoho świeta. — Należnosće towaŕstwa SS. Cyrilla a Methodija. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baconju. — Za cyrkwiczku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěstki.

Łužica čo. 12 je wušła. Wobsah: Swět a Bóh. Zahrodka mojeho żiwjenja. Spěwaj wot Symana. — Je gwałtne wutupjenje maćeŕnych rěcźow prawe a mudre před Bohom a před ludźimi? Podawa dr. Jurij Sauerwein z Bantelna w Hannoverskej. — Spód gódownym štomom. (Delnjoserbski.) Wot M. Kósyka. — Cechowjo a jich narodne dźiwadło. Wot J. E. Smolerja. — Spominanje na Bójsku lubosć. Wot G. Kaplerja. — Kamjenjowuhlowe podkopki pod Karpathami. Wot dr. J. Larasa. — Należnosće towaŕstwow. — Serbski rozhlad. Wot redaktora. — Druzy wo Serbach. — Serbske knihownistwo. — Zapis přinoškow a darow za Maćicu, maćičny dom a Towaŕstwo Pomocy. — Dnjownica za měsac december. Wot M. Hórnika. — Listaŕnja. — Nawěstki. — Wosebje přiwdate su 4 strony z titlom a wobsahom za lětnik 1883.

Wjedro w **Londonje** 7. dezembra: Symne.

Dokhołétna běbnosćź.

Wjele lět cźerpjach na satykanje, nałożach husto ßrědki, kotrež pak s wjetscha widliscźa, pschewulke běżenje a njesłodobnosćze sawinowachu. Ja ßym Brandtowe schwajzaŕske pille sesnał a jich wubjerneho skutkowanja dla maja wone w mojim domje stajnje pschihotowane bycź. Pschi jich wużiwanju njecźujach żanych bolosćow a druhich wobcźeżnosćow, wosmu ja tež jenu pillu, dostanu zyle naturiski a spodobny skutk. Appetit je ßo polěpschił a ja ßym strowy a cźerstwy pschi wużiczu tychle pillow. To njech podobnje cźerpjazym sa ßwědcźenje łużi. Ed. Grundschöttel, fotograf w Düßeldorfje. Bolkerstr. 37 a w Kölnje pschi domje. Dostacź po ℳ 1 w haptykach.

Njech ßo pschi kupjenju na to hlada, so ma kóżda schachtliczka jako etiketu běłu łschiż w cźerwjenym poln a mjenocźah Rich. Brandt.

Hellerowe hrajadła.

Za **hôtele, restawranty, konditaŕnje** atd. njeje żana druha móc tak přiwabjaca kaž naše **hrajadła.** Kaž so nam ze wšelakich stron wobswědča, su so dokhody tajkich etablissementow přez wobstaranje hrajadła runje podwojili: toho dla so **tym korčmarjam** a **hosćeńcarjam,** kiž hišće tajkich hrajadłow nimaja, dosć mócnje poručić njemóże, tule tak wěsce přiwabjacu móc **bjez komdy** wužić; na požadanje so połóženje płaćenja přizwoli. — Knjezam **duchownym,** kotříž dźiwajo na swoje zastojnstwo abo dalokosće dla kóncerty atd. wopytać njemóża, přihotuje tajke wumělske dźěło najrjeńšu a trajacu spodobnosć.

Sakska należnosć.

W wudawaŕni „Serbskich Nowin" staj dwaj jara derje radźenaj wobrazaj Jeju Majestosćow krala Alberta a kraloweje Karole widźeć a też pola budyskich knihikupcow dostać. Wobaj wobrazaj staj po **nowym fotografiskim wašnju** (fotografijam spodźiwnje podobnaj) zhotowanaj, a tuto wašnje pomha k dospołnemu wutworjenju ćělnych barbow. Wulkosć kóżdeho wobraza 36 cm. w šěri, 48 cm. w wysokosći. Tutaj wobrazaj staj po najnowšim (z l. 1882) wobrazowanju fotografa Teich-Hanfstängela wot **Leop. Hodermanna** z najwjetšej swěrnosću dokonjanaj a pola **A. Uhliga** abo **L. Hodermanna** wumělskeho nakłada w Draždźanach dostać, w Lipsku pak pola knjezow **Vogel, Del Vecchio** a **Klein.** Po poměrje k wopraw-dźitym wosebnosćam tuteju portraitow, kiž staj pod škleńcu a wobłukom wěrna pycha kóżdeje jstwy, je płaćizna jara nizka, jenož 2 mk. 25 np. za wobraz. — Wonaj byštaj so też jako **hodowny dar** jara derje hodźiłoj.

Moji lubi Serbja!

K prjódkstejazemu hodownemu cźaßu mózu ja najlepje kolonial-towrrowe a zigarowe khlamy knjesa Richarda Pötschki w Budyschinje pódla měschcźańskeje haptyki poručicź. Tute khlamy skutkuja ßwěru po sprawnych saßadach a je tam pschecźelnitwe ßerbske poßłużenje. **Sch.**

Kóżdy annonciruje najlepje, najkmanscho a najtunischo, hdyż nawěschtki k wobstaranju pschepoda **prěnjej a najstarschej annoncowej expediziji Haasenstein & Vogler w Draždźanach, Wilsdrufferstraße 24.** Sa **Budyschin** a wokolnosćź je w tutym měscźe sastupnik **M. Weiser.**

Dobrowólne pschesadżowanje.

Po namjecże herbow njebocźiczkeje **Marje Madleny** swudowjeneje **Kißakoweje** rodżeneje Bërkez w Nowej Wjesży ma żo k jeje sawostajeństwu żłuschaza sahrodniska żiwnosćź cźiżło 2 wopalneho katastra a folium 1 gruntskich knihi sa Nowu Wjesku pola Hucźiny Bartskeje dźělby, kotraż 5 hektarow 4,$_9$ arow se 133,$_{54}$ dawkskimi jenosćźemi wopschija a bu njedźiwajo na dawki a cźeże wjeżnogrychtszy na 6256 markow 20 np. taksirowana,

pjatk 21. dezembra 1883 dopołdnja w 11 hodźinach

na żamej żiwnosćźi w Nowej Wjesży pola Hucźiny dobrowólnje na pschesadżowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym żudnistwje a w korcźmje w Małej Subrnicźży wupojżnjene a wopiżanje leżomnosćże a pschedawanske wumënjenja wopschijaze, żo na kupjenje smyżleni pscheproschuja, so bychu żo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Kißakez sahrodniskej żiwnosćźi seschli, żo k żadżenju pschipowjedli, żwoju płaćźenja-kmanosćź dopokasali a dalsche wotcźakali.

Dźeń po pschesadżowanju maja żo wschelake sawostate hospodarske sarady, wschitkón inventar żiwnosćże a hewajscha sawostajena domjaza nadoba dopołdnja wot 10 hodźin psches wjeżne grychty w Nowej Wjesży w tutej sahrodniskej żiwnosćźi sa hotowe pjenjesy na pschesadżowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 5. dezembra 1883.

Kralowske hamtske żudnistwo.

Meusel. Krgr

Nasch skład zigarrow a kurjerskich tobakow

s tutym najnaležnischo poručźamy, na jich dobrosćź pokasujo a sprawne pożłuženje lubjo. S dobom cźinimy kedźbliwe na wulki wubjerk **zigarrnych zyzkow s woprawdźiteje pěnowiny** (meerschaum), **jantarja** (bernstein) a se wschelakeho drjewa, winske dźěło, wschelake druźiny **trubkow, tyfy, sapaladła** atd. Dźělba nasadstajenych **zigarrnych zyzkow** a **trubkow,** kaž nasch skład **zigarrnych etwijow** a **portemonejow** a **wurěsanych drjewowych tworow** po jara poniżenych płaćźisnach, dokelž tele wězy s pschedawanja wotedamy.

Pschedawarnja khěžorskeje Straßburgskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje na bohatej haßy.

Płaćźisna żitow a produktow w Budyschinje

1. dezembra 1883.

Żitowy dowos: 3357 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kg.	9	64	10	71	9	64	10	71
Rožka	50 kg.	8	23	8	48	8	23	8	54
Jeczmjeń	50 kg.	7	10	7	25	7	25	7	53
Wowż	50 kg.	6	50	6	80	6	70	6	80
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	24	—	27	—	—	—	—	—
Proßata 876 schtuk, schtuka		7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	70	4	85
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Wulki wubjerk

wobrasowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, pißanskich mapow, sbožopschejazych khartkow, zigarrowych etwijow, barbowych kaschczow, fotografijowych woblukow, protykow atd. poručza k hodam tunjo

E. Rafeld na kotolskej haßy 30.

Běły 2 łóhczej schěroki czisty domjazy plat sa czeledź, stary łóhcź 40 np.,

poruczja w zylym a po jenotliwym

H. Kayser. 10 na żitnej haßy 10.

Khěża cźiżło 46 w Delnjej Hórzy je se żwobodneje ruki na pschedań. Wschо dalsche je pola wobżedżerja shonicź.

W Boranezach budźe póndżelu 10. dez. t. l. dopołdnja w 10 hodź. wyżokosćźelna **kruwa** wjeżnogrychtszy pschedawana.

Pschedawanje **proßatow** je żo sapocźało. **Proßata** a **běharje** (lejfarje) po 5, 10, 15 hacź 36 mk. Proßata żu wożebje rjane.

Knjejstwo w Lichanju.

Njekaschluź! Jenoż prawe s tej znamku:

Huste-Nicht

Gericht. geschützt

Sslodo-extrakt a **karamelle*** wot

L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pißma dopósnate, dopokasane a najlěpsche diätetske żrědki pschi kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosćźi, sażwanju, schiju- a bróstbolenju, wot najjednorscheho katarrha hacź k żuchocźinje. — Wyschе wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež dźakne pißmo wot Jeho Excellenzy pólneho marschalla hrabje **Moltke.**

* **Extrakt** bleścha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na żitnych wikach.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćźisnje

mechanitska pschadownja w Kajnizach.

Schtomownja w Bóschizach

poručza k nalětnemu żadżenju **jabłonje, kruschwiny** a wożebje wyżoke **wischnjowe żadżenki** po najtunischich płaćźisnach.

Edmund Voigt.

Božedźěsćźowe konfektury a póprjanzy

poruczam w bohatym wubjerku a w snatym spodobnym wuhotowanju nětko woßebje sa

saßopschedawarjow

k najwužitnischemu kupowanju. Najwjetschi rabatt: 1 marka na kóžde 3 marki.

C. Krancherowa konditaŕnja (B. swud. Herzogowa)
w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu.

Na **ßuche droždźe** snateje prěnjeje dobroscźe, wschědnje czerstwe, punt jenož po 90 np., ja hižo nětko skasanja horje bjeru.

Wotewrjenje ßwojeje

hodowneje wustajeńzy

konfiturow, schokoladow a mjedowych tykanzow,

kaž tež wulki wubjerk

konfektow sa Božedźěsćźowe schtomiki

s tutym najpodwolnischo wosjewjam a proschu wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

W. Müller, konditaŕ.

Hodowne kołacze a schtryzle

snateje dobroscźe we wschelakich družinach porucza

W. Müllera konditaŕnja.

Skasanja, tež won na wßy, ßo spěschnje a tunjo wobstaraja.

Optikaŕnja F. A. Sturm, optikus a mechanikus

na hłownym torhoschczu 2, w domje k. słótnika **Reichi,**

porucza jako pschihódne hodowne dary **opernske schkleńzy, krymske dalokowidy,** wschelake druhe **dalokowidy,** dwójne a jednore **barometry, rajßzajki, stereoskopowe kaschcze,** aneoritowe **barometry, thermometry,** wschitke družiny **brylow,** kaž tež wschě hewak do optikaŕstwa ßłuschaze pschedmjety po najtunischich płaczisnach. Pschi potrjebje proschu wo dobroczíwe wobkedźbowanje. **St.**

W wudawaŕni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow na pschestupne lěto 1884.

Pschedźenak je ßo tón krócź woßebje derje radźił. Wón podawa wschelake wutrobu hnujaze powjedanczka s czlowskeho žiwjenja, kotrež ßo jara pěknje czitaja, tak so dyrbja ßo starym a młodym lubicź; wón poskicźa tež tójschto swjeßelazych žortow. K tomu je wjele wobrasow (bildow) pschidatych, kotrež powjedanczka a žorty tak prawje wukładuja, tak so móže ßo wschemu czim lěpje srosumicź.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16

porucza

teczinsku pscheńczun muku Nr. 0 a 1,
ßuche droždźe, stajnje czerstwe,
zokor,
butru I^ma^, schlesynsku a margarin-,
korinthy, rósynki, mandle,
zitronat,
korjenje wschěch družinow,
czíste a runje tołczene.

Khofej wot **70—200 np. ßyry,**
„ „ **80—200** „ **paleny**
w bohatym wubjerku,
zokor, rajß, warjenja,
muczne twory

porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Kedźbu!

Sswinjaze mjaßo, zyhelwyßokotuczne, punt po 60 np.,
ßadleschczo po 70 np.,
pólcz po 70 np.,
rjany łój k pjeczenju,
czrjewa wschěch družinow k dźěłanju kołbaßow

pola **Ernsta Lehmanna**
na žitnych wikach.

Runje je wušło a je dostać we wudawaŕni „Serb. Now." po **50 np.** nowe powjedańčko:

Naša Wowka

wot **Boženy Němcoweje.** Přeserbšćił **F. R.**
Prěni, druhi a třeći zešiwk.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecźa hłowneje straže (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Pyta ßo

kmana **hosposa** na jene burske kubło njedaloko Budyschina k nowemu lětu. Hdźe? to je shonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Wustojna młoda ßerbska **holza** móže hnydom abo k nowemu lětu pola mje do ßłužby stupicź.

Mandźelska tachantskeho wuczerja **Almerta.**

Wscho bližsche je pola domownika w tachantskej schuli shonicź.

Krajnoſtawſki bank.

Dańſke koupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. tutoho měßaza

w ßlědowazych płaćeŕnjach **bjes kóždeho wotćahu** w hotowych pjenjeſach wukupja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždźanach** pola jeho **filiale,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuće** pola knjeſa **C. F. Görlitz,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormann & Co.,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Becker & Co.,**
" " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pola **chemnitzſkeho měſchćańſkeho banka,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwig & Co.,**
w **Plauenje i. V.** pola knjeſa **G. Steinhäuſer.**

W Budyſchinje, 6. dezembra 1883.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołužiſkeho Markhrabinſtwa.

Moje hodowne wupředawanje

poručam ja

k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Wurjaduje tunje płaćiſny.

Jan Jurij Pahn.

Zaréčanske serbske towaŕſtwo

změje tón króć 3. njedźelu adventa, **16. decembra t. l.,** swoje **posedźenje.**

Jeneho krawſkeho pyta Ließner w Radworju.

Jedyn prěni ſprawny **rólny wotročk** ßo k nowemu lětu 1884 na knježi dwór w Saréčzu pyta.

Łužica čo. 12 1883 je wušła.

Džak.

Sa wjeleliczne wopokaſma luboſcze a džělbranja, kotrež ßo nam pſchi minjenju naſcheje lubeje, dobreje maćerje doſtachu, prajimy wſchitkim ſ tutym ßwój najwutrobniſchi džak.

Julius Mörba
Auguſta Mörbiz } w Minakale
Ida Mörbiz
Moritz Mörba w Budyſchinje.

Poſtrowjenje.

(Na žadanje ßobuſtawa prjedawſcheho tſiſhwěſdźanſkeho ßerbſkeho burſkeho towaŕſtwa, kotryž je katholſkeho wěruwuſnaćza.)

Pſched dołhim cžaßom wobſtejeſche
W Tſjóch Hwěſdach ßerbſke burſke towaŕſtwo,
Kiž bohaće ßo ſhromadźeſche
Tam kóždy měßaz, druhdy huſćiſcho;
Kaž to wſcho hiſchće džeńßa pola mje
S tych ßerbſkich protokollow widźećz je.
W tym towaŕſtwje pak wuradźachu
Sso jeno naležnoſcze rataŕſtwa,
Duž ſe wſchěch bokow pſchikhadźachu
Katholſzy bratſja tež do towaŕſtwa,
A běchmy w luboſcźi a jednoćze,
Kaž jenoh' nana džěćzi w hromadźe.
A běſche runje nabóžina
Wot wuradźenja zyle ſdalena,
Dha tola -- kaž to njeje hina —
Sso druhdy wo tej ßamej porěcza,
A duž ßo pſchi tym tež to wobſankny,
Kak poſtrowicz ßo tola ſechzemy:
So kóždy cžeſćźi ßwoju wěru
A ſtrowi, kaž to pſchi njej waſchnje je,
Katholſzy maja ſtrowicz ßwěru:
„Budź khwaleny Knjes Jeſuß Khryſtuß!" cźe,
A ty — kaž pola nich to waſchnje je,
Wotmolwiſch: „Khwaleny do wěcžnoſcźe!"
My evangelſzy, my pak chzemy
Nětk „Pomhaj Bóh!" tež dale ſtrowicz waß,
My to tež hinak njemóžemy,
Wſchak je to tola waſchnje pola naß;
Wy njeßměcźe pak tola ſapomnicź:
„Wjerſch* pomaſy!" nam na to wotmolwicź. —
Kak by to tola duſchnje było —
Ja rěcžu to po ßwojim roſumje —
Hdy by ßo hiſchcźe džeńß tak mělo,
Kaž to wſchak tehdy wobſankjene je,
So kóždy wěru ſjawnje wuſnaje,
Njech evangelſki — njech katholſki je.
Nětk, Bohu žel! je zyle hina,
Nětk „Guten Morgen" je to ſtrowjenje;
Ja njewěm, cžeho je to wina,
Hacž „Dobre ranje" cźežſcho prajicź je?
Nětk Sserbja tež — móhł rjeż — do wjecžora
Sso huſto ſ krótkim „Morgen" poſtrowja.
Hdyž někotſi tež mjes Sserbami
Wſchak „Dobre ranje" druhich poſtrowja,
Dha, hlajcźe, ſ wjeſcha pak cźi ßami
Jim „Guten Morgen" na to wotmolwja,
A druſy ſaßo džiwnje hladaja
A wotmolwicź cźi niczo njewjedźa.
Hlaj, ſ Hornjej' Borſchcźe ſchuliſke džěcźi,
Hdyž ja je ſetkam duzy do měſta,
Te pak mje w lubej ßerbſkej rěcźi
Wſchak „Dobre ranje" wſchitke poſtrowja.
Sa to ja džeńß pſches Serbsku Nowinu
Wam, lube džěcźi! ßwój džak wupraju.
A chzył-li něchtón wjedźicź druhdy,
Hdźe „burſke towaŕſtwo" je woſtało,
Dha móžu jemu ſjewicź tudy:
S njoh' naſta miſſionſke towaŕſtwo,
Kiž w Dźiwoćźizach hiſchcźe wobſteji,
Sso kóždy měßaz ßwěru ſhromadźi.
A tak dha, lubi bratſja! nětko
Mi tola niczo ſa ſto njemějcźe,
A roſpomńcźe ßej derje wſchitko,
Prjed' hacž ßnadź hněwnje na mnje ßwaricźe.
Ja praju ſaß: Kak duſchnje tola je,
Hdyž w luboſcźi ßmy žiwi w hromadźe.

Pětr Mlónk.

* To rěka: Bóh wjerſchny pomhaj!

S Wochos.

Hdyž nam nichtón w Serb. Nowinach po naſchej próſtwje (cžo. 47, ſtr. 452) nochze ſjawnje dobru radu dacź, njemóhło dha ßo to w liſcźe ſtacź, kotryž ma napißmo „Dobra rada" a ßo woteda w wudawaŕni Serb. Now., hdźež ßebi po njón pſchińdźemy?

(K tomu cźißlu dwě pſchiloſy.)

Pschiłoha k cžißłu 49 Serbskich Nowin.
Ssobotu 8. dezembra 1883.

Hodowna wustajenza

nascheje

paro-schokoladoweje, zokorotworoweje, mjedotykanzoweje a marzipanoweje fabriki

je wotewrjena a poruczamy tu ßamu dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

S pocžesczowanjom

Tranzschel & Kattein

na hospitalskej haßy 7 a na róžowej haßy 10.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drasty.

Symske nadwoblekarje
s najwschelakschich tkaninow,
khěžorske mantle,
župany (schlafroki),
mužaze wobleczenja,
hólcžaze wobleczenja,

knjenjaze mantle
wschěch modernskich façonow a stoffow, jako:
khornaŕske mantle,
haveloki,
paletoty,
holcže mantliczki,

jopy, hólcžaze mantle

porucža w najwjetschim wubjerku po spodźiwnje tunich płacźisnach

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a hólcžazeje drasty,

t. j.

Moritz Wassermann

19 na bohatej haßy 19.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Konditaŕnja a khofejownja

Roberta Mücke

na hoschiz haßy a róžku ßeminarskeje dróhi.

Wschědnje nowe **pjecžwo** we wulkim wubjerku, **symne** a **cžopłe picža** kóždeje družiny. Wulki skład **ff. póprjanzow, zokrowych tworow** a woßebje rjanych **hodownych wězow.**

K pjeczenju kolaczow

poruczamy naschu

pschenczny muku (Kaiser- a Griesslerauszug)

w snatej wubjernej dobrosczi.

W Budyschinje, w dezembru 1883.

Budyska ßuknowa fabrika a khumschtny mlyn

prjedy C. G. E. Mörbitz.

Emil Lorenz

w Budyschinje

na bohatej hasy 7,

najtunischa pschedawarnja staplowych tworow:

koschlowe barchenty woßebneje dobrosczje, khocz hizo wot 20, 23, 26, 32 np.;

jakowy biber, khocz 28 np.;

ßuknjowe tkaniny, polwolmjane, khocz 38 np.;

7/4 **schěroke ßuknjowe tkaniny,** czistowolmjane, hladke a karrirowane, khocz 105 np.;

8/4 **schěroke lama** (hladke), **köpr, diagonal, velour** atd., krasne mustry, khocz wot 68, 80, 120, 150 np.;

dwójny lüstr, jadrna twora, khocz wot 18 np.;

diagonale w czerstwych rjanych barbach, khocz wot 30 np.;

8/4 **schěroke kaschemiry,** czorne a barbite, khocz wot 70 np.

Wulki schlad wolmjanych, zidzanych a polzidzanych **rubischkow** po placzisnach, wo prawdze jara tunich. Woßebnu kedzbnosch saßluza wysche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koschle

sa muzow, zonske a dzěczi, derje pschilezaze, trajnje dzěłane a s najlěpschich stoffow.

Wikowarjo a wikowarki dostanu woßebite placzisny.

Wupschedawanje.

C. Langermann w Budyschinje

na ßerbskej hasy czisło 12

wulku dzělbu **nadwoblekarjow, muzskich** a **holczich wobleczenjow** po ßměschnje tunich placzisnach porucza. Skasana drasta po měrje ßo khwatnje a tunjo seschije.

Gustav Römer,

czrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelúskej hasy czo. 7,

porucza wschě druzinu ßelenych a tez **tajkich rußowskich wowczich czrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

Raiß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dzělbach tójschto tunscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej hasy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej hasy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacz pola

Gustava Posera na jerjowej hasy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomërnje tunscho, wubjernje derje ßkodzazy, porucza jako placzisny hódny

Gustav Poser na jerjowej hasy.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako nëschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßnym torhoschczu.

Wulki schlad khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny „ 100—200 „ „ „
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tunscho.
Wschě druzinu, derje ßkodzaze, porucza

Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej hasy 6.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaz tez **wutrjeny len** kupuje po kózdej dzělbje a kózdy dzeń mechanisku dzěłopschadowanja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoz **trjeny len**, a to jenoz ßobotu w Grützner ez domje, s nutskhodom s jerjoweje hasy, kupuje.

Kosaze kózki,

kaz tez wschitke druziny druhich kózkow kupuje po najwyschschich placzisnach, a pschedawa molowprósdne pjelzowe kózki

Gustav Naucka
na garbarskej hasy.

Tez ßo tam wschě druziny kozow derje a tunjo wuharuja. **G. N.**

Kosaze, nasymske, sajecze a **karnikkaze kózki** kupuje stajnje po najwyschschich placzisnach

Heinrich Langa
na zitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Hody.

K hodam poruczam po dopósnatych tunich płaczísnach:

hlowjaze a taillowe rubischka, cachenez ša dźěczi, kujenje a mužow hacz k najzunschim genram, dźěczaze a žonjaze kapotty, mužaze, žonjaze a dźěczaze lazy, wolmjane dźěczaze a žonjaze schtrumpy wot 20 resp. 60 np., wolmjane soki wot 30 np., rukajzy ša mužow, žónske a dźěczi, dźěczaze stupnje, jupki, klejdki, mězki atd. atd. Spódnje jeczki a spódnje kholowy wschelakeje dobrosće, dźěczaze schawle wot 20 np., žónske korsetty wot mk. 1 atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**

3 na schulerskej haßy 3.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutsknej lawskej haßy

porucza w najwjetschim wubjerku po najtunischich płaczísnach:

plüsch, lama, póllama, barchent, wolldick,

kaž tež **drastne tkaniny, shawlowe** a **hlowjaze rubischka** kóždeje druzíny w najnowschich mustrach.

Konjaze deki

porucza dobre a najtunische

Eduard Hartmann

na snutsknej lawskej haßy.

1883. Hody! 1883.

Kolonialtworowe a zigarrowe khlamy

pschekupza

Richarda Pötschki w Budyschinje

na hlownym torhoschczu pódla mèschczanskeje haptyki

poruczeja:

rósynki wulke,	**zitronat,**
rósynki male,	**najlěpschi safran,**
zokor zyty,	**srale mlěte maciskwěty,**
zokor mlěty,	**„ „ zymt,**
mandle ßlódke,	**wschelake korjenje**
„ hórke,	**atd. atd. atd.**

po jenoz myßlimo tunich płaczísnach

pschi **ßerbskim** pschecźelniwym sprawnym poßkuzenju.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woktarne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zuzy wokolonoschcer se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricz njemóże. Wo tym móża ßo czeszczene hospozy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarskich klamach pschewědczicz.

Hermann Puy

na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Zokorowy syrop wubjerneje ßłódkoscze, punt po 18 np.,

jerje w ßudach, toho runja wuliczene, kopa po 2 mk. 20 np., 4 mk. 50 np. a 5 mk., schtuka po 4—10 np.,

khojej po starych tunich płaczísnach, punt po 66, 70, 80, 90 hacz do 140 np., pschi wotewsaczu 5 puntow s druzíny po 70 np. a wysche je kózdy punt 5—10 np. tunschi,

paleny khojej, punt po 84, 90, 100 hacz 200 np.; paleny khojej po 84 **np.** dyrbi ßo ßwojeho **dobreho ßylneho ßłoda** dla woßebje poruczecz.

Pódla toho poruczam płaczísny hódnu dźělbu wobschkodzeneho **rolkateho tobaka,** punt po 30—50 np., dale **petrolej, rěpikojty wolij** a **khežorski wolij** po najtunischich płaczísnach.

Adolf Rämsch,

kolonialtworowe khlamy pschi butrowych wikach.

Khojej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzínow, jara derje ßłodzazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Wo **P. Kneifelowej**

wloßowej tinkturje,

dopósnaty najlěpschi, **je-li niz jeniczki wo prawdźe sprawny ßrědk** k sdźerzenju wloßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tinkturu ma w Budyschinje jenoz **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleschach po 1, 2 a 3 mk.

Wobluki

wokoło wobrasow we wschěch druzínach tunjo dźěła

poskoczer **Adolf Grundmann**

na lawskich hrjebjach

pódla wudawarnje Serb. Nowin.

Wschě druzíny **ßerbskich** a **němskich protykow, kmótsinskich listow** wot 6 np., **spěwanske knihi** s wulkim a dróbnym pißmom, derje swjasane, po tunich płaczísnach porucza

Bernhard Gelbe

pschi mjaßowym torhoschczu 4.

Mój wulki skład hotowych

žonjazych a mužazych pjelzow, mufow, boaßow,

kaž też wschelakich **pjelzowych kóžkow** proschu ja pschi potrjebje dobroczíwje wobkedźbowacź.

H. Langa

9 na žitnych wikach 9

ſ napſchecźa ſloteje hwězdy.

NB. Skaſanja ßo na najlěpje wobſtaraja.

Heinrich Dreſcher w Wojerezach

na ſlokomorowſkej haßy

porucźa hacź na dalſche

jenoź cźiſte derjeßłodźaze khofeje palene **100 np., 120, 140—200 np.,**
toho runja „ njepalene **80 np., 90 hacź 150 np.,**
ff. raffinadozokor zyły pt. **45 np.,** w kehelu tuniſcho,
do. mlěty „ **42 np.,**
f. lompozokor w kruchach wot 6—7 pt. (zokor ſa pcźołki) pt. **42 np.,**
farinozokor 36—40 np.,
ff. zokorowy ſyrop pt. po **25 np.,**
jadrojte mydła zyle ßuche pt. **40** a **48 np.,**
pópjer, korjenje, zymt, zyle cźiſte **(ßamotołczene)**
najlěpſchi hamburgſki ßwinjazy ſchmalz } najtuniſcho,
prima margarinbutru
jerje małe ſchótſke 3 ſcht. **10—12 np.,**
crown- a fellowo jerje jara rjane po **6—10 np.,**
dobre wotležane **zigarry** po wſchelakich płacźiſnach,
žitne palenzy 30 % litr wot **22** hacź **55 np.,**
ßłódke dwójne palenzy litr **50 np.,**
ff. liqueury litr **100—120 np.,**
petroleum 15 np., pſchi **10 pt. 14 np.**

Pſchi wotkupjenju wjetſchich dźělbow poměrnje tuniſcho.

Cześcźenym Serbam k dobroczíwemu nawjedźenju!

S tutym poručam ßwój derje wuhotowany skład hotowych **ſymſkich nadwoblekarjow** ſapoſdźeneho cźaßa dla po woßebje poniženych płacźiſnach. Ja pſchedawam woßebje rjane nadwoblekarje (überzieher) ſ **diagonala, cźeßaneje wołny** a **ſlokonéja** wot mk. 25—45, kaž też ſ **doubla** wot mk. 17, toho runja też wſchě druhe družiny hotoweje

mužazeje a hólcźazeje drasty.

Swój skład wſchelakich **ſtoffow** mam k ſchicźu po měrje ſtajnje derje ſrjadowany, tak ſo mózu też najwjetſche požadanja dopjelnicź.

H. G. Kubasch, krawſki miſchtr,
pſchi mjaßowych jětkach 1.

Sswinjaze mjaßo, 4 porſty tucźne, punt po 60 np.,
ßadleſchcźo pt. po 70 np.,
ßyry pólcź pt. po 70 np.,
ßuſcheny pólcź pt. po 80 np.,
dobru běłu kolbaßu pt. po 70 np.
pſchedawa

Otto Pötſchka,
rěſniſki miſchtr na kotołnej haßy (Keſſelgaſſe)
pódla piwarńſkeje reſtawrazije.

!! Wopilſtwo !!

Tutón ſbožokazeŕ njeliczomnych ßwójbow hodźi ßo wuhojicź. Najlěpſchi a najwěſcźiſchi ßrědk mam ja pſche to.

Też tak, ſo picźk ßam niczo wo tym njewě, ßo rucźe a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyſchinje na ſnutſknej lawſkej haßy 6.

We wudawarni Serbskich Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

„Melbourne 1881." — I. myto — „Zürich 1883."

Hrajadła

4 hač 200 kuskow hrajace; z expreſiju abo bjez njeje, z mandolinu, bubonom, zwónčkami, kastagnettami, njebjeskimi hłosami, harfu atd.

Hrajace tyski

2 hač 16 kuski hrajace; dale necesäry, cigarrowe ſtejadła, ſwajcarſke khěžki, fotografijowe albumy, pisadła, rukajcowe kašćiki, liſtywobcźežerje, kwětkovazy, cigarrowe etuije, tobakowe tyski, dźěłoblida, bleše, piwne ſkleńcy, ſtólcy atd., **wšo z hudźbu. Stajnje najnowše a najlěpše, wosebje kmane k hodownym daram, poruča**

J. H. Heller, Bern (w Šwajcarſkej).

Jenoź direktne kupjenje rukuje za prawdźiwoſć; illuſtrowane płaćiznow liſty ſcźelu franko.

100 najrjenſich wudźělkow w hodnoſci 20,000 frankow ſo mjez kupowarjemi hrajadłow wot nowembra t. l. hač do 30. haprelja 1884 jako prěmije rozdźěla.

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa

wocźi kóždeho.

Tuta jenoź ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna.

Dóſtacź w flakonach po 1 marzy w měſchcźanſkej haptyzy knjeſa Max Schünemanna w Budyſchinje.

Njech ßebi pak kóždy wěſcźe jenoź wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku wot Traugotta Ehrhardta žada. Zanu druhu.

Wucźahi ſ liſtow: Knjeſej **Dr. Ehrhardtej.** Hižo pſches tſi lěta mam dźěcźo, kiž bě ßlepe, hdyž ßo ſerniczka wjazy njepokaſa. Dobry pſchecźel mi radu da, Waſchu **ßławnu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** nałožicź, ſchtož też cźinjach, a hižo pſchi prěnjej bleſchzy **wěſtu pomoz** namakach. Pſchi druhej bleſchzy ßo wocźi wſchědnje porjedźeſchtej, ból ßo ſhubi, a wocźi ſtej hižo ſaßo tak wuhojenej, ſo móže dźěcźo ſchulu ſaßo wopytowacź. Altrohlau p. Karlowych Warow, januar 82. Joſ. Eiſenkolb. Dale: Hižom 2 lěcźe mějach bolazej wocźi a ßym pſches Waſchu **dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** pomoz doſtał. Minchenwalde w nar. Prußach, januar 82. Auguſt Rieck.

K ſeſchicźu

po měrje

poručam ja wulki wubjerk **ſtoffow** ſa **nadwoblekarje, wobleczenja** a **kholowy** k dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Moritz Wassermann
19 na bohatej haßy 19.

Druha pschiłoha k cžiſzłu 49 Serbskich Nowin.
Ssobotu 8. dezembra 1883.

Moje hodowne wupschedawanje

sapocžina ſzo dźenſza. Tunje płacźiſny.

H. Kayser. 10 na žitnej haſzy 10.

K schtryzlepjecženju

porucža

tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleschach a wuwaženy,
tykanzowu barbicžku (safran),
ff. korjenje, zyłe a tołcžene,
cžěkazu ſzól
(flücht. Salz) k pjecženju wuroſcženeje pſcheńzy
hrodowska haptyka.

Filzowe kłobuki,
ſtoffowe kłobuki,
židźane kłobuki,
dźěcźaze kłobuki,
mězy,
bunzle,
filzowe tofle,
pſchedeſchcźniki,
ſchpazirſke kije,
krawaty,
rukajzy
w bohatym wubjerku po jara tunich płacźiſnach porucža

Hugo Lehmann
na ſwonkownej lawſkej haſzy 1, pódla wudawaŕnje Serbskich Nowin.

☛ **Porjedźenja kłobukow** ſpěſchne a tunje.

Prawdźiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojeŕſki ſzrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, žałſach a ſubybolenju. K kóždej ſchkleńzy ſzłuſcha powucžaze piſzmo k nałoženju ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach".

Prawdźiwa dr. Netſchowa pſchetłaŕſka a žiwjeńſka wódka

je wubjerny domſki ſzrědk pſche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nervowe khoroſcźe. S powucžazym piſzmom k nałoženju we wſchěch haptykach doſtacź.

1883 K hodam 1883

poručžam

zokor zyły . .	45—50	np.,
„ **mlěty** .	40—45	„
róſynki wulke	30—45	„
„ **małe**	40—45	„

mandle, zitrony, zymt a wſchitke **ſzuche wěrzy** w ſnatej dobroſcźi.

Wſchědnje cžerſtwe

☛ **ſzuche droždźe.** ☚

S pocžeſcźowanjom
Jurij Valtin w Wojerezach.

E. G. Leuner w Budyſchinje

(ſady noweje měſchcźanſkeje ſchule)

porucža jako pěkne dary

☛ **k hodam:** ☚

kolebanſke, gratowe a **hrajkadłowe konje,**
małe doſpołne **ſapſchahi, kſchudy** atd.

Najwjetſchi wubjerk

koffrow wſchěch družinow, **žonjaze, ručžne** a **puczowanſke toſche, touriſtſke** a **žonjaze pjenježne toſche, hólcže** a **holcže ſchulſke mapy** a **torniſtry, zigarrowe etwije, portemonneje, pjenježne móſchnje, liſtownje, ſzlě, žonjaze paſzy** atd.

Doſpołne graty, ſzedła a **jěchanſki grat,**
hródźne, woſowe a **jěchanſke krywy,**
ſwonoklincžadła a **ſwóncžkate paſzy,**

najtuniſche płacźiſny! ſzwěrnje ſprawne poſzłuženje!

E. G. Leuner w Budyſchinje
na ſchulſkej haſzy (ſady noweje měſchcźanſkeje ſchule).

Ssuche drožđże,

najlěpschu derje hibazu tworu, porucza wschědnje cžerstwe

Ernst Glien

na žitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Kaiserauszug-muku

porucza w snatej dobroscži

Ernst Glien

na žitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Friedrich Braun

w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Materialtworowe, zigarrowe, winowe, piwowe a spirituosowe khlamy.

Jara tunje płaczisny. — Jenož najlěpsche twory.

Najkedžbnische poßłuženje **serbski** a němski.

Budyschin. Kamjeniz.

Schlebjerdžak (bandwurm) s hlowu,

hlistwy, cžerwje.

Tyßazy cžłowjekow na schlebjerdžak (bandwurm) cžerpja. Mało s nich je wěrneje pschiczžiny stajneje njestrowoscže snajomnych a ßo s wjetscha jako khori na **blědnizu, krejkhndoscj** a **hubjeny žołdk** lěkuja. **Schlebjerdžak** zyle **bjes straschnoscže** a **boloscže** po ßamßnej methodže bjese wscheje **prjedneje** a **hłódneje kury** sa dwě hodžinje (**tež listnje**) wotstroni

Otto Flohr w Freibergu w Sakskej.

Wěste snamjenja bywazych wakow ßu: pytnjene woteńdženje bibaskojtych a na kyrbsowe póczki podobnych stawow, abo hewasche waki. **Měnkiwe snamjenja** ßu: blědoscž woblicza, błuke wóczko, módre woka wokoło wóczkow, ßuchocžina, krjachocžina, pschezo napołożeny jasyk, ßłaboscž pschetkacža, bjesappetitnoscž, wotměnjejo s wjelczim hłodom, njeczerstwoscž, ßamo womora nacž wutrobu abo po wěstej jědži, horje stupanje dule hacž do schije, ßylne sběženje ßlěnow w hubje, žołdkowa kißalina, žahupalenje, cžasto horjestorkanje, wjercženje, cžastne hłowubolenje, njeporjadne wuprózdnjenje, ßwjerbjenje w sadku, kolika, kulenje a žołmjaze hibanje, potom kakaze a zyzaze boloscže w cžrjewach, pukotanje wutroby, **měßacžniwe molenje.** Mój ßrědk wusanknje **konsso, granatny korjeń, santonin** a **kamalu,** je **lohko** nałożecž a może ßo hižom wot dwělětnych džěcži trjebacž.

K rěcžam ßym ja na žadanje wjele ludži jenož ßrjedu 12. dezembra rano wot 9 hacž do ßamych 2 hodžinow popołdnju (bjes pschipołdnischeho sastawka) w **Budyschinje** w **hoscženzu „k słotej hwězdže"** wo jstwje cžißko 3 po I. poskhodže;

w **Kamjeńzu** w **hotelu k hwězdže** wo jstwje cžißko 1 po I. poskhodže **schtwórtk 13. dezembra rano wot 9 hacž do ßamych 3 hodžinow popołdnju** (bjes pschipołdnischeho sastawka).

Sa wuspěch ßo rukuje.

Mnohotne wopißma a džakne atesty se wschěch stron Němskeje (tež **wjele s Budyschina, Kamjeńza** a **wokoknoscže**) ßu k wobhladanju wupołożene. Ssrědk je **njejědojty** a tež na **spytanje** trjebany **zyle njeschkódny.** Kura njestanje ßo w hoscženzu, ale może ßo wot kóždeho ßameho **bjes sadžěwka w džěle** stacž.

NB. Njech ßo ßwěru na dzeń a cžaß mojeje pschitomnoscže kedžbuje, dokelž do jutrow 1884 wjazy do Budyschina a Kamjeńza njepschińdu.

K hodownym kupjam

porucza swój skład wschelakich

bělotworow,
wołmjanych tworow,
barchentowych koschlow,
kholowy wschěch wulkoscžow,
schórzuchi,
korsetty,
židžane rubischka,
wołmjane a bawmjane schtrykowanske a hoczkowanske pschedženа atd.

k dobroczživemu wobkedžbowanju

Na serbskej haßy 8.

August Reiss.

Dobre

cžaßniki (segerje)

k hodownym daram:

regulatory wot 15 mk.,
woblukowe cžaßniki,
scžěnoczaßniki, budžerje,
mužaze a knjenjaze cžaßniki atd.

porucza po najtunischich płaczisnach a pod 2lětnym rukowanjom

A. Mager

na serbskich hrjebjach, s napschecža kaserny.

Wupschedawanje

pola

Hany Mukoweje

w Njeßwaczidle.

Dokelž ßym ßebi prjódkwsała, swój skład **klejdowych** a **schórzuchowych stoffow** srumowacž, pschedawam nětko po nutskupnych płaczisnach, tak so kóždy, kiž pola mje něschto kupi, spokojeny wote mnje póndže.

Heinrich Wenk

na swonknej lawskej haßy cžo. 36

porucza ßo

k seschiczu **mužazych** a **hólczazych wobleczenjow,** kaž tež **nadwobleкarjow** a lubi sprawne džěło a najtunische płaczisny.

Cordpantoffel m. durchsteppt. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mrk., m. hohlgenagelten festen Tuchsohl. für Frauen Dutzend 6⅝ Mrk. Bei gröss. Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 15. decembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi ſami cżeſcżeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedża ſa nje na **1. ſtwórtlěto 1884** do prědka płaczicż, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadża. Czi, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcż dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkaſacż. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeſenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaczа na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 40 np. **Redakzija.**

Swětne podawki.

Němske khěžorſtwo. S Draždżan pišaja, ſo kral a kralowa, każ też prynzojo a prynzeſyny kralowſkeje ſwójby w tu khwilu huſto doſcż hodowne wuſtajeńzy wſchelakich rjemjeſłnikow, wumělzom a pſchekupzow wobhladuja a pſchi tym też to a wone kupja. Ludźom ſo to njemało lubi, ſo kralowſka ſwójba też na wudźělki rjemjeſła, wumělſtwa a pſchekupſtwa dźiwa a ſ tym k jich lěpſchemu ſkutkuje; pſchetož někotryžkuliž, kiž je ſaſkyſchał, ſo ſo ſobuſtawy kralowſkeho domu tu a tam wobhladowali a kupowali, też dźe, wobhladnje a kupi. — W druhej komorje ſakſkeho ſejma bě ſo tón namjet ſtajił, ſo ſo pſchi ſwinjorěſanju njeby žadyn rěſniſki dawk wjazy brał abo ſo jim ſ najmjeńſcha tón, kiž ſwoje ſwinjo doma ſaréže, njeby dacż trjebał. Sapółkanzy wobſanknuchu, miniſterſtwu tule naležnoſcż k lěpſchemu poruczicż. — Na univerſicże w Lipſku je nětko 3541 ſtudentow. Tak wjele jich tam hiſchcże ženje njeběſche.

— S Barlina pišaja, ſo je ſo khěžorka ſ Koblenza, hdźež kóžde lěto dlějſchi cżaſ bydli, na kralowſki hród w Barlinje pſcheſydliła a tam ſ khěžorom w hromadże bydli. Wona je w tu khwilu doſcż ſtrowa, khěžor pak ſwjeſeluje ſo w tu khwilu najlěpſcheje ſtrowoſcże, tak ſo ſmě ſo hiſchcże huſto doſcż na honťwu podacż. — Wjele rěcże cżini to, ſo je khěžor jako pruſki kral Limburgſkeho biſkopa Bluma wobhnadźił. Tutón bě, dokelž ſo tak mjenowanym mejſkim ſakonjam podcżińnycż nochzyſche, 13. junija 1877 wot ſwjedniſtwa ſ biſkopſtwa wotſtadżeny. (Pruſke mejſke ſakonje pak, ſ krótka rjeż, woſebje w tym wobſteja, ſo ma też katholſka zyrkej w Pruſkej we wſchěm pruſkej ſwětnej wyſchnoſcżi poddana bycż, każ ſo to ſ evangelſkej tak ma.) — Hiſchcże wjele wjazy rěczow cżini pak to, ſo chze pruſki krónprynz po khěžorowym poruczenju a ſ Bismarkowym pſchiſwolenjom na ſwojim dompucżu ſe Schpaniſkeje do italſkeho hłowneho města Roma pſchijěcż a tam też bamža wopytacż. Wſchelazy ludźo někto tutomu wopytej tak roſumja, jako by němſki khěžor wojowanja ſ katholſkej zyrkwju ſwyty był a toho dla ſ bamžom měr ſcżinicż chzył. Druſy ludźo pak powjedaja, ſo ſo pruſki krónprynz woſebje toho dla do Roma poda, ſo by tam, dokelž hižo druhi krócż do Italſkeje pſchijědże, italſkeho krala tola jedyn krócż wopytał. A dokelž bamž, kiž ma ſo tola jako wjerch wobhladacż, też w Romje bydli, dha ſebi ſdwórliwoſcż žada, ſo tam jedyn wjerch, hdyž tam pſchińdże, też druheho wjercha poſtrowi, to rěka, ſo tam pruſki krónprynz też bamža wopyta. — Po nowſchich powjeſcżach je krónprynz Madrid, hdźež ſchpaniſki kral bydli, po wutrobnym roſžohnowanju wopuſchcżił a ſo na domojpucż podał. Na pucżu je pak někotre wulke a rjane ſchpauiſke města wopytał a chzyſche dwaj dnjej w Sevilli, 2 w Granadże a 2 w Barzelonje, hdźež do kódże ſtupi, pſchebycż. W Madridże je wón kralowſkej cżeledźi a měſchcżańſkej khudźinje jara bohate dary dał.

Awſtrija. Na wuherſkim ſejmje běchu ſapółkanzy druheje komory wóndano ſakoń ſa dobry ſpóſnali, po kotrymž bychu w Wuherſkej pſchichodnje ſměli kſcheſcżijenjo ſe židowkami do mandżelſtwa ſtupicż a židźi ſ kſcheſcżijankami. Ale w prěnjej komorje wuherſkeho ſejma běſche hinak; tam ſo tutón ſakoń, wot miniſterſtwa namjetowany, ſacżišnu, hacż runje ſ małej wjetſchinu. Toho dla měni miniſterſtwo, ſo budże wón też wot prěnjeje komory ſa dobry ſpóſnaty, hdyž ſo jej druhi krócż k wujednanju pſchedpokoži. Ale hacż ſo to ſtanje, je tola jara njewěſte, dokelž je mjes ſapółkanzami prěnjeje komory wjele woſebnych ſemjanow a tójſchto biſkopow, kiž wſchitzy wo tajkim ſakonju nicžo wjedźecż nochzedża.

Franzowſka. Sapółkanzy franzowſkeho ſejma ſu miniſterſtwu pjenjeſy pſchiſwolili, kotrež ſu toho dla nuſne, dokelž Chineſyſka anamſkeho kraja dla Franzowſam ſ wójnu hroſy. Tola, hacż tajka wójna wudyri, je wſchak hiſchcże zyle njewěſte, pſchetož chineſyſki khěžor ſo drje na nju jara cżežko ſwaži.

Jendżelſka. S wójſka egiptowſkeho khediwa abo měſtokrala, kotrež pſchecżiwo ſalſchnemu profetej wojuje, je ſ nowa hubjena powjeſcż pſchiſchła. Egiptowſki general Mahmud-paſcha běſche mjenujzy ſ města Suakima 700 wobronjenych a też ſ kanonami wuhotowanych muži na wotdźělenje profetoweho wojſka póſłał, kotrež běſche ſo městu Suakima pſchibliżiło. Ale falſchnoprofetſzy Egipcżanow tak ſbichu, ſo ſ tych jenož něhdże 50 ſaraženju cżekny. Kanony njepſchecżelej do ruki padnuchu.

Ruſkowſka. Wulkowjerch (prynz) Konſtantin Konſtantinowicż je ſo ſ jenej altenburgſkej prynzeſynu ſlubił. Wona njetrjeba pak k prawwoſławnej (grichiſko-katholſkej) wěrje pſcheſtupicż, ale ſmě proteſtanſka woſtacż.

Sſerbija. Kral Milan je někotrych nawjedowarjow poſledneho ſběžka, wot ſuda k ſmjercżi ſaſudżenych, k 10lětnemu jaſtwu wobhnadźił. Sběžk je w zykym kraju poražený a wójſko ſo toho dla bórſy do ſwojich prjedawſchich kwartěrow wrócżi.

Jeno junu pjany.

(Pokraczowanje.)

Twjerdakowe wostudke sadźerženje bě wschěm tsjom wjeßele skasyko. Hańża ßedźesche mjelczizy srudna psched ßebje shladujo, Jurij bě pokhmurjeny, Handrijej khodźachu wschelake dźiwne myßle po hkowje. Spodźiwne pschecźelstwo mjes Lěßnikom a Twjerdakom bě jemu hižo dawno nadpadnyko; sdasche ßo jemu, so něschto potajne sa tym tczi; schto pak to bě, njemóżesche ßebi nihdy domyßlicź, runjeż ßo na wsche waschnje wo to prózowasche.

Na rejwanskej kubi psched durjemi nasta na dobo ßylna hara a wokanje. Handrij a Jurij hnydom stanyschtaj a khwataschtaj k durjam. Tu widźeschtaj, kak ßo někotsi hólzy s Twjerdakom torhachu a jeho sa khwilu, bjes toho so móżesche Handrij to sadźěwacź, s kubje k skhodej sestorkachu. Dalsche torhanje sadźěwa Jurij, hewak drje budźichu Twjerdakej też hischcże po skhodźe dele pomhali. Ale sa to ßo hólzy Jurjej mako dźakowachu. „Ty hischcże tomu njekmanikej pomhasch?" hórscheschе ßo tón abo druhi; „runje twoje dla sapocza ßo hara! Hordźi ßo tón czlowjek, so je jemu jeno ßkowczka trjeba a Hańża je jeho njewjesta. To bychu byłe wězy, jako by najbohatscha holza zyłeje wokolnoscże runje na tajkeho njedoczinka czakała!"

Jurij niczo njewotmolwi, pytasche ßwoje ßamßne stróżele pod ßměwkom sakhowacź. Też jemu běchu huscźische Twjerdakowe wopyty na Lěßnikez kuble snate; schtó móżesche wjedźecź, kajke potajnstwo tole dźiwne snajomstwo krywasche.

Handrij jeho s tutych myßli wubudźi. „Pój", rjekny k njemu a pschimny jeho sa ruku, „njepraj pak Hańźi niczo; też hólzy, kotsiż ßu s nahkoscźu hkupu wěz sehnali, ßu mi ßlubili, so budża mjelczecź." —

Handrij woteńdże s Hańżu hižo sahe domoj a też Jurij njemějesche nětko winy dlěje czakacź. —

S roshorjenej wutrobu bě Twjerdak korczmu wopuschcził a ßo na pucź na Lěßnikez kubko podał; nadźijesche ßo, so Lěßnika doma trjechi. A to njebě ßo mylił; hłuboko samyßleny ßedźesche Lěßnik sa khachlemi a sepręwasche czężku hkowu do dłónje. Hdyż Twjerdak hrosnje wokolo ßebje hladajo sastupi, poskoczi sastróżeny.

„Lěßniko!" saręcza Twjerdak s hrubym hkoßom; „nětko je mojeje sczerpliwoscże kónz; wascha dźówka, kotruż móhł s jenym ßkowom do hańby a njesboża storczicź, je mje, każ hkupeho hólza, wußměschiła. Sskyschcże nětko moje poßlednje ßkowo; so byschcże ßebi rosmyßlicź móhł, dam wam dwě njedźeli czaßa; sa schtwórcź lěta budże wascha dźowka moja żona, abo wy póńdźecże do jastwa!"

Lěßnikowa hewak twjerda wola bě sniczena, njemóżesche s tajkim njepschecźelskim człowjekom ßo dlěje wuręczowacź, ßlubi toho dla, so sa dwě njedźeli wotmolwi.

Bukowski knjes drje bě Lěßnikej ßlubił, so njecha Twjerdaka njeprawdy dla khostacź a też nikomu dale niczo prajicź, tola to njemóżesche sadźěwacź, so ßebi lud wschelako wo Twjerdaku powjedasche, kak je jebak a wscho druhe. Lěßnik ßo na tym bóle mjersasche hacź Twjerdak ßam. Czaß, kotryż bě jemu postajeny, běżesche na kónz, a czim hórsche powjescże ßebi ludźo wo Twjerdaku donoschowachu, czim czężo ßo jemu sdasche, s tajkim mytom ßebi mjelczenje wukupicź dyrbjecź.

Někotre dny psched postajenym czaßom pschińdże Twjerdak njenadźizy k Lěßnikezom a pocza hnydom wo wězach rękczecź, kotrež ßebi ludźo wo nim powjedachu. „Ja ßebi niczo s toho njeczinju", rjekny. Tola to też derje wjedźesche, so bě njemóżne, w tutym kraju dale sawostacź. Bě ßebi toho dla ßrědk wumyßlił, s kotrymż móhło ßo jemu a też Lěßnikej pomhacź. Radźesche Lěßnikej, so by kubko pschedał a w Amerizy nowu domisnu pytał. Bě Lěßnika hižo husto skorzicź ßłyschał, so ßo jemu tu wjazy njelubi, a na to ßo woßebje spuschczesche. Niz mjenje sdasche ßo hajnik pschekwapjeny, hdyż Lěßnik tomu ani to najmjeńsche napscheczo njepraji, ale hnydom ßlubi, so chze ßebi tu wěz roskkasacź, żadajo hacź dotal mjelczenje.

Hdyż bě ßo Twjerdak saßo wotßalił, khodźesche Lěßnik, każ by s někajkim samyßłom wojował, njemrjnje pó jstwje. Skónczńje sdasche ßo, so bě ßebi rosmyßlił. Wutrěwschi ßebi s czoła pót, dźěsche pomału, ale s krutej krocżelu po skhodźe horje a shubi ßo do Handrijoweje stwy. Hodźinu trajesche, prjedy hacź Lěßnik drje s blědym wobliczom, ale s jaßnym wóczkom saßo wustupi.

Hańża dźěkasche runje w sahrodźe. Lěßnik dźěsche k njej won a rjekny ji s lubym ßkowom, so by na khwilu do wujoweje komorki doschła.

Schtoż běschtaj ßebi Lěßnik a Handrij powjedałoj, bě bjes dwěla jara ważne było, pschetoż też wuj bě hischcże roshorjeny, hdyż Hańża sastupi.

„Dźakuju ßo czi, lube dźěczo, so dźesch", rjekny ßo s mozu směrujo; „mam s tobu jara ważne wězy rękczecź. Prascha ßo na jenym boku wo twoje sboże, na druhim boku wo czesecź a dobre mjeno nana a nascheho zyłeho domu. Je mi czężko, so dyrbju hrěch twojeho nana psched tobu wusnacź, tola dyrbju, pschetoż potom jeno móżesch strach, kotryż nam hrosy, spósnacź. Nan je wo prawdże Rólnika morił, tola niż s wotpohladom, ale jeno s hněwom a roshorjenoscżu. Wón je ßo ßwojeje skóscże kał; runjeż bu ßwobodny, wosta jemu tola wótry czerń w ßwědomju. Pschipadnje pak je Twjerdak wony shubjeny nóż namakał, a tónle saßakły człowjek je rosumił, wboheho nana prawje krucże do ßwojeje ßycże sapleczź. Sa myto, so mjelczi, żada hajnik s tobu kwaß a nan njemějesche doscź khróbkoscże, so by „ně" prajił. Ja ßym ßo toho hižo dawno bojał, tola njeßym niczo prajił, dokelż ßebi myßlach, so skónczńje nan ßam pschińdże. Nětko je tu pobył."

Hańża niczo njewotmolwi, tola ert ji dyrkotasche a s wóczka kulachu ßo ßylsy.

„Hischcże niczo njeje shubjene", dźesche Handrij dale; „w poßlednim wóczku, kotrež je nanej powlakł, dyrbi ßo ßam popadnycź. Twjerdak je nanej radźił, so by do Ameriki czahnył, na czoż je nan też ßam hižo myßlił. Ja ßym jemu radźił, so by do toho swolił, pschetoż jeno tak budże jemu móżno, ßo s jeho paforow wumóż. Mój pschecźel ma w Texaßu kubko, jemu budu pißacź, so by nam w ßußodstwje pola nakupił; też ja póńdu ßobu, so by ty, dyrbjako-li ßo nanej po pucżu schto stacź, bjese schkita psched tymle njekmanikom njebyła. Hdyż budźemy hižo na kuble mojeho pschecźela, potom njetrjeba ßo nan wjazy bojecź, w ßwobodnym kraju budże też psched tymle słóstnikom ßwobodny."

Hańża pschezo hischcże niczo njewotmolwi, tola bě na njej widźecź, so czężzy wojuje. „A Jurij?" wudrě ßo ji skónczńje s bolosczu.

„Budź bjes staroscże", směrowasche ju Handrij. „Póńdu do Bukowa a prjedy dyżli ßo wjeczor pokhili, budże Jurij s zykym samyßłom snaty. Wón je duschny a rosumny hólz, lubuje tebje ßwěrnje, toho dla njedwěluju, so nanej woda a do nascheho wotpohlada swoli!"

Mjelczo płakajo ßedźesche Hańża khwilu samyßlena. W jeje wutrobje wojowasche luboscź k Jurjej s luboscżu k nanej. Psched małej khwilu bě runje w sahrodże widźała, kak je ji hruby mrós wjele najrjeńschich nuchawkow morił, toho pak njebě ßo nadźała, so dyrbi bórsy ßama nashonicź, kak spěschnje ßwětne radoscże hinu! Też w jeje wutrobje ßo hižo kwětka psched ßurowej hinitoscżu shibowasche, abo ju tak bolesche, ßłódku, dołho hajenu nadźiju woprowacź, a tola dyrbjesche bycź, so by nana wumóżiła.

Handrij, kotryż jeje boloscź derje spósna, ju s nowa troschtowasche: „Njestrachuj ßo, jeno ßo mi dowěř, wschako wěsch, so s tobu derje měnju. Ty mi hischcże njerosumisch a ja móżu tebi hacź dotal też jeno prajicź: radźi-li ßo mój samyßł, czohoż ßo wo prawdże też nadźijam, njebudże dźělenje wěczńje tracź!" —

Nasajtra shoni Twjerdak wot Lěßnika, so chze po jeho radże do Ameriki czahnycź. Twjerdak wrócźi ßo wschón wjeßoły domoj; jeno to njechasche ßo jemu tak prawje lubicź, so dyrbi też Handrij ßobu czahnycź. Tónle muż, kotryż ßo jemu, runjeż ßłabeje strowoty, straschnischi sdasche hacź Lěßnik, bě bjes dwěla jeho ßamopaschnoscź spósnał; husto bě Twjerdak hižo na jeho krute pohladnjenje trjechił, kotrež niczo dobre njewěschczesche.

Ludźo běchu hižo wjele wo kwaßu mjes Twjerdakom a Hańżu powjedali, někotryżkuli pak hischcże njewěriwje s hkowu wijesche. Tola hdyż ßo powjescź po kraju rosnjeße, so chze Lěßnik se ßwojej ßwójbu a s hajnikom do Ameriki czahnycź, njedwělowasche też najnjewěriwischi wjazy na tym.

Najspodźiwnischo sadźerżeschе ßo pódla Jurij. Ludźo wjedźachu tola, so je ſ Hańžu, móhł rjez, ßlubjeny, a nětko da ßebi, bjes toho, so by porsta hibnył, tomule njekniczomnemu cźlowjekej njewjestu wotwjescź. Haj, sdaschе ßo, so ßo nad tym skradźu hischcźe wjeßeli; pschetoż hdyžkuli žadyn pschecźel na to skorżicź pocźa a jeho wobžarowaschе, wußmja ßo Jurij a njewotmolwi niczo. Też ſnajomſtwo ſ Lěßnikezami njesdaschе ßo skónczene bycź, widźachu dźe jeho husto ſ Handrijom pschecźelnje wobkhadźecź. (Pokracźowanje.)

Hodowny ſpěw.*

(Po ſnajomym hłoßu wobdźěłał dr. Pful.)

Saſpěwajcźe luboſcźi a mozy,
Khwalcźe mjeno wótzowſke:
Sahnate ßu ſtrachi ſkeje nozy,
S Khryſtom ßkódki měr nam dźe.
Wutrobow ßo jima wěczna hnada:
Sbóžnik nam ßo towarſchi;
A ta ßwětna cźeża wot naß pada:
Jaßny pucź je pſched nami.

Soli:

Hdyž Boże hwězdy ſybolo
Nóz cźichotajnu rosjaßnjachu,
Dha pſchi měßaczku paſtyrjo
Tam ßwojich ſtadkow kedźbowachu.
A hlaj, wón dźe, tón bkyſchczaty,
Kiž wſchemu ßwětej měr by ſtajił,
Tón poßoł Boži, póßłany,
So ßłowo ſboża jim by prajił.

* Spěw hižo nětko podawamy, chzył-li ßebi jón žadyn hudźbar ſa lětuſche hody pſchihotowacź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Saßo nowy nakład k. fararja Jakuboweje „Božeje nozy" je ßo nuſny ſcźinił. Pſches wjelelětne wužiwanje tutych lubych a požohnowanych knižkow je ßo ſtako, ſo je ßo waſchnje „liturgiſkich Božich ßłużbow" po zyłych Sserbach a to też w tajkich woßadach ſnate ſcźiniło, hdźež jeje hischcźe njenałožichu, pſches młody lud, kiž bě w tajkich woßadach ßłużił, hdźež běchu trjebane. S tym mózemy ßebi wukładowacź, ſo je ßo liturgiſka Boża ßłużba na Lutherowym narodnym dnju wſchudźom tak wubjernje derje poradźiła. Wot pſchichodneje ßrjedy ßem budźe dha pola k. pſchekupza Ad. Rämſcha w Budyſchinje, kaž też we wudawarni Serbskich Nowin ſa 3 np. dostacź: **Boża nóz,** Hiſtorija ßwjateho naroda naſcheho Knjeſa a Sbóžnika Jeſom Khryſta po ſjewjenjach profetow a ſcźenikow ſ pſchidawkom wſchelakich khěrluſchowych ſchtuczkow k hodownemu poßwjecźenju. **Schesty wudawk.** Seſtajena wot **Jurja Jakuba,** duchowneho w Njeßwaczidle. Hdźež ßo chze, móže ßo też do teje „Božeje nozy", kaž je ßo na Lutherowym ßwjedźenju tam a ßem ſtako, krótka ryczž ſ woktarja ſapołożicź.

S Budyſchina. Wot miniſterſtwa ſnutskownych należnoſcźow dźełaczerjo budyſchſkeje ßuknoweje fabriki a khumſchtneho młyna Jan Auguſt Junghans a Bjedrich Theodor Lehmann ſ Budyſchina, kaž też Bjedrich Auguſt Voigt ſe Zidowa dla dołholětneho ßwěrneho dźěła jako wuſnamjenjenje wulku ßlěbornu medaillu „ſa ßwěrnoſcź w dźěle" dostachu a ßo jim ta ßama ſ diplomami w pſchitomnoſcźi k. fabrikſkeho direktarja Siverſa pſches pſchedßydu měſchczańſkeje rady, knjeſa měſchczańſkeho radźicźela Buchheima, pſched ſhromadźenym radźinym kollegijom ßwjedźeńſzy pſchepoda.

S Budyſchina. (B. N.) Druhu njedźelu adventa ßo lětuſcha ſchtwórta ßerbſka evangelſka Boża ßłużba w Draždźanach w tamniſchej kſchižnej zyrkwi wotdźerża. Předowanje dźerżeſche knjes ſarar Jmiſch ſ Hodźija, ſpowjednu rěcź pak knjes ſarar Garbar ſ Kotez. Spowjednych ludźi běſche 219 a to 93 muſkich a 126 žónſkich. Kantorſtwo knjes kantor em. Michałk (nětko w Draždźanach) wobſtara. — Bliſcha tajka ßerbſka Boża ßłużba w Draždźanach ſměje ßo njedźelu Lätare 1884.

S budyſchſkeje Michałſkeje woßady. (B. N.) Dokelž běſche zyrkwinſke prjódkſtejerſtwo Michałſkeje woßady dotalneho diakonatſkeho vikara Měta jenohłóßnje ſa diakona wuſwoliło a ßo tuta wólba wot wyßokeje konſiſtorialneje wyſchnoſcźe wobtwjerdźiła, bu wón ſańdźenu 2. adventſku njedźelu najprjódzy pſchad ſhromadźenej němſkej woßadu do ßwojeho ſaſtojnſtwa ßwjatoczńje ſapokaſany. Tuto ſapokaſanje wukonja po poruczenju wyſchnoſcźe tudomny knjes farař dr. Kalich w pſchitomnoſcźi zyłeho zyrkwinſkeho prjódkſtejerſtwa, kaž też knjeſa měſchczańſkeho radźicźela Heerklotza, kotryž jako ſaſtupjer kollaturſtwa, mjenujzy budyſchſkeje měſchczańſkeje rady, vokaziju pod pſchihódnymi wotrobnymi ßłowami pſchepoda. Pſchi ßłědowazej ßerbſkej Božej ßłużbje ßo ßwjatoczńoſcź woſpjetowaſche. Po dokonjanym ſapokaſanju k. diakon Měto tak derje pſched němſkej, kaž też pſched ßerbſkej woßadu ßwoje naſtupne předowanje dźerżeſche. — Njech budź naſchemu wyßokoczeſczenemu k. diakonej ſpožczene, ſo by móhł prawje dołho k lěpſchemu woßady ſkutkowacź.

S Luſka pola Bukez. Pjatk tydźenja w nozy ßu ßo w naſchej cźichej wjeſzy paduſchi na wjazy městach nutskamali. Dźówka ſahrodnika Hennersdorfa w nozy wokoło 11 hodźin ßwinjo ßylnje korczecź ßłyſchеſche. Na dwór won wuſtupiwſchi wona wuhlada, kak jedyn muž ßwinjo pſched ßobu cźěrjo ſ khlěwa wuſkocźi a ßo w cźěmnoſcźi ſhubi. Holza ſa ßwinjecźom běžo je doßahny a do khlěwa ſehna. Jako pak do khlěwa ſe ßwěžu poßwěcźi, widźeſche, ſo bě najmjeńſche ßwinjo prjecź, paduſchi běchu je hižo wotnjeßli. Krótko po tym bu ſwudowjena Sobina toho runja pſches ßylne korczenje a kſchiczenje ſe ſpanja wubudźena. Naſtróżena wona pſched khěžu wuběža a tu ſ njemałym spodźiwanjom ßwinjo ßwojeho ßußoda, khěžkarja Faraka, w krwi leżaze wuhlada. Farak, hnydom pſchiwokany, ßwinjo, kotremuž běchu brjuch wſchón roskakali, tak ſo ſ njeho cźrjewa won wißachu, hiſchcźe ſ nuſu domoj dóhna a je doreſa. Na wulke ſboże bórſy potom do khlěwa pohlada. Tu jemu ſchwablowy dym a płómjo napſchecźiwo dyri. Paduſchi běchu mjenujzy ßwinjo ſe ſchwablowym dymom dußyli, ſo bychu je bjes wobcźeżnoſcźe wotnjeſcź móhli a ſapaleny ſchwabl do ßłómy cźißli. Jeli budźiſche ßo Farak mały cźaß poſdźiſcho wóhnja dohladał, njebudźiſche ßwój dom wjazy płómjenjam wobrócź móhł. Na tſecźim měſtnje, hdźež paduſchi pobychu, mjenujzy pola khěžkarja Khorle Rjencźa, ßu woni ßwinje na pokoj woſtajili, město toho pak tſi hußy ßobu wſachu. Hacź dotal hiſchcźe khróbłych pakoſtnikow wußlědźili njeißu.

S Lahowa. Sarěczańſke ßerbſke towarſtwo, kiž w ßwojich poßedźenjach niz jenož powuczazu ſabawu poſkicźuje, ale też pſches pſchednoſchki atd. ſa ſdźěłanoſcź a nawjedźitoſcź ßwojich ßobuſtawow a hoſcźi ßwěru ßo ſtara, ßwjecźeſche też Lutherowy ßwjedźeń na wubjerne waſchnje, kiž je powſchitkowne ſpodobanje namakało. Tute towarſtwo chze też njedźelu do hód hodowny ßwjedźeń pod khětro wobſchěrnym programom ßwjecźicź. — Dokelž ſměja też hoſcźo pſchiſtup, dha mózemy hižom do přědka kóždemu to ßlubjenje dacź, ſo nješchto ducha wokſchewjaze ſaßkyſcha a ſo toho dla na ſpomnjenym ßwjedźenju wěſcźe też ſpodobanje namakaja.

-č. S Rakez. Njedźelu 2. dezembra mějeſche tudomne ßerbſke towarſtwo „Lipa" ſhromadźiſnu. Běſche ſ Draždźan prjedawſchi pſchedßyda towarſtwa knjes wucźeŕ Krawz ßem pſchijěł a ſabawjeſche ſhromadźenych ſ rjanym pſchednoſchkom, w kotrymž w pěknych, wutrobu hnujazych pſchikładach wo ßerbſkej ßwěrnoſcźi rěczeſche a ju na wſchelakich pſchikładach dopokaſowaſche. Skónczńje wukładowaſche ßerbſke mjena a napominaſche wſchitkich, ſo bychu ſtajnje na tutu ßerbſku ßwěrnoſcź dźěkali. Jako bě k. Krawz wurěczał, k. pſchedßyda Kliemand na njeho ßławjeſche a też ſ krótka wo ßerbſkej ßwěrnoſcźi rěczeſche. Tak ßo cźaß bórſy miny, kiž bě „Lipu" ſhromadźił, a wulzy ſpokojena roſeńdźe ßo ſhromadźiſna, jako běchu ßo prjedy hiſchcźe nękotre ſpěwy wuſpěwale. — Spomnicź chzemy hiſchcźe na to, ſo ßu ßo na tutym poßedźenju tſjo nowi ßobuſtawy pſchiwſali a to 1 ſ Rakez, 2 pak ſ Jitka.

S Makeje Subrniczki. Schtwórtk 6. dezembra krótko do 7 hodźin w bróžni tudomneho kublerja Jana Ernſta Nowaka woheń wudyri a ßo tuta ſe wſchěmi ſaradami ſpali, kiž w njej běchu.

S Delnjeho Wujeſda. Dźeń 1. dezembra a ßlědowaze dny ßo 25lětny ſaſtojnſki jubilej naſcheho woßakodoſtojneho a wyßokocźeſczeneho knjeſa fararja Ryczerja wot zyłeje woßady, kaž też

wot pschecźelow a snatych na wożebje cźesćaze, powschitkownu luboscź a wyżokowaženje wopokasowaze waschnje žwjecźesche. Hižo pjatk wjecźor mužaze spěwanske towarstwo s hódnymi spěwami a s podacźom žlěborneho poskoczaneho blidoweho postawka žwjedźeń sahaji. Na jubilejskim dnju pschikhadźachu sbožopschecźa se wschěch stron, telegramy a postrowjenja s bliskosće a s najdalscheje dalokosće. Knježa sastojnszy bratsja s konferenzy, pod nawjedowanjom kralowskeho superintendenta a wokrjeżneho schulskeho inspektarja, knježa wucźerjo se schulskimi dźěćimi pschepodachu pod pschihódnymi rěcźemi drohi dar. Wot žwojich sastojnskich bratrow dosta wón kražnu do žomota swjasanu a bohacźe se žlěborom wupyschenu bibliju, knježa wucźerjo pschepodachu wulki wolijocźischcźowy wobras (Luthera pschi pschekoženju biblije); prjedawschi kollator, knjes s Bredow w Mückenbergu pschipóžła pól centnarja cźežku votivnu taflu, poželenju wjecźor Knjesa se žwojimi wucźobnikami pschedstajazu, a nětcźischi kollator knjes s Rabenau dari rjany regulator. — Dźeń 2. dezembra a to psched Božej žkužbu shromadźichu žo wschitzy sastupjerjo gmejnow s wožadnymi psched farskim domom, so bychu žwojeho žwěrneho duschipastyrja do Božeho domu wjedli a pišmo pschepodali, so byschtej žo po jeho žadanju a dobrosdacźu, k jeho cźestnemu wopomnjecźu sa wschě cźažy dwě wulkej zyrkwinej wóknje s pschihódnymi wobrazami s najmjeńscha sa 1000 hriwnow shotowakej. Knjes Türk se Zitawy, kotremuž je shotowanje porucźene, a kiž je w tajkim nastupanju hižo žwoje wumělstwo wopokasał bě tež pschischoł, so by tu wěz s knjesom jubilarom wujednał a wscho wobhladał. — Tutymaj dwěmaj žwjedźeńskimaj dnjomaj žo tež póndźela dostojnje pschiwda. Pschecźelniwe wopyty sastojnskich bratrow a pschecźelow, sbožopschecźa a dary luboscźe žo radostnje wotměnjachu. Bóh luby Knjes pak spožcź wyžokodostojnenu jubilarej a jeho cźesćcźenej žwójbje strowosću, žylnosću a žwoje najbohatsche žohnawanje!

Prjedawschi wožadni, kiž běchu na žwjedźenju.

Wšelčizny.

* Němske nowiny „Dresdner Zeitung" 1883 cźo. 258 pišaja: „S Budyschina 2. novembra. Nasch žobuměschcźan knjes Smoler, wudawar „Serbskich Nowin" (Wendische Neuigkeiten), mjes Serbami khwalobnje snaty psches wudacźe wjazorych wucźenych a rěcźespytnych knihi, swježeluje žo tež pola žusplažnych Polakow wožebnych sympathijow. Hižo psched nětkotrym cźažom, s pschicźiny 40létneho dopomnjeńskeho dnja na wudacźe jeho prěnjeje žerbskeje knižki, běsche wón a tudomny farar knjes Hórnik, toho runja snamjenity Serb, kiž běsche psched 25 létami žwoju prěnju žerbsku knihu wudał, w jenym pólskim illustrowanym cźažopišu pschedmjet jara khwalazych nastawkow, a s dobom žo wobrasaj wobeju knjesow cźitarjam pschedstajischtaj. W nowschim cźažu pak je w Warschawje wo knjesu „Janu Ernestu Smoleru" wobschěrna biografija (žiwjenjopiš) wudata. Jeje spišowar je knjes advokat Alfons Parczewski w Kalischu, mjes Polakami jedyn s najhorliwischich pschecźelow kužischich Serbow. — Pschi tutej składnosći njech je hischcźe naspomnjene, so je knjes Smoler, kiž bě, kaž je snate, se žwojeho ruskeho pucźowanja khory domoj pschischoł, saž tak daloko wuhojeny, so móže žo na krótke wukhadźowanki swažicź." (— Smoler bě sandźenu žobotu wjecźor pak zyle njejabzy saž (to je schtwórty krócź sa 5 lět) tak straschnje na sahorjenje rjebkowych kóžkow (Rippenfellentzündung) skhorił, so dyrbjesche žrjedź nozy po lěkarja pósłacź. Ssrědk, wot tutoho wukasany, bě s Božej pomozu tak hojazy, so bě žo nasajtra popołdnju strach wo žiwjenje minuł a žlědowaze dny žo spěschnje polěpschowasche. Tutej njespodobnosći chzyk toho dla tón abo tamón pschipišacź, hdyž žnadź wot S. knihu abo list w prawym cźažu njeje dostał.)

Wužudźenja.

Pschišažny žud. Wjecźor 22. oktobra t. l. w Nowych Blohaschezach na lubi wschitwarka Janaschez žiwnosće woheń wudyri. Někotre minuty posdźischo hižom plómjensa s brózńje a to wysche žwinjazeho khlěwa won žapachu. Psches wětr njemóżesche tam woheń pschenjeżeny bycź, dokelž bě tehdom wscho cźicho, wón bě žo po tajkim s nutska twarjenjow rosschěrił. Wschě twarjenja buchu dospołnje do prócha a popjela pschewobroczene. Krajna wopalna khaža 1660 mk. a woheńsawěsćaze towarstwo „Thuringia", pola kotrehož měješe Janasch žwoju nadobu sawěsćenu, 5100 mk. schkodowasche. Psched žandarmom, kotryž hnydom sa tym žlědźesche, kak je woheń nastał, Janasch wudawasche, so na jeneho handwjerskeho žylnje tuka, Janaschowa pak bjes strachotnosće powjedasche, kak je do wudyrjenja wóhnja žwoje hospodarske dźěło wobstarała atd. Psches pschipad žydom dnjow po wóhnju rosjaženjenje do wězy pschińdźe, kotrež žaneho dwěla wjazy njewostaji, so staj Janaschez mandźelskaj woheń załožiłoj. Dźěłacźerjam, palne rospadanki wotnoschowažym, spodźiwna forma běrnjazeje fajmy, na Janaschez sahrodźe stejazeje, nadpadźe, w kotrejž, jako do njeje kałachu, do drjewa storkachu. Agent „Thuringije", wo tym shoniwschi, žandarmej tuto wužlědźenje wosjewi, a bjes tym so 30. oktobra popołdnju Janaschez mandźelskaj w Budyschinje s generalagentom wo sarunanju schkodowanja jednaschtaj, s mjenowaneje fajmy dwě schkini, s drastu a pošleschcźemi napjelnjenej, wurychu. W někotrych druhich Janaschez fajmach na to hischcźe wschelaku domjazu a hospodarsku nadobu namakachu. Wschě s fajmow wuryte wězy běchu něhdźe 145 mk. hódne. W Budyschinje Janasch khróble wudawasche, so žu tele wězy žo žobu spalike. Wjecźor žandarmojo do Budyschina pschińdźechu a Janaschez mandźelskeju se žwojim wužlědźenjom pschežłapnychu. Janasch bu psches tule powjesćź widomnje wschón poraženy a na žwoju žonu, kaž by pola njeje radu pytał, hladasche. Tak bórsy hacź běchu tutu se jstwy wotwjedli, wón praji: „moja žona je sapalila; prjedy žym dyrbjał ja to cźinicź!" Janaschowa najprjódzy, jako jej tule wobstórźbu wosjewichu, mjelcźesche, potom pak k tomu stejesche, so je na pschirěcźowanje žwojeho muža woheń załožiła. Wobaj mandźelskaj buschtaj hnydom sajataj. Janasch prěnju nóz, kotruž w jastwje pschebywasche, s wobwěžnjenjom žwojemu žiwjenju kónz scźini. Janaschowu na druhi dźeń pscheštyschachu, tola jej žmjercź jeneho muža samjelcźichu. Wona žo pschi tym s nowa winowata wusna a scźěhowaze wupraji: jejny muž bě w dezembru herbam wěsteho Ssykory w Hodźiju 1800 mk. wuplacźicź dyrbjał. Dokelž pjenjesy njeje wobstaracź móhł, je na myžl pschischoł, žwoje twarjenje sapalicź a se sawěsćenskimi pjenjesami doły saplacźicź. Drasta a pošleschcźa, w fajmje namakane, běchu žo tam hižom w septembru skhowałe. Jejny muž bě jej wjazy krócź rěcźał, so by woheń załožiła, a jej hrosył, so žebi žiwjenje wosmje, hdy by to njecźiniła. Najprjedy je žo toho pschezo bojała, tola skónczńje je wjecźor 22. oktobra, po mužowej woli cźiniwschi, woheń załožiła. Tole wusnacźe Janaschowa psched žudnikom wospjetowasche a nětko hakle jej žobudźělichu, so je jejny muž žwojemu žiwjenju s wobwěžnjenjom kónz scźinił. Janaschowa, tule powjesćź shoniwschi, praji: „žym jemu k woli była, so by žebi žiwjenje niewsał, a nětko je to tola cźinił!" Wona měješe 2. novembra dla khowanja jeho muža se žudnikom rosrěcźenje a pschi tym proschesche, so bychu ju s jastwa puschcźili, dokelž je tola wscho prajiła. Někotre dny posdźischo bě Janaschowa, kaž jejna towarschka w jastwje praji, jara njeměrna, a měnjesche: „schto jenož bych cźiniła; praju abo njepraju!" Potom na napraschowanje žwojej žobujatej powjedasche, so je na próstwu žwojeho muža wschu winu na žo wsała, so by žo jemu pola jeho pschecźelstwa haniba njecźiniła, so pa jejny muž woheń załožił. Pschi tymle wuprajenju Janaschowa tež psched žudom wosta, wudawajo, so je žo jejny muž dźeń po wóhnju wusnał, so je, prjedy hacź je na polo jěł, se žwězami woheń załožił a žebi, jako woheń bórsy po tym wudyrił njeje, myžlił, so žo radźiło njeje. Tehdom, jako běschtaj k generalnemu agentej dla wurunanja skasanaj, bě jejny muž duzy do města jej pschirěcźował, so dyrbi wscho na žo wsacź, hewak jeho saž widźecź njebudźe. Pschišažnym žo wobskórźba, na woheńsaloženje s jebanskim wotpohladom žo měrjaza, pschedpołoži. Po dlějschim wuradźowanju žo jich wužud wosjewi, psches kotryž žo wobskorżena sa njewinowatu spósna. Janaschowu hnydom s pschepytowanskeho arresta puschcźichu.

Kawnijski žud. Hacź dotal njekhostany wóžomnacźelětny cźeladnik K. A. Kubsch w Wětrowje bě 30. septembra w Hübnerez hoscźenzu w Njeżwacźidle cźeladnikej Libschej s pjenjeżnje móschnje, na blidże leżazeje, 2 mk. krannł. Tajke pakoscźenje jemu dwajdnjowne jastwo pschinjeże.

Rosprawa a próstwa.

Ssu žo tsi léta minyle, so žym pod napišmom Serbski Hospodar cźažopiž do žwěta puschcźił, kotryž bě wschěm hospodarjam witany. Bórsy pak storcźichu žo mnosy na nim toho dla, dokelž bě jim w prawopišu cźischcźany, kotryž, w někotrych pišmikach hinak, jako Serb. Now., k mnohim molenjam wjedźesche.

Dokelž cźažopiž niczo njepomha, pschi kotrymž ma žebi cźłowjek dołho hłowu łamacź, prjedy hacź shuda, schto žo chze, staj redaktor a nakładnik w spocźatku sandźeneho léta w tym pschesjene pschischłoj, so měł žo Serb. Hosp. w prjedawschim prawopišu dale

ſa katholſkich cžitarjow wudawacž, ſa evangelſkich pak tón Serb. Now. nałožowacž. S tym je žo dozpěło, ſo je wobdźělenje evangelſkich Sserbow wo mnohe nadobniſche, jako prjedy, tola pak niz tajke, jako móhło a měło žo docžakacž.

W nowym lěcže 1884 njebudže žo na prawopiſu ſa evang. Sserbow w Serb. Hosp. niczo pſcheměnjecž; kajkiž je w l. 1883 žo jim do rukow dawał, tak tež w pſchichodnym. Hdyž žo na kónzu někotre rynczki ſ łacžanſkimi piſmikami podawaja, dyrbja evang. Sserbja ſpósnacž, ſo je to jim k wužitku. W běhu poſledních 25 lět žu tola wſchitzy, kotſiž žu do ſchule khodźili, łacžanſki cžitacž nawukli; to žo ſabycž njeſmě, ſchtož je žo ſpróżnje nawukło. Naſche žerbſke dźěcži pſchińdu nětko do žwěta, a njewostanu wjazy doma, kaž w ſtarych cžažach. Kak wužitne to ſa nje je, hdyž móža bjes poſtorka žerbſki ſ łacžanſkim piſmom cžitacž, tutón łacžanſki cžiſchcž je klucž k pólſkej, cžeſkej a mnohim druhim ſłowjanſkim a romanſkim rěcžam: te žo ſ hrajkanjom nawuknu, doniž tón, kiž móže jenož ſ němſkimi piſmikami cžitacž, žo do druhich rěcžow nihdy njedoſchmjata.

Byrnjež ſe ſtajenjom do dweju prawopiſow nakładnikej wjazy wudawkow narośce, woſtanje płacžiſna niſka, kaž prjedy, 76 np. na zyłe lěto. By-li, kaž móhło žo pſchecž, kóždy, kiž Serb. Now. cžita, tež Serb. Hosp. žebi ſkaſał, bychu cžitarjo tež pſchirażku na póſcže ſalutowali, dokelž njeby žo ſa cžažopiž jako pſchiłoha niczo płacžicž měło, hdyž žo do wſchěch Serb. Now. pſchipokoži.

Redaktor Serb. Hosp. je žebi na tym bycž dał, ſo bjes bojoſcže prawa burſkeho ludu ſaſtupuje. Ssrjedž ratarjow pſchebywajo, ma wocži, ſo widži, hdže burow cžrij cžiſchcži. Tež w l. 1884 budže žo prózowacž, ſo žwojich cžitarjow ſpokoja, a je hižo někotre naſtawki pſchihotował pod napiſmom: „Burow pijelzy" a „Wothładanje pěſkojcžnych rolow", kotrež budża žo w prěnim połłěcže wotcžiſchcžecž, a kaž ſa ſabawu, tak ſa roswucženje ſtaracž.

Wſchěm, kotſiž žu moje dotalne prózowanje mjes evang. Sserbami ſ dobrymi pſchecžemi pſchewodżeli, dźakuju žo ſ wutroby; proſchu jich, ſo chzyli wjeſnych hoſpodarjow k tomu pohnuwacž, ſo, ı :ch tež Serb. Now. nimaja, w wudawarni tutych žebi žobotu ſe ſ. .tymi Serb. Hosp. pſchinjeſcž dawaja. Salutujcže ſebi po móżnoſcži po.., ſchtož žo najlěpje ſ tym cžini, ſo w kóždej wſy khłamar, kotryž je bliſko pſchi zyrkwi, Serb. Hosp. njedźelu do kemſcherjow rosdawa.

Schtóž pak na póſcže žebi ſkaſa, njech ſaſtojnikej praji: Serbske Nowiny mit Beilage: Serbski Hospodar. Wobdźělcže dha žo nadobnje, lubi evangelſki Sserbja, na wotebjeranju; wudawk, kotryž tu cžinicže, ſadani žo wam wěſcže na dźeżacžore, njehładajcy na to, ſo kaž wójſka bjes wjedźicžerja woſtanjecže, njechacže-li jeniczki ratarſki cžažopiž ſaſtupowacž a podpjerowacž, kotryž po móżnoſcži waſche intereży ſakita, kotryž k cžeſcži pſchinjeże: burow žwěru, burow waſchnje, žwobodu.

W Njebjelcžicach, 12. dezembra 1883.

G. Kubaſch, redaktor.

Pluzowa khoroſcž

je mjes howjaſym ſkotom žiwnoſcžerja Handrija Kobanje w Delnjej Hórzy ſaža **ſaſtała.**

Přilopk.

* Se Schcžecžina (Stettina) piżaju: Ssylna žněhowa mjecžel, kotraž žrjedu tydżenja na morju ſakhadźeſche, je tež cžłowſke žiwjenja ſa wopor żadała. Hižom wobſtarny Kind ſ Kopizy bě žo ſe žwojim žynom Korlu a toho runja ſ wobſtarnym morjakom (matroſu) Jägerom w žwojim cžołmje na morjo podał, ſo by ryby łojił. Woni buchu wot žněhoweje mjecžele pſchekhwatani a jich cžołm do Stepenizkeho pſchiſtawa ſahnaty, hdżež ſ mozu na dno ſtorcži a žo ſ wodu napjelni. Rybazy, ſ hłowu žo lědma wyſche wody dżeržo, żaneho pucža ſ morja njenamakachu a dyrbjachu wotcžakacž, hacž by žnadž něchtó na pomoz pſchiſchoł. Jedyn rybak, nimo nich jědżazy, móżeſche jenož ſtareho Kinda w žwojim cžołmje žobu wſacž. Jako žo wrócži, ſo by dwěmaj drnhimaj ſnjeſboženymaj pomoz pſchinjeſł, běſchtaj taj hižom ſkoro ſymu wumrjekoj, a njedżiwajo wſcheje prózy, na jeju woživjenje nałożeneje, w cžołmje domrěſchtaj. — S Ameriki piżaja, ſo žu tež tam wichory na morju wjele ſchkody nacžiniło. 60 łódżow je žo na brjohach roſłamało a na 100 cžłowjekow w morju kónz wſało. Shubjene łódże běchu ſ najmjeńſcha 700,000 dollarow winojte. Tež ſ druhich ſtron žu powjeſcže pſchiſchłe, kotrež wſchě powjedaju, ſo je ſakhadżenje wětra na morju jara ſtraſchne było.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Emma, Wylema Ernſta Scholtyj, fabrikſkeho dźełacžerja na Zidowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Zidowje. — Korła Ernſt, njemandź. ž. w Hownjowje.

Zemrjeći:

Dżeń 28. novembra: Korle Auguſta Panacha, fabrikſkeho dźełacžerja a wobydlerja, morwonarodżena dź. — 29. Marja Rjelkez, Mikławſcha Wócžka, murjerja a wobydlerja w Delnjej Kinje, mandźelſka, 50 l. 9 m. — 1. dezembra: Hana Klimantez, Auguſta Schmidta, fabrikſkeho dźełacžerja na Zidowje, mandź., 43 l. 2 m. 17 d. — Franz Mikławſch Linka, tkalz a wobydleŕ na Zidowje, 77 l. 11 m. 26 d. — 5. Pětr Kubaſch, wobydleŕ, 79 l. 16 d. — 7. Handrija Auguſta Hoby, khěžkarja a dźełacžerja w Delnjej Kinje, morwonarodż. dź. — 8. Jakub Ernſt Töpfer, dźełacžeŕ na Zidowje, 25 l. 9 m. 5 d. — 10. Hana Khryſtiana, Jana Bohuſława Hausdorfa, fabrikſkeho dźełacžerja w Dobruſchi, mandźelſka, 66 l. 11 m. 14 d.

Wjedro w **Londonje** 14. dezembra: Wětr.

Husto žo trjechi, ſo je cžłowjek jenož toho dla pſchecžiwo tomu abo tamnemu ſakonjej ſhrěſchił, dokelž jón ſnak njeje, a ſo jón hakle tehdy ſpósnaje, hdyž jeho do ſchtrafy wosmu. Tajke naſhonjenja cžinimy wožebje pſchi ſakonjach, kiž žu ſkocžatow a ſwěriny dla wudate, — a wěſcže je w nětcžiſchim cžaſu kóżdy mjenje a bóle žłyſchał, kak žu tu abo tam jeneho pokhoſtali, dokelž bě ſakoń, klamowu a klachowu khoroſcž naſtupazy, ſ njewědomoſcže pſcheſtupił. Duż je kniha, wudata wot budyſkeho hamtſkeho žudnika knjeſa Wetzlicha, pod napiſmom „Die den Thierſchutz betreffenden Geſetze u. ſ. w., to je, ſakonje, ſkótwothładanje naſtupaze" ſa kóżdeho jara wużitna, pſchetož wona wopſchija mjes druhim wſchě ſakonje, kiž hontwu, rybłojenje, cžehnity, noſchaty a jěſdny ſkót naſtupaja, kiž na transport ſkocžatow, na ſkótny mór a ſkótne khoroſcže a pſchi tym tež na nuſne ſarunanje ſchkody dźiwaja. Hewak žu w kniſy tež wſchě poſtajenja, kiž ſkotołčkarſtwo naſtupaja. — Po tajkim žo roſumi, ſo je tuta, wot jeneho wyżokeho ſaſtojnika w knihaŕſtwje khwalobnje poruczena kniha ſa kóżdeho ratarja niż jeno jara wużitna, ale tež zyle nuſna. So by žo wona prawje jara roſcherićz móhła, je ſakſke ſkótſakitanſke towarſtwo położu cžiſchcženiſkich khóſtow na žo wſało a ſpiżowaŕ je žo honorara wſdał. — Pſches to je nětko móżno, ſo móże žo ta kniha jara tunjo pſchedawacž, mjenujży jenož ſa 1 mk., ſwjaſana pak ſa 1 mk. 25 np. Po poruczноſcži jeje knjeſa ſpiżowarja móże žo wona tež pſches wudawarńju Serbskich Nowin dostacž. M.

Hellerowe hrajadła.

Njejsu žane poměry ani najcunišeho znajomstwa, zo njeby **Hellerowe hrajadło** w zamysłu słowa **najlěpši hodowny dar** był. Hdźež so drohoty njehodźa, wužitne wěcki dosć cunje njejsu, tam hodźi so hrajadło najwosebnišo. — Haj — wšemu swětu budźe tajke witane, přetož štó na zemi nima hodźinki samotnosće, hdźež tamne čuće zrudnosće abo hórkosće na njeho přińdźe, kiž „swětoból" rěka; a hdy hudźba — tuta universalna rěč wšěch wutrobow — w tajkich hodźinach troštarka — abo časkrótšerka njeje!

Czerſtwe
žwinjaze pleza
kupuje

Johann Wannack
na ſchuleŕſkej haży 5.

Božedźěſczowe konfektury a póprjanzy
poruczam w bohatym wubjerku a w ſnatym ſpodobnym wuhotowanju nětko wožebje ſa
ſażopſchedawarjow
k najwużitniſchemu kupowanju. Najwjetſchi rabatt: 1 marka na kóżde 3 marki.

C. Krancherowa konditarńja (B. ſwud. Herzogowa)
w Budyſchinje na mjażowym torhoſchczu.

Na **žuche droždże** ſnateje prěnjeje dobroſcže, wſchědnje cžerſtwe, punt jenož po 90 np., ja hižo nětko ſkaſanja horje bjeru.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecźe herbow njebocźicźkeje **Marje Madleny** swudowjeneje **Kißakoweje** rodźeneje Běrkez w Nowej Wjeßy ma ßo k jeje sawostajeństwu ßłuschaza sahrodniska žiwnosćź cźißko 2 wopalneho kataſtra a folium 1 gruntſkich knihi ſa Nowu Wjeſku pola Hucźiny Bartſkeje dźělby, kotraž 5 hektarow $4_{,9}$ arow ſe $133_{,54}$ dawkſkimi jenosćźemi wopſchija a bu njedźiwajo na dawki a cźeže wjeßnogrychtſzy na 6256 markow 20 np. takſirowana,

pjatk 21. dezembra 1883 dopoldnja w 11 hodźinach

na ßamej žiwnosćźi w Nowej Wjeſzy pola Hucźiny dobrowólnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Pod pokaſanjom na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w korcźmje w Małej Subrnicźzy wupoißnjene a wopißanje leżomnosćźe a pſchedawanſke wumĕnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodźinje w Kißakez ſahrodniſkej žiwnosćźi ſeſchli, ßo k ßadźenju pſchipowjedli, ßwoju płacźenja-kmanosćź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

Dźeń po pscheßadźowanju maja ßo wſchelake ſawoſtate hoſpodarſke ſarady, wſchitkón inventar žiwnosćźe a hewajſcha ſawoſtajena domjaza nadoba dopoldnja wot 10 hodźin pſches wjeßne grychty w Nowej Wjeſzy w tutej ſahrodniſkej žiwnosćźi ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 5. dezembra 1883.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. Krgr.

Kněža cźißko 18 w Nowych Małßezach je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola tamniſcheho wjeßneho rychtarja abo pola wudowy Kochtoweje w Luſy.

Nĕkotre nowe **ſoſa**
ſteja jara tunjo na pſchedań na ſnutsknej lawſkej haßy cźißko 10 po 1 ſkhodźe.

K hodam!
Nowe wulke rósynki,
rjanu tworu,
dróbny a zyły zokor
najtuniſcho pſchedawa
Dietrich w Nowych Porſchizach.

Najlĕpſchu lutowanſku butru
(kotraž ßo k **pjecźenju** woßebje hodźi),
ff. zyły raffinadny zokor,
lompo-zokor,
wſchelke druźiny **rósynkow,**
mandle ßłódke a hórke,
korjenje a **korjeńſki wolij,**
zitronat,
kaž tež wſchĕdoźe cźerſtwe
ßuche droždźe
porucźa najtuniſcho
Richard Neumann
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Jerje,

ſchtuku po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 np.,
porucźa **A. E. Soba** na Židowje.

Najlĕpſchu
margarin-butru
k pjecźenju porucźa
A. E. Soba na Židowje.

---

ff. rósynki, mandle ßłódke a hórke,
mlĕty, zyły a **lompo-zokor,**
mlĕte macis-kwĕty,
zitrony a **korjenje,**
wolij k pjecźenju
porucźa najtuniſcho
A. E. Soba na Židowje.

Drjewowa awkzija.

Lĕtuſche ßuſchizowe drjewa w lĕßowych revirach **rakecźanſkeho knjejſtwa,** mjes kotrymiž ßo tež wužitkowe ſchtomy namakaja, maja ßo na ßlĕdowazych dnjach rano wot 9 hodźin na pscheßadźowanje pſchedawacź:

póndźelu 17. dezembra t. l.
na jeńſchecźanſkim revirje. Sapocźatk pſchi bĕłych ladach;

wutoru 18. dezembra t. l.
na wumjeńzach a na trupinjanſkim revirje. Sapocźatk na wumjeńzach, pokracźowanje w cźornych wólſchach a pſchi ſtarej dróſy;

ßrjedu 19. dezembra t. l.
na jitkowſkim a koßłowſkim revirje, pſchi cźimž budźe ßo tež 60 dołhich hromadow liſcźowjeho drjewa ßobu pſchedawacź. Sapocźatk w koßy hrebi.

W Rakezach, 13. dezembra 1883.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 18. **dezembra** t. l. maja ßo na
kupjanſkim reviru
300 Rmtr. ßucheho khójnoweho ſchcźĕpoweho drjewa,
19 „ „ brĕſoweho „ „
34 „ „ dubowych kuleczkow,
145 khójnowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy a pod wumĕnjenjemi, pſched ſapocźatkom awkzije woſſewjomnymi, na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach w hoſcźeńzu w Komorowje.

W Jatſjobju, 11. dezembra 1883.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Zettwitz.

Hodowne wupſchedawanje.

Wot dźenßniſcheho dnja pſchedawam wſchitke artikle mojeho wulkeho ſkłada po woßebje poniżenych płacźiſnach, ſo bych mojim cźeſcźenym wotkupowarjam ſkładnosćź dał, k rócźnemu cźaßu nĕſchto tunje a rjane kupicź.

M. Th. Pech
na hłownym torhoſchcźu, pódla mĕſcheczańſkeje haptyki.

K hodownemu ßwjedźenju

porucźa ßwoje knihiwjaſarſke artikle, **papjeru, galanterijne** a **kožane twory, ßomoczane ſpĕwarſke knihi** ſe ſankom, kaž w kožanych ſwjaſkach, **wobraſowe knihi, piſzanu papjeru, protyki, wupyſchenja na božedźĕſcźowy ſchtom, poſtotk** a **poßlĕbork** atd. najtuniſcho

A. Schönke
1 na hauenſteinſkej haßy 1.

E. G. Leuner w Budyschinje

(sady noweje měschczańskeje schule)

porucza jako pěkne dary

k hodam:

kolebanske, gratowane a hrajkadlowe konje,

małe dospołne **sapschahi, kschudy** atd.

Wulki wubjerk

koffrow wschěch družinow, **žonjaze, ručzne** a **puczowanske tosche, touristiske** a **žonjaze pjenježne tosche, hólcže** a **holcže schulske mapy** a **tornistry, zigarrowe etwije, portemonneje, pjenježne móschnje, listownje, sklé, žonjaze paßy** atd.

Najwjetschi skład

dospołnych gratow, sedłow a **ječhanskich gratow, hródznych, wosowych** a **ječhanskich krywow, swonoklinczadłow** a **swónczkatych paßow,**

wschelake **honćwjerske artikle** a wulki wubjerk woprawdźitych **jelenjo-rohisnowych tworow** jelenjazeje a danczeje swěriny.

Najtunische płaczisny! **Swěrnje sprawne poßłuženje!**

E. G. Leuner w Budyschinje

na schulskej haßy (sady noweje měschczańskeje schule).

Durśthoffske śuche droždże

porucza wschědnje czerstwe

Schmißez piekarńja w Budestezach.

Ssuche droždże,

najlěpschu derje hibazu tworu, porucza wschědnje czerstwe

Ernst Glien

na žitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Kaiserauszug-muku

porucza w snatej dobroszczi

Ernst Glien

na žitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Běły 2 lóhczej schěroki czisty domjazy plat sa czeledź, stary łóhcz 40 np.,

porucza w zylym a po jenotliwym

H. Kayser. 10 na žitnej haßy 10.

Njekaschluj! Jenoż prawe s tej snamku:

Huste-Nicht

Gerichtl. geschützt

Sslodo-extrakt a karamelle* wot

L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokasane** a **najlěpsche** diätetske śrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dyhawoszczi, sazwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacz k **śuchoczinje.** — Wyschе wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **dźakne** pißmo Jeho Swjatosce **bamža Leo XIII.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacz w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Ssuche droždże,

wschědnje czerstwe, porucza najtunischo

A. E. Soba na Židowje.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Wupschedawanje

pola

Hany Mukoweje

w Njeßwaczidle.

Dokelž ßym ßebi prjódkwsała, ßwój skład **klejdowych** a **schórzuchowych stoffow** srumowacz, pschedawam nětko pod nutskupnymi płaczisnami, tak so kóždy, kiž pola mje něschto kupi, spokojeny wote mnje póndże.

Sswinjaze mjaßo, 4 porsty tucżne, punt po 60 np.,
ßadleschczo pt. po 70 np.,
ßyry pólcz pt. po 70 np.,
ßuscheny pólcz pt. po 80 np.,
dobru běłu kołbaßu pt. po 70 np.

pschedawa

Otto Pötschka,

rěsniski mischtr na kotolnej haßy (Kesselgasse) pódla piwarńskeje restawrazije.

Kedźbu!

Sswinjaze mjaßo, zyhelwyßokotucżne, punt po 60 np.,
ßadleschczo po 70 np.,
pólcz po 70 np.,
rjany kój k pjeczenju,
cźrjewa wschěch družinow k dźěłanju kołbaßow

pola **Ernsta Lehmanna**

na žitnych wikach.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kosaze kózki,

kaž tež wschitke družiny druhich kózkow kupuje po najwyschschich płaczisnach, a pschedawa molowprósdne pjelzowe kózki

Gustav Naucka

na garbarskej haßy.

Tež ßo tam wschě družiny kožow derje a tunjo wuharuja. **G. N.**

Kosaze, nasymske, sajeże a **karniklaze kózki** kupuje stajnje po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Langa

na žitnych wikach,

pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Wulke wupschedawanje

wschěch družinow **lampow** a **lakirowanych blachowych tworow,** toho runja wschěch družinow **hrajkadłow** po najtunisch płaczisnach pola

Richarda Müllera, klampnařskeho mischtra
na sadnej bohatej haßy czißło 15.

K pjecženju

poruczam:

najlěpschi mlěty **zokor**	punt	po	40— 44 np.,
= zyły = ...	=	=	45— 50 =
wubjerne Elemé **rósynki** . . .	=	=	32— 40 =
= sultan = . . .	=	=	48— 50 =
= nowe **mandle** . . .	=	=	110—120 =
nowy genueski **zitronat**	=	=	100—120 =
jara dobru **pjecžnu muku,** . .	=	=	75— 80 =

najlěpschu czěsku **pscheńcžnu muku,** měrzu po 120 np.,
ßylne **winske ßuche drožďźe,** wschědnje czerstwe,
wschitke **korjenje-wěrzy,** czište a nowotołczene.

Friedrich Braun w Budyschinje

na bohatej haßy 5.

K **hodownym daram** poruczam ßwój wulki **zigarrowy skład.** Jara tunje płaczisny. Woßebne dobroscźe. Jara elegantne pakonki.

Friedrich Braun w Budyschinje na bohatej haßy 5.

Wulki skład

dybsacžnych a scźěnowych czaßnikow (segerjow)

po najtunischich płaczisnach.

Joh. Gäth,
czaßnikař a optikař na hospitalskej haßy.

Czestne a pschipósnawaze diplomy.

Bryle a tłóczaki

pschedawa najtunischo

Joh. Gäth,
czaßnikař a optikař na hospitalskej drósy.

We wudawařni Serbskich Nowin je sa 10 np. dostacź:

Bibliski pucźnik

sa wschitke dny lěta 1884. Sestajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach.

Emma swud. Vorwerkowa

s napschecźa hłowneje straže (hawptwachi) porucza **lětne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

„Božeho dźěsća“

móžeš někomužkuli přihodnje darić **„Našu Wowku“**, kotraž je nětk **dospołna** wudata, dokelž je tón tydźeń tež 4. a posledni zešiwk wušoł. Cyła knižka předawa so hišće dale, hdźež bě dotal dostać, tež hišće po zešiwkach, kóždy po 50 np., po tajkim cyła za 2 mk. Tež su w Budyšinje, w Khrósćicach a Pančicach rjane, wosebje za „Wowku“ dźěłane, prasowane deski, por po 35 np., na předań, a to we wšěch móžnych barbach. Cyłu wjazanu „Wowku“ móžeš wšudźom, hdźež so dotal předawaše, po 2 mk. 60 np. kupić.

Loßy po 1 mk.

k słotowej a ßlěborowej lotteriji,
hłowny dobytk w hódnoscźi 50 000 mk.,
czehnjenje 15. januara 1884,
ßu pola podpißaneho hischcźe dostacź.
W **Budyschinje.**

Fr. Th. Jäger
na swonknej lawskej haßy 3.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy
porucza jako pschihódne

hodowne dary:

filzowe kłobuki,
zylindrowe kłobuki,
dźěcźaze kłobuki,
mězy,
bunzle,
filzowe tofle,
nutskładne pódusche,
pschedeschcźniki,
schpazirske kije,
krawaty,
rukajzy.

Bukicžanske ratařske towařstwo.

Póndźelu 17. dezembra t. l. wjeczor w 5 hodźinach je poßedźenje. Knjes hamtski skotolěkař Walther směje pschednoschk.

Jeneho krawskeho pyta
Ließner w Radworju.

Hólczez, kotryž chze **pjekařstwo** nawuknycź, móže město dostacź na swonknej lawskej haßy 10.

Pytaja ßo khěžne a hródźne dźowki, rólni wotroczzy a wolazy wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje** w Budyschinje.

Jedyn **poß,** schěry pudel, je ßo pschiwdał a je saßo dostacź pola **Jurja Schletzy** w Lusku pola Pomorez.

Dźak.

Wutrobny dźak knjesej lěkarjej med. pract. O. Kirschnarjej w Njeßwaczidle sa joho wulku prózu a ßwědomniwe wothladanje w mojej cźežkej khoroscźi, kaž tež sa sbožowne wuwjedźenje straschneje operazije psches jeho wustojnu ruku. Bóh tón Knjes sdźerž nam jeho hischcźe dołho k pomozy cźeřpjazeho cźłowjestwa.

W Nowym Lusczu.

Handrij Próska.

K tomu cźißłu Serbski Hospodař cźißło 24 a jena pschiłoha.

Pschiłoha k cžißłu 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. dezembra 1883.

Nasch skład zigarrow a kurjeŕskich tobakow

s tutym najnaležnischo poruczamy, na jich dobroscź pokasujo a sprawne poßłuženje lubjo. S dobom cžinimy kedźbliwe na wulki wubjerk **zigarrnych zyzkow s woprawdžiteje pěnowiny** (meerschaum), **jantarja** (bernstein) a se wschelakeho drjewa, winske dźěło, wschelake družiny **trubkow, tysy, sapaladła** atd. Dźělba nasadstajenych **zigarrnych zyzkow** a **trubkow,** kaž nasch skład **zigarrnych etwijow** a **portemonejow** a **wurěsanych drjewowych tworow** po jara poniženych płacźisnach, dokelž tele wězy s pschedawanja wotedamy.

Pschedawaŕnja khěžorskeje Straßburgskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje na bohatej haßy.

Moje hodowne wupředawanje

poruczam ja

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wurjadnje tunje płacźisny.

Jan Jurij Pahn.

Cžesczenym Sserbam k dobrocźiwemu nawjedźenju!

S tutym poruczam ßwój derje wuhotowany skład hotowych **symskich nadwoblekarjow** saposdźeneho cžaßa dla po woßebje poniženych płacźisnach. Ja pschedawam woßebje rjane nadwoblekarje (überzieher) s **diagonala, cžeßaneje wołmy** a **flokonéja** wot mk. 25—45, kaž tež s **doubla** wot mk. 17, toho runja tež wschě druhe družiny hotoweje

mužazeje a hólcžazeje drasty.

Sswój skład wschelakich **stoffow** mam k schicźu po měrje stajnje derje srjadowany, tak so móžu tež najwjetsche požadanja dopjelnicź.

H. G. Kubasch, krawski mischtr,
pschi mjaßowych jětkach 1.

Dobre

cžaßniki (segerje)

k hodownym daram:

regulatory wot 15 mk., **wobłukowe cžaßniki, scźěnocžaßniki, budźerje, mužaze a knjenjaze cžaßniki** atd.

porucža po najtunischich płacźisnach a pod 2lětnym rukowanjom

A. Mager

na ßerbskich hrjebjach, s napschecźa kaserny.

K hodownym kupjam

porucža ßwój skład wschelakich

bělotworow,
wołmjanych tworow,
barchentowych koschlow,
kholowy wschěch wulkoscźow,
schórzuchi,
korsetty,
židźane rubischka,
wołmjane a bawmjane schtrykowanske a hocžkowanske pschedźena atd.

k dobrocźiwemu wobkedźbowanju
Na ßerbskej haßy 8.

August Reiss.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Moje hodowne wupschedawanje

sapoczina sso dzensa. Tunje placzisny.

H. Kayser. 10 na zitnej hasy 10.

Shorjelski magazin

hotoweje

muzazeje, zonjazeje a dzeczazeje drasty.

Symske nadwoblekarje
s najwschelakschich tkaninow,
khežorske mantle,
znpany (schlafroki),
muzaze wobleczenja,
hólczaze wobleczenja,

knjenjaze mantle
wschěch modernskich façonow a stoffow, jako:
khornarske mantle,
haveloki,
paletoty,
holcze mantliczki,

jopy, hólczaze mantle

porucza w najwjetschim wubjerku po spodźiwnje tunich placzisnach

Shorjelski magazin

hotoweje

muzazeje, zonjazeje a hólczazeje drasty,

t. j.

Moritz Wassermann

19 na bohatej hasy 19.

Wschě druziny **serbskich** a **němskich protykow, kmótsinskich listow** wot 6 np., **spěwanske knihi** s wulkim a dróbnym pismom, derje swjasane, po tunich placzisnach porucza

Bernhard Gelbe
pschi mjasowym torhoschczu 4.

Khosej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje sstodzazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej hasy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej hasy.

Khosejowy sklad.

Ssylnje a derje sstodzazy hizom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we wosebje dobrym sstodze poruczataj

bratraj Měrschej na zitnych wikach.

Mój wulki sklad hotowych

zonjazych a muzazych pjelzow, musow, boasow,

kaz tez wschelakich **pjelzowych kózkow** proschu ja pschi potrjebje dobroczinje wobkedzbowacz.

H. Langa

9 na zitnych wikach 9

s napschecza sloteje hwězdy.

NB. Skasanja sso na najlěpje wobstaraja.

Wulki wubjerk

wobrasowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, pisanskich mapow, sbozopschejazych khartkow, zigarrowych etwijow, barbowych kaschczow, fotografijowych woblukow, protykow atd. porucza k hodam tunjo

E. Rafeld na kotolskej hasy 30.

„Melbourne 1881." — I. myto — „Zürich 1883."

Hrajadła

4 hač 200 kuskow hrajace; z expresiju abo bjez njeje, z mandolinu, bubonom, zwónčkami, kastagnettami, njebjeskimi hłosami, harfu atd.

Hrajace tyski

2 hač 16 kuski hrajace; dale necesäry, cigarrowe stejadła, šwajcarske khěžki, fotografijowe albumy, pisadła, rukajcowe kašćiki, listywobćežerje, kwětkovazy, cigarrowe etuije, tobakowe tyski, dźěłoblida, bleše, piwne šklenčy, stólcy atd., **wšo z hudźbu. Stajnje najnowše a najlěpše, wosebje kmane k hodownym daram, poruča**

J. H. Heller, Bern (w Šwajcarskej).

Jenož direktne kupjenje rukuje za prawdźiwosć; illustrowane płaćiznow listy sćelu franko.

100 najrjeńšich wudźělkow w hodnosći 20,000 frankow so mjez kupowarjemi hrajadłow wot nowembra t. l. hač do 30. haprleje 1884 jako prěmije rozdźěla.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np.,
w wjetšich dźělbach tójšchto tuńscho, poruča
Gustav Poser na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margariu-butru w šnatej dobrosćži
poruča po zyłym a jenotliwym tunjo
Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera na jerjowej haßy.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, poruča jako płaćiśny hódny
Gustav Poser na jerjowej haßy.

K seschczu

po měrje

poručam ja wulki wubjerk **stoffow** ša **nadwoblekarje, wobleczenja** a **kholowy** k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Moritz Wassermann
19 na bohatej haßy 19.

Wupschedawanje.

C. Langermann w Budyschinje

na ßerbskej haßy čišło 12

wulku dźělbu **nadwoblekarjow, muźskich** a **hólczich wobleczenjow** po ßměschnje tunich płaćiśnach poruča. Skašana drasta po měrje ßo khwatnje a tunjo seschije.

K pjeczenju kołaczow

poručamy naschu

pschenčznu muku (Kaiser- a Griesslerauszug)

w šnatej wubjernej dobrosćži.

W Budyschinje, w dezembru 1883.

Budyska ßuknowa fabrika a khumschtny młyn
prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Emil Lorenz

w Budyschinje

na bohatej hasy 7,

najtuńscha pschedawarnja staplowych tworow:

koschlowe barchenty woßebneje dobrosćze, łóhcź hižo wot 20, 23, 26, 32 np.;
jakowy biber, łóhcź 28 np.;
ßuknjowe tkaniny, półwołmjane, łóhcź 38 np.;
7/4 **schěroke ßuknjowe tkaniny,** cźistowołmjane, hładke a karrirowane, łóhcź 105 np.;
8/4 **schěroke lama** (hładke), **köpr, diagonal, velour** atd., kraßne mustry, łóhcź wot 68, 80, 120, 150 np.;
dwójny lüstr, jadrna twora, łóhcź wot 18 np.;
diagonale w cźerstwych rjanych barbach, łóhcź wot 30 np.;
8/4 **schěroke kaschemiry,** cźorne a barbite, łóhcź wot 70 np.

Wulki skład wołmjanych, źidźanych a połźidźanych **rubischkow** po płaćiśnach, wo prawdźe jara tunich. Woßebnu kedźbnosć saßłuża wysche druhich wjeleliczných artiklow

hotowe barchentowe koschle

ša mužow, žónske a dźěcźi, derje pschileżaze, trajnje dźěłane a s najlěpschich stoffow.

Wikowarjo a wikowarki dostanu woßebite płaćiśny.

Gustav Römer,

cźrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelńskej haßy cźo. 7,

poruča wschě druźiny ßelenych a też **tajskich rußowskich wowcźich cźrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

Konditaŕnja a khofejownja
Roberta Mücke
na hoschiz haßy a róžku ßeminarskeje dróhi.

Wschědnje nowe **pjeczwo** we wulkim wubjerku, **symne** a **czopke picza** kóždeje družiny. Wulki skład **ff. póprjanzow, zokrowych tworow** a woßebje rjanych **hodownych wězow**.

1883. Hody! 1883.
Kolonialtworowe a zigarrowe khlamy
pschekupza
Richarda Pötschki w Budyschinje
na hlownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki
poruczeja:

rósynki wulke,	**zitronat,**
rósynki male,	**najlěpschi safran,**
zokor zyly,	**srale mlěte maciskwěty,**
zokor mlěty,	**„ „ zymt,**
mandle ßlódke,	**wschelake korjenje**
„ hórke,	**atd. atd. atd.**

po jenož myßlimo tunich płaczisnach
pschi **ßerbskim** pschecżelniwym sprawnym poßłuženju.

Hody.

K hodam poruczam po dopósnatych tunich płaczisnach:

hlowjaze a taillowe rubischka, cachenez sa dźěczi, knjenje a mužow hacž k najzunschim genram, dźěczaze a žonjaze kapotty, mužaze, žonjaze a dźěczaze lazy, wolmjane dźěczaze a žonjaze schtrympy wot 20 resp. 60 np., wolmjane soki wot 30 np., rukajzy sa mužow, žónske a dźěczi, dźěczaze stupnje, jupki, klejdki, mězki atd. atd. Spódnje jeczki a spódnje kholowy wschelakeje dobroscze, dźěczaze schawle wot 20 np., žónske korsetty wot mk. 1 atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schuleŕskej haßy 3.

1883 K hodam 1883
poruczam

zokor zyly . .	45—50 np.,
„ **mlěty** .	40—45 „
rósynki wulke	30—45 „
„ **male**	40—45 „

mandle, zitrony, zymt a wschitke **ßuche wěrzy** w snatej dobrosczi.

Wschědnje czerstwe
ßuche droždźe.
S poczesczowanjom
Jurij Valtin w Wojerezach.

K schtryzlepjeczenju
porucza
tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeński a zitronowy wolij
w bleschach a wuwaženy,
tykanzowu barbiczku (safran),
ff. korjenje, zyłe a tołczene,
czěkazu ßól
(flücht. Salz) k pjeczenju wurosczeneje pscheńzy
hrodowska haptyka.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16
porucza
teczinsku pscheńcznu muku Nr. 0 a 1,
ßuche droždźe, stajnje czerstwe,
zokor,
butru I^ma, schlesynsku a margarin=,
korinthy, rósynki, mandle,
zitronat,
korjenje wschěch družinow,
czište a runje tołczene.

Khofej wot **70—200 np. ßyry,**
„ „ **80—200** „ **paleny**
w bohatym wubjerku,
zokor, rajß, warjenja,
muczne twory
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

We wudawaŕni Serbskich Nowin je na pschedań: **Spěwna radoscz;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Wobluki
wokoło wobrasow we wschěch družinach tunjo dźěła
posłoczeŕ **Adolf Grundmann**
na lawskich hrjebjach
pódla wudawaŕnje Serb. Nowin.

!! Wopilstwo !!
Tutón sbožokažeŕ njeliczomnych ßwójbow hodźi ßo wuhojicz. Najlěpschi a najwěsczischi ßrědk mam ja psche to.

Tež tak, so piczk ßam niczo wo tym njewě, ßo rucze a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyschinje na snutsknej lawskej haßy 6.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 22. decembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čži ſami cżeſcżeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **1. štwórtlěto 1884** do prědka płacźicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadźa. Čži, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeſenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 40 np.

K tomu dowolamy ſebi kk. **wotebjerarjam** a **cźitarjam** Serb. Nowin něſchto pſchiſpomnicź. Serbske Nowiny budźa ſo mjenujzy wot noweho lěta 1884 na wjetſchej papjerje cźiſchcźecź, tak ſo text dotalnych 8 ſtronow tejko wunjeſe, jako by jich 9 było. Cżeſcżeni cźitarjo dobudźa pſches to kóždy tydźeń tejko texta, kaž jeho 1 dotalna ſtrona wobſahha, po tajkim ſa lěto 52 ſtron, abo 208 ſtron, hdyž tutych 52 wulkich ſtron do tajkeho formata ſkładżeſch, w kajkimž je „Naša wowka“ wudata. — Po tajkim cźitarjo Serb. Nowin wo tójſchto wjaz cźitanja dóſtanu, a redakzija budże toho dla wjazy piſacź, wudawarnja pak ſa wjetſchu papjeru, ſa wjazy ſtajenja, cźiſchcźenja a porta tež wjazy pjenjes płacźicź dyrbjecź, ſnadź 300 mk. na lěto. Wobej chzetej próżu a pjenjesy lubje rad na to ważicź, nadźijatej pak ſo tež nětko, ſo jimaj dotalni cźitarjo Serb. Nowin niz jenoż ſwěrni woſtanu, ale ſo ſo jich liczba tež hiſchcże hódnje pſchiſpori.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Hodowny khěrluſch 1883.

Do Bethlehema dźetej
Dwě duſchi ſ daloka,
A nozowacź tam chzetej,
Hdźež budże hoſpoda.
Sſo dźenża Boże ſluby
Na ſemi dopjelnja,
Duž wſmi ſej ſwoje truby,
Ty ſyka jandźelſka!

Ssyn Boži ſ wyſokoſcże
Sſo poda na ſemju,
Duž polni pokornoſcże
Tu wulku nowinu
Ssej wſchitzy powjedajmy
Pſches Boże woſady
A khěrluſch ſaſpěwajmy
Ssej jara wjeſeły!

Immanuelo ſ nami,
K nam witaj do ſwěta!
Nětk njekhodźimy ſami,
Nětk njeſmy bjes troſchta.
Budź horzo powitany
Wot naſchich wutrobow
A ſdobnje wobſpěwany
Wot naſchich khěrluſchow!

Ty ſy tak zyle ſwjaty,
Bóh wěczny, wyſoki,
Nam do cźěła pak daty
Ssy nětk we niſkoſcźi;
Kak ſy ty poniżeny,
Tu w naſchej khudobje,
A cźłowjek powyſcheny
Je nětko pſches tebje.

Schto pak je tebje hnało
Do cźěła naſcheho?
Schto je cźe nuſowało
Sſo woblez cźłowjeſtwo?
Ach hrěchi cźeżke naſche
Te tebje cźehnjechu,
Sſo tebi ſpodobaſche
Njeſcź winu naſchu wſchu.

Duž ſłyſchcże, wſchitke ſwěty,
Schto dźenż ſo ſtało je!
Naſch Sbóżnik lubo měty
K nam ſ njebjeż Božich dźe.
Sſo wſchitzy pokorjejmy
Nětk k jeho pódnożkam
A jeho wokoſchejmy,
Kiž njeże ſbóżnoſcź nam!

O daj nam ſ jandźelemi,
Se ſyku njebjeſkej,
Cże khwalicź też na ſemi,
Kaž żadamy to ſej!
Nětk Bóh je ſ cźłowjekami,
Sſo, zyrkej, ſawjeżel!
A ſemja ſ njebjeżami
Nětk jemu palmy ſcźel! D.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Kralowa Karola je 1200 hriwnow (mk.) k tomu wuſtajiła, ſo by ſo w jenym měſcże rudnych hor tajka ſchula ſałożiła, w kotrejż bychu ſo holczki, kiž ſu ſchulu wukhodźiłe, roswucżenje we wſchitkich ruczných dźełach dóſtałe. — Bliżſche jutry ſo prynz Bjedrich Auguſt do Straßburga pſcheżydli, ſo by na tamniſchim univerſitecże ſtudował; poſdźiſcho budże wón na lipſczanſkim univerſitecże dalſche ſtudije cźinicź. — Na univerſitecże (wyſokej ſchuli) w Lipſku je w tu khwilu 3433 ſtudentow, mjenujzy 1362 ſe Sakſkeje a 2071 ſ druhich krajow. Mjes poſłeńſchimi je 63 ſ Ruſkeje, 44 ſe Schwajzarſkeje, 40 ſ Awſtrije, 17 ſ Grichiſkeje, 10 ſ Jendźelſkeje, 8 ſ Turkowſkeje, 4 ſ Bołharſkeje, 4 ſ Rumunſkeje, 3 ſ Franzowſkeje, 2 ſe Sſerbije. Profeſzorow je tam 175. Mjes ſtudentami je też heżenſki prynz Alexander a meklenburgſki prynz Khorla Michał. — Druha komora ſakſkeho ſejma bě ſo hižo ſa to wuprajiła, ſo ma ſo leżomnoſcź krajneho wuſtawa w Rakezach nětko towarſtwu k podpjeranju ſłepych wotſtupicź, a je w tychle dnjach też prěnja komora to ſamo wobſankniła.

— S Barlina piſaja, ſo je khěžor ſtrowy, tak ſo móże wſchě dźěła wobſtaracź, kiž jeho naſtupaja. — Pruſki krónprynz je 14. decembra Schpaniſku wopuſchcźił. Wón ſo tutón dźeń w ſchpaniſkim pſchimórſkim měſcże Barzelonje na pruſku łódź „Adalbert“ poda a na njej 16. decembra do italſkeho pſchimórſkeho měſta Genua w 10 hodźinach dopołdnja pſchijěżdże. Wſchě łódże, w pſchiſtawje leżaze, běchu jemu k cżeſcźi ſ khorhojczkami wupyſchene. Jako běchu jeho kralowſzy a měſchczańſzy ſaſtojnizy powitali, ſyny ſo wón do kralowſkeho woſa a wjeſeſche ſo po haßy, ſ wojakami wobßadźenej, pod ſtajnym ludowym ſławuwołanjom do hrodu. W nozy k 17. decembra pruſki krónprynz po żeleſnizy do Roma wotjěżdże, do kotrehoż měſta pſchipołdnju na pół jenej pſchijěżdże. Hacź runje deſchcź dźěſche, tola wjele ludźi na njeho wotcżakowaſche, doniż jeho wuhladachu. Na dwórniſchcźu jeho witachu: Italſki kral Humbert, krónprynz Viktor Emanuel, wójwoda Aoſta, kralowſzy miniſtrjo, pſchedßydſtwo prěnjeje a druheje komory, wſchelazy wyßozy kralowſzy ſaſtojnizy, němſki póßłanz a jeho ſaſtojnizy, kaž Němzy, w Romje bydlazy. Pſched dwórniſchcźom ſtejeſche cżeſtna kompagnija ſ khor-

howju a hudźbu, ſ kanonami ßo tſělesche a lud ßławu wokasche. Powitanje ſe ſtrony italſkeho krala běsche jara wutrobne, wón pruſkeho krónprynza ſchtyri króćź ſa ßobu wokoſchi. Wot dwórniſchćźa hacź do kralowſkeho hrodu, kwirinal pomjenowaneho, ſtejachu wojazy na woběmaj bokomaj haßy, ſo bychu lud wotdźerźeli, ale toho bě tak wjele a tón ßo tak pſchitkóćźowasche, ſo bě to lědom móźno. Jako pruſki krónprynz ſ italſkim kralom a ſ jeho prynzomaj do dwora kralowſkeho hroda pſchijědźe, jeho tam hudźba cźeſtneje kompagnije ſ pruſkej hymnu witasche a wojazy präſentirowachu. Kralowa ſe ßwojim pſchißkuſcheńſtwom na krónprynza wotcźakowasche, wón k njej ſtupi a jej cźoko a ruku koſcheſche, pſchi tym jej najluboſniſche poſtrowjenje wot němſkeho khěźora a khěźorki prajiźy. Dokelź lud pſched hrodom evviva (t. j. ßława) wokasche, krónprynz na wutwark wuſtupi a ßo ſ wosſpjetowanym pokhilenjom dźakowasche. Potom kral krónprynza do wobydlenja, jemu pſchihotowaneho, dowjedźe. Popoldnju krónprynz ſ kralowſkej ßwójbu po měſcźe wokoło jěsdźeſche a wjecźor bě hoſcźina pola krala. — My běchmy tydźenja prajili, ſo pruſki krónprynz ßo tež toho dla do Roma poda, ſo by tam bamža wopytał. To pak je ſ wěſtymi ſwonkownymi ſadźěwkami ſjenoczene. Mjenujźy jako nowe italſke kraleſtwo naſta, wſachu bamźej město Rom a wſchu jeho wokolnoſcź, kotraź hiźo wjele ſtow lět bamźej ßkuſcheſche. Woni woſtajichu bamźej jenoź někotre hrody a wſchě druhe nowemu italſkemu kralej pſchepodachu. Tón tež bamźowe město a bamźowy kraj wſa a bamź ßo pſchecźiwo njemu ſ wojakami dowobaracź njemóźeſche, dokelź mějeſche jich jara mało. Wón ßebi toho dla ſ tym pomhacź pytaſche, ſo ßwojich pſchecźiwnikow do klatby (Bann) da, pſches cźoź ſ dobom wſchón dalſchi wobkhad ſ nimi ſaſta. Po tajkim je bamź ſ italſkim kralom w njepſchecźelſtwje a njeby toho dla pruſkemu krónprynzej, hdy by tón pola italſkeho krala bydlił, pſchiſwolicź móhł, ſo by jeho (bamża) wopytał. Toho dla doſta krónprynz tajki hród jako wobydlenje, kiź ani kralej ani bamźej njeßkuſcha. Po tajkim móźeſche wón ſ bamźom do jednanja ſaſtupicź. Bamź pak jenoź tajkich wjerchow wopytuje, kiź ßu w ßwojim kraju knjeźerjo; pruſki krónprynz pak hiſchcźe knjeźeŕ njeje, duź bamź ßwojeho najwyſchſcheho ſaſtojnika, kardinala Jakobinija, k njemu póßła, ſo by jeho w bamźowym mjenje powital a k bamźej pſcheproßył. — Dźeń 18. dezembra popoldnju w druhej hodźinje poda ßo pruſki krónprynz do Vatikana, to je do hroda, hdźeź bamź bydli. W prěnim woſu ßedźeſche wón ſ knjeſom Schlözerom, kiź je pruſki póßłanz pola bamża, a w druhimaj dwěmaj woſomaj pruſzy offizierojo ßedźachu. Sa 5 minutow pſchijědźechu na Pětrowe torhoſchcźo a potom do dwora Vatikana. Tam ſ woſow wuſtupichu a ßo po cźeßnym ſkhodźe, kiź k bamźowym pſchebytkam wjedźe a bě ſ bamźowymi żandarmami a gardiſtami wobßadźeny, do hroda podachu, hdźeź jich bamźowi wyßozy ſaſtojniźy pſchijachu a k bamźej dowjedźechu, kiź krónprynza pſched ſalu wotcźakowasche. Bamź jeho ſa ruku wſa a wonaj něhdźe pół hodźiny w hromadźe rěcźeſchćaj a potom krónprynz bamźej ßwojich offizierow pſchedſtaji, ſ kotrymiź bamź tež to a druhe rěcźeſche. Wot bamża ßo krónprynz k kardinalej Jakobinijej poda a wot toho wón ½4 hodźin ßo do ßwojeho wobydlenja wrócźi. — Wſchelazy ludźo nětko myßla, ſo drje měr mjes bamźom a pruſkim knjeźerſtwom ſaſtupi, tak ſo pruſke katholſke duchownſtwo tež ßwoju prjedawſchu ßwobodu ſaßo doſtanje.

Franzowſka. Chineſojo ßu anamſkeho krala, kiź ſ Franzowſami do wěſteje měry dźerźeſche, ſkónzowali, ſchtoź drje je ſnamjo, ſo wójna mjes Chineſyſkej a Franzowſkej wudyri.

Jendźelſka. Falſchneho profety dla ßo bórſy tójſchto jendźelſkeho wójſka do Egiptowſkeje atd. póſcźele.

Rußowſka. Na kwaß prynza Konſtantina ſ altenburgſkej prynzeßynu Hilźbjetu ßo jako hoſcźo wotcźakuja: pruſki prynz Wylem, jedyn jendźelſki prynz, danſki krónprynz, grichiſka kralowa a cźornohórſki wjerch Nikita.

Jeno junu pjany.

(Pokracźowanje.)

S nowa minyſchtej ßo dwě njedźeli. Twjerdak tak huſto wjazy k Lěßnikezom njekhodźeſche; jeho cźělna ſtrowota njebě wjazy tak dobra, kaź prjedy, wocźi běſchtej cźmowej a ßylſojtej, cźerwjenej a blědej liźy ßo huſcźiſcho wotměnjeſchtej a ßuchi druhdy kakaty kaſchel źanym lěkarſkim ßrědkam zofacź njechaſche. Poßlednje dny njeńdźeſche Twjerdak ani ſ domu. Mjes tym bě ßo kupz na Lěßnikez kubło namakał, kup bě tež hiźo tak daloko ſrěcźana, ſo móźeſche ßo ſ někotrymi ſwonkownymi wězami bórſy ſkónczicź. Lěßnik ßo runje hotowaſche, ſo by toho dla do Jědlowa ſchoł, tu ſajědźe rěſniſki ſ měſta do dwora.

„Wcźera wjecźor je Twjerdakowa macź do Boſcźijez korcźmy pſchiſchła", powjedaſche rěſniſki. „Je Twjerdaka wothladacź pſchiſchła." Twjerdakowa khoroſcź njemóźeſche toho dla ßnadna bycź.

„To dyrbiſch tam hicź", rjekny Lěßnik k Hańźi, „a tež ja jeho duzy ſ Jědlowa wopytam."

Sa khwilu woteńdźe nan do Jědlowa; Hańźa khwataſche ſpodźiwnje hnuta k wujej do komorki. Wupowjeda wſcho, ſchtoź bě runje ſhoniła a dźěſche potom ſ domu. Dźiwne myßle khodźachu ji pſches wutrobu. Sswěrna ſtaroſcźiwa macź bě k Twjerdakej pſchiſchła. Móhł dha cźlowjek, kotremuź hiſchcźe lubowaza macźerna wutroba pukotaſche, tak twjerdy bycź, ſo by bjes mikoſcźe ſboże druhich cźlowjekow tupił? — Dóńdźe do korcźmy, hdźeź Twjerdak bydleſche a praſcheſche ßo ſa jeho macźerju. Dowjedźechu ju dwaj ſkhodaj horje, hdźeź mějeſche macź runje napſcheczo ßynej komorku. Hańźa ſaſtupi a nadeńdźe hiźo wobſtarnu źónſku w khudobnej draſcźe ſe ſrudnym wobliczom, tola ſ mikym, luboſcźiwym pohladnjenjom. S tym bu Hańźa w ßwojej nadźiji hiſchcźe poßylnjena. Praji ßwoje mjeno, tu ſawjeßeli ßo źónſka a ßmějo ſtupi bliże. „A mojeho ßyna njewjeſta!" dźeſche Hańźu ſa ruku pſchimajo, „to je rjenje, ſo ßy pſchiſchła! Běch wſchak ßama wot ßo ßem pſchiſchła, ſo bych ßwoju pſchichodnu dźówku ſpóſnała a ßwojemu ßynej, hdyź do Ameriki cźehnje, bożemje dała. Cźim bóle je mje powjeſcź wo jeho khoroſcźi naſtróźała. Tola nadźijam ßo, ſo budźe bórſy ſaßo lěpje. Lěkaŕ je tu pobył, ale ßwoje měnjenje njewuprajił. Ach, kak mje to boli, ſo mój ßyn ſ tobu do zuſby cźehnje. Wón mi njeje źaneje winy ſa to prajił, ale jeno podótknył, ſo jeho woßebite wobſtejenja k tomu nuſuja. Kajke ſboże, ſo je ßebi pſchikhilnoſcź tak duſchneje holzy dobył!"

Hańźa ſpóſna, ſo macź wo njekniczomnym ſkutku ßwojeho ßyna niczo njewjedźeſche. Bě ji cźeźko, macźerna radoſcź poddußycź a tola pohnuwaſche ju ſnutſkowny hłóß k tomu: ßnadź pſchińdźe pſches macź wumóźenje.

Sapłakaja ſkoźi Hańźa ßwoju hłowu ſrudnje źónſkej na ramjo, tola ta jeje ſrudobu wopaki ſroſumi. „Njepłakaj, lube dźěczo!" rjekny troſchtujo; „khoroſcź njeje ſtraſchna, ſa někotre dny ßnadź budźe ſaßo ſtrowy."

Hańźa ßo ſ tym hiſchcźe bóle ſamyli. S mozu wuwiny ßo ji ſ rukow a hladaſche ßo ſ nowa ſměrowacź, tola cźeźko ßo ji radźi; potom pak wußypa wſchu ßwoju ſrudobu, ßwoje hubjenſtwo pſched ſtarej macźerju a ſkónczi ſ próſtwu, ſo by tola ßwojeho ßyna pohnuła, ſo ji njeby ſboże zykeho ziwjenja rubił.

Khwilu macź mjelczeſche, ßkyſchawſchi Hańźinu ſkórźbu, potom pak wulinychu ßo ji ßylſy. „Mój Bożo, mój Bożo!" ſaſkorźi, „ſchto dyrbju ßkyſchecź? Tak bě wſchitko, ſchtoź mi mój ßyn piſaſche, jeno hoła kźa a jebanſtwo! Toho dla te ſtajne wurěcźe, hdyź ßo jeho dale praſchach, toho dla wulke potajnſtwo! Ssu to płody jeho dobreho kubłanja, dobrych wucźbow a napominanjow, kotreź ßym jemu ßobu na pucź ſ domu dała! S kajkej radoſcźu je jeho ſboże moju wutrobu napjelniło a nětko ßym ſjebana! To po tajkim ſnamjenja nóź, kotryź ßym pod jeho hłowakom namakała; wón mi jón ſpěſchnje wuhrabny a hnydom ſaßo ſkhowa. Směruj ßo!" troſchtowaſche Hańźu, „ja njeſboże, kotreź twojemu nanej hroſy, wotwobrocźu. Nihdy njewěrju, ſo je wſcha nabóżnoſcź a pózcźiwoſcź, kotruź ßym ßynej ſtaroſcźiwje do wutroby ſchcźěpiła, wußaknyła; jeno roßźahłoſcź a njeporjadnoſcź je jeho ßwědomje potupiła."

Na to macź woteńdźe, ſo by ſa khorym hladała, Hańźa pak woſta w komorzy. Mjes tym ßo Lěßnik duzy po pucźu do Jědlowa ſe wſchelakimi ſtaroſcźemi cźwilowaſche. Hiſchcźe junu ſtejeſche jemu pſched wocźomaj, ſchtoź bě wot tamneho ſkeho wokomika ßem cźerpjeł, a njebě hiſchcźe ani ßwojemu njeſbożu cźeknył. Schto, hdy by hajnik pſched ßmjercźu, widźo, ſo ßo ſ Hańźu woźenicź njemóźe, ßo tola na nim wjecźik a nóź ßudniſtwu wotedał? Symny pót ſtupi jemu na cźoko, hdyź dale ſa tym myßleſche. O kak tamaſche tamny wokomik, hdźeź bě nóź wucźahnył! Kak tamaſche wopiłſtwo,

schtož jeho tehdom jeniczży samóh, so ßo tak roshněwa. „Junu pjany", bě prajik, hdyž hischcże krwawy nóž w ruzy dżerżesche a Boha proschesche, so by jeho psched ßudom pschelutował; „junu pjany, ale żenje, nihdy, nihdy wjazy!" A schtož bě tehdom salubik, to bě też hacz dotal ßwěru dopjelnik. S nutrnym pacżerjom sdychowasche s nowa k Bohu, so by ßo se wschěm strachom, se wschej bojosczu, kotruż bě hacz dotal wustak, sjednacz dak, a jemu skónczenje, haj skónczenje żadany měr hnadnje wobradżik.

(Skónczenje sa tydżeń.)

Pschełożk

němskeho hodowneho spěwa: Es ist ein Reis entsprungen.

Sso hałżka saseleni
S zunjeho korjenja;
Każ stari wobspěwali,
So s Jesse wukhadża.
Pschinjeßła różiczku
Drje ßrjedża symskoh' cżaßa,
W poknozy, lubosnu.

Ja měnju kwětku w kraßnym
Najßłódschim wonjenju,
Kiż s błyschczom ßwojim jaßnym
Saczěri cżěmnosczu wschu.
Khrystuß, Bóh, ßrědnik ßam,
Wumóże s hrěcha, s horja;
Se ßmjercże pomha nam. Mila J. r. P.

Ze Serbow.

S Budyschina. Njedżelu 16. dezembra ßwjeczesche tudomny toczeŕ (schlajfaŕ) Roksch ßwój 50lětny měschczaństi jubilej, pschi czimż ßo jemu w mjenje měschczańskeje rady a měschczańskich sastupjerjow sbożopschejaze pißmo a czestny pjenjeżny dar pschepoda. — Budyska gasownja (Gasanstalt) wobsteji nětko 25 lět a wot jeje sakoženja je tam dżełaczeŕ Frenzel hacz dotal ßwěru dżełał. Wot měschczańskeje rady je ßo jemu sa to 100 hriwnow (mk.) czestneho myta spożczikło. — Pschi poßlednim, wóndano na tudomnym krajnostawskim seminaru wotdżerżanym pruhowanju wólbokmanosczе bě ßo 11 kandidatow wuczeŕstwa wobdżěliko, kotsiż wschitzy khwalobnje wobstachu a mjes nimi běschtaj też dwaj Sserbaj, mjenujzy dotalny vikar k. Sommer s Budyschina w Hucżinje a toho runja vikar k. Wrobl s Boschez w Psowjach. — Druhe state wuczeŕske město w Rakezach je wuprósdnjene. Lětna msda wysche wobydlenja a starobneho pschidawka je 840 mk. fixum a 72 mk. sa wucżenje w wudokonjanskej schuli. Czi, kiż wo to město rodża a ßu ßerbskeje rěcże mózni, maja ßo hacz do 31. dezembra t. l. pola kralowskeho schulskeho inspektarja k. dr. Wilda w Budyschinje samokwicż.

S Budyschina. Tudomny konditaŕ Gustav Grohmann (pschi lawskim tórmje) je wóndano poruczнosczу dostak, so by sa awstrisku khěżorku tajki kołacz (schtryzel) napjekk a do Wina pósłak, kajkiż tón běsche, kotryż je wón w běhu lecża na khěżorski lětni pschebytk do Schönbrunna wobstarak.

S Budyschina. Dokelż je lětża patorżiza póndżelu, dha je kralowska generalna direkzija sakskich krajnych żelesnizow k lěpschemu pucżowarjow-wopytowarjow postajika, so ßo hodowne dżeńske billety hižo ßobotu 22. dezembra wot pschipokdnja wudawaja, a s tymi billetami, kiż ßo 23., 24. a 25. dezembra kupja, k domojjěczu hacz do pjatka 28. dezembra płacża.

S Budyschina. (Hody.) Na khěżorskich póstach budże njedżelu 23. dezembra tak skutkowane, każ hewak kóżdy wschědny dżeń. Ale 25. dezembra (hodowniczku) ßo żane listy na wßy njewunjeßu.

S Delnjeje Kiny. W nozy wot sańdżeneje wutory k ßrjedże wudyri w brózni tudomneje, dotalneje Wehnertez, wóndano pak wot Jana Czornaka kupjeneje korczmy woheń a ßo niz jenoż tuta bróżeń, ale też korczmarski dom wotpali. Tuka ßo na to, so je woheń sakoženy.

S Huski. (O. D.) Psched někotrym cżaßom je jedyn tudomny knježi lěßowy dohladowaŕ muża, swěrinu kranjenja podhladneho, tšélik a ßu poßleńschemu 18 schrótow s ruki atd. swucżahali. Powjeda ßo, so dohladowaŕ njeje s wotmyßlenjom tšélak, ale so je, jako sa tym mużom běżesche, padnuk a je ßo tšélba pschi tym wutšélika.

S Kupoj. Druhi ßwjaty dżeń hodow, 26. dezembra, budże w naschim Bożim domje rano w 9 hodżinach ßerbska Boża ßłużba. Prědowacz budże k. kapkan Kschižan s Hodżija.

S Barta. Tudomne burske towaŕstwo, kotreż hacz dotal pod mjenom „czitanske towaŕstwo" we wschej poniżnosczi skutkowasche, je ßebi w nowschim cżaßu mjeno „narodnohospodarske towaŕstwo (volkswirthschaftlicher Verein)" wuswoliko a chze tsecżi dżeń hodow (27. dezembra) w tudomnym hoscżeńzu wurjadnu shromadżisnu wotdżerżecz. W njej budże nasch ßejmski sapóßłanz knjes Keŕk wo sakskich finanzach (pjenjeżnych nalежnosczach) rěczecz. Potom śmeje ßo pak dla petizije wo żelesnizu w póknóznej sakskej Łużizy jednacz. Wschudżom w Sakskej ßo mjenujzy żelesnizy twarja, ale nascha póknózna sakska Łużiza, kiż je nimale zyle ßerbska, je w tajkim nastupanju sakomdżena a sabyta. Po tajkim je mózne żadanje wotucżiło, so by ßo też tuta krajina se żelesnizu skerje a lěpje wuhotowała. Chzedża toho dla se wschej mozu na to skutkowacz, so by ßo tajka żelesniza s Lubija pschez Noßaczizy, Wósport, Bart, Malescheczy, Radwoŕ, Njeßwaczidło, delanske a klóschtrske wßy do Kamjeńza atd. wjedła. Wot Radworja dyrbjała pak jena wotnoha do Budyschina, druha pak pschez Delni Wujesd do Běkeje Wody hicz. Wuradżmy ßebi tu wěz; wona je wscheje prózy hódna. — Knjeża gmejnszy prjódkstejerjo, kiż wo tule nalежnosczу rodża, ßu proscheni, so bychu ßo na shromadżisnje 27. dezembra wobdżělili.

S pola. Jako w sańdżenym lěcże wo zokornizy powjedacz počzachu, bě jich jara wjele toho měnjenja, so zokorniza (Zuckerrübe) pola naß s zyka njeroscże, a hdy by też rostka, dha tola naschi hospodarjo a dżěłaczerjo ju wobdżěłacz njemóża a dyrbjeli toho dla schtó wě swotkal dżěłaczerjo k nam pschińcz, kiż bychu naß to wschitko nawucżili. Tajke měnjenje je pak s wjetscha wopaczne, schtož to dopokasuje, so ßu w tutym lěcże we wschelakich stronach nascheje Łużizy zokornizu na pruhu ßadżeli, a chzu ja w tajkim nastupanju jenoż jenu pruhu s krótka wopißacz. Na jenych honach, k ryczeŕkubku Běkej Horje ßłuschazych, da knjes ryczeŕkubleŕski najeńk Zschucka w Worzynje zokornizu ßadżecz, a běchu hona, s njeje wobßadżane, něschto pschez 40 kórzow wulke. Sańdżene nasymje a też lětusche nalěcże bě jara mokre, a njehodżesche ßo toho dla polo tak derje pschihotowacz, każ druhe lěta. — Zokorniza pak bórsy, hdyž bě roscz počzała, ßwoje kopjeschka radostnje w Łużizy rospschescżeŕasche, a naschi ßerbszy dżěłaczerjo ju pilnje wobkopowachu. A hdyż potom w nasymje żně sastupichu, dha je k. Zschucka 48 lowrijow zokornizy do Staŕeho Jawora, něhdże mjes Lignizu a Wrótßławjom (Breslau) leżazeho, póßłak. Tam je zokorowa fabrika, w tu khwilu sa naß najbliżischa. A sa tute 48 lowrije, kóżdu po 200 zentnarjow, je k. Zschucka 9000 markow dostał a kórz pola (150 □prutow) je jemu 170 markow dobytka pschinjeßł. Knjes Zschucka chze toho dla w pschichodnym lěcże wjazy dyżli 100 kórzow pola s zokornizu wobßadżecz. — Jedyn ßerbski kubleŕ běsche lětßa też sahon, runje 150 □prutow wulki, wotměrik a jón też s zokornizu wobßadżał a na tutym kórzu pola 210 zentnarjow zokornizy naplahowak, njechasche ju pak pschedacz, dokelż bě jemu żelesniza pschedaloko. Dokelż je pak nětko wěste, so budże też w naschej Łużizy jena zokorowa fabrika twarjena, dha też dołho tracz njebudże, so budża też naschi ßerbszy hospodarjo — maki a wulzy — zokornizu ßadżecz. A krajina, hdżeż by zokorniza w naschej Łużizy najlepje rostka, leži mjes Lubijom a Kamjeńzom, a dokelż zokorowe fabriki fracht na żelesnizy ßame płacża, by nam ßerbskim hospodarjam nowa żelesniza, na kotruż ßo wóndano w Serbskich Nowinach spominasche, jara witana była. Mjenujzy my bychmy też zokornizu jara lóhzy na tutu żelesnizu swosycz móhli a naschi ßerbszy dżěłaczerjo bychu też lěpschu saßłużby měli, měschczenjo pak też njebychu schkodowali, hdyż bychu Sserbja s poknej móschnju pschischli Boże dżěczo honicz. — Toho dla njedajcże ßo wot jeneho abo druheho molicz, kiż rjeknje: Ja mam w symje khwile dosez, ßwoju zokornizu też prawje daloko na żelesnizu swosycz, pschetoż sa tajke wożenje nichtó niczo njedostanje, dokelż fabriki, każ my hižo prajachmy, jenoż na żelesnizy fracht płacża. A wysche toho njeßmědża lowrije dlěhe hacz 1 dżeń na staziji stacz, schtož je tola też wobużna wěz, hdyż masch daloko hacz k njej.

K tomu hischcże pschińdże, so ßo kommunikazionske pucże tam, hdyż je żelesniza daloko, podarmo ſ woženjom zokornizy rospraſkaja, a maja gmejny pſches to njewuschne khósty. — A hdyż budże ßo zokorniza toho dla, dokelž smějemy żelesnizu bliſko, pola naß cźim bóle plahowacź, dha wſchak też naſchim Sserbam wjazy trjeba njebudże, do Ameriki wucźahowacź; pſchetož jich tola niczo druhe do Ameriki njewabi, hacž lěpſcha saßkluźba, kotruż tam pſchi plahowanju bawkmy namakaja. Bawkmu-plahowanje je pak ſ plahowanjom zokornizy zyle jenajke, dokelž ſtej wobej pſchekupſka roſtlina (Handelsgewächs). Kórz, ſ bawkmu wobßadźany, pak w Texaßu, hdyż też ßu najlěpſche żně — ſchtož pak je jara porědko — niczo wjazy dobytka njenjeße, dyžli zokorniza pola naß, a dźěło a wobkopowanje je pſchi woběmaj nimale jene a to ßamo. A ſo woßebje Sserbja w Texaßu bawkmu pilnje plahuja, też Němzy, tam bydlazy, huſto wobkrucźeja, prajizy, ſo je ßerbſka pilnoſcź tamniſchu njepkódnu puſcźinu do kcźějazeje kolonije pſchewobrocźika. — Ale lěpje, hacž texaſzy Sserbja pſchi bawkmje, bychu ßo naſchi kužiſzy Sserbja pſchi zokornizy měli; pſchetož pódla tuteje pſchekupſkeje roſtliny móża ßebi woni tudy hiſchcże żita, běrnow, ßadu atd. na doſcź naplahowacź, ſchtož ßo w Texaßu njehodźi, dokelž tam ſ wuwſacźom majßa a brěſkwjow żita a ßad hubjene żně dawaja. Po tajkim dyrbja ßebi texaſzy Sserbja woboje ſ krajow, bóle k półnozy leżazych, kupowacź, ſchtož je tola wobcźežne. — Duż Sserbja, hdyż wam petiziju, w kotrejž ßo ſaſſki ßejm wo żelesnizu, wot Lubija pſches Wóſpork, Bart, Maleſchezy, Radwoŕ do Kamjeńza atd. twarjomnu, proßy, k podpißanju prjódkpokoja, dha ju wſchitzy khróble podpiſchcże. Schkodźicź nam to njebudże, ale śmeja tak derje wjeßnjenjo kaž też měſchcźenjo wulki wužitk ſ tajkeje żelesnizy. E. Domſch w Skanezach.

S Wulkich Sdźar. Schtwórtk 13. dezembra wjecźor 3/4 10 hodźin w bróżni tudomneho burſkeho kublerja Macźa woheń wudyri a ju do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. A 16. dezembra w nozy wokoło 12 hodźin ſchtórmowanje hižom ſ nowa woheń woſjewi. Hörenzez bróżnja, pódla wopalniſchcźa ſtejaza, kotraż mějeſche ßo pſchichodne lěto wottorhacź, w płómjenjach ſtejeſche. Ssylnje dujazy wětr płómjenjam wyßoko ßapacź dawaſche a ſchkrě ſtraſchnje daloko lětachu, tak ſo by ßo woheń na pódlanſke twarjenja wupſcheſtrěł, hdy bychu na wulke ſboże maßiwne njebyłe a ßykawy na pomoz pſchijéwſchi, je płómjenjam njewobróke. Żně w woběmaj bróżnjomaj a też Macźez rjany hoſpodarſki grat njeběchu ſawěſcźene, duż je ſchkodowanje jara wulke. Powjeda ßo, ſo ßu do wóhnjow a też po nimaj woheńhrożaze liſty, tam a ßem leżaze, namakali. Bóh luby Knjes chzył tajkim helſkim ſłóſtnikam cźornu wutrobu roſßwětlicź, ſo bychu ßwojich bratrow do ſtracha a njeſboża njenjeßli, ale ßo ſamolwjenja, kiž maju junu dacź, kaž też wěcźneho khoſtanja, na tajke bjesbóżne, cźertowſke ſkutki cźakazeho, ßo dopomnili, tak dołho hacž je jim hiſchcże cźaß hnady wotewrjeny. G.

S Laſa. Tudomny rentmiſchtr k. Falz je ſa ſtawnika a tudomny wyſchſchi hajnik Wenzel ſa ſtawniſkeho ſaſtupnika ſchcźeńcźanſkeho ſtawniſkeho wokrjeża poſtajeny. — Tudomne ßudniſke dny śmeja ßo pſchichodne lěto 16. januara, 20. februara, 19. měrza, 16. haprleje, 14. meje, 18. junija, 9. julija, 17. septembra, 15. oktobra, 19. novembra a 17. dezembra.

S Mużakowa. Sańdźeny pjatk a ßobotu bě hońtwa w lěßach tudomneho hrabinſkeho Arnimſkeho knjejſtwa a bu prěni dźeń hońtwy 43 jelenjow ſatſělenych, druhi dźeń pak wjele liſchkow, ßornikow, ſajazow atd.

S Krjebje. Tudomne ßudniſke dny śmeja ßo pſchichodne lěto 21. januara, 3. měrza, 21. haprleje, 26. meje, 4. julija, 22. septembra, 3. novembra a 15. dezembra.

S Wóßliczeje Hory. Wjecźor 18. dezembra dźěłacźeŕ Khorla Sſłapka, kiž hižo 18 lět w kryngelcźanſkim mkynje dźěłaſche, ſe ßwojim 12létnym ßynom domoj dźěſche. Pſchi cźmě, kotraż runje běſche, wón kawu, pſches rěku wjedźazu, ſmoli a do napjateje rěki padże, hdyż jeho ani naſajtra nihdże njenamakachu. Wón ſawoſtaji 8 dźěcźi.

Boża nóz.

Bě junu, ſo paſtyrjo ſ Bethlehema
W cźmě nóznej tam ſtadleſchka paßu,
Duż ſ dobom błyſchcź njebjeſki wuhładaja,
Też jandźeljow nižicź ßo ſ kraßu.
A njebjeſke ßyły tam ſanoſchuja
Spěw khwalbny nad honami Bethlehema:
Cźeſcź Bohu budź we wyßokoſcźi!

Hlej, jandźel tón dźeſche k tym paſtyrjam tam:
Dźenß narodźi ſbóżnik ßo ßwjaty!
Sso ſradujcże powjeſcże, kotruż wam dam,
Wón ſa wſchón ßwět ſ njebja bu daty.
Nětk pſchede wſchěm khwatajcże k Bethlehemej,
So wocźi też dźěcźatko wohladatej:
Budź měr nětk tu na ſemi ſ nowa!

Tam k hródźi nětk paſtyrjo khwatniwje du,
Ssej wobhladacź dźěcźatko Boże;
Hlej, w żłobiku leżo jo namakachu,
Tón wobras w nich wubudźa ſboże;
Jich wócźko ßo ſ radoſcźu ſyboleſche,
O kajke to ſbóżne bě wobradźenje:
Nětk cźłowſtwu budź ſpodoba dobra! K. A. Fiedler.

Wšelčizny.

* (Kath. P.) W ßerbſkim (katholſkim duchownſkim) ſeminaru w Praſy je lětßa 29 ſtudujuzych a to 15 Sserbow a 14 Němzow. Sserbja ßu: Filipp Rěſak ſ Bělcźez, bohoßłowz (ſtudent duchownſtwa) w tſecźim lěcże; Ota Kleiber ſe Schunowa a Mikławſch Zur ſ Worklez, bohoßłowzaj w druhim lěcże. Gymnaſij wopytuja tam ßlědowazy Sserbja, mjenujzy: Michał Wjeßela ſ Liſcheje Hory woßmu rjadownju; Jakub Nowak ſ Kaſchez a Jakub Rjencź ſ Khróſcźiz ßedmu; Jurij Kral ſ Radworja ſcheſtu; Mikławſch Sarjeńk ſ Dźěžnikez, Max Delank ſ Draždźan a Jakub Nowak ſ Hory pjatu; Jan Schołta ſ Kulowa ſchtwórtu; Bjernhard Hizka ſ Ralbiz, Jakub Schewcźik ſ Bacźonja, Jurij Kſchižan ſ Podhroda a Jurij Kubanja ſ Ralbiz tſecźu rjadownju. — Pſchiſpomnicź chzemy tu hiſchcże, ſo maja ßerbſzy ſtudentojo prażſkeho ßerbſkeho ſeminara też ßwoje ßerbſke towaŕſtwo a ßerbſke hodźiny, w kotrychž ßo ßwěru prózuja, ßwoju macźerńu rěcź doſpołnje dowuknycź, ſo bychu poſdźiſcho w ſchuli, w ſpowjednym ſtole a na klětzy ludźom ſ hubjenej Sserbſchcźinu k pohórſchkej njebyli, ale ſbożownje ſkutkowali. Wjedźa derje, ſo budże prěnje, ſchtož budźa tam trjebacź, to, ſo ßu rěcże, w kotrejž maja wucźicź, dokładnje ßwědomi. — Bóh daj, ſo móhli wſcho to, ſchtož tu ſ wulkej prózu nawuknu, něhdy Bohu k cźeſcźi a k ſpomoženju duſchow nałożecź. R.

Pſchiſpomnjenje redakzije. W naſtupanju naſpomnjeneho prażſkeho ßerbſkeho ſeminara piſche nětcźiſchi kanonik k. Kucźank w knižzy „Sserbſke horne Łużizy. 1848" mjes druhim: Placźi drje ßłowo ßwjateho pißma „Spominajcże na ßwojich pſchedſtojicźerjow" wo duchownych paſtyrjach naſchich wótzow, dha ma ßo woßebje nałożicź na dweju bratrow, kotrajž rěkaſchtaj Měrcźin Schimon a Jurij Schimon, w Cźemjerźach pola Budyſchina 1637 a 1676 rodźenaj. Pſches ßwoju wobſtajnu horliwoſcź ſtaj wonaj najnuſniſchim potrjebnoſcźam naſcheho ßerbſko-katholſkeho luda wotpomhałoj, najlěpſchi ßrědk naſcheho ſboża namakałoj. Schto dha pak to tola bě? — Se ſrudnoſcźu widźeſchtaj wupuſcźenje ßwjatych měſtow, haj widźeſchtaj ßwój bohußłużazy lud k woßadnym zyrkwjam ßo pilnje tłocźicź — ale nichtó tam njebě, kiž bě jim Boże łużby móhł wotdźerźecź. Derje też ſpósnaſchtaj, ſo dyrbi po cźaßu tole wupuſcźenje pſchibjeracź, tale nuſa pſchibywacź; — wjedźeſchtaj, ſo budże naſch młody ßerbſki lud bjes duchownych wótzow narodneho ſplaha, bjes tajkeje ſcheſcźijanſkeje wucźby, kotraż w macźerńej rěcźi jeno wot wutroby a k wutrobje dże, w ßwojich pózcźiwnoſcźach wotebjeracź poczecź. — Tola kak jow pomhacź? Zuſych duchownych k pomozy powołacź, to ßo njehodźeſche, dokelž ßerbſku rěcź njerozumjachu — a w naſchim wótznym kraju żane wuſtawy (inſtituty) njeběchu, w kotrychž móhli ßo katholſzy Sserbja ſa duchownſtwo pſchihotowacź, a tajke w naſchim kraju ſałożicź, bě też njemóżna wěz. Tola ſpósnajcże Boże wjedźenje: Jurij naſtupi doſtojnoſcź kanonika ſeniora w budyſkim tachantſtwje, Měrcźin pak jako kaplan pola Karmelitkow w Praſy ſkładnoſcź namaka, nadobny wuſtaw prażſkeho arzybiſkopa, ſa cźeſkich młodych duchownych ſałożeny, wopytowacź. Tón ßo jemu tak ſpodobaſche, ſo ßebi ſe ßwojim budyſkim bratrom wotmyßli, w ßußodnych Cźechach wuſtaw ſałożicź, w kotrymž móhli ßo młodźi katholſzy Sserbja ſa duchownu doſtojnoſcź hódnje pſchihotowacź. Měrcźin pak njedocźaka teje radoſcże, wotmyßleny ſkutk

dokonjany widźecź. Wón wumrje, sawostajschi młódschemu bratrej wscho swoje samóženje. Jurij nětko tu wěz sam dale wjedźesche. Skónczńje so jemu po wschelakich sadźěwach a hórtich sconjenjach radźi, so jemu prazíka měschczańska rada na tak mjenowanej małej stronje, pódla mosta, bleczk kraja pscheda (1704), hdźež wón rucze twarjeńczko natwari sa někotrych młodych Serbow, kiž potrjebnosce pschichodnych katholskich duchownych wobsedźachu. Ale twarjeńczko bě psches měru małe a wuske. Poda pak so 1716, so bě pódla wjetschi kruch kraja na pschedań, kotryž Jurij kupi a rjanu, wulku khěžu sa swój wustaw natwari a jón „serbski seminar" pomjenowa. Wón bě tutoho seminara prěni pschedstojiczer abo präses. Pod jeho wjedźenjom kczějesche a nadobywasche seminar tak, so bě tam 1728 hižo 19 studujuzych. Po derje srjadowanym skutku Měrczin Schimon měrnje wuznu w l. 1729. — Czesczowana ta woźada, s kotrejež tajkaj bratraj wuńdźeschtaj, khwalena ta wjeś, s kotrejež wonaj splahowaschtaj, sbožowny tón dom, w kotrymž so narodźischtaj — mjes nami pak njech stej jeju mjenje w dobrym wopomnjenju! — Tak powjeda k. kanonik Kuczank; my pak dowolamy sebi pschistajicź, so toho dla, dokelž w Sakskej žadyn katholski duchownski fakultet njeje, serbski seminar w Prazy też sakskim Němzam, na katholske duchownstwo studujuzym, radlubje wobydlenje a wothladowanje poskicza.

Wuńdźenja.

Powołanska komora. Wojnar H. Schmidt w Hatku, kotrehož běchu k 10 mk. khostanja wotsudźili, dokelž bě dźěłaczerja K. Rěsyka w tej samej wěsy na czesczi pschimał, so pschecziwo tutomu wuńdźenju k druhej instanzy wobroczi. Tola jeho próza bě podarmo, wón bu wotpokasany a ma pódla mjenowaneho khostanja hischcze tójschto nowych khóstow sapłaczicź. — S lěpschim wuspěchom bě powołanje H. J. Neumana, něhduscheho piwarza w Huczinje, kotryž bě pjecza 60 mk. pschekschiwił, kotrež běchu so jemu wot kublerja Hilbjenza lětsa w februaru s poruczenjom pschepodałe, so by je młynkej Borrmannej w Kamjentnej Woleschniczźy wotedał. Powołanska komora schěsczi njedźel jastwa, Neumannej wot sawniskeho sudа pschekschiwjenja dla pschisudźenych, sběhny a jeho njewinowateho wusna.

Sawniski sud. Dwaczecźilětna skužobna dźówka Marja Wilhelmina Wagnerez s Delnjeje Hórki, sprawneju starscheju dźěczo, wo kotrejž je snate, so w žanej skužbje dołho njewutraje, na posled w Nowej Wjesy pola Huczinu skużesche. Njedźelu 22. oktobra wona do Budyschina na reje pschińdże a so hakle s nich posdże, wot jeneho njesnateho pschewodźena, domoj wróczi. Do Delnjeje Hórki pschischedschi sebi wona njeswaži, pola swojeju starscheju pschenozowacź, dokelž so jeju swarow bojesche. S napschecza doma jejneju starscheju leżesche Schołczizź žiwnosczź, hdźež běsche psched někotrymi lětami skużiła. Wona s toho czasa snutskowne Schołczizź twarjenjow snajesche a bě jej też wědomne, hdże sebi Schołczizź dźówka swoju drastu khowa. Drasty pak bě Wojnarjez runje tehdom jara potrěbna, dokelž bě kubleŕ Mann w Bórku, kotremuž bě wo žnje se skużby czekła, kschinju s jejnej drastu pschi sebi skhował. Wojnarjez so s krótka rossudźi, drastu, jej nusnu, Schołczizź dźówzy kranycź. Wona toho dla s kruwarnju do Schołczizź domskeho salěse a wot tam do komory, hdźež sebi sa něhdże 80 mk. drasty nabra, kotrež sebi na dworje do brěmjeschka swjasa. So pak by sklěd swojeho njekmanistwa sakryła, wusda so jej, khěžu sapalicź. A wona wo prawdże swój njeknicźomny wotpohlad do skutka stajiwschi w hródźi woheń sałoži. Schołczizź twarjenja so da czista spalichu, domjaza nadoba so s wjetscheho dźěła płómjenjam wukhowa, jenoż domkhowane žně buchu saniczene. Krajna wopalna kaša psches to 2170 mk. a ratarske sawěsczaze towarstwo, pola kotrehož běchu domkhowane žně sawěsczene, 1938 mk. schkodowasche. Schołczizź hnydom na Wojnarjez tukachu, a ta sama bě też wo prawdże, jako Schołczina ras do Noweje Wjeski pschińdże, jemu pola nich kranjenu suknju wobleczena, też druhu spakosczenu drastu pola njeje namakachu. Wojnarjez bórsy k swojemu njeskutkej stejesche. Dla woheńsałoženja a czežkeho paduchstwa so wona k tsjom lětam schěsczi měsazam khostarnje, s czehož so měsaz pschepytowanskeho arresta wotliczi, sasudźi.

Přilopk.

* Snate je, so su so dokhody sakskich želesniznow w běhu posledních lět bóle a bóle powjetschake. Sajimawe je shonicź, kelko dokhodow maja jenotliwe želesniczne linije. Najwjetschu dań, mjenujzy skoro 10 prozentow, je posledni czas želesniza Pirna-Berggießhübel pschinjesła. K njej so pschisamknje linija do Bodenbacha s $9\frac{1}{2}$, linija Lipsk-Hof s $9\frac{1}{2}$ a linija Shorjelz-Drazdźany s nimale 9 prozentami danje. Hischcze niz zyle s 1 prozentom dani so bjes druhimi linija Budyschin-Schandau. Pjenjezny podpjeru pak trjebaju linije Herlasgrün-Oelsnitz, Roßwein-Hainichen, Weipert-Annaberg, Riesa-Nossen, Neustadt-Dürröhrsdorf a Zitawa-Lubij.

* Wottraschazy pschiklad sa palenzowych piczkow! W Radebergu njedawno dźěłaczerja Haufu wuslěkaneho, naheho na polu wonka namakachu. Wón bě tam po sdaczu we wulkich bolosczach wumrjeł a to na delirium tremens (wopilsku błudnosczź), pschetoż wón bě njekrassny wopilz. Nětko je też jeho žona, sanjerodźena žónska, psches palenzpicze straschnje skhorika a je so dyrbjała do měschczańskeje hojerńje donjesczź. Zonina khorosczź so njemóże wulěkowacź. Jejne bolosczе dadźa so jenoż s tym něschto polózicź, so jej s khwilemi něschto spirituša podawaju.

* Kajke straschne sczěhwki cźlowjekej hroża, kotryž so wot pšow koschecź dawa, je so hižo wjazy krócź pisało. Wo slědowazym podeńdźenju, kotrež je so hakle njedawno měko, pisaju barlinske nowiny: Jenemu tsizeczi lět staremu židowskemu bankierej su sańdźeny tydźeń w barlinskej hojerni se straschnej operaziju jeneho pšoweho schlebjerdźaka (bandwurm) s jatrow wotstronili. Pschi tym so też schkła pokna schlebjerdźakowych jejow sobu won puschczi. Hacź runje bě operazija jara czežka, dha ma so tola khory pomernje wobstejnosczam derje a maja nadźiju, so so jemu žiwjenje sdźerži. Khorosczź je w nim psches to nastała, so je, kaž so wusna, w swojich młodych lětach rad se pšom hrajkał a so też wot njeho czasto koschicź dał. Njech tutón podawk s nowa k powuczenju służi, so dyrbi so njewuschne lubuschkowanje s pšami wostajicź.

* Spodźiwnu bitwu mějesche njedawno w Prazy jedyn advokat s jenej žonu wobstacź. Jemu bě so wot jeneho pschekupza poruczіło, so dyrbi wot žony sapłaczenje wechsla, na 3000 schěsnakow wustajeneho, žadacź. Advokat da dołžnizy, žonje jeneho pschekupza, k sebi pschińcź a spyta, należnosczź na dobroczіwe waschnje wuhładkowacź. Zona bě swólniwa dołh po dźělbach sapłaczicź a chzyschе se sto schěsnakami sapoczatk czinicź. Jako pak jej advokat wechsel pschepoda, so by na druhim boku wotpłaczenje naspomniła, wona wechsel prjedy hacź móżesche jej něchtó wobaracź, s njewopisomnej spěschnosczu w hromadu stokcze a jón do huby tykny, so by jón pózrjeła. Advokat so na wulke sboże psches to njenastróżi, ale sebi pomhacź wjedźesche. Wón s jenej ruku khwatnje hischcze widomny kónz wechsla pschimny, bjes tym so s druhej žónsku dajicź sapocza. Jeho czinjenje bjes wuspěcha njewosta, pschetoż dajena žona wechsel s huby puschczi. Zyła należnosczź je so něsto sudnistwu pschepodała.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Khorla Scholta, dźěłaczeŕ w Małym Wjelkowje, s Hanu Paulinu Rychtarjez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Max, Augusta Měrscha, žiwnosczerja w Delnjej Kinje, s. — Lejna Ernestina, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeli:

Dźeń 5. dezembra: Madlena Kraliz, swudowjena Barczowa, wobydlerka na Židowje, 40 l. 7 m. 10 d. — 8. Jakub Ernst Töpfer, dźěłaczeŕ na Židowje, 25 l. 9 m. 5 d. — 9. Jan Bohumił Hejtman, dźěłaczeŕ, 66 l. 7 m. — 14. Marja Nowakez, Khrystofa Zyża, khěžkarja a dźěłaczerja w Nowych Czichońzach, mandźelska, 42 l. 5 m. 29 d. — 17. Pětr Kaschpor, wumjeńkaŕ a dźěłaczeŕ na Židowje, 63 l. 2 m. 29 d. — 18. Khorla Herman, Jana Augusta Schleńczerja, wulkeho sahrodnika w Sréschinje, s., 6 l. 4 m.

Wjedro w **Londonje** 21. dezembra: Symne.

Czeho dla su lěpsche

hacź druhe sredki? Tuto praschenje sy husto slyscheli, hdyž rěcź na tak mjenowane haptykarja R. Brandta schwajzarske pille pschińdże. Jeno toho dla, dokelž niz kaž sele, hórkowoda, mixturу a pille njejabzy sylnje wotwodźuja, czrjewa slabja a psches to jenoż hischcze wjazy satykanja sałoża, ale, so czrjewo niz bóle hacź je trjeba wabja, muskle sylnja a po czasu wuzicze lěkarstwa zyle njepotrěbne sczinja. Dostacź po 1 mk. w snatych haptykach.

Moji lubi Serbja!

K prjódkstejazemu hodownemu czasu mózu ja najlepje kolonialtworowe a zigarrowe khlamy knjesa Richarda Pötschki w Budyschinje pódla měschczańskeje haptyki poruczicź. Tute khlamy skutkuja swěru po sprawnych sasadach a je tam pschecželniwe serbske posłuženje. Sch.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy), po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wječor 9 hodźin.

Jěſdny plan želeſnizow wot 15. oktobra 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyſchina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Biſkopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,30	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
S Budyſchina	7,10	10,45	12,40	—	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	—	5,33	10,23

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyſchina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

S Kamjeńza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Połcznizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

S Draždźan do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Połcznizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjenza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

15. dezembra 1883.

Žitowy dowos: 3863 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pšeńza	50 kg.	9	40	10	71	9	40	10	71
Rožka	50 kg.	7	91	8	23	8	23	8	35
Jeczmjeń	50 kg.	7	3	7	25	7	25	7	61
Wowß	50 kg.	6	50	6	70	6	60	6	80
Hroch	50 kg.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kg.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kg.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kg.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kg.	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 942 ſchtuk, ſchtuka		7	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	70	4	85
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Jena mjeńſcha **khěža** w Budyſchinje je na pſchedań a móže něſchto kupnych pjenjes na njej hypothekarſzy ſtejo woſtacź. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Richtera** „Reſtaurant Biertunnel" pſchi butrowych wikach.

W Zyžezach cźißko 4 je jena mloda, ßylna **kruwa**, pod kotrejź tſecźe cźelo ſteji, na pſchedań.

Rżany futrowy gries,

zentnar 6 mk. 50 np.,

porucza

khumſchtny mlyn w Scheſchowje.

Koſaze kóžki,

kaž tež wſchitke druźiny druhich kóžkow kupuje po najwyſchſchich płaczišnach, a pſchedawa molowpróſdne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka

na garbarſkej haßy.

Tež ßo tam wſchě druźiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Drjewowa awkzija na drobjanſkim revíru.

Schtwórtk 27. dezembra t. l. budźe ßo 100 ßuſchizowych a 10 brěſowych dołhich hromadow ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach pſchi **kaſowſkim hacźe** na **khróſcźanſko-kamjenjanſkim pucźu.**

W Minakale, 19. dezembra 1883.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Wupſchedawanje

wſchěch na ſkładze ſtejazych

kolebanſkich, jěſdźazych, gratowanych a kijatych konjow a doſpołnych malych ſapſchahow

po **nutſkupnych płaczišnach.**

E. G. Leuner

ſady noweje měſchcźanſkeje ſchule.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **cźerwjene marmorirowane** a **žołte mydło, cźorne** a **maſne mydło** k bělenju płatu, **ſoda, běrnjazu muku, petrolej, woltarne ßwěžy, wóſkowe ßwěžy** pſchedawam tak tunjo a dobre, ſo ßo zuſy wokolonoſcheŕ ſe ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo cźeſcźene hoſpoſy a moji wotebjerarjo w mojich mydłarſkich klamach pſcheßwědcźicź.

Hermann Puy

na ßerbſkej haßy w Budyſchinje.

Njekaſchluj! Jenož prawe ſ tej ſnamku:

Huste-Nicht

Gerichtl. geſchützt

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopóſnate, dopokaſane** a **najlěpſche** diätetiſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſaźwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha** hacź k **ßuchocźinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipóſnacźow mamy tež dźakne pißmo Jeho Jaßnoſcze **němſkeho khěžorſtwoweho kanzlerja, wjercha Bismarka.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 27. dezembra 1883 wot 1/2 hodźin budże so

25 ſ wjetſcha khójnowych dolhich hromadow

na wětrnikowej horje pola **Wutokcźiz** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dr. Hermann.

Schtomownja w Bóſchizach

porucza k nalětnemu ßadźenju **jabłonje, kruſchwiny** a woßebje wyßoke **wiſchnjowe ßadźeńki** po najtuniſchich płaczíſnach.

Edmund Voigt.

Czerſtwe

ßwinjaze pleza

kupuje

Guſtav Berger
na Hoſchiz haßy czíßko 40.

Koſaze, naſymſke, ſajecze a **karniklaze kóźki** kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Langa
na żitnych wikach,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneraz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wot najwjetſcheje ważnoſcze ſa

woczi kóždeho.

Tuta jenoż ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Großbreitenbachu w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna.

Doſtacź w flakonach po 1 marzy w měſchczańſkej haptyzy knjeſa Max Schünemanna w Budyſchinje.

Njech ßebi pak kóždy wěſcze jenoż wěrnje prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku wot Traugotta Ehrhardta żada. Zanu druhu.

Wucźahi ſ liſtow: Knjeſej **Dr. Ehrhardtej.** Mi wot Waß póßłana **prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka** je hižo pſchetrjebana a ßym dobre poläpſchenje pſches nju dobył; ja Waß proſchu (Skaſanka). Elberfeld, novbr. 82. Wilh. Limmkugel. Dale: Hižo 19 lět ſnaju nětk Waſchu ßwětoßkawnu **prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku,** hdźež mějach pſched tutym cźaßom wjele na mojimaj woczomaj cźerpjecź a niczo njepomhaſche; jako pak Waſchu **woczowu wodźiczku** nałożich, dha běchu ßo ſa krótki cźaß wſchě cźerpjenja ſhubile a cźitam hiſchcze dźenßa najdróbniſche pißmo bjes bryle pſchi ßwězy, ſchtož drje ßo rědko pſchi wóhnjodźěłacźerju ſtanje, kiž je hižo pſches 30 lět do wóhnja hladał, a toho dla mózu tež kóždemu Waſchu **woczowu wodźiczku** poruczicź. Leutersdorf w S., Lebrecht Naumann, woſytwarjeŕ.

Pſchedawanje a **porjedźenje cźaßnikow** (ſegerjow) wſchěch druźinow, derje a tunjo, poſkicza **A. Mager** na ßerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa ſtareje kaſerny.

Konditarnja a khofejownja
Roberta Mücke
na hoſchiz haßy a rózku ßeminarſkeje dróhi.

Wſchědnje nowe **pjecźwo** we wulkim wubjerku, **ſymne** a **cźopke picźa** kóždeje druźiny. Wulki ſkład **ff. póprjanzow, zokrowych tworow** a woßebje rjanych **hodownych wězow.**

Njepſchemĕnjomne druhe dobytkowe cźehnjenje
18., 19., 20. a 21. februara 1884
Ulmskeje münstertwarskeje lotterije.
Hłowne dobytki:
75,000 mark
30,000 mark atd.
do hromady **350,000** mark
w hotowych pjenjeſach bjes kóždeho wotcźaha.
W zyłym ſ k.-dobytkami 400,000 mark.

Loßy po 3 markach
ßu we wſchěch loßowych pſchedawarńjach w Němzach dostacź.
NB. Wola naß ßu loßy ſkoro rospſchedate.
Jeniczka generalna agentura
Ulmſkeje münſtertwarſkeje lotterije w Ulmje.

P. Strobelowy ätelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.
Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.
K rĕczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

W redakciji „Serbskich Nowin“ a administraciji časopisa „Łužica“ w **Budyšinje** su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

M. Mickel

czaſnikaŕ
w **Kukowje**

porucza wſchě druźiny **złotych** a **ſlĕbornych dybzacźnych czaſnikow, ſcźĕnowych czaſnikow** z budźerjom, ſchtuku wot 5 mk., kaž tež **ſlĕborne, talmijowe, niklowe** a **włoſowe** rjeczazki po najtuniſchich płaczíznach.

Wo **P. Kneifelowej**
włoßowej tinkturje,

dopósnaty najlĕpſchi, **je-li niz jeniczki wo prawdźe ſprawny ßrĕdk** k ſdźerźenju włoßow (njech ßo cźitaja wopißma a wjetſche naweſchtki). Tinkturu ma w Budyſchinje jenoż **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincke** w bleſchach po 1, 2 a 3 mk.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płaczíſnach

Richard Pötſchke
na hłownym torhoſchczu pódla haptyki.
Pſcherźelne ßerbſke poßłuźenje.

Wotewrjenje cžaßnikarńje.

Cžeßcženym Sserbam Budyßchina a wokolnoßcże ſ tutym najpodwólniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym ßo w **Budyßchinje pſchi realnej ſchuli** 1 (w domje knjeſa pſchekupza Rämſcha) jako **cžaßnikař** ſaßydlił a poruczam ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Ja budu ßo ßwěru prózowacź, ſo tych, kiž mje wopytaja, ſtajnje ſ dobrej tworu pſchi tunjej płacźiſnje ſpokoju.

Porjedženja cžaßnikow (ſegerjow) wſchěch druźinow ja ſe wſchej pilnoſcźu derje a tunjo wobſtaram.

S poczeſcźowanjom

Emil Adler, cžaßnikař.

Jako praktiſke hodowne dary

poruczam **portemonneje** w wulkim wubjerku, **zigarrowe etwije, albumy** ſa pißma a fotografije, **barbokaſchcźiki,** wſchelake **tinty,** kaž tež artikle ſa ſchulſku potrjebu, jako: trajne **pjerokaſchcźiki, ſchifrotafle, ſeſchiwki k pißanju, wolojki, pjerodźerźele.** Dale poruczam

nowolětne khartki

w najwjetſchim wubjerku jara tunjo, **lampowe ſaßłonjatka, wobraſowe (bildowe) knižki, wolijocźiſchcźowe wobraſy, kwětki do pomjatnych knižkow** atd.

Louis Gastorff, knihiwjaſař,
na ſchulſkich hrjebjach 7.

Dr. Pattiſona

wicźna wota,

najlěpſchi hojazy ßrědk pſche

wicź a rheumatismuß

wſchěch druźinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicź, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu bolosćź.

W pakcźikach po 1 mk. a w pokojcźnych po 60 np.

pſchedawa **H. Jul. Lincke.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje 2. ſwjaty dźeń hodow (26. decembra t. l.) popołdnju w 3 hodźinach w znatym lokalu posedźenje. Młody Serb budźe přednošk dźeržeć. Hoſćo su rjenje witani.

Wo bohaty wopyt proſy

předsydstwo.

Schulerjo

doſtanu k jutram penſiju pola kſchecſcźijanſzy ſmyßlenych ludźi na ſwonknej lawſkej haßy cžißło 17 po 1 ſtkodźe.

---

3 dźěłacźerſke familije

pyta k 1. haprleje 1884

ryczerkubło w Druźkezach.

Jeneho krawſkeho pyta

Ließner w Radworju.

Wuſtojny **tyſcherſki** ßo pyta wot **Jana Kolana,** tyſcherja w Budyſchinku.

Młody cžłowjek, kiž chze **bětnarſtwo** nawuknycź, hnydom abo jutry 1884 pola podpißaneho měſto namaka.

Auguſt Fleiſcher,
bětnarſki miſchtr w Wojerezach
na ſelenej haßy (Grüneſtr.) 248.

Krawſkeho wuczobnika

pyta k jutram

krawſki miſchtr **Pietſch** w Boſchezach.

Cžeſtne pſchipóſnacźe a warnowanje.

Wote mnje wo ßłużobnej dźowzy **Hanje Libuſchiz** w Bukezach w Heimrichez hoſcźeńzu a pola pjekarſkeho miſchtra Bendela tam dale rosnjeßene wudawanje ja ſ tutym jako njedokładne pſchißłodźenje wuprajam a warnuju pſched dalſchim rosſchěrjenjom.

W Bukezach, 27. novembra 1883.

Khorla Krauſa, wjeßny ſtražnik.

Pſchipóſnacźe cžeſcźe a warnowanje.

Powjedanje wo ßłużobnej dźowzy **Hanje Libuſchiz** w Bukezach, w khlamach k. Zwahra tam wote mnje rosnjeßene, mjenuju ſ tutym pſchißłodźenje bjeſe wſcheje pſchiczźiny a warnuju, je dale rosſchěrjecź.

W Bukezach, 30. novembra 1883.

Pawoł Lehmann.

Bratrej Njeßwaczilſkemu.

Swinjatko ßym ſakałał,
Kołaczow doſcź napjez dał,
Duź na wulku kołbaßu
Na hody Cźe pſcheproſchu.

Luhowſki krawz.

Boże dźěczo.

Tak, lube duſche, ſaßo my
Nětk mamy tón cžaß hodowny,
Kiž je tón cžaß toh' wjeßela
Sa ſtarych, młodych, dźěczatka.
Tež ja na moje ſtare dny,
Hdyž ßym tež ſtary, braſchniwy,
Ja mózu prajicź ſ wutrobu,
Sſo ßobu k hodam wjeßelu.
Hlaj, ty mój luby Sbóżniko,
Sſy narodźił tež ſa mnje ßo
A ſwólnje pſchiſchoł do ßwěta
Tež ſa mnje a tež moje dla.
Tež ſa mnje ty tu cźerpjeſche
A horjeſtanu wjeßele,
Tež ſa mnje ßy ſtpił do njebja,
Haj, ſa mnje khudoh' hrěſchnika.
Duź ßo ja nětk ſ tym troſchtuju,
So ſ hnady ſbóżnoſcź doſtanu,
Haj, ſ hnady a pſches Khryſta krej
Njech ſo mnu w ßmjercźi derje ſtej'.
A duź kaž jene dźěczo tu
Sſo tež na hody wjeßelu,
Sſnadź lube Boże dźěczo mi
Tež polnu ſtrowoſcź wobradźi.
Bóh chzył ßo na mni pſchekraßnicź
A dacź, ſo móhł tež ke mſchi hicź,
A ſ wjele wěrybratrami
Dźak, khwalbu ſpěwacź, Bożo, cźi.
A pſchi tym nětk na ſtare dny,
Hdźeż ſaßo kaž te dźěczi ßmy,
Hdyž ßym tak huſto zyle ßam,
Na ſtare cžaßy ſpominam.
Ja ſtary ſchědźiwy, nan a dźěd,
Sſo dopomnju tež pſchi tym nět,
Kak luby nan ſ tej macźerku
Mi něhdy wobradźeli ßu.
Haj, nětk ßo dopomnju h'ſchcże tej,
Kak ſ njebo lubej mandźelſkej
Tej khětrej cźrjódźy dźěczi mój
Tež pſchezo wobradźałoj ßmój.
A nětk, wy lube dźěczatka,
Kiž ßym ja wam nětk ſa dźěda,
Tež pytam waß rad' ſwjeßelicź
A něſchto male wobradźicź.
Duź tak na mojim wumjeńczku,
Hdźeż bydlu ſ mojej hoſpoſu,
Ja cźitam, ſpěwam najbóle
Ssej rjane ſchtuczki — khěrluſche.
A cžakam pſchi tym ſcźerpliwje,
Hacž Bóh ßmjercź po mnje póſcźele
A ſ janđzelom mi prajicź da:
Pſchińdź ſ hnady domoj do njebja!
Tam chzu ja junu we njebju
Pſchi Bożim dźěſcźu Jeſußu,
Kiž mi tu ſbóżnoſcź ſ hnadu da,
Cžeſcź, khwalbu ſpěwacź bjes kónza.

Pětr Mtónk.

Dopomnjecźe a žadanje.

Na boku wot Budyſchina
Leži wjeſka ßerbowſka,
Dróha, pokna lipow, rjana
Wjedźe k njej wot wjecžora.
W tutej wjeſzy mějach ſkładnoſcź
Bydlicź ſkoro lětow dwě,
Namakach tam, ſchtož je žadnoſcź,
Dejmant cžiſtej' luboſcźe.
Njewinojtoh' ſboža cžaßy
Te ßo mi tam minychu,
Kóžde ranje widźach ſaßy
Nježnu Marku najlubſchu.
Cžaßy wſchelkoh' ſpytowanja
Pſchińdu w lětach młodoſcźe,
Njeſdźerżu ßo pomyßlenja:
Woſtanje-li ßwěrna mi?
Ale kaž na ßwětnej dróſy
Sachodne wſcho woſtanje,
Tak tež namaj hrima bórſy
Hórke ßłowo „dźělenje“!
Mam ras khwile, du na hory,
Srudny k wjeſzy ſhladuju,
Je mi, kaž był ſnutſkach khory,
A tak cźeżzy ſdychuju:
Boża miłoſcź, daj mi nam'kacź
Saßo teje ſkładnoſcźe,
So móhł na wutrobu ſamkacź
Tutón dejmant luboſcźe!

H. K.

Dobry Serb a za Serbstwo swěru dźěławy sobustaw našeho serbskeho naroda je so minuł, knjez **Jan Bohuwěr Wojnař** (Wagner), wučeř w Bukecach, je 18. decembra t. l. rano w 5 hodźinach po dołholětnej khorowatoſći wumrjeł, a bu jeho woblědnjene cźěło pjatk 21. decembra ze wšej česću po křesćijanskim wašnju na bukičanskim pohrjebnišću khowane.

(K tomu cźißłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. dezembra 1883.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa 10 np. dostacz:

Biblisti puczńik

sa wschitke dny lěta 1884. Sestajany wot **J. E. Garbarja,** fararja w Kotezach.

„Božeho dźěsća“

możeš někomužkuli přihodnje darić **„Našu Wowku“**, kotraž je nětk **dospołna** wudata, dokelž je tón tydźeń tež 4. a posledni zešiwk wušoł. Cyła knižka předawa so hišće dale, hdźež bě dotal dostać, tež hišće po zešiwkach, kóždy po 50 np., po tajkim cyła za 2 mk. Tež su w Budyšinje, w Khrósćicach a Pančicach rjane, wosebje za „Wowku“ dźěłane, prasowane deski, por po 35 np., na předań, a to we wšěch możnych barbach. Cyłu wjazanu „Wowku“ możeš wšudźom, hdźež so dotal předawaše, po 2 mk. 60 np. kupić.

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16

porucza

teczinsku pschenczżnu muku Nr. 0 a 1,
ßuche droždże, stajnje czerstwe,
zokor,
butru I^ma, schlesynsku a margarin-,
korinthy, rósynki, mandle,
zitronat,
korjenje wschěch druzinow,
czište a runje tołczene.

Khojcej wot 70—200 np. **ßyry,**
„ „ 80—200 „ **paleny**
w bohatym wubjerku,
zokor, rajß, warjenja,
mucżne twory

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy 16.

Van Houtena

čisty rozšidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Wulke wupschedawanje

wschěch druzinow **lampow** a **lakirowanych blachowych tworow,** toho runja wschěch druzinow **hrajkadłow** po najtunischi płaczisnach pola

Richarda Müllera, klampnarskeho mischtra

na sadnej bohatej haßy czišło 15.

Wupschedawanje.

C. Langermann w Budyschinje

na ßerbskej haßy czišło 12

wulku dźělbu **nadwoblekarjow, muzskich** a **hólczich wobleczenjow** po ßměschnje tunich płaczisnach porucza. Skasana drasta po měrje ßo khwatnje a tunjo seschije.

Moje hodowne wupředawanje

poručam ja

k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Wurjadnje tunje płaciny.

Jan Jurij Pahn.

Hodowne wupschedawanje.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawam wschitke artikle mojeho wulkeho składa po woßebje poniżenych płaczisnach, so bych mojim czesczenym wotkupowarjam składnosć dał, k róčznemu czaßu něschto tunje a rjane kupicz.

M. Th. Pech

na hłownym torhoschczu, pódla měschczańskeje haptyki.

Bryle a tłóczaki

pschedawa najtunischo

Joh. Gäth,

czaßnikař a optikař na hospitalskej drósy.

E. G. Leuner w Budyschinje

(sady noweje měschczańskeje schule)

porucza jako pěkne dary

k hodam:

kolebanske, gratowane a **hrajkadlowe konje,**

małe dospołne **sapschahi, kschudy** atd.

Wulki wubjerk

koffrow wschěch druzinow, **żonjaze, rucżne** a **puczowanske tosche, touristske** a **żonjaze pjenjeżne tosche, hólcże** a **holcże schulske mapy** a **tornistry, zigarrowe etwije, portemonneje, pjenjeżne móschnje, listownje, sźlě, żonjaze paßy** atd.

Najwjetschi skład

dospołnych gratow, sźedłow a **jěchanskich gratow, hródźnych, wosowych** a **jěchanskich krywow, swonoklinczadłow** a **swónczkatych paßow,**

wschelake **honitwjerske artikle** a wulki wubjerk woprawdźitych **jelenjo-rohisnowych tworow** jelenjazeje a danczeje swěriny.

Najtunische płaczisny! **Sswěrnje sprawne poßłuženje!**

E. G. Leuner w Budyschinje

na schulskej haßy (sady noweje měschczańskeje schule).

Ssuche drożdże,

najlěpschu derje hibazu tworu, porucza wschědnje czerstwe

Ernst Glien

na żitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Kaiserauszug-muku

porucza w snatej dobroscźi

Ernst Glien

na żitnych wikach a na rózku dornschnabla.

Mój wulki skład hotowych

żonjazych a mużazych pjelzow, mufow, boaßow,

każ tež wschelakich **pjelzowych kózkow** proschu ja pschi potrjebje dobroczźiwje wobkedźbowacź.

H. Langa

9 na żitnych wikach 9

s napschecźa sloteje hwězdy.

NB. Skasanja ßo na najlěpje wobstaraja.

Běły 2 lóhczej schěroki czisty domjazy plat sa czeledź, stary lóhcź 40 np.,

porucza w zylym a po jenotliwym

H. Kayser. 10 na żitnej haßy 10.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,
„ po 6 np., „ „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczisny hódny

Gustav Poser na jerjowej haßy.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy

porucza jako pschihódne

hodowne dary:

filzowe klobuki,
zylindrowe klobuki,
dźěczaze klobuki,
tkaninowe klobuki,
mězy,
bunzle,
filzowe tosle,
nutskładne pódusche,
pschedeschczniki,
schpazirske kije,
krawaty,
rukajzy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtunischo porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucżataj

bratraj Měrschej na żitnych wikach.

Wulki wubjerk

wobrasowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, pißanskich mapow, sbožopschejazych khartkow, zigarrowych etwijow, barbowych kaschczow, fotografijowych woblukow, protykow atd. porucza k hodam tunjo

E. Rafeld na kotolskej haßy 30.

Optikarnja F. A. Sturm, optikus a mechanikus

na hlownym torhoschczu 2, w domje k. slótnika **Reichi,**

porucza jako pschihódne hodowne dary **operuske schkleńzy, krymske dalokowidy,** wschelake druhe **dalokowidy,** dwójne a jednore **barometry, rajßzajki, stereoskopowe kaschcze,** aneoritowe **barometry, thermometry,** wschitke druzinу **brylow,** kaž tež wschě hewak do optikarstwa ßluschaze pschedmjety po najtunischich płaczisnach. Pschi potrjebje proschu wo dobrocziwe wobkedźbowanje. **St.**

Hody.

K hodam poruczam po dopósnatych tunich płaczisnach:

hlowjaze a taillowe rubischka, cachenez sa dźěczi, knjenje a muzow hacz k najzunschim genram, dźěczaze a zonjaze kapotty, muzaze, zonjaze a dźěczaze lazy, wolmjane dźěczaze a zonjaze schtrympy wot 20 resp. 60 np., wolmjane soki wot 30 np., rukajzy sa muzow, zónske a dźěczi, dźěczaze stupnje, jupki, klejdki, mězki atd. atd. Spódnje jeczki a spódnje kholowy wschelakeje dobrosczje, dźěczaze schawle wot 20 np., zónske korsetty wot mk. 1 atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**

3 na schulerskej haßy 3.

Gustav Römer,

czrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelńskej haßy ezo. 7,

porucza wschě druzinу ßelenych a tež **tajkich rußowskich wowczich czrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow na pschestupne lěto 1884.

Pschedźenak je ßo tón krócz wołebje derje radźił. Wón podawa wschelake wutrobu hnujaze powjedanczka s czlowskeho ziwjenja, kotrež ßo jara pěknje czitaja, tak so dyrbja ßo starym a młodym lubicz; wón poskicza tež tójschto swjeßelazych žortow. K tomu je wjele wobrasow (bildow) pschidatych, kotrež powjedanczka a žorty tak prawje wukładuja, tak so może ßo wschemu czim lěpje srosumicz.

Sswinjaze mjaßo, 4 porsty tuczne, punt po 60 np.,
ßadleschczo pt. po 70 np.,
ßyry pólcz pt. po 70 np.,
ßuscheny pólcz pt. po 80 np.,
dobru běłu kołbaßu pt. po 70 np.
pschedawa

Otto Pötschka,

rěsniski mischtr na kotolnej haßy (Kesselgasse) pódla piwarńskeje restawrazije.

Wobluki

wokoło wobrasow we wschěch druzinach tunjo dźěła

poslocer **Adolf Grundmann**

na lawskich hrjebjach

pódla wudawarnje Serb. Nowin.

Turkowske a czěske ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoschczu.

Wupschedawanje

pola

Hany Mukoweje

w Njeßwaczidle.

Dokelž ßym ßebi prjódkwsała, ßwój skład **klejdowych** a **schórzuchowych stoffow** srumowacz, pschedawam nětko pod nutskupnymi płaczisnami, tak so kóždy, kiž pola mje něschto kupi, spokojeny wote mnje póńdże.

K seschczu

po měrje

poruczam ja wulki wubjerk **stoffow** sa **nadwoblekarje, wobleczenja** a **kholowy** k dobroczinemu wobkedźbowanju.

Moritz Wassermann

19 na bohatej haßy 19.

Emma swud. **Vorwerkowa**

s napschecza hlowneje straże (hawptwachi) porucza **letne jaki** a **žakety** se **ßukna, ßomota** a **kachemira** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechaniska pschadownja w Kajnizach.

Shorjelſki magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty.

Symſke nadwoblekarje
ſ najwſchelakſchich tkaninow,
khěžorſke mantle,
žnpany (ſchlafroki),
mužaze wobleczenja,
hólczaze wobleczenja,

knjenjaze mantle
wſchěch modernſkich façonow a ſtoffow, jako:
khornarſke mantle,
haveloki,
paletoty,
holcze mantliczki,

jopy, hólczaze mantle

porucza w najwjetſchim wubjerku po ſpodźiwnje tunich płaczišnach

Shorjelſki magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a hólczazeje drasty,

t. j.

Moritz Wassermann

19 na bohatej haßy 19.

K pjeczenju kołaczow

poruczamy naſchu

pſcheńczny muku (Kaiſer- a Griesleranszug)

w ſnatej wubjernej dobroſczi.

W Budyſchinje, w dezembru 1883.

Budyſka ßuknowa fabrika a khumſchtny mlyn

prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Czeſczenym Serbam k dobroczinemu nawjedźenju!

S tutym poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład hotowych **ſymſkich nadwoblekarjow** ſapoſdźeneho czaßa dla po woßebje poniženych płaczišnach. Ja pſchedawam woßebje rjane nadwoblekarje (überzieher) ſ **diagonala, czeßaneje wołmy** a **flokonéja** wot mk. 25—45, kaž tež ſ **doubla** wot mk. 17, toho runja tež wſchě druhe druźiny hotoweje

mužazeje a hólczazeje drasty.

Swój ſkład wſchelakich **ſtoffow** mam k ſchiczu po měrje ſtajnje derje ſrjadowany, tak ſo mózu tež najwjetſche požadanja dopjelnicz.

H. G. Kubasch, krawſki miſchtr,
pſchi mjaßowych jětkach 1.

Wulki ſkład

dybſaczných a ſcžěnowych czaßnikow (segerjow)

po najtuniſchich płaczišnach.

Joh. Gäth,
czaßnikaŕ a optikaŕ na hoſpitalſkej haßy.

Czeſtne a pſchipóſnawaze diplomy.

K ſchtryzlepjeczenju

porucza

tykanzowu wyrzu
w paketach po 10 a 20 np.,
korjeńſki a zitronowy wolij
w bleſchach a wuważeny,
tykanzowu barbiczku (ſafran),
ſſ. korjenje, zyłe a tołczene,
czěkazu ßól
(flücht. Salz) k pjeczenju wuroſczeneje pſcheńzy
hrodowska haptyka.

Loßy po 1 mk.

k ſtotowej a ßlěborowej lotteriji,
hłowny dobytk w hódnoſczi 50000 mk.,
czehnjenje 15. januara 1884,
ßu pola podpißaneho hiſchcże doſtacz.

W **Budyſchinje.**

Fr. Th. Jäger
na ſwonknej lawſkej haßy 3.

!! Wopilſtwo !!

Tutón ſbožokaŕeŕ njeliczomnych ßwójbow hodźi ßo wuhojicz. Najlěpſchi a najwěſczišchi ßrědk mam ja pſche to.

Tež tak, ſo picžk ßam niczo wo tym njewě, ßo rucże a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyſchinje na ſnutsknej lawſkej haßy 6.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot rynčka 10 np. a maja so najpozdźišo štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 29. decembra 1883.** **Lětnik 42.**

Čzi žami cześczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa śa nje na **1. štwórtlěto 1884** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serb. Now. wotedadźa. Čzi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjeśczowaja, njech tola njeśapomnja, žebi je tam bórśy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi žo śa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, ś pschinjeżenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ś pschiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póstach 1 mk. 25 np., ś pschinjeżenjom do domu 1 mk. 40 np.

K tomu dowolamy žebi kk. **wotebjerarjam** a **čzitarjam** Serb. Nowin něschto pschiśpomnicz. Serbske Nowiny budźa žo mjenujzy wot noweho lěta 1884 na wjetschej papjerje czischczecz, tak so text dotalnych 8 stronow tejko wunjeże, jako by jich 9 było. Cześczeni czitarjo dobudźa psches to kóždy tydźeń tejko texta, kaž jeho 1 dotalna strona wobžaha, po tajkim śa lěto 52 stron, abo 208 stron, hdyž tutych 52 wulkich stron do tajkeho formata składżesch, w kajkimž je „Naša wowka“ wudata. — Po tajkim czitarjo Serb. Nowin wo tójschto wjaz czitanja dostanu, a redakzija budże toho dla wjazy pisacz, wudawarnja pak śa wjetschu papjeru, śa wjazy stajenja, czischczenja a porta też wjazy pjenjes płaczicz dyrbjecz, žnadź 300 mk. na lěto. Wobej chzetej prózu a pjenjesy lubje rad na to ważicz, nadźijatej pak žo też nětko, so jimaj dotalni czitarjo Serb. Nowin niz jenoż žwěrni wostanu, ale so žo jich liczba też hischcże hódnje pschispori.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na sakśki žejm je žo sańdźeny tydźeń petizija pschepodała, w kotrejž žo wo to proży, so by žo żelesniza ś Budyschina psches Halschtrow, Kamjeńz, Kinsbórk, Großenhain na krajne khóśty natwarika. Tuta petizija je podpisana wot měschczańskeje rady a měschczańostow w Budyschinje, Halschtrowje, Kamjeńzu, Kinsbórku a Großenhainje, kaž też wot 120 gmejnskich a ryczerkubleŕskich pschedstojiczerjow, 26 ryczerkublerjow a 16 ryczerkubleŕskich najeńkow.

— S Barlina pisaja, so je žo pruski krónprynz sańdźenu njedźelu rano na pók dźewjeczich se žwojeho puczowanja do Barlina wrócził. Krónprynzowy pschichodny žyn, meiningski herbski prynz, jeho na dwórnischczu witasche, toho runja italski a schpaniski póžłanz, a wjele luda jemu žławu wołasche. Krónprynz měješe zyle strowy napohlad a žo bórśy k khěžorej poda, ś kotrymž měješe rozrěczowanje, kotrež nětkdże hodźinu trajesche. — Wo jeho pschebywanju w Romje žo mjes druhim pische: Ssrjedu 19. dezembra žo psched pruskim krónprynzom na farnesiskich ladach wulka a pyschna parada wotdźerża. Wón tam w 11 hodźinach ś italskim kralom pschijědże. Parada, kotrejž dla bě žo tam wjele luda seschło, trajesche hacz do 1 hodźiny a je pjecza krónprynz ś italskim wójskom jara ś pokojom był. Popołdnju wón ś kralom, kralowej a prynzom Amadejom po měsczе a wokolnosczi jěsdźesche a w 5 hodźinach poda žo do wobydlenja pruskeho póžłanza, hdźež chzyschе jemu deputazija Němzow, w Romje bydlazych, žwoju cześcz wopokasacz. To je žo na spodobne waschnje stało. Pschi tutej składnosczi wón rjekny, so je hakle psched tydźenjom wot žwojeho nanakhěžora poruczność dostał, žo se Schpaniskeje do Italije podacz. „Tež je mi jara lubo było, so žym bamža wopytacz móhł; ś toho, schtož žym poślednjej dwaj dnjaj wujednał, drje žo, kaž žo nadźijam, wschelake należnosczе porjedża a žo měr pschispori.“ — Wjeczor bě krónprynz ś kralowskej žwójbu w dźiwadle, hdźež žo jemu wot pschihladowarjow wscho możne pocześczowanje dosta. — Nasajtra 20. dezembra žebi ś nowa město wobhladowasche a posdźischo ś kralowskej žwójbu a se wschelakimi woženbnymi knježimi pola němskeho póžłanza wjeczerjesche. Sa blidom jemu knjeni kralowa k prawizy žedźesche. — Wo połnozy tutoho dnja krónprynz ś Roma wotjědże. Kral, kralowszy prynzojo, ministrjo a wyšozy sastojnizy jeho na dwórnischczo pschewodźachu, kiž bě ś ludom pschepjelnjene. Tutón se wschej mozu žławu wołasche. Psched dwórnischczom wojeŕska hudźba pódla italskeje hymny też pruśku hrajesche. Pschi rozžohnowanju žo krónprynz sa wschu cześcz a luboscz, jemu wopokasanu, najwutrobnischo dźakowasche a krala tśi krócz wokoschi. — Pjatk 21. dezembra rano w 7 hodźinach wón do Florenza pschijědże, hdźež jeho wschelazy woženbni knježa postrowichu. Wot tam jeho po poruczności italskeho krala general Karava a półkownik (oberst) Casati hacz na krajne mjesy pschewodźeschtaj a wón popołdnju wokoło 4 hodźin do awstrisko-tyrolskeho města Bozena a wot tam nasajtra do bajerskeho hłowneho města Mnichowa (München) pschijědże, swotkal bórśy do Barlina wotjědże. — Khudym w Romje je wón 3000 srankow darił.

Awstrija. W khrowatskim žejmje mějachu wóndano pak ś nowa haru. Mjenujzy kaž druhdże, tak je tam strona (partaja), kotrejež žobustawy měnja, so žo lud a kraj najlepje w porjadku dźerži, hdyž žo na žejmje žwari, hani a hadruje. Tak czinja w khrowatskim žejmje wěsty Starczewicz a jeho towarschojo, ale někajku dobru radu dacz, to woni ženje njewjedźa, tola k wadźenju žu stajnje hotowi. Někotśi nowi sapóžłanzy wóndano w žejmskim poždźedźenju prajachu, so chzedźa pschecziwo tak mjenowanemu wurunanju ś Wuherskej protest sapokožicz, dokelž je žo tajke wurunanje bjes nich stało. Ssejmski pschedžyda na to wotmolwi, so woni žaneho prawa k tajkemu protestej nimaja, dokelž dźe tehdy, hdyž je žo ta wěz wujednała, na žejmje byli njejžu. A hdy by kóždy nowy sapóžłanz prawo měł, pschecziwo wschemu tomu protestirowacz, schtož je žo w prjedawschich žejmach wobsankko, dha by ś tajkeho prawa žałożna měschenża w kraju nastała. Ale tajke rozumne žłowa žo Starczewiczej a hewak też sapóžłanzej Pilepiczej ujelubjachu a wonaj toho dla pschedžydu ś hrubymi a njelepymi žłowami pschimaschtaj, a pschipożłucharjo na galeriji, kotrymž žo tajki skandal spodobasche, też wokachu a halekowachu. Pschedžyda jich toho dla se žejmownje wuhnacz da a žamo poždźedźenje pak wobsankny. W bliżšim žejmskim poždźedźenju sta žo pak, so buschtaj Starczewicz a Pilepicz žwojeho njehorneho sadźerżenja dla sa czaż wóžom žejmskich poždźedźenjow wot wjetschiny se žejma (landtaga) wusanknjenaj. — S toho je widźecz, so je wulka wjetschina khrowatskich sapóžłanzow sa to, so bychu žo wschě žejmske wuradźowanja

w měrje a pokoju ſtake, a ſo by ßo ſ nowym, wot khěžora do kraja póßłanym banom (najwyſchſchim ſaſtojnikom) na rune waſchnje jednako. Ban k žanej dotalnej khrowatſkej ſtronje njeßłuſcha, tak ſo budže toho dla cźim ložo pſchecźiwo wſchitkim prawdoſcź wopokaſowacź móz.

— W wuherſkim khownym měſcźe ßo w ſańdźenych dnjach ſkutkowanje kralowſkich ſaſtojnikow w prozeßu pſchepytowaſche, kiž bě pſched nětkotrym cźaßom pſchecźiwo nětkotrym židam toho dla ſakoženy, jako budźichu w Tißza-Eßzlaru jenu kſcheſcźijanſku holzu ſkónzowali. Saſtojnizy běchu wobſkorženi, ſo njeßu po prawdże ſkutkowali, wyſchſchi ßud pak jich ſa njewinowatych ſpósna.

Franzowſka. My wěmy, ſo admiral Courbet w anamſkim, pod wyſchſchim knjejſtwom chineſyſkeho khěžora ſtejazym kraleſtwje franzowſke wójſko kommandiruje. Tam pak je ßo pſchecźiwo Franzowſam wójſko ſebrało, kotrež ßo wójſko „cžorneje khorhowje" mjenuje a ſ rubjeżnych Anamitow a też ſ Chineſow wobſteji, kiž ßu ßo k nim pſchiwdali. Dlějſchi cźaß Franzowſojo na cžornokhorojſkich łakachu, a tucźi na Franzowſow, tola pak k žanej bitwje njepſchińdże. Po nowſchich powjeſcźach je pak Courbet pſched twjerdźiſnu Sontaj pſchicźahnył, ſe ßwojimi ludźimi nadpad na nju ſcźinił a ju 21. dezembra dobył. To je ważne dobycźe a je Chineſow khětro jara do njeměra ſtajiło. Njedaloko wot Sontaja leži twjerdźiſna Baknin, a chineſyſki khěžor je franzowſkemu komanděrej Courbetej prajicź dał, ſo wſchak chze ßebi lubicź dacź, hdyž Franzowſojo Sontaj w ßwojej ruzy wobkhowaja, tola žada wón wot Courbeta, ſo by Baknin na pokoj wuſtajił — hewak wón ßwoje wójſko pſchecźiwo njemu póſcźele a wójna mjes Chineſami a Franzowſami by ßo ſapoczała. — Pſchi dobycźu Sontaja jenož něhdże 4000 Franzowſow wojowaſche a je dobywanje wot 17. hacź do 21. dezembra trało. Woni dyrbjachu pjecź wobtwjerdźenych, koło wokoło Sontaja leżazych wßow dobycź, prjedy hacź mózachu Sontaj ßam nadpanycź. Jako Courbet po dobycźu ßwoje wójſko pſchehlada, pokaſa ßo, ſo bě 3 offizierow a 70 wojakow pſches ßmjercź ſhubił, 10 offizierow a 170 wojakow bě pak ranjenych.

Jendźelſka. Jendźelcźenjo maja lubu nuſu ſ Irami (abo Irlandſkimi), kotrymž ßu pſched dawnymi lětſtotkami kraj a ßwobodu rubili. Sswobodu ßu drje Irojo něka ſaßo doſtali, ale kraj je hiſchcźe nimale wſchón w jendźelſkich rukach, tak ſo dyrbi ßebi irſki ratař wſchu ßwoju rolu a łuku wot jendźelſkeho ſemjana drohu wotnajecź, je-li chze ßo wot ratařſtwa žiwicź. Na tajke wotnajecźe ßu pak Irojo zyle njembri a to cźim bóle, dokelž wjedźa, ſo je po wſchěm ßwěcźe nětko wſchudże ratař ßwobodny wobßedźer ßwojeho pola, njech je to mjeńſche abo wjetſche. A ſo bychu Irojo też tajke ßwobodne wobßedźeńſtwo doſtali, woni hižo dołhi cźaß ſ Jendźelcźanami prawuja, tola pak — kaž ßo nam ſda — na zyle wopacźne waſchnje. Woni chzedźa mjenujzy Jendźelcźanow ſ tym k wotſtupjenju trěbnych polow nuſowacź, ſo pak tu pak tam jeneho jendźelſkeho ryccźerkublerja abo wyſchſcheho krajneho ſaſtojnika ſtónzuja a Jendźelcźanam jich domy a dwory podpaluja. S tym ßebi pak jenož ßwoje ßamßne hubjenſtwo powjetſchuja, pſchetož Jendźelcźenjo kóždeho mordarja a podpalerja na ſchibjeńzu pojßnn a pſchecźiwo druhim Iram potom cźim krucźiſcho wuſtupuja. Wjele Irſkich je ßo do połnózneje Ameriki pſcheßydliko. Tucźi pak ſ jendźelſkimi Irami dźerża a ßu wóndano wobſankli, ſo tójſchto ludźi do Jendźelſkeje póſcźetu, kiž bychu jendźelſke khowne měſto London ſ dynamitom wutupili. Jendźelcźenjo toho dla nětko kóždu łódź, kiž ſ Ameriki pſchijěżdże, ßwěru pſchepytaja, tola pak ßu ludźo w Londonje w wulkim ſtraſche, ſo móhko ßo tam pſches Irow wulke njeſboże ſtacź.

Rußowſka. Jako ruſki khěžor wóndano na ßanjach na honťwu jěżdżeſche, ßo konje ſpłóſchachu a ßanje ſwrócźichu. Pſchi tym khěžor na prawe ramjo padny, tola pak hiſchcźe tak ſbožownje, ſo ßo žana kóſcź njerosraſy, ale ßuche žiły ßo pſchezo tak nacźahnychu, ſo mějeſche khěžor jara wulke boloſcźe, tak ſo zyku nóz ſpacź njemóżeſche. Poſdźiſcho boloſcźe wotebjerachu, ramjo pak ſ cźaßami hiſchcźe mjenje bóle boli. Wón dyrbi toho dla zyle ſ měrom leżecź, hewak pak je jeho powſchitkowna cźělna ſtrowoſcź tajka, ſo je nadźija k doſpołnemu wuſtrowjenju wěſta.

Sserbija. Nahły ßud (ſtandrecht) je w tych ſtronach, hdźež pſched nětkotrym cźaßom ſběžkarſtwo howrjeſche, zyle wuſběhnjeny, ſchtož je wěſte ſnamjo, ſo w Sserbiji ſaßo wſchudże dobry měr knježi.

Jeno junu pjany.

(Skónczenje.)

Twjerdakowa macź woſta dołho pola khoreho. Sa pół hodźiny ſtupi hakle ſe ſapłakanymaj wocźomaj dó jſtwy. „Lěkař tu bě", rjekny płacźiży „a je mi wuſnał: mój ßyn je ſhubjeny! Ssuchocźina, kotruž je hižo dołho pſchi ßebi noßył, je ßo tak rosßyłniła, ſo njeje wjazy žaneje nadźije. Pój, Hańża, ja njemóżach boloſcźe dla ſ nim wo twojej naležnoſcźi rěcźecź, tola nětko dyrbi ßo ſtacź. Wón njeßmě ſ tymle hrěchom pſched Boże wobliczo ſtupicź; dyrbi ſarunacź, ſchtož je ſkucźił, pſched tobu dyrbi ßo pokoricź!" Prajiwſchi pſchimny Hańżu ſa ruku a dowjedże ju k khoremu.

Nahłe ſtróżele wobraſowachu ßo na Twjerdakowym wobliczu; kaž by ſkhowany pokład krucźe dźerżecź chzył, hrabny ſ ruku pod poßleſchcźo. Hajnik bě dźiwne lěkarjowe pohladnjenje zyle derje ſpósnał a ſ bojoſcźu, ſo je jeho khoroſcź bjes nadźije, rjeſche jemu wutroba.

„Jano!" napominaſche jeho macź, „ja pſchińdźech ßem, nadźijo ßo, ſo drje na cźěle khoreho, ale na duſchi ſtroweho ßyna namakam, kajkiž je mje něhdy wopuſchcźił, ßyna, kiž ßlub, kotryž je nanej na ßmjertnym łožu dał, ßwěru dopjelnja. S wulkej boloſcźu dyrbjach na wopak ſhonicź: ja wſchitko wěm! Kak móżeſche ßo ty jeno tak daloko ſabycź, ßwoju hru ſe ſbožom a cźeſcźu zykeje ßwójby hnacź. Proſchu tebje, rostorhaj ßycź, do kotrejež ßy nana tejele njewinowateje dźówki ſapletł, ßlub do ruki ßwojeje macźerje, ſo chzeſch na wěcźne mjelcźecź a daj tón njeſbožowny nóż wot ßo!"

Hańża bě ßo pſched łožom poklaknyła a hładaſche płacźo ruzy ſtyknuwſchi na khoreho.

Khwilu ſdaſche ßo, ſo ßebi hajnik rosmyßluje; na wobliczu wobraſowaſche ßo ſnutſkowny bój, potom pak pocźa jemu ert dyrkotacź a ſ wócźka kulachu ßo ßylſy; pomału wucźeże lěwu ruku ſ nožom ſ poßleſchcźa won, prawižu poda wjeßołej macźeri, nóż położi Hańži do ruki.

Hacź runjež khory ſ hnucźom niczo rěcźecź njemóżeſche, wjedźeſche Hańża doſcź; dźakowaſche ßo macźeri a ßynej ſ zyłej wutrobu, lubjo, ſo bórſy ſaßo pſchińdże; na to khwataſche ſpěſchnje domoj. Handrij pſchińdże ji napſchecźiwo. Hižo naſdala poſběhowaſche wona ruku ſ nožom; hdyž bě ſtaremu mužej wſcho wupowjedała, wubudźi też jemu wulke wjeßele. Na to khwataſche Handrij hnydom do Bukowa, ſo by też Jurjej wjeßoku powjeſcź donjeßł. —

Lěßnik dyrbjeſche wobſtaranjow dla khětro dołho w Jědlowje bycź. Kupz mějeſche wſchelake wuſtajecź; cźinjeſche wuměnjenja, do cźohož Lěßnik ſwolicź njechaſche; ſ tym ßo tak rosrěcźeſchtaj, ſo kupz wſcho ſpuſchcźi. Bě hižo khětro cźma, hdyž ßo Lěßnik, nad njeradźenej kupju mjerſazy, domoj wrócźeſche. Póſdnjeho cźaßa dla ſpuſchcźi wopyt pola Twjerdaka. Domoj doſchedſchi njebě pak mało ſaſtróżeny, hdyž wo jſtwje niz jeno Handrij a Hańża, ale też Rólnikez Jurij jeho woßebje ſ wjeßołym wobliczom poſtrowjachu.

Jurij ſtupi jemu pſchecźelnje napſchecźiwo a poda jemu něſchto do papjery ſawalene do ruki. „Wy ſcźe doſcź ſapokucźił, Lěßniko!" rjekny; „wumóżenje je pſchiſchko!"

Lěßnik njeſroſumi, ſchto ma to ſnamjenjecź; wcźipny wotcźini papjeru a wuhlada ſaſtróżeny ßwój ſhubjeny nóż.

Nětko powjedaſche Hańża wſchitko, ſchtož bě pola Twjerdakoweje macźerje naſhoniła; ſ tym ſhubi ßo na dobo wſcha ſrudoba ſ Lěßnikoweho wobliczа.

Naſajtra chzyſche Hańża, kaž bě ßlubiła, khoreho hajnika a jeho macź wopytacź, tu pſchińdże ßrěńk ſ rańſchich mſchow a powjedaſche, ſo je Twjerdak w nozy nahle ſemrjeł; na rańſchich mſchach ßu jemu hižom ſe ßmjertnym ſwóncźkom ſwonili. Saſtróżeni womjelknychu wſchitzy a wuſpěwachu „wotcże naſch" ſa ſemrjeteho.

Lěßnikez kubło ßo njepſcheda, ſa to pak w Bukowje Rólnikez Jurjowe; ſa nětotry cźaß dawaſche ßo Jurij k Lěßnikezom. — —

Lěßnikez dom je nětko po zyłej wokolnoſcźi ſnaty jako dom měra a wjeßela. Huſto widźiſch, kak ßo ſtary ſchěđźiwy Lěßnik ſ tſjómi pachołkami po dworje a po ſahrodże wodźi. Worakawi hólzy ſkakaja drje druhdy też do hrjadkow, tola potom wuſtupi

maka potulena žónska hrožo ſ porſtom worakawym dźěćźom. To je Twjerdakowa macź, kotruž ßu Lěßnikezy na cźaß žiwjenja k ßebi na wumjeńk wſali. *M. B.*

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hornjołužiſke wokrjeßne ratarſke towarſtwo mějeſche tudy 19. dezembra ßwoje 91. wubjerkowſke poßedźenje, kotrež bě wjeleliczbnje wopytane. Lětnych dokhodow towarſtwa pod A) běſche 6150 mk. a k tym bě ßo ſ krajneje kaßy 6100 mk. dariło a hewak do nich 50 mk. danje ßłuſcheſche. Dokhody B) wobßahaja 1600 mk. Wudawki ßo w A) B) dokhodam runachu. Budyſka ratarſka ſchula atd. khoſchtuje lětnje 25,440 mk., a tutón wudawk kryje ßo pſches 5500 mk. dara ſ krajneje kaßy, pſches 6000 mk. dara łužiſkich krajnych ſtawow, pſches 4800 mk. ſchulſkich pjenjes a 8200 mk. wunoſchkow ſahrody, kaž tež pſches 840 mk. wſchelakich druhich dokhodow. Pſchi jednanjach ßo namjet pſchedßydy, k. ryczeŕkublerja Pfannenſtiela, ſo ßo pſchi domjazym ßwinjorěſanju pſchichodnje njeby žadyn rěſniſki dawk dał a ſo by ßo toho dla petizija na ßejm póßłała, ſa dobry ſpóſna.

S Budyſchina. Technikaŕ Mrós, pſchirodny ßyn tudomneho ſtwinſkeho molerja Koſchwitza, bě ßo w ßwojim cźaßu do Texaſa w Ameriźy pſcheßydlił, dokelž běſche tam w jenej fabriźy měſto doſtał. Wóndano bě ßo wón ſ wobßedźerjom tuteje fabriki na pucź podał, hdźež jeju rubjeźniźy nadpadnuchu a wobeju ſtónzowachu.

S Hornjeho Wujeſda. Pſchi ſkładnoſczi ſańdźeneho Lutheroweho ßwjedźenja bě ßo w naſchej woßadźe pſches 700 hriwnow dobrowólnych darow naſběrało. Sa to ßo woltaŕna khana a ßudobje ſa wobłatki w Stuttgarcźe kupi. Dale ßo ſa woltaŕ a klětku nowy kryw ſe ſeleneho płata w Herrnhucźe ſkaſa a my woboje ſa něktory cźaß doſtanjemy.

S Njeßwaczidła. Hodownicźku dopołdnja ſpěwaſche ſarěczańſke ſpěwańſke towarſtwo, kiž pod wodźenjom knjeſa K. Wanaka ſ Banez ſteji, pod ßobuſkutkowanjom knjeſa kantora Frenzela w naſchim Bożim domje ſ khwalobnej wuſtojnoſczu hodowny ſpěw, dźenß dwě njedźeli w cźißle 50 Serb. Nowin ſtr. 485 wotcźiſchcźany. Tež běſche Boże dźěcźo naſchej ßwjatniźy bohacźe wobradźako a bě ßo jej dwoja woßebna pycha doſtała, mjenujźy tón jara rjany błyſchcźaty ßwěczńik, kiž běſche zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo k dopomnjeczu na Lutherowy ßwjedźeń hižo pſchilubiło, a potom ſa Boži woltaŕ a klětku wubjernje kraßne krycźe ſ damaſzěrowaneje běleje židy, jara bohacźe ſe ßlěborom a ſkotom wuſchiwane. Woltaŕne krycźe pokaſuje w kſchižu Boże jehnjo a na klětkownym widźi ßo Sbóžnikowe mjeno, na kotrež bethlehemſka hwězda ßwoje ſkote pruhi ſcźele. Poßledniſchi dar je nětcźiſcha łuhowſka knjeni, baroneßa ſ Zedlitz, Bożemu domej poßwjeczika. Boże žohnowanje njech tu nadobnu daricźelku pſchewodźa!

S Rakez. -č. Druhi dźeń hodow popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźi ßo rakeczańſke ßerbſke towarſtwo w ßwojim lokalu. Knjes pſchedßyda Kliemand wotewri ſhromadźiſnu, na cźož ßo ſpěw „Naſche Sſerbſtwo ſ prócha ſtawa" wuſpěwa. Jako bě ßo protokoll ſańdźeneje ſhromadźiſny pſchecźitak, dźerżeſche młody ſtudujuzy Sserb pſchednoſchk wo myßlach, kotrež hody w wutrobach ßerbſkich towarſchow wubudźeja, po cźimž ßo pſchednoſcherjej tſikróczna ßława wunjeße, kotrejž ßo wuſpěwanje něktorych wótcźinſkich ſpěwow pſchiſankny. Potom cźitaſchtaj ßo ſ „Łužicy" naſtawk „Stary wojak" a „wopißanje rakeczańſkeje woßady". — Dokelž běchu towarſtwo ßerbſzy kmótſja ſe ßwojej pſchitomnoſczu poczeſczili, ßo jim ßława wunjeße a ßo na to ſpomni, ſo je pěkne a khwalobne, hdyž ßo ſtare a dobre ßerbſke waſchnje haji. — Sſłědowachu na to něktore ſpěwy a pſchiſtaji ßo wot młodeho Sſerba, ſo ßo Sſerbja pſches ſpěw k dźěłu ſa ßerbſki lud a kraj nawabjeja a wubudźeja. — Potom ßo nowy ßobuſtaw ſ Jeńſchez do towarſtwa ſamołwi, a bu tež pſchiwſaty. — Skóncźnje dźerżeſche hiſchcźe młody Sſerb ſe ſeminara pſchednoſchk „wo młodoſczi Sſerba J. E. Smolerja" a k tomu pſchiſankny ßo ſpěw „Ja Sſłowjan ßym a Sſłowjan budu", wot tutoho ßławneho Sſerba do Sſerbow pſcheßadźeny. — Shromadźiſna ſkóncźi ßo ſe ſpěwom: „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene." — My ßmy w tutej ſhromadźiſnje ſaßo widźeli, ſo je ßerbſka myßl w „Lipje" mózna a my pſchejemy toho dla, ſo by rakeczańſke ßerbſke towarſtwo tak dale tyło a roſtło, jemu pſchiwołajo: Lipa vivat, crescat, floreat!

Se Sarěcźa. Naſche ßerbſke towarſtwo, kiž je w ßwojich porjadnych ſhromadźiſnach pſchezo pilne a dźěławe ßo wopokaſało, ale wo ßwojim ſkutkowanju hacź dotal lětßa hiſchcźe žaneje ſjawneje rosprawy podało njeje, je wyſche ßwojich runje naſpomnjenych ſhromadźiſnow tež dwaj wurjadnej ßwjedźenjej ßwjeczíło. — Dźeń 11. novembra ßwjeczachmy Lutherowy ßwjedźeń, na kotrymž ßo tež mnoſy hoſczo wobdźělichu. Pſchedßyda Młynk wotewri ſhromadźiſnu ſ pſchihódnej rěczu, pokaſujo na wotpohladanje tutoho ßwjedźenja. Leſchawa ſ Łahowa mějeſche pſchednoſchk: Žiwjenjaběh a ſkutkowanje Lutherowe. Na to ſpěwaſche ßo khěrluſch, wot Leſchawy woßebje ſa tutón ßwjedźeń wudźěłany, a ſkóncźnje naß naſche ſpěwarſke wotdźělenje ſ někotrymi rjanymi ſpěwami wutrobnje ſwjeżeli. — Njedźelu pſched hodami wobeńdźechmy wobradźeńſki abo hodowny ßwjedźeń. Salu pyſcheſche rjany wulki bożedźěſczowy ſchtom, rjenje poßwětleny a jara bohacźe ſ worjechami a ſ druhimi wězami napowěſchany. Wjeczor ſ dypkom 8 hodźin ſaſpěwa ßo khěrluſch: „Ja ſ njebjeß dele pſchińdu k wam." Na to mějeſche pſchedßyda Młynk wotewrjazu rěcź, ſpomni w tej ßamej na prěnje hody abo na prěnje wobradźenje Bożeho dźěſcźa w Bethlehemje, dale, hdy ßu ßo hody ßwjeczíczí ſapoczałe atd. Na to pſchednoſchesche Leſchawa ßwój k tomu wudźěłany ſpěw: „Dźenß cźińcźe wrota wyßoke", a hnydom ſa nim Krawz ſ Łuha jedyn hodowny ſpěw. Schulſke dźěcźi ſpěwachu: „O najßwjeczíſchi" atd. Pißmawjedźeŕ Młynk cźitaſche Łukaſcha 1, 26—38 a mużſki khor ſanjeße: „Saſpěwajcźe w luboſczi a mozy". Na to mějeſche ßobuſtaw towarſtwa k. wucźeŕ Grülling ßwjedźeńſku rěcź, kiž je ßo powſchitkomnje derje ſpodobała. Po ſkóncźenju teje ßameje ſpěwachu ſchulſke dźěcźi: „Cźicha nóz" na waſchnje, kaž hiſchcźe ßłyſcheli njeběchmy, a kotraž ßo tež jara lubjeſche. Pſchedßyda Młynk pſchednoſcheſche ſpěw, ßo ſłožujo na Mat. 25, 40. Jako běſche měſchany khor ſpěw: „Dźak, cźeſcź a khwalba" atd. wuſpěwał, bu ßwjedźeń ſ krótkej rěcźu wot pſchedßydy ſkóncźeny. Na to mějachu ßobuſtawy a hoſcźo mjes ßobu wobradźenje a ſkóncźnje ßo wſchitko, ſchtož na ſchtomje běſche, mjes dźěcźi rosdźěli.

S Mużakowa. W nozy 19. dezembra je tudomny prjedawſchi generalny direktaŕ Rieloff wumrjeł.

Wšelčizny.

* **Łužiſke prědarſke towarſtwo** pſchi univerſitecźe w Lipſku ma tež ßerbſke wotdźělenje, kotrež „Sorabicum" rěka. W tutym lěcźe ma tuto wotdźělenje 6 ſtudentow jako ßobuſtawow. Ssu tucźi: Jan Handrik ſ Kubſchiz, ſtudent evangelſkeho duchownſtwa, ſtarſchi Sorabika a ßerbſki knihownik; Pawoł Räda ſ Hucźiny (Barta), ſtud. ev. duchownſtwa; Waktaŕ, ſtud. ev. d.; Zängel, kandidat lěkarſtwa; Rachel, doktor lěkarſtwa; Wehla, ſtudent lěkarſtwa. Aſpirant (pſchichodny ßobuſtaw) je ſtud. ev. d. Pawoł Jurij Jencź ſ Palowa. Hewak ſhromadźiſny ßerbſkeho wotdźělenja porjadnje wopytowaſche prjedawſchi ſchulſki direktaŕ, nětcźiſchi hłowny agent k. Pohoncź, druhdy k. knihikupc Pjech a k. wucźeŕ Thiema. W ſhromadźiſnach ßo ßerbſki rěcźi, ßo ſ němſkeje rěcźe do ßerbſkeje pſchełożuje, dale ßo Sejlerjowe ſpißy ſhromadnje cźitaja a ßo tež ßerbſke pſchednoſchki dźerża, hewak ßo tež ßerbſki prěduje. Sa cźaß lětnych próſdninow wobdźěleja ßo ßobuſtawy, kiž ßu ſtudencźi duchownſtwa, na wuwucźowanjach ßerbſko-homiletſkeho ſeminara, wot kralowſkeho ſakſkeho miniſterſtwa kultuße a ſjawneho wucźeńſtwa ſałożeneho a wot k. ſararja Jmiſcha w Hodźiju ſe wſchej wuſtojnoſczu a ßwěrnoſczu wjedźeneho. Ssobuſtawy tam mjes druhim tež w zyrkwi prěduja, katechiſiruja a liturgiſku dźělbu Bożeje ßłużby wobſtaraja. — Sarjadowarjo towarſtwoweho ſamóženja, kotrež nětko 2609 hriwnow 47 np. wobßaha, ßu w tu khwilu knježa ſarař Jencź w Palowje, rěcźnik Martini a ſarař dr. Kalich w Budyſchinje. — Cźeßne ßobuſtawy towarſtwa ßu ßłědowazy ßerbſzy knježa: ſarař Brózka w Kſchiſchowje, ſarař Gólcź w Rakezach, ſarař Grundmann w Beuchu*, archidiakon Guda w Lubiju, ſarař em. Haubold w Budyſchinje, ſarař Herzog w Breitenbrunnje*, wokrjeßny ſchulſki inſpektaŕ dr. Heynold w Lipſku*; ſarař Jmiſch w Hodźiju, gymnaſialny wucźeŕ Jmiſch w Zitawje*, rěcźnik Jakub w Budyſchinje, ſarař Jakub w Njeßwaczidle, ſarař Jäkel w Huſzy,

farař Jenčž w Palowje, farař dr. Kalich w Budyschinje, gymnasialny profesor Kanig w Budyschinje, farař Kuba w Bergenje*, profesor dr. Pfuhl w Njeßwačidle, farař em. Rychtař w Budyschinje, farař Ryčer w Delnim Wujesdže, farař Ryčer w Terpizach*, redaktor Smoler w Budyschinje, farař Ssykora w Ssmělnej, farař Wanak w Wóßlinku. — Hewak ßu ſ prjedawschich ßobuſtawow ßlědowazy Sserbja žiwi a to knježa: gymnasialny wučer Baldeweg w Zitawje*, farař Birnich w Klukschu, farař Garbař w Kotezach, farař em. Haubold w Budyschinje, farař Haußig w Korjenju, farař Jenko w Hósnizy, farař em. Klin w Ketlizach, farař Krügař w Budyschinku, diakon Lischka w Plauenje*, farař Marčka w Wósporku, diakon Měto w Budyschinje, wyschschi farař Mička w Halschtrowje*, farař-vikar Pjetsch w Parzowje, farař Räda w Barcže, wyschschi farař Renčž w Ketlizach, farař dr. Renčž w Wjelečinje, diakon Renčž w Ketlizach, farař em. Rychtař w Budyschinje, farař Ryčer w Wavelsflethu* w Schlesw.-Holsteinſkej, rektor Schokta w Pěčinje* w Hornjo-Schlesyſkej, dr. Sommer, lektor w ministerſtwje kultuſa a ßobuſtaw kral. literariſkeho bureaua w Barlinje*, farař Sommer w Burkersdorfje*, diakon em. Taffel w Budyschinje, farař Trautmann w Porschizach, diakon em. Voigt w Biſkopizach, farař Voigt w Ziegenhainje* pola Lomača, diakon Voigt w Lomaču*, farař em. Wjazka w Budyschinje, farař Wjazka w Hornim Wujesdže, gymnasialny wučer Wjazka w Freibergu*. Hewak też hischče česki Sskowjan knjes farař Straka w Kowancu w Czechach, a Sskowak Borbis, posdźischo profesor w Češinje w awſtriſkej Schleſyſkej.

Pſchiſpomnjenje: * ſnamjenja město abo wjeß w Němzach.

Wo łužiſkim prědarſkim towarſtwje knjes farař Jenčž w „Časopisu Maćicy Serbskeje 1867“ mjes druhim ßlědowaze powjeda: „Najſtarſche wſchitkich towarſtwow, kiž ßu ßo hdy k ſwučowanju w ßerbſkej rěči a k duchownemu posběhnjenju Sserbowſtwa ſałožiłe, je „ßerbſke prědarſke towarſtwo w Lipſku“. Jeho ſałožerjo běchu w lěče 1716 ßlědowazy ſcheſčo ßerbſzy młodźenzy, kiž tehdy wſchitzy w Lipſku na evangelſke duchownſtwo ſtudowachu, mjenujzy: Jan Bohumił Hałoſa (Aſt) ſ Budyschina, Hodan Zachariaß Schěrach ſ Krjebje, Jan Mołak ſ Njeſnarow, Jan Jurij Bjar ſ Łaſa, Jurij Knježk ſ Mateho Dažina a Jan Buliz ſ Kſchiſchowa.“

Posdźischo ßo łužiſkim němſkim ſtudentam, kotrymž ßo ſkutkowanje ßerbſkeho prědarſkeho towarſtwa lubjeſche a dźeławoſcź ßerbſkich ſtudentow ſpodobaſche, dobroczniwje dowoli, ſo ßmědźichu jako wurjadne ßobuſtawy do towarſtwa ſaſtupicz. Ale woni potom, dokelž běſche tam po czaßu Němzow wjaz, dyžli Sserbow, ßwoju wjetſchinu k tomu wužichu, ſo ßebi knjeſtwo w towarſtwje pſchizpichu a „ßerbſke prědarſke towarſtwo“ do „łužiſkeho prědarſkeho towarſtwa“ pſchewobrocźichu. Tola Sserbja dachu ßebi to lubicz, dokelž měješe tutón nowy porjad tón wužitk, ſo towarſtwo trajne woſta, hdyž też druhdy žani Sserbja w Lipſku njeſtudowachu, tak ſo móžeſche jeho ßerbſke wotdźelenje kóždy czaß ſ nowa do žiwjenja ſtupicz. Hacz do lěta 1866, hdyž towarſtwo ßwój 150lětny jubilej ßwječeſche, je ßo 811 Sserbow w nim ſa ßwoje pſchichodne ſaſtojnſtwo mjes Sserbami pſchihotowało. Kak wjele je to po ſpomnjenym lěče ſcžiniło, posdźischo naſpomnimy, tola ßměmy tudy khróble prajicz, ſo je mjes ßobuſtawami towarſtwa prjedy a posdźischo wjele Sserbow było, kiž ßu niz jenož jako ßerbſzy duchowni ſe žohnowanjom ſkutkowali, ale też ſe ßwojim pjerom jako ßerbſzy ſpißowarjo ßerbſke pißmowſtwo bohacże pſchiſporjeli a ſa czeſcź ßwojeho luda njebojaſnje wuſtupowali. — A tak nadźijamy ßo też ſ wěſtoſczu, ſo budža też pſchichodnje ſ tutoho towarſtwa wukhadźecź ſtajnje mužojo, po jeho prěnim heßlu ſkutkowajo *Soraborum saluti*, to reka „k Sserbow ſbožu“. — Starſchi towarſtwa je w tu khwilu ſtudent duchownſtwa Hoeppner ſ Neubaua (Němz), ſtarſchi „Sorabika“ pak ſt. duch. Handrik ſ Kubſchiz (Sserb).

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Loni 15. novembra mandźelſka žiwnoſcźerja Knebla w Haßlowje na walczkach, pſchi brózninych ßwißlach nakopjenych, pakczik ſchwabliczkow, ſ wopalenymi hłojczkami a ſe ſchwampom wobaleny, namaka. Kneblezom bě hnydom jaßne, ſo bě něchtó ſe ſłóſtniſkej ruku pſchi brózni woheń ſałožicź ſpytał. Prěnje tukanje ßo na dweju proſcherjow wobrocźi, kotrajž běſchtaj wjeczor prjedy pola Kneblez pobykoj a ßo, dokelž wot ſtareho 83lětneho Knebla niczo dostałoj njeběſchtaj, huntorjo wotßalikoj. Tutaj dundakaj běſchtaj w Haßlowſkej korczmje pſchenozowakoj a ßo tam Berthold a Arnold mjenowakoj. Lětßa 30. julija žandarm w korczmje w Prěczezach dundaka nadeńdže, kotryž ßo Arnold mjenowaſche, tola ßo posdźischo jako wěſty Kluttig ſ Mertzdorfa w němſkich Czechach wupokaſa. Korczmarka a jejny žyn w Haßlowje Kluttiga ſ wěſtoſczu ſaßo ſpósnaſchtaj a Kluttig ßo bórſy wuſna, ſo je ſ Arnoldom w hromadže woheń ſałožicź chzyk. Arnold, posdźischo toho runja ſajaty, pak wſchu winu prějeſche a dyrbjeſche ßo njedoßahazych dopokaſmow dla ſ jaſtwa puſchczicź. Tola też Kluttig ßebi w běhu pſchepytanja hinak pomyßli a ßwoje prjedawſche wuſnacże wróczo wſa, wudawajo, ſo je jenož żandarmej k woli rěczał, kotryž bě jemu lubił, ſo pſches to ſkerje ſ arreſta pſchińdże. A dokelž też w prjedownym pſchepytanju ſtary bjes tym ſemrjety Knebel Kluttiga ſa tamneho dundaka ſpósnacź njemóžeſche, ßo pſchißažni wo jeho winowatoſczi pſcheßwědczicź njemóžachu a jeho toho dla ſa njewinowateho spósnachu. — 14. oktobra ßo na žiczeńſkich leżomnoſczach ßłómjana fajma, tamniſchej ryczerkublerzy-najeńkowej ſwudowjenej Donathowej ßłuſchaza, ſpali. Fajma bě jenož hacz do 1. ſpomnjeneho měßaza ſawěſczena była a wobßedźerka 300 mk. ſchkodowaſche. Hiſchcże tón ßamy dźeń k żandarmej w Huſzy wobydleŕ wokrjeßneje dźełaczerńje tkalz K. G. Richter ſ Motydła pſchińdże a ßo jako ſałożeŕ mjenowaneho fajmoweho wóhnja wuſna. Wón bě, kaž prajeſche, njeſkutk wobeſchoł, ſo by ſ wokrjeßneje dźełaczerńje, hdźež ßo jemu czeżkeho dźełа dla njeſpodobaſche, won pſchiſchoł a něhdże druhdże darmotnu hoſpodu namakał. Jeho khoſtanje wobſteji ſ jeneho lěta jaſtwa a dwělětneho ſhubjenja czeßnych prawow. Też je dopuſchczene, jeho polizajſkej nadkedźbje podſtajicź.

Přilopk.

* W domſkich korczmarja Weidnera w Ssmělnej 20. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach woheń wudyri, kiž wſchak tam jenož hrjady wobſchkodźi, ale pſchi tym ßo to njeſboże ſta, ſo płómjenja pódlanſku brózeń a hródź ſapopadnuchu a do prócha a popjeła pſchewobrocźichu.

* W draždźanſkej ruſkej prawoßkawnej zyrkwi ßo ſańdźenu njedźelu po połłětnej pſchеſtawzy ſaßo Boża ßłużba wotdźerża, dokelž bě nowy duchowny, kiž bě hacz dotal w Petersburgu akademiſki dozent był a ßo ſ knježnu dźówku ßwojeho tudomneho prjedownika woženił, ßem pſchijěł a ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupił. — Boża ßłużba w ruſkej zyrkwi ßo nětko ſaßo wjeczor w 6 hodźinach pſched kóždej njedźelu a pſched kóždym ßwjatym dnjom, a w njedźelu a ßwjaty dźeń pak do połdnja w 11 hodźinach wotdźerži.

* Bliſko wßy Grünewalde w liebenwerdaſkim wokrjeßu ßu w tamniſchim lěßu ſtare ßerbſke pohrjebniſchczo nadeſchli. W nim je pjecża wjele popjelnizow (urnow).

* W Prožimje je žiwnoſcźeŕ Schurrmann ßwoje dźěczo, hakle 7 měßazow ſtare, tak ſatraſchnje bił, ſo je wone wumrjeło. Wyſchnoſcź je jeho ſa to do jaſtwa wotwjeſcź daka.

* S Prokſkowa w Schleſynſkej pißaju: Pſched nękotrymi njedźelemi ßo wyſchnoſcź wot ludźi na žonu jeneho tamniſcheho wikowarja, kotraž khora doma leżeſche, kedźbliwa ſczini. K żonje pſchiſchedſchi, namakachu ju na hubjenym borle leżazu. Pſches żyke częko bě wona ſ ranami a brjodami pokryta, w kotrychž ßo njerjad ſ czrjódami mjerwjeſche; porſtowe kónzy běchu wothnite. Żonu do hojeŕnje donjeßechu, hdźež, kaž bě do prědka widźecź, wulkich boloſczow dla wumrje. Jejneho mandźelſkeho ßu ſajeli a ſtatne rěczniſtwo w Opolu je tu wěz do pſchepytanja wſako. Wón je, kaž żona hiſchcże do ßwojeje ßmjercże lekarjej wupowjeda, jej wokoło naheho żiwota rjeczas ſwjaſał, ſo by njeczekła, a ju potom njeßmilnje bił. Swada a njepokoj w mandźelſtwje bě pſches czertowy palenz naſtał. Żona bě nimo měry palenzpiczu poddata a ſo by ßwojim żadoſczam polekacź móhła, wona, hdyž muż doma njebě, wſchu domjazu nadobu, haj ßamo poßleſchcża pſchedawaſche. Czaſto bě ßo ſtako, ſo ju muż, wot ßwojeho wikowanja ßo wróczo, něhdże w jenej ßußodnej wßy pjanu nadeńdże. Dokelž wſcho pſchirěczowanje a ßwarjenje niczo njepomhaſche, muż ſkónczńje ſ pukami ßwojej mandźelſkej palenzpicże wotwucźicź pytaſche.

* W Kralowzu (Königsberg) w Pruſkej je ßo wóndano w nozy ſ kaßy twjerdźiſny 10,000 hriwnow kranyło. Dwaj paduchaj, kotrymajž bě po ſdaczu twarjenje ſ nutſka ſnate, ſtaj do kaßyneje ſtwy ſ wóknom nuts ſaléſkoj a żeleſny pjenjeżny khamor wotewriſchtaj. Pſchi czękanju buſchtaj pakoſtnikaj wot ſtražnika pytnjenaj. Jedyn ſ njeju bu ſajaty, druhemu pak ßo radźi, wupjerchnyczź. Pola jateho namakachu jenož 6 hriwnow, tola po dołhim pytanju na dworje pakczik ſ 3500 hr. nadeńdżechu. Se ſbytknymi 6500 hr. bě druhi paduch twóchnył.

* Njedaloko żeleſnizyneho ſaſtawniſchcża Milspe w Weſtfalenſkej leži tak mjenowana Klutterſka jama, wo kotrejž ßo bjes

ludom wschelake bajki baja. Psched krótkim chżyńsche ßebi hewjeŕ Schmidt ſ Barmena jamu ſnutska wobhladacź a ßo do njeje ſe ſaßwěcźenej ßwězu poda. Wón ßo khróble do njeje nuts dobywasche, tola bórſy ßo ßwěza wußwěcźi a kónz jemu ſ ruki wupany. Podarmo wón, wot ſtracha cźerjeny, dale błudźi, wije ßo na tu a tamu ſtronu, tola wukhód ſ jamy njemóże namakacź. Pschezo bóle ßo jeho myßle mucźa, a tak wón ſ jeneje jamy do druheje pſchińdźe, pak w wodźe pak w kamjenjowej drobinje łažo. Ssydom dnjow a wóßom nozow je wbohi cźłowjek w cźmowych jamach błudźił, doniż ßo jemu ſtónczńje njeradźi, wſchón ſawutleny, pſches pſchipad wukhód namakacź. Schmidt, kotrehoż powjedanje je zyle na wěrnoſcź podobne, ſe ſacźeknjenymaj nohomaj khory w łožu leźi; wón ßo nadźija, ſo ßo bórſy ſaßo wuſtrowi a chże potom njedźiwajo na ßwoje ſrudne naſhonjenje, ſchtoż by jemu móhło ßmjercź pſchinjeſcź, tak rucźe hacź ſamóże, jamu ſ nowa wopytacź.

* S Wittenberga pißaju: Njedźelu tydźenja w měſchcźańſkej hrjebi wjele ludźi po lodźe na ßmykacźach (ſchlittſchuh) jeſdźeſche. Na dobo ßo dźeßacź woßobow, ſroſcźeni a dźěcźi, pſchepany. Na wjelehłóßne kſchicźenje a wokanje wojak pſchikhwata a ani wokomik ßebi njepſchemyßliwſchi do wody ſkocźi. S wulkej prózu ßo jemu radźi w bahniſchcźu dno dobycź a jene dźěcźo ſ wody wucźahnycź. Hacź runje ſe ſymu wſchón ſproſtnjeny a pſchepjaty, ßo won wrócźi, ſo by dale pſchepanjenych ſ wody cźahał. Tola jeho woporniwoſcź jeho ßameho do ßmjercźe dowjedźe, wón ßo w wodźe tepi, dokelź bě jeho najſkerje Boża rucźka ſajaka. Pódla wojaka hiſchcźe pjecź woßobow, 12 hacź 18 lět ſtarych, ſymnu ßmjercź w hrjebi wumrje. — Sſrjedu 19. dezembra ſta ßo khowanje tutoho wojaka, mjenujźy muſketiera Steinerta. Pohrjebna Boża ßłużba ßo w hrodowſkej zyrkwi, wot pſchewodźerjow pſchepjelnjenej, wotdźerża. Kaſchcź ſtejeſche pſched woltarjom a bě ſ kwětkami a wěnzami nimale zyle pſchikryty. Pohrjebny cźah ßo wot tamniſcheje wojeŕſkeje hudźby wjedźeſche a wſchitzy wyſchzy ßobu dźěchu, toho runja landrath, měſchcźanoſta a radni knježa. Tſecźa kompagnija, do kotrejež njebocźiczki ßłuſcheſche, bě k cźěkowej paradźe kommandirowana, jej běſche ßo pak tejko druhich wojakow pſchiwdako, ſo ſtoro zyły regiment ßobu dźěſche. A na haßach, po kotrychž pſchewodźerjo dźěchu, pſchihladowarjo ſ wobeju bokow ſtejachu, žony pak a młode holzy wěnzy w ruzy dźerżachu.

* S Koburga ßo piſche, ſo běchu khoſtaŕnſzy jecźi w Plaßenburgu hižom dleſchi cźaß ſ jědźu, jim podawanej, njeſpokojni. Ssamo khoſtaŕnſzy ſaſtojniźy běchu prajili, ſo ßo poliwka (ſopa) jeſcź njehodźi. Wona bě měſto ſe ßadleſchcźom, ſ někajkim maſom ſacźinjena, a ßół, toho runja warjenja jecźi wot kucharjow jenož ſa pjenjeſy doſtachu. Skónczńje běchu jecźi dozpili, ſo ßo wot direkzije jedyn jaty jako kontroléŕ w kuchni pſchiſtaji. S tym pak kucharjo ſ pokojom njeběchu a kontroléra ſ kuchnje won cźißnychu. To běſche jatym ſignal k powſchitkownemu ſběžkej. Něhdźe 80 jatych ßo do kuchnje waliwſchi kucharjow njeßmilnje pſchemłócźichu a jich na dwór won cźißnychu. Sběžkaŕſzy jecźi ßu ßo k jaſtwowemu khoſtanju, wot 9 měßazow hacź k lětu dźewjecź měßazam ſaßudźili.

* W Cźalawje w tychle dnjach jena žona tak njeſbožownje ſ hornjeho ſchoßa do khěže dele padźe, ſo ſ rosraženym nopom morwa leżo woſta. Cźěßle w hornim ſchoßu nowe ſchpundowanje dźěłachu a běchu wſchě deſki prjecź wſali; ta žona, to njewjedźo, ſ durjemi ſe jſtwy wuſtupi a ßmjertny pad dele padźe.

* Awſtriſka khěžorka hewak jara derje na konju jěchaſche a běſche toho dla tak jara njebojaſna, ſo po hórkach a dolinach ſ konjom ſpěſchnje cźerjeſche a ßo pſchi tym wuſtojnje wſcheho padnjenja ſminycź wjedźeſche. Wona mějeſche toho dla pyſchny konjemz w Winje, w kotrymž tójſchto najrjeńſchich koni ſtejeſche, a hewak poda ßo wona też kóžde lěto do Jendźelſkeje na tamniſche liſchcźe hońtwy a mějeſche toho dla też tam konje ſtejo a też něſchto hońtſkich pßow. Ale pſched nětotrym cźaßom je wona tak njeſbožownje ſ konja padnyła, ſo je ßebi nohu ſtraſchnje wobſchkodźiła. A hacź runje ßu ßebi lěkarjo wſchu mózny prózu dawali, tajke wobſchkodźenje ſahojicź, dha ßo to tola radźiło njeje. S toho pak nětko błěduje, ſo khěžorka njebudźe ženje wjazy na konju jěchacź móz; wona je toho dla konje ßwojeho winſkeho konjemza, kaž też konje a pßy, kotrež mějeſche w Jendźelſkej, roſpſchedacź dała.

* Na cźěſkim univerſitecźe w Praſy, kotryž je lědom lěto ſtary, w tu khwilu 1369 ſtudentow ſtuduje, na tamniſchim němſkim pak 1334.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Ernſt Rachlowz, pjekaŕ na Zidowje, ſ Lejnu Ernestinu Herbergez tam. — Jan Ernſt Ewald Küttner, fabrikſki dźěłacźeŕ w Dobruſchi, ſ Marju Rjencźez tam. — Guſtav Adolf Paul, tapezíraŕſki pomoznik w Draždźanach, ſ Hanu Auguſtu Mlynkez w Khelnje. — Jan Ernſt Schlachta, cźeladnik w Zyżezach, ſ Marju Wyleminu Redźiz w Nadźanezach.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Khorla Ota, Khorle Bohußława Weickerta, ſchewza na Židowje, ß. — Emma a Pawoł, Jana Kaſchpra, dźěłacźerja w Małym Wjelkowje, dwójnikaj. — Jda Martha, Rudolfa Fahnauera, kublerja w Dźěžnikezach, dź. — Ernſt Emil, njemandź. ß. na Židowje. — Hana Erneſtina, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowſka zyrkej: Alwin Max, Jaroměra Ernſta Libſche, murjerja a wobydlerja, ß. — Ernſt Marcźin, Ernſta Michała Żura, drózkarja, ß. — Pawoł Herman Oskar, Auguſta Nowaka, dźěłacźerja a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 16. dezembra: Hańża Pawlez, njebo Khorle Auguſta Fiſchera, ſawoſtajena mandźelſka, bywſcha nahladowarka židowſkeho wuſtawa, 74 l. 10 m. — 18. Emma Selma, Auguſta Jana Tranje, pohoncza, dź., 1 l. 3 m. — 24. Hana Martha, Khorle Auguſta Khěžnika, khěžerja a dźěłacźerja pod hrodom, dź., 1 m. 10 d.

Serbski Hospodaŕ cźißło 24. Wopſchijecźe: Wjele jědu — mało mjedu. — Roswucźowaze dróbnoſcźe. — Překlepany Boscij. — Praſeński kaśćik.

Katholſki Poſoł cźißło 24. Wopſchijecźe: Dotwarjenjo cyrkwje w Bacźonju. — Z naſchich cźěmnych wobrazow. — Hiſchcźe jónu: „je wſcho prawje?“ — Cźłowjek a ſchtom. — Z Łužicy a Sakſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Wſchelcźizny. — Należnoſce towarſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Naměſtki. — (Pſchiwdaty je titl a zyłołětne wopſchijecźe.)

Łužica 1884 čisło 1. Wobſah: Nowe lěto. Spěw wot K. A. Fiedlerja. — Omnia vana. Budyšin. Dwaj ſonettaj wot Čišinskeho. — Pućowanje po ſłowjanskich krajach. Wot Ernſta Holana. — Běžina Łuka. Ze „Zapiſkow hońtwjerja“ Iwana Turgenjewa. Přełožił Jan Pjech. — Hrabjowa dźowka a wowčeŕ. E. M. — Drobnoſtki. Wot redaktora. — Tři spěwy Šymana: Žarowanje wo maćeŕ, Žarowanje wo narod, Žarowanje wo bratrow. — Mudračkowy kózlik. Směšk wot M. B. — Zymske kwětaſki. Delnjoſerbski spěw wot M. Kósyka. — Hwězdna nóc. Wot J. Kaplerja. — Dwě delnjoſerbskej bajcy z Ochozy. Wot Muki. — Žurnaliſtika w łužiſkich Serbach. Wot J. E. Smolerja. — Należnoſce towarſtwow. — Rozprawy. — Serbſki rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Serbſke knihownictwo. — Zapis přinoſkow a darow za Maćicu Serbſku, Towarſtwo Pomocy a za čišć Żejlerjowych ſpiſow. — Liſtaŕnja. — Naměſtki.

Wjedro w **Londonje** 28. dezembra: Symne.

Hellerowe hrajadła.

Tajke hrajadło ma ſo też tajkim ludźom należnje poručić, kiž dyrbja po powołanju, khoroſći, wosyroćenju atd. ſamotnje žiwi być. Wone ſkića rozprošenje a zabawu, a čim wjacy, dokelž je fabrikant z dobrej wuſtojnoſću repertoire kóždeho hrajadła zeſtajał. Najpolubjenše a najlěpše hłoſy ze ſtaršich a najnowšich operettow, najmodernſke kompoſicije z rejwanskeje hudźby, najlubozniše ſpěwy najwoſebnišich hudźbnikow ſo na najporjadniše wašnje přez Hellerowe hrajadła słyšeć dadźa. — W tutej zymje ſo 100 najlěpšich wudźělkow w hódnoſći 20,000 frankow mjez kupowarjemi rozdźěli. Wobšěrne illuſtrowane płaćiznoliſty z planom ſo na požadanje franko póſćelu. My radźimy, też najmjeńšu ſkazanku direktnje na fabriku w Bernje póſłać, dokelž ta z wuwzaćom Nizzy nihdźe ſkładow nima. Kóždy wudźělk ma, štož njech ſo derje wobkedźbuje, mjeno fabrikanta J. H. Heller, kiž je też lieferant nimale wšěch kralowſkich dworow a wyſokoſćow.

Wjele pjenjes ſalutuje, ſchtóž roſumnje inſeruje! Hižo 30 lět wobſtejaza, najkhwalobniſcha, najroſſcherjeńſcha **annoncowa expedizija Haaſenſtein & Vogler** je runje 21. wudawk ßwojeho nowińſkeho ſapißa a naweſchtkoweho tariſa dokonjała, kiž wſchěm, kotříž w naweſchtkowſkich wězach radu a wukaſanje pytaja, rad pſchepoda. Sa kóždeho inſerirowazeho je po tym najlěpje, ſo na podłožku tuteje wukaſowazeje knihi pſchi potrjebje ßo na **annoncowu expedizију Haaſenſtein & Vogler** w **Draždźanach, Wilsdrufferſtraße** 24 jako **pozrědnika naweſchtkow** wſcheho waſchnja ſa **wſchě nowiny** ꝛc. ßwěta wobroczi. Sa **Budyſchin** a wokoloſcź je w tutym měſcze ſaſtupnik **M. Weiſer.**

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
22. dezembra 1883.

Žitowy dowos: 3032 měchow.		Na wikach wot		hacž		Na bursy wot		hacž	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pšeńža	50 kg.	9	52	10	71	9	52	10	71
Rožka		7	91	8	23	7	91	8	23
Jeczmjeń		7	3	7	25	7	3	7	43
Wowß		6	45	6	60	6	50	6	70
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Rahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	27	—	29	—	—	—	—	—
Prošata	515 schtuk, schtuka	8	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	4	75	4	90
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Jena mjeńscha **khěža** w Budyschinje je na pschedań a móže nješchto kupnych pjenjes na njej hypothekarszy stejo wostacź. Wscho dalsche je shonicź pola **Richtera** „Restaurant Biertunnel" pschi butrowych wikach.

W Jamnom je **khěža** cžišło 7 s dwěmaj jutromaj sahrody na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola **Waltina** w Małym Radschowku pola Klětneho.

Kosaze kóžki,

kaž tež wschitke druźiny druhich kóžkow kupuje po najwyschschich płaczišnach, a pschedawa molowpróschne pjelzowe kóžki

Gustav Naucka
na garbařskej haßy.

Tež ßo tam wschě druźiny kožow derje a tunjo wuharuja. G. N.

Kosaze, nasymske, sajecże a **karniklaze kóžki** kupuje stajnje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Langa
na žitnych wikach,
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Cžerstwe

ßwinjaze pleza

kupuje

Gustav Berger
na Hoschiz haßy cžišło 40.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižom po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poručataj

bratraj Měrschej na žitnych wikach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 3. januara 1884 budże ßo

na sderjanskim reviru

90 Rm. ßuchich khójnowych schcźěpow,
6 = = dubowych =
10 = = = kuleczkow,
370 walczkow ßuchich dubowych kneblow,
400 = = brěsowych walczkow,
4 dubowe pjeńki,
90 ßuschizowych dołhich hromadow

na pscheßadźowanje, dołhe hromady pschi tśeczinje (1/3) napłaczenja, wscho druhe pak sa hotowe pjenjesy pschedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach w drjewnischczu pola Czelchowa.

Sderjanski hajnischi dom, 24. dezembra 1883.

Hajnische sarjadnistwo.
G. Petrenz.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 8. januara 1884 budźa ßo

na hermanczanskim reviru

ßlěbowaze sbite drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź:

50 schtuk khójnowych twarskich schtomow,
20 = = klozow,
40 = = drjewnych hromadow,
85 = = sbytkowych hromadow,
40 = = njeroskakanych pjeńkow.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach w drjewnischczu wysche stareho hata.

Hajnische sarjadnistwo.
Schimmrigk.

Běły 2 łóheczej schěroki cžisty domjazy płat sa czeledź, stary łóhcź 40 np.,

porucza w zylym a po jenotliwym

H. Kayser. 10 na žitnej haßy 10.

Gustav Römer,

cžrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na ßukelńskej haßy cżo. 7,

porucza wschě druźiny **ßelenych** a tež **tajkich rußowskich wowczich cžrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

Wulki skład

dybsaczných a sczěnowych cžaßnikow (segerjow)

po najtuńischich płaczišnach.

Joh. Gäth,
cžaßnikař a optikař na hospitalskej haßy.

Czestne a pschipósnawaze diplomy.

Njekaschluj! Jenoż prawe s tej znamku:

Sslodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokasane** a **najlěpsche** diätetske ßrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscźi, sazwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacž k **ßuchocźinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **sastojnske dźakne pißmo** hłowneho sarjadowanja **cžerwjeneho kschiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Nowolětne khartki

porucza w najwjetschim wubjerku

E. Rafeld
w Budyschinje na kotołskej haßy (Kesselgasse).

Bryle a tłóczaki

pschedawa najtunischo

Joh. Gäth,
czaßnikaŕ a optikaŕ na hospitalskej drósy.

Mydło, twjerde mydło.

Moje rad kupowane **jadriwe mydła, módre** a **czeŕwjene marmorirowane** a **żołte mydło, czorne** a **masne mydło** k bělenju płatu, **soda, běrnjazu muku, petrolej, woltaŕne ßwězy, wóskowe ßwězy** pschedawam tak tunjo a dobre, so ßo zusy wokołonoscheŕ se ßwojej mokrej a mjehkej tworu pornjo mojej měricź njemóže. Wo tym móža ßo czeſcźene hosposy a moji wotebjerarjo w mojich mydłaŕskich klamach pscheßwědczicź.

Hermann Puy
na ßerbskej haßy w Budyschinje.

Njepscheměnjomne druhe dobytkowe cźehnjenje
18., 19., 20. a 21. februara 1884

Ulmskeje münstertwarskeje lotterije.

Hłowne dobytki:

75,000 mark
30,000 mark atd.
do hromady **350,000** mark
w hotowych pjenjesach bjes kóždeho wotczaha.
W zyłym s k.-dobytkami **400,000** mark.

Loßy po 3 markach
ßu we wschěch loßowych pschedawaŕnjach w Němzach dostacź.

NB. Pola naß ßu loßy skoro rospschedate.

Jeniczka generalna agentura
Ulmskeje münstertwarskeje lotterije w Ulmje.

Czeſcźenym Sserbam k dobrocźiwemu nawjedźenju!

S tutym poruczam ßwój derje wuhotowany skład hotowych **symskich nadwoblekarjow** saposdźeneho czaßa dla po woßebje poniženych płacźisnach. Ja pschedawam woßebje rjane nadwoblekarje (überzieher) s **diagonala, czeßaneje wołmy** a **flokonéja** wot mk. 25—45, kaž tež s **doubla** wot mk. 17, toho runja tež wschě druhe družiny hotoweje

mužazeje a hólczazeje drasty.

Sswój skład wschelakich **stoffow** mam k schicźu po měrje stajnje derje srjadowany, tak so móžu tež najwjetsche požadanja dopjelnicź.

H. G. Kubasch, krawski mischtr,
pschi mjaßowych jětkach 1.

Wotewrjenje czaßnikaŕnje.

Czeſcźenym Sserbam Budyschina a wokołnoscźe s tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w **Budyschinje pschi realnej schuli 1** (w domje knjesa pschekupza Rämscha) jako **czaßnikaŕ** saßydlił a poruczam ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Ja budu ßo ßwěru prózowacź, so tych, kiž mje wopytaja, stajnje s dobrej tworu pschi tunjej płacźisnje spokoju.

Porjedźenja czaßnikow (segerjow) wschěch družinow ja se wschej pilnoscźu derje a tunjo wobstaram.

S poczeſcźowanjom
Emil Adler, czaßnikaŕ.

M. Mickel

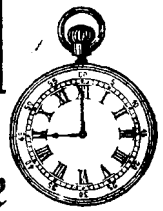

czaſnikaŕ
w **Kukowje**

porucza wschě družiny **złotych** a **slěbornych dybzacznych czaſnikow, scźěnowych czaſnikow** z budźerjom, schtuku wot 5 mk., kaž tež **slěborne, talmijowe, niklowe** a **włosowe rjecźazki** po najtunischich płacźiznach.

Kedźbnosće hódne.

Epileptiszy, widlischcźazy a nervocźeŕpjazy

namakaja wěstu pomoz psches moju methodu. Sapłacźenje po widomnym polěpschenju. Listne radudawanje. Sta sahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuspěchi psches franz. wědomnostne towaŕstwo s wulkej słotej **medaillu 1. klaßy** wusnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.
Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**
Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Loßy po 1 mk.

k słotowej a ßlěborowej lotteriji,
hłowny dobytk w hódnoscźi 50000 mk.,
cźehnjenje 15. januara 1884,
ßu pola podpißaneho hischcźe dostacź.
W Budyschinje.

Fr. Th. Jäger
na swonknej lawskej haßy 3.

!! Wopilstwo !!

Tutón sbožokažeŕ njeliczomnych ßwójbow hodźi ßo wuhojicź. Najlěpschi a najwěscźischi ßrědk mam ja psche to.

Tež tak, so piczk ßam niczo wo tym njewě, ßo rucze a tunjo pomha.

Theodor Sattler
w Budyschinje na snutsknej lawskej haßy 6.

Budyska Bjesada.

Wobradźeński wječor je so na přichodny štwórtk, 3. januara, přepołożił.

Předsydstwo.

Najwutrobniſche

nowolětne ſhožopſchecźe

ßwojim cześcźenym a lubym ßerbſkim hoſcźom podawataj a jich wſchitkich wo dalſche wobkedźbowanje najpodwólniſcho proßytaj

W Budyſchinje. **Adolf Glaſer a mandźelſka**

w ſłotym jehnjecźu.

Nowolětne khartki

w najwjetſchim wubjerku jara tunjo porucza

Louis Gastorff, knihiwjaſar,

na ſchulſkich hrjebjach 7.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne saßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręczam wſchędnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

W wudawarni Serb. Nowin je ßłědowaza knižka ſa 1 mk. 25 np. dostacź:

Die den Thierſchutz betreffenden Geſetze und Verordnungen. Im Auftrage des Verbandes der ſächſiſchen Thierſchutzvereine herausgegeben von Amtsrichter **Wetzlich,** Vorſitzender des Thierſchutz-Vereins in Bautzen.

Pſchi khoroſcźach, kiž lěto wot lěta mjes domjazym ſkotom ſakhadźeja, ma tón, kotrehož ſkót ſkhorje, to a druhe, w tajkim nastupanju wot ſakonja poſtajene, ßwěru wobkedźbowacź, hewak jeho ſ pjenjesami abo ſ jaſtwom pokhoſtaja a wón ſhubi wyſche toho też ſarunanje, kotrež budźiſche hewak ſa ßwój padnjeny ſkót dostał. — Druhy saßo do ſchtrafy ſapadnu, dokelž ſe ſkotom tak njewobkhadźeja, kaž to ſakoń prjódkpiſche. — Někotryžkuliž też doscź podróbnje njewě, ſchto ma w nastupanju hońtwy, ſwěriny, ptacźiny a rybow wobkedźbowacź, a dyrbi jemu to potom ßud wuložicź, — ale tajke wuloženje je drohe. — Duž je horka pomjenowana knižka w napohladźe na to wſchitko jara wužitna, tak ſo mózemy ju wſchěm gmejnſkim prjódkſtejerjam, rychtarjam, ratarjam, rěſnikam atd. nanajlěpje porucźicź.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,

ff. margarin-butru w ſnatej dobroſcźi porucza po zykym a jenotliwym tunjo

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl po 60 np.,

„ po 6 np., „ „ 75 „

ßu dostacź pola

Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Ržany futrowy gries,

zentnar 6 mk. 50 np.,

porucza

khumſchtny młyn w Scheſchowje.

Strowe kruſchwinowe a wólſchowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

we wulkim wubjerku porucza po tunich płacźiſnach

Richard Pötſchke

na hłownym torhoſchcźu pódla haptyki.

Pſcheczelne ßerbſke poßłuženje.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,

„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſacźu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płacźiſny hódny

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,

w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Turkowſke a cześke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßnym torhoſchcźu.

Khofej

wot najtuńſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńſcho porucza

Hermann Klemm na bohatej haßy.

3 dźěłaczerſke familije

pyta k 1. haprleje 1884

ryczerſkubko w Druźkezach.

Slub swojeje jeničkeje dźówki z knjezom wučerjom **Biedermannom** w Draždźanach dowola sebi serbskim znatym a přećelam jenož na tutym puću wozjewić.

W Ketlicach, hody 1883.

K. A. Kocor.

Sjawny dźak

cześcźenemu **ſarěcźanſkemu ſerbſkemu towarſtwu** ſa kraßny hodowny wjecźor, 23. dezembra wuhotowany, woßebje knjeſej wucźerjej **Grüllingej** ſa jeho duchapołny pſchednoſchk a wubjernje radźene spěwy ſe ſchulſkimi dźěcźimi, niz mjenje też wutrobny dźak spěwanſkemu wotdźělenju towarſtwa ſa derje wuwjedźene a poſběhowaze spěwy, kaž też wſchěm druhim, kotſiž ßo pódla wobdźělichu. Njech ßo tajki pobóžny ßwjedźeń kóždołětnje wotdźerži.

W mjenje někotrych pſchitomnych

Jurij Patoka w Njeßwacźidle.

Sjawny dźak.

Wſchitkim tym, kotſiž ßu mje po wóhnju, kotryž w nozy 30. dezembra 1882 moje twarjenja do prócha a popjeła pſchewobrocźi, ſ wulkej woporniwoſcźu podpjerali, praju mój najwutrobniſchi dźak. Woßebje dźakuju ßo k. ryczerſkublerjej **Schönje** w Jaßońzy, kotryž je mój ſkót dlějſchi cźaß ſaſtarał a mje w cźežkej khoroſcźi wopytał a troſchtował, kaž też kublerjej **Pětrej Halmje** w Hrubocźizach, kotryž je mi a mojim hoſpodu dał, a dale **Michałej Kowańkej,** kotryž je mje ſ cźaßom na hrožazy ſtrach kedźbliweho ſcźinił a mje pſches to pſched ßmjercźu w wóhnju wukhował.

W Hrubocźizach, 27. dezembra 1883.

Michał Hórcźanſki.

Wot redaktora.

Knjezej D. w N. Najlubozniši dźak za tak spěšne dopjelnjenje prostwy. — Knjezej P. w L. Hnydom wobstaram, hdyž sym wěc do ruki dostał.